37
39 E
3

MAG 3363

Digitized by Google

Digitized by Google

DE LIBERTATE
ECCLESIÆ
IN CONFERENDO ECCLESIASTICA BENEFICIA
NON MODO CLERICIS INDIGENIS, VERUM ETIAM EXTRANEIS,

A C

DE IMMUNITATE
BENEFICIARIORUM MERE SIMPLICIUM A PERSONALIS DEBITO RESIDENTIÆ.

O P U S

Nùnc primo editum, in quatuor Tomos diſtinctum, & Sacrâ Eruditione plenè refertum; in quo adversùs modernos Impugnatores

I P S A R U M

LIBERTATIS, ET IMMUNITATIS

Rationibus Scripturalibus, Theologicis, Petitis ex SS. Patribus, & ex Sac. Conciliis, Legalibus tandem, Hiſtoricis, & Politicis, claro, & eleganti eloquio probatur,

Quod liberum, & licitum eſt Eccleſię, illiuſq; Miniſtris, atquè in primis Romano Pontifici ejuſdem Eccleſię Capiti, necnon Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm Ordinariis, tàm Delegatis Beneficiorum Collatoribus, atquè ad ea Nominatoribus, ipſa Beneficia, non modò Clericis Indigenis, verùm etiàm Extraneis impertiri.

Et quòd Beneficiarii merè ſimplices à Reſidentiæ perſonalis debito ſunt immunes.

UNIVERSIS EPISCOPIS, ET ORDINARIIS LOCORUM,

Eorumque Vicariis, Præſulibus, Abbatibus, Miniſtris, & Conſiliariis Principum, Senatoribus, Judicibus, Theologis, Juriſconſultis, Cauſidicis, Politicis, Hiſtoricis, & Eruditis, cunctis demùm Beneficiorum Collatoribus, & Patronis, tàm Eccleſiaſticis, quàm Laicis, valdè utile, & reſpectivè neceſſarium.

AUCTORE ILLUSTRISS., ET REVERENDISS. DOMINO

JOANNE BAPTISTA BRASCHIO
CÆSENATEN. EPISCOPO SARSINÆ, COMITE BOBII.

T O M U S I.

CONTINENS RATIONES, ET PROBATIONES PRÆFATÆ LIBERTATIS, De Sæculo in Sæculum conquiſitas, ab initio Eccleſię uſquè ad Sæculum Decimumquartum incluſivè, Quibus oſtenditur, Eccleſiam, à ſuo exordio uſquè ad illam ętatem, ſemper, & inconcuſsè, totalitèr, atquè integrè ipsâmet libertate potitam eſſe.

GLORIOSISSIMO APOSTOLORUM PRINCIPI

DIVO PETRO

Primo Eccleſiæ Dei Antiſtiti, Univerſi Orbis Primati, Janitori Regni Cœlorum, Paſtori Ovilis Chriſti, ejuſdemque Viceſgerenti, humillimè dedicatus.

LUGDUNI, MDCCXVIII.

Superiorum permiſſu, & privilegio.

GLORIOSISSIME PRINCEPS
APOSTOLORUM.

M*Ultifariàm , multiſque modis olìm Deus loquens patribus in Prophetis, noviſſimè locutus eſt nobis in Filio* (*a*), quem trabeâ humanitatis indutum, ineffabili modo ad nos miſericorditèr delegavit, *ut mundaret ſibi populum acceptabilem, ſectatorem bonorum operum* (*b*), & Eccleſiam ædificaret, *quam acquiſivit ſanguine ſuo* (*c*). Ipſe verò poſtquàm tandèm, completo ſuæ Miſſionis officio, erat citò reverſurus ad Patrem, antequàm Cœlos penetraret, Vicariale munus æterni ſui Pontificatus, porrectione Myſticarum Clavium, in Vobis, Apostolorum Princeps Gloriosissime, collocavit (*d*): quem ex Simone vertit in Petrum (*e*): Petram reddens im-

(a) *Hebræor. cap.* 1. *num.* 1.

(b) *Ad Titum cap.* 2. *n.* 17.

(c) *Actor. c.* 20. *num.* 28.

(d) *Matth. c.* 16. *num.* 19.

(e) *Joann. cap.* 1. *num* 42.

immobilem, cautem ſolidiſſimam, atquè adeò inconcuſſam, ut contrà eam nec etiàm ipſæ unquàm poſſent portæ Inferi prævalere (*f*). Sed & dum hærens ſuper maris littore Vos vocavit, ac ſtupentibus elementis, marinos vertices ſub Veſtris greſſibus inclinavit (*g*); in aquis multis, populos multos, gentes, & linguas ſignificantibus (*h*), univerſitatem gentium Veſtræ ſubmiſit ampliſſimæ poteſtati, ut cuncta omninò ſubeſſet ei *univerſalis Eccleſia, toto Orbe diffuſa* (*i*). Verùm hanc ipſam ille Vobis, non tàm regendam commiſit, quàm & ſtrenuiſſimè defendendam: priuſque ſub ſymbolo paſcendi ovilis, trinam à Vobis profeſſionem intenſæ dilectionis elicuit (*l*); ut intelligeretis quàm ſibi gratam rem, charamque, imò & chariſſimam commendaret (*m*). Quià igitur hodiernâ die *Libertas*, & *Immunitas* ipſius Eccleſiæ ab illâ parte concutitur, quæ plenarium ſpectat arbitrium præficiendi ſacris præbendis, non modò Clericos indigenas, verùm etiàm extraneos, benemerentes, & dignos: ac exemptionem Beneficiariorum merè ſimplicium à perſonalis debito reſidentiæ; *oportet ad Veſtrum referri Apoſtolatum pericula hæc, & ſcandala emergentia in regno Dei* (*n*); ut Vos virtute multâ, *in manu forti, & brachio extento* (*o*) ad exhibendum Eccleſiæ ipſi adjutorium jamjàm protinùs conſurgatis, & ſedenti in amaritudine ſponſæ Veſtræ præſidium cœlitùs porrigatis: quo munita citò *ſolvat vincula colli ſui captiva filia Sion* (*p*); & non ex Dominâ in vilem vernulam convertatur. Profectò cuſtodiam Libertatis Eccleſiæ in ſuorum adminiſtratione bonorum, officiorumque diſpenſatione, Vobis Chriſtus tunc viſus eſt commendaſſe, cùm juſſit, ſtaterem per Vos didrachma poſcentibus exhiberi (*q*): necnon cum fidelium oblationes ad pedes Veſtros ingenti religione deponi (*r*), atque conſilium capi ſuggeſſit, diſtribuendi alteri Miniſterium, de quo prævaricatus eſt Judas (*s*): Linteo ſubindè coràm Vobis mirabilitèr explicato, *in quo erant quadrupedia, & ſerpentia terræ, & volatilia Cœli,*

My-

(f) *Matth. c. 16 num. 18.*

(g) *Joann. c. 21. num. 7.*

(h) *Apocalyp. c. 17. num. 15.*

(i) *S. Bern. de conſid. l. 2. c. 8.*

(l) *Joann. c. 21. num. 15.*

(m) *S. Jo. Chriſoſt. & Theophyl. in Joan. 21. 15.*

(n) *S. Bernard. epiſt. 190. ad Innocent.*

(o) *Deuteronom. cap. 5. n. 15. 4. Regum c. 17. n. 36.*

(p) *Iſaiæ cap. 52. num. 2.*

(q) *Matth. c. 17. à num. 23.*

(r) *Actor. cap. 4. num. 35.*

(s) *Actor. cap. 1. n. 15. & 25.*

Myſtica ſignificatione notantia, quia nulla eſt apud Deum acceptio perſonarum in participatione ſacrorum (t). Immunitati quoque ipſius Eccleſiæ à Vobis conſuli voluit; cùm vos illis, qui conabantur eam ſubmittere jugo antiquæ ſervitutis, docuit auctoritate plenâ reſiſtere (u): & Ananiam, ac Saphiram, violatores patrimonii ſacri, pœnâ terribili coërcere (x). Pergite igitur, GLORIOSISSIME APOSTOLE, Viceſgerens Æterni Verbi, in pleniſſimo exercitio commiſſi Vobis cœlitùs Magiſterii, & dum ego exiguus ſervus Veſter, pro earundem *Libertatis*, *&* *Immunitatis* defenſione puſilli hujus Operis exhibeo ſervitutem; Vos illud gratum habete, illi robur de ſurſum infundite, illius benignè ſuſcipite patrocinium: ut ſub Veſtro munimine prodiens è prælo, tuto pede per univerſum Orbem incedat: verba veritatis reſonet: eloquia ſinceri ſenſus exponat: imperterritè tandèm loquatur de teſtimoniis Domini in conſpectu omnium, & non confundatur (y). A Vobis etenìm Sacrorum Antiſtitum in famulatu Eccleſiæ ita fortitudo munitur, & divinæ gratiæ ordinatur auxilium, ut firmitas, quæ per Chriſtum Vobis tribuitur, per Vos cœteris conferatur (z). Talis proculdubiò, ac tanta, *ut ſi quid etiàm noſtris temporibus rectè per nos agitur, rectèque diſponitur*, Veſtris *operibus*, Veſtris *ſit gubernaculis deputandum* (a).

(t) *Actor. c.* 10. *n.* 12. *&* 34.

(u) *Actor. cap.* 5. *à num* 10.

(x) *Actor. cap.* 5. *à n.* 1. *ad* 10.

(y) *Pſalm.* 118. *num.* 46.

(z) *S. Leo ſerm.* 2 *de Natal. Apoſt.*

(a) *S. Leo ſerm.* 3 *de Natal. Apoſt.*

NON

NON SUMUS ANCILLÆ FILII,

SED LIBERÆ:

QUA LIBERTATE CHRISTUS NOS

LIBERAVIT. *Galat.cap.4.n.31.*

PRÆMONITIO

AD INGENUUM, DOCTUMQUE LECTOREM.

1. AUDITE *hæc omnes gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis orbem: quique terrigenæ, & filii hominum, ſimùl in unum dives, & pauper* (a). Annis elapſis præli (a) Pſalm.48. nu.1.
lucem publicam aſpexerunt plures libri, & libelli, quorum uni titulus eſt: *De rè beneficiaria diſſertationes tres, ubi Caroli III. Auſtrii Hiſpaniæ Regis, pii, felicis, victoris, P.P. Auguſti Edictum, quo fructuum captionem in Sacerdotiis externorum, & vagantium Clericorum jubet, tàm ſummo, tàm optimo jure, rectè, atque optimè factum demonſtratur*. Alter ſequens frontiſpicium præſefert: *Conſiderationi Theologico-politiche, fatte à prò dell' Editto di S.M. Cattolica, intorno alle rendite eccleſiaſtiche del Regno di Napoli*. Alterum prima facies ità diſtinguit: *Ragioni del Regno di Napoli nella cauſa de ſuoi beneficii eccleſiaſtici*. Alterius tandèm initium ſic perorat: *Conſiderationi ſopr'al nuovo libro intitolato: Regni Neapolitani ergà Petri Cathedram Religio adverſus calumnias Anonymi vindicata, diſtinte in cinque parti*. Vix è Typographi manibus hi codices in publicum prodierunt: cùm *inſonuit terra à clamore eorum* (b): cœpitque per orbem divulgari eorundem novitas, & quid (b) 3. Reg. c. 1. num.40.
continerent, non tàm curioſè, quàm ſtudioſè plurimum, ac valdè ſeriò trutinari: mirantibus aliis, aliis vix credentibus, talia ex religioſâ Urbe Neapolis emerſiſſe.

2. Hujus rumoris murmur, de die in diem latiùs ſe diffundens, ad locum quoque Reſidentiæ noſtræ pervenit, etſi ſerotinus, & confuſus. Undè impenſius excitata eſt in nobis cupiditas eoſmet codices lectitandi, tùm ut genio ſtudioſitatis noſtræ complaceremus, horis præſertìm à paſtorali officio vacuatis, ſivè minùs occupatis: Tùm etiàm, ut & nos oculis intueremur, quid, & qualia continerent. Audiebamus etenìm, famâ referente, multa de illis dici, & quod jàm effuſiùs eructata ex officinâ Impreſſoris numeroſa eorum congeries, per totum orbem uſquèquaque diffundebatur: quodque nedùm per Catholicas Regiones, verùm etiàm per Hæreticas, veluti Locuſtarum examina, cuncta depaſcentium, ſaltitabant. Operâ igitùr Amici, Neapoli reſidentis, non ſinè ingenti pretio, exemplaria unuſcujuſque illorum tandèm habuimus, quæ avidè legimus, attentè perſcrutati ſumus, ac repetitè pervolvimus, calamo ſeorſim, proùt opportunitas depoſcebat, ſignantes ea, quæ nobis videbantur magis peculiaritèr adnotanda: iiſque coinſertis, ac ſummatìm unà perſtrictis, in corde noſtro exclamavimus cum Propheta: *Obſtupeſcite cœli ſuper hoc, & portæ ejus deſolamini vehementèr. Duo enim mala fecit populus iſte*, ſivè Auctores horum voluminum: *nàm dereliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt ſibi ciſternas, ciſternas diſſipatas, quæ continere non valent aquas* (c). (c) Jerem. c. 2. n. 12.

3. Ejuratâ quodammodò illâ reverenti religioſitate, quâ in urbe Neapolis coli conſuevit, & honorari Eccleſia Dei, ejuſdemque Dignitas, Immunitas, & Libertas; Auctores præfati, cum poſſent ſtare ſuper ſemitas antiquas, & ambulare proùt antè per eas (d): poſſent, inquam, res beneficiales in eo ſtatu (d) Jerem. c. 6. n. 16.
relinquere, quem pacificè ab initio fidei uſquè ad noſtra tempora tenuerunt; præcipiti conſilio auſi ſunt *tranſgredi terminos, quos poſuerunt patres noſtri* (e), (e) Proverb. c. 22. num. 28.
& novitatem ingentem in Eccleſiâ Dei excitare, aptam quidèm conturbare ipſius

ipſius Eccleſiæ tranquillitatem; Sed novitatem talem, in quâ ipſimet Auctores, juſtitiâ, & æquitate duce, nunquàm poterunt prævalere. Profectò (pace illorum ſit dictum) animoſitate multâ *poſuerunt in cælum os ſuum, & lingua eorum tranſivit in terrâ (a)*. Ex condicto ipſas Libertatem, & Immunitatem Eccleſiæ aggreſſi ſunt impugnare, ut ex dominâ eam vertant in famulam: & ut quæ à latere Chriſti libera nata eſt *(b)*, cum vernulis viliſſimis ancilletur. Quod agendo, diverſis quidem itineribus in ſuo eloquio procedunt, ſed communis eorundem intentio eſt, ſubtrahendi Eccleſiæ plenam illam, & integram libertatem, quâ uſque modo potita eſt, beneficia eccleſiaſtica Clericis undecùmque progenitis, dignis tamen, & benemerentibus impertiendi (extra loca privilegio Apoſtolico, extraneos excludente, munita): & cum Immunitate à reſidentiæ perſonalis debito, ſi ſint beneficia merè ſimplicia. Inculcant itaquè, non eſſe ſacras præbendas niſi Clericis indigenis, & reſidentibus in loco beneficii conferendas: extraneis, ac non facientibus ibidem reſidentiam, longius ablegatis. Et rationibus, & ratiunculis, per varias ſcientias conquiſitis, contendunt, lædi jura divinum, naturale, & humanum, ſi collatio ad ſolos Indigenas non arctetur, atque ad Clericos tales, qui perſonalitèr commorentur, & inſerviant Eccleſiis, in quibus erecta ſunt beneficia, tametſi merè ſimplicia.

4. Prætereà mirum eſt, quantâ verborum acerbitate Summi Pontificis, à Deo acceptam *(c)*, vellicant poteſtatem: cujus & nomen, apud omnes venerandum; quodque & ipſi Reges, atque Imperatores, ac tota ſimùl Eccleſia humillimis frequentat obſequiis, non niſi tenui *Epiſcopi Romani* denominatione commemorant. Ei connituntur *Apoſtolicæ poteſtatis plenitudinem* amputare: dignitatem abſcindere *Univerſalis Antiſtitis* Eccleſiæ Dei: detrahere facultatem *antiquas leges* mutandi, *novas cudendi*, & ſemèl editos *canones temperandi*. Supremam ejus diruunt *poteſtatem in rebus beneficialibus*. Feudalitatem *Regni Neapolis* reſpectu ad Sedem Apoſtolicam ſcommatibus, & cachinnis irrident. Carpunt *Regulas Cancellariæ* Apoſtolicæ. Mordent *exactiones Annatarum*, quæ Romæ fiunt in Datariâ. Proſcindunt impoſitionem *Penſionum Eccleſiaſticarum*, ſuſceptionem *Spoliorum*, Tribunal *Fabricæ D. Petri*. Aliis tandèm conviciis illius auctoritatem exagitant, quæ ſine ſenſu doloris audiri non poſſunt, pietatem non offendentia, ſed deſtruentia: & quidèm hoc fit non in partibus infidelium, ſed in Regno Romanæ Eccleſiæ feudali. Sanè ſi Sedes Apoſtolica dehoneſtatur, quid erit tutum inter filios Eccleſiæ? Si Romani Pontificis dignitas deturbatur, cuinam ſua dignitas ſervabitur illibata? *Si hæc humiliabitur, ad cujus confugiemus auxilium (d)?* Certè cum Apoſtolicâ Sedeſtante, tota ſtat interrita Eccleſia: eâ corruente, hanc quoque dirui neceſſeeſt. Nec etenìm ſubſiſtet Eccleſia, ſuper Petram, & Petrum fundata *(e)*, ſi Petri dignitas conteratur.

5. Ità principalitèr, & in recto per libros præfatos, & Eccleſiæ in Papâ, & Papæ in Eccleſiâ, ſumma poteſtas quoàd res, beneficia eccleſiaſtica concernentes, impetitur: ſed in obliquo poteſtas quoque Auguſtiſſimi Imperatoris, Chriſtianorumque Regum, ac omnium Eccleſiæ Antiſtitum impugnatur, & generalitèr univerſorum Chriſtifidelium, tàm Clericorum, quàm Laicorum, ad quos ſpectat, vel per viam liberæ collationis, vel reſpectivè per viam juriſpatronatus, beneficia eccleſiaſtica diſpenſare. Si etenim Summo Pontifici ſubtrahitur libertas Clericis benemerentibus, non modò indigenis, verùm etiàm extraneis, ipſamet beneficia conferendi, & conferendi abſquè onere perſonalis reſidentiæ, ſi ſint beneficia merè ſimplicia; conſequens eſt, ut etiam Romanorum Imperator, ac Reges Orthodoxi, & Epiſcopi Eccleſiarum, aliique omnes, Clerici, ac Laici, beneficiorum collatores, aut reſpectivè ad ea nominatores; compari libertate remaneant denudati. Porrò quot ſunt in Eccleſiâ Dei ſubliminiſſimi Reges, qui beneficia diſpenſant, ab illorum nominatione pendentia? Auguſtiſſimus Imperator, nonnè per viam juriſpatronatus, ac per aliam primarum Precum, de multis eccleſiaſticis beneficiis pro ſuâ voluntate diſponit *(f)*?

(a) *Pſalm. 72. n. 9.*

(b) *Goffrid. Vindoc. Opuſc. 1. §. 6.*

(c) *Matthæi c. 16. num 19. & ibi Interpretes. Joan. de Turrecrem. Sum. Eccl. lib. 2. c. 44. Vid. infr. tom. 3. cap. 13. n. 26. 27. 28.*

(d) *Iſaiæ cap. 10. num. 3 Cap. aliorum 14. cauſ. 9. qu. 3.*

(e) *Matth. 1. cap. 17. num. 18.*

(f) *Engel. Colleg. Juris p. 2. l. 3. tit. 15. num. 70. § 7. Caſtald. de Imper. quæſt 100. num 14. 15 Jo: à Cokier Scholia in prim. prec. Imper.*

Chri-

Chriſtianiſſimus Rex Franciæ, Catholicus Rex Hiſpaniæ, nonnè permulta diſtribuunt beneficia? Et intermiſſis aliis, notum eſt, quod potentiſſimus Rex Neapolis plurima in ſuâ poteſtate retinet beneficia, Archiepiſcopalia, Epiſcopalia, Abbatialia, & alia inferioris categoriæ, quæ Regiæ nominationis appellantur (*a*): eaque uſque ad præſens tempus liberè, non modò Clericis Regnicolis, verùm etiàm aliis, Italis, vel Hiſpanis, aut undecùmque progenitis, juxtà eorum exigentiam meritorum, ſuique regalis ſervitii opportunitatem, fuit ſolitus impertiri; nec unquam Reges prædefuncti, etſi pluriès interpellati, hanc à sè libertatem abſcindere voluerunt (*b*). Illam autem nùnc prælibati libri prorsùs evertunt: quippè ſi eadem libertas Summo Pontifici detruncatur, à quo in alios omnis poteſtas beneficiorum diſpenſativa dimanat (*c*); quomodò in Rege Neapolis, & in aliis quibuſque poterit ſubſiſtere, ne diruatur?

6. Quoàd Epiſcopos quoque, in universâ Eccleſiâ conſtitutos, & peculiaritèr de illis, qui in eodem Regno Neapolis commorantur; certum eſt, eos cum adeptâ dignitate ſortitos eſſe integram libertatem conferendi beneficia, ad ſe pertinentia, Clericis illis, quos & ſibi, & ſuæ Eccleſiæ (vel etiàm Eccleſiæ univerſali, quotiès id ferant rerum circumſtantiæ) agnoſcunt poſſe utiliùs famulari, undecumquè ortum duxerint, vel originem: Nèc ſatis exprimi poteſt, quanta ſit utilitas hujuſmodi libertatis, niſi practiçè ponderetur, quæ, & qualis illius Præſulis ſit anguſtia, qui non habens inter indigenas viros moribus, & doctrinâ præſtantes, quibus beneficia committat, & Parochiarum curam, Sanctimonialium regimen, Seminarii directionem, locorumque piorum adminiſtrationem concredat; vel qui perſecutionem ſuſtinens à ſuis ſubditis, quorum inſidias, aut circà honorem, aut circà vitam, debet rationabilitèr formidare; ſolatium pro poſſe quærit, ſed de ſolatio cogitur deſperare, dum extraneorum adiutorio vacuatur, quippè quos ſi ad ſe trahere velit, non habet præmium, quod poſſit tandèm illorum laboribus elargiri. *Prælati*, inquiebat Durandus Epiſcopus Meldenſis in Concilio Viennenſi, *dum non habeant quod pro meritis retribuant literatis perſonis, non inveniunt ſervitores, ſine quibus prælationes ſuas rectè adminiſtrare non poſſunt* (*d*). Tàm utile igitur, ac neceſſarium ſubſidium de Antiſtitum hodie manibus laceratur per volumina memorata: quæ libertatem ipſam Eccleſiæ, ſummoque illius apici Romano Pontifici denegando; eandem in obliquo cunctis etiàm corripiunt Epiſcopis: in quibus major poteſtas, major non poteſt eſſe libertas, quàm reſideat in Pontifice: ne plus poſſe videantur membra, quàm caput, & partes Eccleſiæ, quàm poſſit ſupremus ejuſdem moderator.

7. Simile detrimentum, congruâ proportione ſervatâ, ſentiunt alii quoquè Ordinarii locorum, Abbates, Præpoſiti, Magnates, Nobiles, Cives, Artifices, generalitèr tandèm omnes Clerici, & Laici, beneficiorum collatores, ac reſpectivè ad ea nominatores. Iſtis etenìm, ſi non in recto, certè in obliquo, & conſecutivè, libri præfati libertatem illam prorſus abſcindunt, quâ uſquemodo potiti ſunt, ſua beneficia Clericis, tùm indigenis, tùm extraneis impertiendi, ſine onere reſidentiæ, ſi ſint beneficia merè ſimplicia: quanto cum ipſorum Collatorum, vel Patronorum præjudicio; non eſt qui ex sè non valeat uberrimè cogitare. Nàm præterquamquod ipſi, ac reſpectivè illorum Conſanguinei, viceverſa excludendi venient à beneficiis locorum, quorum incolas à beneficiis ſuæ largitionis excludunt; contingit valdè crebrò, eoſdem habere vel Conſanguineos extraneos, quibus ante alios debent ordinatâ charitate ſuccurrere: vel Amicos extraneos, à quibus auxilium, præſidium, favorem, in opportunitatibus habuerunt, aut in poſterum adipiſci poſſe confidunt: vel alios demum Clericos, itidem extraneos, benemerentes, & dignos, qui ſibi in aliquo decenti officio famulantur, ut in ſcribendis epiſtolis, vel in erudiendis doctrinâ, boniſque moribus filiis, aut nepotibus, vel in rei familiaris curâ regulanda, quibus debent ſe gratos reddere, ac munificos exhibere. Hæc autem procul-

(a) *Joan. de Ponte deciſ. 12 n. 14. Marta de Iuriſd par. 2. c. 40. num. 5.*

(b) *Vid. infr. Tom. 2. cap. 27. à n. 16. ad 40.*

(c) *Gonzal. ad regul. 8. Cancel. §. 1. proem. num. 9. 10. & alii.*

(d) *Ex Act. Concil. Vienn. ann. 1311. ap. Bail. to. 1. f. 459.*

dubiò totalitèr diruuntur, neque valent ad effectum perduci, dato loco generali excluſioni cujuſcumque extranei ab eccleſiaſticis beneficiis, & ſubtractioni immunitatis beneficiariorum merè ſimplicium à perſonalis debito reſidentię.

8. Iſta itaquè ſumma eſt eorum, quæ in præfatis voluminibus continentur. Quorum quinam, & quot fuerint Auctores, nobis eſt omninò incompertum. Ex ſtylo tamen, ex methodo, ex varietate ſermonum, ac diſparatâ rerum mixturâ, plures eos fuiſſe videtur; qui nihilominùs cum anonymè ſuos codices publicaverint; nos nullatenùs ſolertes fuimus detegendi nomina eorum, qui nè ſcirentur, ſe ſilentio commiſerunt: ſed potiùs de illis diximus in corde noſtro, quod Anaſtaſius Pontifex de Ruffino: *ita habentur à noſtris partibus alieni, ut quid agant, ubi ſint, neſcire cupiamus: ipſi deniquè viderint, ubi poſſint abſolvi* (*a*). Certè ſi ſunt Clerici, eis improperari poterit allegoricè cum Propheta; *Erubeſce Sidon ait mare* (*b*). Illos etenìm debet undequaquè pudere, talia, & tàm enormia protuliſſe, libertati, & immunitati Eccleſiæ adverſantia, quam Clericorum eſt impavidè tueri, non audaciùs impugnare. Si Laici; dent quæſo veniam, quid habent laici sè de rebus eccleſiaſticis immiſcere? Laici, quorum eſt ab Eccleſiâ diſcere, non in eâdem os aperire; ac ab ipsâmet leges accipere, non eidem exequenda præſcribere; neque *illi facere præjudicium, de quâ cuilibet mortalium non licet ferre judicium* (*c*)? Utcumque res ſe habeat, in reliquis nos putamus, eoſdem Auctores viros eſſe peritos, ac multæ literaturæ, dignos qui inter viros doctos computarentur, ſi veritati dedicaſſent calamum, quem tot dicteriis inutilitèr commodarunt. At fortè ita ſcripſerunt, non juxtà intimi eorum ſenſus veridicam opinionem, ſed potiùs ad opportunitatem cauſæ, ſibi ab aliquibus commendatæ, eo modo quo interdùm operantur Cauſidici, qui in Curiis Judicum *ſubtilia multa tractantes, dividentes, definientes, ratiocinationes acutiſſimas concludentes, ſuam ſapientiam buccis crepantibus ventilantes* (*d*), de cauſis perorant, non proùt ſentiunt, ſed proùt judicant favore ſuorum Clientum, in illis rerum circumſtantiis, opus eſſe profari.

(a) *Anaſtaſ. PP. I. in Tom. 1. Epiſtol. Rom. Pontif.*

(b) *Iſaia cap. 23. num. 4.*

(c) *S. Leo PP. IX. epiſt. 1. ap. Bin. tom. 7. Concil. p. 2 f. 233.*

(d) *S. Auguſt. tract. 45. in Joan. poſt init.*

9. Doctrinæ igitùr illorum, eruditioni eorum omnem deferimus, quem debemus honorem; ſed ipſorum ſcriptis nullatenùs poſſumus aſſentiri. Sciat autèm benignus Lector, nos ab ipſis propemodùm adoleſcientiæ noſtræ initiis in votis habuiſſe aliquod Opus typis exponere, ut eos imitaremur, proùt puſillitas noſtra poſſet, qui ad memoriam proprii nominis apud poſteros propagandam, *labore literario monimenta ſuorum dogmatum reliquerunt* (*e*). Sed quamnam tractaret materiam ſtudium noſtrum, in ambiguo verſabamur. Nàm Legalium librorum plenus eſt mundus. Moralium, tanta eſt copia, ut ferè creverit in immenſum. Scholaſticorum, Scripturalium, Hiſtoricorum, quam numeroſa ſit congeries; amplæ Bibliothecæ, vix illos continentes, inclamant. De quâ ergo rè ageret liber, ut magiſtralis eſſet, ac ſubjectum præſeferret, nunquam ab aliis pertractatum? Suſtulerunt dubium ſcripta Contradictorum, cùm in illa tandem impegimus. Nàm articulos Libertatis, & Immunitatis, de quibus mox diximus, impugnantes, tametſi apud omnes certiſſimos; anſam dederunt menti noſtræ ſibi proponendi argumentum præſentis Operis, quod ſuâ novitate aliquid in sè ſingularitatis haberet.

(e) *S. Auguſt. de Civit. l. 18. c. 41.*

10. Labori ergo manum appoſuimus, animo undequaquè libenti, quià nullus, quod ſciamus, de Libertate Eccleſię in præficiendo ſacris beneficiis etiàm Clericos extraneos ex propoſito, dogmaticè, atque per opus integrum pertractavit: neque de Immunitate Beneficiariorum merè ſimplicium à perſonalis debito reſidentiæ; tametſi de utrâque iſtarum quæſtionum non defuerint Juriſconſulti, & Morales, qui per tranſennam, perfunctoriè, aut alitèr brevi eloquio, in ſuis Tractatibus verba fecerunt. Sed & neceſſarium omninò duximus ab aliquo reſponderi Libris Contradictorum, quippè ſi ipſimet in voto habuiſſent, quod excludendi ſint à beneficiis extranei, & beneficiarii merè ſimplices ad reſidentię perſonalis debitum ſint arctandi, eo quod ità vis, violentia, & pre-

po-

potentia laicalis fieri velit; non obſtantibus, quibuſcumque juribus, ęquitate, ſtylo, & obſervantiâ, contrarium unâ voce clamantibus: non ſecus ac ſi ad evertendam Libertatem, & Immunitatem eccleſiaſticam omne fas liceat conculcare, nec ulla lex illi faveat, nullus canon proſit, nulla ratio ſit proficua, ſolumque adverſus illam prevaleat notiſſimum carmen Poetę, *ſic volo, ſic jubeo, ſtat pro ratione voluntas*; nihil opus eſſet ſubſidia calami preſtolari: ſufficeret enim infelicitatem noſtri temporis deplorare, quod ubi *Regalis dignitas Eccleſiaſticam conſervare potiùs conſuevit, quàm tollere libertatem* (*a*); nùnc laicis Magiſtratibus nequiſſimè ſuggeratur oppoſitum: cùm tamèn apud Chriſtianos nulli ſit licitum, niſi quod juſtum eſt: tantumque prevaleant Principes, & privati injuſtitiam juſtitię preferentes, quantum predones in ſolitudine, ut inquiebat D. Juſtinus (*b*). Verùm quià memorati Contradictores ſuis ſcriptis univerſum orbem replerunt, ut ſuadeant, sè, ſuoſque Auctores, non per vim, ſed ſolâ ratione duce procedere, cunctiſque juribus ita depoſcentibus, divino, naturali, & humano inniti: nec rem injuſtam, ſed juſtiſſimam promovere; omninò neceſſe eſt veritati Apologeticâ lucubratione ſervire, ut mundus agnoſcat, an deceptoriè, atque ad excuſandas excuſationes in peccatis; an verò ſincerâ voce fuerint elocuti. Qui ulteriùs cùm præter Libertatem, & Immunitatem Eccleſiæ, ut ſupra laceratas, alia quoque inſubſiſtentia dicteria, propoſitiones erroneas, & commenta nimiùm à veritate devia ſuis ſcriptionibus immiſcuerint; non decet eſſe vulnus ſine remedio, venenum carere antidoto, ſtare objecta ſine reſponſis; ſed potiùs opus eſt, ut ubi abundavit malitia depravati dogmatis, ibi ſuperabundet opitulatio ſanæ doctrinæ: ac uſquequò vagantur præfati Codices, ad Eccleſiæ contumeliam exarati, euſquè paritèr ſe diffundant ſcripta opportuna, quæ illorum audaciam ore conſonanti retundant: & proculdubiò tàm Catholicis, quàm Hæreticis, atque cunctis illis, ad quos Contradictorum ſcripta volarunt, *neceſſarium eſt admoneri, & habere aliquem advocatum bonæ mentis, qui in tanto fremitu, tumultuque falſorum* veritatis lucem oſtendat (*c*).

(a) *Arnulph. Lexovien. epiſt.* 54.

(b) *S. Juſtinus Apolog.* 2.

(c) *Senec. epiſt.* 94.

11. Hoc officium in præſenti Opere nos pro viribus exercebimus: nec tamen ſtatìm Contradictores injuriis pulſare, vel eorum famam audebimus ſubſannationibus irridere, atque opprobriis operire. *Non ego*, inquiebat S. Gregorius Nazianzenus, *adverſarios contumeliis, & convitiis laceſſo, quemadmodùm plerique faciunt, non cum dogmate, ſed cum dogmatis aſſertore confligentes, ac rationum, & argumentorum infirmitatem maledictis interdùm contegentes, non aliter ac ſepias atramentum ante sè vomere ajunt, ut piſcatores effugiant* (*d*). Abſit hoc à nobis. Abſit, ut eoſdem de violatâ fide accuſemus, verbis illis notiſſimis, quibus D. Petrus Damiani adverſus impugnatores Sedis Apoſtolicę declamavit: *quiſquis cuilibet Eccleſiæ jus ſuum detrahit, injuſtitiam facit: qui autem Romanæ Eccleſiæ privilegium, ab ipſo ſummo omnium Eccleſiarum capite traditum, auferre conatur; hic proculdubiò in hæreſim labitur: & cum ille notetur injuſtus; hic eſt dicendus hæreticus. Fidem quippè violat, qui adversùs illam agit, quæ mater eſt fidei* (*e*). Ab his porrò, aliiſque improperiis, nos, modeſtiâ ſic docente, ſubſiſtimus: intentoque animo ad veritatem cunctorum oculis exponendam, libentèr à ſcommatibus, & mentem avertimus, & linguam compeſcimus, & calamum temperamus.

(d) *S. Gregor. Nazianz.*

(e) *S. Petr. Damiani Opuſc.* 5.

12. Itaquè cum Contradictoribus hìc congredimur, non ut eos proſternamus; ſed ut monitos ſincero affectu faciamus: nec ut eos confuſione repleamus, ſed ut ſolùm ad recti lineas revocemus: ipſos non ut hoſtes noſtros reputantes, ſed ut amicos conſiderantes, benevolè, ingenuè, bonâ fide nobiſcum de inquirendâ veritate tractantes, quæ non minùs illis, quàm nobis eſt, ut putamus, accepta: quis etenìm non diligat veritatem! Eam in hac tenui noſtrâ lucubratione inveniendam eſſe, Deo dante, confidimus: adeoquè ſperamus, nedùm cunctos, ad quos præſens Opus pervenerit, ſed & ipſos quoquè Contradictores inpoſterùm eſſe pro Libertate, pro Immunitate, dè quibus hic ſit ſermo, ſen-

ſuros: ſapientis enim eſt mutare conſilium in melius (*a*), nè laudabilior in errante videatur peruicacia, quam pænitentia. Veruntamèn ſi quoàd illos expectatio fiduciæ noſtræ optatum non ſortiretur effectum; grata erit eiſdem, grata erit univerſis Lectoribus intentio noſtra: ſufficietque ſuper hoc, alioquin ſterili argumento, tanta dixiſſe, quæ virum quemque, tùm rationis capacem, tùm veritatis amantem, adeòque & ipſos quoque Contradictores, & poſſint, & debeant devincire.

13. Sed hàc in rè ſicut, *ab aliis noſtra exigimus, ità ſingulis ſua jura* ſervamus (*b*): Et proculdubiò nullum lædere, nullius jura perimere, nulli tandem injuriam irrogare, noſtra intentio eſt; Verùm quidquid poſſumus, ad Libertatis, & Immunitatis, præfatarum defenſionem, intendimus allegare, ut & probandæ veritati, & propulſandæ offenſioni, quantum fas eſt in Domino, deſerviamus. Ideò non unam, neque unius ſpeciei; ſed plurimas, diverſorumque ordinum rationes congeremus, cauſæ noſtræ utilitèr famulantes: Nèc unicam, ſed plures dabimus reſponſiones objectis Contradictorum: ut quibus non placet unum, ſatisfaciat aliud motivum: & cuncta ſimùl evincant, quæ ſeparata quoque probant ipſaſmet Immunitatem, vel Libertatem. Quarum defenſio cum tota ſumma noſtri laboris eſſe agnoſcatur, nulliuſque proùt dicebamus offenſio; potiùs reſiſtendo, quàm invadendo in toto decurſu præſentis operis procedemus, eâ integritate animi, quâ D. Hieronymus inclamabat, *Non ſum agreſſor, ſed agreſſos innoxios tueor: non offendo, ſed defendo: non provoco, ſed reſiſto: non ſum invaſor, ſed defenſor* (*c*). Profectò quis taceat, ubi non de unius privati hominis, neque de alicujus tantùm peculiaris Eccleſiæ negotio agitur, ſed de totius univerſalis Eccleſiæ in Romanâ, irreparabili quadam ſubverſione tractatur? Conſtat etenim, ſcribebat S. Leo Papa IX. quod *quiſquis Romanæ Eccleſiæ auctoritatem, vel privilegia evacuare, ſeu imminuere nititur; non hic unius Eccleſiæ, ſed totius Chriſtianitatis ſubverſionem, & interitum machinatur* (*d*).

14. Enimverò novitas à Contradictoribus excitata, in primis tangit Romanum Pontificem: ſed ut innuimus, tangit quoque Romanorum Imperatorem, tangit Reges Chriſtianos, tangit Epiſcopos, & Ordinarios locorum, tangit Principes, & Magnates, tangit tandem omnes Clericos, atque Laicos, quià tangit univerſos collatores beneficiorum, atque ad ea reſpectivè nominatores, adeòque totam tangit Eccleſiam, quæ in Capite vulnerata, cunctis ſuis membris livorem acceptæ cicatricis impertit. Ab omnibus proindè digna eſt defendi, qui tàm excelſi corporis membrorum titulo decorantur: eo modo, quo decet filios jura matris tueri: manum indigenti capiti opitulari: catholicoſque univerſos pro univerſali Eccleſiâ certare. Nàm & pro Petro, diris vexationibus agitato, cuncti Eccleſiæ filii *Orationem ſine intermiſſione faciebant* (*e*). Vocatam igitur ſe cognoſcit ad pugnam exiguitas noſtra: *Communis quippè eſt cauſa, nec eſt diſtinctio puſilli, & magni: dolor nempè in capite eſt, ac per hoc minimè alienus nè à minimis quidèm vel extremis quibuſque partibus. Nec ergò à nobis &c. Nunquid non dolente capite clamat lingua pro omnibus corporis membris, in capite ſe dolere, & omnia per ipſum ſuum caput, ſuumque capitis fatentur incommodum* (*f*)? Sed & ubi auctoritas Sedis Apoſtolicæ vulneratur; quis officia defenſionis interpoſiturus exurget, ſi non exurgit Epiſcopus? Ubi magnorum Principum impetuntur jura, quæ de manu Eccleſiæ ſuſceperunt; quis eadem tuiturus accurret, ſi non accurrit Epiſcopus? Ubi demùm ſacrorum Antiſtitum privilegia diruuntur, quis *opponet murum pro domo Iſraël* (*g*), ſi non opponit Epiſcopus?

15. Igitùr jàm non ex uno, ſed ex multis titulis, mediocritas noſtra hic ad cauſam vocatur: Et ne Libertas, atque Immunitas, quibus nùnc uſquè à ſuâ origine potita eſt Eccleſia, ulterius laceretur; *pro officii noſtri conſideratione non eſt nobis diſſimulare, non eſt tacere libertas* (*h*). Apoſtolica Sedes, Epiſcopi

Eccle-

(a) *Lege nunquàm, ubi Gloſ. ff. de collat.*

(b) *S. Gregor. lib. 2. epiſt. 29.*

(c) *S. Hieron. epiſt. ad Auguſt.*

(d) *S. Leo 9. epiſt. ad Michael cap. 36. inter Oper. S. Leon. f. 186.*

(e) *Act. Apoſtol. cap. 12. num. 5.*

(f) *S. Bernard. epiſt. 242.*

(g) *Ezechiel cap. 13. num. 5.*

(h) *Syricius PP. ep. ad Himerium Tarracon.*

Eccleſiarum, Ordinarii locorum, qui per viam collationis; Auguſtiſſimus Imperator, Orthodoxi Reges, Principes, & Magnates; cuncti demùm Clerici, & Laici, qui per viam juriſpatronatus de beneficiis eccleſiaſticis diſponere conſueverunt favore, tùm indigenarum, tùm extraneorum, ac ſine onere perſonalis reſidentiæ quoàd beneficia merè ſimplicia; hodiè ad has anguſtias rediguntur, ut non ampliùs Clericos etiàm extraneos, benemerentes, & dignos, ac nullum ſine reſidentiæ perſonalis debito, ipſis beneficiis valeant inſignire; non eſt negligenda, nec ſilentio committenda tanta captivitas eccleſiaſticæ libertatis: ſed propulſanda, & in brachio forti validiſſimè retundenda. Proindè *apprehendimus arma, & ſcutum, & exurgimus in adjutorium* ejus (*a*): pro ſcuto ſtudia literarum, pro armis calamum adhibentes, ac oſtendentes, quod Eccleſia Dei libera eſt, non captiva, & *Sedes Apoſtolica Domina eſt, non ancilla, nec alicui ſubdita, ſed omnibus prælata, & ideò nullâ omninò ratione ſub jugum à quoquam mitti poteſt* (*b*).

(a) *Pſalm.* 34. n. 2.

(b) *Victor. PP. III.*

16. Hanc ergò Theſim hìc tuendam aſſumimus, quod *liberum, & licitum eſt Eccleſiæ, illiuſque Miniſtris, atque in primis Romano Pontifici, ejuſdem Eccleſiæ Capiti: nec non Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, tàm delegatis beneficiorum Collatoribus, atque ad ea Nominatoribus: ipſa beneficia non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri. Et quod Beneficiarii merè ſimplices à reſidentiæ perſonalis debito ſunt immunes.* Hujuſmodi argumentum principalitèr proſequemur. Incidentèr verò, & occaſione acceptâ, in locis opportunioribus, de aliis quoque articulis, & quæſtionibus eloquemur, quas paulò ſuprà num. 4. indicavimus à ſæpefatis Contradictoribus impugnari: Oſtendemuſque, ipſos irrationabilitèr nimiùm in hac parte procedere, atque longè à veritatis tramite deviare. Quoàd Libertatem autèm Eccleſiæ præficiendi ſacris præbendis etiàm Clericos extraneos, loquimur extra loca, privilegio Apoſtolico, vi cujus repellantur ipſimet extranei, communita: quippè in quibus reſtrictio libertatis Eccleſiæ fuit aliis commodis compenſata: & ibi nihilominùs adhùc patens reſtat acceſſus extraneis ad beneficia per eos, ad quos pertinet ipſius privilegii vinculis non ligari. Quod ſanè cum generalitèr pro toto terrarum orbe debeat prævalere; potiſſimè pro inclyto Regno Neapolis locum habere oportet, ubi pluribus modis evidentiſſimè comprobabimus, præfatam Libertatis, & Immunitatis rationem nulli magìs eſſe proficuam; & viceverſa totum Contradictorum conatum nulli magis eſſe damnoſum, quàm Sereniſſimo Regi, Reverendiſſimis Epiſcopis, Excellentiſſimis Magnatibus, univerſo tandèm Clero, & Populo nobiliſſimæ Urbis, atque Regni Neapolitani: quorum ingenuitatem obteſtando rogamus, ut ſepoſitâ Contranitentium opinione, rationes, quas eiſdem proponimus in hoc Opere, meditentur, ponderent, examinent, introſpiciant, & veritatem tandèm agnitam amplectantur: rati, nos eorum felicitati non invidere, ſed famulari: nec ipſorum utilitati detrahere, ſed favere.

17. Cunctos alios itidèm cujuſcumqve Nationis Lectores, ad quos hic noſter labor pervenerit, obſecramus, ut perpenſis hinc indè motivis, quibus tàm nos, quàm Contradictores antefati loquuntur; judicium de ratione pronuntient: plurimum namquè in Domino confidimus, quod libentèr properabunt noſtris vocibus adhærere: quippè, vaniloquiis protelatis, hic omninò ſincera dicimus, in ſenſu veritatis effamur, ſolius juſtitiæ, ſolius pacis, ſolius charitatis ſtudio peroramus, nec quidquam captioſè proferimus, ſed fundate: fuimus etenim ſolertes, ut quæ aſſerimus gravium ſcriptorum, in margine notatorum, ſermonibus innitatur: quarè poterimus quidèm errare, quià infallibilitatis privilegio non munimur: Sed citrà omnem ambiguitatem, malitiâ ſuggerente, in errorem nullatenùs impingemus: & ſempèr ignoſcendi *erroribus noſtris paratior via erit: quià non ſunt referenda ad culpæ noſtræ titulum, de quibus teſtificatio adhibetur Auctorum* (*c*). Quoàd reliqua, Librorum Artifices,

(c) *S. Iſidorus lib. de offic. eccl. in Præfat.*

quos

quos impugnamus, generali *Contradictorum* nomine nuncupabimus: talitèr tamèn, ut cùm in totâ præſentis Lucubrationis ſeriè reperietur, Contradictores aſſerunt hoc, vel illud; intelligendum ſit, non ſemper omnes id protuliſſe, ſed vel unum, vel duos, vel cunctos. Interdùm etenìm aliquis ex eis quidquam aſſerit, quod non alius, in principali nihilominùs negotii quidditate concordes. Continget quoquè aliquandò nos iiſdem uti motivis, quos ipſi adhibent: idque faciemus illâ liberâ uſucapatione rerum, quę reddit cuncta Sacræ Literaturæ documenta unicuique communia: normâque illâ ſervatâ, quam cum Philoſophis Ethnicis tenendam eſſe ſuggeſtit D. Auguſtinus; *ſi quæ fortè vera dixerunt, non ſolùm formidanda non ſunt, verùm etiàm ab eis, tamquàm ab injuſtis poſſeſſoribus in noſtrum uſum vendicanda* (a):

18. Quoàd methodum in hoc Opere cuſtoditam, ſciat benevolens Anagnoſtes, nos obſervaſſe in libris Contradictorum congeſtam ingentem rerum mixturam, ſeptemque Scientias ab ipſis introductas, & interdùm etiàm vel invitè pertractas, ad eorum opinionem ſuſtinendam, nempè Sacram Scripturam, Theologiam, Sanctos Patres, Concilia, Leges, Hiſtoriam, & Politicam. Totidem ergò & nos debere uti facultatibus rati ſumus: verùm opus eſſet, ut earumdem peritia in nobis opportunè concurreret: adeò quidèm excellentèr, ut ex iiſdem aptiùs concinnatis, magiſque ordinatè diſpoſitis, poſſemus & oppoſitum eorum, quæ ipſi ſuadendum ſuſceperunt, probare; & quidquid ipſi objecerunt validiſſimè propulſare. Utinàm igitùr parvitas noſtra id haberet, quod de Hugone à S.Victore Trithemius Abbas celeberrimus memoravit: *In ſcientiâ ſeptem artium liberalium nulli ſuo tempore ſecundus fuit* (b). Præfatis ſeptem adiicienda eſſet octava, quę ſtyli elegantiam concernit, ut quod dicitur, faciliùs eloquii dulcedine Lectorum mentibus inſeratur. Sed quid poterit exiguitas noſtra, parùm in ipſis ſcientiis erudita, & quod majus eſt, præter mediocris Bibliothecæ ſubſidia, quolibet alio peritorum hominum adjutorio deſtituta?

19. Nihilominùs in Deo unicè confidentes, qui *dat verbum evangelizantibus virtute multâ* (c), & ipſos quoque *ſurdos facit audire, & mutos loqui* (d), non quâ deberemus, ſed quâ poterimus ubertate ſermonis, deſcendimus in arenam: Rationibuſque, ac motivis *Scripturalibus*, *Theologicis*, petitis ex *Sanctis Patribus*, & *Conciliis*, *Legalibus* tandem, *Hiſtoricis*, ac *Politicis*, probandas ſuſcipiemus Libertatem, & Immunitatem, quas Contradictores in ſuis Codicibus impugnarunt. Et quidèm in *Primo Tomo*, ab initio Eccleſiæ uſquè ad ſæculum decimum quartum incluſivè, & in *Secundo Tomo*, â ſæculo decimo quarto uſquè ad noſtram ætatem, ea quâ fas erit attentione, de ſæculo in ſęculum conquiremus quidquid pręfatę ſeptem ſcientię ſuppeditant, ad probandam libertatem Eccleſię in provehendo etiàm Clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia: ut omnibus notum ſit, quod Eccleſia ſemper, & ubiquè hac libertate potita eſt: hunc eſſe *ordinem ab Apoſtolo Petro cæptum, & uſquè ab hoc tempus per traducem ſuccedentium* ſibi ætatum *ſervatum* (e): firmitèrque, inconcuſsè, conſtantèr, *ex patribus ad patres per manus traditam fuiſſe hanc ſententiam* (f). In *Tertio Tomo* reſpondebimus cunctis Argumentis, quę ipſimet Contradictores adverſus ſępefatam libertatem opponunt, & *vitreas eorum argutias, ac fragilia, quibus ſibi multum videntur acuti, & nitidi, argumenta confringemus* (g). In *Quarto Tomo* demùm probandam aggrediemur Immunitatem Beneficiariorum merè ſimplicium â perſonalis debito reſidentię: ſubindè reſponſum dantes Objectionibus, quibus Contradictores oppoſitum ſuadere connixi ſunt.

20. Quę agendo ſi quid boni continget à nobis dici; det gloriam Deo benignus lector, ſciens, quod, cum nos *ſufficientes non ſimus cogitare aliquid à nobis, quaſi ex nobis*; tota *ſufficientia noſtra ex Deo eſt* (h). Si quid autèm fortè minùs ſcitè, minùs idoneè proferemus; id imperitię noſtrę imputet, laudans

(a) *S. Auguſtin. de Doctrin. Chriſtian. lib. 2. cap. 40.*

(b) *Trithem. in Chronic. Hirſaug. an. 1140.*

(c) *Pſalm. 67. num. 12.*

(d) *Marc. cap. 7. n. 37.*

(e) *S. Auguſt. libr. quæſt. Vet. & nov. Teſtam. cap. 110.*

(f) *S. Athanaſ. lib. de Decr. Nicæn. fidei cont. Euſeb.*

(g) *S. Auguſtin. lib. 1. contr. Julian. in fin.*

(h) *2. Corinth. cap. 3. num. 5.*

dans

dans intentionem, ſi actum non poteſt: & preconium dans voluntati, quod volentis fortaſſe ſcriptio non meretur. Sciat nihilominus nos ad correctionem eſſe promptiſſimos, & equanimitate multâ hec cum D. Ambroſio ſentire: *Ego beneficio adnumero, ſi quis mea legens ſcripta, dicat mihi quo videatur moveri. Primum quià & in iis, quæ ſcio falli poſſum. Multa etiam prætereunt, multa quibuſdam aliter ſonant. Pulchrum eſt, ſi fieri poteſt, cavere omnia. Deindè quià non debeo moleſtè ferre, ſi, cum de Apoſtolicis, & ipſis Evangelicis, Dominiciſque verbis plerique multas quæſtiones ſerant; etiàm in meis ſcriptis reperiant, de quo diſputandum putent* (a). Vaniloqui, ac dicaces homines, qui dicunt bonum malum, & malum bonum, reſque judicant non proùt ſunt, ſed proùt eſſe deſiderant, vel proùt ipſi pro eorum inſipientiâ concipiunt; parum ſolliciti erimus attendere quid effutiant; doctos, & candidos viros, eorumque judicium in magno pretio habebimus, nec ullatenùs gravabimur illorum ſubire cenſuram, admonitiones audire, nos ſubſternere correctioni: *melius eſt* enìm *à ſapiente corripi, quam ſtultorum adulatione* palpari (b).

(a) S. *Ambroſ. epiſt. 8. ad Sabinum.*

(b) *Eccl. cap. 7. n. 6.*

21. Veruntamèn de hoc, ut putamus, gloriari ſempèr poterit puſillitas noſtra, quod veritati ſcribimus, non privatæ opinioni: nec ut præmium in terris pro labore quæramus, ſed ut mercedem in cælis præſtolemur à Domino prò juſtitiâ. Proùt ſciemus ità loquemur. Si meliora nobis diſcere contigiſſet; libentèr ea nùnc in propatulo poneremus. Nihil Eccleſiæ dabimus, quod non haberet, nihil ei debitum declamabimus, quod non hucuſquè tenuerit in pacificâ poſſeſſione. *Sequuti morem, ac ordinem majorum* (inquiebat Liberius Papa), *nihil addidimus Epiſcopatui urbis Romæ, nihil minui paſſi ſumus* (c). Idipſum & nos in ſenſu congruo replicamus. Nihil Summo Pontifici, nihil Epiſcopis, nihil Ordinariis locorum, nihil ſummis Principibus, nihil Magnatibus, nihil tandèm Clericis, & laicis, beneficiorum eccleſiaſticorum Collatoribus, vel reſpectivè ad ea nominatoribus, deberi profitebimur, quod non uſquè modo in ſuâ habuerint poteſtate. Reſtat hìc demùm, ut eximius Lector magnanimè ignoſcat mendis, ſi quæ fortè in impreſſione præſentis Operis accidet inſilire. Nàm immunes ab erratis paginas è Typographi manu exire, pro miraculo eſt: nec proficit cunctis erroribus evellendis attenta quæque ſollicitudo: quippè adhùc illorum irreptio quamcumque accuratam, & vel exquiſitam ſempèr ſolertiam correctoris evincit. Quarè ſi quando ei verbum pro verbo, litera pro litera, poſtillæ interverſe, ac interpunctiones ſuis non collocatæ in locis occurrent; ipſe indulgeat generosè, fallaciam corrigat, ac quidquid vitiatum erit ſuâ ſuppleat comitate.

(c) *Liberius PP. ep. ad Conſtantium.*

22. In reliquis nos hanc qualemcumque parvitatis noſtræ lucubrationem, ſingulaſque illius partes, & apices in eâ contentos, jàm ex nùnc judicio, & auctoritati Sanctæ Sedis Apoſtolicæ humillimè ſubjugamus, non tàm propoſito, quàm verbis Mellifluì D. Bernardi: *quæ diximus abſquè præjudicio dicta ſint ſaniùs ſapientis: Romanæ preſertìm Eccleſie auctoritati, atque examini totum hoc, ſicut & cætera, quæ ejuſmodi ſunt, reſervamus: ipſius ſi quid alitèr ſapimus parati judicio emendare*. Profectò ſicut nos nunquam pudebit à peritioribus diſcere quod neſcimus; ità & multò fortiùs ab illâ, quæ mater eſt omnium Eccleſiarum (e), & inſtrui, & corripi, & legem recipere decoris loco libentiſſimè ſuſcipiemus. Petrum Judicem habere concupiſcimus, qui caput eſt Sacerdotalis officii, & per quem Chriſtus cunctis *Epiſcopis dedit clavem cæleſtium bonorum* (f). Tandèm Sanctiſſimi Patris noſtri *Clementis* Papæ Undecimi oraculis acquieſcemus, qui hodiè Vicariam Chriſti poteſtatem in terris retinet; qui reſidet in loco Petri, quem *omnes Antiſtites habent ſui nominis, & honoris auctorem* (g). Sed jàm ad Opus properemus, *narrationemque incipiamus: de Præfatione tantum dixiſſe ſufficiat* (h).

(e) *Cap. non decet 1. diſt. 12. cap. licèt eo de for. compet.*

(f) *S. Gregor. Nyſſ. adv. eos, qui caſtig. ægrè ferunt.*

(g) *S. Auguſt. epiſt. 91.*

(h) *2. Machab. 2. num. 33.*

SERIES CAPITUM,

Quæ in hoc Primo Tomo continentur.

SÆCULUM CHRISTI PIMUM.

CAPUT PRIMUM. IN *quo ex dictis, & factis* Chriſti Domini, *Sanctorumque* Petri, & Pauli, *atque aliorum* Apoſtolorum, *probatur, quod Eccleſia per totum ejuſdem Chriſti* Sæculum Primum, *integrâ libertate potita eſt, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.* fol. 1.

CAPUT II. *In quo ex aliis Sacræ Scripturæ periodis, ac ſententiis, & præſertim ex doctrinâ* D. Pauli Apoſtoli ad Corinthios, *& D. Lucæ* in Actibus Apoſtolorum, *& ex aliis rebus, per Apoſtolos geſtis, probatur Eccleſiæ libertas in conferendo eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùmetiàm extraneis.* f. 15.

SÆCULUM CHRISTI II.

CAPUT III. *In quo ex dictis, & factis Sanctorum* Dionyſii Corinthii, & Clementis Alexandrini; *necnon ex* Tertulliano, *probatur, quod Eccleſia, per totum Chriſti* Sæculum Secundum, *integrâ libertate potita eſt, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.* f. 33.

SÆCULUM CHRISTI III.

CAPUT IV. *In quo ex dictis, & factis multorum Patrum, doctrinâ, & reſpectivè ſanctitate, celebrium, ac præſertim* SS. Hippolyti *Portuenſis*, Gregorii *Thaumaturgi*, Alexandri *Cappadocis*, Cypriani *Carthaginenſis, atque* Origenis, & *aliorum, probatur, quod Eccleſia, per totum ejuſdem Chriſti* Sæculum Tertium, *integrâ libertate potita eſt, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.* f. 47.

SÆCULUM CHRISTI IV.

CAPUT V. *In quo ex decretis, documentis, & factis plurium* Conciliorum, *Sanctorumque Patrum, probatur, quod per totum* Quartum Chriſti Sæculum, *Eccleſia Dei, totali, & integrâ libertate potita eſt, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.* f. 62.

CAPUT VI. *In quo eadem libertas Eccleſiæ conferendi Sacras Præbendas, & eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis, per* Quartum Chriſti Sæculum, *probatur doctrinâ Conciliorum* Arelatenſis II. Antiocheni I. Carthaginenſis III. *& aliorum, quę fuerunt eodem Sæculo celebrata.* f. 72.

CAPUT VII. *In quo libertas Eccleſię conferendi beneficia eccleſiaſtica, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis, probatur rationibus, petitis ex dictis, & factis* SS. Athanaſii, & Gregorii Nazianzeni, *atque aliorum Patrum, Pontificum, & Sanctorum. Oſtenditurque illam* Quarto Chriſti Sæculo *affluentiſſimè floruiſſe.* f. 86.

CAPUT VIII. *In quo ipſamet Eccleſiæ libertas, conferendi Sacras Præbendas, & eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis, probatur ex geſtis paritèr, ac doctrinâ* SS. Hilarii *Pictavienſis*, Martini *Turonenſis*, Epiphanii, *&* Ambroſii, *qui* Quarto Chriſti Sæculo *floruerunt*. f. 99.

SÆCULUM CHRISTI V.

CAPUT IX. *In quo ex doctrinâ, & geſtis Sanctorum* Hieronymi, Joannis Chryſoſtomi, Auguſtini, Paulini, *atque* Hilarii, *&* Cæſarii *Arelatenſium*, *probatur*, *quod per* Quintum Chriſti Sæculum, *Eccleſia Dei totali, & integrâ libertate potita eſt, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis*. f. 114.

CAPUT X. *In quo eadem libertas Eccleſiæ, in conferendo Sacras Præbendas, & eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis, probatur auctoritate Conciliorum* Africanorum II. *&* III. *ac* Epheſini, *atque* Chalcedonenſis, *necnon ſucceſſuum* Perigenis *Corinthienſis*, *&* Hermitis *Carbonenſis*, *qui hoc* Quinto Chriſti Sæculo *contingère*. f. 130.

SÆCULUM CHRISTI VI.

CAPUT XI. *In quo ex pluribus Conciliis, per hæc tempora celebratis, & præſertim ex Conciliis* Romano, Agathenſi, Epaonenſi, Valentino, Arvernenſi, Aurelianenſibus IV. & V. Lucenſi, & Santonenſi, *probatur integrâ libertas Eccleſiæ, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis*. f. 141.

CAPUT XII. *In quo ex factis, & dictis plurium Summorum Pontificum, qui* Sexto Chriſti Sæculo *floruerunt, & præſertim* Symmachi, Hormiſdę, Pelagii IJ. *& aliorum, oſtenditur, liberum eſſe Eccleſiæ beneficia, & Præbendas eccleſiaſticas, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri*. f. 153.

CAPUT XIII. *In quo ex geſtis, & doctrinâ plurium virorum, vel ſanctitate, vel aliâ ratione celebrium, & præſertim* S. Fulgentii, S. Benedicti, Pauli *Antiocheni*, Mennæ *Conſtantinopolitani*, Heliæ *Hieroſolymitani*, Agapeti I. *Romani Pontificis, & aliorum, qui* Sexto Chriſti Sæculo *floruerunt, probatur, quod perilla tempora Eccleſia integrâ libertate potiebatur admittendi Clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia: adeòque eâdem libertate nùnc quoquè perfrui debet*. f. 156.

SÆCULUM CHRISTI VII.

CAPUT XIV. *In quo ex factis, & dictis Summorum Pontificum, ac præſertim* Gregorii I. Sergii I. *atque* Honorii I. *probatur ineſſe Eccleſiæ plenam, & integram libertatem conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis*. f. 177.

CAPUT XV. *In quo ex Sacris Canonibus plurium Conciliorum, & præcipuè*, Toletanorum, *necnon* Emeritenſis, Cabilonenſis, *&* Conſtantinopolitani, *ſeu* Quiniſexti, *probatur, quod Eccleſia,* Sæculo Chriſti Septimo, *eâdem libertate fruebatur, quâ nùnc potiri contendimus, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis*. f. 188.

CAPUT XVI. *In quo occaſionalitèr probatur* Octo *Rationibus, quod,* politicè *loquendo, ſatis expediens eſt, ut Eccleſia, ejuſque Miniſtri, conferentes eccleſiaſtica beneficia, vel ad ea nominantes, & præſentantes Clericos idoneos, integrâ libertate potiantur ipſamet conferendi, ſive reſpectivè ad eadem nominandi, non modò Clericos indigenas, verùm etiàm extraneos*. f. 203.

CA-

CAPUT XVII. *In quo ex formulis* Marculſi , *ex geſtis* S. Theodori Dorovernenſis , *Sancti* Columbani , *aliorumque Sanctorum : Et ex pluribus aliis documentis , & hiſtoriis , pertinentibus ad* Sæculum Chriſti Septimum , *probatur , quod Eccleſiæ competit plena libertas conferendi eccleſiaſtica beneficia , non modò Clericis indigenis , verùm etiàm extraneis .* f. 222.

SÆCULUM CHRISTI VIII.

CAPUT XVIII. *In quo ex ſerie , & epiſtolis , ac decretis* Romanorum Pontificum , *qui* Sæculo Chriſti Octavo , *D. Petri Cathedræ inſiderunt , probatur libertas Eccleſiæ in conferendo eccleſiaſtica beneficia , non modò Clericis indigenis , verùm etiàm extraneis .* f. 233.

CAPUT XIX. *In quo ex Conciliis , & præſertìm ex Concilio* Romano , *ſub Zacharià Papâ , ex* Nicæno II. *Generali VII. & ex* Francofordienſi , *aliiſque Sacris Canonibus , probatur , quod Eccleſia , currente* Octavo Chriſti Sæculo , *integrâ libertate potiebatur , conferendi eccleſiaſtica beneficia , non modò Clericis indigenis , verùm etiàm extraneis .* f. 244.

CAPUT XX. *In quo ex Sanctis Patribus , & Scriptoribus eccleſiaſticis , qui floruerunt* Sæculo Chriſti Octavo , *& præſertim ex* Sanctis Bonifacio Moguntino , Joanne Damaſceno, Germano Conſtantinopolitano : *Necnon ex epiſtolis* Eginhardi , *ex* Paolo Diacono , *demùm & ex variis Hiſtoriis , probatur libertas Eccleſiæ in conferendo eccleſiaſtica beneficia , non modò Clericis indigenis , verùm etiàm extraneis ,* f. 253.

SÆCULUM CHRISTI IX.

CAPUT XXI. *In quo ex pluribus Conciliis , per idem Sæculum celebratis , & præſertìm ex Conciliis* Altinenſi , Aquiſgranenſi , Meldenſi , Moguntiacenſi , Cabilonenſi , Vvormacienſi , Sveſſionenſi , Bellovacenſi , Valentino , ac Tullenſi , *probatur libertas Eccleſiæ , in conferendo eccleſiaſtica beneficia , non modò Clericis indigenis , verùm etiàm extraneis .* f. 263.

CAPUT XXII. *In quo ex Epiſtolis , & Decretis , aliiſque geſtis , & dictis Summorum Pontificum, ac præſertim* Paſchalis I. Nicolai I. Joannis VIII. Marini I. Stephani VI. Hadriani II. Formoſi &c. *oſtenditur libertas , quâ* Sæculo Chriſti Nono *potiebatur , & nùnc quoquè potiri debet Eccleſia , conferendi Sacras Præbendas , non modò Clericis indigenis , verùm etiàm extraneis .* f.276.

CAPUT XXIII. *In quo ex Patribus , & Scriptoribus eccleſiaſticis , qui* Nono Chriſti Sæculo *floruerunt , & præſertim ex* Frothario *Tullenſi* : *ex* Lupo *Ferrarienſi* : *ex* S. Eulogio *Cordubenſi , & ex* Hincmaro *Remenſi* : *necnon ex variis eventibus illorum temporum , probatur libertas Eccleſiæ in conferendo eccleſiaſtica beneficia , tàm Clericis extraneis , quàm indigenis .* f. 289.

CAPUT XXIV. *In quo ex diverſis* Formulis *literarum eccleſiaſticarum , quæ* Sæculo Chriſti Nono *adhibitæ fuerunt ab Archiepiſcopis , & Epiſcopis : Necnon ex epiſtolis Regum , ac Principum privilegiis , probatur Eccleſiæ libertas , in conferendo Præbendas eccleſiaſticas , tàm Clericis extraneis , quàm indigenis .* f. 303.

SÆCULUM CHRISTI X.

CAPUT XXV. *In quo ex multiplici admiſſione Clericorum extraneorum ad duo præcipua Orbis eccleſiaſtici beneficia , nempè ad* Romanum Pontificatum , *& ad* Patriarchatum Conſtantinopolitanum , *atque ad alias Eccleſias , hìc obitèr intermixtas ; probatur Eccleſiæ libertas , in conferendo Sacras Præbendas , tàm Clericis extranei , quàm indigenis. Agiturque incidentèr de* literis Naturalitatis , f. 317.

CA-

CAPUT XXVI. *In quo ex ſacris* Conciliis, *quæ* ſæculo Chriſti Decimo *celebrata fuerunt*, *& præſertìm ex Conciliis* Romano, Ravennate, Ovetenſi, Virdunenſi, Engelheimenſi, Remenſi, *&* Moſonienſi, *nec non ex Sanctis Patribus*, *& Scriptoribus Eccleſiaſticis*, *ac præcipuè* S. Odone, & Odilone *Cluniacenſibus*, Gerberto *Remenſi*, *aliiſque factis*, *& Patribus*, *ac hiſtoriis interſertis*, *probatur libertas Eccleſiæ in diſpenſatione beneficiorum*, *tùm Clericis extraneis*, *tùm indigenis*. f. 330.

CAPUT XXVII. *In quo ex quibuſdam eventibus*, *qui* Sæculo Chriſti Decimo *contigerunt*, *probatur libertas Eccleſiæ*, *præficiendi etiam Clericos extraneos beneficiis*: *Rurſuſque diſcutitur*, *an* politicè *expediat hanc libertatem ſubſiſtere*. f. 342.

SÆCULUM CHRISTI XI.

CAPUT XXVIII. *In quo ex diſciplinâ in Eccleſiis Patriarchalibus obſervatâ*: *necnon ex geſtis*, *& decretis Summorum Pontificum*, *ac præſertìm* S. Leonis IX. S. Gregorii VII. Stephani X. Nicolai II. *& aliorum*, *probatur*, *quod Eccleſia* Sæculo Chriſti Undecimo *integrâ libertate potiebatur conferendi beneficia*, *non modò Clericis indigenis*, *verùm etiàm extraneis*. fol. 354.

CAPUT XXIX. *In quo ex Sacris* Conciliis, *celebratis* Sæculo Chriſti Undecimo; *& præſertìm ex Conciliis* Lemovicenſi II. Sutrino, Remenſi, Coyacenſi, Baſileenſi, Osborienſi, Vvintonienſi, *&* Romano, *probatur libertas Eccleſiæ*, *in conferendo Eccleſiaſtica beneficia*, *etiàm Clericis extraneis*. f. 366.

CAPUT XXX. *In quo ex Sanctis Patribus*, *qui* Undecimo Chriſti Sæculo *floruerunt*: *Et præſertìm ex Sanctis* Fulberto *Carnotenſi*, Burchardo *Vvormacienſi*, Petro *Damiani*, Anſelmo *Cantuarienſi*, Brunone *Carthuſiano*, & B. Ivone *Carnotenſi*, *probatur libertas Eccleſiæ*, *in conferendo beneficia*, *non modò Clericis indigenis*, *verùm etiàm extraneis*. f. 380.

CAPUT XXXI. *In quo ex Summorum Principum praxi*, *& exemplis*, *ac præſertìm* Imperatorum, *Regumque* Franciæ, *atquè* Angliæ, *oſtenditur*, *quod Eccleſia*, Sæculo Chriſti Undecimo *libera erat*, *in admiſſione Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia*, *ideòque nùnc etiàm eâdem libertate potiri debet*. f. 393.

SÆCULUM CHRISTI XII.

CAPUT XXXII. *In quo ex praxi obſervatâ in* Summo Pontificatu, *in* Cardinalatu, *& in Eccleſiis* Patriarchalibus *diſpenſandis*: *Ac ex* literis decretalibus *Romanorum Pontificum*: *demùmque* ex Conciliis, Duodecimo Chriſti Sæculo *celebratis*; *probatur libertas Eccleſiæ*, *in conferendo eccleſiaſtica beneficia*, *non modò Clericis indigenis*, *verùm etiàm extraneis*. f. 405.

CAPUT XXXIII. *In quo ex factis*, *& ſcriptis* Sanctorum Patrum, *qui* Duodecimo Chriſti Sæculo *floruerunt*, *& præſertìm* B. Hildeberti Turonenſis, S. Bernardi Clarevallenſis, *ac* B. Petri Cluniacenſis, *probatur libertas Eccleſiæ*, *in conferendo ſacras præbendas*, *non modò Clericis indigenis*, *verùm etiàm extraneis*. f. 416.

CAPUT XXXIV. *In quo ex aliis* Patribus, *&* Scriptoribus eccleſiaſticis, *qui* Duodecimo Chriſti Sæculo *floruerunt*, *& præſertìm ex* Hugone de S. Victore: *ex* Philippo *Bonæ ſpei*: *ex* Goffrido Vindocinenſi: *ex* Petro Cellenſi: *ex* Stephano Tornacenſi: *ex* Petro Bleſenſi: *& ex* Arnulpho Lexovienſi: *probatur Eccleſiæ libertas*, *in admittendo Clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia*. f. 437.

CAPUT XXXV. *In quo ex dictis*, *diplomatibus*, *& factis* Imperatorum Occidentis, *&* Orientis, *necnon Regum* Hiſpaniæ, Poloniæ, Hungariæ, Angliæ, *&* Scotiæ, *qui*

Sæ-

Sæculo Chriſti Duodecimo *claruerunt, probatur Eccleſiæ libertas, in conferendo eccleſiaſtica beneficia, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis.* f. 451.

SÆCULUM CHRISTI XIII.

CAPUT XXXVI. *In quo ex Sacris Conciliis, habitis* Sæculo Chriſti Decimotertio, *& præſertìm ex* Lateranenſi IV. *ex* Turonenſi, Vveſtmonaſterienſi, *& ex* Bituricenſi, *necnon ex praxi ſervatâ in proviſione* Patriarchatuum, Cardinalatuum, & Summi Pontificatus, *probatur Eccleſiæ libertas, in admiſſione Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia.* f. 462.

CAPUT XXXVII. *In quo, ex Sacris Canonibus,* Sæculo Chriſti Tertiodecimo *editis, & juris communis corpori inſertis, probatur libertas Eccleſiæ, in conferendo eccleſiaſticas præbendas, & beneficia, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis.* f. 475.

CAPUT XXXVIII. *In quo afferuntur alii Canones, ab Innocentio PP. III. editi, & juris corpori inſerti, quibus probatur Eccleſiæ libertas, in conferendo beneficia, etiàm Clericis extraneis. Agiturque incidentèr de* Plenitudine Poteſtatis *Papæ.* f. 495.

CAPUT XXXIX. *In quo ex Doctrinâ* D. Thomæ Aquinatis, *multiformitèr propoſitâ, probatur libertas Eccleſiæ, in conferendo eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.* f. 512.

SÆCULUM CHRISTI XIV.

CAPUT XXXX. *In quo ex Contentionibus ortis intèr* Bonifacium Papam VIII. *&* Philippum Pulchrum Galliæ Regem: *Ac intèr* Clementem Papam VI. *&* Eduardum III. Regem Angliæ, *probatur Eccleſiæ libertas, præficiendi etiàm Clericos extraneos eccleſiaſticis beneficiis.* f. 528.

CAPUT XXXXI. *In quo ex aliis contentionibus, excitatis intèr eundem* Clementem PP. VI. & Philippum VI. Regem Galliæ: *Necnon intèr* Bonifacium Papam IX. *&* Henricum III. *Regem Caſtellæ, probatur libertas Eccleſiæ, in conferendo eccleſiaſtica beneficia, etiàm Clericis extraneis.* f. 544.

CAPUT XLII. *In quo ex Scriptoribus eccleſiaſticis, qui claruerunt* Sæculo Chriſti Decimoquarto: *ac præſertìm ex* B. Auguſtino Triumpho: *ex* Alvaro Pelagio: *ex* Joanne de Neapoli, *& ex* Nicephoro Gregorâ, *probatur libertas Eccleſiæ, in conferendo eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.* f. 558.

SÆCULUM CHRISTI PRIMUM.

CAPUT PRIMUM.

In quo ex dictis, & factis Chriſti Domini, *Sanctorumque* Petri, & Pauli, *atque aliorum* Apoſtolorum, *probatur; quod Eccleſia per totum ejuſdem Chriſti* Sæculum Primum, *integrâ libertate potita eſt, conferendi Eccleſiaſtica Beneficia non modo Clericis Indigenis, verum etiam extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Lex gratiæ lex libertatis eſt. Maxime autem libera eſt Eccleſia, nec debet novis ſervitutibus ſubjugari. Libera inquam præſertim eſt in diſpenſatione ſuorum bonorum.*

2 *Quoties de addendâ novâ ſervitute Eccleſiæ Dei agitur, reſiſtendum eſt: quippe Chriſtus Eccleſiæ ipſi chirographum libertatis ſuo ſanguine ſcripſit. Libera autem eſt, ut valeat beneficia Eccleſiaſtica non modo indigenis, verum etiam extraneis impertiri.*

3 *Licet primis Eccleſiæ temporibus non eſſent beneficia, quemadmodum ſunt modo; erant tamen aliæ largitiones eiſdem æquivalentes, in quarum loco beneficia ipſa fuerunt ſubrogata.*

4 *Chriſtus non fecit virtutes multas in Nazareth, inquiens, quia nemo Propheta acceptus eſt in patriâ ſuâ. Naturale eſt Civibus aliis Civibus invidere. Nazareni Chriſto detrahebant.*

5 *Cauſæ quare Cives invidiâ ferantur in alios Cives, vel eſt, quia notam habent eorum tenuitatem, vel propter nimiam familiaritatem, quæ aliquid infirmitatis in aliis detegere ſolet. Ex parentibus parum notis interdum filii prodierunt inſignes.*

6 *Querimoniæ Goffridi Vindocienſis, Stephani Tornacenſis, & Petri Bleſenſis, eo quod in patriâ eſſent parum accepti. Nedum Chriſtus, ſed etiam Prophetæ, minores habiti ſunt in patria, quam apud exteros, juxta Zachariam Chryſopolitanum.*

7 *Raro homines in patriâ benevolentiam ſortiuntur. Papam, inquit B. Augu-*

ſtinus Triumphus, non debere in loco, ubi natus eſt, reſidere, propter invidiam, & æmulationem aliorum.

8 *Tres rationes propter quas Propheta, vel Prælatus non eſt acceptus in patriâ. 1. propter familiarem converſationem. 2. propter generis cognitionem. 3. propter æmulationem.*

9 *Chriſtus juxta Euſebium Gallicanum, non fuiſſet à Nazarænis contemptus, ſi fuiſſet extraneus. Cum dignitas ſacerdotalis non fuerit tuta in Chriſto à ſuorum Civium invidiâ, patet, quod quantum in ſe eſt, melius collocari videtur in extraneo, quam in indigena: & idem eſt de ſtipendiis Sacerdotii.*

10 *Ut in pluribus Propheta non eſt acceptus in patriâ: interdum tamen contrarium eſt. Beneficia Eccleſiaſtica non ſolis extraneis, ſed etiam indigenis conferenda ſunt, & hi cæteris paribus ſunt illis præferendi.*

11 *Monachatus eſt Eccleſiaſticum beneficium. Monachos probat S. Hieronymus eſſe non poſſe perfectos in patriâ. Si Monachalia beneficia melius patent extraneis, ergo etiam Clericalia, niſi aliæ rationes aliud expoſcant.*

12 *Ex textu evangelico, Prophetæ non accepti in patriâ ſuâ, liquet, quod ſacerdotale munus, adeoque ſacerdotalia ſtipendia, ſive beneficia conferenda ſunt potius extraneis, quam indigenis, niſi aliud cæteris paribus rerum circumſtantiæ requirant.*

13 *Apoſtoli à Chriſto electi, ex variis Regionibus prodierunt, vel ſaltem ex diverſis Tribubus filiorum Iſrael nati ſunt. Inter Tribus non erat ſocietas quoad omnia. Vetita erant Matrimonia inter natos ex diverſis Tribubus.*

14 *Diſcipuli quoque à Chriſto deſignati, ex variis Orbis partibus ſunt electi, quos voluit urbes, & loca circuire, nullo ſecum allato ſubſidio, illud à populo ſuſcepturi, quia dignus eſt Operarius mercede ſuâ.*

15 *Etiam Chriſtus loculos habuit. Apoſtolos, & Diſcipulos miſit per Orbem, ſub nomine Operariorum, quippe illis merces, non de congruo, ſed ex debito pendenda eſt.*

16 *In hac mercede ſignificari Eccleſiaſtica beneficia, diſcimus ex epiſtolâ Nicolaî Papæ I. ad Photium, & ex canone Concilii Conſtantinopolitani IV. Generalis VIII.*

17 *Apoſtoli & Diſcipuli officio ſacerdotali functi non ſunt ſolum in loco ubi nati erant, ſed alibi quoque. Si autem Chriſtus mandavit eis mercedem dari à gentibus, à quibus erant extranei, proculdubio voluit extraneos beneficiorum eſſe capaces.*

18 *Si Contradictores nomine extraneorum intelligunt Clericos aliunde venientes, convincuntur Chriſti facto & doctrinâ. Si intelligunt beneficiarios non reſidentes, errant, quia falſo ſupponunt, quod hi non laborent, nec operentur, ideoque non ſint digni mercede.*

19 *Licet beneficiarii ſimplices non eam partem laboris exerceant, quæ reſpondet officio Epiſcopali, vel Parochiali; exercent tamen illam, quæ officio Clericali reſpondet.*

20 *Beneficia ſucceſſerunt in locum decimarum, primitiarum, & oblationum, quæ Levitis debebantur non ex ſolâ miniſtratione actuali in Tempo, cum pauci ex illis actualiter miniſtrarent, ſed etiam, & primario, ratione ordinis Levitalis, ſeu Sacerdotalis.*

21 *Quod dicitur de Levitis, applicetur beneficiariis noſtri temporis. Itaque ex deſignatione ſtipendii, Apoſtolis, & Diſcipulis ſuis à Chriſto aſſignati, probatur libertas Eccleſiæ in admittendo etiam Clericos extraneos ad beneficia.*

22 *Textus refertur Apoſtoli Pauli ad Corinthios, de mercede operantibus debita. Paulus Aſiaticus eam ſibi deberi ex juſtitiâ probat à Corinthiis Europæis.*

23 *Sex rationibus probat Apoſtolus deberi ſtipendia miniſtris Eccleſiæ. Etiam Ethnici, & Pagani ea ſuis Sacerdotibus exhibebant, prout de Ægyptiis,*

ptiis, Athenienſibus, & Romanis conſtat.

24 *D. Paulus tali jure non eſt uſus, poterat tamen uti. His ſtipendiis Eccleſiaſtica beneficia reſpondent. Et ſuccedunt alimentis, quæ in Veteri Lege debita erant Sacerdotibus, & Levitis.*

25 *Ex doctrinâ igitur D. Pauli beneficia Eccleſiaſtica nedum indigenis, ſed etiam extraneis debita ſunt: modo miniſtri Eccleſiaſtici munere perfungantur.*

26 *Apoſtolus à Corinthiis non accipiebat ſubſidia, imo illis conferebat ex his, quæ ab aliis acquirebat: poterat tamen juxta D. Thomam, multo magis ab ipſis Corinthiis ea ſuſcipere.*

27 *Ex textu Apoſtoli ad Corinthios infert D. Thomas, quod Papa poteſt ab unâ Eccleſiâ bona ſuſcipere, & alteri Eccleſiæ applicare, quia tota Eccleſia unus corpus eſt, cujus unum membrum alteri debet opitulari. Idem proportionaliter dic de aliis Prælatis.*

28 *Si licitum eſt Papæ, & proportionaliter aliis Eccleſię Prælatis, bona unius Eccleſiæ alteri in perpetuum applicare, multo magis poteſt beneficium unius loci, Clerico alterius loci ad uſufructuandum concedere. Nec in ſolo caſu neceſſitatis, ſed etiam utilitatis Eccleſiæ.*

29 *Ex doctrinâ D. Thomæ patet exigi quidem cauſam aliquam, ſed non cauſam neceſſitatis, ad applicanda bona unius Eccleſiæ alteri Eccleſiæ, alibi conſtitutæ.*

30 *Recurrit argumentum, quod ſi licitum eſt bona unius Eccleſiæ juſtâ de causâ alteri Eccleſiæ in perpetuum applicare; multo magis licitum eſt beneficium, in unâ Eccleſiâ erectum, Clerico Eccleſiæ alterius loci, ad tempus vitę ſuæ poſſidendum, concedere.*

1 V*BI venit plenitudo temporis, miſit Deus filium ſuum, factum ex muliere, factum ſub lege, ut eos, qui ſub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus* (a) Lex gratiæ, lex libertatis eſt, & exemptionis omnium Chriſtianorum à quolibet jugo indebitæ ſervitutis: magis autem eſt lex totalis exemptionis Eccleſiæ, à quocumque ſervili jugo: quippè Chriſtus, & carnem ſumens, & ſanguinem de Cruce profundens, Eccleſiam ſuam liberam, & immunem prorsùs effecit, ac immunem, atque liberam eſſe voluit, non habentem maculam, neque rugam, ſanctam, impollutam, perfectam, omniſque ſervilis ſubjectionis expertem. Undè benè Paſchalis Papa I. in reſponſis ad Conſulta S. Anſelmi Cantuarienſis, reſiſtendum eſſe, ait, iis qui Eccleſiam Dei novis ſervitutibus ſatagunt ſubjugare quippè *liberam eſſe Eccleſiam Paulus dicit* (b) Quemadmodum autem in cæteris ſuis rebus Eccleſia libera eſt; ità & in eo quod ſpectat ad ſacrorum bonorum diſpenſationem (quæ ſive per eleemoſynam, ad pauperum ſubſidium; ſive per remunerationem, ad Sacerdotum, & Clericorum ſtipendium, impertit) libera pariter eſt, ac nullis omninò ſubeſt vinculis ſervitutis.

(a) *Galat.* 4. 4.

(b) *S. Anſelm. Cantuar. lib.* 3. *ep.* 45. *in med.*

2. Et idcircò quotiès humanæ adinventiones aliquid excogitant, quo eandem Eccleſiam implicamentis indebitæ ſervitutis involvant; quoties terrenæ poteſtates eam ſibi ſubiicere connituntur; reſiſtendum eſſe ait quoque Goffridus Vindocienſis: quippe *Eccleſia libera, & caſta eſſe debet: quando verò Eccleſia Sæculari poteſtati ſubiicitur, quæ ante Domina erat; ancilla efficitur: & quam Chriſtus Dominus dictavit in Cruce, & quaſi propriis manibus de Sanguine ſuo ſcripſit, chartam libertatis amittit. Hanc enim libertatis chartam Chriſtus vindicavit in Cruce, & ſuæ Sponſæ Eccleſiæ per ſemetipſum dedit. Nam Chriſtus Paſtor bonus ſponſam fidelem quærit, reſpuit infidelem: liberam ſibi ſociat, abiicit ancillam* (c). Velut ergò Sponſa Chriſti, & Sponſa libera, Eccleſia, uſque ab

(c) *Goffrid. Vindoc. opuſc.* 6.

initio ſuæ inſtitutionis, hanc quoque libertatem ſortita eſt, ut bona, Sacrorum Miniſtrorum uſufructui deſtinata, quæ dicuntur Eccleſiaſtica beneficia, liberè poſſit, & valeat prò ſuo libito diſpenſare, tùm Clericis extraneis, tum Indigenis: tàm ab uno, quàm ab alio loco venientibus: non modo ex hoc, ſed etiam ex alio Regno progenitis; dummodò benemerentibus, idoneis, ac Sacrorum Miniſtrorum titulo decoratis.

3. Ad probandam autem conſtantem, perpetuam, & ſucceſſivam hujus veritatis firmitatem, per omnia tempora cuſtoditam, & de Sæculo in Sæculum traductam, ut ordinatè procedamus, exordium ſumimus ab initio Eccleſiæ: in quâ, tametſi ſub primis illis temporibus, non fuerint, quemadmodum ſunt modo, Eccleſiaſtica beneficia; fuerunt tamen aliæ largitiones Eccleſiaſticæ, eiſdem æquivalentes, vel conſentaneæ: fuerunt & facta, atque dicta, quæ ſi ritè perpendantur, & opportunè applicentur, nos edocent, quid nunc ſit ſentiendum de ipſis Eccleſiaſticis beneficiis: quidque Chriſtus, quid Apoſtoli, tùm verbis, tùm geſtis, nobis dictatum reliquerint, circà diſpenſationem bonorum Eccleſiæ: qualitèr nempè illorum tempore fiebat, & qualitèr modo fieri debeat. Nam in idem recidunt Eccleſiaſtica beneficia noſtræ ætatis, ac diſtributio bonorum Eccleſiæ, quæ tunc Sacris Miniſtris porrigebantur, in tot portionibus redituum manualium, nunc autem præbentur in tot determinatis fundis, ad uſufructuandum conceſſis. Nec iſta differnut ab illis, ſed potius eiſdem ſunt conſentanea, tanquam in ipſorum locum ſubſtituta: nam ſubrogatum naturam ſapit illius, in cujus locum eſt ſubrogatum (*a*). Sed jam rationes, ad Cauſam noſtram facientes, in medium proferamus, quæ ſingulariter ſumptæ, & multò magis collectivè conſideratæ, intentum ſatis validè probant, prò quo pugnamus. Et in primis, ut quantum patitur natura, & primi ratio Eccleſiæ Sæculi, aliqua ad rem facientia proponamus, cum clariores probationes hoc tempore haberi non poſſint; quædam dicta & facta Chriſti exhibebimus, quæ ad ſavorem faciunt libertatis Eccleſiæ in diſpenſatione Sacrorum beneficiorum, tàm Clericis extraneis, quàm Indigenis.

(a) *Cap. Eccleſ. 3. Ut lit. pend. l. ſi eum §. qui injuriarum, ff. Si quis caut. DD. ap. Barboſ. Axiom. 213. n. 1.*

4. Itaque in Evangelio Dominus noſter Jeſus Chriſtus, Summus, & Primus Sacerdos, ac Pontifex legis gratiæ, poſtquam plurimas Urbes, & loca *pertranſiit benefaciendo, & ſanando omnes, quoniam Deus erat cum illo* (*b*) ſe quoque contulit Nazareth, ubi fuerat enutritus (*c*) ibique Synagogam ingreſſus, Sacerdotali muneri ſacræ prædicationis operam daturus, obvium habuit explicandum textum Iſaiæ, de ſe ipſo loquentem (*d*) ac de Evangelio, per illum diffundendo, tractantem (*e*). Et licet ubique operaretur mirabilia, tamen in Nazareth non fecit virtutes multas, proptèr incredulitatem Nazarenorum (*f*): qui, pro eo ut illum diligerent, detrahebant ipſi, illumque opprobriis afficiebant, atque hoc ſcommate vellicabant: *Nonne hic eſt fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria? &c. Undè ergò huic omnia iſta, & ſcandalizabantur in eo* (*g*). Igitur Chriſtus virtutem ibi nullam faciebat (*h*) ob nequitiam Nazarænorum, qui invidiâ, & livore in illum concitati, tametſi virtutem ipſius irritam reddere non poſſent; fruſtrabant tamen: mirantibuſque aliis, quod ibi ſigna non faceret, nec prodigia, quæ alibi profuſiſſimè perpetrabat; talem reddidit de hujuſmodi omiſſione rationem: *Utique dicetis mihi hanc ſimilitudinem, Medice cura teipſum: quanta audivimus facta in Capharnaum, fac & hic in patriâ tuâ. Ait autem: Amen dico vobis, quià nemo Propheta acceptus eſt in patriâ ſuâ.* (*i*) Juxta dogma ergò Evangelicum, & infallibilem Chriſti vocem, in patriâ Sacerdotio defungi, & in loco originis civibus præſidere, res eſt plena diſcriminis: quandoquidem, teſte Hieronymo, *naturale eſt Cives ſemper Civibus invidere, non enim conſiderant præſentia viri opera, ſed fragilis recordantur infantiæ, quaſi non & ipſi per eoſdem ætatum gradus ad maturam ætatem venerint.* (*l*)

(b) *Actor. 10. 38.*
(c) *Lucæ 4. 4.*
(d) *Iſai. 61. 1.*
(e) *Luc. 4. 18.*
(f) *Matth. 13. 57.*
(g) *Matth. 13. 55.*
(h) *Lucæ 6. 5.*
(i) *Lucæ 4. 23.*
(l) *S. Hier. in cap. 13. Matth.*

5. Profectò magnus eſſe ſolet Civium in alios Cives ejuſdem loci livor, & invidia,

vidia, inter quos civilis charitas ſæpe ſæpius talitèr obliteratur; ut æquales, diſpendium proprium cenſeant honorem, quem detegunt in æquali: non ſecùs ac ſi foret ſibi detractum quidquid fuit aliis divinâ largitate conceſſum. Et uti brevitèr Theophylactus ait, Cives *ſuam confuſionem exiſtimant gloriam Contribulis* (*a*). Quod ſi deeſt inter ipſos invidia, non deficit aliundè tamen contemptus, indè proveniens, quod plerumque viri inſignes, vel tenuis fortunæ ſunt, vel ex humili conditione ſunt orti, idque alii Cives notum habentes, attendunt magis nativam tenuitatem, quàm adultam virtutem: & ſic, ex generis puſillitate, parvipendunt meriti magnitudinem, (*b*) ſicut contigit Chriſto cum Nazarenis, de quibus S. Joannes Chryſoſtomus, *ex vecordiâ ſuâ vilipendunt eum, ob illum, qui ei pater eſſe putabatur: cum tamen exemplis priſcorum potuiſſent commoveri, quia à Parentibus parum notis inſignes filios procreatos noviſſent. Nam David ignoti Agricolæ erat filius: & Amos Caprarii filius, & ipſe caprarum cuſtos. Moyſes quoque Legislator multò inferiorem ſeipſo parentem habuit. Cum igitùr eo maximè admirari, & venerari deberent, quod à tali natus, ità divinitùs loquebatur, undè admirari, & colere debebant, indè ad aſpernendum concitantur* (*c*). Ex aſſiduâ quoque familiaritate, quæ nunquam, vel ſatis rarò, non aliquid infirmitatis detegit in Concive, manat indignatio, quâ eorum alter alterum proſequitur. *Quando homo*, inquit D. Thomas, *eſt in patriâ ſuâ, multi, qui cognoſcunt infirma ſua, ſemper reducunt in memoriam infirma: hoc enim eſt à malitiâ hominum, ut magis infirma cogitent, quàm perfecta* (*d*). *Ideò quos familiares magis habemus, minus revereri conſuevimus, & quos familiares habere non poſſumus, magis reputamus.* (*e*) Dietimque contingit, ut ab extraneis, vel apud extraneos, promoveatur aliquis ad honores, quos nec à Civibus, nec apud Cives ſuos probabilitèr habuiſſet. Et ità David, à Fratribus ab aulâ Saul diſtentus, ad Regem fuit ab extraneis introductus (*f*). Joſeph quoque qui à Fratribus in patriâ inhumaniter afflictus eſt; in Ægypto eſt à viro extraneo humaniſſimè ſublimatus. (*g*)

6. Dolet Goffridus Vindocienſis, ſe in patriâ perpeſſum fuiſſe calumnias (*h*). Condolet Stephanus Tornacenſis Vuillelmo amico ſuo, quod in patriâ non eſſet acceptus (*i*). Aureamque hanc ſcripſit epiſtolam cuidam neceſſario ſuo Petrus Bleſenſis: *Mihi ad votum frequentèr occurrit terram nativitatis meæ reviſere, cum tamen illuc nulla me trahat affectio, quam deſiderium vos videndi. Non ſum acceptus in Patriâ meâ: & ſicut Propheta ſuccinit, non cognoverunt me Fratres mei: atque alius Propheta conqueritur, Domus nativitatis meæ facta eſt mihi ſpelunca aſpidum, & habitatio ſcorpionum. Gremium mihi miſericordiæ, & aliis concaptivis meis, regio nativa præcluſit, quos expuens alibi facere Patriam nos coegit.* (*l*) Egregiè quoque hac de re Zacharias Chryſopolitanus, expendens textum Evangelii, de quo loquimur, ait: *Non ſolum ipſe Dominus, & Caput Prophetarum, de quo Moyſes prædixit, Prophetam vobis ſuſcitabit Deus de Fratribus veſtris* (*m*) *ſed & Elias, & Jeremias, cæterique Prophetæ, minores in patriâ, quam in exteris Civitatibus, habiti ſunt. Mos enim eſt Cives Civibus invidere, & non præſentia viri opera, non virtutem conſiderare, ſed infantiæ fragilitatem recordari* (*n*).

7. Adeò univerſalitèr verum eſt, homines in loco nativitatis plus odii, quàm benevolentiæ reperire: ut ſi quibus è contra contingit; rara ſit avis, albicans muſca, inconſuetus eventus, pauciſſimis communis, de quibus, ſi reſpectu ad multo plures, qui malevolentiam Civium experiuntur, contendere voluerimus, *non poterimus reſpondere unum pro mille* (*o*). Etiam Papa, qui primum, & præcipuum totius Eccleſiæ beneficium poſſidet (*p*) ſi in Patriâ reſideret, Civium ſuorum odium non vitaret. Ideoque B. Auguſtinus Triumphus, vir valdè pius, & doctus, ac Neapoli cum inſcriptione beatitudinis tumulatus, hanc theſim exhibet, ac tuetur. „ Papa in Patriâ, ubi oriundus eſt, reſidere non debet, ob contemptum, „ qui ex nimiâ familiaritate, ejus generis cognitione, ac invidiæ æmulatio-

(a) *Theophilact. in c. 4. Joan.*

(b) *Alphonſ. Toſtat. in 13. Matth. qu. 88.*

(c) *S. Joan. Chriſoſt. homil. 49. in Matth.*

(d) *S. Th. in cap. 13. Matth.*

(e) *S. Thom. in cap. 4. Joan.*

(f) *S. Jo. Chryſoſt. in Pſal. 50.*

(g) *Hugo Card. in Matth. 13. 57. §. Sine honore.*

(h) *Goffr. Vindoc. l. 4. ep 25.*

(i) *Steph. Tornacenſis ep. 111.*

(l) *Petr. Bleſenſ. ep. 162.*

(m) *Deuter. 18. 18*

(n) *Zachar. Chryſopol. in unum ex quatuor l. 2. cap. 79. §. Amen.*

(o) *Job 9. 3.*

(p) *Selva de beneſ. p. 1. qu. 2. num. 8. Barboſ. jur. Eccleſ. univ. l. 3. c. 4. n. 47.*

„ tione naſci ſolet. *Idque probat hac ratione, quod* ſicut ſcribitur Joan. 4. ipſe Salvator humani generis teſtimonium perhibuit, quod Propheta in ſuâ Patriâ honorem non habet. Duobus enim diebus ſtetit in Samariâ, & multa miracula fecit, & multo tempore converſatus eſt in Galilęâ, undè natus erat, & pauca miracula ibi fecit, propter incredulitatem eorum. (*a*)

(a) *B. Auguſt. Triumphus de poteſt. Eccl. q. 41. art. 2.*

8. *Deindę ſubdit*: Quare autem Propheta, ſeù Prælatus habeatur in contemptu, & deſpectu in propriâ Patriâ, quantum ad præſens ſpectat, triplex ratio poteſt aſſignari. Prima propter familiarem converſationem: Nimia enim familiaritas contemptum facit, ſeù parit. Undè dicit Gloſſa Luc. 4. ſuper illo verbo: Nemo Propheta acceptus eſt in Patriâ ſuâ, quod contemnuntur quodammodo ſemper etiam optima quæque, quando non raro contingunt alicui, ſed ſuppetunt ad velle: Et ſic etiam contingit in hominibus, quia familiaritas, quæ ſemper prę- ſto eſt; debitâ reverentiâ privatur à notis ejus, Secunda propter generis ejus, & parentelæ cognitionem. Undè ſuper illo verbo Matth. 13. Undè huic ſapientia, & virtutes? Nonne hic eſt fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria? Fratres ejus Jacobus, & Joſeph? dicit Gloſſa Hieronymi: Non conſiderabant Judæi præſentia opera, ſed fragilem recordabantur infantiam. Contemnebatur etiam ab eis vilitas originis, quæ ſæpè conſuevit contemni, juxta illud, quis eſt filius Iſai? (*b*) Sed humilia reſpicit Dominus, & alta à longe cognoſcit. (*c*) Tertia propter invidiæ æmulationem, quià ut dicit Gloſſa Marci 6. naturale eſt Cives ſemper Civibus invidere. Unde Hieremias, cæterique Prophetæ, minores ſemper in Patriâ ſuâ habiti ſunt, quam in cæteris Civitatibus. Cui conſonum eſt id, quod dicit Philoſophus (*d*): Quod propinquis tempore, loco, & ætate magis invidemus (*e*).

(b) *1. Reg. 25. 10.*

(c) *Pſalm. 137. 6.*

(d) *Ariſt. 2. Rhetor. c. de invidia.*

(e) *B. Auguſt. Triumph. loc. citat.*

9. Igitur, *non eſt Propheta ſinè honore, niſi in patriâ ſuâ, & in Domo ſuâ, & in cognatione ſuâ* (*f*). Cumque Chriſtus non Artificis, non Philoſophi, non Senatoris, non Ducis militum, vel alterius profeſſionis virum notabilem, *ſed Prophetam* produxerit in exemplum, Prophetæ autem nomine Sacerdotes, & Eccleſiæ miniſtri apertiſſime intelligantur; nos proculdubio commonuit, quod Sacerdotia, & præbendæ Eccleſiæ, quantum in ſe eſt, potius extraneis, quam indigenis eſſent conferendæ, ne qui eas ſortiuntur, invidiæ pateant Civium, & contemptui Contribulium. Ipſe namque Chriſtus, primus, & æternus Sacerdos ſecundum ordinem Melchiſedech, (*g*) invidiam ſubiit, & contemptum ſuſtinuit ſuorum Civium: à quibus fuiſſet exemptus, ſi fuiſſet extraneus. Audi Euſebium Gallicanum, *Invidiâ quadam, & indignatione dicere cæperunt* (Nazaræni) *nonne hic eſt filius Joſeph? Hoc igitur ſolum minùs habere videbatur, quod extraneus non erat, quod ejus parentes noverant. Si enim aliundè veniſſet, eiſque omninò incognitus eſſet; tunc eis per omnia venerabilis, omnique reverentiâ dignus, haberetur* (*h*). Si itaque, nec in ipſo Chriſto, ſummo Sacerdote, tuta fuit ab invidiâ hominum, & contemptu, dignitas Sacerdotalis, in viro indigenâ collocata; patet quod, quantum res in ſe ipsâ eſt, ad Sacerdotum venerationem, & ad Sacerdotii contuendum decorem, præſtat, ut Sacerdotium ipſum in extraneos collocetur, eiſque per conſequens, potiùs quàm indigenis, ſtipendia Sacerdotii, ſeù beneficia ſacra conferantur.

(f) *Marci 6. 4.*

(g) *Pſalm. 109. 4.*

(h) *Euſeb. Gallican. homil. in fer. 2. poſt Dom. 3. Quadrag.*

10. Non quod ſoli exteri ſint præeligendi, & indigenæ prorsùs ſint à beneficiis Eccleſiaſticis repellendi, ſed quod illis potius, quàm his, de ſui naturâ congrueret prębendas dari, (niſi ex alia parte, & in caſibus practicis, rationabiles cauſę ſuaderent, bonum eſſe præbendas non tantum extraneis, quantum etiam, & crebrius, indigenis impertiri.) Hocque ad invidiam civium elidendam, quandoquidem *Nemo Propheta acceptus eſt in patriâ ſuâ* (*i*). Nemo, ideſt ordinariè, & ut plurimùm, quatenùs in moralibus, ac naturalibus, regula, quæ in multis verificatur, pro verâ habetur, licèt in aliquo raro caſu deficiat. Et ità dùm ſcribitur in Evangelio, neminem Prophetam eſſe acceptum in patriâ, Dominus loquitur prout in pluribus accidit (*l*) juxtà illud, *Hieruſalem, Hieruſalem, quæ occidis Prophetas, & lapidas*

(i) *Lucæ 4. 24.*

(l) *S. Th. in Joan. c. 4.*

pidas eos, qui ad te miſſi ſunt, (*a*) & alibi, *quem Prophetarum non ſunt perſecuti Patres veſtri* (*b*) licet è contrà, & Nathan, & Gad, aliique Vates in honore fuerint apud Davidem: & Iſajæ officia venerationis exhibuerit Ezechias; pariter, & Elias, Eliſeus, Daniel, Oſeæ, Joannes Baptiſta, & alii apud Judæos impensè fuerint honorati (*c*). Quià ergo ut plurimum indigenæ, præbendis Sacerdotalibus decorati, & invidiam Civium ſubeunt, & eorum ſunt contumeliis expoſiti; undè pax Eccleſiæ turbatur, & Sacerdotalis ordo dedecore, & odio lancinatur; ut plurimùm etiàm Eccleſiaſtica beneficia ſunt extraneis conferenda: tunçque ſolum, cæteris paribus, indigenæ ſunt extraneis præferendi, cùm æqualibus meritis concurrentibus, invidiæque, ac æmulationis causâ ceſſante, indigena poteſt munia Eccleſiaſtica æquè benè, ac extraneus adimplere.

(a) *Matth.* 23. 37.

(b) *Actor.* 7. 52.

(c) *Vid. Sylveiram in Evang.* 10 3 *l.* 5. 30 *q.* 8. *nu* 42. *& Cornel. à Lap. in Matth.* 13 *nu.* 57.

11. Ad hæc verba Chriſti proſpiciens Divus Hieronymus, ſuadet Monachis; ut extrà locum ſuæ originis, propoſito ſuæ vocationis incumbant, quià nemo Propheta in patriâ ſuâ honorem habet, Monachis inquam, qui viventes de patrimonio Chriſti, & fructibus bonorum, Deo à fidelibus oblatorum, ſunt veluti totidem prebendati (*d*), & inter Beneficiatos, ſeù cum Beneficiatis à Contradictoribus collocantur. En ſententia Hieronymi; *Non quæro, inquies, honorem, ſufficit mihi conſcientia mea. Neque Dominus quærebat, quippe qui ne à turbis Rex conſtitueretur, aufugit. Sed ubi honor non eſt, ibi contemptus eſt: ubi contemptus, ibi frequens injuria: ubi autem injuria, ibi, & indignatio: ubi indignatio, ibi quies nulla: ubi quies non eſt, ibi mens à propoſito ſæpè deducitur: ubi autem per inquietudinem aliquid aufertur ex ſtudio, minus fit ab eo, quod tollitur, & ubi minus eſt, perfectum non poteſt dici. Ex hac ſupputatione illa ſumma naſcitur, Monachum, perfectum in patriâ ſuâ eſſe non poſſe: perfectum autem eſſe nolle, delinquere eſt* (*e*). Quod ſi alicui deeſt in patria invidia Concivium, ſubintrat conſanguineorum affectio, quæ crebrò viris Eccleſiaſticis oneri eſt. Unde Ordericus Vitalis, de ſe narrans, quod natus in Angliâ, clericatu fuerat inſignitus in Eccleſiâ Sancti Petri, & Pauli, quæ verſa eſt in Cœnobium, alloquitur hac piâ apoſtrophe Deum. *Non tibi placuit, ut illic diutius militarem, nè inter parentes, qui ſervis ſuis multoties oneri ſunt, & impedimento, paterer inquietudinem, vel aliquod detrimentum in obſervatione legis tuæ, per parentum carnalem affectum incurrerem &c. Decennis itàque Britannicum mare transfretavi, & ut in Normanniam veni, cunctis ignotus, neminem cognovi, linguam ut Joſeph in Ægypto, quam non noveram audivi: ſuffragente tamen gratiâ ſuâ, inter exteros omnem manſuetudinem, & familiaritatem reperi &c. In Monaſterio Uticenſi undecimo ætatis meæ anno ad Monachatum ſuſceptus ſum &c.* (*f*) Nihilominus eſtò, vel propter Concivium invidiam, vel propter conſanguineorum ſubdolam affectionem, res ordinariè hoc modo ſuccedat; interdum tamen neutrius eſt periculum adeoque, etiam in patriâ Monachi propriæ regulæ poſſunt obſervantiam cuſtodire, ac perfectioni adipiſcendæ operam, & diligentiam totam impendere; quare bene inquit D. Ambroſius; *Ecce Paulus, & Antonius, ex Thebæis apud Thebæos perfecti ſunt. Ecce Hilarion ex Palæſtinis apud Palæſtinos perfectus eſt. Ecce Macarius ex Ægyptiis apud Ægyptios perfectus eſt. Ecce Oxirynchus Civitas ex propriis Civibus tota perfecta eſt.* (*g*) Cum ergo hæc ità ſe habeant, quantum ad vitam Monaſticam exercendam, & ità beneficia Monachalia potiùs extrà patriam, quàm in patria ſint habenda; jam patet, quod etiam beneficia Clericalia potius extraneis, quàm indigenis ſunt tradenda (ſalva cautelâ, & moderatione ſuperius indicatâ) non enim eſt major ratio de beneficiis Clericalibus, quàm de Monaſticis.

(d) *Thomaſſin Vet. & nov Eccl. diſcipl. p.* 1. *l.* 3. *c.* 13. *n.* 1.

(e) *S. Hier. ad Heliod. ep.* 1.

(f) *Order. Vital. hiſt. Eccleſ. l.* 13 *in fine ad ann.* 1141. *f.* 924.

(g) *S. Ambroſ. ep. eiuſd. interrog. cur Deus &c.* 40. 5. *f.* 424.

12. Auget vim argumenti idem D. Ambroſius, ſic pergens in ſuo eloquio, *obſecro itaque illos, qui hæc apud vos fieri poſſe denegant, ut vigilanti ſtudio conſiderent, cur non dixerit Dominus, nemo Propheta perfectus eſt in patriâ ſuâ, ſed nemo acceptus eſt in patriâ ſuâ: ibi quid aliud intelligendum eſt, niſi quià non acceptum dixit, nequaquam receptum* (*h*) ex quibus innoteſcit, quod, quantùm ad mini-

(h) *S. Ambroſ. loc. citat.*

miniſteria ſacra exercenda, tantùm abeſt, beneficia Eccleſiaſtica eſſe indigenis tribuenda, excluſis extraneis; ut potius, viceversà, ex textu Evangelico, claro, & corruſco, ipſiuſque Chriſti dogmate, convincatur, quod beneficia ipſa eſſent potius extraneis conferenda, indigenis àblegatis: niſi aliud, ut innuimus, in caſibus practicis, recta ratio, & prudentia dictitet exequendum. Igitur *ſi nemo Propheta acceptus eſt in patriâ ſuâ* (*a*), vel, ut habet textus Syriacus, *in provinciâ ſuâ*, nulluſque eſt *Propheta ſine honore, niſi in patriâ ſuâ, & in Domo ſuâ, & in cognatione ſuâ* (*b*), ſequitur, quod operæ pretium ſit, ut Sacerdotes, & Clerici, per Prophetas deſignati, ne invidiâ, & æmulatione Concivium inhonorentur, Prophetale officium, ſeù munus Sacerdotale, & Clericale exerceant extrà patriam, extrà domum, extrà cognationem ſuam, & cum officio, ac munere Clericali, ſtipendia quoque Clericalia, ſeù beneficia ſacra, ſortiantur; quod idem eſt, ac dicere, beneficia ſacra eſſe potius extraneis, quàm indigenis conferenda; niſi aliud, cæteris paribus, Eccleſiæ univerſalis, vel particularis ſervitium, necnon circumſtantiæ temporum, & perſonarum, expoſcant. Itaque totum ſummando ſimul argumentum, ex hac Chriſti propoſitione, clarè probatur libertas Eccleſiæ in conferendis Eccleſiaſticis beneficiis, tam Clericis indigenis, quàm extraneis.

13. Celebre etiam eſt factum Chriſti, quando ſapientiſſimè elegit Apoſtolos, & Diſcipulos ſuos: primò enim elegit duodecim Apoſtolos, & miſit illos ad prædicandum, ut ſe adhuc in mundo verſante, tyrocinium ponerent Sacerdotalis officii, ab eis inter gentes, & populos obeundi (*c*). Hique, ex variis Regionibus orti ſunt, quippè aliquos eorum extrà Judaicam nationem fuiſſe genitos affirmatur. Nempè Simonem Chananæum, non à Canâ Galileæ, ſed à Regione Chanaam profluxiſſe, ſecundum aliquos, de quibus Abulenſis (*d*) Bartholomæum quoque à nonnullis dicitur prodiiſse ex Ptolemæorum Regio ſanguine, ſicque fuiſſe ex Ægypto originariè progenitum (*e*), de quibus quidquid ſit, ſaltem ſine dubio cuncti Apoſtoli fuerunt ex diverſis Tribubus filiorum Iſrael: nàm Judas Iſcariotes ex Tribu Ephraim, vel, ſecundum alios, ex Tribu Iſſachar, eſt progenitus (*f*): Jacobus Alphæi, & Judas Thaddæus, in Evangelio Fratres Domini nuncupati, è Nazareth de Tribu Nephtali ortum duxerunt (*g*). Alii de eâdem Tribu Nephtali, alii de Tribu Zabulon prodierunt (*h*), & de Apoſtolis cenſent S. Hieronymus (*i*) Theodoretus (*l*) atque alii, divinum Pſaltem propheticè prædixiſſe, *Principes Juda Duces eorum; Principes Zabulon, Principes Nephtali* (*m*) ideſt Apoſtoli, qui de his Tribubus nati ſunt, gloſſat Hugo Cardinalis (*n*). Inter has autem Tribus erat quidem ſocietas, ſed non quoad omnia, & præſertìm ubi de præjudicio in bonis temporalibus agebatur. Hinc vetita erant matrimonia inter natos ex diverſis Tribubus (*o*), niſi fortè per diſpenſationem (*p*), quæ tamen non dabatur, quoties periculum eſſet, ut ex connubiis, hæreditates familiarum, de unâ ad alteram Tribuum pertranſirent (*q*). Nihilominus Lævitæ poterant ſine diſpenſatione cum cunctis Tribubus per matrimonia commiſceri (*r*).

14. Poſt electos autem Apoſtolos, *deſignavit Dominus, & alios ſeptuaginta duos, & miſit illos binos ante faciem ſuam in omnem Civitatem, & locum quo erat ipſe venturus* (*s*). Ad prædicationis nempe munus, & ad officium dirigendi animas in viâ Domini illos deſtinavit, qui proculdubiò ex variis Orbis partibus ſunt electi. Leguntur nomina eorum apud Volaterranum ex Hiſtoricis (*t*), & ex Juris Conſuleis, apud Camillum Borellum (*u*), necnon & apud Petrum Suberti de cultu vineæ Domini (*x*) apud Dorothæum quoque in Synopſi Sanctorum Patrum, & apud Vvicellium in Hagiologio (*y*), ſed parum conſtanti fide: cum Euſebius proteſtetur, ſe diſcipulorum nomina nunquam ſcripta reperiſſe (*z*). Inter hos autem Barnabas fuit in Cypro natus (*a*), Philemon Coloſſenſis (*b*), Nicolaus advena Antiochenus (*c*), & ſic de aliis (*d*). Tam vero Apoſtoli, quàm Diſcipuli, quantumvis pares in dignitate non fuerint; fuerunt tamen in ordine Sacerdotalis gradus æquales: Jamque ex tunc Apoſtolis Epiſcopi ſucceſſerunt, & Sacerdotes Diſci-

(a) *Luc. 4. 24.*
(b) *Marc. 6. 4.*
(c) *Matth. 10. 1.*
(d) *Abul. in Matth. 10. q. 40.*
(e) *Petr. de Natal. in Catal.*
(f) *S. Hieronym. in Matth. 10. 10. & in Iſai 28.*
(g) *Card. Baro. an. 34. à n. 7. Corn. à Lap. in Matth. 13. 55. § Simon. Toſtat. in Matt. 2 q. 87. tom 1.*
(h) *Baron. loc. cit.*
(i) *S. Hieronym. in Iſai c 9.*
(l) *Theod. in Iſ. 67.*
(m) *Pſal. 67. 28.*
(n) *Hugo Card. in pſal 67. 28.*
(o) *Numer 36. 7.*
(p) *Toſtat. in Judic. 10 q 5 in fin.*
(q) *Becan. Annal. v 1. Teſt c. 21 q. 6.*
(r) *Toſtat. in Judic. q. 5. Bec loc. cit.*
(s) *Lucæ 10. 1.*
(t) *Raph. Volater. Vrbanor. cõment. l 19.*
(u) *Camil. Borellus ſum deciſ. t. 1. tit. 5. n. 6*
(x) *Subert. de cultu Vin. Dom p 7. c. 3.*
(y) *Vide Cornel. à Lap. in Luc. 10. 1.*
(z) *Euſeb. hiſt. l. 1. cap 14.*
(a) *S. Epiph. hæreſ. 1. Euſeb. hiſt l 3. c. 3.*
(b) *Corn. à Lap in ep ad Philem in princ.*
(c) *Actor. 6. n. 5.*
(d) *Corn. à Lap. in Luc. 10. 1. Sylveira in Evang. t. 3 l. 5.*

Diſcipulis, uti docent SS. Anacletus (*a*), Hieronymus (*b*), Beda (*c*), Bonaventura, & alii (*d*). Mittens autem Chriſtus Apoſtolos, & Diſcipulos, expreſsè præcepit eis, ne quid ſecum afferrent, *non aurum, non argentum, neque pecuniam in Zonis: Non ſacculum, neque peram, neque calceamenta* (*e*), ſed mercedem ſui laboris ab illis conſequerentur, quibus officia Eccleſiaſtica miniſtrarent, hac ratione utrobique indicatâ, quia *dignus eſt operarius mercede ſuâ*. (*f*)

15. Temporaneum fuiſſe præceptum hoc Apoſtolis, Diſcipuliſque à Domino injunctum, ne quid poſſiderent, ac nè quidquam ſecùm afferrent; edocent D. Joannes Chryſoſtomus (*g*), D. Paſchaſius (*h*), & alii Patres, paſſimque recentiores (*i*) eò quòd tunc Apoſtoli, & Diſcipuli miſſi ſunt ad Evangelium ſolis Judæis annuntiandum; apud quos conſuetudo vigebat, ut ſuis præceptoribus de alimentis congruis providerent, quemadmodum affirmat Divus Thomas (*l*). At verò cùm poſt Reſurrectionem injunctum eſt illis, ut nedùm apud Judæos, ſed etiam apud Gentiles, & Barbaros, ac per univerſas orbis plagas, evangelium diſſeminarent; talis non eſt eis facta inhibito, ſed relicta eſt eiſdem poteſtas, ſecùm ſumptus congruos deferendi, non ſecus ac, & ipſe Chriſtus, qui pridem non habebat *ubi caput ſuum reclinaret* (*m*), poſtmodum loculos habuit, quorum cuſtodiam Judæ proditori commiſit (*n*). Sed & cum primùm Apoſtolis, atque Diſcipulis Dominus profectionem ad Hebræos commiſit, & ne quidquam ſubſidii ſecùm circumferrent inhibuit, eos tamen illuc ſub nomine Operariorum direxit, ut ſicut terrenis Operariis debitum eſt ſtipendium laboris, ſic & illis merces prædicationi congrua penderetur: *Qui peram*, inquit D. Gregorius, *& ſacculum portare probibuit, ſumptus, & alimenta ex prædicatione concedit. Dignum eſt enim, ut ab eis terrena ſtipendia conſequamur, quibus patriæ cæleſtis præmia afferimus* (*o*). In eundem ſenſum conveniunt S. Auguſtinus (*p*), S. Thomas (*q*), d. S. Paſchaſius (*r*), & ſignanter id. S. Chryſoſtomus, adnotans, ideò Chriſtum Apoſtolos, & Diſcipulos operariorum nomine decoraſſe, ut mercedem, non de congruo, ſed ex debito, illis exhibendam eſſe monſtraret (*s*).

16. In hac mercede, Operariis Evangelicis debitâ, & aliis Clericis, ac Sacerdotibus Deo famulantibus in ſacræ religionis officiis exhibendâ, ſignificari Eccleſiaſtica beneficia, certo certiùs eſt, cum de facto eccleſiaſtica beneficia nil niſi ſtipendia ſint, atque merces, operariis Evangelicis debita, qui in ſtatu Clericali, & Deo ſerviunt, & ſaluti animarum operam dant, & ſuæ dignitatis munera adimplent.Ità Nicolaus Papa I. objurgans Photium, qui ſaltu præcipiti, ex laico ſe verterat in Antiſtitem, & Patriarchale beneficium S. Ignatii Conſtantinopolitani, prorsùs impudentèr invaſerat; ei intimat juſſionem Domini ſic ſonantem, *dignus eſt operarius cibo ſuo: dignus eſt operarius mercede ſuâ* (*t*). Hincque arripit motivum eundem Photium acriter corripiendi, quod mercede indignus eſſet, cùm operarii Evangelici juſtum titulum non haberet: nec niſi latrocinali audaciâ proceſſiſſet, Patriarchium Ignatii occupando; dum illi mercedem, illi ſtipendia debita ſuſtuliſſet; ad quem ut ad verum Operarium, & Antiſtitem Urbis Conſtantinopoleos, pertinebant (*u*). In eadem pariter mercede, à Chriſto Operariis Evangelicis aſſignatâ, Patres Concilii IV. Conſtantinopolitani, Generalis VIII., beneficia eccleſiaſtica diſcrevere, ſtatuentes, *quoniam quidem dicit alicubi divinum eloquium, dignus eſt operarius mercede ſuâ, hujus rei gratia, & nos decernimus, atque promulgamus, ut magnæ Eccleſiæ Clerici, qui in ſubjectis ordinibus morati ſunt, ad majores gradus aſcendant, & ſi digni claruerunt, melioribus perfrui mereantur honoribus* (*x*).

17. Hujus Canonis vim infrà fuſiùs examinabimus, dùm Objectionibus Conciliaribus reſpondebimus, nunc ſatis ſit illum memoraſſe. Diximus autem paulò antè, quòd duodecim Apoſtoli, & ſeptuagintaduo diſcipuli Chriſti, non omnes ex eâdem Urbe, neque ex eâdem Provinciâ, & Regione, ſed ex pluribus, atque diſſitis Orbis Regnis, Urbibus, atque locis, ortum duxerunt: nulluſque ex

(a) S. Anacl. ep. 2.
(b) S. Hieron. ep. ad Marcellam.
(c) Beda in cap. 15. Lucæ.
(d) S. Bonav. in Luc. 10. 1. §. poſt hæc.
(e) Matth. 10. 9. Lucæ 10. 1.
(f) Matth. 10. 10. Lucæ 10. 7.
(g) S. Jo. Chryſoſt. ho. 9. in ep. ad Philip.
(h) S. Paſchaſ. lib. 6. in Matth.
(i) Bellarm. de Cler. c. 2. Sylveira loc. cit.
(l) S. Th. in Matth. 10.
(m) Matth. 8. 20.
(n) Joan. c. 12. 6. & c. 13. 29.
(o) S. Greg hom. 17. in Evang.
(p) S. Auguſt. l. 2. de conſenſ. Evang. c. 30.
(q) S. Th. in cap. 10. Matth.
(r) S. Paſchaſ. lib. 6. in Matth.
(s) S. Jo. Chryſoſt. in hom. 33. in Matth.
(t) Matth. 10. 10. Lucæ cap. 10. 7.
(u) Nicol. Pap. I. ep. 11. ad Photium.
(x) Conc. Conſtantinopol. IV. c. 13.

eis conſtitit, ad Apoſtolicum, & Sacerdotale officium exercendum, in pago, vel oppido, vel municipio, undè ortum traduxerat, & cujus erat indigena: ſed cuncti huc, illuc, prout illis fuit vel cælitùs deſignatum, vel S. Petri nutu præceptum, in diverſas Mundi plagas, & ad incognitas provincias, atque Urbes, perrexerunt, ubi erant extranei, ac ibi ſacerdotalia, & reſpectivè pontificalia, vel clericalia miniſteria adimpleverunt, vel ad tempus, vel in perpetuum conſiſtentes, mercedemque, ac ſtipendia, laboribus ſuis debita, perceperunt, ſeu beneficia Eccleſiaſtica tenuerunt. Quod non temerè, non latrocinali modo, non injuſtè fecerunt, ſed auctoritate Divinâ, illorum favore decernente, *dignus eſt operarius mercede ſuâ* (a). Quo fit, ut dùm Chriſtus ſacris miniſtris mercedem ſui laboris voluit eſſe debitam, & ut ex debito voluit illis eſſe pendendam; hac juſſione, beneficiorum Eccleſiaſticorum fundamenta jecerit: quæ mandans primo loco dari Apoſtolis, & Diſcipulis, ab illis gentibus, apud quas hi erant extranei; proculdubiò voluit extraneos beneficiorum eſſe capaces: & ſic taliter uſque ab initio, beneficiorum diſtributio eſt Chriſti voce ſtatuta, ut non modo indigenis, ſed & extraneis debeantur: Sacriſque Miniſtris Deo famulantibus, undecumque veniant, ſint debita, tamquàm cibus laboranti, & tamquàm merces, operario, juxtà præceptionem Evangelicam, deſtinata.

(a) *Lucæ* 10. 5.

18. Quare ſi Contradictores, nomine extraneorum, intelligunt illos, qui aliorsùm veniunt, & ex alienâ Civitate, vel Regione progeniti, ad illorum loca ſe conferunt, ac ibi eccleſiaſtica beneficia ſuſcipiunt; ex præſenti Chriſti facto, atque doctrinâ vincuntur, cum ipſe deputaverit Apoſtolos, & Diſcipulos, illoſque extrà propriam patriam ad eccleſiaſtica officia obeunda tranſmiſerit, datâ eis poteſtate mercedem ſui operis exigendi, ſeù, quod idem eſt, beneficia Eccleſiaſtica conſequendi: & ità extranei ubilibet in locis, ubi Epiſcopali, vel Parochiali, vel Chorali, ſe applicant miniſterio, vel alitèr operarii ſacri munus exercent; licitè, ac juſtè poſſunt eccleſiaſtica conſequi beneficia. Si verò prò extraneis intelligunt illos, qui non morantur in locis, ubi merè ſimplicia retinent beneficia; quatenùs non inibi reſidentes, per conſequens non laborent, non deſerviant, non operentur, & idcircò nec ſacri operarii munus exerceant, neque mercedem, Operariis evangelicis debitam promereantur; Contradictores in palmari verſantur æquivoco, quià ſupponunt, quòd beneficiarii merè ſimplices, à loco ſui beneficii abſcedentes, non laborent, non deſerviant, non operentur, & conſequenter nec Operarii Evangelici ſint, nec mercedem illis debitam, mereantur: ſed in hoc enormitèr errant; quod, ut appareat, perpendendum eſt, quid ſibi velint, *laborare*, & *operari*.

19. Apoſtoli, & Diſcipuli, per Orbem à Chriſto diſſeminati, operabantur, Evangelium prædicando, ſacramenta miniſtrando, animarum ſaluti ſedulitatem aſſiduam impendendo: ſed præter hæc, quæ officium Epiſcopale, vel Parochiale concernunt, loco alligatum, & inibi adimpletum, ubi conſiſtebant; alia etiam faciebant, Deo grata, & Eccleſiæ utilia, ut eſt Miſſas celebrare, oretenùs pſallere, mentalitèr orare, aliiſque piis operibus operam dare, quæ poterant ubilibet adimplere, ſivè in determinato loco conſiſterent, & reſiderent, ſivè non: & licèt hæc ad Epiſcopale, vel parochiale munus non pertinerent; ad Clericale tamen officium ſpectabant, & Clericalem mercedem promerebantur, ſi Epiſcopalem, vel parochialem non percipiebant. Sub hoc themate re conſideratâ, & beneficiariis noſtri temporis applicatâ, eniteſcit, quòd beneficiarii merè ſimplices, tametſi partem illam laboris Eccleſiaſtici non exerceant, quæ in prædicatione, in Sacramentorum adminiſtratione, & in Epiſcopalis, vel parochialis muneris executione conſiſtit; aliam tamen partem exercent, quæ in ſacræ pſalmodiæ recitatione, in mentali oratione, in Miſſarum celebratione, eleemoſynarum largitione, aliorumque piorum operum executione concluditur: quæ ad Clericale, vel Sacerdotale pertinent miniſterium, nulli loco alligatum, ſed eo modo, illo in loco,

loco, & ſub talibus terminis obeundum, quales vel præſcriptio fundatorum, vel Eccleſiæ leges, & ſtylus illis appoſuerunt. Cùm autèm in dictis beneficiariis merè ſimplicibus, ſit labor ſacer, & operatio religioſa, quæ illos intèr Operarios Eccleſiaſticos conſtituit, & eſt cauſa ſufficiens ad conſequendam mercedem; debet etiam eſſe in eis effectus ipſius operis, & laboris, nempè adeptio mercedis præceptæ à Chriſto, quod in idem reſonat, ac beneficii eccleſiaſtici conſecutio: & ità, vel reſideant, vel non reſideant, in loco beneficii; dummodò adimpleant onera ſibi appoſita, beneficium ipſum poſſunt licitè, & pluſquàm licitè retinere.

20. Cæterùm negari poteſt etiam ſuppoſitum, nempè quòd Eccleſiaſtica beneficia danda ſint ſolùm operantibus, & laborantibus actualitèr in Eccleſia: Nam hoc eſt falſum, ſi in ſuo formali, & præciſo conceptu conſideretur. Etenim beneficia eccleſiaſtica ſuccedunt in locum decimarum, primitiarum, & oblationum, quæ olim Sacerdotibus, & Levitis in veteri Teſtamento porrigebantur (*a*): hæ autem non eis tradebantur formalitèr,& præcisè ratione laboris, & operis. Nam ab initio viginti duo millia virorum ordinis levitici, inter Hebræos numerabantur, (*b*) qui poſtea ſucceſſive ad longe ampliorem numerum excreverunt, nempe ad centum viginti millia, in viginti quatuor claſſes, aut ephemerias diſtributa, ita ut una tantum claſſis ex eiſdem Templo Domini per ſingulas hebdomadas miniſtraret (*c*). Qua de re Joſephus contra Appionem (*d*), Sigonius de Republicâ Hebræorum (*e*), & alii (*f*). Ex tam prolixo ergo ſacrorum virorum numero admodum pauci actualiter operabantur in Templo, & quotidiana officia ſui ordinis adimplebant, cum nihilominus Levitalia, & reſpective Sacerdotalia ſuſciperent emolumenta: quæ ſane ex duplici capite illis pendebantur, quorum unum primarium erat, & alterum ſecundarium. Primarium erat ratione Ordinis Sacerdotalis, & Levitici, ad quem cum nullus provehi poſſet, niſi natus ex Leviticâ Tribu, quæ patrimonio carebat, neceſſe erat ut eis alimenta in decimis, & reſpectivè in primitiis, & oblationibus conferrentur. Secundarium caput erat ratione ipſius Ordinis actualitèr exerciti, cùm ſcilicèt Sacerdotes, & Levitæ proprium Ordinem exercebant, deſerviendo Templo, præces fundendo, victimas immolando, & immolantibus famulando, legem expendendo, ob quæ munia præmium ſui laboris, & mercedem ſui operis merebantur.

(a) *Num.* 18. 21.

(b) *Num.* 3. 39. 43. *& ibi Corn. à Lap.*

(c) 1. *Paralipom. cap.* 23. 24. *& ſeq.*

(d) *Joſeph. contr. Appion. lib.* 2.

(e) *Carol. Sigon. de Republ. Hebræorum lib.* 5. *cap.* 3.

(f) *Hugo Card. & Lyran. in Deut.* 18. 6.

21. Sicut autem Sacerdotibus, & Levitis ex ſolâ primâ causâ, nempe ex ſolâ eorum dedicatione ad divinum cultum (in quo ſtatu Deum precibus ſe ſoli colebant,& aliis privatis devotionis actibus, atque pietatis officiis incumbebant) datum erat decimas, & primitias adipiſci, quamvis deeſſet ſecunda cauſa, videlicet quamvìs in Templo ſolemnitèr & publicè non ſervirent; ità ex paritate rationis, tùm Sacerdotibus, tùm Clericis noſtris, ex ſolâ primâ causâ ſcilicet eorum dedicationis divino miniſterio (quippe in quo ſtatu, privatis orationibus, & religionis actibus,ac divino cultui incumbunt) licere debet præbendas Eccleſiaſticas retinere, tametſi aliquando in eis deſit ſecunda cauſa, nimirùm licèt Eccleſiæ in loco beneficii actualitèr non deſerviant. Eccur enim quod olim legalibus miniſtris Domini permittebatur, nunc Evangelicis denegabimus? Nunc, cum *& Ordo clarior Levitarum, & dignitas amplior Seniorum, & Sacratior eſt unctio Sacerdotum* (*g*). Itàque ex deſignatione ſtipendii, quod Chriſtus Apoſtolis, & Diſcipulis, ad evangelizandum tranſmiſſis, voluit eſſe pendendum, tamquàm ex obligatione, & velut mercedem operariis Evangelicis debitam, pro quanto ex factis, & doctrinâ primi Chriſti ſæculi, ratio deduci poteſt, probatur libertas Eccleſiæ in conferendis beneficiis Eccleſiaſticis prò ſuo libito, quibuſlibet Clericis, undècumque venientibus, ac quomodocumque in meſſe Domini operantibus, ſivè labore, ad beneficiarios reſidentiales pertinente; ſivè opere, à non reſidentialibus exhibendo, dummodò aliquo modo operentur, & Deo in officio Sacerdotali, vel Clericali, ſub ratione aliquâ famulentur.

(g) *S. Leo ſerm.* 8. *de Paſſion.*

22. Alia ratio deſumitur ex doctrinâ Apoſtoli ad Corinthios, de ſtipendiis Eccleſiaſticis, ſic ſcribentis: *Nunquid non habemus poteſtatem mulierem ſororem circumducendi, ſicut & cæteri Apoſtoli, & fratres Domini, & Cephas? Aut ego ſolus, & Barnabas non habemus poteſtatem hoc operandi? Quis militat ſtipendiis ſuis unquam? Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Quis paſcit gregem, & de lacte gregis non manducat? Numquid ſecundùm hominem hæc dico? An & lex hæc non dicit? Scriptum eſt enim in lege Moyſi, non alligabis os bovi trituranti. Numquid de bobus cura eſt Deo? An propter nos utique dicit? Nam propter nos ſcripta ſunt, quoniàm debet in ſpe, qui arat arare; & qui triturat, in ſpe fructus percipiendi. Si nos vobis ſpiritualia ſeminavimus, magnum eſt ſi nos carnalia veſtra metamus? Si alii poteſtatis veſtræ participes ſunt, quare non potiùs nos? Sed non uſi ſumus hac poteſtate &c. Neſcitis quoniam, qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario ſunt edunt, & qui altari deſerviunt, cum altari participant? Ità & Dominus ordinavit iis, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere. Ego autem nullo horum uſus ſum* (*a*). Paulus igitur, natione Aſiaticus, & Patriâ, vel ſecundum aliquos Giſcalenſis in Judæa natus, vel ſecundum alios verius, Tarſenſis in Ciliciâ (*b*), Religione Chriſtianus, ex Judaiſmo converſus, probat ſibi, atque Barnabæ ſocio ſuo, in Cypro exorto, deberi ſtipendia ſacra à Corinthiis, natione Europæis, Provinciâ Achivis, apud quos Apoſtolatus officio perfungebatur, & Evangelium diffundebat. Quemadmodum & aliis Apoſtolis idipſum, & eſſe, & fuiſſe debitum conteſtatur, ſignantèr Cephæ, ideſt Petro (*c*), & fratribus Domini, nempe Jacobo, Joanni, & Judæ, Chriſti ſecundum carnem cognatis (*d*).

(a) *1. Cor. 9. 4. & ſeq.*

(b) *Act. 20. 3. S. Hieron. de Script. Eccl. c. 5. in Paul. Willegas Flos Sanctor. Vit. S. Pauli 30. Junii.*

(c) *Hugo Card. in 1. Corinth. 9. 5.*

(d) *Corn. à Lap. in 1. Cor. 9. 5. 6. Fratres.*

23. Probat, inquam, Apoſtolus ſex argumentis, licere ſibi, ac Barnabæ, omnibuſque Eccleſiæ Miniſtris, ſtipendia ſacra percipere, quod idem eſt, ac beneficia Eccleſiaſtica retinere, primò Cephæ, aliorumque Apoſtolorum fratrum Domini exemplo. 2. ex ſimilitudinibus agricolarum, militum, & paſtorum. 3. ex lege Moyſi. 4. ex more Sacerdotum, & Levitarum veteris Teſtamenti. 5. ex Dei, & Chriſti ordinatione. 6. ex naturalis legis dictamine, quæ docet Miniſtris Eccleſiæ ſtipendia, ſuo labori congrua, & conſentanea ſuæ operationi, deberi (*e*), quippè, & Infideles, Ethnici, ac Pagani, ſuis Sacerdotibus, cibaria, ſtipendia, & mercedem, vel ex ære publico (*f*), vel ex decimis, & primitiis, vel ex aliis obventionibus, contradebant, prout de *Ægyptiis*, legitur in Geneſi (*g*) de *Athenienſibus*, memorat Sozomenus (*h*) de *Romanis*, recenſent Livius, Tacitus, Cicero, Plinius, Diodorus, Herodotus, Xenophon, & Plutarcus (*i*). Hæc autem ſtipendia pendenda eſſe docet Apoſtolus Miniſtris Eccleſiæ, non ex munificentiâ, ſed ex debito: non ex largitate, ſed ex obligatione (*l*). Nàm ſic Dominus Apoſtolos, & Diſcipulos *mittebat, ut eis hæc deberi demonſtraret ab illis ipſis, quibus Evangelium credentibus annuntiarent, tamquàm ſtipendia militantibus, tamquàm fructum vineæ plantatoribus, tamquàm lac gregis paſtoribus*, inquit Divus Auguſtinus (*m*).

(e) *S. Th. in epiſt. ad Hebr. c. 7. Cornel. à Lap. in 1. Cor. 9. 12.*

(f) *S. Thom. loc. cit.*

(g) *Geneſ. 47. 22.*

(h) *Sozom. hiſt. l. 5. cap. 15.*

(i) *Liv. lib. 1. Tacit. Annal. l. 4. Cic. de Nat. Deor. l. 3. & de Divin. l. 3. Plin. l. 19. c. 14. & 15. Diodor, l. 5. Herod. l. 1. & 9. Xenoph. de laud. Ageſil. Plutarc. in probl. Rom. probl. 16.*

(l) *Hugo Cardinal. in 1. Corinth. 9.*

(m) *S. Aug. de conſenſ. Evangeliiſt. l. 2. cap. 10. tom. 4.*

24. Tàm claris autèm, & tàm perſpicuis argumentis probat Paulus jus Sacerdotum in exigendis ſtipendiis, ſuo labori congruis, ut tota ſeries verborum ejus, explicatione non egeat. Et licèt ipſe tali jure non ſit uſus, nihil exigens à populis, quibus Evangelium annuntiabat, ſed de opere ſuarum manuum victitando (*n*), tamèn oſtendit, ſe mercedem ſui operis, & ſtipendia ſuo labori conſona, exigere potuiſſe, ſicut *& ſi aliquis militet propriis ſtipendiis, tamèn habet jus exigendi ſtipendia, etſi non accipiat*, ut exemplificat Hugo Cardinalis (*o*). Ex quo Apoſtoli textu, aliiſque Scripturæ, & Evangelii auctoritatibus, colligunt communitèr Patres, quod Clericis, Sacerdotibus, & Miniſtris Eccleſiæ, ſtipendia, & merces opportuna debentur; idque præſertim affirmant Clemens I. (*p*), Origenes (*q*), Hieronymus (*r*), Chryſoſtomus (*s*), Auguſtinus (*t*), aliique plures, qui de hac materiâ pertractant. His verò alimentis, & ſtipendiis, prima radix, & origo beneficiorum eccleſiaſticorum reſpondet, nullique dubium eſt, quin &

ex

(n) *Actor. 20. 34.*

(o) *Hugo Card. in 1. Cor. 9. 6. reſpondeo.*

(p) *Clem. lib. Conſtit. cap. 38. & 39.*

(q) *Origen. hom. 11. in Numer.*

(r) *S. Hier. in Malach. 3.*

(s) *S. Jo. Chryſoſt. hom. 43. in 1. Cor.*

(t) *S. Aug. ſer. 215. & 219 de temp. & lib 50. hom. 48.*

ex eis etiam collatio, & diſtributio eorundem beneficiorum fundamentum accipiat (*a*). Quod & ipſi Contradictores non abnuent confiteri, nec valebunt impugnare, ſi attendant ſucceſſioni horum ſtipendiorum, quam deducit Apoſtolus ab alimentis, ſolitis in lege veteri pendi Sacerdotibus, & Levitis: nam per ly, *qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario ſunt, edunt*; intelliguntur Sacerdotes immediatè ſacrificantes, orantes pro populo, & alia munia ſacerdotalia obeuntes: per ly verò, *& qui Altari deſerviunt, cum Altari participant*, Levitæ connotantur, uti ſentit Theodoretus, & cum eo Sancti Chryſoſtomus, & Hieronymus (*b*). Qui Levitæ licèt immediatè non ſacrificarent, decimas tamen, ait D. Thomas, accipiebant, *quia miniſtrabant Sacerdotibus. Et ità non proptèr ſe, ſed proptèr Sacerdotes dabantur eis* (*c*). Harumque dècimarum, & ſtipendiorum nomine, ſignificari, ſeu quantum natura rei permittit, adumbrari Eccleſiaſtica beneficia, ipſe D. Thomas alibi inſinuat (*d*), & allegatus Hugo Cardinalis: attento ſemper hoc principio, quod quoties agitur de ſignis, & ſignatis: ac de figuris, & figuratis, non eſt neceſſarium, quod unum cum altero in omnibus, & per omnia concordet, ſed ſufficit, quod inter ſe in aliquâ congruâ parte conveniant (*e*).

(a) *Hugo Card. in 1.Cor.9.5.§ numquid.*

(b) *Vid. Bened. Juſtin. in 1.Cor.9.13.*

(c) *S.Thom. in ep. ad Hebr. c.7. lec.2.*

(d) *S.Th. quodl. 9. art. 15. in 3. argum.*

(e) *Alphonſ.Toſtat. in Matt.26.q.21.§ ſed.*

25. Igitur ex Apoſtoli doctrinâ (& pro quanto ex figurâ figuratum deduci poteſt) habemus, Eccleſiaſtica beneficia, in eorum primordiis, & radice conſiderata, eſſe debita nedùm indigenis, ſed etiam extraneis, dummodo in Sacrario operentur, & Altari deſerviant; ſeu dummodò Miniſtri Eccleſiaſtici munere perfungantur, dum dicit deberi à Corinthiis, qui erant Græci, & Europæi, ſtipendia ſacra, tum ſibi Cilici, & Aſiatico; tum Barnabæ, in Cypro nato, atque pariter Aſiatico. Sed Paulus ipſe majoris perfectionis, & ædificationis gratiâ: cupiduſque manifeſtationis diſcriminis à *Pſeudoapoſtolis, Operariis ſubdolis* (*f*) tali poteſtate, ſtipendia illa exigendi à Corinthiis non utebatur, ſicuti ſæpius proteſtatus eſt (*g*), potiuſque *in labore, & operatione, nocte, & die* operabatur, ad neceſſaria ſibi, ac ſociis comparanda (*h*). *Non quaſi*, inquit, *non habuerimus poteſtatem, ſed ut noſmetipſos formam daremus vobis, ad imitandum nos* (*i*). Poterat autem ubique in omnibus Eccleſiis, à ſe cum tanto labore, ſudore, ac lacrymarum imbre fundatis, non ſolùm præſens, ſed etiam abſens, exigere: cum omnes fideles, ab ipſo converſi, ob tanta, & talia beneficia, eſſent ei ſummoperè devincti; Et ipſe etiam in abſentiâ de illis curam gereret; pro ipſis oraret; ad eos ſcriberet; ſemper paratus ipſis quoque abſens, eo modo, quo poterat, ſaltem ſpiritualiter precibus, & ſacrificiis opitulari. Et ita profectò docuit, quod Eccleſiaſtica beneficia, & extraneis non ſecus, ac indigenis ſunt debita; & ab illis etiam poſſideri poſſunt, qui in locis, ubi erecta ſunt, non morantur. Si autem eccleſiaſtica beneficia, etiam extraneis operantibus aliquo modo in miniſterio ſacro ſunt debita, jam conſtat de libertate Eccleſiæ in eorum diſtributione, & de libertate cunctorum, qui nomine Eccleſiæ beneficia conferunt, in largitione eorundem beneficiorum, non tàm indigenis, quàm etiam extraneis.

(f) *2.Cor.11. n.13.*

(g) *Actor.20.34. 1. Cor.9.12.15 1.Theſſal.2.9. 2.Theſſal.3.*

(h) *2.Theſſal.3.8.*

(i) *2.Theſſal.3.9.*

26. Optimam quoque rationem nobis exhibet idem Apoſtolus Paulus ad Corinthios ſcribens: *Alias Eccleſias expoliavi, accipiens ſtipendium ad miniſterium veſtrum* (*l*), quaſi diceret: videte, ò Corinthii, quantâ charitate, atque moderatione vobiſcum ago: nam quantumvis vos divites ſitis, adhuc nihil à vobis accepi, ſed potius ab aliis Eccleſiis ſumpſi, tametſi pauperie laborantibus, eas veluti deſpoliando, ut vobis parcerem, ne putaretis me veſtra quærere, non vos (*m*). Itaque Apoſtolus nihil à Corinthiis exigebat: ab aliis tamen Eccleſiis opportuna ſubſidia ſumebat, non tantum pro neceſſariâ ſibi propriâ ſubventione; quantum etiam pro adjutorio ipſis Corinthiis, ſi qui erant indigentes, promptius exhibendo. Ex quo eventu optimè infert D. Thomas de Aquino, gloria ſimul, & protector Regni Neapolitani, ac totius Eccleſiæ Doctor egregius, non licuiſſe Corinthiis negare Apoſtolo ſubſidia, ſi quę ab illis poſtulaſſet, quandoquidem & ab

(l) *2.Cor.11.n.8.*

(m) *Cornel. à Lap. in 2.Corinth. 11. 8.*

ab aliis, pro illorum ſervitio, ſubventiones congruas accipiebat. *Ex hoc*, inquit S. Doctor, *convincit eos, quod non poſſint dicere Apoſtolo, quod non liceret ei accipere ab eis. Si enim accipitur ab aliis ad ſervitium eorum, multo magis licet ei accipere ab ipſis* (*a*).

27. Succeſſivè D. Thomas aliam trahit illationem favore Summi Pontificis, illiuſque Miniſtrorum, in libertate diſponendi de bonis Eccleſiæ, ex uno in alium locum, de unâ in aliam urbem, oppidum, vel regionem, prout prudentia ſibi ſuggerit expedire: *Ex hoc etiam*, ait, *apparet, quod Legatus Papæ, viſitans unam partem Legationis, poteſt accipere ſtipendia. Et quod Dominus Papa pro neceſſitate unius patriæ, poteſt accipere ſubſidium ab aliis partibus Mundi. Ratio eſt, quia Eccleſia eſt ſicut unum corpus. Videmus autem in uno corpore naturali, quod natura, quando deficit virtus in uno membro, ſubminiſtrat humores, & virtutem, accipiens ab aliis membris* (*b*). Sane cum bona Eccleſiæ, ſecundum eundem Sanctum Doctorem, ſint aliquo modo Summi Pontificis (*c*), & ad illum ſpectet eorumdem ſuprema, ac libera diſpenſatio (*d*), valde juſtum eſt, ut liberè valeat bona unius Eccleſiæ alterius ſubſidio deputare. Et quod dicitur de Papâ, verificari debet etiam proportionaliter de aliis Eccleſiæ Prælatis, quoad bona Eccleſiaſtica, eorum juriſdictioni ſubjecta, præſertim de jure antiquo: & etiam de jure novo, in aliquibus caſibus, de quibus Canones, & Canoniſtę. Quippe ipſi quoque Prælati ſunt eorumdem bonorum reſpectivè diſpenſatores (*e*). Cum etenim ſuam dignitatem, ac poteſtatem ei conſonam, ſortiantur à Summo Pontifice; in illius quoque jure ſuccedunt quoad partem hujuſmodi bonorum, diſpenſationibus illis aſſignatam. Jure autem ejus uti debet, qui in jus ſuccedit alterius (*f*).

28. Si ergo Summus Pontifex, tamquam ſupremus adminiſtrator bonorum Eccleſiæ (& reſpectivè alii Eccleſiæ Prælati, vel diſpenſatores bonorum Eccleſiaſticorum, congruâ ſemper proportione ſervatâ) poſſunt applicare bona Eccleſiæ unius Urbis, vel Regionis, Eccleſiæ alterius loci, vel Civitatis, multo magis poſſunt beneficium Eccleſiaſticum alicujus loci, ad uſufructuandum dare Clerico alterius loci: nam nonne plus eſt bona unius Eccleſiæ in perpetuum alteri Eccleſię applicare, quam beneficium unius loci, ad tempus poſſidendum Clerico alterius loci præbere? Cui autem licitum eſt majus, licitum eſt etiam id quod eſt minus (*g*). Nec dicatur S. Thomam loqui de caſu neceſſitatis, quæ cum legem non habeat, licere facit etiam ea, quæ alioquin non licerent (*h*). Quæ autem ex neceſſitate fiunt, in exemplum trahi non debent (*i*). Nam D. Thomas, tametſi utatur termino neceſſitatis, revera tamen non intelligit præciſam neceſſitatem, ſed potius utilitatem: tum quia neceſſitas, & utilitas æquiparentur (*l*): tum etiam quia crebrò neceſſarium, pro utili, & expediente ſuſcipitur (*m*).

29. Et quod hic ſit ſenſus D. Thomæ patet ex ejus doctrinâ, alibi per eum propoſitâ. Expendens enim locum illum Apoſtoli ad Philippenſes: *Scitis autem & vos Philippenſes, quod in principio Evangelii, quando profectus ſum à Macedoniâ, nulla mihi Eccleſia communicavit in ratione dati, & accepti, niſi vos ſoli, quia & Theſſalonicam ſemel, & bis in uſum mihi miſiſtis* (*n*). Expendens inquam D. Thomas hunc locum, ait: *Apoſtolus à quibuſdam nihil accipiebat, ſcilicet Corinthiis, & Theſſalonicenſibus &c. quo in uſum proprium uteretur. Et quia Theſſalonicenſes erant otio dediti, laborabat, dans eis exemplum laborandi. Iſti verò erant boni in abſentiâ, & præſentiâ. Unde dicit 2. Corinth. 11. Alias Eccleſias expoliavi accipiens ſtipendium ad miniſterium veſtrum. In ratione dati ſpiritualis, & accepti temporalis. 1. Corinth. 9. Si nos vobis ſpiritualia ſeminavimus, non magnum eſt ſi nos carnalia veſtra metamus. Quia & Theſſalonicam &c. Et hoc eſt argumentum, quod Papa poteſt ab unâ Eccleſiâ accipere in ſubſidium aliarum, non autem ſine quacumque causâ* (*o*). Vides exigi quidem cauſam, non verò neceſſitatem: nec D. Thomam pro neceſſitate intelligere veram, & præciſam neceſſitatem, ſed ſolum utilitatem, vel rationabilem cauſam.

(a) *S. Thom. in 2. Cor. 11. lect. 2.*
(b) *S. Thom. loc. cit. lect. 2. in fine.*
(c) *S. Th. in 4. diſt. 25. q. 3. art. 3. ad 2.*
(d) *S. Th. 2. 2. q. 100. art. 1. Sotus de Juſt. & Jur. l. 3. qu. 6. art. 2. ad 5. argumentum.*
(e) *S. Thom. 2. 2. qu. 63. art. 2. ad 2.*
(f) *Cap. Is, qui in jus de reg. jur. in 6. l. ſi aquæductus, ff. de contr. empt.*
(g) *Alex. in l. in ſuis in princ. ff. de liber. & poſtum. Barboſ. tr. var. loc. 67. n. 1. & 3.*
(h) *Cap. quod non. de reg. jur. cap. quanto, de conſuetud. Barboſ. Axiom. 157. n. 2.*
(i) *Cōc. Later. 3. c. 3.*
(l) *Fagnan. in cap. quævis nu. 2. de ætat. & qual. l. 1.*
(m) *Idem in cap. Tuę fraternitati n. 18. de ſponſal. lib. 4.*
(n) *Philip. 4. 15.*
(o) *S. Thom. in Philip. c. 2. lect. 2.*

30. Quâ

30. Quâ poſitâ doctrinâ D. Thomæ, recurrit argumentum, quod ſi ex rationabili causâ, & Eccleſiæ utilitate, liberum, & licitum eſt Papæ bona unius Eccleſiæ alteri extraneę Eccleſiæ conferre, atque in perpetuum applicare; multò magis, eâdem concurrente rationabilitate cauſæ, & Eccleſiæ utilitate, liberè poteſt beneficium unius Eccleſiæ extraneo Clerico alterius Eccleſiæ, ad tempus ſolum vitæ ſuę poſſidendum præbere: & ſi hoc licitum eſt Papæ, licitum erit etiam aliis Eccleſiæ Prælatis, ſervatâ debitâ proportione: itaut ad eos ſemper pertineat judicare, an rationabilis cauſa, & utilitas, in caſibus practicis concurrat, necnè. De illâ etenim definire, non eſt plebis, neque minuti populi, hominumve otio deditorum, ſed Præſulis, & diſpenſatoris beneficiorum, cujus conſcientia oneratur, ut beneficia ipſa, penſatis perſonarum, locorum, ac temporum circumſtantiis, ſolam juſtitiam, & Dei, ac Eccleſiæ ſervitium præ oculis habens, rectè, ac prudentèr diſtribuat. Adeoque totâ ſerie præſentis Capituli ritè conſideratâ, pro quanto materiæ ſterilitas permittit, & anguſtia motivorum, quæ à primo Chriſti Sæculo deducuntur; Si cuncta æquanimitèr ponderentur, & ſingula ſingulis congruè referantur; bene infertur, quod liberum, & licitum eſt Eccleſiæ, inprimiſque Summo Pontifici ejuſdem Capiti, necnon Epiſcopis, aliiſque omnibus, tam ordinariis, quam delegatis beneficiorum Collatoribus, vel ad ea Nominatoribus, Eccleſiaſtica beneficia non modo Clericis indigenis, verum etiam extraneis elargiri.

CAPUT II.

In quo ex aliis Sacræ Scripturæ periodis, ac ſententiis, & præſertim ex doctrinâ D. Pauli Apoſtoli ad Corinthios, *& D. Lucæ* in Actibus Apoſtolorum, *& ex aliis rebus, per Apoſtolos geſtis, probatur Eccleſiæ libertas in conferendo Eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Primo Chriſti ſeculo non erant beneficia, ut ſunt nunc. Bona Eccleſiæ oblata vendebantur. Deinde inceperunt retineri, & eorum reditus diſpenſari.*

2 *Licet tunc non eſſent beneficia; erant tamen aliæ res, quibus nunc beneficia ipſa ſuccedunt: & ſicut ad eos admittebantur Clerici extranei; ſic admitti etiam debent ad eccleſiaſtica beneficia.*

3 *Fiebant hoc tempore collectæ pecuniarum. Eas Apoſtolus mandat fieri in Eccleſiis Corinthi, & Galatiæ. Antiochiæ quoque, in Macedoniâ, & in Achajâ colligebantur pecuniæ, ad Eccleſias mittendæ.*

4 *Mittebantur hæ collectæ Sacerdotibus, qui prius Eccleſiæ, & Miniſtris ejus providebant, deinde portionem pauperibus erogabant.*

5 *Olim ex toto orbe ſubſidia mittebantur ad Eccleſias Palæſtinæ, uſque ad tempora Theodoſii. Corinthii non de ſuperfluis, ſed ultra vires, conferebant.*

6 *Erat in omnibus Eccleſiis locus, ad colligendas eleemoſynas deputatus. Immenſa collectio in Eccleſiâ Carthaginenſi memoratur. Has collectas Romæ S. Leo, Conſtantinopoli S. Jo. Chryſoſtomus promovent.*

7 *Largi erant fideles in his erogationibus, quæ ſpeciem habebant eccleſiaſticorum beneficiorum. Nam de illis ſportulæ Clericis, & pauperibus portio competens præbebatur.*

8. In

8 *In quos uſus verterentur hę collectę, ex D. Juſtino, & Tertulliano. Non pro ſolis eccleſiis localibus deſerviebant, ſed etiam pro extraneis.*

9 *Prodigioſa fuit liberalitas aliquorum in mittendo ſubſidia Eccleſiis alibi conſtitutis. Quid de Papis ſcribat Dionyſius Corinthius.*

10 *Inter Antiſtites rutilarunt SS. Pacianus Barcinonenſis, Audoenus Rotomagenſis, Patiens Lugdunenſis, & alii. Ad has erogationes etiam extranei, & etiam infideles admiſſi ſunt.*

11 *Tanta alicubi erat largitas in pauperibus adjuvandis, ut horum aliqui eâ abuterentur. Hiſtoria Protei refertur.*

12 *Quæ ſane collectæ non fuerunt factæ de ſuperfluis, ſed ultra vires, & penè de neceſſariis, regulâ largiendi ſumptâ non à ſuperfluitate, ſed à debito charitatis.*

13 *Exemplis S. Exuperii Toloſani, Gregorii Nazianzeni, & Gregorii Magni, oſtenditur, quod non de ſuperfluis erogationes illæ fiebant.*

14 *Pro redimendis captivis res Eccleſiæ diſtrahi poſſe jura decernunt. SS. Auguſtinus, Ambroſius, & alii in hac re munificentiſſimi fuerunt.*

15 *Clarè probatur Patres præfatos non de ſuperfluis, ſed de penè ſibi neceſſariis, hæc egiſſe. Fit memoria S. Acacii Amidenſis, qui 7. mille Perſas captivos redemit, ſacris vaſis in pecuniam redactis.*

16 *Ratio cur indigenæ indiſtinctè cum advenis de præfatis ſubſidiis participarent, eſt quia apud Deum non eſt diſtinctio Judæi, & Græci, liberi, & ſervi. Et ratio rationis eſt, quia Eccleſia eſt una, & omnes unum in eâ.*

17 *In politicis eſt diverſitas populorum: at in eccleſiaſticis una omnium eſt natio, & omnibus ineſt jus adipiſcendi tam ea, quæ Deus præparavit in Cœlis diligentibus ſe, quam, quæ in Eccleſia præparavit deſervientibus ſibi.*

18 *In præfatis erogationibus olim conſiſtebant eccleſiaſtica beneficia, & nedum Clerici, ſed etiam pauperes rationem habebant beneficiariorum.*

19 *Fideles vendebant prædia, & pretium ad pedes Apoſtolorum ferebant: quæ ſubinde largitiones taliter in Eccleſiâ creverunt, ut quoſdam cierent ad invidiam.*

20 *Ex his largitionibus quatuor partes fiebant, cunctiſque dabatur prout opus habebant, ſive indigenis, ſive extraneis.*

21 *Ad has erogationes originem beneficiorum ipſi referunt Contradictores, ad quas extranei admittebantur. Ponitur hiſtoria Ananiæ, & Saphiræ.*

22 *Solus Petrus Ananiam, & Saphiram perculit, quia ipſe erat caput Eccleſiæ, ac fidelis diſpenſator, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam.*

23 *Bona Eccleſiæ ſunt bona ipſius Dei, ergo etiam Petri, qui eſt Chriſti Vicarius. Doctrina Petri Alliacenſis, & Jo. Pariſienſis, de poteſtate Papæ in diſpenſando bona Eccleſiæ.*

24 *Papæ, ut diſpenſatoris bonorum Eccleſiæ præcipuè eſt ad beneficia admittere etiam extraneos, eo modo, quo ad bona oblata Eccleſiæ admittendi fuerunt extranei.*

25 *Linteum animalibus plenum, viſum à Petro ſignificabat Eccleſiam: animalia munda Judæos, & immunda Gentiles. Hos incorporari Eccleſiæ jubet Dominus.*

26 *Doctrina D. Auguſtini circa viſionem hanc Petri, Eccleſiæ typum præſeferentis. Voluit Deus etiam alienigenas admitti ad Eccleſiam, & conſequenter ad ejus bona, tam ſpiritualia, quam temporalia.*

27 *Qui admittebantur ad Eccleſiam, etſi alienigenæ, admittendi erant quoque ad participandum de bonis Eccleſiæ. Si Cornelius cum baptiſmo ſacerdotium accepiſſet, bona ſacerdotibus debita meruiſſet.*

28 *Excluſio extraneorum à beneficiis culpam involvit acceptionis perſonarum. Et ſicut eis negari non poteſt fides, & bona Eccleſiæ ſpiritualia, ſic neque bona tempo-*

temporalia negari poſſunt, data in eis capacitate.

29 *Bona ſpiritualia, & temporalia Eccleſiæ correlativè ſe habent: à correlativis autem optimè ſumitur argumentum: ergo quibus patet aditus ad prima, patere debet quoque ad ſecunda.*

30 *Apoſtoli in locis epiſcopale beneficium tenuerunt, à quibus erant extranei. Diſcipulos quoque ſuos in diverſis urbibus, etſi extraneos præfecerunt.*

31 *Recenſentur plures Epiſcopi, quos D. Petrus miſit in Oriente, in Africâ, in Italiâ, Germaniâ, Hiſpaniâ, Siciliâ &c.*

32 *Eccleſias in regionibus præfatis D. Petrus inſtituit. Dici poteſt eſſe de traditione Apoſtolicâ, quod extranei admittendi ſint ad beneficia.*

33 *Quanta ſit vis Traditionis, & quomodo plura Concilia ejuſdem ope varios Hæreticos debellarunt.*

34 *Traditione Clemens VI. Papa vicit Alphonſum XI. Regem Hiſpaniæ, obſiſtentem ne beneficia ſui Regni extraneis conferrentur.*

35 *Nec dicatur Apoſtolos, eorumque Diſcipulos non fuiſſe extraneos ab Eccleſiis adeptis, quia in eorum patriâ non erat erecta Eccleſia, & ipſi fiebant Caput Eccleſię, cui ſe deſigebant. Nam hęc deluſio rationis eſt.*

36 *Extraneitas non deſumitur ex voluntate reſidendi, vel non, ſed ex ortu extrà locum beneficii. Erectę jam erant Eccleſię, ex quibus deſumpti fuerunt plures Epiſcopi, per Orbem ab Apoſtolis miſſi.*

1. CURRENTE Sęculo Chriſti primo (quemadmodum advertimus ab initio) nondum erant Eccleſiaſtica beneficia, illo modo, quo nunc ſunt conſtituta: quia non adhuc Eccleſia poſſidebat multos fundos, & bona ſibi à fidelibus, pietatis titulo, oblata, & ſi quæ habebat, prout ex Scripturis habuiſſe conſtat (*a*), erant bona, in agris, & fundis non conſiſtentia, ſed in eorum pretio, miniſtris Eccleſiæ delato (*b*), & ita res ſe habuit, donec *videntes ſummi Sacerdotes, & alii, atque Levitæ, & reliqui fideles, plus utilitatis poſſe conferre, ſi hæreditates, & agros, quos vendebant, Eccleſiis, quibus præſidebant Epiſcopi traderent, eo quod ex ſumptibus eorum, tam præſentibus, quam futuris temporibus, plura, & elegantiora miniſtrare poſſent fidelibus communem vitam ducentibus, quam, ex pretio ipſorum; cœperunt prædia, & agros, quos vendere ſolebant, matricibus Eccleſiis tradere, & ex ſumptibus eorum vivere. Ipſæ vero res in ditione ſingularum paræciarum Epiſcoporum (qui locum tenent Apoſtolorum) erant, & ſunt uſque adhuc, & futuris ſemper debent eſſe temporibus. E quibus Epiſcopi, & fideles diſpenſatores eorum, omnibus, communem vitam degere volentibus, miniſtrare cuncta neceſſaria debent.* (*c*)

(a) 1. Actor. 4. 32.

(b) 2. Cap. futuram 12. qu. 1.

(c) Cap. Videntes 12. qu. 1.

2. Si autem nondum erant beneficia, in titulum erecta, nec adhuc mos erat Clericis aſſignandi determinata prædia, fundos, & bona, quibus ipſi Clerici fruerentur, & de altari viverent, tamquam altaris miniſtri; profectò diſtingui tunc non poterat libertas Eccleſiæ in eis pro ſuo libito diſtribuendis, tum Clericis extraneis, tum indigenis. Nihilominus quia eo tempore erant collectæ pecuniarum, quas Apoſtoli fieri mandabant, in Eccleſiæ uſum ceſſuræ: erant & erogationes bonorum, ſeu illorum prætii, quod à fidelibus Eccleſiæ præbebatur: erat & methodus, quam Apoſtoli tenuerunt in conſtitutione, & diſtributione beneficiorum Epiſcopalium; ex his omnibus optimè elucet quanta fuerit Eccleſiæ libertas in re, de qua agimus, definiendâ: ideoque ex illis, in præſenti Capitulo, eſt oſtendenda libertas ipſa, quâ Eccleſia primo Chriſti Sæculo fruebatur, & ſemper frui debebit, admittendi ad eccleſiaſtica beneficia quoſcumque Clericos, undecumque venientes, ſive indigenas, ſive extraneos, quemadmodnm eos tunc admittebat ad illas res, reditus, & proventus, quibus nunc ſuccedunt eccleſiaſtica beneficia..

3. Porrò celeberrimæ fuerunt collectæ pecuniarum, quæ primo Chriſti Sæculo fieri conſueverunt. Eas Divus Paulus Apoſtolus juſſit fieri in Eccleſiâ Corinthi, eo modo, quo ordinaverat in Eccleſiis Galatiæ: ut corrogati ex eis nummi, vel per manus ipſius Pauli, vel aliorum operâ, ad Eccleſiam Hieroſolymitanam tranſmitterentur. *De collectis*, inquit, *quæ fiunt in ſanctos, ſicut ordinavi Eccleſiis Galatiæ, ita & vos facite. Per unam Sabbati unuſquiſque veſtrum apud ſe ſeponat recondens, quod ei benè placuerit, ut non cum venero, tunc collectæ fiant. Cùm autem præſens fuero, quos probaveritis per epiſtolas, hos mittam perferre gratiam veſtram in Hieruſalem. Quod ſi dignum fuerit, ut & ego eam, mecum ibunt* (a). Hujuſmodi collectarum pium uſum, nedùm Eccleſiæ Hieroſolymitanæ, ſed etiam aliis Eccleſiis, per Judæam conſtitutis, diffundendarum, legimus in Actis Apoſtolorum, ubi dicitur, quod Chriſtiani Antiochiæ conſiſtentes, collectas pecuniæ congeſſerunt, & ut legitur in textu, *Diſcipuli autem prout quiſque habebat, propoſuerunt ſibi in miniſterium mittere habitantibus in Judæâ fratribus. Quod fecerunt, mittentes ad Seniores per manus Barnabæ, & Sauli* (b). Pari pietate ex Macedoniâ, & Achajâ congregatæ ſunt opes, ad præfatas Eccleſias tranſmittendæ, quas enarrat Apoſtolus in ſecundâ ad Corinthios ſcribens: *Notam autem facimus vobis, fratres, gratiam Dei, quæ data eſt in Eccleſiis Macedoniæ: quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipſorum fuit, & altiſſima paupertas eorum abundavit in divitias ſimplicitatis eorum &c. Veſtra abundantia illorum inopiam ſuppleat, ut & illorum abundantia veſtræ inopiæ ſit ſupplementum, ut fiat æqualitas* (c).

(a) 1. Cor. 16. 1.
(b) Actor. 11. 29.
(c) 2. Cor. 8. n. 9. & 14.

4. Pergit deindè Apoſtolus, & Corinthiis ipſis ſubjungit: *Nam de miniſterio, quod fit in Sanctos, ex abundanti eſt mihi ſcribere vobis. Scio enim promptum animum veſtrum, pro quo de vobis glorior apud Macedones. Quoniam, & Achaja parata eſt ab anno præterito, & veſtra æmulatio provocavit plurimos &c. Hoc autem dico: qui parcè ſeminat, parcè & metet; & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet; Unuſquiſque prout deſtinavit in corde ſuo, non ex triſtitiâ, aut ex neceſſitate, hilarem enim datorem diligit Deus* (d). Sermo eſt hic de Collectis, quæ in Eccleſiis Corinthi, Macedoniæ, Achajæ, & Antiochiæ fiebant, & Hieroſolymitanæ, aliiſque Judææ Eccleſiis, mittebantur, non pauperibus immediatè dandæ, ſed Sacerdotibus, & Diaconibus, quos vocat Lucas in Actibus Apoſtolorum, *Seniores*, ibi; *mittentes ad Seniores* (e), vel, ut habet lectio Græca, & Syriaca, ad *Presbyteros, per manus Barnabæ, & Sauli* (f). Tranſmittebantur ergo hæ pecuniæ, hinc inde per Eccleſias congregatæ, ad manus Sacerdotum, qui primò neceſſitatibus Eccleſiæ, & Miniſtrorum ejus opitulabantur, & deindè congruam portionem etiam in pauperes diffundebant. Quæ propterea collectæ rationem habent oblationum, & erogationum, ex quibus Miniſtri eccleſiaſtici victum, ſive ſportulas ſuſcipiebant, & quibus poſteà beneficia eccleſiaſtica ſucceſſerunt.

(d) 2. Cor. 9. n. 1. & 6.
(e) Act. 11. 30.
(f) Vide Sylveir. in Act. Apoſt. c. 11. qu. 9. n. 61.

5. Nec ſolùm ex Macedonicis, & Achaicis, Corinthiâ, & Antiochenâ Eccleſiis, ſed etiam ex toto Orbe, ſubſidia olim pecuniaria colligi conſueverunt, ad Eccleſias mittenda, in Palæſtinæ finibus conſtitutas; qui mos uſque ad Theodoſii Imperatoris tempora perduravit (g), de eoque adversùs Vigilantium ita D. Hieronymus eſt locutus. *Hac in Judæâ uſque hodie perſeverante conſuetudine, non ſolùm apud nos, ſed & apud Hebræos, ut qui in lege Domini meditantur die, ac nocte, & patrem non habent in terrâ, niſi ſolum Deum, Synagogarum, & totius Orbis foveantur miniſteriis* (h). Neque putetur, quod per præfatas, aliaſque extraneas Eccleſias, fuerit Eccleſiis Palæſtinæ, tantummodò de iis, quæ ſibi erant ſuperflua, contributum; nam ex Epiſtolâ Pauli patet, quòd Corinthii *ſupra virtutem voluntarii fuerant* (i), ideſt ſuprà facultatem, & vires proprias contulerunt, (l), ubi S. Ambroſius, *tàm ſimpliciter*, inquit, *& devoto animo obtuliſſe illos miniſterium, quod ultra vires eorum erat, prædicat, ut cum lacrymis deprecantes*

(g) Cornel. à Lap. in 1. Cor. 16. 1.
(h) S. Hieron. adv. Vigilant. poſt ep. 53.
(i) 2. Cor. 8. 3.
(l) Cornel. à Lap. in 2. Cor. 8. 3.

offer-

offerrent, ut vel ſic cogerent accipi à ſe, quod accipiendum non videbatur, quia plus erat quàm poterat eorum ſubſtantia (*a*). Et certè oportet quod Corinthii, nedùm ex ſuperabundantibus, ſed etiam ex neceſſariis penè ſibi opibus in has collectas erogaverint, dùm Apoſtolus profitetur, illos ultra id, quod ipſe ſperabat, libentiſſimè contuliſſe (*b*), ſeu ut ait Chryſoſtomus, *teſtatur Paulus dicens, certiores autem vos facio fratres de gratiâ Dei, quæ data fuit in Eccleſiis Macedoniæ, quòd profunda paupertas illorum exundavit in divitias ſimplicitatis ipſorum, nam pro viribus teſtor, etiam ſupra vires prompti fuerunt, multâ cum obteſtatione rogantes nos, ut beneficium, & ſocietatem miniſterii ſuſciperemus in Sanctos* (*c*).

(a) S. Ambroſ. in 2. Cor. 8.
(b) 2. Cor. 8. 5.
(c) S. Joan. Chryſoſt. in dictum Pauli, oportet & hæreſes eſſe to. 4.

6. Nedum autem ſolo primo Chriſti Sæculo, ſed etiam aliis ſubſequentibus, obſervatus eſt mos iſte ſacrarum collectarum pecuniæ, in uſus eccleſiaſticos deſtinatæ: Eratque in omnibus Eccleſiis locus, ad colligendas eleemoſynas, ſive largitiones, & ſubſidia eccleſiaſtica deputatus, quem S. Cyprianus *Corbonam* vocat (*d*), S. Paulinus *Menſam* (*e*), S. Auguſtinus, ſive Poſſidius in ejus vitâ, *Gazophylacium* (*f*), Tertullianus *Arcam* (*g*), Concilium Eliberitanum *Concham* (*h*), Evangelium *Loculos* (*i*), alii aliter nuncupabant. Ubi aliquando tanta pecuniarum congregata fuit congeries, ut penè hominum excedat fidem id, quod de collectis ſuæ Eccleſiæ, ad redimendos captivos miſſis, memorat S. Cyprianus, *ſeſtertia centum millia nummûm, quæ iſtic in Eccleſiâ, cui de Domini indulgentiâ præſumus, Cleri, & plebis, apud nos conſiſtentis, collatione, collecta ſunt, quæ vos illic prò veſtrâ diligentiâ diſpenſabitis* (*l*). Ubi, ſi error non ſupponatur in ſummâ, incredibile prope eſt, à ſolâ Eccleſiâ Carthaginenſi, tàm immenſam auri, & argenti copiam potuiſſe conferri. Satis tamen inde bene deducitur, collectas ibi fieri conſueviſſe abundanter. Eaſdem collectas fieri, & pecunias profusâ manu, ac liberalitèr erogari, commonet S. Leo, tamquàm ex Apoſtolicâ inſtitutione præceptas, dicens, *& ideò dilectiſſimi ſatisfiat Apoſtolicis inſtitutis, & quià die Dominicâ prima eſt futura collectio, omni vos devotioni voluntariè præparate, ut unuſquiſque, ſecundum ſufficientiam ſuam, habeat in ſacratiſſimâ oblatione conſortium* (*m*). Eaſdem collectas, in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ intermiſſas, accuratiùs reſtitui mandat S. Joannes Chryſoſtomus (*n*), credique debet, in cunctis Orbis Eccleſiis eandem viguiſſe diſciplinam: cum nihil in Ærarium ſacrum conferre, ſpeciem criminis repræſentaret tempore S. Cypriani, ſic adversùs avaritiam divitum conclamantis, *locuples, & dives, Dominicum celebrare te credis, quæ Corbonam omninò non reſpicis, quæ in Dominicum ſine ſacrificio venis, quæ partem de ſacrificio, quod pauper obtulit, ſumis* (*o*).

(d) S. Cypr. de oper. & elec.
(e) S. Paulin. ep. 32.
(f) Poſſid. in Vit. S. Aug. cap. 24.
(g) Tertul. in Apolog.
(h) Conc. Eliberitan. cap. 48.
(i) Jo. 12. 6.
(l) S. Cyprian. ep. 60.
(m) S. Leo ſer. 5.
(n) S. Jo. Chryſ. hom. de eleemoſ. & collat.
(o) S. Cypr. ſerm. de eleemoſyna.

7. Fideles igitur in omnibus Chriſtianitatis Eccleſiis, ſuppetias dabant, collectas faciebant, eleemoſynas conferebant, non tenues, non exiguas, non manu coarctatâ collatas, ſed abundantes, ac lautas, de quibus idem S. Cyprianus. *Nec tenere jam, nec teneri patrimonium debet, quo quis, & deceptus, & victus eſt &c. Incunctantèr, & largitèr fiat operatio. Cenſus omnis in medelam vulnerum erogetur &c. Sic ſub Apoſtolis fides viguit, ſic primus credentium populus Chriſti mandata ſervavit: prompti erant, largi erant; diſtribuendum per Apoſtolos totum dabant &c.* (*p*). Hæ autem erogationes opum, & pecuniarum, quæ fiebant primo Chriſti Sæculo, ſequentibus temporibus, ut innuimus, fieri perrexerunt. Et de ſuo tempore, ut vidimus, teſtatur D. Hieronymus eas tantas fuiſſe, ac de tot locis, & regionibus Hieruſalem uſque tranſmiſſas, ut ibi Deo famulantes Eccleſiarum *totius orbis foverentur miniſteriis*: quod pietatis opus impensè laudat, & fortiter adverſus Vigilantium tuetur (*q*). Ipſæ vero erogationes, vel erant, vel ſpeciem quamdam habebant eccleſiaſticorum beneficiorum: tranſibant enim in poteſtatem Eccleſiæ: & cum omne, quod in templo Dei *offertur, ſive voluntarium, ſive votivum, ſive pro ſatisfactione, debeat offerri ſecundum diſpoſitionem Prælati*, ut inſinuat D. Thomas (*r*), eodem ordine, & intentione fuiſſe tunc oblatas collectiones illas pecuniæ, non eſt in dubio revocandum. Evadebant igitur poſſeſſiones, & patrimonium

(p) S. Cypr. de lapſis.
(q) S. Hier. adv. Vigil. poſt ep. 53. tom. 2. fol. 594.
(r) S. Th. in ep. ad Hebr. c. 5. lec. 1.

nium Eccleſiæ, cujus Antiſtes primo ex eis victum Clericis impertiebat, & deindè quod ſupererat in pauperes etiam partiebatur. Et certè quòd hujuſmodi ſubſidia primariò eſſent Clericorum uſui deſtinata, infertur ex monito, quo aliquandò S. Hieronymus charitatem propriam incitans ſe pulſavit. *Clerici de Altari vivunt, mihi quaſi infructuoſæ arbori, ſecuris ponitur ad radicem, ſi munus ad Altare non defero. Nec poſſum obtendere paupertatem, cum in Evangelio Anum viduam, duo, quæ ſibi ſupererant, æra mittentem, Dominus laudaverit &c.* (*a*). Principalitèr ergò collectæ, in Corbonam Eccleſię collatæ, illuc tendebant, ut inde Clerici de altari viverent, ſportulas acciperent, & mercedem labori ſuo congruam obtinerent: quod idem eſt ac dicere, fuiſſe præbendas ſacras, ſive eccleſiaſtica beneficia, vel quid eiſdem conſentaneum.

(a) *S. Hier. ad Heliod. de Vita Eremit.*

8. Neque hujuſmodi oblationes, & pecuniæ per Eccleſias corrogabantur, ad ſolùm ſubſidium Eccleſiis Palęſtinæ ferendum, ſed illis etiam, quæ in aliis regionibus conſiſtebant. Neque ad ſolos Clericos alendos, in Eccleſiâ miniſtrantes: neque ad ſolos pauperes juvandos, communitèr quæſtuantes; ſed etiam ad alios ſacros uſus, quos deſcribit S. Juſtinus his verbis, *pro arbitrio quiſque ſuo, quod viſum eſt, contribuunt, & quod ità colligitur, apud Præpoſitum deponitur. Atque ille inde opitulatur pupillis, & viduis, & his, qui propter morbum, aut aliam cauſam egent, quique in vinculis ſunt, & peregrè advenientibus hoſpitibus, & (ut ſimplicitèr dicam) indigentium is omnium curator eſt* (*b*). In eodem penè ſenſu Tertullianus. *Hæc quaſi depoſita pietatis ſunt: nam indè non epulis, nec potaculis, nec ingratis voratrinis diſpenſatur, ſed egenis alendis, humandiſque, & pueris, ac puellis, re, & parentibus deſtitutis, jamque domeſticis ſenibus, item naufragis, & ſi qui in metallis, & ſi qui in inſulis, vel cuſtodiis dumtaxat ex cauſa Dei ſectæ, alumni confeſſionis ſuæ fiunt* (*c*). Ita res ſe habebat ætate D. Juſtini, ita tempore Tertulliani. Nec dubium eſt, quod idipſum de præfatis collationibus etiam primo Chriſti Sæculo exercebatur. Notetur autem, quòd hujuſmodi collectæ non pro ſolis Eccleſiis, ubi corrogabantur, deſerviebant, ſed etiam pro aliis extraprovincialibus, & extranationalibus, ad quas, vel partìm, vel integrè mittebantur: & ſive in patriâ, ſive extra patriam, diſtribuerentur, non ſolùm indigenæ, ſed extranei quoque de iiſdem indiſcriminatim participabant, nempè Clerici undecumque venientes, & alii omnes, peregrè proficiſcentes, necnon Domeſtici, Senes, Naufragi, in Inſulas deportati, & ad metalla damnati: Ac generalitèr cunctis indigentibus, ſive extraneis, ſive indigenis, Eccleſia tantâ liberalitate opitulabatur, ut multi, etiam non gravitèr egentes, poſtpoſitis artibus, & opificiis, quibus vivere potuiſſent, huc illuc commeantes, ex Eccleſiæ largitionibus victitarent, quos tempore Gratiani Imperatoris opus fuit legibus ab hac inertiâ coercere (*d*).

(b) *S. Juſtin. Apol. ad Antonin.*

(c) *Tertul. in Apolog. cap. 39.*

(d) *Leg. 9. de Mend. Cod. Theodoſ.*

9. Sanè primi Eccleſiæ Sęculi exempla hiſtorica non habemus: non enim omnia ſcripta ſunt, quæ tunc acciderunt: & quæ tunc ſcripta ſunt, non omnia ad noſtram ætatem pervenerunt. Non ea inquam habemus, quibus pateat, quam exuberans fuerit Patrum, & Fidelium illius temporis contributio pecuniarum, & ſubſidiorum in uſus eccleſiaſticos, de quibus tum indigenę, tum extranei participarent. Sine ambiguitate tamen eam talem fuiſſe cenſemus, quæ ſub congruâ proportione reſpondeat illi, quæ proximè ſubſequentibus ſæculis floruit in Eccleſiâ. Nam profectò prodigioſa fuit aliquorum Antiſtitum liberalitas, quâ ex collectis, ſive reditibus propriæ Eccleſiæ, tùm Eccleſiis aliorum locorum, tùm pauperibus alienigenis ſubſidia affluentiſſima contulerunt: immortaliaque ſunt exempla Sanctorum Cypriani Carthaginenſis (*e*), Auguſtini Hipponenſis (*f*), Paulini Nolani (*g*), Gregorii Nazianzeni (*h*), Magni Gregorii Romani (*i*), aliorumque Romanorum Pontificum, & Epiſcoporum, quorum nimiùm laciniofum eſſet opus, ſi cunctorum fieri vellet individuata recenſio. Notabilis eſt inter Pontifices Symmachus, qui pecunias, ac veſtes S. Fulgentio Ruſpenſi, aliiſque 220. Epiſcopis in Sardiniâ, & alibi per

(e) *Card. Baron. an. 254. n. 108.*
(f) *Id. an. 409. n. 34*
(g) *Id. an. 431. n. 196*
(h) *Id. an. 389. n. 43.*
(i) *Id. an. 593. n. 60.*

bi per Africam relegatis, annualitèr exhibebat (*a*), ac S. Gregorius, de quo Joannes Diaconus, ejus vitæ ſcriptor, hæc habet, *longum eſt, nimiſque difficile ſi eleemoſynarum ejus ſaltem hujuſmodi proſequar actiones; hoc breviter aſſero, quia & non petentibus ultrò diſtribuit, & omnibus ſibi petentibus hilaritèr miniſtravit* (*b*). Et generalitèr de omnibus Romanis Pontificibus, ſive de Romanâ Eccleſiâ, ità loquitur Dionyſius Corinthius, apud Euſebium, ad Romanam ſcribens Eccleſiam. *Apud vos jam mos inveteravit, ut omnes fratres variis afficeretis beneficiis, & Eccleſiis permultis, quæ in quaque Civitate ſunt, vitæ mitteretis ſubſidia. Sed planè non ſolùm egentium ſublevatis inopiam, verùm etiam fratribus, qui ſunt ad metalla damnati, opem fertis, ſicque per ea beneficentiæ ſubſidia, quæ jam à primis Eccleſiæ veſtræ jactis fundamentis paſſim mittere conſueviſtis, cum ſitis Romani, Romanorum conſuetudinem, à Patribus traditam ſedulò obſervatis* (*c*).

10. Inter Epiſcopos verò rutilant S. Pacianus Barcinonenſis, qui, ex Hiſpaniâ uſque ad extremas Galliæ oras, charitatis ſuæ ſubſidia tranſmittebat. S. Audoenus Rotomagenſis, qui monaſteriis, & xenodochiis, huc, illuc per Franciam conſtitutis, lauta ſubſidia dirigebat (*d*), & quando Romam ſe contulit, ad viſitanda limina Apoſtolorum, *cumulabantur altaria ſanctorum auro, & argento, itemque manus pauperum implebantur: gaudebat urbs tota, eum qui toto eſſet notus in orbe ad ſe veniſſe* (*e*). Pariter Exuperantius in Apuliâ Epiſcopus, qui uberem æris ſummam Nolanæ Eccleſiæ erogavit (*f*). Item Epiſcopus quidam Syracuſanus, quem laudat D. Gregorius, quòd & Romanam, & alias Eccleſias, in longinquis Regnis poſitas, ſuis largitionibus irrigaret (*g*). Sanctus quoque Patiens Lugdunenſis, de quo Sidonius Apollinaris ſic ſcribit. *Poſt Gothicam depopulationem, poſt ſegetes incendio abſumptas, peculiari ſumptu inopiæ communi per deſolatas Gallias gratuita frumenta miſiſti. Vidimus anguſtas tuis frugibus vias. Vidimus per Araris, & Rhodani ripas, non unum, quod unus impleveras horreum. Tu, ut de mediterraneâ taceam largitate, victum Civitatibus Tyrrheni maris erogaturus, granariis tuis duo potius flumina, quàm duo navigia compleſti*: proh magnam charitatem, non intra nativi loci anguſtias coarctatam, ſed ad alias quoque regiones liberaliſſimè dilatatam, de qua idem Auctor, *tranſit in alienas provincias vigilantia tua, & in hoc curæ tuæ latitudo diffunditur, ut longe poſitorum conſoletur anguſtias* (*h*). Atticus etiam Conſtantinopolitanus in hoc liberaliſſimus fuit, quem refert Socrates, ſæpè ad alias Urbes auri pondera, ad recreandos Inopes miſiſſe, & aliquando Calliopo Presbytero Nicæno, tercentos aureos protuliſſe, ut eos pauperibus conferret, nec hæreticos quidem ab illorum participatione ſecluderet (*i*), quos de facto, alioſque paritèr infideles, non eſſe ab Eccleſiaſticis penſitationibus excludendos, docuit ſuo facto S. Baſilius, qui, prout S. Gregorius Nyſſenus teſtatur, à ſuis eleemoſynis ipſos Judæos nullatenus repellebat (*l*). Et verbo definivit D. Gregorius, dùm ait, *miſericordia priùs fidelibus, & poſteà Eccleſiæ hoſtibus eſt facienda* (*m*). Pridemque adhuc Divus Leo Maximus eloquio ſuo aureo peroravit; *Pietatis opera erga illos quoque exercenda, qui nondùm Evangelium receperunt, quia in omnibus hominibus naturæ eſt diligenda communio.* (*n*). Audiatur quoque de hac re D. Valerianus Epiſcopus Cemelenſis: *quid eſt quod in faciendis eleemoſynis, non eſt cujuſquam excipienda perſona, nec habendum electionis judicium? Quia res, quæ neceſſitati ſervit, erogationis ordinem non requirit. Quid autem tibi eſt opus quærere, utrum Chriſtianus, an Judæus: utrum hæreticus, an Gentilis: utrum Romanus, an Barbarus: utrum liber, an ſervus, ſit ille, qui poſtulat? Ubi incumbit neceſſitas, non opus eſt ut perſonam diſcutias: ne cum indignos miſericordiâ ſegregas, Dei filium pariter amittas* (*o*).

11. Omittimus alios nobiliſſimos Antiſtites, quorum glorificata eſt charitas ingentibus erogationibus, huc illuc per Eccleſias tranſmiſſis, de quibus infrà redibit ſermo (*p*). Hoc ſit ſatis, tantam eorum fuiſſe alicubi largitatem, ut pauperes, tali adjutorio abutentes, aliquandò *ventris cauſa quaſi mercaturam per totum*

(a) *Anaſtaſ. Biblioth. in Symmach. Paul. Diac. lib. 15. Vid. infr. cap. 12. nu. 4.*

(b) *Jo. Diac. in Vit. S. Greg. c. 56.*

(c) *Euſeb. l. 4. c. 24.*

(d) *Thomaſſin. p. 3. l. 3. c. 29. n. 11.*

(e) *Sur. in Vit. S. Audoeni c. 23. die 24. Auguſti.*

(f) *Baron. an. 431. n. 196.*

(g) *S. Greg. lib. 6. ep. 9.*

(h) *Sidonius lib. 6. ep. 12. & apud Surium die 17. Sept. Vid. infr. Sæc. 10. cap. 26. n. 31.*

(i) *Socrat. lib. 7. c. 26*

(l) *S. Greg. Niſſen. orat. in funer. S. Baſilii*

(m) *Baron. an. 425. nu. 22.*

(n) *S. Greg. ſerm. 3. de Quadrag.*

(o) *S. Valerian. ho. 7. poſt med. fol. 738.*

(p) *Vid. infr. Sæc. 10 c. 26. n. 31.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

tum vitę tempus mendicando exercerent, prout memorat Socrates (*a*). Recenſetque Lucianus, Chriſti hoſtis, & blaſphemator impudentiſſimus, quemdam Philoſophum, ex Inſulâ Paro progenitum (qui ob parricidium, aliaque nefandiſſima crimina factus infamis, apud ſuos deliteſcebat) ad Chriſtianos divertiſſe, ibique, Baptiſmo fictè ſuſcepto, & docendi, ac Scripturas explicandi munere adepto; fuiſſe ob fidem carceri mancipatum, ubi Chriſtianorum largitate adjutus, pluriumque Eccleſiarum ſuppetiis ſaginatus, à Præſide Syrię tandem de carcerali ergaſtulo dimiſſus, auroque onuſtus, ad propria remeavit, fidem pro loco, & tempore mutans, unde Protei nomen adeptus eſt: qui poſtmodùm fide, ac honore prorsùs amiſſo, fuit etiam Româ à Domitiano Principe ejectus, & demùm, ſe flammis jactitans non lædendum, in Olympicis ardenti rogo, non minus ſtultè, quam petulanter ſe injecit, & ibi vel invitus inter crepitantes incendii flammas aduſtus eſt (*b*). Tanta erat Eccleſiarum charitas, & Antiſtitum largitas, in ſubſidiis aliorsùm conferendis, ad filios aliarum Eccleſiarum liberaliſſimè ſublevandos.

(a) *Socrat. lib. 7. cap. 25.*

(b) *Baron. an. 75. à n. 9.*

12. Nec obtendatur, glorioſiſſimos hoſce viros, omni præconio majores, eatenùs de collectis, & reditibus proprię Eccleſię, Eccleſiis extraneis contuliſſe, quatenùs ſuæ non indigebant: ſicque de ſuperfluis, non de neceſſariis, ſive de ſibi congruis erogaſſe: licere autem, imo debere alienis Eccleſiis conferri, quòd uni ſuperfluum eſt, pręcepto charitatis id expoſcente, ut una alteri in opportunitatibus opituletur. Nec ſolùm collectiones pecuniarias, & reditus Eccleſiæ vagos, ſed etiam beneficia eccleſiaſtica poſſe, & debere Clericis alienarum Eccleſiarum impendi, quoties proprię Eccleſię ſunt ſuperflua. Quod tamen locum non habeat in causâ Contradictorum, quatenùs eorum Eccleſię ſuperflua beneficia non tenent, quæ in extraneos diſpenſentur. Non inquam hoc obtendatur; quippè citò corruit oppoſitio, ſi perpendatur, ex verbis Apoſtoli connotari, collectas à fidelibus, fuiſſe factas *ſuprà propriam virtutem*, ideſt ultrà vires proprii patrimonii, uti paulò ante tetigimus (*c*). Dici autem non poteſt fuiſſe ſuperflua Eccleſię tradentium, ſubſidia, quæ hi ultrà vires proprias conferebant. Præterquam quòd, ubi agitur de ſuppetiis, indigentibus conferendis, regula non eſt à ſuperfluis deſumenda, ſed à debito charitatis, quę interdum ad neceſſaria quoquè quodammodo ſe diffundit: ſic enim explicat textum illum Iſaię, *frange eſurienti panem tuum* (*d*). D. Auguſtinus improperans, *non dixit integrum panem, cum fortè pauper ille alium non haberet, ſed frange inquit, hoc eſt dicere; etiam ſi ſit tibi tanta paupertas, ut non habeas niſi unum panem, ex ipſo tamen frange, & pauperi tribue* (*e*).

(c) *2. Cor. 8. 3. & ibi Corn. à Lap. Vid. hic ſupr. n. 5.*

(d) *Iſ. 48. 7.*

(e) *S. Aug. ſer. 62. de temp.*

13. Sed meliùs objectionem diſſolvunt exempla Sanctorum, quę hic affatim ſubſequuntur. S. Exuperius Toloſanus, quem paulò antea memoravimus, in collectis hujuſmodi profuſiſſimus, aliquandò ingentem pecunię ſummam, ad Monachos Palęſtinę, atque Ægypti confovendos, per Siſinium Monachum deſtinavit (*f*), nec certè de ſuperfluis ſuę Eccleſię, ſed penè de neceſſariis erogavit: nam ita patrimonium eccleſiaſticum diſtraxit, ut ea ſibi deeſſent, quibus ad victum opus habebat: *S. Exuperius*, inquit D. Hieronymus, *Toloſę Epiſcopus, Viduę Sareptenſis imitator, eſuriens paſcit alios, & ore pallente jejuniis, fame torquetur alienâ, omnemque ſubſtantiam Chriſti viſceribus erogavit. Nihil illo ditiùs, qui Corpus Domini caniſtro vimineo, ſanguinem portat in vitro* (*g*). Paritèr S. Gregorius Nazianzenus omnia bona ſua Eccleſię Nazianzenę pauperibus deſtinavit, qui ſibi erant extranei: quippè ipſe ex Arianzo, fuit Epiſcopus non Eccleſię Nazianzenę, ſed primò Saſimenſis, & ſucceſſivè fuit Antiſtes, anteaque adminiſtrator Eccleſię Conſtantinopolitanę, prout latiùs infrà oſtendemus (*h*), omnia inquam bona ſua, & pręſdia pauperibus extraneis erogavit, ne libris quidem ipſis ſibi relictis, quorum aliquos, cum Adamantius Rhetor ſibi poſceret commodari; Gregorius eorum pretium, pauperibus refundendum exegit (*i*). Rurſus S. Gregorius Magnus tam effusè hoc opus charitatis implevit, ut de eo ſcribatur, quod *cunctorum*

(f) *Baron. an. 406. n. 35.*

(g) *S. Hier. epiſt. ad Ruſtic. Vid. hic infra c. 3. n. 13.*

(h) *Vide infra hic cap. 7. à n. 10.*

(i) *Baron. ann. 389. n. 43.*

ſtorum patrimoniorum, *prędiorumque reditus adæravit* (*a*), & aliquandò ad ſubveniendum extraneis Eccleſiis interpellatus, obſtupuit qualiter poſſet tot domeſticis, & exteris collationibus reſpondere: hęc *Eccleſia*, inquit, *quę uno eodemque tempore Clericis*, *Monaſteriis*, *pauperibus*, *populo*, *atque inſuper Longobardis*, *tam multa indeſinenter expendit*, *ecce adhuc ex omnium Eccleſiarum afflictione premitur* (*b*).

14. Rem ponderemus ex alio capite. *Qualiter ſuccurrendum ſit redemptionibus captivorum*; *& ſanctorum canonum*, *& mundanarum legum ſanctio evidenter edocuit*, quemadmodum ſcripſit ipſe D. Gregorius Epiſcopo Sipontino (*c*). Nam in Concilio Remenſi pręcipitur ne res Eccleſiæ diſtrahantur, *excepto ſi ardua evenerit neceſſitas pro redemptione captivorum* (*d*), & in lege Cęſarea definitur, *Sanctiſſimas Eccleſias pręcipimus alienare res immobiles pro captivorum redemptione* (*e*). In hoc autem opere taliter ſe geſſerunt Patres primi ſęculi, ut nullatenus liberalitate ceſſerint illis, qui ſęculis immediatè poſt ſuccedentibus emicarunt: Nec ſe minus munificos exhibuere, quam Sancti Ambroſius Mediolanenſis (*f*), Auguſtinus Hipponenſis (*g*), Deogratias, & Cyprianus Carthaginenſes (*h*), Acacius Amidenſis (*i*), & alii plures, inter quos lucidiſſimum Eccleſię Gallicanę ſydus, Cęſarius Arelatenſis fuit, de quo memorat ejus vitę auctor, quod innumeros redemit *eo argento*, *quod Venerabilis Eonius*, *Anteceſſor ejus*, *Eccleſiæ Menſæ reliquerat*, & eouſque pervenit, ut ſacram ſupellectilem exhauſerit, *thuribulis*, *calicibus*, *patenis pro eorum redemptione datis*, *excuſſiſque à cancellorum columnis ornamentis argenteis* (*l*). Quid plura? S. Paulinus Nolanus pro redimendis captivis omnia diſtraxit, & poſt datas opes, poſt æraria evacuata, poſt adęratum patrimonium, nil aliud habens, quo piiſſimè hujuſmodi charitatis officiis operam daret, pro eximendo Viduę cujuſdam filio è compedibus Vvandalorum, ſeipſum compedem fecit, propriamque dexteram catenis ferreis ſubrogavit, quas à manibus adoleſcentis excuſſit (*m*).

15. Hi certè ſancti Viri, & liberaliſſimi Antiſtites, non de ſuperfluis Eccleſiæ proprię contulerunt, ſed de congruis, & ferè neceſſariis: nec enim ſacra vaſa diſtraxiſſent, nec ſeipſos Barbarorum compedibus intuliſſent, ſi pecuniis, & reditibus ſuperfluis abundaſſent. Item ſi pro pauperibus adjuvandis, aliiſque Eccleſiis confovendis; & famem ſuſtinuerunt, uti Exuperius: & libros vendiderunt, uti Nazianzenus: & patrimonia, & reditus adęrarunt, uti Gregorius; proculdubiò non ſuperflua erogarunt, ſed penè ſibi neceſſaria abſciderunt. Hoc ergò ipſi pro adjuvandis Eccleſiis extraneis egerunt. Hoc pro ſublevandis naufragis, qui pariter extranei erant, egerunt (*n*). Hoc pro redimendis captivis, itidem extraneis, pergerunt. Imò S. Acacius Amidenſis, non extraneos catholicos, non chriſtianos redemit, ſed ethnicos, & infideles. Nam cum Bararanes Rex Perſarum, & Alamandarus Rex Saracenorum, conſertis armis in Theodoſium ſecundum Cęſarem irrupiſſent, de triumpho pręſumentes; victoria è contra Romanis adhæſit, qui infinitis Barbaris cęſis, & penè centum millibus ex eis in Euphratem demerſis; ſeptem millia in captivitatem duxerunt. Hos ergò, natione Perſas, & Saracenos, Religione verò Paganos, Acacius, ſacris Eccleſiæ vaſis in pecuniam redactis, miſericorditèr redemit, ac poſtquam illos pavit, refocillavit, & confovit; commeatu tandem congruo inſtructos, ad nativas Urbes remiſit (*o*).

16. Si quęratur, quare tam indiſtinctè, advenę ſimul, & indigenę; localeſque paritèr, cum extraneis; de ſtipendiis, alicubi per Eccleſias coacervatis, participarent? Ratio eſt in promptu: quia apud Deum *non eſt diſtinctio Judæi*, *& Gręci*; *nam idem Dominus omnium*, *dives in omnes*, *qui invocant illum* (*p*). In Eccleſia Dei non diſtinguuntur *Gentilis*, *& Judęus*: *Circumciſio*, *& Pręputium*: *Barbarus*, *& Scytha*: *ſervus*, *& liber*: *ſed omnia*, *& in omnibus Chriſtus* (*q*). Et ratio rationis eſt, quia Eccleſia Dei non eſt multiplex, ſed una (*r*), una reſpectu unius Dei, una reſpectu unius fidei, una reſpectu unius Baptiſmatis (*s*), una demum, quia Chriſtiani non ſunt plura, *ſed unum corpus*, *& unus ſpiritus*, *ſicut*

voca-

(a) *Jo.Diac.l.2.c.24*

(b) *S.Greg.lib.4.ep. 34.*

(c) *S.Greg.l.3.ep.17*

(d) *Concil. Remenſ. c. 22.*

(e) *Novel.120.c.19.*

(f) *Baron.ann.387. n.62. Vid. infr. tom.3. c.3.n.43.*

(g) *Id.Baron.loc.cit.*

(h) *Baron.an.44. n. 72. & an.264. n.108. & an. 455. n.15.*

(i) *Id.an.420.n.30.*

(l) *Surius in Vit. S. Cæſarii die 27. Aug. c.14.& Baron.an.508 n.12.*

(m) *Uranius in Vit. S.Paulin. ap. Sur. die 22.Jun. S.Greg. Dial. l.3.c.1.*

(n) *Soc.l.2.c.26.*

(o) *Card.Baron. an. 420. n.30.*

(p) *Rom.10.12.*

(q) *Coloſſ.3.11.*

(r) *Cap.legimus diſt. 93. c.loquitur 24.q.1. S. Aug. de oper.Mon. c.25.tom.2. Petr.Cluniac.l.3. ep. 2. Steph. Tornacenſ. ep.8. S.Th. in 2.Cor. 11. lec. 2. in fine.*

(s) *Epheſ. 4.n.5.*

vocati ſunt in unâ ſpe vocationis ſuę (*a*). *Et in uno ſpiritu omnes in unum corpus baptizati ſunt, ſive Judęi, ſive* Gentiles: *ſive ſervi, ſive liberi: & omnes in uno ſpiritu potati ſunt* (*b*). *Nec altera Romanę Urbis Eccleſia, altera totius Orbis exiſtimanda eſt. Et Galliæ, & Britannia, & Africa, & Perſis, & India, & omnes barbarę nationes, unum Chriſtum adorant, unam obſervant regulam veritatis* (*c*). Ob iſtam ergo Dei, Fidei, & Baptiſmatis unitatem, omnes quotquot Chriſtianam ſequuntur religionem, unum ſunt, omnes à Chriſto *redempti Deo in ſanguine ſuo, ex omni tribu, & linguâ, & populo, & natione*, atque omnes faciant unum *Regnum Deo* (*d*), quia omnes ejuſdem Eccleſiæ filii ſunt, adeoque omnes ęque civium, & æque indigenarum nomina promerentur. Quare D. Hieronymus expendens locum illum Apoſtoli (*e*): *ad omnes, maximè autem ad domeſticos fidei*, dicit, *domeſticus fidei eſt, qui eadem tibi religione conjungitur* (*f*), quaſi nulla ſit inter Chriſtianos differentia, quippè in quibus unitas fidei, & nulla diſcrepantia in religionis integritate concurrit.

(a) *Rom.* 12.4. *Eph.* 4.4.
(b) 1. *Cor.* 12.13.
(c) S. *Hier. ep.* 85. *ad Evagr.*
(d) *Apoc. c.* 5. *n.* 9.
(e) *Galat. c.* 6. 10.
(f) S. *Hieron. ep.* 150 *ad Hebid. qu.* 1.

17. In politicis datur inter homines varietas populorum, & differentia nationum, ſive, ut ait Rupertus Abbas, *ex hoc homines multum à ſemetipſis diſſentiunt, quod multarum Tribuum, diſſonantium linguarum, diſſimilium populorum, & diverſarum ſunt nationum* (*g*). At in eccleſiaſticis, unus populus eſt, una cunctorum Chriſtianorum eſt natio, quia unus eorum eſt Deus, atque una Eccleſia: & ſicut inter omnes Chriſti filios una, & communis eſt ratio participandi de cœleſtibus beneficiis, quæ præparavit Deus diligentibus ſe; ſic etiam commune eſt jus participandi de terrenis beneficiis, quæ in Eccleſiâ præparavit Deus deſervientibus ſibi. *Hoc eſt enim nativitate ſpirituali verè liberos Dei fieri: hoc eſt, lege cœleſti, æquitatem Dei Patris imitari. Quodcumque enim Dei eſt, in noſtrâ uſurpatione commune eſt, nec quiſquam à beneficiis ejus, ac muneribus arcetur, quominùs humanum genus bonitate, ac largitate Divinâ æqualiter perfruatur* (*h*). Itaque politicæ rationes, & humana ſophiſmata poſſunt ſciſſuras inter Chriſtianos, tùm laicos, tùm eccleſiaſticos comminiſci, & Nationes à Nationibus, Diœceſanos à Diœceſanis, ac penè Vicanos ab alterius vici incolis diſpertiri. At Eccleſia pia Mater has differentias neſcit, has nænias non agnoſcit: & inter ſuos filios harum vocum diverſitatē non ludit: æquè enim omnes undecumque natos amplectitur: æquè omnes ſuæ largitatis amore proſequitur: æquè omnes velut cives habet, atque indigenas: liceatque de eâ cum Nazianzeno profari, *ipſa Chriſtianorum communis eſt patria, cujus omnes ęquè hoſpites, & advenę ſumus, quantumlibet vocum appellatione ludamus* (*i*).

(g) *Rupert Abb. in Apoc. l.* 4. 9 *cum aut.*
(h) *Cypr. ſer. de eleemoſ.*
(i) S. *Greg. Nazian. Orat.* 25.

18. Cum igitur omnes Chriſtiani, & prȩſertim clerici, ęque ſint ubique, ſaltem quoad res eccleſiaſticas, indigenæ, atque cives; nil mirum eſt, ſi Eccleſiæ, ab Apoſtolis memoratę, necnon Epiſcopi ſuperiùs nominati, collectas faciebant, & de una ad aliam Eccleſiam, nedùm de ſuperfluis, ſed etiam de ſibi neceſſariis, vel opportunis, liberalitèr tranſmittebant. In his autem erogationibus eccleſiaſtica beneficia fundamentum ſumere ſuprà diximus: nunc adjungimus cum Thomaſſino, pauperes, collationibus Eccleſiarum adjutos, rationem beneficiariorum quodammodò præſeferre (*l*) ut hinc appareat, quàm juſto titulo, ex collationibus per Eccleſias corrogatis, argumentum ducamus ad eccleſiaſtica beneficia. Itaque ſi eo tempore, quo bona eccleſiaſtica in ſolis piorum eleemoſynis, & oblationibus conſiſtebant, ac ex collectis, per B. Paulum Apoſtolum demandatis, ad participandum de iiſdem bonis admittendi erant, & admittebantur extranei, vel illuc accedentes, vel in Eccleſiis commorantes, ad quas per alias Eccleſias portio aliqua bonorum prȩfatorum tranſmittebatur; neſcimus videre cur ſicut dictę largitiones, & bona, quę rationem in ſe continebant eccleſiaſticorum beneficiorum, alienigenis quoque conferri poterant; eiſdem pariter conferri non poſſint ipſa eccleſiaſtica beneficia, quę aliud non ſunt, quam perceptio redituum eccleſiaſticorum, ipſis erogationibus ęquivalens, & ab eiſdem ſubſtantialitèr non diſtincta? Quare ſi liberum uſque à primo Chri-

(l) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſc. p.* 3. *l.* 3. *c.* 26. *n.* 19.

Chriſti ſęculo fuit Eccleſiæ, præfatas collectas facere nedum indigenis, ſed etiam extraneis profuturas; liberum ei erit etiam beneficia eccleſiaſtica ipſis extraneis impertiri: & ſi hoc liberum eſt Eccleſię; liberum etiam erit ejuſdem Miniſtris, atque omnibus, qui jure Eccleſiæ beneficia ſacra diſpenſant.

19. Alia ratio deſumitur ex his, quę de iiſdem largitionibus in Actis Apoſtolorum leguntur. *Multitudinis credentium erat cor unum, & anima una, nec quiſquam eorum, quę poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia &c. Neque enim quiſquam egens erat inter illos: quotquot enim poſſeſſores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quę vendebant, & ponebant ante pedes Apoſtolorum, dividebant autem ſingulis, prout cuique opus erat* (*a*). Sacra quędam ęmulatio hoc primo Eccleſię ſęculo Chriſtianos urgebat, tanto fervore, ut & domos, & prędia diſtraherent, atque pecunias indè comparatas, ad pedes Apoſtolorum religioſiſſimè afferrent: *non in manus ipſorum ponebant* (inquit Chryſoſtomus) *ſed ad pedes, declarando ſimul fidem, pietatem, ac reverentiam: & quod majoris ducebant, quod ab eis reciperentur, quàm quod darent dona* (*b*). Ex hinc cœpit in Eccleſiâ mos invaleſcere ſacrarum largitionum, viris eccleſiaſticis collatarum, quæ talitèr ſucceſſu temporum ſunt adauctę, ut & ad invidiam cierent Principes, & Paganos quoque ad iracundiam provocarent, uti teſtantur SS. Ambroſius (*c*), & Hieronymus (*d*), quibus conſonant plures Imperatorum leges (*e*), & ex Hiſtoricis, Marcellinus (*f*). Abundantiam autem hujuſmodi largitionum probant etiam, & Sacra ſupellex aurea, atque argentea, quâ, ſub ipſis fidei primordiis, Eccleſias abundaſſe innuunt Sancti Optatus Milevitanus (*g*), & Auguſtinus (*h*): prædiaque, ac poſſeſſiones, quorum meminere Sancti Pontifices Pius, & Urbanus, tamquam de rebus per Eccleſias poſſeſſis (*i*): Et theſauri demùm pecuniarum, quos ſub Pontificatu Sixti Papæ II. S. Laurentius habuit, pauperibus erogandos (*l*).

20. Hujuſmodi ſacrarum largitionum quatuor partes jam ab initio fiebant, quarum una Epiſcopo. 2. Clero. 3. neceſſitatibus Eccleſiæ, & quarta pauperibus pendebatur: de illis infra latiùs redibit ſermo, cum de eadem re opportunius peragetur: nunc opus eſt adnotare, quod dividebatur ſingulis, prout cuique opus erat (*m*). Singulis nempè Clericis, & pauperibus, non hinc, vel inde natis: non ex unâ, vel ex aliâ Natione prodeuntibus; ſed cunctis, qui vel Eccleſiam componebant, vel ad eam divertebant, vel alitèr ab illâ ſubſidium, & ſtipendia eccleſiaſtica poſtulabant. Illa enim Eccleſia, de qua loquitur textus, homines continebat, non unius Urbis, & Provinciæ tantum, ſed teſte D. Baſilio habebat, *homines ex diverſis nationibus, & regionibus profectos, per exactam morum, ac diſciplinæ ſimilitudinem adeò velut unum coaltos, ut in pluribus corporibus unus tantum animus eſſe videretur* (*n*): & cum ex tantis, ac taliter diſſitis Regnis, originem traxiſſent, nulla reputabatur inter eos eſſe diſtinctio, *frivolaque illa verba, meum, & tuum, quæ tot bella Mundo invexerunt, ex ſanctâ illâ Eccleſiâ erant exterminata*, inquit Chryſoſtomus (*o*). De facto *Barnabas Levites Cyprius, cum haberet agrum, vendidit eum, & attulit pretium, & poſuit ante pedes Apoſtolorum* (*p*). Barbabas, inquam, natione Cyprius, pretium agri, quem, juxta Hugonem Cardinalem, & Lyranum, in Cypro habebat (*q*), intulit ad pedes Apoſtolorum, in Hieruſalem tunc degentium, & de illo participarunt Clerici aliarum nationum, inibi tunc exiſtentes: viceque verſa Barnabas particeps fuit erogationum ab aliis nationalibus collatarum, nullâ conſideratâ inter eos diſtinctione, inter indigenas, & extraneos: inter cives, & forenſes: inter extranationales, & compatriotas: talitèr, ut, teſte S. Ambroſio, *jure fraternitatis eſſent illis omnia communia: ſcilicet, ut qui eodem conſortio religionis tenebantur, eodem conſortio fruerentur & vitâ: hoc eſt, ut quibus erat una fides, eſſet & una ſubſtantia: & quibus erat communis Chriſtus, communis eſſet & ſumptus. Nefas enim putabant religioſi Viri eum ſibi participem non adſciſcere in ſubſtan-*

(a) *Act. 4. 32.*

(b) *S. Jo. Chryſ. hom. in verb. Pauli: Oportet & hæreſes eſſe. to. 4.*

(c) *S. Ambr. ep. 35.*

(d) *S. Hieron. ep. ad Nepotian.*

(e) *C. de Epiſc. & Cler. C. Theodoſ. l. 20. 26.*

(f) *Ammian. Marcellin. l. 27.*

(g) *S. Optat. Milev. l. 1.*

(h) *S. Aug. ep. 165. & l. 3. cont. Creſcon. c. 20.*

(i) *Pius I. ep. 2. Urban. I. ep. ad omnes Epiſcopos.*

(l) *S. Leo ſerm. in nat. S. Laur. S. Ambr. de offic. l. 2. c. 28.*

(m) *Actor. 4. 35.*

(n) *S. Baſil. in Conſtit. Monach. c. 19.*

(o) *S. Jo. Chryſ. in dictum Pauli: Oportet & hæreſes eſſe. to. 4.*

(p) *Actor. 4. 36.*

(q) *Hugo Card. & Lyran. in Actor. 4. 36.*

tiâ, qui particeps eſſet in gratiâ: atque ideò charitate fraternitatis omnibus communitèr utebantur, niſi quod major eſt fraternitas Chriſti, quàm ſanguinis &c. (*a*).

(a) S. Ambr. ſerm. 24. to. 5.

21. Porrò ad has bonorum erogationes, quorum pretium ad pedes Apoſtolorum conferebatur, originem, ſive initium beneficiorum eccleſiaſticorum ipſi referunt Contradictores: cumque de iiſdem erogationibus, ut diximus, tam indigenæ participarent, quam extranei; jam Contradictores proprio ipſorum gladio jugulantur: ſicut enim de præfatis erogationibus, quæ initia ſunt beneficiorum eccleſiaſticorum, extranei Clerici participabant; ſic & de ipſis beneficiis juſtum eſt nunc ab eiſdem participari. Sed operæ pretium eſt reliquas totius ſacri eventus circumſtantias ponderare. Sequitur enim Textus; *Vir autem quidam, nomine Ananias, cum Saphirâ uxore ſuâ vendidit Agrum, & fraudavit de pretio agri, conſciâ Vxore ſuâ, & afferens partem quamdam, ad pedes Apoſtolorum poſuit. Dixit autem Petrus: Anania? Cur tentavit Sathanas cor tuum mentiri te Spiritui Sancto, & fraudare de pretio agri &c. Non es mentitus hominibus, ſed Deo. Audiens autem Ananias hæc verba cecidit, & expiravit.* Paulò poſt & Saphira, ejuſdem culpæ rea, *cecidit ad pedes ejus, & expiravit* (*b*). Quid eſt quòd fraudis bonorum, Apoſtolis tradendorum, non omnes Apoſtoli, ſed ſolus Petrus ultor extitit? Et ut fraudulentos Conjuges pœnâ competenti compeſceret; ipſe unus ex tot Coapoſtolis, in Votifragos arma ſuæ diſtrictionis exemit?

(b) Actor. cap. 5. à v. 1. ad 10.

22. Ratio procedit ex hoc, quòd bona, Chriſto in Eccleſiâ contradita, Eccleſię Capitis, ſeu illius, qui totum in ſe corpus Eccleſiæ continebat, erant adminiſtrationi ſubmittenda. Petrus autem erat Caput Eccleſię, & Corpus in ſe Eccleſiæ continebat: nam uti benè ſyllozizzat D. Auguſtinus. *Si in Petro non eſt Eccleſiæ Sacramentum; non ei diceret Dominus, tibi dabo claves Regni Cęlorum: quæcunque ſolveris in terra, erunt ſoluta in Cælo &c.. Si hoc Petro tantùm dictum eſt; non facit hoc Eccleſia. Si autem & in Eccleſia fit &c. Petrus, quandò Claves accepit, Eccleſiam Sanctam repræſentavit* (*c*). Et ſicut Chriſti Eccleſia non ſubſiſtebat ſine Petro Chriſti Vicario, ſic in Petro tota referebatur Eccleſia, cujus Rector ſolus erat ipſe Petrus, in cujus poteſtatem omnia debebant Eccleſiæ bona tranſire: ipſe illa ſuâ auctoritate acceptare: ipſe eadem ſuâ prudentiâ defendere: ipſe ſuâ juſtitiâ contueri; & fraudatores per ſuæ ſententiæ damnationem divino judicio ſubjugare: *Petrus*, inquit D. Gregorius, *auctore Deo, Eccleſiæ Principatum tenens, à bene agente Cornelio, & ſeſe ei humilitèr proſternente, & immoderatiùs venerari recuſavit, ſeque illi ſimilem recognovit &c. Sed cum Ananiæ, & Saphiræ culpam reperit; mox quantâ ſuper cæteros potentiâ excreviſſet, oſtendit: verbo enim eorum vitam perculit, quam ſpiritu perſcrutante deprehendit, & ſummum ſe intra Eccleſiam contra peccata recoluit, quod bonore ſibi vehementer impenſo, coram bene agentibus fratribus non agnovit. Illic communionem æqualitatis meruit Sanctitas actionis, hic Zelus ultionis jus aperuit poteſtatis &c.* (*d*). Demum ad quem pertinere poterat de bonis Eccleſiæ judicium ferre, niſi ad Petrum, qui expreſsè, ac literalitèr à Chriſto vocatus fuit, *fidelis diſpenſator, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, ut det illis in tempore tritici menſuram?* (*e*)

(c) S. Aug. tract. 50.

(d) S. Greg. lib. 26. Moral. c. 22.

(e) Lucæ 12. 42.

23. Porrò in ſententiâ D. Proſperi, ſive Juliani Pomerii, piiſſimi, ac doctiſſimi Patris, ſeu Scriptoris eccleſiaſtici, *Poſſeſſiones, quas oblatas à populo ſuſcipiunt Sacerdotes, non ſunt inter res Mundi deputari credendæ, ſed Dei* (*f*), quòd ſi Dei, ergo & Petri, qui ejuſdem eſt in terris Locumtenens, & Vicarius, poteſtati debent auctoritativè ſubſterni: ad cujus intelligentiam, placet hic attexere ſenſum Joannis Pariſienſis, ac Petri Cardinalis Aliacenſis, in hanc ſententiam concurrentium, *quòd non ſolùm quælibet Congregatio eccleſiaſticorum virorum eſt una in ſpirituali unitate, ſed omnes eccleſiaſticæ congregationes habent quamdam generalem unitatem, in quantum ſunt una Eccleſia, habens connexionem ad unum principale*

(f) S. Proſper. ſive Julian. Pomer. de Vit. Cont. l. 2. c. 16.

cipale

cipale membrum, cui incumbit Eccleſiæ cura generalis, ſcilicet Dominum Papam: ideò ipſe, tamquàm ſupremum caput, & principale membrum univerſalis Eccleſiæ eſt generalis diſpenſator omnium generalitèr bonorum eccleſiaſticorum, ſpiritualium, & temporalium (*a*). Et certè Petro, cui commiſit Chriſtus *Claves Regni Cælorum* (*b*): cui præcepit, *paſce oves meas, paſce agnos meos* (*c*): Super quem tandem ſuam fundavit Eccleſiam, dicens, *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam* (*d*); quis neget ſupremum jus cuncta diſpenſandi Eccleſiæ bona? De illis pro ſuo arbitrio diſponendi? Et fraudatores eorum ſuâ ſententiâ compeſcendi?

(a) *Joan. Pariſ. de poteſt. Regia, & Papal. c. 6. Petr. Aliac. de Eccl. auctor. l. un. p. 2.*
(b) *Matth. 16. 19.*
(c) *Jo. 21. 15.*
(d) *Matth. 16. 18. Vid. S. Th. 2. 2. qu. 100. art. 1. ad 7.*

24. Ergò Petri, & ſucceſſorum ejus auctoritati cuncta ſubſunt Eccleſiæ bona, quæ Eccleſiæ à fidelibus ſunt oblata, ut ipſe liberè, ac licitè, tamquàm *fidelis ſervus, & prudens*, & ut Oeconomus, ad hoc ſpecialitèr deputatus, illa, juxta eorum primævam diſpenſandi methodum, & diſpenſet, ac diſtribuat inter filios Eccleſiæ: cum autem ex bonis ad pedes Apoſtolorum poſitis, & à Petro morte Ananiæ, & Saphiræ vindicatis, non tantùm indigenæ, quantùm & extranei deberent eſſe participes, hęcque fuerit antiqua methodus, quâ cœperunt prima Eccleſiæ bona diſtribui; ſequitur, quod & eâdem ratione ſint à Pontifice, & à quibus, Pontificis auctoritate, vel indulto, conceduntur, ſint inquam etiam nunc fidelitèr diſpenſanda: Nam tam Epiſcopi quoque, quam cuncti alii, tum ordinarii, tum delegati beneficiorum collatores, vel ad ea nominatores, non eadem beneficia diſpenſant, niſi auctoritate Petri, & Pontificis, vel ex generali conceſſione illis indultâ, in corpore Juris clauſâ, & per Pontificem approbatâ: vel ex particulari privilegio eiſdem reſpectivè collato. Quibus ita ſe habentibus, jam patet, quòd Eccleſia libera eſt in diſtributione beneficiorum, nec ullum habet obſtaculum quominus eadem valeat quibuslibet Clericis, undecumque prodeuntibus diſpenſare.

25. Optima etiam ratio, ad primum Chriſti ſæculum pertinens, deſumitur ex facto Petri, *cum cecidit ſuper eum mentis exceſſus, & vidit Cælum apertum, & deſcendens vas quoddam, velut linteum magnum &c., in quo erant omnia quadrupedia, & ſerpentia terræ, & volatilia Cæli. Et facta eſt vox ad eum: ſurge Petre, occide, & manduca. Ait autem Petrus, abſit Domine, quia nunquam manducavi omne commune, & immundum. Et vox iterum ſecundo ad eum: quæ Deus purificavit, tu commune ne dixeris &c.* (*e*). Petro autem ſuper his hæſitante, venerunt Viri, à Cornelio tranſmiſſi, ut pergeret à Joppe Cæſaream, & eum, licet à Judæorum fide alienigenam, & à Petri religione prorsùs extraneum, ſanctificaret. Tunc intellecto viſionis myſterio, *Aperiens Petrus os ſuum dixit: in veritate comperi, quia non eſt perſonarum acceptor Deus, ſed in omni gente, qui timet eum, & operatur juſtitiam, acceptus eſt illi* (*f*). In Vaſe, ſive linteo, per Petrum viſo, ſignificari Eccleſiam communitèr ſentiunt Patres, & Expoſitores. Ex Patribus S. Ambroſius (*g*), S. Hieronymus (*h*), Origenes (*i*), & alii. Ex Scripturæ Expoſitoribus, Lyranus (*l*), Cornelius à Lapide (*m*), Hugo Cardinalis (*n*), & alii. Erant in hoc vaſe animalia munda, & immunda, nempe Judæi, per animalia munda ſignificati: & alienigenæ, ac Gentiles, per animalia immunda notati, *ex utriſque enim una conflatur Eccleſia* (*o*). Hæc manducari à Petro Chriſtus jubet, ideſt Eccleſiæ incorporari (*p*). Nec alienigenas pro immundis haberi, quia à Deo purificatos, vel per baptiſmum, omnia mundantem, uti ſentit Ambroſius (*q*): vel per ſanguinem Chriſti, qui abſterſit immunditiam veteris legis, prout explicat Irenæus (*r*).

(e) *Actor. 10. 11.*
(f) *Actor. 10. 34.*
(g) *S. Ambr. ſer. 10.*
(h) *S. Hier. ep. 89. ad Auguſt.*
(i) *Origen. hom. 7. in Levit.*
(l) *Lyran. in Act. 10 11. §. & deſcendens.*
(m) *Cornel. à Lap. in Act. 10. 11. §. Tertio.*
(n) *Hugo Card. in Act. 10. 11. §. Vas.*
(o) *Cornel. à Lap. loc. cit. §. In quo.*
(p) *Hugo Card. loc. cit. §. Et manduca.*
(q) *S. Ambr. l. 7. in cap. 10. Lucæ.*
(r) *S Irenæus lib. 3. cap. 12.*

26. Sed audiendus eſt D. Auguſtinus: *Petrus trepidabat tradere gentibus Evangelium, quia illi, qui crediderant ex Circumciſione, prohibebant Apoſtolos tradere incircumciſis Chriſtianam fidem, & dicebant, non eos debere ad participationem Evangelii accedere, niſi accepiſſent Circumciſionem, quæ tradita erat Patribus eorum. Vas ergo illud dubitationem ſuſtulit Petro, & ideò poſt illam viſio-*

nem admonitus Spiritu Sancto, ut deſcenderet, & iret cum eis, qui à Cornelio erant, eo perrexit. Cornelius ergo, & qui cum illo erant, tamquam ex illis animalibus habebantur, quæ in Vaſe erant demonſtrata. Et infrà: *Sicut ergo ſupra dictum eſt: Beatus Petrus typum Eccleſiæ habuit Catholicæ. Quod autem aſcendit in ſolarium, hoc ſignificat, quòd Eccleſia cupiditatibus Sæculi abjectis, ſpiritualiter aſcenſura erat in altum &c. Quòd autem hic Petrus eſurire dicitur, hoc ſignificat, quòd Eccleſia ſalutem gentium eſuriret. Linteum illud, quòd de Cælo ſubmiſſum eſt, Eccleſiam ſignificat. Animalia, quæ in linteo erant, omnium gentium præferebant imaginem. Quatuor lineæ, quibus vas illud dependebat, quatuor partes mundi, in quibus Chriſti Evangelium prædicatur, ſignificaſſe videntur. Quòd tertia vice ſubmiſſum eſt vas illud, ſignificat Myſterium Trinitatis, & Sacramentum baptiſmatis* (*a*). Igitur tota ſeries viſionis, Petro in exſtaſi præmonſtratæ, illuc ſolummodo tendit, ut oſtendat, nedum Judæos, ſed etiam Gentiles, & cohærentèr nedum indigenas, ſed etiam extraneos eſſe ad Eccleſiam admittendos, & conſequentèr etiam ad Eccleſiæ bona, tam ſpiritualia, quam corporalia, inter quæ poſtrema proculdubio comprehenduntur eccleſiaſtica beneficia.

(a) S. Aug. ho. 45. & 50 tom. 10.

27. Nec dicatur admiſſionem Cornelii alienigenæ fuiſſe ad ſolam fidem, & ad Spiritualia Eccleſiæ bona, non verò ad temporalia, & ideò nihil probare, quòd beneficia eccleſiaſtica ſint etiam extraneis conferenda, licet admittendi ſint ad fidem. Nam in primis reſpondemus, quòd admiſſio Cornelii, quæ fuit directè, & primariò ad fidem, ad bona quoque, ſive beneficia temporalia Eccleſiæ conſecutivè tetendit: nam quorum erat cor unum, & anima una: quorum conferebantur in commune reditus, & peculia; quis credat fuiſſe diſparem in bonorum eccleſiaſticorum participatione fortunam? Et Cornelius cur à bonis Eccleſiæ temporalibus arcendus erat, qui ad ejuſdem ſpiritualia admittebatur? Quæſo ſi Cornelius cum Baptiſmo, etiam Clericatum, & Sacerdotium ſuſcepiſſet; numquid non fuiſſet capax bonorum Eccleſię, quę erant Clericorum victui deſtinata? Sed, quidquid ſit de hujuſmodi ratiocinio, certè hoc ſucceſſu, illiſque prę̨ſertim verbis, *In veritate comperi, quia non eſt perſonarum acceptor Deus, ſed in omni gente, qui timet Deum, & operatur juſtitiam acceptus eſt illi* (*b*): myſticè ſignificari eccleſiaſtica beneficia, & normam in eorum diſtributione tenendam, ſatis innuit Hincmarus Remenſis, dum Epiſcopum Bellovacenſem, minus ritè electum, conſecrare detrectans, Ludovici Balbi Imperatoris, de hoc illum ſollicitantis, officia contempſit, dicens, *quoniam non eſt Deus perſonarum acceptor, in hac cauſâ nullius perſonam accipio* (*c*). Sed clariùs, & opportunè ad caſum noſtrum prolocutus eſt Innocentius Papa III. dum increpando Thomam Patriarcham Conſtantinopolitanum, eo quòd ſolis Venetis beneficia ſuarum Eccleſiarum largiretur; juſſit, ut ad illa *Viros literatos, & aliàs idoneos, undecumque originem duxerint, in prędictis Eccleſiis, & maximè in majori inſtituere non omittat &c. attendens, quòd in omni gente, qui facit juſtitiam acceptus eſt Deo* (*d*).

(b) Act. 10. 34.

(c) Hincmar. Rem. to 2. f. 194. & ſeq.

(d) Cap. ad decorem de Inſtit.

28. Excluſio ergo extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis culpam involvit, ab hoc divino eloquio percuſſam, nempè acceptionis perſonarum, atque injurię illis illatæ, qui ex omni gente facientes juſtitiam, accepti ſunt Deo. Et ſicut ob hanc culpam, non poſſunt extraneis licitè denegari, & fides, & Sacramenta, & indulgentiæ, & bona Eccleſię ſpiritualia; ſic & nec bona Eccleſiæ temporalia eiſdem valent licitè denegari: ſervatâ ſemper in horum collatione, normâ, per ſacros Canones conſtitutâ. Stat itaque inconcuſſa libertas Eccleſię in diſtributione ſuarum præbendarum: quę ſi non valent ad ſolos indigenas coarctari, ſine vitio acceptionis perſonarum, & ſine injuriâ eorum, qui ex omni gente facientes juſtitiam, accepti ſunt Deo; jam patet, quòd ab illis etiam extranei non poſſunt, ſalvâ juſtitiæ integritate repelli.

29. Eo vel maximè, quod ſpiritualia, & temporalia, tam initio Eccleſiæ, quàm

quàm nunc etiam, correlativè ſe habent: à correlativis autem optimum ſumitur argumentum (*a*). Correlativorum enim eſt idem judicium, & de uno diſpoſitum, trahitur ad alterum, (*b*) prçſertim quoties utrobique militat eadem ratio (*c*). Eadem autem, vel ſaltem quoad ſubſtantiam notabiliter non diſſimilis, eſt ratio admiſſiva alicujus ad bona Eccleſiæ ſpiritualia, ac ad bona ipſius temporalia: ergo quibus per fidem patefactus fuit acceſſus ad bona Eccleſię ſpiritualia; aditus quoque apertus eſt ad bona ejuſdem temporalia: & idcircò ubi dicitur in Canone *Videntes*, quod Eccleſia ſatiùs cenſuit prędia ſibi retinere, quam vendere, ut ex eorum fructibus, congrua prębcrentur ſubſidia fidelibus, communem *vitam* ducentibus; alia lectio habet, fidelibus communem *fidem* ducentibus (*d*). Unde agnoſcas, quod admitti ad fidem, & ad bona Eccleſię ſpiritualia, admiſſionem quoque correlativam involvit, ad ipſius bona temporalia. Adeoque vocatio Cornelii ad fidem altè perorat prò debito admittendi extraneos nedum ad bona Eccleſię ſpiritualia, verum etiam ad temporalia, qualia ſunt eccleſiaſtica beneficia. Sed ad alia tranſeamus.

(a) *Leg. 1. C. ne liceat petenti. l. fin. C. de indict ut tol. Barboſ. Tr. var. Loc. 29. n. 1.*

(b) *L. 1. C. de tranſac. l. ſi ſervo C. de furtis. Bald. conſ. 14. n. 2. l. 4. Barboſ. axiom. 61. nu. 1.*

(c) *Farinac. prax. Crim. p. 4. conſ. 85. num. 74.*

(d) *Cap. Videntes. & ibi not. margin. 12. qu. 1.*

30. Notabilis, & intentui noſtro, ut putamus, proficua eſt methodus, ab Apoſtolis obſervata, in conſtitutione, atque diſtributione beneficiorum Epiſcopalium, quibus ipſi uſque ab initio Eccleſię principalitèr intenderuut. Ipſi enim in diverſis Orbis partibus, atque Urbibus, Evangelium prędicantes, ibi Epiſcopali officio, & beneficio potiti ſunt. Petrus Antiochię, & indè Romę; Joannes Epheſi: Andręas apud Patras: Thomas Calaminę: vel, ut melius de illis S. Joannes Chryſoſtomus peroravit, *Petrus Urbis Romæ doctor extitit: Evangelio Paulus Orbem terrarum confirmat: Andreas dirigit Græciæ Sapientes: Simon Barbaris Deum demonſtrat: Baptiſmo Thomas albos reddit Æthiopes: Judęa Jacobi Cathedram colit: Marci ſolium, quæ ad Nilum eſt, Alexandria, veneratur &c. Joannes, qui adhuc facit verba de Deo, & poſt exitum vitæ, tamquam vivus Epheſum curat: Bartholomęus Sapientiâ verâ imbutus Licaones inſtituit: Philippus admiranda patrans Hierapoli ſalutem affert; univerſi in univerſos conferre beneficia non deſiſtunt* (*e*). Apoſtoli, inquam, extranei erant ad urbibus recenſitis, & tamen hoc nihil illis obſtitit, quin ibi ritè, ac licitè, munia implere, atque beneficia poſſent epiſcopalia retinere. Sed & ab ipſiſmet Apoſtolis multos eorum diſcipulos hùc illùc per Orbem fuiſſe tranſmiſſos, ut evangelicam veritatem diſſeminarent, & Epiſcopatum in aſſignatis ſibi urbibus exercerent, certo certius eſt apud doctos, & ſacrę antiquitatis peritos. Ita S. Joannes Papiam Hieropolitanę Eccleſię prçfecit. Andręas Stachym Byzantiis, Philogonum Synopenſibus, & Calliſtum Nicęnis dedit Antiſtites. Paulus, Corinthum Silæ, Theſſalonicam Sylvano, Creſcentem Chalcedonenſi urbi, Andronicum Pannoniæ, Simplicium Odiſſę, Urbanum Macedonię Epiſcopos deſtinavit.

(e) *S. Joan. Chriſoſt. Orat. in Ss. 12. Apoſt.*

31. Sed cæteris prætermiſſis, quos Apoſtoli variis urbibus Præſules indiderunt, aliquos proſequamur ex illis, quos B. Petrus Apoſtolorum Princeps in multis, ac diſſitiſſimis Orbis locis, Epiſcopos delegavit. Sanè in *Partibus Orientalibus* Petrus conſtituit Epiſcopum Antiochiæ Evodium: Epaphroditum Lyciæ: Urbanum Tarſi: Olympium Philipporum: Figellum Epheſi: Apollum Smyrnę: Rufum Thebarum, & Patrarum Herodionem &c. In *Africâ* prçfecit Marcum Eccleſiæ Alexandrinæ: Creſcentem Carthaginenſi &c. In *Italiâ* ab illo Præſules habuerunt Ravenna Apollinarem: Priſcum Capua: Hermagoram Aquileja: Euprepium Verona: Luca Paulinum: Syrum Papia: Ptolomæum Nepeta: Proſdocimum Patavium: Terracina paphroditum: Romulum Feſulæ: & Neapolis Aſprenatem. In *Galliâ* ſortiti ſunt à Petro regendas Eccleſias Remenſem Xyſtus: Toloſanam Saturninus: Martialis Lemovicenſem: Catalaunenſem Memmius: Petragoricenſem Frontonius: Nannetenſem Clarus: Claromontenſem Auſtremius: Georgius Anicienſem: Bellovacenſem Lucianus: Sabinianus Senonenſem: & Cenomanenſem Julianus &c. *In Germaniam* miſſi ſunt à D. Petro Maternus, Valerius, Creſcens,

Eu-

Eucharius, Egiſtus, & Marcianus, qui primas Regionis illius fundarunt Eccleſias. *In Hiſpaniam* ab ipſo Petro directi ſunt Torquatus, Cteſiphon, Secundus, Idaletrius, Cæcilius, Eſichius, & Eleſratius. *In Siciliam* Pancratius, Marcianus, Berillus, & Philippus.

32. Ne autem ſimilibus enumerandis diutiùs immoremur, hoc unum eſt,quod, ut ait D. Leo, Epiſcopalis *muneris Sacramentum ità Dominus ad omnium Apoſtolorum officium pertinere voluit, ut in Beatiſſimo Petro Apoſtolorum omnium Summo principalitèr collocaret, ut ab ipſò quaſi quodam Capite dona ſua, velut in corpus omne diffunderet* (*a*). Quod & Innocentius Papa I. in epiſtolâ ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, ita expreſſit: *cum ſit manifeſtum in omnem Italiam, Gallias, Hiſpanias, Africam, atque Siciliam, Inſulaſque interjacentes, nullum inſtituiſſe Eccleſias, niſi eos, quos venerabilis Apoſtolus Petrus, aut ejus Succeſſores conſtituerint Sacerdotes* (*b*). Hi autem ſuperiùs recenſiti, ac alii quoque alibi ſive à Petro, ſive à Paulo, ſive à cęteris Apoſtolis huc illuc per Orbem Epiſcopi conſtituti, erant, ut innuimus, extranei ab Eccleſiis, quas ſortiti ſunt, in viâ Domini dirigendas: & tamen extraneitas nihil eis intulit pręjudicii, quominùs ritè poſſent beneficiis Epiſcopalibus inſigniri. Imò ſi rem volumus ſinceris oculis intueri, hęc methodus ab Apoſtolis introducta, & ab illorum temporibus ad noſtram uſque ætatem continuata, facit, ut congruè dici poſſit, eſſe de traditione Apoſtolicâ, quòd extraneis promiſcuè cum indigenis acceſſus pateat ad eccleſiaſtica beneficia: *Quod enim*, inquit Auguſtinus, *univerſa tenet Eccleſia, nec Conciliis inſtitutum, ſed ſemper retentum, nonniſi auctoritate Apoſtolicâ traditum rectiſſimè creditur* (*c*). Et ità ſervantibus hanc praxim omnibus Orbis Regionibus, ut pro libito Collatorum, vel Nominatorum, beneficia poſſint mixtim extranei cum indigenis adipiſci; liceat dicere cum Hieronymo: *totius Orbis in hanc partem conſenſus inſtar præcepti obtinet, nàm & multa alia, quæ per traditionem in Eccleſiis obſervantur, auctoritatem ſibi ſcriptæ legis uſurpant* (*d*). Si autem de traditione Apoſtolicâ eſt, vel ſaltem ad eam referri poteſt, admiſſio extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia; nil aliud nobis ſupereſt, quàm Contradictores cum Sanctis Paulo, & Irenęo monere, *Fratres ſtate, & tenete traditiones, quas didiciſtis* (*e*): *Oportet ordinem ſequi traditionis, quem tradiderunt* (Apoſtoli) *iis, quibus committebant Eccleſias* (*f*).

33: Nec parvi momenti eſt ratio Traditionis, quando eam ſæpè elegit Eccleſia, uti viam faciliorem, quâ poſſet hæreticos debellare: Sic enim in *Romano* Concilio, tempore Cornelii Papæ, Novatianam confodit Hæreſim: in *Antiocheno*, Paulum Samoſatenum: in *Nicæno*, Arrium: in *Conſtantinopolitano*, Macedonium: in *Aquilejenſi*, Palladium: in *Telenſi*, Jovinianum: in *Milevitano*, Pelagium: in *Epheſino*, Neſtorium: in *Calcedonenſi*, Eutychen: in *Bracarenſi*, Priſillianiſtas: in *ſecundo Nicæno*, Iconomachos: in quo etiam ſequens canon communibus eſt ſuffragiis conſtitutus: *Si quis traditionem ſive ſcripto, ſive conſuetudine valentem non curaverit, anathema ſit* (*g*). Benè ergo ex Traditione deducimus argumentum. Non quod hic occurrat identitas rationis; ſed quod ſit paritas à traditione in materiâ fidei,ad traditionem in materiâ regiminis eccleſiaſtici. Itaque ſi feriò, & accuratè perpendimus, quod in Oriente, & Occidente, ab uſque tempore Apoſtolorum, inceperunt præfici Eccleſiis tam viri indigenæ, quam extranei, & hoc ſemper continuatum eſt per 17. Sæcula, in totâ Eccleſiæ latitudine,& nunc quoque in Italiâ, Galliâ, Hiſpaniâ, Luſitaniâ, Belgio, Germaniâ, Poloniâ, Hungariâ, Dalmatiâ, in omnibus tandem Chriſtianitatis Regionibus, etiam in illis, quæ privilegio Apoſtolico, excluſivo extraneorum munitæ ſunt, ſi libet Papæ collatori beneficiorum Epiſcopalium, reſpectivè, vel principibus nominatoribus ad illa, hujuſmodi beneficia, & dari poſſunt extraneis, & quotidianè eiſdemmet conferuntur; hoc unde fluere poteſt, niſi ab Apoſtolicâ traditione? *Traditio eſt*, ajebat, D. Chryſoſtomus, *nihil quæras ampliùs* (*h*). Ità, & nos dicimus, traditio eſt, quod beneficia Epiſcopalia licitè conferri poſſint etiam

(a) S. Leo ep. 89.
(b) Innoc. I. ep. 1. ad Decent. Eugubin.
(c) S. Aug. contra Donatiſt. c. 24.
(d) S. Hier. in Dialog. adverſ. Lucifer. cap. 4.
(e) 2. Theſſal. 2. 15.
(f) S. Irenæus l. 3. cap. 4.
(g) Conc. Nicæn. II. Act. 7.
(h) S. Jo. Chryſoſt. ho. 4. in Theſſal. 2.

etiam Clericis extraneis: nihil quæras ampliùs: Et quod de beneficiis Epiſcopalibus dicitur æquâ ratione in beneficiis etiam inferioris ordinis habet locum (*a*).

34. Hanc rationem tanti ponderis eſſe cenſuit Clemens Papa VI. ut eâ Regem Caſtellæ Alphonſum XI. à beneficiis eccleſiaſticis ſuæ ditionis extraneos repellentem, vicerit, & ad eoſdem liberè ut anteà ibidem admittendos adegerit: *Numquid*, inquiebat, *Apoſtoli Domini, quorum doctrinâ fulget Eccleſia, & Chriſtiana fides incrementa ſuſcepit, imo in quibus fidei jacta ſunt fundamenta, & quorum ſunt Epiſcopi ſucceſſores, extrà proprias Nationes, & gentes, Provincias alias, atque Regna, in ſortem prædicationis, diſponente Domino, non ſuſceperunt? Nunquid Beatus Jacobus, per quem Hiſpaniis Evangelicæ veritatis lumen reſplenduit, & Sacri Baptiſmatis innotuit Sacramentum, in Hiſpaniis ortus eſt? Quid igitùr mirum ſi Romanus Pontifex, ad exequendum miniſterium ſervitutis injunctæ, illius, cujus vices gerit in terris, & apud quem non eſt Judæi, Græcique diſtinctio, neque acceptio perſonarum, inſtructus exemplo; perſonas idoneas eligit, & quamquàm alienigenas, vacantium Eccleſiarum regimini præficit, deputatque Paſtores ad Dominici gregis curam?* (*b*) Loquitur Pontifex de Apoſtolis, ſed & ad eorum diſcipulos, atque alios eorum ſucceſſores intentum ſuæ locutionis extendit, ac tacitè ad vim traditionis, ab Apoſtolis ad ſua uſque tempora deductæ, totam rationem refert: Regem commonens, ut inſtitutum tantæ antiquitatis, tantâque perſeverantiâ continuatum, nollet evertere, ſed Eccleſiam, quam liberam invenerat, in ſua nativâ libertate relinqueret.

35. Nec quidquam officit, ſi dicatur, Apoſtolos, eorumque diſcipulos non fuiſſe extraneos, ſed potius indigenas in Eccleſiis, quibus præficiebantur, tametſi alibi natos, quippe nondum introductâ fide in eorum patriâ, dici non poterant Clerici aliarum Eccleſiarum, quoniam in locis, è quibus duxerant ortum, nondum erectæ erant Eccleſiæ: Et viceverſa præfecti in Antiſtites Eccleſiarum, quas ipſi fundabant, Caput, & membrum principale earum, quibus præerant, evadebant: ibi enim ſe novæ Eccleſię regimini alligabant, ibidem in perpetuum moraturi: & ideò tum ex tituli Epiſcopalis nexu, tum ex propoſito apud eandem Eccleſiam in perpetuum reſidendi fiebant indigenæ, & ceſſabant eſſe in futurum extranei. Non inquam ita dicatur, nam hujuſmodi elocutio non eſt præfatæ rationis evacuatio, ſed deluſio, quam nos alibi confutabimus, & nunc ſatis eam urgemus, allegatâ reſponſione Clementis Papæ VI. Alphonſum XI. convincentis: qua clarè inſinuat, extraneitatem, quoad beneficia eccleſiaſtica conſequenda, non deſumi ex non reſidentiâ apud Eccleſias adeptas, ſed ex non ortu, ſive ex origine, aliunde deductâ, quam à locis ubi Eccleſiæ ipſæ reperiuntur erectæ: alias frigida, & inſulſa fuiſſet reſponſio Pontificis data Regi, qui non conquerebatur, quod Epiſcopus Caurienſis in acceptâ Eccleſiâ non reſideret, neque cum illâ non eſſet Spirituali nexu junctus, & incardinatus; ſed quod nativitatem aliorſum ſortitus eſſet. Nec opus fuiſſet, quod Pontifex Apoſtolorum exempla, & praxim Eccleſiæ, pro ratione adduceret, ad Regem perſuadendum: ſed ſatis fuiſſet illum commonere, ut adverteret, quod Epiſcopus Caurienſis, etſi ſecundum carnem extrà Caſtellæ terminos natus, inibi tamen non erat extraneus, quippe junctus ſpirituali connubio Eccleſiæ adeptæ, & apud eam in perpetuum moraturus, non erat ibi ampliùs extraneus, ſed indigena.

36. Non ergò ex debito reſidendi fiebat Epiſcopus Caurienſis indigena apud Hiſpanos, neque ex voluntate extrà beneficii locum commorandi, beneficiarii pro extraneis reputantur; ſed extraneitas, quoad hoc propoſitum, unicè conſiſtit in origine aliundè habitâ, quam à loco, ubi quis adipiſcitur beneficium: hanc autem nihil obſiſtere Clericis, quin poſſint eccleſiaſtica conſequi beneficia, ſatis convincitur ex hac ratione, ab exemplo Apoſtolorum, eorumque Diſcipulorum, deductâ. Circa quam etiam non eſt omittendum perperam excogitari; quod

(a) *Conc. Turon. an. 1163. c. 1. Leſſius de juſtit. & jur. l. 2. c. 34. dub. 14. n. 64. Barboſ. Vot. deciſ. l. 2. Vot. 33. num. 4.*

(b) Clem. *VI. apud Raynald. an. 1348. n. 14*

quod neque Apoſtoli ipſi, neque illorum Diſcipuli eſſent Clerici Eccleſiæ loci, ubi nati erant, eo quod tunc in eis locis erectę nondum eſſent Eccleſiæ, nam falſum eſt hoc, quandoquidem jam erat erecta Eccleſia Hieroſolymitana, non tam Urbem Hieruſalem complectens, quam loca, per quæ tota ejus diœceſis porrigebatur: & Apoſtoli erant ex Palęſtinâ, cujus Caput erat Hieruſalem, adeoque ad Eccleſiam, ſeu diœceſim Hieroſolymitanam pertinebant, ejuſque Clerici dicebantur. Citò etiam erectæ ſunt Eccleſiæ Antiochiæ, Corinthi, Epheſi, Theſſalonicæ, Philipporum, & aliæ per totam Palæſtinam, Aſiam, Græciam, &c. undè ſumpti ſunt Diſcipuli per Italiam, Galliam, Hiſpaniam, Germaniam, Africam, Siciliam &c., ab Apoſtolis diſtributi: & ſic hi à propriis Eccleſiis divulſi ſunt, ut Officia, & beneficia Epiſcopalia longè ab Eccleſiis, quarum erant Clerici, obtinerent. Corruit proindè talitèr uſque ad fundamenta præfata rationis deluſio, ut ratio ipſa nihil de propriâ efficaciâ diſperdat: Semperque verum remanet, atque certum, quod primo Chriſti Sæculo liberum erat Eccleſiæ admittere ad beneficia etiam Clericos extraneos: adeoque ſicuti tunc, ità etiam nunc liberum, & licitum eſt eidem Eccleſiæ, inprimiſque Summo Pontifici, ejuſdem Capiti, nec non Epiſcopis, aliiſque omnibus, tam Ordinariis, quam delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia tùm Clericis indigenis, tùm etiam extraneis elargiri.

SÆ-

SÆCULUM CHRISTI II.

CAPUT III.

In quo ex dictis, & factis Sanctorum Dioniſii Corinthii, & Clementis Alexandrini; *necnon ex* Tertulliano, *probatur, quod Eccleſia, per totum Chriſti* Sæculum Secundum, *integrâ libertate potita eſt, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modo* Clericis *indigenis, verum etiam extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Sæculum Chriſti ſecundum etſi aridum, aliqua tamen documenta ſubminiſtrat, ad rem noſtram facientia. Refertur pars epiſtolæ S. Dionyſii Corinthii.*

2 *In eâ recenſet morem tum Romanæ, tum Corinthiæ Eccleſiarum, conferendi extraneis varia ſubſidia. Quibus conſentanea ſunt eccleſiaſtica beneficia.*

3 *Ejuſdem ſunt naturæ bona Eccleſiæ mobilia, ac immobilia: ergo ſi negentur eccleſiaſtica beneficia Clericis extraneis, negari debebunt etiam ſubſidia, & eleemoſynæ de rebus Eccleſiæ pauperibus extraneis.*

4 *Et ita nullus Clericus, vel Laicus adminiſtrator bonorum Eccleſiæ, poterit pauperes, captivos, puellas, orphanos &c. ſubſidiis adjuvare, ſi ſint extranei.*

5 *Pauperes ſunt beneficiarii Eccleſiæ. Sicut autem pauperes extranei admittuntur ad participandum de bonis Eccleſiæ, ad uſum pauperum deſtinatis; ita etiam Clerici extranei admittendi ſunt ad alia bona, quæ ſunt uſui Clericorum deſtinata.*

6 *Mos fuit, ut Eccleſiæ prĉberent ſubſidia pauperibus, atque aliorſum illa tranſmitterent. Quam liberalis in hoc fuerit Eccleſia Romana. Largitas S. Gregorii Magni refertur.*

7 *Eccleſia Conſtantinopolitana itidem liberaliſſima fuit. Similiter & Antiochena, demum Alexandrina, necnon Cĉnobium Cluniacenſe.*

8 *Nedum confluentibus ad ſe pauperibus, Eccleſiæ ſubſidia conferebant, ſed etiam eis alibi tranſmittebant. Exempla SS. Jo. Eleemoſynarii, & Gregorii, Exuperii &c.*

9 *Eccleſiæ, illarumque Præſules, præfata ſubſidia extraneis conferebant, non de ſibi ſuperfluis, ſed potius de penè ſibi neceſſariis: quod probatur exemplis.*

10 *Ex verbis D. Gregorii patet, quod non de ſuperfluis, ſed potius de neceſſariis,*

Eccleſiæ ſubſidia extraneis tranſmittebant. Retunditur fabula reſtitutionis 5. mille aureorum factæ Marcioni ab Eccleſiâ Romanâ.

11 *S. Chryſoſtomus majores proventibus fuiſſe ſumptus dicit. Imperator menſuram poſuit ordinationibus Clericorum. Concilium Pariſienſe inquit proventus Eccleſiarum non eſſe nimios.*

12 *In redemptione captivorum Eccleſia ſubſidia ſua confert. Quanti fuerint in hoc opere S.Gregorius, & Joannes IV. Pontifices, ac S.Cæſarius Arelatenſis.*

13 *Item S. Hilarii Arelatenſis, Acacii Amidenſis, & Candidi Surenenſis mira fuit in captivis redimendis liberalitas. Jura diſtractionem bonorum Eccleſiæ, pro hoc pietatis opere approbant.*

14 *Ex SS. Juſtino, Jo. Chryſoſtomo, Petro Cluniacenſi, oſtenditur liberalitas Eccleſiæ in ſubveniendis advenis. Canones quoque huic rei favent.*

15 *Si de bonis Eccleſiæ, ad ſubveniendos pauperes deputatis, participant pauperes, etiam extranei;eodem modo alterius partis bonorum,quæ ad uſum Clericorum deſtinata ſunt, etiam Clerici extranei debent eſſe participes.*

16 *Repelli non poſſunt Clerici extranei à beneficiis, quin repellendi ſint quoque pauperes extranei à ſubſidiis Eccleſiæ. Utrorumque autem excluſio eſt injuſta, & ipſis diſpenſatoribus bonorum Eccleſiæ damnoſa.*

17 Tertullianus *quis, & qualis fuerit, & quanto eum honore ſit proſecutus S. Cyprianus. Apologiam ſcripſit pro Chriſtianis.*

18 *Apologias pro Chriſtianis edidere Quadratus Athenienſis, Melito Sardenſis, Apollinaris Hierapolitanus, Juſtinus, Apollonius, & Lucianus.*

19 *Docet Tertullianus inter fideles ſui temporis omnia indiſcreta fuiſſe, præter uxores: communis ergo erat inter illos admiſſio ad bona Eccleſiæ.*

20 *Apud Deum non eſt diſtinctio Judæi, & Græci. In Eccleſiâ non eſt differentia nationis, quia ex omnibus nationibus una componitur Eccleſia.*

21 *Ex Tertulliano patet, quod ſæculo Chriſti ſecundo, extranei de bonis Eccleſiæ participabant, nec ratio nationis, ſed ratio fidei in hac rè attendenda eſt, Clericiſque ubilibet patere debent Eccleſiæ beneficia.*

22 *Tertulliani tempore de bonis Eccleſiæ ſubſidia porrigebantur ſolis fidelibus, non infidelibus, niſi naturæ neceſſitas aliud poſtularet.*

23 *Solis fidelibus porrigebantur ſubſidia Eccleſiæ, quia fideles ſecundum Deum ſunt inter ſe fratres. Infideles verò ſunt extranei.*

24 *Si fideles ubique ad conſortium in bonis Eccleſiæ admittendi ſunt, quia ſunt fratres; multo magis in Clericis id verificari debet, qui nedum fide, ſed etiam clericatu ſunt fratres.*

25 S. Clemens Alexandrinus, *quis, & qualis fuerit, & quam laudatus. Dicit omnes fideles unum eſſe, quia unam componunt Eccleſiam.*

26 *Sicut nullus fidelis à conſortio fidei eſt repellendus, ita & neque arcendus eſt à bonorum Eccleſiæ conſecutione. Sanctus* Clemens *natione Græcus, Alexandriæ promotus eſt.*

27 *Secundo Chriſti ſæculo adeò creverant Chriſtiani, quod cuncta replebant, nec deerant Clerici indigenę beneficiorum epiſcopalium capaces, tamen committebantur quoque viris extraneis.*

28 *In Hiſpaniâ, in Luſitaniâ, in Siciliâ, in Italiâ Chriſtianis plena, extranei promiſcuè cum indigenis ſunt beneficiis epiſcopalibus inſigniti.*

29 *Ipſe ſummus Pontificatus, hoc ſæculo, etiam Græcis, Afris, Syris, & Carnis obtigit. Si extraneis patebant beneficia epiſcopalia, & ipſe Papatus; numquid aditus non eis dabatur ad beneficia minutiora?*

1. ARIDUM quidem, & ſterile ſatis eſt ſecundum Chriſti ſæculum, quod intramus, quippe in quo, & Eccleſiæ paupertas, & Hiſtoricorum inopia, quâ illa ætas infeliciſſimè laboravit: necnon Tyrannorum rabies, atque Gentilium contradictio, quæ clericalem profeſſionem eodem tempore fatigarunt; monumentorum abundantiam, propoſito noſtro faventium, ſubtraxère. Veruntamen non adeo exinanitum eſt ſæculum ipſum documentis, ut non ſaltem aliquas probationes conſentaneas libertati Eccleſiæ, de quâ agimus, ſubminiſtret: Et quidem tales, quæ tametſi beneficia eccleſiaſtica in recto, & individualiter non percutiant, attingunt tamen, & ſufficienter concernunt. Sanè cum eccleſiaſtica beneficia pręſertim epiſcopalibus minora, eo modo, quo nunc ſunt, tunc temporis non adeſſent; impoſſibile eſt rationes adinvenire, beneficia ipſa verbis dilucidis exprimentes: nihilominus, quia eodem ſęculo decurrente, alia fuère, quæ cum eccleſiaſticis beneficijs arctiſſimâ ſunt affinitate connexa; ex illis ad hæc ritè deducitur argumentum. In primis itaque adeſt *B. Dionyſius Corinthius*, Natione Argiuus, Chorinthi Epiſcopus, omniumque penè Græciæ Antiſtitum, & Eccleſiarum inſtructor (*a*). quem Trithemius hoc proſequitur elogio, fuit *vir eloquentiſſimus, & in divinis ſcripturis valde eruditus, ovilis Chriſti vigilantiſſimus paſtor: tantæ ſollicitudinis, & induſtriæ, ut non ſolum ſuæ Civitatis populum ſalutaribus documentis inſtrueret, ſed etiam extranearum plebes Vrbium, per Epiſtolas ad Conſtantiam fidei provocaret* (*b*). Floruit anno Chriſti 170. Hic ex octo epiſtolis ad diverſos ſcriptis, quarum jam nihil ſupereſt prætermeros titulos (*c*), unam ad Romanos direxit, cujus tametſi textus diſperierit, medulla tamen ejus apud Euſebium his notatur eloquijs: *à principio moris eſt nobis omnes fratres variis juvare beneficiis, multiſque eccleſiis, quæ ſunt per diverſa terrarum, cuncta, quibus indigent deſtinare: ſingulorum quoque neceſſitates in omnibus conſolari. Sed & per metalla fratribus relegatis, quæ uſus poſcit, prębere. Hæc ab initio Romanæ Eccleſiæ facere moris fuit, à Patribus ſibi bujuſcemodi inſtitutione demiſsâ, & ſemper integrè cuſtoditâ. Beatus vero veſter Epiſcopus Soter non ſolum ſervavit quæ Patres tradiderant, ſed & auxit in melius, qui non tantum Sanctis, quę uſus corporalis poſcit, impertit; verum & advenientes fratres clementi ſatis, & mitiſſimo conſolatur alloquio* (*d*). Paulò infrà referemus canones, de ſubventione advenis conferendâ, ex bonis eccleſiaſticis pertractantes (*e*).

(a) *S. Hier. de ſcript. Eccl. in Dionyſ. c. 27. Euſeb. hiſt. l. 4. c. 24.*

(b) *Trith. de ſcript. Eccleſ. in Dion. Cor.*

(c) *Petrus Ann. appar. ad poſit. Theolog. lib. 4. art. 9.*

(d) *Euſeb. hiſt. l. 4. c. 24.*

(e) *Vid. infr. in hoc cap. num. 14.*

2. Recenſet autem hìc S. Dionyſius morem Eccleſiæ, tùm propriæ, tùm Romanæ, conferendi extraneis, per varia terrarum ſpatia conſtitutis, congrua ſubſidia, pro petentium egeſtate: ipſoſque extraneos variis juvandi beneficiis ex reditibus eccleſiaſticis: quod nedum licite tunc factum eſſe docet, ſed & velut quoddam dogma, & practicum inſtitutum, à Majoribus in Eccleſiam ſuâ ætate transfuſum, id impenſè commendat. Unde nulli dubium eſt, quin ſicut ab initio potuerunt licite conferri viris extraneis beneficia, quæ tunc in manualibus erogationibus conſiſtebant; ita & nunc, cùm eadem beneficia non jam in manualibus erogationibus conſiſtunt, ſed in determinatorum uſufructu pręediorum, libere, ac licite valeant à Papâ, & Epiſcopis, aliiſque, tam ordinariis, quam delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa nominatoribus, non modo viris indigenis, verum etiam extraneis diſpenſari. Alias nimium enorme præjudicium, nedum in Clericos, verum etiam in pauperes extraneos redundaret, ſi beneficiorum ſuſceptio ad ſolos indigenas arctaretur. Curritque competenti paſſu argumentum à beneficiis ad ſubſidia pauperum, & à pauperibus ad beneficiarios, quandoquidem etiam pauperes inter beneficiarios Eccleſiæ recenſentur (*f*).

(f) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 3. l. 3 c. 26. n. 19.*

3. Porrò bona Eccleſiæ, quæ à principio in ſolis pecuniis, & donariis manualibus conſiſtebant (*g*), & dividebantur in Clericos, & pauperes ab Eccleſię Prę̨ſulibus (*h*), cœperunt poſteà ſucceſſu temporum etiam in latifundiis, prędiis, & bonis immobilibus conſiſtere (*i*), quę nutu paritèr Superioris, vel Clericis ad fruen-

(g) *Cap. exempl. 12. c. habebat 17. 12. q. 1.*

(h) *Actor. c. 5. 1. Concil. Antioch. c. 25.*

(i) *Cap. vid. ::ſcs 16. cauſ. 12. qu. 1.*

fruendum darentur, vel ad ſubveniendum pauperibus deſtinarentur. Sivè autem bona Eccleſię mobilia ſint, ſive immobilia: ſive in prędiis perfruendis conſiſtant, ſive in fructibus, manuali erogatione participandis; ejuſdem ſunt naturæ, ejuſdem ſunt qualitatis, prout ipſi quoque Contradictores inſinuant: ergo ſi contendatur, quod bona eccleſiaſtica immobilia, ad uſufructuandum Clericis tradi ſolita, nempè beneficia eccleſiaſtica non eis licitè valeant diſpenſari, quoties ſint origine extranei; ex conſequenti etiam ſequitur, primò quod excludendo cunctos extraneos à beneficiis, non benè ſuccurratur omnibus pauperum, & extraneorum neceſſitatibus: Secundò, quod quemadmodum Clericis extraneis beneficia eccleſiaſtica conferri non poſſunt; ità etiam alia bona eccleſiaſtica mobilia, ideſt fructus agrorum, decimæ, eleemoſynæ, & quidquid in Eccleſia, ſeu ab Eccleſiâ congregatur, atque ad ſublevandos pauperes deſtinatur, non eis licitè valeat erogari, ſi ſint extranei. Et ita neque Papa, neque Epiſcopi, neque Abbates, neque Clerici, neque Monachi, neque Eccleſiaſtici, neque Laici, nulli demùm collatores, proviſores, nominatores, protectores, contrectatores, vel adminiſtratores bonorum Eccleſiaſticorum, Confraternitatum, Hoſpitalium, locorum piorum, vel alitèr diſpenſatores bonorum ſacrorum, omnes, inquam, hi non poterunt licitè nec eleemoſynas pauperibus extraneis impertiri, neque captivos extraneos redimere: neque ſimilia pauperibus extraneis profutura exercere.

4. Paritèr non poterunt licitè puellas pauperes extraneas dotare: neque malè nuptas extraneas adjuvare: neque meretrices extraneas, ad meliorem frugem redeuntes, intrà Aſceteria concludere: neque religioſis mendicantibus extraneis ſtipem impendere: neque orphanos extraneos educare: nec infirmos extraneos colligere: nec invalidis extraneis ſubvenire, neque peregrinos hoſpitari, neque alias miſerabiles perſonas extraneas refovere: quod quantùm in ſe contineat prę-judicii, omnibus pauperibus communis, nemo non videt, ac quantùm in ſe præſeferat confuſionis, omnium bonorum operum convulſivæ, non eſt qui ex ſe facillimè non agnoſcat. Neque declinari poteſt vis argumenti dicendo, extraneitatem reſiſtere participantibus de bonis immobilibus, ſive de beneficiis Eccleſiæ, non verò accipientibus ſimplices erogationes ab eâ: quippe utrobique eſt par ratio, utrobique agitur de diſpenſatione bonorum Eccleſiæ: & uti ſupra innuimus, ac rurſus paulò infrà oſtendemus, etiam pauperes, ſubſidia de manu Eccleſiæ recipientes, ſunt beneficiarii eccleſiaſtici, ammovibiles, & manuales (*a*), quemadmodum ſunt tales Clerici, prædiis, in beneficium erectis, ad vitam propriam perfruentes: merè etenim accidentalitèr ſe habet, quod participatio fructuum Eccleſiæ ſit manualis, vel ad vitam: ſitque perpetua, vel ammovibilis. Igitur ad tantam confuſionem, & generale pauperum detrimentum, radicitùs extirpandum, dicendum eſt, quod nec ipſis pauperibus, ſi ſint extranei, eccleſiaſticæ largitiones, neque Clericis, ſi paritèr ſint extranei, neganda ſunt eccleſiaſtica beneficia, dummodò benemerentibus, atque dignis.

(a) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 3. lib. 3. c. 26. n. 19.*

5. Pauperes inquam ſunt, & ipſi quoque Eccleſiæ beneficiarii, ſi non propriè, ſaltem analogicè, & ſimilitudinariè: adeoque quidquid proponitur adverſus Clericos extraneos, ut excludantur ab illa ſpecie beneficiorum Eccleſiæ, quæ dari ſolent Clericis; afficere videtur etiam contrà pauperes extraneos, ut ab alia ſpecie beneficiorum excludantur, quæ dari ſolent pauperibus. Hinc licet refrigeſcente charitate inter Chriſtianos, ad evitandas varias querimonias, & confuſiones, ad melius ſubveniendum Eccleſiarum opportunitati, vel neceſſitati, & ad majorem graduum eccleſiaſticorum decorem, ſatius fuerit beneficia eccleſiaſtica in titulum erigere, indigenis ut plurimum conferenda; tamen eſt quoque neceſſarium, non ſolum elargitionum manualium extraneos pauperes participes facere, ſicque illos lato modo, ſimilitudinariè, & analogicè beneficiarios agere; ſed etiam extraneos Clericos, ſtrictè, propriè, & univocè, non ſemper, ſed quandoque (rariùs, vel crebriùs, prout locorum, temporum, ac perſonarum ratio depoſcit) veros bene-

beneficiarios conſtituere. Nam alio modo nèc Eccleſiæ libertati conſulitur: nec, ut expedit Prælatorum, & maximè Summi Pontificis authoritas in beneficiorum diſpenſatione cognoſcitur, & conſervatur: neque patronorum, & eorum qui habent jus nominandi ad beneficia libertas cuſtoditur: neque benè ſuccurritur omnibus propriarum Eccleſiarum neceſſitatibus: nec pro omnibus caſibus, qui poſſunt occurrere, providetur: nec tandem plenè cum extraneis charitatis præceptum adimpletur.

6. Sanè mox referemus Canones (*a*), mandantes admitti pauperes ad participationem redituum eccleſiaſticorum: editos proculdubio juxta traditionem, & diſciplinam præſentis Sæculi, quinimo & juxta doctrinam Apoſtolorum, ac morem, qui ab initio Eccleſiæ incępit, & perſeveranter in ea permanſit. Superius quoque latè demonſtravimus antiquiſſimum æquè, ac pietate plenum Eccleſiæ morem, erogandi ſubſidia indigentibus, etiam extraneis, & ultrò ad aliena loca tranſmittendi erogationes, ac pecunias, ad ſubveniendos pauperes deſtinatas, nullo attento reſpectu, an participantes ex illis eſſent extranei, vel indigenæ. Nunc aliqua alia ad ubertatem addamus, facto probantia, id quod hic theoricè conclamamus. *Eccleſia Romana* in hoc liberaliſſima ſemper fuit, & præter alibi allata, ſcire præſtat, quod tempore Divi Gregorii Magni (cum jam invaluiſſet uſus, ut ſuæ præbendæ, & beneficia eſſent Clericis aſſignata) S. Pontifex tria monialium millia alebat (*b*), & ultrà alias eleemoſynas, *Natalitio Apoſtolorum, vel ſuo, mixtos ſolidos offerens, peregrinis nihilominùs veſtimenta donabat* (*c*): Eccleſia commune cunctorum horreum videbatur (*d*): Tamque prolixus erat catalogus hominum, cujuſvis ſexus, ac ætatis, ex Urbe, & ſuburbanis ejus, ex Urbibuſque, tùm circumvicinis, tùm tranſmarinis, inſcriptus, qui diſtributionum, ſportularum, & erogationum ejus erant participes, ut Joannes Diaconus, veritus ne multitudo nominum in laterculo notatorum, credibilitatis limites tranſiliret; ſatiùs exiſtimaverit eam ſilentio reticere (*e*). Innocentius Papa III. octo mille pauperes, Romæ conſiſtentes, illucvè aliundè confluentes, alebat, præter eos, quos in quibuſdam determinatis ædibus ſuſtentabat (*f*). Idipſum proportionalitèr, modò magìs, modò minùs, pro temporum opportunitate, fecerunt alii Pontifices, tam qui hoc Sæculo Chriſti ſecundo, quam qui ſubſequentibus Sæculis Eccleſiæ præfuerunt. Noſtraque ætate infinitæ ſunt eleemoſynę, quæ tàm ex ęrario Pontificio, quam ex piis locis Romanę Urbis ubertim in pauperes extraneos, vel Romam advenientes, vel in partibus commorantes, liberaliſſimè diſpenſantur. Pium autem hoc inſtitutum recens non eſt, ſed ex verbis D. Dionyſii Corinthii conſtat illud viguiſſe in Eccleſiâ Romanâ etiam præſenti ſecundo Sæculo, quod percurrimus.

7. Paritèr *Eccleſia Conſtantinopolitana* ſatis munifica in hiſce fuit. Nam inter cæteros, Atticus Epiſcopus, præter ſubſidia, quæ ſuis diœceſanis pauperibus erogabat, aliquandò decem millibus pauperum, in Bithynia conſiſtentium, eſt ſuppetias elargitus (*g*). Et D. Joannes Chryſoſtomus, mediatus Attici prædeceſſor, de ſubventionibus à ſe faciendis, ſeu è promptuario ſuæ Eccleſiæ proferendis, ità loquitur, *ipſa neceſſe habet impendere viduarum cœtibus, choris virginum, hoſpitum adventibus, peregrè proficiſcentium afflictionibus, eorum qui ſunt in vinculis calamitatibus, eorum qui ſint manci, ac mutili, neceſſitatibus, & aliis hujuſmodi cauſis* (*h*). Ex quibus patet, quam magna eſſet ęris eccleſiaſtici effuſio in omnes, tùm indigenas, tùm extraneos, ad quos illa Eccleſia ſuæ charitatis viſcera dilatabat. *Eccleſia quoque Antiochena* non minores erogationes indigenis promiſcuè, ac extraneis faciebat, dum de illa idem S. Chryſoſtomus ſubeſſatur, *cogita tecum quot viduis, quot virginibus quotidiè ſuccurrat. Jàm enim numerus earum in catalogo præſcriptus ad tria millia pervenit. Et præthereà multis, qui carceres habitant, auxiliatur, multis in Xenodochiis laborantibus, multis advenis, multis leproſis, omnibus, qui altari aſſiſtunt, cibaria, & indumenta præbet,* mul-

(a) *Vid. hic infra n.14.*

(b) *Joan. Diac. l. 2. cap.27.*

(c) *Id. loc. cit. c.25.*

(d) *Idem cap. 26.*

(e) *Idem cap. 30.*

(f) *Raynald. ann. 1202. n.31.*

(g) *Socrat. lib. 7. cap. 25.*

(h) *S. Joan. Chryſoſt. hom.21. in ep. ad Cor.*

(a) S. Joan. Chryſoſt. hom. 7. in Matth.

multis etiam, qui quotidiè ad petendum accedunt (*a*). Demùm *Eccleſia Alexandrina* compari pietate in infinitos pauperes, indigenas paritèr, ac extraneos, ferebatur: nàm tempore S. Joannis Epiſcopi, vulgò Eleemoſynarii, ſeptem millia pauperum, & quingenti erant albo Eccleſiæ conſcripti (*b*), & cum è Syriâ, à Perſis devaſtatâ, ſe ingens hominum congeries Alexandriam recepiſſet; Joannes omnibus illis, etſi extraneis, ſubſidia eſt congrua dilargitus, magno animo profeſſus, *ſi totus mundus congregaretur Alexandriæ, eleemoſynæ indigens, immenſos theſauros Dei non anguſtabunt, neque Sanctam Eccleſiam* (*c*). Larga erat ſimilitèr charitas Cœnobii Cluniacenſis, de quo Petrus ejus Abbas, *video res Cluniacenſium, velut totius Chriſtianæ Reipublicæ ærarium eſſe, de quo omnes hauriunt, quod penè exhauriunt, in quo rari pauca iniiciunt, de quo plures multa accipiunt* (*d*). Ità Eccleſiæ Orbis majores tali ſe cenſuerunt charitatis lege conſtrictas, ut cunctis indifferenter deberent, ſive advenis, ſive indigenis, ſubventiones de rebus eccleſiaſticis erogare.

(b) Vita S. Joan. Eleemoſ. cap. 12.

(c) Eadem Vit. loc. citat.

(d) Petr. Cluniacen. l. 4. ep. 8.

8. Et nedùm confluentibus ad ſe pauperibus extraneis Eccleſiæ, earumque Antiſtites largas erogationes conferebant, ſed etiam ad alias Eccleſias longè diſſitas ſubſidia mittebant. Alibi plures Sanctos Antiſtites allegavimus, qui de bonis ſuarum Eccleſiarum in alios populos diffuderunt, & eccleſiaſticas ſtipes longè à ſe remotis populis tranſmiſerunt (*e*), quorum ſeriem per eos, qui ſequuntur nunc aliqualitèr adaugemus. S. Joannes Eleemoſynarius, de quo ſuprà, Modeſto Patriarchæ Hieroſolymitano, ad pauperes recreandos, & ad farciendas Eccleſias, quas Perſarum excurſio devaſtaverat, ingenti munificentiâ præſtò fuit (*f*). D. Gregorius Joannem Epiſcopum Syracuſanum hoc eloquio collaudat, *qui illic apud vos innumeros pauperes habetis, pro explenda largitate miſericordiæ, etiam loca alia, & longè poſita requiritis* (*g*): De ipſo S. Gregorio refert auctor ejus vitæ, quod per totius mundi latitudinem ſuæ paſtoralis ſollicitudinis oculos circumtulit: notatque præſertim, quòd Anthemio Subdiacono ſcripſit, *diſcedenti tibi mandavimus, & poſtmodùm præceptis diſcurrentibus injunxiſſe me memini, ut curam pauperum gereres, & quos illic egere cognoſceres, ſcriptis recurrentibus indicares; & vix de paucis hæc facere curaſti* (*h*): De S. Exuperio Toloſano refert S. Hieronymus, quòd in Monachos, & Moniales, ac pauperes Hieruſalem, Paleſtinæ, & Ægypti, ſuas eleemoſynas propagavit, Nilo ipſo Æthiopiæ flumine liberalior, *Gaviſus ſum*, inquit, *te eſſe ſoſpitem, & memorem mei, omniumque fratrum, qui in ſanctis locis Domino ſerviunt, in quorum refrigeriis facis tibi amicos de iniquo mammona &c. Siginnius Ægyptum ire feſtinat, ut odorem bonæ fragrantiæ, qui à te miſſus eſt, fratribus illuc quoque perferat, & nequaquam Æthiopiæ flumine, ſed Galliarum largiſſimis aquis rigentur arva ſitientia* (*i*). S. Elphegi Epiſcopi primò Vintonienſis, deindè Archiepiſcopi Cantuarienſis, memorabile eſt, quod refertur in ejus vitâ, *nullum Parochianorum ſuorum publicè mendicare permiſit, nec alterius loci pauperem vacuum abire ſivit, immane, horrendumque nefas reputans, ſi quod natura commune conſtituit, hoc velit homo, ceù proprium uſurpare &c. Nam ſi patiente uno corporis membro, compatiuntur cætera; compertum eſt ejuſdem corporis membrum non eſſe, quod patiente alio, compaſſionis affectum neſcit habere* (*l*). Alios omittimus, ne lectorem exuberantiâ fatigemus.

(e) Vid. hic ſupra cap. præced. à n. 9.

(f) Vita S. Joan. Eleemoſ. cap. 19.

(g) S. Gregor. lib. 6. epiſt. 9.

(h) Joan. Diac. Vit. S. Greg. lib. 2. cap. 55.

(i) S. Hieron. præfat. n. 1. & 2. Zachar.

(l) Sur. die 19. April. in Vit. S. Elphegi.

9. Nec hinc ad ſolitum ſuffugium convolent Contradictores, dicendo, quòd intantùm præfati Sancti Antiſtites alienis pauperibus, alienis piis uſibus conferebant, inquantùm ſibi propriarum Eccleſiarum reditus abundabant, & de ſuperfluis porrigebant, non de ſubſidiis, quæ neceſſaria eſſent ſuæ Eccleſiæ pauperibus, & miniſtris: alibi etenim ſatis hoc objectum diluimus: ſed quia ipſimet objecto, tamquam haſtæ Achillis, Contradictores fortitèr innituntur; adhuc aliqua ad uberiorem illius everſionem addamus. Et quidem ſtrictim, atque ad hominem proloquendo: Auctor vitæ præfati S. Elphegi recenſet, quod idem Beatus vir, à Danis captus, in vinculis non brevitèr eſt moratus, eò quòd Eccleſia ſua, talis

non

non erat facultatis, ut & memorata ſubſidia pauperibus tùm extraneis, tùm indigenis conferre poſſet, & pretium Danis pro ſui redemptione perſolvere: maluitque ipſe in captivitate ſquallere, quam ſubſidia eadem pauperibus ſubtrahere, & in ſuam redemptionem convertere (*a*). Non ergò S. Elphegus de ſuperfluis, alienis pauperibus erogabat, ſed de ſibi, ac ſuæ Eccleſiæ aliquo modo neceſſariis. Paritèr S. Exuperius Toloſanus eâ indigentiâ laborabat, ut fame palleret, eâque inopiâ premebatur, ut ſanguinem Chriſti non in calice aureo, vel argenteo, ſed in cyatho vitreo, & corpus Domini in caniſtro vimineo conſecraret (*b*), ergò non de ſuperfluis ad pauperes Hieroſolymitanos, Ægyptios, & Palæſtinos, tranſmiſit, ſed de ſibi, & ſuæ Eccleſiæ aliquo modo neceſſariis. S. Gregorius in Divinam providentiam referebat, quòd Romana Eccleſia poſſet tot impendiis ſufficere, de eâ mirabundus exclamans: *Viginti jam, & ſeptem annos ducimus, quod in hac urbe inter Longobardorum gladios vivimus. Quibus quàm multa hâc ab Eccleſiâ quotidianis diebus eroguntur, ut inter eos vivere poſſimus, ſuggerenda non ſunt &c. Et tamen hæc Eccleſia, quæ uno eodemque tempore, Clericis, monaſteriis, pauperibus, populo, atque inſuper Longobardis, tàm multa indeſinentèr expendit, ecce adhuc ex omnium Eccleſiarum premitur afflictione &c.* (*c*)

(a) *Sur. loc. ſup. cit*

(b) *S. Hieron. ep. ad Ruſtic. vid. hic ſup. c. 2. num. 13.*

(c) *S. Greg. l. 4. ep. 34.*

10. Ipſe S. Gregorius Joannem Syracuſanum, alibi eleemoſynas, pro juvandis pauperibus, miniſtrantem, ſic alloquitur, *benedictionem, quam pauperibus fraternitas veſtra tranſmiſit, lator præſentium homo veſter Candidus, nobis diſpenſantibus ſuis manibus erogavit: quod vobis ſecundum animum veſtrum fortaſſè parum viſum eſt: Nos tamen ſecundum modum veſtræ ſubſtantiæ eſſe nimium, & ultrà modum æſtimamus, ut qui illic apud vos innumeros pauperes habetis; pro explendâ largitate miſericordiæ, etiam loca alia, & longè poſita, requiratis* (*d*). Non ergò de ſuperfluis D. Gregorius, ac Joannes Syracuſanus, ſed de ſibi, & ſuis Eccleſiis quodammodo neceſſariis, alienis pauperibus miniſtrabant. Et ita reſolvitur gratioſa illa fabella Contradictorum, quod Romana Eccleſia, recepta à Marcione Pontico quinque aureorum millia, eidem reſtituerit (*e*), eò quòd tantis excreviſſet divitiis, ut pecuniâ illâ nullatenùs indigeret: non enim Romana Eccleſia ob exuberantiam divitiarum refudit quinque aureorum millia à Marcione delata, ſed illa prorſus cum domino contaminato rejecit, & velut malè parta procul à ſe longius ablegavit: vel ideò illa projecit, ut non diceretur, quod, facto per cenſuras extorre à fidelium ſocietate Marcione; illius interim ſibi pecuniam vendicaſſet.

(d) *S. Greg. lib. 6 epiſt. 9.*

(e) *Card. Baron. an. 167. num. 6.*

11. S. Joannis Chryſoſtomi largitatem in juvandis pauperibus extraneis collaudavimus, ſed ipſius quoque vox audiatur, ità eloquentiſſimè perorantis. *Ne hos proferamus prætextus, quod Eccleſia multa poſſidebat: quandò ejus facultatum videris magnitudinem, cogita etiam inſcriptorum pauperum greges, ægrotantium multitudinem, innumerabilium expenſarum occaſionem. Sumus etiam parati vobis reddere rationem. Quando reddiderimus rationem, & oſtenderimus ſumptus non eſſe minores proventibus, ſed aliquandò etiam majores* (*f*). Non ergò de ſuperfluis divitiis D. Chryſoſtomus erogabat, quando ſuis ſubſidiis extraneos refovebat, ſed de ſibi, & ſuæ Eccleſiæ quodammodo neceſſariis. Quid plura? Si opus fuit, ut Imperator menſuram poneret ordinationibus Clericorum, & horum præciſum numerum definiret (*g*), quippè aliàs non poterant Eccleſiæ reſpondere erogationibus conſuetis; manifeſtum eſt, quod Eccleſiis non inerant ſuperflua, quæ viris extraneis traderentur, ſed hos mixtim cum indigenis admittebant ad effectus ſuæ charitatis: ac his, atque illis confuſè dabant, non de redundantibus, ſed de neceſſariis. Itaque *ceſſet*, inquit Concilium Pariſienſe, *ceſſet ambitio, quæ dicere ſolet, nimis rerum habere Eccleſias Chriſti, & perſonas, quia quantæcumque ſunt res Eccleſiæ, ſi eo modo, quo diſpenſandæ ſunt, diſpenſentur, nimiæ non ſunt* (*h*). Et ità nunquam dici poteſt quod Eccleſiæ, ſubſidia extraneis de rebus ſibi ſuperfluis ſint largitæ. Quæ omnia dicta ſint opportunè, ac relativè ad doctrinam S. Dionyſii Corinthii, ſuperius recenſitam. Nam licet auctoritates, & exempla,

(f) *S. Joan. Chryſoſt. ho. 21. in ep. 1. ad Cor.*

(g) *Authentic. Dudum tit. 3. Ut determin. ſit numer. Cleric.*

(h) *Concil. Pariſ. an 829. cap. 18.*

in

in præſenti capitulo allegata, extra ſecundum Chriſti Sæculum evenerint, ſive fuerint reſpectivè dictatæ; docent tamen de propagatione per univerſam Eccleſiam piiſſimi illius inſtituti, ſubſidia porrigendi pauperibus, etiam extraneis, quod ſecundo Chriſti Sæculo decurrente in aliquibus Eccleſiis jam fuerat introductum: valetque argumentum ab his ad beneficia, pro illa ætate, ut dicemus.

12. Eandem pietatem obſervavit Eccleſia tam præſenti ſecundo Chriſti Sæculo, quam ſequentibus, in conferendo pecunias *pro redemptione captivorum*: hùcque, illùc ad hunc effectum eas tranſmiſit, quamquam captivi ipſi eſſent extranei. De hoc angelico charitatis opere, per Romanam Eccleſiam liberalitèr adimpleto, memoria eſt apud Anaſtaſium Bibliothecarium in Joanne Papa IV. narrantem, quod per totam Dalmatiam, & Iſtriam, lautam pecuniæ contulit ſummam, ut captivi poſſent de Slavorum manibus liberari (*a*): Et antè illum S. Gregorius Papa I. ità de hoc negotio eſt locutus: *Et ſacrorum canonum, & legalia ſtatuta permittunt, miniſteria Eccleſiæ pro captivorum eſſe redemptione vendenda* (*b*). In perpluribus ejus epiſtolis videre eſt ſollicitudinem, qua prò eiſdem redimendis incitabatur (*c*). Chriſtianos quoſdam Narbonenſes, ſervos Judæorum factos, propriâ pecuniâ redemit (*d*). Laudavit Epiſcopum Fanenſem, quod ad redimendos captivos aurum mutuò ſuſcepiſſet, & ad id ſolvendum, indulſit, ut ſacra vaſa poſſet venundare, ſi liberet (*e*). Nec minor fuit in aliis Orbis Eccleſiis charitas in captivos: Nàm celebris eſt collecta, quam D. Cyprianus, auditâ captivitate fidelium, à Barbaris factâ, Epiſcopis per Numidiam conſtitutis, formitèr intimavit, coacervatis indè ter mille aureis (*f*). S. Cæſarius Arelatenſis Francos, in captivitatem à Gothis ductos, fractis ſacris vaſis redemit (*g*). Et Ravennæ conſiſtens, ingens vas argenteum, ſibi à Theodorico Rege donatum, prò captivis ibidem redimendis inſumpſit (*h*).

13. S. Hilarius paritèr Arelatenſis, *quidquid argenti omnes Baſilicæ habuerunt, captivorum redemptioni protinùs deputavit &c. Et uſque adeò credidit omnia diſtrahenda, quouſque ad patenas, vel calices vitreos veniretur* (*i*). Nota eſt Acacii Amidenſis charitas, qua ut diximus 7.m. Perſarum quos exercitus Theodoſii II. Imperatoris captivos fecerat, Vararano eorum Regi redemptos, & commeatu inſtructos, remiſit (*l*). Candidus Surenenſis Epiſcopus duodecim millia captivorum de manu Coſrois Perſarum Regis redemit (*m*). Et quia D. Gregorius innuit, leges ſimul canonicas, & civiles redemptionem captivorum de bonis Eccleſiæ uniformitèr imperare (*n*), hic quoque adnotamus ſanctionem Juſtiniani, dicentem, *ſanctiſſimas Eccleſias præcipimus alienare res immobiles pro captivorum redemptione* (*o*): Et aliam Concilii Aurelianenſis, ità ſonantem, *in reparationibus Eccleſiarum, alimoniis Sacerdotum, & pauperum refectione, vel redemptionibus captivorum, quidquid Deus in fructibus dare dignatus fuerit expendatur* (*p*). Notabilis eſt quoque ſanctio Concilii Conſtantinopolitani IV. octavi generalis, definiens, *neminem prorsùs Epiſcopum vendere, vel utcumque alienare cimelia, & vaſa ſacrata, excepta causâ olim ab antiquis canonibus ordinatâ, videlicèt pro redemptione captivorum.* (*q*).

14. Itidem pro ſubveniendis *advenis, & peregrinis*, (cui operi ſedulò incumbebat Eccleſia hoc ſecundo Chriſti ſæculo, & ſucceſſivè ſequentibus ſæculis incumbere perſeveravit) bona eccleſiaſtica eſſe liberalitèr impendenda, & praxis Eccleſię docet & ejus leges, & exempla. Teſtis eſt S. Juſtinus, ejuſdem ſecundi ſęculi ſcriptor, quod ex proventibus eccleſiaſticis ſuo tempore pars *peregre venientibus hoſpitibus* pendebatur (*r*). S. quoque Joannes Chryſoſtomus id ſuo populo memoravit, quod Eccleſia, pręter alios, *multis in Xenodochiis laborantibus, multis advenis* ſuccurrebat (*s*). Auctor vitæ Petri Cluniacenſis recenſet, quod ejus charitas fecerat, ut Cœnobium illud eſſet *commune univerſorum hoſpitium, & velut generale, abſque ullius exceptione, cunctorum aſylum, Epiſcoporum, Abbatum, nobilium etiam laicorum quotidianus concurſus: Monachorum, & Clericorum agmina,*

par-

(a) *Anaſtaſ. Bibliothecar. in Joan. IV.*
(b) *S. Greg. lib. 6. ep. 35.*
(c) *S. Greg. l. 3. ep. 17. l. 5. ep. 34. l. 6. ep. 23. l. 7. ep. 14. l. 8. ep. 2.*
(d) *Id. lib. 6. ep. 21.*
(e) *Id. lib. 6. ep. 13. & 35.*
(f) *S. Cypr. ep. 60.*
(g) *Vita S. Cæſarii cap. 14. apud Sur. die 17. Auguſti.*
(h) *Baron. ann. 508. n. 7. & 13.*
(i) *Vita S. Hilarii Arel. apud Sur. die 5. Maii.*
(l) *Socrat. l. 7. c. 21.*
(m) *Procop. de Bello Perſic. lib. 2.*
(n) *S. Greg. l. 3. ep. 17*
(o) *Juſtinian. Novel. 120. c. 29.*
(p) *Conc. Aurel. an. 507. can. 7.*
(q) *Conc. Conſtantinopol. IV. c. 15. cap. Apoſtoli 19. 12. qu. 2.*
(r) *S. Juſtin. Apol. 2. ad Antonin. Pium.*
(s) *S. Jo. Chryſoſt. ho. 7. in Matth.*

pauperumque nunquam deeſſe poterat turba: domus univerſas, hoſpitia cuncta aſſiduè penè replebat; ſuſcipiebantur alacritèr omnes (*a*). Hæc quoad praxim diverſarum ætatum, ab ipſis Eccleſiæ initiis deductam, per pręſens Chriſti ſecundum Sęculum propagatam, & ſubſequentibus temporibus liberalitèr obſervatam. Audiamus quid de jure. Canones, in diſtributione bonorum Eccleſię, partem aſſignari mandant, *pauperibus, & peregrinis fideliter erogandam* (*b*), vel *erogationi peregrinorum, & pauperum* profuturam (*c*), vel *peregrinis aut quamlibet neceſſitatem ſuſtinentibus, pro ſolo religionis intuitu* conferendam (*d*). Idem dicendum eſt de pauperibus *in mari naufragantibus*, aut alio infortunio afflictis, cum quibus adeo miſericors erat D. Epiphanius, ut in ejus vitâ ſcribatur, *cum largus eſſet in pauperes, & in eos, qui naufragiis, vel aliis infortuniis afflicti erant &c.* (*e*).

(a) *Bibl. Clun. f. 596. 1308.*
(b) *Cap. conceſſo 26. cauſ. 12. qu. 2.*
(c) *Cap. de reditibus 28. cauſ. 12. q. 2.*
(d) *Concil. Tolet. 4. an. 633. c. 37.*
(e) *Socrat. l. 2. c. 26.*

15. Igitur ſi bona eccleſiaſtica, eorumque reditus, & proventus, ad ſublevandos pauperes deputati, licitè poſſunt ſubveniendis cunctis indigentibus, ubicumque conſiſtentibus, applicari: pauperibus aliarum Eccleſiarum adjuvandis: captivis alienigenarum gentium redimendis: peregrinis aliorſum confluentibus hoſpitandis: naufragis aliundè venientibus refovendis, quæ omnes ſunt varię formę, per quas admittuntur pauperes extranei ad participandum de illâ ſpecie rerum Eccleſię, quæ ſunt ſubveniendis pauperibus peculiaritèr deſtinatæ; eccur quæsò etiam extranei Clerici participare non poterunt, de aliâ parte rerum Eccleſiæ, quæ ſunt ſpecialitèr deputatæ pro ſtipendiis Clericorum, nempè de eccleſiaſticis beneficiis? Tàm ſunt bona eccleſiaſtica, quæ, ut ſuprà, *pauperum* uſibus ſunt addicta; quam quæ ſunt *Clericorum* alimoniæ deſtinata: tàm ſunt extranei pauperes, quàm ſunt Clerici: tàm ſunt beneficiarii Eccleſiæ pauperes, qui ſubventionibus eccleſiaſticis perfruuntur; quàm Clerici, qui beneficia poſſidenda percipiunt: igitur debet eſſe utrobique par ratio: intèr utroſque debet æqua eſſe conditio: & debet patère acceſſus *Clericis extraneis* ad bona, quę per Eccleſiam Clericis beneficii titulo diſtribuuntur, ſicut *pauperibus extraneis* patet acceſſus ad bona, quæ Eccleſia pauperibus erogat titulo ſubventionis: hæc enim quoque eſt quędam ſpecies tituli beneficialis, de quo Thomaſſinus, *verè pauperes inſcribendi ſunt albo beneficiariorum, ab Eccleſiâ alendorum* (*f*).

(f) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 3. l. 3. c. 26. n. 19.*

16. Uno verbo ſi *Clerici extranei* repellendi ſunt ab eccleſiaſticis beneficiis, neceſſe eſt, ut etiam *pauperes extranei* repellantur à ſubventionibus eccleſiaſticis, quia pari paſſu procedunt fruitio rerum Eccleſię, titulo beneficii; & earundem fruitio, titulo ſubventionis: diverſo quidem modo, (quia beneficia dantur in titulum perpetuum Clericis; ſubventiones verò, & eleemoſynę de rebus Eccleſię porriguntur ammovibiliter, & ad nutum diſtributoris earundem) ſed uniformi ratione, ac principio, quia tam ſunt bona Eccleſię, ac patrimonium Chriſti, hęc, quam illa: eo ſolo diſcrimine, quod una pars iſtarum rerum ad uſum pauperum deputatur, alia verò uſui addicitur Clericorum, ſed quoad ſubſtantiam, una, & eadem utrobique earumdem rerum eſt ratio. Aſt excluſio pauperum extraneorum à ſubventionibus eccleſiaſticis injuſta eſt, & valdè damnoſa, tùm ipſis pauperibus, tùm bono publico, & etiam auctoritati, quam habent Clerici, vel laici adminiſtratores, & reſpectivè protectores, vel contrectatores bonorum Hoſpitalium, Confraternitatum, ſcholarum, locorumque piorum, quę ſunt ad uſus pauperum deſtinata; ergò eodem modo excluſio quoque Clericorum extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis erit injuſta, ac damnoſa, tùm ipſis Clericis, tùm bono publico, & etiam auctoritati Clericorum, & Laicorum, ad quos ſpectat beneficia ipſa conferre, vel reſpectivè, ad ea nominare, quę Clericorum uſibus ſunt addicta. Hæc quoque opportunè dicta ſint occaſione verborum D. Dionyſii Corinthii, quibus tàm Romanam, quàm Corinthiam laudat Eccleſias, eo quod pauperibus extraneis ſubſidia prompta conferrent, & ultrò etiam tranſmitterent.

17. Septimius Florens *Tertullianus*, Natione Afer, Patriâ Carthaginenſis, profeſſione primò Cauſidicus, ac demùm Presbyter; vir acris, & vehementis ingenii,

dictus à S. Hieronymo (*a*), àc ſine dubio humanis paritèr, atque divinis uberrimè imbutus diſciplinis: quem tantâ exiſtimatione proſecutus eſt S. Cyprianus, ut nullâ die ab illius lectione vacaret, ac Miniſtro ſuo crebrò diceret, *Dà Magiſtrum*: *Tertullianum videlicèt ſignificans* (*b*). Floruit circa annum Chriſti 195; inciditque in ea tempora, quando Chriſtiani ſub ſevero Principe, quà tormentis, quà calumniis, acerbiſſime vexebantur: ideoque pro illis Apologeticum ſcripſit, ad eorum mores, & opera contuenda. Hoc ſubſidio utebantur ſæpe ſępius Chriſtiani, perſecutionibus infidelium Cæſarum fatigati, quibus etſi poſſent vi, & armis occurrere (in immenſum quippè numerum jam excreverant) malebant tamen ſoliùs modeſtię, ac patientię ſignificationibus obviare. Libellis ergò Apologeticis, Imperatori oblatis, vel ad alios directis, rem ſuam proſequebantur, & integritatis animi, quâ viv ebant, rationem publicam Chriſtianâ libertate reddebant.

18. Ità Quadratus Apoſtolorum diſcipulus, ac deinde Epiſcopus Athenienſis, Apologiam Hadriano Cæſari exibuit (*c*), cujus exemplum ſectati Ariſtides Philoſophus, paritèr Athenienſis (*d*), necnon & Serenus Gannius (*e*), eadem de cauſâ, ipſi Principi ſua ſcripta, doctrinâ, & ęquitate plena miſerunt. Juſtinus quoque Philoſophus, & Martyr Apologiam pro Chriſtianę fidei, & Chriſtianorum probitate Antonino Pio Principi inſcripſit (*f*): ac ſucceſſivè alteram Imperatoribus Antonini ſucceſſoribus, Romanæque urbis Senatui replicavit (*g*). Melito itidem Epiſcopus Sardenſis Apologiam edidit, religioni noſtrę faventem, quam Imperatori Marco Aurelio deſtinavit (*h*), eo tempore, quo & Apollinaris, Hierapolis Antiſtes, in Chriſtianæ fidei defenſionem, non tam adverſus Ethnicos, quam adverſus alios Infideles, volumen utillimum compilavit (*i*). In pręſidium demùm evangelicæ legis, ejuſdemque ſequacium, Apologias diſertiſſimas edidère, Apollonius Martyr (*l*): Lucianus & ipſe Martyr (*m*): Athenagoras Philoſophus (*n*): Theophilus Epiſcopus Antiochenus (*o*): Apollinaris Hieroſolimitanus (*p*): Cyprianus Cartaginenſis (*q*): Origenes (*r*): Minutius Felix (*ſ*), & alii, quos inter nulli fuit ſecundus Florens *Tertullianus*, de quo tractamus.

19. Igitur hic Auctor, in ſuo Apologetico adverſus gentes, de Chriſtianorum fraternitate, inter cętera, hęc habet, *quod fratres nos vocamus, non alias opinor infamant, quam quod apud ipſos omne ſanguinis nomen de affectione ſimulatum eſt. Fratres autem veſtri ſumus jure naturę, matris unius, & ſi vos parum homines, quia mali fratres. At quantò dignius fratres, dicuntur, & habentur, qui unum Patrem Deum àgnoverunt, qui unum Spiritum biberunt ſanctitatis, qui de uno utero ignorantię ejuſdem ad unam lucem expiraverunt veritatis? Itaquè quia animo, animâque miſcemur, nihil de rei communicatione dubitamus. Omnia indiſcreta ſunt apud nos, pręter uxores* (*t*). Docet hic Tertullianus, fidelibus ſui temporis, fide, ânimoque commixtis, res fuiſſe ſinè diverſitate communes: quibus debuiſſe pariter eſſe communia bona eccleſiaſtica, quę ſunt res Chriſtianorum, res Sacræ, res, Eccleſię deſervientibus, deſtinatę, clarum eſt. Sicque aptando diſciplinam noſtris temporibus obſervandam ei, quàm de ſuâ ętate memorat Tertullianus, dicere oportebit, quod ſive Clerici ſint ex unâ, ſive ex aliâ urbe progeniti; quo ad officia eccleſiaſtica exercenda, & eccleſiaſtica bona participanda, dummodò Clerici ſint, omnes ubilibet eandem habent rationem indigenę, nec ullus ubilibet eſt pro extraneo reputandus.

20. Reminiſcimur hic verborum Apoſtoli ad Romanos ſcribentis; *Non eſt diſtinctio Judęi, & Græci, nam idem Dominus omnium, dives in omnes, qui invocant illum* (*u*): ex quibus cum ſcripturaliter comprobetur, quòd cuncti Chriſtifideles in eadem Chriſti religione conſentientes, proſcriptâ omni *varietate, tàm nationum, quàm complexionum* (*x*), Fratres in Chriſto ſunt, & debent ſe prò fratribus reputare; liquet, quod quantum ad res ſacras, & eccleſiaſticas, nullum inter Chriſtianos datur diſcrimen indigenæ, vel extranei, *etenim in uno ſpiritu omnes nos in unum corpus baptizati ſumus, ſive Judæi, ſive Gentiles, ſive ſervi, ſive liberi, &*

omnes

(a) *S. Hier. de ſcript. Eccl. in Tertul. c. 53.*
(b) *S. Hier. loc. cit.*
(c) *Euſeb. in Chro. ad an. 128. & hiſt. l. 4. c. 3. S. Hier. de ſcript. Eccl. in Quadrato.*
(d) *Euſeb. ubi ſup. in Chron. & S. Hier. de ſcript. Eccleſ.*
(e) *Luc. Dext. in Chr. an. 130.*
(f) *S. Juſtin. orat. ad Antonin.*
(g) *Iaẽ Orat. ad Sen. Rom. Euſ. l. 4. c. 15.*
(h) *Euſ. in Chron. ad an. 172. & in hiſt. l. 4. c. 25.*
(i) *Euſ. hiſt. l. 4. c. 26.*
(l) *Euſ. hiſt. l. 5. c. 20.*
(m) *Card. Baron. an. 311. n. 4.*
(n) *Athenag. orat. pro Chriſtian.*
(o) *Theophil. ad Anton. l. 3.*
(p) *Lucius Dexter in Chron. an. 174.*
(q) *S. Cypr. adverſ. Demetrian.*
(r) *Orig. contr. Celſum lib. 7.*
(s) *Minut. Felix in Octavio.*
(t) *Tert. in Apolog. c. 36.*
(u) *Rom. 10. 12.*
(x) *Corn. à Lap. 12. 1. Coloſ. 1. 1. §. 3.*

omnes in uno Spiritu potati ſumus (a). Differentias autem illas Itali, & Galli: Siculi, & Hiſpani: ex Polonia, vel ex Germania progeniti &c. fecit hominum politica ratio, quas ideo in politicis quidem habere locum præſtat, quia in his diverſa eſt ratio nationum, & diverſæ regulæ ſunt, quibus vivunt: ſed quoad Clerum,& Clericos, & quoad res Eccleſiaſticas, & Eccleſiam, nullatenùs attendi debent, quia una, & eadem apud omnes eſt Eccleſia, *nec altera Romanæ Urbis Eccleſia*, inquit S. Hieronymus, *altera totius orbis exiſtimanda eſt. Et Galliæ, & Britanniæ, & Africa, & Perſis, & Oriens, & India, & omnes barbaræ nationes, unum Chriſtum adorant, unam obſervant regulam veritatis* (b). Cùm igitur omnes Clerici, cujuſcumque regionis ſint, unum componant corpus Eccleſiaſticum; æqualitèr quoque debent ubique jurium Cleri eſſe participes: æquè ubique prò indigenis haberi: & ſic nullibi debent Clerici à Beneficiis Eccleſiaſticis, ratione extraneitatis præcisè repelli, ſed ad illa ſunt admittendi, crebriùs, vel rariùs, prout locorum temporum, ac perſonarum, attentâ ratione, Collatores, vel Nominatores exiſtimant expedire.

(a) 1.*Corinth*.12.12.

(b) *S.Hieron.ep.*85. *ad Evagrium.*

21. Idem Tertullianus, referens methodum, quæ in adminiſtratione bonorum eccleſiaſticorum, ſuo tempore obſervabatur, ait: *præſident probati quique Seniores, honorem iſtum non pretio, ſed teſtimonio adepti: neque enim pretio ulla res Dei conſtat &c. Modicam unuſquiſque ſtipem menſtruâ die, vel cum velit, & ſi modò poſſit, apponit: nam nemo compellitur, ſed ſponte confert. Hæc quaſi depoſita pietatis ſunt. Nam indè non epulis, non potaculis, nec ingratis voratrinis diſpenſatur, ſed egenis alendis, humandiſque, & pueris, ac puellis, rè, ac parentibus deſtitutis, ætateque domitis Senibus: item naufragis; & ſi qui in metallis, & ſi qui in inſulis, vel in cuſtodiis dumtaxat ex cauſa Dei ſectæ alumni confeſſionis ſuæ fiunt* (c). Si de bonis Eccleſiæ fiebant piæ erogationes, quæ & ultrò tranſmittebantur etiam naufragis, & ad metalla damnatis, & ad pœnam longè in inſulas deportatis; certè hujuſmodi ſubſidia præbebantur viris, vel ortu, vel incolatu extraneis, ſed ejuſdem fidei communione, & Chriſtianæ fraternitatis titulo indigenis: ergò ad participationem bonorum eccleſiaſticorum, non ratio nationis, ſed ratio fidei attenditur: quià quos natio facit ſecundum carnem extraneos; fides reddit, quoad res eccleſiaſticas, connativos. Ex hiſque duo deducuntur. Primum, quod ſi bona eccleſiaſtica diſtribuenda ſunt ſecundum eorum naturam; extranei ſunt illorum capaces, quia per hoc Sæculum Chriſti ſecundum, & per omnia Eccleſiæ tempora, cum ſint data tum extraneis, tum indigenis, neceſſariò conſequitur, quod de naturâ ſuâ, poſſunt viris quoque extraneis diſpenſari. Secundum eſt, quod ſi bona eccleſiaſtica ſunt præbenda iis, quibus ab exordio Eccleſiæ concedebantur: cum ab exordio Eccleſiæ, & per ſecundum hoc Sęculum, teſte Tertulliano, concederentur etiam extraneis; oportet inferre, quod nunc quoque extraneis poſſint dari, ſivè uti manuales erogationes, juxtà formam eorum temporum: ſivè uti beneficia, ad vitam perfruenda, juxtà morem poſteriorem, quo nunc vivitur in Eccleſiâ.

(c) *Tertul. in Apolog. cap.*39. *n.*2.

22. Notabile eſt, nec ſine myſterio, id, quod in præfatis verbis innuit Tertullianus, nempè quod piæ erogationes rerum Eccleſiæ ſuppeditabantur ſolis Fidelibus, non Infidelibus, niſi aliud naturæ neceſſitas poſtularet, quandoquidem in ſententiâ D. Leonis, *pietatis opera ergà illos quoque exercenda, qui nondum Evangelium receperunt; quia in omnibus hominibus naturæ eſt diligenda communio* (d): in Infideli etenim egeno, uti piè pariter, & acutè advertit S. Auguſtinus, duo occurrunt, *homo, & peccator: quod homo, opus Dei eſt: quod peccator, opus hominis eſt. Da operi Dei, noli operi hominis, hoc eſt peccatori placenti tibi propter peccatum* (e). Hinc de S. Baſilio narrat frater ejus Gregorius Nyſſenus, urgente fame, per venditionem prædiorum, etiam Judæis indigentibus ſuccurriſſe (f), & Socrates refert,S.Acacium Epiſcopum Amidenſem (ut innuimus) ex bonis Eccleſiæ ſuæ tantundem ſeptem mille Perſis captivis contuliſſe, quantum eis opus fuit, pro li-

(d) *S. Leo ſer.* 3. *de Quadrageſ.*

(e) *S. Auguſtin. in Pſalm.*101.

(f) *S.Greg. Nyſſen. orat. in funer.Baſilii.*

libertate integralitèr conſequendâ (*a*). At præſcindendo à caſu meræ neceſſitatis; cur inquam, ex eccleſiaſticis bonis, Eccleſia ſuas erogationes Tertulliani tempore, ſolis fidelibus largiebatur, non verò Ethnicis, & Paganis?

(a) *Socrat. l. 7. c. 21.*

23. Profectò hoc non ex aliâ causâ fuit, niſi quià fideles omnes ſunt fratres: nedum ſecundum naturam humanam, ſed etiam ſecundum gratiam: Fratres charitate, fratres ſpiritu, fratres in Chriſto. Infideles verò extranei reputantur, & non fratres, niſi ſecundùm naturam humanam, quibus pias largitiones erogando, & ſi merces à Deo habeatur; major tamen merces danti fidelibus retribuitur: undè S. Joannes Chryſoſtomus, *qui dat eleemoſinam infideli, modicam quidem, tamen habet mercedem; Qui autem fideli, duplicem habet mercedem. Primùm, quià creatura Dei eſt, deindè quià ſervus Dei eſt: qui autem infideli dat, unam habet mercedem, quià creatura Dei eſt, ſed voluntate adversùs Deum* (*b*). Et eloquentiſſimè S. Leo, *quod veſtris uſibus religiosâ parcitate ſubtrahitis, in alimoniam pauperum, & in cibos debilium transferatis: omnibus quidem indigentibus generali benevolentiâ conſulentes, ſed maximè eorum memores, qui ſunt de membris Corporis Chriſti, & nobis Catholicæ fidei unitate copulantur. Plus enim debemus noſtris prò conſortio gratiæ, quam alienis prò communione naturæ* (*c*).

(b) *S. Joan. Chryſoſt. homil. 22. oper. imperfect. Vid. infrà Sæc. 5. cap. 9. num. 10.*

(c) *S. Leo ſerm. 4. de Jeiun. 7. menſis.*

24. Duo nobis per hęc referantur, *primum*, quod eccleſiaſtica bona ſunt indiſtinctè cunctis fidelibus danda, ex quocumque loco duxerint ortum, quatenùs omnes fideles ſunt ſimùl fratres in Chriſto, ſimùl ejuſdem Eccleſię filii, ſimùl ejuſdem ſacri Corporis membra, & ex quâcumque orbis parte ſint orti, ſunt habiles, & capaces erogationum Eccleſię. Si autem cuncti fideles, undecumque progeniti, jus habent participandi de manualibus largitionibus Eccleſię, eo quod univocentur in fide; multò magis cuncti Clerici, undecumque ſint nati, jus habent participandi de rebus ipſius Eccleſiæ, quæ non in manualibus largitionibus, ſed in fruitione fundorum ad tempus conſiſtunt, quatenùs cuncti nedùm ſunt ſimul fratres naturâ, ratione humanitatis, & fratres gratiâ in Chriſto, ratione ſacri Baptiſmatis; ſed etiam ſunt ſimul fratres miniſterio, velut Chriſti miniſtri, ratione Ordinis Clericalis: Sicque quoad participationem bonorum eccleſiaſticorum, non datur reſpectu ad Clericos diverſitas intèr indigenas, & extraneos. *Secundum*, quod nobis innoteſcit, eſt, quod bona Eccleſiæ, Clericali ordini deſtinata, nedùm nativis Clericis, ſed etiam ſunt alienigenis impertienda, interveniente juſtâ causâ: ſicut & juſtâ causâ concurrente, eleemoſynæ, non ſolum fidelibus, ſed etiam infidelibus, ſunt tradendæ: ergò, ſaltem concurrente juſtâ causâ, beneficia Eccleſiaſtica poſſunt licitè extraneis erogari. An autem hic & nunc, atque in caſibus practicis, hæc juſta cauſa intercedat, vel non; ad diſpenſatores beneficiorum ſpectat, non ad Laicos, neque ad plebem, prudentiâ ſuggerente, decernere. Quarè toto rationis ſimul ſumpto complexu, eniteſcit, quod juxtà Tertulliani doctrinam, & ſecundi Sæculi diſciplinam, libera eſt Eccleſia in admittendo, unâ cum indigenis, Clericos etiam extraneos ad eccleſiaſtica beneficia.

25. Floruit hoc eodem Sæculo *S. Clemens Alexandrinus*, natione Gręcus, patriâ Athenienſis (*d*), profeſſione Philoſophus, Panteni (Stoicæ ſectæ Philoſophi, qui Alexandriæ ſcholam tenebat) diſcipulus, & ſucceſſor, Alexandrinæ tandem Eccleſiæ Presbyter, atque in eâ Neophytorum inſtructor, & Catechiſtes (*e*): Vir apprimè doctus, & eruditi Origenis magiſter, quem Alexander Hieroſolymorum Epiſcopus, ad Antiochenos ſcribens, hiſcè laudibus, apud Divum Hieronymum, celebravit: *Hæc vobis Domini, ac fratres ſcripta tranſmiſi per Clementem, beatum præsbyterum, virum illuſtrem, & probatum, quem vos quoque ſcitis, & nunc pleniùs recognoſcetis, qui cum huc veniſſet juxtà providentiam, & viſitationem Dei, confirmavit, & auxit Domini Eccleſiam* (*f*). Hic memoratam Chriſtianorum fraternitatem hiſcè verbis commendat; *fratres ſunt, qui revera per electam creationem, & morum conſenſionem, & operum ſubſtantiam: eadem faciunt, &*

(d) *S. Epiph. adv. hæreſ. l. 1. tom. 2. hæreſ. 32.*

(e) *Petrus Annat. Appar. ad poſit. Theolog. l. 4. art. 7.*

(f) *S. Hieronym. de Script. Eccleſ. in Clem. Alex.*

& cogitant, & loquuntur opera ſancta, & honeſta, quæ Dominus voluit ipſos, cum ſint electi ſentire (*a*). Et alibi dicit, quod omnes, qui ad Eccleſiam ſunt admiſſi, ſivè ex Græcorum, ſivè ex Judæorum gente, ſivè aliundè progeniti, omnes idem Eccleſiæ corpus componunt (*b*), quia omnes de uno ſpiritu bibunt (*c*).

(a) *Clem. Alexan. ſtrom. l.7.*
(b) *1.Corinth.12.13*
(c) *Clem. Alex. lib. Pedagog. c.6.*

26. Cum itaque intèr omnes Chriſtifideles, quantumvis ortu diſtantiſſimos, per religionem tamen perfecta ſit unio, & ſtricta fraternitas, à Chriſti fide concreta; ſicut nullus à conſortio Eccleſiæ repellitur, ità nullus à participatione bonorum ipſius Eccleſiæ eſt reputandus extraneus: & quemadmodùm à reditibus eccleſiaſticis, ad eleemoſynam deſtinatis, nullus licitè repellitur Chriſtianus, quantumvis extraneus, & in longævis partibus natus, ità & ab eiſdem, ad alendos Clericos deputatis, nullus Clericali ordine inſignitus, eſt rationabilitèr excludendus. Certè S. Clemens, de quo loquimur, in Græciâ natus, ac patriam ſortitus Athenas, nihilominùs fuit Alexandriæ, ubi erat extraneus, ſacro Presbyteratu inſignitus, adeoque etiam presbyterali beneficio, ſive ſtipendiis, quæ presbyteris de Eccleſiæ proventibus debebantur. Et ità hoc ſuo facto docuit, ſe licet extraneum, & Sacerdotium Alexandriæ recepiſſe, & ſtipendia Sacerdotalia ſortitum eſſe, nullamque in ejus perſonâ conſideratam fuiſſe diſtinctionem extranei, vel nativi: quippè, ut benè Theophilactus ait: *Si adeò disjunctos, tantoque intervallo diſtantes, ſpiritus nos conjunxit, atque univit; quantò magis poſtquam unum facti ſumus, non debemus contriſtari, ceù diſcrimen quoddam ſit inter nos* (*d*). Et dogmate ergò, & facto, docet Clemens Alexandrinus, nullam debere eſſe nationum diverſitatem, quæ Clericos à participatione fructuum Eccleſiæ reddat extraneos.

(d) *Theophylact apud Bened. Juſtinian. in 1. Corinth. 12. 12.*

27. Erat hoc tempore Chriſti fides in omnibus penè Orbis partibus dilatata, & eo uſque amplificata, ut Tertulliano teſte in Apologetico, Chriſtiani regna, provincias, civitates, municipia, & caſtra replerent. Ubi autem tot aderant Chriſticolæ, non deerant profectò Clerici, ad beneficia eccleſiaſtica idonei: vel ſi deerant Clerici, non deficiebant viri fideles, qui poterant facillimè ſacris ordinibus inſigniri. Nihilominùs certum eſt, quod hoc eodem ſecundo Chriſti Sæculo ſe volvente, beneficia eccleſiaſtica, præſertim Epiſcopalia, indigenis mixtim cum extraneis concedebantur, nullâ originis, vel nationis diverſitate prorsùs attentâ. Longum eſſet ſingularum Eccleſiarum, quæ in mundo ſunt, elenchum retexere: longiùs Antiſtitum, qui in illis hoc ſecundo Sæculo floruerunt, catalogum perſcrutari: aliquas proindè tantummodo recenſebimus, ut ex eis, quid ſentiendum ſit de cæteris, judicetur.

28. In Hiſpaniâ, cum Chriſtiana religio, ruente primo Chriſti Sęculo, eſſet uberrimè jam diffuſa (*e*), ſecundo Sæculo decurrente, plura numerabantur Collegia, ad inſtituendos Clericos deſtinata (*f*), ex quibus tametſi eligi poſſent viri ad munia eccleſiaſtica promovendi: jamque abundaret tota illa Regio Clericis indigenis, capacibus infularum, tamen epiſcopale beneficium Eccleſiæ Toletanę Turibio viro Italo, & Romano, legitur obtigiſſe (*g*). In Luſitaniâ quoque, ubi fides ęquè, ac in Hiſpaniâ vigebat, Epiſcopali Braccarenſi beneficio pręerat alter Civis Romanus, nomine Ovidius (*h*). Viceverſa in Italiâ, Chriſtianis plenâ, in quâ fides catholica, quo magis Tyrannorum perſecutionibus premebatur, eo amplius invaleſcebat; Ravennatis Eccleſiæ Antiſtes fuit Probus Hiſpanus (*i*). Apud Siculos introducta fides Chriſtiana per Philippum Agyrenſem D. Petri Diſcipulum (*l*), citò cunctam illam inſulam occupavit: ibi tamen Clericis indigenis poſtpoſitis, extranei prælecti ſunt ad Eccleſiaſtica beneficia, & intrà hoc Sæculum Syracuſana Eccleſia Præſium Græcum ſibi gaviſa eſt præfuiſſe (*m*). In Regno Neapolis, Cataldus Hibernus Tarentinam (*n*), & Donatus frater ejuſdem Cataldi Lycienſem ſunt Eccleſias moderati (*o*). Leucius Alexandrinus Brunduſinæ (*p*): Salomon Romanus Atinenſi (*q*), alii aliis Eccleſiis præfuère, tametſi origine extranei.

(e) *Lucius Dexter in Chron. an. 100.*
(f) *Idem ubi ſupra an. 185.*
(g) *Vid Ser. Archiep Tolet. & Luc. Dext. in Chron. an. 185. f. 259.*
(h) *Vid. Ser. Archiep Braccarenſ. & Luciũ Dexter. loc. cit. an. 110*
(i) *Luc. Dexter in Chron. an. 103. f. 198. & 204.*
(l) *Rocc. Pirr. Sicil. Sacr. tom. 1. in notit. 1. Eccl. Panorm. in princ*
(m) *Rocc. Pir. loc. cit. to. 2. notit. 2. n. 8.*
(n) *Ferdinan. Ughel. Ital. Sacr. to. 9. in Archiep. Tarent. n. 2.*
(o) *Idem in Epiſc. Lycien. f. 94.*
(p) *Idem in Archiep. Brunduſ. f. 9.*
(q) *Idem tom. 6. in Epiſc. Atinenſ. f. 535.*

29. In

29. In Gallia. Sed quid hùc illùc, atque hinc indè viros extraneos, beneficiis Epiſcopalibus decoratos, per Eccleſias inquirimus, quando Summi Pontificatus apicem, in Romanâ Eccleſiâ, Clero, & Clericis indigenis abundante, intra præſens Sæculum, ſunt adepti, & Theleſphorus, & Hyginus, & Eleutherius Græci (*a*), & Victor Afer (*b*), & Anicetus Syrus (*c*), & Pius Aquilejenſis (*d*), & Evariſtus Bethlehemites (*e*), & alii aliundè à Româ progeniti? Si primarium inter Hierarchiæ eccleſiaſticæ beneficia, quale eſt Romanus Pontificatus (*f*); Si principalia ex beneficiis Epiſcopalibus, quæ in Italiâ ſunt, in Sicilia, in Luſitania, in Regno Neapolis, in Hiſpania &c., licitum erat Clericis extraneis adipiſci; numquid non licuiſſet aſſequi minutiora? Numquid non verum eſt, quod ſecundo Chriſti Sæculo decurrente, Eccleſia totali, & integrâ libertate potiebatur, admittendi ad eccleſiaſtica beneficia tàm Clericos extraneos, quàm indigenas? Et ſi Eccleſia tunc totâ illâ, ſuperius indicatâ, libertate perfruebatur; eccur nunc etiam non eâdem gaudere debet? Quid ab eo tempore, quid peccavit, ut nunc æquali ac tunc, non mereatur libertate potiri?

(a) *Anaſtaſ. Bibl. Luitprand. Platin. & alii in Teleſph. Hygin. & Eleut.*
(b) *Ciacon. Vit. Pontif. in Victor. Baron. an. 194. n. 1.*
(c) *Anaſtaſ. Luitprand. Ciacon. &c. in Anicet.*
(d) *Card. Baron. an. 158. Platin. & alii in Pio I.*
(e) *Vid. in ſerie Pontific.*
(f) *Barboſ. Jur. Eccleſ. Univ. l. 3. cap. 4. n. 47. cum aliis, ibi.*

SÆCULUM CHRISTI III.

CAPUT IV.

In quo ex dictis, & factis multorum Patrum, doctrinâ, & reſpectivè ſanctitate, celebrium, ac præſertim SS. Hippolyti *Portuenſis*, Gregorii *Thaumaturgi*, Alexandri *Cappadocis*, Cypriani *Carthaginenſis*, *atque* Origenis, *& aliorum probatur, quod Eccleſia, per totum ejuſdem Chriſti* Sæculum tertium, *integrâ libertate poſita eſt, conferendi Eccleſiaſtica beneficia non modo Clericis indigenis, verùm etiam extraneis.*

SUMMARIUM.

1 S.Hippolytus Martyr, *natione Arabs, vel Græcus, & Epiſcopus in Arabiâ, Epiſcopali poſteà beneficio Portuenſi potitus eſt.*

2 S.Gregorii Thaumaturgi *laudes referuntur. Fratrem habuit Athenodorum, fueruntque ambo Epiſcopi diverſarum Eccleſiarum.*

3 *Diſcordes Comani in Præſulis electione compromiſerunt in ipſum S.Gregorium, qui non aliquem civem, ſed Alexandrum Carbonarium elegit.*

4 S.Alexandrum Cappadocem *Clerici Hieruſalem, ac Epiſcopi Paleſtinæ Hieroſolymorum Antiſtitem deputarunt, tametsì extraneum.*

5 *Claruerunt Tertio Chriſti Sæculo* Euſebius, & Anatolius *Alexandrini, qui ſucceſſivè Laodicenæ præfuerunt Eccleſiæ, quamvis extranei.*

6 *Quâ paritèr ætate floruerunt S.Methodius Tyrienſis, S.Lucianus Nicomedienſis, S.Parthenius Lampſacenus, & alii, qui diverſis in locis, à quibus erant extranei, beneficia poſſederunt.*

7 *Iſti tam Sancti, & docti viri beneficia extra patriam non ſuſcepiſſent, ſi notum eis fuiſſet, juribus divino, naturali, & humano inhiberi, ne beneficia extraneis conferantur.*

8 Origenes *quis, & quantus vir fuerit: quoſque habuerit adverſarios, & quos fautores. Ejus doctrina, ubi errore caret, honoranda eſt.*

9 *De hoſpitalitate exercendâ, & peregrinis adjuvandis, multa profert Origenes. Ab Eleemoſynâ ad beneficia ipſi Contradictores argumentum ducunt.*

10 *Enumerans Origenes qualitates requiſitas in promovendo ad Sacerdotium, non nominat indigenatum: quem tamen non omiſiſſet, ſi de jure divino, & naturali exigeretur, in ſenſu Contradictorum.*

11 *Ipſe*

11 *Ipſe Origenes Alexandrinus, dum per Paleſtinam tranſiret, ab Epiſcopis Hieroſolymitano, & Cæſarienſi, Presbyteratu ordinatus eſt, carens literis dimiſſorialibus, etſi haberet commendatitias.*

12 *Demetrius Alexandrinus hac rè auditâ Origenem excommunicavit. Se anteà Origenes, caſtitatis colendæ ſtudio, eunuchum fecerat.*

13 *Eviratio non eſt irregularitas juris divini, & naturalis in lege novâ, ſed Canonici. Demetrius in culpam vocavit Origenem ob ſolam evariationem, non verò propter extraneitatem.*

14 *Demetrius Alexandrinus nullam agnovit culpam in extraneitate, ob quam Origenes ordinari non poſſet. Varii Præſules fuerunt eunuchi.*

15 *Laicus erat Origenes, quando Presbyter factus eſt, nec ulli Eccleſiæ fuit affixus. Obiit Tyri. Ejus promotionem omnes laudabant. Demetrius illam carpebat, & culpam etiam in Ordinatores refundebat.*

16 *In hoc Origenis facto ſeptem Patres Eccleſiæ ſententiæ noſtræ favent, quod extraneitas à beneficiis Eccleſiaſticis non repellat.*

17 S. Cyprianus *quis, & qualis fuerit. Conſulit Eucratio Epiſcopo, nè permittat hiſtrionem artem mimicam edocere; ſed ei ſubſidia præbeat inter cæteros dè proventibus Eccleſiæ viventes.*

18 *Quod ſi Eccleſiæ Eucratii facultates deeſſent, monet S. Cyprianus, ut hiſtrio ille Carthaginem mitteretur, ubi ab Eccleſiâ ſportulas obtinuiſſet.*

19 *Alibi S. Cyprianus Clero ſuo ſcribit, ut de reditibus Eccleſiæ abundè peregrinis ſubſidia conferri ſatagerent. Nec hiſtrioni, neque peregrinis præfatis de ſuperfluis fuit collatum.*

20 *Superfluitas redituum vel non, vel vix in ulla Eccleſiâ dari potuit. Verba D. Jo: Chryſoſtomi de ipſis reditibus referuntur.*

21 *Quatuor viri, à Romanâ Eccleſiâ toto Cælo extranei, hoc ſæculo Chriſti tertio. Summum Pontificatum adepti ſunt. Ex his Anterus Calaber.*

22 *Decretum Anteri Papæ, de tranſlationibus Epiſcoporum ab unâ ad aliam Eccleſiam, editum refertur, ad conſultationem Antiſtitum Hiſpaniæ.*

23 *Sequitur textus ejuſdem Decreti, admittentis tranſlationem Præſulis de una ad aliam Eccleſiam, ſi adſit neceſſitas, vel utilitas.*

24 *Contenta in hac epiſtolâ Anteri certa ſunt. Epiſcopi ſic tranſlati, vel à primâ Eccleſiâ, vel à ſecundâ extranei ſunt.*

25 *Anteri decretum, à Cæleſtino PP. I. fuit confirmatum, occaſione transferendi Proclum Cizicenum ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam.*

26 *Proclus fuerat diſcipulus S. Joannis Chryſoſtomi, Cizicenis datus in Præſulem, qui eundem recuſarunt accipere.*

27 *Plura Concilia tranſitiones Antiſtitum de unâ ad aliam Eccleſiam vetuerunt. Factæ tamen juſtâ de causâ, & cum legitimâ auctoritate, permiſſæ ſunt.*

28 *Probat Socrates, licitas eſſe translationes Antiſtitum de unâ ad aliam Eccleſiam, juſtà de causâ, & legitima auctoritate factas.*

29 *Recenſentur plures Epiſcopi, de uno ad aliud beneficium Epiſcopale tranſlati ante tempora Cæleſtini. Epiſcopi tranſlati vel à primâ, vel à ſecunda ſede, ſunt extranei.*

30 *Multorum nomina recenſentur, qui in Oriente, & Occidente, tranſlati fuerunt de uno ad alium Epiſcopatum.*

31 *Ex Pelagio Papa II. & Hincmaro Remenſi alterutrâ ex his cauſis concurrente, neceſſitatis, vel utilitatis, licita eſt Antiſtitum tranſlatio.*

32 *Si dicatur quod cauſa utilitatis, vel neceſſitatis juſtificet tranſlationem Antiſtitum; etiam cauſa neceſſitatis, vel utilitatis juſtificat collationem beneficiorum extraneis.*

PRO-

1. PROSEQUIMUR arreptum iter, & jam tertium Chriſti ſæculum introgredimur, ubi lauta nobis datur ſeligere documenta, & exempla, quæ validè probant libertatem Eccleſiæ, in conferendis ſacris præbendis, tum Clericis extraneis, tum indigenis. Et in primis occurrit nobis *S. Hippolytus* Martyr (quem natione Arabem fuiſſe cenſet Ughellius (*a*), Clementis Alexandrini diſcipulus,& ejuſdem etiam Clementis hortatu Romam profectus, ubi à Calliſto Papa I. Epiſcopatum Portuenſem obtinuit (*b*). Claruit autem anno Chriſti 220. (*c*). Hic, Trithemio teſte, vir fuit, in divinis ſcripturis valdè ſtudioſus, & eruditus (*d*), multaque ſcripſit, ac penè incredibilia volumina Græco idiomate (*e*), ac tàm propter ſanctitatem, inter Divos (*f*), quàm propter doctrinam inter Scriptores eccleſiaſticos numeratur (*g*). Eum fuiſſe Metropolitanum Arabiæ teſtatur Gelaſius Papa I. (*h*), nimirum antequàm venerit in Italiam (*i*). Succeſſivèque fuiſſe Epiſcopum Portuenſem tradunt Nicephorus (*l*), Zonaras, & alii permulti (*m*). An verè fuerit Arabs, vel ex aliâ regione ortus, nobis eſt totalitèr incompertum: nec mirum! nam etiam D. Hieronymus, nedùm cujàs eſſet, ſed etiam cujus Eccleſię eſſet Pontifex, ignoravit (*n*). Fortè, cum tot, ac tanta volumina Gręco ſermone conſcripſerit, potuit eſſe origine Gręcus. Veruntamèn utcumque res ſe habeat, fueritque vel Gręcus, vel Arabs, certè, quia ab initio in Arabiâ Epiſcopalem ſedem obtinuit, & poſteà in Italiâ Portuenſem cathedram impetravit, proculdubio, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ, erat extraneus, & beneficium Epiſcopale obtinuit in loco, à quo nedùm erat extradiæceſanus, ſed etiam extraprovincialis, & extranationalis, ac toto Cœlo remotus: Arabia etenim eſt pars Aſiæ; Italia verò emicat in Europâ: quod ſi Arabibus in Italia, & Italis in Arabiâ, patens tunc fuit aditus ad Epiſcopalia beneficia; jam videt lector quam amplâ libertate potiretur Eccleſia præficiendi beneficiis nedùm Clericos indigenas, verum etiam extraneos. Hac autem libertate nunquam Eccleſia decidit, nunquam eâ potuit denudari: adeoque illâ plenè adhuc potitur, quemadmodùm tertio currente Chriſti Sæculo fruebatur.

(a) *Ughel. in Epiſc. Portuen. n.1. to.1. Ital. Sacr.*
(b) *Card. Baronius an.229. n.4. & in notis ad Martyrolog. 22. Auguſti.*
(c) *Bellarm. & Tritem. de Script. Eccleſ. in Hippolyto.*
(d) *Trithem. loc. cit.*
(e) *Sixt. Senenſ. Bibl. Sanct. l.4. in Hippolyto*
(f) *Martyrol. Rom. die 22. Aug. Uſuard. Beda, Ado, eod. die.*
(g) *S. Hieron. Trithem. Bellar. de ſcript. Eccleſ. in Hippolyto.*
(h) *Gelaſ. I. lib.2. de Nat. in Chriſto contr. Eutych.*
(i) *Card. Baron. in not. ad Martyrol. 22. Auguſt.*
(l) *Nicephor. lib.5. c.15.*
(m) *Martyrolog. 22. Auguſt. Sixt. Senen. Bibl. San. l.4. in Hipp. Baron. in Martyr. loc. cit. & an.229. n.4.5.*
(n) *S. Hieronym. de Script. Eccl. c.61.*

2. *S. Gregorius* Ponticus, ob miraculorum multitudinem, & præſtantiam, Thaumaturgus communitèr appellatus, à Trithemio vir doctus, & ſanctus (*o*), à D. Baſilio, magnus Gregorius nuncupatus (*p*), floruit anno Chriſti 233. (*q*). Qui uſque à primâ ætate ſtudio literarum addictus, in eiſdem valdè profecit (*r*), fratremque habuit nomine *Athenodorum*, qui non ſecùs ac ipſe, tùm Epiſcopali eminuit dignitate, tùm ſanctorum faſtis felicitèr eſt adſcriptus (*s*). Porrò S. Gregorius fuit Epiſcopus Neoceſareæ in Ponto (*t*). Sanctus autem Athenodorus, cujus Eccleſiæ Præſul fuerit, ignoratur (*u*). Tamen quià uterque non ſucceſſivè, ſed in ipſo juventutis flore Epiſcopatum adeptus eſt (*x*), ex eiſque Gregorius, primo Antiocheno Concilio interfuit, contrà Paulum Samoſatenum, Gallieni tempore celebrato (*y*): Athenodorus verò, nedùm illi primo, ſed etiam ſecundo ejuſdem loci Concilio adfuit, ob eandem cauſam, ſub Aureliano Principe, convocato (*z*); citrà dubium eſt, quod uterque uno, & eodem tempore beneficium Epiſcopale in duabus diſtinctis Urbibus tenuerunt: & ſic vel tàm Gregorius, quàm Athenodorus (utpote fratres, & ejuſdem loci indigenæ, ac naturales) vel ſaltem eorum alteruter, præbendam Epiſcopalem obtinuit in Eccleſiâ, à quâ erat extraneus. S. Gregorius Nyſſenus, qui ejus vitam ſcripſit, ejuſdem patriam ſub ſilentio præterivit: ſed cum narret hæc: *à quibus natus ſit, aut quamnam ab initio habitaverit Civitatem, ut quæ ad propoſitam narrationem nihil nobis conferant, prætermittemus* (*aa*); Satis indicat Gregorium non fuiſſe Neocæſarienſem: non enim tacuiſſet Nyſſenus Urbis nomen, tamquam patrię, quam ſubindè nominat ut Sedem Epiſcopalem, ſi eadem fuiſſet Thaumaturgo Urbs Epiſcopalis, & patria.

(o) *Trithem. de Scrip. Eccl. in Greg. Neocæſarien.*
(p) *S. Baſil. in epiſt. ad Neocæſarien. 62. 63. 64.*
(q) *Card. Baron. an. 233. n.6. & in not. ad Martyr. die 17. Nov. Bellarm. de Scriptur. Eccl. in Greg. Neoc.*
(r) *S. Hier. de Script. Eccl. cap.65. Honor. Auguſtod. Trithem. eod. tit.*
(s) *Martyrol. Rom. die 18. Octobr. & 17. Novembr.*
(t) *S. Greg. Nyſs. in vit. S. Greg. Thaum.*
(u) *Baron. an. 233. n.5. & 6.*
(x) *Euſeb. l.6. c.23. Baron. loc. cit.*
(y) *Euſeb. hiſt. lib.7. c.22. Baron. in not. ad Martyr. die 12. Nov.*
(z) *Euſeb. hiſt. lib.7. c.22. Baron. an. 266. n.3. & 272. n.1.2.*
(aa) *S. Greg. Nyſſen. in vit. S. Greg. Thaum. c.2. in fin.*

3. Rursùs addens, quod Phędimus Amaſeę Pręſul, illi latitanti, & per trium dierum itèr diſtanti, nè munus Epiſcopale amplecti cogeretur, *prò manu verbum impoſuit; eum Deo conſecrans, qui corpore non aderat, & ei illam civitatem attribuens, quam uſque ad ea tempora contigerat teneri errore idolorum* (a), patefacit quod Thaumaturgo non eſt commiſſum regimen patriæ, ſed alteriùs urbis, quam contigit ejus ſolertiâ paſtorali indigere. Inſupèr dum S. Gregorius Thaumaturgus in Neocæſarienſi Cathedrâ reſidebat, accidit ut cives Comani pro deligendo ſibi Epiſcopo diſceptarent: qui cum tandem in ipſum Gregorium compromiſiſſent, ille non aliquem ex incolis ejuſdem urbis, ſed virum rudem, & exoticum, qui tunc fortè de Ponti montibus Comanam Urbem carbonem venditurus, acceſſerat, prælegit (b), fuitque inſignis ille, ac celleberrimus *Alexander Carbonarius*, qui Comanam Eccleſiam optimè rexit, & ſub Decio Imperatore, igne tortus, martyr occubuit (c). Igitur hic ſummatim adſunt tres ſancti viri, qui vel recipiendo Epiſcopatum, vel reſpectivè, Epiſcopum deligendo, factis propriis demonſtrarunt, eccleſiaſticas præbendas, ipſumque epiſcopale beneficium, ritè poſſe viris extraneis conferri: qui & iiſdem propriis operibus oſtenderunt, eam per idem tertium Chriſti Sæculum, inter fideles, viguiſſe ſententiam, quod viri extranei, non ſecùs ac indigenæ, ſacrorum eſſent beneficiorum, in quacumque orbis parte, capaces: quomodò enim arcerentur à beneficiis inferioribus viri extranei, ſi ad epiſcopalis beneficii faſtigium licitè poterant pervenire?

(a) *Idem loc. cit. c. 6.*

(b) *Idem Greg. Nyſſen. ubi ſupr. c. 13. ap. Surium die 17. Nov.*

(c) *Martyrol. Rom. 11. Aug. Baron. an. 253 n. 138.*

4. *S. Alexander* Cappadox vir doctrinâ, & ſanctitate conſpicuus (d), floruit anno Chriſti 250. & ſub Decio Imperatore martyrium felicitèr conſummavit (e). Hic cum eſſet epiſcopus Cappadociæ, & ut ait S. Hieronymus, *deſiderio ſanctorum locorum Hieroſolymam pergeret, & Narciſſus Epiſcopus ejuſdem urbis jam ſenex regeret Eccleſiam, & Narciſſo, & multis Clericis ejus revelatum eſt alterâ die manè intrare Epiſcopum, qui adjutor Sacerdotalis cathedræ eſſe deberet. Itaque re ità compertâ, ut prædicta fuerat, cunctis in Paleſtinâ Epiſcopis in unum congregatis, adnitente quoque ipſo, vel maximè Narciſſo, Hieroſolymitanæ Eccleſiæ cum eo gubernaculum ſuſcepit* (f). Diſtat Cappadocia ab Hieroſolymis infinito penè intervallo: quippè Cappadocia eſt Regio Aſię minoris, Euxino Mari adjacens, inter Galatiam, & Armeniam poſita, introrſus ad Auſtrum (g). Hieroſolymitana verò Urbs, Metropolis eſt Judeæ, in Paleſtinâ exiſtentis, regione Aſiæ majoris (h), & tamen tàm Narciſſus, quàm Alexander, ambo ſanctorum faſtis adſcripti (i), necnon Clerici Hieroſolymitani, & cum eis cuncti Epiſcopi Palęſtinæ, in eo voto fuerunt, quod ipſe Alexander, ſinè culpâ, inibi poſſet beneficium epiſcopale conſequi, ubi erat nedùm extradiæceſanus, ſed etiaam extraprovincialis, & extranationalis: quo facto nos proculdubio ſuis vocibus, & quidem concordibus erudierunt, ritè, & rectè beneficiis eccleſiaſticis poſſe præfici Clericos etiam extraneos, dummodò benemerentes, & dignos.

(d) *Trith. de Script. Eccl. & Honor. Auguſtod. eod. tit. in Alex.*

(e) *Euſeb. hiſt. l. 6. c. 7. 8. & 32. Niceph. l. 5. c. 9. & 10. Baron. an. 199. nu. 9. & 205. n. 3. & 253. n. 124. & in not. ad Martyr. 18. Martii. Beda, Vſuardus, Ado, & Surius, eod. die.*

(f) *S. Hier. de Scrip. Eccl. c. 62.*

(g) *Philip. Ferrar. Lexic. Geogr. V. Cappadocia.*

(h) *Idem verb. Hieruſalem.*

(i) *Martyrol. die 18. Martii, & 29. Oct. ibiq. Card. Baron. in notis.*

5. Floruerunt hoc eodem tertio Chriſti Sæculo duo celeberrimi viri, patriâ Alexandrini, *Euſebius*, & *Anatolius*, qui ſucceſſivè cathedram Epiſcopalem Laodicenam in Syriâ ſunt adepti. De primo narrat Euſebius (l), quod à Dionyſio Epiſcopo ſuo Antiochiam miſſus ad primam Synodum, adverſus Paulum Samoſatenum celebratam, adeò egregiè prò fidei Catholicæ tuendâ puritate ſe geſſit, ut redire in patriam non ſit permiſſus, ideòque Laodicenâ Eccleſia, tunc per mortem Socratis viduatâ, donatus eſt (m). *Anatolius* verò, à Theotecno Cęſareæ Palęſtinæ Epiſcopo in Antiſtitem ordinatus, ut ſibi in Epiſcopatu ſuccederet, per aliquod tempus Coepiſcopus ibi ſedit. Verum ad ſecundum Antiochiæ Concilium properans, ob eandem Samoſateni cauſam convocatum, cum Laodicenam urbem adveniſſet, eidem Eccleſiæ, quæ ob mortem Euſebii fortuitò tunc vacabat, Laodicenis poſcentibus, eſt præfectus (n). Anatolii doctrinam celebrant S. Hieronymus, aliique de Scriptoribus eccleſiaſticis tractantes (o). Ejuſdem ſanctitatem teſtantur eccleſiaſtica monumenta (p). Itaque tametſi Alexandria urbs ſit præcipua

(l) *Euſeb. Cæſar. hiſt. l. 7. c. ult.*

(m) *Vid. de eo Card. Baron. an. 263. 12. & 283. 10.*

(n) *Euſeb. Cæſar. hiſt. l. 7. c. 26. Surius vit. S. Anatolii die 3. Julii.*

(o) *S. Hier. Honor. Auguſtod. & Trith. de Scriptor. Eccleſ. in Anatolio.*

(p) *Surius loc. cit. Martyr. Roman. Ado, Vſuard. 3. Julii. Niceph. l. 6. c. 36.*

pua Ægypti, regionis Africæ: Cæſarea verò, atque Laodicea, urbes ſint Syriæ, regionis Aſiæ; nihil obſtitit, quin Patres Concilii primi Antiocheni (quos ferè infinitos fuiſſe referunt hiſtoriæ (*a*), necnon Theotecnus Primas Palęſtinæ, totuſque Clerus, & populus Laodicenus, dignum, & juſtum eſſe, cenſuerint, quod Euſebius, & Anatolius, in Cæſarienſi, & Laodicenâ Eccleſiis, reſpectivè beneficium epiſcopale conſequi mererentur: undè nobis documentum validiſſimum exhibetur, quod communis Eccleſiæ ſenſus hoc eodem tertio Chriſti Sæculo fuit, ritè, ac rectè poſſe ſacras præbendas, & ipſa beneficia epiſcopalia tùm Clericis extraneis, tùm indigenis diſpenſari, multò magis verò beneficia ordinis inferioris, vel quidquid erat tunc, cui nunc ſuccedant ipſamet beneficia.

(a) *Card. Baron. an. 266. n. 3.*

6. *S. Methodius*, Olympi priùs in Lyciâ, mox Tyri in Phæniciâ Epiſcopus, claruit anno Chriſti 255. (*b*), & nedùm inter Scriptores eccleſiaſticos (*c*), ſed etiam inter ſanctos, in Eccleſiâ clariſſimos, numeratur (*d*). Pariter *S. Lucianus*, priùs Antiochenæ Eccleſiæ Presbyter, ac deindè Nicomediæ Epiſcopus, floruit anno Chriſti 280 (*e*), & ipſe quoque, tàm Scriptorum eccleſiaſticorum (*f*), quàm ſanctorum catalogo adſcriptus eſt (*g*). Hi autem in binis, ac diſſitiſſimis Eccleſiis ſtipendia presbyteralia, & reſpectivè epiſcopalia, promerentes, proculdubio eccleſiaſtica beneficia conſecuti ſunt in locis, à quorum alterutro, & extranei erant, & extradiæceſani, & extraprovinciales, quinimò, & extranationales. Quibus Beatis viris addi poſſet *S. Parthenius*, filius Diaconi Melitenſis in Armeniâ, atque ejuſdem Eccleſię Presbyter, qui deindè factus eſt epiſcopus Lampſacenus in Myſiâ, ruenteque hoc Sæculo vixit (*h*). Addi poſſet quoque *S. Pierius* Presbyter Alexandrinus, qui per hæc ipſa tempora vixit, & poſt perſecutionem Diocletiani in Romanam Eccleſiam ſe recepit (*i*), ubi & S. Laurentius Hiſpanus, intra hoc Sæculum, cum Levitali officio Diaconale quoque aſſecutus eſt beneficium.

(b) *Honor. Auguſtod. de Script. Eccl. Sixt. Senenſ. Bibl. Sanct. l. 4. in Methodio.*
(c) *Iidem & S. Hier. ac Bellarm. de Script. Eccl. in Methodio.*
(d) *Martyr. Roman. Beda, Vſuard. Ado 18. Sept.*
(e) *Sixt. Senen. Bibl. Sanct. l. 4. Trithem. de Script. Eccl. verb. Lucianus.*
(f) *Iidem, ac S. Hier. & Honor. Auguſtod. de Script. Eccl. in Luciano.*
(g) *Martyr. Roman. die 7. Jan. & ibi Card. Baron. in Notis.*
(h) *Vid. Surium die 7. Febr.*
(i) *Sixt. Senen. Bibl. Sanct. l. 4. Trithem. de Script. Eccl. verb. Pierius.*

7. Addi demùm poſſent & alii, qui per hoc idem ſpatium temporis effulſerunt, in ſortem Domini vocati, & Deo in Eccleſiis, à quibus erant extranei famulantes: Sed eorum, quos hucuſque recenſuimus, ſeries ſit ſufficiens: non enim dubium eſt, quin iſti, tàm ſancti, & tàm ſapientes Viri, cunctos ſuis operibus edocuerint, ritè, ac rectè poſſe fieri, quod fecerunt: quandoquidem non eſt credibile, quod ipſi ſacras præbendas in locis, à quibus erant extranei ſuſcepiſſent, ſi notum illis fuiſſet, divino, ac naturali jure, atquè canonicis conſtitutionibus interdici, nè beneficia eccleſiaſtica Clericis extraneis conferrentur, prout ex oppoſito jactitatur. Quinimò cum hucuſque oſtenſum ſit, quod & primo, & ſecundo, & tertio Chriſti Sęculo, ſolitum fuit beneficia ipſa, nedùm Clericis indigenis, ſed etiam extraneis impertiri: argumentumque ab eo, quod ſolitum eſt fieri, poſtulatum, ſit in jure, & apud Doctores, validum, atque potens (*l*); nihil aliud ex hucuſque propoſitis inferri poteſt, niſi, quod libera eſt Eccleſia, in admittendo etiam Clericos extraneos, nedùm indigenas, ad eccleſiaſtica beneficia. Sed ad alia properemus.

(l) *L. Si quis donaturus ff. de uſur. Pereira de Poteſt. eligendi c. 6. n. 2. Barboſ. loc. com. argum. juris loc. 102. cum aliis ab eo allegat.*

8. *Origenes* Adamantius, natione Ægyptius, patriâ Alexandrinus, profeſſione Grammaticus, & Philoſophus, ac tandem dignitate Præsbyter, omniumque ſcientiarum peritiſſimus (*m*), atque zelo fidei Chriſtianæ nulli ſecundus: prò quâ etiam tormenta immodica paſſus eſt (*n*), quamquam in ipſo Martyrii articulo defecerit, Idolis thus adhibens, ne fœdum ſtuprum, ſibi ab Æthiope inferendum, niſi ſacrificaret, miſerabilitèr ſuſtineret (*o*), floruit anno Chriſti 226. De illius ſalute anceps eſt judicium, connumerantibus aliis eundem inter Catholicos, aliis inter Hæreticos, ob errores, qui in ejus ſcriptis ebulliunt: an à ſe prolatos, an verò Hęreticorum operâ ſuis ſcriptis inſperſos, ignotum eſt. Certè illum impensè laudarunt Euſebius Cęſarienſis, qui & apologiam pro ipſo ſcripſit, Pamphilo Presbytero attributam (*p*). Joannes quoquè Hieroſolymitanus (*q*), Palladius Galata (*r*), Evagrius Ponticus, & alii ex antiquioribus, illius pro-

(m) *S. Hier. de Script. Eccl. c. 54.*
(n) *S. Epiph. hæreſ. 64.*
(o) *S. Epiph. loc. cit.*
(p) *Euſeb. hiſt. lib. 6. S. Hier. l. 2. in Ruffin.*
(q) *S. Hieron. ep. 61 ad Pammach. S. Epiph. ad Joan. Jeroſ. inter ep. S. Hier. ep. 60.*
(r) *S. Hier. ad Cteſiphontem c. 2.*

propugnatores fuerunt: & ex modernioribus Joannes Picus Mirandulanus, Gilbertus Genebrardus, Stephanus Binetus, Petrus Halloxius, & alii (*a*). Vicèverſa verò impugnatores habuit Methodium Tyrienſem (*b*): Euſtatium Antiochenum (*c*). Pachomium Tabennenſem, & alios, ac prẹſertìm ſanctos Epiphanium, Baſilium, Hieronymum (*d*): ſed de pereximiâ illius doctrinâ, ubi errore caret, nemo dubitat, quin ſit habenda in honore, nam & Sancti Patres ejuſdem exiſtimationem congruam habuerunt(*e*). Tales autem, ac tanti ponderis habuit circumſtantias hujus viri promotio, ut bonum ſit eandem aliquantò fuſiùs recenſère.

9. Origenes igitur, quem ſenſum habuerit, de Clericis extraneis ad præbendas eccleſiaſticas admittendis, deduci poteſt ex verbis, quæ protulit de advenis, & peregrinis, hoſpitalitatis officiis confovendis: ait enim in Epiſtolam D. Pauli ad Romanos, *dicens*, Apoſtolus, *ſectandam eſſe hoſpitalitatem, non illud ſolum oſtendit, ut venientem ad nos hoſpitem ſuſcipiamus, ſed & requiramus, & ſolliciti ſimus, & ſectemur, ac perquiramus ubique hoſpites, nè fortè in plateis ſedeant, nè extrà tectum jaceant. Recordare Loth, & invenies, quod non illum hoſpites, ſed ipſe quæſierit hoſpites, & hoc erat hoſpitalitatem ſectari* (*f*). Et in Geneſim. *Audite hæc, qui peregrinis clauditis domos: audite hæc, qui hoſpitem, quaſi hoſtem vitatis. Loth in Sodomis habitabat. Alia ejus benègeſta non legimus. Hoſpitalitas in eo ſola ex uſu veniens memoratur, evadit ignes, evadit incendia ob hoc ſolum, quod domum ſuam patefecit hoſpitibus. Hoſpitalem domum Angeli ingreſſi ſunt: Clauſas hoſpitibus domos ignis ingreſſus eſt* (*g*). Sanè magnam vim faciunt Contradictores ſuper ratione, in diſpenſandis eleemoſynis obſervandâ: contenduntque has eſſe indigenis, non extraneis conferendas: argumentum deducentes ab eleemoſynis ad beneficia: quâ de rè infrà latiùs erit ſermo. Nulli quoque dubium eſt, quin ſint ejuſdem naturẹ illẹ res, quæ ad alendos peregrinos ab Eccleſiâ deſtinantur, ac illæ, quẹ munerandis Clericis ſunt addictæ: omnes etenim ſunt res Eccleſiẹ, patrimonium Chriſti, & pretium peccatorum. Itàque Origenes ſentiens, quod ad eleemoſynas, & ad hoſpitalitatis officia, nedùm per Eccleſiam, ſed etiam per ipſos Laicos exercenda, extranei ſint admittendi, in eâ quoquè ſententiâ fuit, quod Clerici extranei ſint ad prẹbendas eccleſiaſticas admittendi, ut currat dictâ proportio.

10. Sed audiamus illum declamantem in Leviticum, de indumentis Pontificis, & Sacerdotum antiquẹ legis agentem, & de qualitatibus eorum, qui ſunt Sacerdotio decorandi: ait enim, *licet Dominus de conſtituendo Pontifice præcepiſſet, & Dominus elegiſſet, tamèn convocatur & Synagoga. Requiritur enim in ordinando Sacerdote & præſentia populi, ut ſciant omnes, & certi ſint, quià qui præſtantior eſt ex omni populo, qui doctior, qui ſanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligitur ad Sacerdotium, & hoc adſtante populo, nè qua poſtmodum retractatio cuiquam, nè quis ſcrupulus reſideret* (*h*). Enumerat Origenes prẹrogativas, & conditiones, quibus prẹditus eſſe debet quiſquis eſt ad Sacerdotium promovendus: quas qualitates dicit debere eſſe, *præſtantiam*, *doctrinam*, *ſanctitatem*, & *virtutis eminentiam*: ſed quod debeat eſſe indigena, oriundus, civis, naturalis, de hoc nec verbum facit: & tamen, ſi de jure naturali, divino, & canonico eſſet, quod ſacrẹ prẹbendẹ non niſi indigenis conferantur, prout contendunt Contradictores; Origenes hanc qualitatem, utpotè graviſſimam, & urgentem, nullatenùs tacuiſſet. Cumque prudentèr, atque rationabilitèr cogitari non poſſit, quod in hac rerum deſcriptione, prærogativa indigenatus fuerit caſu, ignorantiâ, vel ex torpore intermiſſa; nihil aliud concludi poteſt, niſi, quod Origenes nullam agnovit adeſſe legem, quẹ collationem officiorum, & ſtipendiorum, ſivè beneficiorum eccleſiaſticorum, ad ſolos indigenas coarctaret.

11. Sed nè hoc argumentum, ex Origenis ſcriptis eductum, tamquam negativum,

(a) *Vid. Bellarm. de ſcript. Eccl. in Origen. & Natal. Alex. ſæc. 3. c. 3. art. 3. & diſſert. 16*

(b) *S. Epiph. hæreſ. 64. S. Hier. de ſcript. Eccl. c. 54.*

(c) *S. Hier. loc. cit.*

(d) *S. Epiph. hæreſ. 54. S. Baſil. de Spiritu ſancto cap. 30. S. Hier. ubi impugnat Periarchon.*

(e) *Vid. Natal. ab Alex. biſt. ſæc. 3. c. 3. art. 12. §. 3. verſ. anno.*

(f) *Origen. in epiſt. ad Rom. c. 12. lib. 9.*

(g) *Origen. in Geneſ. c. 17. hom. 5.*

(h) *Origen. in c. 8. Levit. hom. 6. in med.*

tivum, pro infirmo, & imbecilli habeatur; fiat affirmativum ex ejus geſtis. Alexandriæ morabatur Origenes, à Demetrio Epiſcopo ad eccleſiaſticę ſcholę regimen deputatus, quam anteà Clemens Alexandrinus, ejus Præceptor, moderabatur (*a*), cùm Eccleſiæ plures, in Achajæ partibus conſtitutæ, illum ad eas pergere deprecatæ ſunt, prò Hæreticis, ibi degentibus, convincendis, *quo cum pergeret*, inquit Euſebius, *& iter neceſſariò ageret per Palęſtinam, presbyter apud Cæſaream ab illius Provinciæ Epiſcopis ordinatur* (*b*): nempè ab Alexandro Hieroſolymitanorum, & à Theoctiſto Cæſarienſium Epiſcopis (*c*). Origenes ergò Ægyptius, & Alexandrinus, Hieroſolymis, & in Palęſtinâ, ordinatur, ubi nedùm non erat indigena, ſed erat poſitivè extradiœceſanus, extraprovincialis, & imò extranationalis: nec ejus ordinatio facta eſt de proprii Epiſcopi aſſenſu, quamquam apud S. Hieronymum legatur, quod *propter Eccleſias Achajæ, quæ pluribus hæreſibus vexabantur, ſub teſtimonio eccleſiaſticæ epiſtolæ, Athenas per Palęſtinam pergeret* (*d*), quippè eccleſiaſticæ illius epiſtolæ nomine, non *dimiſſorialis*, ut à quocumque Antiſtite poſſet ordinibus inſigniri, ſed *Commendatitia* intelligitur, quâ Origenis fides, & pietas, ſui Præſulis teſtificatione pateret (*e*). Quandoquidem autem, in ſenſu Contradictorum, antiquis temporibus erat ſemper idem ad ordines, & ad beneficia eccleſiaſtica promoveri, nempè cum ordinibus etiam ſtipendia de bonis Eccleſiæ, Clericis debita, promereri; quidquid hic dicitur de ordinatione, afficit etiam prò eccleſiaſticis beneficiis.

(a) S. Hier. de ſcript. Eccl. c. 54.
(b) Euſeb. hiſt. lib. 6. c. 20.
(c) S. Hier. loc. cit. Euſeb. lib. 6. c. 7.
(d) S. Hier. ubi ſupr.
(e) Thomaſſin. nov. & vet. Eccl. Diſcipl. p. 2. lib. 1. c. 1. num. 8.

12. Infremuit ad hæc audita, ſuper ordinatione Origenis, Demetrius Epiſcopus Alexandrinus, illius Ordinarius, eumque majoris excommunicationis telo trajectum, ab Eccleſiâ publicè reprobavit, tantâque *in eum debacchatus eſt inſaniâ, ut per totum mundum ſuper nomine ejus ſcriberet* (*f*). Cauſam clamoris refert Euſebius, non zelo, ſed invidiæ Demetrii, qui cum audiſſet, Origenem, caſtitatis cuſtodiendæ ſtudio, virilia ſibi, vel penitùs amputaſſe, vel ut aliis placet pharmaco deſiccaſſe (*g*), *tametsì hoc audax ejus facinus vehementèr admiratus eſt, tamèn incredibilem animi propenſionem, & ingenuitatem fidei amplexatus, eum illicò confidere, ac bono animo eſſe jubet, & majore curâ, ac ſtudio in munus Catecheſeon incumbere hortatur. Ac tùm quidem Demetrius eo animo fuit, & ſententiâ. Verùm non longo temporis ſpatio poſt, idem, cum Origenem proſperè, ac felicitèr rem gerentem, & magno ſplendore, famæque celebritate, apud omnes prædicatum, animadverteret; ardore quodam æmulationis (ut eſt hominum captus) incenſus, apud Epiſcopos totius Orbis, eum, tanquàm abſurdiſſimi facinoris reum, per literas notare tentabat. Et quoniam Theoctiſtus Cæſareæ Epiſcopus, & Alexander Hieroſolymorum, ſpectati in primis, & præſtantes, præ cæteris Palęſtinæ Epiſcopis, ampliſſimâ dignitate, & ſummo honoris gradu, Origenem dignum arbitrati, manus illi, ut Presbyterio fungeretur, impoſuerant; Idcircò Demetrius ſimùl atque Origenes ad tam magnam gloriæ claritatem proceſſerat, atque adeò apud omnes homines ubique gentium non obſcurum virtutis, & ſapientiæ nomen, decuſque obtinuerat, cum nulla alia criminatio contrà Origenem ipſi ſuppeteret, facti illius, quod ineunte ætate conſciviſſet, calumniam, tamquam gravem ignominiæ notam, ei objectavit, eoſque ſimul, qui illum presbyterum creaviſſent, criminibus involvere conatus eſt* (*h*).

(f) Hieron. de ſcrip. Eccl. c. 54.
(g) Card. Baron. an. 230. num. 4.
(h) Euſeb. hiſt. lib. 6. c. 8.

13. Sed quidquid fuerit de internâ Demetrii Alexandrini æmulatione cum Origene; certum eſt, quod vox querimoniæ, in ore illius reſonans, juſta erat, propter ſpontaneam ipſius Origenis evirationem. Hanc aliqui, talis Viri defenſores, à culpâ excuſant, eo quod pharmaco ſibi generandi potentiam abſtulerit, adeòque propriè ſe ipſum non mutilaverit. Attamèn, ut omittamus tale evirationis qualecumque ſit delictum, ſivè pharmaco, ſivè mutilatione peractum; hoc certiſſimum eſt, impedimentum illud, ſeù irregularitatem, ex tali actione provenientem, ut innuit Cardinalis Baronius (*i*), non eſſe in lege novâ, jure divino, & naturali introductam: ſicuti vetitam fuiſſe, & eſſe extraneitatem autumant

(i) Baron. an. 230. num. 4.

Con-

Contradictores. Ideòque mirum eſt, quod Demetrius Origenem carpſerit propter impedimentum, ex eviratione ſpontè procuratâ, ſolo canonico jure obortum, & non propter extraneitatem à loco, in quo promotus fuerat, naturali, atque divino jure, ut ab ipſis contenditur, interdictam. Evidens quippè eſt, quod Demetrius Alexandrinus adeò acritèr in Origenem invectus fuerit, non tam ob ipſius caſtrationem, jam à multis annis anteà peractam, & ſibi jam dudum manifeſtam, quam propter ipſius ordinationem cum tali impedimento canonico ad effectum productam: eodem enim crimine, uti patet ex verbis Baronii ſupralaudati, incoluebat Ordinatores, & Ordinatum. Conſtat autem, quod Alexander Hieroſolymitanus, & Theoctiſtus Cæſarienſis Epiſcopi, Origenis promotores, nullam partem in ipſius caſtratione habuerant, ſed ſolum in ordinum collatione poſt ipſius evirationem. Prò qua eviratione vi ſolius juris canonici tale impedimentum incurritur, quatenùs canonum Apoſtolicorum decreto (*a*), Laicus voluntarius ſui abſciſſor à Clero in perpetuum repellendus decernitur: Clericus verò ab ordine deponi jubetur. Et ità Leontium Antiochenum fuiſſe, ex hoc titulo, ab Epiſcopatu dejectum, narrant Socrates (*b*), Theodoretus (*c*), & alii: ipſumque Leontium S. Athanaſius, de Arrianis loquens, hoc acuto ſcommate denotavit: *inter eos Leontius ille caſtratus, quem nec ſub laici quidèm ſpecie ad communionem admitti oportuit, eo quod ſe ipſum abſcidit, ut liberè cum Euſtolio dormiret* (*d*).

(a) *Canon. Apoſt. c. 21. & 22. 23. 24.*
(b) *Socrat. l. 2. c. 22.*
(c) *Theodor. l. 2. c. 24.*
(d) *Athan. ep. ad ſolitarios.*

14. Non deſunt tamen aliqui contendentes, quod Origeni nullam intulit irregularitatem propria ſui ipſius eunuchizatio, & quod leviſſimæ ſint rationes, quibus Cardinalis Baronius eam inculpat (*e*), ſed fortè non minùs levia ſunt motiva, quibus illam excuſantes, utuntur (*f*). Undè neutriùs partis rationibus hic diſcuſſis; hoc unum eſt, quod Demetrio Epiſcopo Alexandrino duplex fuit cauſa carpendi Origenem: prima, & potior erat, quod ſacros Ordines, & conſequentèr etiam ſtipendia Eccleſiaſtica, ſuſcepiſſet Hieroſolymis, ubi erat extraneus, contrà prætenſum jus divinum, & naturale, à Contradictoribus exaggeratum. Et ſecunda, quod eunuchizatus ad Presbyteratum acceſſiſſet, contrà ſolius juris canonici conſtitutum. Attamèn quià Demetrius, parvifacto vitio extraneitatis, ſolam culpam carpſit, ut opinabatur, commiſſam in ordinum, poſt evirationem, ſuſceptione; patet quod ipſe nullam culpam extraneitatis in Origene notavit, ſed ſolam conſideravit prætenſam culpam ſuſceptæ ordinationis, poſt ſpontaneam caſtrationem. Hanc ordinationem infectam crimine reputavit Demetrius, abominatione dignam, & omninò plectendam, nihil attento, quod etiam Meliton Epiſcopus Sardenſis anteà fuiſſet eunuchus (*g*), quippè hic, & alii, qui eodem paritèr defectu poſteà laborarunt (uti SS. Germanus, & Ignatius Antiſtites Conſtantinopolitani (*h*), aliique plures, de quibus in Eccleſiaſticis monumentis), vel vi alicujus infirmitatis, vel hoſtium ſuorum violentiâ eunuchi facti ſunt, vel reſpectivè aliquo impetu Spiritus Sancti ſpontaneè ſe abſciderunt: & ità præfatum Melitonem vocat S. Hieronymus *eunuchum in Spiritu Sancto*. Quo afflatu ſi ſe eviraſſet Origenes, cum de tali ſuperno motu nihil conſtaret Demetrio, hic habuit juſtum titulum abſciſſionem illam prò canonico impedimento in Presbytero conclamandi.

(e) *Cardin. Baron. an. 230. num. 5.*
(f) *Natal. ab Alex. hiſt. Sæc. 3. diſſert. 15. qu. 2. art. unic.*
(g) *S. Hier. de ſcript. Eccl. in Polycr. Epheſ. c. 45.*
(h) *Card. Baron. an. 714. l. 2. num. 4. & an. 813. num. 21. & 847. num. 34.*

15. Laicus itàque erat Origenes, cùm ab Alexandro Hieroſolymitano, & Theoctiſto Cœſarienſi ordinatus eſt, ſed nec Cœſarienſi Eccleſię, nequè Hieroſolymitanæ, nequè Alexandrinæ fuit affixus (*i*). Quinimò nunc in hac, nunc in illâ ipſarum Urbium conſiſtebat, uti narrat Euſebius, dicens, *intereà jugi, & continuato labore in explanatione divinorum voluminum perſiſtebat, ſivè Alexandriæ, ſivè apud Cæſaream poſitus, ſicut ex ipſis ejus commentariis indicatur* (*l*). Et Firmilianus Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus, *tantùm venerationis ergà Origenem, ſcientiæ, & doctrinæ gratiâ, habebat, ut indeſinentèr conſtringeret eum ſecùm morari* (*m*). Donec tandem in urbe Tyri mortuus eſt, & ſepultus (*n*). Hanc Origenis ordinationem juſtam, & legitimam fuiſſe ſtrenuè tuitus eſt S. Alexander Epiſcopus Hieroſolymitanus, ejuſdem ordinator, & ſub Decio Imperatore

(i) *Thomaſſin. de diſcip. p. 2. lib. 2. c. 1, n. 10.*
(l) *Euſeb. hiſt. l. 6. c. 20.*
(m) *Idem loc. cit. c. 21.*
(n) *S. Hier. de ſcrip. Eccl. c. 54.*

Mar-

Martyr glorioſiſſimus, qui referente D. Hieronymo, ſcripſit *ad Origenem, & prò Origene contrà Demetrium, eo quod juxtà teſtimonium Demetrii, eum presbyterum conſtituerit* (*a*). Ab omnibus quoquè paſſim fuiſſe hujuſmodi promotionem laudum præconiis celebratam, teſtatur Euſebius, dicens, *idque digniſſimè factum ab omnibus laudaretur, & nè ſic quidem dignus honor ſapientiæ ejus, ac virtutibus, in eum collatus diceretur* (*b*). Solus illam improbabat Demetrius Alexandrinus, & cauſam quærens reclamationem ſuam aliquo juſto titulo cohoneſtandi; ad culpam ſe voluit ſuſcepti presbyteralis ordinis poſt voluntariam evirationem præfatam: & promotionem hanc ut injuſtam ubilibet pervulgavit: *Momordit*, inquit Euſebius, *hic ſermo Demetrium, & non inveniens in eum cauſam alteriùs criminis, hoc, quod aliquandò puer adhùc ille egerat, & Epiſcopus jam iſte laudaverat, poſtmodum criminis loco protulit, etiam in illos culpam, qui eum ordinaverant, conatus inflectere* (*c*).

(a) *S.Hier.de ſcript. Eccl. in Alex. Cappad.c.62.*

(b) *Euſeb. hiſt.lib.6. cap. 8.*

(c) *Euſeb.loc.cit.*

16. Habemus ergò in hoc unico ſucceſſu ſeptem Patres, pro cauſæ noſtræ juſtitiâ perorantes: nempè primò Origenem: 2. Alexandrum Hieroſolymitanum: 3. Theoctiſtum Cæſarienſem: 4. Firmilianum Cæſareæ Cappadociæ Epiſcoporum: 5. Demetrium Alexandrinum: 6. Euſebium Cæſareæ Palęſtinæ Epiſcopum: 7. tandem S. Hieronymum. *Primus*, nempè *Origenes*, cauſæ noſtræ favet, quià extrà patriam, & provinciam ordines ſacros ſuſcepit, nullique Eccleſiæ eſt formitèr alligatus. *Secundus*, & *tertius*, nempè *Alexander Hieroſolymitanus*, & *Theoctiſtus Cæſarienſis*, nobis favent, quia ſacros ordines Origeni, viro extraneo contulerunt, neutri ex ſuis Eccleſiis áffixo. *Quartus*, nempè *Firmilianus*, nobis favet, quià Origenem Alexandrinum, in Palęſtinâ ordinatum, ad ſe in Cappadociam vocavit. *Quintus*, nempè *Demetrius Alexandrinus*, nobis favet, quià promotionem Origenis improbans, non extraneitatis vitium oppoſuit Promotoribus, vel Promoto, ſed ſolam culpam evirationis. *Sextus* demùm, & *ſeptimus*, nempè *Euſebius*, atque *D. Hieronymus*, nobis favent, quià ordinationi Origenis, tamquam juſtę, & legitimę, applaudunt. Nulla erat neceſſitas ordinandi Origenem, irregularem ex eviratione, extraneum ortu, & extranationalem, nec ulliùs Eccleſiæ ſe affixioni ſubiicientem: non ejus Epiſcopi concurrebat aſſenſus, ſed alta reclamatio: non eſt factus indigena Eccleſiæ, in quâ ordines ſuſcepit, ſed hùc illùc, pro ſuo arbitrio, & voluntate reſedit: hiſque ità ſe habentibus, non in eo carpta eſt extraneitas, ſed ſola eviratio. Quid ergò ad hæc dicemus? Niſi, totam rei ſeriem, ſeptem Patrum vocibus conclamare, *nullius momenti haberi, vel locum undè Origenes oriundus eſſet, vel Eccleſiam, ubi baptizatus &c.* quià *merè laicus erat*: *ex quo intelligebant Epiſcopi minimè neceſſarium eſſe Demetrii conſenſum, ut illum ordinarent* (*d*). Hoc autem in idem recidit, ac aſſerere, potuiſſe tunc temporis laicos extraneos ubilibet ad Sacerdotii apicem ſublimari, & conſequentèr etiam ad eccleſiaſtica beneficia, ex eo quod, ſecundum Contradictores, ut innuimus, idem tunc erat ſacris ordinibus, & beneficiis eccleſiaſticis inſigniri. Sicque ſubſiſtere nunc quoquè debet, quemadmodùm tunc ſubſiſtebat, libertas Eccleſiæ in conferendis prò ſuo libito ſacris præbendis etiam viris extraneis.

(d) *Thomaſſin.de diſciplin. par. 2.lib. 1. c. 1. n. 8. in fin.*

17. S. *Cyprianus*, natione Afer, patriâ Carthaginenſis, profeſſione Rhetor, *Cæcilius* cognomento vocatus, à Cæcilio Presbytero, quem habuit ad fidem perſuaſorem, dignitate tandèm Epiſcopus Patriæ, ac Martyr generoſiſſimus, floruit anno Chriſti 250. fuitque vir eloquentiâ, & ſanctitate celeberrimus, de quo paucis verbis S. Hieronymus hoc prolixum texuit elogium, *bujus ingenii ſuperfluum eſt indicem texere, cum ſole clariora ſint ejus opera* (*e*). Hic ab Eucratio Epiſcopo requiſitus, an eſſet ad communionem admittendus quidam Hiſtrio (qui à theatro quidem jam ceſſaverat, ſed populos edocebat modum ſcurillia ediſcendi, obtendens ſibi ad victum comparandum, nullam hac meliorem artem occurrere) reſpondit non eſſe admittendum, eo quod putaret, *nèc majeſtati divinæ, nèc evangelicæ diſciplinæ congruere, ut pudor, & honor Eccleſiæ, tàm turpi, & tàm infa-*

(e) *S.Hier.de ſcript. Eccl.in Cyprian.c.67.*

infami contagione fœdetur (*a*) Ideòque ipſe S. Cyprianus conſulit Eucratio, ut Hiſtrionis egeſtati, competenti fructuum Eccleſiaſticorum contributione ſuccurrat: *Quod ſi penuriam*, inquit, *talis, & neceſſitatem paupertatis obtendit, poteſt inter cæteros, qui alimentis Eccleſiæ ſuſtinentur, hujus quoque neceſſitas adjuvari* (*b*).

(a) *S. Cypr. lib. 1. ep. 10.*

(b) *S. Cypr. loc. cit.*

18. Obſtabat tamen hujuſmodi proviſioni paupertas Eccleſiæ Eucratii, minùs habilis ad ſtipendia cunctis pro eâ laborantibus, & egenis, ſub eâ viventibus, conferenda, ideoque monet Eucratium Cyprianus, ut Hiſtrio Carthaginem petat, recepturus ab Eccleſia Carthaginenſi ſportulas, & erogationes, ſibi ad victum, & veſtitum idoneas: *Quod ſi illic Eccleſia non ſufficit, ut laborantibus præſtentur alimenta, poterit ſe ad nos transferre, & hic, quod ſibi ad victum, atque veſtitum neceſſarium fuerit accipere, nec alios extrà Eccleſiam mortalia docere, ſed ipſe ſalutaria in Eccleſia diſcere* (*c*). Sæpè in ore contradictorum eſt, eccleſiaſtica beneficia idem eſſe, ac antiqua ſtipendia, & ſportulas, ſeù in illarum largitionum loco ſuccedere, quas olim Eccleſia Clericis, aliiſque ſibi deſervientibus, ſivè ſub ſe degentibus, conferebat. En autem quod S. Cyprianus reditus ſuæ Eccleſiæ nedùm indigenis, ſed etiam extraneis, & quidem laicis, & hiſtrionibus, licet non rogatus, impertit: ſtipendia ſacra eis ultrò defert: erogationes tandèm Eccleſiaſticas eis ex ſe ſpontaneus elargitur; ergò fructuum Eccleſiæ, qui manualibus largitionibus porrigebantur, nedùm indigenæ, ſed etiam extranei, tùm ætate D. Cypriani, tùm ſecundum ejuſdem doctrinam, erant capaces: capaces autem proculdubio fuiſſent etiam ipſorum Eccleſiæ bonorum, ſi non in manualibus erogationibus, ſecundùm morem illorum temporum, ſed in uſufructu prædiornm, prout nùnc in uſu eſt, conſtitiſſent.

(c) *S. Cipr. l. 1. ep. 10.*

19. Idem S. Cyprianus, ad Presbyteros, & Diaconos ſuę Eccleſiæ ſcribens, eis curam pauperum commendat, & peregrinorum, aliundè Carthaginem concurrentium: *infirmorum* ait, *& omnium pauperum curam peto diligenter habeatis: ſed & peregrinis, ſi qui indigentes fuerint, ſumptus ſuggeratis de quantitate meâ propriâ, quam apud Rogatianum Compresbyterum noſtrum dimiſi, quæ quantitas, nè fortè jam univerſa erogata ſit, miſi eidem per Naricum Acolytum aliam portionem, ut largiùs, & promptiùs apud laborantes fiat operatio* (*d*) Nec dicatur Cyprianum, ſive Hiſtrioni, ſivè peregrinis, ſubſidia contuliſſe in mero caſu neceſſitatis, & de ſuperfluis ſuę Eccleſiæ, in quibus ſolis circumſtantiis licitum ſit Eccleſiæ bona extraneis impertiri: nam nulla apparet neceſſitas in peregrinis, & Hiſtrione, quin poſſent, vel eleemoſynis, vel aliundè ſibi ſubſidia comparare: Et maximè Hiſtrionem non videtur neceſſaria poſtulaſſe, ſed lauta, cnm de illo pronuntiet Cyprianus, *contentus ſit frugalioribus, & innocentibus, cibis. Nec putet ſalario ſe eſſe redimendum, ut à peccatis ceſſet* (*e*) Paritèr quis credat Cyprianum peregrinis, & Hiſtrioni de ſuperfluis obtuliſſe, quandò ejus Eccleſia, uſque adeò tenuitate redituum laborabat, ut ad redimendos captivos opus fuerit & Clericos, & laicos ad honeſtam aliquam contributionem urgere? (*f*)

(d) *S. Cypr. l. 3. ep. 24*

(e) *S. Cypr. l. 1. ep. 10.*

(f) *S. Cypr. ep. 60.*

20. Imò nos hujuſmodi ſuperfluitatem, vel non, vel vix in ullâ Eccleſiarum potuiſſe dari cenſemus, rati cunctis Eccleſiis auream illam D. Joannis Chryſoſtomi adaptabilem eſſe ſententiam: *Ne hos præferamus prętextus, quod Eccleſia multa poſſideat. Quandò ejus facultatum videris magnitudinem, cogita etiam inſcriptorum pauperum greges, ægrotantium multitudinem, innumerabilium expenſarum occaſionem: ſumus etiam parati vobis reddere rationem. Quandò reddiderimus rationem, & oſtenderimus ſumptus non eſſe minores proventibus, ſed aliquandò etiam majores* (*g*). Nec igitur ex ſuperfluis, neque in articulo præciſæ neceſſitatis, S. Cyprianus bona Eccleſiæ peregrinis, & Hiſtrioni ſtatuit elargiri, ſed pro ſuo libito, & prudentiâ, quâ ſibi perſuaſum habuit, reditus Eccleſiaſticos, pro libertate collatorum, poſſe non minùs extraneis, quàm indigenis erogari. Quod autem ipſe de manualibus Eccleſię largitionibus ſenſit, hoc & de illius fundis, ad uſufructum dandis, ſeù de beneficiis clericalibus, ex rationis identitate, ſentiendum eſſe parę-

(g) *S. Jo: Chryſ. hom. 21. in ep. 1. ad Corinth.*

fecit

ſecit, & ſe in illâ opinione verſatum eſſe, atque illam tenuiſſe ſententiam, quod libera ſit Eccleſia, in ſuorum diſpenſatione bonorum, non ſolum favore indigenarum, ſed etiam favore extraneorum, juxtà opportunitatem perſonarum, temporum, & locorum.

21. Præter hæc, quæ diximus, quatuor Pontifices, per hoc tertium Chriſti ſæculum, habuit Romana Eccleſia, origine à ſe prorſus extraneos, nempè *Anterum* Grȩcum, *Sixtum II.* Athenienſem, *Cajum* Dalmatam, & *Eutychianum* Ligurem, ſivè Etruſcum, Lunis natum, de quibus Anaſtaſius Bibliothecarius, Abbo Floriacenſis, Platina, & alii (*a*). Qui ſanè Pontifices facto proprio docuerunt, ritè poſſe Clericos extraneos Eccleſiaſtica conſequi beneficia, dum ipſi, tametſi toto Cœlo extranei à Romanâ Eccleſiâ, in ea culmen Eccleſiaſticorum Beneficiorum (*b*), nempè Summum Pontificatum adepti ſunt. Ex eis autem *Anterus*, nedum factis id docuit, eo quod Petiliȩ natus eſt (quæ Urbs erat quondam in Magna Græcia, nunc Calabria dicta, prope Bellicaſtrum, in Regno Neapolitano,) & in Sardiniâ morabatur, Monachalem ibi vitam exercens, tandèmque in Pontificem electus eſt (*c*); ſed etiam ſcriptis, & doctrinâ: quippe auctoritate Apoſtolicâ definivit, poſſe Epiſcopos, de unâ ad aliam Eccleſiam, opportunitate ſic exigente, transferri. Conſultus enim ſuper hoc ab Epiſcopis Provinciarum Bæticæ, & Toletanæ, eiſdem per ſubſequentis decretalis ſeriem reſpondit.

22. *Dè mutatione Epiſcoporum, undè Sanctam Sedem Apoſtolicam conſulere voluiſtis, ſcitote, eam communi utilitate, atque neceſſitate fieri licere, ſed non ambitu cujuſquam: aut dominatione. Petrus Sanctus magiſter noſter, & Princeps Apoſtolorum, de Antiochiâ, utilitatis causâ, translatus eſt Romam, ut ibidem potiùs proficere poſſet. Euſebius quoque de quadam parvâ civitate, Apoſtolicâ auctoritate, mutatus eſt Alexandriam. Similitèr Felix de civitate, quâ ordinatus erat, electione civium, propter doctrinam, & bonam vitam, quam habebat, communi Epiſcoporum, & reliquorum ſacerdotum, ac populorum conſilio, translatus eſt Epheſum. Non enim tranſit de civitate ad civitatem, qui non ſuo libito, aut ambitu hoc facit, ſed utilitate quadam, aut neceſſitate, aliorum hortatu, & conſilio potiorum, transfertur. Nèc transfertur de minori civitate ad majorem, qui hoc non ambitu: nec propriâ voluntate facit; ſed aut vi à propriâ ſede pulſus, aut neceſſitate coactus, aut utilitate loci, aut populi, non ſuperbè, ſed cum humilitate ab aliis translatus, & inthronizatus eſt &c. Non ergò mutat ſedem, qui non mutat mentem. Nec mutat civitatem, qui non ſua ſponte, ſed conſilio, & electione aliorum, mutatur. Non ergò migrat de civitate ad civitatem, qui non avaritiæ cauſa, nec ſpontè dimittit ſuam, ſed (ut jam dictum eſt) aut pulſus à ſede ſuâ, aut neceſſitate coactus, aut electione, & exhortatione ſacerdotum, & populorum translatus eſt ad alteram civitatem. Nam ſicut Epiſcopi habent poteſtatem ordinare regulariter Epiſcopos, & reliquos ſacerdotes, ſic quoties utilitas, aut neceſſitas coegerit ſupradicto modo, & mutare, & inthronizare poteſtatem habent* (*d*).

23. Et infrà: *Quemadmodum Jamnes, & Mambre reſtiterunt veritati* (*e*), *ſic & illi mente reprobi, amantes voluptatem magis quam Deum, quod licet, docent non licere, ideſt Epiſcopos migrare de civitate in civitatem, prȩtaxato modo: & quod non licet, docent licere, ideſt miſericordiam non agere circà patientes neceſſitatem, hoc eſt eis, qui Epiſcopum non habent, & ſacro Epiſcopali indigent miniſterio, Epiſcopum de alia civitate, causâ utilitatis, vel neceſſitatis tribui: & Epiſcopis perſecutionem, aut neceſſitatem patientibus, aliam cathedram dari negant &c. Negantes autem, hæc, licet ſpeciem habeant pietatis; virtutem tamen ejus abnegant. Nàm in tali negotio proſapiam non agnoſco &c. Alia quoque eſt cauſa utilitatis, & neceſſitatis, & alia avaritiæ, & præſumptionis, aut propriȩ voluntatis. Avaritiæ quoque causâ, vel præſumptionis, aut propriæ voluntatis, non ſunt Epiſcopi mutandi de civitate ad civitatem, ſed utilitatis, vel neceſſitatis &c.* (*f*).

24. Quantæ ſit auctoritatis hujuſmodi epiſtola decretalis Anteri, non eſt prȩ-

(a) *Anaſt. Bibl. Abbo Floriac. & Plat. in Anter. Sixt. II. Cajo, & Eutychian.*

(b) *Barboſ. Jur. Ecc. univ. l. 3. c. 4. n. 47.*

(c) *Alph. Ciacc. vit. Pont. in Anter. Pap.*

(d) *Anter. Pp. ep. ad Epiſ. Prov. Bæth. & Tolet. in to. 1. Conc.*

(e) *2. Timot. 3. Exod. 7*

(f) *Cap. mutationes. 7. qu. 1.*

H ſentis

ſentis temporis diſputare: alibi de hoc agemus, & de cunctis epiſtolis verba faciemus, quas primi Romani Pontifices, uſque ad Siricium, dictitarunt, rationeſque allegabimus, quibus earum efficacia comprobatur. Qui plura nunc deſiderat, videat Auctores (*a*). Nam nobis ſatis eſt, quod exempla Petri, Euſebii, & Felicis, quos Anterus ex unâ ad aliam Eccleſiam translatos fuiſſe aſſerit, vera ſunt, ac doctrinæ in Decretali Anteri contentæ fidem adſtruunt: ideòque nulli dubium rationabilitèr eſſe debet, quin tertio Chriſti ſæculo, & fierent, & licitè fieri poſſe cenſerentur, mutationes Epiſcoporum de unâ ad aliam Eccleſiam. Quià verò Epiſcopi ſic translati, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſia erant extranei; & quod dicitur de Epiſcopis, ęquâ lance verificatur etiam de Parochis, Canonicis, Abbatibus, Portionariis, & aliis beneficiariis (qui ſi tunc nondum erant eo modo, quo nunc ſunt, eſſe tamèn poterant, & certè nunc ſunt: erantque etiam illâ ętate officia, ſtipendiis eccleſiaſticis munerata, quibus præſentis temporis beneficiâ ſuccedunt: nec minus epiſcopatus eſt beneficium (*b*), quam ſint alia inferioris ordinis beneficia) hinc fit, quod juxtà Anteri Papæ doctrinam, & praxim tertii Chriſti ſæculi, apparet, uſque ab eo tunc licitam omninò fuiſſe collationem beneficiorum, factam extraneis.

(a) *Cæleſt. Sfondrat. Reg. ſacerd. in princip. Franc. Turr. & alii.*

(b) *Barb. Jur. eccleſ. univ. l. 3. c. 4. n. 52.*

25. Hac, uti reınur, de causâ, præfatique Anteri fretus auctoritate, & exemplo, Cœleſtinus Papa I. idipſum de Epiſcoporum translationibus ſanxit, occaſione (ut ex Baronio exiſtimat Thomaſſinus (*c*) transfvehendi Proclum de Cizicenâ ſede ad Conſtantinopolitanam, cujus tranſitum approbavit auctoritate Apoſtolicâ Cœleſtinus, ipſe, cujus mutationis ſeries eſt, quę ſubſequitur, eamque pręſtat hic attexere tametſi ſæculo mediatè ſubſequenti ad effectum perductam, ut appareat, quod ſanctio Anteri ſtatim habuit executionem parâtam, & quod hiſtorici eventus antiquorum temporum ejuſdem vim comprobarunt. Depoſito per Concilium generale impio Neſtorio, qui licèt patriâ Germanicienſis, primò Presbyteratum, & Monachatum in Eccleſiâ Antiochena fuerat aſſecutus, à quâ erat extraneus, & indè ad Præſulatum inſignis Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ fuerat elevatus (*d*), Imperator Theodoſius II., & pars potiſſima Epiſcoporum, Cleri, atque civium, Bizantii conſiſtentium, ſatagerunt Proclum in illâ Sede locare: ſed proptèr quorumdam invidiam, retardata eſt promotio, cauſantium, quod cum Proclus Cyzicenæ Eccleſiæ connubio ſpiritaliter junctus eſſet, non poſſet aliam interìm adipiſci: cum tamen hoc Proclo nihil deberet officere, ſicut ei non obſtiterat, quin Cyzicenam ſedem aſſequeretur, tametſi anteà in Conſtantinopolitanâ Eccleſiâ Diaconatus munere fungeretur, quâ de rè Socrates, *qui cum ad ætatem virilem perveniret, multum cum Epiſcopo Attico verſatus eſt, illiuſque ſermonum ſcriba fuit, quem in literis, & virtute admodùm proficientem, Atticus ad gradum Diaconatus evexit* (*e*):

(c) *Thomaſs. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 2. c. 61. n. 12.*

(d) *Socrat. l. 7. c. 29. Card. Baron. an. 428. n. 19.*

(e) *Socrat. l. 7. c. 40.*

26. Fuerat Proclus diſcipulus S. Joannis Chryſoſtomi, tantę familiaritatis, ut viderit ei, ſcribenti in epiſtolam ad Galatas, D. Paulum, inſuſurrantem ad aures, & quid ſcribendum eſſet, velut cælitùs dictitantem (*f*). Mortuo Attico Epiſcopo Conſtantinopolitano, pars ingens Cleri, & populi Proclum, tunc Presbyterum, in Antiſtitem depoſcebat: pars autem alia, Philippum, Sidæ natum, & Presbyterum Conſtantinopoleos, peroptabat (*g*), ſed utriuſque factioni pręvalvit clamor populi, Siſinnium poſtulantis, qui & cathedram viduatam obtinuit, moxque Proclum Cyzicenis in Antiſtitem conſecravit, quem iſti ex reluctantiâ propriâ refutarunt: undè Proclus Conſtantinopolim remigrans, ibi ſine ſede conquievit, ſacris literis edocendis incumbens (*h*). Defuncto Siſinnio, iterum de Proclo, vel Philippo, eidem ſubſtituendo eſt actum, ſed perperam, nam utrique prępoſitus eſt Neſtorius: huicque ſucceſſive à throno Epiſcopali dejecto, ſuffectus eſt Maximus, ſive Maximianus (*i*): quo tandem ad Cœlites evocato, *ab Imperatore Theodoſio* (inquit Socrates) *res prudentèr tractata fuit: Nàm ne controverſia, & tumultus in Eccleſiâ denuò cieretur, abiectâ cunctatione, dum adhùc Maximiani corpus inſepultum jaceret, per Epiſcopos, qui ibi aderant, Proclum in ſede epiſcopali collocandum curavit.*

(f) *S. Jo: Damaſc. de imag. orat. Pallad. vit. S. Jo: Chryſ.*

(g) *Socr. l. 7. c. 26. 27.*

(h) *Idem loc. cit. c. 26.*

(i) *Baron. an. 431. n. 137.*

vit. Huic etiam negotio ſuffragabantur epiſtolę Cæleſtini Romani epiſcopi, quas da Cyrillum epiſcopum Alexandriæ, & ad Joannem epiſcopum Antiochiæ, & ad Ruſum Theſſalonicæ, epiſcopum, miſit, quâ eos docuit nihil obſtare, quominùs qui uniùs civitatis nominatus fuiſſet Epiſcopus, vel jàm eſſet Epiſcopus, ad aliam civitatem transferretur (a).

27. Translationi Procli è Cyzicena ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam, nedùm Cęleſtinus Papa I. ſuam auctoritatem interpoſuit, ſed & Cyrillus Alexandrinus, & Joannes Antiochenus, ſuis votis calculum addiderunt. Et licèt decretis Antiocheni Concilii (*b*), Sardicenſis (*c*), & Nicęni (*d*), fuiſſet pręventivè interdicta tranſmigratio epiſcopi de unâ ad aliam Eccleſiam, (quod interdictum poſteà & S. Leo Magnus (*e*), & Concilium Calcedonenſe (*f*), & Conſtantinopolitanum IV. (*g*), & alii Canones (*h*), replicarunt); tamen, non legitima tranſitio, ſeù legitimâ auctotitate facta; ſed ambitioſa mutatio, & proprio arbitrio ad effectum perducta, fuit hujuſmodi prohibitioni ſubjecta: ſeù, ut ait Auctor Tractatus de translationibus, in Jure Orientali, *migratio prohibita eſt, non translatio* (*i*). Certum eſt enim, quod juſtis intervenientibus cauſis, & legitimâ intercedente auctoritate, olim Concilii Provincialis, vel etiam epiſcopi Metropolitani, vel Primatis, & Patriarchę (*l*), nùnc verò, ſoliùs Romani Pontificis (*m*), Epiſcoporum mutationes, de unâ ad aliam Eccleſiam, ſemper licitę fuerunt, in dieſque magis ſunt licitę. Et qui hoc negant, magno in errore verſantur (*n*), Cujus, nedùm omnium ſęculorum obſervantiâ, ſed etiam ipſorum Apoſtolicorum Canonum ſanctionibus convincuntur, quorum unus ità ſe habet, *Epiſcopo non liceat, ſuâ relictâ Parochiâ, ad aliam tranſire, etiam ſi à pluribus cogatur: niſi ſit aliqua cauſa, rationi conſentanea, quæ eum cogat hoc facere: utpotè ad majus lucrum, cum poſſit ipſe iis, qui illic habitant, pietatis verbo conferre: idque non ex ſe, ſed multorum epiſcoporum judicio* (*o*).

(a) *Socr. l. 7. c. 39. & 40.*

(b) *Concil. Antioc. c. 21.*
(c) *Concil. Sardic. c. 5. & 7.*
(d) *Concil. Nicęn. I. c. 15.*
(e) *S. Leo ep. 48. c. 8.*
(f) *Concil. Chalced. c. 5. & 20.*
(g) *Concil. Conſtantinop. 4. c. 9.*
(h) *Cap. ſi quis de ordine: c. non oportet. c. epiſc. cap. propter, & alia cap. 7. quæ. 1.*
(i) *Jur. Orient. to. 1. pag. 293.*
(l) *Concil. Carth. 4. c. 27. c. epiſc. 37. 7. qu. 1.*
(m) *C. inter corporalia c. licet de transl. Prælat.*
(n) *C. ſcias 37. 7. qu. 1.*
(o) *Canon. Apoſt. c. 13.*

28. Proſequitur hujuſmodi quæſtionem Socrates, & tàm ſacrorum Canonum auctoritate, quàm Hiſtoricorum teſtificatione, atque plurium exemplorum adunatione, probat, licitas eſſe pręfatas Antiſtitum mutationes; quoſdamque refert, qui ab adeptis Eccleſiis nedùm erant extradiœceſani, ſed etiam extraprovinciales, & extranationales: memoratque poteſtatem, quâ in hiſcè pollet Romanus Pontifex, dicens, *Perigines Eccleſiæ Patrenſis deſignatus fuit Epiſcopus, quem, ubi populus illius urbis eum repudiaverat, Epiſcopus Romanus mandavit, ut Epiſcopo Corinthi Metropolis mortuo, in ſede Epiſcopali illius urbis collocaretur* (*p*). Juſtiſſima ergò, & rectiſſima fuit uſquè ab initio, ſanctio Anterl Papæ, translationes Epiſcoporum de unâ ad aliam Eccleſiam, Apoſtolicâ auctoritate fieri poſſe decernens, quotiès juſtâ, & rationabilis cauſa concurrit id exequendi, ab eo examinanda, qui ſuper hoc jus ſuum exercet. Ab Antero ergò potuit Cœleſtinus didiciſſe jura ſuæ dignitatis, cum Procli translationem approbavit. Et quià jam per totum Orbem translationes Epiſcoporum de unâ, ad aliam Eccleſiam fiebant; intercedebatque juſta cauſa permittendi tranſitum Procli è Cyzicenâ ad Conſtantinopolitanam Metropolim; Cœleſtinus non niſi laudabilitèr ſe geſſit, ſuam ei auctoritatem, de providentiâ, & benignitate Apoſtolicâ, conferendo.

(p) *Socrat. l. 7. c. 35.*

29. Prætèr enim translationes, quas Anterus in memoratâ epiſtolâ allegat, noverat optimè Cœleſtinus, à S. Baſilio Cœſarienſi, Euphronium, è Colonienſi Eccleſia, ad Nicopolitanam Metropolim fuiſſe translatum (*q*): Atticum Conſtantinopolitanum Sylvano Philippopolenſi permiſiſſe tranſitum ad Cathedram Troadenſem (*r*): A Narciſſo Hieroſolymitano in propriam ſedem fuiſſe inſertum Alexandrum Epiſcopum Cappadociæ (*s*): Athanaſii Epiſcopi auctoritate, quemdam Epiſcopum fuiſſe, è ſolio, cui inſidebat, ad Ptolemaidenſe, traductum (*t*). Undè cùm Cœleſtinus jam dudùm antè ſua tempora, translationes Epiſcoporum legitimè fieri didiciſſet, juſtè ſuam auctoritatem interpoſuit prò complendâ Procli translatione præfatâ. Et quidquid ſit de mente Socratis, cùm aſſeruit, *res*

(q) *Thomaſſin. vet & nov. Eccl diſcip. p. 2. l. 2. c. 61. n. 9.*
(r) *Socrat. l. 6. c. 36.*
(s) *s. Hieron. de ſcrip. Eccl. c. 62.*
(t) *Syneſ. ep. 57.*

erat planè indifferens apud veteres, quotiès uſus poſcebat, Epiſcopum ab unâ Civitate ad alium transferre (a); certè crebrò translationes fiebant: Et tàm Anteri, quàm Cœleſtini Pontificum decretis, quibus declararunt, juſtis intervenientibus cauſis, vèl neceſſitatis, vèl utilitatis communis, licitum eſſe tranſitum Epiſcoporum de unâ, ad aliam ſedem, affluentèr comprobatur, Clericos extraneos beneficiorum Eccleſiaſticorum eſſe capaces: quippè Epiſcopi tranſlati, (& idem dicendum eſt de Parochis, aliiſque beneficiariis, congruâ proportione ſervatâ,) vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ, ſunt extranei. Sed & adhùc alios adnectamus Epiſcopos, qui poſt tempora præfata, antiquis tamèn Eccleſiæ ſæculis, fuerunt de unâ ad aliam ſedem tranſvecti: in eundem enim ſcopum, cùm prçallegatis collimant, & oſtendunt, decretum Anteri effectum ſuum integralitèr habuiſſe, ac per conſequens, à lege Pontificiâ, uſquè à tertio Chriſti ſæculo promulgatâ, favorem ſuſcepiſse provectionem Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia.

30. Doſitheus Epiſcopus, de Seleucienſi Eccleſiâ, ad Tarſenſem tranſlatus eſt (*b*). Reverentius, de Archiſenicienſi ad Tyrienſem (*c*): Joannes, de Gordolienſi ad Prçconnenſem (*d*): Theodorus, de Apamienſi ad Salimberienſem (*e*): Euſtatius, de Berœenſi ad Antiochenam (*f*): Aprunculus, de Lingonienſi ad Arvernenſem (*g*): Forminius, de Agathenſi ad Vencienſem (*h*): Fructuoſus, de Dumenſi ad Bracarenſem (*i*): Felix, de Hiſpalenſi ad Toletanam (*l*): Actardus, de Nannetenſi ad Turonenſem (*m*): Quintianus, de Ruthenenſi ad Claromontanam (*n*): Joannes Talaida, de Alexandrinâ ad Nolanam (*o*): Ebbo, de Remenſi ad Hildeshemienſem (*p*): Hildegrinus, de Catalaunenſi ad Selingeſtadienſem (*q*): Euſtaſius, de Myrenſi ad Theſſalonicenſem (*r*): Oſualdus, de Vorceſtrenſi ad Eboracenſem (*s*): Frotarius, de Burdegalenſi, ad Pictavienſem, & de Pictavienſi ad Bituricenſem (*t*): Dunſtanus, de Vorceſtrenſi ad Londinenſem, & de Londinenſi ad Cantuarienſem (*u*): Juſtus, de Roffenſi: Oddo de Vellenſi: Elphegus de Vintonienſi, ad eandem Cantuarienſem (*x*): Licerius de Carenſi ad Ilerdenſem (*y*), & alii permulti, quorum omnium nimiùm laborioſum eſſet congerere catalogum, non ſinè tçdio tandèm lectoris oculis percurrendum. Unum adjungimus, S. Bonifacium Moguntinenſem, de quo ſcribitur in ejus vitâ, *aliquandiù in civitate Agrippinenſi Colonia ſedit, & emergente neceſſitate, atque utilitate, ad civitatem Moguntinam tranſlatus eſt (z).*

31. Itàque, ait Hincmarus Remenſis, *ſi certa cauſa neceſſitatis, vel utilitatis exegerit, ut quilibet Epiſcopus de civitate, in quâ ordinatus eſt, transferatur ad aliam civitatem, Synodali diſpoſitione, vel Apoſtolicæ Sedis conſenſione, apertiſſimâ ratione manifeſtum fieri debet, quià transfertur causâ fidei, non temporalis commodi: prò Animarum lucro, non prò rerum temporalium quæſtu: non ſuo vitio, ſed aliorum repudio &c. (aa).* Utilitatem, vel neceſſitatem, disjunctivè requiri ad tranſlationem Epiſcoporum, determinavit etiam Pelagius Papa II. Benigno Archiepiſcopo ſcribens, *ſcias, frater dilectiſſime, aliud eſſe cauſam neceſſitatis, & utilitatis, aliud cauſam præſumptionis, ac propriæ voluntatis. Non ergò mutat ſedem, qui non mutat mentem: ideſt qui non causâ avaritiæ, aut dominationis, aut propriæ voluntatis, vel ſuę delectationis, migrat de civitate ad civitatem, ſed causâ neceſſitatis, aut utilitatis mutatur. Nàm plurimorum utilitas uniùs utilitati, aut voluntati præferenda eſt. (bb).* Quotiès igitùr vel neceſſitas, vel utilitas Eccleſiæ depoſcit, aliquem Antiſtitem, (& reſpectivè etiam inferiorem beneficiarium) de unâ ad aliam Eccleſiam transferri, licitum eſt id executioni mandare, ut & Anteri, & Cæleſtini, & Pelagii II. decretis, & exemplis, in prçſenti capitulo allegatis, pluſquàm evidentèr apparet: & quià ſic tranſlati, ut innuimus, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ, ſunt extranei, patet, hinc lautè probari libertatem Eccleſię in conferendis eccleſiaſticis beneficiis Clericis nedùm indigenis, verùm etiam extraneis.

32. Quod ſi dicatur cauſam neceſſitatis, vel utilitatis, juſtificare translationem

(a) *Socrat. l.7.c.35.*

(b) *Stephan. 6. epiſt. ad Baſil. Imp.*
(c) *Idem. ap. Baron. an. 865. n. 12.*
(d) *Idem loc. cit.*
(e) *Idem loc. cit. vid. etiam Socrat. l.7.c. 35.*
(f) *s. Hier. de ſcript. Eccl. c. 85.*
(g) *s. Greg. Turon. hiſt. l.2.c.23.*
(h) *Idem l.9.c.24.*
(i) *Concil. Toletan x.*
(l) *Conc. Tolet. 16. c. 12.*
(m) *Baron. an. 871. n. 80.*
(n) *s. Greg. Tur. hiſt. l.3.c.2.*
(o) *Liberat. Brev. c. 18.*
(p) *Conc. Tricaſ. epiſt. ad Nicol. P.P. I.*
(q) *La Cointe in Annal. Franc.*
(r) *Thomaſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p.2. l. 2.c.67.n.15. § at.*
(s) *Surius in vit. s. Oſual. 15. Oct. c.7.*
(t) *Conc. Pontigon. an. 776.*
(u) *Surius in vita S. Dunſtani die 19. Maii.*
(x) *Ex lib. Pont. Angl.*
(y) *Lucius Dexter in Chron. an. 268.*
(z) *Otlon in vit. s. Bonif. ap. Surium.*
(aa) *Hincm. Remenſ. t.2. fol. 744.*
(bb) *Pelag. 2. epiſt. 2. c. ſciaſ. 35. 7. qu. 1*

nem prȩfatam; nos etiàm dicimus, cauſam utilitatis, & neceſſitatis juſtificare collationem beneficiorum extraneis: ſpectabitque ad Collatores beneficiorum, aùt ad illa Nominatores, conſiderare, an neceſſitas, vel utilitas Eccleſiæ depoſcat, ut beneficium tunc vacans, & alicui conferendum, in actu practico, conferatur extraneo potiùs, quam indigenæ, vel è contra. Quâ conſideratione prȩmiſsâ, ſi adȩquabit mentem ſuam Collator, vel Nominator, quod hìc, & nùnc neceſſarium, vel utile ſit Eccleſię ſervitio, ut beneficium detur extraneo; jam illi poterit ritè dari, ſicut eâdem causâ concurrente, ad illud ritè transferri valet extraneus. Ergò tùm ex totâ ſerie ſucceſſuum hic narratorum, tùm ex decreto Anteri, ſanctionibus Pelagii, & Cȩleſtini Pontificum roborato, luculentèr probatur libertas Eccleſię in transferendo beneficiarios ab unâ ad aliam Eccleſiam, à quâ ſunt extranei. Et quià par quoque ratio viget inter translationem, & collationem, eadem quoque libertas, etiam quoad collationem remanet comprobata: ſimulquè ſumptis omnibus documentis, in præſenti capitulo recenſitis; optimè convalidatur aſſertum, de quo nobis eſt ſermo, nempè, quod liberum, & licitum fuit Eccleſię, currente Sȩculo Chriſti tertio, Clericos, etiam extraneos beneficiis ſacris præficere: in ipſiuſque vim libȩrtatis, licitum eſt quoquè modo eidem Eccleſię, ac in primis Romano Pontifici ejuſmet Capiti, necnon epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia non modò Clericis indigenis, verum etiam extraneis elargiri.

SÆ-

SÆCULUM CHRISTI IV.

CAPUT V.

In quo ex Decretis, documentis, & factis plurium Conciliorum, Sanctorumque Patrum, probatur, quod per totum quartum Chriſti Sæculum, *Eccleſia Dei, totali, & integrâ libertate potita eſt conferendi Eccleſiaſtica Beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Abundat Sæculum* IV. *probationibus libertatis Eccleſiæ, de qua agimus. Veneranda ſunt Concilia ex Conſtantino Imperatore, & Cæleſtino PP. I.*

2 *Concilium Ancyranum, poſt decretum de lapſis non admittendis, edixit nè Epiſcopi non recepti in propriis Diœceſibus, alienis Præſulibus vim facerent &c.*

3 *Supponit Concilium dari Epiſcopos alienigenas à locis, quibus fuerant præpoſiti. Electio Antiſtitum debebat fieri à Comprovincialibus Epiſcopis.*

4 *Concilia Nicænum* I. *&* II. *Bracarenſe* II. *Conſtantinopolitanum* IV. *apertè decernunt Epiſcopos non niſi à Coepiſcopis eligendos eſſe.*

5 *Falſum eſt ab initio electos fuiſſe Epiſcopos ſuffragiis Cleri, & populi. Populus ſolam præſentiam exhibebat: indè teſtimonium, poſteà alicubi etiàm conſenſum adhibuit.*

6 *Clerus, & populus interdùm electioni Antiſtitum, à Coepiſcopis factæ, obſiſtebat, & electos recipere detrectabat. Exempla Epiſcoporum, ut ſupra non admiſſorum referuntur.*

7 *Ex Concilio Ancyrano excluditur, quod electio fieret de ſolo Eccleſiæ gremio, & oſtenditur, quod viri extranei epiſcopalibus beneficiis præficiebantur.*

8 *Concilium Romanum* I. *& alii canones decernunt, ex reditibus Eccleſiæ quatuor fieri partes, ad quarum quartam vocant peregrinos.*

9 *Concilium Agathenſe, ac Toletanum* III. *ſimilia favore peregrinorum decernunt. Etiam extranei ergò bonorum Eccleſiæ ſunt capaces.*

10 *Ex Papis, Simplicius, & Symmachus: Ex Patribus, SS. Cyprianus, & Juſtinus, de aditu peregrinis patente ad bona Eccleſiæ, verba faciunt.*

11 *Hæc bonorum diſtributio de Apoſtolorum traditione eſt. Cur autem de portione*

ad

ad uſum pauperum deſtinatâ participant pauperes extranei; & de alia, ad uſum Clericorum deſtinatâ, non participabunt Clerici extranei?

12 *Collatores beneficiorum poſſunt de illis gratificari Clericis etiam extraneis, ſicut hoc quarto Chriſti Sæculo poterant Epiſcopi gratificari pauperibus peregrinis.*

13 *Concilium Nicænum* I. *cur fuerit congregatum? & quot canones ediderit? Unus ex Arabicis, admittit poſſe de unâ ad aliam ſedem transferri Epiſcopum.*

14 *Idem Concilium prohibet nè Clerici unius Diœceſis in aliâ recipiantur, illius Clero inſerendi, loquens de Clericis, reſidentiali beneficio præditis.*

15 *Ad plures titulos poteſt Clericus ordinari, juxtà Concilium Chalcedonenſe. Ordinati adtitulum alicujus Eccleſiæ, mandat Concilium Nicænum, nè alieno Clero inſerantur.*

16 *Clerici ordinati ad titulum patrimonii, poterant ad aliàs Eccleſias tranſire. Patres, qui adfuerant Concilio Nicæno, quàm accuratè locuti ſint!*

17 *Ex Concilio Nicæno, ſi Epiſcopus Clerici traducendi conſentiat ejus translationi, optimè poteſt in aliâ Eccleſiâ ordines, & beneficia ſuſcipere.*

18 *Canones Apoſtolici ſanciunt, nullum Clericum ad alienam Eccleſiam tranſire, ſinè proprii Epiſcopi aſſenſu. An Canones ipſi gènuini ſint, nec nè?*

19 *Concilia Arelatenſe* II. *Sardicenſe, Carthaginenſe* III. & IV. *prohibent nè alienus Clericus alibi ſuſcipiatur, ſinè ſui Præſulis permiſſione.*

20 *Paritèr Concilia Epaonenſe, Toletanum* II. *Aurelianenſe* III. & V. *àc Arvernenſe idipſum expreſſis Canonibus diſponunt.*

21 *Itidèm Concilia Bracarenſe* I. *Cabilonenſe, Conſtantinopolitanum* III. & *Nicænum* II. *ſimiles Canones ediderunt.*

22 *Alia omittuntur Concilia idipſum decernentia. Uſquè ab Eccleſiæ initio liberum fuit Clericis in aliena Diœceſi recipi cum conſenſu ſui Præſulis.*

1. EN ad quartum Chriſti Sęculum noſter jam calamus proſilivit, ut ex eo colligat argumenta, quę libertatem Eccleſiæ probant, in conferendis eccleſiaſticis beneficiis, non modò Clericis indigenis, verum etiam extraneis. Et quidem valdè lętamur, quod pręſens Sęculum hujuſmodi exuberet argumentis: nàm & Conciliorum, & Patrum prolixa ſeries, quà factis, quà dictis, eandem adſtruit libertatem. Nè lectorem autem improvidè fatigemus, documenta pręſentis Sęculi pluribus capitulis diſtinguemus, in quorum prioribus Concilia, in poſteriori verò Patres, partitâ methodo, referemus. Et quidem quoad *Concilia*, neminem latet, quod eorum dogmata, & decreta ipſi Chriſti voluntati, & quodammodo voci, ſunt religiosè adſcribenda, ſeù, proùt de illis eſt elocutus Magnus Imperator Conſtantinus, apud Euſebium: *quidquid in ſanctis Epiſcoporum Conciliis decernitur, id univerſim divinæ voluntati debet attribui* (a). Hcum ſupernale robur expreſſit S. Cęleſtinus Papa I. in epiſtolâ ad Concilium Epheſinum, ſic arguens: *ſi numero tàm exiguo* (quot ſunt duo, vel tres, in nomine Domini congregati) *Spiritus Sanctus non deeſt, quantò magis par eſt credere, ibi illum minimè defuturum, ubi tanta ſanctorum multitudo convenerit? Etenim conſeſſus ipſe, ſuaptè naturâ ſacer, ac venerandus eſt: in quo utique magnæ illius, auguſtæque Apoſtolorum Synodi, de quâ in Actis legimus, reverentiam gravitatemque quodammodo cernere licet. Ut is ergò nullo unquam tempore Apoſtolos deſerebat, quem illi prædicandum ſuſceperunt &c. ità nequè cæteri quoquè Domini Sacerdotes deſeret* (b). Concilia autem hujus Sęculi ſunt quę ſequuntur.

(a) Euſeb. in vit. Conſtant. l. 3. c. 18.

(b) Cæleſtin. I. epiſt. ad Synod. Epheſin.

2. Concilium *Ancyranum*, Ancyrę in Galatiâ, urbe prænobili, ac totius Provinciæ metropoli, celebratum eſt anno Chriſti 314. tempore S. Silveſtri Papę I. ac Magni Conſtantini, Romanorum Imperatoris, cui adfuerunt Epiſcopi 18.

Cap-

Cappadoces, Pontici, Armeni, Cilices, & Syri, Duce Vitali Antiocheno, in cauſâ Lapſorum, qui perſecutione Maximini perterriti, à communione Eccleſię deciderant. In eo decretum eſt, Lapſos ipſos ad eccleſiaſticam communionem non eſſe admittendos, niſi prçviâ pçnitentiâ: prout ſub Decio conſtitutum fuerat Romę, à S.Cornelio Papâ: apud Carthaginem, à S.Cypriano: in Ponto, à S.Gregorio: ſub Tyrannide Diocletiani, à S. Petro Alexandrino in Ægypto: ac in Hiſpaniâ, ab Epiſcopis Eliberi congregatis. Prçter hçc autèm in hujuſmodi Concilio Ancyrano alia etiam ad diſciplinam ſpectantia, ſancita ſunt, inter quæ canon, qui ſequitur: *Si qui epiſcopi ordinati ſunt, nec recepti ab illâ Parochiâ, in quâ fuerant denominati, voluerintque alias occupare Parochias, & vim Præſulibus earum inferre, ſeditiones adverſus eos excitando, hos abiici placuit. Quod ſi voluerint in Presbyterii ordine, ubi priùs fuerant, ut Presbyteri, reſidere; non abiiciantur propriâ dignitate* (*a*).

(a) *Conc. Ancyran. can.17.*

3. Ingentis profectò exiſtimationis eſt præſens Concilium, utpotè quod à Magno Generali Concilio Nicæno fuit approbatum, prout ex Actis Concilii Florentini liquet (*b*). Noſtræque cauſæ peregregiè adſtipulatur, ex duplici Capite: 1. quià ſupponit epiſcopos fuiſſe electos aliàs, quàm à Clero, & populo: 2. quià ſupponit ipſos fuiſſe alienigenas à locis, quibus dati erant epiſcopi. Et quòad primum, dicente Concilio, *ſi qui epiſcopi ordinati ſunt, nec recepti in illâ Parochiâ*; proculdubiò loquitur, de non electis à populo, & Clero: improbabile enim eſt epiſcopum electum à Clero, & populo, ab his poſteà non eſſe admiſſum. Nàm, uti benè S. Cyprianus ait, oportet ut cuncti *agnoſcant, atque intelligant, epiſcopo ſemèl facto, & collegarum, ac plebis teſtimonio, & judicio comprobato, alium conſtitui nullo modo poſſe* (*c*). Porrò Electio epiſcoporum ex ſuâ iuſtitutione, & à ſuâ origine conſiderata, debebat fieri à Coepiſcopis Comprovincialibus, quemadmodum primi Epiſcopi fuerunt electi ab Apoſtolis: Inquit enim Euſebius: *Quot, & quinam Apoſtolorum veri imitatores, eorundem judicio digni judicati ſint, qui fundatas ab illis eccleſias paſtorali officio gubernarent* (*d*). Et S. Clemens Papa I. in epiſtolâ ad Corinthios, (quam genuinam eſſe tenet Natalis ab Alexandro (*e*), eamque citant SS. Irenæus (*f*), Clemens Alexandrinus (*g*), Cyrillus Hieroſolymitanus (*h*), Epiphanius (*i*), Hieronymus (*l*), & Origenes (*m*), atque alii) dicit, *Apoſtoli noſtri &c. conſtituerunt epiſcopos, & deincèps formam dederunt, ut iis defunctis, probati alii viri in eorum miniſterium ſuccederent, ab illis, vel deincèps ab aliis celebribus viris conſtituti* (*n*).

(b) *Conc.Florent. in Act.4.*
(c) *s.Cyprian.ep.41.*
(d) *Euſeb. hiſt.l.3.c.11*
(e) *Natal.ab Alex. hiſt.ſæc.1.c.10.art.10.*
(f) *s.Irenæ l.3.adu. hæreſ.c.3.*
(g) *Clemens Alexan. l.1.ſtrom.*
(h) *s.Cyril.Hieroſol. Cathec.18.*
(i) *s.Epiph.hæreſ. 27.n.6.*
(l) *s.Hier.in Iſaiæ. 14.52. & de ſcriptor. Eccl.in Clement.c.15.*
(m) *Orig.de Princip. l.2.c.3.*
(n) *s.Clem.epiſt.ad Corinth.*

4. Et clariùs rem explicat Concilium Nicænum I. ſtatuens, epiſcopos non à Clero, & populo, ſed à coepiſcopis eſſe eligendos: *Epiſcopum convenit, maximè quidem ab omnibus, qui ſunt in Provinciâ epiſcopis ordinari* (*o*). Paritèr Concilium Bracarenſe II. *Non licet populo electionem facere eorum, qui ad ſacerdotium promoventur, ſed ſit judicium epiſcoporum, ut ipſi eum, qui ordinandus eſt, probent, ſi in ſermone, & fide, & ſpirituali vitâ edoctus eſt* (*p*). Concilium quoquè Nicæum II. Generale VII. *Oportet eum, qui eſt promovendus ad epiſcopatum, ab epiſcopis eligi, quemadmodum à Sanctis Patribus Nicçæ decretum eſt* (*q*). Et Concilium Conſtantinopolitanum IV. Generale VIII. *Promotiones, atque conſecrationes epiſcoporum, concordans prioribus Conciliis, electione, atque decreto epiſcoporum collegii fieri, ſancta hæc, & univerſalis Synodus definit, & ſtatuit: atque jure promulgat, neminem laicorum Principum, vel Potentum ſemet inſerere electioni, vel promotioni Patriarchæ, vel Metropolitæ, aut cujuslibet epiſcopi* (*r*). Ità S. Nicolaus Patarenſis in Archiepiſcopum Myræ in Lycia à Coepiſcopis eſt electus (*s*). Ità Alexander Cappadox Narciſſo Hieroſolymitano ſuffectus eſt: & antè illum Dius, de quo Euſebius. *Poſt Narciſſi fugam, ignaris omnibus ubinàm gentium ageret, viſum eſt finitimarum Eccleſiarum epiſcopis alium ejus loco epiſcopum ordinare, Dium nomine* (*t*), & ſic de aliis.

(o) *Concil. Nicæn. 1.c.4.*
(p) *Concil.Bracaren. 2.c.1.*
(q) *Conc. Nicæn.2. can. 3.*
(r) *Concil.Conſt.4.c.22.*
(s) *Vit. s.Nicol. Epiſcop.Myræ.*
(t) *Euſeb. hiſt. lib.6. c.14.*

5. Corruit ex his unum de præcipuis Contradictorum fundamentis, nempè

olim

olim Epiſcopos fuiſſe electos ſuffragiis populi, & Cleri, & conſequentèr ſolos indigenas Eccleſiis prçfuiſſe, (non enim, inquiunt, Clerus, & populus ſuffragia conferebant extraneis, & ignotis, ſed ſolis indigenis de gremio ſuæ Eccleſiæ, & ſibi bene cognitis). Nam præterquàmquod ex hoc non ritè concluditur, quod electio de ſolis indigenis fieret, cum Clerus, & populus æquè indigenas, ac extraneos, ex ſe cognitos habere poſſent, vel aliorum fidâ relatione perſpectos, quibus vota contribuerent; dicimus Clerum, & populum ab initio non ſuffragium in Epiſcoporum electione contuliſſe, ſed ſolam præſentiam. Patet hoc ex epiſtolà D. Athanaſii ad Orthodoxos, in quâ conqueritur, quod Gregorius ſibi fuiſſet ſubrogatus ſinè canonum obſervantiâ, *nec populis, & Clericis, qui poſcerent, præſentibus* (*a*). Et Origenes: *requiritur in ordinando ſacerdote, & præſentia populi, &c. ille eligitur ad ſacerdotium, & hoc adſtante populo &c.* (*b*). Sanctus quoque Cyprianus ait: *Epiſcopus deligatur plebe præſente, quç ſingulorum vitam pleniſſimè novit &c.* (*c*). Succeſſu tamen temporis Clerus, & populus, nedum præſentiam in electionibus exhibere; ſed etiam teſtimonium alicubi conferre aggreſſus eſt, & obtinuit. Alicubi nedùm teſtimonium; ſed & conſenſum, & votum contvlit: ac prò diverſitate locorum, varias fuiſſe conſuetudines, liquet ex memorato S. Cypriano, qui loquens de methodo, in electione Romani Pontificis obſervatâ, dicit: *factus eſt Cornelius Epiſcopus, de Dei, & Chriſti ejus judicio, de clericorum penè omnium teſtimonio, de plebis, quç tunc affuit ſuffragio* (*d*). Et ſtylum referens electionum in Eccleſiis Africæ, inquit, *Apud nos, & ferè per Provincias univerſas, tenetur, ut ad ordinationes ritè celebrandas, ad eam plebem, cui prçpoſitus ordinatur, Epiſcopi ejuſdem Provinciæ proximi quique conveniant, & Epiſcopus deligatur plebe prçſente, quç ſingulorum vitam pleniſſimè novit, & unjuſcujuſque actum de ejus converſatione perpexit* (*e*).

(a) *S. Athanaſ. ep. ad Orthodox.*
(b) *Orig. hom. 6. in Levit.*
(c) *S. Cypr. ep. 68.*
(d) *S. Cypr. ep. 52.*
(e) *S. Cypr. ep. 68.*

6. Itàque à ſuo exordio ſoli Epiſcopi Comprovinciales, non verò populus, & Clerus, Epiſcopos eligebant: ſed quià & ipſi Clerus, atque populus aliquandò ſua dilatare phylacteria ſatagebant, & Coepiſcopis obniti, niſi & ipſi ſuffragia conferrent; hinc fiebat, ut quandòque à Coepiſcopis electos Clerus, & populus refutarent: & ità Patrenſes Perigenem non admiſerunt (*f*): Hermetem Biterrenſes (*g*): Laudenenſes Roriconem (*h*): Proclum Cyziceni, aliique alios, quos brevitatis causâ ſilemus. Et de his loquitur Concilium Ancyranum, ac poſt illud etiam Concilium Antiochenum (*i*), de quo paulò infrà tractabitur. Ergò cùm ex dicto Concilio Ancyrano probetur, electiones Epiſcoporum factas eſſe à Coepiſcopis, non verò à Clero, & populo, deficit, ut innuimus, unum ex potioribus fundamentis Contradictorum, nempè, beneficia debita eſſe ſolis indigenis, quià ſoli indigenç, ſeù de gremio Eccleſiæ, à Clero, & populo eligerentur ad Epiſcopatum: cum, uti oſtendimus, ab initio nec Clerus, nequè populus electioni Epiſcoporum ſuffragia conferrent, & neque poſteà, niſi in locis, ubi uſus ità ferebat, reluctante ſemper Eccleſiâ laicorum, & maximè plebium ſuper his intruſioni, quia, ut egregiè docuit S. Hieronymus, *Nonnunquam errat plebs, vulgique judicium, & in Sacerdotibus comprobandis unuſquiſque moribus ſuis favet, ut non tàm bonum, quàm ſui ſimilem quçrat prçpoſitum* (*l*). Et fortè rejectio Epiſcoporum, in canone Ancyrano deſcripta, cauſam dedit decreto, quod poſt ſexennium in Synodo Laodicenâ emanavit, *Non eſt permittendum turbis electiones eorum facere, qui ſunt ad Sacerdotium promovendi* (*m*).

(f) *Socr. hiſt. l. 7. c. 35*
(g) *De Marca de concord. lib. 5. c. 34. n. 5.*
(h) *Flodoard. Chron. an. 843. f. 245.*
(i) *Conc. Antioc. c. 18*
(l) *S. Hier. l. 1. cont. Jovinian.*
(m) *Concil. Laodic. an. 320. can. 13.*

7. Ceſſante itàque jure populi, & Cleri ad electiones faciendas, ſaltèm quoad illas Provincias, in quibus mos oppoſitus non vigebat, ceſſat primò ex Concilio Ancyrano chimericum illud jus, ex adverſo exaggeratum, ut electio fieri deberet de gremio tantùm Eccleſiæ, & ſic excluditur coarctatio eligibilitatis ad ſolos indigenas. Secundò cùm prçfatum Concilium Ancyranum dè Epiſcopis, ut ſuprà non receptis, decernat, *Quod ſi voluerint in Presbyterii ordine, ubi priùs fuerant, ut Presbyteri reſidere, non abiiciantur propriâ dignitate* (*n*); oſtendit Epiſcopos il-

(n) *Conc. Ancyran. c. 17.*

los, à ſuis ſubditis non receptos, ex aliis Eccleſiis fuiſſe deſumptos, *ubi priùs fuerant uti Presbyteri*, ſicque, vel fuiſſe extraneos ab Eccleſiis, ad quas fuerant per epiſcopatum promoti, vel extraneos ab illis, in quibus antè fuerant Præsbyterali honore inſigniti. Quarè, quocumque versùs ſermo trahatur, ſemper verum eſt, extraneos fuiſſe, & eſſe epiſcopatuum, & conſequentèr aliorum etiam beneficiorum capaces. Nequè hic ſomnietur rejectionem Epiſcoporum, quàm Ancyranus canon indigitat, ex eo prçcisè fuiſſe profectam, quòd illi Epiſcopi non eſſent indigenæ: nàm in primis nullum omninò in toto canonis textu apparet hujuſmodi ſuppoſiti defectus veſtigium. Secundariò, ſi res ità ſe habuiſſet, Concilium ſuum canonem ſub aliâ formulâ concepiſſet: videlicèt, prohibuiſſet, nè extranei ſacras inſulas alienarum urbium ſuſciperent, ut ſoli indigenæ eligerentur: non verò alienigenarum electionem permiſiſſet, & ſi non reciperentur, eis in priori Eccleſiâ Presbyteratus ſtipendia reſervaſſet. Igitùr ex Concilio Ancyrano benè probatur libertas Eccleſię in conferendis eccleſiaſticis beneficiis, etiam Clericis non indigenis, ſed extraneis.

8. Concilium *Romanum*, Romæ in Thermis Domitianis, dictis etiam Trajanis, congregatum eſt tempore S. Silveſtri Papæ I. ac Magni Imperatoris Conſtantini, anno Chriſti 324. confluentibus ad illud Epiſcopis 230. vel ſecundum alios 284. (*a*), quibus Auguſtus vehicula, & annonas ubilibet præſtari præcepit: aſſiſtente Conſeſſui ipſo Imperatore, matreque illius Helenâ, & Calpurnio urbis Romæ Præfecto. In hoc Concilio, intèr cætera, ſacram diſciplinam concernentia, canon ſubſequens eſt emiſſus: *De reditibus Eccleſię quatuor partes fiant, quarum una cedat Pontifici, ad ſui ſuſtentationem: alia Presbyteris, & Diaconis, & omni Clero: tertia Templorum, & Eccleſiarum reparationi: quarta pauperibus, & infirmis, & peregrinis* (*b*). Omiſſis autèm aliis particulis hujuſcè canonis, tamquàm ad rem non facientibus, illam ſolam nobis opus eſt ponderare, quæ de *Peregrinis* mentionem facit; & prætèr ea, quę de illis ſupra diximus, ponderamus, nedùm hanc Romanam Synodum, ſed etiam pleraſque aliàs, idipſum decreviſſe, nàm Canones Apoſtolorum talitèr definierunt: *prçcipimus, ut in poteſtate ſuâ epiſcopus Eccleſię res habeat, &c. Ex iis autem, quibus indiget, ſi tamen indiget, ad ſuas neceſſitates, & ad peregrinorum fratrum uſus ipſe percipiat, ut nihil poſſit eis omninò deeſſe* (*c*). Concilium Antiochenum paritèr decrevit: *Epiſcopus eccleſiaſticarum rerum habeat poteſtatem ad diſpenſandum ergà omnes, qui indigent, cum ſummâ reverentiâ, & timore Dei. Participet autem & ipſe quibus indiget, ſi tamen indiget, tàm in his, quàm in Fratrum, qui ab eo ſuſcipiuntur, neceſſariis uſibus profuturis, itàut in ullo qualibet occaſione fraudentur* (*d*).

9. Similitèr Concilium Agathenſe decrevit: *caſellas, vel mancipiola Eccleſiæ Epiſcopi, &c. in integro Eccleſiæ jure poſſideant, ideſt ut nequè vendere, nequè per quoſcumque contractus res, undè pauperes vivunt, alienare prçſumant, &c. Minuſculas verò res, aut Eccleſiæ minùs utiles, peregrinis, vel Clericis, ſalvo jure Eccleſiæ, in uſum præſtari permittimus* (*e*). Et Concilium Toletanum III. ea, quæ ſequuntur, ſancivit: *Hæc Sancta Synodus nulli epiſcoporum licentiam tribuit, res alienare Eccleſiæ &c. Peregrinorum, vel Clericorum, & egenorum neceſſitati, ſalvo jure Eccleſiæ, præſtare permittuntur prò tempore, quo potuerint* (*f*), hicque ſermonem eſſe de beneficiis, ſeù de rebus Eccleſiæ, beneficiario jure conceſſis, tàm Clericis, quàm peregrinis, quorum *egeſtas morte terminabatur* (*g*), ex ipsâ verborum lecturâ patet. Alios ulteriùs Conciliorum canones non aggregamus, nè oneri lectori ſimus. Unum eſt, quod Eccleſia, uſquè à remotioribus ſuis ſæculis, voluit, non modò indigenas, & nativos, verum etiam extraneos, & peregrinos, ſuorum bonorum eſſe participes. Hoc enim præcepit, ut vidimus, in Conciliis: hoc ore Pontificum docuit: hoc ſanctorum Patrum eloquio prædicavit: ut nulli dubium ſit, partem aliquam eſſe debitam peregrinis illarum rerum, quas pietas fidelium Dei ſervitio mancipavit.

(a) *Cardin. Baron. an. 324. n. 124. Bail. to. 2. ad Conc. 2. Roman. f. 37.*

(b) *Concil. Roman. 2. ſub Silveſt. c. 6.*

(c) *Canon. Apoſt. c. 40.*

(d) *Concil. Antioch. c. 25.*

(e) *Concil. Agath. c. 7.*

(f) *Concil. Tolet. 3. c. 3.*

(g) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. l. 2. c. 17. n. 3.*

10. Et

10. Et ſanè Simplicius Papa (qui antè Symmachum mox memorandum ſedit, Sæculo ſubſequente, ſed præſtat eorum dicta hic referre, ad confirmandum opportunè id, quod præ manibus habemus, de peregrinis), Papa inquam Simplicius, Severum inſtruens Epiſcopum, ei inter cætera hæc ſcripſit: *De reditibus Eccleſiæ, vel oblatione fidelium quid deceat neſcienti, nihil licere permittas, ſed ſola ei ex his quarta portio remittatur, duæ eccleſiaſticis Fabricis, & erogationi peregrinorum, & pauperum profuturæ, ab Onagro Presbytero, ſub periculo ſui ordinis, miniſtrentur: ultima intèr ſe Clericis, pro ſingulorum meritis dividatur* (*a*). Item Symmachus Papa, in reſcripto ad petitionem Sancti Cæſarii Epiſcopi Arelatenſis, prohibuit epiſcopis conceſſiones fundorum eccleſiaſticorum, *niſi forſitàn aut Clericis bonorum meritis: aut Monaſteriis, religionis intuitu: aut certè peregrinis, neceſſitas largiri ſuaſerit. Sic tamen, ut hęc ipſa non perpetuò, ſed temporalitèr, donec vixerint, perfruantur* (*b*). Ex Patribus, S. Cyprianus in epiſtola ad Preſbyteros, & Diaconos, hæc habet: *Infirmorum, & omnium pauperum curam peto deligentèr habeatis, ſed & peregrinis, ſi qui indigentes fuerint, ſumptus ſuggeratis* (*c*). Et antè illum S. Juſtinus, in Apologiâ ad Antoninum Pium: *Prò arbitrio quiſque ſuo, quod viſum eſt contribuunt, & quod ità colligitur, apud Præpoſitum deponitur, atque indè ille opitulatur viduis, pupillis, & his, qui proptèr morbum, aut aliam quamlibet cauſam egent, quique in vinculis ſunt, & peregrè advenientibus hoſpitibus* (*d*).

11. Ergò de bonis eccleſiaſticis quatuor portiones fieri Concilia, Patres, Pontifices pręceperunt (*e*): quarum una Epiſcopo: altera reparationi Eccleſiarum: tertia Clericis: & quarta pauperibus applicetur. *Unam*, inquit Gelaſius, *ſibi ipſe retineat* Epiſcopus: *alteram Clericis prò officiorum ſuorum ſedulitate diſtribuat: Fabricis tertiam: quartam pauperibus, & peregrinis habeat fidelitèr erogandam* (*f*). Hancque quadripartitam diſtributionem, ſecundum Apoſtolorum pręcepta faciendam eſſe, innuit Gratianus, ex quodam Concilio Toletano (*g*). Quaproptèr Apoſtolicum pręceptum dici poteſt, quod ex quatuor partibus rerum Eccleſię, una *Clericis*, & altera *pauperibus* debeatur. Ponamus autem nùnc in bilance has duas portiones, & dicamus. Cur, quęſo, res Eccleſię, pauperum uſibus deſtinatę, dari poſſunt quibuſcumque pauperibus, ſivè indigenis, ſivè peregrinis; & res Eccleſię, Clericorum uſibus deſtinatę, dari non poſſunt quibuſcumque Clericis, ſivè indigenis, ſivè peregrinis, & extraneis? Cur ex portione pro pauperibus deſtinatâ, Canones admittunt viris quoque extraneis, & peregrinis, nedùm tranſitoriam, & manualem eleemoſynam, verùm etiam prędia, ad vitam perfruenda, concedi; Ex portione verò ipſorum bonorum Eccleſię, ad Clericorum uſum deputatâ, Clericis extraneis prędia ad perfruendum non poſſunt dari? Seù, quod idem eſt, cur non poſſunt Clericis quoque extraneis eccleſiaſtica beneficia, ad eorum vitam poſſidenda, concedi? Undè venit? In quo conſiſtit hoc tàm grande diſcrimen? Nunquid non æquè ſunt res Eccleſiæ, illę, quæ Clericorum, ac illæ, quę pauperum ſunt uſibus deputatæ? Nunquid ſunt deterioris conditionis Clerici extranei, quàm laici peregrini? Nunquid Sæcularium, olim peregrinantium, meritum; Clericorum, nunc viventium, benemerentiam evincit?

12. Concludendum eſt igitur, quod primo loco Papa, & ſecundario etiam alii, tùm ordinarii, tùm delegati beneficiorum Collatores, vel ad ea Nominatores, poſſunt prò eorum libito Clericis, non modò indigenis, verum etiam extraneis, de beneficiis eccleſiaſticis gratificari, quemadmodùm hoc quarto Chriſti Sęculo *gratificari poterant Epiſcopi, vel Clericis ſingulari meritorum laude commendatis: vel peregrinis egentibus, ſivè hi laici fuerint, ſivè Clerici, ſivè denique Epiſcopi, ut in B. Quintiano Epiſcopo Ruthenenſi patuit, cui Arvernus, & Lugdunenſis Epiſcopi, fruendos dedere agros aliquot, ad ſui, ſuorumque in ſeceſſu ſuo ſuſtentationem* (*h*). Accedit alia ratio, in hoc conſiſtens, quod nullus verè ſapiens negabit, quin poſſint collatores beneficiorum, ordinariâ, & epiſcopali prædìti facultate, Xeno-

(a) *Simpl. PP. ep.* 3.

(b) *Symmach. PP. ep.* 5.

(c) *S. Cypr. ep.* 24.

(d) *S. Juſtin. Apol.* 2.

(e) *Cap.* 23. 25. 26. 27. 28. 30. *Cauſ.* 12. *quæ.* 2.

(f) *Cap. conceſſo* 26. 12. *qu.* 2.

(g) *Cap. ſancimus* 31. 12. *qu.* 2.

(h) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. par.* 3. *l.* 2. *c.* 26. *n.* 6.

dochia de rebus Eccleſiæ conſtituere, & ad peregrinos ibi recipiendos, atque alendos dotare, etiam illis uniendo eccleſiaſtica beneficia, quę ipſiſmet evadant perpetualitèr applicata: hoc enim & jura concedunt, & ordinaria facultas Epiſcoporum complectitur, & quotidiana praxis oſtendit. Ergò cur quęſo beneficia eccleſiaſtica poterunt Xenodochiis, ad uſum peregrinorum, perpetuò retinenda, connecti; & non poterunt Clericis extraneis, ad tempus poſſidenda, concedi?

13. Concilium *Nicænum I.* Nicææ celebratum eſt anno Chriſti 325. Sedente in Petri Cathedrâ S. Silveſtro I. & Cęſareum Sceptrum moderante Flavio Conſtantino, hujus nominis primo, cui interfuere epiſcopi 318., ob hoc in unum congregati, ut primò hęreſim Arrii Alexandrini confoderent, qui Chriſto Divinitatem temerè dextrahebat (*a*). Secundò, ut dies figeretur, in quâ ſanctum Domini Paſcha ubilibet celebraretur, adversùs hęreſim Quartadecimanorum (*b*). Tertiò ut Schiſma comprimeretur, quod pridèm Meletius Epiſcopus Lycopolitanus in Ægipto, adversùs S. Petrum Alexandrinum, conflaverat (*c*). In hoc Concilio plures editi ſunt canones, de quorum numero non conveniunt Auctores, licèt viginti ab omnibus, tamquam legitimi ſuſcipiantur (*d*), ſuſpensâ fide quoad cęteros, numerum octoginta complentes. In illis, qui ex Arabico idiomate circumferuntur, ſeptuageſimus ſecundus admittit poſſe epiſcopum unius urbis, ex juſtâ causâ, fieri alteriùs urbis Archiepiſcopum (*e*), quo ad effectum perducto, neceſſe eſt, ut Epiſcopus, de unâ in aliam Sedem traductus, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ ſit exterus, ſicquè juxtà hujuſcè canonis textum, ſi collatio Epiſcopalis beneficii extraneo fieri poſſe permittitur; beneficia quoque minora poterunt ad extraneos pervenire. Verùm quoniàm imminutæ fidei cenſentur canones hujuſmodi ex Arabico traducti, & à pluribus Eruditis prò pſeudepigraphis reputantur (*f*), nolumus hic ſuper præfato canone vim facere, ſed ad alium certioris auctoritatis tranſimus.

14. Inter, inquam, autographos canones Concilii Nicæni, unus legitur, ità ſonans: *Quicumque temerè, & inconſideratè, nec Dei timorem præ oculis habentes, nec eccleſiaſticum canonem tenentes, Presbyteri, vel Diaconi, vel quicumque omninò in canone recenſentur, ab Eccleſiis receſſerint, ii in alienâ Eccleſiâ nullo modo recipi debent, ſed omninò cogendi ſunt in ſuas ipſorum Parœcias redire: vel ſi perſeveraverint, eos omninò à communione ſeparatos eſſe oportet: ſin autem auſus fuerit quiſpiam eum, qui ad alium pertinet ſubripere, & in Eccleſiâ ordinare, non conſentiente proprio epiſcopo, à quo receſſit, qui in canone cenſetur, irrita ſit ordinatio* (*g*). Canon iſte primâ facie videtur nobis oppoſitus, ſed ſi ſecundum ſuum intimum vigorem conſideretur, invenietur revera nobis favere. Nam in primis prohibet quidem omnibus epiſcopis Clericos alienos ad ſe trahere, & in ſuâ Eccleſiâ locare, per ordinum, & conſequentèr etiam per beneficiorum collationem: at non ad omnes Clericos indifferentèr interdictum iſtud diffundit, ſed ad illos ſolum, *qui in canone recenſentur*, ideſt qui, prò more illius temporis, poſt ordinum ſuſceptionem fuerant ab Antiſtite albo ſervientium Eccleſiæ adſcripti, & ſportulas recipiebant, eorum ſervitio reſpondentes, quod nunc reſonat in idem, ac dicere, illos, qui officio, & beneficio reſidentiali ſunt Eccleſiæ devincti: hique etiam noſtris temporibus, ſinè licentiâ proprii Epiſcopi, ab Eccleſiâ, cui deſponſati, ſeù addicti ſunt, recedere non valent, & ad alienam Diæceſim prò ſuo arbitrio pertranſire (*h*).

15. Recolendum eſt enim, non ad unicum titulum Eccleſiæ Cathedralis, vel alteriùs Diœceſanæ Eccleſiæ, potuiſſe Clericos ordinari, ſed etiam ad alios titulos, quos enumerat Concilium Chalcedonenſe, hoc decreto: *Neminem abſolutè ordinari jubemus Presbyterum, nequè Diaconum, nec quemlibet in Eccleſiaſticâ Ordinatione conſtitutum, niſi manifeſtè in Eccleſia ſuæ Civitatis, ſivè poſſeſſionis, aut in Martyrio, aut in Monaſterio, hic, qui ordinatur, mereatur ordinationis ſuæ* vo-

(a) *S. Athanaſ. ep. ad. ſolitar. S. Hilar. lib. de Synod. Socrat. hiſt. l. 1. c. 5.*
(b) *Euſeb. vit. Conſt. l. 3. c. 18. Socrat. hiſt. l. 1. c. 9. Theodoret. l. 1. c. 10.*
(c) *Theodoret. hiſt. l. 1. c. 9. Socrat. hiſt. lib. 1. c. 6.*
(d) *Vid. Cabaſut. Notit. Concil. Diatrib. de num. Canon. Nicæn.*
(e) *Conc. Nicæn. ex Arabic. c. 72.*
(f) *Bail. tom. 1. in Concil. Nicæn. 1. in fin.*
(g) *Concil. Nicæn. 1. c. 16.*
(h) *Concil. Trid. ſeſ. 23 cap. 16. & ibi Barb. n. 13.*

vocabulum (*a*): Ubi notetur verbum illud *poſſeſſionis*, quod explicatur à Gloſsâ hoc modo: *poſſeſſionis*, *ideſt ſi ordinatur ad titulum Patrimonii ſui* (*b*): Quarè promoti ad titulum Eccleſiæ Cathedralis, vel alteriùs Eccleſiæ, à juriſdictione Epiſcopi dependentis, dicebantur in canone cenſiti, ſeù inſcripti catalogo eorum, qui in determinato officio, Eccleſiæ alicui erant applicati, à quâ, vel ſportulas manuales, vel uſumfructum prædiorum, vel alitèr alimenta, miniſterio ſuo reſpondentia, percipiebant: & hi tamquàm cùm ſuo titulo copulati, ſeù deſponſati, ad reſidendum, & miniſtrandum in illo tenebantur, nec poterant ab alieno Epiſcopo ad propriam Eccleſiam trahi, vel ab eo ordines, aut beneficia ſacra nanciſci.

(a) *Conc. Chalced. c. 6.*
(b) *Gloſ. in cap. neminem verb. poſſeſſionis diſt. 70.*

16. At illi, qui non erant *in Canone recenſiti*, nempè qui nullo adhùc titulo devincti erant, vel ad titulum proprii Patrimonii ſacros Ordines acceperant, nullius determinatæ Eccleſiæ obſequio deputati, ſicquè non in canone recenſiti; iſti, inquam, vigore canonis Nicæni, poterant ab alio Epiſcopo trahi, & ſuæ Eccleſiæ mancipari. Etenìm verba Concilii non oſcitantèr, vel inofficiosè poſita fuiſſe cenſendum eſt, ſed judiciosè, quìppè à Patribus magnæ virtutis, & prudentiæ, compoſita, nedùmque rerum, ſed etiam verborum exactiſſimis ſcrutatoribus. Adfuerunt ſiquidèm magno huic Concilio, Alexander Epiſcopus Alexandrinus, Euſtatius Antiochenus, Macharius Aelienſis, Jacobus Niſibitanus, Hippatius Gangrenſis, Aſclepas Gazæ, Nicolaus Myræ, Leontius Cæſareæ, Amphion Epiphaniæ, Baſilius Amaſeæ, Meletius Sebaſtæ, omnes ſanctorum faſtis adſcripti, prætèr alios ingentis famæ. Adfuit & S. Spiridion Epiſcopus Trimithuntis in Cypro (*c*), qui audiens in Synodo recitari orationem à Triphyllio Epiſcopo Ledrenſi, eloquentiori ſuæ ætatis præcone, uti teſtis eſt S. Hieronymus (*d*): ab eoque referri locum D. Marci: *tolle grabatum tuum*, *& ambula* (*e*), ſed vice *grabati*, *lectum humilem* dici, ſtatim illum ità coarguit, *Tu nè melior es illo*, *qui dixit grabatum*, *ut ejus verbis uti dedigneris* (*f*)? Si tantam curam habuit unus tantummodò ex illis Patribus, nè verbum prò verbo, vox prò voce, prò dictione dictio proferretur; quid cenſendum eſt Patres Concilii unâ ſimùl cunctos egiſſe? Quali, & quantâ credendum eſt circumſpectione caviſſe, nè in canonibus exarandis verba minùs propriâ ponerentur? Igitur verba Concilii non eſt judicandum inofficiosè poſita fuiſſe, ſed ſtudiosè, ut omnem ſuam ſignificationem haberent. Ex quo ergò Concilium dixit: *Qui in canone recenſentur*, patet, illâ verbâ fuiſſe ibi editâ taxativè, ac reſtrictivè ad ſolos Clericos in canone recenſitos. Cumque exceptio, ex notiſſimis, firmet regulam in contrarium (*g*), liquet, quod Concilium, reſtringens ſuam prohibitionem ad ſolos Clericos, in Canone recenſitos; excluſit ab eâ Clericos in canone non recenſitos: ergò ſaltèm iſti poterant ab alienis Epiſcopis ordines, & conſequentèr etiam beneficia ſacra adipiſci, maximè in ſententia Contradictorum, aſſerentium, quod antiquis temporibus beneficia non ibant ab ordinibus ſeparatâ. Et licèt poſteà noviores leges Eccleſiaſticæ ſupervenerint, prohibentes Ordinum ſuſceptionem ab alio, quàm à proprio Epiſcopo; remanſit tamèn in ſuo vigore canon iſte Nicænus, quoad beneficia conſequenda: & ſic vi dicti Canonis, potuerunt, & poſſunt beneficia eccleſiaſtica compatibilia conferri Clericis extraneis, alibi in canone non deſcriptis, ſeù beneficium reſidentiale in alio loco non obtinentibus.

(c) *Nicepb. l. 8. c. 42. Baron. an. 325. n. 48.*
(d) *S. Hier. de ſcript. Eccl. in Tripbil. cap. 52.*
(e) *Marci 2. 11.*
(f) *Nicepb. l. 8 c. 42. Sozom. l. 1. c. 11.*
(g) *Clementin. exivi. 1. de verb. ſignif. verb. deinde l. quæſitum. 6. deinde ff. de fid. inſtr. Barboſ. axiom. 85. n. 4. cum aliis, ab eo allegatis.*

17. Hunc certè eſſe obvium, & germanum canonis Nicæni ſenſum, ipſa textus lectio patefacit: ſed quatenùs etiam ità non eſſe vellet captiosè contendi, emergit ex ipſo canone alia ratio, abundè noſtrum probans intentum: quippè in eo decernitur, nè quiſquam Epiſcopus alienæ Eccleſiæ Clericum ad ſe trahat, *non conſentiente proprio Epiſcopo* (*h*). Ergò conſentiente proprio Epiſcopo, Clericus extraneus poteſt ab alio Epiſcopo, & ad ordines promoveri, & in ſuâ Eccleſiâ locari, ac beneficiis eccleſiaſticis inſigniri. Trahit hanc illationem Gloſsa, corpori juris adjecta, ubi canon hic Nicænus inſeritur, dicens: *Ergò cum conſenſu ejus poterit* (*i*). Igitur, licèt in ſententiâ Contradictorum, extranei ut ſic

(h) *Concil. Nicæn. 1. c. 16.*
(i) *Gloſ. in cap. ſi quiſ. 3. verb. conſenſum diſt. 71.*

non

non poſſent beneficia ſacra adipiſci; tamèn ex Concilio Nicæno, hoc ſolùm verum eſt, ubi, & quotiès Epiſcopus eorum propriùs contranititur: nam ſi epiſcopus Diœceſanus ipſorum conſentiat, optimè poterunt ubilibet beneficiis eccleſiaſticis inveſtiri. Sicque reducendo theoricam ad praxim, totiès quotiès Papa, Epiſcopi, & Præſules Eccleſiæ, aliique, tùm ordinarii, tùm delegati beneficiorum collatores, vel ad ea nominatores, aliquod beneficium Clerico extraneo contribuunt; ad Contradictores pertinebit probare, quòd Ordinarius Clerici, beneficium percipientis, diſsentiat: aliàs ſi ejuſdem conſenſus, vel tacitus, vel expreſsus, accedat, licitè illi beneficia ſacra dicentur eſse collata. Et quià per plura ſunt Concilia, quæ hanc eândem ſanctionem, ſub eiſdem, vèl coæqualibus verbis, continent; aliquem eorum elenchum hìc ſucceſſivè, ac ordine chronologico conſeremus, ut ex ipſorum auctoritate, cauſa noſtra robur accipiat, & ineluctabilem, atque multiplicem contrahat probationem.

18. Concilium Apoſtolorum, ſeù meliùs Canones Apoſtolici, editi anno Chriſti 44. ab Apoſtolis, prò condendo fidei ſymbolo congregatis, vel ſaltèm editi anno 258., prout placet recentioribus eruditis (*a*), hoc intèr cætera decreverunt: *Si quis Presbyter, aut Diaconus, aut quilibet de numero Clericorum, relinquens propriam parœciam, pergat ad alienam, & omninò demigrans, præter Epiſcopi ſui conſcientiam, in alienâ parœciâ commoretur, hunc ulteriùs miniſtrare non patimur, præcipuè ſi vocatus ab Epiſcopo, redire contempſerit* (*b*). Hos canones optimè ſcimus ab aliquibus prò apocryphis reputari, ut à S. Iſidoro Hiſpalenſi, apud Gratianum (*c*): ab Hincmaro Remenſi, in opuſculo adversùs Hincmarum Nepotem ſuum (*d*): A Carolo Molinæo (*e*): & noviſſimè à Natali ab Alexandro (*f*). Sed æquè ſcimus eos validè propugnari, & ſaltem quoad primos quinquaginta defendi à Franciſco Turriano in eorum defenſione (*g*): A Xyſto Senenſi in ſuâ Bibliothecâ Sanctâ (*h*): A Bellarmino, de Scriptoribus eccleſiaſticis (*i*): A Cardinali Baronio, in ſuis Annalibus eccleſtaſticis (*l*): A Bail in ſumma Conciliorum (*m*), atque ab aliis: Nobiſque ad intentum noſtrum ſufficiet; ipſos canones ab initio ſexti Sæculi in Eccleſiæ latinæ Codicem fuiſſe relatos, & ſucceſſivè auctoritatem legis Eccleſiaſticæ obtinuiſſe, quemadmodum probat memoratus Natalis (*n*); ſicque jam ſaltem ab undecim Sæculis primos 50. ex ipſis Canonibus eccleſiaſticæ regulæ vim habere, ob quam canoni 15. à nobis allegato plena habenda ſit reverentia.

19. Concilium *Arelatenſe II.* habitum anno Chriſti 330. ſub S. Silveſtro Papa I. (*o*), vel, ut aliis placet anno 389. ſub Siricio (*p*), ità decrevit: *Nullus cujuſcumque ordinis Clericus, non Diaconus, non Presbyter &c. proprium relinquat Eccleſiam &c. quod ſi aliquis commorationis tempore, invito epiſcopo ſuo, in alienâ Eccleſiâ habitans, ab epiſcopo loci Clericus fuerit ordinatus, hujuſmodi ordinatio irrita habeatur* (*q*). Pariter Concilium *Sardicenſe*, Generalis Nicæni I. appendix, anno Chriſti 347. celebratum, tempore Julii Papæ I. hæc ſancivit: *Quicumque ex alienâ Parochiâ voluerit alienum miniſtrum, ſinè conſenſu epiſcopi ipſius, & ſinè voluntate ordinare, non ſit rata ordinatio ejus* (*r*). Idem Concilium *Carthaginenſe III.* anno Chriſti 397. coadunatum tempore Siricii Papæ, ſic, intèr alia, conſtituit: *Clericum alienum, niſi concedente ejus epiſcopo, nemo audeat retinere, vel promovere in Eccleſiâ ſibi creditâ. Clericorum autem nomen etiam Lectores & Pſalmiſtæ, & Oſtiarii retineant* (*s*). Similitèr Concilium *Carthaginenſe IV.* adunatum anno Chriſti 398. tempore Anaſtaſii Papæ I. canonem tenoris hujus extendit: *Epiſcopus de loco ignobili ad nobilem per ambitionem non tranſeat, nec quiſquam inferioris ordinis Clericus &c. Inferioris verò gradus Sacerdotes, vel alii Clerici, conceſſione ſuorum epiſcoporum, poſſunt ad alias Eccleſias tranſmigrare* (*t*).

20. Paritèr Concilium *Epaonenſe* anno Chriſti 509. intimatum tempore Symmachi, vel ſecundam alios anno 519. tempore Hormiſdæ Papæ, ſequens edidit con-

(a) *Natal. ab Alexand. hiſt. Sec. 1. diſſertat. 17. in fine.*
(b) *Canon. Apoſt. 15.*
(c) *Cap. canones diſt. 16.*
(d) *Hincmar. Remenſ. in opuſc. adv. Hincm. nepot. c. 24.*
(e) *Molinæ in not. ad Decret. Gratian. diſt. 16.*
(f) *Natal. ab Alex. hiſt ſec. 1. diſſert. 17.*
(g) *Turrian. defenſ. can. Apoſt. c. 15.*
(h) *Xiſtus Senenſ. Biblioth. Sanct. lib. 2.*
(i) *Bellarm. de ſcriptor Eccleſ. in Clement. Roman.*
(l) *Baron. an. 102. à n. 10. ad n. 19.*
(m) *Bail. to. 1. Sum. conc. in concil. Apoſt. f. 133.*
(n) *Natal. ab Alex. loc. cit. concl. 2.*
(o) *Bail. Sum. conc. in concil. Arel. 2. to. 2. fol. 60.*
(p) *Coriol. Sum. conc. in concil. Arel. 2. fol. 295.*
(q) *Concil. Arel. 2. c. 13.*
(r) *Concil. Sardic. 19.*
(s) *Concil. carth. 3. c. 21.*
(t) *Conc. carth. 4. c. 27.*

conſtitutum: *Nè Presbyter territorii alicujus, ſinè conſcientiâ ſui epiſcopi, in alteriùs civitatis territorio præſumat Baſilicis, aut Oratoriis inſervire, niſi fortè Epiſcopus ſuus illum concedat epiſcopo illi, in cujus territorio habitare diſpoſuit (a).* Rurſus Concilium *Toletanum II.* anno Chriſti 527. vel ſecundum alios anno 531. congregatum, tempore Bonifacii Papæ II. prout ſequitur, Synodalitèr definivit: *Nè quis ex eis, qui tali educatione imbuitur, qualibet occaſione cogente, proprium relinquens Eccleſiam, ad aliam tranſire præſumat. Epiſcopus verò, qui eum ſuſcipere, abſque conſcientiâ proprii Sacerdotis, fortaſsè præſumpſerit, totius fraternitatis ſe reum eſſe noverit (b).* Item Concilium *Aurelianenſe III.* anno Chriſti 538. coadunatum, tempore Vigilii Papæ, hoc decretum ſancivit: *De his Clericis, qui ſub quâlibet occaſione, aùt conditione, in alienorum civitatibus, vel territoriis crediderint immorandum, nec ad ullum Clericatus honorem abſque epiſcopi ſui ſcripto, atque conſenſu, habeant promoveri (c).* Similitèr Concilium *Arvernenſe*, anno Chriſti 541. convocatum, tempore ipſius Vigilii Papæ, juſſionem hujuſcè formulæ edixit: *Nè ullus epiſcopus alteriùs Clericum, contrà voluntatem epiſcopi ſui, ſuſcipere audeat, aut Sacerdotio prærogare (d).* Et Concilium *Aurelianenſe V.* anno Chriſti 549. celebratum, tempore ejuſdem Vigilii Papæ, edixit hoc modo. *Nullus Clericum, ſeù Lectorem alienum, ſinè ſui conceſſione epiſcopi, vel promovere, vel ſibi quibuslibet conditionibus audeat vindicare, quod ſi quis hanc conſtitutionem fuerit quacumque præſumptione tranſgreſſus, memoratæ perſonæ ab eo, cui ſunt debitæ, ſeù eccleſiaſtico jure, ſeù proprio revocatæ, quià illicita vacatione diſceſſerant, & ab honore, vel officio ſuſcepto, juxtà arbitrium ſui Pontificis ſuſpendantur (e).*

21. Itidem Concilium *Bracarenſe I.* anno Chriſti 561. vel ſecundum alios anno 563. conglobatum, tempore Joannis Papæ III. hujuſmodi edidit conſtitutum: *Nullus epiſcopus Clericum alteriùs ordinare præſumat, ſicut & antiqui canones ſtatuerunt, niſi fortè ſignata ipſius epiſcopi ſcripta ſuſceperit (f).* Pariformitèr Concilium *Cabilonenſe*, quod anno Chriſti 650. tempore Martini Papæ I., vel ſecundum alios anno 663. tempore Vitaliani Papæ coalvit, hoc decretum ſancivit: *Nullus alteriùs Clericum retinere præſumat, ſicut piſcis eſt canonibus inſtitutum, nec ad ſacrum ordinem, ſinè voluntate ſui epiſcopi penitùs promovere (g).* Concilium quoque *Conſtantinopolitanum III.* Generale VI. anno Chriſti 681. convocatum, tempore Agathonis Papæ, legem hanc præfinivit. *Quoniam diverſarum Eccleſiarum Clerici, iis, in quibus creati ſunt Eccleſiis relictis, ad alios decurrunt epiſcopos, &c. ſtatuimus &c. nullum omnium Clericorum, etiam in quolibet gradu facultatem habere, ſe in aliâ Eccleſiâ, conſtituendi, abſquè ſui Epiſcopi literis Dimiſſoriis (h).* Demùm Concilium *Nicænum II.* Generale VII. anno Chriſti 787. celebratum, tempore Hadriani Papæ I. conſtitutionem, quæ ſequitur, ordinavit, *quoniam nonnulli è Clericis &c. relictâ ſuâ Paræciâ, in aliam excurrunt &c. His itàque, citrà proprium epiſcopum, & Conſtantinopolitanum, non permittitur, ut recipiantur in ullâ domo, Eccleſiâvè: quod ſi hæc facere perrexerit, deponatur (i).*

22. Alia perplura Concilia, quæ canones tenoris conſimilis ediderunt, poſſemus hic affatìm adunare (l), ſed brevitati indulgentes, ſubſiſtimus, contenti produxiſſe primaria Orbis Concilia, & antiquioribus ſæculis congregata, ut pateat, non recenti more, ſed vetuſtiſſimâ diſciplinâ, ab ipſis Eccleſiæ initiis deductâ, potuiſſe Clericos extraneos ad alias Diæceſes pertrahi, ac inibi ordines, & cohærentèr etiam beneficia ſacra adipiſci, hoc uno prærequiſito, quod ſui epiſcopi aſſenſus accederet; tuncque, ait Thomaſſinus, *Nihil novi ordinis ab epiſcopo hoc alio accipiebant, ſed Eccleſiæ alicui ſeſe adſtringebant regendæ, quod omninò nefas erat, niſi epiſcopus, cui ſe priùs addixerant, eos relaxaret, & prorsùs cederet Collegæ (m).* Imò Concilium Arauſicanum I. anno Chriſti 441. celebratum, non conſenſum, ſed ſolam couſultationem exigit epiſcopi, cui Clericus ex-

trancus

(a) *Concil. Epaonen. c. 5. Bail. Sum. concil. to. 2. in concil. Epaonen. Coriolan. ibidem. Sirmond. & Cabaſut. eod. loc.*

(b) *Concil. Tolet. 2. c. 2. Bail. & Coriolan. Sum. concil. in conc. Tolet. 2. Aguirre ponit. an. 527.*

(c) *Concil. Aurel. 3. c. 15. Sirmon. to. 1. conc. Gall. to. 1. f. 252.*

(d) *Concil. Arvernen. c. 10.*

(e) *Concil. Aurelian. 5. c. 5.*

(f) *Concil. Bracar. 1. c. 8. Bail. & Coriolan. Sum. conc. ponunt anno 563. Aguirre ponit. anno 561.*

(g) *Concil. Cabilon. c. 13.*

(h) *Concil. conſtantinop. 3. c. 17.*

(i) *Concil. Nicæn. 2. c. 10.*

(l) *Concil. Trid. ſeſ. 15. c. 2. ſeſ. 23. c. 8. 16. concil. Chalced. c. 20. concil. Arel. 1. c. 2. conc. Taurin. c. 7. conc. Mogunt c. 4. concil. Arauſic. 1. c. 8. &c.*

(m) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 4. n. 2.*

traneus ſubjacebat: *Si quis*, inquit, *alibi conſiſtentem Clericum ordinandum putaverit, priùs definiat, ut cum ipſo habitet: nec eum ſinè conſultatione ejus epiſcopi, cum quo antè habitavit ordinare præſumat* (a). Undè repetendo hic argumentum, ſuperiùs paragrafo 17. regulatum, eniteſcit, quod, niſi per Contradictores probetur, Epiſcopos Clericorum, qui extrà eorum Diæceſim, beneficia conſequuntur, eſſe invitos, poſſe optimè Clericos ipſos ubilibet, atquè à quibuſcumque Collatoribus eccleſiaſtica beneficia nanciſci.

(a) Concil. Arauſic. 1. c. 8.

CAPUT VI

In quo eadem libertas Eccleſiæ conferendi Sacras Præbendas, & Eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis, per quartum Chriſti Sæculum, *probatur doctrinâ Conciliorum* Arelatenſis II. Antiocheni I. Carthaginenſis III. *& aliorum, quę fuerunt eodem Sæculo celebrata.*

1 *Concilium* Arelatenſe II. *decernit, laicum poſſe ab alieno Epiſcopo promoveri. Coincidit Concilium Toletanum* II. *& Carthaginenſe* III.

2 *Vi Canonum antiquorum interdictum erat cuilibet Clerico ordines ab alieno Epiſcopo ſuſcipere, ſinè illius conſenſu: ſed laicis hoc non erat prohibitum.*

3 *Concilium* Arauſicanum I. *vetat, nè clericus alibi, ſinè ſui Epiſcopi conſultatione, promoveatur. Indè ſancit, ut laicus extraneus ordinari poſſit.*

4 *Juxtà hoc Concilium, ſola conſultatio proprii Epiſcopi neceſſaria erat, ut Clericus alibi promoveri poſſet: laicus verò liberè poterat ordinari.*

5 *Concilium Carthaginenſe* I. *vetuit nè alienis laicis ordines conferrentur: ſed id ſanxit ob cauſas ſpeciales, nec extrà propriam provinciam habuit vim legis.*

6 *Novæ leges poſteà venerunt, vetantes collationem ordinum tàm laicis, quàm clericis extraneis, ſed intacta remanſit libertas concedendi eiſdem beneficia.*

7 *Concilium* Antiochenum, *quâ occaſione habitum fuerit? Approbavit depoſitionem D. Athanaſii, eique ſucceſſorem deſignavit Euſebium Emeſenum, indè Gregorium Cappadocem.*

8 *Ex Concilio Antiocheno, quos Epiſcopale beneficium Alexandriæ detulit Euſebio Emeſeno Syro, ac deindè Gregorio Cappadoci, patet Eccleſiam tunc faviſſe admiſſioni extraneorum.*

9 *Ex lege quoque, in ipſo Concilio edita, quod vacantes Epiſcopi poſſent viduas Eccleſias adipiſci, libertas Eccleſiæ probatur admittendi extraneos ad beneficia.*

10 *Concilii Antiocheni auctoritatem alii impugnant, alii admittunt: nobis ſatis eſt, ejus canones ferè omnes eſſe juris corpori inſertos &c.*

11 *Concilium* Illyricum, *decernit, quod in electionibus Antiſtitum, Epiſcopi vacui, ſi adſint, promoveantur ad Eccleſiam viduatam.*

12 *Concilium* Carthaginenſe III. *definiendo contentionem inter Epiſcopos Mapalienſem, & Uzalitanum, favit admiſſioni extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia.*

13 *Definitio hæc, quod laicus extraneus poſſet alibi promoveri ad ordines, & ad beneficia, etsì fuerit particularitèr edita, habuit tamèn in Africa vim legis generalis.*

39 Mu-

14 *Mutata eſt antiqua illa diſciplina ordinandi clericos, & laicos alienæ Diœceſis. Sed nulla lex ſupervenit, interdicens illorum admiſſionem ad beneficia.*

15 *Ejuſdem Concilii Carthaginenſis ſanctione dicitur, Epiſcopum Carthaginis habuiſſe ſemper licentiam, undè vellet Clericos accerſendi, & alienis eccleſiis præficiendi.*

16 *Idem Concilium diſponit, Epiſcopum Carthaginenſem poſſe alienum Presbyterum Epiſcopi, nullum alium habentis, traducere ad aliam eccleſiam.*

17 *Quando in praxi Epiſcopus Carthaginenſis clericum, ut ſuprà traducebat, clericus ille, vel à primâ, vel à ſecundâ eccleſiâ erat extraneus.*

18 *Commune hoc jus fuit cunctis Eccleſiis alienos clericos admittendi: ſed ſolùm Epiſcopo Carthaginenſi poteſtas inerat etiam cogendi Epiſcopos, ut clericos poſtulatos concederent.*

19 *Jus traducendi clericos de unâ ad aliam eccleſiam, Epiſcopo Carthaginenſi non potuerunt concedere alii Epiſcopi, neque Imperator, ſed ſolus Papa.*

20 *Eccleſia Romana ſic facultatem aliis largitur, ut illam non abſcindat à ſe. Si ea quæ diximus poterat epiſcopus Carthaginenſis; multò magis idipſum poterit Papa.*

21 *Majoribus Sedibus licuit ſemper traducere clericos de unâ ad aliam eccleſiam: Romanæ, Conſtantinopolitanæ, Alexandrinæ, Carthaginenſi &c.*

22 *Ex doctrina Fileſaci, & lege Juſtiniani, licitum fuit Patriarchę Conſtantinopolitano traducere de unâ ad aliam eccleſiam clericos, & monachos.*

23 *Idipſum complebat Patriarcha Alexandrinus, ex D. Athanaſio, monachos ordinante ad epiſcopatum, nec obeſt reclamatio adverſùs Gregorium Cappadocem.*

24 *Julius PP.* I. *& S. Athanaſius declamant adverſùs Gregorium Cappadocem, non quâ extraneum, ſed quâ vitiis infectum, & modò debito non promotum.*

25 *Si facultas traducendi clericos de unâ ad aliam eccleſiam pertinuit ad Epiſcopos Carthaginis, Alexandriæ, & Conſtantinopolis; cur id Summo Pontifici non licebit?*

26 *Præfatæ facultati nihil obeſt damnatio Formoſi Papę, tamquam injuſta: neque obeſt epiſtola Stephani Papæ* VI. *neque Romanę Synodi ſub Joanne* IX. *& Nicolao II.*

27 *Stephanus PP.* VI. *in epiſtolâ ad Baſilium Imperatorem, probat, licitam eſſe tranſitionem Epiſcoporum de unâ ad aliam eccleſiam, occaſione Marini Papæ.*

28 *Concilium Carthaginenſe* III. *admittens traductionem clerici de unâ ad aliam eccleſiam, loquitur non de caſu neceſſitatis, ſed utilitatis: alioquin ſanctio fuiſſet epiſcopis gravoſa.*

29 *Concilium* IV. *Carthaginenſe, prò tranſitione Epiſcoporum de unâ ad aliam eccleſiam, exigit ſolam utilitatem: prò inferioribus verò clericis, ſolum beneplacitum ſui Epiſcopi.*

30 *Epiſcopus Carthaginenſis, nòn ſolùm prò alienis eccleſiis, ſed etiam prò ſuâ, poterat clericum traducere. Sunt duo principia incompoſſibilia, quod traductio illa fieret ex præcepto charitatis, & quod excluſio extraneorum ſit de jure divino.*

31 *Si Præſulibus primarum ſedium inerat facultas traducendi clericum de unâ ad aliam eccleſiam; hæc facultas ineſſe debet quoque Papæ: favetque admiſſioni extraneorum.*

1. Concilium *Arelatenſe II.* Arelate in Galliâ convocatum eſt circa annum Chriſti 330. ſub Silveſtro Papa I. Imperante magno Conſtantino, uti cenſet Cardinalis Baronius, licèt aliquantùm anceps (*a*), necnon Genebrardus (*b*): Gauterius (*c*): & Bail (*d*). Quidquid alii hoc Concilium ad annum Chriſti 389. referant ſub Siricio (*e*). In eo de diſciplinâ eccleſiaſticâ plures canones ſunt ſanciti, quos ad 56. extendit Sirmondus (*f*), & ex eis unus ità proloquitur: *Si quis Sæcularium religionis ſe ad quemcumque Sacerdotum crediderit conferendum, ipſe ſibi eum, quem erudiendi gratiâ ſuſcepit, vindicabit* (*g*). Obſcurus fortè videbitur hujuſce canonis tenor: ſed ſi attentè perpendatur, ſenſus ejus eſt clarus: ibi enim Patres decernunt, quod quicumque, nondùm Clericali charactere inſignitus, ſed in ſtatu adhùc laicali conſiſtens, religionis intuitu, ſeù ex devotione, quam habeat ad alium epiſcopum, illum adeat, eique ſe offerat inſtituendum, is non epiſcopo ſuo nativo, ſed epiſcopo illi, cui ſe devotionis intuitu dedicavit, inpoſterùm ſubſit, & ab eo Tonſuram, & Clericatum, & ſtipendia eccleſiaſtica, ſeù beneficia ſacra ſuſcipiat. Tantæ efficaciæ ratus eſt hujuſmodi canon, eſſe inſtitutionem, & educationem, ut quoddam videatur habere cum ratione Originis æquipondium: ideòque cenſuit, juſtum non eſſe, quod vir, ab aliquo Epiſcopo, non ſinè ingenti labore, apud ſe inſtitutus, vel dudùm aliàs educatus, à nativo poſteà Epiſcopo repeteretur: eâ fortè ratione, quâ Patres Concilii Toletani II. uſi ſunt, de Clericis loquentes, *durum eſt, ut eum, quem alius rurali ſenſu, ac ſquallore infantiæ exuit, alius ſuſcipere, ac vendicare præſumat* (*h*), de quo etiam caſu ingens fuit in Concilio Carthaginenſi III. contentio intèr Epigonium Mapalienſem, & Julianum Uzalitanum epiſcopos, ob puerum inſtitutum, prout paulò infrà cernemus.

(a) *Card. Baron. an.* 314.
(b) *Genebrard. Chronic. in Sylveſt.*
(c) *Gauter. in tabul. Chronolog ſæc. 2. col. 3.*
(d) *Bail. tom. 2. Sum. conc. in conc. Arelat. 2. in fin.*
(e) *Vid. Bail. loc. cit. Coriolan. Sum. conc. in conc. Arel. 2. f. 295.*
(f) *Sirmond. tom. 1. concil. Gall.*
(g) *Concil. Arelat. 2. cap. 36.*
(h) *Concil. Tolet. 2. cap. 2.*

2. Alibi namque diximus, fuiſſe rigoroſè à ſacris canonibus interdictum, nè Clerici alicujus Eccleſiæ ab Epiſcopo alteriùs loci abriperentur, ſed ubi Tonſuram, & primos ordines ſuſceperant, ibi ſinerentur ad reliquos etiam ordines promoveri. Hoc idem in præſenti Concilio fuit expreſsè prohibitum, uti ſuprà retulimus cap. præced. num. 19. At cum & hujuſmodi Concilium, & alia conſimilia, de Clerico quidem ſic ſtatuiſſent, de laico verò nihil edixiſſent; in libertate ſæcularium erat, hic, vel illic ordines, & beneficia ſacra captare. Quarè Concilium Arelatenſe, poſtquam canone 13. conſona prioribus canonibus quoàd Clericos decreviſſet; ad tollendum poſtmodùm omne dubium quoàd laicorum libertatem, ipſam hujus novi canonis adjectione ſancivit. Quapropter hinc inſtruimur, quod licèt, vi canonum antiquorum, clerici extranei non poſſent, invito proprio Epiſcopo, in aliis Eccleſiis ad officia eccleſiaſtica promoveri; Laici tamen extranei optimè id poterant. Et ſi poterant laici ſacris ordinibus extrà patriam inſigniri, poterant etiam multò magis beneficiis eccleſiaſticis munerari. Hanc rationem fuſiùs proſecuti ſumus in probationibus tertii Sæculi, ubi de promotione Origenis incidit ſermo (*i*). De eâ rursùs infrà erit locutio, ubi de Pauliniano, fratre S. Hieronymi, redibit eloquium (*l*). Illuc ergò lectorem remittimus, & interim idipſum ex Concilio Arauſicano 1. proponimus.

(i) *Vid. ſupr. cap. 4. num. 15.*
(l) *Vid. infr. cap. 9. num. 5.*

3. Etenim ſacrum, & perantiquum Concilium *Arauſicanum I.* in Gallia celebratum eſt anno Chriſti 441. tempore S. Leonis Papæ I. & Theodoſii II. Imperatoris, conſidentibus in eo 15. epiſcopis, Provinciarum Narbonenſis, & Lugdunenſis, doctrinâ, & ſanctitate celeberrimis (*m*), Prѳſide S. Hilario Arelatenſi, cujus ſollicitudini Patres illi quædam in fine Synodi commiſerunt (*n*). In hoc Concilio duplex canon occurrit, ſententiæ noſtræ præbens auxilium. Nàm in primis decernit, quod ſi quis alienum clericum ordinandum putaverit, id taliter adimpleat, ut illum ſecum retineat, ideſt illi ſtipendia clericalia, ſeù beneficium in ſuâ Eccleſiâ contribuat, nèc ad illum ordinandum aliud exquirat, niſi conſilium, ſeù conſultationem Epiſcopi Diœceſani. En verba textus, paulò anteà enuntiati.

(m) *Card. Baron. an. 441. num 3.*
(n) *Conc. Arauſ. 1. cap. 29.*

tiati: *Si quis alibi conſiſtentem clericum ordinandum putaverit, priùs definiat, ut cum ipſo habitet. Nec eum, ſinè conſultatione ejus epiſcopi, cum quo antè habitavit, ordinare præſumat: quià non ſinè causâ diù ab alio non ordinatus remanſit* (*a*). Proſequitur deindè Concilium, & alium canonem addit, de ordinandis laicis alienæ Diœceſeos, ſtatuitque proùt ſequitur: *Si qui autem alienos cives, aut alibi conſiſtentes ordinaverint, nec ordinati in ullo accuſentur, aut ad ſe eos revocent, aut ipſi eis impetrent, cum quibus habitent* (*b*).

(a) *Conc. Arauſic. 1. cap. 8.*

(b) *Concil. Arauſ. 1. cap. 9.*

4. Diſtinguit ergò Concilium intèr ordinationem clerici, & laici extranei, præcipitque primò quoad clericum, ut poſſit Epiſcopus alienus illum promovere, dummodò ei eccleſiaſticum conferat beneficium, & ſuper ejus promotione cum Epiſcopo Diœceſano conſultet: cumque credendum non ſit, verba in canone fuiſſe appoſita, niſi ponderatè, & prudentèr; quotiès Concilium exigit Epiſcopi Diœceſani *conſultationem*, non verò conſenſum; docet, nedùm non eſſe prohibitum beneficia eccleſiaſtica clericis extraneis elargiri, ſed imò ſub præcepto cadere, ut eis dentur, quotiès Epiſcopus alienus vellet clericum extraneum ſuo Clero interſerere, nèc aliud ulteriùs exigi, niſi conſultationem Epiſcopi Diœceſani, ideò præmittendam, nè fortè indignus aliquis ab alieno epiſcopo ordinaretur, hoc enim præſeferunt memorati canonis verba: *Quià non ſinè cauſa diù ab alio non ordinatus remanſit* (*c*). Secundò pergit Concilium, & quoàd laicum extraneum decernit, ut poſſit ab alieno epiſcopo prò ejus arbitrio promoveri, nec liceat Epiſcopo Diœceſano illum propter hoc in culpam trahere, nec ad Eccleſiam originariam revocare, ſed Epiſcopo ordinatori incumbat viro illi ſic ordinato, de ſtipendiis clericalibus providere, vel ex ſe ipſo, vel ab alio: ideſt ejuſdem Epiſcopi ordinatoris ſit, viro ut ſupra ordinato, vel beneficium in propriâ Diœceſi conferre, vel præbendam ab alio Epiſcopo, cum quo habitet, obtinere.

(c) *Concil. Arauſic. 1. cap. 8.*

5. Docet itàque Concilium Arauſicanum, cuilibet Epiſcopo liberum tunc fuiſſe clerico extraneo beneficia eccleſiaſtica, imo & ordines, elargiri, prærequiſito tantùm Epiſcopi Diœceſani conſilio. Laicum verò extraneum potuiſſe liberè ubilibet ad ordines promoveri, & beneficia eccleſiaſtica, vel in Diœceſi Epiſcopi ordinatoris, vel alibi ejuſdem interventione ſortiri. Nec obſtat canon Concilii primi Carthaginenſis, qui nedùm clericorum, ſed etiam ordinationem vetuit laicorum, hoc decreto: *Non licere clericum alienum ab aliquo ſuſcipi, ſinè literis epiſcopi ſui, neque apud ſe retinere, nec laicum uſurpare ſibi de plebe alienâ, ut eum ordinet, ſinè conſcientiâ ejus epiſcopi, de cujus plebe eſt* (*d*). Non inquam, id obſtat, quià primò Concilium Carthaginenſe, tamquam Provinciale, extrà propriam Provinciam vim legis non obtinuit, univerſalitèr obſervandæ. Secundò, quià ſpeciales cauſæ in Africâ concurrerunt, præſertìm paucitatis Catholicorum, quâ tunc ſingulæ Eccleſiæ illius Regionis laborabant, ob quàm interdicta fuit ordinatio tùm clericorum, tùm laicorum extraneorum, nè Eccleſiæ viris idoneis ſpoliarentur: ſicque prohibitio erat ad ſolas Eccleſias Africæ limitata.

(d) *Concil. Carthag. 1. cap. 5.*

6. Tertiò, quia Concilium Carthaginenſe I. editum fuit circà annum Chriſti 348. poſt Concilium Sardicenſe, cujus facit mentionem (*e*), & antè necem Conſtantis Imperatoris, ad quem legationem direxit (*f*): Concilium verò Arauſicanum I. celebratum fuit anno 441. centenario ferè temporis poſteriùs: tritum eſt autem apud omnes, poſteriora jura prioribus derogare (*g*): quarè in negotio, de quo agimus, Arauſicana ſanctio attendenda eſt, non Carthaginenſis: maximè concurrentibus exemplis, & obſervantiâ, quæ ſæpiùs legentibus hoc volumen occurrit. Quartò, quia Concilium Carthaginenſe I. eſt de factò correctum per ea, quæ inferiùs ex Concilio Carthaginenſi III. referemus. Hæcque ad exuberantiam dicta ſint, cum alioquin ipſum Concilium Carthaginenſe I. cauſæ, ac intentioni noſtræ ſubſerviat, in eo, quod ordinationem tàm clerici, quàm laici alieni permittit, quotiès proprii ordinarii aſſenſus accederet. Igitùr ex Concilio Arauſicano conſtat, uſquè ab illo antiquo ſæculo potuiſſe tùm ordines, tùm eccle-

(e) *Conc. Carthag. 1. loc. cit.*

(f) *Baill. Sum. conc. tom. 1. in concil. Carthag. 1.*

(g) *Cap. 1. de conſtit. in 6. l. ſed & poſteriores ff. de legibus. Rot. tom. 2. par. 4. rec. dec. 408. num. 7. Barboſ. Axiom. jur. 183. cũ multis ab eo allegatis.*

ſiaſtica beneficia, non modò indigenis, verùm etiam extraneis, prò Collatorum voluntate, conferri: & quidquid poſteà fuerit, ac ſit, de ordinibus, quos novæ leges interdixerunt, nedùm Clericis, ſed etiam laicis alibi, quàm ab Epiſcopo Diœceſano concedi; ſat antiqua oſtenditur fuiſſe libertas Eccleſiæ quoad beneficia, Viris etiam extraneis conferenda: attentoque nunc canone Concilii Arelatenſis ſecundi, atque Arauſicani primi, talitèr eniteſcit præfata Eccleſiæ libertas, ut nullâ valeat tergiverſatione negari.

7. Concilium *Antiochenum* dictum I. tametſi dici poſſet in ordine Tertium, Antiochiæ in Syriâ celebratum eſt anno Chriſti 340. tempore Julii Papæ I. & Imperatoris Conſtantii, occaſione dedicationis magni Templi, in illâ urbe à Conſtantino Cęſare incepti, atque à dicto Conſtantio ejus filio, & ſucceſſore, completi, confluentibus illùc Epiſcopis permultis, quos S. Athanaſius aſſerit fuiſſe 90. (*a*): S. Hilarius 97 (*b*): Sozomenus 99. (*c*), ex iiſque 36. erant Arrianâ ſanie tabefacti, cæteri Catholicam fidem ſequebantur. In eo Concilio, poſt approbatam uti legitimam depoſitionem S. Athanaſii, in Synodo Tyrienſi pridèm peractam, Patres Alexandrinam Sedem vacare, illique dandum novum Antiſtitem decreverunt, conjectis oculis in Euſebium Emeſenum, virum nondùm ſacris initiatum, & Arrianæ factioni addictiſſimum, quemadmodum ex S. Hieronymo in Chronico habetur (*d*). Hunc ergò Patres Concilii Antiocheni Athanaſio ſubrogare in epiſcopali cathedrâ ſategerunt, ſed recuſatâ per Euſebium oblatâ Sede, Patres in eâ Gregorium Cappadocem collocarunt. Rem narrat hoc eloquio Sozomenus: Euſebius Emeſenus, *ad ſedem Eccleſiæ Alexandrinæ capeſſendam deſignatus eſt, nàm putabant illum, tùm propter piæ vitæ inſtitutionem, tùm propter ſingularem in dicendo facultatem, animos Ægyptiorum à benevolentiâ, quâ Athanaſium complectebantur, facilè evocaturum. At ubi epiſcopatum capeſſere recuſavit, ratione ſecùm initâ, quod paratum in odium apud Alexandrinos incurreret, qui videre non poterant alterum in locum Athanaſii ſubrogatum, Eccleſiæ Alexandrinæ epiſcopatus Gregorio tributus eſt* (*e*), Viro Aſiatico, natione Cappadoci, profeſſione Arriano, quem juſſu Conſtantii Cæſaris Philagrius, & Arſatius Pręfecti, magnâ hominum ſtrage, poſt biennium Alexandrino ſolio intruſerunt, à quo poſtmodùm fuit, juſſu Concilii Sardicenſis, depoſitus, & ſucceſſivè ab Alexandrinis occiſus.

(a) *S. Athanaſ. libro de Synod.*
(b) *S. Hilar. Pictav. de Synod. adv. Arrian.*
(c) *Sozom. l. 3. c. 5.*
(d) *S. Hieron. in chronic. Bail. Sum conc. t. 1. in concil. Antioch.*
(e) *Sozom. lib. 3. c. 5. vid. infra cap. 7. à n. 2.*

8. Expeditâ cauſâ Athanaſii, Concilium Antiochenum plurimos canones, ſacram diſciplinam concernentes, edixit: inter quos eſt is, qui ſequitur, *ſi quis Epiſcopus vacans in Eccleſiam vacantem proſiliat, ſedemque pervadat, abſque integro, perfectoque Concilio, hic abiiciatur neceſſe eſt, & ſi cunctus populus, quem diripuit eum habere delegerit. Perfectum verò Concilium illud eſt, ubi interfuerit Metropolitanus Antiſtes* (*f*). Ex Concilio itàque Antiocheno habemus & *legem*, & *factum* nobis faventes. *Factum*, quià Concilium, volens epiſcopatum Alexandrinum in Ægypto, Africę Provinciâ, conferre, priùs deſignavit in illâ ſede locare Euſebium Emeſenum, natione Aſiaticum, Edeſſę in Meſopotamiâ natum (*g*), quo infulas recuſante, Patres Concilii eas Gregorio Cappadoci detulere, natione paritèr Aſiatico, ſed in Cappadociâ, Provinciâ ſita ad mare Ponticum, orto. Igitùr nonaginta, vel nonagintanovem illi Patres, qui ad hanc Synodum confluxère, in eâ opinione fuerunt, ut liceret beneficium eccleſiaſticum, in Africâ ſitum, conferre viro Aſiatico: Beneficium, in Ægypto erectum, dare viro Pontico, vel Meſopotamo: beneficium tandèm, in urbe Alexandrię conſtitutum, elargiri, vel Euſebio Edeſſę nato, vel Gregorio in Cappadociâ progenito. Quid clariùs ad probandum, extraneos eſſe beneficiorum eccleſiaſticorum capaces? Nonnè ex hoc facto eniteſcit, in Eccleſiâ, per hoc quartum Chriſti Seculum, illam valuiſſe ſententiam, quod in ſacris officiis nulla datur diſtinctio intèr indigenas, & extraneos: & totâ ratione collationis in meritis ſuſcipientium refusâ; eccleſiaſtica beneficia ſunt tàm clericis extraneis, quàm indigenis elargienda?

(f) *Conc. Antioch. 1. cap. 16.*
(g) *Anton. Baldaſſar. compendioſ. riſtretto in Euſeb. Emeſen. fol. 59.*

9. Le-

9. *Legem* quoque protulit Concilium hoc Antiochenum, cauſæ noſtræ mirabilitèr ſuffragantem, dùm in præcitato canone juſſit, ut Epiſcopus vacans, ſivè carens epiſcopatu, poſſet Eccleſiam, ſi quam vacantem invenerit, accipere, & populus vacantis Eccleſiæ illum ſibi poſſet in Epiſcopum deſignare, dummodò Concilii Provincialis accederet auctoritas, præſentiâ Metropolitani ſuffulta. Habet hoc humanarum rerum conditio, ut quandòque Epiſcopi careant epiſcopatu, vel quia à populis non recepti, uti ſuprà innuimus (*a*), vel quia ab hoſtibus ſuâ Sede depulſi, vel aliâ ratione vacantes, quos quia juſtum non eſt diù epiſcopali Sede carere, providit Eccleſia, ut vacantibus epiſcopatibus admoverentur, non ſe illis temere, & privata auctoritate intrudendo, ſed Concilii Provincialis decreto, ad thronum vacuum aſcendendo. Ità Perigenes, à Patrenſibus rejectus, Corinthienſe ſortitus eſt Epiſcopium (*b*): Hermes, à Biterrenſibus refutatus, ad Archiepiſcopatum Narbonenſem pervenit (*c*): Actardus Nannetenſis, à Normannis ſuâ ſede exturbatus, Turonenſem eſt adeptus Eccleſiam (*d*): ergò Concilium Antiochenum decrevit, vacantes Antiſtites, vacuas poſſe ſumere Eccleſias, modò Concilii Provincialis, & Metropolitani auctoritas non deeſſet. Quotiès igitur Concilium Provinciale, & populus vacantis Eccleſiæ, & Epiſcopus ipſe vacans, ad praxim reducebant ſanctionem canonis Antiocheni, proculdubiò probabant, beneficia eccleſiaſtica poſſe & ab extraneis ſuſcipi, & eis à Collatoribus plena libertate concedi. Epiſcopus nempè vacans, vel erat extraneus ab Eccleſia, quam primò acceperat, vel ab eâ, quam ſecundo loco ſuſcipiebat. Et hanc fuiſſe diſciplinam quarti ſæculi evidentiſſimè patet.

(a) *Videſupr. cap. præc. n. 2.*

(b) *Socrat. l. 7. c. 35.*

(c) *Hilar PP. ep. 8. de Marca concord. l. 5. c. 34.*

(d) *Concil. Duziacen. in Syndica ad Hadrian. Pap. & Hincmar. ep. ad eund. Hadrian.*

10. Opponetur hic ſtatìm diminuta auctoritas canonum Antiochenſium, quatenùs Concilium iſtud communitèr ab eruditis pro Pſeudoſynodo reputetur, tùm ob mixturam Epiſcoporum Arriannorum, qui eidem interfuerunt, tùm etiam ob injuſtam deturbationem S. Athanaſii, paulò antè legitimè reſtituti. Et de facto S. Joannes Chryſoſtomus perſecutoribus ſuis, qui in eum vi canonis Antiocheni duodecimi irruebant; Concilii hujus invaliditatem oppoſuit, velut â conſeſſu Epiſcoporum, Arrianis prævalentibus, conſtituti: quà de re fusè Socrates, (*e*) & Sozomenus (*f*). In Eccleſiâ quoquè Romanâ non fuiſſe admiſſos canones Antiochenos, niſi ſub fine quinti, vel initio ſexti ſæculi poſt Pontificatum Gelaſii, probare nititur quidam auctor, nuper ob doctrinam pravam valdè notatus (*g*). Nutare igitur dicent auctoritatem canonis, de quo agimus, & conſequenter ſententiam noſtram non poſſe ſuper ejus titubantiâ ſtabiliri. Aſt in oppoſitum eſt, quòd canones Concilii Antiocheni ſunt ferè omnes Juris communis corpori inſerti, duoque ex eis fuere à Patribus Concilii Chalcedonenſis, licet ſinè titulis, allegati (*h*). Tandem de hac Synodo ſic effatur Caranza, *Probatum eſt Concilium Antiochenum in ſextâ ſynodo Generali, Conſtantinopoli in Trullo celebratâ, ut ex ſecundo canone editionis Grecæ conſtat* (*i*): De quibus etiam quidquid ſit, nobis eſt ſatis, quòd, ut innuimus, tàm ex *facto*, quàm *canone* prænotatis, apparet, doctrinam Patrum, & opinionem Doctorum tunc vigentium, fuiſſe, quòd extraneis pateret aditus ad eccleſiaſtica beneficia: Hancque veritatem agnoviſſe Concilia nedùm legitima, & inconcuſſa, verùm etiam nutantia: comprobante praxi temporum ſubſequentium vim eorum ſanctionis.

(e) *Socrat. l. 6. c. 16.*

(f) *Sozom. l. 8. c. 20*

(g) *Quæſnel de vet. Cod. Eccl. Rom. diſſert. 12. c. 4. n. 8.*

(h) *Bail. Sum. Conc. to. 1. in Conc. Antioch. 6. contra.*

(i) *Caranza in concil. Antioch. in ſin. f. 58*

11. Canoni Antiocheno præſidium confert Concilium *Illyricum*, à Theodoreto memoratum, quòd in epiſtolâ Synodali, ad Epiſcopos Orientis directâ, ſuggerendo regulam, generalitèr in electionibus obſervandam, inſinuat, præficiendos eſſe viduatis Eccleſiis in Antiſtites illos Epiſcopos, qui dudùm Pontificali charactere inſigniti, ob aliquòd infortunium fuiſſent à ſua cathedra deturbati, & Eccleſiis, quas anteà legitimè tenuerant, & ſolertèr adminiſtraverant, caſu adverſo ſpoliati, *Qui Epiſcopatu functi*, ait, *probatâ, ſpectatâque fide fuerunt, cooptentur, ſin autem tales non reperiantur, ex Presbyterorum Collegio* (*l*). Nedùm autem Concilium hoc, provectionem Epiſcoporum vacantium ad viduas Eccleſias admiſit, ſed

(l) *Theodoret. l. 4. c. 3*

imò

imò eos voluit præferri Presbyteris, Collegium Eccleſiæ vacuæ componentibus; quià ob eorum experientiam in regimine præcedentis epiſcopatus, pro aptioribus habebantur, ad vacantis Eccleſiæ regimèn obeundum. Per quòd patet, ſenſum Concilii Illyrici fuiſſe, extraneos nedùm non eſſe â beneficiis eccleſiaſticis repellendos, ſed imò in circumſtantiis ibi expreſſis, eſſe præferendos: & ſinè dubio mens Patrum illius ſynodi fuit, in collatione beneficiorum, non naturalitatem ſuſcipientis, ſed ejus meritum, & idoneitatem eſſe attendendam, quę in quibuſcumque Clericis concurrat, ſivè extraneis, ſivè indigenis, nihil officiat extraneitas, ſed potius quatenùs extranei ſint magis digni, & idonei, nedùm valeant cùm indigenis admitti, ſed etiam debeant illis abſolutè præferri.

12. Concilium Carthaginenſe III. apud Carthaginem in Africâ celebratum eſt anno Chriſti 397., tempore Siricii Papæ, Arcadio in Oriente, & Honorio in Occidente, Imperatoribus, convenientibus in eo 44. Epiſcopis, Præſide Aurelio Carthaginenſi Archiepiſcopo. In hoc Concilio duo ſunt decreta, quæ ſententiam noſtram efficaciſſimè obfirmant. Nàm in primis definivit Concilium contentionem, intèr Epigonium Epiſcopum Mapalienſem, & Julianum Epiſcopum Uzalitanum exortam, ob Clericum, quem ſibi utraque pars vendicabat: Epigonius etènim dixit: *In multis Conciliis hoc ſtatutum eſt, etiam nunc confirmandum eſt veſtrâ providentiâ, Fratres beatiſſimi, ut Clericum alienum nullus ſibi præripiat Epiſcopus, præter ejus arbitrium, cujus fuerit Clericus. Dico autem Julianum (qui ingratus Dei beneficijs, per meam parvitatem in ſe collatis) ità temerarium, & audacem extitiſſe, ut eum, (qui à me baptizatus eſt cum eſſet puer egentiſſimus, mihi ab eodem commendatus, cumque à multis annis à me aleretur, atque increſceret) hunc, ut dixi, baptizatum in Eccleſia mea per manum parvitatis meæ conſtat (idem in Diœceſi Mapalienſi Lector eſſe cœperat, imò annis ferè duobus legerat) neſcio quo contemptu humilitatis meæ, idem Julianus arripuit, quem dicit quaſi proprium civem ſui loci Uzalitani, me inconſulto uſurpare: Nam & Diaconum illum ordinavit: hoc ſi liceat, pateat hæc licentia à vobis Beatiſſimi Fratres: ſin minùs, tàm impudens cohibeatur, nec ſe miſceat communioni cujuſquam* (a).

(a) Concil. Carth. 3. c. 44.

13. En ergò Laicus, civis Uzalitanus, ad ordines, uſque ad lectoratum promotus in Eccleſiâ Mapalienſi, ubi erat extraneus: qui ne à ſe abſtraheretur, Epigonius Mapalienſis auctoritatem ſynodi imploravit. Viceverſa en Clericus Mapalienſis ab Epiſcopo Uzalitano tanquàm ſuus civis repetitus, & apud propriam Eccleſiam in Diaconatus ordine collocatus. Quid eſt hoc, niſi acerrima contentio, an poſſet vir extraneus ordines conſequi in Diœceſi, ubi non erat indigena, & conſequenter etiàm ibi beneficiis Eccleſiaſticis inſigniri, quatenùs per Contradictores, idèm eſt ordines, & beneficia nanciſci? Cauſâ, inquam, utrâque parte informante, eſt hic ſynodalitèr ventilata, rationibuſque hinc indè propoſitis, ac ſeriò trutinatis; tandem Concilium, ore Numidij Epiſcopi hanc protulit definitivè ſententiam, ad Epigonium quidèm directam, ſed generalitèr pronunciatam, *Si non poſtulatâ, neque conſultâ tuâ dignatione, id videatur feciſſe Julianus, judicamus omnes iniquè factum, atque indignè: Qua proptèr niſi idem Julianus correxerit errorem ſuum, & cum ſatisfactione eundem Clericum, quem fuit auſus ordinare, revocaverit tuæ plebi, contrà ſtatuta Concilii faciens, contumaciæ ſuæ, ſeparatus à nobis excipiet judicium* (b). *His auditis, Epigonius Epiſcopus dixit: Ætate Pater, & ipſa promotione antiquiſſimus Vir, laudabilis Frater, & Collega noſter Victor, vult hanc petitionem generalem omnibus effici* (c).

(b) Concil. Carthag. loc. citat.

(c) Conc. Carthag. 3. c. 44.

14. Hucuſquè ſententia Concilii, definiens favore Epigonij, ſe licitè potuiſſe in Eccleſia Mapalienſi ad ordines promovere, & multò magis admittere ad eccleſiaſtica beneficia, Juvenem Uzalitanum, quem â puero apud ſe tenuerat educandùm. Mutata poſtmodùm eſt illorum temporum diſciplina quoad ordinationem, ob novas leges, ſancientes ne quis, ſivè laicus, ſivè Clericus, alibi promoveatur, quàm ab Epiſcopo proprio, ſivè ratione originis, ſivè ratione domicilii,

ſivè

ſivè ratione beneficii (*a*), ſed quoad conſecutionem beneficiorum nulla lex ſupervenit, mutans antiquam formam, quæ Viris extraneis alibi, quàm in propriâ Diœceſi ad ordines promotis, ſtipendia clericalia, ſivè ſportulas, ſivè beneficia eccleſiaſtica permittebat. Sicquè quoad hæc Concilii Carthaginenſis ſanctio in ſuo priori ſtatu remanſit: Et cum adoleſcens ille, de quò loquimur, licet origine Uzalitanus, juxtà Concilii ſententiam, benè fuerit in Mapalienſi Eccleſia Lectoratus ordine inſignitus, & per conſequens ad ejuſdem Eccleſiæ ſportulas admiſſus, quarum loco eccleſiaſtica beneficia ſuccedunt; patet hinc fortiſſimè comprobari poſſe Eccleſiam beneficia ſacra, etiam viris extraneis, dignis, & benemerentibus impertiri.

15. Rursùs ex eodem Concilio Carthaginenſi III. alia nobis ſuppetit ratio, indè ſumpta, quòd Aurelius Epiſcopus Carthaginenſis ſic eſt in ſynodo prolocutus. *Sermonem meum admittite Fratres. Contingit nonnumquàm, ut poſtulemur ab Eccleſiis, quæ præpoſitis egent, vel Epiſcopis, vel Presbyteris, & tamèn memor ſtatutorum, id ſequor, ut conveniam Epiſcopum ejus, atquè ei inculcem, quòd ejus Clericus à qualibet Eccleſiâ poſtuletur. Sed fortè in hodierno non reluctati ſunt, & ne quandò contingat, ut reluctentur, cùm fuerint à me in hac causâ poſtulati, quèm ſcitis multarum Eccleſiarum, & Ordinandorum cauſam ſuſtinere. Iuſtum eſt ergò, ut quemlibet conſacerdotum conveniam cùm duobus è conſortio noſtro, vel tribus teſtibus. Si verò indevotus extiterit, quid cenſet charitas veſtra faciendùm? Ego enim cunctarum Eccleſiarum, dignatione Dei (ut ſcitis Fratres) ſollicitudinem ſuſtineo: Numidius Epiſcopus dixit: Fuit ſemper hæc licentia huic Sedi, undè vellet, & de cujus nomine fuiſſet conventus pro deſiderio cujuſque Eccleſiæ ordinare Epiſcopum* (*b*).

16. Pergit canon, & proſequitur: *Epigonius Epiſcopus dixit: Bonitas ſequeſtrat poſſibilitatem. Minùs enim præſumis Frater, & cum te bonum, & clementem omnibus reddis (habes enim hoc in arbitrio) ſatis eſt, ut ſatisfiat perſonæ uniuſcujuſque Epiſcopi in primâ tantummodò conventione. Si autem quodlibet huic ſedi vindicandum fuerit ſibi arbitratus, neceſſe habes tu omnes Eccleſias ſuffulcire. Undè tibi non poteſtatem damus, ſed etiam aſſignamus, ut liceat voluntati tuæ, & ſemper tenere quam voles, ut præpoſitos plebibus, vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtulati fuerint, & undè voles. Poſthumianus Epiſcopus dixit. Deindè qui unum habuerit, nunquam debet illi unus ipſe Presbyter auferri. Aurelius Epiſcopus dixit. Sed Epiſcopus unus eſſe poteſt, per quem, dignatione divinâ, Presbyteri multi conſtitui poſſunt: unus autem Epiſcopus difficilè invenitur conſtituendus. Quapropter ſi neceſſarium epiſcopatui quis habet Presbyterum, & unum (ut dixiſti Frater) habuerit, etiam ipſum ad promotionem dare debebit. Poſthumianus Epiſcopus dixit. Ergò ſi habet alius abundantes Clericos, debet mihi alia plebs ſubvenire. Aurelius Epiſcopus dixit. Sanè quomodò Eccleſiæ alterius tu ſubveneris perſuadebitur illi, qui plures habet Clericos, ut unum tibi ordinandum largiatur* (*c*).

17. Epiſcopus ergò Carthaginenſis hoc jus habuit, ut poſſet Clericos undecumque ſuſcipere, & vel Eccleſiæ propriæ inſerere, vel aliis poſtulantibus indulgere: quod cum ad praxim redigebat, proculdubio Clericus, ſic de unâ ad aliam Eccleſiam traductus, vel à prima, vel à ſecundâ, erat extraneus, & conſequentèr verum eſt ex Concilio Carthaginenſi, beneficia eccleſiaſtica poſſe extraneis etiam, pro collatorum libertate, concedi. Si dicatur hoc fuiſſe indultum ſpeciale Epiſcopi Carthaginenſis, quem aſſerit Balſamon pari cum Patriarchâ Conſtantinopolitano gaviſum eſſe privilegio (*d*): imò, teſte Fileſaco, *illud præſertìm ſummam Carthaginenſis Primatis poteſtatem tota Africa declarat, quod è quavis Eccleſiâ, ſivè epiſcopali, ſivè Metropolitanâ, petitum Clericum ordinare poſſet Epiſcopum: Id enim, vel ipſi Epiſcopi Africani Concilio Carthaginenſi 3. c. 45. & Africano c. 22. fatentur* (*e*). Si hoc inquam dicatur, in oppoſitum eſt, quòd quantum ad nos attinet, Concilium oſtendit, libertatem accerſendi aliundè Clericos, & Presbyteros, fuiſſe communem omnibus Epiſcopis, omnibuſque Eccleſiis, nedùm quoad viros idoneos

(a) *Concil. Trident. Seſ. 14. cap. 2., & Seſ. 23. c. 3., & 8. c. cum nullus de temp. ord. in 6. Marchin. de ord. p. 5. c. 5. n. 1., & 14. tract. 1.*

(b) *Concil. Carth. 3. c. 45.*

(c) *Concil. Carth. 3. cap. 45.*

(d) *Balſam. in c. 45. Conc. Carth. 3. in can. Apoſt. 16., & in Nomoc. Photy. tit. 1. c. 26*

(e) *Joan. 4. Fileſac. de ſacr. Epiſc. auctor. cap. 9. §. 10.*

neos ad Epiſcopatum adipiſcendum, ſed etiam quoad Clericos, & Presbyteros, in Eccleſiis minoribus collocandos. *Non tantum*, addit Fileſacus, *dè Clericis aliarum Eccleſiarum Africæ, in Epiſcopos ordinandis, verùm etiàm dè minoribus clericis, ad Presbyteratum, & Diaconatum promovendis, hoc loco agi antecedentia videntur indicare* (*a*).

(a) Fileſac. loc. cit.

18. Omnibus, inquam, Eccleſiis erat comune jus, aliundè clericos ad ſe trahendi, cum hac tamen differentiâ, quòd Epiſcopus Carthaginenſis auctoritativè, undè vellet, & quem vellet, Clericum ad ſe prò ſervitio ſuæ Eccleſiæ trahebat: alii verò Epiſcopi, non auctoritativè, cùm poteſtate ſuper Collegas carerent, ſed poſtulativè, aliundè Clericos depoſcebant: qui ſi eis negabantur, implorabant præſidium Epiſcopi Carthaginenſis, tamquam Africæ Primatis, ut eis petiti Clerici ab habentibus concederentur. Tuncque Primas, non ex ſe ſolo, ſed *cum duobus è conſortio noſtro, vel tribus teſtibus*, (uti loquitur Concilium) Epiſcopum habentem clericum conveniebat, & ut illum poſtulanti traderet, Primatiali auctoritate cogebat. Non erat ergò privilegium ſolius Eccleſiæ Carthaginenſis, ſed etiam aliarum, poſſe alienos clericos ad ſe trahere: nec erat privilegium Monarchicum Epiſcopi Carthaginenſis, poſſe invitos ad tradendum ſuos clericos auctoritativè compellere, ſed erat indultum Ariſtocraticum, exigens conſortium Epiſcopi Carthaginenſis cum aliis duobus, vel tribus Epiſcopis Africanis, quorum auctoritate refractarii compeſcerentur, & ad dandum clericos petitos cogerentur.

19. Sed quatenùs etiam fuiſſet privilegium ſingulare, & præciſum Epiſcopi Carthaginenſis, poſſe clericos undè vellet, & quos vellet, de una ad aliam Eccleſiam traducere; petimus, ecquis illi hujuſmodi contulit privilegium? Epiſcopi Africani? Non certè: quià omnes Epiſcopi ex naturâ ſuâ, & ut à Chriſto inſtituti, erant cum Carthaginenſi Epiſcopo coæquales, & nec poterant proprias Eccleſias ſubjectione indebitâ prægravare, neque poterant Epiſcopo Carthaginenſi, vel alii Epiſcopo, prærogativas Primatiales, aut Patriarchales conferre: ideòque in Concilio Cathaginenſi III. Epigonius Epiſcopus, nomine cunctorum, Aurelio Carthaginenſi eſt profeſſus: *Tibi non poteſtatem damus, ſed etiam aſſignamus, ut liceat voluntati tuæ, & ſemper tenere, quem voles, ut Præpoſitos plebibus, vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtulati fuerint, & undè voles* (*b*). Quis ergò hujuſmodi facultatem contulit Epiſcopo Carthaginenſi? Imperator? Non certè, quià auctoritas Imperialis ad res Eccleſiaſticas non ſe extendit: neque ſanctionem adversùs canones in præjudicium aliarum Eccleſiarum favore alicujus Eccleſiæ poteſt ſtatuere: undè in Concilio Chalcedonenſi, adversùs allegantes Imperiale diploma, unâ voce fuit à Patribus conclamatum. *Contrà canones nihil pragmaticum valebit, regulæ Patrum teneant* (*c*). Quis ergò præfatum privilegium Epiſcopo Carthaginenſi conceſſit? Certè non alius, quàm Pontifex Romanus, cujus eſt nomen, & jura ſivè Archiepiſcopalia, ſivè Primatialia, ſivè Patriarchalia, Epiſcopis inferioribus impertiri: de quo Nicolaus Papa II. calamo Divi Petri Damiani, Mediolanenſibus ſcripſit, *omnes ſivè Patriarchii cujuslibet apices, ſivè Metropoleon Primatus, aut Epiſcopatuum cathedras, vel Eccleſiarum cujuslibet ordinis dignitates, inſtituit Romana Eccleſia* (*d*).

(b) Conc. Carthag. 3 cap. 45.

(c) Conc. Chalcedon. act. 2.

(d) Cap. omnes 1. diſtinct. 22.

20. At ſicut Deus, teſte D. Baſilio, *largitur ſuas dignitates, non evacuans ſe* (*e*); ità Romanus Pontifex aliis taliter partem ſuæ facultatis impertit, ut illam à ſe penitùs non abſcindat. Romana Eccleſia, inquit Innocentius Papa III. *retentâ ſibi plenitudine poteſtatis, ad implendum laudabiliùs officium Paſtorale, multos in partem ſollicitudinis evocavit, ſic ſuum diſpenſans onus in alios, & honorem ut nihil ſuo juri ſubtraheret, nec Jurisdictionem ſuam in aliquo minueret* (*f*). Ergò quemadmodùm poterat Epiſcopus Carthaginenſis clericos hinc indè accerſere, & vel ſuæ, vel aliis indigentibus Eccleſiis incardinare, ſic & multò magis id potuit, & poteſt Summus Pontifex, qui dictum privilegium conceſſit. Vel ſicut, hoc

(e) S. Baſ. hom. 39 de Pœnit.

(f) Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. par. 2 lib. 1. cap. 47. num. 1.

hoc potuit facere Archiepiſcopus Carthaginenſis, tanquam Primas totius Africæ; ità multò magis id potuit, & poteſt facere Romanus Pontifex, tanquàm Patriarcha Occidentis, & Paſtor univerſalis Eccleſiæ (*a*). Vel demùm ſicut id potuit facere Epiſcopus Carthaginenſis, ità, & multò magis id potuit, & poteſt facere Romanus Pontifex, tanquam Epiſcopus talis, cui non debetur minor facultas, quàm haberet Epiſcopus Carthaginenſis: ergò poterit Romanus Pontifex clericos hinc indè capere, & vel Romanæ Eccleſiæ incardinare, vel aliis Eccleſiis applicare: eoſque prò temporum, locorum, & perſonarum contingentiis, hùc illùc beneficiis eccleſiaſticis inſignire: quod idem eſt, ac dicere: ergò ſaltèm Romanus Pontifex poteſt clericis, tametsì extraneis, ſacras Præbendas prò ſuâ voluntate conferre. Et ſi hoc facere valet Pontifex, poterunt etiam id ipſum facere cuncti Præſules, & Epiſcopi, aliique omnes, tùm ordinarii, tùm delegati beneficiorum Collatores, vel ad ea Nominatores, qui jus ſuum habent, vel immediatè à Pontifice, per indultum ſpeciale: vel mediatè, per diſpoſitionem juris communis, quod vim ſuam ab approbatione Pontificis recognoſcit(*b*): in cujus locum ipſi ſuccedunt.

(a) *Bellarm. de Rom. Pont. l.2. c 18.*

(b) *Vid. Azorium Inſtit. Moral. tom. 3. lib. 1. cap. 6. quæſt. 5.*

21. Sanè à lege deligendi ad quaſcumque Eccleſias clericos, de illarum gremio ſuſceptos, quam S. Leo Papa in Epiſtolâ ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem inculcat (*c*): *Ab hac*, inquam *lege*, inquit Paſchaſius Queſnellius; (vir certè amplificandis juribus Summi Pontificatus, nullatenùs inclinatus), *Diſcedere majoribus Sedibus ſemper licuit. De Romanâ pluribus exemplis conſtat. De Carthaginenſi teſtatur Aurelius in Concilio Carthaginenſi cap. 55. &c. Eandem prærogativam ſibi aſſumpſiſſe videtur in Galliis noſtris Arelatenſis Epiſcopus, qui majores Sedes per omnia æmulabatur* (*d*). Conſtantinopolitano Epiſcopo idipſum jus adſcribit Balſamon (*e*): Alexandrino comparem facultatem dat Juſtellus (*f*): Quâ tamèn carviſſe Antiochenum, & Hieroſolymitanum Patriarchas idem Balſamon memoravit (*g*): Sed contrarium ſuadere videtur translatio S. Gregorii Nazianzeni, quam aggreſſus eſt complere Meletius Epiſcopus Antiochenus, referentibus Theodoreto, & Socrate (*h*): Ac provectio Alexandri Epiſcopi Cappadociæ ad Sedem Hieroſolymitanam, adnitente Narciſſo Epiſcopo Hieroſolymitano, apud S. Hieronymum. Omiſsâ autem hic quæſtione de Arelatenſi, Antiocheno, & Hieroſolymitano; quoad alios Patriarchas, ſeù Primarum ſedium Epiſcopos, en documenta, probantia, potuiſſe ab eis clericos de unâ ad aliam Eccleſiam traduci (*i*). Et quidem de Carthaginenſi, tàm diſertis verbis eam aſſeverat Concilium Carthaginenſe III. quod præ manibus habemus, ut fortiori probatione non egeamus, potiùſque delirare videatur, quàm ſapere, quicumque illam audeat impugnare.

(c) *S. Leo epiſt. 83.*

(d) *Queſnel. in dicta epiſt. 88. S. Leon.*

(e) *Balſam. in c. 55. conc. 3. Carthag.*

(f) *Juſtel. ad can. 55 d. conc. 3. Carthag.*

(g) *Balſam loco cit. Fileſac. de ſacr. Epiſc. auctor. c. 7. §. 1. in fine f. 164.*

(h) *Vid. Thomaſſin. vet. & nova Eccleſiæ diſcipl. par. 2. l. 2. c. 61. num. 12.*

(i) *Vid. infra tom. 3. c. 9. §. 7. & c. 19. n. 33.*

22. De Patriarchâ Conſtantinopolitano hæc habet Fileſacus, *adnotat idem Balſamon, ex Lucæ Patriarchæ Conſtantinopolitani decreto, regulam à Monachis in Oriente obſervatam, nè Xenochoreta, ideſt qui in alio Monaſterio habitum monaſticum ſumpſit, fiat alteriùs Monaſterii Præfectus: ac nihilominùs Epiſcopos, utpotè ſuperiores, alitèr ſtatuere, & aliud præſtare poſſe, ſed in ſuâ Diæceſi. At unum dumtaxàt Patriarcham Conſtantinopolitanum excipi, cui permiſſum eſt Monachos, & Clericos ex alienis Regionibus, ſeù Provinciis, quæ Metropolitanis ſubiectæ ſunt, non autem ipſi Conſtantinopolitano Patriarchæ, evocare, & admittere* (*l*). Frequentes quoque translationes clericorum de unâ ad aliam Eccleſiam, quæ in hiſtoriis leguntur, operâ Patriarchę Conſtantinopolitani peractæ, ejuſdem in hoc negotio jura confirmant. Remque patefacit Conſtitutio Juſtiniani Imperatoris, ad Euphemium Conſtantinopolitanum directa, in quâ, poſt præfinitum numerum clericorum, ſervitio majoris Eccleſiæ illius Metropolis addictorum, nè ſcilicèt tantus eſſet, ut illis omnibus ſtipendia eccleſiaſtica non ſufficerent, & nè Eccleſia debitis importabilibus gravaretur; decernitur, nè clerici de unâ ad aliam Eccleſiam migrent, lucri, & negotiationis inſtinctu: Subindèque adiungitur, *ſi verò, & aliquandò talem quamdam migrationem tua Beatitudo, aut per tempora*

(l) *Fileſac. loc. citat. c. 7. §. 1. f. 165.*

Imperium fieri perſpexerit, non alitèr hoc agi, antèquam ad prædictum à nobis numerum cauſa redigatur, ut migratio in officium deficientis fiat, & non ſuprà numerum aliquid omninò excedatur (*a*): quæ verba, & poteſtatem Patriarchæ Conſtantinopolitani oſtendunt, trahendi, vel ex ſe, vel ad nutum Cæſaris aliundè clericos, & caſum neceſſitatis excludunt, cum potiùs de affluentiâ ſtatuant clericorum.

(a) *Novel. 3. Juſtin. in Authent. collat. 1. vid. infr. Sæc. 17. c. 29 num. 23.*

23. Quoad Patriarcham Alexandrinum, præter ea, quę hic ſuprà diximus num. 7. & 8. ſat ſit, Sanctum Athanaſium ejuſdem Eccleſię Antiſtitem, interdùm ex interiori eremo Anachoritas, ſolitariæ vitæ, & ſtudio ſanctitatis, in illo receſſu operam dantes, ad ſe vocatos, Epiſcopali honore inſigniviſſe, quos ipſe memorat in epiſtola ad Dracontium, epiſcopatum fugientem (*b*). Hocque effectui mandans, profectò jus exercuit traducendi clericos de unâ ad aliam Eccleſiam. Neque hic opponatur ejus, ac Julii Romani Pontificis reclamatio, adversùs promotionem Gregorii Cappadocis ad Sedem Alexandrinam, quià nec S. Athanaſius, nec S. Julius extraneitatem Gregorii, ſaltèm principalitèr, & in recto impugnarunt, ſed acceſſoriè, ad injuſtitiam intruſionis, & ad irregularem omninò, modum patefaciendum promotionis Intruſi. Vivente etenìm Athanaſio, in Conciliabulo quidèm Tyri depoſito, ſed ſucceſſivè ad ſuam Sedem, auctoritate Julii Pontificis, reſtituto, contrà omnem æquitatem, armatâ manu, juſſu Conſtantii Cæſaris, ſuperintruſus fuit Gregorius, plures patiens exceptiones, quibus etiamsì carviſſet, hæc una ſufficiebat, ſuperviventia Athanaſii, nè illo in vivis agente, alius illius Eccleſiam ſuffuraretur (*c*). Meritò ergò adversùs Gregorii intruſionem, & Athanaſius, & Julius Pontifex inclamarunt, querelam extraneitatis inferentes, tanquam jura juribus cumulando: Non tamèn ſuper eâ pedem principalitèr defigentes, quippè valdè fortioribus rationibus tàm enorme facinus damnabatur.

(b) *S. Athanaſ. to. 2. epiſt. ad Dracontium.*

(c) *Vid. conc. Aurel. 5. c. 12. & conc. Arvern. c. 2.*

24. Audiatur Julius, ità ſuper hoc ſucceſſu declamans. *Ubi iſtiuſmodi canon eſt, aut traditio Apoſtolica: in pace agente Eccleſia, & Epiſcopis concordibus cum Epiſcopo Alexandriæ Athanaſio, immittere Gregorium peregrinum, & externum hominem, nequè Alexandriæ baptizatum, nequè Plebi cognitum, nequè poſtulatum à Presbyteris, nequè ab Epiſcopis, nequè à populis: cumque Antiochiæ creare Epiſcopum, atque indè deducere Alexandriam, non cum Presbyteris, aut Diaconis Civitatis, non cum Epiſcopis Ægypti, ſed cum militibus &c. Si enim in culpâ fuiſſet depræhenſus Athanaſius, non tamen oportuit creationem novi Epiſcopi ità illegalitèr, & pratèr eccleſiaſticum canonem fieri, ſed in ipſâ Eccleſiâ, & ex ipſo Sacerdotali ordine, & ex ipſo Clero Epiſcopos Provinciæ conſtituere, nequaquàm autem Apoſtolorum canones violare* (*d*). Vide extraneitatem non fuiſſe hic principalitèr impetitam, ſed alios defectus, tùm perſonales Gregorii, tùm modales intruſionis ipſius, de quibus ipſe Athanaſius, Conſtantii Cęſaris lancinans injuſtitiam: *Hic excogitavit quo pacto legem alteraret, diſſolvens Domini conſtitutionem, per Apoſtolos traditam, & mores Eccleſiæ immutans, novumque ipſe excogitans conſtituendorum Epiſcoporum modum. Ex aliis quippè locis, & quinquaginta manſionum intervallo disjunctis ad populos nolentes cum militibus Epiſcopos mittit, qui loco juſtitiæ, quæ de illis eſſet ad populos, minas, & literas ad Judices deferunt* (*e*). Non ergò ex hoc facto intruſionis Gregorii excluditur jus Epiſcopi Alexandrini, traducendi dè unâ ad alias Eccleſias clericos, maximè ob allegata facta in contrarium, & ob permultas etiam electiones extraneorum ad Inſulas Alexandrinas, de quibus infrà erit ſermo.

(d) *Jul. PP. I. ep. ad Orient. in Apolog. 2. S. Athan.*

(e) *S. Athanaſ. ep. ad Solitar. vid. hic infr. Sæc. 11. c. 29. n. 24.*

25. Stat igitùr facultas Epiſcopi Carthaginenſis, Alexandrini, & Conſtantinopolitani, traducendi de unâ ad aliam Eccleſiam clericos: quà de rè latiùs Franciſcus Hallier de ſacris electionibus, & ordinationibus (*f*). Illi autem ſic traducti, ſinè ambiguitate, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ erant extranei. Eâ autem facultate, ſi ipſi Epiſcopi erant præditi, nunquid æqualem Romano Pontifici

(f) *Hallier. de ſacr. elect. &c. ſect. 5. de Miniſtr. Ordin. cap. 3. art. 9. §. 2. 3. 4. fol. 650. & ſeq.*

tifici denegabimus? Abſit. Imò intantùm in Patriarcham Conſtantinopolitanum poteſtas hæc derivavit, quià illi Concilium Chalcedonenſe æqualia cum Romano Pontifice contulit privilegia (*a*), quæ Concilium Conſtantinopolitanum III. Generale VI. adversùs Monothelitas congregatum, ſub his terminis renovavit: *Renovantes quæ à ſanctis Patribus* 150. *qui in hac Regiâ urbe convenerunt, & à* 630. *qui Chalcedone convenerunt, conſtituta ſunt, decernimus, ut thronus Conſtantinopolitanus æqualia privilegia cum antiquæ Romæ throno obtineat* (*b*), hujuſque ſic adeptæ dignitatis intuitu in Concilio Niceno II. Generali VII. expreſsè facultas Epiſcopo Conſtantinopolitano ineſſe denotatur, traducendi, ſeù auctoritatem præſtandi traductioni clericorum de unâ ad aliam Eccleſiam, hoc decreto: *Quoniam nonnulli è clericis, negligentes canonicam Conſtitutionem, relicta ſua Parœcia, in aliam excurrunt &c. His citrà proprium Epiſcopum, & Conſtantinopolitanum, non permittitur, ut recipiantur in ullâ domo Eccleſiâve* (*c*). Si ergò hac facultate pollebat Epiſcopus Conſtantinopolitanus, ex decreto Concilii Generalis, à Papâ approbati, traducendi de unâ ad aliam Eccleſiam clericos, eoſvè in propriâ Patriarchali, vel alibi collocandi; proculdubiò ipsâ non caret Romanus Pontifex (*d*).

26. Nec opponantur nobis acta in causâ Formoſi Papę, qui ex eo quod de Sede Portuenſi ad Romanam tranſmigraverat, poſt mortem fuit damnatus à Stephano Papa VII. ejuſque corpus exhumatum, Sacerdotalibus exutum indumentis, & tribus digitis mutilatum: tandèmque cadaver in profluentem Tyberis præcipitosè demerſum (*e*). Paritèr non opponantur epiſtola Stephani Papæ VI. ad Baſilium Imperatorem, neque Romana Synodus ſub Joanne Papa IX. & alia ſub Nicolao Papa II. quià ſi hæc ſeriò trutinentur, vel valdè prò nobis, vel nihil adversùs cauſam noſtram perorant: & à Contradictoribus non prò ſenſu veritatis, ſed ad opportunitatem ſuæ cauſæ, fuere, ut cenſemus, cum aliis documentis conſimilibus allegata. Etenim Formoſo non ſola, nec ut principalitèr, tranſmigratio de Sede Portuenſi ad Romanam opponebatur, ſed quod à Joanne Papa VIII. propter varia crimina depoſitus, & degradatus, atque Epiſcopatu denudatus, fuiſſet ad communionem laicam redactus. Quod conſpiraſſet nimirùm in vitam Papæ: in Caroli Calvi Imperatoris excidium conjuraſſet: Romam Saracenis prodere voluiſſet (*f*). Quibus criminibus addebatur quoque ad cumulum pręfata tranſmigratio, non quà tranſmigratio de unâ ad aliam Eccleſiam, ſe quià cum Formoſus ad ſtatum hominis laici redactus eſſet, Pontificatum invaſiſſet. Quæ omnia, uti falſa, erronea, & inſubſiſtentia, Joannes Papa IX. in Concilio Ravennate, Sigeberto teſte, improbavit cum 74. Epiſcopis, *præſentibus Francorum Archiepiſcopis, & Rege apud Ravennam, & coram eis combuſta eſt Synodus, quam Stephanus in damnationem Formoſi fecerat* (*g*). Quod & in Synodo Romanâ ipſe Joannes Papa IX. eodem anno fecit, pſeudoſynodum Stephani abrogans: Epiſcopis, & Clero, qui eidem interfuerunt, & ſe terroris metu Formoſum damnaſſe fatebantur, veniamque depoſcebant; indulgentiam concedens, ordinationes Formoſi comprobans, & violatores illius ſepulchri anathemate involvens (*h*): ex quibus neſcimus videre quid ſibi præſidii poſſint Contradictores adſcribere, cum per hęc potiùs tranſitio Formoſi de Portuenſi ad Romanam Sedem, legalis, & canonica declaretur (*i*). Sed de hac alibi.

27. Nequè eis quidquam ſuffragii prębent acta Concilii Romani ſub Nicolao Papa II. quippè in his nihil ſcivimus invenire, quod vèl tranſmigrationem de unâ ad aliam Eccleſiam damnet, vèl collationem ſauciet beneficiorum, factam extraneis (*l*). Epiſtola poſtmodùm Stephani Papæ VI. nedùm non damnat, ſed imò validè tuetur traductiones clericorum de unâ ad aliam Eccleſiam. Cum enim carperetur trajectio Marini è priori Epiſcopatu ad Romanum, tanquam contrà canones attentata; Stephanus Imperatori probat, nullos unquam fuiſſe canones hoc vetantes: & quatenùs etiam ullos aliquandò Eccleſia condidiſſet; tranſitionem Marini,

(a) *Concil. Chalced. cap.*27.

(b) *Concil. Conſtant.* 3. *cap.*36.

(c) *Conc. Nicæn.* 2. *cap.*9.

(d) *Vid. infr. Sæc.* 11 *cap.*29. *à num.*23.

(e) *Luitprand. lib* 1. *cap.* 8. *Cardin. Baron. ann.*897. *num.*2.

(f) *Bail. Sum Conc. tom.*2. *in conc. Raven. ann.*904.

(g) *Sigeber. ad ann.* 973.

(h) *Conc. l. Rom. ſub Joann. IX. ann.* 904.

(i) *Vid. infr. Sæc.* 10 *c.*26. *num.*1.

(l) *Vid. Conc. Rom. ann.*1059.

rini, exemplis juſtificari multorum, inſigniumque Epiſcoporum, qui de unâ ad aliam Eccleſiam tranſmigrarunt, enumeratque Gregorium, de Saſimate ad Conſtantinopolitanam provectum: Meletium, de Sebaſtenâ ad Antiochenam: Doſitheum, de Seleucienſi ad Tarſenſem: Reverentium, de Arciſenicienſi ad Tyrienſem: alioſque plures (*a*). Igitùr, & Romana Eccleſia, & Conſtantinopolitana, & Alexandrina, & Carthaginenſis, traductiones Epiſcoporum, & clericorum de una ad aliam Eccleſiam, vèl in ſuo ſinu admiſerunt, vèl prò aliis Eccleſiis auctoritatem ſuam interpoſuerunt, omneſque ad effectum reſpectivè perduxerunt ſanctionem in Concilio Carthaginenſi III. ut ſuperiùs diximus, conſtitutam.

(a) *Stephan. PP. VI. epiſtola ad Baſil. Baron ann. 682. num. 12.*

28. Opponunt ad hæc Contradictores, Epiſcopum Carthaginenſem, dictoſque alios primarum urbium Antiſtites, poteſtate quidem potitos eſſe trahendi ad ſe, vel dè unâ ad aliam Eccleſiam, clericos traducendi, ſed hoc non niſi in mero caſu neceſſitatis, quod ex ipſo textu canonis Carthaginenſis apparere dicunt ibi: *Si neceſſarium Epiſcopatui quis habet Presbyterum.* Itèm, *neceſſe habes tu omnes Eccleſias ſuſſulcire.* Rursùs, *debet mihi alia Plebs ſubvenire, &c.* (*b*): quæ, inquiunt, indicant facultatem reſtrictam ad merum caſum neceſſitatis, nullis ullius legis vinculis coarctatam. At primò cunctis verba Concilii ſeriò trutinantibus apparet, voces illas *neceſſe*, vel *neceſſarium &c.* non philoſophicè, ſed oratoriè in canone eſſe poſitas: non ad neceſſitatem phyſicam ſignificandam, ſed ad incumbentiam dantis, & ad deſiderium accipientis, denotandum: ſępè namquè in ſanctionibus *utile* cum *neceſſario* confunditur, & alterum pro altero ſcriptitatur, ut alibi oſtendemus. Cæterùm de caſu meræ neceſſitatis inutile fuiſſet talia ſancire, ac ea tantò apparatu, tàmque prolixo verborum epiſodio, definire. Cum enim neceſſitas, in ſententiâ omnium doctorum, reddat licitum id, quod alioquìn omninò eſſet illicitum (*c*): Et ſignantèr licitum rèddat auferre domino rem, quam habet, quià neceſſitas facit omnia communia (*d*), nunquid non indulſiſſet Epiſcopo alienum clericum ad ſe trahere? Quid opus erat decreto prò mero caſu neceſſitatis, ſi neceſſitas nullâ lege conſtringitur? Vel, ſi de caſu meræ neceſſitatis agebatur, cur Concilium non dedit directè cuilibet Epiſcopo facultatem alienos clericos ad ſe trahendi, potiùs, quàm illam dare Epiſcopo Carthaginenſi, ut is poſteà tranſlationem clericorum de unâ ad aliam Eccleſiam ſua auctoritate approbaret? Hoc modò Concilium non favorem contuliſſet Eccleſiis, ſed onus: nam ubi priùs neceſſitas permittebat omnibus Epiſcopis facultatem aliundè clericos attrahendi; hic eſſet eis abſciſſa, & ad ſolum arbitrium Epiſcopi Carthaginenſis reſtricta. Si ergò Concilium prò ſolo caſu meræ neceſſitatis decreviſſet, Epiſcopi non ſibi favorabilem, ſed contrariam ſanctionem edidiſſent, quod quis credat voluiſſe facere illos Antiſtites?

(b) *Conc. Carthag. 3 cap. 45.*

(c) *Cap. Quanto de Conſuet. Felin. in cap. Querelam nu. 19. de jurejur. Gratian. diſceptat. for. to. 4. c. 626 n. 15. Barboſ. Axiom. 157. num. 2.*

(d) *S. Thomaſ. 2. 2. quæſt. 66. art. 7. Leſſ. de juſt. & jur. l. 2. c. 12 vid. etiã Barboſ. Axio. juris 157.*

29. Dicendum eſt igitùr canonem Carthaginenſem, non in ſolo caſu meræ neceſſitatis, traductionem clericorum de unâ ad aliam Eccleſiam, permiſiſſe, ſed ſemper, & quotiès opportunitas id exigeret, etiamsì nulla cauſa concurreret, modò aſſenſus Epiſcopi, clericum habentis, adeſſet, vel eo denegato, modò titulus utilitatis poſſet coram Archiepiſcopo Carthaginenſi allegari, qui ſuâ auctoritate tranſitionem præciperet. Quemadmodùm Concilium Carthaginenſe IV. ad translationes Epiſcoporum ſolam cauſam utilitatis, non verò neceſſitatis prærequiſivit, & ad tranſmigrationem clericorum de unâ ad aliam Eccleſiam, nullam cauſam popoſcit, ſed ſolum beneplacitum proprii Epiſcopi: ſtatuit enim, *ut Epiſcopus de loco ignobili ad nobilem per ambitionem non tranſeat, nec quiſquam inferioris ordinis clericus. Sanè ſi id utilitas Eccleſiæ fiendum popoſcerit, decreto prò eo clericorum, & laicorum Epiſcopis porrecto in præſentiâ Synodi transferatur, nihilominùs alio, in loco ejus, Epiſcopo ſubrogato. Inferioris verò gradus Sacerdotes, vel alii clerici conceſſione ſuorum Epiſcoporum poſſunt ad alias Eccleſias tranſmigrare* (*e*). Imò, ut poſteà infrà dicemus, in Concilio Africano II. caſus neceſſitatis, vel non, vel vix poterat evenire, & ſic non eſt probabile, Concilium

(e) *Conc. Carthag. 3. cap. 27.*

cilium Carthaginenſe de ſolo caſu neceſſitatis eſſe locutum.

30. Omittimus improvida ratiocinia eorum, qui dicunt, Archiepiſcopum Carthaginenſem potuiſſe quidem de unâ ad aliam Eccleſiam traducere clericos, ad inſtantiam Epiſcoporum petentium, non tamen eos potuiſſe ſuæ Eccleſiæ inſerere, (ſicque etiam verificaretur de aliis ſedibus majoribus). Id omittimus, inquam, quià hęc eſt potiùs ludificatio, quàm expoſitio ſenſus canonis Carthaginenſis, cujus Eccleſiæ Antiſtes non erat deterioris conditionis aliis Epiſcopis: & conſequentèr, quod poterat prò aliorum opportunitate adimplere, proculdubiò valebat etiam prò ſuæ Eccleſiæ opportunitate perficere. Omittimus repugnantiam vertentem intèr duo principia Contradictorum, omninò incompoſſibilia, nempè quod vi Concilii Carthaginenſis III. Epiſcopus, clericum habens, teneretur illum dare alteri Epiſcopo poſtulanti, ex præcepto charitatis Epiſcopalis, obligantis unam Eccleſiam ad ſuppetias alteri conferendas (*a*); & quod collatio fructuum eccleſiaſticorum, ſeù beneficiorum, de jure divino, & naturali ſolis indigenis ſit facienda. Nàm cum Jus Divinum, & naturale, præponderet debito charitatis, charitas non potuiſſet obligare Epiſcopum habentem clericum ad illum dandum alteri Epiſcopo, qui eum accipiendo peccaſſet contrâ ſuppoſitum jus divinum, & naturale, quatenùs prębuiſſet clerico extraneo ſtipendia clericalia, ſolis indigenis debita: inter quos ſi deerant clerici, non deerant tamen laici, qui poterant, & debuiſſent clericatu inſigniri. Nàm per unum Epiſcopum, ut benè loquitur Concilium, *dignatione divinâ Presbyteri multi conſtitui poſſunt* (*b*).

31. Hęc, inquam, omittimus, & ſolùm concludimus, quod ſi Epiſcopus Carthaginenſis, & Patriarchę Alexandrinus, Conſtantinopolitanus, &c. poteſtate præditi erant traducendi clericum de unâ ad aliam Eccleſiam; eâdem auctoritate multò magis pollebat, & pollet Romanus Pontifex, tùm uti Patriarcha Occidentis, qualem eum veneratur Eccleſia (*c*). Tùm uti Pręſul ſupremus, cui Chriſtus totam ſuam commiſit Eccleſiam, & Eccleſiarum cunctarum ſollicitudinem, per nota illa verba, *Paſce oves mea* (*d*): *Et tu aliquandò converſus confirma Fratres tuos* (*e*). Undè cum in eo concurrat ipſa omninò ratio, quam proſpexit in Epiſcopo Carthaginenſi canon, quem perpendimus, ſuffulciendi omnes Eccleſias; par etiam cum dicto Epiſcopo facultas non eſt Romano Antiſtiti deneganda, qui altiori titulo, quàm Carthaginenſis, cunctarum Eccleſiarum, dignatione Dei, ſollicitudinem ſuſtinet (*f*). Si autèm licitum eſt Papæ de una ad aliam Eccleſiam traducere Clericos, licitum eſt ei etiam ſtipendia clericalia, ſeù eccleſiaſtica beneficia traductis conferre: Traducti autem præfati nonnè ſunt extranei? Licitum eſt ergò Papæ beneficia eccleſiaſtica extraneis impertiri. Et ſi hoc licitum eſt Papę, licitum etiam eſt, ſub congruâ proportione, cęteris quoquè Præſulibus, & Epiſcopis, omnibuſque aliis, tùm ordinariis, tùm delegatis beneficiorum Collatoribus, vel ad ea Nominatoribus (quatenùs Jus conferendi, vel reſpectivè nominandi, habent, ſivè directè à Papâ, ex ejus ſpeciali privilegio: ſivè indirectè, ex conceſſione legis, per Pontificem approbatæ) licitum, inquam, eſt eis beneficia eccleſiaſtica non modò clericis indigenis, verùm etiam extraneis elargiri: ipſi enim, quoad hanc partem, videntur in locum Pontificis concedentis, vel approbantis, aliquo modò ſuccedere.

(a) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. par. 2 lib. 3. c. 35. num. 8.*

(b) *Conc. Carthag. 3 cap. 55.*

(c) *Bellarm. de Rom. Pont. lib. 2. cap. 12. De Marca Concord. lib. 1. cap. 2. num. 4.*

(d) *Joann. 21. n. 15.*

(e) *Luc. 22. nu. 32.*

(f) *Conc. Carthag. 3 cap. 55.*

CA-

CAPUT VII.

In quo libertas Eccleſiæ conferendi beneficia eccleſiaſtica, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis, probatur Rationibus, petitis ex dictis, & factis SS. Athanaſii, *&* Gregorii Nazianzeni, *atque aliorum Patrum, Pontificum, & Sanctorum. Oſtenditurque illam* quarto Chriſti Sæculo *affluentiſſimè floruiſſe.*

SUMMARIUM.

1 *Res, quæ evenerunt* SS. Athanaſio, *&* Gregorio Nazianzeno, *probant libertatem Eccleſiæ præficiendi eccleſiaſticis beneficiis etiam Clericos extraneos.*

2 *S. Athanaſius, arte Arrianorum, in Concilio Tyri prævalentium, depoſitus, Romam ad judicium properavit: Arriani verò citati, non comparuerunt.*

3 *Euſebius Nicomedienſis procuravit fieri Synodum Antiochiæ (occaſione dedicandi Templum, dictum* Aureum dominicum, *) ibiquè Athanaſium denuò deponi.*

4 *Recuſatus ab Euſebio Emeſeno epiſcopatus Alexandrinus oblatus eſt Gregorio* Cappadoci, *nondùm baptizato (cujus exemplum imitatus eſt Xenajas Pſeudo epiſcopus Hierapolitanus).*

5 *Conſtantius Cæſar, & Epiſcopi Arriani, ſubrogantes Athanaſio Euſebium Emeſenum, inde Gregorium Cappadocem, cenſuerunt ſe Canones obſervare.*

6 *Contradictores pluriès refricant negotium Gregorii Cappadocis. SS. Patres aliquandò alicujus rei allegant cauſas plures, vel pauciores, prò eorum libito. Sic S. Hieronymus in quodam facto unicam allegavit.*

7 *E contrà Julius PP. I. improbans provectionem Gregorii Cappadocis, quindecim circitèr allegat motiva, alia maximi, alia penè nullius momenti.*

8 *Nec S. Hieronymus detrahit vim cauſis principalibus inſtitutionis Diaconorum, unam minimam referendo: nec Julius PP. in cauſâ Gregorii, minimas cum maximis allegando.*

9 *Tàm in ſententia Arrianorum, quàm Catholicorum, nullus ratione ſolius extraneitatis eſt repellendus ab eccleſiaſticis beneficiis, dummodò benemerens, & idoneus.*

10 S. Gregorius Nazianzenus, *eo quod Valens Imperator Cappadociæ partem ſubjecit Anthimo Tyanenſi, à S. Baſilio in epiſcopum Saſimæ conſecratus eſt.*

11 *Invitus ordinatus eſt S. Gregorius in Epiſcopum Saſimæ, tùm propter vilitatem illius loci, tùm propter æmulationem Anthimi cum D. Baſilio.*

12 *S. Gregorius non fuit Epiſcopus Nazianzi. In Monaſterio S. Theclæ manſit, indè Concilium Antiochiæ adivit, ubi hæreſim Appollinaris compeſcuit, & à Synodo ad reparandam eccleſiam Conſtantinopolis miſſus eſt.*

13 *Eccleſiam Conſtantinopolis, hæreſi purgatam, Catholicam reddidit. An eam unquam in titulum habuerit, triennio, quo ei præfuit? affirmativa verior eſt.*

14 *Quidquid ſit de Gregorii intentione, liquet, quod à Civibus fuit in Antiſti-*

tem

tem poſtulatus; & juſſu Theodoſii Imperatoris in throno ab Epiſcopis collocatus.

15 *Qui S. Gregorius, primo à Concilio particulari, deindè à Synodo generali Conſtantinopolis, fuit Epiſcopus illius Vrbis conſtitutus, dejecto Maximo Cynico.*

16 *Ob hoc Imperator literas gratulatorias dicto Concilio generali direxit: nihilque defuit quominùs Gregorius fuerit verè illum epiſcopatum in titulum aſſecutus.*

17 *Mortuo Meletio, S. Gregorius obſtitit nè Flavianus ei ſubſtitueretur, undè odium Epiſcoporum Orientalium contraxit: ſubiit quoquè odium Macedonum, & Ægyptiorum: undè epiſcopatui ceſſit.*

18 *Ceſſionem admiſit Concilium: licentiam diſcedendi adjecit Imperator: Gregorius ergò eccleſiam in titulum fuerat aſſecutus. Nec eam coactè dimiſit, neque ob extraneitatem.*

19 *Falſum eſt, quod Maximus Cynicus ob extraneitatem fuerit ab epiſcopatu Conſtantinopolis dejectus. Quâ etiam de causà S. Gregorius Nazianzenus eandem eccleſiam dimiſerit.*

20 *Commentitium eſt, quod ideò delata fuerit S. Gregorio Nazianzeno eccleſia Conſtantinopolitana, quia in ea nullus tunc eſſet idoneus ad epiſcopatum.*

21 *Verba Sozomeni potiùs favent admiſſioni extraneorum, quam eos excludant. Nec verum eſt, prælatum fuiſſe Nectarium, quià indigenam, Gregorio Nazianzeno.*

22 *Damaſus ſolam vetuit electionem reſpectivam extraneorum, ideſt cæteris paribus. An Nectarius eſſet laicus, vel clericus, quando electus eſt.*

23 *Nectarius Conſtantinopoli erat extranationalis, nempè Tarſenſis. Intrà 25. annos octo extranei, quà licitè, quà illicitè, provecti ſunt ad Epiſcopatum Conſtantinopolis.*

24 *Non fuit electus Nectarius, eo quod alius non adeſſet illo magis idoneus: nam ipſe erat ultimus ex candidatis, in tabella deſcriptis, ut unum ex eis ſeligeret Imperator.*

25 *Nicolaus PP. I. dicens, electum fuiſſe Nectarium, quià non adeſſet alius idoneus, benignè intelligendus eſt, eo modo, quo & Leo Oſtienſis, & alii, ſimilia aſſerentes.*

26 *In provectione Nectarii nulla habita fuit ratio indigenatus. Cui poſteà ſucceſſit S. Joannes Chriſoſtomus, & ipſe extraneus, indè alii plurimi extranei.*

27 *In hoc ſolo ſucceſſu habemus SS. Baſilium, Gregorium Nyſſenum, Gregorium Nazianzenum, & Meletium Antiochenum, ac Theodoſium Imperatorem, Patreſque Concilii Conſtantinopolitani, qui omnes ſuo facto favent extraneis.*

28 *Exhibeant Contradictores prò excludendis extraneis ſimile factum, ſi habent, in quo concurrerint tot Doctores, Patriarchæ, Imperator, Sancti, & Concilia.*

1. EVENIT *hoc quarto Chriſti Sæculo* infauſta illa rerum ſeries, quæ *Sancto Athanaſio*, cum Arrianis, & *Sancto Gregorio Nazianzeno*, cum aliis ſibi adverſantibus contigerunt: tantæ quidem, ac tales, quæ, ſi omnis alia probatio deeſſet, ex ſe ſolis ſufficere viderentur, ad ſuadendam Eccleſiæ libertatem, in conferendo ſacras prębendas etiam clericis extraneis, prò quâ hìc totis viribus militamus. Tragœdiam vocat res ſuas *S. Athanaſius*, ad Orthodoxos ſcribens: *Hanc tragœdiam cum ſuis jam olim quidem Euſebius meditatus eſt; ſed nunc ejus dramatis agendi facultatem per calumnias nactus eſt, quibus nos apud Im-*

Imperatorem accuſavit (*a*), Et quidem non niſi tragicomœdiæ ſpeciem in ſe habent tot, & tales inſidiæ, calumniæ, depoſitiones, repoſitiones, exilia, conventiones, reconventiones, quibus fortiſſimus ille fidei Athleta exagitatus fuit, non alterius piaculi reus, quam defenſæ Catholicæ veritatis: & undè præconio dignus erat, indè de bono opere lapidatus(*b*). Attigimus hanc hiſtoriam in precedentibus paginis: nunc opus eſt illam rursùs ab ovo, ac totam ex propoſito recenſere. Nam etiam Contradictores eam ſemel, ac bis, ac terque, quaterque, in ſuis voluminibus replicarunt.

2. In Cathedrâ Alexandrinę ſedis pacificè pręſidebat Athanaſius, cum Euſebiani, ſivè Arriani, prævidentes, quod eo ſtante, Divinitatis Chriſti confeſſio conſiſtebat; ruente verò, fides quoque Catholica erat facillimè ruitura; omnem lapidem commoverunt, ut eum è ſuo ſolio deturbarent. Itaquè primo ſatagunt, ut Cæſaream convocarentur (*c*), indequè Tyrum convenirent, ex pluribus Provinciis Epiſcopi (*d*), talitèr tamen, ut Arriani Catholicorum numerum ſuperarent (*e*), ubi variis calumniis impetitus Athanaſius, prævalente injuſtitiâ, ſacriſque canonibus conculcatis, ab Epiſcopatu depoſitùs eſt (*f*), fruſtrà obſiſtentibus Epiſcopis, qni fidem catholicam tuebantur (*g*). Præerat tùnc Eccleſiæ Romanæ S. Julius Papa I. qui Pontificatum auſpicatus eſt anno Chriſti 336. (*h*). Ad eum Athanaſii depoſitio ſtatìm delata eſt, vel per viam legitimę appellationis, ab ipſo D. Athanaſio interpoſitæ, uti memorat Liberatus (*i*), vel per viam ſimplicis confugii, uti contenditur ab aliquibus (*l*), quod parum refert in præſenti, cum non niſi lis de nomine videatur. Unum eſt quod Julius Athanaſii cauſam formalitèr judicavit, & de eo ad Orientales ſcripſit: *Annum totum, & integros ſex menſes apud nos hæſit, veſtram præſentiam expectans, aut quotquot comparere auderent, ſuâque præſentia pudefecit omnes, quippè qui judicio non ſtetiſſet, niſi ſui fiduciam habuiſſet. Nequè enim ſpontè, ſed literis noſtris ad judicium vocatus* (poſt appellationem) *comparvit, quemadmodum vos per literas citavimus* (*m*).

3. Quæ cum fierent Euſebius Nicomedienſis, Arrianæ factionis fautor, & ejuſdem indefatigabilis propugnator (*n*), *Agit ut in Antiochia Syriæ Synodus fieret, ſub occaſione quidem dedicationis Eccleſiæ, quam Pater Auguſtorum fabricare cœperat, & poſt ejus obitum, Conſtantius decimo anno eam à tempore fundationis expleverit: in veritate autèm ad ſubverſionem, atque deſtructionem Nicæni Concilii* (*o*). Citò igitur intellexit Julius, quod à 36. ex pluribus Epiſcopis, ibi per Conſtantium congregatis ad dedicandum illud Templum, tantâ magnificentiâ inibi conſtructum, ut denominaretur *Aureum Dominicum* (*p*), idem Athanaſius iterùm pſeudòſynodalitèr fuit depoſitus (*q*), & quod tùm ipſi Epiſcopi, tùm Auguſtus, Euſebio Nicomedienſe ſuadente, inſulas Alexandrinas, Athanaſio injuſtè detractas, Euſebio Emeſeno obtulerant, Edeſſæ in Meſopotamia progenito (*r*).

4. De hac Euſebii Emeſeni deſignatione ſuprà verba fecimus, ac de illa ſic Sozomenus: *Ad ſedem Eccleſiæ Alexandrinæ capeſſendam deſignatus eſt: nàm putabat, illum, tùm proptèr piæ vitæ inſtitutionem, tùm proptèr ſingularem in dicendo facultatem, animos Ægyptiorum à benevolentiâ, quâ Athanaſium complectebantur facilè avocaturum. At ubi Epiſcopatum capeſſere recuſavit, ratione ſecum initâ, quod paratum in odium apud Alexandrinos incurreret, qui videre non poterant alterum in locum Athanaſii ſubrogatum, Eccleſiæ Alexandrinæ Epiſcopatus Gregorio tributus eſt* (*s*). Refutatâ ergò ſede Alexandriæ per Euſebium Emeſenum, audivit Julius, fuiſſe illi à prefatis Hæreticis ſubrogatum Gregorium Cappadocem, Aſiaticum, & nedùm hæreſis Arrianę tabe infectum, ſed & nèc etiam ſacro tinctum baptiſmate (*t*). De eo plura Socrates, & Sozomenus (*u*). Quantâ autèm impudentiâ vir iſte, infidelis, & paganus, auſus ſit ad Sacerdotii culmen aſcendere, quis poterit judicare? Antè ſe non habuiſſe quem in hoc imitatus fuerit, percenſemus; poſt ſe tamèn ſeſe imitantem reliquit Xenajam, dictum etiam

Philo-

(a) *S. Athan. tom. 1. epiſt. ad Orthodoxos.*
(b) *Joann. 10. 32.*
(c) *Theodoret. lib. 1. c. 28. Sozom. l. 2. c. 24.*
(d) *Socrat. l. 1. c. 20. Baron. ann. 384. nu. 6. & 335. num. 1.*
(e) *Sozom. l. 2. c. 24. Baron. ann. 335. num. 1*
(f) *Iidem qui ſupra. Natal. ab Alex. hiſt. Sæc. 4. art. 4. §. 3. & differt. 20.*
(g) *Baron. ann. 335. num. 37.*
(h) *Baron. ann. 336. num. 65.*
(i) *Liberat. in Breviar. cap. 18.*
(l) *Natal. ab Alex. Sæc. 4. diſſert. 21*
(m) *Jul. PP. ep. ad Orient. in Apolog. 2. S. Athan. tom. 2.*
(n) *S. Hieron. lib. 2. Apolog. adv. Ruffin. c. 2 & lib. 2. cap. 4.*
(o) *Socrat. in hiſtor. Tripart. l. 4.*
(p) *Baron. ann. 341. num. 1. & 7.*
(q) *Sozom. l. 3. cap. 5. Jul. PP. ep. ad Orient. ap. S. Athanaſ. tom. 2. Apol. 2.*
(r) *Sozom. loc. citat. Baron. ann. 341. n. 7.*
(s) *Sozom ubi ſupra.*
(t) *S. Athan. de Synod. Baron. ann. 341. num. 12.*
(u) *Socrat. l. 12. c. 6. Sozom. lib 3. c. 5.*

Philoxenum, Perſam gyrovagum, atque fugacem,nondum baptiſmali generatione renatum,non clericum,non presbyterum,præcipiti tamen ſaltu ad epiſcopatum Hierapolitanum in Phrygiâ provectum, operâ Petri Fullonis Pſeudoepiſcopi Antiochiæ, qui Xenaję prò baptiſmate, conſecrationem Epiſcopalem ſufficere ſtultiſſimè definivit (*a*): Gregorius, inquam, Cappadox in ſede D. Athanaſii fuit à Pſeudosynodo ſubintruſus, & non çum clericorum, & Sacerdotum conſortio, ſed cum affluenti armigerorum cuneo, à Philagrio, & Arſacio Pręfectis, Alexandriam introductus, magnâ Catholicorum ſtrage (*b*), ubi tandem poſt decimum menſem, ex quo coalverat Concilium Sardicenſe, quod in eum ſententiam depoſitionis intorſerat (*c*), fuit furore irati populi trucidatus (*d*).

5. Indoluit ad hęc audita Pontifex Julius, & fidem conculcatam, juſtitiam depreſſam, Sedem Apoſtolicam contemptui habitam, cernens; dubius cogitabat quid ageret, cùm Conſtantius Imperator, non ſe culpæ reum, ſed undequàque innoxium inclamavit, cunctaque ſe canonicè operatum eſſe contendit, quod & de illo Athanaſius connotavit, *dùm ſe ſimulat eccleſiaſticum curare canonem, omnia contrà canonem agere molitus eſt. Quis canon præcipit, ut è Palatio mittatur Epiſcopus? Quis tradidit, Comites, inconſideratoſque Spadones eccleſiaſticis pręeſſe rebus? Aut edicto judicia eorum, qui Epiſcopi vocantur, promulgare?* (*e*). Conſtantius ergò Cęſar, & conſequentèr etiàm triginta ſex Epiſcopi Coarriani, qui, eo ſatagente, Athanaſium depoſuerant, in eâ ſententia fuerunt, quòd non eſſet contrà canones, ſed juxtà eoſdem, Clericis extraneis beneficia epiſcopalia conferre. Cenſueruntque ſè canonum obſervantiæ operam dare, non illos ſubvertere, dùm determinatâ depoſitione Athanaſii, quam ipſi, licèt errando, ſupponebant ritè, & licitè factam; ei ſubrogandum ſtatuerunt, vel Euſebium Edeſſæ natum, qui fuit poſteà Epiſcopus Emeſenus, vel Gregorium in Cappadociâ progenitum, utrumque extraneum, & infinito itineris intervallo Alexandriâ diſſidèntem, ſed utrumque talem, quem rebantur eloquentiâ, moribus, & dexteritate idoneum ad inſignes magnę illius urbis Infulas promerendas. Et cum ipſi, tametſi erroneè, Eccleſiàm, vel magnam ejus partem, ſe reppræſentare cenſerent, in Concilio legitimè congregatam; id etiàm procùldubiò declararunt, Eccleſiam Dei tùnc temporis opinatam eſſe, quòd liceret eccleſiaſtica beneficia Clericis, quantumcùnque extraneis, elargiri: alioquìn ipſi non conciliaritèr, ideſt nomine Eccleſiæ, Athanaſio Euſebium, & ſubindè Gregorium extraneos ſubrogaſſent.

6. De facto tàm D. Athanaſius, quàm Julius in Gregorio Cappadoce defectum extraneitatis non coarguerunt in recto,prout ſuprà innuimus,licèt illum tetigerint in obliquo: ſed in eo potiſſimè inſtiterunt, quòd deficeret cauſa decernendæ depoſitionis, nec fuiſſet obſervatus debitus modus, à canonibus conſtitutus, tùm in judicando Epiſcopo accuſato, tùm in ſubrogando alium in ejus locum. Quindecim circiter cauſas agglomeravit Julius, quas infrà in obiectionibus, ex Sanctis Patribus deſumptis, fuſius allegabimus; ubi lectorem remittimus. Interimque advertimus, quòd mos eſt ſanctorum Patrum, in enumerandis cauſis alicujus rei, plures, vel pauciores, non prò neceſſitate, ſed prò merâ voluntate, conferere. Sic S. Hieronymus, unicam tantùm fuiſſe cauſam inſtitutionis Diaconorum inſinuat, nempè miniſterium, menſæ uſuali exhibendum,hocque ut obiurgaret ſuperbiam cujuſdam Diaconi, qui ſè presbyteris præponebat, *quis patiatur*, inquit, *menſarum, & viduarum miniſter, ut ſuprà eos ſe tumidus efferat, ad quorum preces Chriſti Corpus, ſanguiſque conficitur* (*f*). Attamèn plures alię cauſę fuerunt eorum inſtitutionis: nempè miniſterium diviniſſimæ menſæ, ac ſervitium Sacerdoti, in ea ſolemniter offerenti, pariter exhibendum (*g*): Officium baptizandi (*h*): prædicandi (*i*): Euchariſtiam diſpenſandi (*l*): peccatores à communione repellendi (*m*): eoſdem reconciliandi (*n*): Evangelium in Eccleſiâ decantandi (*o*) & alia, quæ olim Diaconi exercuerunt, & nùnc etiàm partìm exercent. Cur autem S. Hieronymus ſolum miniſterium memorat menſæ uſualis, quod fortè, nec

(a) *Nicepb. lib. 16. cap. 27.*
(b) *Jul. PP. 1. ep. ad Orient. ap. S. Athanaſ. Apol. 2. to. 2.*
(c) *Baron. an. 347. n. 18 & 19.*
(d) *Theodoret. lib. 2. cap. 12.*
(e) *S. Athanaſ. loc. citat.*
(f) *S. Hieron. ep. 85. ad Evagrium.*
(g) *S. Ambr. l. 1. offic. c. 41. S. Jo. Chryſoſt. hom. 83. in Matth.*
(h) *S. Hier. adv. Luciferian. Tertull. lib de Baptiſ. Pont. Rom. de ordin. Diacon.*
(i) *Cap. perlectis diſt. 25. Pont. Rom. de ord. Diacon.*
(l) *S. Ignat. ep. 5. ad Trallian. Marchin. de ord. tr. 2. p. 7. c. 3. n. 1.*
(m) *Conſtit. Apoſt. l. 8 c. 28. & ſeq.*
(n) *S. Cypr. l. 3. ep. 16.*
(o) *S. Greg. l. 4. ep. 44 Conc. Vaſenſ. cap. 4. S. Hieron. ep. 48. ad Sabinian.*

etiam fuit cauſa,ſed mera occaſio Diaconalis inſtitutionis(*a*)?Certè non aliâ ratione, niſi quià ſic conferebat intento ſuo. Nam ambitioſum illum Diaconum carpturus, cenſuit, ſe non poſſe ipſum fortiùs redarguere, quâm ei exprobrando, quod ad infimum officium miniſtrandi menſis eſſet accitus: illum proindè puderet ſe Sacerdotibus anteferre.

(a) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p.1.l.2.c.52. num.4.§. pono.*

7. Contrariam viam tenuit Julius Pontifex, & cauſas, ac motiva notando, improbatę provectionis Gregorii Cappadocis, majora ſimùl, & minora congeſſit: alia maximi, alia penè nulliùs momenti allegavit, uſque ad quindecim circiter, vel ut jura juribus cumularet, vel ut juncta juvarent, quę ſeparata non profuiſſent (*b*). Ait enim, *qui ſunt qui contrà canones agunt? Nos ne, qui cum tantis documentis virum recipimus? An qui à triginta ſex manſionibus Antiochię quendam velut Epiſcopum externum hominem ſalutarunt, eumque in Alexandriam miſerunt? Non decuit novos iſtos modos contrà Eccleſiam induci. Ubi eſt enim iſte eccleſiaſticus canon, aut iſtius modi traditio Apoſtolica: Ut in pace agente Eccleſiâ, & Epiſcopis concordibus, cum Epiſcopo Alexandriæ Athanaſio, immittere Gregorium peregrinum, & eſternum hominem, neque Alexandriæ baptizatum, neque plebi cognitum, neque poſtulatum à Presbyteris, neque ab Epiſcopis, neque à populis, eumque Antiochiæ creare Epiſcopum, atque indè deducere Alexandriam, non cum Presbyteris, aut Diaconis civitatis, non cum Epiſcopis Ægipti, ſed cum militibus &c. Si enim in culpà fuiſſet deprehenſus Athanaſius, non tamèn oportuit creationem novi Epiſcopi; ità illegalitèr, & pratèr Eccleſiaſticum canonem fieri, ſed in ipſâ Eccleſiâ, & ex ipſo ſacerdotali ordine, & ex ipſo Clero Epiſcopos provinciæ conſtituere; nequaquàm autèm Apoſtolorum canones violare* (*c*).

(b) *L. Spadonē §.qui juxa ff.de excuſ.Tutor. cum multis ap.Barboſ. Axiom.jur.209.*

(c) *Jul.PP.I epiſt.ad Orient.ap.S.Athanaſ. tom.2. Apol.2.*

8. Nota prius quam clarè dicat Julius, *neque poſtulatum à Presbyteris, neque àb Epiſcopis, neque à populis*, diſiunctivè loquendo: quo fit ut à contrario ſenſu, ſi fuiſſet poſtulatus, vel à Presbyteris, vel ab Epiſcopis, vel à populis; nihil Gregorio Cappadoci obfuiſſet extraneitas. Nota poſteà ſecundo loco, quot cauſas allegat Julius injuſtitiæ provectionis Gregorii? Omnes certè non æque principales, neque ejuſdem momenti: imò aliquas adeò exiguas, ut ex ſe ſolæ vix quidquam mererentur attendi. Tàm nihil autem detraxit cauſis principalibus inſtitutionis Diaconorum S. Hieronymus, minimam ex eis referendo, majoribus obvolutis ſilentio; quàm nihil detraxit Julius cauſis præcipuis injuſtæ provectionis Gregorii, minimas cum maximis allegando, ſed uterque ſuo genio indulſit, remanentibus utrinque in ſuâ principalitate cauſis præcipuis:& minimis non transmutatis in maximas. Idcircò non ex eo, quòd Julius inter ſuas 15. cauſas, inſerat etiàm extraneitatem Gregorii, hęc prò præcipuâ ſumenda eſt, quæ reverà inter eaſdem eſt ultima. Et quâ ſolâ ſubſiſtente, ſi cunctæ alię defuiſſent, provectioni Gregorii de nullitate dari non potuiſſet. Nàm ſumendo argumentum à contrario ſenſu verborum D. Julii, vitia provectionis Gregorii continentium, quod argumentum in jure optimum eſt (*d*); Si in culpa fuiſſet deprehenſus Athanaſius criminum, de quibus fuerat accuſatus: ſi cum eo concordes Ægyptiani Epiſcopi non fuiſſent: ſi Gregorius fuiſſet, vel Alexandriæ baptizatus, vel plebi cognitus, vel ab Epiſcopis provinciæ, vel à Clero Eccleſię, vel à populo civitatis formiter poſtulatus: ſi fuiſſet urbem Alexandriæ adductus, non cum militibus, ſed cum Epiſcopis, Presbyteris, & Diaconibus: ſi in Eccleſia Alaxandrinâ fuiſſet celebrata ejuſdem electio: Si Epiſcopi Comprovinciales illum elegiſſent in ſacerdotali ordine conſtitutum; quid eveniſſet.

(d) *L.qui teſtam. §. mulier,& ibi Gloſs. ff. de teſtam.c.quamquā, & ibi DD.de cenſibus 6. Barboſ. loc. comm. 27.cum mult.ab eo allegat.*

9. Si hæc omnia, & ſi cuncta alia, de jure agenda, facta fuiſſent: *Oportuit enim omnia juxtà eccleſiaſticas leges diſquiri, & peragi, præſentibus Clericis, & populis; qui illum poſtularent*, inquit S. Athanaſius (*e*) ſi cuncta, inquam, neceſſaria concurriſſent ad juſtificandam cauſam, & modum promotionis Gregorii, licet ille fuiſſet extraneus, Aſiaticus, Cappadox, in diſtantia 36. manſionum ab Alexandriâ natus, ſi demùm etiàm ortum, & originem uſque apud Antipodas habuiſſet,

(e) *S.Athanaſ.Ep. Encycl. ad Epiſc.*

ſet; nec Julius Pontifex, neque Concilium Romanum, nec Epiſcopi orthodoxi, neque tota Eccleſia Catholica, illius provectionem impugnaſſet, ſed ratam habuiſſet: penitùs contempto reſpectu, an eſſet extraneus, an indigena. Igitur in ſententiâ Conſtantii Cæſaris, & Epiſcoporum ejus Arrianæ factionis, Eccleſiam ſe in ſynodo repræſentare cenſentium: in ſententiâ etiam Julii, deductâ ex contrario ſonitu ejuſdem verborum: nec non in ſenſu Antiſtitum orthodoxorum, ac totius Eccleſiæ Catholicę, quæ Julii dogmata ſequebatur; poterat Gregorius Cappadox, poterant Clerici extranei, & poſtulari, & eligi, & promoveri ad beneficia epiſcopalia, etiàm primariæ Hierarchiæ, ac per conſequens multò magis ad alia eccleſiaſtica beneficia ordinis inferioris. Patet itàque ex totâ ſerie hujuſce ſucceſſus, Eccleſiam quarto Chriſti ſæculo in ea opinione verſatam eſſe, quod extraneis, modo idoneis, & benemeritis, optimè pateret acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia.

10. Poſt Athanaſii recenſitos eventus, alios referamus, qui magno *Gregorio Nazianzeno*, hoc eodem quarto Chriſti ſæculo contigerunt. Gregorius, ſolus poſt D. Joannem, per antonomaſiam, Theologus appellatus eſt (*a*) & communius Nazianzenus, ab Urbe Nazianzo Cappadociæ, ſitâ intèr Piſidiæ fines, & Licaoniæ (*b*) ubi ejus Pater (Gregorius, & ipſe appellatus) epiſcopale munus exercuit. Sciendum eſt autem, quod pridèm promotus fuerat ad Archiepiſcopatum Cæſarienſem in Cappadocia S. Baſilius, natione Ponticus, & patriâ Helenopolitanus (*c*) qui Valentis Cæſaris, ſectâ Arriani, citò odium incurrit, ob catholicæ fidei defenſionem. Valens autèm, ut contumeliam Baſilio inferret (*d*) toti Cappadociæ jure metropolitico præſidenti, eam mediam ſecuit, & in duas partes diviſit, quarum primam Baſilio, ſecundam Anthimo Tyanenſi commiſſit, cum juribus Archiepiſcopalibus. Intèr utriuſque provinciæ fines emergebat urbs Saſima, exigua, vilis, & obſcura, tamèn ab utroque Metropolitâ, velut ad ſuæ provinciæ jura pertinens, peroptata: de qua dùm adhùc hinc indè contenderetur; Baſilius Anthimum prævenit, & in eâ Gregorium Nazianzenum, virum exterum, apud Arianzum, longè indè progenitum, in Epiſcopum conſecravit (*e*) invitum tamèn, & uſque adeò reluctantem, ut capeſſendæ dignitati non acquieverit, donèc Gregorii Nazianzeni ſenioris, ejus patris, monitis, & ſuaſionibus victus (*f*) ſe in obedientiæ victimam, tùm Patri, tùm Baſilio ſubſtravit, hunc, in actu conſecrationis, ità allocutus, *idcircò me Pontificem ungis, ac podere cingis, capitique Cidarim imponis, atque holocauſti ſpiritualis altari admoves, & ſacrificationis vitulum mactas, manuſque ſpiritui conſecras, & Sancta Sanctorum ſpectatum introducis, veroque illius tabernaculi, quod non homo, ſed Dominus conſtruxit, miniſtrum facis &c.* (*g*).

11. Reluctantiam Gregorii etiàm auctor ejus vitæ commemorat, dicens de S. Baſilio: *Invitum, & repugnantem ordinationi admovet, negotiumque conficit* (*h*) & præter genium à tantæ dignitatis apice alienum, duo erant, quæ S. Gregorium in rè hujuſce promotionis apprimè anxiabant: primùm Saſimæ vilitas, quippè locus erat infelix, & abjectus, omnis humani commodi ſolatio deſtitutus, non Urbs, *ſed vicus, lymphis carens, exors viroris, libero indignus viro: arctumque prorsùs Oppidum. Hic cuncta ſtrepitus, pulvis hic cum curribus, lamenta, fletus, carnifex, & compedes, tormenta: cives hoſpites hic, & vagi &c.* (*i*) Alterum erat redituum exiguitas, & Anthimi obſiſtentia, tùm ſibi, tùm Baſilio, citò ad arma proruitùra, undè prævidebat ſe, nec ſinè ſanguine poſſe illas infulas adipiſci, nec adeptas retinere, quarè, & aliquandò faſſus eſt, *Thronum haud licebat conſequi ſinè ſanguine; namque æmulorum Præſulum confinium, erat hoc duorum; pugnaque haud certè levis. Quid facere quæſo per Deum par hic erat? Retinere ſedem? Tàm graves ferre impetus? Telis feriri? Sordido immergi luto?* (*l*) Videns ergò hæc Gregorius, paulò poſt acceptatam Eccleſiam, violentiæ Anthimi cedens, qui jàm illum inſidioſo odio proſequebatur, & à quo jàm cernebat Eccleſiam Saſimenſem cum ſuis reditibus occupatam (*m*) Sedi citò libens, ac ſpontaneè renunciavit, & in ſolitudinem, quietis amore captus, abſceſſit: indè Nazianzum petiit

(a) *Cregor. Presb. in vit. S Greg. Naz. ante ejus opera fol. 11.*
(b) *Ferrar. in Martyrol. V. Nazianzum.*
(c) *Xixt. Senen. Bibliot. ſanct. l. 5. V. Baſil. Villeg. flos Sanct. Vit. S. Baſil. die 14. Junii.*
(d) *S. Greg. Nazian. orat. 20.*
(e) *Greg. Presbyt. in vit. s. Greg. Nazia. loc. cit. fol. 6.*
(f) *Baron. ann. 471. num. 91.*
(g) *S. Greg. Nazianz orat. ad Patr. & ad Greg. Nyſs. & Apol. 3*
(h) *Greg. Presbyt. in vit. S. Greg. Naz. ante ejus oper.*
(i) *S. Greg. Naz. car. de vit. ſua.*
(l) *s. Greg. Nazian z. loc. cit.*
(m) *Baron. an. 371. num. 97.*

tiit, ut Patri, jàm annoſo, in regimine Eccleſiæ Nazianzenæ, donèc ſuperviveret, opportunum porrigeret adjutorium (*a*).

12. Eccleſiam tamèn Nazianzenam Gregorius Theologus nunquàm in titulum eſt adeptus, quamquàm aliquandò, ad breve tempus, ei adminiſtrandæ præfuerit, uti ſcribens ad Gregorium Nyſſenum, de ſe ingenuè declaravit: *conſtat me non Nazianzi, ſed Saſimorum Antiſtitem creatum fuiſſe: tametſi Patris reverentiâ, & eorum, qui ſupplices hoc à me contenderunt, ad breve tempus præfecturam, quaſi hoſpites acceperimus* (*b*) Mortuo itàque Gregorio ſeniore, Gregorius ipſe Theologus ejus filius, Nazianzo ſeceſſit, & ad Monaſterium S. Theclæ apud Seleuciam per ſexennium ſe recepit(*c*). Congregato autem Concilio Antiocheno, ad tollendum ſchiſma, quod per 15. annos Eccleſiam illam triſciderat, laceraverat, devaſtaverat ob tres de illius Epiſcopatu inflexibilitèr contendentes, nempè Meletium, Euzojum, & Paulinum (*d*) Gregoriùs quoque noſter ad Synodalem conſeſſum profectus eſt, ubi cum aliis Epiſcopis fidem Catholicam ſuffulcivit, Arrianos fudit, & hæreſim Apollinaris, novitèr gliſcentem, compeſcuit (*e*). Indè cum Concilium Viros eximios, per varias Orbis partes mittendos, deputaſſet, ad Eccleſias illorum locorum, & viſitandas, & confortandas, & congruis ſubſidiis adjuvandas, nimirùm Gregorium Nyſſenum per Arabiam (*f*) Euſebium Samoſatenum per Phrygiam, & circumpoſitas Regiones (*g*), ac Meletium Antiochenum per totam Syriam (*h*); Gregorium quoque Nazianzenum ad reparandas ruinas Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ miſerunt, ut ei, & ſapientiæ, & prudentiæ, & ſanctitatis ſuæ præſidia porrigeret opportuna (*i*).

13. Lugebat Eccleſia Conſtantinopoleos, ſuo viduata paſtore, per mortem Evagrii Epiſcopi, eamque Eudoxius, & poſtea Demophilus hæreticâ pravitate contaminaverant, cùm illuc ſe recipiens Gregorius, auguſtam illam urbem, & Doctrinâ, & patientiâ, & ſollicitudine, & ſanctitate, ab hæreſi prò majori parte retraxit (*l*), & ſucceſſivè Eccleſiam illam totam ad catholicam fidem prorsùs convertere allaboravit. Ob hunc etenìm finem illuc Gregorius adproperaverat, ut ore proprio de ſe ipſo eſt profeſſus, *hàc veniendi cauſa fuit, ut fidei patrocinium ſuſciperemus, Eccleſiæque, viro intèrim carenti, haud ſecus, ac tutores quidam, & curatores, operam prò virili noſtrâ navaremus. Alii qui præſtanti ipſius formâ dignus videretur, ac plura virtutum tamquàm ſponſalia Reginæ obtuliſſet, eam collocaturi* (*m*). Torquent viros eruditos hæc verba, dubium ſuggerentia, an re vera Gregorius Nazianzenus fuerit Epiſcopus Conſtantinopolis intitulatus, incardinatus, ſeù deſponſatus cum illâ Eccleſiâ. Ipſe quippe hic deſerto eloquio fatetur, ſe non epiſcopatum illum in titulum, ſed ſolam ejus adminiſtrationem, ſumpſiſſe. Uerùm quod effective epiſcopatum illum in titulum ſit adeptus, videtur, & probabiliùs, & certiùs, quamquàm per tres annos, quot ipſi Eccleſiæ præfuit (*n*), ſuſpenſo ſemper animo fuerit, illam retinendi, expectans convocationem Concilii Generalis, cito futùram, ut ab eo alium paſtorem illi Eccleſiæ poſtularet: *Tantiſper*, ait auctor ſuę vitæ, *ſe apud eos manſurum recepit, quòad Epiſcopi, quorum adventus in ſpe, & expectatione erat, aliquem Epiſcopatu dignum elegiſſent, ſibique curis libero, poteſtatem abeundi feciſſent* (*o*).

14. In hanc eandem opinionem inclinat Ludovicus Thomaſſinus, ſentiens, quod licet Imperatore, atque Epiſcopis ſollicitantibus Gregorium, ut Eccleſiam Conſtantinopolis epiſcopaliter acceptaret, ille *utcumque annuere viſus eſſet, ſuſtinuit tamèn ille aſſenſum ſuum uſquè ad Concilium Conſtantinopolitanum, ubi cum infeſtos ſibi ſenſiſſet Epiſcopos nonnullos, maximè Ægyptios, tàm lubens ceſſit odio adverſariorum, quàm invitus alioqui amicorum conſiliis parviſſet, cùm otiò, cujus erat cupidiſſimus, faverent adverſarii, amici adverſarentur* (*p*). Sed quidquid ſit de illius intentione, quæ ſub hominum judicio non cadit; quantùm ad id, quod humanis oculis eſt viſibile, & humanâ converſatione tractabile; tenendum videtur, illum fuiſſe Epiſcopum intitulatum, & incardinatum Eccleſiæ Conſtantinopolitanę, ac pro

(a) *S. Gregor. Naz. cam. de vita ſua. Bar. an. 371. n. 97.*
(b) *S. Greg. Nazianz. epiſt. 65.*
(c) *Elias Cretenſ. or. 32. Baron. an. 378. n. 53*
(d) *Socrat. l. 5. c. 5. Sozom.. 5 c. 3.*
(e) *Baron. an. 378. n. 44*
(f) *S. Greg. Nyſs. de peregr. Hieroſol.*
(g) *Theodoret. in hiſtor. Patr.*
(h) *Idem hiſt. l. 5. c. 4.*
(i) *S. Greg. Naz. carmin. de vita ſua.*
(l) *Idem orat. ad 150. Epiſc.*
(m) *Idem or. 27. in med*
(n) *Baron. an. 378 n. 36*
(o) *Vit. S. Gregor. Naz. ub. ſup.*
(p) *Tomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 2. c. 50. nu. 6.*

ac prò tali reputatum: ſeque etiam uti talem habuiſſe, quamquàm in animo volutaret, de illâ quam citiùs dimittendâ. Etenim certum eſt, Gregorium fuiſſe à civibus catholicis urbis Conſtantinopoleos, ex Adminiſtratore ſuæ Eccleſiæ, in Antiſtitem poſtulatum (*a*), & à Petro Alexandrino Epiſcopo fuiſſe per literas recognitum, tamquam ejuſdem ſedis Epiſcopum, ut ipſe de ſe teſtatur (*b*). Rursùs Theodoſio magno Conſtantinopolim proficiſcente, ibique de Getis, & Scythis ſolemnitèr triumphante (*c*); Cæſar Eccleſias illius urbis, per 40. annos ab Arrianis obſeſſas, Catholicis reſtitui mandavit, tuncque Eccleſiæ Cathedralis, ſeù majoris poſſeſſionem, traditam fuiſſe Gregorio memorat Marcellinus (*d*), ac ipſemet Gregorius in carmine de vitâ ſuâ. Quod cum faceret Theodoſius, ità eſt Gregorium allocutus. *O Pater, Deus tibi, tuiſque ſudoribus per me Eccleſiam committit. En ſacram ædem & thronum tibi trado* (*e*). Tuncque Nazianzenus modeſtè ſolium conſcendere refugiebat, *ſed ei ad extremum uſque, obſiſtere non licuit, quominùs in throno collocaretur. Pontificum enim multitudo eum, quamvìs nolentem; vehementerque recuſantem, in Archiepiſcopali Sede conſtituit* (*f*).

(a) *Baron. ann. 379. num. 25.*
(b) *S. Gregor. Naz. carm. de vit. ſua.*
(c) *Socrat. lib. 5. c. 5.*
(d) *Marcelllin. in Chron. Baron. ann. 380 num. 10.*
(e) *Gregor. Presbyt. vit. S. Gregor. Naz. fol. 12. ante ejus oper.*
(f) *Idem loc. cit. paulò inferiùs.*

15. Et quaſi inthronizatio Gregorii præfata non ſufficeret; Imperator anno ſequenti 381. ab ortu Chriſti, Meletium Antiochenum Conſtantinopolim accerſivit, convocatoque cum eo plurium Epiſcoporum particulari Concilio, ipſum Gregorium in verum Epiſcopum Conſtantinopoleos fecit Synodalitèr confirmari (*g*). Subindè Petrus Alexandrinus poſt recognitum per epiſtolas Gregorium, ut innuimus, in Epiſcopum Conſtantinopolitanum, vel pecuniâ captus, vel voluntate mutatus, à propoſito deſilivit, & Bizantium direxit Maximum Cynicum, Alexandriæ natum, quem Gregorius benignè excepit, hoſpitio, & menſâ donavit, ac fidei Chriſtianæ rudimentis inſtructum, primò baptiſmate regeneravit, deindè Clero ſuç Metropolis interſervit (*h*). Quibus ità peractis, Petrus quoſdam Epiſcopos ex Ægypto Conſtantinopolim clàm tranſmiſit, qui furtim Maximum, Judæ imitatorem (*i*), in illius urbis Antiſtitem conſecrarunt, & noctu in Gregorii decumbentis thronum, temerariiſſimè collocarunt: improbantibus tàntam impudentiam nedùm Catholicis, verùm etiàm Arrianis: quarè citò furore populi Maximus eſt ab illâ urbe depulſus (*l*). Subindè Concilium Generale Conſtantinopolitanum habitum eſt, quod de Maximo Cynico, ità decrevit, *ut neque Maximus fuiſſe, aut etiam eſſe putetur Epiſcopus, neque hi, qui ab eo ſunt ordinati qualemcumque gradum clericatus obtineant, omnibus ſcilicèt, quæ circà eum, vel ab eo geſta ſunt, in irritum revocatis* (*m*). Tùm pariter per Patres, Gregorii provectio ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam, uti legitima, & ritè, ac rectè facta, fuit communibus omnium albicalculis approbata, Meletio Antiocheno ſatagente, cujus *conſilio, atque hortatu, Gregorio Auguſtæ urbis Epiſcopatus, Concilii decreto, confirmatus eſt* (*n*).

(g) *Baron. ann. 381. num. 18.*
(h) *S. Gregor. Naz. carm. de vit. ſua, & Gregor. Presb. in ejus vit. fol. 9.*
(i) *Idem Greg. Preſbyt. loc. cit.*
(l) *Baron. ann. 379. num. 26. 27. &c.*
(m) *Conc. Conſtant. 1. cap 6.*
(n) *Gregor. Presby. in vit. S. Greg. Naz.*

16. Ob hujuſmodi confirmationis Decretum Imperator Theodoſius Concilio Generali Patrum, literas gratulatorias direxit (*o*). Undè apparet nihil prorsùs ab extrinſeco defuiſſe, quominùs dici poſſit, Gregorium verè, & effectivè Eccleſiam Conſtantinopolitanam in titulum eſſe nactum, ſi fortè ab intrinſeco non defuit ejus aſſenſus, vel penitùs ab initio ſubtractus, vel ad tempus tantummodò contributus, quatenùs animo ad amorem quietis propenſo, tandiù ſolùm in corde ſuo ſuſceptam Eccleſiam decreverit retinere, quandiù ab illâ poſſet abſcedere: de quâ tamen ſuſpenſione mentis, cum nihil conſtet, alioquinque omnia forinſecùs neceſſaria concurrerint, probantia illum verè fuiſſe in illâ Sede incardinatum; non eſt negandum, ipſum fuiſſe Epiſcopum Conſtantinopolis, tametsì fortè ab initio intrà ſe conſtituiſſet illam Eccleſiam in titulum non adipiſci, ſed ſolùm uti commendatam ad tempus adminiſtrandam ſuſcipere. Hinc eſt, quod cuidam, ei obiicienti dimiſſionem Eccleſiæ, ipſe rem remetiendo à primo propoſito ſuæ mentis; reſpondit, ſe non illam dimiſiſſe, quam non erat ex propoſito aſſecutus, ſed in ſimplicem curam ſolummodò ab initio ſuſceperat: tametsi poſteà conſilium mu-

(o) *Vid Cabaſut. ad Conc. Conſtantinop. 1. c. 4. n. 10. fol. 163.*

mutaſſet: *quod ſi Eccleſiam, uti ſcribis, relinquere periculoſum eſt; quam tandem? Si noſtram: rectè dicis; idemque ipſe ajo; Si verò nihil ad nos attinentem, nec nobis aſſignatam, culpâ vacamus. At id circò tenemur, quià ipſius curam aliquantiſpèr egimus? Nimirùm multi alii eâdem ratione teneantur, nimirùm quotquot extranearum curam ſuſceperunt* (*a*).

17. Poſt comprobatam à Concilio Generali promotionem Gregorii, nova rerum eſt metamorphoſis excitata, quę Eccleſiam Conſtantinopoleos infeſtavit. Gregorius odium Epiſcoporum Orientalium incurrit, eò quòd mortuo Meletio Antiocheno, ipſi eidem ſubſtituere voluerunt Flavianum, ſuperſtite adhùc Paulino, altero ejuſdem Urbis Antiſtite, quem Lucifer Calaritanus, Romanæ Eccleſiæ Legatus, in illâ ſede locaverat. Gregorius autem, nè id fieret, prò viribus obſiſtebat (*b*). Indignationem quoquè contraxit Epiſcoporum Macedonum, & Ægyptiorum, eo quòd Timotheus Alexandrinus, qui Petro fratri in Epiſcopatu ſucceſſerat (*c*), cum præfatis Epiſcopis Macedonicis, & Ægyptiis, provectionem Gregorii, tamquam ipſis inſciis factam, illegitimam pronuntiabant (*d*), contendentes ipſam non benè à Meletio Antiocheno, tertiæ ſedis primariæ Antiſtite, fuiſſe promotam, & auctoritate probatam, cum deberet hoc fieri ab Epiſcopo Alexandrino, uti ſecundæ ſedis præeminentiam tenente (*e*). Ferventibus ergò hinc indè diſſidiis, & Gregorio, quietis amore, dimiſſionem peroptante; ipſe Epiſcopis adversùs ſe commotis, & licèt diverſis cauſis, unico tamen intuitu, machinas erigentibus, ceſſit; apologeticâque oratione eloquentiſſimè recitatâ, *de non affectata Cathedrâ Conſtantinopolitanâ* (*f*), Epiſcopatum dimiſit, dicens: *Viri collegæ, & compaſtores ſacroſancti gregis Chriſti: turpe fuerit, prorsùſque à vobis alienum, ſi qui ad pacem alios eruditis, inteſtinum ipſi bellum intèr vos exercetis: quonam enim modo alios ad concordiam adduxeritis ipſi circà ſententias veſtras, & decreta diſcrepantes? Ac vos per Trinitatem ipſam obſecro, ut mutua veſtra negotia præclarè, & pacificè tranſigatis. Quòd ſi vobis ullo modo cauſa diſſidii ſum, Jonam Prophetam vitæ integritate non ſupero, proiicite me in mare, & tumultuum tempeſtate agitari deſinetis* (*g*).

18. Ceſſionem Epiſcopatus admiſit Concilium (*h*), per quod etiam comprobatur verè Gregorium habuiſſe Eccleſiam Conſtantinopolitanam in titulum, alioquin ad quid admittere dimiſſionem cathedræ non ſuæ? Permiſſionem paritèr abſcedendi Gregorius à Theodoſio Principe poſtulavit (*i*), qui ei non niſi ægrè aſſenſum præſtitit. Conſtat igitur de verâ incardinatione ipſius Gregorii in Eccleſiâ præfatâ: ſed quià ipſe, ut innuimus, animo ferè ſemper alieno fuit ab eâ firmitùs retinenda, niſi donèc eandem ab hęreſis contagione purgaſſet; vix unquàm prò illius ſponſo ſe habuit, & adminiſtratoris ejuſdem potiùs, quàm ſponſi, & paſtoris titulum prætulit. Hinc cum ei aliquandò obiiceretur, quod alienæ ſponſæ inſidiatus fuiſſet, propriâ Saſimenſi relictâ, reſpondit: *in gratiam cum veritate redeant, qui nos alienam uxorem expetiviſſe ajunt, cum nè propriam quidem habere voluerimus* (*l*). Itàque Gregorius poſt dimiſſam ſedem Saſimæ, vacabat, ſoloque charitatis inſtinctu Eccleſiam Conſtantinopolitanam adminiſtraturus adivit, ſed eam tandem cleri, populi, ac Auguſti precibus, & officiis, necnon Concilii decreto, in titulum acceptavit, & aliquantulùm tenuit: quamvis & illam citò, quietis, ac pacis amore captus, lubens dimiſerit. Ex totâque ſerie ſucceſſus recenſiti patet, perperàm Contradictores comminiſci, quod Gregorius eâ præciſâ ratione ſedem Conſtantinopoleos dimiſerit, quià contrà illum murmur invaleſcebat, quod eſſet extraneus, & tamquam talis, non poſſet illam Eccleſiam legitimè retinere. Pluſquàm certum eſt enim, Gregorium, non coactè, ſed ſpontè omninò ceſſiſſe: nec de juſtitiâ ſuæ provectionis dubitaſſe, ſed propriæ quieti miniſterium Epiſcopale poſtpoſuiſſe: maluiſſeque pacificè in ſolitudine commorari, quàm throno inſidere, intèr latratus inimicorum, cum inſidiis appetentium.

19. Perperàm paritèr Contradictores improperant, quod Maximus Cynicus, ex

(a) *S. Gregor. Naz. ep. 65. aliàs 69. ad Philagrium, & ep. 42. alias 36. ad Greg. Nyſſen.*

(b) *S. Gregor. Naz. carm. de vita ſua.*

(c) *Baron. ann. 380. num. 16.*

(d) *Bail. Sum. Conc. in Concil. 1. Conſtant. p. 1. f. 192. 2. A.*

(e) *Baron. ann. 381. num. 53.*

(f) *S. Greg. orat. 27. Baron. ann. 381. n. 56.*

(g) *Gregor. Presbyt. in vit. S. Greg. Naz. circa fin. fol. 14.*

(h) *Baron. ann. 381. nu. 56. in fin.*

(i) *Idem an. 381. n. 57*

(l) *S. Gregor. Naz. orat. 27.*

ex eadem ſolâ causâ extraneitatis fuerit ab ipſamet Cathedrâ Conſtantinopolitanâ dejectus (erat enim natione Ægyptius, & patriâ Alexandrinus), & quod Damaſus Papa I. tàm Gregorium, quàm Maximum ex hoc præcisè titulo reprobavit, quià uterque illorum erat extraneus. Aerea ſunt hæc, & veritati nullatenùs inhærentia, uti de Gregorio demonſtravimus: & quod ad Maximum, hic fuit à ſede, & ab urbe Conſtantinopolitanâ populo adigente depulſus, quià illegitimè, proditoriè, ac more latronum, in illam cathedram inſiluerat. Et Damaſus in epiſtolâ ad Acholium Theſſalonicenſem, atque ad alios Epiſcopos Orientales, reprobavit quidèm intruſionem Maximi Cynici, eumque exauthorari mandavit (*a*); Sed provectionem Gregorii Nazianzeni non condemnavit, tametsì improbaverit contentionem illorum Epiſcoporum, qui Gregorio ipſi, tali, ac tanto conatu favebant, adversùs fautores Maximi Cynici, ut periculum eſſet, nè turbato Concilio, impediretur ejus finis, qui erat condemnatio hæreſis Macedonii, adversùs Spiritum Sanctum prolata. Ad quod etiam periculum avertendum, ipſe Gregorius, quantumvis à Meletio, & Patribus Concilii jam præventivè in Antiſtitem Conſtantinopoleos approbatus, & confirmatus, erumpentibus tamen poſteà Orientalium, & Ægyptiorum, atquè Macedonum Epiſcoporum tumultibus, & diſſidiis adversùs eum, ob cauſas ſuperiùs enuntiatas, concitatis; ſponte Eccleſiam dimiſit, antequàm de dogmate Macedonii Synodalis ſententia proferretur (*b*), ut conciliati Epiſcopi, dogma ipſum peſtiferum unâ mente, & quieto animo condemnarent: quos etiàm verbis, paullò ſuperiùs recenſitis, eſt tunc temporis allocutus (*c*).

20. Rursùs perperàm torquentur verba Sozomeni, dicentis; *atqui dolere nulli poterat, nemine exiſtente, manere illum Conſtantinopolis Epiſcopum, ſeù manere Epiſcopum, qui alius tùm non erat* (*d*), quaſi per ea ſignificaverit, quod nullus eſſet in tantâ urbe, quantâ eſt Conſtantinopolis, neque Clericus, neque Laicus, neque Monachus, capax officii Epiſcopalis, & ideò opus fuiſſet illam Eccleſiam dare Gregorio Nazianzeno, licèt extraneo, qui eandem accipiendo, nulli feciſſet injuriam, ob defectum habilium in ipsâ urbe. Craſſa eſt hujuſmodi expoſitio: Nàm in primis non eſt probabile, quod nullus tunc adeſſet dignus Epiſcopatu in urbe Conſtantinopoleos, prò quâ populo replendâ penè omnes aliæ urbes ſunt incolis denudatæ, ut ait D. Hieronymus (*e*), cum in longè inferioribus urbibus vix cenſuerint Patres, & canones, probabile eſſe, quòd non reperiretur aliquis ad Sacerdotium idoneus (*f*), & ità D. Gregorius ad Fortunatum Neapolitanum ſcripſit, de Eccleſiâ Meſenate (*g*), ac Barbaro Beneventano, de Eccleſiâ Panormitanâ (*h*), & Nicolaus Papa I. Carolo Calvo, de Eccleſiâ Senoneſi, ſic loquens: *aut de Eccleſiæ Senonenſis Clericis, qui ordinaretur nullus dignus inventus eſt, quod eveniſſe non credimus, maximè cum ſit Metropolis, & Clericorum numeroſitate non careat, aut &c.* (*i*). Tanto magis, quòd ad promerendum Epiſcopatum tunc temporis exigua merita ſufficiebant, ſi vera ſunt, quæ de Epiſcopis Synchronis ſuis deploravit idem S. Gregorius Nazianzenus, *Diſcipuli ſimùl, magiſtrique pietatis ſimùl creantur, alioſque antè purgant, quam ipſi purgati fuerint, heri ſacrilegi, hodiè ſacerdotes: heri profani, hodiè ſacrorum Antiſtites: veteres vitio, pietatis rudes &c. qui denique plura prò ſuis, quàm prò populi ignorantiis ſacrificia debent* (*l*).

21. Sed quidquid ſit etiàm de hujuſmodi negotio: re vera verba Sozomeni non id ſignificant, ad quod per vim, ut ſuprà, tamquam forcipibus pertrahuntur, ſed eorum obvius, & naturalis ſenſus eſt, quod nemine exiſtente Epiſcopo urbis Conſtantinopolitanæ, eo quod Eccleſia tunc vacaret, Gregorius nulli fecit injuriam aſſumendo Epiſcopatum illum, primò in adminiſtrationem, ac noviſſimè in titulum. Et certè ſi verè verba Sozomeni attentiùs trutinentur, invenietur, illa ſententiæ noſtræ potiùs quàm opinioni Contradictorum favere. Demùm perperàm ſomniatur, quòd Concilium Conſtantinopolitanum, loco Gregorii, ſubrogaverit

(a) *Damaſ. I. ep. ad Acholium in Collect. Luc. Holſtenii f. 43.*

(b) *Bail. Sum Conc. in Conc. 1. Conſtantin. p. 1. f. 192. 2 B.*

(c) *Vid. hic ſupr. n. 17*

(d) *Sozom. l. 7 c. 7.*

(e) *S. Hier. in Chron. ann. 334.*

(f) *Cap. Nullus invitis 13. diſp. 61.*

(g) *S. Greg. l. 7 ep. 25*

(h) *S. Gregor. lib. 11. ep. 16.*

(i) *Nicol. I. epiſt. ad Carol. Calv. in tom. 3. Conc. Galliæ. Vid. infr. Sæc. 5. 0. 9. n. 14.*

(l) *S. Gregor. Naz. orat. 20.*

rit

rit Nectarium, ſenem, Catechumenum, in rebus Eccleſiaſticis imperitum, è Curiâ ſuſceptum, & uſquè tunc intemperantiùs converſatum, indigenam tamen, potiùs quàm illi præficerent Clericum extraneum, pudicitiâ, pietate, doctrina præditum, & experientia ſacrarum rerum egregium, nempè ipſum S. Gregorium Nazianzenum, hocque inhęrentèr ſententiæ Sancti Damaſi Papæ, in epiſtolâ ad Acholium Theſſalonicenſem, excluſionem extraneorum ſub his terminis præſcribentis, *tùnc contentiones oriuntur, tùnc ſchiſmata graviora occipiunt, cum illi, qui amiſerint Sacerdotem, ſinè dolore animi eſſe non poſſunt, & illi, qui alteriùs civitatis acceperint Epiſcopum, etiamſi gaudeant, invidioſum ſibi intelligunt fore ſub alieno ſe agere Sacerdote* (*a*).

(a) *Damaſ. I. ep. ad Achol. ap. Luc. Holſten*

22. Non enìm vetuit Damaſus electionem abſolutam extraneorum, ſed ſolùm conſuluit reſpectivam indigenarum, ut cęteris paribus, indigenæ præferrentur extraneis: & præcipuus ejus ſcopus fuit, cavere, nè de unâ ad aliam ſedem Antiſtites transferrentur. Differunt autèm toto cęlo, Epiſcopos, & beneficiarios de unâ, ad aliam Eccleſiam tranſvolare, & beneficia eccleſiaſtica à clericis extraneis obtineri: primum vetabant canones Apoſtolici (*b*), Nicæni (*c*), Sardicenſes (*d*), & ſucceſſivè alii canones, & Concilia, ipſeque Damaſus Pontifex interdixit. Secundum verò nullus hucùſque Pontifex, nullum Concilium abſolutè, ac lege generali prohibuit. Nec fuit ſubrogatus Gregorio Nectarius ex hoc præciſo motivo, quod eſſet indigena, quamquàm aliàs minùs aptus, laicus, & Catechumenus, uti vèl ſomniando, vèl ex ideis Platonis, deducendo, ſupponunt Contradictores. Nàm quamquàm communitèr credatur Nectarium laicum fuiſſe, quandò eſt ad infulas evocatus (*e*), in quo conceptu ab impio Photio, laico, invaſore ſedis D. Ignatii Conſtantinopolitani, propoſitus eſt in exemplum ſui facti (*f*); tamèn hoc negotium non videtur aliquali ſaltem dubietate carere, quandoquidèm S. Nicephorus Epiſcopus Conſtantinopolitanus, texens catalogum Epiſcoporum, qui ſuæ ſedi pręfuerunt, gradumque adnotans, in quo tùnc verſabantur, ad trigeſimum ſecundum veniens, dicit, *Nectarius Axiomaticus* (*g*). Axiomaticus autem idem ſignificat, ac poſitus indignitate eccleſiaſticâ (*h*). Eratque hoc officium nedùm in Conſtantinopolitanâ, ſed etiàm in Eccleſiâ Romanâ, uti legitur apud Anaſtaſium Bibliothecarium, de Nicolao Papa I. loquentem, *plerique in Equo, cujus ſeſſione ſanctiſſimus Papa Nicolaus, ad S. Petrum pergens, uſus fuerat, dum cum Pontificali pallio impoſitum, præcedentibus Axiomaticis, & ſubſequente reliquâ turbâ, in urbem redire, Patriarchiumque ſubire conſpexerant* (*i*). Si ergò Nectarius cùm in Antiſtitem electus eſt, erat Axiomaticus, & in dignitate eccleſiaſticâ conſtitutus; profectò non erat laicus, nequè Catechumenus. Fatemur tamèn, quod Sozomenus clarè dicit, Nectarium, poſtquàm electus eſt in Antiſtitem, fuiſſe baptizatum (*l*), quod indicat eum fuiſſe laicum, & catechumenum: niſi hujus Auctoris fides nutet, quemadmodùm in multis aliis vacillat. Nicolaus quoquè Papa præfatus eum memorat fuiſſe Paganum (*m*).

(b) *Canon. Apoſt. 14*
(c) *Conc. Nicęn. c. 15*
(d) *Concil. Sard. c. 1. & 2.*
(e) *Baron. ann. 381. num. 69.*
(f) *Nicol. PP. I. epiſt. 5. & 6. ap. Binium tom. 6. Concil.*
(g) *Chronol. S. Nicephor. in Bibl. Patrum tom. 7.*
(h) *Domin. Magr. nott. de Vocab. Eccleſ. verb. Axiomatici, & Calep. eod. verb.*
(i) *Anaſtaſ. Bibliot. in Hadrian. 2.*
(l) *Sozom. l. 6. c. 7.*
(m) *Nicol. PP. I. ep. 5. §. Præterea ap. Binium tom. 6. Conc.*

23. Falſum eſt etiam quod Nectarius fuerit indigena, ſeù natus, vel originarius urbis Conſtantinopolis, nàm re vera indè erat extraneus, nedùm extradięceſanus, & extraprovincialis, ſed etiàm extranationalis, uti Aſiaticus, natus Tarſi in Ciliciâ (*n*). Et notetur, quod circà idem penè tempus plurimi extranei in ſedem Conſtantinopolitanam, quà licitè, quà illicitè conſiderunt: nempè *S. Gregorius* Nazianzenus, licitè: *Maximus* Cynicus Ægyptius, illicitè: poſt Gregorium, *Nectarius* Tarſenſis, licitè: & interìm *Marinus* Thrax, intruſus ab Arrianis, illicitè: mox in ejus locum *Dorotheus* Syrus, Antiochiæ delectus, ut indè Conſtantinopolim proficiſceretur, & Eccleſiæ illi præeſſet, paritèr illicitè (*o*). Mortuo Nectario ſubrogatur ei *Joannes* Antiochenus, vulgò Chryſoſtomus, natione Syrus, licitè (*p*), qui dùm præficeretur, alius ei fuit oppoſitus, *Iſidorus* Alexandrinus, à Theophilo Alexandriæ Epiſcopo proclamatus, illicitè (*q*): Joanni defuncto ſubſtitutus eſt *Arſacius* Cylix, Tarſenſis, Nectarii frater, legitimè (*r*). Silemus

(n) *Sozom. l. 7. c. 10. Gregor. Presb. in vit. S. Greg. Naz. circa fin. in princ. ejus oper.*
(o) *Theatr. vit. Hum. v. Epiſcopus f. 134. A.*
(p) *Chronol. S. Nicephor. loc. cit. num. 33.*
(q) *Baron. ann. 397. num. 31.*
(r) *Baron. ann. 404. num. 45.*

lemus de aliis extraneis paulò poſt in illâ cathedrâ collocatis, & advertamus, quod intrà ſpatium 25. annorum, nempè ab anno Chriſti 379. in quo promotus eſt S. Gregorius Nazianzenus (*a*), ad annum 404., in quo electus eſt Arſacius (*b*), octo extranei, quà legitimè, quà illegitimè Conſtantinopolitanas inſulas capeſſerunt. Quis ſibi perſuadeat, reputatam tùnc fuiſſe rem de neceſſitate, promotionem indigenarum, ſi & Catholici, & Hæretici, & Imperator, & privati, & clerus, & populus, & Epiſcopi majorum, & minorum Sedium, & ipſum Concilium generale, tàm crebrò, tàm brevi tempore, intèr tantas contentiones, uni Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ octo extraneos præfecerunt? Judicet de veritate peritiſſimus Anagnoſtes.

(a) *Baron. ann.379. num.25.*
(b) *Baron. ann.404. num.46.*

24. Nec majoris momenti eſt id, quod paritèr exadversò pręſumitur, nempè Nectarium ideò fuiſſe delectum, quià non adeſſet alius, tabe Arrianicâ defæcatus; ità ut quantumvìs Eccleſia Clero, & populo abundaret, non adeſſet tamèn ex eis vir catholicus, uti Nectarius, ad Epiſcopatum idoneus. Nàm hoc non eſt ſeriò loqui, ſed ludricè crocitare. Ecquę magna enìm poterat eſſe Catholicorum inopia, in magnâ urbe Conſtantinopoleos, ut oporteret promovere laicum, cathecumenum, & Paganum, uſque tùnc intemperantem, ad eccleſiaſtica officia, ineptum, & qui, ſi talis erat, vix dignus videri poterat ſimplici clericatu? Sed re vera hęc inopia non aderat, quippè D. Gregorius Nazianzenus, dictam regens Eccleſiam, illam prò majori parte catholicam fecerat, hęreſi debellatâ, quâ de re Auctor ejus vitę ait, *perexiguo temporis curriculo exacto tantùm multitudini incrementum attulit, ut nulla jam cum priori rerum ſtatu comparatio relinqueretur, atque hic illud ſcripturæ impleretur: Domus David ibat, & increſcebat, domus autem Saul ibat, & decreſcebat* (*c*). Ulteriùs modus in electione Nectarii obſervatus nimiùm clarè patefacit, alios, ac plurimos adfuiſſe, Pontificali honore digniſſimos: quod ut clareſcat, perpendamus modum ipſum in eâ electione obſervatum. Theodoſius Auguſtus dedit Epiſcopis in mandatis, ut nomina virorum, quos ad Epiſcopatum Regiæ urbis idoneos judicarent, in ſchedulâ diſtinctè conſcriberent, eique darent, unum ex illis, ad ſuum libitum, electuro. Catalogum poſtulatum Epiſcopi Concilii ediderunt, à Flaviano Antiocheno conſcriptum, qui ad importunas preces Diodori Tarſenſis, poſt alios candidatos, etiam Nectarium ultimo loco ſignaverat. Lecto autèm catalogo Imperator, ultimum deſignavit Nectarium. Cæſarem verò conantibus Epiſcopis à propoſito dimovere, ac reluctantibus, ex eo quod eum, aliis minùs idoneum, judicarent, & nec adhuc ſacro baptiſmate tinctus eſſet; Cæſar in ſententia perſeveravit: & ità *poſtquàm omnes ceſſerunt, & in Imperatoris calculum conſenſerunt, baptizatus fuit, & communi ſuffragio Synodi declaratus eſt Epiſcopus* (*d*). Non ergò erat ſolus Nectarius tantò munere dignus, ſed multi alii aderant, eo digniores: quibus cunctis poſtpoſitis Auguſtus Nectarium ipſum, Domino ſic diſponente, præelegit.

(c) *Gregor. Presbyt. in vit. S. Gregor. Naz. fol.8.*

(d) *Sozom. lib.6. c.7.*

25. Quod ſi Nicolaus Papa I. Photium confutans, qui exemplum Nectarii in præſidium ſuæ intruſionis allegabat, ait id factum eſſe, quià in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ nullus tùnc aderat præter Nectarium tantò munere dignus, *ſecunda ſancta Synodus non ob aliud ad Sacerdotalem eligere, atquè ordinare, ex laicali voluit dignitate, niſi quià magnæ neceſſitatis contritione anxiabatur, eo quod in Conſtantinopolitanâ Eccleſiâ nullus clericorum inveniri poterat, qui peſſimæ hæreſeos nimboſâ caligine non fuerat impeditus &c.* (*e*); Verba Nicolai ſunt benignè interpretanda, & congruenti modo mollienda, atque in eo ſenſu intelligenda, quo Leo Oſtienſis electum fuiſſe inquit in Papam Clementèm II. ex Epiſcopo Bambergenſi, quià *poſt factam diligentem inquiſitionem, nullus alius tantò munere, & officio dignus inventus fuerit* (*f*): & Deſiderius Caſſinenſis: *quià in Eccleſiâ Romanâ non erat tunc talis electa perſona, quæ dignè poſſet ad tanti honorem ſufficere Sacerdotii* (*g*). Non quod re verà in Eccleſiâ Romanâ nullus abſolutè adeſſet Pontificatu dignus, ſed quià in eâ temporum perturbatione, nullus aliuș erat, cujus electione,

(e) *Nicol. PP. I ep. 6. ante med. Binium tom.6. Concil.*
(f) *Leo Oſtienſ. Chron. l.2. cap.80.*
(g) *Deſid. Caſcin. in Dialog.*

ctione, & Henrici II. Imperatoris conatus, & motę tempeſtates poſſent opportunè quietari, ſic, ut de hujuſmodi re congruè ſcripſerit D. Petrus Damiani: *In conſtituendo Pontifice Romano, Eccleſia à charitate Regiâ non receſſit, quià cum in Clero ſuo religioſis viris, & ſapientibus abundaret, non de propriis, ſed eum, qui Regi tamquàm domeſticus, & familiaris erat, elegit* (*a*). Neceſſitas ergò à Nicolao allegata contrà Photium ſuper provectione Nectarii, non ad neceſſitatem ex inopiâ cauſatam referenda eſt, ſed ad neceſſitatem ex charitate productam; quià nullus erat catholicus, qui melius eo illam tunc Eccleſiam regere poſſet.

26. Deſignaverat, ut ſuprà Theodoſius Nectarium, & licèt monitus de illo cæteris poſtponendo; in ſuo tamen propoſito ſtetit inflexus, non ſinè ſuperni luminis ſpeciali inſtinctu, ait Sozomenus (*b*). Neceſſe ergò fuit Auguſti electioni aſſentiri, non quod multi alii non adeſſent Nectario magis idonei, ſed quià in illis rerum circumſtantiis operæ pretium fuit, ad ſervandam charitatem, intèr Sacerdotium, & Regnum, Nectario aſſenſum præberę: & in hoc ſenſu, ut innuimus, non aderat alius eo melior. Itàque Nectarius alienigena fuit electus, ſolo intuitu charitatis id exigente: nec ullam habitam tùnc fuiſſe rationem, ſivè extraneitatis, ſivè indigeneitatis, patet, ex eo, quod ſtatim poſt Nectarium in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ fuit iterùm collocatus alius alienigena, nempè Joannes Chryſoſtomus, & uti paulò antè notavimus, intrà 25. annorum ſpatium, octo alienigenæ, illius Eccleſię, quà licitè, quà illigitimè connubia ſunt adepti. Rursùs tùm antecedentibus, tùm ſucceſſivis temporibus, ad illam Cathedram aſcenderunt plurimi extranei, nempè Euſebius, qui priùs fuerat Berythenſis, indè Nicomedię Antiſtes (*c*): Eudoxius, anteà Epiſcopus Germaniciæ (*d*): Demophilus, anteà Epiſcopus Berrœenſis (*e*): Neſtorius, Germanicienſis & ipſe, Monachus, atque Presbyter Antiochenus (*f*): Proclus anteà Epiſcopus Cyzicęnus (*g*): Joannes Cappadox, presbyter, & Syncellus Eccleſię Conſtantinopolitanę (*h*): Anthimus, pridèm Epiſcopus Trapezuntinus (*i*): Menas, Alexandrinus, pręfectus hoſpitio Sampſonis (*l*): Eutychius, Monachus, & presbyter Amaſenus (*m*): Anatolius Alexandrinus, Apocriſarius Dioſcori Antiſtitis Alexandrię (*n*): Joannes, alter à Chryſoſtomo, Presbyter Antiochenus, ex numero Scholaſticorum (*o*): Cyrus presbyter, & Monachus ex Trogeſſo Amaſtridos (*p*): Germanus, anteà Epiſcopus Cyzicęnus (*q*): Conſtantinus anteà Epiſcopus Syllęi (*r*): Paulus Cyprius (*s*): Michael Oxites (*t*): Theodorus Meliſſenus (*u*): Coſmus Ægyneta (*x*): Baſilius Scamandrenus (*y*): Theodoſius Armenus (*z*): Eudoſius Antiochenus (*aa*): Theodorus Calcedonenſis (*bb*): Joannes Xiphilinus Trapezuntinus (*cc*): Stephanus anteà Epiſcopus Amaſęnus (*dd*): Doſitheus Venetus anteà Epiſcopus Hieroſolymitanus (*ee*), & alii poſteriores, qui omnes extrà Conſtantinopolim orti, & reſpectivè aliis Eccleſiis anteà inſigniti, vel in eis, vel in Conſtantinopolitanâ, omninò erant extranei.

27. Habemus ergò hic, pręter longam iliadem Epiſcoporum Conſtantinopolitanæ urbis extraneorum, S. Baſilium Helenopolitanum Epiſcopum Ceſareę Cappadocię: S. Gregorium Nyſſę in Lydia Epiſcopum paritèr Helenopolitanum, & fratrem S. Baſilii, qui unâ cum Gregorio Nazianzeno ſeniore, conſecrarunt S. Gregorium juniorem Nazianzenum, vulgo Theologum ex Arianzo in Epiſcopum Saſimę (*ff*). Extranei, extraneum reluctantem, à Clero, & populo Saſimenſi non petitum, neque electum, ſed eis ultrò tranſmiſſum. Habemus S. Gregorium ipſum Theologum, de quo loquimur, inſerentem Clero Eccleſię Conſtantinopolitanę, Maximum Cynicum, Alexandrinum, Ægyptium. Habemus Petrum Alexandrię Epiſcopum, cum ſeptem aliis Epiſcopis Ægyptiis, Maximum ipſum extraneum, ad thronum pręfatæ Eccleſiæ Conſtantinopoleos, elevantes. Habemus ipſum Petrum Alexandrinum, necnon S. Meletium Antiochenum, qui primò Sebaſtenus in Armeniâ, deindè Berœenſis in Syriâ Epiſcopus fuerat, ac poſtmodùm Antiochiæ Antiſtes evaſit (*gg*). Habemus itèm clerum, & populum catholicos

(a) *S. Petr. Damian. diſcept. interr Reg. & de Eccleſiæ.*

(b) *Sozom. l.6.c.7.*

(c) *Niceph. in Chronolog. oper. Conſtant. num.26. in to.6. Biblia Patrum.*

(d) *S. Nicephor. loc. cit. num.28.*

(e) *Idem num.29.*

(f) *Idem num.37.*

(g) *Idem num.39.*

(h) *Idem num.48.*

(i) *Idem num.50.*

(l) *Idem num.51.*

(m) *Idem num.52.*

(n) *Evagr. l.2.c.10. Libert. in Brev. c.12.*

(o) *S. Nicephor. loc. cit. num.53.*

(p) *Idem num.69.*

(q) *Idem num.71.*

(r) *Idem num.73.*

(s) *Idem num.75.*

(t) *Idem num.106.*

(u) *Baron. ann.814. num.31.*

(x) *S. Nicephor. loc. cit. num.107.*

(y) *Idem num.92.*

(z) *Idem nu. 108.*

(aa) *Baron. ann.360. num.44.*

(bb) *Baron. ann.117. num.16.*

(cc) *Niceph. in Chronol. Epiſcopor. Conſtantinop. num.101.*

(dd) *S. Niceph. loc. cit. num 78.*

(ee) *S. Niceph loc. cit. num.112. Panvin. in Chronol, ann.1193. poſt Platin.*

(ff) *Baron. ann.371. num 91. &c.*

(gg) *Theatr. vit. hum. verb. Epiſcopus fol.104.*

cos Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ. Habemus Theodoſium Seniorem Auguſtum. Habemus demùm Epiſcopos, ab eo ad Synodum particulare Conſtantinopoli congregatos; qui omnes Gregorium Nazianzenum ad ſolium ipſius Eccleſię, concordibus ſenſibus provexerunt. Tandèm habemus Concilium Generale 150. Epiſcoporum, qui eandem Gregorii promotionem Synodalitèr approbarunt, & confirmarunt. Quodnam, quæſo, validius argumentum deſiderari poteſt, probans libertatem Eccleſiæ per quartum Chriſti Sęculum in conferendis Epiſcopalibus beneficiis, & conſequentèr etiàm aliis, ordinis inferioris, non modò Clericis extraneis, verùm etiàm indigenis?

28. Exerant Contradictores, ſi poſſunt, conſimile exemplum, excluſivum extraneorum, & incluſivum tantummodò indigenarum. Edant, ſi ad manus habent, hiſtoriam, in quâ ſimùl concurrerint tres magni Doctores, nempè Baſilius, Gregorius Nyſſenus, & Gregorius Nazianzenus: tres Patriarchę, nempè ipſe Nazianzenus, Petrus Alexandrinus, & Meletius Antiochenus: quatuor Sancti, nempè uterque Gregorius, ac Baſilius, & Meletius præfati: Unus totius Orbis Imperator, nempè magnus Theodoſius ſenior Auguſtus: duo tandèm Concilia, unum particulare, & alterum generale, utrumque Conſtantinopoli habitum, ad quæ multarum nationum Epiſcopi confluxerunt, Orientales, Syriaci, Thraces, Macedones, & Ægyptii: oſtendant, ſi habent, tot proceres unâ dicentes, neceſſariò arcendos eſſe clericos extraneos ab eccleſiaſticis beneficiis; ſicut nos totidem exhibemus, factis, non ſemèl, ſed bis, & tertiò repetitis, docentes, beneficia eccleſiaſtica poſſe licitè Clericis, non modò indigenis, verùm etiàm extraneis erogari. In totâ ergò ſerie ſucceſſuum promotionis Gregorii Nazianzeni, ſivè ad Epiſcopatum Saſimenſem, ſivè ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam, perabundè renidet libertas Eccleſię conferendi ſua beneficia etiam clericis alienigenis, dummodò benemerentibus, atquè dignis.

C A P U T VIII

In quo ipſamet Eccleſiæ libertas, conferendi Sacras Prębendas, & Eccleſiaſtica Beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis, probatur ex geſtis paritèr, ac doctrinâ SS. Hilarii *Pictavienſis*, Martini *Turonenſis*, Epiphanii, *&* Ambroſii, *qui* quarto Chriſti Sæculo *floruerunt*.

S U M M A R I U M.

1 *Abundat Sæculum quartum probationibus libertatis Eccleſiæ, concedendi beneficia eccleſiaſtica etiam viris extraneis. Laudes* S. Hilarii *Epiſcopi Pictavienſis innuuntur.*

2 *Omnes Chriſtiani unum ſunt: & plures Eccleſiæ unam Eccleſiam conſtituunt: hæc autem unitas excluditur, ſi à beneficiis extranei repellantur.*

3 *S. Hilarium fuiſſe dicitur inſignitum Diaconali officio, & beneficio, in Eccleſiâ Romanâ. Ipſe quoquè* S. Martinum *exorcitatu in ſua Eccleſia Pictavienſi decoravit.*

4 *Etſi D. Martinus Monachatum profiteretur, tamen laicus erat, quandò D. Hilarius*

larius illum ordinavit: licebatque tùnc cuilibet Epiſcopo laicum alienum ordinibus inſignire.

5 *Concilium Carthaginenſe* 1. *vetuit ordinari etiam laicos alienos, ſed eſt correctum à Carthaginenſi* 111. *nec quidquam obeſt canon Sardicenſis.*

6 *Sicut & non benè prætenditur, quod vi Canonis Chalcedonenſis, & decreti Julii Papæ I. inhiberetur, nè laici extranei ordinarentur.*

7 *Ex D. Auguſtino, & Concilio Arauſicano* 1. *patet, quod laici poterant à quolibet ordinari: idquè comprobatur exemplis.*

8 *Novi Canones ſupervenerunt, interdicentes ordinationem quoquè laicorum alienorum, ſed non provectionem Clericorum extraneorum ad beneficia.*

9 *Tempore S. Hilarii, & S. Martini, liberum erat cuilibet Epiſcopo alienum laicum ordinare, & conſequentèr beneficio quoque inſignire.*

10 S. Martinus *artificiosè eductus eſt è Monaſterio, ut fieret Epiſcopus: quidam illum eſſe indignum Epiſcopatu cenſebant, ſed populo urgente provectus eſt.*

11 *Qui ſanè beneficium Epiſcopale aſſecutus eſt in loco, à quo erat extraneus: Pluresque defectus ei objecti ſunt, at non extraneitas.*

12 *Populi, & Epiſcopi Provinciæ Turonenſis deferendo, & S. Martinus ſuſcipiendo Epiſcopale beneficium, declararunt libertatem Eccleſiæ, de qua loquimur.*

13 S. Epiphanius *Phœnix, Epiſcopus in Cypro, vitia colligens, quæ Hæreticis obiiceret, nullum vocavit in culpam, quod beneficium accepiſſet, ubi erat extraneus.*

14 *De* Arrio *dicit, quod ex Libiâ oriundus, Alexandriæ parochiam obtinuit. De* Paulo Samoſateno, *quod in Meſopotamiâ natus, Antiochenis præfuit. Quid de Photino?*

15 Marcion *Ponticus, excommunicatus à Patre, Romam petiit, & cur? S. Epiphanius nihil de horum extraneitate proloquitur.*

16 *Argumentum negatiuum aliquandò locum habet. S. Epiphanius ordinavit* Paulinianum *Presbyterum. Undè diſcordia orta eſt inter ipſum, & Joannem Hieroſolymitanum.*

17 *Epiſtola S. Epiphanii ad Joannem Hieroſolymitanum, quâ ſe ritè proceſſiſſe tuetur in provectione Pauliniani ad ordines ſacros.*

18 *Sequitur textus ejuſdem epiſtolæ, idem inculcantis.*

19 *S. Epiphanius Phœnix origine, & Epiſcopatu Cyprius, promovet Paulinianum, origine Stridonienſem, in Monaſterio Paleſtinæ, eo quod charitas Chriſti id permitteret.*

20 *Joannes carpſit Epiphanium, non quod ordinaſſet extraneum, ſed quod id extrà propriam Diœceſim egiſſet. Inferiores ordines olìm cum Diaconatu conjungebantur.*

21 *Epiſcopo vetitum eſt ordinare extrà propriam Diœceſim. Non in Bethleem, territorio Joannis, ſed extrà illud, in monaſterio S. Epiphanius ordinavit Paulinianum.*

22 *Antiquâ urbs Hieruſalem deſtructâ novior ædificata eſt, Ælia dicta, quam Conſtantinus illuſtravit: aliquandò appellata eſt,* Eccleſia omnium Eccleſiarum Mater.

23 *Concilium Nicænum* 1. *detulit prærogativam honoris Epiſcopo Hieroſolymitano, qui tamèn ſuberat Antiocheno, uti Patriarchæ; & Cæſarienſi, uti Metropolitæ. Quomodo ſederet in Conciliis?*

24 *Succeſſu temporis Epiſcopus Hieroſolymitanus excuſſit jura Cæſarienſis, & Antiocheni, treſque Provinciæ in Patriarchatum ei datæ ſunt.*

25 *Paulinianus non fuit ordinatus in loco, ad Joannem Hieroſolymitanum ſpectante; & quatenùs turbata eſſet localis juriſdictio, non ad Joannem reclamare ſpectabat, ſed ad alios.*

26 *Li-*

26 *Licebat tunc alienum laicum prævenire, & ordinibus inſignire, hócquè fecit S.Epiphanius, Paulinianum ordinans prò commoditate Monaſterii, moxque illum ducens in Cypro.*

27 *Joannes Hieroſolymitanus ſolebat alienos Clericos ſuæ Eccleſiæ inſerere. Illius ſenſus, ac SS. Epiphanii, & Hieronymi, favent provectioni extraneorum ad beneficia.*

28 S. Ambroſii *Mediolanenſis laudes referuntur, qui ſuggerens majorem eſſe fraternitatem Chriſti, quam ſanguinis, proficit cauſæ admiſſionis extraneorum ad beneficia.*

29 *Conſortium in Chriſti fide, Chriſti fraternitatem fundat, quæ communionem bonorum Eccleſiaſticorum depoſcit, ut tàm indigenis, quàm extraneis beneficia promiſcuè concedantur.*

30 *Vacante Epiſcopatu Mediolanenſi, diviſiſque votis, Epiſcopi propoſuerunt Imperatori, ut Antiſtitem deſignaret; quo renuente, ad vocem pueri Ambroſius electus eſt.*

31 *S. Ambroſius ut declinaret onus Epiſcopale, ſibi ipſi objecit crudelitatem, luxuriam, religionis diverſitatem, & quidquid aliud potuit, extraneitatem verò ſiluit.*

32 *Nulla erat neceſſitas promovendi Ambroſium extraneum, reluctantem, baptiſmo carentem, tamèn ejus ordinationem Epiſcopi Occidentales judicio, Orientales exemplo probaverunt.*

33 *Quæ cum aliis factis D.Ambroſii, reſpectu ad SS.Auguſtinum, & Paulinum; ac Felicem Bononienſem, nec non ad Gerontium Nicomedienſem, probant libertatem Eccleſiæ munerandi extraneos beneficiis.*

1. FERAX probationum, cauſæ noſtræ mirificè ſuffragantium, eſt quartum Chriſti Sæculum, quod percurrimus. Etenim præter ea, quæ uſquè nunc recenſuimus, adeſt *S. Hilarius* Pictavienſis, non minùs dogmatum, quam geſtorum ſuorum ope, libertatem Eccleſiæ, de quâ diſſerimus conſtabiliens. Sanctus inquam Hilarius, natione Aquitanus (*a*), patriâ Pictavienſis (*b*), primum Gentilis, & poſteà Chriſtianus (*c*), atquè Pictavienſium Epiſcopus: Vir tùm doctrina, tùm ſanctitate memorandus, quem Fortunatus, ejus in Epiſcopatu ſucceſſor, *intèr Gallicanas familias lampade nobilitatis non obſcurum* appellat (*d*). Quem Synodus Epheſina prima, & alia deincèps Concilia mirificè coluere (*e*): quem Euſebius Cæſarienſis, mirificum quoddam Mundi lumen (*f*): S. Auguſtinus, Eccleſiæ Catholicæ nominat defenſorem (*g*): S. Hieronymus latinæ eloquentiæ vocat Rhodanum (*h*), & in epiſtolâ ad Letam, ait, ejus ſcripta inoffenſo pede poſſe percurri (*i*). Floruit anno Chriſti 360. *& confeſſionis ſuæ merito, & vitæ induſtriâ, & eloquentiæ claritate, ubicumque Romanum nomen eſt, prædicatur* (*l*), inquit idem Hieronymus.

2. Hujus doctrina, libertati Eccleſiæ, de quâ loquimur, favens, indè poteſt deduci, quod pluribus in locis oſtendit, Chriſtianos omnes unum eſſe corpus per fidem, & unum Dei populum conſtituere: *docet*, inquit, *Apoſtolus ex naturâ Sacramentorum eſſe hanc fidelium Dei unitatem, ad Galatas ſcribens, quotquot enim in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis: non eſt Judæus, nequè Græcus: non eſt ſervus, nequè liber &c. Omnes enim unum vos eſtis in Chriſto Jeſu* (*m*). *Itàque, qui per rem eandem unum ſunt, naturâ etiam unum ſunt, non tantum voluntate &c.* (*n*). Ratione hujus unitatis, *hoc populo Dei congruit ſub uno Patre fratres, & ſub uno ſpiritu unum eſſe, ſub una domo unanimes incedere, ſub uno capite uniùs corporis membra eſſe. Non enim oculus aurem odit, nèc nares os execrantur, nèc manus pedem ſpernit &c.* (*o*). Quæ ſi vera ſunt de cunctis fidelibus inter ſe, multò magis vera ſunt de cunctis clericis, qui nedùm fide, ſed etiam Sacerdotio, & ele-

(a) *Sixt.Senen.Bibl. Sanct. lib. 4. in Hilar. Pictav.*
(b) *S.Hier.de Script. Eccleſ. in Hilar. Pict. cap.100.*
(c) *S.Hilar. l.10. de Trin.*
(d) *Fortunat.in vit. S.Hilar.l.1.ap.Surium die 13.Jan.*
(e) *Poſſevin.Appar. Sacr.in Hilar. Pictav. tom.2. fol.49.*
(f) *Euſeb.Hiſt.l.10. cap.32.*
(g) *S.Aug.l.1.contr. Julian.cap.3.*
(h) *S.Hier. in præf. in 2. lib. Comment. ad Galatas.*
(i) *S.Hier. ep.7. ad Letam.*
(l) *S.Hier.epiſt.141 ad Marcellam.*
(m) *Galat.3.3.*
(n) *S.Hilar.lib.8 de Trin.fol.120.*
(o) *S.Hilar.Enar.in Pſal.132.*

& electione in ſortem Domini, unum ſunt: & quamvis ex pluribus Eccleſiis prodeuntes, miniſtri tamèn unius Chriſti ſunt, & unius Eccleſiæ filii, quæ ex ipſis pluribus Eccleſiis compacta eſt, de quibus idem S. Hilarius, *ſunt enim una Apoſtolorum Eccleſia plures Eccleſiæ* (*a*). Hæc autem unitas nimium excluditur, quoties clerici à ſacris ſtipendiis, in locis, quorum non ſunt indigenæ, repelluntur: & prò eo, quod juxtà doctrinam Hilarii, ex pluribus Eccleſiis fiat una Eccleſia per indiſtinctam admiſſionem omnium clericorum, dummodo idoneorum; fiunt è contrario ex unâ Eccleſiâ plures Eccleſiæ, ſingulæ ad ſolos proprios indigenas coarctatæ.

3. Sed relictâ ſeorſim D. Hilarii doctrinâ, res dilucidius ex ejus operibus inferatur. Non deſunt, qui eundem D. Hilarium Romę baptizatum fuiſſe affirment, & in Romanâ Eccleſiâ diaconali ordine decoratum (*b*): quod ſi ità eſt, vèl ſaltèm ità eſſe cenſuerunt viri docti; certum eſt quoquè, quod ipſe vel habuit, vel ut minus, licitè habere potuit, officium, & ſtipendia diaconalia, ſivè beneficium eccleſiaſticum, ſuæ Diaconiæ reſpondens, in Eccleſiâ Romanâ, à quâ velut Aquitanus, toto Cælo erat extraneus. Rursùs ipſe S. Hilarius, S. Martinum, natione Hungarum, patriâ Sabarienſem (*c*), primò Militem, & Paganum, deindè Ambiani ſacro baptiſmate regeneratum (*d*), & in inſula Gallinariæ ſolitudini operam dantem (*e*), ad ſuam Eccleſiam traduxit, ac illum inibi Exorciſtatus ordine decoravit, ad Diaconatum etiam illum provecturus, niſi ei Martinus humillimè reſtitiſſet. *Tentavit* enim *Hilarius, impoſito Diaconatus officio, ſibi eum arctiùs implicare, & miniſterio vincire Divino* (*f*). Qui D. Martinus monachalem aliàs profeſſus eſt vitam in Monaſterio, quod apud Mediolanum conſtruxit, undè Arrianorum infeſtationibus ejectus, in dictam Gallinariam Inſulam confugit; à qua regreſſus in Galliam, alterum Monaſterium non procùl Auguſtorito Pictonum ſtruxit, cum illuc perrexiſſet, ut ad Hilarium Pictavienſem Epiſcopum ſe totum conferret (*g*).

4. Sanctus, inquam, Hilarius Martinum patriâ, natione, baptiſmo, idiomate, omnibus tandèm numeris extraneum, qui plurièS, pluribus in locis, & Monaſteriis, ſuam defixerat manſionem, Pictavienſi Eccleſiæ conſervit, & ordinibus minoribus inſignivit, majores daturus, ſi Martinus præbuiſſet aſſenſum. Licèt autem monachi vitam ageret Martinus, quià tamèn adhùc erat clericalibus ordinibus denudatus, in laicali ſtatu verſabatur, quando illum Hilarius ordinavit, licebatque illâ ætate cuilibet Epiſcopo laicos, undecùmque venientes, ordinatione prævenire, & in ſuo Clero proprio collocare, proùt exemplo Clementis Athenienſis, Alexandriæ Presbyteratu inſigniti, & Origenis Alexandrini Hieroſolymis, ſivè Cæſareę eodem ordine perornati (*h*), ſuprà innotuit, & infrà ulteriùs patebit aliis exemplis, nuncque per ea, quæ hic ſubjungimus comprobatur. À primis Eccleſiæ ſęculis, uſque ad quintum (*i*), tàm per canones Apoſtolorum (*l*), quàm per alios, in Conciliis Nicæno, & Sardicenſi, ſancitos (*m*), erat generali lege ſtatutum, ne quis alienum clericum ordinaret, ut ad exuberantiam paulò antè in capitulo quarto, agentes de Concilio I. Nicęno, probavimus. At quià in illis canonibus de ſolis clericis alienis ſermo erat, quos *Miniſtros* vocat Concilium Sardicenſe, & Concilium Nicænum appellat, reſpectivè *in canone recenſitos*; Ideò Sanctiones illas communitèr exiſtimatum eſt, locum in laicis extraneis non habere.

5. Verum eſt, quod Concilium Carthaginenſe I. non minùs de laicis alienis, quàm de clericis, eſt locutum, hoc modo, *Privatus Epiſcopus dixit, ſuggero, ut ſtatuatis, non licere laicum uſurpare ſibi de plebe aliena, ut eum ordinet, ſinè conſcientiâ ejus Epiſcopi, de cujus plebe eſt. Gratus Epiſcopus dixit. Hæc obſervantia pacem cuſtodit, nàm & memini in ſanctiſſimo Concilio Sardicenſi ſtatutum, ut nemo alterius plebis hominem uſurpet. Sed ſi fortè erit neceſſarius, petat à Collega ſuo, & per conſenſum habeat* (*n*). Aſt (præterquàm quod Concilium Carthaginenſe I. eſt correctum à Carthaginenſi III. decernente. *Ut alienum Clericum,*

niſi

(a) *S. Hilar. Enar. in Pſalm. 131.*

(b) *Vid. Jo: Gillotium Commentatio de vita s. Hilar. ant. ejus opert. §. primum.*

(c) *Vit. s. Martin. ap. Surium die 11. Nov.*

(d) *S. Greg. Turonen. Hiſt. Franc. l. 1. c. 36.*

(e) *Baron. ann. 358. num. 20.*

(f) *Sever. Suplic. vit. s. Martini cap. 4.*

(g) *Idem loc. cit.*

(h) *Vid. hic ſupr. c. 3 nu. 34. & c. 4. num. 15.*

(i) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. Diſcipl. p. 2. l. 1. c. 2. n. 13.*

(l) *Canon. Apoſt. 16.*

(m) *Conc. Nicæ. c. 16 Conc. Sardic. cap. 18. & 19.*

(n) *Conc. Carthag. 1. cap. 5.*

niſi concedente ejus Epiſcopo, nemo audeat vèl retinere, vèl promovere in Eccleſiâ ſibi creditâ. Clericorum autem nomen etiam Lectores, & Pſalmiſtæ, & Oſtiarii retinent (*a*), ubi ordinationem vetitam ad ſolos clericos reſtringit) certum eſt, quod Concilium Carthaginenſe I. cum non niſi Provinciale fuerit, vel ad ſummum nationale, extrà propriam Provinciam, vel nationem, vì carvit obligandi, nec fecit legem communem, niſi quatenùs allegavit Concilium Sardicenſe, quod, vel Generale fuit, vel Concilii Generalis appendix: ſed de laico alienigenâ non ordinando nihil conſtituit, quamquàm id de clerico prohibuerit. Nec niſi ariolatur Hallier, dùm de Concilio Sardicenſi ſic loquitur, *aliquid fortè præterea ampliùs intendit, ut nec de aliena plebe laicum ab Epiſcopo fieri clericum exoptaret: poterat enim mentem Concilii Sardicenſis Gratus notam, & perſpectam habere, qui nempè, teſte Athanaſio, cum triginta aliis Africanis interfuerat, & ipſi ſubſcripſerat* (*b*): nàm quià nedùm Concilium Sardicenſe, verùm etiàm Nicęnum, & canones Apoſtolici, nec non Concilium Arelatenſe II. Toletanum II. Aurelianenſe V. Bracarenſe I. Carthaginenſe II. & III. Cabilonenſe II. Aurelianenſe III. Epaonenſe, Arvernenſe, Nicęnum II. Conſtantinopolitanum III. quæ ſuperiùs per extenſum retulimus (*c*), clarè ſolos clericos ab alieno Epiſcopo ordinari vetabant; non eſt credibile, quod Sardicenſe prohibitionem ipſam etiam ad laicos dilataverit.

(a) *Conc. Carthag. 3. cap. 21.*

(b) *Hallier. de Sacr. Ordin. ſect. 5. cap. 3. art. 1.*

(c) *Vid. hic ſupr. c. 4 à num. 18.*

6. Nequè minùs divinando loquuntur, qui ſublatam à Concilii Calcedonenſis canone VI. in collectione Gratiani, particulam *ſuæ* putant, ubi nullum ordinari pręſcribit, *niſi in Eccleſia Civitatis*, ideſt *ſuæ*, inquiunt illi. Divinatur Hoſtienſis, dum ex decreto Julii Papę I. vetantis, ne quis alienum *Parochianum* ordinet, per Parochianum, nedùm clericos, ſed & laicos intelligit (*d*), niſi de ſæculis poſterioribus eloquatur. Nàm cum pluriès in canonibus reperiatur cautum, ne quis Epiſcopus alienum Parochianum ordinare valeat, neque judicare (*e*), judicare autèm proculdubiò poſſet Epiſcopus laicum extraneum; illum quoquè ordinare potuiſſe dicendum eſt, & prò Parochiano non laicum, ſed ſolum clericum, quoàd hunc effectum, fuiſſe à canonibus intellectum. Itàque per illa antiqua ſæcula hæc fuit communis omnium opinio, quod vetita quidem eſſet alieni clerici, non verò laici, ad alium pertinentis, promotio: quippè cum ordinatio alicujus, à merâ voluntate conferentis, & ſuſcipientis, quantum eſt in ſe, dependeret; quotiès utræque voluntates convenirent, ſivè ìnter extraneos, ſivè intèr indigenas, potuiſſet ordinatio fieri, niſi aliud ſacri canones prohiberent. Prohibitio autem, quià pænalis eſt, vim verborum canonum non excedit (*f*), & quoniàm canones de ſolis Clericis non ordinandis diſpoſuerant; rectè fidelium opinio tunc invaluit, laicorum alienorum ab ordinibus arcendorum, nullam extare legem, & ſic eoſdem poſſe ubilibet promoveri.

(d) *Hoſtienſ. in ſum. de temp. Ordin. n. 5.*

(e) *Cap. Nullus 19. qu. 2. Capitul. Carol. M l. 7. c. 229.*

(f) *C. 2. de Tranſact. Surd. conſ. 173. nu. 72. Barboſ. Axiom. Juris 178. nu. 2. & 3.*

7. *Recenſe*, inquit D. Auguſtinus, *recenſe concilium, ibi invenies de ſolis clericis fuiſſe ſtatutum, non etiam de laicis* (*g*), & Concilium Arauſicanum I. habitum anno 441. rem extrà difficultatis aleam ponit, dùm primò decernit, ne quis alienum clericum audeat ordinare (*h*), & ſtatim alium canonem addit, id in alieno laico permittentem, dummodò Epiſcopus ordinator, vel ordinatum in ſuo Clero retineat, vel ei locum in alienâ Eccleſiâ conquirat: *Si qui autem alienos cives, aut alibi conſiſtentes, ordinaverint, nec ordinati in ullo accuſentur, aut ad ſe eos revocent, aut ipſi eis impetrent cum quibus habitent* (*i*). Hac ratione Clemens Alexandrinus, & Origenes, extrà patriam, ad ordines ſunt admiſſi, uti ſuprà retulimus: hacque eâdem ratione S. Hieronymus Stridonienſis, Antiochiæ; S. Auguſtinus Tagaſtenſis, apud Hipponam; & alii infrà recenſendi, dùm adhuc laici eſſent, ordines alibi ſuſceperunt: quod non niſi mutuo ordinantis, & ordinati arbitriò, & voluntati cenſemus eſſe imputandum, utentibus illis eâ libertate, quam ipſis natura indiderat, nec adhuc ſacri canones intrà prohibitionis limites coercuerant. Thomaſſinus aliam allegat cauſam, ſub his terminis modulatam, *cum prioribus*

(g) *S. Auguſt. ep. 235*

(h) *Conc. Arauſic. 1. cap. 8.*

(i) *Idem Conc. c. 9.*

ribus quinque Eccleſiæ ſæculis, nondùm Chriſto, & Eccleſiæ ſubeſſent omnes Orbis Romani Provinciæ, & Civitates, nondùm omnes ſuos haberent Epiſcopos; qui indè erant oriundi, non poterant Epiſcopo ſe ulli aptiùs adgregare, quam ei, qui primus ipſe illis manus iniiciebat, ut eos ſibi vendicaret (*a*).

8. Progreſſu tamèn temporis leges eccleſiaſticæ, ordinationem alieni ſubditi prohibentes, nedùm clericos, ſed etiam in ſe laicos concluſerunt (*b*). Æquiſſimâ quidèm ratione: tùm quià fraudes plurimæ ex ordinatione laicorum extrà patriam naſcebantur: tùm quià pluries viri, vel fide, vel moribus defectuoſi, & à propriis Epiſcopis refutati, ſeſe hac arte Clero intrudebant: tùm demùm, quià juſtum eſt, ut unuſquiſque à ſuo Antiſtite promoveatur, qui & ſuarum ovium vultum agnoſcit, & eorum vitam, atque mores uſquè ab annis teneris obſervavit. Quibus adde aliam cauſam, in Synodo Conſtantinopolitanâ, ſub Michaele Anchialo, propoſitam, nempè, *nè inter* Antiſtites *confuſio, ſeditioque verſetur, quibus ordo, & pacis bonum aliis quoquè certa debet regula dari* (*c*). Veruntamèn hic eſt notandum, quod leges eccleſiaſticæ, poſt illa priora quinque ſæcula definitæ, arcent quidem cum clericis etiam alienos laicos ab ordinibus, at nil de interdicendâ illis beneficiorum perceptione diſponunt: ſicque, quidquid ſit quoad ordines, nihil innovatum eſt quoàd Sacras Præbendas, reſque quoàd has adhùc in eo ſtatu permanent, in quo anteà erant: & cum anteà liceret exteris, ad Clerum admiſſis, ſtipendia etiam Clericalia, quod in idem recidit, ac beneficia, percipere; nulli dubium eſt, quod eorundem perceptio nùnc etiam illis eſt licita.

(a) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 2. num. 13. in fin.*
(b) *Vid. Brancat. Epitom. Canon. V. Epiſcopus, quoad Ordinationes, & Bullam Innoc. XII.* Speculatores
(c) *Juris Orient. to. 1 fol. 227.*

9. Ætate itàque Sancti Hilarii nondùm laicorum extraneorum interdicta erat promotio, & ideò ipſe licitè S. Martinum uſque ad Exorciſtatum provexit, proùt & id quilibet alius Epiſcopus tùnc facere potuiſſet (*d*), cumque per idem tempus, ordine, & beneficio donari, unum, & idem fuiſſe à Contradictoribus contendatur; oportet in eorum ſententiâ definire, quod S. Hilarius Pictavienſis ordines D. Martino conferendo, ei etiam ſtipendia ſacra, ſeù beneficium eccleſiaſticum, ſit largitus. Tàm ergò S. Hilarius conferendo, quàm S. Martinus ſuſcipiendo beneficium in Eccleſiâ Pictavienſi, à qua erat extraneus, propriis factis declararunt, liberum, & licitum eſſe beneficia eccleſiaſtica etiam Clericis extraneis elargiri.

(d) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 1. num. 5. & c. 2. num. 1. 4. & 13.*

10. Augetque vim argumenti promotio ſucceſſivè facta ipſius *Sancti Martini* in Epiſcopum Turonenſem: quæ quomodò ad effectum perducta ſit, audiatur Severus Sulpicius, accuratus vitæ illius ſancti dictator. Conſiſtebat Martinus in ſuo Monaſterio, quod non longè ab Oppido Pictavienſi dudùm condiderat (*e*): *Sed cum erui à Monaſterio ſuo non facile poſſet; Ruricius quidam unus è civibus* Turonenſibus, *uxoris languore ſimulato, ad genua illius provolutus, ut egrederetur obtinuit. Ità diſpoſitis jam in itinere civium turbis, ſub quadam cuſtodiâ ad civitatem uſque deducitur. Mirum in modum incredibilis multitudo, non ſolum ex illo oppido, ſed etiam ex vicinis urbibus ad ſuffragia ferenda convenerat: Una omnium voluntas, eadem vota, eademque ſententia, Martinum Epiſcopatu eſſe digniſſimum, felicem fore tali Eccleſiam Sacerdote. Pauci tamèn, & nonnulli ex Epiſcopis, qui ad conſtituendum Antiſtitem fuerant evocati, impiè repugnabant, dicentes, contemptibilem eſſe perſonam, indignum eſſe Epiſcopatu hominem deſpicabilem, veſte ſordidum, crine deformem. Ità à populo ſententiæ ſanioris hæc illorum irriſa dementia eſt, qui illuſtrem virum, dum vituperare cupiunt, prædicabant: Nec verè aliud his facere licuit, quam quod populus, Domino volente, cogebat &c.* (*f*).

(e) *Sever. Sulp. vit. S. Martin. cap. 5. apud Surium die 11. Nov.*
(f) *Sever. Sulp. vit. S. Martin. cap. 7.*

11. Martinus ergò, patriâ Sabarienſis in Pannonia, baptiſmo Ambianenſis in Picardiâ, cujus Metropolis Ambianum ſubeſt Archiepiſcopatui Remenſi, Clericatu, & Monachatu Pictavienſis, in Aquitaniâ, cujus urbs Pictavium Burdigalenſi Archiepiſcopo ſuffragatur, beneficium eccleſiaſticum, & quidem Epiſcopale, adeptus eſt in Eccleſiâ Turonenſi, Metropoli Turoniæ ad Ligerim Fluvium, à qua

erat

erat, & origine, & regeneratione, & Clericatu, & Monachatu, non ſolum extradiæceſanus, ſed etiam extraprovincialis, & imo extranationalis: quodque mirum eſt, à populis nedum Turonenſis urbis, verùm etiam propinquarum civitatum, ut eorum Archiepiſcopus poſſet ſinè reluctantiâ, conſtitui, Turonum pio dolo eſt accerſitus, nullo attento extraneitatis obſtaculo. Ab Epiſcopis quoquè obſiſtentibus, nè D. Martinus illi Eccleſiæ præficeretur, objecta quidem eſt ei deſpicabilitas perſonæ, ſordities veſtium, & ipſa deformitas capillorum, ſed nè verbum quidem de vitio extraneitatis eſt dictum: Mirum eſt autem, quod quiſquiliæ, & levitates præfatæ illi fuerint oppoſitæ, quæ vel non, vel vix, vitia dici poſſunt; & non fuerit objecta extraneitas, tàm enorme facinus in ſenſu Contradictorum continens, ut & jus divinum quatiat, & naturale diruat, & humanum ſinè ambiguitate proſternat.

12. Sanè & populi Turonenſis Metropoleos, & Epiſcopi Comprovinciales, quà Epiſcopatum Martino deferentes, vel quà reſpectivè, vitium extraneitatis ei non opponentes (quem ut excluderent, defectus omnes, tametſi exiguos excutiebant) ipſe tandèm S. Martinus, delatum beneficium Epiſcopale ſuſcipiens, conſono eloquio pronunciant, quod eorum tempore, quartò nimirum Chriſti Sæculo, extraneitas nulli obſiſtebat prò Sacris Præbendis adipiſcendis, omnibuſque clericis ubilibet, atque indiſtinctè patebat acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia. Quare collecto argumento ex doctrinâ, & geſtis S. Hilarii Pictavienſis, atque S. Martini Turonenſis, id evidentiſſimè patet, quod liberum, & licitum eſt Eccleſiæ, beneficia ſua, non modò clericis indigenis, verùm etiam extraneis impertiri.

13. Sanctus *Epiphanius*, natione Phænix propè Eleutheropolim ortus, in loco dicto Beſanduce (*a*), profeſſione monachus in Ægypto (*b*), deindè Salaminæ in Cypro Epiſcopus (*c*) doctrinâ, & ſanctitate conſpicuus, ac quinque linguarum peritiâ præclarus, Syriacæ, Hebraicæ, Latinæ, Græcæ, & Ægyptię, undè à D. Hieronymo Pentaglottos dictus eſt (*d*): Floruit anno Chriſti 370. Hic in celeberrimo illo volumine, à ſe compoſito, quod Panarium nuncupavit, ideſt arcam, ſivè thecam, adversùs hęreſes, uſquè ad ſuum tempus exortas, dum Hæreticos, earum auctores, totis viribus impugnavit, nihil omiſit, quo eorum vitia, pravitatem, culpaſque, ac veſaniam flagellaret. Nihilominùs cùm multos, indè poſſet objurgare, quod ſacros ordines, & conſequentèr etiam eccleſiaſtica beneficia, illic adepti eſſent, undè erant extranei; vitium iſtud extraneitatis, nulli ex ipſis ullatenùs objectavit: non debuiſſet autem profectò ſolertiſſimus ille doctor, tantam culpam eorum ſilentio præterire, quâ jurâ, divinum, naturale, & humanum, lædi autumant Contradictores, ideoquè longè majoris momenti reputari à D. Epiphanio debebat vitium hoc, quam alia minoris ponderis, quæ congeſſit.

(a) *Vit. S. Epiph. ap. Lipoman. die 5. Maii to. 6. Menolog. Græc. die 12. Maii. Antonius Baldaſſar compendioſo riſtretto in S. Epiphanio f. 51.*

(b) *Sixtus Senenſ. l. 4. Bibl. Sanct. v. Epiphanius.*

(c) *S. Hier. de Script. Eccl. verb. Epiphanius cap. 114. Honor. Auguſtod. eod. tit. & verb. num. 400.*

(d) *Natal. ab Alex. hiſtor. Sæc. 4. cap. 6. art. 28.*

14. Ità de *Arrio* perfidiſſimo Hęretico verba faciens, dicit: *Ferunt illum ex Libyâ oriundum Alexandriæ Presbyterum eſſe factum, qui tùm Baucalenſis cujuſdam Eccleſiæ præfecturam gerebat. Etenìm quotquot Alexandriæ catholicæ communionis Eccleſiæ ſunt, uni Archiepiſcopo ſubjectæ, ſuus cuique præpoſitus eſt presbyter, qui Eccleſiaſtica munera ipſi adminiſtret, qui circa Eccleſias illas habitant* (*e*). Vide, quod Arrius, uti natione Libycus, ab Alexandriâ Ægypti erat extranationalis, & ab Eccleſiâ parochiali, quam inibi retinebat, extraneus; attamèn hujuſmodi extraneitas ei in culpam à D. Epiphanio non adſcribitur. Paritèr de *Paulo Samoſateno*, ſermonem inſtituens, ait: *Hic Samoſatis Meſopotamiæ ad Euphratem urbe natus &c. Antiochenæ Eccleſiæ præpoſitus eſt* (*f*). Profectò Paulus in Meſopotamiâ progenitus, ab Antiochiâ Syriæ Urbe, ad Orontem poſitâ, erat nedùm extraprovincialis, ſed etiam extranationalis; & tamen à D. Epiphanio nullatenùs ei exprobratur, quod in Eccleſiâ Antiochenâ beneficium Epiſcopale ſumpſiſſet, à qua tantâ dimenſione erat extraneus. Rursùs de *Photino* agere aggrediens, illum ità deſcribit: *Photinus, à quo Photiniani prodierunt, emerſit, Catholicæ Eccleſiæ*

(e) *S. Epiphan. adv. hæreſ. l. 2. t. 2. hęreſ. 69.*

(f) *S. Epiphan. adv. hęreſ. l. 2. t. 2. hęreſ. 65.*

quondam Epiſcopus &c. Hic oriundus Sirmio, Conſtantio imperante, infelix doctrinæ ſuæ lolium in orbe diſſeminavit (a). Fuit Photinus natione Galata ſecundum S. Hieronymum (b), vel ſecundum alios ex Pannoniâ (c), & Diaconatum, ac ſtipendia Diaconalia, in Eccleſiâ Ancyranâ tenuit, antequam ad Sirmienſes infulas ſit provectus (d), ſicquè vel ab Ancyranâ, vel à Sirmienſi Eccleſiis, ſi non ab utrâque, fuit extraneus, quoad beneficia eccleſiaſtica conquirenda. Et tamèn de hujuſmodi extraneitate à D. Epiphanio non arguitur.

15. Demùm de *Marcione*, itidem hæretico, ſic proloquitur: *Marcion, à quo Marcioniſtæ &c. fuit genere Ponticus, ex ea parte, quæ Helenopontus dicitur, Oppido Synope &c. Qui initio vitæ ſcilicèt caſtitatem præſeferens Monachorum inſtituta profeſſus eſt, parente natus catholicæ communionis Epiſcopo &c. Ob inceſtum, Eccleſiâ ab ipſo parente pulſus eſt &c. Cui Marcio, cum diù multumque ſupplicaſſet, ac pœnitentiam poſtulaſſet, hanc à patre precibus nullis obtinuit* (e). Recenſet, quod Marcion probrum non ſuſtinens, clam ſeceſſit, Romamque ſe contulit, ſperans inibi nedùm communionem, ſed etiam gradum aliquem eccleſiaſticum adipiſci: ſed ſpe fruſtratus, *& extimulatus invidiâ, quod non principem illic locum, ac nè Eccleſię quidem aditum impetraſſet, ad impoſtoris Cerdonis hęreſim confugere in animum induxit* (f). Marcion ergò præcipuum aliquod beneficium in Eccleſiâ Romanâ conſequi aſpiravit, à quo non propter extraneitatem, ſed propter excommunicationem fuit excluſus. Nec S. Epiphanius illum de extraneitatis vitio coarguit, ſed de inceſtu, & de hæreſi: cum tamèn Marcioni, aliiſque recenſitis hæreticis, atquè aliis, qui uberiùs poſſent ex ejus operibus aggregari, ipſius extraneitatis improperium ſubtrahere non debuiſſet, ſi hæc divino, naturali, & humano juribus adverſatur, uti ſupponunt Contradictores.

16. Verùm, nè ſoli argumento negativo, ex doctrinâ Divi Epiphanii petito, inhęrere videamur (quamquam aliàs argumentum à re non nominatâ, ubi locus erat, ut deberet, ac poſſet congruè nominari, optimè afficiat in jure (g), Argumentum quoquè affirmativum ex ipſius Sancti Viri doctrinâ, & operibus proferamus. Sanctus Epiphanius, ad Epiſcopatum jam provectus, intèr alia Paulinianum fratrem Sancti Hieronymi, Stridone natum, in agro Juſtinopolitano, Pannoniæ, & Dalmatiæ intermedio (h), ad Diaconatum, & Presbyteratum promovit, adeò præ humilitate renitentem, ut Epiphanius fecerit os ejus, nè reclamaret, manibus Diaconorum, dùm promoveretur obſtruere (i), hoſquè Ordines, ſub congruis temporum interſtitiis, ei contulit in monaſterio Dięceſis Eleutheropolis, Regionis Palęſtinæ (l). Quo audito, Joannes Hieroſolymorum Epiſcopus, in Epiphanium, & linguâ, & calamo adeò intemperantèr perlatus eſt, ut & Ordinatorem de canonum prævaricatione culpaverit, & adversùs Ordinatum hoc emiſerit præcipitosè decretum: *Si quis Paulinianum, ab Epiphanio Epiſcopo conſecratum, presbyterum dixerit, Eccleſiam prohibeatur intrare* (m). In Epiphanium efferveſcebat Joannes Hieroſolymitanus, quià ab illo de erroribus Origenis fuerat redargutus (n). Epiphanium viceversà Joannes de errore Anthropomorphitarum carpebat (o), graviſque inter eos, tùm ob dictam Pauliniani ordinationem, tùm ob mutuam hæreſum imputationem, exarſit diſcordia, favente S. Hieronymo partibus Epiphanii; & rationibus Joannis adhærente Ruffino; nequè valuit Theophilus Alexandrinus, mediator accedens, diſſenſionem compeſcere, nequè Comes Archelaus, auctoritate, quâ fungebatur, interpoſitâ, jurgium eliminare (p). Epiphanius intereà quoàd promotionem Pauliniani, ſui operis rationem reddidit prolixâ epiſtolâ, ad Joannem ipſum directâ, quam idem S. Hieronymus in latinum tranſtulit intuitu Euſebii concœnobitæ ſui, qui quoquè tametſi natione Italus, & patriâ Cremonenſis, in monaſterio Bethlehemitico monacatui operam dabat, & Abbatiali munere fungebatur (q), cujus epiſtolę pars eſt, quę ſubſequitur.

17. „ Audivi quod tumeas contrà nos, & iraſcaris & miniteris ſcribere in extre-

(a) *S. Epiph. loc. cit. l. 3. tom. 1. hæreſ. 71.*
(b) *S. Hier. de Script. Eccl. in Photin. c. 107.*
(c) *Petr. Annat. Apparat. ad poſit. Theolog. lib 7. de Photinian.*
(d) *Natal. ab Alex. hiſt. Sæc. 4. c. 3. art. 8.*
(e) *S. Ephipan. adv. hęreſ. l. 1. t. 3. hęreſ. 42.*
(f) *Idem ibidem.*
(g) *Barboſ. tract. var. loc. com. 76. cum aliis ab eo allegatis.*
(h) *Calep. verb. Stridon.*
(i) *Baron. ann. 352. num. 40. &c.*
(l) *Idèm loc. cit.*
(m) *S. Hier. epiſt. 61. ad Pammach.*
(n) *Baron. ann. 392. num. 40.*
(o) *Joann. du Pin. Biblioth. tom. 3. in Jo: Hieroſol.*
(p) *Idem du Pin. loc. cit.*
(q) *S. Hier. ep. 101. ad Pammach. Baron. ann. 393. 22.*

„ extremos fines terrę, ut loca provinciaſque non nominem. Et ubi eſt Dei ti-
„ mor, qui nos debet illo timore concutere, qui dictus eſt à Domino, ſi quis ira-
„ ſcitur fratri ſuo ſinè cauſa, reus erit judicio? Non quod magnoperè curem ſi
„ ſcribas, quod placuerit: ſcribebantur enim, & epiſtolę biblynæ juxtà Iſajam,
„ & mittebantur ſuper aquas, quę citò cum ſęculo tranſeunt. Nihil tibi nocuimus,
„ nil injurię fecimus, nec quidquam violentèr extorſimus. In monaſterio fratrum,
„ & fratrum peregrinorum, qui provinciæ nihil tuę deberent, & propter noſtram
„ parvitatem, & literas, quas ad eos crebrò direximus, communionis quoquè
„ tuę cœperunt habere diſcordiam, ne viderentur quadam duritiâ, & conſcientiâ
„ noſtrâ antiquæ fidei ab Eccleſiâ ſeparari, ordinavimus Diaconum, & poſtquam
„ miniſtravit, rursùm Presbyterum: ſuper quo debueras gratulari, intelligens,
„ quod ob Dei timorem hoc ſumus facere compulſi: maximè cum nulla ſit diver-
„ ſitas in Sacerdotio Dei, & ubi utilitati Eccleſiæ providetur. Nàm etsi ſinguli
„ Eccleſiarum Epiſcopi habent ſub ſe Eccleſias, quibus curam videntur impen-
„ dere, & nemo ſuper alienam menſuram extenditur, tamen prępouitur omnibus
„ charitas Chriſti, in quâ nulla ſimulatio eſt: nec conſiderandum quid factum ſit,
„ ſed quo tempore, & quo modo, & in quibus, & quarè factum ſit. Cum enim
„ vidiſſem, quià multitudo ſanctorum fratrum in monaſterio conſiſteret, & ſancti
„ Presbyteri Hieronymus, & Vincentius propter verecundiam, & humilitatem
„ nollent debita nomini ſuo exercere ſacrificia, & laborare in hac parte miniſte-
„ rii, quæ Chriſtianorum pręcipua ſalus eſt, invenire autem, & comprehendere
„ ſervum Dei non poſſes, qui te eo quod grave onus Sacerdotii nollet ſuſcipere,
„ ſæpè fugiebat, ſed nèc alius quis Epiſcoporum facilè inveniet; undè, & ſatis
„ miratus ſum, quomodò diſpenſatione Dei ad nos venerit cum Diaconis mona-
„ ſterii, & cęteris fratribus, ut mihi ſatisfaceret, quià neſcio quid adversùm eos
„ habebam triſtitię.

18 „ Cum igitùr celebraretur collecta in Eccleſia villę, quę eſt juxtà mona-
„ ſterium noſtrum, ignorantem eum, & nullam penitùs habentem ſuſpicionem
„ per multos Diaconos apprehendi juſſimus, & teneri os ejus, nè fortè liberari
„ cupiens adjuraret nos per nomen Chriſti, & primum Diaconum ordinavimus,
„ proponentes ei timorem Dei, & compellentes, ut miniſtraret: valdè quippè
„ obnitebatur, indignum ſe eſſe conteſtans. Vix ergò compulimus eum, & perſua-
„ dere potuimus teſtimoniis ſcripturarum, & propoſitione mandatorum Dei. Et
„ cum miniſtraret in Sanctis Sacrificiis, rursùs eum ingenti difficultate, tento ore
„ ejus, ordinavimus Presbyterum: & iiſdem verbis, quibus anteà ſuaſeramus, im-
„ pulimus, ut ſederet in ordine Presbyterii. Poſt hæc ſcripſimus ad Sanctos Preſ-
„ byteros monaſterii, & cæteros fratres, & increpavimus eos, quarè non ſcri-
„ pſiſſent ſuper eo, cum antè annum, multos eorum queri audiſſem, cur non habe-
„ rent, qui ſibi Domini Sacramenta conficerent, & illum omnes ſuo poſcerent
„ teſtimonio, & grandem utilitatem in commune monaſterii teſtarentur: quarè
„ tunc repertâ opportunitate non ſcripſiſſent nobis, nequè ſuper ordinatione ejus
„ aliquid popoſciſſent. Hæc ità acta ſunt, ut locutus ſum in charitate Chriſti,
„ quam te ergà parvitatem noſtram habere credebam: quamquàm in monaſterio
„ ordinaverim, & non in parochiâ tibi ſubjecta. O verè benedicta Epiſcoporum
„ Cypri manſuetudo, & bonitas, & noſtra ruſticitas, ſenſu ſuo, & arbitratu di-
„ gna miſericordiâ Dei. Nàm multi Epiſcopi communionis noſtræ, & Presbyteros
„ in noſtrâ ordinaverunt provinciâ, quos nos comprehendere non potueramus,
„ & miſerunt ad nos Diaconos, & Hypodiaconos, quos ſuſcepimus cum gratia, &
„ ipſe cohortatus ſum beatę memoriæ Philonem Epiſcopum, & Sanctum Theo-
„ probum, ut in Eccleſiis Cypri, quæ juxtà ſe erant, ad meę autem parochiæ
„ videbantur Eccleſiam pertinere, eò quod grandis eſſet, & latè patens Provin-
„ cia, ordinarent presbyteros, & Chriſti Eccleſiæ providerent &c. Quid ergò
„ tibi viſum eſt, ſic graviter intumeſcere, & jactari contrà nos prò opere Dei,

„ quod in ædificationem, & non in deſtructionem factum eſt &c. Undè, Dilectiſſime, non te præveniat furor, nèc occupet indignatio, nec fruſtrà movearis; & aliud dolens, te vertas ad alia, ut peccandi occaſionem inveniſſe videaris &c. (*a*). *Hæc Epiphanius*.

19. Notandæ ſunt perplures circumſtantiæ, quæ hujuſmodi promotioni comites acceſſerunt, S. Epiphanius Phœnix origine, Cyprius Epiſcopatu, & Aſiaticus natione, ad Presbyteratum, & Diaconatum promovet Paulinianum origine Stridonienſem, provinciâ Dalmatam, ſivè Hungarum, natione Europæum, itinerantem, nolentem, renitentem, hocque facit extrà propriam Diæceſim, in Monaſterio, Palæſtinæ, quod vocat *Monaſterium fratrum peregrinorum*, adducitque prò juſtificatione hujus facti duas rationes, quarum una eſt mos ſuæ regionis (*b*), altera eſt, quod *nulla eſt diverſitas in Sacerdotio Dei*, & quòd licèt quibuſque Epiſcopis ſua ſit portio gregis, & ſui limites deſignati, his tamen *omnibus præponitur charitas Chriſti*, ubi utilitas Eccleſiæ hos depoſcit limites tranſiliri (*c*), quarè ait, ſe licitè Paulinianum ordinaſſe, licèt non neceſſitas Monaſterii hoc expoſcere videretur, uti cenſet Baronius (*d*), cum aſſerat ibi adfuiſſe multos Diaconos, & alios Presbyteros; ſed ſola id utilitas perſuaderet. Additque in toto Regno Cypri hanc laudabilem viguiſſe conſuetudinem, ut Epiſcopi, tàm in propriâ, quàm in alienâ Eccleſiâ, tùm ſibi, tùm aliis ſubditos viros, eſſent ſoliti ad ſacros ordines promovere, ubi taliter ſe gerendo cenſerent Eccleſiarum utilitati conſulere. Ex quibus ſigillatìm conſideratis, & multò magìs unitìm perpenſis, patet, eam in Eccleſia tunc ſententiam viguiſſe, ut liceret quibuſcumque Epiſcopis viros aliundè natos, prò eorum libito, ad ordines promovere. Cumque in ſenſu Contradictorum, prioribus illis Eccleſiæ ſæculis, quæ ab eis pleno ore exaltantur, idem eſſet aliquem ſacris Ordinibus, & ſtipendiis Clericalibus, ſeu beneficiis eccleſiaſticis inſignire; ſequitur, quòd ſicut ad ſacros ordines extranei quoquè ritè poterant admitti, ità etiâm tunc licebat eoſdem ad beneficia ſacra provehere: nuncquè morem illorum temporum regulando cum diſciplinâ præſentium, (quæ ex juſtis cauſis interdixit quidem promotionem extraneorum ad Ordines, ſed nihil vetuit, quoad eorum provectionem ad eccleſiaſtica beneficia,) eliquatum remanet, quod noſtrâ ætate optimè valent ipſa beneficia, non modò indigenis, verùm etiàm extraneis liberè diſpenſari.

(a) *S. Epiph. epiſtola ad Jo: Hieroſolym. inter epiſtolas S. Hieronym. epiſt. 60.*

(b) *Card. Baron. ann. 392. num. 45. Du Pin. loc. cit.*

(c) *S. Epiph. loc. cit. circ. princip.*

(d) *Card. Baron. ubi ſupr.*

20. Inſupèr notetur, Joannem Hieroſolymitanum reclamaſſe contrà Epiphanium, non ex eo quòd virum extraneum, alienigenam, itinerantem, & renitentem, ordinaſſet, ſed quòd id feciſſet extrà proprium territorium: nec certè dùm occaſiones dolendi quæritabat, & Epiphanium de tranſgreſſione canonum inculpandi, omiſiſſet ei improperare defectum nationalitatis Pauliniani, ſi extranei promotionem agnoviſſet, eſſe, uti decantant Contradictores, divino, naturali, & humano jure prohibitam. Quarè ſi S. Epiphanius Paulinianum in urbe Salaminæ, cujus erat Epiſcopus, ordinaſset; Joannes in eum, neque dicteria, nequè querimonias congeſſiſset. Erat tùnc temporis Paulinianus adhuc laicus, & licèt ſolùm legatur Epiphanium ei Diaconatum, & Presbyteratum contuliſse, non memoratis Ordinibus inferioribus, nil refert, quandoquidèm olìm ſolius Diaconatus, & Presbyteratus fiebat individua ſpecificatio, *hos ſiquidem ſolos primitiva legitur habuiſſe Eccleſia*, inquit Urbanus Papa II. (*e*), quià fortè inferiores ordines cum Diaconatu conjungebantur, & ei, qui eiſdem carebant, unâ ſimùl cum Diaconatu conferebantur (*f*): ſicquè quotiès dicitur, Pauliniano Diaconatum ab Epiphanio fuiſſe collatum, etiam ordines inferiores eidem ſimùl datos eſſe debet intelligi: *operæ pretium autem tunc erat*, ait Thomaſſinus, *ut nullus alius Epiſcopus præveniſſet, collato aliquo ordine, illum ſibi, Cleroque ſuo vendicare. Nèc Joannes Hieroſolymitanus ambigebat quìn potuiſſet Paulinianus, vel ab ipſo, vel ab Epiphanio in inſulâ Cypro ordinari. Eò ergò tantùm ſtomachabatur, quod in Epiſcopatu Hieroſolymitano auſus eſſet Epiphanius, Cypri Epiſcopus, quemquam ordi-*

(e) *Cap. Nullus in Epiſcopum 4. diſt. 60. Vid. Marchin. de Sacr. Ordin. tr. 1. p. 1. c. 8. n. 5.*

(f) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. par. 1 l. 2. c. 36. num. 19.*

ordinare, cùm tàm exactè prohibeant canones, nè Epiſcopi extrà Diœceſes ſuas quemquam ordinarent (*a*).

21. Profectò uſque à primis Eccleſiæ ſæculis vetitum eſt omnibus Epiſcopis in aliena Diœceſi Pontificalia exercere, & Clericos ad Ordines promovere: in canonibus enim Apoſtolicis ſtatuitur, *Epiſcopum non audere extrà terminos proprios ordinationes facere in civitatibus, & villis, quæ illi nullo jure ſubjecta ſunt. Si verò convictus fuerit hoc feciſſe præter eorum conſcientiam, qui civitates, & villas detinent, & ipſe deponatur, & qui ab illo ordinati ſunt* (*b*). Quos canones, quià aliqui contendunt antè finem quinti ſæculi non fuiſſe in Oriente, ſivè cognitos, ſivè acceptos (*c*), demus tranſeat, an S. Epiphanius eorum notitiam habuerit. Certè quod Concilium Antiochenum, antè 30. circitèr annos celebratum, idipſum vetuiſſet (*d*), cenſemus non ignoraſſe Epiphanium, quem Joannes Hieroſolymitanus arguebat, quaſi dixiſſet, *nunquid juvenis ſum, aut canones ignoro* (*e*)? Idemque ſucceſſivè, & alii canones vetuerunt in Conciliis Nicæno I. Conſtantinopolitano I. Arauſicano I. Vernenſi, Moguntino, Carthaginenſi II. III. & V. & aliis (*f*). Prævaricationem ergò poteſtatis, ſibi per canones præfinitæ, improperabat Joannes Epiphanio, ſupponens eum ordinaſſe Paulinianum in Bethlehem, loco Epiſcopatus Hieroſolymitani, teſte Hieronymo, *dicit Joannes, eum adoleſcentulum, & penè puerulum in parochia ſua Bethlehem presbyterum conſtitutum. Si hoc verum eſt, cuncti Palæſtinæ Epiſcopi non ignorant. Monaſterium enim S. Epiphanii, nomine vetus dictum, in quo frater meus ordinatus eſt presbyter, in Eleutheropolitano territorio, & non in Ælienſi ſitum eſt* (*g*), quod, & Joanni ipſe objecit Epiphanius, *quamquàm in Monaſterio ordinaverim, & non in parochia, quæ tibi ſubjecta ſit* (*h*).

22. Sciendum eſt hic autem, urbem illam Hieruſalem, Scriprurarum, Prophetarum, & Patrum præconiis multimodè celebratam, in quâ Chriſtus Salvator noſter paſſus eſt, & S. Jacobus Epiſcopalem Cathedram tenuit, fuiſſe ſub Flavio Veſpaſiano Imperatore gladio percuſſam, & flammis, cuncta depaſcentibus, concrematam: pereuntibus Judæorum undecies centenis millibus, & Captivorum 97. millibus abductis, *ut fatente Victore, Numen ipſum graſſaretur in victos* (*i*). Quæ urbs poſtmodùm aliqualitèr reparata, & ſuis cineribus ſuperſtes, ſub Ælio tandèm Hadriano Cæſare, fuit funditùs deſolata (*l*). Ex hujus poſteà ruderibus alia parum diſtans urbs eſt excitata, quæ ab ipſius Ælii Hadriani Cæſaris nomine, Ælia dicta eſt. Eam magnus Conſtantinus Cæſar illuſtrandam ſuſcepit, erectiſque inibi ab eo, & ab Helenâ, illius matre, magnificentiſſimis Templis, & ædificiis, ipſa ità exornata eſt, decorata, ac talitèr renovata, ut antiquæ Hieroſolymitanæ urbis, & decorem ſit adepta, & nomen, ex loquendi uſu, aſſecuta. *In ipſo Servatoris noſtri martyrio*, inquit Euſebius, *fabricata eſt nova Hieruſalem, ex adverſo veteris illius celeberrimæ, quæ poſt nefariam Domini cædem, ultimam vaſtitatem experta eſt* (*m*). Ad has Eccleſias venerandas, univerſo ex orbe fideles conveniſſe memorat Sozomenus (*n*). Cumque ibi ad Salvatoris veſtigia humiliter adoranda ingens concurſus Chriſtianorum fieret, paulatìm Ælia, in hominum æſtimatione, ut innuimus, decus perantiquæ Hieruſalem ad ſe traxit, illiuſque Eccleſia, & Sedis Apoſtolicę dignitatem, & honoris culmen Patriarchalis obtinuit, tanquam *Eccleſia, omnium aliarum Eccleſiarum Mater*, qualis in epiſtola Synodali Concilii Conſtantinopolitani primi ad Damaſum nominatur (*o*).

23. Detulit Concilium Nicænum Epiſcopo Ælienſi, ſeù Hieroſolymitano, prærogativam honoris, poſt Sedes Patriarchales, ità decernens, *quoniam obtinuit conſuetudo, & antiqua traditio, ut qui eſt in Ælia Epiſcopus honoretur; habeat honoris conſequentiam, Metropoli propriâ dignitate ſervatâ* (*p*). Hinc Epiſcopus Hieroſolymitanus præcedentiâ ſuper omnes Metropolitanos potiebatur, ſed in nullum Epiſcopum poteſtatis jura exercebat: quinimò ipſe Epiſcopo Antiocheno, tamquam Patriarchæ, ſuberat, & licet honore Epiſcopo Cæſarienſi pręeſſet, ipſi

(a) *Idem p.2. l.1. c.1. num.9. §. Locus.*

(b) *Canon. Apoſt. cap.36.*

(c) *Vid. Natal. ab Alex. hiſt. Sæc.1. diſſert.17.*

(d) *Conc. Antioch. ann.341. c.13 & 32.*

(e) *S. Epiph. epiſtola ad Jo: Hieroſol. ep.60. inter epiſtolas S. Hier. poſt initium.*

(f) *Vid Bail. Summ. Conc. tom.1. in Can.35. Apoſtol. Cabaſut. ad canon.13. Concil. Antioch. Brancat. Epit. Canon. V. Epiſcopus quoad ordin.*

(g) *S. Hier. epiſt.62.*

(h) *S. Epiph. loc. cit.*

(i) *Jo: Buſier. Floſc. hiſt. par.2. c.1. ann.70.*

(l) *Idem loc. citat. ann.117.*

(m) *Euſeb. vit. Conſtant. cap.33.*

(n) *Sozom. l.2. c.25.*

(o) *Theodoret. l.5. c.9*

(p) *Conc. Nicæn.1. cap.7.*

ipſi tamen, uti Metropolitano, ſubſtabat, prout ex epiſtolis Divi Hieronymi ad Pammachium (*a*), & Divi Leonis ad Maximum Antiochenum (*b*). Quarè in Conciliis generalibus, & nationalibus, Epiſcopus Hieroſolymitanus præerat Cæſarienſi, ut evenit in Concilio Atiocheno, ex diverſis Provinciis congregato, adversùs Paulum Samoſatenum, in quo Hymenæus Hieroſolymitanus antè Theotecnum Cęſareę Palęſtinę Epiſcopum numeratur (*c*), & in Concilio generali Nicęno I. Macharius Hieroſolymitanus Euſebio Cęſarienſi præſedit (*d*). In Concilio quoquè Chalcedonenſi Epiſcopus Hieroſolymitanus ſtatim poſt Alexandrinum, antè omnes Metropolitanos, inſedit (*e*). E contrà verò in Conciliis provincię Palęſtinæ, Epiſcopus Cæſarienſis, tamquam dictæ Provinciæ Metropolites, Hieroſolymitano Epiſcopo præſidebat. Sicque in Concilio Cæſarienſi adversùs Quartodecimanos, Theophilus Cæſarienſis Narciſſo Hieroſolymitano præceſſit (*f*), & in Concilio Dioſpolitano Epiſcopus Hieroſolymitanus Metropolitę Cęſarienſi honorem pręeminentiæ conceſſit (*g*).

24. Suberat ergò tunc Epiſcopus Hieroſolymitanus Epiſcopo Antiocheno, tamquam Patriarchæ: & Cæſarienſi, uti Metropolitæ: Sed ſucceſſu temporum, vel vi, vel aurâ prò Hieroſolymitano adſpirantibus, cœpit Antiſtes hujus Eccleſiæ, & Antiocheni Primatum, & jura Cæſarienſis excutere, & Patriarchalem ſibi honorificentiam arrogare. Juvenalis præſertìm Hieroſolymitanus, in Concilio Epheſino, omnem lapidem movit, ut Patriarchale decus haberet, cui reſtitit S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, &, ut eidem S. Leo quoquè Papa reſiſteret, inclamavit. Leo proindè ad Maximum Antiocheuum haſce literas dedit, *ſubrependi occaſiones non prætermittit ambitio; & quotiès ob intercurrentes cauſas, generalis ſacerdotum facta fuerit congregatio, difficilè eſt, ut cupiditas improborum non aliquid ſuprà menſuram ſuam moliatur appetere. Sicut etiàm in Epheſinâ Synodo, quæ impium Neſtorium percuiit, Juvenalis Epiſcopus ad obtinendum Paleſtinæ provinciæ principatum, credidit ſe poſſe ſufficere, & inſolentes auſus per commenticia ſcripta probare. Quod ſanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus Epiſcopus meritò perhorreſcens, ſcriptis ſuis mihi quid prędicta cupiditas auſa ſit, indicavit, & ſollicitâ prece multum popoſcit, ut nulla ſollicitis conatibus præberetur aſſenſio* (*h*). Diù poſtmodum altercarunt Maximus Antiochenus, & Juvenalis Hieroſolymitanus, Thæodoſii Imperatoris reſcriptis hinc indè impetratis, donèc inita eſt intèr eos concordia: & deindè Marciano Auguſto interveniente, Concilium Chalcedonenſe tres provincias, ab Antiocheno Patriarchatu divulſas, Epiſcopo Hieroſolymitano, cum jure Patriarchali, ſubmiſit (*i*): quod quinta quoquè Synodus, rogante Juſtiniano Imperatore, firmavit (*l*).

25. Provectio itàque Pauliniani, non in urbe Bethlehem facta, uti malè Joannes Hieroſolymitanus autumabat, ſed in Monaſterio Eleutheropolitano, fratrum peregrinorum dicto, licita, & legitima tùm à Divo Epiphanio, tum ab aliis, veritatis amantibus, dicebatur: vel quià locus eſſet exemptus, quod innuit ipſe Epiphanius, reſpondens Joanni, *quamquàm in Monaſterio ordinaverim, non in parochia, quę tibi ſubjecta ſit* (*m*), vel quià Monachi illius cænobii libertate potirentur Ordines intrà ſua clauſtra à quocumque Antiſtite ſuſcipiendi, eamque etiàm Pauliniano communicarent, prò ejuſdem cænobii utilitate promoto: vel demùm quià eatenùs cenſerent poſſe Epiſcopum ſuo Clero laicum alienum inſerere, ut eum etiam valeret ubilibet ordinare, ſaltèm ſub ſpe ratihabitionis Ordinarii loci, vel vi conſuetudinis Cypriæ, aut ob mutuam charitatem, quæ intèr Epiſcopos ultrò citròque debet conſiſtere, *& pręponi omnibus charitas Chriſti*. Sed quatenùs nulla ex his rationibus ſubſtitiſſet, vereque per Pauliniani promotionem Juriſdictio ordinarii loci fuiſſet ab Epiphanio turbata, reclamatio ad Joannem Ælienſem, ſeu Hieroſolymitanum non pertinebat, qui tunc nèc Epiſcopus, nèc Metropolitanus, nec Patriarcha erat loci, in quo evenerat promotio, ſed ſpectaſſet ad Epiſcopum Eleutheropolis, tamquàm Ordinarium loci, vel ad Archiepiſcopum Cæſarienſem tam-

(a) *S. Hier. epiſt. 65.*
(b) *S. Leo ep. 62.*
(c) *Euſeb. hiſt. lib. 7. cap. 28.*
(d) *Ex Act. Concil. Nicæn. 1.*
(e) *Ex Act. Concil. Chalced.*
(f) *Euſeb. hiſt. lib. 5. cap. 15.*
(g) *Cabaſut. notit. Eccl. in Canon. 7. Conc. 1. Nicæn.*
(h) *S. Leo ep. 62.*
(i) *Concil. Chalced. Act. 7.*
(l) *Vid. Thomaſſin vet. & nov. Eccleſ. diſcipl. p. 1. l. 1. c. 12. per totum Cabaſut. notit. Eccleſ. Act. 7. n. 11. in Concil. Chalced.*
(m) *S. Epiphan. epiſtola ad Joan. Hieroſol. loc. cit.*

tamquàm Metropolitam, vel ad Antiſtitem Antiochenum tamquàm ejuſdem loci Patriarcham, quoniàm Paulinianus *ordinatus eſt Presbyter in Eleutheropolitano territorio, & non in Ælienſi* (a).

(a) *S. Hieron. epiſt. 62.*

26. Utcumque ſit, ea tunc in Eccleſia communitèr vigebat opinio, ut cuilibet Epiſcopo liceret laicum extraneum ſacris ordinibus inſignire, dummodò illum ad ſe traheret, antequàm alius Epiſcopus illi manus imponeret (b). Prȩvenit S. Epiphanius quemlibet alium Antiſtitem in ordinatione Pauliniani, illumque priùs commoditati Monaſterii Eleutheropolitani applicavit, mox in Cypro ſecùm adduxit, & ſuæ Eccleſiæ incardinavit, ubi & ſtipendia ſacra promeruit, de quo S. Hieronymus, apoſtrophe ad Joannem Hieroſolymitanum, *ſin de Pauliniano tibi ſermo eſt: vides eum Epiſcopo ſuo eſſe ſubjectum, verſari Cypri, ad viſitationem noſtram interdùm venire, non ut tuum, ſed ut alienum, ejus videlicet, à quo ordinatus eſt. Quod ſi hic etiam eſſe voluerit, & in exilio noſtro quietus in ſolitudine vivere, quid tibi debet, niſi honorem, quem omnibus debemus Epiſcopis?* (c) Certè ſi Joannes Hieroſolymitanus credidiſſet, Epiphanium non potuiſſe Pauliniano manus imponere, tamquàm extraneo, eo quod extraneum promovere eſſet crimen, divinȩ, naturali, & humanæ legi contrarium, quale illud Contradictores exaggerant; non omiſiſſet hoc tâm grave facinus Epiphanio exprobrare, & ſuper eo molem ſuæ reclamationis attollere: quod Joannes nedùm non fecit, ſed imò totam ſummam ſui clamoris ad hoc reſtrinxit, quod Epiphanius Paulinianum *adoleſcentulum, & penè puerulum in parochiâ ſuâ Bethlehem presbyterum promoviſſet* (d). Cumque ſupèr ætate nulla eſſet canonum tranſgreſſio, quippè *ad triginta annorum ſpatia jam pervenerat* (e); reſtat tota verborum vis ad id ſolum applicata, ut ordinationem Pauliniani, tamquam ab Epiphanio extrà propriam Diȩceſim factam, impugnet.

(b) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 1. n. 1. §. probibitum & n. 9. §. locus.*

(c) *S. Hieron. epiſt. 61. ad Pammach. circ. finem.*

(d) *S. Hieron. ep. 62. ad Theophilum.*

(e) *S. Hieron. loc. cit.*

27. Nec certè dubitavit Joannes, quin poſſet Epiphanius laicum extraneum ad ſe trahere (f), cum & ipſe nedum alienos laicos, ſed etiam clericos aliunde ſumptos, ſuæ Eccleſiȩ eſſet ſolitus interſerere, undè de illo ſcribit Hieronymus. *Tu, qui regulas quȩris eccleſiaſticas, & Nicȩni Concilii canonibus uteris, & alienos clericos, & cum ſuis Epiſcopis commorantes, tibi niteris uſurpare, reſponde mihi &c.* (g). Habemus ergò in Pauliniani ſucceſſu, & S. Epiphanii, & S. Hieronymi auctoritates, & ipſius Joannis Hieroſolymitani ſenſus, ſententiæ noſtræ faventes: quatenùs S. Epiphanius, & S. Hieronymus, inconcuſsè tuentur, potuiſſe Paulinianum alienigenam extrà patriam ordinari: & Joannes illius ordinationem impugnans, eamque lancinandi tela, occaſioneſque cunctas inquirens, aliundè illam carpit, quàm ab extraneitate, ratus extraneitatem nil in ſe culpȩ habere, undè ordinatio illicita diceretur. Ex quibus patet, quod licitè potuit quarto Chriſti Sȩculo vir extraneus promoveri, & cohærentèr etiam ſtipendia clericalia, ſeù beneficia ſacra ſuſcipere. Cumque antiquis illis ſæculis, quorum felicitatem Contradictores exaggerant, idem eſſet ordines, ac beneficia ſacra ſuſcipere (licetque quoad ordines facta ſit novatio canonum, collationem ordinum extraneis prohibentium, nihil tamen quoàd beneficiorum collationem fuerit innovatum) ſequitur, quod liberum eſt, & licitum nunc, ſicuti fuit præfato quarto Chriſti Sȩculo, beneficia viris quoque extraneis elargiri;

(f) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 1. n. 9. §. locus.*

(g) *S. Hieron. ep. 61. ad Pammach.*

28. *S. Ambroſius* natione Italus, patriâ Romanus (h), in Galliis, ubi pater ejus Præfectus erat, exortus: profeſſione Judex, & poſteà Epiſcopus Mediolanenſis, vir tantæ ſanctitatis, & doctrinæ, ut ſe imparem utrique deſcribendæ profeſſus ſit S. Hieronymus, ne in ejus laudibus, *aut adulatio repræhenderetur, aut veritas* (i), floruit anno Chriſti 375. fuitque Deo dilectus, & hominibus, quem tali honore Magnates proſecuti ſunt, ut intèr alios S. Auguſtinus eum ſibi in Chriſto patrem reputaret (l), & Theodoſius ſenior illum *ſolùm verum Epiſcopum nuncuparet* (m). Hic aliquandò ſuum populum inſtruens, & ad mutuam charitatem perſuadens, hæc diſertè perorat: *in libro, qui de Apoſtolorum*

(h) *Tritbem. de ſcript. Eccl. in Ambroſ.*

(i) *S. Hieron. de ſcript. Eccleſ. in Ambroſio c. 124.*

(l) *S. Aug. l. 1. contr. Julian. c. 3.*

(m) *Vid. Petr. Annati. Appar. ad poſit. Theolog. l. 4. art. 25.*

Acti-

Actibus inſcribitur, legitur tantam felici illo ſæculo devotionem plebis fuiſſe, tantam in eo charitatem floruiſſe, ut poſt acceptam fidem, nemo domum propriam ſibi defenderet, & nemo ſuum aliquid vendicaret, ſed jure fraternitatis, eſſent illis omnia communia, ſcilicet, ut qui eodem conſortio religionis tenebantur, eodem conſortio fruerentur & vitâ: hoc eſt, ut quibus erat una fides, eſſet & una ſubſtantia, & quibus erat communis Chriſtus, communis eſſet & ſumptus. Nefas enim putabant religioſi viri eum ſibi participem non adſiſcere in ſubſtantiâ, qui particeps eſſet in gratiâ: atque ideò charitate fraternitatis omnibus communiter utebantur, niſi quod major eſt fraternitas Criſti, quàm ſanguinis: Sanguinis enim fraternitas ſimilitudinem tantummodò corporis refert, Chriſti autem fraternitas unanimitatem cordis, animæque demonſtrat.

29. Sequitur: *Verè ergò ille frater eſt, qui tàm corpore, quàm unanimitate germanus eſt. Verus, inquam, frater eſt, cujus idem ſpiritus, & voluntas in fratre eſt. Melior eſt igitùr, ſicut dixi, fraternitate ſanguinis, Chriſti fraternitas &c. Illa intèr ſe communia cum æmulatione dividit, hæc etiam propria cum gratulatione communicat. Illa in conſortio deſpicit ſæpè germanum, hęc frequentèr aſſumit alienum. Tanta ergò, ſicut dixi, illo in tempore, Chriſtianę plebis devotio fuit, ut nemo domum ſuam diceret, nemo proprium aliquid vendicaret (a).* Itàque ex Ambroſio conſortium in eadem Chriſti fide fraternitatem Chriſti fundat: fraternitas autem Chriſti, uſque ab initio popoſcit communionem bonorum, etiam laicalium, & multò magìs communionem bonorum ſacrorum, quæ, ſeù quorum pretium fideles ad pedes Apoſtolorum piiſſimè deferebant. Et quoniam Contradictores inclamant, beneficia eccleſiaſtica eſſe etiam nunc diſpenſanda, prout ab initio Eccleſiæ fiebat; ab initio autem Eccleſiæ, nullâ factâ diſtinctione extranei, vel indigenæ, bona eccleſiaſtica cunctis in eadem fide convenientibus, pro indigentiæ ratione diſpertiebantur; jam patet, quod ipſa beneficia ſunt, non modo indigenis, verum etiam extraneis, conferenda: in hacque ratione particicipationis bonorum Eccleſiæ, *major eſt fraternitas Chriſti, quàm ſanguinis, hęcque intèr ſe communia cum ęmulatione dividit, illa etiam propria cum gratulatione communicat: hęc in conſortio deſpicit ſępè germannm, illa frequentèr aſſumit alienum.*

(a) *S. Ambroſ. ſerm. 24. to. 5.*

30. Dogmati Ambroſii ejuſdem factum aſtipulatur. Liguriam, Inſubriam, & Æmiliam regebat Ambroſius ipſe, tempore Valentiniani Cæſaris I. (*b*), illuc à Probo Italiæ Præfecto directus, hac juſſione, *vade, age, non ut judex, ſed ut Epiſcopus* (*c*), cùm mortuo Mediolani Auxentio Cappadoce Epiſcopo Arriano (*d*), diviſiſque Mediolanenſium animis, pars eorum Epiſcopum Catholicum, pars Arrianæ ſectę Antiſtitem poſtulabat (*e*). Accurrit Mediolanum Ambroſius, ut tumultus, ſi qui orirentur, ſuâ auctoritate compeſceret. Convocaverat autem Imperator Epiſcopos, eoſque ſeriò monuerat, ut virum virtutibus plenum in Mediolani Epiſcopum deſignarent, ac talem, cui, & ipſe Cæſareos faſces, reverentiâ, & obedientiâ Chriſtianâ ſubmitteret. Concilium verò, inquit Theodoretus (*f*), *Concilium Epiſcoporum contendit ab Imperatore, ut ipſe, utpotè ſapientiâ, & pietatis inſignibus præclarè exornatus Epiſcopum deligat. At ille, major eſt, inquit, hęc provincia, quàm quod viribus noſtris ſuſtineri queat. Proindè vos divinâ repleti gratiâ, & illius ſplendore illuminati, multò meliùs hoc Epiſcopi deligendi negotium tranſigetis.* Igitùr communis in Eccleſia fit populi, & Sacerdotum prò electione conventus, nec conſentientibus inter ſe animis, repentè puer Ambroſius vocat Epiſcopum, miroque modò cunctorum diſſidentium conjuncta vox Ambroſium inclamat (*g*).

(b) *Sixtus Senenſis Bibliot. Sanct. l. 4. in Ambroſ.*
(c) *Paulin. vit. S. Ambroſ.*
(d) *S. Athanaſ. ep. ad ſolitar. Baron. anno 355. n. 33.*
(e) *Baron. an. 374. n. 3. & Hiſt. Tripart. l. 7. c. 8.*
(f) *Theodoret. l. 4. c. 6.*
(g) *Paulin. in vit. S. Ambroſii.*

31. Exhorruit ille ad hęc audita, ratuſque ſe imparem tanto muneri, ſuffragia eligentium in alium converti perſuaſit: ſed quò magìs ipſe officium declinabat, eò magìs invaleſcebat Mediolanenſum clangor, inſiſtentium, ut eorum eſſet Antiſtes. Ipſe igitùr quotquot potuit obſtacula illorum votis oppoſuit,

poſuit, crudelitatem, luxuriam, religionis diverſitatem, nuſquàm autèm extraneitatem. Prò Tribunali ſedens reos coràm ſe catenis vinctos fecit adduci, & à lictoribus atrocitèr flagellari, ut appareret crudelis. Mulierculas inhoneſtas in ſuâ domo fecit intrudi, ut cum eis diverſando cenſeretur eſſe laſcinus. Se non Chriſtianum eſſe profeſſus eſt, nec ſacro baptiſmate regeneratum ut ſic Epiſcopales à ſe inſulas declinaret: nihil autem hoc modo proficiens, tandem fugâ ſuæ intentioni conſuluit: noctu etenim itinere arrepto, diù obambulans, dum jam Ticinum ſe prætergreſſum eſſe cenſeret, antelucano tempore ſe in Mediolani portis invenit, indicioque voluntatis Dei hinc accepto, *productus, & adductus Mediolanum*, inquit Paulinus in ejus vita, *cum intelligeret circà ſe Dei voluntatem, nec ſe diutiùs poſſe reſiſtere* (*a*), tandèm vel invitùs acquievit, inducias tamen poſtulans, quas, nec lacrymis madefactus, obtinuit: nàm teſte Theodoreto, *jubet Imperator extemplò Ambroſium, & initiari myſteriis, & Epiſcopum ordinari* (*b*).

32. Mirum profectò eſt, Ambroſium omnem lapidem moventem, ut Mediolanenſium votis obſiſteret, extraneitatem non allegaſſe. Nam, ut innuimus, crudelitatem, inhoneſtatem, baptiſmi defectum ſibi oppoſuit, fugam arripuit, inducias imploravit, nihilque proficiendo, quis credat defectum indigenatus non oppoſuiſſe, ſi potuiſſet, qui divino, naturali, & humano jure, in ſenſu Contradictorum, illius electionem reddidiſſet illicitam? Nulla erat neceſſitas promovendi extraneum, cum in amplâ Mediolanenſium Eccleſiâ vir idoneus non deeſſet. Nulla erat neceſſitas ordinandi laicum, adhuc baptiſmate carentem, cum vel ipſos Neophytos ab Epiſcopatu leges arceant eccleſiaſticæ. Nulla tandèm erat neceſſitas inaugurandi Sacerdotio virum reluctantem, & tam ſublime munus prò poſſe, ac viribus defugientem: & tamen ità electus eſt Ambroſius, ejuſque electio à toto Oriente, & Occidente probata: *reſiſtebam*, inquit ille, *ne ordinarer; poſtremò cum cogerer, ſaltèm ordinatio protelaretur. Sed non valuit præſcriptio, prævaluit impreſſio. Tamen ordinationem meam Occidentales Epiſcopi judicio, Orientales etiam exemplo probaverunt* (*c*). Igitùr exemplo Ambroſii, origine Romani, & in Galliis exorti, ad Epiſcopatum tamèn Mediolanenſem promoti, à quo toto cælo erat extraneus, & cujus ordinationem Orientalis Eccleſia exemplo, & Occidentalis judicio probavit, apparet virum extraneum potuiſſe tunc extrà propriam Eccleſiam beneficia ſacra ſuſcipere.

33. Inſupèr ipſe Divus Ambroſius aliquandò S. Paulinum Nolanum, aliquandò S. Auguſtinum Hipponenſem, utrumque extraneum, apud ſe retinere, & in ſuà Eccleſiâ Mediolanenſi, tàm presbyterali honore, quàm ſtipendiis presbyteralibus decorare, ſummoperè allaboravit, uti latiùs infrà dicemus. Præterèà in ſuo Clero habuit Felicem, qui deindè factus eſt Epiſcopus Bononienſis (*d*), habuit quoque Gerontium, qui ſucceſſivè fuit inſulis Epiſcopalibus apud Nicomediam inſignitus (*e*), à quibus poſtmodum depoſitus fuit, non propter extraneitatem, ſed propter malos mores, ad aures D. Joannis Chryſoſtomi reclamantes (*f*). Qui ſane Felix, & Gerontius, vel ab Eccleſiâ Mediolanenſi, ubi Clericali officio, & beneficio fruebantur, vel à Bononienſi, & Nicomedienſi, ubi Epiſcopale, ac reſpectivè Archiepiſcopale, nacti ſunt beneficium, omninò erant extranei. Cumque eadem ſit Eccleſia nunc, ac illa, quæ tunc erat Sæculo quarto, nihil aliud inferri debet, ac poteſt, niſi quod ſicut ipſo Sæculo Chriſti quarto prævaluit Eccleſia in libertate conferendi ſacra ſtipendia, & Clericales præbendas, etiam viris extraneis; ità etiam quoque poteſt, & valet nunc prò ſuo arbitrio, & voluntate complere, ſicque liberum, & licitum eſt Eccleſiæ, inprimiſque Summo Pontifici, necnon Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quam delegatis beneficiorum collatoribus, vel ed ea Nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis elargiri.

(a) *Paulin. loc. citat. cap. 13.*

(b) *Theodoret. lib. 4. cap. 6.*

(c) *S. Ambroſ. epiſtola 82.*

(d) *Martyrol. Rom. die 4. Decemb.*

(e) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. par. 1 lib. 1. cap. 10. num. 4.*

(f) *Card. Baron. ann. 400. num. 83.*

SÆCULUM CHRISTI V.

CAPUT IX.

In quo ex doctrinâ, & geſtis Sanctorum Hieronymi, Joannis Chryſoſtomi, Auguſtini, Paulini, *atquè* Hilarii, & Cæſarii *Arelatenſium*, *probatur*, *quod per* quintum Chriſti Sæculum, *Eccleſia Dei*, *totali*, & *integrâ libertate potita eſt*, *conferendi Eccleſiaſtica Beneficia*, *non modò Clericis indigenis*, *verùm etiàm extraneis*.

S U M M A R I U M.

1 S. Hieronymus, *Bethlehemiticæ parochiæ Rector*, *vel Presbyter Hieroſolymitanus*, *aut Romanus fuit*, & *S. Damaſo Papæ in ſcribendis epiſtolis adjutor*.

2 *Sivè Romæ*, *ſivè Hieroſolymis*, *ſivè in Bethlehem S. Hieronymus fuerit Monachus*, *aut Presbyter*, *aut Parochus*, *ſtipendia eccleſiaſtica obtinuit*, *ubi erat extraneus*.

3 *Sciſsâ Eccleſiâ Antiochenâ in partes*, *S. Hieronymus ei adhæſit*, *quæ cum Papa Damaſo conſentiebat*, *ubi Presbyter ordinatus eſt*, *nulli aſſixus Eccleſiæ*.

4 *Optavit Paulinus Antiochenus S. Hieronymum ſuæ Eccleſię inſerere*. *Idipſum optavit Joannes Hieroſolymitanus pro ſuâ Eccleſiâ*, & *D. Epiphanius*, *ſed perperam*.

5 *Idem S. Hieronymus*, *tuendo promotionem fratris ſui Pauliniani*, *juſtificat provectionem extraneorum ad beneficia*, *quod & facit promotio ipſius Hieronymi*.

6 *S. Hieronymus laudando promotionem Alexandri Cappadocis ad Epiſcopatum Hieroſolymitanum*, *extraneis ſuffragatur*, & *Eccleſiæ libertati favet*, *de qua eſt ſermo*.

7 S. Joannes Chryſoſtomus *Antiochenus*, *presbyteratum fugiens*, *ſex libros de Sacerdotio ſcripſit*. *Indè Sacerdotio auctus*, *in Epiſcopum quoque à Conſtantinopolitanis eligitur*.

8 *Arcadius Imperator Chryſoſtomum Conſtantinopolim ducere fecit*, *Theophilus Alexandrinus ęgro animo conſecravit illum in Prę ſulem*, & *cur?*

9 Cry-

9 *Chryſoſtomus Diaconum ordinavit* Joannem Caſſianum, *& Archidiaconum habuit* Serapionum Ægyptium, *qui cauſam dedit diſcordię intèr Chryſoſtomum, & Severianum Gabalenſem.*

10 *Doctrina Chryſoſtomi eſt, quod etiam infideles ſint bonorum Eccleſię capaces, multo magis Clerici extranei. Enumerans qualitates in promovendis neceſſarias, indigenatum non nominat.*

11 *Chryſoſtomus Epiſcopale beneficium ſuſcepit, ubi ipſe erat extraneus. Diaconale dedit Caſſiano, Archidiaconale Serapioni, ambobus extraneis. Adverſarii eum 46. articulis accuſantes, extraneitatem prętererierunt.*

12 *Imperator, Clerus, Populus, Epiſcopi, Chryſoſtomum provehentes, nunquid omnes in culpa fuerunt? Theophilus Alexandrinus, Caſſianus, Iſidorus, omnes nè jura violarunt?*

13 *Hoc Sæculo ex Antiochiâ promotus eſt ad Epiſcopatum Conſtantinopolis* Neſtorius, *poſteà hæreticus, pretermiſſis* Proclo, *atque*, Philippo *Presbyteris ilius Eccleſię.*

14 *Aderant indigenę, quando electi ſunt Chryſoſtomus, & Neſtorius. Neceſſitas eligendi extraneum contingere non poterat in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ.*

15 *Si ſententia Contradictorum valeret, defuiſſentque Clerici indigenę idonei, quando electi ſunt Chryſoſtomus, & Neſtorius, eligendus erat aliquis ex laicis ad beneficium Epiſcopale.*

16 *Quia ratio indigenatus eſt fabulatoria, nec locum habet niſi ad ſummum cęteris paribus; ideò in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ eligebantur etiam extranei.*

17 S. Auguſtini *laudes, ex pluribus Patribus. Ipſe in ſuis operibus talia docet, quę favent admiſſioni Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia.*

18 *Ex libris D. Auguſtini conſtat admittendos fuiſſe, & eſſe viros undecumque venientes. Monachatus intèr beneficia eccleſiaſtica numeratur.*

19 *Alia doctrina D. Auguſtini favens extraneis, propter charitatem, qua cuncti Clerici debent ſe viciſſim complecti, ſine diverſitate nationum.*

20 *Monachus Cęnobii profeſſus, cui ſua bona contulit, ad aliud pergens, bona ſua à primo auferre vetatur, ſed vivere debet de bonis ſecundi Monaſterii.*

21 *Plures Epiſcopi optabant ſuo Clero inſerere Auguſtinum, & plures Eccleſię illum habere Antiſtitem. Valerius Hipponenſis omnes prævenit, & eum Presbyterum, & Coadiutorem ſibi fecit.*

22 *Erat extraneus Auguſtinus ab Eccleſiis, ad quas alliciebatur. Volebat* Pinianum *Romanum presbyteratu ſuę inſerere Eccleſię. E ſuo Monaſterio decem dedit totidem Eccleſiis.*

23 *In totâ ſerie rerum S. Auguſtini ſex Patres concurrunt, extraneorum admiſſioni faventes, nempè* SS. Ambroſius, Aurelius, Valerius, Pinianus, Alipuis, *& ipſe* Auguſtinus.

24 *Qui Auguſtinus, non urgente neceſſitate, factus eſt Presbyter, & Epiſcopus Hipponenſis: neceſſitas enim eſſe non potuit, ſi reluctans promotus fuit.*

25 *Vis populi ordinationem Auguſtini non juſtificaſſet, ſi extraneum provehere non licuiſſet: docendus enim eſt populus, non ſequendus.*

26 S. Paulinus *Nolanus eximiè à SS. Patribus laudatus, Burdegalę baptizatus, apud Barcinonem Presbyteratu reluctans eſt inſignitus.*

27 *Proteſtatus eſt ſe nolle ulli Eccleſię affigi, Mediolanenſi Clero inſertus fuit à D. Ambroſio, cum libertate conſiſtendi ubi vellet. Parum benevolum habuit Siricium Papam.*

28 S. Paulinus *Nolanus*, Lampius *Barcinonenſis*, S. Ambroſius *Mediolanenſis*, & S. Alipius *Tagaſtenſis, conferendo, & reſpectivè ſuſcipiendo beneficia, favent extraneis.*

29 *Paulinus, nullâ neceſſitate cogente, beneficia ſuſcepit, ubi erat extraneus. Inſtantia populi nihil afficit, quià docendus eſt populus, non ſequendus.*

30 *Nec factus eſt de extraneo indigena in Eccleſiis alienis, quià expreſsè reſtitit, ne illis affigeretur: neque poterat eſſe indigena in duabus Eccleſiis adeò remotis.*

31 S. Hilarius Arelatenſis *multis laudibus celebratus: ſcripſit vitam S. Honorati, qui beneficium Epiſcopale obtinuit Arelatenſe, à quo erat extraneus. Laudes inſulę Lerinenſis.*

32 *Monachatus eſt beneficium eccleſiaſticum. Tàm* Hilarius *quàm* Honoratus *beneficia ſuſceperunt in locis, à quibus erant extranei, & ſucceſſere* Patroclo *Italo in eo beneficio.*

33 *Idem S. Hilarius, Projecto Epiſcopo Provincię Viennenſis ſucceſſorem dedit virum extraneum: cujus provectio improbata quidem fuit à D. Leone PP. I. ob alias cauſas, ſed non ob extraneitatem.*

34 *Verba S. Leonis improbantis factum S. Hilarii referuntur, quibus non omiſiſſet innectere vitium extraneitatis, ſi hoc fuiſſet culpabile:*

35 S. Cæſarius *prius Clericus Cabilonenſis, indè Monachus Lerinenſis, demum Epiſcopus Arelatenſis, pluries beneficia adeptus eſt in locis, à quibus erat extraneus.*

36 *Laudat S. Cæſarius Inſulam Lerinenſem, quod ejus Monachi Epiſcopalibus beneficiis præficerentur, à quibus patriâ, provinciâ, & aliquandò natione erant extranei.*

1. FLORIDUM eſt quoquè quintum Chriſti Sæculum documentis, & probationibus, mirificè adſtruentibus libertatem Eccleſiæ, in conferendis ſacris præbendis, tùm Clericis extraneis, tùm indigenis: & in primis obvius occurrit S. Hieronymus, natione Dalmata, ſivè Hungarus, patriâ Stridonenſis, profeſſione Orator (*a*), deindè Monachus, atque Presbyter (*b*), eximius Eccleſiæ Doctor, Hæreticorum malleus, ac fortiſſimus fidei catholicæ propugnator (*c*), qui floruit anno Chriſti 404. & teſte D. Auguſtino, *ab Oriente, uſque in Occidentem ad inſtar lampadis reſplenduit* (*d*). Hunc *Severus Sulpicius Bethlehemiticæ parœciæ rectorem*; *Græci omnes Hieroſolymitanum presbyterum appellant* (*e*). Alii eundem vocant Presbyterum Romanæ Eccleſiæ: inter quos Trithemius ait: *cum eſſet Romanæ Eccleſiæ Presbyter, & ſcelera Clericorum conſtantèr argueret, eorum invidiâ, ſeceſſit ex urbe, venienſque in Judæam glorioſum Domini viſitavit ſepulchrum, atque juxtà Præſepe Bethlehemiticum, locum ſibi habitationis conſtituens, toti mundo clarus innotuit* (*f*). Sanctum Hieronymum fuiſſe Presbyterum Romanæ Eccleſiæ, validiſſimè contuentur Genebrardus (*g*), Joannes Marquez (*h*), & ante omnes S. Auguſtinus, ſivè quiſquis eſt Auctor ſermonum ad fratres in eremo (*i*). Nèc caret probabilitate hæc opinio, cum & ipſa praxis Eccleſiæ S. Hieronymum inſigniis Presbyteratus Cardinalitii Romanæ Eccleſiæ indutum exprimat; & S. Damaſus Papa I. eundem S. Hieronymum ſibi famulantem habuerit in literis ad diverſas orbis Eccleſias conſcribendis (*l*).

(a) *Du Pin. Bibl. tom. 3. in Hieron.*
(b) *Trithem. de Scrip. Eccl. in Hieron.*
(c) *Annati appar. ad poſit. Theol. l. 4. art. 25.*
(d) *S. Auguſt. lib. 2. contra Julian. c. 7.*
(e) *Sixt. Senenſ. Bibl. ſanct. l. 4. in Hieron.*
(f) *Jo: Trithem. de Script. Eccl. in Hieron.*
(g) *Genebrar. Chronol. ann. 388.*
(h) *Jo: Marquez. de Orig. Fratr. Erem. S. Aug. c. 8. §. 2.*
(i) *Serm. 24. ad Fratr. in Erem. inter oper. D. Aug.*
(l) *S. Hieron. ep. 11.*

2. Utcumque res ſe habeat, negari non poteſt quin S. Hieronymus, modo in Occidente, modò in Oriente monachi, & presbyteri vitam egerit, & de unâ ad aliam orbis partem, ſemel atquè iterùm pertranſierit (*m*): quâ de re etiam Divus Auguſtinus inquit: *Sanctus presbyter Hieronymus, Græco, Latino, & Hebræo eruditus eloquio, ex Occidentali, ad Orientalem tranſiens Eccleſiam, in locis ſanctis, atque in literis ſacris uſque ad decrepitam vixit ætatem* (*n*): ſivè autem Romæ, ſivè Hieroſolymis, S. Hieronymus fuerit Presbyter: In Bethlehem, ſivè fuerit parochus, ſivè monachus: tandemque ſivè in Occidente, ſivè in Oriente, extra patriam, exercuerit monachatum, vèl presbyteratum, vèl officium parochiale; certè illud exercuit ubi erat extraneus: quippè cum natus eſſet Stridone,

(m) *Vit. D. Hieron. in ejus oper.*
(n) *S. Auguſt. l. 1. adverſ. Julianum.*

done, inter Pannoniæ limites, & Dalmatiæ, tàm Romæ, quàm Hieroſolymis, & in Bethlehem, erat nedùm extràdiœceſanus, ſed etiam extraprovincialis, & imò extranationalis. Cumque per ea tempora idem ſemper eſſet ſacris ordinibus inſigniri, & beneficia ſacra nanciſci, uti contendunt Contradictores: & ubicumque moratus eſt S. Hieronymus, ſivè monachi, ſivè presbyteri, ſivè parochi vitam agens, ſtipendia monachalia, vel presbyteralia, vel parochialia, reſpectivè perceperit, quæ reſpondent Eccleſiaſticis beneficiis; ſequitur, quod ipſe ſacras prębendas, & eccleſiaſtica beneficia conſecutus eſt in locis, à quibus toto cœlo erat extraneus.

3. Sed rem adhuc dilucidius proſequamur: S. Hieronymus poſtquam Romæ moratus, ſcientias didicerat, Gallias peragravit, undè Romam revertens, paulò poſt Palęſtinæ iter arripuit, ibique per quadriennium in deſerto permanſit, à quo Antiochiam ſucceſſivè divertit, quæ nupèr fuerat in tres, aut quatuor factiones, ſeù ſchiſmata diſpertita, nàm ut ait Cardinalis Baronius, quot illic ſectę, tot etiam Epiſcopi eiſdem præfecti erant, nempè Arrianis Euzojus, Apollinariſtis Vitalis, Meletius verò, atque Paulinus Catholicis, ſchiſmate inter ſe diviſis. Ex illis ergò, qui tùnc inibi Epiſcopatum tenebant, S. Hieronymus adhæſit ei, quem comperit, communione cum Damaſo I. Romano Pontifice conſentire; iſque erat Paulinus, qui, & Hieronymum ſacro presbyteratus ordine inſignivit, hac expreſsâ conditione ordinem ſuſcipientem, ut nèc Antiochenæ affixus, nèc alteri cuilibet Eccleſiæ foret, ex hujuſmodi promotione, alligatus: ità enim ſuum Ordinatorem ſe aſſerit allocutum: *Nàm rogavi te ut ordinarer? Si ſic presbiterium tribuis, ut Monachum nobis non auferas, tu videris de judicio tuo? Sin autèm ſub nomine presbyteri, tollis mihi propter quod ſęculum dereliqui; ego habeo, quod ſemper habui; nullum diſpendium in ordinatione paſſus es* (*a*), quorum verborum ſenſum expendens Marianus Victorius, ità illum reddit, *ſi me ordinas presbyterum, ut Monachus ampliùs non ſim, hoc eſt eâ mente, ut animarum curę intendam, ego certè eundem habeo animum, quem ſemper habui, mihi ſcilicet tantùm, & Deo in propoſito Monachi vacare; adeò quod nihil ex hac ordinatione perdidi, & tu ſimilitèr, qui me ordinaſti, nullum diſpendium in me ordinando paſſus es* (*b*).

4. Optavit Paulinus Antiochenus S. Hieronymum ſuæ Eccleſiæ ſervitio mancipare, ſed ipſe reſtitit, ut innuimus (*c*). Optavit & Joannes Hieroſolymitanus Epiſcopus eundem Hieronymum, ac Vincentium, ſuę peregrinationis comitem, propriæ Eccleſiæ obſequio devincire, ſed ipſe reluctatus eſt, uti conicitur ex ejus apoſtrophe ad præfatum Joannem, *quod dicis te petiiſſe, ut ſubijcerentur Eccleſię Dei, & non ſcinderent eam, neque proprium ſibi facerent principatum, de quibus dicas, non ſatis intelligo. Si de me, & de presbytero Vincentio, ſatis multò dormiſti tempore, qui poſt annos tredecim nùnc excitatus hęc loqueris; ob id enim, & ego Antiochiam, & ille Conſtantinopolim, urbes celeberrimas deſervimus, non ut te in populis prędicantem laudaremus, ſed ut in agris, & ſolitudine adoleſcentię peccata deflentes, Chriſti in nos miſericordiam deflecteremus* (*d*). Optavit tandèm & S. Epiphanius Hieronymum in Monaſterio Eleutheropolitano ad exercitium presbyteratus inducere, ſed irrito conſilio, de quo in epiſtolâ ad Joannem Hieroſolymitanum: *cum enim vidiſſem, quià multitudo ſanctorum fratrum in Monaſterio conſiſteret, & ſancti presbyteri Hieronymus, & Vincentius propter verecundiam, & humilitatem nollent debita nomini ſuo exercere ſacrificia, & laborare in hac parte miniſterii* (*e*).

5. Idem S. Hieronymus cauſam Pauliniani ejus fratris, à S. Epiphanio, uti ſuperius diximus, ordinati, adversùs Joannem Hieroſolymitanum tuitus eſt (*f*) his, intèr cætera, in illum, verbis inſurgens, *ſin autem de Pauliniano tibi ſermo eſt; vides eum Epiſcopo ſuo eſſe ſubjectum, verſari Cypri, ad viſitationem noſtram interdum venire, non ut tuum, ſed ut alienum, ejus videlicet, à quo ordinatus eſt. Quòd ſi hic*

(a) *S. Hieron. ep. 61 ad Pammach vid. Baron. ann. 371. n. 12.*

(b) *Marian. Victor. Scholia in epiſtolam S. Hieron. 61.*

(c) *Card. Baron. ann. 378. num. 65.*

(d) *S. Hieron. epiſt. 61 ad Pammach.*

(e) *S. Epiph. epiſt. ad Jo: Hieroſol. 60. inter epiſtolas S. Hieron.*

(f) *Elias du Pin. Bibliot. to. 3. in Jo: Hieroſ.*

ſi hic etiam eſſe voluerit, & in exilio noſtro quietus in ſolitudine vivere, quid tibi debet, niſi honorem, quem omnibus debemus Epiſcopis? Fac à te ordinatum, idem ab eo audies, quod à me miſello homine ſanctæ memoriæ Epiſcopus Paulinus audivit. Num rogavi te, ut ordinarer? Si ſic presbyterium tribuis, ut monachum nobis non auferas, tu videris de judicio tuo (a) Bina profectò hæc exempla Hieronymi, & Pauliniani (ad ordines promotorum, in locis, ubineq; naturalitèr nati,neq;ſpiritualitèr per ſacrum Baptiſmum erant regenerati,nedùmq;extranei, & extradiœceſani, ſed & extraprovinciales,& extranationales erant,Europæi intèr Aſiaticos, Latini inter Græcos, & Syriacos) pari paſſu gradiuntur: nec dici poteſtutrumque, vel ex neceſſitate, vel aſſenſu eorum Ordinarii promotos, quippè uterque reluctans, & pænè invitus Sacerdotale munus accepit. Fatenteque Hieronymo, ſe nulli Eccleſiæ ſuum animum alligaſſe, & idem innuente de Pauliniano,quatenùs dicit, eum potuiſſe ab Epiphanio Ordinatore ſuo recedere,& ad ſolitudinem ſe conferre:potuiſſeque à Joanne Hieroſolymitano prȩveniri,& ad presbyteratum attolli;certè quot verbis diximus,ex facto.Pauliniani probari libertatem Eccleſiȩ,in admittendis ad ſacra beneficia etiam extraneis;totidem & ex factoD.Hieronymi,eadem libertas probatur.

(a) ſ.Hieron. ep. 61. ad Pammach.

6. Qui paritèr D. Hieronymus recenſet, & laudat translationem Alexandri Epiſcopi Cappadociæ in Ponto ad ſedem Hieroſolymitanam in Palȩſtinâ, his verbis, *Alexander Epiſcopus Cappadociæ, cum deſiderio ſanctorum locorum Hieroſolymam pergeret, & Narciſſus Epiſcopus ejuſdem urbis, jam ſenex, regeret Eccleſiam, & Narciſſo, & multis clericis ejus revelatum eſt alter â die manè intrare Epiſcopum, qui adiutor ſacerdotalis cathedræ eſſe deberet. Itàque rè iſtâ completâ, ut prædicta fuerat, cunctis in Palæſtinâ Epiſcopis in unum congregatis, adnitenteque ipſo, vel maximè Narciſſo, Hieroſolymitanæ Eccleſiæ cum eo gubernacula ſuſcepit* (b): quâ narratione attentâ, oportet unum ex his duobus inferri, vel D. Hieronymum eſſe mentitum, referendo ſucceſſum, qui non evènit: vel revelatores Cœlites falſum docuiſſe, inſpirando Narciſſo, & Clero Hieroſolymitano, ut ſibi adſciſcerent in Epiſcopum Alexandram Cappadocem, virum extraneum, & extranationalem, contrà jura, Divinum, naturale, & humanum, extraneos à beneficiis eccleſiaſticis repellentia, in ſententiâ Contradictorum: cum autem neutrum poſſit, vel pietate, vel veritate duce, affirmari, concludendum eſt, Divum Hieronymum, & Dogmate, & facto propriis, & cœleſti revelatione, & ſanctorum virorum exemplis, amplè probare libertatem Eccleſiæ in conferendo præbendas, Clericis extraneis, quȩ vigebat ſȩculo quinto, & cohærentèr vigere quoquè debet temporibus noſtris.

(b) ſ. Hieron. de ſcri. Eccl. in Alexand. c. 62

7. S. Joannes Chryſoſtomus, natione Syrus, patriâ Antiochenus, profeſſione Cauſidicus, mòx ſolitarius, deindè Presbyter, & demùm Epiſcopus (c). Vir apprimè doctus, & ſanctus, ac omni encomio major, qui obiit anno Chriſti 407. (d). Lectoratu, & Diaconatu à S. Meletio Epiſcopo Antiocheno ſuſcepto, Presbyteratum refugit, libroſque ſex de ſacerdotio conſcripſit, in quibus renitentiæ ſuæ rationem reddidit, & vivis coloribus eorum qualitates expreſſit, in quos ſacerdotale munus debet effundi (e). Uerùm aliquando *Presbyter, vel ab Evagrio* (f), *vel à Sanctæ Memoriæ Flaviano Epiſcopo conſecratur, invitus licet, ac multùm renitens*, inquit Palladius (g): Quo gradù adepto, ſe totum ſacræ prædicationi dedit, tanto verborum eloquio, ut indè nomen Chryſoſtomi ſit ſortitus, tantâque æſtimatione, ut reboante per orbem ejus famâ, à Conſtantinopolitanis in Epiſcopum ſit delectus (h). Non deerant in magnâ illâ Eccleſiâ diaconi, & presbyteri, aliorumque graduum fideles, epiſcopatu digni, nèc alii deerant toto niſu, licet non rectis modis, ad illas infulas aſpirantes, de quibus idem Palladius: *Pontificis ſolium electione fidelium adipiſci deſperantes, partim palatii obſident fores, alii munera potentibus tribuunt, alii populis genu poſito ſupplicant. Ad hæc plebs fidelis indignans, Regem piâ intentione ſollicitat, paſtorem peritum ſibi dari ſupplicitèr poſtulans* (i).

(c) Vid. Petr. Annati appar. ad poſit. Theol. l. 4. art. 24.
(d) Baron. ann. 407. num. 9.
(e) ſ. Jo: Chryſoſt. de ſacerd.
(f) Hiſtor. Tripart. l. 10. cap. 3.
(g) Pallad. Dialog. cap. 5.
(h) Socr. in hiſtor. Tripart. l. 10. c. 3.
(i) Pallad. in Dialog.

8. Sed renuente Arcadio Imperatore, Antiſtitem ex ſe ipſo deligere, Clerus, & po-

& populus Conſtantinopolitanus, poſtpoſitis cunctis propriç Eccleſiæ Clericis, & alumnis, in Chryſoſtomum Antiochię conſiſtentem, & ibi Vicarii generalis officio defungentem (*a*), ſuffragiis electionis intendunt, ac *poſtquàm populus, & Clerus ſuffragium ſuum contuliſſent, Imperator aſtipulatus fuit, & qui Chryſoſtomum adducerent, emiſit. Convocavit etiam Synodum, ut eâ ratione venerabiliorem redderet illius ordinationem.* Hæc Sozomenus (*b*). Obſiſtebant autèm ejus diſceſſui Antiochenſes, oportuitque, ut Cæſar auctoritate interpoſitâ, clandeſtinoque diſceſſu, Joannem Conſtantinopolim accerſiret: quo ad regiam urbem appulſo, Archadium Epiſcopos exoraſſe, ut illum in Antiſtitem conſecrarent, refert Theodoretus (*c*): ſed Theophilus Alexandrinus, ad hoc prę cęteris deputatus, omnem operam, ne conſecratio fieret, opponebat, eâ intentione, ut *Iſidorum Alexandrinum*, apud ſe presbyterali honore fulgentem, magnæ Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ præficeret (*d*). Tùnc Eutropius, pręcipuus Imperialis aulæ magiſter, Theophilo folium, in quo de plurimis accuſabatur, oſtendit, optione datâ, ut vel judicium ſuper illis ſubiret, vel Chryſoſtomum ordinaret (*e*), ſecundam partem ergò Theophilus prælegit, & ſic, vel invitus, Chryſoſtomum conſecravit. Servato tamèn cum eo quodam antipathiæ fomite, qui non niſi cum utriuſque vitâ finivit.

9. Dùm Eccleſiam Conſtantinopolitanam regeret Chryſoſtomus apud ſe habuit *Joannem Caſſianum*, vulgò Collatorem, quem & Diaconum ordinavit (*f*): hunc fuiſſe origine Scytham ponit Gennadius, dicens, *Caſſianus natus Scytha, Conſtantinopoli à Joanne magno Epiſcopo Diaconus ordinatus; apud Maſſiliam presbyter condidit duo monaſteria virorum, & mulierum, quæ uſque hodie extant* (*g*). Honorius Auguſtodunenſis fuiſſe Africum tradit (*h*). Holſtenius autèm vult eum ex Galliâ prodiiſſe, & provinciam Provinciæ, ſeù Narbonenſem ſecundam, patriam habuiſſe (*i*), quod & ex ſeipſo videtur indicare, ubi ait, *ad repetendam Provinciam noſtram, atque ad reviſendos parentes quotidianis animi æſtibus urgebamur* (*l*). Ab aliis dicitur, quod fuerit patriâ ex Athenis, quod Conſtantinopoli diaconatum, & Romæ presbyteratum acceperit (*m*). Alii aſſerunt, quod Conſtantinopoli in Ægyptum perrexit, ubi & vitam monaſticam adimplevit (*n*): indèque Maſſiliam profectus, ibidem ſacro presbyteratus ordine auctus eſt (*o*). Habuit pariter S. Joannes Chryſoſtomus apud ſe ipſum, *Serapionem Ægyptium*, quem Archidiaconatus honore decoravit, hicque fuit cauſa ingentium malorum, quæ in Eccleſiâ Conſtantinopoleos emerſerunt (*p*). Nàm inter cætera aliquandò Severiano Epiſcopo Gabalenſi pertranſeunti, Serapion ipſe cum ſederet non aſſurexit, quem contemptum ægre ferens Severianus, dixit, ſi Serapion Chriſtianus mortuus fuerit, Chriſtus non eſt homo factus. Hæc autem audiens Serapion, Severianum apud Chryſoſtomũ accuſavit, quod dixiſſet, Chriſtus non eſt homo factus, cæteris verbis ſilentio ſuppreſſis, undè Chryſoſtomus Conſtantinopoli expulit Severianum, eique tandèm vix reditum permiſit, Eudoxiæ Imperatricis pręcibus, quæ & ad ejus pedes puſillum Theodoſium filium, prò eadem rè ſupplicem inclinavit (*q*), exurgentibus hinc perſecutione, exilio, & funere ipſius Chryſoſtomi, ac totius Eccleſię Conſtantinopolitanę confuſione, quam idem Severianus, cum Antiocho Ptolemaidenſe, Acacio Beroeenſe, ac Theophilo Alexandrino, Chryſoſtomum perſequentibus, produxerunt (*r*).

10. Hæc quòad facta Chryſoſtomi. Quòad ejus doctrinam, jam ſuprà de Tertulliano agentes (s), adduximus verba, quibus populos ſuadet ad eleemoſynam, nedùm fidelibus; ſed etiam infidelibus, porrigendam: quod ſi infideles, extraneos ab Eccleſiâ, tàm patriâ, quàm fide, cenſuit eſſe illorum bonorum Eccleſiæ capaces, quę in eleemoſynam erogantur; multò magis in ſenſu fuit, quod fideles Clerici, qui Eccleſiæ indigenæ ſunt, fide, & ordine, ſi non ortu; ad perceptionem illorum fructuum eccleſiaſticorum, ſint admittendi, qui Cleri, & Clericorum ſunt alimoniæ deſtinati. Sed quoniàm fortè dicetur, opus Imperfectum 54. Homiliarum, ex quo præfata doctrina deprompta eſt, non eſſe Chryſoſtomi, cui attribuitur (*t*), ejuſdem auctoritati diutiùs non inſiſtemus. At negari non poteſt, quin

(a) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. part.2.l.2. cap 6.n.12.* §. Hæc.
(b) *Sozom.l.8.c.2.*
(c) *Theodoret. lib.5. cap.25.*
(d) Hiſtor. *Tripart. l.10. c.3. Baron. ann. 398.n.62.*
(e) *Socr. in hiſt. Tripart. loc. cit. du Pin. Bibl Eccl.to.3. in Jo: Chryſoſt.*
(f) *Jo: Trithem. de ſcript. Eccl. in Caſſian.*
(g) *Gennad. de vir. illuſtr. in Jo: Caſſian.*
(h) Honor. *Auguſtod. de ſcript. Eccl. in Jo: Caſſian.*
(i) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p.1. l.3 c.24.n.3.*
(l) *Caſſian. collat.24: cap.1.*
(m) *Ant. Baldaſſar. compendioſo Riſtretto &c. in Jo: Caſſian.*
(n) *Baron. an.404. num.78.*
(o) *Trithem. Bellar.* Honor. *Auguſtod. de ſcrip. Eccl. in Jo: Caſs.*
(p) *Socr in hiſt. Trip. l.10.c.3. circ. finem.*
(q) *Sozom. lib.8.c.10. Socr. lib.6.c.10.*
(r) *Baron. ann.404. n.12. 13.*
(s) *Vid. hic ſupr. ſec. 2.c.3.n.22.*
(t) *Bellarm. de ſcrip. Eccl. in Jo: Chryſ. Annat. appar. ad poſit. Theol. l.4. art.26.*

quin ſint Chryſoſtomi ſex libri de ſacerdotio, ſuperiùs memorati. In illis autem totus eſt, ut explicet qualitates, virtutes, & merita, quæ debent in Sacerdotibus effulgere; nuſquàm verò enumerat inter eas indigeneitatem, non omittendam profectò, ſi de jure divino, naturali, & humano eſſet, ut ſacerdotia, & conſequentèr etiam ſacerdotalis Ordo non niſi indigenis conferatur, juxta doctrinam Contradictorum. Clamat inibi adversùs Epiſcopos, *qui Eccleſiæ beneficia, & animarum curas hominibus minùs optimæ conſcientiæ, minùs prudentibus, & denique pueris ſæpè committunt* (*a*), clamat adversùs eos, qui *non immeritos ſolùm adlegunt, verùm etiàm idoneos eiiciunt, & juxtà peſtilens eſſe retur, utiles arcere, & inutiles intromittere* (*b*), prærogativaſque ætatis, prudentiæ, optimæ conſcientiæ, & idoneitatis, deſiderat in promovendis, ſed de indigeneitatis titulo conticeſcit: hoc non aliâ de causâ, niſi quià neque patriam, neque nationem, neque genealogiam, in rebus ſacris, in ordinibus ſuſcipiendis, in bonis demùm Eccleſiæ participandis, cenſuit attendendam.

(a) *S.Jo:Chryſ.l.2.de ſacerd.*

(b) *Idem loc.cit.*

11. Rè vera ſi S. Joannes Chryſoſtomus in eâ opinione verſatus eſſet, ut bonorum Eccleſiæ non niſi indigenæ compotes eſſe poſſent, quâ arrogantiâ ipſe, ritu Syrus, linguâ ignotus, natione Aſiaticus, patriâ Antiochenus, epiſcopatum Conſtantinopolitanum auſus fuiſſet ſuſcipere, nempè ad beneficium epiſcopale manus extendere, in urbe Europæâ ſitum, Græci ritus, linguæ alienæ, atque à propriâ manſione mille leucarum intercapedine ſeperatum? Quomodò diaconalem ordinem, & diaconalia ſtipendia ex fructibus Eccleſiæ auſus fuiſſet impertiri, Caſſiano Scythę, ſivè Africo, ſivè Gallo? Quomodò Archidiaconatum Conſtantinopolitanum tradere auſus fuiſſet Serapioni Ægyptio, ſicque toties juxtà ſenſum Contradictorum, & in sè, & in aliis legem divinam, naturalem, & humanam tranſgredi, collationem beneficiorum ad ſolos indigenas reſtringentem? Et ſi hęc agendo leges tranſgreſſus eſt, eccur ejus Adverſarii, nodum in ſcirpo quærentes, ut ei crimina imputarent, hoc tàm grave facinus omiſerunt? Quadraginta ſex articuli adversùs Chryſoſtomum fuerunt ab illius perſecutoribus cumulati (*c*), cur autèm extraneitatis in eo vitium ſilverunt, culpamque præterierunt, divinâ, humanâ, & naturali lege damnatam, in ſenſu Contradictorum?

(c) *Card.Baron.ann. 403.n.12.*

12. Rursùs Imperator, Populus, Clerus, Epiſcopi, ad electionem Chryſoſtomi concurrentes, nunquid omnes, hunc ad infulas provehentes, legem divinam, humanam, & naturalem calcarunt? *Theophilus* Alexandrinus, unus ex Eccleſiæ Patribus, geſtiens *Iſidorum Ægyptium*, presbyterum ſuæ Diœceſeos, in Conſtantinopolitanâ ſede locare; *Caſſianus*, & ipſe Pater, è Scythiâ, ſivè ex Africâ, ſivè ex Galliâ, diaconatum in Eccleſiâ Chryſoſtomi, monachatum in Ægypto, & presbyteratum in Maſſilienſi Eccleſia ſuſpiciens, nunquid legis divinę, naturalis, & humanæ, pedibus conculcatæ, pænas Deo, & hominibus, debuerunt? Abſit: ergò neceſſariò inferre oportet, Caſſianum, Theophilum, Epiſcopos, Imperatorem, Clerum, atque populum Conſtantinopolitanum, & ſuper omnes Chryſoſtomum, libertatem Eccleſiæ in conferendis beneficiis eccleſiaſticis agnoviſſe; cunctoſque ſuo facto probaſſe, licere beneficia extraneis impertiri; quibus etiam quinto ſæculo nedùm prębendas, ſed etiam ſacros ordines, licitum erat, ſinè ambiguitate, conferre. Quarè vigentibus adhùc in Eccleſiâ iiſdem juribus, quæ tùnc floruerunt, quòad largitionem rerum Eccleſiæ (licèt immutatis quòad ordinum collationem) concludendum remanet, Eccleſiam adhuc primęvâ illâ libertate potiri quòad beneficiorum diſtributionem, quà tunc pleniſſimè potiebatur.

13. Promotionem Chryſoſtomi, de Antiochenâ ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam, non ſolam dedit hoc Quintum Chriſti ſæculum, ſed geminatam, provectione *Neſtorii*, quæ ſic evenit. Siſinnio Epiſcopo Conſtantinopolitano viam univerſę carnis ingreſſo, perplures ex ejus Clero illam Sedem implere aſpirabant, factionibus autèm hinc indè ſupèr hoc excitatis, *viſum eſt Imperatori*, ait Socrates, *proptèr homines, inanium rerum appetentes, neminem ex illa Eccleſiâ, licèt*

multi

multi Philippum; *quamplures Proclum deſignatum cuperent*, *ad epiſcopatum illum eligere*, *ſed advenam Antiochenum accerſire* (*a*). Erat *Proclus* presbyter magnæ Eccleſiæ Conſtantinopoleos, à Siſinnio Cyzicenorum Epiſcopus ordinatus (*b*). Erat *Philippus* ejuſdem Eccleſiæ paritèr presbyter, patriâ Sidenſis, plurium voluminum ſcriptor, quibus hiſtoriæ Chriſtianæ titulum intulit (*c*). Theodoſius ergò Imperator, ſanctitatis, & doctrinæ memor, quam ex Eccleſiâ Antiochenâ, Joannes Chryſoſtomus ſecum duxerat; ex eâdem Eccleſiâ novum Antiſtitem mutuare decrevit, auditâque famâ *Neſtorii Germanicienſis*, Nepotis Pauli Samoſateni (*d*), eundem Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ præfecit, *tamquàm ad docendum populum admodùm accommodatum* (*e*), quem voto reſponſurum, nemo dubitavit, dùm in primâ concione illum audivit ſic Cæſarem alloquentem, dà mihi ò Imperator terram hæreticis vacuatam, & ego tibi Cælum reddam: tù hæreticos extirpa, & ego tibi delendis Perſis adſtabo (*f*). Sed citò ejus hypocriſis ſpem cunctorum fefellit, Maternitate Deiparæ, per Anaſtaſium primò presbyterum, deindè per Doſitheum Epiſcopum impugnatâ, & per ſe ipſum tandèm contumaciſſimè vellicatâ; undè Neſtorianorum hæreſis erupit, quæ cauſam dedit Concilio generali Epheſino (*g*), & uſque adeò diffuſa eſt, ut per totam Aſiam, ac remotiſſimas ejus regiones, ſe latiùs explicaverit, & nùnc etiam tria centena millia familiarum circitèr per eadem loca, in illâ pertinacitèr perſeverent (*h*).

14. An in utroque Antiſtite deligendo, Neſtorio ſcilicèt, atque Chryſoſtomo, tàm Arcadius, quàm Theodoſius Cæſares re vera ex ſe ipſis ſolis proceſſerint, an verò Cleri quòque, ac populi vota conquiſierint, parùm refert: probabiliſſimum eſt ipſum Clerum, & Populum electionibus præfatis, vèl nihil, vèl parum cooperatos eſſe, & non niſi arbitria Principum eſſe ſecutos. Verùm, quidquid de hoc ſit, unum eſt, tùnc in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ non defuiſſe viros Epiſcopalis dignitatis capaces, quippè, ut ait Balſamon, hoc *Conſtantinopoli locum non habet*, *proptèr multitudinem Cleri ipſius*, *& quod nulla omninò ſit eorum penuria* (*i*). Quarè tùm prò inferioribus beneficiis, tùm prò ſupremo Patriarchatus honore, non eſt credibile, quod nèc tùnc, nèc unquàm defecerint Clerici idonei, prout de facto cùm promotus eſt Chryſoſtomus, plurimi infulas affectabant, ut ex Palladio indicavimus (*l*): & paritèr cùm Neſtorius electus eſt, vota populi, & Cleri partìm Philippum, & partìm Proclum Antiſtitem peroptabant, ambo extraneos, & quorum poſtremus Cyzici Epiſcopus, ad ſedem tandem illius regię urbis poſtmodùm eſt promotus. Si autèm de jure divino eſt, de naturali, & humano, ut eccleſiaſtica beneficia non niſi indigenis conferantur (ut autumant Contradictores) mirùm eſt, quod, poſtpoſitis Clericis Conſtantinopolitanis, ibi utrâque vice ſit electus extraneus: mirùm quoque, quod ab ipſis, à quibus agebatur, ut clericus ex illâ Eccleſiâ præeligeretur, oculi non ſint conjecti, niſi in Proclum, & Philippum, quorum alter ortus Sidæ, alter jam provectus ad Sedem Cyzicenam; vèl quando presbyteratum ſuſceperant, vèl quando prò Patriarchatu obtinendo Eccleſię Conſtantinopolitanę candidati fuerunt, vel meliùs, utràque vice, ibi erant extranei.

15. Porrò obſiſtentibus juribus Divino, naturali, & humano, viris extraneis, uti ſupponunt Contradictores; quatenùs etiam in Clero Conſtantinopolitano nullus tùnc adfuiſſet idoneus, quod non conceditur, nec eſt credibile; oportebat, quod, mortuo Nectario, non Chryſoſtomus Antiochenus: & mortuo Siſinnio, non Neſtorius Germanicienſis, extranei, extraprovinciales, & etiam extranationales, præficerentur illi ſedi; ſed quod aliquis laicus diœceſanus regiæ ipſius urbis eligeretur in Præſulem: deficientibus enim clericis, ſuccedebant laici in jure indigenatus: nàm cum privilegium indigenatus à Contradictoribus competere dicatur Communitati fidelium componentium Eccleſiam, hanc verò non tàm clerici componant, quàm laici; certè in defectum primorum, ſuccedebant ſecundi. Et quià pluriès ex laicis Patriarcha, tùm anteà, tùm poſtmodùm eſt ele-

(a) *Socr.l.7.c.29.*
(b) *Baron. an. 426. n.2.*
(c) *Socrat.l.7.c.26. & 27.*
(d) *Baron. an. 428 n.20.*
(e) *Socr.l.7.c.29.*
(f) *Socr. loc.cit.Baron.an.428.n.21.*
(g *Ex Act. Concil. Epheſin.1.*
(h) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl.diſcipl.p.1.l.1.c.24.n.9.*
(i) *Balſam. ad Nomoc. Photii c.26. vid. ſupr.Sæc.4.c.7.n.20.*
(l) *Pallad.in Dialog.*

ctus; Nectarius enim erat laicus (*a*): Paulus erat laicus (*b*): Tharaſius erat laicus (*c*): Photius erat laicus (*d*); certè in dictis caſibus Neſtorii, & Chryſoſtomi, deficientibus Clericis idoneis, eligendus erat Prçſul ex laicis: nec eſt credibile, quod ex plurimis centenis millium laicorum, quibus & urbs, & diœceſis Conſtantinopolitana conſtabat, nullus omninò adeſſet idoneus. Tantòque magìs eligendus videbatur laicus, quantò, ſecundùm Contradictores, præficiendus eſt eccleſiaſticis beneficiis potiùs vir mediocris ſufficientię, dummodò indigena, quàm majoris habilitatis, extraneus.

16. Undè in eâdem ſententiâ Contradictorum, quamvìs Neſtorii nomen per totum Orbem eſſet notiſſimum, quamvìs Chryſoſtomus *notis ob experientiam, ignotis ob famam tùm eruditionis, tùm virtutis per univerſum Romanorum Imperium clarus eſſet*, ut inquit Sozomenus (*e*); Adhùc præferendi erant illis clerici, quinimò & laici, etiam mediocris ſufficientiæ, dummodò indigenæ, magìs, quàm utrumque extraneum accerſire. Sed quià hæc ratio indigenatus commentitia eſt, fabulatoria, & inanis, nec unquàm in Eccleſiâ Dei habita prò re de prçcepto, neque uti de jure Divino, naturali, vel humano; ideò tàm Arcadius, quàm Theodoſius Imperatores, tàmque Clerus, quàm Populus Conſtantinopolitanus, in eligendis Præſulibus Regię illius Urbis, non eam unquàm attendendam eſſe cenſuerunt, ſed modò in Philippum, modò in Proclum, modò in Chryſoſtomum, modò in Neſtorium, modò in plurimos alios ſuprà recenſitos extraneos intenderunt: Omneſque adeò numeroſis, ac repetitis factis, nos uberrimè docuerunt, quintò Chriſti Sæculo, liberam fuiſſe Eccleſiam in Præſulum, electione; tamque beneficiorum Presbyteralium, quàm Pontificalium, ac aliorum, cujuſcumque ſint generis, extraneos eſſe ſinè ambiguitate capaces.

17. *S. Auguſtinus*, natione Afer, patriâ Tagaſtenſis, profeſſione Rhetor, & Academicus, Religione primò Manichęus, & deindè Catholicus fecit (*f*), Mediolani à D. Ambroſio baptizatus (*g*), & Hippone à Valerio Epiſcopo presbyteratu inſignitus, ejuſque demùm viventis Coadiutor, & defuncti, in Epiſcopatu ſucceſſor (*h*): Vir vitæ ſanctitate, ingenii felicitate, & doctrinæ prçcellentiâ, nulli ſecundus: quem *virum ſanctum, & eloquentem*, D. Hieronymus nuncupavit (*i*): *Lucernam dignè poſitam ſuper candelabrum*, S. Paulinus (*l*): *ſtrenuiſſimum Gratię propugnatorem*, venerabilis Beda (*m*): *indutum virtute ex alto*, S. Fulgentius (*n*): *Doctorem eximium*, Caſſiodorus (*o*): *ſolem in Eccleſiâ refulgentem*, S. Antoninus (*p*): *Divinâ eruditione mirabilem*, Eugippius Abbas (*q*): ac demùm Prudentius Trecenſis, *virum omnium ſinè dubitatione doctiſſimum* (*r*). Hic in vaſto mari ſuorum operum pluries, pluraque dixit concinnè ad rem noſtram ſpectantia. Sed quià impoſſibile eſt hìc ſummatìm cuncta perſtringere, pauca, quę ſequuntur, ſufficiat allegaſſe, ex libro de opere Monachorum deprompta.

18. Erant in Africa, & præſertim apud Carthaginem perplura Monaſteria, ad quæ ait conſueviſſe concurrere viros indecumque confluentes, nonnulli divites, & magnates, *qui relictâ, vel diſtributâ, ſive amplâ, ſive qualicumque opulentâ facultate, inter pauperes Chriſti piâ, & ſalubri humilitate numerari voluerunt* (*s*): Alii *ex conditione ſervili, vèl etiam liberti, vèl propter hoc à Dominis liberati, ſive liberandi, & ex vita ruſticanâ, & ex Opificum exercitatione, & plebejo labore, tantò utique feliciùs, quantò fortiùs educati, qui ſi non admittantur, grave peccatum eſt* (*t*). Patet ex his, quod ad Monaſteria extranei cum indigenis: liberi cum ſervis: ac ruſtici, atque Opifices, unâ cum Divitibus, & Magnatibus admittebantur: Et nedùm Africani, ſed etiam Europæi ad Monachatum inibi exercendum adproperabant, non ſecùs, ac Africani extra nativam regionem, ad Monachatum ſuſcipiendum pergebant, quemadmodum ex actis D. Fulgentii patet (*u*). Certum eſt quoquè, quod Monachatum profitentes ſunt totidem beneficiati, qui præbendas Monachales victus, & veſtitus, à Monaſterio percipiunt; quod paritèr inter beneficia eccleſiaſtica numeratur (*x*). Si autem *grave peccatum* eſſe cenſuit

(a) *Sozom. l.7.c.10.*
(b) *Baron. an.684. n.8.*
(c) *Baron. anno 784. n.4.*
(d) *Nicet. in vit. S. Ignatii Conſtantinopolitani.*
(e) *Sozom. l.2.c.2.*
(f) *S. Aug. Confeſ. lib.5.*
(g) *Idem cont. Julian. l.1.c.9.*
(h) *Poſſid. vit. S. Aug. c.8.*
(i) *S. Hieron. l. 3. dialog. cont. Pelag. in fin.*
(l) *S. Paulin. Ep.31. ad Auguſtin.*
(m) *Beda præfat. in Cantic.*
(n) *S. Fulgen. l.2. de verit. Prædeſtin.*
(o) *Caſſiod. Divin. lect. c.22.*
(p) *S. Antonin. 2. par. hiſt. tit.18.*
(q) *Eugip. præfat. Collectan. ex lib. S. Auguſt.*
(r) *Pruden. Trecenſ. epiſtola ad Hincm. & Pardulum.*
(s) *S. Auguſt. tom.3. de Oper. Monac. l.un. c.25.*
(t) *Idem ibi c.22.*
(u) *Vit. S. Fulgent. c. 1.8.12.14. &c.*
(x) *Fagnan. in c. recolentes n. 43. de ſtat. Monach. lib.3.*

ſuit Auguſtinus, prefatos extraneos paritèr, àc indigenas, Monachatum petentes, ad Monaſteria non admittere; jam patet, quod ipſe in ſenſu fuit, & ſuo tempore, quintò Chriſti Sęculo, hęc in Eccleſiâ viguit opinio, ac ſententiâ, quod eccleſiaſtica beneficia liceret clericis etiam extraneis impertiri.

19. Pergit deindè S. Doctor, & commonet monachos, ut manuali operi incumbant, ſi poſſunt: nec ſibi blandiantur, quod volatilia cœli, & lilia agri abſque opificio ſubſiſtant; quippè alia eſt ratio vitæ hominum, & alia volatilium, vel vegetantium: perpendantque, quod ipſi Apoſtoli labore manuum ſibi victum quærebant: & hinc indè opes, ac pecunias, atque bona ex variis locis colligebant, quæ Chriſtianis, alibi conſiſtentibus, & inopiâ laborantibus tranſmittebant, hocque ſolo iutuitu, *ea accipiebant ad ſupplendas neceſſitates ſanctorum per ſe afferenda, vel diſtribuenda indigentibus* (*a*). Eniteſcit in his verbis charitas, quâ cuncti Chriſtiani, & multò magis Clerici, univerſi orbis, ſe debent, ſine nationum diverſitate, complecti, ut de bonis Eccleſiæ indiſcriminatim participent, & communes habeant opes Chriſto dicatas, atquè undecumquè obſequio Domini deſtinatas, in cujus ſortem votis communibus ſunt vocati. Hac enim charitate actus Paulus Apoſtolus, pecunias in variis locis collectas, indigentibus ad loca longè diſſita tranſmittebat: uti communes, non uti locales, nec quidquam diſtinguens intèr incolam hujus, vel illius Regionis.

(a) *S. Auguſt. de Oper. Monach. c. 16. in med.*

20. Proſequitur ſucceſſivè Auguſtinus, & quærit quid agendum, cum quis poſt collatas uni monaſterio ſuas opes, aliud petit cœnobium, ibique vitam monaſticam profitetur, & reſolvit, quod *non attendendum eſt in quibus monaſteriis, vel in quo loco, indigentibus fratribus quiſque id, quod habebat impenderit, omnium enim Chriſtianorum una Reſpublica eſt, & ideò quiſquis Chriſtianis neceſſaria ubilibet erogaverit, undecumquè etiam ipſe, quod ſibi neceſſarium eſt, accipit, de Chriſti bonis accipit, quià, & ubicumque, & ipſe talibus dedit, quis niſi Chriſtus accepit* (*b*)? En Monachum ab uno ad aliud Cœnobium tranſeuntem, à quorum alterutro neceſſario erat extraneus. Poſtquam enim ſe applicuerat primo, & opibus, & animo ibi adfixis, factus erat ipſius cœnobii indigena, & filius; relictis inibi bonis, pergit ad ſecundum cœnobium, à quo erat extraneus, nec niſi corpus, & animum illuc portat, præbendam tamen monachalem ei decernitur eſse debitam, nempè victum, & veſtitum, ac quidquid eſt ſuo uſui neceſſarium, quià quiſquis divino ſervitio per monachatum ſemèl ſe alicubi mancipavit, *undècumque etiam ipſe, quod ſibi neceſſarium eſt accipit, de Chriſti bonis accipit*. Convincitur ex hoc, bona ſemèl Eccleſiæ delata, ſivè ad uſum Clericorum, (nàm utrobique una, & eadem ratio eſt) omnibus monachis, & reſpectivè Clericis, undècumque veniant, undècumque ſint nati, commuuitèr eſſe debita, quià una eſt tota Eccleſia, una omnium ejus membrorum communio: bona eccleſiaſtica ſunt bona Chriſti, & uti talia cunctis in monachali, vel reſpectivè in Clericali ſtatu Chriſto famulantibus, undècumque ortum duxerint, ſunt communia, ſicque per doctrinam D. Auguſtini, excluditur ſuppoſita neceſſitas naturalitatis, & indigenatus ad participandum de ſacris præbendis, & eccleſiaſticis beneficiis.

(b) *S. Aug. l. un. de Oper. Mon. c. 25. to. 3.*

21. Sed adhùc clariùs ex geſtis Divi Auguſtini, ſententiæ noſtræ firmitas roboratur. Nàm poſtquàm ipſe, fide ſuſceptâ, in ſtatu adhùc laicali ſubſiſtebat, gnarus ſe à pluribus Eccleſiarum Pręſulibus exoptari, ſolebat, inquit Poſſidius, *Laicus ab illis tantùm Eccleſiis, quæ non haberent Epiſcopos, ſuam abſtinere præſentiam* (*c*). Voluit D. Ambroſius, primus omnium, virum, à ſe baptiſmate regeneratum, Clero ſuæ Eccleſiæ conſerere, at ei reſtitit Auguſtinus, ut ipſe de ſe narrat. In patriam ergò regreſſus eſt, cumque indè Carthaginem perrexiſſet, S. Aurelius Epiſcopus Carthaginenſis, in illum ſimili voto perlatus eſt, cujus paritèr Auguſtinus conſilium irritum reddidit (*d*): Hipponam demùm divertens, ac ad colloquia S. Valerii, natione Græci, Epiſcopi tunc Hipponenſis, admiſſus, invenit eum anxium, ut ſe ad illam Eccleſiam, ſacrorum ordinum collatione,

(c) *Poſſid. vit. S. Aug. c. 3.*

(d) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 2. n. 2.*

pertraheret: quod licèt ipſe onus refugeret, attamèn, Cives Hipponenſes, audito Valerii conſilio, *Auguſtinum tenuerunt, Epiſcopo ordinandum intulerunt &c. & factus eſt Presbyter &c.* (*a*) Piè aliquandò de his indoluit Auguſtinus, ſibique apud Hipponam vim factam conqueſtus eſt, quâ in patriâ non eſt actus, *cum Eccleſia Tagaſtenſis, quæ carnalis patria mea eſt, Clericatum mihi non impoſuiſſet; quandò potuerunt Hipponenſes, habendum invaſerunt* (*b*): Sed quià tandèm talem Dei eſſe voluntatem agnovit, Hipponenſium votis acquievit: nihilominùs quandoquidem illum, jam presbyteratu perauctum, adhuc aliæ Punicæ Eccleſiæ ad ſe trahere ſatagebant, Valerius *metuere cœpit nè ab alia Eccleſia ſacerdos probatus ad Epiſcopatum quæreretur, & ſibi auferretur* (*c*), idcircò eum ſibi ſucceſſorem in cathedrâ Hipponenſi, populo in idem conſpirante delegit, *ad majorem*, ſcripſit D.Paulinus Romaniano, *ad majorem Dominici muneris gratiam, novo more profectus ità conſecratus eſt, ut non ſuccederet in cathedrâ Epiſcopo, ſed accederet: nàm incolumi Valerio Hipponenſis Eccleſiæ Epiſcopo, Coepiſcopus Auguſtinus eſt: & beatus ille ſenex, cui puriſſimam mentem nulla unquam liventis invidiæ macula ſuffudit, dignos, ſui cordis pace, nunc ab Altiſſimo fructus capit, ut quem ſucceſſorem Sacerdotii ſui ſupplicitèr optabat, hunc mereretur tenere Collegam* (*d*).

22. Erat extraneus Mediolani Auguſtinus: erat extraneus apud Carthaginem: erat extraneus apud Hipponam, & tamen hic, atque alibi ab Epiſcopis ordinandus conquirebatur. Quid plura? Ipſe Auguſtinus, Epiſcopatu Hipponenſi totalitèr jam adepto, S. *Pinianum* Romanum, virum Conſularem (*e*), per Africam itinerantem, dùm Hippone aliquantò conſiſteret, populuſque illum in presbyterum inibi ordinandum depoſceret, ſacerdotio protinùs inſigniiſſet, niſi Pinianus ipſe obſtaculo interpoſito, ſe *invitum ordinari non poſſe clamaſſet* (*f*); de quo poſtmodùm ſucceſſu, ipſemet Auguſtinus literas ad Alipium, & ad Albinam quoque direxit (*g*). Quadam paritèr vice à viro pravorum morum interpellatus, ut eum Clericatu inſigniret, vel ut interponeret ſua officia, ad hoc ut ab alio Epiſcopo, ad ſimilem proveheretur honorem, abnuit Auguſtinus, non de ſuâ, nec de alteriùs Epiſcopi ambigens poteſtate, ſed de ſolâ benemerentiâ poſtulantis diffidens, *cum promoveri*, inquit, *in clericatu, ſivè illic per me, ſivè alibi per literas meas, vehementiſſimè conaretur, ego autem nullo modo adducerer ei homini, de quo tantum mali exiſtimarem, manus ordinationis imponere, aùt per commendationem meam alicui fratri meo eum ſubintroducere &c.* (*h*) Habuit demùm in ſuâ Diœceſi D. Auguſtinus celebre monaſterium, in quo Cleri ſui formabat mores, & Eccleſiæ Hipponenſis profectui, ac ſanctitati operam dabat: cujus glorioſi inſtituti, ac probitatis degentium in eo Clericorum, famâ per Africam crebreſcente, Eccleſiæ Punicæ indè ſibi accipere clericos, & Epiſcopos inceperunt: ipſoque Auguſtino vivente, decem ejus alumni totidem Eccleſiis in Epiſcopali culmine ſunt præfecti; *Proficiente*, ait Poſſidius, *doctrinâ divinâ ſub ſancto Auguſtino, in monaſterio Deo ſervientes Eccleſiæ Hipponenſi clerici ordinari cœperunt &c. Ac deindè innoteſcente ſanctorum Servorum Dei propoſito, continentia, & paupertate profundâ, ex monaſterio, quod per illum eſſe, & creſcere cœperat, accipere Epiſcopos, & Clericos pax Eccleſiæ, atque unitas, & cœpit primò, & poſteà conſecuta eſt. Nàm fermè decem Auguſtinus Eccleſiis dedit* (*i*).

23. Habemus ergò hic ſex Patres, dignitate, & ſanctitate percelebres, uno ore opinioni, quam tueri nitimur, aſſentientes, unoque calamo ſententiæ noſtræ ſubſcribentes: hi ſunt *S. Ambroſius* Auguſtinum Punicum in Italia, Tagaſtenſem Mediolani, peroptans ſacris ordinibus decorare. *S. Aurelius* Carthaginenſis idem de Auguſtino, prò ſuâ Eccleſiâ, ſatagens adimplere. S. *Valerius* Græcus, Eccleſiam Hipponenſem in Africâ quoad ſe ſuſcipiens, & Auguſtinum extraneum ordinatione præveniens, ut & presbyterum in clero, & vivens Coadiutorem, & obiens haberet in ſua cathedrâ ſucceſſorem. *S. Pinianus* ab Auguſtino ad Clerum Hipponenſem vocatus, nèc de illius poteſtate dubitans, ſed ſe non poſſe invitum ordi-

ordi-

(a) *Poſſid. in vita S. Auguſt.*

(b) *S. Aug. epiſt. 225.*

(c) *Poſſid. loc. cit. c. 8.*

(d) *S. Paulin. epiſtola ad Romanian. 36. inter epiſtolas S. Aug.*

(e) *Baron. an. 385. n. 5.*

(f) *Idem anno 409. n. 17.*

(g) *S. Auguſt. epiſtola 225.*

(h) *S. Aug. ep. 137.*

(i) *Poſſid. vit. S. Aug. c. 11.*

ordinari conclamans. *S. Alipius* Tagaſtenſis prò Piniano apud Auguſtinum interveniens, nè Hippone ad Presbyteratum promoveretur, facultatem Ordinatoris agnoſcens, ſed Ordinandi reluctantiæ, ſua quoque officia conjungens. Ipſe demùm *S. Auguſtinus*, & dogmate, & factis prò extraneorum cauſâ perorans: accipiendo nempè Epiſcopatum Hippone, ubi erat extraneus: Pinianum ſuo clero inſerere geſtiens, qui paritèr ibi erat extraneus: Clericatum negans, & officia commendationis apud alios Epiſcopos impertiri recuſans viro petenti, non quià extraneus, ſed quià malis moribus eſſet præditus: Stipendia monachalia danda eſſe decernens monacho, alteri cœnobio pridèm addicto: Ex ſuo tandèm monaſterio Clericos, & Epiſcopos aliis Eccleſiis impertinens, à quibus erant extranei. Hi ſex, inquam, Patres, ſeù ſancti viri, & dictis, & factis, uniſonâ conſenſione definiunt, poſſe extraneos, tàm ſacris ordinibus, quàm beneficiis eccleſiaſticis inſigniri, cùm ſecundùm Contradictores, idem ſemper eſſet olìm ordines, & beneficia nanciſci: ſubſiſtente nùnc etiam normâ illorum temporum, quoàd bonorum Eccleſiæ diſtributionem; licèt quoad ordinum ſuſceptionem, aliam methodum ſacri canones, ſucceſſivè conditi, definiverint.

24. Nec dicatur S. Auguſtinum, non ſpontè, ſed neceſſitate impellente, populoque vim faciente fuiſſe promotum, quippè nulla neceſſitas ſupponi poteſt in eo, qui invitus, lacrymans, & de vi ſibi factâ conqueritur: *vis mihi facta eſt*, inquit, *merito peccatorum meorum. Nam quid alium exiſtimem neſcio, ut ſecundus locus gubernaculorum mihi traderetur, qui remum tenere non noveram* (a): & fuſiùs S. Poſſidius, *compulſus, atquè coactus ſuccubuit, & Epiſcopatus curam, ac majoris loci ordinationem ſuſcepit &c. Ubertim eo flente, cum majori conſideratione intelligeret, & gemeret, quàm multa, & quàm magna ſuæ vitæ pericula de regimine, & commendatione Eccleſiæ impendere, ac provenire ſpectaret, atquè ideò fleret* (b). Nec S. Valerius Hipponenſis Auguſtinum ad ſuam traxit Eccleſiam, & ſibi ſucceſſorem conſtituit, ex neceſſitate, aut inopiâ, quam pateretur clericorum, ſed ex quadam piâ æmulatione, quâ *metuere cœpit nè ab aliâ Eccleſiâ Sacerdos probatus ad Epiſcopatum quæreretur, & ſibi auferretur* (c).

(a) *S. Aug. ep. 148.*
(b) *Poſſid. vit. S. Aug. c. 4.*
(c) *Idem loc. cit. c. 8.*

25. Vis autèm populi, & ſi in pietatis potiùs vehementiam reſonans, quàm in violentiæ illicitæ contumeliam, non juſtificaſſet ordinationem Auguſtini, ſi ei tamquàm extraneo canones obſtitiſſent. Nàm ſicuti non potuiſſent S. Valerius, neque S. Auguſtinus, etiam vì populi urgente, furari, fornicari, occidere, blaſphemare, quià hæ ſunt actiones divino, naturali, & humano jure prohibitę, quarum malitiam, vis populi non excuſat; ità nec potuiſſent conferre, & reſpectivè ordines ſacros ſuſcipere, contemptâ extraneitate, ſi extraneo ordines conferre, & cum ordinibus ſtipendia ſacra, ſeù eccleſiaſtica beneficia impertiri, fuiſſet crimen divino, naturali, & humano jure prohibitum, uti decantant Contradictores: *Docendus eſt populus, non ſequendus*, ſcripſit Cæleſtinus PP. I. Epiſcopis Apuliæ, atquè Calabriæ, *noſque ſi neſciunt eis quid liceat, commonere, non his conſenſum præbere debemus* (d). Stat ergò veritas hucuſque per nos aſſerta: integraque Eccleſiæ libertas in diſtributione beneficiorum ſivè extraneis, ſivè indigenis, ex dictis paritèr, & ex factis D. Auguſtini, pleniſſimè comprobatur: illius proindè calculum, meritò ſententiæ noſtræ copulamus, ejuſdemque etiam voto libertatem ipſam tuemur. Sed de D. Auguſtino redibit ſermo infrà in diſſolutione objectionum (e).

26. *S. Paulinus*, natione Aquitanus (f), patriâ Burdegalenſis (g), ſivè Hebromagienſis (h), profeſſione Poeta (i), dignitate Senator, & Conſul (l), atque Romanæ urbis Præfectus (m), indè presbyter, ac demùm Epiſcopus Nolanus: vir doctrinâ, ſanctitate, & in pauperes charitate præclarus fuit (n), à SS. Hieronymo in Oriente, Auguſtino in Africâ, Ambroſio in Italiâ, Proſpero, & Eucherio in Galliâ, plurimis laudibus celebratus (o), qui obiit anno Chriſti 431. (p). Hic à Delphino Burdegalenſi, ubi erat educatus, Epiſcopo ſacris undis baptiſmalibus madefactus (q), cum monachatum profiteretur (r), & aliquandò apud

(d) *Cæleſt. PP. I. ep. 3. c. 3.*
(e) *Vid. infra to. 3. c. 8. n. 1.*
(f) *S. Ambroſ. ep. 36. Auſon. ep. 2.*
(g) *Baron. anno 394. n. 78.*
(h) *S. Paulin. ep. 5. ad Sever.*
(i) *Auſon. epiſtola 20.*
(l) *Idem epiſt. 2. & 24.*
(m) *Baron. an. 394 n. 82.*
(n) *S. Greg. dialog. l. 3. Baron. an. 431 num. 192. & an. 394. n. 72. & 92.*
(o) *Petr. Annati appar. ad Poſitiv. Theol. l. 4. art. 29.*
(p) *Uran. vit. S. Paulin. ap. Surium 22. Jun.*
(q) *Vit. S. Paulin. p. 1. §. pueritiam, eſt poſt ejus opera.*
(r) *Ibidem par. 2. §. ſed hic.*

apud Barcinonem verſaretur, à Lampio Barcinonenſi ad ſacrum Presbyteratus ordinem eſt aſſumptus, reluctans, & expreſsè proteſtans, ſe nequè illi, nequè alteri Eccleſiæ, velle affigi, ſed ſemper in ſuâ nativâ libertate integralitèr permanere. Rem totam aureo ſuo calamo, in epiſtolâ ad Amandum, ipſe deſcribit: *Cum prò meritorum meorum conſcientiâ recuſarem, vel potiùs non auderem recipere, ego vermis, & non homo, vi ſubitâ invitus, quod fateor, adſtrictus, & multitudine ſtrangulante compulſus, quamvìs cuperem calicem ipſum à me tranſire, tamen neceſſe habui dicere Domino, verùm non mea voluntas, ſed tua fiat. Cum præſertìm ipſum de ſe Dominum dixiſſe legerem, filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare* (*a*).

27. Expreſsè autem proteſtatum fuiſſe Paulinum, ſe Barcinonenſis Eccleſiæ abſolutè nolle affixione vinciri, imò & nullius omninò Eccleſiæ ſe velle vinculis alligari, ipſe de ſe ſcribit ad Severum: *Ea conditione in Barcinonenſi Eccleſia conſecrari adductus ſum, ut ipſi Eccleſiæ non alligarer in Sacerdotium Domini, non etiam in locum Eccleſiæ dedicatus* (*b*). Barcinone poſt annum, Romam proficiſcens Mediolanum appulit (*c*), vel, ut aliis placet, Florentiæ S. Ambroſium inviſit (*d*), qui eum in Mediolanenſem Clerum cooptare ſategit, ut illum aliquandò haberet ſui Sacerdotii ſucceſſorem. *Quod mihi indicaſti*, ſcribit ad Alipium, *jam de humilitatis meæ nomine apud Mediolanum te didiciſſe, cum illic initiareris, fateor curioſiùs me velle condiſcere, ut ex omni parte noverim, quò magis gratuler, ſi à ſuſpiciendo mihi patre noſtro Ambroſio, vel ad fidem invitatus es, vel ad ſacerdotium conſecratus, ut eundem ambo habere videamur auctorem, nàm ego, & ſi à Delphino Burdigale baptizatus, à Lampio apud Barcinonem in Hiſpaniâ per vim inflatæ ſubitò plebis ſacratus ſim, tamèn Ambroſii ſemper, & dilectione ad fidem nutritus ſum, & nunc in ſacerdotii ordine confoveor. Deniquè ſuo me Clero vendicare voluit, ut etsì diverſis locis degam, ipſius presbyter cenſear* (*e*). Romam ſubindè perrexit, ubi Siricii Papæ animum parum in ſe acclinem expertus, improbantem ſubitam laicorum in ſacerdotes promotionem (*f*), aliquorumque ex Clero paſſus invidiam, utrorumque irritamenta declinans, ad Fundanos ſe contulit, ubi & Eccleſiam ædificavit (*g*): Mox in agro Nolano conſtitit, undè tandèm ad illius urbis viduatas infulas eſt promotus (*h*). Infeſtum inquam habuit Siricium Papam, de quo ad Severum ſcripſit, *pleniùs indicare poterunt conſervi noſtri pueri tui, quantum nobis gratiæ Dominicæ detrimentum faciat Urbici* (ideſt Siricii) *Papæ ſuperba diſcretio* (*i*), Sed tantundem ſibi benevolum, & fautorem expertus eſt Anaſtaſium Pontificem ſucceſſorem, qui de eo in Campania conſiſtente, Epiſcopis illius tractus, literas commendatitias direxit, & eum ad limina Apoſtolorum proficiſcentem *blandè, & honorificè accepit* (*l*).

(a) *S. Paulin. epiſt.* 23.
(b) *Idem epiſtola* 6. *ad Severum.*
(c) *Baron. an.* 394. *n.* 88.
(d) *Elias du Pin. Bibliothec. Eccleſ. to.* 3. *in S. Paulin.*
(e) *S. Paulin. ep.* 45. *ad Alipium.*
(f) *Vit. S. Paulin. p.* 26. *Mediolano poſt ejus opera.*
(g) *S. Paulin. ep.* 12. *Baron. an.* 394. 92.
(h) *Uran. in vit. S. Paulini ap. Surium.*
(i) *S. Paulin. ep.* 1. *ad Severum.*
(l) *S. Paulin. ep.* 16.

28. In hac ergò brevi rerum ſerie quatuor ſimul Patres habemus, cauſæ noſtræ advocatos, *S. Paulinum*, qui origine Aquitanus, & patria Burdegalenſis, vel Hebromagienſis, licèt Barcinone in Hiſpaniâ, Mediolani in Inſubriâ, & Nolæ in Campaniâ, toto cælo eſſet extraneus, tamèn in primæ urbis Eccleſiâ presbyteratum; in ſecundâ conſcriptionem clericalem, quam dicere poſſumus, quodammodo Canonicatum; in tertiâ Epiſcopatum ſuſcepit, & in ſingulis ſtipendia ſuo ordini reſpondentia adipiſcens, proculdubiò ter beneficia eccleſiaſtica obtinuit in locis, à quibus erat extraneus, & in quorum duobus noluit perſonalitèr permanere. *Lampium* Barcinonenſem, qui Paulinum, etsì aliundè natum, etradiœceſanum, extraprovincialem, & extranationalem, non dubitavit ad presbyteratus ordinem promovere, & ſtipendiis presbyteralibus munerare. *Ambroſium* Mediolanenſem, qui Paulinum extradiœceſanum, extraprovincialem, & extranationalem, ſuo Clero aggregavit, ut ipſius presbyter cenſeretur, & ſtipendia presbyteralia ſortiretur. *Alipium* tandèm Tagaſtenſem in Africâ, quem dicit D. Paulinus fuiſſe in Mediolanenſi Eccleſiâ à Divo Ambroſio initiatum.

29. Deeſt hic Contradictoribus perfugium referendi promotionem Paulini neceſſita-

ceſſitati: quià nulla ineſſe poterat Lampio neceſſitas presbyteratu augendi Paulinum, Uxoratum, & reluctantem: nullaque Ambroſio eundem, Mediolano tranſeuntem, ſuæ Eccleſiæ Presbyterorum albo ſcribendi: *Repentina vi multitudinis correptus, & presbyteratu initiatus ſum, fateor invitus; non faſtidio loci, quià, & ab Æditui nomine, & officio optavi ſacram incipere ſervitutem*, ſcribit de ſe ipſo Paulinus idem ad Severum (*a*). Porro ſi invitus promovebatur, ſi extranei promotio tranſgreſſionem divini, naturalis, & humani juris involuebat, in ſententia Contradictorum; ecquæ neceſſitas aderat Paulinum ordinandi, & in eo indigenatus jura calcandi? Nec juſtificabatur promotio *ex multitudinis ſtrangulantis impulſu* (*b*), quià, ut ſupra innuimus in Auguſtino, *docendus eſt populus, non ſequendus* (*c*), vel ut ſcripſit Stephanus Papa Romano Archiepiſcopo Ravennati, *ſacerdotum eſt electio: & fidelis populi conſenſus adhibendus eſt, quià docendus eſt populus non ſequendus* (*d*).

(a) *S. Paulin. ep. 6. ad Sever.*

(b) *Idem ep. 23. ad Amandum.*

(c) *Cap. docendus 2. diſt. 62.*

(d) *Cap. noſſe 12. diſt. 63.*

30. Deeſt pariter Contradictoribus involucrum, quo poſſint extraneum in indigenam transformare, proponendo, quod Paulinus per acceptationem presbyteratus, & presbyteralium ſtipendiorum in Eccleſiâ Barcinonenſi, & per conſcriptionem clericalem, ſeù canonicatum in Eccleſia Mediolanenſi ſuſceptum, factus ſit de Gallo Hiſpanus, & Inſuber de Aquitano, ſeù de extraneo ſit in utraque Eccleſia factus indigena: nàm cum Lampio Barcinonenſi verbis, & Ambroſio Mediolanenſi operibus declaraverit, ſe nolle eorum Eccleſiis affigi, neque apud illos perſonaliter reſidere; quomodò, quæſo, potuit inibi indigenæ conditionem ſortiri? Et hanc indigenæ qualitatem, quomodò, amabò, potuit ſimul, & ſemel in duabus Eccleſiis tenere, tàm diſſitis, & longinquis, quantùm utrimquè diſtant, Italia, & Hiſpania: Inſubria, & Catalonia: Mediolanum, & Barcino? Unum ergò ex his omnibus eſt concludendum, D. Paulinum, & voce, & factis, docuiſſe quod quintò Chriſti Sæculo poterant extranei ad ordines promoveri, & conſequenter etiam ad beneficia eccleſiaſtica, quorum quilibet promotus eſt capax. Et cum nulla ex tunc fuerit in Eccleſiâ Dei facta mutatio quoad bonorum Eccleſiæ diſtributionem (licèt quoad ordines res alitèr ſe habeat) infertur, liberum eſſe nunc prout tunc erat, Eccleſiæ ipſa bona, ſeù beneficia prò ejus libito non modo indigenis, verum etiam extraneis impertiri.

31. *Hilarius Arelatenſis* natione Gallus, profeſſione Monachus, & indè Epiſcopus Arelatenſis, dictus à S. Eucherio Lugdunenſi, vir clarus eloquio, clarus ingenio, præferenſque annis juvenem, & moribus ſenem (*e*), poſt mortem tantam exiſtimationem adeptus eſt, ut meruerit appellari, *gemma ſacerdotum, plebiſque, orbiſque magiſter* (*f*). Eum ingentibus laudibus affecerunt S. Proſper Aquitanus (*g*), S. Honoratus Maſſilienſis (*h*), idem S. Eucherius Lugdunenſis (*i*), Ado Viennenſis (*l*), & alii: vitęque ſanctitate, & doctrinâ eximiè floruiſſe, omnibus notum eſt: vixit ad annum Chriſti 441. Hic intèr cætera ſui calami monumenta, vitam S. Honorati Arelatenſis, ejus immediati Anteceſſoris conſcripſit, quem Patroclo ſucceſſiſſe innuit, patriamque habuiſſe non Arelatem, uti cenſet Baronius (*m*), ſed aliam urbem ſibi communem, quæ potuit eſſe vel Nicomedia, vel Tullum, vel Matiſcona, vel alia extra Provinciam Narbonenſem (*n*), dicitque fuiſſe monachum Lerinenſem, ac primum, qui illam inſulam, pulſis ſerpentibus, habitaret, erecto ibi celebri monaſterio, undè velut è quodam ſeminario permulti, & eximii Epiſcopi prodiere (*o*), clamante de illâ S. Cęſario, *beata, & felix inſula Lerinenſis, quæ cum parvula, & plana eſſe videatur, innumerabiles tamen montes ad cælum miſiſſe cognoſcitur. Hæc eſt, quæ eximios nutrit monachos, & præſtantiſſimos per omnes provincias erogat ſacerdotes. Ac ſi quos accipit filios, reddit patres: & quos nutrit parvulos, reddit magnos, quos velut tyrones accipit, reges facit* (*p*). Ad hoc idem monaſterium ipſe S. Honoratus traxit Hilarium, & uterque indè ſucceſſive Epiſcopale decus Arelatæ tenuere extrà patriam, atque extra nativam Provinciam.

(e) *S. Eucher. ad Salon. in præf. l. quæſ. vet. & nov. teſtam.*

(f) *Petr. Annati appar. ad poſit. Theol. l. 4. art. 20.*

(g) *S. Proſp. de vit. Cont. l. 2. c. 9.*

(h) *Gennad. de vir. illuſt. c. 99.*

(i) *S. Eucher. ep. ad Valerian.*

(l) *Ado in Chron. an. 458.*

(m) *Baron. an. 445. n. 20.*

(n) *Vincent. Salern. in Chronol. SS. inſul. Lerin. folio 34.*

(o) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 2. c. 42. n. 2. 10. 12. & l. 3. c. 7. n. 1. & c. 12. n. 6. & 12. & c. 15. nu. 3. & c. 24. n. 3.*

(p) *S. Cæſar. Arel. homil. 25.*

32. Mo-

32. Monachatus, ut jam alibi ſuprà diximus, inter beneficia eccleſiaſtica numerantur (*a*), & ſic tàm S. Hilarius, quàm ejus anteceſſor S. Honoratus, monachatum ſuſcipientes in cœnobio Lerinenſi, quod Diœceſi Forojulienſi ſuberat (*b*), & in provincia Aquenſi ſitum erat; beneficium eccleſiaſticum nacti ſunt in loco, à quo erant extranei. Rursùs iidem, monaſterio Lerinenſi per profeſſionem monachalem affixi, inceperunt eſſe illius indigenæ, & alibi extranei; Et ſic ab eodem monaſterio ad Archiepiſcopatum Arelatenſem promoti, beneficium Epiſcopale ſuſceperunt in loco, à quo erant extranei: quarè vel in monachatu aſſumendo, vel in aſſequendo Epiſcopatum, vel utrâque vice, beneficium eccleſiaſticum adipiſcentes in locis, à quibus erant extranei; proprio facto docuerunt, licitè poſſe fieri, quod fecerunt; poſſe nempè beneficia eccleſiaſtica, & extràdiœceſanis, & extraprovincialibus opportunè concedi. His accedit, quòd S. Honoratus, à S. Hilario laudatus, in Epiſcopatu Arelatenſi ſucceſſit Patroclo, qui eandem Eccleſiam tenuit, licèt ab illâ eſſet extraneus. Perrexerat enim Patroclus ex Italiâ in Gallias cum Conſtantio Duce imperialis exercitus, quem Honorius Imperator illùc direxerat adversùs Conſtantinum Tyrannum, qui Imperiale ſibi decus, & purpuram uſurpaverat (*c*), Tyrannoque extincto, Conſtantius Erotem Arelatenſem depoſuit, ac ei Patroclum familiarem ſuum ſubſtituit (*d*). Itaque Patroclus ab Eccleſia Arelatenſi, non ſolùm erat extradiœceſanus, & extraproviucialis, ſed etiam extranationalis; habemuſque hìc in unum collecta duplicata, & triplicata exempla admiſſionis extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, ſententiæ noſtræ ſuffragantia, de iiſdem ad eam admittendis.

(a) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1 l. 3. c. 13. n. 1.*
(b) *Idem p. 1. l. 3. c. 16. n. 16.*
(c) *Baron. an. 411. n. 37.*
(d) *Idem an. 412. n. 40.*

33. Nec omittendum eſt, quod Hilarius, dùm Archiepiſcopali munere fungeretur, cuidam Projecto, Epiſcopo provinciæ Viennenſis, ſucceſſorem dedit virum extraneum, aliundè in illa Eccleſia introductum; quem S. Leo Papa I. ſcriptis literis improbavit, non tamèn quià extraneum, ſed primò, quià Projecto Epiſcopo adhuc viventi ſuperintruſus fuerat. Secundò quià cum tunc vigerent electionis canonicæ jura; novus ille Epiſcopus non fuerat à clero, neque à populo ſuæ Eccleſię deſignatus, ſed ipſis reclàmantibus, & eum tamquam virum ignotum refutantibus introductus. Tertiò quià cum provincia Viennenſis Arelatenſi Metropoli non ſubeſſet, juxtà decretum aliàs editum in Synodo Taurinenſi (*e*), ad Hilarium non pertinebat novum Epiſcopum Eccleſiæ Projecti præficere; quamquàm Patroclus Arelatenſis jam pridèm incepiſſet hoc ſibi jus in aliis provinciis arrogare (*f*). Audiendus eſt S. Leo, ità ad Epiſcopos Provinciæ Viennenſis ſcribens, *Fratris, & Coepiſcopi noſtri Projecti querela ſucceſſit, cujus ad nos literæ lacrymabiles, & dolendæ deſuper ordinato ſibi Epiſcopo, ſunt directæ. Epiſtola quoque ingeſta eſt civium ipſius, & numeroſa ſubſcriptione ſingulorum firmata, invidioſiſſimis contrà Hilarium plena querimoniis, quod Projecto Epiſcopo ſuo ægrotante, liberum non fuiſſet, ejuſque ſacerdotium in alium, præter ſuam notitiam eſſe translatum, & tamquàm in vacuam poſſeſſionem ab Hilario perverſore hæredem viventis inductum. Quid hic fraternitas veſtra ſentiat cuperemus audire, quamquam de veſtris animis noſtra non debeat ſententia dubitare, cum fratrem in lectulo conſtitutum, non tàm infirmitate corporis aggravari, quàm alio videatur dolore torqueri.*

(e) *Concil. Taurin. c. 1.*
(f) *S. Proſper. in Chronic. an. 5. Honor. Imp.*

34. Pergit D. Leo, & ſubſequitur, *Eſto ut brevis fratri evenerit humanæ conditionis conſueta migratio, quid ſibi Hilarius quærit in alienâ provinciâ, id, quod nullus deceſſorum ipſius, aut Patroclus habuerit, cur uſurpat, cum & ipſum, quod Patroclo à Sede Apoſtolicâ temporaliter videbatur eſſe conceſſum, poſtmodùm ſit ſententiâ meliore ſublatum: expectarentur certè vota civium, teſtimonia populorum, quæreretur honoratorum arbitrium, electio clericorum, quæ in ſacerdotum ſolent ordinationibus ab his, qui norunt regulas cuſtodiri &c. Sed inſperatus neſcientibus ſupervenit, & improviſus abſceſſit, curſu, ut didicimus, celeri itinera multa conficiens, & per longinquas provincias tantâ immaturitate diſcurrens, ut videatur*

deatur gloriam de ſecurili velocitate potiùs, quàm de ſacerdotali moderatione captaſſe &c. (*a*). Ità S. Leo, alios defectus in provectione Epiſcopi, Projecto per D. Hilarium ſubrogati notat, ejuſdem tamèn extraneitatem non impugnat, cujus certè momenta improperare non omiſiſſet, ſi extraneitas divino, naturali, & humano jure à beneficiis eccleſiaſticis repuliſſet. Undè apparet, tùm ex Divi *Hilarii*, tùm ex D. *Leonis*, atquè *Patrocli*, & *Honorati* dictis, & factis, libertatem Eccleſiæ in conferendo beneficia viris etiam extradiœceſanis, & extràprovincialibus, imò & extranationalibus quinto Chriſti ſeculo ſubſtitiſſe. Quibus adde, S. Hilarium habuiſſe fratrem nomine *Bonnadlum* Epiſcopum Remenſem: adeòque, ſi ex duobus fratribus germanis alter in unâ, & alter in alterâ provinciâ epiſcopale beneficium obtinuit, à quarum ſaltèm alterutrâ oportebat unum eorum eſſe extraneum; quis neget beneficia tunc debita fuiſſe, & reſpectivè nunc eſſe, non modò clericis indigenis, verùm etiam extraneis?

35. S. *Cœſarius*, natione Gallus, profeſſione monachus, dignitate Epiſcopus Arelatenſis, vir doctrinâ, & ſanctitate conſpicuus fuit, quem Symmachus (*b*), & Hormiſda Pontifices gratiſſimum habuerunt (*c*): Theodoricus Gothorum Rex impensè veneratus eſt (*d*), & Ennodius Ticinenſis amplè laudavit (*e*): indèque etiàm celebris, quòd præfuit Conciliis Agathenſi (*f*), Vaſenſi (*g*), Carpentoractenſi (*h*), Arauſicano II. (*i*), Arelatenſibus II., & III. (*l*): floruitque anno Chriſti 449. uti cenſet Cardinalis Bellarminus (*m*). Hic primò à S. Sylveſtro Epiſcopo Cabilonenſi attonſus, & in clero ſuæ Eccleſiæ conſcriptus eſt (*n*): deindè ad monaſterium Lerinenſe tranſgreſſus, ibidem vitæ cœnobiticæ operam dedit (*o*): poſteà juſſu S. Porcarii ſui Abbatis Arelatem profectus, in eâ urbe ſub Juliano Pomærio doctiſſimo Africano literarum ſtudiis incubuit (*p*): demùmque poſt Eonium Arelatenſibus infulis eſt ornatus (*q*). Hoc ſatis eſſet ad ſuffragium cauſæ noſtræ ab hujuſmodi ſancto Antiſtite captitandum, recurrente hìc totalitèr argumento, quòd mox ex iis, quę de S. Hilario Arelatenſi allegavimus, fuit propoſitum. Et certè ſi S. Cæſarius primo clericatum in Eccleſiâ Cabilonenſi ſuſcepit, 2. monachatum in cœnobio Lerinenſi profeſſus eſt, & 3. epiſcopatum Arelatenſem pervenit; & à primâ, & à ſecundâ, & à tertiâ Eccleſia fuit extraneus, & reſpectivè extraprovincialis. Cumque idem eſſe contendatur, ordines, & beneficia ſacra ſuſcipere, jam S. Cęſarius beneficium, tàm in Cabilonenſi, quàm in Lerinenſi, & Arelatenſi clero adeptus, facto ſuo docuit, licitè extraneos, non minùs, quàm indigenas poſſe, beneficiis eccleſiaſticis inſigniri.

36. Audivimus paulò ſuprà doctrinam ſancti hujus Doctoris, qua monaſterium Lerinenſe laudat, in Diœceſi Forojulienſi fundatum, viris ſapientiâ, & ſanctitate prȩclaris, tàm exuberantèr affluens, ut ex eo complures Epiſcopi hàc illàc per Eccleſias, S. Sidonio Apollinari teſte, ſè infuderint (*r*): primis quippè ab ejus erectione ſæculis, vix reperire eſt in Gallicanis provinciis Epiſcopos, qui ab iſto ſanctiſſimo cœnobio non ſint extracti (*s*). In hoc autem Epiſcoporum ſeminario educatus etiam ipſe S. Cęſarius, illud aliquandò ſic per Apoſtrophen eſt locutus: *Beata, & felix inſula Lerinenſis &c., quæ eximios nutrit monachos, & præſtantiſſimos per omnes provincias erogat ſacerdotes &c. Et licet reliquos ad virtutum culmina evexerit, à mè tamèn, quià cordis mei duricia contradicit, omnes negligentias auferre non potuit, & ideò cum omni humilitate ſupplico, & tota cordis contritione depoſco, ut quod negatur meis meritis, veſtris orationibus ſuppleatur* (*t*). Encomia igitur indè Cæſarius texit inſulę Lerinenſi, quòd ſuos monachos in Epiſcopos verteret, ac omnibus Eccleſiis inſignes dans paſtores, in hos beneficia Epiſcopalia tranſfunderet, qua de rè etiam infrà ſermo erit (*u*). Exteri autèm proculdubio, extradiœceſani, extraprovinciales, & aliquandò etiàm extranationales erant monachi Lerinenſes ab Eccleſiis, ad quorum ſummum ſacerdotium tranſibant, & tamen S. Cæſarius in titulum laudis computat, quòd percelebres hi cœnobitę hàc illàc per Eccleſias epiſcopale decus aſſumerent. Quid autèm eſt hoc, niſi intimâ locu-

(a) *S. Leo ep.68. in medio.*

(b) *Baron. ann. 508. n.13 & 15.*

(c) *Idem an. 518. n. 84*

(d) *Idem an. 508. nu 11. & 12.*

(e) *Enod. Ticin. epiſt. ad S. Cæſar.*

(f) *Ex Act. Concil. Agath.*

(g) *Ex Act. Concil. Vaſenſ.*

(h) *Ex Act. Concil. Carpentoract.*

(i) *Ex Act. Concil. Arauſ. 2.*

(l) *Baron. ann. 524. num. 4.*

(m) *Bellarm. de ſcript. Eccl. in S. Cæſar.*

(n) *Idem in Martylog. Rom. die 20. Nov.*

(o) *Baron. ann. 524. num. 5.*

(p) *Idem ibi n. 7.*

(q) *Idem loc. cit.*

(r) *Vid. Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcip. p.1. l.3. c.12. n.6.*

(s) *Baron. ann. 124. num. 5.*

(t) *S. Cæſar. hom. 25*

(u) *Vid. infr. tom. 3 cap. 12. à n 16.*

tione monere, ineſſe Eccleſiæ libertatem beneficia ſacra etiàm extraneis conferendi? Et quid niſi, ſententiâ noſtrâ approbatâ, diſertis vocibus perorare, liberum, & licitum eſſe Eccleſiæ, in primiſque Summo Pontifici, necnon & Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum Collatoribus, vel ad ea Nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia non modò clericis indigenis, verùm etiam extraneis elargiri?

C A P U T X

In quo eadem libertas Eccleſię, in conferendo Sacras Prębendas, & Eccleſiaſtica Beneficia, non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis, probatur auctoritate Conciliorum Africanorum *II., & III. ac* Epheſini, *atque* Chalcedonenſis, *necnon ſucceſſuum* Perigenis *Corinthienſis, &* Hermetis *Carbonenſis, qui hoc* quinto Chriſti Sæculo *contigère.*

S U M M A R I U M.

1 *Ex geſtis Sanctorum Patrum, & decretis Conciliorum, quæ quinto Chriſti Seculo ſunt celebrata, probatur libertas Eccleſiæ munerandi beneficiis etiam Clericos extraneos.*

2 Concilium Africanum II. *juſſit ſcribi literas Papæ, ac Venerio Mediolanenſi, ut in Africam clericos mitterent, Eccleſiis præficiendos, nec id facere adegit neceſſitas.*

3 *Erant in Africâ tunc temporis multa monaſteria virorum, è quibus deſumi poterant monachi, & præfici eccleſiis, ſi jura reſtitiſſent extraneis.*

4 *Ibi quoquè aderant monaſteria, quæ S. Auguſtinus erexerat, & è quibus Eccleſię Africanæ ſolitæ erant clericos ſumere, nec erat neceſſitas accerſendi extraneos.*

5 *Si defuiſſent monachi, & clerici, debuiſſent laici Africani ordinari, potius quam accerſiri extranei; ſi hos promovere crimen involueret.*

6 Concilium Africanum III. *decrevit recipi clericos Donatiſtas undecumque venientes, modo hæreſim abjurantes, in eo gradu apud Catholicos, quo erant apud Hæreticos.*

7 *Si admittendi erant Donatiſtæ, nedum ortu, ſed etiam Schiſmate extranei ab Eccleſiis Catholicis; multò magis admittendi ſunt clerici ſolâ origine extranei.*

8 Concilium Chalcedonenſe *generale* IV., *vetat, ne quis ex uno Clero, ad alium ſe recipiat, ſinè ſui Ordinarii conſenſu, quo accedente, tranſire poteſt.*

9 *Hoc igitur Concilium extraneis favet, quia clericus, de unâ ad aliam Eccleſiam translatus, vel à primâ, vel à ſecundâ, eſt extraneus.*

10 *Nec interdicit Concilium clerico translato ſtipendia prioris Eccleſiæ ſuſcipere, quia non ei miniſtret, ſed quia ſapit negotiationem binas præbendas poſſidere.*

11 Hermes *Biterrenſis à ſuis ſubditis repudiatus, Narbonenſi Epiſcopatu inſignitus eſt. Reſtitit ei ab initio Hilarius Papa. Indè conditionalitèr aſſentitus eſt.*

12 *Hermes nec à Biterrenſibus refutatus fuit, quia eſſet extraneus, nec in ſolio Nar-*

bonenſi ſedere permiſſus, quia ibi eſſet indigena.

13 *Hoc eodèm ſæculo accidit* Perigenem *refutari à Patrenſibus, & deindè præfici ſedi Corinthienſi, auctoritate Bonifacii Papæ I.*

14 *Perigenem Papa à vinculo Patrenſis ſedis abſolvit, & ad Cathedram tranſtulit Corinthienſem, referens eventum ad peculiarem Dei providentiam.*

15 *Translatio Perigenis fuit ab aliquibus impugnata. Facta eſt, vel immediate à Papa, vel mediatè per ejus Vicarium, qualis eſſe ſolebat Archiepiſcopus Theſſalonicenſis.*

16 *Bonifacius Papa, Rufus Primas, Archiepiſcopus Corinthienſis, Perigenes, Concilium, Clerus demùm, & Populus Corinthi, in hoc eventu faverunt extraneis.*

17 *Patrenſes non refutarunt Perigenem quà extraneum, ſed quà illegitimè promotum: Sedes Patrenſis ſe eſſe obtendebat Corinthienſi non ſubditam.*

18 *Acceſſit inconfidentia Patrenſium cum Perigene. Canones jubent nullum præfici invitis. Plures Epiſcopi refutati fuerunt, propter quos etiàm plura edita ſunt Concilia.*

19 *In Concilio* Epheſino *lecta eſt epiſtola S. Cœleſtini PP. I: quâ laudat Neſtorium, eo quod ab alienâ Eccleſiâ fuiſſet deſideratus in Præſulem.*

20 *Laudans Cœleſtinus Neſtorium, quod eum patriæ ſuæ invidiſſet aliena Civitas, obturat os Contradictorum, excludentiùm, extraneos.*

21 *Inſtant Epiſcopi Europæ in Concilio Epheſino, ut eis fas eſſet retinere plures epiſcopatus, ubi ſic ferebat conſuetudo.*

22 *Illi epiſcopatus non erant ſimul uniti. Tamèn Concilium definivit, ne utrorumque poſſeſſio illis auferretur, qui eiſdem præfuerant.*

23 *Aliis rationibus oſtenditur, quod epiſcopatus præfati non erant inter ſe uniti, ſed diviſi: adeòque Prẹſules, qui eiſdem præerant, neceſſario, vel ab uno, vel ab altero ipſorum erant extranei.*

24 *Aureum decretum* nihil annovetur *edidit etiam Stephanus PP. I. in cauſa rebaptizantium. Concilium Epheſinum adhibuit pro ratione ſuæ definitionis antiquam conſuetudinem, quam dixit vim legis habere.*

1. VSQUE nùnc ex doctrinâ, & geſtis plurium Sanctorum Patrum, qui per *quintum Chriſti Sæculum* in Eccleſiâ rutilarunt, abunde patefecimus, quod ipſa Eccleſia, hoc eodem tempore decurrente, totali, & integrâ libertate potita eſt conferendi ſacras prẹbendas, & eccleſiaſtica beneficia, non modo clericis indigenis, verùm etiàm extraneis. Nunc eandem libertatem probemus auctoritate Sacrorum Conciliorum, quæ per eandem ætatem celebrata ſunt, ut tale inde robur ſententiæ noſtræ conciliemus, quale ſuis decretis afferre poſſunt, & ſolent, Sacra Concilia, in Dei nomine congregata, qui eorum conſeſſibus pollicitus eſt, *ubi ſunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum* (*a*), ideſt, ut explicat doctiſſimus Cornelius, *ibi aſſiſto, cooperor, & dirigo eorum conſilia* (*b*), ut vera pronuntient, ſana decernant, utilia proponant, & conſentanea ſemper ſacræ diſciplinæ conſtituant. Concilia autem ipſa ſunt, quæ ſequuntur.

(a) *Matth. 18. 20.*

(b) *Cornel. à Lap in Matth. 18. 20.*

2. Concilium *Africanum II.* (ità communiter appellatum, quamquam ei plura alia Concilia Africana præceſſerint) Carthagine in Africâ celebratum eſt anno Chriſti 401. die 18. Junii, tempore Anaſtaſii Papæ I. & Arcadii, atque Honorii Imperatorum, præſide Aurelio Carthaginis Archiepiſcopo (*c*). In hoc Concilio communibus Patrum votis literæ Synodales ad Romanum Pontificem, atque ad Venerium Epiſcopum Mediolanenſem ſunt directẹ, orantes eos, ut dignarentur Eccleſiæ Africanẹ, clericorum inopiâ laboranti, ſacros miniſtros ex Italia tranſmit-

(c) *Baron. an. 401. n. 5. Binius Bail. Coriolanus in Conc. Afric. 2.*

(a) *Vid. Conc. Afric. ap. Labbè Binium, & Bail. & Coriolanum.* tere (*a*). Poſtulationi autèm Concilij tàm Venerius, quàm Pontifex acquievere, miſſiſquè in Africam clericis Italis, opportunitati Eccleſiarum illarum ſubſidia petita contulere (*b*). Audit hic ergò lector, & Epiſcopos Africanos poſtulando, & Venerium Mediolanenſem, atquè Anaſtaſium Romanum Pontificem clericos Italos concedendo, ut Eccleſiis Africæ infererentur; ſententiam, quam defendimus tenuiſſe, licere ſcilicèt beneficia eccleſiaſtica nedùm indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri. Nec dicatur hoc ideò factum eſſe ab ipſis Patribus, & Conciliò, quià neceſſitas id exigeret, nullis canonum vinculis alligata, ſed potiùs obligans Eccleſias ad ſubſidia ſibi mutuò conferenda; Nàm familiare eſt antiquis canonibus, ad ſignificandam utilitatem, uti voce neceſſitatis, quemadmodùm jam advertimus, & alibi etiam non ſemèl advertendum occurret. Præterea hæc præſumpta neceſſitas non aderat, & imò nec adeſſe poterat, ſaltèm talis, cui alio modo non poſſet occurri, quàm per inſertionem clericorum Italorum in Eccleſiis Africanis. Etenim licet habeatur in Concilio Hipponenſi, *tantàm autem inopiæ clericorum patiuntur Eccleſiæ, ut quædam loca omninò deſerta ſint* (*c*), tamen hæc indigentia ad ſolas aliquas Eccleſias erat reſtricta, & non ad omnes Africanas diffuſa, ut opus eſſet clericos uſquè ab Italiâ poſtulare, nec erat talis, cui non poſſet per indigenarum provectionem occurri.

(b) *Card. Baron. loc. cit.*

(c) *Conc. Hipponenſ. ann. 393.*

3. Si quidem in Africa tunc aderant monaſteria non pauca, de quibus fit mentio in operibus D. Auguſtini (*d*), & in Concilio Carthaginenſi IV. triennio antè celebrato, hac ſanctione: *Itèm placuit, ut ſi quis de alteriùs monaſterio repertum, vèl ad clericatum promovere voluerit, vèl in ſuo monaſterio majorem monaſterii conſtituere, Epiſcopus, qui hoc fecerit à cæterorum communione ſejunctus, ſuæ tantùm plebis communione contentus ſit, & ille neque clericus, neque præpoſitus perſeveret* (*e*). Si ergò tempore Concilii Africani premebatur Africa inopiâ clericorum, huic poterat occurri aſſumptione monachorum. Et ſinè dubio ſi beneficiorum collatio extraneis facta eſſet contraria juri naturali, & divino, ut autumant Contradictores, oportebat potiùs vocare ad ordines, & ſtipendia clericalia, ſeu ad beneficia eccleſiaſtica, monachos indigenas, quàm clericos extraneos, transmaria, & montes, per Italiam expiſcatos: Nedùm autèm monachi non fuerunt ad clerum Eccleſiarum indigentium vocati, ſed imò fuit eis prohibitum clericatum, & miniſteria ſacra extrà proprium monaſterium adipiſci: ſignum eſt ergò, quod Africanæ Eccleſiæ non laborabant inopiâ tali clericorum, quę neceſſitatem proſpiceret, ſed quæ ad commoditatem tantùm, & opportunitatem ſe referret.

(d) *S. Aug. l. un. de oper. Mon. in præm. to. 3. & alibi.*

(e) *Conc. Carthag. 4. cap. 15.*

4. Rursùs florebant tunc temporis in Africa plura monaſteria, ſeù collegia clericorum, ſeù monachorum, à D. Auguſtino erecta, qui presbyteratu ſumpto circà annum Chriſti 391. *factus presbyter*, ait Poſſidius, *monaſterium intrà Eccleſiam mox inſtituit, & cum Dei ſervis vivere cæpit* (*f*). Mox circà annum 395. Epiſcopatu ſumpto urbis Hipponenſis, à quâ erat extraneus, utpotè Tagaſtenſis, in Epiſcopio aliud monaſterium clericorum, ſecum viventium, erexit, ut ipſe teſtatur, *volui habere in iſtâ domo Epiſcopi mecum monaſterium clericorum* (*g*), qui clericalis cætus, viris indigenis, & nationalibus, doctrinâ, & probitate celebribus, abundabat: undè Eccleſiæ, clericis, & prępoſitis indigentes, poterant ſuæ opportunitati conſulere, proùt de facto plures Eccleſias indè accepiſſe clericos, & Epiſcopos, refert ipſe Poſſidius, dicens, *proficiente doctrinâ divinâ ſub ſancto, & cum ſancto Auguſtino in monaſterio Deo ſervientes Eccleſię Hipponenſi clerici ordinari cæperunt &c. Ac deindè innoteſcente ſanctorum ſervorum Dei propoſito, continentiâ, & paupertate profundâ, ex monaſterio, quod per illum eſſe, & creſcere cæperat, accipere Epiſcopos, & clericos, pax Eccleſiæ, atque unitas cæpit primò, & poſteà conſecuta eſt. Nàm fermè decem Auguſtinus Eccleſiis dedit, &c. Et ipſi, & illorum ſanctorum propoſito venientes monaſteria inſtituerunt, & cæteris Eccleſiis promotos fratres ad ſuſcipiendum ſacerdotium præſtiterunt* (*h*).

(f) *Poſſid. vit. S. Aug. cap. 5.*

(g) *S. Aug. ſer. 49. de diverſ.*

(h) *Poſſid. vit. S. Aug. cap. 11.*

5. Et

5. Et quatenùs etiam in Africâ non adfuiſſent monachi, vel clerici nationales, per egentes Eccleſias diſpergendi, aderant tamèn Epiſcopi, qui de die in diem poterant laicos clericatu inſignire, & tot, quot illis opus erat ex propriâ regione, & diœceſi, ad ordines minores, & ſucceſſivè ad majores, atquè ad animarum regimen, promovere: quippè, uti dictum eſt in Concilio III. Carthaginenſi, per unum Epiſcopum, dignatione divina, presbyteri multi conſtitui poſſunt (*a*): Citràque dubium eſt, quod ſi de jure divino, & naturali, beneficia eccleſiaſtica ſolis indigenis eſſent tradenda, ut exaggerant Contradictores; deficientibus clericis indigenis, opus eſſet laicos indigenas ordinibus initiare, potiùs quàm clericos extraneos advocare, nè ab extraneis occuparentur bona, ſolis indigenis, ut ſupponitur, reſervata. Igitùr Concilium Africanum, non intuitu neceſſitatis clericos, in Africâ locandos, ab Anaſtaſio Papâ, & a Venerio Mediolanenſi, popoſcit, ſed ſolo intuitu commoditatis, & opportunitatis: vel ſicut ſuprâ dixit Poſſidius, intuitu *unitatis, & pacis Eccleſiæ*, in quâ, præciſo privilegio, nunquam conſiderata fuit ut excluſiva ab eccleſiaſticis officiis, & beneficiis, diſtinctio hæc indigenæ, & extranei, & ideò Patres Concilii Africani, licèt potuiſſent clericos, vel laicos indigenas promovere; attendentes tamèn ad unitatem, & concordiam eccleſiaſticam, quæ quantumvìs per plures orbis plagas diſperſa, ſemper eſt una, clericos ab Eccleſiis Italicis poſtularunt, ſuoque facto firmarunt, licitum, fuiſſe, ac eſſe admiſſionem extraneorum, tunc ad ordines, & clericalia ſtipendia, nunc verò, & ſi non ad ordines (ob ſupervenientiam novarum legum, eorum ſuſceptionem vetantium) tamèn ad clericalia ſtipendia, ſeù quod idem eſt, ad eccleſiaſtica beneficia.

(a) *Conc. Carthag. 3. cap. 55.*

6. Concilium *Africanum III.* (ità communitèr dictum (*b*), quamquam in ordine Africanorum tertium eſſe non videatur) Carthagine in Africâ celebratum eſt anno Chriſti 401. idibus Septembris, tempore Anaſtaſii Papæ I. & Arcadii, atquè Honorii Imperatorum, ubi concordi Patrum, inibi conſidentium, voto, ſtatutum eſt, ut liceret Epiſcopis clericos Donatiſtas, undècumque ad ſe venientes, hæreſi, ac ſchiſmate abjurato, prò eorum arbitrio, & voluntate ſuſcipere in ipſis ordinibus, in quibus apud ſuas pſeudoeccleſias miniſtraverant: & quod hac de re Synodicæ dirigerentur literæ tùm Anaſtaſio Papæ, tùm aliis Epiſcopis tranſmarinis, ut eorum quoque aſſenſu probarent hæc, quæ ob totius Africæ pacem, jam ferè per centum annos à Donatiſtis laceratæ, fuerant Synodalitèr conſtituta (*c*): Decretum eſt, inquit Bail, *ut quo faciliùs ad pacem, & unitatem Eccleſiæ ſchiſmatici redeant, ab Anaſtaſio Pontifice, aliiſque tranſmarinæ Eccleſiæ Epiſcopis, prò bono pacis indulgeri, ac permitti petatur, ut Donatiſtæ ad Eccleſiam Catholicam redire volentes, in iiſdem ordinibus apud ſuos antè ſuſceptis (ſi hoc recipiens Epiſcopus conducere exiſtimat) perſeverare poſſint. Hoc ipſum Anaſtaſium Pontificem indulſiſſe, certum illud eſt argumentum, quod conſtet ex Auguſtino, contrà Creſconium lib. 2. c. 8. c. 11. & 12. Africanos Epiſcopos eâ poteſtate, ſibi proculdubio conceſſâ uſos fuiſſe* (*d*).

(b) *Bail. Coriolanus Binius in hoc Concilio.*

(c) *Baron. ann. 401. num. 9.*

(d) *Bail. Sum. Conc. to. 2. in Conc. Afric. 3.*

7. Donatiſtæ itàque, ſivè in hac, ſivè in aliâ diœceſi eſſent exorti, poterant à quocumque Epiſcopo ſuſcipi, & ſuæ Eccleſiæ interſeri, quantumvìs ab eâ eſſent, nedùm ratione originis, ſed etiam ratione ſchiſmatis, extranei: binâque hac non obſtante extraneitate, Anaſtaſius Papa, & Epiſcopi tranſmarini, ac Eccleſiæ Africanæ Antiſtites, tantò numero congregati, ut Concilium Generale totius Africæ ſe crederent celebrare (*e*), cenſuerunt licere clericos, etiam ità extraneos, ut ſimul ſchiſmatis infectione corrupti eſſent, Catholicis Eccleſiis admittere, indultâ eis facultate, ut poſſent, & ordines adeptos exercere, & ad ſuperiores gradus aſcendere, & ſportulas eccleſiaſticas obtinere, & beneficia ſacra nanciſci. Quantò ergò magìs licitum eſſe cenſuerunt alienis clericis beneficia ſacra conferre, quibus non vitium ſchiſmatis, ſed ſola extraneitatis exceptio poſſet opponi? Et notetur cauſa, quæ Patres impulit ad decretum faciendum, & Papam, ac tranſmarinos

(e) *Baron. ann. 401. num. 9.*

rinos

rinos Epiſcopos ad aſſenſum illi pręſtandum. Cauſa, inquam, non fuit paucitas clericorum, in Africâ conſiſtentium, quę coegerit Patres ad clericos tales, quales haberi poterant, admittendos, uti Contradictores, prò opportunitate ſuę cauſę, ſupponunt; quippè ex iis, quæ hìc ſuprà numero 3. allegavimus, hęc ſuppoſita inopia fundatiſſimè refutatur; ſed fuit ſtudium pacis, & Eccleſię tranquillitatis: quod ſi tantę tunc fuit efficaciæ, ut nedùm meros extraneos, ſed etiam extraneos ſimul, & ſchiſmaticos viſum ſit Epiſcopis Africanis, & Italis, ipſo duce Summo Pontifice, admittendos eſſe ad ordines, atquè ad ſtipendia clericalia, ſeù ad eccleſiaſtica beneficia; quantò magis ſufficere nunc debet, ut clerici, ſoliùs extraneitatis exceptionem patientes, poſſint beneficia ſacra adipiſci; à quibus, dùm repelli ſe cernunt, pax Eccleſiæ apud omnes turbatur, quæ per multa ſęcula plenâ libertate potita, conferendi beneficia, prò ejus libito, tàm extraneis, quàm indigenis, non poteſt nunc hac ipsâ libertate, ſinè magnâ convulſione ſpoliari?

8. Concilium *Chalcedonenſe* Generale IV. Chalcedone celebratum eſt in Bithyniâ, ad Boſphorum Thracium, anno Chriſti 451. tempore Leonis Papæ I. & Imperatoris Marciani, intervenientibus in eo Epiſcopis 630. Vetuit, intèr alia, hoc Concilium pluralitatem beneficiorum: ſed ſimul tranſitionem clerici, de unâ ad aliam Eccleſiam, approbavit: ſic etenim definivit: *Non liceat clericum in Eccleſiis duarum civitatum ordinari, ſed in eâ, in quâ ab initio ordinatus eſt, & cujus expetitio erat antè profugium. Et ſi proptèr vanæ gloriæ deſiderium contigerit, ut poſt ad majorem Eccleſiam confugerit; eum indubitantèr revocari debet ad ſuam Eccleſiam, in quâ ab exordio ordinatus eſt, & ibi tantùm miniſtrare. Si quis verò translatus eſt ab unâ Eccleſiâ ad aliam, nihil habeat commune cum priori, ſivè ſub Eccleſiâ conſtitutis Martyribus, ſivè in Parochiis, vel Xenodochiis, aut eorum negotiis* (a). Verba canonis ſunt ex ſe ipſis dilucida, vetantia tranſitum de unâ ad aliam Eccleſiam, & diſtinguentia intèr *confugere*, & *transferri*: itaùt confugere, propriâ ſpontè, ex levitate animi, & vanitate, ſit interdictum; transferri verò, juſtâ de causâ, ac legitimâ intercedente ſuperioris auctoritate, ſit permiſſum. Quarè, vì dicti canonis, non eſt quidem permiſſum clerico ab Eccleſiâ, cui addictus eſt, proprio marte diſcedere, uti & alias diximus, atquè probavimus, & expreſsè decernitur in Concilio Conſtantinopolitano III. Generali VI. (b); At ſi legitima interponatur ſui Superioris auctoritas, & permiſſio, optimè poteſt ad aliam Eccleſiam transferri.

(a) *Concil. Chalced. cap. 10.*

(b) *Conc. Conſtantinop. 4. cap. 17.*

9. Concilium igitur Chalcedonenſe, quod loqui patet de Eccleſiis diverſarum Civitatum, dùm admittit tranſitum clerici de unâ ad aliam Eccleſiam, diſtinctarum Urbium, approbat ſinè controverſiâ provectionem Viri extranei ad eccleſiaſtica beneficia: ſiquidem talitèr translatus, vèl in primâ, vèl in ſecundâ Eccleſiâ, eſt proſelytus: approbatâque per Concilium ex parte advenæ capacitate ſuſcipiendi præbendas; approbata eſt etiam ex parte collatoris poteſtas eadem extraneis conferendi: ſicquè ſtando præſentis canonis textui, apparet, tàm Papam, quàm cunctos Eccleſiæ Præſules, & Epiſcopos, omneſque alios, tum Ordinarios, tum Delegatos beneficiorum Collatores, ſivè ad illa Nominatores, poſſe beneficia eccleſiaſtica, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri. Nec obeſt, quod Concilium Clerico, ut ſuprà translato, conditionem adiiciat, ut in ſecundâ Eccleſiâ intitulatus, à priori cenſeatur extraneus, primique beneficii ſtipendia, ſivè reditus, deſerat, & ſecundi ſolùm emolumenta ſuſcipiat, *nihil habeat tandèm commune* cùm priori; hocquè ob iſtam rationem, quiâ non poſſit Clericus proventibus Eccleſiæ, cui non miniſtrat, potiri, quemadmodùm commentitiè interpretantur Contradictores.

10. Non inquam, hoc obeſt, neque iſta eſt ratio, ob quam Clerico translato interdicitur ſe prioris beneficii fructibus immiſcere: ſed ratio eſt ea quæ ſequitur, nempè quod percipere plurium Eccleſiarum, ſivè beneficiorum proventus,

ſpe-

ſpeciem habet negotiationis, uti declarat Concilium Nicænum II. hoc Decreto: *Clericus ab hoc deinceps tempore in duabus Eccleſiis non collocetur: hoc enim eſt negotiationis, & turpis lucri proprium, & ab eccleſiaſticâ conſuetudine alienum &c. quæ enim proptèr turpe lucrum fiunt in eccleſiaſticis negotiis, à Deo ſunt aliena* (*a*). Et idcircò ſacra Concilia Agathenſe (*b*), Claromontanum (*c*). Epaonenſe (*d*), Lateranenſe III. & IV. (*e*), Tridentinum (*f*), aliique canones (*g*), prohibent pluralitatem beneficiorum, niſi legitima diſpenſatio aliud permittat. Imò ex causâ, etiam ſinè diſpenſatione, pluralitatem beneficiorum compatibilium admittit, extrà Urbem Conſtantinopolitanam, prefatum Concilium Nicęnum, addens: *In his autem, quæ extrà ſunt locis, proptèr hominum inopiam permittitur.* Subſiſtit ergò robur Concilii Chalcedonenſis, ejuſque auctoritate firmatur libertas Eccleſiæ in conferendis eccleſiaſticis beneficiis etiàm viris extraneis.

11. Hoc eodem quinto Chriſti ſæculo evenit id, quod de *Hermete* Biterrenſi legitur in hiſtoriis. Vacante Eccleſia Biterrenſi, Ruſticus Archiepiſcopus Narbonenſis Hermetem ipſum illi præpoſuit in Antiſtitem (*h*), quo audito Biterrenſes Hermetem repudiarunt, velut eis inſciis, & non poſtulantibus conſecratum, atquè contrà formam ſacrorum canonum in eorum cathedrâ collocatum: diùque pendente intèr partes contentione, tandèm Ruſticus obiit, & in ejus locum Hermes ſuffectus eſt. Utriquè autem Hermetis provectioni Hilarus Papa, tunc in Apoſtolico ſolio ſedens, ſe oppoſuit (*i*). Et preſertim Narbonenſem altis ejulatibus improbavit, ſcribens Leoni Archiepiſcopo Arelatenſi, *quod iniquiſſimâ uſurpatione quidem Hermes Epiſcopatum civitatis Narbonenſis execrabili temeritate præſumpſerit* (*l*). Attamèn prò bono pacis, tandèm Hilarus promotionem Hermetis ad infulas Narbonenſes, locum habere permiſit, eâ lege, ut ordinandorum Epiſcoporum ſuæ provinciæ poteſtate careret, Conſtantio Ucetico Epiſcopo, & eo deficiente, ſeniori de comprovincialibus Epiſcopis commendatâ, quæ tamèn Hermete defuncto, ad ſucceſſores Narbonenſis ſedis Præſules remearet (*m*).

12. Cenſet Petrus de Marca, quod Hermes fuerit anteà Archidiaconus Narbonenſis (*n*), & quamvis id pavidè quodam modò pronuntiet, non deeſt tamèn fundamentum epiſtolæ S. Leonis Papę ad præfatum Ruſticum directæ, in quà Hermetem Archidiaconum Narbonenſem commemorat (*o*). Utcumque res ſe habuerit, hoc unum eſt; quod vel Hermes erat Archidiaconus, ſivè etiam clericus Narbonenſis, vel non. Si erat, quomodo à principio præfectus eſt Eccleſiæ Biterrenſi, à qua erat extraneus? Si non erat, quomodo poſtremò ad Eccleſiæ Narbonenſis cathedram eſt provectus, à quâ ſupponitur quod eſſet extraneus? Certè utrumque non poteſt aliâ ratione eveniſſe, niſi proptèr communem opinionem, in Eccleſiâ, quinto Chriſti Sæculo conſiſtentem, quod nullâ attentâ originis diſtinctione, beneficia eccleſiaſtica, valerent indiſtinctè cunctis clericis benemerentibus diſpenſari. Et citrà difficultatem Ruſticus Narbonenſis, Eccleſiæ Biterrenſi ſuffraganeæ ſuæ præficiens Hermetem extraneum, & Hermes extraneus, primò Biterrenſem ſedem acceptans, deindè Narbonenſem, à quâ *credebat jure ſuſcipi, quià indignè à Biterrentibus, quibus ordinatus eſt, dicebat excludi* (*p*), ſuffragium contulerunt ſententiæ noſtræ, cum Hermes, nec quià extraneus fuerit à Biterrentibus reprobratus; nec quià indigena, fuerit in Narbonenſi cathedra collocatus.

13. Quintò paritèr Chriſti Sæculo decurrente, dum Bonifacius I. Apoſtolico ſolio tamquam Pontifex inſideret, accidit celebre factum *Perigenis*, dati Patrenſibus in Antiſtitem. Vacabat ſedes Epiſcopalis Patrarum in Achaja, à Corintho 80. circitèr milliaribus diſtans (*q*), cùm Archiepiſcopus Corinthienſis Perigenem, è ſuo Clero delectum, in Pręſulem viduatæ illi Eccleſiæ præfecit (*r*). Patrenſes verò electum, nedùm non acceptarunt, ſed imò eum à ſuâ civitate, unitâ voce contradictionis, inflexibilitèr arcuerunt. Perigenes propterea patriam remeavit, tempus reſipiſcentiæ ovibus, & clero ſibi ſubjectis indulgens: diutiùſque

pro-

(a) *Conc. Nicæn. 2. cap. 15.*

(b) *Concil. Agath. cap. 57.*

(c) *Conc. Claromont. cap. 12. & 14.*

(d) *Conc. Epaon. c. 9.*

(e) *Conc. Lateran. 3. c. 14 & Later. 4. c. 29.*

(f) *Conc. Trid. ſeſs. 24. cap. 17.*

(g) *C. Unum Abbatem 21. quæſt. 1. & ibi gloſs.*

(h) *Petr. de Marc. concord. l. 5. cap. 34.*

(i) *Hilar. ep. 8. apud Binium to. 3.*

(l) *Idem ep. 7. apud Binium, & epiſtola 3. ap. Sirmond. to. 1. Conc. Gall. fol. 128.*

(m) *Hilar. ubi ſupra ep. 8. & ap. Sirmond. ep. 4. c. 1. tom. 1. Concil. Gall. f. 130.*

(n) *De Marca Concord. l. 5. c. 34. n. 5.*

(o) *S. Leo ep. 92. ad Ruſtic. vel epiſtola 11. ap. Sirmond. to. 1. Conc. Gall. fol. 111.*

(p) *Hilar. Pap. loc. cit. epiſt. 8.*

(q) *Philipp. Ferrar. in Martyrol. V. Patræ.*

(r) *Socrat. l. 7. c. 35.*

procedente altercatione, ſinè ſpè pacis, ob contumaciam Patrenſium, obſtinatiſſimè reſiſtentium, Dei providentia, quæ in ſui diſpoſitione non fallitur, Archiepiſcopo Corinthienſe ad Cælites evocato, locum dedit vacationi illius ſedis. Tùnc Synodus Epiſcoporum, eidem Metropoli ſuffragantium, clerusque, & populus Corinthienſes ſibi Antiſtitem præfecturi, in Perigenem intenderunt, eumque Corinthiæ Eccleſię dari in Præſulem popoſcerunt (*a*). Obſtabant tamèn aliqui, & populos in oppoſitum concitabant, eo quod Perigenes jàm prò Patrenſi Eccleſia ſacratus, cum eâ eſſet connubiali vinculo inſolubilitèr alligatus, nèc Patrenſium reſiſtentia tanti valebat, ut ſpiritualem hunc nodum canonicâ diſſolutione reſcinderet. Res ergò ad Bonifacium Papam delata eſt, ejuſque authoritas implorata, ut Perigenes diſſolutus à vinculo Patrenſis Eccleſiæ, ad Corinthienſem ſedem, authoritate Apoſtolicâ transferretur.

(a) *Thomaſſin. vet. & nov Eccl. diſcipl. p. 2. l. 2. c. 61. nu. 8.*

14. Supplicantium votis benignè annuit Bonifacius, ſervatiſque ſervandis, ac juſtitiâ cauſarum productarum cognitâ, tùm ſacrum connubium, quo Perigenes cum Patrenſi Eccleſia alligabatur, diſſolvit; tùm eum à Patrenſi ad Corinthienſem ſedem tranſvexit: in literiſque ſupèr hoc datis ad Rufum Archiepiſcopum Theſſalonicenſem, notavit, non niſi divino cenſendum eſſe factum judicio, quod Perigenes repulſam à Patrenſibus accepiſſet, ut illi Eccleſiæ, in quâ natus, & enutritus fuerat, præſideret, nimirùm in Corinthienſi: *quis*, inquit, *dubitet ejus meritis deputari, quis renuit judicii fuiſſe divini, ideò hunc à Patrenſibus in tempore non eſſe ſuſceptum, & diù ſupèr premiſſâ Eccleſiâ, magna deliberatione ſuſpenſum, ut hujus ovilis paſtor fieret, in cujus caulis ſuam à cunabilis tranſegiſſet ætatem. Judicia Dei abyſſus multa* (*b*). Plura ad hæc addit, & magni ponderis eſſe cenſet, quod *Perigeni ſermo Concilii adſtipulator acceſſit &c.* (*c*), totumque factum divinæ adſcribit providentiæ, hiſcè effatis, *Dei &c. beneficia ſępè credimus eſſe contraria, & in adversùm vertimus, quæ poſt recognoſcimus profuiſſe. Triſtis abſque dubio Coepiſcopus noſter Perigenes fuit, cum eum nemo ſuſciperet ordinatum. Nonnè huic hoc expediens erat, ut hunc civitate ſuâ Patrenſes populi unitâ voce contradictionis arcerent? Sed quantò inclinatus fuit, cum eum ordinatum nemo ſuſcepit, tantò ſublimior nùnc eſt, cùm à ſuis poſcitur, qui ab externis fuerat refutatus. Evidens enìm Dei manifeſtumque judicium, qui eum id temporis voluit præſtolari, quo mereretur huic Eccleſiæ præſidere, in quâ natus aſſeritur, & renatus* (*d*).

(b) *Bonif. PP. I epiſtola ad Rufum Theſſalon ap. Holſtenium.*
(c) *Idem loc. cit.*
(d) *Idem ubi ſupr.*

15. Ità cum, & Perigenis merita, & Concilii Epiſcoporum vota, & cleri, & populi Corinthienſium ſuffragia, & divina judicia, in unum concurrerent, nèc jàm aliud deeſſet, niſi aſſenſus Apoſtolicus, de quo Bonifacius, *cui nihil ad plenitudinem confirmationis Epiſcopatus ſui, hoc ſolum reſidet, quod nondùm noſtros in honore ſuo ſuſcepit afflatus* (*e*); Pontifex conſenſum interpoſuit, & translationem complevit. Veruntamèn quià ut plurimùm, intèr filios Dei, ſtantes coràm Domino, adſtare ſolet & Satan (*f*), non defuerunt filii iniquitatis, qui translationi Perigenis obſtacula interponere ſatagerunt, undè commotus Pontifex, & eis cenſuras eccleſiaſticas intimavit, & Concilium Corinthi celebrari mandavit, *ſupèr ejus diſcutiendo ſtatu, quem Corinthiis Apoſtolica Sedes, examinatis omnibus, atque diſcuſſis, conſtituit ſacerdotem, ſecuta Dei voluntatem, quæ hunc ipſum, quantùm docetur, dilationibus temporum ejus ovilis, in quo creverat, & cui creverat, voluit eſſe Paſtorem* (*g*). Translationem Perigenis fuiſſe factam judicio Rufi Theſſalonicenſis (uti Vicarii, ſeù locumtenenſis Apoſtolicæ Sedis, quod officium, uſquè à primis Eccleſiæ ſæculis, Theſſalonicenſi Antiſtiti eſt appoſitum (*h*), ut ex epiſtolis Siricii, Damaſi, Innocentii, Leonis, aliorumque Pontificum eniteſcit,) & Bonifacium non niſi decretum confirmationis addidiſſe, cenſet Petrus de Marca (*i*), ſed quantò fundamento, lector dijudicet: noſtrum non eſt huic rei examinandę immorari, cum ſivè translatio fuerit à Pontifice immediatè facta, ſivè mediatè; hoc unum eſt, fuiſſe auctoritate Sedis Apoſtolicæ factam:

(e) *Idem eod. loco.*
(f) *Job. 2. 1.*
(g) *Bonif. PP. I. loco cit.*
(h) *Thomaſſin. vet & nov. Eccl. diſcipl. pa. 1. l. 2. cap. 18. n. 7.*
(i) *De Marca Concord. l. 5. c. 34. n. 5.*

factam: idquè ſufficit ad intentum, de quo nùnc agitur.

16. Tàm autèm Archiepiſcopus Corinthienſis, promovens ad Patrenſem Eccleſiam Perigenem extraneum, & 80. milliaribus longè à Patrenſi urbe progenitum; quàm Perigenes, Epiſcopatum illum acceptans; Synodus quòque Epiſcoporum provinciç Corinthienſis, ac populus, & clerus ejuſdem Corinthiç urbis, Perigenem (jàm cum Patrenſi Eccleſia ſolemnitèr deſponſatum, & Patrarum factum indigenam, Corinthi verò alienigenam) in Antiſtitem depoſcentes; Rufus Theſſalonicenſis, decem provinciarum Illyrici Hierarcha (*a*), Perigenis tranſlationem promovens; ac demùm Bonifacius Pontifex ſuam auctoritatem interponens, prò ejuſdem tranſlationis complemento, quid, quæsô, aliud ſunt mutâ ſermocinatione locuti, niſi, quod, primò licitè potuit Perigenes, quantumvìs Corinthius, Epiſcopale beneficium in Patrenſi Eccleſiâ adipiſci, à quà erat extraneus: & ſecundò, quod poſtquàm per aſſecutionem ſedis Patrenſis, jàm Patrarum factus erat indigena, & extraneus à Corintho, juſtâ ſuperveniente causâ, & legitimâ accedente Sedis Apoſtolicæ conſenſione, licitè potuit à Patrenſi ad Corinthienſem ſedem transferri, à quà in tali ſtatu erat extraneus. Bino ergò ſucceſſu, & hiſtoricâ narratione (in quà interlocutores fuere unus Papa, nempè *Bonifacius*: unus Primas, nempè *Rufus* Theſſalonicenſis: unus Archiepiſcopus, nempè *Archiepiſcopus Corinthienſis*: unus Archiepiſcopus, nempè *Perigenes* Patrenſis: Unum *Concilium Provinciale*, nempè Epiſcopi provinciæ Corinthi: unus tandèm *Clerus, & Populus*, Corinthi Eccleſiam componentes) probata remanet quodammodò ad exuberantiam libertas Eccleſiæ in conferendis beneficiis etiàm clericis alienigenis.

(a) *Thomaſſin. loc. ſupra citat.*

17. Nec obſtat, quod Patrenſes Perigenem ſuſcipere detrectarunt, non enim illum refutarunt, quà extraneum, ſed quià minùs gratum, & quià illis inſciis, auctoritativè ab Archiepiſcopo Corinthienſi promotum, cum quo Eccleſia Patrenſis nullum habere ſubjectionis ordinem contendebat. Notum eſt Eruditis, quod Patrarum Antiſtes ſe pro Metropolità gerebat (*b*), & ſucceſſivis temporibus eò uſque pervenit, ut prò totius Achajæ Primate ſe gereret, qui eſſet ſoli Patriarchç Conſtantinopolitano ſubjectus, à quo & confirmationem, & Pallium Archiepiſcopale accipiebat, tantâ obſervatione, ut cum de dandâ Patrenſi Archiepiſcopo conſecratione, atque pallio, apud Innocentium III. Pontificem ageretur; Papa Archiepiſcopum Patriarchæ Conſtantinopolitano ad utrumque effectum remiſerit, proteſtatione tamèn adjunctâ, de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ, utrumque ex ſe potuiſſe adimplere, *de plenitudine poteſtatis* (ſcripſit Patriarchæ) *ipſum conſecrationis munere, ac honore pallii potuiſſemus inſignitum remittere*; *quià ſic te vocamus in partem ſollicitudinis, quod nobis retinuimus plenitudinem poteſtatis*; *nec cuiquam facimus injuriam, cum utimur jure noſtro* (*c*). Cum itàque Patrenſis Eccleſia nullam dependentiam deberet Archiepiſcopo Corinthienſi, vel ſaltèm à ſe prætenderet non deberi, quatenùs hæ urbes Patrenſis, & Corinthienſis, eſſent in diverſis provinciis eccleſiaſticis conſtitutæ, nec prima ſuffragaretur ſecundæ; habuerunt Patrenſes titulum aliquem renitendi, & Perigenem, ſibi à Corinthienſi Archiepiſcopo prçfectum, refutandi, non quà extraneum, ſed quà indebitè conſtitutum, & ab illegitimo promotore provectum.

(b) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 1. c. 26. nu. 13.*

(c) *Et geſt: Innoc. 3*

18. Illegitimæ promotioni, ſeù ab illegitimo promotore factæ, ſubſequebatur inconfidentia, & minùs grata Perigenis acceptio apùd Patrenſes, qui non niſi virum ſibi gratum in Pontificem peroptabant; viguitque ſemper, ac ſemper in Eccleſiâ Dei prævaluit hæc diſciplina; ut nullus invitis, & non petentibus, prçficeretur Epiſcopus, clerique, plebis, & ordinis civitatis expectaretur aſſenſus (*d*), *ne civitas Epiſcopum non optatum, aut contemnat, aut oderit, & fiat minùs religioſa, quàm convenit, cui non licuerit habere, quem voluit* (*e*). Ità etenim Hermeti accidit à Biterrenſibus refutato (*f*): Panſophio, à Nicomedienſibus (*g*): Proclo à Cyzecænis (*h*), & aliis: proptèr quos editi fuerunt canones Concilii Antio-

(d) *S. Leo ep. 84. c. 5; c. nullus invitis 13. diſt. 61.*

(e) *S. Leo loc. cit.*

(f) *Vid. hic ſupr. nu. 10. & 11.*

(g) *Cardin. Baron. an. 400. nu. 83.*

(h(*Socrat. lib. 7. c. 28.*

cheni (*a*), atque Romani, ſub S. Martino Papa (*b*): necnon & Ancyrani in Galatiâ (*c*), & alibi fortè alia. Excuſabiles ergò fuerunt in ſuâ reluctantiâ Patrenſes. At hæc non eſt ad cauſam extraneitatis trahenda, cum aliam habuerint cauſam, longè diverſam. Et quià Perigenes à Corinthiâ Eccleſiâ, cujus erat alumnus, ad Patrenſem fuit modo, & formâ recenſitis promotus, licèt indè eſſet extraneus: deindè fuit à Patrenſi ad Corinthiam in gradu Epiſcopali revectus; ex totâ facti ſerie eluceſcit, eam tùnc invaluiſſe ſententiam, quod poſſet præbendas, & beneficia ſacra etiam vir extraneus adipiſci: Sicque ex hujuſmodi narratione abundè probatur libertas Eccleſiæ in conferendis beneficiis ſacris, non modo clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.

19. Sed ubi relinquimus *Concilium Epheſinum*, generale III. hoc eodem ſæculo celebratum ſub anno 431. Inſtetit prò illius celebratione apud Papam Imperator Theodoſius II. (*d*). Interfuit eidem tamquàm Legatus Pontificius, S. Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus, doctrinâ, & ſanctitate omnibus notus (*e*): Impiuſque Neſtorius Epiſcopus Conſtantinopolitanus fuit communi Patrum ſenſu, & ſententiâ ſynodali damnatus (*f*). In hoc ſolemni Concilio intèr cætera lecta fuit, & grato animo audita, epiſtola Cœleſtini PP. I. quam ſcripſit ad præfatum Neſtorium, in eâque dicit, quod poſt damnatos Pelagium, & Cœleſtinum, Atticus Epiſcopus Conſtantinopolitanus illos egregiè eſt inſectatus. Quo defuncto, Siſinnius eidem in Epiſcopatu ſucceſſerat. Eoquè paritèr morte ſublato; anxius fuerat Pontifex, cuinam thronus Conſtantinopolitanæ ſedis obtingeret: cùm, inquit Cœleſtinus, *nuntiorum mox iſtìnc venientium narratio animam noſtram magnâ lætitiâ perfudit, quàm paulò poſt familiarium noſtrorum, qui tuæ ordinationi interfuerant, relatio egregiè quoquè confirmavit: hi enim ejuſmodi teſtimonium tibi reddebant, cujuſmodi illi dari conveniebat, qui aliundè in Epiſcopum allectus eſſet: in tantâ enim æſtimatione ætatem anteà egeras, ut aliena quoque civitas te tuis inviderет &c.* (*g*).

20. Placuerat ultrà modum Cœleſtino electio Neſtorii ab initio. Hic enim vir erat famâ doctrinæ, & probitatis, apud homines commendatus (*h*). Qui & primordia ſui regiminis ſignis ingentis Zeli adversùs hæreticos decoravit (*i*): utinam non citò ipſe in hæreſim lapſus eſſet, Deiparæ gloriam impugnantem (*l*). Laudat ergò Cœleſtinus Neſtorium, quod *aliundè in Epiſcopum allectus eſſet*: per quod certè obturat ora Contradictorum. Nàm quomodò ipſi vertunt in crimen Clerico adipiſci beneficia in loco, à quò ſit origine extraneus; ſi Pontifex ſcribens, & Concilium generale illius laudans epiſtolam, præconio dignum cenſent, quod extraneus mereatur ad Epiſcopale beneficium promoveri? Si Neſtorio hoc tribuitur ad honorem, *ut aliena quoquè civitas te tuis invideret*: quod ipſe nimirùm, origine Syrus, patriâ Germanicienſis, monachatu Antiochenus, regione Aſiaticus, beneficium Epiſcopale apud Conſtantinopolim obtineret, undè erat nedùm extradiœceſanus, & extraprovincialis, verùm etiàm extranationalis (*m*); quâ quæſo fiduciâ poteſt à Contradictoribus imputari tamquàm crimen (& quidem crimen divino, naturali, & humano jure, ut ipſi comminiſcuntur, prohibitum) viro extraneo beneficium eccleſiaſticum adipiſci?

21. Notabile quoquè fuit id, quod, inſtantibus Epiſcopis Europæis, in eodem Concilio fuit Synodalitèr definitum. Præſules præfati, ſivè illorum nomine Euprepius Byzes Antiſtes, & Cyrillus Cœlenſis Epiſcopus, hanc ſupplicationem Concilio porrexerunt. *Vetus mos viget in provinciis Europæ, quod ſinguli Epiſcopi duos, vel tres ſub ſe habeant Epiſcopatus, undè Heracliæ Epiſcopus ſub ſe habet Heracliam, & Panion: Epiſcopus autem Byzes ſub ſe Byzen, & Arcadiopolim: Cœlenſis verò ſimilitèr habet Cœlam, & Callipolim. Porrò Epiſcopus Sabſadiæ ſub ſe habet Sabſadiam, & Aphrodiſiadem. Itaquè olim, & ab initio Eccleſias illas duo Europæ Epiſcopi adminiſtrabant, & nunquam prædictæ civitates proprios acceperunt Epiſcopos. Sed aliæ quidem ſub Heraclio fuerunt ab initio. Archadiopolis*

(a) *Concil. Antioch. c.18.*
(b) *Cap. ſi quis 4. diſt. 92.*
(c) *Concil. Ancyran. c.18.*
(d) *Card. Baron. an. 430. nu. 62.*
(e) *Idem an. 431. an. 37.*
(f) *idem an. 431. nu. 57.*
(g) *Cœleſt. epiſt. ad Neſtorium ap. Bail to. 1. in Concil. Epheſ. f. 125.*
(h) *Baron. an. 428. n. 24.*
(i) *Socrat. l.7. c.29.*
(l) *Vid. Conc. Epheſ. an. 431.*
(m) *Socra. hiſt. lib. 7. c. 24. & 29. Baron. an. 428. nu. 19. 20.*

polis ſimilitèr ſub Epiſcopo Cœlenſi. Verùm quoniam nunc Phriuclas Heracliæ Epiſcopus à Sanctâ Synodo apoſtata factus, Neſtorio, & cum illo ſentientibus ſe addixit (ſuſpicamur autem, quod numquam, vèl ipſe ulciſcens tamquam hoſtes, vèl qui càm ipſo Heracliæ Epiſcopatum adminiſtrant, veniant ad ordinandum Epiſcopos juxtà veterem, & roboratam conſuetudinem in memoratis civitatibus, quæ nunquam proprios Epiſcopos receperunt). Itaquè priſcos mores, & conſuetudinem, quæ olim, & ab initio viguit commoveri proptèr novitates cogitantes, oramus veſtram pietatem, definitionem pronuntiari de eâ re à veſtrâ ſanctâ, magnâque ſynodo, proprioque ſignaculo eam roborari; ità ut nequè nos Eccleſiis noſtris privemur, in quibus plurimum laboravimus: nequè mos jam longo tempore confirmatus, à quopiam præmemoratorum commoveatur, fiantque bella, & inordinationes, maximè intèr Epiſcopos, &c. (a).

22. Agebatur hìc de duobus, tribuſvè beneficiis Epiſcopalibus, ab uno, & eodem Præſule poſſidendis (*b*), qui vèl ab uno, vèl ab alio, vèl à pluribus eorum neceſſariò erat extraneus. Et quidèm de Epiſcopatibus, quos *ab intio duo Epiſcopi adminiſtrabant*: ità ut de naturâ ſuâ non eſſent uniti, ſed ſeparati: *nunquàm* verò, ideſt ex quo inceperunt ab uno Præſule regi, *prædictæ civitates proprios acceperunt Epiſcopos*. Probabile autèm imminebat periculum, nè hæretici urbibus illis Pſeudopræſules præficerent, propriâ tabe contaminatos. Diſplicebat quoquè Epiſcopis Europæis, *privari Eccleſiis, in quibus plurimum laboraverant*: ità ut ſi poſt illorum mortem fieret, vèl ſi nullum ingruiſſet periculum hæreticorum, nihil eis diſplicuiſſet, quod illæ ſecundæ, vèl tertiæ Eccleſiæ, quas ipſi regebant, aliis moderandæ committerentur. Petitione horum Præſulum auditâ quid Concilium definivit? En ejus reſponſio: *Sancta, & univerſalis Synodus dixit: honeſta petitio eſt pientiſſimorum Epiſcoporum Euprepii, & Cyrili, quàm oſtendunt oblati libelli. Undè & ſanctis canonibus, & externis legibus, quia veteres conſuetudines nunc vim legis habent, nihil innovandum in Europæ civitatibus, ſed juxtà veterem conſuetudinem gubernentur ab Epiſcopis, à quibus & olim &c.* (*c*).

23. Non inquam agebatur de beneficiis Epiſcopalibus intèr ſe unione perpetuâ colligatis, & in unum conglutinatis, ità ut duæ, aut plures civitates uni, & eidem Præſuli quoad ſpiritualia ſubeſſent; ſed de iiſdem diſſitis, & diviſis, ab uno nihilominùs, & eodem Antiſtite adminiſtratis. Nàm cùm *aliæ civitates ſub Heraclià fuiſſent ab initio*, quæ tempore hujus ſupplicationis non ampliùs ei ſuberant: cùm paritèr *Archadiopolis* anteà regeretur ab *Epiſcopo Cœlenſi*, quæ tempore ipſius ſupplicationis obtemperabat Epiſcopo Byzes; patet, quod iſtæ ſæcundæ civitates, illarumque Eccleſiæ, & beneficia Epiſcopalia, non erant perpetuò unita Eccleſiæ primariæ, ſed ab eâ divulſa, & ſeparata: modoquè uni, ac modò alteri Præſuli regenda committebantur: qui propterèà tamquàm duplex, triplexvè beneficium poſſidens in diverſis, & ſeparatis civitatibus, vèl à primo, vèl à ſecundo, vèl à tertio; demùm vèl ab uno, vèl à pluribus eorum, erat extraneus: nec quidquàm obſiſtebat extraneitas, quominùs poſſent Præſules Europæi beneficia Epiſcopalia adipiſci, Concilio Generali Epheſino ſanciente, *nihil innovandum in Europæ civitatibus* ſuper hac re.

24. Aureum eſt hoc decretum, quod potuit Concilium didiciſſe à Stephano PP. I. reſcribente D. Cypriano Carthaginenſi, in causâ reiterationis baptiſmi eorum, qui fuerant ab Hæreticis baptizati, *nihil innovetur* (*d*). Et dignè quidèm, atquè providè; nàm cùm omnis novitas, ut plurimùm, ſit odioſa, vèl quieti publicæ infeſtâ, omniumque animos offendat, ut ait S. Joannes Chryſoſtomus (*e*); Optimum eſt, *ſervari ſolitum* (*f*). Perpendatur autem, cuinam rationi Concilium inhęſerit, hoc edendo decretum: certè non niſi *veteri conſuetudini*, quàm vim legis habere declaravit. Antiqua ergò conſuetudo vim habet legis, in diſpenſatione beneficiorum obſervandæ. Hanc pro lege, hanc admittant

(a) *Concil. Epheſ. Act 7. Bail. ſum. Conc. in Concil. Epheſ. fol.* 218. *E*

(b) *Thomaſ. vet. & nov. Eccl. diſcipl. part.* 2. *l.* 3. *c.* 1. *nu.* 8.

(c) *Conc. Epheſ. Act. 7. Bail. loc. cit. f.* 219. *B.*

(d) *Vid. S. Auguſt. de unic. baptiſm cont. Petilian. c.* 14. *Card. Baron. an.* 258. *n.* 52.

(e) *S. Jo. Chryſoſt. homil.* 9. *in epiſt. ad Corinth.* 2.

(f) *Card. de Luca de Præemin. diſc.* 39. *n.* 3.

tant prò regula, Contradictores, & quieſcet intèr nos, & illos contentio; nàm cùm vetus conſuetudo depoſcat, ut in illorum Regione beneficia eccleſiaſtica conferantur promiſcuè, tùm Clericis extraneis, tùm indigenis; idipſum in poſterum obſervandum eſſe affirmabunt, *nihilque innovandum*, ſed Eccleſiam in ſua plenâ, integrâ, primævâ, & antiqua libertate ſinendam, præficiendi eccleſiaſticis beneficiis non ſolùm Clericos indigenas, verùm etiàm extraneos, dummodò benememerentes, & dignos.

SÆCULUM CHRISTI VI.

CAPUT XI.

In quo ex pluribus Conciliis, per hæc tempora celebratis, & præſertìm ex Conciliis Romano, Agathenſi, Epaonenſi, Valentino, Arvernenſi, Aurelianenſibus IV. & V. Lucenſi, & Santonenſi, *probatur integra libertas Eccleſiæ conferendi Eccleſiaſtica Beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Initio Sæculi* VI. *habitum eſt* Concilium Romanum, Palmare *dictum, in quo poſt alia editus eſt canon, vetans alienatorem bonorum Eccleſiæ, niſi prò clericis, & peregrinis.*

2 *Nomine* peregrinorum, *ſi Concilium intelligit clericos aliundè venientes, jam habemus intentum: ſi laicos alienigenas, à fortiori clericos etiam comprehendit.*

3 *Huic Synodo interfuere duodecim Epiſcopi ex Regno Neapolitano, qui præfato canone docuerunt, extraneis quoque in dicto Regno debita eſſe beneficia.*

4 *Concilium quoque* Agathenſe *in Galliâ, &* Toletanum III. *in Hiſpania, ſimiles Romano Concilio canones edidere favore peregrinorum.*

5 Concilio Epaonenſi, *à Sigiſmundo Rege Burgundionum promoto, interfuere Epiſcopi magni nominis, & ſanctitatis, & qui fuerint?*

6 *Idem Concilium Epaonenſe permittit clerico beneficiâ reſidentialia adipiſci in locis extraneis, modò ſuus Antiſtes conſentiat; multo magis beneficia ſimplicia.*

7 *Approbatur ab eodem Concilio tranſitus clerici à beneficio unius Diœceſis, ad Epiſcopatum alterius, ſolâ adjectâ cautione, ut tranſiens primum beneficium dimittat.*

8 *Extraneus alibi ad Epiſcopatum promotus, tenetur reſidere, quià beneficium reſidentiale ſuſcepit: ergò ſi beneficium ſit ſimplex, reſidere non tenetur.*

9 Concilii Arvernenſis *decreto interdictum fuit Epiſcopis alienum clericum ad ſe*

trahere

trahere ſinè ſui Præſulis voluntate: quarè illius accedente conſenſu, id permiſſum eſt.

10 Idipſum ſanxere tunc temporis Concilium Valentinum, & Toletanum 11. habita in Hiſpaniâ: & Concilium Bracarenſe 1. celebratum in Luſitaniâ.

11 Quæ quidem optimè concludunt libertatem Eccleſiæ præficiendi extraneos beneficiis, ex correlatione beneficiorum ad ordines, quam Contradictores magnifaciunt.

12 Extraneis favet epiſtola Concilii Arvernenſis ad Theodebertum Regem Galliæ, pro exteris poſſidentibus bona in ejus Regno.

13 Sequitur textus dictæ epiſtolæ Concilii Arvernenſis.

14 Regno Galliæ intèr filios Clodovei diſciſſo, Theodorico parum pio ſucceſſit Theodebertus, ab initio Patris imitator: qui Regnum valde dilatavit.

15 Nolebat Rex, quod extranei bona in ſuo Regno poſſiderent. Concilium tamèn oſtendit hoc eſſe contrà libertatem Eccleſiæ, reſpectu ad clericos.

16 Rex Theodebertus in melius mutatus, favit D. Mauro Romano, ut opera Flori fundaret Monaſterium in Diœceſi Cenomanenſi.

17 Florus idem bona ua Monaſterio illi tradidit. Monachatus, & Abbatia ſunt eccleſiaſtica beneficia: Rexque ſuo facto favit extraneis.

18 A Concilio Aurelianenſi quartò intèr aliâ vetitum eſt, ne Magnates eorum Oratoria committerent clericis peregrinis, ſinè approbatione Diœceſani.

19 Si Epiſcopo conſtaret de probitate clerici peregrini, voluit Concilium admitti poſſe, itaut non excluderentur extranei, niſi cæteris paribus.

20 Alibi Concilium præcipit, bona clerieo alterius Diœceſis collata, eo defuncto, ad primam Eccleſiam reverti. Donatio ſignificat collationem.

21 Concilium arbitrio Epiſcopi reliquit, quoties, & quem extraneum velit beneficio inſignire: quæ libertas eſt communis cunctis Collatoribus.

22 Concilium Aurelianenſe v. vetat, ne quis alienum clericum ſinè ſui conſenſu Epiſcopi, ſibi vendicet: vendicare ergò poteſt, ſi conſenſus idem accedat.

23 Idem Concilium interdicit, ne quis res Eccleſiæ unius Regni, poſitas in alio Regno, ſibi uſurpet. Territorium ſpirituale, à territorio temporali non definitur.

24 Si Eccleſia poſſidere poteſt bona in alio regno, ergò etiam idipſum poterit clericus illius Eccleſiæ: nam clericus, & Eccleſia in hoc dicuntur ad convertentiam.

25 Canon Concilii Lucenſis, ſivè unus ex collectis à Martino Bracarenſi, decernit nè Epiſcopi vacantes viduas adipiſcantur Eccleſias, ſinè Concilio Provinciali.

26 Epiſcopi vacantes, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ erant extranei: eligendi erant à Comprovincialibus. Eadem eſt ratio de beneficiis epiſcopalibus, ac de aliis.

27 Unus canonum Martini Bracarenſis vetat, ne clericus ſinè conſenſu ſui Epiſcopi alibi ordinetur. Plus eſt ad ordines, quam ad beneficia promoveri.

28 S. Martinus Bracarenſis ex Pannonia, vel ex oriente factus in Hiſpania Abbas, & Archiepiſcopus, ſuo facto docuit, admittendos eſſe extraneos ad beneficia.

29 Concilium Santonenſe cur habitum fuerit? Emerius non electione canonica, ſed Principis imperio Epiſcopatum Santonenſem adeptus fuerat.

30 Leontius Burdigalenſis cum ſuis Epiſcopis Comprovincialibus, habito Concilio Santonenſi, deponit Emerium, & ſubrogat Heraclium Burdigalenſem Presbyterum.

31 Charibertus Rex Heraclium plauſtro ſpinis pleno impoſitum, in exilium agit; Leontium pecunia mulctat, alios Epiſcopos alitèr turbat.

32 Concilium depulit Emerium, & Hilarium extraneum ſubrogavit. Rex huic ulti-

ultimo reſiſtens admiſſionem extraneorum confovit.

33 *Leontius in Martyrologio Gallicano deſcriptus, origine Romanus, ortu Santonenſis, liberaliſſimus in peregrinos, Archiepiſcopus fuit Burdigalæ.*

34 *Ipſe Leontius ædificavit plures Eccleſias, etiam ubi jam erat extraneus. Quæ in Concilio Santonenſi contigerunt, favent extraneis.*

1. EMERGIT Sæculum Chriſti Sextum, tàm factis abundans, quam ſanctionibus, eandem, quam tuemur, Eccleſię libertatem, mirificè propugnantibus. Et primò loco, ſub ipſius Sæculi introitu, occurrit *Concilium Romanum* quartum, ſub Papâ Symmacho celebratum, *Palmare* dictum, à porticu Baſilicæ S. Petri, palmis eleganter depictâ, ſub quâ coadunatum eſt, anno Chriſti 502. (*a*), in quo poſt electionem ejuſdem Symmachi adverſus Schiſmaticos confirmatam; & ſimul abrogatam legem Odoacris Herulorum Regis, eccleſiaſticæ libertati nimium pernicioſam (*b*), plures canones ſunt procuſi, quos inter unus, verbis diſtrictiſſimis interdicens, ne prædia eccleſiaſtica, quantulæcumque ſint magnitudinis, vel exiguitatis, valeant *ſub perpetuâ alienatione*, ad cujuslibet jura transferri. Tumque ſubjungit: *ſed nec in uſufructuario jure aliquibus dare liceat, nec data retinere, præter clericos, & captivos, atque peregrinos, ne malæ tractationis miniſtretur occaſio &c.* (*c*). Jus hoc uſufructuarium proculdubio connotat eccleſiaſtica beneficia, quæ ſunt bona Eccleſiæ, ad uſufructuandum conceſſa (*d*), non in proprietatem, perpetuæ alienationis jure, diſtracta.

(a) *Card. Baron. an. 502. nu. 2.*

(b) *Vid. Bin. in not. ad hoc Conc. & Baron. an. 483. nu. 10.*

(c) *Conc. 4. Rom. ſub Symmac. c. 14.*

(d) *Ballet. diſquiſ. Cler. p. 1. §. 14. nu. 1. & 2.*

2. Enumerans autem Concilium viros, hujuſmodi bonorum capaces, clarè computat inter illos, etiam *peregrinos*: quorum nomine, ſi clericos peregrè proficiſcentes, ſivè aliundè venientes intelligimus, jam habemus intentum: nam hi non ſunt niſi clerici extranei, de quorum admiſſione ad eccleſiaſtica beneficia peroramus. Si verò pro *peregrinis*, à Concilio nominatis, intelligimus laicos itinerantes; argumentum in fortioribus terminis intentioni noſtræ ſubſervit, inferendo à minori ad majus, quod eſt optimum arguendi genus, & inpraxi valdè receptum (*e*). Nàm ſi Concilium pro licito pronunciat res Eccleſiæ, ſivè beneficia eccleſiaſtica, laícis extraneis elargiri; multò magìs, ea conferri poſſe vult clericis paritèr extraneis; ne deterioris conditionis faciat clericos, quam ſint laici. Et ità quocumque modò ſumatur hæc ſanctio Conciliaris, ex ea validè probatur libertas Eccleſiæ in admittendo clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia.

(e) *Authent. multò magìs C. de Sac. Eccl. Surd. dec. 254. nu. 15. Barboſ. Tr. var. loc. 73. nu. 1.*

3. Interfuere hujuſmodi Concilio, præter Papam, ſexaginta quatuor Epiſcopi, diverſarum Regionum, inter quos duodecim ex Regno Neapolitano, nempè Vitalis Fundanus, Stephanus Venuſinus, Valentinus Amiterninus, Eutychius Tranenſis, Laurentius Bojanenſis, Paſchaſius Vulturanenſis, Marcus Samninus, Memor Canuſinus, Florentius Veſtinenſis, Amandus Potentinus, Sebaſtianus Soranus, & Aſterius Aquinas (*f*), qui omnes præfatæ ſanctioni, ſuæ vocis calculum apponentes, tàm facto, quam dicto patefecerunt, Eccleſiam, per cunctas illas Regiones diffuſam, & ſignantèr eam, quæ in Regno Neapolitano florebat, hanc eandem tunc tenuiſſe doctrinam, quod eccleſiaſtica beneficia non ſint ad ſolos indigenas coarctanda, ſed etiam extraneis, ſub congruâ moderatione, tradenda. Et quamquam ſanctio illa Concilii, de quo loquimur, ad regulandam diſpenſationem bonorum Eccleſiæ, à Romanâ Eccleſiâ ſervandam, directa ſit; complectitur tamèn ſinè ambiguitate cunctas alias quoque inferiores Eccleſias, eâ ratione, quam Concilium ipſum ibidèm paulò infrà ſubjungit, *quià nefas dictu eſt, obligatione, quâ ſe per charitatem Chriſti connectit Summus Pontifex, eâ homines ſecundi in Eccleſiâ ordinis non teneri* (*g*).

(f) *Conc. Rom. 4. ſub Symmach. an. 502. in ſubſcription.*

(g) *Concil. Rom. loc. cit. c. 9.*

4. Præfati Romani Concilii diſpoſitioni conſonat alia ſanctio, per idem tempus in Provinciali *Agathenſi* Synodo, conſtituta: ubi poſt interdictam alienatio-

nem

nem bonorum Eccleſiæ, permittitur Epiſcopis hoc, quod ſequitur: *Minuſculas verò res, aut Eccleſiæ minùs utiles, peregrinis, vel clericis, ſalvo jure Eccleſiæ, in uſum præſtari permittimus* (*a*), per quæ verba ſatis conſtat fieri mentionem beneficiorum, eo modo, quo tunc conſueverant explicari: dicitur enim dari has res viris extraneis, non in proprietatem, ſed in ſolum uſum, uti dantur beneficia, ſalvo jure Eccleſiæ: recurritque argumentum, quod per ly *peregrinis*, ſivè clerici, ſivè laici peregrini intelligantur; ſemper aditus patet clericis extraneis ad eccleſiaſtica beneficia. Interfuere huic Concilio triginta quinque Epiſcopi (*b*), omnes gloriâ confeſſionis illuſtres: inter quos S. Cæſarius Arelatenſis, Firminus Metenſis, & Quintianus Ruthenenſis, ſunt ſanctorum faſtis adſcripti (*c*). Quarè hinc patet, quod Eccleſia, per Gallias tunc diffuſa, & præcipui illius Præſules, in eo voto fuerunt, eſſe admittendos etiam clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia. Quem ſenſum Eccleſia quoque Hiſpaniæ iiſdem temporibus enutrivit: quippè Concilium *Toletanum III.* anno Chriſti 589. celebratum, ſimilia decrevit his, quæ, ut innuimus, fuerunt in Agathenſi Synodo definita.

5. *Concilium Epaonenſe*, apud Epaonenſem urbem in Galliâ Narbonenſi celebratum eſt anno Chriſti 509. ſecundum Binium (*d*), vel ſecundum Sirmondum, Cabaſutium, & alios, habitum anno 517. (*e*), tantę dignitatis, ut Provinciale ſit, ac tantæ Maeſtatis, ut ex 24. Epiſcopis coalverit, quorum perplures Sanctorum Catalogo ſunt inſcripti: præſertim Alcimus Viennenſis, Apollinaris Valentinus, Claudius Veſontienſis, Gregorius Lingonienſis, Pragmatius Auguſtodunenſis, & Viventiolus Lugdunenſis (*f*): Sigiſmundus autem Rex Burgundionum, Gundebaldi filius, recentèr ex Arrianâ ad Catholicam fidem converſus, fuit hujuſce Concilii promotor, ut ſuum Regnum ab hęreſis pollútione purgaret, ac diſciplinam eccleſiaſticam collapſam ſuo ſplendori reſtitueret (*g*). Ex hoc Concilio tàm verba, quam res habemus, cauſæ noſtræ faventes: quippè inter alia, quæ tunc inibi contigerunt, hoc evenit, ut ſimul ei interfuerint Alcimus, & Apollinaris, ambo germani fratres, filii Iſicii primò Senatoris, & deindè Epiſcopi Viennenſis (*h*). Ex quibus Alcimus Viennenſem Epiſcopatum & ipſe tenuit, ubi erat indigena; Apollinaris verò Epiſcopale beneficium Eccleſiæ Valentinæ ſortitus eſt, ubi erat extraneus, abſque eo, quod hoc ullum intulerit præjudicium ejuſdem celebri ſanctitati: adeoquè ex præſenti facto docemur, tunc viris extraneis aditum patuiſſe ad eccleſiaſtica beneficia, dum S. Apollinaris pręfatus ritè, & rectè Valentinum Epiſcopatum adeptus eſt.

6. Sed à facto ad jus tranſeamus. Quadraginta canones edidit Concilium illud, quorum unus ità proloquitur: *Nè presbyter territorii alieni, ſinè conſcientiâ ſui Epiſcopi, in alterius civitatis territorio præſumat baſilicis, aut oratoriis inſervire, niſi forte Epiſcopus ſuus illum concedat Epiſcopo illi, in cujus territorio habitare diſpoſuit. In quo, ſi exceſſum fuerit, Epiſcopus, cujus presbyter fuerit, fratri ſuo noverit culpabilem ſe futurum, qui clericum juris ſui, illicita facientem, ſciens ab ſcandali admiſſione non revocat* (*i*). Hic proculdubio ſermo eſt de eccleſiaſticis beneficiis: quid enim aliud ſignificare habent verba illa, *baſilicis, aut oratoriis inſervire?* Et tamèn extraneos illorum eſſe capaces clarè oſtendit Concilium, quoties Epiſcopus clerici extranei hoc permittat. Quarè tota difficultas in caſibus practicis reſtringetur ad videndum, nùm Epiſcopus clerici extranei aſſentiatur, nec nè, iſtius provectioni ad beneficia, ſita in locis extraneis: ſi etenim aſſentiatur, profectò poterit clericus, vi hujuſce canonis beneficia reſidentialia adipiſci in ipſis locis extraneis, quæ tamen beneficia reſidentialia Contradictores clericis advenis negant, quamvis hi apud eadem reſidendo, inibi fiant incolę, ac indigenæ. Quod ſi beneficia reſidentialia poteſt adipiſci; æquali ratione, imo & multò magis aſſequi poterit etiam beneficia eccleſiaſtica, à reſidentiæ debito exemptâ: argumento ducto à majori ad minus, quod eſt validiſſimum omninò (*l*), præſertim ſi minus, ut in caſu noſtro, continetur ſub eo, quod majus eſt (*m*).

7. Per-

(a) *Concil. Agath. an. 506. c. 7. Concil. Tolet. 3. an. 589. can. 3.*

(b) *Conc. Meldenſ. cap. 73. Bin. in not. ad Concil. Agath.*

(c) *Binius loc. citat.*

(d) *Binius in Concil. Epaonenſ. tom. 3.*

(e) *Sirmond. tom. 1. Conc. Gall. f. 194. Cabaſut. in Conc. Epaonen.*

(f) *Vid. Martyrol. ſuis locis Bin. ad Conc. Epaon. in notiſ. Baron. an. 509. nu. 13.*

(g) *Baron. Binius, & Cabaſut. loc. citat.*

(h) *Ado. Vienn. in Chronic. an. 492. Baron. an. 494. nu. 69.*

(i) *Concil. Epaon. c. 5.*

(l) *Authent. multò magis de ſacroſ. Eccl. cap. per venerabilem qui fil. ſint. legit. Barboſ. trac. var. loc. 67. & 75.*

(m) *Tuſchus prac. concl. to. 1. lit. A. concl. 501. nu. 1. Barboſ. loc. cit. loco 75. in fin.*

7. Pergit Concilium Epaonenſe, & ſucceſſivè diſponit: *Quiſquis clericus aliquid de munificentiâ Eccleſiæ, cui ſervierat, adeptus, & ad ſummum ſacerdotium alterius Civitatis, eſt, aut fuerit ordinatus; quod dono accepit, vel acceperit, reddat: & quod ſuum eſt ex proprietate, vel ſecundum inſtrumenti ſeriem probatur emiſſe, poſſideat* (a). Hìc quoquè non eſt dubium ſermonem haberi de eccleſiaſticis beneficiis, quæ, *munificentia Eccleſiæ*, ſecundum modum loquendi illorum temporum, nuncupantur: Et ità etiam in Concilio Aurelianenſi III. (b), & in Lugdunenſi, nomine *munificentiæ eccleſiaſticæ* connotantur (c). Illis paritèr verbis *ſummum ſacerdotium*, Epiſcopatum, ſivè Epiſcopale beneficium explicari certò certius eſt, ut ex Conciliis Agathenſi (d), Barcinonenſi (e), aliiſque ſacræ antiquitatis memoriis eniteſcit. Ergò Epaonenſe Concilium admittit clericis, de beneficio inferiori, ad ſuperius tranſire, & de minori beneficio unius Diœceſis, ad ſupremum, ſivè Epiſcopatum alteriùs Diœceſis aſcendere, hac ſolâ cautione, ut primum beneficium ab eo, qui obtinet ſucceſſivè ſecundum, liberè dimittatur. Hocque decreto evidentèr conceditur clericis adipiſci eccleſiaſtica beneficia, nedum inferioris, ſed etiam altioris ordinis, non obſtante, quod ſint ab his poſtremis extranei.

(a) *Concil. Eponenens c.14.*

(b) *Concil. Aurel. 3. c.5. & 17.*

(c) *Concil. Lugdun. an.570.c.5.*

(d) *Concil. Agath. c. 6.*

(e) *Concil. Barcinon. an.599.c.2.*

8. Nihil relevante, quod clericus extraneus, ad alienæ urbis Epiſcopatum promotus, teneatur inibi reſidere; quippè tenetur ibi reſidere, non ex eo, quod Epiſcopatus ſit beneficium, ſed ex eo, quod eſt beneficium reſidentiale: ità ut hinc optimè deducatur, quod ſicut clericus extraneus, promotus ad beneficium reſidentiale, tenetur apud illud perſonalitèr reſidere, quià beneficium ipſum reſidentiam expoſcit; ità poteſt ad beneficium ſimplex alienæ Civitatis provehi, abſque eo, quod ibi reſidere teneatur, quià beneficium illud reſidentiæ debitum non involuit. Præterquam quod, uti paulò antè legitimè comprobavimus, ſi clericus extraneus ritè, ac rectè aditum habet ad eccleſiaſtica beneficia reſidentialia, & etiam ſupremi ordinis Epiſcopalis; multò magìs apertum habere debet aditum ad beneficia minoris ordinis: & multo adhùc fortiùs ad ea, quæ ſunt infimi ordinis, qualia ſunt beneficia merè ſimplicia: ab eo etenim, quod multò magìs ſe habet, optima eſt methodus arguendi (f). Quamvìs in hac re non ſit neceſſitas arguendi à majori ad minus, vel è contrà; quippè à Contradictoribus denegantur clericis extraneis nedùm beneficia merè ſimplicia, apud quæ non reſident, ſed etiam choralia, & curata, apud quæ perſonalem reſidentiam faciunt, & quibus ex ſe ipſis deſerviunt.

(f) *Barboſ. Tract. var. loc. 75. Cephal. Conſ.332.nu.59.vol.3.*

9. Hoc eodem Chriſti Sæculo Sexto coalvit *Concilium Arvernenſe* Provinciale, anno Chriſti 535. (g), vel ſecundum alios anno 541. à quindecim Epiſcopis celebratum (h), meritis, & reſpectivè ſanctitate præclaris, quos intèr Gallus Arvernenſis, Gregorius Lingonienſis, Hilarius Gabalitanus, & Nicetius Trevirienſis latè memorias eccleſiaſticas illuſtrarunt (i). Plura in eo decreta edita ſunt, Immunitatem eccleſiaſticam confoventia, in ſacrorum beneficiorum, & præſertim Epiſcopalium, diſpenſatione, cui Sæculares Proceres ſe nimium immiſcebant (l). Inter alios autem canones hic quoque ſancitus eſt: *ne ullus Epiſcopus alteriùs clericum contrà voluntatem Epiſcopi ſui ſuſcipere audeat, aut ſacerdotio prærogare* (m). Frequens fuit per ea tempora conſimilis prohibitio. Nàm in *Concilio Aurelianenſi III.* à 25. Epiſcopis celebrato, anno 541. fuit paritèr interdictum, *de his clericis, qui ſub qualibet occaſione, aut conditione in aliorum Civitatibus, vel territoriis crediderint immorandum, nè ad ullum clericatus honorem abſque ſui Epiſcopi ſcripto, atquè conſenſu debeant promoveri* (n).

(g) *Sirmond. tom.1. Concil. Galliæ f.241.*

(h) *Binius tom. 4. in Conc. Arvern. Baron. an.541.n.30.*

(i) *Baron. an.541.n. 31.32.33.35.&c.*

(l) *Concil. Arvern. c.2.45.*

(m) *Conc. Arvern. c.10.*

(n) *Concil. Aurel. 3. c.15.*

10. Similitèr *Concilium Valentinum*, habitum anno 524. in Hiſpania hoc expreſsè decrevit: *nullus alienum clericum, ſecundum decreta canonum, ſine conſenſu Epiſcopi ſui, audeat ordinare* (o). Concilium quoquè *Toletanum II.* in eadem regione Hiſpaniæ per hęc tempora congregatum, anno Chriſti 531. provido canone definivit, de clericis loquens, in Eccleſiæ domibus educatis: *ne, quis ex eis,*

(o) *Concil. Valentin. an.524.c.6.*

qui tali educatione imbuuntur, quâlibet occaſione cogente, proprium relinquens Eccleſiam, ad aliam tranſire præſumat. Epiſcopus verò, qui eum ſuſcipere, abſque conſcientiâ proprii ſacerdotis fortaſſe præſumpſerit, totius fraternitatis, ſe reum eſſe noverit, quià durum eſt, ut eum, quem alius, rurali ſenſu, à ſqualore infantiæ exuit; alius ſuſcipere, ac vendicare præſumat (*a*). Itidem *Concilium Bracarenſe I.* Bracaræ in Luſitaniâ hoc eodem Chriſti Sæculo celebratum anno 563. ſanxit, ut ſequitur: *Item placuit, ut nullus Epiſcopus clericum alterius ordinare præſumat, ſicut & antiqui canones vetuerunt, niſi fortè ſignata ipſius Epiſcopi ſcripta ſuſceperit* (*b*).

(a) Concil. Tolet. 2. c. 2.

(b) Concil. Bracar. 1. c. 8.

11. Sed dices, hæc quid concludunt pro admiſſione clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia? Profectò efficacitèr id concludunt, in ſententiâ Contradictorum; nàm cum Contradictores plenis buccis conclament, olim unum, & idem fuiſſe promotionem ad ordines, atque ad eccleſiaſtica beneficia (indeque inferre contendant, quod nullus ordines eccleſiaſticos tunc ſortiri poſſet, cui & non ſimul contingeret præbendam eccleſiaſticam adipiſci, quæ in ſportulis, & erogationibus, ſivè diurnis, ſivè menſualibus, conſiſtebat: unde poſteà ſubinfertur, quod ſicuti nulli clerico permiſſum erat ordines ſacros extra patriam, ſivè nativam Diœceſim, obtinere; ità & nequè liberum erat in alieno loco eccleſiaſticum aſſequi beneficium;) proculdubio, juxtà hujuſmodi principium Contradictorum, ſivè in eorum ſententiâ, verum erit, quod ubi poterant, & nunc etiam poſſunt, clerici ordines aſſequi, ibi quoque eccleſiaſtica poſſunt aſſequi beneficia: ſed ſexto currente Sæculo, juxtà canones præfatorum Conciliorum *Arvernenſis*, *Aurelianenſis III. Valentini, Toletani II. & Bracarenſis I.* poterant clerici ſacris ordinibus inſigniri, in alienis Dœceſibus, dummodò nativus eorum Epiſcopus conſentiret; ergò etiam inibi poterant beneficiis eccleſiaſticis munerari: Ergò nunc quoquè beneficiis eccleſiaſticis ditari poterunt in locis, ubi ſunt extranei, dummodò proprii eorum Antiſtitis concurrat aſſenſus, qui jam nulli clericorum, à nullo Antiſtitum denegatur.

12. Aſt clarius adhùc promovit admiſſionem clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia *Concilium Arvernenſe*, de quo loquimur, illâ, nunquam ſat laudatâ, epiſtolâ, quam ad Regem Theodobertum perſcripſit, ſequentis tenoris: *Domino illuſtri, atque præcellentiſſimo domno, & filio Theodoberto Regi, Honoratus, Hilarius, Gregorius, Ruricius, Nicetius, Flavius, Domitianus, Deuterius, Gallus, Dalmatius, Venantius, Gramatius, Lupus, Heſperius, & Deſideratus Epiſcopi. Dum in Arvernâ urbe, ad replicanda canonum inſtituta, vel ſtudio elucidandæ legis eccleſiaſticæ, his, qui dubitatione regendę vitæ propriæ forſitan premebantur, cultores veſtri, Eccleſiarum veſtrarum Epiſcopi, paritèr ſederent; plurimorum ad nos, ſuæ deſperationis remedium flagitantium, turba confluxit, ſperantes, ut non minùs pro Regni veſtri felicitate, quàm pro ſuâ conſolatione, pietatem veſtram noſtra humilitas exoraret, & per ſuggeſtionem noſtram juſtitiæ, & pietatis veſtræ auribus intimaretur, ut nullum de rebus, vel poſſeſſiunculis propriis alienum pietas veſtra permitteret, & dum unius regis quiſque poteſtati, ac Dominio ſubjacet, in alterius ſorte poſitam cujuſcumque, ut adſolet, impetitione non amitteret facultatem.*

13. *Quod nos de veſtri culminis juſtitiâ, & pietate fidentes, non credimus denegandum: ut dùm plurimorum neceſſitatibus juſtâ, ut credimus, & Deo placente, ſuggeſtione conſulimus, proſperitatem Regno veſtro, & repræſentationem cæleſtis Domini, per indultam pietatis gratiam augeatis. Undeque reverentiſſimè, ut dignum eſt, ſupplicantes, quæſumus, ut hoc noſtræ petitioni divino intuitu pietas veſtra non deneget, ut tàm Rectores Eccleſiarum, quàm univerſi clerici, atque etiàm ſeculares, ſub Regni veſtri conditione manentes, necnon ad domnorum Regum patrum veſtrorum dominium pertinentes, de quod in ſorte veſtrâ eſt, extraneos, de quod habere proprium ſemper viſi ſunt, non permittatis exiſtere: ut ſecurus quicumque pro-*

prie-

prietatem ſuam poſſidens, debita tributa diſſolvat Domino, in cujus ſortem poſſeſſio ſua pervenit. Quod & theſauris veſtris omninò utilius eſſe cenſemus, ſi per pietatem veſtram ſalvata poſſeſſio conſuetudinariam intulerit functionem, & nos peculiarius veſtra clementia conſolatur ſi obtentu hujuſcemodi petitionis nos quoquè Celſitudo veſtra fecerit gratulari (*a*),

(a) *Sirmond. tom. 1. Conc. Gall. poſt Concil. Arvern. f. 245.*

14. Pro hujus epiſtolę intelligentiâ ſupponendum eſt ex hiſtoriis, quod, Fredegario teſte, *quatuor filii Clodovei, ideſt Theudericus, Colodomeres, Childebertus, & Chlotharius, Regnum ejus ęquo ordine intèr ſe diviſerunt. Sortitus eſt Sedem Theudericus Metis, Chlodomeres Aurelianis, Childebertus Pariſiis, & Chlotharius Sveſſionis* (*b*). Theodoricus major natu valdè infeſtus fuit rebus Eccleſię, & in illius beneficiis, pręſertim epiſcopalibus diſpenſandis, adeò iniquè agens, ut de illo S. Gregorius Turonenſis non dubitaverit affirmare, *Theodorici Regis tempore illud iniquum germen cœperat pullulare, ut ſacerdotium, aut venderetur à Regibus, aut compararetur à clericis* (*c*). Obiit autem Theodoricus anno Chriſti 530. eique ſucceſſit Theodobertus illius filius (*d*), Vir, quem hiſçe expreſſit lineis Agathias: *erat ſummoperè audax, & turbolentus, & periculorum præter modum amans &c. ferox, & arrogans, qui furorem, temeritatemque fortitudinem eſſe exiſtimabat* (*e*). Hic paternum Regnum crebris, felicibuſque ſucceſſibus dilatavit, & in extraneas gentes extendit (*f*): Partem Galliæ, quæ Viſigotis ſuberat occupavit (*g*). Thuringos, Burgundiones, Alemannos ſibi ſubjecit (*h*). Italiam, jure jurando non obſervato, invaſit, & uſque ad Picenum armis Gallicis inundavit (*i*). Chlotharium Patruum Regno pellere aggreſſus eſt (*l*). Patris demum impietatem, primis Regni ſui annis, eſt imitatus, donec à D. Nicetio Trevirenſe carptus, Deoque miracula ſuperaddente, reſipuit, & in pium Principem eſt mutatus (*m*).

(b) *Fredeg. Hiſtor. Franc. apud Ducheſne tom. 1. f. 735. & Baron. an. 514. nu. 28.*
(c) *S. Greg. Turon. in vit. S. Galli Baron. an. 541. nu. 38. Bin. in not. ad Conc. Arvernenſe*
(d) *Baron. an. 530. nu. 46.*
(e) *Agath. de reb. Juſtinian. l. 1. Ducheſne loc. cit. f. 241.*
(f) *Ex vit. S. Medard. Noviom. Ducheſne hiſt. Franc. to. 1. f. 545.*
(g) *Procop. de bell. Goth. lib. 1. Ducheſne loc. cit. f. 236.*
(h) *Agathias, & Procop. locis citat.*
(i) *Baron. an. 540. 34. Agathias l. 2. & 3.*
(l) *S. Gregor. Turon. de geſt. Franc. l. 3. cap. 28.*
(m) *Baron. an. 530. 52. Binius in notis ad Conc. Arvernenſe.*

15. Dum adhùc ergò laxioribus moribus viveret, nequè plenè confideret de populis ſibi novitèr ſubjugatis, cavere voluit Rex, nè intrà ditionis ſuæ limites poſſent Clerici extranei ſacerdotia retinere; ſed quia hoc Eccleſiaſticæ libertati nimium erat adverſum; ideò Patres Concilii Arvernenſis præfatam ei epiſtolam tranſmiſerunt, monentes illum, ut ab inceptis deſiſteret, crederetque ſe tali ceſſatione non parum ſuo Regno, & regimini profuturum, Deumque ſibi propitium redditurum, quem præfatæ libertatis læſione ſibi fecerat indignatum. Et nè putemus, quod Concilium de ſolis laicis eloquatur, attendamus, quod nedùm ſęculares, ſed etiam Clericos exprimit: Nè quoquè cogitemus, epiſtolam pro bonis tantùm patrimonialibus perorare, perpendamus ejuſmet verba, & inveniemus, illam bona etiam beneficialia complecti; rogat enim, *ut tàm Rectores Eccleſiarum, quàm univerſi Clerici* (*n*), de cujuſcumque dominio ſint, bonis in ejus regno conſtitutis, & ad ſe pertinentibus, liberè perfrui permittantur: bonis nimirùm Eccleſiarum, quarum rectores erant, & ſic Eccleſiaſticis beneficiis, quæ in ipſorum bonorum fruitione conſiſtere noſcebantur. Itaquè memoratæ epiſtolæ tenore, ac Synodi, eandem tranſmittentis communi ſenſu docemur, ſinè juſtitiæ, & libertatis Eccleſiaſticæ violatione, non poſſe Clericos extraneos à beneficiorum Eccleſiaſticorum conſecutione, ac poſſeſſione repelli: adeòque liberum, & licitum eſſe Eccleſiæ, beneficia ſua non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

(n) *Epiſtola Concil. Arvern. ap. Sirmond. to. 1. Conc. Gall. f. 245.*

16. Facit ad hæc id, quod in vitâ B. Mauri Abbatis, de ipſo Rege Theodoberto referetur: nimirùm quod ipſe Sanctus Vir, in Galliam à Beato Benedicto directus, ut inibi Cœnobiis ædificatis, vitam monaſticam propagaret; voti compos fieri non poterat, eo quià Domnulus Epiſcopus Cenomanenſis obſiſtebat. Quarè S. Maurus cum ſuis ſociis, officia implorarunt Flori, Viri clariſſimi, familiaris, & dilectiſſimi Theodoberto Regi, ut Regem ipſum obſecraret prò gratiâ, quam poſcebant. Theodobertus ergò rei ſerie auditâ, illi ſinè dilatione reſpondit: Vade, *perge quantòcius, & noſtrâ comitatus gratiâ, ac roboratus auctori-*

tate, eoſdem ſanctiſſimos viros omni ſuſcipe reverentiâ, peragens cum eis deſiderium, quod animo tuo ſuperna inſpiravit dignatio, &c. Paratiſſimos etenim nos, atquè promptiſſimos in omni ſuo invenient obſequio, ſi formam Religionis hujus ità ab eis obſervari compererimus, ſicut jam fama vulgante ab eorum magiſtro arduè ſatis eam traditam audivimus. Tuum verò erit artifices illùc ad operandum ubicumque eos in omni noſtrâ inveneris poteſtate adducere, & adunare, ut opus ipſum celerius poſſit expleri (*a*).

17. His actis Florus adepto miniſterio ſe accinxit: Et quia S. Maurus noluit ſtructuræ Monaſterii opus incipere, niſi ei talium bonorum poſſeſſio traderetur, quibus Monachorum quieti, & ſecuritati conſultum eſſet; Florus ipſe bona ſibi competentia eidem conceſſit in perpetuum poſſidenda, & ſic erectum eſt Monaſterium (*b*). Quę tamen bona Florus concedere non potuiſſet ad fundandum beneficium favore extraneorum, ſi extraneis beneficia ſacra conferre crimen eſſet, divino, naturali, & humano jure damnatum, utì decantant Contradictores. Porrò nullum latet, quod Abbatia regularis inter beneficia Eccleſiaſtica computatur (*c*). Et cum ipſe monachatus etiam, in ſententia Contradictorum, ſit Eccleſiaſticum beneficium (*d*), ſicuti quot ſunt Monachi, totidem ſunt beneficiarii (*e*), ità multò magis quot ſunt Monaſteria, tot ſunt Eccleſiaſtica beneficia. Itaquè renuente Domnulo Epiſcopo Cenomanenſi admittere S. Maurum, natione Italum, & Romanum, ac conſequentèr extraneum, ad Monaſterium ædificandum, ſicquè ad beneficium Eccleſiaſticum intrà Diœceſis ſuæ terminos aſſequendum; Rex Theodobertus, jam benè conſcius, non tàm indigenas, quàm extraneos, dummodò probos, & de Eccleſiâ benemeritos, beneficiorum Eccleſiaſticorum eſſe capaces; ſuam regiam auctoritatem prò præfati D. Mauri, & ſociorum ejus admiſſione interpoſuit: factoque ſuo demonſtravit, verùm eſſe id, quod nos hìc theoricè demoſtramus, nimirùm eſſe in libertate Eccleſiæ beneficia Eccleſiaſtica, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri.

18. Eodem ſexto Chriſti ſæculo decurrente convenerunt Epiſcopi in *Conciliis Arelatenſibus* quarto, & quinto; quorum utrumque fuit Provinciale, alterum anno Chriſti 541. congregatum, ex 38. Epiſcopis: alterum octennio poſt celebratum, ex Præſulibus quinquaginta (*f*). In eis plurima ſancita ſunt, ad rem noſtram facientia: & ſignantèr editi ſunt canones, qui ſequuntur: *In oratoriis Domini prædiorum minimè contrà votum Epiſcopi, ad quem territorii ipſius privilegium noſcitur pertinere, peregrinos Clericos intromittant, niſi forſitàn quos probatos ibidem diſtrictio Pontificis obſervare præceperit* (*g*). Solebant mundi Magnates, ac viri divites Oratoria, & Eccleſias in eorum villis, vel propè illas, erigere, ad proprium, & eorum familiæ commodum, nutuque ſuo Clericos undecumquè accerſere, qui inibi officia ſacra perſolverent, & reditus dotales illarummet Eccleſiarum perciperent, ſeù, quod in idem recidit, beneficia Eccleſiaſtica in eiſdem Eccleſiis erecta, poſſiderent.

19. Vetuit autem Concilium Aurelianenſe IV. id fieri, tùm nè bona, & beneficia Eccleſiaſtica ulli ſinè auctoritate Antiſtitis conferrentur, tùm etiam nè Clerici gyrovagi, ignoti, aliquo Canonico impedimento irretiti, vel aliàs ab Epiſcopo non probati, in illius Diœceſi ſacra myſteria, & functiones Eccleſiaſticas exercerent: ſed ſi Epiſcopo conſtaret de illorum probitate, & ſufficientiâ, admitti poſſe voluit, quantumcumque eſſent extranei. Quinimò poſitâ præfatâ illorum ſufficientiâ, & probitate, videtur Concilium juſſiſſe illos admittendos (habita ſemper ratione, quod cæteris paribus indigenæ extraneis præferantur). Ubi etenim canon dicit, *quos probatos ibidem diſtrictio Pontificis obſervare præceperit*, alia editio apud Sirmondum habet, *diſcretio Pontificis* (*h*), itaut non abſoluta, & irrationabilis, ſed diſcreta, & rationabilis debeat eſſe Clericorum extraneorum repulſio ab Eccleſiaſticis beneficiis, ratione defectus probitatis, & ſufficientiæ: hoc verò defectu ceſſante, ſit omninò in Epiſcopi

(a) *Vit. S. Mauri ap Surium 15. Januar. c. 25. & ap. Duchesne hiſt. Franc. to. 1. f. 539.*

(b) *Surius, & Duchesne loc. cit.*

(c) *Card. de Luca de benef. diſc. 97. nu. 17.*

(d) *Barboſ. Jur. Eccleſ. univ. lib. 3. c. 4. nu. 69.*

(e) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1 l. 3. c. 13. nu. 1.*

(f) *Concil. Aurel. 4. an. 541. & Aurel. 5. an. 549. ap. Sirmond. tom. 1. Conc. Gall. fol. 268. & 284.*

(g) *Concil. Aurel. 4. c. 7.*

(h) *Sirmond. in not. ad Conc. Aurel. 4. c. 7. to. 1. Conc. Gall. f. 608.*

pi arbitrio Clericos omnes, undecumque venientes, ad officia, & miniſteria Eccleſiaſtica, intrà ditionis ſuæ metas admittere. Et quod dicitur de Epiſcopo, dicitur etiam de aliis locorum Ordinariis, vel Delegatis beneficiorum Collatoribus, & multò magis de Summo Pontifice, qui eſt ſupremus omnium beneficiorum Eccleſiæ diſtributor, & adminiſtrator.

20. Proſequitur idem Concilium Aurelianenſe IV. & alium adjungit canonem, ſic ſonantem: *ſi quis Epiſcopus alterius Eccleſiæ clerico de facultatibus ſuæ Eccleſiæ, aliquid ſub titulo quocumque donaverit, poſt ejus obitum, qui acceperit, ad Eccleſiæ jus, de cujus facultate diſceſſerat revertatur; quià iniquum eſt, ut ſub hac ſpecie damnum Eccleſia, quæ multis ſubvenit, patiatur* (a). Notetur verbum illud *donaverit*, quod *collationem* ſignificat: donatio enim juxtà morem loquendi illorum temporum; quinimo & in jure, pro collatione uſurpatur (*b*): & ideò Collatorem beneficiorum donationem exercere firmant Doctores (*c*). Igitur hujuſmodi ſanctione permittitur Epiſcopo unius Eccleſiæ, beneficium clerico alterius Eccleſiæ conferre, illâ tantum adjectâ lege, cavendi, ut finito cum clerici recipientis vitâ, beneficii recepti uſufructu; beneficium ipſum, ſeu res in beneficium ad uſufructuandum collatæ, ad Eccleſiam, à quâ diſceſſerant revertantur, ut alteri clerico in beneficium denuo conferantur.

(a) *Concil. Aurel. 4. c. 36.*

(b) *Cap. quia diverſitatem 5. de Conceſ. præbend.*

(c) *Coſm. in pragm. ſanc. tit. de coll. f. 135. Barboſ. in d. cap. quia diverſitatem nu. 5 Fagnan. in cap. poſtulaſti nu. 5. de conceſ. præben. & in cap. cum acceſſiſſent nu. 9. de Conſtit. lib. 3.*

21. Clericus ille, de quo loquitur præfatum Concilium, ſinè dubiò eſt extraneus reſpectu Epiſcopi alterius Eccleſiæ, beneficium illum eccleſiaſticum conferentis. Concilium ergò vult, quod ſit in Epiſcopi poteſtate, quandò, quotiès, & quem clericum extraneum mavult, beneficiis, ad ſuam collationem pertinentibus, munerare. Sæculo igitur Chriſti Sexto, nedùm vigebat mos admittendi clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia; ſed etiam hoc expreſſo canone fuerunt pro admiſſibilibus pronuntiati: & ſi libertas fuit Epiſcopis attributa conferendi beneficia, ad ſuam diſpoſitionem ſpectantia, etiam clericis extraneis; profectò eadem libertas communis eſt facta cæteris quoque Prælatis, omnibuſque, tùm ordinariis, tùm delegatis beneficiorum collatoribus: ſi autèm uſque ab illius Concilii tempore, libertas hæc fuit tàm Epiſcopis, quàm aliis beneficiorum largitoribus impertita, qui & eâdem uſque nunc ſunt potiti; eccur modò ſunt illâ ſpoliandi? Cur hæc ipſamet libertas abſcindenda eſt Summo Pontifici, ſupremo beneficiorum diſpenſatori, & ejuſdemmet libertatis uſque ad hæc tempora legitimo poſſeſſori, ſi vigore memorati Concilii, detrahi non poteſt Epiſcopis, aliiſque ſubalternis beneficiorum diſtributoribus?

22. Concilium poſteà Aurelianenſe V. hæc inter cætera definivit, *ut nullus clericum, ſeù Lectorem alienum, ſinè ſui conceſſione Epiſcopi, vel promovere, vel ſibi quibuslibet conditionibus audeat vendicare*: apponitque pœnam ſuſpenſionis clericis hoc modo diſcedentibus, & ſuſpenſionis per ſex menſes Epiſcopis, eos apud ſe recipientibus (*d*). Recurrit autèm hic argumentum non ſemel ſuperius per nos propoſitum (*e*), nimirùm, quod ſecundùm principia Contradictorum, idem erat olim clericos ordine inſignire, & beneficio donare, adeo ut in eorum ſententiâ, qui ad ordines provehebatur, ad ſportulas quoque junctim admiſſus, uno, & eodem tempore, ſacris ordinibus, & beneficio eccleſiaſtico evaderet inſignitus. Juxta canonem hunc autèm erat in poteſtate Epiſcopi, permittere, ſeu conſenſum præbere, ut ejus clericus alibi ad ordines, & conſequenter etiam ad beneficia ab alio Epiſcopo promoveretur, apud quem erat extraneus. Si tunc res ità ſe habebat, idipſum erit, & nunc. Undè quoties proprius Epiſcopus Clerico aſſenſum præbuerit alibi beneficia eccleſiaſtica ſuſcipiendi (qui nunquam clericis extraneis deeſt, nec ulla ex tunc ſupervenit lex ſuſceptionem iſtam interdicens) profectò clericus, ſivè clerici extranei licitè non poterunt ab eiſdem beneficiis repelli.

(d) *Concil. Aurel. 5. an. 552. c. 5.*

(e) *Vid. in hoc capit. ſupr. nu. 9. 10. 11.*

23. Addit Concilium alium Canonem, ſub hiſce terminis conceptum: *Nullus Epiſcoporum, aut cujuslibet ordinis clericus, vel alia quæcumque perſona quibusli-*

buslibet conditionibus, ſeu in uno Regno, ſeu in alio poſitus, alterius cujuſcumque Eccleſiæ res aut petat, aut præſumat accipere. Quod ſi fecerit, tamdiu habeatur à Communione altaris, vel omnium fratrum, ac filiorum charitate ſuſpenſus, donec ipſi Eccleſiæ, cujus directo ordine res eſt ablata, reſtituatur (*a*). Ipſa vis verborum, quibus canon hic eſt compactus, indicare videtur, quod eo tempore invaleſceret abuſio, quâ Epiſcopi, clerici, & laici quoque, unius Regni, res Eccleſiarum alterius Regni ad ſe trahere, uſurpare, vel alitèr ſibi ſatagerent arrogare: eo forte incitati ſtimulo, quo ſibi perſuaderent, bona eccleſiaſtica, intrà fines unius Regni contenta, non debere ad Eccleſias, in alio Regno poſitas, pertinere. Concilium autèm hujuſmodi interverſionem bonorum, ad Eccleſias ſpectantium, interdicit: quippè jura eccleſiaſtica, ditionum temporalium confiniis non arctantur, nec territorium ſpirituale à territorii temporalis limitibus definitur (*b*).

24. Quo poſito, venit ex conſequenti, quod ſi Eccleſiæ unius Regni impediri non valent, nè rebus, & bonis potiantur, intrà fines alterius Regni conſtitutis; nec etiàm obſiſti poterit, nè clerici unius Regni Eccleſias alterius Regni valeant adipiſci. Eccleſia etenim eſt corpus morale, ex clericis conſiſtens, ad eandem pertinentibus (*c*), ità ut quidquid poſſidet aliqua determinata Eccleſia, non illa poſſideat uti corpus materiale, ex muris, lapidibus, & cæmentis conſtructum, ſed uti corpus morale, à clericis ad Eccleſiam ipſam ſpectantibus, repreſentatum: adeòque ſi licitum eſt Eccleſiæ extraneæ bona eccleſiaſtica in alieno Regno poſſidere; licitum erit etiàm clerico extraneo beneficium, ex ipſis bonis eccleſiaſticis conflatum, tametſi in alieno Regno poſitis, adipiſci: quoad hoc etenim Eccleſia, & clericus; clericus, & Eccleſia, dicuntur ad convertentiam; quodque uni conceditur, non videtur alteri denegandum. Et ità ex præfatis Conciliis Aurelianenſibus IV. & V. multiformitèr probatum remanet, clericos quoquè extraneos eſſe admittendos ad eccleſiaſtica beneficia.

25. Succeſſivè habitum eſt *Concilium Lucenſe* in Gallæcia Hiſpaniæ, Chriſti anno 572. (*d*). Tuncque S. Martinus Bracarenſis, collectionem quandam antiquiorum canonum à ſe factam, Patribus, in ipſâ Lucenſi Synodo congregatis, tranſmiſit (*e*), quorum unum ità proloquitur: *ſi quis Epiſcopus vacans, in Eccleſiam non habentem Epiſcopum ſubripiens populos, ſinè Concilio integri ordinis, irruerit; etiàm ſi populus, quem ſeduxit, deſideret illum, alienum eum ab Eccleſiâ eſſe oportet. Integrum autem, & perfectum Concilium dicimus illud, in quo Metropolitanus Epiſcopus fuerit* (*f*). Loquitur iſte canon de Epiſcopis vacantibus, nempè de illis, qui vel Eccleſias, quibus præfuerant, aliquâ ratione dimiſerant; vel qui in Eccleſiis, pro quibus conſecrati fuerant Antiſtites, abſque ſuâ culpâ recepti non erant: vel qui aliquâ aliâ de causâ, loco carebant, ubi epiſcopale officium exercerent. Hos vetat canon prefatus, ne *ſinè Concilio integri ordinis* Eccleſias viduas aſſequantur: ergò à contrario ſenſu, *cum Concilio integri ordinis*, illas poterant adipiſci: argumentum etenim à contrario ſenſu validiſſimum eſt (*g*), & id, quod in jure per illud probatur, per textum dicitur comprobari (*h*).

26. Proculdubio autèm Epiſcopi illi vacantes erant extranei, vel ab Eccleſiâ, pro quâ ab initio fuerant ordinati; vel ab illâ, quam *cum Concilio integri ordinis* poterant adipiſci: & tamèn, non obſtante ipſâ extraneitate, optimè illis permiſſum eſſe voluit canon epiſcopale aſſequi beneficium, dummodò Concilii aſſenſus accederet. Memorant iidem canones Epiſcopos vacantes, ſinè propriâ culpâ, à ſuis populis non receptos (*i*), ac dicunt, quod Antiſtes non à populo, non à prædeceſſore præſule, non ab aliis demùm, ſed à ſolis Comprovincialibus Epiſcopis, inſimul cum Metropolitano convenientibus, eligi debent (*l*). Idcircò canon, de quo loquimur, arcuit vacantes Præſules à vacuis epiſcopalibus beneficiis, niſi provinciales Epiſcopi eorum promotioni aſſenſum præberent. Itàque in poteſtate eſſe voluit Epiſcoporum, ad quos tunc ſpectabat beneficia epiſcopalia largiri, ea vacantibus Epiſcopis, & conſequentèr extraneis impertiri. Quarè cum eadem ſit ratio

(a) *Conc. Aurel. 5. an. 552. c. 14.*

(b) *Gloſ. verb. Diœceſis in Clem. Romani de elect. Seraph. deciſ. 1341. nu. 10. Barboſ. de off. & poteſt Epiſcopi p. 1. lib. 1. c. 7. n. 15.*

(c) *Vid. Cod. in tit. de Sacroſ. Eccleſ. Barboſ Jur. Eccl. univerſ. l. 2. c. 1. nu. 4.*

(d) *Card. Baron. an. 572. nu. 10.*

(e) *Card. Baron. an. 572. nu. 12. Binius ad Concil. Lucenſ. 2. in to. 4. Concil. f. 453.*

(f) *Concil. Lucenſ. 2. ſeu canon. Mart. Bracar. ibi c. 8. Bin. tom. 4. Conc. f. 457.*

(g) *L. qui teſtamento §. Mulier ff. de teſtam. L. ſi procuratorem §. ſi ignorantes ff. mandati L. ſi quis locuples 57 ff. de manuſcriptis teſtam.*

(h) *Barboſ. tract. var. loc. 27. nu. 1. cum aliis &c.*

(i) *Conc. Lucenſ. 2. ſeu Martin. Bracar. c. 10.*

(l) *Ibidem c. 1. 2. & 8.*

tio de beneficiis epiſcopalibus, ac de aliis ordinis inferioris; parque concurrat utrobique ratio, ſivè beneficia ab Epiſcopis ſingularitèr, ſivè collegialitèr conferantur, & ſivè unus ſivè alius ſit eorundem collator; ſequitur, quod juxtà præſentis canonis tenorem, in libertate collatorum eſt beneficiis eccleſiaſticis etiam clericos extraneos inſignire.

27. In eadem ſerie canonum, Concilio Lucenſi per Martinum Bracarenſem transmiſſâ, eſt alia ſanctio, ità diſponens: *Si quis in contemptu poſitus, Presbyter, vel Diaconus, vel quicumque ex Clero receſſerit ab Eccleſiâ, nullo modò in aliâ ſuſcipiatur Eccleſiâ, ſed omninò compellatur, ut ad ſuam revertatur Eccleſiam. Si autem permanſerit in ſuperbiam, & reverti noluerit, excommunicetur, & proiiciatur. Si quis autem Epiſcopus auſus fuerit eum in ſuâ Eccleſiâ ordinare, non conſentiente Epiſcopo ſuo, à quo receſſit, ordinatio ejus vacua reputetur* (*a*). Recurrit iterùm hic argumentum, jam ſuperiùs inculcatum; quod cum in ſententiâ Contradictorum, idem ſit ordine, & beneficio Eccleſiaſtico decorari (*b*), ratioque à contrario ſenſu petita, optima ſit ad aliquid probandum (*c*); ſequitur, quod aſſentiente proprio Epiſcopo, Clerici, alibi extrà diœceſim, ad quam pertinent, promovendi; poterunt non obſtante extraneitate, ordinibus, & multò magis beneficiis Eccleſiaſticis munerari; plus eſt enim Clericum extraneum ad ordines, quam ad præbendas ſacras admitti. Et ità ſivè ordines attendamus, ſivè beneficia, bini hi canones, Concilio Lucenſi per Martinum Bracarenſem exhibiti, clarè docent, in plenâ libertate Epiſcopi eſſe res talitèr diſponere, ut extranei quoquè Clerici valeant eccleſiaſtica beneficia nanciſci.

(a) *Ibidem.c.33.*
(b) *Vid.in hoc.Capitulo nu.9.10.11.12.*
(c) *Vid.hic.ſupr.nu.25.*

28. Sed quod Martinus Bracarenſis præfatis canonibus inſinuavit, ad praxim quoquè totalem ſuis factis redegit: ipſe namque in Pannoniâ exortus (*d*), ſeù, ut ait S. Iſidorus Hiſpalenſis, *ex Orientis partibus navigans in Gallæciam venit, ibique converſis ab Arrianâ impietate ad fidem Catholicam Svevorum populis, regulam fidei, & ſanctæ religionis conſtituit &c.* (*e*). Erat Presbyter Martinus, quandò è patriâ, Gallæciam petiturus, diſceſſit (*f*). Ubi poſtquam pervenit, Abbas Dumienſis evaſit: & deindè factus eſt Archiepiſcopus Bracarenſis (*g*), functoque per triginta circitèr annos munere Paſtorali; meritis plenus, migravit ad Dominum, ac in tabulis Eccleſiaſticis eſt Sanctorum faſtis adſcriptus (*h*). Igitur ſanctus iſte vir primò beneficium Abbatiale, & deindè beneficium Archiepiſcopale obtinuit in Gallæcia, à quâ erat nedùm extradiœceſanus, ſed etiàm extraprovincialis, extranationalis, & omnibus numeris extraneus: nempè Orientalis inter Occidentales; Pannonius inter Hiſpanos: quod certè non feciſſet vir adeò ſanctus, & doctus, niſi optimè ſibi conſciùs, & perſuaſus, nullum violari jus per ſuſceptionem beneficiorum Eccleſiaſticorum in locis, ubi ſuſceptor inter Clericos extraneos computatur.

(d) *Spondan.an.560. nu.3*
(e) *S. Iſidor. de vir. illuſt.c.35 fol.785.*
(f) *Baron. an. 560. nu.10.*
(g) *Loaiſa in not.ad Conc. 2. Bracar.apud Bin. to. 4.f.451. Not. ad S. Iſidor.loc.cit.*
(h) *Baron. an. 582. 29. Spondan.eod.anno nu.6.*

29. Ab Hiſpania retrocedamus in Galliam, ut perpendamus quid per hæc tempora factum ſit in *Concilio Santonenſi*, celebrato anno Chriſti 563. Sexennio anteà fuerat habitum Concilium Pariſienſe III. cui inter alios Præſules ſubſcripſerat Leontius Burdigalenſis (*i*): & in canone octavo fuerat diſtrictâ prohibitione interdictum, nè beneficium Epiſcopale quiſquam præſumeret adipiſci, *niſi quem populi, & Clericorum electio pleniſſimâ quæſierit voluntate: non Principis imperio, nequè per quamlibet conditionem, contrà Metropolis voluntatem, vel Epiſcoporum Comprovincialium ingeratur. Quod ſi per Ordinationem Regiam honoris iſtius culmen pervadere aliquis nimiâ temeritate præſumpſerit, à Comprovincialibus loci ipſius Epiſcopus recipi nullatenùs mereatur, quem indebitè ordinatum agnoſcunt* (*l*). Verùm non obſtante hac ſanctione Emerius Aulam Chlotharii Regis frequentans, ab eodem petiit, & obtinuit, Santonenſi Eccleſiæ, paulò poſt vacanti, præfici: nequè populi Santonenſis, nequè Comprovincialium Epiſcoporum, nequè Leontii Metropolitani electione, & reſpectivè conſenſu, ad normam præfati canonis requiſito (*m*).

(i) *Concil. Pariſ.3. an. 557. & ibi Binius in notiſ. Baron. anno 559.32.*
(l) *Concil.Pariſ.3.c. 8. Ivo Carnot.par.5.c. 123.*
(m) *Sirmond.in Conc. Santon.an.563.tom.1. Conc.Gall.f.319.*

30. Leon-

30. Leontius itaquè Burdigalenſis, auditâ provectione Emerii, adverſus canones intentatâ, convocavit Epiſcopos, ſuæ Metropoli ſuffraganeos, in Urbe Santonenſi, qui omnes Emerio depoſito, tamquam non per electionem legitimam, ſed per Regiam poteſtatem in eâ ſede introducto, Heraclium Presbyterum Burdigalenſem illi, votis conſonis ſubrogarunt, quem etiam nuncium earum rerum, quas geſſerant, Chariberto Regi, Chlotharii defuncti filio tranſmiſerunt. Rex verò hiſcè auditis, novum Electum in plauſtro ſpinis pleno conjectum in exilium protrudit, & Leontium, atquè alios ejus Coepiſcopos, pœnâ quadam pecuniariâ mulctavit: nec non Emerium illi ſedi rurſus intruſit. Rem totam narrat S. Gregorius Turronenſis, his verbis: *Hujus Regis tempore*, nempè Chariberti, *apud Urbem Santonicam Leontius, congregatis Provinciæ ſuæ Epiſcopis, Emerium ab Epiſcopatu depulit, aſſerens non canonicè fuiſſe hoc honore donatum. Decretum enim Regis Chlotharii habuerat, ut abſque Metropolitani conſilio benediceretur, qui non erat præſens. Quo eiecto conſenſum fecere in Heraclium, tunc Burdegalenſis Eccleſiæ Presbyterum: quod Regi Chariberto ſubſcriptum propriis manibus, per nuncupatum Presbyterum tranſmiſerunt &c.* (*a*).

(a) *S. Greg. Turon. hiſt. Franc. l. 4. cap. 26. Bin. to. 4. in Conc. Santon. Baron. an. 566. nu. 16. Bibl. Patr. to. 6. p. 2.*

31. Et poſt plura: *Hoc eo dicente frendens Rex eum à ſuis conſpectibus extrahi juſſit, & plauſtro ſpinis ſupplex imponi deſuper, & in exilium protrudi præcepit, dicens: Putaſnè quod non eſt ſuper quiſquam de filiis Chlotharii Regis, qui Patris facta cuſtodiat: quod hi Epiſcopum, quem ejus voluntas elegit abſque noſtro judicio projecerunt. Et ſtatim directis viris religioſis Epiſcopum in loco reſtituit: dirigens etiam quoſdam de Camerariis ſuis, qui exactis à Leontio Epiſcopo mille aureis, reliquos juxta poſſibilitatem condemnarent Epiſcopos. Et ſic patris eſt ultus injuriam* (*b*). Erat extraneus Emerius à Santonenſi ſede, ad quam è Palatio Regali miſſus acceſſerat, nec populo, nequè Clero, nequè Coepiſcopis aſſentientibus, qui conſenſum viro indigenæ non negaſſent: Et tamèn Leontius Metropolitanus, totumque Concilium, ex Epiſcopis provinciæ Burdigalenſis compoſitum, cauſam quærentes exhautorationis Emerii, non ei extraneitatem objecerunt, ſed intruſionem per potentiam laicalem.

(b) *Idem S. Greg. Turon. loc. citat. Sirmond. in Conc. Santon. to. 1. Concil. Gall. fol. 319.*

32. Paulus Leontius, & Epiſcopi præfati de throno proiicientes Emerium, illi Heraclium Presbyterum Burdigalenſem, & conſequentèr ab Eccleſiâ Santonenſi extraneum, ſubrogarunt: quomodo quæſo Extraneo depulſo, alium extraneum ingeſſerunt: Et in culpam vocantes Emerium, quod illegitimè fuiſſet per potentiam laicalem intruſus contrà jus canonicum, ipſi in vitium deteriùs impegerunt, præficiendi Eccleſiæ Santonenſi virum extraneum, contrà jus Divinum, naturale, & humanum, uti contendunt Contradictores? Certè hoc totum non alia ratione potuit accidiſſe, niſi ex eo, quod prò certo haberent, viros extraneos, dummodò dignos, poſſe beneficiis Eccleſiaſticis inſigniri. At dices, Charibertus Rex provectionem Heraclii extranei impedivit. Eſto: ſed primò, *hæc tyrannicè Rex* effecit, inquit Baronius (*c*): *tantùm autem valent Principes, opinionem veritati præferentes, quantùm prædones in ſolitudine* (*d*). Secundò, Rex impedivit provectionem Heraclii extranei, ut intruſionem Emerii, itidem extranei, ſuſtineret: Ergò ſi injuſtè ſe geſſit; juſtitiæ decreti per Concilium Santonenſe editi non detraxit: Si juſtè operatus eſt; juſtitiam admiſſionis Clericorum extraneorum ab Eccleſiaſtica beneficia promovit: Et ità quocumque modò eventus Santonenſis Synodi ſuſcipiatur, cauſa admiſſionis Clericorum extraneorum ad beneficia Eccleſiaſtica ſemper efficaciſſimè confovetur.

(c) *Card. Baron. an. 566. nu. 16. 17.*

(d) *S. Juſtin. Apol. ad Antonin. Pium.*

33. Et quià Leontii Burdigalenſis mentionem fecimus, Viri ſanctitate præclari, utpotè cujus nomen in Martyrologio Gallicano deſcriptum eſt (*e*); non abs rè erit adnotaſſe, quod ipſe fuit Origine Romanus, de quo cecinit Venantius Fortunatus: *nobilitas altum ducens ab origine nomen, quale genus Romæ fortè ſenatus habet: & quamvis celſo flueret de ſanguine patrum, hic propriis meritis creſcere fecit auos* (*f*). Originem inquam Româ duxit ſed ortum apud Santones habuit (*g*), & ità fuit

(e) *Martyrol. Gall. Sauſai 15. Novembris & in ſuppl. 17. Novembris.*

(f) *Venan. Fortun. Carmin. l. 4. epitaph. 10.*

(g) *Andr. Sauſai. in Martyrol. Gallic. die 15. Novembris.*

fuit extraneus ab Eccleſiâ Burdigalenſi, at nihilominùs in eâ meruit Archiepiſcopale beneficium adipiſci. Nèc Rex Charibertus, nequè Emerius Santonenſis, ab eo impugnati, quod canones violaſſent, in illum retorſerunt graviorem violationem canonum, per ipſum factam, ſuſceptionis nimirùm beneficii Archiepiſcopalis in loco, a quo erat extraneus, contrà divinum, naturale, atque humanum jus, à Contradictoribus decantatum. Omittimus ejuſdem Leontii liberalitatem in exteros, & pereginos, quam ità graphicè deſcripſit idem Venantius; *Longius extremo ſi quis properaſſet ab orbe advena, mox vidit, hunc ait eſſe patrem* (*a*).

(a) *Venant. Fortun. loc.cit. Baron.an.566. nu.18.19.*

34. Omittimus quoquè profuſam ejuſdem Leontii munificentiam in ſacris ædibus erigendis, nedùm Burdigalę, ubi jam erat Epiſcopus; verùm etiàm alibi, & præſertìm in Urbe Santonenſi, ubi S. Bibiani Baſilicam, & ab Euſebio incœptam, & ab Emerio non continuatam, ipſe propriis impenſis explevit; ſic modulante carmina de hac rè muſâ Venantii: *Nec ſolùm hic*, (Burdigalæ) *ſed ubiquè emicant tua templa ſacerdos, inter quæ plaudens Sanctonus illa docet* (*b*): *Quæ præſul fundavit ovans Euſebius olim, nè tamen expleret raptus ab orbe fuit. Cui mox Emerius ſucceſſit in arce ſacerdos, ſed cœptum, ut ſolveret, ferre recuſat onus. Qui precibus commiſit opus tibi Papa Leonti, cujus ad hoc votum jugitèr inſtat amor* (*c*). Ex quibus deducendo argumentum, à parte ad partem, vel à parte ad totum, quod eſt ſatis validum, & efficax (*d*), infertur, quod Leontius, & ſuſcipiendo beneficium Archiepiſcopale in loco, à quo erat extraneus: & expendendo reditus ſui beneficii in ſublevandis extraneis ad illum concurrentibus: & iiſdem reditibus ædificando Eccleſias in locis à ſe jam extraneis conſtitutas: & Emerio vitium extraneitatis non obiiciens: & Heraclium ad epiſcopale beneficium Eccleſiæ Santonenſis promovens, illius extraneitate nullatenus impugnatâ; multiplicitèr docuit, & ſuum ſenſum eſſe, & Eccleſiam illo tempore in eo ſenſu fuiſſe, quod liberum, & licitum eſſet, ac ſemper eſſe debeat Eccleſiæ, beneficia ſacra non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

(b) *Venant. Fortun. l.1.carm.15.*

(c) *Idem lib.1. carmin.12.*

(d) *Barboſ.tract.var. loc.82.*

C A P U T XII

In quo ex factis, & dictis plurium Summorum Pontificum, qui ſexto Chriſti Sæculo *floruerunt, & pręſertìm* Symmachi, Hormiſdæ, Pelagii IJ. *& aliorum, oſtenditur, liberum eſſe Eccleſiæ Beneficia, & Prębendas Eccleſiaſticas, non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri.*

S U M M A R I U M.

1 *Contendentibus de Papatu* S. Symmacho, *& Laurentio, celebratum eſt Romæ Concilium, cui Epiſcopi plures interfuere ex Regno Neapolitano.*

2 *Tandèm Pontificatus obtigit Symmacho Sardo. Laurentius verò Romanus, ex gratia beneficio Epiſcopali Nucerino donatus eſt.*

3 *Patres Concilii non ignorabant, an obeſſet extraneitas; Laurentius non illam Symmacho objecit: nec fuit ſuper ea diſpenſatum.*

4 *S. Symmachus captivos extraneos redimebat, & 220. Epiſcopis Africanis exulibus annualia ſubſidia porrigebat. Pauperes ſunt beneficiarii Eccleſiæ.*

5 *Idem Symmachus S. Cæſario Arelatenſi ſcripſit, nè bona Eccleſiæ alienarentur, niſi ad tempus, dando illa Clericis, vèl Monaſteriis, vèl peregrinis.*

6 *Peregrini non ſunt indigenæ, ſed extranei, qui ſi ſunt capaces bonorum Eccleſiæ, multò magis capaces eorum ſunt Clerici.*

7 *Mortuo Symmacho, ſub quo plura edita fuerant decreta prò electione Pontificis, electus eſt* Hormiſdas. *Quiſque ſit civis loci, in quo habet beneficium.*

8 *Hormiſdæ congratulatus eſt S. Remigius Remenſis. Clodoveus Rex Francorum, coronam gemmis ornatam, & Juſtinus Cæſar alia ei donaria miſit.*

9 *S. Ennodius Ticinenſis ſcribit Symmacho Papæ, ut cuidam viro ingenuo, Romam proficiſcenti, beneficia ſuæ largitatis impendat.*

10 *Idem ſimilia de alio ſcribit Hormiſdæ, tunc Diacono, cui & Pontificatum prænuntiat. Ennodius, natione* Gallus, *Papiæ Diaconatum, & Epiſcopatum obtinuit.*

11 *Textus refertur utriuſque epiſtolæ, ab Ennodio ſcriptæ Hormiſdæ, & Symmacho, commendans eis virum quendam, cui nomen Beatus.*

12 *De beneficiis Eccleſiaſticis Ennodius loquitur, quæ non popoſciſſet, ſi agnoviſſet, extraneitatem ab illis arcere. Roma eſt patria communis.*

13 *S. Ennodius, S. Symmachus, & S. Hormiſdas, beneficia conſecuti, in locis, à quibus erant extranei, aliiſque illorum geſtis, favent extraneis.*

14 *Plures alii viri ſublimes, Pontificatum hoc ſæculo tenuerunt: qui non illum ſuſcepiſſent, ſi extraneos à beneficiis Eccleſiaſticis repuliſſet.*

15 *Roma eſt Caput omnium nationum, & Romana Eccleſia eſt mater, ac Magiſtra aliarum, ideò ſi Romæ ad beneficia admittuntur extranei, cur non alibi?*

16 *Pelagius PP.* II. *Benigno Archiepiſcopo licere ait Epiſcopis de unâ ad aliam Eccleſiam tranſire. Benignus Archiepiſcopus Heracleæ Theodori Mopſveſteni librum notavit.*

17 *Theodorus priùs Clero Antiochiæ, indè Eccleſiæ Tarſenſis inſertus eſt, ac demum Epiſcopatum apud Mopſveſtiam obtinuit.*

18 *Polychronius frater Theodori Mopſveſteni erat Epiſcopus Apameenſis, tamen neutro ex his fratribus imputatum eſt ad culpam extraneitas.*

19 *Textus epiſtolæ Pelagii Papæ* II. *ad Benignum Archiepiſcopum refertur. Aliud eſt mutare ſedem ex ſe, aliud à ſuperiore mutari.*

20 *Canones prohibent ſpontè ſedes mutare, non auctoritate ſuperiorum transferri.*

21 *Quis culpet S. Petrum de Antiochenâ ſede ad Romanam proficiſcentem? Quis Sanctos Alexandrum, Nazianzenum, Proclum &c. qui ſedes mutarunt &c.*

22 *Non intelligunt Eccleſiaſticas regulas, qui negant mutari poſſe Epiſcopos, de unâ ad aliam Eccleſiam: ex invidiâ tales quæſtiones moventur.*

23 *Obedit Deo, qui causâ perſecutionis, vel neceſſitatis, aut utilitatis, de unâ ſede migrat ad aliam.*

24 *Ipſe Chriſtus de loco in locum receſſit, dans diſcipulis exemplum de Civitate ad Civitatem, cum juſta ſubeſt cauſa, migrandi.*

25 *Peccant qui impediunt migrationem Præſulis de unâ ad aliam ſedem, quando adeſt cauſa utilitatis, vel neceſſitatis &c.*

26 *Liberè ergo mutentur Epiſcopi de Eccleſia ad Eccleſiam, dummodo non ex avaritiâ, vel arrogantiâ, ſed ex neceſſitate, vel utilitate id fiat.*

27 *Si licitum eſt, ex causâ Epiſcopatus mutare, multò magis licitum eſt mutare beneficia minoris ordinis, legitimi ſuperioris auctoritate.*

28 *Admiſſâ juſtitiâ tranſitionis Clerici de uno ad aliud beneficium, ſequitur juſtitia admiſſionis Clerici extranei ad beneficia.*

29 *Quæ ſi licita eſt per viam translationis; licita erit etiam per viam liberæ collationis: nàm collatio, electio, præſentatio, translatio, quoad hoc paria ſunt.*

30 *Nèc translatio eſt ſolum licita quoad beneficia reſidentialia, ſed etiam quoad ſimplicia. Contradictores in hoc verbis non concordant.*

31 *Be-*

31 *Beneficiatus non ſit Civis, & indigena loci ſui beneficii, eo quod hoc habeat onus reſidentiæ, ſed ex eo, quod ipſe habet beneficium in titulum.*

32 *Itaquè vi Conſtitutionis Pelagii Papæ* II.*Clericis extraneis patet aditus, nedùm ad beneficia reſidentialia, ſed etiam ad merè ſimplicia.*

1. ANASTASIO II. Romano Pontifice viam univerſæ carnis ingreſſo, ſchiſma quintum in Romanâ Eccleſiâ ſucceſſit, eligentibus aliis *S. Symmachum*, aliis Cælium Laurentium, quorum primus apud Lateranum, ſecundus verò apud Baſilicam Liberianam ſe contulit reſidete (*a*). Ex quâ cleri, & populi diviſione, cædes, homicidia, & alia multa mala eveniebant, de quibus Hiſtorici (*b*). Ad rem ergò componendam, partes auctoritatem Theodorici Gothorum Regis, implorarunt, qui mandavit, ut ex competioribus ille, *qui primus ordinatus fuiſſet, vel cui maxima pars conſentiret, ipſe teneret Sedem Apoſtolicam* (*c*). Sed quià hoc erat obſcurum per obſcurum dilucidare, collecta fuit Synodus 72. Epiſcoporum, à quâ & de prioritate ordinationis, & de pluralitate ſuffragiorum, quæ in illum concurrerant, ſententia proferretur. Adfuerunt hujuſmodi Concilio plurimi Epiſcopi, ex Regno Neapolitano collecti, quos inter Stephanus Neapolitanus, Serenus Nolanus, Valentinus Amiternenſis, Gaudentius Salernitanus, Juſtus Acherontinus, Palladius Sulmontinus, Quintus Theatinus, Rufinus Canuſinus, Roſarius Surrentinus, Aucupius Puteolanus, Clarus Aliphanus, Conſtantinus Capuanus, Conſtantinus Venafranus, & alii (*d*).

2. Re ergò Synodalitèr examinatâ, S. Symmachus pronuntiatus eſt legitimus Papa (*e*). Et miſericordiæ titulo, Laurentius fuit Eccleſiæ Nucerinæ beneficio decoratus (*f*). Erat Laurentius natione Romanus, & Cardinalis præsbyter tituli ſanctæ Praxedis (*g*). Erat verò Symmachus natione Sardus, patriâ Simagenſis, Diœceſis Arborenſis (*h*). Erat, & adhuc eſt, & ſemper erit, Romanus Pontificatus beneficium eccleſiaſticum, & quidem primum, & præcipuum, quod in totâ Eccleſiâ Catholicâ reperiatur (*i*): Nihilominus in hac adeò notabili contentione, Pontificatus adjudicatus eſt Symmacho extraneo, & negatus Laurentio indigenæ: ipſique Laurentio collatum eſt beneficium epiſcopale Nucerinæ Eccleſię, à qua erat extraneus. Si repulſio extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis eſt nunc de jure naturali, & divino, uti contendunt Contradictores; ſinè dubio fuit etiam tunc: quippè jus naturale, & divinum, non eſt variabile: Nec omiſiſſet Laurentius hoc vitium Competitori obiicere, ut in causâ prævaleret, & Adverſarium deprimeret.

3. Dicere autem quod Concilium, & Patres in eo congregati, neſciverint, id fuiſſe de jure naturali, & divino (ſi re vera id ità fuiſſet;) eſt injuriam ipſis graviſſimam irrogare. Dicere quoque, quod ſuper utroque diſpenſaverint; eſt ſinè fundamento rationabili divinare, eſtque ipſos Patres in culpam vocare, quod propriam facultatem exceſſerint: ſpectabat etenim ad eos declarare cujuſnam ex Competitoribus eſſet potior electio, non ſuper alterutrius electionis validitate diſpenſare: Et nihilominus Concilium poteſtate carebat diſpenſandi ſuper naturali jure, ac divino (*l*), quod eſt reſpectu cujuslibet humanæ poteſtatis indiſpenſabile. Dicere demum, quod Laurentius idipſum neſciverit, vel ſciens, noluerit vitium extraneitatis Adverſario obiicere, & ſic tutò ſibi Pontificatum controverſum acquirere; eſt illum dementiæ, vel ignaviæ craſſiſſimæ coarguere, quæ non ſupponitur. Ergò totam ſimul ſeriem facti ſupputando, nihil aliud concludi poteſt, niſi, quod Symmachus Romanum Pontificatum procurando, Laurentius Nacerinam ſedem captando, & ſeptuaginta duo Epiſcopi, ex totâ Italiâ, & utraque Siciliâ congregati, talem aluerunt in animo perſuaſionem, quod beneficii cujuslibet eccleſiaſtici, etiam Epiſcopalis, etiamque Papalis, eſſent ſinè diſcrepantia capaces, non modò clerici indigenę, verùm etiàm extranei.

(a) *Anaſtaſ. Bibliot. in Symmach.*

(b) *Anaſtaſ. loc. cit. Ciaccon. vit. Pont. in Symmach. Niceph. l. 16. c. 36.*

(c) *Albo Floriacen. de vit. Pontif. in Symmach.*

(d) *Concil. Rom. 1. ſub Symmach. ap. Bin. to. 3. Conc. f. 685.*

(e) *Ciaccon. loc. cit. 6. anno.*

(f) *Anaſtaſ in Symmach. Ciaccon. ibidem Binius in not. ad dict. Conc. Rom. I.*

(g) *Ciaccon. in Symmach. in fin. Binius loc. cit. in ſubſcriptionibus*

(h) *Luitprand. Albo Floriac. & Ciaccon. in Symmach. Bin. to. 3. Conc. f. 672.*

(i) *Pariſ. l. 2. qu. 1. n. 5. Barboſ. jur. Eccleſ. univ. l. 3. c. 4. nu. 47.*

(l) *Vid. Fagnan. in cap. cum pridem à nu. 76. de pactis & in cap. quia in tantum nu. 11. de præbend.*

4. Proſequamur acta Symmachi: Ipſe morem Prædeceſſorum ſuorum ſequens (*a*), *omni anno per Africam, vel Sardiniam ad Epiſcopos, qui in exilio erant retruſi, pecuniam, & veſtes miniſtrabat. Hic captivos per Liguriam, & per Mediolanum, & per diverſas provincias, pecuniâ redemit, & dona multiplicavit, & dimiſit* (*b*). Erant hi Epiſcopi numero 220 (*c*), vel ſecundùm alios exactiores, numero 225. à Thraſimundo Rege Arriano exilio mulctati, quorum, & dignitas, & multitudo ſatis oſtendunt, exuberantem fuiſſe annuam ſummam auri, quâ Symmachus eis ſuppetias porrigebat; mirumque omnino eſt, illum tanta potuiſſe impertiri, maximis diſpendiis, & vexationibus perturbatum, ac tot aliis expenſis diſtractum, quot enumerat in ejus vita Anaſtaſius (*d*). Cumque ejuſdem naturæ eſſe ponantur bona eccleſiaſtica, quæ pauperum uſibus deputantur, ac ea, quæ in beneficium clericis conceduntur; ipſique pauperes ſint totidem Eccleſiæ beneficiarii (*e*); reviviſcit hic argumentum, jam dudum ſupra propoſitum (*f*), quod ſicuti bona eccleſiaſtica liberum, & licitum eſt pauperibus, etiam extraneis impertiri; ità quoque liberum, & licitum eſt ea clericis extraneis in beneficium conferre, illa nempè, quæ ad clericorum uſum in beneficium eccleſiaſticum ſunt erecta.

(a) *Cardin. Baron. an. 504. nu. 41.*
(b) *Anaſtaſ: Bibl. Albo Floriacenſ. in Symmach. Bin. to. 3. in eod. Symmach.*
(c) *Ciaccon. vit. Pont. in Symmach. §. decretum,*
(d) *Anaſt. Bibliot. & Ciaccon. loc. cit.*
(e) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipi. p. 3. l. 3. c. 26. nu. 19.*
(f) *Vide hic. ſupr. Sæc. 1. c. 2. à nu. 9.*

5. Amicitiam cum Symmacho notabilem enutrivit S. Cęſarius Epiſcopus Arelatenſis, ut ex eorum epiſtolis, ultrò citroque miſſis, apparet. In unâ autem illarum Pontifex ità Cæſario ipſi reſcripſit: *Poſſeſſiones, quas unuſquiſque Eccleſię proprio dedit, aut reliquit arbitrio, alienare quibuslibet titulis, atque diſtractionibus, vel ſub quocumque argumento non patimur; niſi forſitan aut clericis, bonorum meritis, aut monaſteriis, religionis intuitu, aut certè peregrinis (ſi neceſſitas largiri ſuaſerit: ſic tamen, ut hæc ipſa non perpetuò, ſed temporalitèr perfruantur* (*g*). Inſertum eſt hoc reſcriptum corpori juris (*h*), ejuſque meminit etiam Luitprandus Diaconus Ticinenſis (*i*), Berengarii Italię Regis ſcriba, & ſecretarius (*l*), quo reſcripto beneficia eccleſiaſtica deſignari, tradit Binius, his verbis: *poſſeſſiones &c. Hinç quæ beneficiorum eccleſiaſticorum origo fuerit, manifeſtum fit; cum enim ſolerent clerici ab Eccleſiâ per Epiſcopum ſingulis menſibus meritam ſtipem accipere &c. contigit poſteà, ut aliquibus ex his Eccleſiæ poſſeſſiones quoad viverent ab ipſo Epiſcopo concederentur, quæ beneficia dici cœperunt, eo quod (ut habet Symmachus (benemeritis tantummodo ea concedi liceret* (*m*).

(g) *Symmach. epiſt. 5. Binius to 3 Concil.*
(h) *Cap. poſſeſſiones 16 queſt. 1.*
(i) *Luitpran. Ticin. de vit. Pontif. in Symmach.*
(l) *Io. Trithem. de ſcript. Eccleſ. in Luitprando Ticinen.*
(m) *Binius in notis ad epiſtola 5. Symmach. to. 3. Concil.*

6. Itaque bona eccleſiaſtica, in beneficium, ſivè ad perfruendum, durante vitâ ſuſcipientis, tradenda, juxtà ſanctionem Symmachi Papę, conferri decernuntur ſolis clericis benemerentibus, & iis, qui ſunt peregrini. Peregrini autem certè non ſunt indigenæ loci, ſed pauperes aliundè venientes, & peregrè de uno ad alium locum proficiſcentes, ſivè clerici, ſivè laici: ſivè devotionis intuitu, ſivè aliò forte motivo id agentes. Tàm clerici proindè peregrini, quam laici, peregrinationi operam dantes, à Symmacho pronuntiantur beneficiorum eccleſiaſticorum capaces: multò ergò magìs alios quoque clericos voluit ad illa eſſe admittendos; dummodo benemerentes: ne deterioris conditionis eſſe dicantur clerici laicis, & clerici benemerentes, laicis peregrinis. Prę ſertim quod Symmachus, in recenſendo viros poſſeſſionum eccleſiaſticarum capaces, æquè clericos enumerat, ac peregrinos: nec in clericis indigenatum exigit, vel aliam ſimilem qualitatem, ſed ſolummodo benemerentiam, quæ non minus concurrit in extraneis, quàm in indigenis. Quapropter præfatæ ſanctionis vi apertè cognoſcitur, quod Sæculo Chriſti Sextò, Eccleſiâ, illiuſque Caput Romanus Pontifex, in eo ſenſu fuerunt, quod cunctis clericis, ſivè extranei, ſivè indigenæ eſſent, pateret omnino aditus ad eccleſiaſtica beneficia.

7. Defuncti Symmachi ſedem implevit S. *Hormiſdas* natione Campanus (*n*), patriâ Venafranus, Juſti de Fruſinone filius, & ſextus Papa Regnicola (*o*), qui prius diaconus Romanæ Eccleſiæ fuit (*p*), eumque epiſtolis coluit S. Ennodius Ticinenſis (*q*), ei Summum Poſitificatum prædicens, uti paulò inferius oſtendetur. In Concilio Romano, congregato ſub Symmacho, plura fuerant edita ſtatuta pro

(n) *Anaſt. & Luitprandus de vit. Pontif. in Hormiſd.*
(o) *Alphonſ. Ciaccon. de vit. Pontif. in Hormiſd.*
(p) *Ciaccon. loc. cit. Binius tom. 3. Concil. in Hormiſd.*
(q) *Ennod. Ticin. epiſtol. l. 5. ep. 13. 33. l. 7. ep. 12. l. 8. ep. 33. 39. l. 9. ep. 5.*

rectâ

rectâ Summi Pontificis electione (*a*); nec quidquam tamen inibi cautum eſt pro repellendis ab apice tantæ dignitatis extraneis: quod certè non omittendum erat, ſi extraneorum provectio ad eccleſiaſtica beneficia talem in ſe contineret malitiam adverſus jura divinum, naturale, & humanum, qualem Contradictores declamant. Quinimò ſtatìm poſt mortem Symmachi, clerici Romanæ Eccleſiæ Hormiſdam in Pontificem elegerunt, virum Regnicolam, & extraneum: quem ſi dicatur fuiſſe indigenam ratione beneficii diaconalis Romanæ Eccleſiæ, quod tenebat: quatenus clerici beneficium eccleſiaſticum in urbe aliquâ poſſidentes, ibi procivibus reputantur (*b*); hoc veriſſimum eſſe affirmamus; ſed tamen Hormiſdas ſi extraneus in ſumendo Pontificatu non fuiſſet; fuiſſet in diaconatu ſumendo, & ſic, vel primâ, vel ſecundâ vice culpam, quam Contradictores ſomniant, incurriſſet.

8. Hormiſdæ ad Pontificatum provecto literis congratulatus eſt S. Remigius magni nominis Archiepiſcopus Remenſis (*c*); Clodoveus quoque Francorum Rex idipſum fecit, & eidem Coronam auream, gemmis exornatam, quæ Regnum dicitur, cum aliis muneribus, devotionis ergò tranſmiſit (*d*); Juſtinus inſuper Imperator pretioſa donaria, & nuntios ſuos ad eundem Papam direxit, ut pacem Eccleſiis omnibus orthoxodam fidem amplexantibus imploraret (*e*). Quis credat autem, & Juſtinum Cæſarem, & Clodoveum Regem, & S. Remigium Archiepiſcopum, talibus officiis, tantoque cultu Hormiſdam proſecuturos, ſi eum invaſorem Sedis Apoſtolicæ crediḍiſſent, tamquam qui extraneitatis vitio laborans, contra omnia jura, extraneos repellentia, divi Petri Cathedram occupaſſet? Hæc omnia certè innuunt, Hormiſdam reputatum fuiſſe ab eis (proùt & à totâ fuit Eccleſiâ) legitimum Pontificem, ritè & rectè promotum, nihilque illi obſtitiſſe defectum indigenatus, quominus canonice poſſet thronum Apoſtolicum adipiſci.

9. Sed audiamus S. Ennodium Ticinenſem, qui bis rogans Symmachum Papam, ut duobus viris ingenuis, Romam proficiſcentibus, beneficia ſuæ largitatis impendat, binis quoque literis Hormiſdam pulſat, tunc diaconum, ſed quem futurum Papam prænunciat, ut apud Symmachum ipſum pro præfatis viris ingenuis intercedat. S. Symmacho Papæ ità ſcribit; *Rem neceſſariam providet, qui parenti omnium orbatos, & peregrinos inſinuat: Unica vià eſt, Apoſtolatus veſtri ſolatium, quæ medetur externis. Abſit afflictos dicere, quos ad vos contigerit perveniſſe; Creatoris patriam, opes alibi non requirunt, quos coronæ veſtræ cura ſuſceperit. Præſentium bajulus ortus nobiliter, profutura ad teſtimonium ingenuitatis, ſtudia Romana requirit. Hunc Beatitudini veſtræ mea ſupplicis veſtri commendat aſſertio, ut ſalutationis ſervitiis dignanter acceptis, quod uſu facitis, pro mei conſideratione geminetur* (*f*).

10. Ad Hormiſdam verò ſcribit: *Et quod es miſeratione ornatur, & quod futurus es, pietate conquiritur: Et diaconum bis ſtudiis extuliſti, cujus rei promittit cura Pontificem. Præſentium bajulus, honeſtus moribus, naturâ ſublimis, gemini ſolatii orbatus præſidio, Romam pro honeſtis artibus, licèt peregrinaturus expetiit. Vide ſi mereantur à religioſo, bene nato, locupleti, juvari iſta, quæ prætuli. Nunc officio ſalutationis exhibito, rogo ut ſi mè, ſi bonam, quam coemiſti opinionem diligis, impenſis petitor adheſcat auxiliis* (*g*). Hic eſt S. Felix Ennodius proſapiâ Gallus, Galliſquæ parentibus ortus, origine Arelatenſis, Mediolani educatus, ubi à puero larem habuit; primò uxoratus, deindè diaconus, ac demum Epiſcopus Ticinenſis (*h*), nimirum beneficio diaconali, & epiſcopali donatus in urbe Papiæ, à qua erat prorſus extraneus, & cujus adhuc Uxor vivebat, caſtitatem profeſſa. Qui poſt præfatas literas Symmacho, & Hormiſdæ directas, alias quoque non diſſimiles ad utrumque dedit, adoleſcentem quemdam, nomine Beatum, ipſis commendans, ut in Eccleſiâ Romanâ, ſtipendia ſuis natalibus congrua mereretur.

11. Symmacho inquam ità ſcripſit: *Non inefficacitèr poſcit, qui Parenti omnium peregrinos inſinuat. Nobilibus generalis debetur aſſertio maximè apud eos, qui*

(a) *Conc. Rom. I. ſub Symmach. Bin. tom. 3. Concil.*

(b) *Bart. in l. 1. ff. ad municip. Felin. in cap. Rodulphus nu. 18. de reſcr. Bellet. diſq. cler. p. 1. §. 2. nu. 15.*

(c) *Baron. an. 514. n. 16.*

(d) *Hincm. in vit. S. Remig. apud Surium die 13. Januar.*

(e) *Baron. an. 518. 21. Ciaccon. in Hormiſd. Anaſtaſ. Bibl. in eod.*

(f) *S. Ennod. Ticin. epiſt. lib. 8. epl. 32.*

(g) *Ennod. Ticin. ep. l. 8. ep. 33.*

(h) *Sirmond. in vit. Ennod. Ticin. ant ejus Oper. to. 1. p. 6. f. 192. Bibliot. Patr.*

qui beneficia tribuunt non rogati. Beatum ſublimem adoleſcentem, præſentiums bajulum, ſi Corona Veſtra dignantèr accipit; præclarum juxta morem Pontifici ornat officium. Eſt enim qui gratiam veſtram, & natalibus, & moribus merea ur: ſufficit dignis iſta laudatio. Nunc ſervitiis ſalutationis exhibitis, rogo, ut mè amantem veſtri, crebri relevetis promulgatione colloquii (*a*). Subindè ſcribit Hormiſdæ, tunc Diacono: *Si dignatio circa me promiſſu duraret, aſſereretur frequentiâ literarum. Vix reſpiciunt humilem, quos ad arcem eventus proſper evexerit. Grave eſt ſi ſpes ſecundarum rerum charitatis nexus incidat. Non debet præjudicare diligentiæ, cui ſecundum vota blanditur. Si tamen aliquid circa me gratiæ cuſtoditis, ſi vivit amoris polliciti ſcintilla, Beatum commendo nobiliſſimum adoleſcentem, præſentium portitorem, cui juſtum eſt, ut conſideratione mei, & parentem beatitudo veſtra impendat, & patriam. Eſto ſpecialis tutor, omnium mox futurus. Domine frater ſalutationis humilitate depenſâ, rogo, ut ſub celeritate, quàm benè valeatis, ſcriptione ſignetis* (*b*).

12. In quatuor hiſcè epiſtolis ſermo eſt proculdubio de beneficiis Eccleſiaſticis, quæ tunc in manualibus erogationibus conſiſtebant, etsì alicubi incepiſſent prædia ad uſumfructum perfruenda concedi. Et quià Diaconorum, & præſertìm Archidiaconi, officium erat hiſcè erogationibus faciendis prò gradu, & meritò ſuſcipientium intendere (*c*); Ennodius utrumque juvenem, à ſe commendatum, Hormiſdæ patrocinio committit, non hoc certè facturus Vir ſanctitate prçclarus (*d*), ſi noviſſet, illicitam eſſe provectionem extraneorum ad Eccleſiaſtica beneficia. Nec de ſolis elèemoſynis, quæ peregrinis porrigebantur, epiſtolarum tenor poteſt intelligi: quippè cum Commendati eſſent *nobilitate* conſpicui, imò, & *nobiliſſimi* dicantur, & *naturâ ſublimes*, qui *profutura ad teſtimonium ingenuitatis Romana ſtudia* requirebant: qui *patriam Creatoris non adeptis alibi opibus*, apud Summum Pontificem recipere ſatagebant: qui *præclarum juxtà morem Pontificis ornaturi erant officium*: qui & *patriam, & parentes*, apud Romanam Eccleſiam invenire præſtolabantur: qui tandem miniſtris ejuſdem Eccleſiæ commendabantur, quorum erat *beneficia tribuere non rogati*; profectò ex totâ ſerie literarum, haſce perticulas continentium, ſignificari cognoſcitur, non eleemoſynas, pauperibus peregrinis erogati conſuetas, ſed beneficia Eccleſiaſtica, ſeù erogationes dari ſolitas Clericis, undecumque venientibus, & officia in Romanâ Eccleſiâ exercentibus, quæ omnium communis eſt Patria (*e*).

13. Et datâ etiam, ſed non conceſsâ hypotheſi, quod epiſtolæ Ennodii de ſolis eleemoſynis loquerentur; urgeret hic iterùm argumentum, à parte ad partem rerum Eccleſiaſticarum deductum, de quo ſuperiùs (*f*): Sed quia evidentèr Ennodius de officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis ſermonem habebat, adoleſcentibus illis, quos commendat, largiendis; conglobantur hic multa facta, in unum reſonantia prô libertate Eccleſiæ, quam in hoc opere propugnamus. Hanc Ennodius, ad Diaconale (ac deindè ad Epiſcopale beneficium promotus Eccleſiæ Ticinenſis, ſemèlque, ac iterùm adoleſcentes commendans, Romam proficiſcentes, ut à Symmacho, & Hormiſda, Clericales erogationes, ſivè beneficia Eccleſiaſtica conſequantur, inibique reperiant Patriam, & parentes, quibus orbati erant; Symmachus quoquè ipſe Sardus, & extraneus, Romani Pontificatus aſſequens beneficium, & prò illo adipiſcendo in concurſu cum Laurentio indigenâ prælectus; Hormiſdas demùm, & Diaconale, & Pontificale beneficia, in Romanâ Eccleſiâ ſuſcipiens, quamquam, uti Campanus, ab eadem eſſet extraneus; quid aliud quam conſociatis vocibus inclamant libertatem Eccleſiæ in conferendis Eccleſiaſticis beneficiis, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis?

14. Poſt Hormiſdam immediatè *S. Joannes* I. Etruſcus (*g*); Indè *S. Felix* III. ex Samnio (*h*): Poſteà *S. Sylverius* Abellæ in Campaniâ exortus patre præfato Hormiſdâ, dùm adhùc ante Diaconatum in legitimo viveret Matrimonio (*i*): Aliique Summi Pontifices per hoc idem ſæculum floruerunt, doctrinâ, & ſanctitate ſublimes

(a) *Ennod. Ticin. loc. cit. lib. 8. epl. 38.*

(b) *Idem lib. 8. epl. 39.*

(c) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 3. l. 2. c. 2. nu. 7. & c. 3. per tot. & c. 5. & 6.*

(d) *Martyrol. 16 Kal. Auguſt. Sirmond. in ejus vita loc. cit.*

(e) *L. Roma ff. ad munic. Card. de Luca de Judic. diſc. 3. nu. 50. Ridolphin. prax. p. 1. c. 4. nu. 15. & c. 7. nu. 65.*

(f) *Vid. hic ſupr. nu. 4. & cap. præced. nu. 34.*

(g) *Anaſtaſ. Luitprand. Albo Floriacen. Ciaccon. in Joan. I. PP.*

(h) *Iidem qui ſupr. in S. Felic. 3. PP.*

(i) *Iidem in S. Sylverio PP.*

blimes, qui tametsì extranei ſupremum Eccleſiæ beneficium Pontificalis apicis ſuſcepere; non ſuſcepturi profectò, ſi Eccleſiaſtica illorum temporum diſciplina ſenſum ullum habuiſſet prò excluſione Clericorum extraneorum ab Eccleſiaſticis beneficiis, tamquàm prò re malâ, legibusque, vèl divinâ, vèl naturali, vèl humanâ, vèl alio quocumque modo prohibitâ. Succeſſivè Pontificatum adeptus eſt *Pelagius* II. qui tametsì ponatur fuiſſe patriâ Romanus; tamèn ex ipſo nomine illius patris, qui fuit Vvinigildus, apertè coniicitur fuiſſe potiùs Gothum, quàm Romanum (*a*): Gothi autèm per ea tempora tamquàm extranei reputabantur, tunc primùm enim pervenerant in Italiam, à quâ ut illos expelleret, atquè ipſorum Regnum everteret, primò Beliſarius, deindè Narſes, Orientalis Imperatoris Duces, ſtrenuiſſimè decertarunt (*b*).

15. Cùm autem Roma ſit Caput omnium nationum (*c*); In eâ conſtituta ſit prima ſedes, & univerſalis Eccleſiæ Primatus (*d*); Eccleſia demùm Romana ſit mater, & principium omnium aliarum Eccleſiarum (*e*), ideoquè illam tamquam exemplar, ſpeculum, & magiſtram aliæ Eccleſiæ ſequi debeant (*f*); ritè ſubinfertur, quod ſi in Eccleſiâ Romanâ liberrimus tunc patebat, & patet adhùc acceſſus cunctis Clericis extraneis ad Eccleſiaſtica beneficia, uſquè ad ipſum ſupremum beneficium Summi Pontificatus; in aliis quoquè Eccleſiis par debet eſſe libertas cunctis extraneis favorabilis, nè membra ſint à ſuo capite diſſimilia: & denegentur beneficia inferioris ordinis viris illis Eccleſiaſticis, quibus majora conceduntur, & ipſum omnium beneficiorum maximum non negatur. Sed quidquid fuerit de patriâ Pelagii Papæ II. certè ab illius doctrinâ diſcemus, id quod à certitudine ipſius patriæ non habemus.

16. Sciſcitatus eſt ab eo Benignus Archiepiſcopus, nùm liceret Epiſcopis de unâ ad Eccleſiam alteram pertranſire (*g*), quod in idem recidit, ac rimari, an Clericis eſſet licitum adipiſci beneficium Epiſcopale in locis, à quibus eſſent extranei: quippè ſi jam Epiſcopale beneficium in uno loco tenebant, & ad aliud permeabant; ex neceſſitate conſequitur, quod, vèl primâ, vèl ſecundâ vice, aut à ſecundo loco, erant extranei. Quis fuerit iſte Benignus, qui hanc Pelagio II. quæſtionem definiendam propoſuit, nobis eſt uſquè nunc incompertum; non incongruè tamen cogitamus, fuiſſe Benignum Archiepiſcopum Heracleæ in Paphlagoniâ, qui per ea tempora vixit, & eſt ille, cujus operâ Juſtinianus Imperator Vigilio Romano Pontifici librum Theodori Mopſveſteni examinandum propoſuit, prava dogmata continentem (*h*): cum tunc temporis ebulliret notiſſima illa contentio, quæ ſuper ſcriptis ejuſdem Theodori in Concilio Conſtantinopolitano II. generali v. habita eſt, & non parum Eccleſiam inquietavit.

17. Qui *Theodorus*, à Theodoreto Epiſcopo Cyri laudatus, uti omnium Eccleſiarum Doctor, & cohortis hæreticæ profligator, in eâdem quinta Synodo, condemnatus eſt, ejuſque memoria, tamquam execrabilis, publicis deteſtationibus improbata (*i*). Condemnatus eſt autem, non proptèr extraneitatem ab Eccleſiâ, in quâ beneficium Epiſcopale ſuſceperat, ſed proptèr prava dogmata, quibus ejuſdem ſcripta viſa ſunt abundè ſcatere. Sanè ipſe Theodorus, natione Syrus, Clericis Antiochenis à prima ætate connumeratus eſt, florente S. Jo: Chryſoſtomo, qui eum, in vitia carnis dilapſum, è lubrico revocare ſategit, epiſtolâ illâ, quàm inſcripſit ad Theodorum lapſum (*l*). Indè Clero Antiochiæ relicto, in Tarſenſem Eccleſiam tranſmigravit, à quâ ad Mopſveſtenam tranſivit (*m*): Ubi factus Epiſcopus, *ſex & triginta annis Præſul fuit &c. Hujus frater Polychronius paſcebat cum ſummâ utilitate Eccleſiam Apamenſium in maximâ, cùm doctrinæ ſuavitate, tùm vitæ ſplendore* (*n*); Itaquè Theodorus beneficia Clericalia, & reſpectivè Epiſcopale, modò Antiochiæ, modò Tarſi, modò Mopſveſtiæ ſuſcepit, quamquam eſſet ab eiſdem locis extraneis.

18. Et *Polychronius*, quoquè Illius frater, tametsì eodem defectu laborans, Epiſcopale beneficium in Eccleſiâ Apameenſium accepit; cùm certè hi fratres, indigenæ

(a) *Ciaccon. in Pelag. 2. Baron. an. 577. n. 2.*

(b) *Procop. de Bello Goth. Ciaccon. loc. cit.*

(c) *Cap beati 7. qu. 2.*

(d) *S. Anton. p. 3. tit. 23. c. 5. §. 7. Turrecr. de pot. Eccleſiæ l. 2. c. 4. Barboſ. de off. Epiſcopi p. 1. tit. 3. c. 2. nu. 12.*

(e) *Cap. 1. cum ſeq. diſt. 22. c. dudum 3. qu. 6.*

(f) *Cap. quis diſt. 11. c. 1. & ſequ. diſt. 12. cap. enim diſt. 19. c. omnes diſt. 22.*

(g) *Baron. an. 581. n. 1.*

(h) *Baron. an. 553. n. 28.*

(i) *Conc. Conſtantinopol. 2. Act. 5. Baron. an. 448. nu. 72. & an. 553. nu. 40. 47.*

(l) *Vid. Card. Baron. an 428. nu. 34. Heſych. Hieroſol. in Theodoro,*

(m) *Heſych. Hieroſol. loc. cit. eſt in Actis v. Synodi collat. 5. Bin. tom 4. Conc. f. 240.*

(n) *Theodoret. hiſtor. lib. 5. c. 40.*

genæ eſſe non poſſent, & Apameæ, & Tarſi, & Mopſveſtiæ, & Antiochiæ. Nihilominùs in Concilio Conſtantinopolitano, ubi cuncti Theodori nævi diſcuſſi ſunt; nihil ei datum eſt ad culpam, quod beneficia Eccleſiaſtica, ſemel, atquè iterùm, adeptus eſſet in locis, à quibus erat extraneus: quarè? Quià illo ſæculo decurrente, nec per umbram auditum eſt, Clericos extraneos eſſe à beneficiis Eccleſiaſticis repellendos, cùm plenæ eſſent Eccleſiæ Clericis hujuſcè generis, & nedùm extraneis Diœceſi, ſed etiam extraneis provinciâ, & natione. Sed ad Pelagium Papam II. à quo ſermonem avertimus, iterùm eloquio revertamur, & audiamus reſponſionem, quàm Benigno Archiepiſcopo, ſivè Heracleæ, ſivè alteriùs Metropolis, eſt largitus.

19. Ei etenim ſic reſcripſit: *Exigit dilectio tua conſulta ſedis Apoſtolicæ, ſi licitum foret Epiſcopum tranſire, aut mutare de Civitate ad Civitatem, dùm quidam canones, ut tibi videtur, hoc fieri prohibeant. Significaſti etiàm literis tuis, quendam fratrem, nomine, & actu Dei ſervum, causâ utilitatis mutare ſe velle in locum, & Civitatem defuncti, licèt, quidam dicant hoc fieri non licere, niſi conſenſum Apoſtolicæ ſedis habuiſſes. Quapropter ſcias, frater dilectiſſime, aliud eſſe cauſam præſumptionis, & propriæ voluntatis. Non ergò mutat ſedem, qui non cauſa avaritiæ, aut dominationis, aut propriæ voluntatis, vel ſuæ electionis migrat de Civitate ad Civitatem, ſed cauſa neceſſitatis, aùt utilitatis mutatur. Nàm plurimorum utilitas, unius utilitati, aut voluntati præferenda eſt. Aliud eſt enim mutare, & aliud mutari: ſic aliud miniſtrare, & aliud miniſtrari: undè Dominus in Evangelio loquitur dicens; non veni miniſtrari, ſed miniſtrare* (a).

(a) Pelag PP. 2. ep. 1. ap. Binium tom 4. Concil f. 467.

20. *Quod enim in Canonibus legitur, non debere Epiſcopum de Civitate ad Civitatem tranſire, vel transferri, non de his dicitur, qui aut vi expulſi, aut neceſſitate coacti, aut auctoritate majorum hoc agunt; ſed de his, qui avaritiæ ardore inflammati, ſpontè ſua proſiliunt, & potius ambitioni, quàm utilitati Eccleſiæ ſervire, & ut dominationem agant, inſiſtere capiunt. Undè & in ſubjectis Canonibus continetur: Si aliquis extiterit temerarius, qui forſitan excuſationem afferat, quod populi literas acceperit, & ideò migraverit: dùm manifeſtum ſit, præmio, & mercede paucos, qui ſinceram fidem non habent, potuiſſe corrumpi, ut clamarent in Eccleſiâ, & ipſum petere viderentur, omninò has fraudes removendas eſſe cenſemus. His verbis, & aliis multis exemplis liquet non de his dicere, (ut paulò ſuperiùs prælibatum eſt) qui pulſi, aut non recepti à civibus, vel à quibuſcumque, aut neceſſitate cogente, vel auctoritate majorum tranſeunt de Civitate ad Civitatem: ſed de his, qui ſpontè proſiliunt, aut temeritatis, aut ambitionis causâ hoc faciunt.*

21. *Nàm aliud eſt ſpontè tranſire, & aliud eſt coactè, aut neceſſitate venire. Undè non iſti mutant Civitates, ſed mutantur, quià non ſpontè, ſed coactè hoc agunt. Quis enim unquam audet dicere, Sanctum Petrum Apoſtolorum Principem non bene egiſſe, quandò mutavit Sedem de Antiochiâ in Romam: Aut quis eum negat ob id Sanctum non eſſe, aut dignitatem, aut meritum unquam Apoſtolatus tàm in Cælis, quàm in terris perdidiſſe. Aut quis negat, ſanctos non eſſe multos alios Epiſcopos, qui de Civitatibus ad Civitates tranſlati ſunt, aut meritum pontificatus perdidiſſe. Quorum nomina, ſi cœperim enumerare, ante dies pertranſiet, quàm hæc omnia perſcribere poſſem, & prolixior erit epiſtola, quàm neceſſe ſit. Aut quis unquam poteſt approbare ſanctum non eſſe Alexandrum, qui Hieroſolymam de alterâ Civitate translatus eſt? Aut S. Gregorium Nazianzenum, qui in Nazianzo conſtitutus eſt? Aut S. Proclum, qui de Cyzico translatus, & Conſtantinopolim intronizatus eſt.*

22. *Non ergò benè intelligunt eccleſiaſticas regulas, qui hoc negant causâ utilitatis, aut neceſſitatis fieri poſſe, quoties communis utilitas, aut neceſſitas perſuaſerit. Nullum enim ex his, aut ex aliis, qui meliori Concilio mutaverunt Civitates, neceſſitate quadam, vel utilitate, eccleſiaſticâ, aut laicâ communione carere reperimus,*

rimus, nec ullatenus unquam fieri debet. Sententia verò, quæ in Antiocheno Concilio habetur, ut Epiſcopus ab aliâ parochiâ nequaquam migret ad aliam, tota, atque omnes ſententiæ de eâ re vim ſuperiùs comprehenſam retinent, & nihil prætaxato modo translationibus Epiſcoporum actis, aut agendis nocent, ſed magis robur eis, ac Domini Salvatoris, quæ omnes Canonicos ſuperexaltat libros, auctoritatem præſtant. Tales autem quæſtiones magis ex invidiâ, quàm ex charitate, aut utilitate naſci videntur, cum ipſa per ſe veritas dicat: ſi vos perſecuti fuerint in unam Civitatem, fugite in aliam, & reliqua. Huic ergò ſententiæ nullus Catholicorum uſquam contradicere poteſt, quæ non alterius, ſed ipſius proprio Domini ore prolata, & firmata eſſe dignoſcitur. Cui ſi aliquis contradixerit, non ſolum extorris, ſed etiam anathematizatus ab Eccleſiâ pellatur.

23. *Et Dominus in Evangelio alias dicit; Beati, qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam. Si eos Dominus beatos dicit, qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam, quìs eos damnare poteſt? Et ſi ipſe de Civitate ad Civitatem propter perſecutionem fugere præcipit; quis eos detrahere, aut damnare propterea audet, vel poteſt, quod verbis Dominicis obtemperant? Profectò is, qui contradicit, aut reſiſtit, ſeipſum damnat, quià ori Domini contumax, & inobediens exiſtit. Unde & ipſa per ſe veritas dicit: Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quarè vos non creditis mihi? Qui ex Deo eſt, verba Dei audit, Propterea vos non auditis, quià ex Deo non eſtis. Omninò oportet Deo obedire pluſquam hominibus. Et idcircò, quod Deo obedimus, & de Civitate ad Civitatem (ipſo præcipiente) perſecutionis causâ, ideſt neceſſitatis, aut utilitatis, tranſimus, damnandi ſummus? Non omninò, ſed potius venerandi, quoniam nèc ipſis Epiſcopis hoc imputari poteſt.*

24. *Qui his reſiſtit, profectò Dei ordinationi reſiſtit, & eſt infideli deterior: quià melius eſt non cognoſcere viam veritatis, quàm poſt agnitionem retrorſum abire. Nàm & ipſe Dominus de loco ad locum ſeceſſit, ideſt tranſivit, Judæis illum quærentibus. Fugiens ille quærentes, & perſequentes ſe, dedit nobis exemplum fugere nos perſequentes, & de Civitate ad Civitatem tranſire dicens: Si vos perſecuti fuerint in Civitate iſtâ, fugite in aliam, & cætera his ſimilia. Nàm ſi fugere, malum eſt: perſequi, multò deterius. Hic quidem ne deterius: Hic quidem ne moriatur, abſconditur. Hic autem perſequitur, ut occidat, & ut fugiatur, præcipitur, quià, qui quærit occidere, prævaricatur legem, & magis fugiendi præbet occaſionem. Si fugam improperant perſequentes, erubeſcant potius ſemetipſos, & quieſcant inſidiari, & quieſcent continuò fugientes. Nemo enim mitem fugit aliquando, ſed magis ferocem ſimul, & callidum: Omnis enim, qui gemebat, & vexabatur à Saul, fugiebat, & veniebat ad David. Si ergo piiſſimus, atque juſtiſſimus David ſciret peccatum eſſe, perſecutionem fugientes, & tranſeuntes de loco ad locum, & de Civitate ad Civitatem, tales nequaquam reciperet, nec ſecum teneret, nec in aliis Civitatibus eos collocaret.*

25. *Qui enim perſequuntur Domini Epiſcopos, eoſque de Civitatibus ad Civitates tranſire compellunt, non eos tantum perſequuntur, quantum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, cujus legatione funguntur. Nec ipſi in hoc peccant Epiſcopi: quoniam non ſpontè, ſed coactè hoc agunt, ſed illi à quibus perſequuntur, nec ipſis Epiſcopis hoc imputari poteſt, ſed illis, qui eos hoc agere cogunt. Sanctus enim Protomartyr Stephanus lapidabatur, ſed Jeſus ſuſcipiebat plagas. Ideoquè unicuique prævidendum eſt, ne aliquem injuſtè perſequatur, judicet, vel puniat, ne Jeſum perſequatur, judicet, & puniat. Qui autem negant miſericordiam faciendam fugientibus, ac neceſſitatem patientibus, ipſum Chriſtum negant, qui eſt miſericordia, & veritas, & omnibus neceſſitatem patientibus ſubvenire jubet. Pauca ſunt, frater, quæ aſſervi, ſed quanta ex his pendeant tuâ providentiâ poteris æſtimare. Quarè hanc adnituntur malevoli irrumpere miſericordiam? Cur illudere vanis intentionibus felicitatem? Excuſationem jàm non habet furor iſte in credentibus; nec*

inter eſt, quibus itineribus ad Mundi principem currat, qui à benevolentiâ fratrum diſceſſit, aut neceſſitatem patientibus miſericordiam negat. Negat miſericordiam neceſſitatem patientibus, qui populis indigentibus divinis myſteriis, & non habentibus proprium Epiſcopum, qui eos inſtruat, causâ utilitatis, atque neceſſitatis, ex aliâ Civitate, licet minor ſit, in eam, quæ non habet Epiſcopum, doctiorem, vel utiliorem, meliori conſilio, non ſpontè tranſeuntem, ſed majorum exhortatione mutare, aut Epiſcopum electum, & perſecutionem patientem, causâ utilitatis, aut neceſſitatis inthronizari non permittit. Apud veteres enim ſinè ullâ differentia de una Civitate ad alteram migrabat Epiſcopus, dùm utilitas, aut neceſſitas evocaret. Quapropter ipſam etiam regulam huic epiſtolæ placuit inſeri, ut monſtretur, eos mentitos eſſe, qui Epiſcopum non poſſe inthronizari dixerunt. Unde, & in canonibus legitur ità: Si quis Epiſcopus ordinatus ad parochiam, in quâ ordinatus eſt, minimè proficiſcitur, non ſuâ culpâ, ſed aut populo reſpuente, aut proptèr aliam quamlibet cauſam neceſſitate factam: hunc honore, miniſterioque participare, nec tamen miſceri rebus Eccleſiæ, in quâ collectas celebrat, ſed ſuſtinere quoque, quod Provinciæ Synodus ſuo judicio terminaverit, decernimus. Huic regulæ contradicere nullus poteſt, quæ etiam cauſa utilitatis, aut neceſſitatis inthronizari Epiſcopum jubet, & mutari, ac tranſire eum de Civitate ad aliam Civitatem non proprium habentem Epiſcopum, ſinit. Pingues hoſtias litat Diabulo, qui his reſiſtere nititur, aut miſericordiam, & utilitatem Eccleſiæ jàm dictis negat, ideſt & Epiſcopis, & populis. In vanum ergò contrà ſimplices, qui hęc olim dicentes agere prohibuerunt, tendicula deinceps parabunt, cum his, & aliis armati adminiculis, noverint, quid ſuper his ſit agendum, & quid vitandum. Nimis enim armatus eſt; qui illa, quæ adverſarius miſericordiæ, utilitatis, atque concordiæ miniſtrat, tela contemnit. Sufficit ergò contra omnia jaculа jurgiorum fide, nuda oppoſitio. Scio te non ignorare frater, memoratas canonum ſententias, atque Evangelicas ſanctiones, novas non eſſe, ſed noſtro eas aſſenſui mancipari. Cur his contradicentes, & emigrationes Epiſcoporum utilitatis, & neceſſitatis cauſa fieri prohibentes, ut ſæpè dictum eſt, & non avaritiæ, aut temeritatis, in perniciem ſacerdotum, ac populorum, lædunt ſacerdotale Concilium? Cur lacerant ſententiam, in quâ, inſpirante Chriſto, oracula ſuperna patuerunt, & inter Deum, & homines, interpres extitit lingua Pontificum.

26. Illa enim Cæli curia variarum dotibus acta Curulium, & multò Redemptoris noſtri auro, oſtroque decorata, nihil in illâ deciſione auctore ſe protulit, ſed per humanę linguę miniſterium divino militavit imperio. Intellexit non eſſe ſuum, quicquid impulſa conſtituit: nihil quoque habet in illâ ſententiâ, niſi unde de ſolâ devotione gratuletur. Nàm dum profanis memoratorum verbis creditur, & ſuę veſanię inſcitiam produnt, & livorem. Quis hic locus erroris, ubi congruentia pari ducta exempli, & hiſtoriæ verba concurrunt? Nec diverſum eſt ab intellectu catholico, & lectionibus, quod profertur. Nàm non benè nodus in ſcirpo quęritur, dum involuit nebula prędicatę lucis auctores. Fędâ quoque à nitore Domini ſui obligatione diſſolvitur, qui ſtatutis cœleſtibus minus vera fide dependit officia. Talium ergò dictiones, vel prohibitiones indignæ etiam fiunt memoratu. Profunda eſt ergò nimis imperitia eorum, quià linguis ſuis doloſè agunt. Non eſt enim in ore eorum rectum, interiora eorum inſidiæ, denſis cor eorum vepribus ſuffocatur, & interna vitia aliis certant adſcribere. Nobilitatem ergò dat facinoribus, qui in talibus ventilationem ipſorum in exemplum ſumit, aut ad aures poſteras digna relatione tranſmittit. Tibi autem non ſit cura talium quæſtionum, ſed ſequere ſententiam Beati Pauli Apoſtoli, qui monet per Diſcipulum cunctis, & clamat dicens: Inanes quæſtiones devita. Inanes namque (juxta Apoſtolum) queſtiones ſemper devita, & age quod meliori conſilio, non avaritię, vel temeritatis, ſed utilitatis, & neceſſitatis, (ut ſępè dictum eſt) causâ, faciendum viriliter perſpexeris. Quapropter, chariſſime, his Apoſtolicis fultus auctoritatibus, muta Epiſcopum causâ neceſſitatis,

aut

aut utilitatis, ſuper quo conſulere nos voluiſti, & alios fratres noſtros, quibus hoc faciendum neceſſitas, aut utilitas compulerit, agere doce, quià hoc, quod tibi ſoli ſcribimus, generalitèr omnibus tenere mandamus. Quià ſicut poteſtatem habemus, Epiſcopos, & Sacerdotes regularitèr titulare, & ordinare, ità (ut prædictum eſt) causâ neceſſitatis, aut utilitatis habes, & mutare, ac de titulo ad titulum translatare, licet de minori ad majorem urbem mutandus ſit. Hoc tamen ſummopere prævidendum eſt, ne causâ arrogantię, aut avaritię unquam fiat, quià hi à prędictis canonibus damnantur, non illi, qui neceſſitate, aut utilitate, majorum conſilio, & ſanâ, ac purâ, & Deo placidâ intentione hoc faciunt. Tu frater ſemper ſectare juſtitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam, & manſuetudinem (a).

(a) *Pelag. PP. 2. loc citat.*

27. Nec aptior, nec magis eloquens eſſe poteſt præſentis epiſtolæ tota ſeries. In ea enim doctrinalitèr, magiſtralitèr, ac veluti ex Cathedrâ Pontificali Pelagius Papa II. definitivè pronuntiat, licitam eſſe tranſitionem Epiſcopi de unâ ad aliam Eccleſiam, & de uno ad aliud beneficium Epiſcopale, dummodò juſta cauſa concurrat, & aſſenſus ſedis Apoſtolicæ accedat, auctoritas demùm ſuperioris tranſitionem ipſam licitam eſſe faciat. Et quod dicitur de beneficiis Epiſcopalibus, à fortiori verùm eſt de beneficiis Epiſcopatu minoribus; quippè in illis non tàm urgens debet eſſe ratio tranſitionis, quantam intercedere oportet quotiès Antiſtes de unâ eſt ad aliam Eccleſiam tranſvehendus: quæ ratio ſummatim capta ad hoc reducitur, quod adſit vel utilitas, vel neceſſitas translationis agendæ: nam earum alterutrâ concurrente, & ſuperioris auctoritate decretum ſuæ approbationis addente, ſinè dubio, licita, & legitima eſt Clerici de uno ad alium locum, ſivè de uno ad aliud beneficium tranſmigratio, iſte namque non mutat Eccleſiam, ſed mutatur.

28. Admiſsâ autem juſtitiâ tranſitionis de uno ad aliud beneficium, in diversâ Urbe locatum; venit ex conſequenti juſtitia quoquè admiſſionis Clericorum extraneorum ad Eccleſiaſtica beneficia; nàm Clericus ità translatus de unâ ad aliam Diœceſim, vèl à primo, vèl à ſecundo loco erit extraneus; nec enim utrobique eſſe poteſt indigena. Et ſic ex præfatâ epiſtolâ decretali Pelagii Papæ II. ſatis probata remanet libertas Eccleſiæ prò admittendis Clericis extraneis ad Eccleſiaſtica beneficia, quotiès ex illâ literalitèr, & ſole clariùs, probatur, licitam eſſe translationem Epiſcopi, & conſequentèr etiam cujuslibet alteriùs Clerici beneficiati de unâ ad aliam Eccleſiam: prò quâ porrò translatione faciendâ non eſt populi, non eſt plebis, non eſt laicorum dijudicare, an juſta cauſa concurrat, nec nè, illius faciendæ; ſed ſolius Eccleſiaſtici ſuperioris, qui penſatis penſandis; quandò eſt beneficiarium translaturus, dijudicet, an adſit cauſa legitima, vèl utilitatis, vèl neceſſitatis ipſius translationis faciendæ: & præfatâ causâ concurrente ſtatim translationem complere poteſt, abſque eo quod debeat de hac re alicui rationem reddere.

29. Præterquamquod ſi licita, & recta eſt admiſſio Clericorum ut ſuprà extraneorum ad Eccleſiaſtica beneficia, per viam translationis peracta, erit etiam licita, ſi per viam collationis agatur, non eſt etenim major ratio, quarè potiùs uno modò liceat, quam alio: nàm collatio, præſentatio, electio, confirmatio, inſtitutio, permutatio, translatio, & generalitèr omnis modus, per quem fit beneficiorum proviſio, ſunt ſpecies collationis, quæ differunt ſola voce, ac quantùm ad rei veritatem collationis nomine continentur (*b*). Quarè intèr collationem, & translationem, (quoad capacitatem Clericorum, ut de beneficiis valeant provideri) currit paritas. Argumentum autèm à paritate deductum validiſſimum eſt, tàm in Phyſicis, quàm in Theologicis, & Legalibus: quippè parium eadem eſt diſpoſitio, & judicium (*c*). Itaquè quià ex textu memoratæ epiſtolæ Pelagii Papæ II. probatur libertas Eccleſiæ, conferendi beneficia Clericis extraneis, per viam legitimæ translationis; fit ut ex ea probata quoque remaneat ipſamet libertas, dum beneficiorum largitio fit per viam legitimæ collationis.

(b) *Barboſ. Jur. Eccleſ. univ. l. 3. c. 13. n. 2. & Tract. var. appell. 54.*

(c) *Cap. inter corporalia cap. ſicut ergo de transl. Epiſ. Barboſ. tract. var. diſt. 244. nu 3.*

30. Abſque eo quod quidquam relevet aſſerere, quod Pelagius loquatur non

de beneficiis ſimplicibus, ſed de reſidentialibus, quorum aliquod quiſquis adipiſcitur, tametsì origine ſit extraneus, tamèn ſtatim poſt illud adeptum, ſit inibi indigena, quatenùs Clericus in aliquâ Civitate beneficio Eccleſiaſtico inſignitus, ejuſdem Urbis eſt Civis (*a*): Et ità beneficia quidem reſidentialia valeant ab extraneis obtineri, non verò beneficia merè ſimplicia. Nàm in primis conſtat ex factis mens Contradictorum, quæ ex illorum dictis non conſtat. Cùm enim unus eorum, veritate victus, neſciat quo evadere, & in id conſentiat, quod licitum Clerico extraneo ſit beneficium adipiſci in loco, ubi priùs erat extraneus, inibique reſidere, & perſonalitèr miniſtrare, dicens, *licuit, ſemperque licebit*: alii duo in id non conſentiunt; indiſtinctèque Clericos extraneos arcent ab Eccleſiaſticis beneficiis, cujuſcumque ſint qualitatis. Sed ubi ipſi vocibus diſcordant, facta ſæcularis poteſtatis concordant; nam in Regione Contradictorum perſpicimus, extraneos repelli, nedùm à beneficiis ſimplicibus, verùm etiàm ab illis, quæ reſidentiæ debitum ſecùm habent.

(a) Felin. in cap. Rodulphus nu. 18. de reſcr. Bart. in l. 1. ff. ad municipal. Bellet. loc. mox citanda.

31. Secundariò attendendum eſt, quod extraneitas, & reſpectivè indigeneitas, in Clerico, beneficium obtinente, non cauſatur ex eo, quod beneficium ipſum reſidentiam expoſcat, vel non; ſed ex eo quod idem beneficium ipſimet Clerico in titulum eſt collatum: ſicque non ex eo, quod Clericus reſideat in loco beneficii, ſit ibi indigena; ſed ex eo, quod beneficium ipſum in titulum eſt ſortitus, illique eſt incardinatus, & deſponſatus; ideoque per accidens eſt, quod Clericus ratione beneficii debeat, vel non debeat reſidere, quià non ex debito reſidentiæ, ſed ex adepto titulo beneficii, ſit indigena loci, in quo beneficium ipſum reperitur erectum, talitèr tamen, ut ſi plura habeat; in dignioris beneficii loco indigenatum ratione principaliori ſortiatur, ſicut juxtà dignioris beneficii Kalendarium, officium recitare tenetur (*b*). Quarè Doctores communitèr ſentiunt, quod Clerici, licet habeant alibi domicilium; tamèn prò Civibus reputantur illius loci, in quo poſſident Eccleſiaſticum beneficium (*c*). Nec aliam fuiſſe opinionem hac de re, uſque ad præſentia tempora in Regione Contradictorum, ſatis colligitur ex auctoritate Joannis Mariæ Belletti, in margine citati, qui utpotè Epiſcopus Hieracenſis, & conſequentèr ejuſdem Regni Prælatus, & per theoricam, & per praxim, integram & totalem habuit hujuſce rei notitiam.

(b) S. Thom. quodl. 5. art. 13. in corp.

(c) Bertaz. conſ. 443. n. 7. vol. 2. Bellet. diſq. Cler. p. 1. de diſcipl. Cler. §. 2. nu. 15.

32. Redeundoque ad ſermonem noſtrum, ſi Clericus extraneus, vi præfatæ Conſtitutionis Pelagii Papæ II. poteſt beneficiis Eccleſiaſticis reſidentialibus inſigniri; profectò licitè poteſt etiam beneficiis merè ſimplicibus decorari, quia beneficia merè ſimplicia, non minùs conferuntur in titulum Clerico illa recipienti, quam conferantur beneficia reſidentialia; nec minùs incardinatur beneficiarius merè ſimplex in beneficio, cujus titulum adipiſcitur, quàm in ſuo incardinetur beneficiarius reſidentialis, & tàm ille, quàm iſte poteſt ad ipſius beneficii titulùm promoveri (*d*). Et ità quocumque ſe vertant Contradictores, ac quocumque modò ſumatur ſtatus quæſtionis, ſemper verum erit, quod beneficia Eccleſiaſtica non minùs Clericis extraneis liberè, & licitè conferri poſſunt, quam indigenis: Et quod Eccleſia, quæ ſæculo Chriſti ſexto eâdem fruebatur libertate, ipſâmet nùnc quoque perfrui debet, atque ſemper, & in perpetuum illâ potiri debebit.

(d) Philib. Marchin. de ſacr. ordin. tr. 2. p. 4. c. 6. nu. 2.

CA-

CAPUT XIII.

In quo ex geſtis, & doctrinâ plurium virorum, vel ſanctitate, vel aliâ ratione celebrium, & preſertìm S. Fulgentii, S. Benedicti, Pauli *Antiocheni*, Mennę *Conſtantinopolitani*, Heliæ *Hieroſolymitani*, Agapeti I. *Romani Pontificis, & aliorum, qui* Sexto Chriſti Sęculo *floruerunt, probatur; quòd per illa tempora, Eccleſia integrâ libertate potiebatur admittendi Clericos extraneos ad Eccleſiaſtica beneficia: adeoque eâdem libertate nùnc quoquè perfrui debet.*

SUMMARIUM.

1 S. Fulgentius *in variis cœnobiis vitæ monaſticæ operam dedit: Ægyptum petens Epiſcopi Syracuſani monitu retroceſſit: & cur?*

2 *Romam petiit, viditque pompam Theodorici Regis Gothorum, inde in Africam, rediit, ac diverſis iterum in cœnobiis, modo Abbatis, modo Monachi opus exercuit.*

3 *Epiſcopi Africæ præfici vacuis Eccleſiis novos Præſules decrevère. Nuntani, & alii optarunt ſibi eligere in Antiſtitem S. Fulgentium latitantem.*

4 *Ruſpenſes, refutato Felice propriæ Eccleſiæ Diacono, ſibi præficiunt Fulgentium ſolâ fama eis notum, cui, & nec ipſi cogniti erant.*

5 *Qui S. Fulgentius non in tot diſſitis locis monachale, & Abbatiale beneficium ſuſcepiſſet, ſi noviſſet culpæ reos eſſe extraneos, beneficia, ſuſcipientes.*

6 *Eccleſiæ Africanæ hinc indè ſibi Antiſtites præficientes: Nuntani, & alii optantes S. Fulgentium ſibi præeſſe; ac Ruſpenſes poſtpoſitis indigenis illum in Epiſcopum eligentes, favent extraneis.*

7 *Quinque Sancti Præſules in Italià, & Hiſpanià hoc tempore epiſcopatum tenuerunt, etſi extranei, Græci, & Hungari.*

8 *S. Benedictus Monachorum Occidentalium Parens, in ſuâ regula diſponit, monachos extraneos eſſe ſuſcipiendos, & ſociandos corpori monaſterii.*

9 *Imò ſi digni ſint, eos ſuadendos eſſe diſponit, ut maneant, quos & Abbas officiis Conventus præficiat: monachatus autem eſt eccleſiaſticum beneficium.*

10 *Monachos quoque alterius noti monaſterii ſuſcipi mandat, conſentiente illorum Abbate: nec uno, ſed pluribus modis præfata regula favet libertati Eccleſiæ.*

11 *Flaviano Antiocheno depoſito per Conciliabulum Sidonienſe, ſubſtitutus eſt* Severus *Sozopolitanus monachus prope Majumam, undè pulſus Conſtantinopolim petiit.*

12 *Severo ſubrogatus eſt* Paulus *Conſtantinopolitanus, qui habuit ſucceſſorem Euphraſium Hieroſolymitanum.*

13 *Nuntii Hormiſdam Papam totius eventus conſcium reddiderunt: nec ſunt commoti, quod clericis Antiochenis, viri extranei præpoſiti fuerint.*

14 *At videntes Epiphanium Patriarcham Conſtantinopolitanum velle Paulum conſecrare Conſtantinopoli, reſtitère, inſtantes eum conſecrandum eſſe Antiochię.*

15 *Simplicius Papa decreverat, ne electus Antiochenus conſecraretur Conſtantinopoli, quando ad Zenonis Imperatoris petitionem, ſuper eâ rè diſpenſavit.*

16 *Refertur tenor epiſtolæ Simplicii Papæ ad Zenonem Imperatorem ſuper ordinatione Antiſtitis Antiocheni.*

17 *Canones jubent Archiepiſcopos in propriâ metropoli conſecrari. De Epiſcopis nulla fuit lex id præcipiens, tamen honeſtum fuit idem fieri.*

18 *Novâ lege Concilii Tridentini Epiſcopi extrà Curiam conſecrandi ſunt in propriâ Eccleſiâ, vel in provinciâ: Quoad Patriarchas, quid agendum fuit?*

19 *Legati Papæ inſtantes, ne electus Antiochenus conſecraretur Conſtantinopoli, id obtinuerunt: perperam vero, ut eligeretur indigena inſinuarunt.*

20 *Multi anteà, & poſt, quorum nomina referuntur, Patriarchatu Antiochiæ potiti ſunt, quamquam ortu extranei.*

21 *Ex hac rerum ſerie patet, quod ſi licitum eſt extraneis beneficia Patriarchalia adipiſci, multo magis licitum eſt minora ſuſcipere.*

22 Joanni *Cappadoci ſucceſſit* Epiphanius *in ſede Conſtantinopolitanâ, qua vacante* Anthimus *Trapezuntinus in eam inſilivit.*

23 *Agapitus PP. I. Conſtantinopolim petiit, ubi Anthimo Eutychiano communicare recuſavit, ſed in ejus locum Mennam Alexandrinum conſecravit.*

24 *De duobus Anthimus accuſabatur, primò, quod non rectè de fide ſentiret: ſecundò, quod Eccleſiam Bizantinam malis artibus occupaſſet.*

25 *Meruiſſet Anthimus utrâque ſede privari. Agapetus tamen ipſum voluit priori ſedi redintegrare, ſi fidem catholicam profiteretur.*

26 *Verba Zonaræ factum narrantis. Anthimus debuiſſet deponi propter extraneitatem, ſi hæc eſſet tale crimen, quale dicunt Contradictores.*

27 *Mennas extraneus Conſtantinopoli erat: Ibi ordinavit presbyterum S. Sampſonem Romanum. Anthimus à ſynodis damnatus fuit, & ab Imp. mulctatus.*

28 *Epiſtola Agapeti Papæ I. ad Petrum Hieroſolymitanum de Anthimi depoſitione, & Mennæ provectione refertur.*

29 *Antè Mennam nullus alius Patriarcha Conſtantinopoli fuit à Papa conſecratus: poſtpoſitis indigenis, Mennas extraneus prælatus eſt.*

30 Helias *Arabs Patriarchatum Hieroſolymitanum hoc ſæculo obtinuit: quo etiam* S. Euthymium, & S. Sabam *extraneos, habuit Palæſtina Monachos, & Abbates.*

31 *Plures hoc ſæculo beneficia eccleſiaſtica poſſiderunt in locis, à quibus erant extranei, in Germaniâ, Hiſpaniâ, Angliâ, ſeu Hibernia &c.*

32 *Multi Sancti in Galliâ beneficiis epiſcopalibus inſigniti ſunt in locis, à quibus erant extranei, hoc ſexto Chriſti ſæculo.*

1. SANCTIFICAVIT, & ornavit ſæculum Chriſti ſextum *Sanctus Fulgentius*, cujus vita ſicut meritis plena eſt, ita & rationibus perabundat, nobis ſuadentibus Eccleſiæ libertatem, quâm in hoc opere propugnamus. Ipſe etenim origine Carthaginenſis, patriâ vero Teleptenſis, (*a*) primò profeſſus eſt monachatum in Cœnobio Fauſti Epiſcopi, qui extra Urbem propriam relegatus, in loco ſui exilii tale ſibi conſtituerat Monaſterium (*b*). Indè ad Monaſterium aliud, cui præerat Felix tranſivit, in eoque Coabbatis miniſterium exercuit. (*c*) Poſteà novum aliud Cenobium adivit, juxtà civitatem ſitum, quæ Ididi nuncupatur. (*d*) E'quo ſucceſſivè itèr arripiens, ut in Thebaidem Egypti provinciam, ſe conferret, ibique ſtrictiori vitę monachalis inſtituto operam daret, Alexandriam navi tendens; vi ventorum, æquora turbante, appulit Syracuſas, ubi Eulalio Epiſcopo ſuum communicans conſilium, hoc reſponſum audivit: *rectæ facis cupiens meliora ſectari, ſed ſcis quoniam Deo ſine fide impoſſibile eſt placere* (*e*). *Terras ad quas pergere concupiſcis, à communione B. Petri perfida diſſenſio ſeparavit &c.* (*f*)

(a) *Surius in vit. B. Fulg. die 1. Jan. cap. 1. quæ etiam antè ejus opera eſt.*
(b) *Ibid. cap. 4.*
(c) *Ibid. cap. 4.*
(d) *Ibid. cap. 12.*
(e) *Hebræor. 11.*
(f) *Surius in vit. S. Fulg. cap. 12.*

2. Fulgentius ergo Syracuſis Romam perrexit, ubi maximum tunc erat gaudium propter Theodorici Gothorum Regis adventum, quem cernens in loco, dictò Palma aurea, Romanę nobilitatis diverſis gradibus circumcinctum, concionem facere

ſacere, confeſſus paritèr, & loci decore raptus, in celeberrimum illud epiphonema prorupit: *quam ſpecioſa poteſt eſſe Hieruſalem Cæleſtis, ſi ſic fulget Roma terreſtris! Et ſi in hoc ſæculo datur tanti honoris dignitas diligentibus vanitatem; qualis honor, & gloria, & pax præſtabitur ſanctis contemplantibus veritatem?* (*a*) Româ deindè diſcedens, verſus Africam velocitèr per Sardiniam navigavit, & ad primum ſuum rediit Monaſterium: *nullus tamèn auſus eſt eum, quia diſceſſerat culpare, ſed cuncti potiùs ſatagebant pro reditu ejus gratias Deo agere* (*b*) Ab hoc Monaſterio rurſus diſceſſit, & ad aliud in provinciâ Byzacenâ novitèr erectum ſe ſiſtitit, Abbatis ibi fungens officio. A quo paritèr ad aliud Monaſterium perrexit, propè Vivacenſe littus erectum, ubi non Abbatis, ſed ſimplicis monachi partes objuit, flabellis contexendis è palmarum foliis, dùm tempus ſupererat, occupatus. (*c*)

3. Fauſtus intereà Epiſcopus primi Monaſterii auctor, à Felice illius Abbate interpellatus, pœnis comminatis compellit Fulgentium illuc reverti: quarè *deponitur rurſus B. Fulgentius ad Monaſterium proprium: ſubire præcipitur Abbatis officium: & ne iterum à deſiderio ſpiritali mutabilis fieret, repente cum ſacerdos conſecrat presbyterum, ut Abbatis, & presbyteri decoratus officio, nèc Monaſterium relinquere, nec in aliâ Eccleſiâ poſſet ordinari* (*d*). Sed quid? famâ Fulgentij per totam Africam crebreſcente, Nuntani eum ſibi deligere in Antiſtitem peroptabant: obſtitit tamèn Regium interdictum, quòd novos Epiſcopos eligi prohibebat; cùm Epiſcopi ſuperſtites, una ſimùl congregati decreverunt, non obſtante Arriani Regis prohibitione, debere quaslibet Diœceſes ſibi propriùm deligere Antiſtitem. Tunc facta eſt *communis aſſumptio, Presbyteros, Diaconos, & ſi quos inveniret electio, rapere, benedicere, conſecrare, certatìm in locis ſingulis properantibus, ne in tali ſtudio, aùt tardus, aùt noviſſimus inveniretur* (*e*) B. Fulgentius, ne ab aliquâ Eccleſiâ ad Epiſcopatum raperetur, ſe abſcondit, Plebſque illius loci, ubi ſuum erat Monaſterium, aliquantò diſtulit ſibi præficere ſacerdotem, ut Fulgentium, ſi invenire potuiſſet, eligeret: donec timens ſibi ex morâ periculum, unum de propriis Clericis ſibi in paſtorem elegit. (*f*)

4. Repletis ſedibus Epiſcopalibus, S. Fulgentius è latebris emerſit. Vacua tamèn remanſerat ſedes Ruſpenſis, quia Felix illius Eccleſiæ Diaconus, *qui ambire voluerat honorem Pontificis, repudiatus, in illo loco, nec ipſe merebatur, nec alium recipere patiebatur* (*g*). Ruſpenſes tamen Antiſtite carere nolentes, auditâ dudum famâ Fulgentii, & eum, *quem tot loca primò ſacerdotio judicaverant dignum, nullatenus tempore ordinationis inventum, remanſiſſe presbyterum*, conſenſu Victoris Primatis, & vicinorum Epiſcoporum petito, Fulgentium ipſum, rei neſcium, in cellâ repertum, ut ſit eorum Epiſcopus interpellant. *Invaditur, tenetur, ducitur, & Pontifex eſſe non rogatur, ſed cogitur. Inde ad Epiſcopum, qui admonitus fuerat ordinationem celebrare, perductus, ignoti populi conſtituitur pater; ità ut in illo Propheticum illud compleri videretur oraculum: populus, quem non cognovi ſervivit mihi* (*h*) Ità B. Fulgentius Epiſcopale beneficium adipiſci declinans, in illud, vel invitus impegit: & nativi, domiciliariſque loci, ſacerdotio fungi detrectans, eo perductus eſt, ut gradùm ipſum intèr extraneos retineret: populiſque, uti paſtor præeſſet, quibus nomine quidem notus, ſed perſonâ omninò erat incognitus.

5. Ex totâ rerum harum ſeriè, attentè perpensâ, multiformitèr comprobata remanet Eccleſiæ libertas in conferendo eccleſiaſticas præbendas, etiam extraneis. Nàm S. Fulgentius, vir fuit probitate, doctrinâ, & ſanctitate nulli ſecundus; quem nefas eſt autumare, vel neſciſſe, vel ſcitum contempſiſſe pondus vitii, quod per Contradictores in extraneitate ſupponitur. Ipſe inquam in pluribus locis monachi vitam egit, à quibus, & origine, & nativitate erat extraneus; monachatus autem inter beneficia eccleſiaſtica computatur (*i*). In pluribus quoquè, & diſſitis locis, fuit Abbas, adeoque beneficiatus: Abbatia quippè regularis & ipſa eſt eccleſiaſticum beneficium (*l*). Nec ullus auſus eſt illum, quia diſceſſerat culpare: imò Fauſtus Epiſcopus eumdem ordinavit presbyterum, nè in aliâ Eccleſiâ poſſet ordi-

(a) Ibid. cap. 13.
(b) Ibid. cap. 14.
(c) Ibid. cap. 14.
(d) Ibid. cap. 15.
(e) Ibid. cap. 15. 16.
(f) Ibid. cap. 16.
(g) Ibid. cap. 17.
(h) Ibid. cap. 17.
(i) Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1 l. 3. c. 13. n. 1. Barboſ. de Jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 69.
(l) Card. de Luca de benef. diſc. 97. num. 17. Barboſ. loc. cit.

ordinari. Ex quibus patet, quod ſi ſuus Epiſcopus non obſtitiſſet, ſed conſenſiſſet, liberum illi fuiſſet presbyteratus ordinem, & emolumenta in aliâ Eccleſiâ adipiſci.

6. Ex eo etiam quod cunctę Eccleſiæ Africanę, Antiſtite carentes, tametſi proprios clericos habentes, hìnc illìnc presbyteros, & diaconos accerſere inceperunt, quos màgis idoneos reputabant, ut eos ſibi eligerent in Epiſcopos; Ex eo ruſsùs, quòd S. Fulgentius, nè ab aliquâ Eccleſiâ in Præſulem poſtularetur, ſe abſcondit, quod Nuntani quoque illum ſibi præficere in Epiſcopum peroptarunt; Incolæque illius loci, ubi ſuum erat ſitum Monaſterium, idipſum aggredi ſatagerunt, quamquam propriis Clericis non carerent, quorum unum tandem elegerunt; Ex eo demum, quòd Ruſpenſibus, ſibi ignotis, miniſtrare adactus eſt, & apud eos epiſcopale beneficium amplecti, quantumlibet Ruſpenſis Eccleſia alios haberet Clericos eligibiles, & præſertim Felicem diaconum, cui cleri, & populi pars notabilis adhærebat; hæc omnia, inquam, ſimul ſumpta, quid probant, niſi quod ætate S. Fulgentij, qui ſexto Chriſti ſæculo in vivis agebat, & ipſe, & Victor Primas, & Epiſcopi ejuſdem provinciæ, & totâ demum Eccleſia Africana, in eo ſenſu fuerunt, quod acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia pateret non mìnus extraneis, quam indigenis, dummodò benemerentibus, & idoneis?

7. Eâdem ætate plures Sancti doctrinâ, & meritis celeberrimi, beneficium epiſcopale tenuerunt in Eccleſiis, â quibus erant extranei: & præſertim *S. Laurentius* I. ex familia Litiâ, (*a*) & *S. Honoratus*, ex ſtirpe Caſtillionea (*b*), qui cum eſſent cives Mediolanenſes, primo Epiſcopatum Novarienſem adepti ſunt (in quo paulò antè ſederat *S. Gaudentius* natione Hiſpanus (*c*): Et deindè ad Mediolanenſem Eccleſiam ſunt tranſvecti: adeoque, cum anteà fuiſſent extranei ab urbe Novariâ, & hic promoti ad infulas, evaſiſſent extranei ab urbe Mediolani; tamen, & in primâ, & in ſecundâ Eccleſia, præcipuum habuere Eccleſiaſticum beneficium. Eiſdem quidam alii intermedii aſſiderunt, quos inter *S. Euſtorgius* II. Gręcus, S. Joannis Damaſceni diſcipulus, Romam profectus cum Joanne Alexandrino, & à Felice IV. Papa Mediolanenſis Eccleſiæ factus Antiſtes: ubi *S. Florianum* electum poſteà Epiſcopum Hiſpalenſem, ex ultimâ Pannoniâ venientem, domi excepit, baptizavit, literis inſtruxit, & diaconum ordinavit (*d*). In quâ ſanè brevi narratione quinque ſanctos habemus, beneficia eccleſiaſtica, ſinè ullo prorsùs ſcrupulo poſſidentes, in locis, à quibus erant extranei: & centum, ac forte mille alios, colligere poſſemus, ſi tempus id permitteret, qui hoc ipſum eodem Chriſti ſæculo peregerunt, id proculdubio non facturi, ſi cognoviſſent, culpam ineſſe extraneis, quam ſupponunt Contradictores.

(a) *Bibliotb. Patr. to. 6. p. 1. præf. in S. Laur. Novar. f. 333. Jo. Gual. Chron. Cronic. Eccl. in Archiep. Mediol. n. 26.*

(b) *Jo: Gualter. loc. cit. n. 32.*

(c) *Mombrit. tom. 1. ap. Sur. 22. Januar.*

(d) *Jo: Gualter. loc. cit. n. 27.*

8. Floruiſſe itidem in Eccleſiâ circà hæc tempora, nimirum anno Chriſti 520. *S. Benedictum* Nurſienſem, patrem Monachorum Occidentalium, omnibus notum eſt (*e*): qui præclarâ editâ Regulâ, per quam facilis aperitur monachis aditus ad Cœleſtia Regna, hoc inter cætera de monachis peregrinis diſponit. *Si quis monachus peregrinus de longinquis provinciis ſupervenerit, ſi pro hoſpite voluerit habitare in Monaſterio, & contentus fuerit conſuetudine loci, quam invenerit, & non fortè ſuperfluitate ſuâ perturbat Monaſterium, ſed ſimpliciter contentus eſt, quod invenerit, ſuſcipiatur quanto tempore cupit. Si qua tamèn rationabilitèr, & cum humilitate charitatis repræhendit, aut oſtendit, tractet Abbas prudentèr, nè forte eum propter hoc ipſum Dominus direxerit. Si vero poſteà voluerit ſtabilitatem ſuam firmare, non renuatur talis voluntas, & maximè quià tempore hoſpitalitatis potuit ejus vita dignoſci. Quod ſi ſuperfluus, aut vitioſus inventus fuerit tempore hoſpitalitatis, non ſolum non debet ſociari corpori monaſterii, verum etiàm dicatur ei honeſtè ut diſcedat, nè ejus miſeriâ etiam alii vitientur* (*f*).

9. *Quod ſi non fuerit talis, qui mereatur proiici, non ſolum, ſi petierit, ſuſcipiatur congregationi ſociandus, verùm etiàm ſuadeatur, ut ſtet, ut ejus exemplo alii erudiantur, & quia in omni loco uni Domino ſervitur, ut uni Regi militatur. Quem etiam ſi talem eſſe perſpexerit Abbas, liceat eum in ſuperiore aliquantulum conſtitue-*

(e) *S. Greg. dial. l. 2. Sur. 21. Martii.*

(f) *Regul. S. Bened. c. 61. Bibliotb. Patr. tom. 6. f. 430.*

re

re loco. Non ſolùm autem monachum, ſed etiàm de ſupradictis gradibus ſacerdotum, vel clericorum, ſtabilire poteſt Abbas, in majori, quàm ingrediuntur loco, ſi eorum talem proſpexerit eſſe vitam. Caveat autem Abbas nè aliquando de alio noto Monaſterio monachum ad habitandum ſuſcipiat, ſinè conſenſu Abbatis ejus, aut literis commendatitiis, quià ſcriptum eſt, quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. (*a*) Alibi diximus, tùm ſecundum Theologos (*b*) tùm ſecundum Juriſconſultos (*c*), quod monachi ſunt totidem beneficiati. Si autem juxtà regulam S. Benedicti, monachi *de longinquis provinciis* ſupervenientes, quotiès probitate, & benèmerentiâ fulgeant, nedùm poſſunt recipi, ſed etiàm ſuaderi debent, ut ſe recipiendos exhibeant; profectò ex his ſatis patet, quod nedùm attento ſæculari, & ordinario vitæ clericalis more, ſed etiàm ſervatâ methodo auſterioris diſciplinæ, cui in regulâ monachali ſervitur, licitum eſt extraneos advocare, ac illis beneficia ſacra committere.

(a) *Regul. S. Bened. loc. cit. vid. Petr. Cluniacenſ. Infr. Sæc. 12. cap. 33. num. 42. 43.*
(b) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 13. nu. 1.*
(c) *Barboſ. Jur. Ecclеſ. univ. l. 3. c. 4. n. 69.*

10. De monachis verò, ex alio noto monaſterio proficiſcentibus, cavet præfata Regula, nè ſinè conſenſu ſui Abbatis ſuſcipiantur; in hocque coincidit cum ſanctione Agathenſi, corpori Juris communis inſertâ (*d*) ergo à contrario ſenſu, cum permiſſione proprii Abbatis, alibi ſuſcipi permittuntur, argumentum etenìm à contrario ſenſu validiſſimum eſt (*e*): Et quia nedùm alienos monachos, ſervatis ut ſuprà ſervandis, verùm etiàm ſacerdotes, & clericos recipi decernit Regula, de qua loquimur, non ſolum in gradu monachi, ſed etiàm talitèr, ut ad majores monaſterii dignitates valeant promoveri, quæ paritèr, imò & à fortiori ſunt eccleſiaſtica beneficia (*f*); ſequitur iterum eâdem conſequentiâ, quam paulò antè deduximus favore clericorum extraneorum: & ità vi memoratæ Regulæ monachalis, non uno, ſed pluribus argumentis infertur libertas, quâ pollet Eccleſia diſpenſandi ſua beneficia, non tàm indigenis, quàm etiàm extraneis: Libertas, inquam, quâ ſi potitur Eccleſiâ, multò magis eâ fruitur Summus Pontifex, ejuſdem Eccleſiæ Caput, & Paſtor, atquè ſupremus rerum Eccleſiæ Moderator, Eccleſiaſticorumque beneficiorum diſtributor, ac poſt eum alii paritèr beneficiorum diſpenſatores, congruâ proportione ſervatâ.

(d) *Cap. Monachum 3. cauſ. 20. qu. 4.*
(e) *Vid. Barboſ. tract. var. loc. 27. per tot.*
(f) *Barboſ. Jur. Eccleſ. univ. l. 3. c. 4. n. 69.*

11. Hoc eodem Sexto Chriſti Sæculo, ea, quæ ſequuntur, evenere de *Severo*, & *Paulo* Epiſcopis Antiochenis. Cum Flavianus junior magnæ illius Eccleſiæ Antiſtes fuiſſet in Conciliabulo Sidonienſi depoſitus, propter fidem Catholicam à ſe ſtrenuè defenſatam (*g*); *Severus* ad illius thronum evectus eſt, cui, Evagrio teſte, *patria fuit Sozopolis, urbs Piſidię, qui antequàm Epiſcopatu potitus ſit Berythi in oratione forenſi, ac judiciali ſe exercuit. Verùm ſimul ac in ſacro Templo Leontii divini Martyris, quem Tripolis urbs Phœniciæ maritima colit, fuit lavacro baptiſmi tinctus, ſe à legum ſtudio ad vitam monaſticam tranſtulit, quam quidem vitam traduxit in monaſterio, quod medium locum inter urbem Gazam, & oppidum Majumam occupat* (*h*): Undè à Nephalio depulſus, Conſtantinopolim ſe recepit (*i*), ac tandem Antiochenis infulis eſt ornatus (*l*): quas retinens, multa mala patravit, in hæreſim lapſus, propter quàm adverſus Catholicos multis modis deſæviit (*m*), donec primò à Coſinâ Epiphaniæ ad Orontem Epiſcopo, & à Severiano Pręſule Arethuſæ, libellum abdicationis ad eum tranſmittentibus, per Aurelianum Epiphanię Diaconum, fæminili habitu indutum, percuſſus eſt (*n*). Deindè in Concilio Conſtantinopolitano depoſitus, & exilio mulctatus (*o*), linguâ ejus propter blaſphemias, quas proferebat, exciſâ (*p*), & ſcriptis igne combuſtis (*q*).

(g) *Card. Baron. ann. 512. nu 19.*
(h) *Evagr. l. 3. c. 33.*
(i) *Evagr. loc. cit.*
(l) *Baron. ann. 513. num. 1.*
(m) *Baron. ann. 513. 13. & 517. 5.*
(n) *Evagr. l. 3. c. 34.*
(o) *Baron. ann. 536. num. 90. & 106.*
(p) *Evagr. l. 4. c. 4.*
(q) *Baron. ann. 536. num. 106.*

12. Severo depoſito, ſubſtitutus eſt *Paulus* Præsbyter Conſtantinopolitanus (*r*): Eique non multò poſt Epiſcopales tęnias à ſe abdicanti, ſubrogatus eſt *Euphraſius, Hieroſolymis Antiochiam profectus* (*s*). Antequam Paulus promoveretur, nuntii Hormiſdæ Papæ, nimirum Germanus, & Joannes Epiſcopi; Felix, & Dioſcorus Diaconi; ac Blandus Presbyter, Conſtantinopoli tùnc manentes, eligi aliquem de Antiochenâ Eccleſiâ, qui eſſet fide integer, ſatagerunt; ſed propter magnas contentiones, in unum non convenientibus electoribus, Imperator Juſti-

(r) *Baron. ann. 519. 58. & 522. 36.*
(s) *Evagr. l. 4. c. 4.*

nus mandavit promoveri Paulum Presbyterum Conſtantinopolitanum, catholicum, & qui aliquandò Antiochiæ conſiſtens, Severo prædeceſſori, quotidiè anathema in Concilium Chalcedonenſe proferenti, reſtitit; Et Eutychianos exagitavit: *Eique dabatur mandatum, ut Concilium Chalcedonenſe palam prædicaret* (a). Magnâ quidem circumſpectione, ac meritorum diſcuſſione inter plures fuit electus Paulus præfatus, nihilominus exitus acta probans (b), oſtendit nimirum fallibilia eſſe judicia hominum, Paulus etenim ipſe obſcænitate morum ſe peſſimum prodidit (c), quamquam fide ſemper optimus permaneret.

(a) *Evagr. l. 4. c. 4.*

(b) *L. ſiquidem ff. de rebus dub. cap. quatuor qu. 3. c. quod autem 22. qu. 2.*

(c) *Baron. an. 521. num. 36.*

13. Dè electione itaque illius, Nuntii præfati Hormiſdam Pontificem conſcium reddiderunt, ſcribentes ei inter cætera: *Noſtra erat propoſitio de his, qui ſe ſuſpenderant de anathemate, in prædictâ Eccleſiâ ordinare ſacerdotem*: ſed in caſſum iſſe dicunt eorum officia, quippè Eutychiani, Severi ſequaces, multis contentionibus obſiſtebant: ſubjunguntque Nuntii: *poſt multas afflictiones, & penè in tres menſes à partibus protracta certamina, piiſſimus Imperator ſuâ auctoritate nomine Paulum Presbyterum, de Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ elegit Epiſcopum fieri in Eccleſiâ Antiochenâ, dicens inter alia, & hoc teſtimonium de ipſo, quià duobus annis in Antiochiâ poſitus, non mediocriter reſiſtebat Severo hæretico: ſimilia & omnes catholici conſonabant: omnia iſta de perſonâ prædicti, Imperator ſe promiſit ad veſtram Beatitudinem relaturum* (d). Ità ſucceſſivè tres prorsùs extranei beneficium Patriarchale ſedis Antiochenæ adepti ſunt, *Severus* natione Piſidienſis, patriâ Sozopolitanus, baptiſmate Tripolitanus, & monachatu Majumenſis, aut Gazenſis: *Paulus* Presbyter Conſtantinopolitanus: & *Euphraſius* è Hieroſolymitanâ Eccleſiâ decerptus. Proponebant Nuntii Apoſtolici, ut poſt Severum aliquis clericus Antiochenus eligeretur; tamen quià id non de præcepto, ſed tantummodo de conſilio eſſe agnoſcebant, ſolum ut cæteris paribus fieret inſinuabant, nihilque commoti ſunt, quod contrarium eorum ſuggeſtioni ſucceſſerit.

(d) *Epiſt. Nuntiorū poſt epiſt. 65. Hormiſdæ ap. Bin. tom. 3. Concil. f. 780.*

14. Sed quandò viderunt, quod Epiphanius Patriarcha Conſtantinopolitanus volebat Paulum illum Antiſtitem conſecrare in Eccleſiâ Conſtantinopoleos; Nuntii præfati ei fortitèr obſtitere, clamantes, Electum Antiochenum non alibi quàm Antiochiæ, in ſuâ propriâ Patriarchali Eccleſiâ eſſe ſacro Conſecrationis oleo reſpergendum: & ità ſe in mandatis habuiſſe à Romano Pontifice Hormiſdâ, cui Dioſcorus unus è prænarratis Nunciis ità perſcripſit. *Antiochena Eccleſia ordinata eſt, electus eſt quidam, Paulus nomine, Presbyter Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, quem huic honori aptiſſimum Imperatoris teſtimonio comprobatum eſt, voluerunt & tentaverunt hic eum ordinare. Ego juſſionis veſtræ non immemor, contradixi, dicens: Juſſit Dominus noſter Beatiſſimus Papa, ſecundum antiquam conſuetudinem, ibi eum Epiſcopum ordinari. Hoc obtinuit quod præcepiſtis* (e).

(e) *Epiſt. Dioſcori poſt Epiſt. 65. Hormiſ. loc. cit.*

15. Præceſſerat jam dudum Simplicii Papæ præceptio, diſtrictè interdicens, nè Præſul Antiochenus Conſtantinopoli ordinaretur: quod tunc decretum eſt, quando trucidato per emiſſarios Petri Fullonis, ſivè Cnaphei (olim Epiſcopi Antiocheni, à throno depoſiti) Stephano ſeniore illius ſucceſſore, una cum aliis, qui ſecum divinis officiis perſolvendis operam dabant, proùt narrat Evagrius (f), memoratque Nicephorus (g); Zeno Imperator, ad avertendos tumultus, qui facilè poterant exoriri, ſi de novo Præſule ſubrogando, haberentur in urbe Antiochiæ comitia; mandavit Antiochenum Antiſtitem pro illâ vice Conſtantinopoli eligi, Simplicii Papæ ſuper hac re auctoritatem implorans, ut tale factum, etſi ſacris canonibus diſcordans, ratum haberet, ac ſuper eo in legibus eccleſiaſticis diſpenſaret, proùt re vera Simplicius fecit, hac tamen lege, ut in poſterum Præſul Antiochenus non Conſtantinopoli eligeretur, neque conſecraretur; ſed ejus fieret electio Antiochiæ, & conſecratio à Syriæ Epiſcopis, in unum convenientibus expleretur, prærecepto etiam ſuper eâ re ipſius Principis Juramento (h): ſuper quo negotio Simplicius ad Acacium Conſtantinopolitanum literas dedit (i), qui *Stephanum* juniorem, electum Epiſcopum Antiochenum, in Byzantii metropoli conſecravit.

(f) *Evagr. l. 3. c. 10.*
(g) *Niceph. l. 15. c. 28*
Baron. an. 479. n. 2.

(h) *Bin. in not. ad Ep. 15. Simplicii ſ. to. 3. Con.*
Baron. an. 479. n. 4.
(i) *Simpl. ep. 15. ap. Bin. in to. 3. Concil.*

16. Sed

16. Sed fuſius eâ de re Pontifex ad Zenonem perſcripſit: *quoniam ſeditiones Antiochenas religioſiſſimo propoſito ſedandas non alitèr exiſtimaſtis, niſi præter præjudicium venerandi illius Concilii Nicæni, apud Conſtantinopolim iiſdem petentibus ordinaretur Antiſtes, quod in ejus tantummodo perſonâ ſic memoraſtis aſſumptum, ut deinceps ſecundum definitiones Patrum orientali Synodo creatio Antiocheni Pontificis reſervetur, nec haberi loco vultis injuriæ, quod diſſenſionis gratia factum eſt auferendæ. Tenet hanc pietatis veſtræ B. Petrus Apoſtolus ſponſionem, & Chriſtianiſſimi, fideliſſimique Principis mentem in hæc verba juraſſe, quod poſt hac in Antiochenâ urbe, veteri more ſervato, à Comprovincialibus ſuis Epiſcopis ordinetur, nè quod nunc frater, & Cœpiſcopus meus Acacius verbis vobis eſt jubentibus exequutus, in uſum poſteritatis veniat, & ſtatuta patrum, quæ præcipuè præſtatis illeſa confundat. Unde quæ à vobis amore quietis ſanctè, & religioſè ſunt ordinata, reprobare non poſſumus, nè ſtatus Antiochenæ Eccleſiæ ſub noſtrâ dubitatione videatur ambiguus, præcipuè cum is, qui legitur ordinatus, teſtimonio Clementiæ veſtræ, & tantâ ſit prædicatione ſubnixus, ut in eo, præter horum vulnerum dolorem poſito, poſſimus, & Eccleſiæ, quæ illum meruit gloriari &c.* (*a*).

(a) *Simpl.PP.ep.14. ad Zenon.ap.*Bin. *loc. citat.*

17. Porrò gratum ſemper extitit ſacris canonibus, ut electus Antiſtes non alibi, quàm in propriâ Eccleſiâ ſacram obtineret Pontificatus unctionem. Et quidem de Archiepiſcopis id eſt expreſſum in jure (*b*), ſumpto ex epiſtolâ Sancti Leonis magni Papæ ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem (*c*), & ex Concilio Toletano IV. (*d*), ſancientibus, quod eorum conſecratio in propriâ metropoli celebretur. De Epiſcopis verò, quamquam non eſſet preciſè limitata ad locum propriæ Cathedralis eorum ordinatio; quippè Concilium Toletanum præfatum illam Archiepiſcopi arbitrio derelinquit (*e*); attamen non eſt dubium, fuiſſe à diſciplinâ eccleſiaſticâ peroptatum, ut unuſquiſque Antiſtes in eâ, cui famulaturus eſſet, conſecraretur Eccleſiâ, tamquam res, non neceſſaria, ſed congrua, & honeſta, dè quâ Concilium Aurelianenſe IV. diſpoſuit, *Epiſcopus in Civitate, in qua per decretum eligitur ordinandus in ſuâ Eccleſiâ, cui præfuturus eſt conſecretur. Sanè ſi ſubitò neceſſitas temporis hoc implere non patitur, licèt melius eſſet in ſuâ Eccleſiâ fieri; tamen, aut ſub præſentiâ Metropolitani, aut certè cum ejus auctoritate, intrà provinciam omninò à Comprovincialibus ordinetur* (*f*). Stephanus Lariſſenus rationem reddens juſtitiæ ſuæ provectionis in Concilio Romano coram Bonifacio Papa IV. hoc expoſuit: *decretum factum eſt communiter, tùm cleri, quàm populi Metropolitani, atque eorum, quorum aſſenſus erat actui neceſſarius &c. Et quia ordinationem, ſecundum priſcam conſuetudinem, non alibi, ſed in eadem Civitate fieri oportebat; convenit ſancta provinciæ Synodus &c. & communi omnium teſtimonio, nihil conſuetudini detrahente, in Eccleſiâ ſum ordinatus Epiſcopus* (*g*).

(b) *Cap.metropolitano diſt.63. c.qui in aliquo l.5.diſt.51.*

(c) *S.Leo ep.84. c.6.*

(d) *Concil.Tolet.4. cap.18.*

(e) *Concil.Tolet.4. loc.cit.*

(f) *Concil. Aurel. 4. cap.5.*

(g) *Collect.Rom.Holſten.f.6.7. Thomaſſin. vet.& nov.diſcipl.p.2. l.2.c.9.n.3.*

18. Hæc quoad antiquam diſciplinam. Quoad novam verò habemus ſanctionem generalis Concilii Tridentini, ſic reſonantem: Epiſcoporum *conſecratio, ſi extra Curiam Romanam fiat, in Eccleſiâ, ad quam promoti fuerint, aut in Provinciâ, ſi commodè fieri poterit, celebretur* (*h*). Quibus ità ſe habentibus, quoad Patriarchas tamèn, ſivè Præſules primarum ſedium, alia ratio urgebat, ex Nicæno Concilio petita (ut innuit mox memoratus Simplicius). Quippè cum Concilium ipſum Diœceſes præcipuis illis Præſulibus diviſiſſet, quorum unùs erat Epiſcopus Antiochenus (*i*); intolerabile erat, quod is ab Epiſcopo Conſtantinopolitano conſecraretur: tùm nè fines Diœceſum, à Concilio conſtituti, confunderentur: tùm nè Præſul Conſtantinopolitanus ſibi Antiochenum ſubjicere conaretur Antiſtitem, cui nedùm non ſuperior, ſed tunc vix erat reputandus æqualis; eò quod Patriarchalis dignitas, reluctante Summo Pontifice, à Conſtantinopolitanis Epiſcopis fuerat uſurpata, quos aliis Præſulibus primarum ſedium Concilium Nicænum non aggregaverat (*l*).

(h) *Conc.Trid.ſeſ.23. c.2. de reform.*

(i) *Vid.Leſs.de Juſt. l.2.c.34.n.103.Barboſ. in Conc.loc. cit.n.4. & de offic.Epiſcopi alleg. 1.n.44.*

(l) *Conc.Nicæn.1. cap.6.*

(m) *Vid.Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl.p.1.l.1.c.8.& 10.*

19. Duo ergo fecerunt ſedis Apoſtolicæ Delegati: & adversùs promotionem Pauli ad ſedem Antiochenam, nè fieret Conſtantinopoli, reclamarunt, idque obtinuerunt: & nè in eâ ſede inthronizaretur extraneus inſteterunt; ſed id non obtinuerunt:

runt: quippè hoc non obſtante Paulus ipſe Presbyter Conſtantinopolitanus, & Antiochiæ prorsùs extraneus, electus eſt. Cur quęſo autem prima legatorum inſtantia locum habuit, non verò ſecunda? Certè non aliâ de causâ, niſi quia ſanctio Nicæna præceptiva erat, & rem magni momenti continebat; ideòque ſinè ſpeciali diſpenſatione violari non poterat (quæ non niſi ſemèl, & ex neceſſariâ causâ per ſummum Pontificem Simplicium interpoſita eſt, cum ordinatus eſt Stephanus junior,) nè Antiochena ſedes Conſtantinopolitanæ ſubjugaretur, fieretque primarum Eccleſiarum perniciosa nimium confuſio. Promotio verò Clerici extranei, vèl indigenæ ad beneficium Epiſcopale Antiochenum, vèl cujuslibet alteriùs Eccleſię, nulli pręcepto ſuberat, neque diſpenſatione indigebat; poteratq; prò Eligentium libito non attendi, tamquam res parvi momenti, & ad vim directivam pertinens, non coactivam.

20. Quarè non ſolùm hac vice *Paulus* Conſtantinopolitanus extraneus, ſed etiàm pluriès anteà, & poſteà Clerici extranei fuerunt Antiochenis infulis decorati, abſque eo, quod unquam fuerint de extraneitatis vitio redarguti, vel proptèr illam à beneficio repulſi. Et ità *Paulus* ex Urbe Samoſatenſi factus eſt Epiſcopus Antiochenus (*a*): *Euſtatius*, Sidæ in Pamphiliâ natus, primò Berroeæ in Syriâ Epiſcopus, poſteà fuit in Antiochenâ ſede locatus (*b*); *Meletius*, anteà Sebaſtæ in Armeniâ, dein Berroeæ in Syriâ, demùmque Antiochiæ tenuit Epiſcopium (*c*): *Petrus Cnapheus* ab initio fuit monachus Acœmeta Conſtantinopoli, deindè presbyter Chalcedonenſis, & poſtmodùm Pręſul Antiochiæ (*d*): *Theophilactus* Edeſſenus (*e*): *Anaſtaſius* Sinaita (*f*); *Gregorius* item monaſterii montis Sinai Abbas (*g*): *Euphronius* Cęſarienſis (*h*): *Leontius* Phrix (*i*); *Euphronius* alter Cappadox (*l*): *Stephanus* Liddenſis (*m*): *Stephanus* junior Conſtantinopolitanus (*n*); *Severus* è Sozopoli (*o*); *Eudoxius* Cilix (*p*); *Euphraſius* Hieroſolymitanus (*q*): & alii Epiſcopatum Antiochenorum adepti ſunt, qui tùm ratione patriæ, in quâ exorti erant, tùm ratione presbyteratus, vèl Epiſcopatus, vèl Archimandritatus, alibi præcedentèr exerciti; fuere toto cœlo ab infulis Antiochenis extranei: & tamen vèl eis nulla obſiſtit culpa, ob quam meruerint ab illâ ſede fieri extorres; vel aliquibus vitium quidem non ſanæ fidei, aut aliorum delictorum ſunt reatus objecti, nunquam tamen extraneitas exprobrata eſt, neque illis hæc obſtitit, quin potuerint Epiſcopale beneficium celeberrimæ illius Metropolis adipiſci.

(a) *Baron. ann. 262. num. 70.*
(b) *Baron. ann. 324. num. 143.*
(c) *Sozom. lib. 4.*
(d) *Baron. ann. 360. nu. 44.*
(e) *Baron. ann. 471. num. 6.*
(f) *Baron. ann. 561. num. 1.*
(g) *Evagr. l. 5. c. 6.*
(h) *Azor. Inſtit. Mor. p. 2. l. 5. c. 44. §. Ex Antiochenis.*
(i) *Azor. loc. cit.*
(l) *Azor. loc. cit.*
(m) *Baron. ann. 479. num. 1. Azor. loc. cit.*
(n) *Baron. ann. 479. num. 4.*
(o) *Evagr. l. 3. c. 33.*
(p) *Azor. ubi ſup.*
(q) *Evagr. l. 4. c. 4.*

21. Occaſione ergò recenſendi hiſtoriam Pauli Conſtantinopolitani, hoc ſexto Chriſti ſæculo ad Antiochenam cathedram provecti, à qua erat prorsùs extraneus, quindecim Antiſtites ejuſdem Eccleſiæ conglobavimus, pari extraneitate laborantes; & tàm ex allegatis literis, & documentis, quàm ex memoratis ſucceſſibus; tàm ex jure, quàm ex facto, patefecimus, hanc fuiſſe illius temporis diſciplinam, quæ ſucceſſivis quoquè ſæculi, viguit, uſquè ad noſtram ætatem: nimirùm, quod liberum eſt Eccleſiæ beneficiis, quæ diſpenſat, etiam Clericos extraneos inſignire; quinimò arguendo à majori ad minùs, quod eſt optimum probandi res, de quibus agitur, medium (*r*); ſi ad præbendas tantæ dignitatis, quales ſunt Patriarchales, quæ ſinè dubio ſunt Eccleſiaſtica beneficia (*s*); patet aditus Clericis undecumque progenitis; multò magis patere illis debet acceſſus ad beneficia minoris ponderis; adeoquè hinc abundè pateſcit, liberum, & licitum eſſe Eccleſiæ, illiuſque miniſtris, prębendarum diſpenſatoribus, & multò magis Summo Pontifici, ſupremo cunctorum beneficiorum diſtributori, ipſamet beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri.

(r) *Barboſ. tract. var. loc. 67. cum aliis, ab eo allegat.*
(s) *Barboſ. Jur. Eccleſ. univ. l. 3. c. 4. n. 49.*

22. Poſt Pauli Antiocheni provectionem, placeat audire aliam *Mennæ* Conſtantinopolitani, eodem ſæculo, Agapiti Papæ auctoritate peractam. Succeſſerat in Epiſcopali ſede, *Joanni* Cappadoci, optimo, & Catholico Præſuli (*t*) *Epiphanius* Conſtantinopoleos Patriarcha, vir omnibus numeris orthodoxus, qui obiit anno Chriſti 535. (*u*). Cumque de ſucceſſore deligendo ageretur, *Anthimus* Trapezuntinæ ſedis in Ponto Metropolita, operâ Theodorę Imperatricis, & Juſtiniani ejus Viri, Patriarchatum malis artibus occupavit, ſe catholicum eſſe ſimulans, cum tamèn

(t) *S. Nicephor. in Chron. Epiſcopor. Conſtantinop. num. 48.*
(u) *Card. Baron. ann. 535. num. 57.*

mèn eſſet intrinſecus Eutychianus, binamque in Chriſto naturam pertinacitèr denegaret (*a*): Evenit eodem tempore, quod Theodatus Rex Gothorum Amalaſuntam uxorem, nec; dedit, Theodorici Regis filiam, Regni hæredem, poſt Athalarici filii obitum, atque à Patre Juſtiniano Cæſari commendatam. Qui propterеâ Imperator exercitum ſub Beliſario mittere diſpoſuit in Italiam, ut uxoricidam condignâ ultione puniret (*b*). Theodatus itaquè ictum preveniens, Agapito Papæ ſcripſit, *Et Senatui Romano interminando denuntiavit, ſe non ſolùm Senatores, ſed uxores, & filios, filiaſque eorum gladio interempturum, niſi eſſent apud Imperatorem, ut deſtinatum exercitum ſuum de Italiâ ſubmoveret* (*c*). Cui Imperarori etiam & Siciliam, in quâ jam Beliſarius hyemabat, & totius Italiæ Regnum obtulit, dummodò illius vitæ indulgeret (*d*).

23. Agapitus ergo Papa I. & imminentis periculi compaſſione commotus, *aliaque quadam de causâ univerſam Eccleſiam concernente* (*e*), Conſtantinopolim profectus eſt, ubi cum honore ſuſceptus (*f*), honore mutuo, & Auguſtam, & Cæſarem eſt proſecutus. Verùm ſalutationis officia Pſeudopatriarchæ Anthimo reddere recuſavit (*g*): *Denique petentibus Principibus, ut Anthimum Papa in ſalutatione, & communicatione ſuſciperet; ille fieri, inquit, poſſe ſi ſe libello probaret orthodoxum, & ad Cathedram ſuam reverteretur. Impoſſibile eſſe ajebat translatitium hominem in illâ ſede permanere, Auguſtâ verò clam promittente munera multa, & rurſus Papæ minas intentante, in hoc Papa perſiſtit, nè ejus audiret petitionem. Anthimus verò videns ſe à ſolio depulſum, pallium quod habuit Imperatoribus reddidit, & diſceſſit, ubi eum Auguſta ſuo patrocinio tueretur. Tunc Papa Principis favore Mennam prò eo ordinavit Antiſtitem, conſecrans eum manu ſuâ, in Baſilica S. Mariæ. Fuit iſte Mennas præpoſitus Xenodochii majoris; quod vocatur Sampſon, genere Alexandrinus* (*h*).

24. Duorum criminum vocabatur in culpam Anthimus, primò quod de fide non rectè ſentiret, juxtà Chalcedonenſe Concilium, binam in Chriſto admittens naturam, ſed unicam cum Eutychete confiteretur, Secundò, quod à ſede Trapezuntinâ inſiliiſſet in Conſtantinopolitanam. A primò crimine ſe purgare poſſe Anthimum aſſerebat Agapitus, ſi libello ſcripto fidem Chalcedonenſem, & orthodoxam profiteretur. A ſecundò verò ſe non poſſe abſtergere contendebat; non quia Conſtantinopoli eſſet extraneus, (nam etiam *Joannes* Cappadox ejus mediatus prædeceſſor, & alii multi, de quibus ſuperiùs dictum eſt (*i*), inibi erant extranei, intèr quos hoc eodem ſæculo floruit *S. Eutychius*, è divino pago iu Phrygia exortus, ac Epiſcopus Lazicenus à Coepiſcopis anteà deſignatus (*l*): qui tamen Patriarchale beneficium illius Metropolis tenuerunt,) ſed quià malis artibus, & modò à ſacris canonibus non permiſſo, ſedem illam invaſerat potiùs, quàm eſſet legitimè conſecutus: ſolâ enim operâ Principum cathedræ Patriarchali ſe intulit, quod patet ex ipſo facto, quippè res ſuas nutare perſpiciens, pallium Metropoliticum non Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ reſtituit, ſed Juſtiniano Cœſari retrotradidit, à quo illud fuerat aſſecutus. Ad hæc cum eſſet Epiſcopatui Trapezuntino devinctus, oportebat, quod Eccleſiæ catholicæ auctoritate, ab illius vinculo exſolveretur, priùſquam alteriùs ſponſæ ſe connubiis alligaret.

25. Hanc dimiſſionem non obtinuerat, ſed propriâ auctoritate ab Eccleſiâ Trapezuntinâ diſceſſerat, à minori ad majorem, contra canonum interdicta (*m*), & quia ſe ipſum diſſolvere non poterat, manebat adhùc prioris uxoris vir, primæque ſponſæ vinculis irretitus. Et quamvis hæc agendo meruiſſet utrâque Eccleſiâ privari (*n*): alterâ quia eam ſinè canonicâ permiſſione dimiſerat; alterâ, quia eam ſoliùs propriæ ambitionis temeritate abripuerat; nihilominùs Agapitus promptum ſe obtulit eundem priori ſedi redintegrare, ſi fidem Catholicam, ſuæ manus ſubſcriptione firmaret. Audiamus Zonaram: Agapitus *Byzantium ad Juſtinianum profectus, primum de Deo, & rectâ in eum fide diſſerit, & Anthimi collocationem in novæ Romæ ſede incuſat: neque enim eum Trapezunte, urbium Polemoniaci Ponti Metropoli,*

(a) *Baron. ann. 535. num. 59. & 86.*

(b) *Procop. de Bello Goth. lib. 1. Luitprand. in S. Agapeto I.*

(c) *Liberat. in Breviar. cap. 21.*

(d) *Procop. de Bello Goth. lib. 1.*

(e) *Binius in not. ad vit. Agapeti tom. 3. Conc. f. 362.*

(f) *Luitprand. vit. Pontif. in S. Agapet.*

(g) *Baron. ann. 536. n. 15.*

(h) *Liberat. Breviar. cap. 21. vid. etiam Niceph. hiſt. l. 17. c. 9.*

(i) *Vid. hic ſupr. Sæc. 4. cap. 6. num. 26.*

(l) *Surius in ejus vit. die 6. April.*

(m) *Canon. Apoſt. 14 & 15. Conc. Nicæn. 1. cap. 15. Concil. Sardic. c. 1. & 2. Conc. Chalced. cap. 5.*

(n) *S. Leo epiſt. 84. ad Anaſt. Theſal. cap. 8.*

poli, Byzantium ritè translatum, prætereàque perverſa opinione Severi imbutum eſſe. Verùm Imperator, qui Anthimum interceſſione conjugis Conſtantinopolitanum Patriarcham deſignarat, acta reſcindere voluit, & Divo Agapeto acriùs inſtanti, minatus, ſe ſuo arbitratu, quod vellet poſſe agere dixit.

26. Proſequitur Zonaras: *Cum autem Pontifex ad minas riſiſſet, ſeque ea dem etiam æquo animo laturum eſſe reſpondiſſet, ac beatum fore ſi talis ſibi vitæ exitus daretur, verecundatus Imperator, mutatâque ſententiâ, rem examinandam propoſuit. Ac nonnulli è primioribus ſacerdotibus Agapeto Papæ in Imperatricis gratiam ſunt refragati, ab eadem quoquè largitionibus corrupti: quos tamen ille, qui veritatem defenderet, omnes ſuperavit. Itaquè Anthimus throno, quem annum unum occuparet ejectus eſt, Imperatore Sanctiſſimum Papam, & veritatem reverito, & in ejus locum ſuffectus Mennas, vir ſummæ pietatis, Alexandrinus patriâ, & illuſtri genere ortus* (*a*). Attende quod ſi extraneitas eſſet tale crimen, quale illud exaggerant Contradictores, divino, naturali, & humano jure prohibitum, debuiſſet Anthimus etiam proptèr illam deponi. Et tamen revera ipſe non propter extraneitatem depoſitus eſt, ſed tùm proptèr contaminatam fidem, tùm quia non ritè fuerat è Trapezuntinâ ſede ad Conſtantinopolitanam translatus. Alioquin Agapetus non illum in ſuæ hæreſis pertinaciâ conſiſtentem ab utraque ſede depoſuiſſet, nimirum, & à dimiſsâ, & ab invasâ (*b*), ſed â ſolâ Conſtantinopolitanâ, à qua erat extraneus. Prætereà ſi extraneitas reputata fuiſſet crimen in Anthimo, Agapitus illum dethronizans, non extraneum eidem ſubrogaſſet, ſed indigenam: & tamen illi ſubſtituit Mennam Alexandrinum, patriâ, genere, provinciâ, & natione prorsùs extraneum.

27. Quod ſi dicatur Mennam fuiſſe indigenam Conſtantinopoli, quando ibi eſt electus Antiſtes, tamquam qui tunc ibi erat præfectus magni Hoſpitalis Sampſonis; retrotrahitur argumentum ad tempus, quo fuit illâ prefecturâ inſignitus; nàm hæc vèl erat beneficium Eccleſiaſticum, in titulum Præfecto collatum, prout alicubi ſunt Hoſpitalia (*c*), vèl non: ſi non; ergo adhùc erat extraneus, quando in Epiſcopum eſt electus. Si erat; ergo tunc extraneitatis vitio laborabat, quando eſt factus prefectus: adeoquè vèl erat extraneus beneficium Patriarchale ſumendo, vel eo tempore, quo beneficium præfectorale magni hoſpitalis accepit. Qui ſubindè congregavit in Urbe Regiâ Synodum 53 alios Epiſcopos continentem (*d*), condemnavitque in ea Anthimum ipſum cum ſuis Cohæreticis (*e*), & ſucceſſivè S. Sampſonem Romanum, fundatorem hoſpitalis Conſtantinopolitani, cui Mennas prefuerat, tametsì extraneum, presbyteratu, ac presbyteralibus ſtipendiis inſignivit (*f*): Anthimus poſtmodùm fuit etiam in Concilio Hieroſolymitano damnatus (*g*). Et Juſtinianus Cęſar eundem exilii pœna mulctavit (*h*). Nec omittendum, quod in prefata Synodo Conſtantinopolitanâ intèr alios ſubſcripſit, *Alexander Epiſcopus quondam Paraxiorum, nunc verò Juſtinopolitanus* (*i*), qui profecto, vel ab Eccleſiâ Paraxienſi, vel à Juſtinopolitanâ erat extraneus.

28. Lecta quoque fuit in eâ Synodo epiſtola Agapiti ad Petrum Hieroſolymitanum, in qua hæc intèr cætera denotantur: *Cùm pervenimus ad Comitatum Sereniſſimi Imperatoris filii noſtri, invenimus ſedem Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ contrà omnem canonum honeſtatem, ab Anthimo Eccleſiæ Trapezundarum Epiſcopo inconvenientèr uſurpatam. Cujus animam non ſolùm ſecundùm iſtam partem, ſed quod majus eſt, in confeſſione veræ fidei à perditioue reducere deſideravimus, ſed Eutychetis errori inſiſtens, ad viam veritatis redire contempſit. Undè eum ipſius in fide pœnitentiam iſto modo expectemus, nequè catholico, nequè ſacro nomine dignum eſſe ſancivimus, donec omnia à Patribus tradita, per quæ veræ religionis fides, & diſciplina cuſtoditur, ſecundum congruentem ſatisfactionem ſuſcipiat &c. Hoc autem prò excitando veſtræ conſpiritualitatis lætitiam ſignifico, quod Mennam fratrem, & Coepiſcopum noſtrum, virum multis laudum modis ornatum, prędicta Conſtantinopolitana Eccleſia ſuſcepit. Cui licèt pratèr cæteros Sereniſſimorum Imperatorum*

electio

(a) *Jo: Zonar. Annal. to. 3. in Juſtinian. f. 95. B.*

(b) *Cabaſut. ad Conc. Conſtantinop. ſub Menna an. 536.*

(c) *Clementin. quia contingit §. ut aut. de relig. domib. Garc. p. 1. cap. 4. num. 4. Barboſ. Jur. Eccleſ. Univerſal. l. 3. c. 4. nu. 65.*

(d) *Cabaſut. loc. cit.*

(e) *Baron. ann. 536. nu. 71.*

(f) *Lipom. in vit. S. Sampſon. die 27. Junii.*

(g) *Card. Baron. ann. 536. num. 114.*

(h) *Paul. Diacon. l. 16 f. 463. Baron. loc. citat. num. 103.*

(i) *Concil. Conſtantinop. ſub Menna ann. 536. Act. 1. Bin. to. 3. Conc. f. 23.*

electio arriſerit, ſimiliter tamen, & totius cleri, ac populi conſenſus acceſſit, ut & à ſingulis eligi crederetur. Etenim alicui, neque ſcientiâ, neque vitâ fuit ignotus, ſed & fidei integritate, & ſacrarum Scripturarum ſtudio, atque etiam piæ adminiſtrationis officio ſic prædicta viri reſplenduit opinio, ut ipſi tardiùs venire videtur, quo dignus erat (a).

29. Pergit Agapitus, atquè ſubjungit: *Et hoc dignitati ſuæ addere credimus, quod à temporibus Petri Apoſtoli nullum alium unquam Orientalis Eccleſia ſuſcepit Epiſcopum, manibus noſtræ ſedis ordinatum: Et forſitan vel ad deſtructionem inimicorum inſtans res tanta pervenit, ut illis ipſe ſimilis eſſe videatur, quos in his quandoque partibus ipſius Apoſtolorum primi electio ordinavit (b).* Itâ & Papæ, & Imperatoris, & Cleri, & Populi Conſtantinopolitani, ſimul in unum concurrere ſuffragia, ut cum aliquis decorandus eſſet beneficio Patriarchali magnæ urbis Byzantii, (ubi & Clericorum, & Monachorum, & his deficientibus, laicorum immenſa erat numeroſitas, tantæ dignitatis capacium) unus eligeretur Mennas Ægyptius, nedùm extràdiœceſanus, verùm etiàm extràprovincialis, extrànationalis, adeò tandèm extraneus, ut magis eſſe non poſſet. Quodquè notabile eſt, hoc evenit in ſequelam depoſitionis Anthimi extranei; ut agnoſcatur, & Anthimum non fuiſſe propter extraneitatem, ſed propter fidei deformitatem, atquè illegitimam tranſmigrationem depoſitum; & Mennam ſubrogatum fuiſſe nullâ attentâ, ſivè indigenatus, ſivè extraneitatis ratione. Undè ſubinfertur, quod ſi tàm ſublimis beneficii, quale eſt Patriarchatus, eâ ætate capaces erant extranei, etiàm ſunt nunc ejuſdem, & multò magis ad beneficia notæ minoris idonei.

30. De primariis ſedibus elocuti, aliquid etiàm de Hieroſolymitanâ dicamus. Poſt obitum Salluſtii, in Hieroſolymorum fuit cathedrâ collocatus *Helias*, natione Arabs, profeſſione monachus, ac diſcipulus S. Euthymii (*c*), adeòque illius Eccleſiæ non indigena, ſed extraneus. Erat *S. Euthymius* è Melitenâ urbe Armeniæ ad Euphratem, uſquè ad Lectoratus ordinem promotus ab Otrejo Melitenſi (*d*), à quo ad Lauram Pharan deindè ad alia incolenda monaſteria Paleſtinæ ſe contulit (*e*): habuitque intèr alios, diſcipulum *S. Sabam* in vico Mutulaſca Cæſareæ Cappadociæ natum, qui primo fuit monachus monaſterii Flavianæ in Cappadocia (*f*), poſteàque cœnobium, ſivè lauram D. Euthymii, in Palæſtina ſitam incoluit, & ibi eum Salluſtius Hieroſolymitanus in presbyterum conſecravit (*g*). Helias autem præfatus, cum aliquandò ab Imperialibus militibus, atque à quibuſdam Clericis eum Hieroſolymis expellere connitentibus, vim pateretur; idem S. Saba monachorum numeroſo cætu ſtipatus accurrit, & Clericos illos, militeſque nefarios impetu facto fugavit (*h*). Habemus hic brevitèr, & *Heliam*, beneficio Patriarchali, & *Sabam*, & *Euthymium*, viros ſanctiſſimos, Abbatiali beneficio præditos in locis, à quibus prorsùs erant extranei. Et quod mirum eſt, habemus S. Sabam, cum ſuis monachis, manſuetudine depoſitâ, vim, & arma tractantem, ut virum extraneum, nempè Heliam præfatum, in poſſeſſione ſui beneficii Patriarchalis contuerentur.

31. Sed jam ſatis de Oriente; aliqua nunc ſuccinctìm de Occidente tractemus. In *Germania S. Gaugericus* Ivodii Diœceſis Trevirenſis nativus, & Diaconus in Cathedrali patriâ ordinatus, Epiſcopale demùm beneficium Cameracenſis Eccleſiæ adeptus eſt (*i*). Qua etiam ætate Theodoricus Rex multos Clericos Arvernenſes ad famulandum Deo in officiis Eccleſiaſticis Treverim introduxit (*l*): quamquam Trevirenſis Eccleſia tunc piis Viris, & Clericis ità eſſet inſtructa, ut ex eis poſſent aliæ Eccleſiæ ſibi Prælatos accerſere, quemadmodum fecit Cameracenſis (*m*). Habuit eadem Trevirenſis Eccleſia hoc ſæculo Epiſcopum S. *Goar* in Aquitaniâ progenitum (*n*), nec defuerunt alii, qui hac eâdem currente ætate alibi per Germaniam beneficia Epiſcopalia tenuerunt. In *Hiſpaniâ* coruſcarunt *Juſtus* Epiſcopus Urgelitanus, & *Juſtinianus* Valentiæ Antiſtes, fratres (*o*): qui alios duos fratres Epiſcopos habuerunt, *Nebridium*, & *Elpidium* (*p*).

(a) *Agapet. PP. epiſtola 8. eſt in Concil. Conſtantinop. ſub Menna Act. 1. Bin. tom. 4. Conc. f. 23.*

(b) *Apud Binium ibidem.*

(c) *Baron. ann. 493. num. 36.*

(d) *Vit. S. Euthym. ap. Surium die 20. Januar. cap. 1. & 4.*

(e) *Idem loc. cit. c. 7. 12. 22. 23. &c.*

(f) *Cyril. in vit. S. Sabæ apud Surium die 5. Decembris.*

(g) *Cyril. loc. cit. | Baron. ann. 485. nu. 21.*

(h) *Nicephor. l. 16. c. 34. Cyril. loc. cit. Baron. ann. 133. nu. 8.*

(i) *Vit. S. Gaugerici ap. Surium die 11. Auguſti.*

(l) *Vit. S. Gall. Arvern. ap. Surium die 1. Julii.*

(m) *Vid. Jo. Gualter. Chron. Eccl. in Archiepiſcop. Trevir. nu. 50.*

(n) *Idem num. 47.*

(o) *S. Iſidor. Hiſpal. de Script. Eccl. cap. 20. & 21.*

(p) *Sixt. Senenſ. Bibliotb. l. 4. in Juſt. Urgelit.*

Similitèr Sanctus *Leander* Epiſcopus Hiſpalenſis, è Carthagine (*a*), cujus fuerunt Germani fratres *Iſidorus*, itidem Epiſcopus Hiſpalenſis, & *Fulgentius* Epiſcopus Aſtigitanus (*b*). In *Angliâ* ſivè Hiberniâ celebris extitit S. *Columbanus* Hibernus, ab initio monachus Cœnobii Benchor, indè Abbas monaſterii Lexovienſis in Galliâ, & demùm monaſterii Bobienſis in Italiâ (*c*). Qui omnes beneficia Epiſcopalia, & reſpectivè Abbatialia tenuerunt in locis, à quibus erant extranei.

32. In *Gallia* S. *Cæſarius* Cabilonenſis factus eſt priùs monachus, & Abbas Lerinenſis, ac deindè Epiſcopus Arelatenſis (*d*). S. *Quintianus* Afer Epiſcopus Ruthenenſis (*e*): S. *Gregorius* Arvernus Epiſcopus Turonenſis (*f*): S. *Eligius* è pago Catalacenſi, Armoricus, Lemovicenſis Diœceſis, monachus Solemniacenſis, & deindè Epiſcopus Noviomenſis (*g*): S. *Venantius* ex monacho, & Abbate S. Martini Turonenſis factus Epiſcopus Bituricenſis (*h*): S. *Paternus* Pictavienſis, Epiſcopus Abrincenſis (*i*): S. *Germanus* ex agro Auguſtodunenſi, Epiſcopus Pariſienſis (*l*). S. *Medardus* è Salentiaco, Diœceſis Viromandenſis, Epiſcopus Noviomenſis (*m*); S. *Gildardus* Medardi frater Epiſcopus Rotomagenſis (*n*). Sed nimium longum eſſet omnium Eccleſiarum Epiſcopos, vèl Abbates, vèl qui alitèr in eiſdem beneficia Eccleſiaſtica receperunt currente Chriſti ſęculo ſexto recenſere. Sat ſint hucuſquè relati, ex quibus patet, quòd tàm in Oriente, quàm in Occidente; tàm in Italiâ, quàm in Galliâ, Hiſpaniâ, Thraciâ, Syriâ, Palęſtinâ, Germaniâ, Angliâ, Ponto, Africâ, & generalitèr in omnibus Provinciis Chriſtiani Orbis, integrâ libertate potiebatur Eccleſia vocandi ad beneficia Epiſcopalia, Patriarchalia, Monaſterialia, Abbatialia &c. & ad ipſum Papale beneficium Clericos undecumquè progenitos. Undè legitimè inferri debeat, quod ſicuti tùnc, ità & nùnc Eccleſia eâdem libertate potiri debet, beneficia Eccleſiaſtica conferendi, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.

(a) *Trithem. in S. Leandr. Ep. Hiſpal. & Iſid. loc. cit. c. 28.*
(b) *Vit. S. Leandr. ap. Surium die 27. Febr.*
(c) *In ejus Vit. apud Surium die 21. Nov.*
(d) *Surius die 27. Auguſti.*
(e) *Surius die 13. Novembris.*
(f) *Surius die 17. Novembris.*
(g) *Surius die 5. Decembris.*
(h) *Surius die 13. Octobris.*
(i) *Surius die 16. Aprilis.*
(l) *Surius die 7. Junij.*
(m) *Sur. die 8. Junij.*
(n) *Idem loc. cit.*

SÆCULUM CHRISTI VII.

C A P U T XIV

In quo ex factis, & dictis Summorum Pontificum, ac præſertim Gregorii I. Sergii I., *atque* Honorii I. *probatur ineſſe Eccleſiæ plenam, & integram libertatem conferendi Eccleſiaſtica Beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

S U M M A R I U M.

1 *Sæculo ſeptimo ſi admiſſi ſunt extranei ad Summum Pontificatum; beneficia quoquè minora illis licitè potuerunt committi.*

2 *Tredecim extranei, extraprovinciales., & extranationales D. Petri Cathedræ hoc ſæculo inſiderunt: Syri, Dalmatæ, Thraces, & ſex è Regno Neapolis.*

3 *Mortuo Conone Papa, alijs Archipresbyterum, aliis Archidiaconum peroptantibus, utroque prętermiſſo, electus eſt Sergius Syrus.*

4 *Si dicatur S. Sergium fuiſſe Romæ indigenam, uti jam inſertum Clero Romano, retrotrahitur vis rationis ad tempus dictæ inſertionis.*

5 *Ipſe* S. Sergius *miſit ad Friſios* S. Vuillebordum *Anglum in Archiepiſcopum, &* S. Hubertum *creavit Epiſcopum Leodienſem, non attento indigenatus defectu?*

6 *Laudes* Honorii *Papæ I. qui & Papatum ſuſcipiendo., & de Patriarchatu Gradenſi diſponendo &c. admiſſioni extraneorum valdè profuit.*

7 *Mortuo Severo Patriarcha Aquilejenſe, Schiſmatici elegerunt Joannem, qui apud Forum Julii, Catbolici verò elegerunt Candidianum, qui apud Gradum conſtitit.*

8 *Epiſtola Honorii PP. I. ad Epiſcopos Venetiæ, & Iſtrię, qua nuntiat ſe Fortunato Hæretico, & ſuppelectilis Eccleſiaſticę direptori, ſubrogaſſe Primogenitum Romanę Eccleſiæ Subdiaconum.*

9 *Non Plebs, non Clerus, nequè Ariovaldus Rex, aùt Imperator, ejuſque Exarchus, non ipſe demùm Fortunatus electionem Primogeniti extranei impugnarunt.*

10 S. Sophronius *extraneus illâ ętate Patriarchali beneficio apud Hieruſalem eſt inſignitus, qualis erat etiam* Cyrus *Alexandrinus.*

11 Sergius *quoquè Conſtantinopolitanæ*, & Anaſtaſius *Antiochenæ ſedi tùnc præſidentes, erant extranei, prout erant & Archiepiſcopi plures alibi*.

12 S. Gregorius *magnus valdè ab Auctoribus laudatus, ſollicitus erat, ut proveherentur viri digni ad beneficia*.

13 *Non sè electionibus Antiſtitum immiſcebat favore cujuſcumque. Si electio ad illum devolvebatur, adhuc ipſam Electoribus committebat*.

14 *Idem S. Gregorius adeò liberè beneficia extraneis committebat, ut mirum ſit quomodo Contradictores illum pro ipſis ſtare aſſerant*.

15 *Innuuntur varia beneficia Presbyteralia, Diaconalia, Epiſcopalia, quæ in diverſis locis contulit viris extraneis*.

16 *Sebaſtiano Smirnenſi recuſanti Epiſcopatum in Patriarchatu Antiocheno, Epiſcopatum offerri in Sicilia*.

17 *Ex Sicilia virum dignum Epiſcopatu acceꝛſit, ut alicui Eccleſiæ præficiat. Plures quoquè Epiſcopos ad alias ſedes tranſvexit*.

18 *Aliquandò indigenas ex cauſis parvi momenti abſtinuit à conſecutione beneficiorum, eiſque extraneos prætulit*.

19 *Reſtitit nè Reges Francorum Epiſcopatum Taurinenſem bonis, & parte Diæceſis, in Francia poſitis, denudarent*.

20 *Scribens eiſdem Regibus, injuſtitiam eſſe declarat, extraneos repellere, illisvè juriſdictionem aut bona reſecare*.

21 *Ex ejus doctrinâ liquet, licere viro Clericale beneficium tenenti, aliorsùm ad beneficium Sacerdotale vocari*.

22 *Patuit mens S. Gregorii prò extraneis, ubì de rebus Neapolitanis egit. Clerici Capuani Neapoli morabantur*.

23 *Neapolitana, & Capuana Urbes propriam habebant Diæceſim, & Principem: tamèn Clerici mixtim utrobique ſtipendia percipiebant*.

24 *Rursùs Clerici Capuani, Neapoli morantes, beneficiis Capuanis potiebantur, tametsì apud Capuam non manerent*.

25 *S. Gregorius viduam Neapolitanam Eccleſiam Paulo extraneo commiſit, quem Neapolitani optarunt habere Antiſtitem, ſed Paulus abnuit*.

26 *Tàm S. Gregorius, quàm Urbs Neapolitana, in ſenſu fuerunt, quod extranei poſſent beneficia Neapoli poſſidere*.

27 *Sciſſis Neapolitanis in duas partes, dum fieret electio, S. Gregorius, utrumque electum, tametsì indigenas, levibus ex cauſis, excluſit*.

28 *Demùm electus fuit in Præſulem Neapolis Fortunatus extraneus: ſi extraneis patebat Epiſcopatus, cur non beneficia minora?*

29 *Binos Monachos Româ miſit D. Gregorius, ut Abbatiam Neapoli ſuſciperent, ubi alii non deerant indigenæ idonei*.

30 *Venuſinum Clericum Eccleſiæ Neapolitanæ conceſſit. Nulli vim inferebat, ut ad aliam Eccleſiam tranſiret*.

31 Cardinare, *ſivè* incardinare, *idem eſt ac beneficia conferre. Ex S. Gregorio patet libertas Eccleſiæ committendi beneficia etiàm extraneis*.

32 *Ex iis, quæ de Papis, Patriarchis, & Epiſcopis hujus Sæculi dicta ſunt, patet libertas Eccleſiæ præficiendi beneficiis etiàm extraneos*.

PER-

1. PERVENIMUS ad Sæculum Chriſti ſeptimum, in quo ſicut Eccleſia majora ſemper incrementa ſuſcepit, & bonis temporalibus aucta eſt; ità multiplicia ſuæ libertatis exhibuit argumenta, quibus noſtræ ſententiæ veritas roboratur, & aditum patere oſtenditur Clericis extraneis ad Eccleſiaſtica beneficia. Diximus, iterumque nùnc dicendum occurrit, quod ſummum, & maximum omnium beneficiorum, quæ ſint in Eccleſia Dei, eſt Romanus Pontificatus (*a*). Huncque ſi demonſtramus, currente Sęculo Chriſti ſeptimo, extraneos admiſiſſe, viroſque in D. Petri Cathedrâ ſedentes talia docuiſſe, quæ ipſorum extraneorum admiſſioni favent; profectò, arguendo à majori ad minùs (*b*), ac tàm facto, quàm dogmate rem probando, demonſtratum habebimus, hujuſcè temporis diſciplinam præcedentium ſæculorum normæ cohærere, ſtareque libertatem Eccleſiæ in diſpenſatione ſuarum præbendarum, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis. Nàm ſi Clericos extraneos Eccleſia uſque ad ſummum Pontificatum attollit; non eſt cur eis denegare cogatur beneficia minoris ordinis. Cui etenìm conceditur id, quod eſt majus, id etiam, quod minùs eſt, concedendum eſſe videtur (*c*). Minùs namque ſemper in eo, quod majus eſt, continetur (*d*).

(a) *Cap. 1. de Maled. Selva. de benef. p. 1. qu. 2. nu. 8. Rebuf. prax. bebef. p. 1. tit. Sæculare beneficium quotl. ſit n. 2. Mart. de Juriſdict. p. 2. c. 39. Layman. l. 4. tr. 2. c. 4. nu. 4.*

(b) *Gonzal. ad reg. 8. Canc. gloſſ. 9. §. 2. n. 24. Sanch. de Matrim. l. 8. diſp. 1. nu. 21.*

(c) *Cap. ex parte de Decim. leg. non debet ff. de regul. jur. l. filius familias §. fin ff. de Donat*

(d) *L. in eo ff. de Regul. jur. Barboſ. tract. var. Axiom. 104. n. 5.*

2. Sanè Summi Pontifices, qui per hanc ſeptimam annorum centuriam Eccleſiæ præfuerunt, viginti unum numerantur, inter quos octo Romani, & tredecim extranei, hique ultimi fuerunt *Sabinianus* Etruſcus: S. *Bonifacius* IV. è Valeriâ Marſicanus: *Bonifacius* V. Neapolitanus: *Honorius* I. Campanus: *Joannes* IV. Dalmata: *Theodorus* Hieroſolymitanus: S. *Martinus* è Tuderto in Etruriâ: *Vitalianus* è Sverniâ Aprutinus, vel ſecundùm alios Signienſis in Campaniâ: S. *Agatho* Siculus, vel, ut aliis placet, è Valle Siciliana in Aprutio: S. *Leo* II. ex eadem Valle, ſeù & ipſe Siculus: *Joannes* V. Antiochenus: *Conon* Tomitanus in Thraciâ: & S. *Sergius* I. Ortus Antiochiæ (*e*). Ità duo Etruſci, unus Dalmata, unus quoquè Thrax, tres Syri, & ſex è Regno Neapolis prodeuntes Pontificatus apicem tenuerunt. Et ſi intrà circulum centum annorum, ex viginti uno, tredecim, nedùm extradiœceſani, ſed etiam reſpectivè extraprovinciales, & extranationales, tamque longè ab Urbe venientes, quantum ab ea diſtant Dalmatia, Thracia, atque Syria, Romæ ſummum beneficium Eccleſiaſticum tenuerunt; non ſapit, ſed deſipit, quicumque audet ambigere, an Clericis extraneis pateat aditus ad Eccleſiaſtica beneficia. Quibus etenìm totiès licuit plus, profectò quod eſt minùs quoquè licebit (*f*).

(e) *Anaſtaſ. Biblioth. Luitpran. Ticinen. Albo Floriac. Ciaccon. & c. in Vit. Pont. hujus Sæculi.*

(f) *Cap. cui licet 53. de Reg. Jur. in 6. l. non debet eod. tit. Surd. conſ. 288. nu. 14.*

3. Et quod non exiguam ponderationem hic opportunè meretur, eſt Schiſma in S. Sergii provectione excitatum. Nam mortuo Conone, ſciſſa ſunt Romani Cleri, & populi vota; eligentibus aliis Theodorum priorem Presbyterorum, ſivè Archipresbyterum Romanæ Eccleſiæ, aliis verò Paſchalem Archidiaconum, ſive Diaconorum priorem (*g*), cui ultimo Exarchus Imperatoris, Ravennę degens, toto conatu favebat, munerum promiſſione captus (*h*). Prævalentibus autem utriuſque partis viribus, nec altera alteri locum dante, Clerus ipſę, atque populus factionibus utrimque depoſitis, tàm Theodoro, quàm Paſchali abjecto, in S. Sergium convenerunt (*i*), natione uti diximus Syrum, patriâ Antiochenum, & educatione Panormitanum (*l*). Mirum eſt autem, quòd Romani, duobus Concivibus ſuis Archipresbytero, & Archidiacono, reprobatis, in Sergium ſuffragia contulerint, pluſquam extraneum, & patria, natione, idiomate, toto Cœlo demùm ab Urbe Roma remotum. Magis quoquè mirum eſt, quod Paſchalis, & Theodorus competitores, vèl ſaltèm alter eorum, & præſertìm Archidiaconus, Exarchi auctoritate ſtipatus, vitium extraneitatis D. Sergio non objecerit, & non ſe dictim validiùs in Romana ſede confoverit, ſaltem ex hoc, quod alterutriùs eorum electio deberet electioni Sergii præferri, utpotè quem, juxta ſenſum Contradictorum, & humanum, & naturale, & divinum jura, à Pontificalis beneficii conſecutione pellebat.

(g) *Anaſtaſ. Ciacon. & alii in Sergio I.*

(h) *Binius to. 5. Conc. ad vit. Sergii in notis f. 408.*

(i) *Baron. ann. 608. n. 3. 4.*

(l) *Anaſt. Luitpran. Ciacon. in Sergio I.*

4. Nec dicatur, quod Sergius jam Romæ eſſet indigena: quippe tametſi Antiochiæ natus, & Panormi educatus, citò tamèn ad Urbem acceſſerat, ibique ab Adeodato Pontifice inter clericos adſcitus, & ſucceſſivè à S. Leone II. Presbytèr S. Suſannæ creatus (*a*), non amplius erat inibi extraneus, ſed indigena. Nàm ſi res ità ſe habet, retrotrahitur vis rationis ad tempus, quo Sergius fuit clericali, & presbyterali officiis decoratus; cum enim tunc eſſet extraneus, non potuiſſet ſine gravi culpâ beneficium clericatus, & Presbyteratus Romæ ſuſcipere. Presbyteratus tituli S. Suſannę, eſt titulus Cardinalis Presbyteri illius Eccleſiæ, & unus ex viginti octo antiquis titulis Presbyteralibus Cardinalitiis (*b*): Cardinalatus autem, tàm à Theologis (*c*), quàm à Canoniſtis (*d*), inter beneficia eccleſiaſtica computatur. Quis credat autem, quòd S. Leo II., & Sergius, ambo in tabulis eccleſiaſticis Sanctorum albo conſcripti (*e*), tàm laxis conſcientię habenis ſe geſſerint, ut altèr contulerit, altèr Presbyteratus beneficium ſuſceperit, calcatis legibus divinâ, humanâ, atque naturali, extraneos excludentibus, in ſententiâ Contradictorum?

5. Ipſe S. Sergius Papa I. miſit ad Friſios *S. Villebordum*, eumque in Eccleſiâ, & die S. Cæciliæ, illorum Archiepiſcopum conſecravit (*f*): cui poſteà ſedes Ultajectenſis aſſignata eſt (*g*): nihil attento, quod ſanctus hic vir in Friſiâ eſſet extraneus, utpote natione Anglus (*h*). Cujus extraneitatem ſi dicamus non fuiſſe attendendam, quià ad prædicandum gentibus mittebatur, & ad eos Chriſti fide imbuendos; quid reſpondebimus ad promotionem *S. Huberti*, natione Aquitani, ad Epiſcopatum Leodienſem in Belgio (*i*), ubi jam fides erat adulta, præceſſeratque illi in epiſcopatu S. Lambertus, & huic *S. Theodardus*, natione Gallus, profeſſione monachus, & dignitate Abbas monaſterii Stabulenſis? Nunquid audebimus affirmare, quod S. Sergius, & S. Hubertus Dei, naturæ, ac hominum leges, iniquiſſimè conculcarint? Abſit. Non aliud ergò ex hiſce factis concludendum eſt, niſi quod illa ætate, tota Eccleſiâ in tali verſabatur opinione, quod ei non minus licitum, quam liberum eſſet, eccleſiaſtica beneficia, ſive minoris ordinis, ſive Abbatialia, ſive Epiſcopalia, ſive Cardinalitia, ſive etiam Papale clericis extraneis paritèr, ac indigenis elargiri.

(a) *Anaſt. & alii in Sergio. Baron. an. 687. num. 6.*
(b) *Azor. Inſt. Mor. p. 2. l. 4. c. 1. qu. 6.*
(c) *Azor. Inſt. mor. p. 2. l. 3. c. 1. q. 5. f. 155. Laym Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 4. num. 4.*
(d) *Mart. de Juriſd. p. 2. c. 39. nu. 2. Barboſ. Jur. Eccl. univ. l. 3. c. 2. num. 52.*
(e) *Beda l. 5. c. 12. Baron. an. 690. n. 7. & 695 num. 1.*
(f) *Baron. an. 696. 2.*
(g) *Beda hiſt. l. 5. c. 12.*
(h) *Baron. an. 699. 2.*
(i) *Sigebert. in Chron. an. 658. Baron. eod. an. n. 3. & 5. &c.*

6. Floruit, ut innuvimus, hoc eodem ſæculo, *Honorius* Papa I. quem viri ſancti appellatione denominat S. Maximus Martyr. (*l*): fuit autem Honorius natione Campanus, ac decimus Papa Regnicola (*m*), egregius Theologus (*n*), & ut eum vocat Jonas Abbas, ſui temporis Hiſtoricus, *erat venerabilis Præſul Honorius ſagax animo, vigens conſilio, doctrinâ clarus, dulcedine, & humilitate pollens &c.* (*o*). Hic autem nedum Papale beneficium per tredecim annos obtinuit, cum & patriâ, & origine, à Romanâ Urbe eſſet extraneus; ſed etiam aliis extraneis aliorum ordinum poſſe conferri beneficia docuit, dum de facto illa contulit, & ut unum præcæteris referamus primarię notæ, ac propter concurrentes circumſtantias valde notabile, præſto eſt beneficium patriarchale Eccleſiæ Gradenſis, cujus quanta fuerit amplitudo, & juriſdictio, audiatur ex Thomaſſino, ſcribente, quod ei ſuberat *quidquid erat Venetorum, aut Venetis ſubditorum in Conſtantinopolitano Imperio ſparſum; adiectâ etiam poteſtate creandorum Epiſcoporum illis in Urbibus omnibus, ubi Veneti plures ſuæ gentis Eccleſias obtinerent* (*p*).

(l) *Vid. Baron an. 633 num. 45.*
(m) *Ciacon. vit. Pontif. in Honor. I.*
(n) *Baron. an. 638. num. 4.*
(o) *Bin. to. 4. Conc. in not. in vit. Honor.*
(p) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccleſ. diſcipl. p. 1. l. 1. c. 23. n. 3.*

7. Sectâ in duas partes, poſt obitum Severi, Eccleſiâ Aquilejenſi, pars adhærens ſchiſmati trium capitulorum, Joannem Abbatem in Patriarcham elegit, qui cum ſuis ſucceſſoribus apud Forum Julii commorari conſuevit, Regum Longobardorum patrocinio potientibus. Pars verò catholica, Candidianum ſibi prefecit, qui cum ſucceſſoribus ſuis, apud Gradum reſedit, favore Romanorum Pontificum, atque Imperatoris, ejuſque Exarchi gaudentibus, et ità ex uno Patriarchatu, duo ejuſdem nominis emerſère (*q*). Succeſſerat autèm Candidiano, poſt alios intermedios, Fortunatus, qui ab obſervantiâ, & integritate Predeceſſorum deficiens, hæreſim incurrerat: Eoque, non mortuo, uti mavult Sigonius (*r*), ſed fugiente, diſtrictionem Apoſtolicam Honorius Papa primus exercuit: quippè illum Patriar-

(q) *Thomaſs. loc. cit. c. 21. n. 5. Baro. an. 605. n. 2. & 630 15.*
(r) *Sigon. de Regno Ital. l. 2. ad an. 627 f. 36*

chali

chali dignitate depoſuit, ac ei quemdam ſubdiaconum Romanæ Eccleſiæ, nomine Primogenitum, ſubrogavit (*a*); quâ de rè ſcripſit Epiſcopis Venetiæ, & Iſtriç: *Honorius &c. Suademus, & decretales apices fraternitati veſtrę dirigimus, per quos expetimus, ut loco Judæ, alius vitæ probabilis ad regendum gregem Dominicum promoveatur: Et non immeritò is, qui dejectus eſt, & Judæ actibus comparatur, & motibus: Namquod ille in capite, hoc iſte videtur exercuiſſe in corpore* (*b*).

8. Sequitur Epiſtola Honorii: *Primogenitum itaquè* (Primigenium legit Sigonius) *Subdiaconum, & Regionarium noſtræ ſedis, Gradenſi Eccleſię epiſcopali ordine, cum pallii benedictione direximus conſecrandum. Oportet ergò Fraternitatem veſtram juxtà legem eccleſiaſticam cuncta diſponere, capitique veſtro ſinceram obedientiam exibere. Nos enim dirigentes homines noſtros ad excellentiſſimum Longobardorum Regem, injunximus, ut eundem Fortunatum, uti relictâ ab eo Republicâ, ad genteſque prolapſum, & abnegatâ concordiæ unitate, Deo rebellem, & perfidum, necnon res quaſcumque ſecum, aufugiens abſtuliſſe monſtratur, expetat, & repetere non moretur, ut & hi, à quibus repetuntur, à partibus Chriſtianiſſimæ Reipublicę parem juſtitiam conſequantur*. Aufugerat ergò Fortunatus ad Ariovaldum Longobardorum Regem Arrianum, ſub quo hæc evenère, direptæque Gradenſis Eccleſiæ ſupellectiliâ pretioſa ſecum abſtraxerat; & tam ob furtum, quam ob hæreſis crimen, atque concordiæ ſciſſionem, ac rebellionem, pœnâ depoſitionis dignus effectus, ultorem tot, & tantorum ſcelerum Honorium Papam invenit: qui tamèn Gradenſi Eccleſiæ non præfecit Clericum illius Eccleſiæ, vel in illâ urbe progenitum; ſed clericum Romanum, in Romanâ urbe beneficium ſubdiaconi Regionarii potientem; cujus beneficii eximia erat dignitas, & officium (*c*).

9. Licitam fuiſſe promotionem Primogeniti, tametſi extranei, in Patriarcham Aquilejenſem, ipſa rei ſeries patefacit, & quidem nec Ariovaldus, qui Fortunato favebat, nec Fortunatus ipſe, qui ſucceſſorem ſibi dari lugebat, nec Antiſtites, neque clerici, neque laici Patriarchatus Gradenſis, neque tandèm Imperator Conſtantinopolitanus, ejuſue Exarchus Ravennæ reſidens, qui ſpeciali propenſione in Gradenſem Præſulem ferebantur; quidquam adverſus provectionem Primogeniti muſſitarunt, quam tamèn impugnare debuiſſent, nec certè carpere intermiſiſſent, ſi eandem pro illicitâ reputaſſent, ſi ſacris canonibus, ſi naturali, ſi divino juri cognoviſſent adverſam, cum in Gradenſi Eccleſiâ, & patriarchatu clerici indigenę non deeſſent, qui prouehi ad illas infulas potuiſſent. Prætereà, nulla non adhibita eſt induſtria ad inquirendum nodum in ſcirpo, ut integritati famæ Honorii Papæ præjudicium ab ejus hoſtibus inferretur: eoque deventum eſt, ut illi crimen hæreſis Monothelitarum, tunc ſurgentis, impingeretur (*d*), cum tamen ab eadem fuiſſe immunem conſtet (*e*). Non ommiſiſſent autèm tantum facimus adnotare, quantum contenditur eſſe hoc, præficiendi uni ex primariis Eccleſiis virum Romanum, & beneficium patriarchale, viro extraneo (jam poſſidenti aliud ſubdiaconale beneficium, in Eccleſiâ Romanâ) manu liberà conferendi.

10. Rurſùs literas dedit ad Honorium, confeſſionem fidei continentes, S. Sophronius Patriarcha Hieroſolymitanus Vſtrenuus propugnator fidei Catholicæ adverſus Monothelitas (*f*). Qui denuò poſtquam prò bono pacis adhærens placito Sergii Patriarchæ Conſtantinopolitani, ut ſilentio committerentur voces, unicam, vel binam in Chriſto voluntatem exprimentes (*g*), cùm audiſſet Cyrum Patriarcham Alexandrinum ab hac eadem conventione deficere, & unicam in Chriſto voluntatem prædicare; delegatum à ſe virum ad ipſum miſit Honorium, ut eundem Cyrum ſuâ auctoritate reprimeret (*h*). Honorius autèm, & S. Sophronii fidem probavit: & ſileri præfatas voces ipſe quoque opportunum duxit (*i*), & literas hac dè rè ad Sergium dedit; & aliâ Epiſtolâ Cyrum commonuit, ut earundem vocum ſilentium obſervaret (*l*). Erat autem *S. Sophronius* patria Damaſcenus (*m*), & ante patriarchatum adeptum, in Cœnobio monachalem vitam agebat (*n*): adeoquè ab Eccleſiâ Hieroſolimitanâ, ubi patriarchale beneficium tenuit, erat extraneus.

(a) *Card. Baron. ann. 630. n. 14.*

(b) *Bin. to. 4. Concil. ep. 2. Honor, Baron. an. 630. n. 24.*

(c) *Card. Baron. ann. 598. n. 16 Sigon. de Regn. Ital. l. 2. ad an. 627.*

(d) *Ciacon Platina Foreſt &c. in Honorio I. Petr. Annati App. ad poſit. Theol. l. 5. ar. 7.*

(e) *Bellarm. de Rom. Pont. l. 4. cap. 11. Jo. Turrecerem. de Prim. S. R. E. Alb. Pighi de Eccl. Hierar. Baron an. 633. & 681 Bin. to. 4. Conc. in vit. Hon. I. Annati loc. cit.*

(f) *Baron. ann. 633. num. 9.*

(g) *Card. Bar. an. 633 num 35.*

(h) *Baron. loc. cit. num. 37.*

(i) *Idem an. 633. n. 17*

(l) *Id. ubi ſupra n. 37. Bin. in not. ad ep. 3. Honor. I. & ad epiſt. Serg. to. 4. Conc.*

(m) *Poſſevin. Appar. ſacr. in Sophronio.*

(n) *Baron. an. 633. num 9.*

neus. *Cyrus* quoquè Alexandrinus, ex epiſcopatu Lazitano, ad paludem Meotidem ſito, Alexandriæ Eccleſiam moderandam ſuſcepit (*a*), qui propterea ſedens in Lazitanâ jam ab Alexandrinâ Sede erat extraneus, ſed de eo nihil eſt loqui, ut pote contra fas ad illam ſedem promoto.

11. Paritèr *Sergius* Conſtantinopolitanus, patriarchale beneficium Regiæ illius urbis tenens, natione Syrus fuit, natus ex parentibus Jacobitis, & antea factus magnæ Eccleſiæ diaconus (*b*). Denùm *Athanaſius* Patriarcha Antiochenus, ab illâ ſede fuit extraneus: quippe, qui patriarchæ munere fungens apud Iacobitas, dùm Hierapoli in Phrigiâ Heraclium Imperatorem alloqueretur, Antiochenum thronum à Cæſare impetravit, factâ pollicitatione Chalcedonenſis fidei profitendæ (*c*). Ità illâ eâdem ętate principalia totius orbis beneficia, & Eccleſiæ, à viris extraneis poſſidebantur, *Romanum* ab Honorio Campano: *Conſtantinopolitanum* à Sergio Syro: *Alexandrinum* à Cyro Lazitano: *Antiochenum* ab Athanaſio Jacobitâ: *Hieroſolymitanum* à Sophronio Damaſceno, & *Gradenſe* à Primogenito Romano. *Colonienſi* quoque ſedi in Germaniâ præerat S. Cunibertus apud Moſellanos natus (*d*): *Mediolanenſi* in Italiâ, Aſterius Romanus (*e*): *Lugdunenſi* in Galliâ Viventius, pridem Abbas Monaſterii S. Juſti (*f*): *Cantuarienſi* in Angliâ Juſtus, Româ illùc tranſmiſſus (*g*): *Toletanæ* in Hiſpaniâ altèr Juſtus, e monaſterio Agalienſi Metropolitanæ illi Cathedræ immiſſus (*h*), Et ſic de aliis. Si autem in præcipuis totius orbis Eccleſiis, ſi præcipua ordinis eccleſiaſtici beneficia, Papale, Patriarchalia, & Archiepiſcopalia, tàm in Occidente, quàm in Oriente; tàm in Hiſpaniâ, quàm in Italiâ, Galliâ, Germaniâ, Angliâ &c. poſſidebant ſeptimo currente Chriſti Sæculo extranei; non eſt cur, & minora in aliis Eccleſiis non poſſent pariformitèr retinère: & ſi tùnc id poterant, cur & nunc idipſum non poſſunt?

12. Initia ejuſdem Sæculi, doctrinâ, & ſanctitate illuſtravit *S. Gregorius*, Apoſtolicæ Sedis Pontifex, cognomine Magnus, patriâ Romanus, ordinis Senatorii, Urbis aliquandò Prætor, mox monachus, inde diaconus Cardinalis, ac demùm Summus Pontifex, *vir meritis, dignitate, doctrinâ, ſanctitate, omniquè ex parte magnus* (*i*). Quem, egregium Eccleſiæ Doctorem, vocat Bonifacius Papa VIII. (*l*) Anglorum Apoſtolum, venerabilis Beda (*m*), aliis præconiis alii paſſim Auctores eccleſiaſtici appellant. Obiit anno Chriſti 604. (*n*). De eo, quod ſpectat ad eccleſiaſtica beneficia, ità loquitur Joannes diaconus, illius vitæ ſcriptor: *quantà ſedulitate Gregorius idoneos quoſque ad regimen deſtitutarum quæſierit plebium, brevitèr indicabo, ut tantus vir non ſolum doctrinis, quin & operibus verus paterſamilias fuiſſe gregis Dominici, probabilitèr colligatur* (*o*). Ipſe de ſe profitebatur, *Cunctarum Eccleſiarum injuncta nos ſollicitudinis cura conſtringit* (*p*). Hac vero ſollicitudine ſe tunc potiſſimè urgeri declaravit, quàdò de providendis beneficiis epiſcopalibus agebatur. Undè ſcripſit, *quanto Apoſtolica Sedes Deo auctore, cunctis prælata eſſe conſtat Eccleſiis, tanto & intèr multiplices curas, illa nos valdè ſollicitat, ubi ad conſecrandum Antiſtitem, noſtrum expectatur arbitrium* (*q*).

13. Habuit autem in more electiones Epiſcoporum Eccleſiis liberas derelinquere, nec ſe in beneficiis epiſcopalibus adipiſcendis, pro quorumcumque utilitate miſcere; quâ de rè ſcripſit ad clerum Mediolanenſem, *antiquę meę deliberationis intentio eſt ad ſuſcipienda paſtoralis curæ onera, pro nullius unquam miſceri perſonâ* (*r*). Quod ſi quando proptèr non factam in tempore Antiſtitis electionem, hæc ad illum eſſet more canonico devoluta; non erat facilis ad electionis onus in ſe ſuſcipiendum; ſed eam potius iiſdem, ad quos ſpectaverat, relinquebat; commonens illos, ut citò, moràque poſtpoſitâ, in virum idoneum votis concordibus convenirent: ità Peruſinis aliquando has literas dedit, *miramur quarè Eccleſiam Dei tantò tempore abſque Rectore conſpicitis, ac de veſtro, totiuſque plebis regimine, minimè cogitatis &c. Undè neceſſe eſt de iis, qui Eccleſię militant, unum habito timore Domini, perquirere, qui Paſtoris miniſterium poſſit dignè ſuſcipere* (*s*). Aliquandò aliquos de clero, & populo Romam venire præcepit, ut ſub ejus ocu-

(a) *Baron. an.630. num.13.*

(b) Baron. *an.629.n.7.Zonar. Annal. to.3. in Phoca f.97.*

(c) Baron. *an.629. num.3.*

(d) *Theatr.vit. hum. verb.Epiſc.in* Archiep. *Colonienſ.n.8.*

(e) *Jo: Gualt. Chron. Eccleſ.to.2. in Epiſc. Mediol.n.37.*

(f) *Jacob Sever. ap. Theatr.vit.hum.loc.cit in Arch.Lugdun.n.39.*

(g) *Vid.* Bar.*an.601. n.18. & an.623.n.37.*

(h) *S.Idelf. Tolet. de vir.illuſt.c.8. &* Bar. *an.636.n.10.*

(i) *Petr. Annati Ap. par.ad Theol.l.4.ar.16 fol 282.*

(l) *Cap. unic. de reliq. & vener. Sanctor. in 6.*

(m) Beda *in hiſtor. Angl.*

(n) *Baron.ann.604. Ciacon.Platina, & alii in s.Greg.I.*

(o) *Jo.Diac.l.3.c.11.*

(p) *S.Greg.l.2.ind.2. ep 50. & l.4.ep.13.*

(q) *S.Greg. l.2.ind. 11.ep.30.*

(r) *S.Greg.l.2. ind. 11.ep.29.*

(s) *S.Greg.l.1.ep.58.*

oculis, in electione alicujus benemerentis clerici concordarent, & ità cum Neapolitanis ſe geſſit (*a*). Aliquando etiàm de Eccleſiis pro ſuâ voluntate diſpoſuit. (a) S.Greg.l.1. epiſt. 15. ind.11.

14. Adeò verò liberè ſuum exercuit arbitrium in præficiendo clericos extraneos beneficiis, tàm Epiſcopalibus, quàm Abbatialibus, atque aliis minoris categoriæ, ut mirum ſit, quomodo Contradictores nihil metuerint affirmare, quod S. Gregorius illorum cauſę aſtipuletur: *Non ſolum* (inquit Joannes Diaconus in ejus vitâ) *diverſarum gentium diverſi ordinis clericos, verùm etiàm vacantes Epiſcopos in ſuę Diœceſeos Epiſcopatus invitabat* (*b*). *Civitatum deſolatarum Pontifices Gregorius vacantibus Civitatibus incardinare curabat* (*c*). *Aliarum parochiarum clericos ſibi, & aliis diſcretiſſimus Pontifex diſcretiſſime incardinare curabat* (*d*). Et quod res ità ſe habeat, videamus: Importuno Epiſcopo ſcripſit, *quià Eccleſiam S. Marię quondam Campiſonis in tuâ parochiâ poſitam, presbytero vacare cognovimus, pręſentium portitorem Dominicum presbyterum in eadem Eccleſiâ, ut pręeſſe debeat, nos ſcitò deputaſſe. Ideoque fraternitas tua ei emolumenta ejuſdem Eccleſiæ faciat ſinè cunctatione pręſtare, & decimæ fructus indictionis, qui jam percepti ſunt prædicto viro fac ſinè morâ reſtitui, quatenus ejuſdem Eccleſiæ utilitates, cujus emolumenta conſequitur, Deo adjutore ſollicite valeat procurare* (*e*). En beneficium Presbyterale, ſivè ſimplex, ſivè parochiale, Dominico extraneo liberè per D. Gregorium Apoſtolicâ auctoritate collatum.

(b) Joan. Diac. lib. 3. cap. 13.
(c) Idem l.3. cap. 14. & At verò.
(d) Idem l.3. cap. 19.
(e) S.Greg. l.4. Ind. 16. ep. 10.

15. In epiſtolâ ad Heliam Abbatem, in provinciâ Iſaurię, ità effatur; *Filium verò noſtrum Epiphanium mandaſtis, ut ad ſacrum ordinem provehere deberemus, vobiſque retranſmittere. Sed in uno vos audivimus, in alio autem minimè audire potuimus. Diaconus quidem factus eſt, ſed quiſquis ſemel in hac Eccleſiâ ordinem ſacrum acceperit egrediendi ex eâ ulterius licentiam non habet &c.* En beneficium Diaconale Epiphanio Iſaurico monacho, & extraneo collatum. In aliâ epiſtolâ ad Cyprianum Siciliæ Rectorem hæc ait: *ſicut dilectio tua ſtudiosè laboravit pro perſonâ fratris, & Cœpiſcopi noſtri Joannis, ut in Syracuſanâ Eccleſiâ, auctore Deo, debuiſſet ordinari; ità nunc neceſſe eſt, ut per dilectionis tuæ ſtudia, ei quoque regiminis ſolatia miniſtrentur. Quendam enim presbyterum proprium habuiſſe ſe perhibet, qui tamen à fratre, & Cœpiſcopo noſtro Leone in Catanenſi Eccleſiâ dicitur ordinatus &c. prędicto Leoni blandè, & leniter perſuadere debes, ut ei pręfatum presbyterum cedere debeat &c. ſed ſicut idem frater, & Cœpiſcopus noſter Joannes, quantum ego in ejus mente didici, ejus ſe eſſe Archidiaconum, nec ob Epiſcopatum ſuſceptum obliviſcitur &c.* (*f*). En beneficium Epiſcopale datum extraneo, beneficium Archidiaconale in aliâ Eccleſiâ inſimul retinenti.

(f) S.Greg. l.4. Ind. 13. ep. 30.

16. In aliâ epiſtolâ ad Sebaſtianum Epiſcopum Smirnenſem, habet ut ſequitur: *Ad me Bonifacio defenſore referente pervenit quià vir ſanctiſſimus, frater noſter Dominus Anaſtaſius Patriarcha, in unâ ſuarum Civitatum regendam vobis Eccleſiam committere voluit, & conſentire noluiſtis: Quem ſenſum, & ſapientiam veſtram valdè ego libenter amplexus ſum, & laudavi vehementer &c. Si tamen animus veſter fortaſſis fratribus condeſcendendo &c. ad hoc unquam conſentire decreverit, peto, ut amori meo alium minimè præponatis. Sunt enim in Siciliâ inſulâ Eccleſiæ vacantes Epiſcopis: & ſi vobis placet auctore Deo Eccleſiam regere, juxtà B. Petri Apoſtoli limina cum ejus adjutorio melius poteſtis. Si verò non placet, feliciter ſtate, & pro nobis infelicibus exorate* (*g*). En beneficium Epiſcopale oblatum extraneo, in aliquâ Eccleſiâ Patriarchatus Antiocheni, & pluſquam extraneo ab Eccleſiis Siciliæ, vel ab alia aliquâ Eccleſiâ Patriarchatus Romani. (g) S.Greg. l.5. ep. 20

17. Idem ſcribens Maximiano Epiſcopo Syracuſano, ait, *Felix vir conſularis, præſentium lator, edocuit nos, eſſe quendam in illis partibus presbyterum, qui ad Epiſcopatus ordinem provehi probatæ vitæ meritò dignus appareat. Hunc ergò fraternitas tua coram ſe deduci faciat, eumque ſicut certus ſum propter animæ periculum diligenter examinet. Quem ſi ad hunc gradum provehi dignum eſſe perſpexerit, ad nos ſtudeat deſtinare, ut eum diſponente Deo, loco cui providerimus poſſimus*

mus

mus ordinare paſtorem (*a*). En beneficium Epiſcopale in loco adhuc non deſignato, presbytero extraneo deſtinatum. Idem ipſe D. Gregorius Martinum, anteà Epiſcopum Tamitanum, Alerienſi Eccleſiæ præfecit (*b*). Joannem Luſitanum, Epiſcopum Cardinalem in Squillitanâ Eccleſiâ conſtituit (*c*): Paulino Taurianenſi Eccleſiam Liparitanam conceſſit (*d*). Agnellum Fundanum Eccleſiæ Terracinenſi præeſſe decrevit (*e*), & alios, anteà Epiſcopos aliarum Eccleſiarum, beneficiis Epiſcopalibus alibi conſtitutis admovit, a quibus proculdubio erant extranei (*f*).

18. Et quod mirum eſt aliquando, ex cauſis parui, & penè nulliùs momenti, clericos indigenas à conſequendo Epiſcopali beneficio retinuit, & extraneos eorum loco promovit: ſic Florentinum Archidiaconum, & Ruſticum Diaconum Anconitanos poſthabuit, ac Florentio Diacono Eccleſiæ Ravennatis, ut Anconæ fieret Præſul, viſus eſt adhærere (*g*). Sic Trajanum Presbyterum Syracuſanum pro grato non habuit, quod Epiſcopatui patriæ præficeretur, promovendo ad illam ſedem Joannem Archidiaconum Catanenſem (*h*). Sic reprobato electo Surrentino, alium extraneum eligi fecit, qui fuit Amandus præsbyter Oratorii Sancti Severini, in Caſtro Luculano ſiti (*i*). Omittimus id quod de D. Gregorio notat Joannes Diaconus: *Expulſos Epiſcopos, quos tàm citò, vel incardinare non poterat, vel quorum reditum ad ſedes proprias contingere poſſe ſperabat, aliis Epiſcopis, qui tunc videlicèt in locis ſuis degebant, interim pro ſuſtentatione, ac ſtipendiis præſentis vitæ jungebat* (*l*). Omittimus juſſionem, quàm S. Gregorius dedit Maximiano Syracuſano, ut Felici ex Iſtriâ venienti, de reditibus beneficii Diaconalis ſuæ Eccleſiæ, in quo illum cardinaverat, reſponderet (*m*).

19. Hæc, & ſimilia omittimus, atque ad alia properamus. Urſicinus Epiſcopus Taurinenſis, tempore Theodorici, & Theodoberti Regum Francorum, parochiales plures Eccleſias ad ſuam Diœceſim pertinentes, pluraque bona ſuæ Eccleſię, intrà ditionem ipſorum Regum tenebat; cum autem quędam infortunia incurriſſet, atque captivitatem corporis, ac bonorum deprędationem; iidem Reges occaſione captâ, tentarunt id agere, ut parochiales ipſæ ab alio Antiſtite, illorum Regni incolâ, regerentur, & ut eidem Epiſcopo Taurinenſi bona præfata ſubtraherentur, nè juriſdictionem eccleſiaſticam, reditusve beneficiales, in eorum Regno conſtitutos, poſſet Urſicinus extraneus adipiſci. Hac rè audita D. Gregorius, zelo Apoſtolico iuſurgens, S. Syagrio Epiſcopo Auguſtodunenſi commiſit, ut Principes commoneret, atquè ad deſiſtendum à tàm pernicioſâ novitate compelleret; nec ab incœpto ceſſaret, donec res erat recens, *nàm ſi parvæ rei aditus*, inquit, *antequam diù pateſcat, non clauditur, uſu ſit latior, & erit conſuetudine licitum, quod ratione conſtat eſſe prohibitum* (*n*). Tùm ad Reges ipſos literas dedit, illis ſimillimas, quas ad Syagrium exaravit, in quibus inter cætera hęc habet.

20. *Fratrem, & Cœpiſcopum noſtrum Urſicinum Taurinæ Civitatis Antiſtitem, in parochiis ſuis, quæ intrà regni veſtri ſunt terminum conſtitutæ, grave omninè dicitur præjudicium ſuſtinere; adeò ut contrà eccleſiaſticam obſervantiam, contrà ſacerdotalem gravitatem, & contrà ſacrorum canonum inſtituta, nullo ejus exigente crimine, alter illic non metuerit Epiſcopus ordinari. Et quià parum viſum eſt, ſi illicitis non jungerentur illicita; etiàm res Eccleſiæ ſuæ, ut fertur ablatæ ſunt. Quod ſi ità ſe veritas habet, quoniam intolerabile nimis eſt, ut vi opprimeretur cui culpa non nocuit; præmiſſo paternâ charitate ſalutationis alloquio, petimus, ut quod excellentiâ veſtra amore eccleſiaſticæ reverentiæ, & æquitatis contemplatione ſpontè poteſt impendere, noſtrâ ſtudeat benignius interceſſione concedere, & juſtitiam illi, ſicut de æquitatis ejus bono confidimus, faciat in omnibus cuſtodiri, atque patefactâ veritate, & quod illicitè actum eſt, corrigi, & res ei violenter ablatas, æquitate jubeat faciente reſtitui* (*o*). Ità D. Gregorius apertam eſſe injuſtitiam pronunciavit extraneos clericos à beneficiorum conſecutione repellere, eiſvè totàm, vèl partem ſuæ juriſdictionis, ac proventuum reſecare, ut aliis regni ipſius incolis præberentur.

21. Si-

(a) *Joann. Diac. vit. S. Greg. l. 3. cap. 14. & S. Greg. l. 4. ep. 35.*
(b) *S. Greg. lib. 2. Ind. 10. cap. 18.*
(c) *S. Greg. l. 1. ep. 77.*
(d) *S. Greg. l. 2. Ind. 10. ep. 25.*
(e) *S. Greg. l. 2. Ind. 10. ep. 26.*
(f) *S. Greg. l. 2. Ind. 11. ep. 13.*
(g) *Jo: Diac. l. 3. c. 15.*
(h) *S. Greg. l. 12. Ind. 7. ep. 6.*
(i) *S. Greg l. 4. ep. 19.*
(l) *S. Greg. l. 8. ep. 19 & 18.*
(m) *Jo: Diac. l. 3. c. 16 S. Gregor. l. 12. ep. 2. 74. S. Greg. l. 3 ep. 14.*
(n) *S. Greg. l. 2. Ind. 2 epiſt. 111.*
(o) *S. Greg. l. 7. Ind. 2 epiſt. 122.*

21. Similitèr cum Pancratius quidam clericus Diaconatum in monaſterio ſuſcepiſſet, eumque Deſiderius Diœceſanus ſuus Antiſtes repeteret, S. Gregorius ipſi Epiſcopo ſcripſit, nè Pancratium à monaſterio divelleret: *Hortamur*, inquit, *ut tàm prontæ devotioni ejus, quàm in ſanċto ſtudet habere propoſito, minimè veſtra ſit impedimento fraternitas* (*a*). Erat monaſterium poſitum extrà Diœceſim Deſiderii; nàm ſi fuiſſet intrà illius limites, fruſtrà Epiſcopus Pancratium repetiiſſet, cum etiàm in monaſterio Diœceſano conſiſtens Antiſtiti illius loci, juxtà ejuſdem D. Gregorii doctrinam, ſubditus fuiſſet (*b*), niſi aliud exemptionis peculiaris privilegium popoſciſſet. Clericatus in ſententiâ Contradictorum, juxtà priſcorum temporum diſciplinam, erat idem cum eccleſiaſtico beneficio: Monachatus quoquè, uti pluries diximus, eſt beneficium eccleſiaſticum, à quo non poterat monachus ſpontè propriâ reſilire, poterat tamèn Epiſcopus illum è monaſterio vocare, & Sacerdotio dignum in loco, quem judicaret idoneum ordinare (*c*). Itàque juxtà doctrinam D.Gregorii, licitum fuit viro, beneficium clericale poſſidenti, aliò migiare, & ibi beneficium monachale ſuſcipere; rurſuſque aliorsùm ab Epiſcopo ad beneficium ſacerdotale vocari, ſicque non uno, ſed multis modis beneficium adipiſci in loco, à quo erat extraneus.

(a) *S.Gregor. lib.10. epiſt.38.*

(b) *S.Gregor. lib.8. epiſt. 39.*

(c) *S. Gregor. lib.1. epiſt.40.*

22. Sed nullibi melius patuit quinam, & qualis fuerit ſenſus D. Gregorii pro libertate Eccleſiæ, in admittendo etiàm clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia, quàm ubi cum Neapolitanis, vel cum Neapoli commorantibus egit; urbe, quàm tunc Gudoinus Dux regebat (*d*). Mortuo Feſto Epiſcopo Capuano, D. Gregorius viſitationem illius Eccleſiæ Gaudentio Epiſcopo Nolano commiſit (*e*), cui hæc expreſsè dedit in mandatis: *Qui eccleſiaſticis famulantur obſequiis, eccleſiaſtica, ut poſſibilitas exigit, debent adipiſci ſubſidia. Proindè fraternitatem tuam præſentibus hortamur affatibus, ut clericis Capuanæ Eccleſię, qui in Civitate Neapolitanâ conſiſtunt, quartam in presbyterum eorum, de hoc, quod antè Eccleſiæ ſingulis annis acceſſerit, juxtà antiquam conſuetudinem diſtribuere, ſecundum perſonarum ſtudeat qualitatem, quatenùs aliquod ſtipendiorum habentes ſolatium, miniſterium, officiumque ſuum circa eandem Eccleſiam, devotiori mente provocentur impendere* (*f*).

(d) *S.Gregor.lib.12. epiſt.5.*

(e) *S.Gregor. lib.4. epiſt.13. & 14.*

(f) *S.Gregor. lib.4. epiſt.26.*

23. Agitur hìc ſinè dubio de eccleſiaſticis beneficiis, quæ juxtà morem illorum temporum, in manualibus erogationibus conſiſtebant, & quamvìs alicubi jam incepiſſent latifundia ad perfruendum clericis concedi, quę ſunt eccleſiaſtica beneficia; tamèn adhùc pluribus in locis quarta pars redituum eccleſiaſticorum intèr clericos, matriculæ eccleſiaſticæ adſcriptos, diſtribuabatur, adeoque iſtorum beneficia in ſtipendiis illis manualibus conſiſtebant, & ſic ſe habebant beneficia Capuana, de quibus eſt ſermo. Porrò clerici Capuæ, Neapoli erant extranei, & è contrà: quippè in ſpiritualibus, tàm Capuana, quàm Neapolitana Eccleſia, proprias habebant ſedes Epiſcopales, & Diœceſana confinia. In temporalibus quoquè Neapolis tùnc non erat caput illius partis Italiæ, quæ componit Regnum Siciliæ citra Pharum, dictæ Regnum Neapolitanum, ſed erat urbs, proprium tenens Ducem, proùt diximus, cui cæteræ urbes Regni Neapolitani cunctæ non ſuberant: & tamen ſi clerici Capuani Neapoli degebant, ubi erant extranei, ſequitur, quod ibi viri extranei non erant excluſi à muneribus, & beneficiis eccleſiaſticis: niſi velimus fingere, quod clerici Capuani manerent Neapoli prorsùs inertes, ad Eccleſiam non accedentes, adeoque nil ſibi de ſtipendiis eccleſiaſticis promerentes.

24. Quo etiàm admiſſo, ſequitur aliud; nempè quod ſicuti clerici Capuani, tametsì Capuæ non reſiderent, adhùc ſtipendia eccleſiaſtica de bonis Eccleſię Capuanæ conſequi debebant, juxtà D. Gregorii mandatum; ità quoque clericis aliorum locorum paria ſtipendia debita erant (nimirum eccleſiaſtica beneficia) quantumlibet in Eccleſiis ſtipendia, ſivè beneficia miniſtrantibus, non manerent: quià hi in eorum abſentia non minora, neque majora, obſequia, exhibere poterant Eccleſiis ſuorum beneficiorum, quàm Capuani abſentes *miniſterium, officiumque ſuum circà Eccleſiam Capuanam impendere poſſent*. Et ità textus D. Gregorii per-

cutit novitatem Contradictorum, vel ex duplici, vel ſaltèm ex unico latere, nimirum probando, quod clerici extranei poſſint beneficia eccleſiaſtica conſequi; vel quod beneficia poſſidentes eorum proventibus potiri valeant, quantumvis in loco beneficiorum non permaneant, quorum utrumque ab ipſis Contradictoribus impugnatur: adeoquè doctrina D. Gregorii favet libertati Eccleſiæ, pro qua certamus, ſi non uno, ſaltèm altero modo.

25. Progrediamur ulteriùs. Eodem Sancto Pontifice in Cathedrâ D. Petri ſedente, vacavit beneficium Epiſcopale Eccleſię Neapolitanæ, ſtatimque D. Gregorius Eccleſiam illam Paulo alteriùs ſedis Epiſcopo regendam commiſit, donèc fieret Succeſſoris electio (*a*). Neapolitani verò eundem Paulum ſibi præfici in Antiſtitem poſtularunt, de quo ipſis reſcripſit Pontifex, *quale de Paulo fratre, & Coepiſcopo noſtro habeat charitas veſtra judicium, directa à vobis relatio patefecit. Quem quoniam ità eſtis in paucis diebus experti, ut eum Cardinalem habere deſideretis Epiſcopum; gratulamur* (*b*). Res tamen effectum non habuit, tum quià D. Gregorius tempus ad deliberandum popoſcit ſuper illius translatione à propriâ ad Neapolitanam Eccleſiam: tùm etiàm quià Paulus de facto ad ſuam ſedem redire optans, conſenſum præbere pro adipiſcendâ Neapolitanâ Cathedrâ recuſavit; imòque Pontificem pulſare non deſtitit, ut vacuâ Sede citò ordinatâ, ſe ad propriam ſineret remeare. Quarè Gregorius illi reſpondit: *ad hoc fraternitatem tuam Neapolitanæ Eccleſiæ ad præſens præeſſe conſtitui, ut quoſque potuiſſes, ſvaſoriâ ad Deum prædicatione converteres. Et dùm totâ te oporteat hoc intentione peragere; priuſquam hunc Domini fructum opereris, reverti feſtinas, petiſque à mè, ut celeritèr eandem debeam Eccleſiam ordinare, dùm meus non ſit animus in hac rè otioſus* (*c*).

(a) *S.Greg. l.2. Ind. 10. ep.12.*

(b) *S. Greg. loc. cit. epiſt.6.*

(c) *S.Greg. l.2. Ind. 10. ep. 12.*

26. Erat Paulus extraneus, tamquam alteri jàm ſponſæ conjunctus: & ſinè dubio, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſia originariè erat extraneus; & tamèn Neapolitani poſtularunt, ut majori beneficio, quod habebant, nempè Epiſcopali, præficeretur: S. Gregorius quoquè eiſdem annuere non detrectabat, ſed differebat, id omninò de illius perſona facturus, & depoſtulantium deſiderio, quod ejus cordi Dominus inſpiraſſet (*d*): Solus Paulus diſſentit, & ideò res infecta remanſit. Tàm Divus ergò Gregorius, quàm tota Neapolitanorum urbs, in eo fuit ſenſu, quod quamvìs Neapoli non deeſſent viri Epiſcopalibus infulis digni, uti paulò infrà patebit; adhuc tamèn licerèt beneficia eccleſiaſtica, & quidem majoris ordinis, atque primarium Eccleſiæ Neapolis beneficium, clericis extraneis impertiri: eatenuſquè tantùm Paulus beneficium illud non eſt adeptus, quatenùs conſenſum ſuum præbere translationi hujuſmodi recuſavit. Sed quid conſecutivè factum ſit, videamus.

(d) *Idem loc. citat. ep.6. in fine.*

27. Neapolitani, ad electionem novi Antiſtitis deſcendentes, in duas partes diviſi ſunt, aliis Joannem Diaconùm, aliis Petrum itidem Diaconum eligentibus, quorum utrumque, tametsì indigenam, D. Gregorius refutandum duxit, & alium idoneum providendum, ratus in illâ Eccleſiâ, ſinè opprobrio, dici non poſſe, quod non eſſent alii, ad idem Epiſcopale beneficium idonei. Refutandùm inquam duxit utrumque, nec ex graviſſimis, ſed ex puſillis cauſis, meriſque ſuſpicionibus, vel continentiæ non adhuc certæ, & conſtantis in Joanne, eo quod anteà filiolam genuiſſet; cum tamèn pluries fuiſſent ad Epiſcopatum promoti viri, uxores adhuc, & filios habentes. Vel ſimplicitatis in Petro, & quod uſuras de ſolidis percepiſſet, cum nulla tamèn uſurarum exhiberetur probatio (*e*). Urgebat interìm Paulus pro reditu ad ſuam Eccleſiam, & cum Neapolitani adhuc in unum non convenirent, Gregorius, diuturniorem illius Eccleſiæ vacationem ſuſtinere detrectans, ſcripſit Petro Subdiacono Campaniæ, ut aliquos de clero Neapolitano Romam tranſmitteret, qui omnium vice fungerentur, & veſtiarium, ac nummos pro novo Antiſtite deferentes, cum diverſis nobilibus, in urbe tunc degentibus, de Epiſcopali ordinatione tractarent (*f*). Demùm poſt varios caſus, poſt tot diſcrimina

(e) *S.Gregor. lib. 8. epiſt.40.*

(f) *S.Greg. l.2. Ind. 11. epiſt.35.*

mina rerum, Epiſcopatus ipſe obtigit Fortunato.

28. Hunc fuiſſe extraneum, facilè coniicere eſt ex literis ab eo ſcriptis Pontifici, qui eidem reſpondit, *ſcripta tuæ charitatis accepimus, quibus nobis indicaſti, Deo propitio, te benè à filiis tuis Neapolitanis Civibus eſſe ſuſceptum: de quibus omnipotenti gratias retulimus* (a), quibus verbis ſatis indicari videtur, Fortunatum fuiſſe extraneum: alioquin, ut quid ſpecificè Pontifici denunciare ſe *benè à Neapolitanis eſſe ſuſceptum?* Non enim ambigi potuiſſet de illius gratâ acceptione, ſi unus ex indigenis illius urbis fuiſſet. Itaquè præcipuum beneficium Eccleſiæ Neapolitanæ, Paulo extraneo oblatum, & ab eo non acceptatum; Joanni, & Petro Diaconis indigenis, in diviſione ſuffragantium coelectis, denegatum; Fortunato tandèm extraneo collatum fuit: quid autèm tota hæc rerum ſeries, non unâ, ſed multiplici voce, non unico, ſed repetitis factis concludat, nemo cordatus vir non intelligit. Nàm ſi Epiſcopale beneficium extraneis & defertur, & datur, indigenis verò ex cauſis, ut videtur parum relevantibus, denegatur, in Eccleſiâ cujus amplum clerum incredibile eſt, aliis, ad hoc munus idoneis caruiſſe, conſtat profectò, quod in Eccleſiâ Neapolitanâ clericis extraneis reſeratus erat aditus ad beneficium Epiſcopale: & ſi reſeratus erat aditus ad beneficium Epiſcopale, numquid non eis patebat acceſſus ad beneficia minoris ordinis? Et ſi acceſſus ille tunc eiſdem patebat, cur nunc obſtructus, & clauſus eſſe debeat, non videmus: cum ab eo tempore nulla lex ſupervenerit extraneis ipſis adverſa.

(a) S. Greg. l. 2. Ind. 11. ep. 61.

29. Sed adhuc alia attendamus. Præfecerat D. Gregorius monaſterio, Neapoli conſtituto, Abbatem Româ illùc miſſum, adeoquè extraneum, qui cum demum diem ſubiiſſet extremum, Pontifex alium tranſmiſit, qui eidem in Abbatiali beneficio ſuccederet: ſed quià tutus non erat, quod conceptæ expectationi eſſet effectivâ ſollicitudine reſponſurus; probari ad tempus voluit illius regimen, & ſi providè, utiliterquè præeſſet; mandavit Fortunato Epiſcopo, ut eundem in Abbatem ipſimet monaſterio præficeret: *Quem*, inquit, *ad præſens præpoſitum eſſe decernimus, ut ſi ejus vita tuæ fraternitati placuerit, hunc poſt aliquantum temporis eorum Patrem debeas ordinare* (b). Vide hic beneficium Abbatiale ſemèl, & bis collatum extraneis in magnâ urbe Neapolitanâ, ubi multa monaſteria, & infinitos propemodum fuiſſe monachos eſt probabile, quibus potuiſſet Abbatiale officium committi, ſi neceſſarium fuiſſet beneficia eccleſiaſtica ſolis indigenis impertiri.

(b) S. Gregor. lib. 7 epiſt. 93.

30. Demùm petenti Fortunato Epiſcopo Neapolitano Gratianum Eccleſiæ Venafranæ clericum, ut illum in ſuâ Eccleſiâ cardinare poſſet, S. Gregorius optatum virum conceſſit, Apoſtolicâ auctoritate ſupplens conſenſum Epiſcopi, quo tunc Venafrana Eccleſia carebat (c). Neceſſarium enim erat, quod Epiſcopus clerici, in una Eccleſia cardinati, aſſenſum præberet, ut hic ad aliam tranſire poſſet, atque inibi cardinari: ſuper quo tamèn nulli Epiſcopo vim inferebat, ſed ſolis precibus, & officiis eorum aſſenſum præſtolandum eſſe ducebat S. Gregorius (d). Neceſſarius quoque erat aſſenſus clerici ſic traducendi: nec ulli unquam vim ſuper hoc diſcretiſſimus Pontifex inferebat: notante de eo Joanne Diacono, *neminem prorsùs, quantacumque neceſſitate coactus, violentèr promovere certabat, nè ſub hujuſmodi occaſione quemquam eliminando deponere videretur* (e). Cavebat paritèr nè quidquam in aliorum Diœceſibus innovaret, quod poſſet locorum Præſulibus diſplicere (f), profitebatùr etenim ſic, *honorem eſſe non reputo, in quo fratres meos honorem ſuum perdere cognoſco. Meus namquè honor eſt, honor univerſalis Eccleſiæ; meus honor eſt fratrum meorum ſolidus vigor. Tùnc ego verè honoratus ſum, cum ſingulis quibuſque honor debitus non negatur* (g).

(c) S. Gregor. lib. 5. epiſt. 11.

(d) S. Gregor. lib. 12. ep. 6. & lib. 5. ep. 20.

(e) Jo: Diac. l. 3. c. 11

(f) S. Gregor. lib. 1. epiſt. 38.

(g) S. Gregor. lib. 7. epiſt. 30.

31. Quod *cardinare*, ſivè *incardinare*, idem ſignificet ac beneficia conferre, certò certiùs eſt, ex ipſo textu epiſtolæ, pro Diacono Venafrano exaratæ, atque aliarum à D. Gregorio ſcriptarum (h). Ideoquè præfatus Diaconus Venafranus beneficium adeptus eſt in Eccleſiâ Neapolitanâ, à qua erat extraneus, & prò quo ſic

(h) S. Greg. l. 5. ep. 11 l. 3. ep. 13. vid. cap. fraternitatem 5. diſt. 71.

ſic ad beneficium promovendo opus fuit Apoſtolicâ auctoritate,ordinarii defectum ſupplente. Jamquà ex totâ ſerie rerum, quas de præfato Sancto Pontifice in hoc capitulo recenſuimus, patet, quod ipſe Sanctus Pontifex, & alienos clericos propriç Eccleſiæ inſerebat, & ſuos per alienas Diœceſes diſſeminabat, & generalitèr clericos unius loci in alio cardinari poſſe docebat, & quotiès opus erat id ſuâ auctoritate firmabat, vel approbabat, ſivè, ut poſſet fieri, permittebat, ac prçſertìm in Diœceſi Neapolitanâ id ſpeçificè factum eſt, pro beneficiis Epiſcopali, Abbatiali, Diaconali. Quarè tàm ex doctrinâ, quàm ex geſtis, tùm dogmate, tùm facto, adeò efficacitèr probata remanet libertas Eccleſiæ, de quâ diſſerimus, ut vix fortius valeat comprobari. Nec, ut patet, D. Gregorius Contradictorum cauſæ favet, ſed noſtræ.

32. Ex iis etiam, quç de cçteris Romanis Pontificibus *Sergio, Honorio*, atque aliis, in hoc capitulo memoratis, necnon de *Patriarchis*, & *Epiſcopis* prçcipuarum orbis Eccleſiarum, hìc ſimilitèr nominatis, allegavimus; evidentèr apparet, quod Sçculo Chriſti Septimo tota Eccleſia, non minùs Orientalis, quàm Occidentalis, per omnes Chriſtianitatis regiones uſquequaquè diffuſa, in eo ſenſu fuit, quod beneficia Eccleſiaſtica, Papale, Patriarchalia, Epiſcopalia, Abbatialia, Presbyteralia, Diaconalia, & conſequentèr alia quoquè alterius cujuſcumque ſpeciei, liberè poſſent clericis etiàm extraneis, non verò ſolis indigenis diſpenſari. Adeoquè Contradictores, hanc libertatem impugnando, incedunt contrà doctrinam & exempla à D. Gregorio nobis tradita, & contrà praxim per univerſam Eccleſiam, toto prçfato Septimo Chriſti Sçculo obſervatam, à qua deficere nunc non licèt, quià ex eo tempore uſque ad præſens, nullus editus eſt canon extraneos ipſos ab Eccleſiç beneficiis repellens. Undè attentis huc uſque traditis, nihil aliud ſuperaddendum reſtat, niſi animo vel invito fateri, quod liberum, & licitum eſt Eccleſiç, illius que in primis ſupremo Capiti Romano Pontifici, necnon Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum Collatoribus, vel ad ea Nominatoribus, ipſa beneficia eccleſiaſtica, non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

CAPUT XV.

In quo ex ſacris Canonibus plurium Conciliorum, & prçcipuè Toletanorum, *nec non* Emeritenſis, Cabilonenſis, *&* Conſtantinopolitani, *ſeù* Quiniſexti, *probatur, quod Eccleſia*, Sæculo Chriſti ſeptimo, *eâdem libertate fruebatur, quâ nùnc potiri contendimus, conferendi Eccleſiaſtica Beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *In Concilio Toletano anni 610 delatus eſt honor Primatialis Metropoli Toletanæ, cum anteà inhæſiſſe videretur Hiſpalenſi.*

2 *Poſt textum Concilii ſequuntur tres formulæ electionis Epiſcopi, quarum prima refertur, favens admiſſioni extraneorum.*

3 *Diœceſani petunt ſibi præfici Emilianum indigenam, niſi Primas, vel Concilium alium præficere velint.*

4 *Hi-*

4 *Hiſpaniæ Reges, olìm vì Concilii* 11. *Toletani, & nùnc vì Apoſtolici indulti, præſentant etiàm extraneos ad Epiſcopatus.*

5 *In* Concilio *Toletano* XVI. *depoſitus fuit Siſbertus Toleti Antiſtes, ob reatum leſæ majeſtatis contrà Ezicam Regem.*

6 *Decreto ipſius Concilii tranſlati ſunt Felix, Fauſtinus, & alter Felix de ſedibus, quas habebant, ad alias Eccleſias.*

7 *Hi tres Præſules beneficium adepti ſunt in Regnis diverſis, & ad aliam Eccleſiam translati, fuerunt ab alterutrâ extranei.*

8 *Crebrò utimur exemplis Epiſcoporum, Patriarcharum, Pontificum, quia etiàm Epiſcopatus, Patriarchatus, Papatus, ſunt beneficia.*

9 *Argumentum etiàm ducimus à majori ad minùs: nèc omittimus rationes quoquè beneficia minoris ordinis concernentes.*

10 *Factis non eſt judicandum, ſed juribus: tamèn ſi facta ſunt juri conſentanea, & veritati; optimè illis judicari poteſt.*

11 *Præſertìm, quod exempla per nos allegata, non ſunt ſingularia, ſed millies repetita: Et exempla juribus mixta.*

12 *Quorum celebritas facit de illis judicare, poſſe, & debere fieri, quod ibi factum eſt; nec factum eſſet, ſi in eis culpa fuiſſet.*

13 *Refertur Canon* Concilii Emeritenſis. *Jus Metropoliticum Emeritæ ad ſedem Lucenſem, indè ad Compoſtellanam translatum fuit.*

14 *Ab hoc canone permittitur Clericis, habentibus beneficium, ejus reditus percipere, tametsì apud illud non reſideant.*

15 *Concilium Emeritenſe ſupponit ut rem certam, quod Epiſcopus egens Clerico alieno, poſſit illum aliundè accire. Nèc loquitur de caſu neceſſitatis.*

16 *Alieni Clerici ſic vocati, vèl à primâ, vèl à ſecundâ Eccleſiâ ſunt extranei, Sicquè Concilium Emeritenſe favet provectioni extraneorum.*

17 Concilium Cabilonenſe *vetat, nè quis alienum Clericum ordinet, ſinè ſui Epiſcopi voluntate. Hac ergò accedente ordinari poterat.*

18 *Plures canones huic ſanctioni concordantes recenſet Cabaſutius, & querimonias Demetrii Alexandrini, ac aliorum.*

19 *Valet argumentum à contrario ſenſu: ſi alienus Clericus alibi ordinetur, vèl beneficio donetur, ſat eſt ei ſuum Præſulem conſentire.*

20 *Concilium* Trullanum, *ſeù* Quiniſextum, *non fuit Oecumenicum, nec omnes illius Canones admiſſi ſunt, ſed aliqui ſoli.*

21 *Talis eſt Canon, vetans, nè Clericus in alienæ Eccleſiæ Catalogum referatur,* Catalogus *ſignificat Eccleſiaſticum beneficium.*

22 *Explicatio Balſamonis ad hunc canonem Trullanum habet, quod Clericus eget commendatitiâ non ſolùm, ſed etiàm dimiſſoriali.*

23 *Quiniſextæ Synodi vì liberum eſt cuilibet Epiſcopo alienum Clericum beneficiis munerare, modò illius Præſul ſuum præſtet aſſenſum.*

24 *Præter id, quod erat Epiſcopis commune, ſi poterant Conſtantinopoli, & Carthaginis Præſules, poterit etiam Papa Clericos in alienis Eccleſiis locare.*

25 *In eodem Concilio inhibitum eſt Armenis viros tantùm de genere ſacerdotali ordinare, cum etiàm aliis Chriſtianis idoneis ordines ſint conferendi.*

26 *Canon hic vetans reſtrictionem præfatam ad ſolos conſanguineos, percutit etiàm reſtrictionem ad ſolos indegenas.*

27 *Concilium* Toletanum x. *interdicit nè Epiſcopi Monaſteria, parochias &c. committant conſanguineis, vel ſuo favore potientibus.*

28 Hæreditario jure, *alludit ad verſiculum Pſalm.* 82. qui dixerunt hæreditate poſſideamus ſanctuarium Dei.

29 *Et ad reſtrictionem collationis beneficiorum ad ſolos indigenas. Nàm per hunc verſiculum ſignificantur præbendæ Eccleſiaſticæ.*

30 *Hiſ-*

30 *Hildebertus quoquè Turonenſis, & Concilium Londinenſe verſiculum ipſum de præbendis intelligunt.*

31 *Interdictum eſt beneficiariis deſignare tibi ſucceſſorem: Nàm beneficia hæreditaria fieri non debent.*

32 *Non minùs ſervitur humano affectui reſtrictione beneficiorum ad ſolos indigenas, quam illorum tranſmiſſione ad hæredes.*

33 *Innocentius PP. III. objurgat Patriarcham Conſtantinopolitanum, quod ad unam tantùm nationem beneficia reſtringebat. Quid ſcribat Clemens VI. Regi Caſtellæ.*

34 *Nèc dicatur ſequi, quod Germani, Galli &c. tuti non ſint repellendo extraneos à beneficiis; ſalvat enim eos Apoſtolicum privilegium.*

35 *Si licet Epiſcopo patronatum ſuper beneficiis reſervare, cur Papæ non liceat præbendas unius Regni ſolis illius incolis reſervare?*

36 *Quotiès Papa juſtis ex cauſis privilegium præfatum confert, libertas Eccleſiæ non læditur, ſed firmatur.*

37 *Itaquè Canon Trullanus tàm conſanguineos complectitur, quàm indigenas. Aliquandò etiàm conſanguinei promoventur, quià digni.*

38 *Licèt plura motiva faveant indigenis, totidem tamen favent extraneis: mediâ ergò viâ incedendum eſt.*

1. CATHOLICA Regio Hiſpaniæ plura nobis hoc Sæculo Chriſti Septimo, documenta ſubminiſtrat, probantia libertatem eccleſiaſticam, quam propugnamus, edita in Conciliis, intrà ipſius Regionis ambitum celebratis. Et prima facie occurrit *Concilium Toletanum*, quod non ſolet poni in ſerie Conciliorum illius metropolis, alias tamen ſub Gundemaro Rege celebratum, anno Chriſti 610. in quo quindecim Epiſcoporum votis decretum eſt, deferendum eſſe Primatus honorem metropoli Toletanæ (*a*), cum anteà hæc illi dignitas nutare videretur. Leander enim præfuit Concilio Toletano III. cùm eſſet Epiſcopus Hiſpalenſis: & Iſidorus ejuſdem ſedis Antiſtes, præfuit Concilio Toletano IV. cui interfuere Metropolitani, Narbonenſis, Emeritenſis, Toletanus, Bracarenſis, & Tarraconenſis (*b*), undè Primatus ante hoc tempus inhæſiſſe videtur Hiſpalenſi potiùs Cathedræ, quàm Metropoli Toletanæ. Utcumque ſit Concilium præfatum, aſſenſu Sedis Apoſtolicæ, Primatiales honores Arauſio Toletano, illiuſque Eccleſiæ detulit (*c*), & ſucceſſivè Concilium Toletanum XII. Primatus hanc dignitatem Toletano Præſuli ſolidiùs roboravit (*d*): quæ tamen variè fuit aliquando concuſſa, & exagitata, licèt potiùs quoad Crucis prægeſtationem, quam quoad Antiſtitum ordinationem (*e*); donèc diplomatibus Pontificiis prærogativa Primatus ad eum ſtatum redacta eſt, in quo noſtris temporibus reperitur.

2. Quià autem Toletano Epiſcopo, tamquam Primati, competebat novos Epiſcopos ordinare, qui debebant eſſe poſtulati, & electi cum cleri, & populi voluntate, ab Epiſcopis comprovincialibus (*f*); Statìm poſt textum præfati Concilii Toletani, de quo loquimur, ſequuntur tres formulæ ſupplicis libelli, quo clerus, & populus Eccleſiæ vacantis rogabat Concilium, vel Metropolitanum pro novi Antiſtitis provectione: quarum formularum prima ſic loquitur, favore cujuſdam Emiliani: *Ad relatus ſanctitatis veſtræ deduco, quod convenientia ſervorum veſtrorum fuit pro humili veſtro D. Emiliano, ut per voluntatem Dei, & veſtram in Eccleſia veſtrâ Sacerdotio fungatur. Et quià in ipsâ Diœceſi talis, nec melior invenitur, pro eo Domino ſuas ſuggeſtiones miſerunt, ut ſi Deus Domino aditum dederit, jubeatis venire, ut per manus veſtras, & illud perficiatur, & aliud, quod adhùc inſupèr ſuſpenſum eſt, & deſiderantes Dominum, de vultu veſtro læti efficiamur. Si verò alitèr eſt veſtra prævisio, cui vultis ordinationem veſtram dirigite, qui cauſam perficiat, & ordo veſter incolumis perſiſtat* (g).

(a) *Concil. Toletan. ann. 610. apud Binium tom. 4. Conc. f. 536.*

(b) *Vid. Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. c. 30. n. 4.*

(c) *Binius in not. ad Conc. Tolet. ann. 610.*

(d) *Concil. Toletan. 12. ann. 681. cap. 61.*

(e) *Thomaſſin. loc. cit. p. 1. l. 1. c. 38. n. 1. c. 45. n. 14. c. 47. n. 5. & l. 2. c. 59. n. 6. & par. 2. l. 2. c. 15. nu. 3.*

(f) *Conc. Toletan. 4. cap. 19.*

(g) *Concil. Toletan. ann. 610. in fin. apud Binium to. 4.*

3. Diœ-

3. Diœceſani ergo Eccleſiæ vacantis optare ſe profitentur in Antiſtitem Dominum illum, in quem convenerunt, nomine Emilianum, quo dicunt nullum meliorem in totâ eorum Diœceſi inveniri; ſed in fine concludunt, quod ſi Metropolitanus, ſivè Concilium, cui ſuggeſtio, ſivè ſupplex libellus directus eſt, non Emilianum, ſed alium mavult Epiſcopali beneficio munerare; in eum pro ſuo libito dirigat ordinationem. Petebant Diœceſani, quamquam rudi ſermone, ſibi præfici Emilianum indigenam, ſed tamèn auctoritati Eccleſię ſe ſubdendo, quatenus hęc alium vellet ad beneficium illud provehere. At iſtè *alius* non poterat eſſe indigena, quippè cum Diœceſani ipſi declarent, nullum eſſe in totâ Diœceſi meliorem Emiliano, non eſt credibile, quod Primas, vel Concilium in talem vellet injuſtitiam proruere, ut magis digno indigenę, indigenam minus dignum præferret; ergò iſte *alius* non poterat eſſe, niſi extraneus. Et ità in eodem Concilio, in quo defertur Præſuli Toletano Primatus honor, in diſpenſatione præſertìm beneficiorum Epiſcopalium explicandus, additur quoque formula patefaciens libertatem Eccleſiæ in promovendo ad eadem beneficia, non modo clericos indigenas, verùm etiàm extraneos.

4. Eadem libertate uſos eſſe Reges Hiſpaniæ in præſentando clericos, beneficiis Epiſcopalibus decorandos, juxtà decretum Concilii duodecimi Toletani (*a*), quod corpori Juris inſertum eſt (*b*), coniicimus ex eo, quod cum mortuo Euſebio Epiſcopo Tarraconenſi, Braulio Cæſarauguſtanus Epiſcopus S. Iſidoro Hiſpalenſi ſcripſiſſet, ut ſuggereret Regi, quod quendam ad ſedem illam vacuam nominaret; S. Iſidorus illi reſpondet, *de conſtituendo Epiſcopo Tarraconenſi non eam quàm petiſti ſenſi ſententiam Regis; ſed tamen, & ipſe adhuc ubi certiùs convertat animum illi manet incertum* (*c*). Ex quibus verbis deduci facilè poteſt, quod vel Braulio proponeret indigenam, & Rex propenderet in extraneum, vel res è contrà ſe haberet. Utcumque autem fuerit eo tempore, quandò Rex nominabat præſules, à Toletano Antiſtite comprobandos, ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ privilegio (*d*), certum eſt, quod idem Rex Hiſpaniæ nunc præſentans Papę viros beneficiis Epiſcopalibus inſigniendos, nominat pro ſuo libito, non ſolum indigenas, ſed etiam extradiœceſanos, extraprovinciales, & extranationales: Et ità Reges quoque antiquos feciſſe cenſeri poteſt.

(a) *Concil. Tolet. 12, can. 6. ann. 681.*
(b) *Cap. Cùm longè diſt. 63.*
(c) *S. Iſidor. epiſt. ad Braulion. eſt ante oper. D. Iſidor.*
(d) *Vid. Binnium in not. ad Conc. Tolet. 3.*

5. Intrà iſtiuſmet ſeptimi Sæculi curriculum celebratum eſt *Concilium Toletanum* XVI. nationale, ex 59 Epiſcopis, & tribus eorum Vicariis, compoſitum, cui, & quinque Abbates, & 16. Comites viri illuſtres ſubſcripſerunt, adfuitque præſens etiàm Rex Egica (*e*). In eo hæc quæ ſequuntur inter cætera, decreta ſunt, *quià Siſbertus Toletanæ ſedis Epiſcopus &c. bicipiti ſe percellens mucrone, ſuperbiæ videlicèt, atque perjurii, glorioſum Dominum noſtrum Ezicanem Regem non ſolum Regno voluit privare, ſed & mortis impenſione perimere; ideò non congruit nos priùs Concilium inchoare, niſi illo priùs Canonicâ, ac legali cenſurâ mulctato, in loco ejus fuerit ſubrogatus, Toletanæ ſedis Cathedram retenturus. Idcircò nobis omnibus in unum collectis, idem Sisbertus Epiſcopus noſtro cœtui preſentatus, atque infidelitatis ſuæ machinationem patuli oris eſt affatu profeſſus. Undè nos per hujus Decreti noſtri formulam ſæpedictum Sisbertum, ſecundum edictum priſcum Synodicæ ſanctionis, ac decretum de talibus promulgatæ legis, ab Epiſcopali ordine, & honore deiicimus, à perceptione Corporis, & Sanguinis Chriſti excommunicatum perpetuò manere cenſemus, in fine tantum communionem per omnia percepturus: excepto ſi eum Principalis pietas cum ſacerdotali conniventiâ delegerit abſolvendum* (*f*).

(e) *Concil. Tolet. 16. ann. 693. Bin. tom. 5. Concilior.*
(f) *Concil. Tolet. 16. cap. 12.*

6. *Igitùr quoniam favente Domino Concilium eſt quo citiùs inchoandum, ſecundum prælectionem, atque auctoritatem toties dicti noſtri Domini, per quam in preteritis juſſit venerabilem fratrem noſtrum Felicem Hiſpalenſis ſedis Epiſcopum, de prædicta ſede Toletana jure debito curam ferre, noſtro eum in poſtmodum reſervans ibidem decreto firmandum: ob id nos cum conſenſu cleri, ac populi, ad ſæpedictam*

Tole-

Toletanam ſedem pertinentis, prædictum venerabilem fratrem noſtrum Felicem Epiſcopum de Hiſpalenſi ſede, quam uſquè hactenus rexit, in Toletanam ſedem canonicè traducimus; & in eadem Hiſpalenſi Cathedrâ fratrem noſtrum Fauſtinum Bracarenſis ſedis Epiſcopum: necnon, & Felicem Portucalenſis Eccleſiæ Antiſtitem in præfatâ Bracarenſi ſede, ſimilitèr Pontifices ſubrogamus, ac perpetuâ ſanctione unumquemque eorum in privatis ſedibus confirmamus (a). En trium Epiſcoporum de una ad aliam ſedem tranſvectio, Felicis de Hiſpalenſi ad Toletanam: Fauſtini de Bracarenſi ad Hiſpalenſem: & alterius Felicis de Portucalenſi ad Bracarenſem.

(a) *Conc. Tolet. 16. loc. cit.*

7. Hi profectò Epiſcopi ſic traducti de una ad aliam Eccleſiam, imò de una ad aliam Metropolim, in diverſis provinciis conſtitutam, à ſecundâ ſede erant extranei, nedumque extradiœceſani, ſed etiam extraprovinciales, quinimo, & extranationales, quatenus Bracara in Luſitaniæ Regno, Toletum in Regno Caſtellæ, Hiſpalis in Regno Vandalitiæ locatæ ſunt. Et ità condemnatio Sisberti Toletani, ob crimen læſæ majeſtatis (b), hunc parturiuit effectum, ut quamvis in ampliſſimâ illâ Eccleſiâ, ac Diœceſi rationabilitèr credi non poſſit, quod viri deficerent infulis archiepiſcopalibus digni; ad huc ex Regno Vandalitio clericus eſt accitus, qui depoſito Antiſtiti ſubintraret: ipſiuſque clerici promotio, nempè Felicis Hiſpalenſis, velut annulus catenæ, qui tractus, plures alios poſt ſe annulos trahit, mutationi plurium Antiſtitum locum dedit: ſicque unico actu habemus hic tres extraneos, primariis Hiſpaniarum epiſcopatibus inſignitos: hoc notato, quod ſedes Portucalenſis, à qua Felix ad Bracarenſem translatus eſt, nulli alteri fuit conceſſa, ſed à Felice ipſo retenta, qui proinde ità concilio ſubſcripſit, *Ego Felix in Dei nomine Bracarenſis, atque Portucalenſis ſedium Epiſcopus &c.* (c), quamvis ab alterutrâ eſſet extraneus.

(b) *Card. Baron. an. 693. n. 1. & 2.*

(c) *Conc. Tolet. 16. in ſubſcr. n. 5.*

8. Sed dices, eccur propugnando libertatem Eccleſiæ in conferendo ſacra beneficia clericis etiam extraneis, tàm crebrò uteris exemplis Epiſcoporum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Pontificum? Reſpondemus, nos id facere ex triplici cauſa: *primò*, quia etiam Contradictores idipſum faciunt, & non diſſimilia coacervant, tametſi parum proſpero eventu. *Secundò*, quia in antiquioribus hiſtoriis eccleſiaſticis, & in ſacris canonibus Conciliorum, doctrinâque patrum, & in aliis conſtitutionibus Eccleſiæ, raro fit mentio beneficiorum minoris ordinis: eo quod non adeò crebrò occurrerit occaſio de illis, uti de epiſcopalibus, eloquendi. *Tertiò*, tàm epiſcopatus, quàm cæteræ majores dignitates ordinis, Pontificalis ſunt beneficia eccleſiaſtica, non minùs, quàm alia minoris ordinis, uti tàm de Epiſcopatu (d), quàm de Archiepiſcopatu (e), Patriarchatu (f), & Papatu, (g) tradunt doctores: Et ideo quoties probamus liberam eſſe, & fuiſſe iſtorum collationem viris extraneis; profectò libertatem Eccleſiæ probamus in conferendo eccleſiaſtica beneficia, non modo clericis indigenis, verùm etiam extraneis.

(d) *Cap. felicis §. quod ſi de pœnis in 6. Selv. de benef. p. 1. q. 2. n. 13. 17. Azor. inſtit. mor. p. 2. l. 3. c. 1. qu. 5. Mart. de juriſd. p. 2. c. 139. n. 7.*

(e) *Iidem DD. qui ſupr. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 49.*

(f) *DD. qui ſup.*

(g) *C. 5. de Maledic. Azor. & Barboſ. ubi ſ. n. 47. cum aliis.*

9. Rurſus ità nos gerendo, procedimus à majori ad minus, à quo ſine dubio pluſquàm validum eſt argumentum (h). Nàm ſi probamus licitam eſſe traditionem beneficiorum Pontificalis ordinis clericis extraneis, multò fortiùs licere probamus collationem eorum, quæ ſunt ordinis inferioris. Ecque ratio enim unquam probare poteſt, quod liberum, & licitum ſit Eccleſiæ clericos extraneos beneficiis Pontificalibus inveſtire; non eis verò licitum ſit conferre beneficia, Abbatialia, Parochialia, Canonicalia, & alia quocumque nomine nuncupentur, ſive merè ſimplicia? Certè cui conceditur majus, minùs quoque conceſſum eſſe cenſetur (i). Cæterum in toto hujuſce operis decurſu, & uſque nunc allegavimus multoties, & inpoſterum adhuc pluries allegabimus textus, canones, Patres, hiſtorias eccleſiaſticas, & Apoſtolicas conſtitutiones, de beneficiis minoris ordinis eloquentes, adeoque partes officii noſtri perabundè quoad hoc adimplemus; nèc probationes, quibus libertatem Eccleſiæ propugnamus, ullo modo in hiſce vacillant.

(h) *Barb. Tract. var. Loc. 67. per totum.*

(i) *L. filius fam. §. fin. ff. de donat. C. ex parte de decim. Barboſ. trac. var. Axiom. 140. n. 5.*

10. Di-

10. Dices fortè iterum: Hæc documenta, quæ refers, non ſunt jura, ſed facta, factis autem non eſt judicandùm,ſed juribus (*a*). Nèc debet attendi, quid factum eſt, ſed quid debuit fieri (*b*). Reſpondemus *primò*, nos illam tenere methodum, quam ſervant Contradictores, quorum ſcripta ſunt pleniora exemplis, & factis, quam juribus,proùt cuilibet ea legenti patere poteſt: adeoquè ipſi non poterunt nos in hac parte impugnare, quin & ſe ipſos condemnent: niſi velint ſibi eſſe conceſſum impugnare factum proprium, quod omnibus denegatur (*c*). *Secundò* dicimus non eſſe quidem judicandum, factis, & exemplis, ſed hoc intelligitur de factis, & exemplis erroneis, perfunctoriis, furtivis, futilibus, & exigui momenti, vel talibus, quibus jura reſiſtant, paucis demum numero, & contrariis rei certę, ità ut ex legibus conſtet, quod veritas eſt contra exemplum (*d*). In caſu autem noſtro non ità eſt; nâm non pauca, ſed infinita ſunt exempla, quæ aſſerimus; nèc conſtat legibus, quod veritas ſit contrà exempla; ſed potius apertè conſtat, quod exempla ſunt conſentanea legibus: nèc eſt certum, de jure excludendos eſſe extraneos ab eccleſiaſticis beneficiis, ſed potius eſt certum oppoſitum, juxtà jura, & praxim uſque nunc per octodecim ſęcula univerſalitèr obſervatam.

(a) *L. ſed licet ff. de off. Præſid. c. 1. de poſt. Præl.*

(b) *L. nemo C. de ſentent. & interloc.*

(c) *L. poſt mortem, ff. de adopt. l. ſicut C. de action. c. veniens de fil. presbyt. c. cum ſuper. de conceſ. præbend.*

(d) *Alexandr. conſ. 150. n. 7. l. 6. Menoch. conſ. 96. n. 27. vol. 10. Barb. tr. var. Axiom. 86. n. 3.*

11. In reliquis dicimus, quod ſi attentè ponderentur exempla, & facta, per nos hìc, illìc, in toto decurſu pręſentis operis allegata, non ſunt nuda facta, ſed facta juribus mixta; nàm quoties facta in contradictorio partium evenerunt, vel fuerunt Summorum Pontificum auctoritate roborata, vel ſacrorum Conciliorum approbatione ſtipata; hæc non ſunt facta, ſed jura, vel ſaltem ſunt facta juribus intermixta. Rurſus non ſunt facta, & exempla ſingularia, ſed millies repetita, & uti talia habent omnem pręſumptionem pro sè. Paritèr non ſunt facta, clanculum ad praxim perducta, vel furtim adimpleta, ſed in propatulo, in medio Eccleſiæ, ac coram totâ Chriſtianitate, vidente, advertente, nedumque non contradicente, ſed imò potius conſentiente: ſępèque ſæpius Imperatoribus, Regibus, & ſæculi Principibus, convenientibus in idipſum. Demùm exempla ipſa non ſunt virorum ignavium, ac laxæ conſcientiæ pręjudicio laborantium, ſed magnorum hominum, nomine, doctrinâ, vel ſanctitate celebrium, ut plurimum in ſacris Conciliis coaſſidentium, vel auctoritate Apoſtolica, quid agendum eſſet deliberantium.

12. Eos etiam in parte Eccleſia veneratur, vel uti ſanctos, vel uti doctores, vel uti ſcriptores, plurimo dignos honore; ideoque excluditur ab eis omnis ſuſpicio, quod irregularitèr egerint id, quod fecerunt. Imò attentis, tàm crebris factis, & tàm frequentibus exemplis, quæ viri præfati ad praxim perduxerunt; de illis, ratione intellectum dirigente, non poteſt niſi talitèr pronuntiari cùm D. Proſpero, quod iſti, tàm ſancti, & tàm perfecti viri, ac reſpectivè doctrinâ, & celebritate præeminentes, factis ſuis docuerunt, poſſe, & debere fieri, quod fecerunt; qui uti legis Dei obſervantes, eccleſiaſticorum jurium bene periti, praxiſque ac diſciplinæ eccleſiaſticę opulentiſſimè conſcii, ut plurimum hæreticorum, vel aliorum ſibi invidentium, & contradicentium, latratibus expoſiti, tàm crebrò, tàm liberè, atque tàm publicè non egiſſent, id quod non agendum eſſe cognoviſſent (*e*). Stat ergo vis noſtræ rationis, factis præmemoratis inhærens, adeò qualificatis, ac tàm abundè juſtificatis: hocque unum ex illis eſt inferendum, quod viget in Eccleſia plena libertas admittendi ad ſacras præbendas, non modo clericos indigenas, verum etiam extraneos

(e) *S. Proſp. de vita contempl. c. 9.*

13. Ex *Luſitaniâ* nunc aliquid audiamus. Hoc ſęculo *Concilium Emeritenſe*, Emeritæ Auguſtæ, celebratum eſt, quæ urbs erat Luſitaniæ, nunc diruta, cujus Metropoliticum jus aliquando ad Lucenſem ſedem translatum fuit (*f*), deindè ad Compoſtellanam (*g*). In eo Concilio intèr cætera hoc emanavit decretum; *Si piorum canonum ſententia hunc rectè tenet ordinem, ut Epiſcopus ab alio Epiſcopo, ſi indigentiam habuerit Clericum ad ordinandum petat, & accipiat, cur qui in Diœceſi ſua habet eos, quos pro Dei officio, & ſuo juvamine dignos repererit, ad ſuam principalem Eccleſiam non perducat, & habeat? Pro hujus rei cauſa, hoc*

(f) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 1. c. 42. n. 1.*

(g) *Cabaſſut. in Concil. Emerit. an. 666.*

elegit unanimitas noſtra, ut omnes Epiſcopos provinciæ noſtræ, ſi voluerint, de Parochianis Presbyteris, atquè Diaconibus Cathedralem ſibi in principali Eccleſia facere, maneat per omnia licentia. Hi tamèn, qui fuerint traducti &c. eo honore, & reverentia habeantur, & venerentur in Cathedrali Eccleſia ſicut hi, quos conſtat fuiſſe ordinatos in ea. Et quamvis ab Epiſcopo ſuo ſtipendii cauſa, per bonam obedientiam aliquid accipiant, ab Eccleſiis tamen, in quibus prius conſecrati ſunt, vel à rebus earum extranei non maneant &c. (*a*).

(a) *Concil. Emerit. an.666. c.13.*

14. Duo continet præſens canon, ad cauſam noſtram ſpectantia; unum quod poteſt Clericus fructus beneficiorum percipere, tametſi eiſdem perſonalitèr non deſerviat, ſed alibi in Eccleſiæ miniſterio famuletur; proùt conſecutivè in hac ſynodali ſanctione definitur favore presbyterorum, & diaconorum parochialium, quos contigerit Eccleſiæ Cathedralis Canonicos fieri, talitèr ut & fructibus canonicatus potiantur, & reditus Eccleſiæ parochialis percipiant, dummodò in hac poſtremâ presbyter alius ſubſtituatur, qui muniis eccleſiaſticis perfungatur, undè ſubdit Concilium: *Pontificali electione, presbyteri ipſius*, Canonici, *ordinatione, presbyter alius inſtituatur, qui ſanctum officium peragat, & diſcretione prioris presbyteri*, Canonici, *victum rationabilitèr illi miniſtretur, ut non egeat &c.* (*b*). Et ità de erroneitate convincitur ſuggeſtio illa, quam jactitant Contradictores, nulli fas eſſe eccleſiaſtica retinere beneficia, tametſi merè ſimplicia, niſi in locis, in quibus erecta ſunt, præſentialitèr conſiſtat, & perſonalitèr famuletur; cum tamèn hoc Provinciale Concilium id permittat, non ſolum in beneficiis merè ſimplicibus, ſed etiam in parochialibus, modo ibi Clericus idoneus deputetur, qui onera beneficii ipſius adimpleat. Sed de hoc alibi fuſiùs.

(b) *Conc. Emerit. loc. cit.*

15. Alterum, quod ad cauſam noſtram inſinuat Concilium Emeritenſe, eſt juſſio, qua diſponit, ſeù, quam uti certam, & veluti definitam *Canonum ſententiam* ſupponit, quod ſi Epiſcopus indigeat Clerico, in ſua Eccleſia ordinando, & illum ab alio Epiſcopo petat, debeat hic eundem concedere; qui profectò in Eccleſia, ad quam traducitur ordinandus, ſeù beneficio, & munere eccleſiaſtico decorandus, omninò erit extraneus. Nèc dicatur, quod Concilium Emeritenſe loquitur de caſu neceſſitatis, ſpecificato per dictiones illas, *ſi indigentiam habuerit*, quâ poſitâ ſimus extrà caſum; quippè neceſſitas non habet legem (*c*), ipsâque concurrente, fit licitum, quod alias fuiſſet prorsùs illicitum (*d*); Nàm pluries ſacri Canones utuntur verbo neceſſitatis, quo tamèn non veram neceſſitatem, ſed ſolam opportunitatem ſignificant (*e*), & hoc modo indigere ibi non præciſam neceſſitatem, ſed honeſtam opportunitatem, & congruentiam ſignificat: tùm quia nunquam poſitiva neceſſitas habendi Clericum alienum occurrere poteſt Epiſcopo, quippèqui facultatem habet eligendi de tota ſua Diœceſi Clericos ſi habet, & ſi non habet, laicos in Clericos ordinandi, tot, quot vult, & toties, quoties ſibi videtur: debuiſſet autem citrà ullam ambiguitatem, & deberet Epiſcopus potiùs laicos indigenas clericatu inſignire, quam Clericos extraneos accerſerè, ſi extraneis beneficia elargiri eſſet crimen, divino, naturali, & humano jure prohibitum, uti ſupponunt Contradictores.

(c) *L. tutor. de adminiſtr. tutor. l. aliquando ff. de off. Proconſ. clicet de feriis, c. exiſti. fin. de verbor. ſignif.*

(d) *Cap. quanto de conſvet. c. quod non eſt licitum de reg. jur. Barboſ. tract. var. Axiom. 157. num. 2.*

(e) *Fagnan. in cap. tuæ fraternitati n. 18 de ſponſal. & in cap. presbyt. de pœnit.*

16. Tùm etiam proptèr alias rationes, hujuſmodi obiectioni adaptabiles, quas ſuprà fuſius proſecuti ſumus, agendo de canone 45. Concilii III. Carthaginenſis (*f*): ad quas lectorem remittimus. Ceſſante ergò motivo neceſſitatis, & diſponente Concilio Emeritenſi, quinimò ſupponente uti *Canonum ſententiam*, quod quoties expediret uni Epiſcopo habere Clericum alienum, in propriâ Eccleſiâ ordinibus, & conſequentèr etiam ſtipendiis eccleſiaſticis, munerandum; deberet Epiſcopus Ordinarius Clerici Epiſcopo petenti Clericum ipſum prompto animo relaxare; diſertè ſatis oſtendit, Eccleſiam, præfato currente ſeptimò Chriſti Sæculo, in eâ ſententiâ verſatam eſſe; quod Clericis extraneis pateret aditus ad eccleſiaſtica beneficia. Et cum hoc ſit conſentaneum praxi, quam ſucceſſivè tenuit, & tenet adhuc Eccleſia, obſervantia quoque ſit fideliſſima interpres præceden-

(f) *Vid. ſup. ſæcul. 4. c. 6. à n. 15.*

tium

tium diſpoſitionum (*a*); ſequitur, quod ſicuti tempore Concilii Emeritenſis licita erat,ſic liceat & nunc admiſſio Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia.

(a) *Menoch.conſ.192 n.12.Barboſ.in cap.cũ dilectus 8. de conſecr. num.15.*

17. Exhibet nobis & Gallia *Concilium Cabilonenſe*, hoc eodem Chriſti Sæculo convocatum (*b*), convenientibus ad illud 38. Epiſcopis, unà cum Vicariis ſex aliorum. Adfueruntque intèr illios Archiepiſcopi, Lugdunenſis, Viennenſis, Rotomagenſis, Senonenſis, & Bituricenſis. Defuit verò Theodoſius Arelatenſis, cui Concilium ſententiam ſuſpenſionis ſuis literis intimavit (*c*). Ob talem, ac tantam Epiſcoporum, & Metropolitanorum frequentiam, Concilium hoc Nationalis potiùs videtur, quam Provincialis titulum promereri. Viginti Canones in eo ſunt Synodali deliberatione procuſi, quorum unus, tametſi brevis elocutione, prolixus tamèn ſignificatione, talitèr pro causâ noſtrâ perorat; *Nullus alterius Clericum retinere præſumat, ſicut priſcis eſt canonibus ſtatutum, nèc ad ſacrum ordinem ſine voluntate Epiſcopi ſui penitus promovere* (*d*). Duo hic prohibentur, & alienum Clericum ordinare, & ordinatum retinere: per quæ ſignificari admiſſionem ad eccleſiaſtica beneficia, nulli dubium eſſe poteſt: quippè beneficium eſt ſequela ordinis, & cum eo tempore beneficia, ut plurimum in manualibus erogationibus conſiſterent, quæ Clericis porrigebantur, juxtà ordines, quos habebant; patet, quod quidquid ibi de ordinatione dicitur; de beneficiorum quoquè collatione verificatur.

(b) *Concil. Cabilon. circ.an.650.*

(c) *Epiſtola Conc.Cabilon.apud Sirmond. to.1.Concil.f.494.*

(d) *Concil. Cabilon. can.25.*

18. Nova non fuit hæc lex, ſed confirmativa eorum, quæ ſuper hac rè pluriès fuit ab Eccleſia definitum. Idcircò Cabaſſutius, canonem hunc expendens, ait, *id pridem proviſum fuerat Sardicenſis Oecumenicæ Synodi 16. 18., & 19., & Apoſtolorum canonibus 15; 16., & 32; & primi Carthaginenſis Concilii ſub Julio Pontifice habiti can: 15., ne quis alterius Epiſcopi clericum ſinè commendatitiis ab eodem literis ſuſciperet. Multoque magis ne quis alienum ordinaret abſque dimiſſoriis, quod fieri prohibent Nicænę primæ Synodi can. 16., & Arelatenſis primæ can. 22., & Sardicenſis can. 15., & Antiochenæ can. 22., & Carthaginenſis primæ can. 5. quemadmodum & probibetur hujus Cabilonenſis præſenti canone. Notæ ſunt veteres querimoniæ Demetrii Alexandrini adverſus Alexandrum Hieroſolymitanum, à quò fuerat Origenes ordinatus: & Joannis Hieroſolymitani adverſus Epiphanium, à quo fuerat Paulinianus presbyter ordinatus: & Auguſtini Hipponenſis adverſus Severum, eo quod Thimotheum Subdiaconatu initiaſſet* (*e*).

(e) *Cabaſſut.ad can. 13.Conc.Cabil.an.655.*

19. Sanctio ergò Cabilonenſis conſentanea præfatis canonibus reſtricta erat ad hoc, ne quis alienum Clericum ordinaret, atque apud ſe retineret, *ſinè voluntate Epiſcopi ſui*. Ergò in ſenſu contrario, à quò optimè ducitur argumentum, & quidem in jure validiſſimum (*f*), accedente voluntate proprii Epiſcopi, poterat alienus clericus & ordinari, & retineri, & conſequentèr etiam ſtipendiis, ſivè beneficio eccleſiaſtico inſigniri. Ex quo canone, ad rem noſtram congruè applicato, ſubſequitur, quod quoties clericis alibi beneficio decorandis, conſenſus aſſiſtit proprii Diœceſani, liberè poſſunt ubilibet beneficio eccleſiaſtico munerari, & nedùm beneficio munerari, ſed etiam ad ſacros ordines promoveri: quod magis eſt, quam beneficiis augeri. Contradictores itaquè juſtè non poterunt ſacras prębendas denegandas eſſe contendere univerſis Clericis extraneis, ſed illis ſolum, quibus deeſt proprii Ordinarii conſenſus,ſpectabitq; ad eos in caſibus practicis probare, quòd Clericis, quibus volunt beneficia denegari, proprii Ordinarii deſit aſſenſus, quod ſanè, vel nunquam, vel per quam raró probabunt.

(f) *Vid.Barboſ. T a. var.Loc.27. per tot.*

20. Ab Occidente ad Orientem divertendo, impingimus *in Concilium Conſtantinopolitanum*, *alias Trullanum*, ità dictum, eoquod celebratum fuit in Trullo Imperialis Palatii Conſtantinopolitani, appellatum etiam alio vocabulo *Quiniſextum*, eo quod Epiſcopi in hac Synodo congregati profeſſi ſint ſupplere vices Conciliorum quinti, & ſexti Generalium, in quibus nulli canones circà diſciplinam eccleſiaſticam ſanciti fuerant (*g*): tametſi intèr dictum ſextum Generale Concilium, & hoc Trullanum interceſſerint duodecim anni, & ex 227. Patribus, qui

(g) *Coriolan.in Concil.Conſpol. an.697 in princ.Bin.in eod.Concil.to.3.f.311.*

ad hoc ſecundam concurrerunt, ſoli 43. ipſi ſextæ Synodo interfuiſſent (*a*). Quià tamen ad hujuſmodi Quiniſextũ Concilium non convenerunt, nequè Romanus Pontifex, nèc illius Apoſtolici delegati, ſinè quibus Generale Conciliũ haberi non poteſt (*b*), ideò prò Oecumenico non eſt habitũ, quinimò, & cum in pluribus canonibus à recto deviaverit, *Synodi Erraticæ* nomen accepit, nèc Sedes Apoſtolica canones hìc editos indifferentèr admiſit, ſed illos tantum, qui reperti ſunt cùm Sanctæ Romanę Eccleſiæ, ac ſacrorum Conciliorum conſtitutionibus convenire (*c*).

(a) *Cabaſut. ad Conc. Quiniſext. anno. 692. Bin. loc. cit.*

(b) *Vid. Binium, & Coſſoian. ad hoc Conc. in princ.*

(c) *Anaſtaſ. Bibliot. in epl. ad Joan. 8.*

21. Hujuſcè generis eſt canon ibi editus, ità ſonans, *Statuimus, ut nullus omninò clericus poſſit, ſinè proprii Epiſcopi ſcripturâ dimiſſoriâ, in alienæ Eccleſiæ Catalogum referri, qui ſecùs fecerit deponatur* (*d*). Canon hic omninò conſonat canonibus Sardicenſi, Nicæno, Arelatenſi, Cabilonenſi &c. quos paulò ante citavimus; idcircò nullam patitur exceptionem. *Catalogum alienę Eccleſiæ*, palmaritèr hìc apparet ſignificare Matriculam, ſivè album, ſivè tabulam, in quâ nomina Clericorum adſcripta erant, ſtipem ab Eccleſia ſuſcipientium, quod in idem reſonat, ac eccleſiaſticum beneficium. Contrarius autem ſenſus pręſentis canonis eſt ſumendus, quippè, uti aliquantò ſuperiùs oſtendimus, argumentum à contrario ſenſu efficax eſt, & legitimum; & hoc ipſum Concilium illo uti videtur in alio canone (*e*). Recurrit ergò hic argumentum, paulò antè in Concilio Cabilonenſi propoſitum, quod toties licitum erit beneficia eccleſiaſtica Clericis extraneis elargiri, quotiès conſtet eorum Ordinarios eiſdem conſenſum, & dimiſſorias literas non negare, quòd in facto eſſe, & in praxi ſemper verificatur, vel ferè nunquam non verificari contingit.

(d) *Concil. Conſtantinopol ſeu Quiniſext. c. 17.*

(e) *Idem Concilium c. 60. apud Binium.*

22. Expendens canonem hunc Trullanum Theodorus Balſamon talem ei ſuperaddit explicationem: *Sæpiùs diximus, quod omni Clerico, qui foris ordinatus eſt, duas ſcripturas afferre opus eſt; ejus qui eum ordinavit commendatitiam ſcilicèt, & dimiſſoriam, ut illâ quidem utatur ad comprobationem illius gradus, qui ei ineſſe dicitur: hac verò, ut citrà ullum impedimentum ab aliâ Eccleſiâ in Clerum cooptetur. Nota ergò præſentem canonem, qui eſt maximè neceſſarius, & habentem Clericum deponi, qui pratèr Epiſcopi ſententiam receptus eſt, & Epiſcopum, qui eum recepit ſinè dimiſſoriâ ejus qui eum ordinavit. Cùm hoc enim ſępè Synodicè dictum eſſet, dixerunt quidam unam, vèl ſolam ſcripturam ſatis eſſe ei, qui eſt foris ordinatus, ſcilicèt commendatitiam. Excipe mihi Conſtantinopolitanum, & Carthaginenſem Epiſcopum &c. Ii enim, ut ſępè dictum eſt, poſſunt Clericos ſuſcipere pratèr voluntatem eorum, qui ipſos ordinaverunt* (*f*).

(f) *Balſamo ad can. 17. Conc. Trul. f. 378.*

23. Similia profert in expoſitione ſequentis canonis Trullani, quo cavetur, ut Clericus, qui proptèr hoſtium incurſionem, vèl aliâ de cauſâ, à propriâ Eccleſiâ ſeceſſerit, ceſſante illâ circumſtantiâ, ad ipſam Eccleſiam redeat, alioquin ſegregetur, tàm ipſe, quàm Epiſcopus illum retinens (*g*). Ait inquam Balſamon, Patriarcham Conſtantinopolitanum hujus canonis lege non detineri, quià habet dictam facultatem Clericos undecumque, etiàm ſinè literis dimiſſorialibus, & aſſenſu proprii Pręſulis ad ſe trahendi (*h*). Itaquè juxtà utrumque allatum hujuſcè Concilii canonem habemus libertatem Eccleſiæ, cuicumquè Epiſcopo competentem, admittendi in proprio Clero, & beneficiis Eccleſiaſticis munerandi alienum Clericum, dummodò Ordinarius ipſius Clerici ſuum eidem præſtet aſſenſum: & hoc nobis ſufficit ad intentum: nàm in caſibus practicis ipſa libertas ſubſiſtet ſemper, & quouſquè non doceatur, Ordinarium Clerici diſſentire, & aſſenſum ſuum denegare, nè Clericus Diœceſis, cui præeſt, ab alieno Epiſcopo ſuſcipiatur, & ibi beneficiis Eccleſiaſticis decoretur, ubi ex naturâ ſuâ eſt extraneus.

(g) *Concil. Conſtantinopol. ſive Quiniſext. c. 18. Bin. to. 5. Concil.*

(h) *Balſam. in eod. can. 18.*

24. Prętèr quam generalem libertatem, omnibus Epiſcopis competentem, habemus aliam ſpecialem propriam Archiepiſcopi Carthaginenſis, & Patriarchæ Conſtantinopolitani, accipiendi undecumquè Clericos, eoſque vèl ſuo, vèl alieno Clero inſerendi, etiàm ſinè conſenſu Epiſcopi Diœceſani, cujus Clericus erat ſubditus. Hanc prærogativam non credimus habuiſſe Præſules præfatos, Carthaginen-

ginenſem, & Conſtantinopolitanum præciſè, ut Epiſcopos, quià ſic omnes Epiſcopi fuiſſent ejuſdem prærogativæ participes: nequè ut Archiepiſcopos, vèl tamquàm ordinariæ conditionis Primates: quippè ità etiàm aliis Archiepiſcopis, & cunctis Primatibus fuiſſet prærogativa ipſa communis. Oportet ergò, quod illam habuerint uti primarum ſedium Prelati, altèr quoad Africam, & altèr quoad Provincias Patriarchatui Conſtantinopolitano ſubjectas. Rebus autèm hoc modò ſe habentibus, intrat inſpectio prò Summo Pontifice, cui & tamquàm primo Præſuli primariæ ſedis Patriarchatus Occidentalis (*a*), & multò magis tamquàm Summo Pontifici totius Eccleſiæ Dei, negandæ non ſunt prærogativæ aliis sè minoribus Præſulibus competentes, cùm in hoc ipſo Concilio non præferatur Epiſcopus Conſtantinopolitanus Romano Antiſti (*b*), ſed æquetur, tametsì perperàm (*c*). Adeoquè poterit Pontifex quoſcumquè Clericos, undecumquè venientes, ſuſcipere, & ſuo, vèl alieno Clero aggregare, ibiquè beneficiis Eccleſiaſticis inſignire, ubi magis viderit expediens eſſe,

(a) *Petr. de Marca in concord. Sacerd. & Imper.*

(b) *Concil. Trul. ſeu Quinisext. cap. 36.*

(c) *Vid. Binium Caba ut Coriolan. & alios in can. 5. Concil. Conſtantinopol. I. Baron. an. 381. nu. 35.*

25. In hoc eodem Concilio Trullano, ſivè Quiniſexto, alius editus eſt canon, ad rem noſtram faciens, & ſub hiſcè terminis conceptus: *Quoniam agnovimus in Armeniorum regione eos ſolùm in Cleri ordine referri, qui ſunt ex genere ſacerdotali, iis qui hoc facere aggrediuntur mores Judaicos ſequentibus; nonnullos autèm eorum etiàm non tonſos ſacros Cantores, & divinæ legis lectores conſtitui; decernimus, ut deinceps non liceat iis, qui volunt aliquos ad Clerum adducere, ad ejus, cui manus imponitur, genus reſpicere. Sed examinantes an digni ſint, juxtà expoſita in ſacris canonibus decreta, in Cleri cathalogum referri, ut eos eccleſiaſticè promoveant, ſivè ſint ex majoribus ſuis Sacerdotibus, ſivè non* (*d*). In ſolâ gente Judeorum ſacerdotium erat hæreditarium, & ad unam Tribum Levi impertranſibilitèr coarctatum (*e*): Quarè quicumquè non deſcendebat ex filiis Aaraon, prorsùs incapax erat officii Sacerdotalis. At apud Chriſtianos, contemptâ ſucceſſione gentilitiâ, Sacerdotium, non jure ſanguinis, ſed prò ſuſcipientium meritis diſpenſatur: ſemperque in Eccleſiâ Dei eſt voce unanimi conclamatum adversùs eos, qui ſanguinis, non meritorum jure Sacerdotium, & miniſteria ſacra pervadunt (*f*).

(d) *Conc. Conſtantinopol. ſive quiniſext. c. 32. Bin. to. 5. Concil. f. 333.*

(e) *Numer. 25. 13. & Eccleſiaſtici 45. 16. 19. 30.*

(f) *Concil. Trid. ſeſ. 25. c. 7.*

26. Hic canon quamvis literalitèr percutiat reſtrictionem collationis ſacerdotii, & ſacerdotalium proventuum, ſivè beneficiorum ad ſolos conſanguineos; tamèn vis prefate ſanctionis equalitèr percutit etiàm eandem reſtrictionem ad ſolos indigenas, tùm ex identitate rationis, tùm ex titulo canonis, qui ſic inſcribitur. *Non attendatur genus, ſed mores ad manus impoſitionem*, quod pariformitèr complectitur indigenas, ac conſanguineos: Tùm demum quià, tàm indigenæ, quàm conſanguinei, ſub generis ſpecificatione vocantur: nec minùs officit libertati Eccleſiæ limitatio præfatæ collationis ad ſolos indigenas, quàm ad ſolos conſanguineos. Porrò ſanctio clara eſt, neque patitur ipſe canon aliquam exceptionem, ob vitium quo laborare diximus Concilium illum edens: quippè canon ipſe eſt conſentaneus aliis legibus eccleſiaſticis, reſtrictionem præfatam improbantibus, quàm ſicuti ab Armenis compeſcere geſtiit iſte canon, ſic & in Hibernis improbavit S. Bernardus (*g*), & in Arvernenſibus coarguit Hildebertus Turonenſis (*h*), & à Danis eliminare ſategit Henricus eorum Rex (*i*), & generalitèr pro cunctis gentibus interdixit Eccleſia, pluries in ſacris Conciliis hac dè rè agens.

(g) *Hildeb. Turon. epl 55.*

(h) *Krantz l. 5. Daniæ c. 10.*

(i) *Concil. Tolet. X. c. 3.*

27. Ac ſignantèr Concilium *Toletanum X.* habitum anno 656. ſeu era Hiſpanica 694. decrevit. *Agnovimus quoſdam Pontifices precepti Principis Apoſtolorum &c. ità eſſe immemores, ut quibuſdam monaſteriis, parochialibuſque Eccleſiis, aut ſue conſanguinitatis perſonas, aut ſui favoris participes, inquam ſepe ſtatuant in Prælatum. Proindè &c. quiſquis Pontificum deinceps, aut ſanguine propinquis, aut favore perſonis quibuſcumque ſibi devinctis, talia commendare lucra tentaverit, ad ſuum nefandæ præſumptionis excidium, & quod juſſum fuerit vocetur in irritum, & qui ordinavit annuæ excommunicationi ſubjaceat* (*l*). Similitèr in Concilio Lateranenſi II. anno Chriſti 1139. ſancitum eſt; *Indubitatum eſt, quoniam ho-*

(l) *Concil. Later. 2. c. 16.*

honores eccleſiaſtici, ſanguinis non ſunt, ſed meriti, & Eccleſia Dei non hæreditario jure, aliquem, neque ſecundum carnem ſucceſſorem expectat, ſed ad ſua regimina, & officiorum ſuorum diſpenſationes; honeſtas, ſapientes, & religioſas perſonas expoſcit. Propterea auctoritate prohibemus Apoſtolicâ, nè quis Eccleſias præbendas, præpoſituras, capellanias, aut aliqua eccleſiaſtica officia, hæreditario jure valeat vindicare, aut expoſtulare præſumat. Quod ſi quis improbus, aut ambitionis reus attentare præſumpſerit, debita pœna mulctabitur, & poſtulatis carebit (*a*).

(a) Pſalm. 82. 13.

28. Notentur verba illa *hæreditario jure*, quæ ad verſiculum illum pſalmi perſpiciunt; in quo diris imprecationibus impetuntur omnes, *qui dixerunt hæreditate poſſideamus Sanctuarium Dei* (*b*). Ubi quantum ad literam pulſantur execrationibus Iſmaelitæ, & Idumæi, Moabitæ, & Agareni, aliique populi, & eorum Duces, qui percuſſo intèr ſe fœdere, Judæam, & populum Dei electum, ſuæ poteſtati ſubigere ſatagebant, & ſanctuarium divinum, ac quidquid ſacrum erat in Hieruſalem, connitebantur ſibi jure hæreditario vendicare (*c*); ſed myſticè, ſivè figurali alluſione, per hunc textum, ſignificari conſtat illos, qui bona Eccleſiaſtica velut quâdam ſibi hęreditariâ uſurpatione ſubſternunt: quemadmodum habetur ex epiſtolâ Lucii Papæ I. ad Epiſcopos Galliæ, & Hiſpaniæ, ubi de bonis eccleſiaſticis agens, ſic loquitur; *res quoque Eccleſiarum veſtrarum, & oblationes fidelium, quas ſignificaſtis à quibuſdam irruentibus vexari, vobiſque, & Eccleſiis veſtris auferri, indubitanter maximum eſt peccatum &c. de talibus enim, ideſt qui facultates Eccleſię rapiunt, fraudant, vel auferunt, Dominus comminans omnibus, per Prophetam loquitur dicens, Deus ne taceas tibi, nè ſileas, & non quieſcas Deus: quià ecce inimici tui multiplicati ſunt, & qui oderunt te levaverunt caput &c. Inierunt conſilium adverſus arcanum tuum. Pone Duces eorum ſicut Oreb, & Zeb, & Zebee, & Salmana: omnes principes eorum, qui dixerunt poſſideamus nobis pulchritudinem Dei* (*d*), ſeù, ut habet lectio uſitata, *Sanctuarium Dei*. Sed dicet hic aliquis, textum pſalmi non loqui, neque à Lucio Papa pertrahi ad ſignificanda eccleſiaſtica beneficia, ſed ad ſolam uſurpationem bonorum Eccleſiæ configendam: quo ſenſu etiàm S. Bernardus miſeriam ſuorum temporum ità deflet; *non ſufficit ſpoliari bonis præſentibus domus Epiſcopales, etiàm in terras, & in homines manus ſacrilegia circumquaque deſævit, totiùs inſuper anni ex eis ſibi reditus vendicando &c. Commiſit Rex germano ſuo Roberto vices Epiſcopi, & ille iu cunctis terris, rebuſque Eccleſiæ poteſtativè verſans &c. terras fructiferas, & villas populoſas ità in ore gladii devaſtavit, ut penè in ſolitudinem redegerit univerſas. Frequens in omnibus auribus vox, hæreditate poſſideamus Sanctuarium Dei* (*e*).

(b) Bellarmin. in pſalm. 82. in fine.

(c) Lucius epl. 1. c. 6. in tom. 1. Concil.

(d) S. Bernard. ep. 224. ad Stephan. Præneſt.

(e) Hugo Card. in Pſal. 82. 13. §. qui

29. Sed in primis inutilis eſt hujuſmodi ludificatio ſcripturæ, nàm nunquid non eſt invaſio bonorum Eccleſię, beneficia eccleſiaſtica à ſolis indigenis occupari, excluſis extraneis, quos nec jura ſacra pellunt, nec inſtituta Eccleſiæ reiiciunt? Aſt age: ità non ſit: Negari tamen non poteſt, quod verſiculus Pſalmi, de quo loquimur, tùm à Patribus, tùm à Papis, tùm à celeberrimis Scripturæ Expoſitoribus, & etiàm à Conciliis, ad ſignificandas præbendas eccleſiaſticas non ſumatur. Intèr Expoſitores notabilis eſt interprætatio Hugonis Cardinalis, prædicta verba ſic expendentis, *qui dixeruut hæreditate poſſideamus Sanctuarium Dei, ideſt præbendas, & dignitates eccleſiaſticas. Hujus maledictionis participes ſunt, & ſæculares, & eccleſiaſtici principes, quià ſæculares, vel minis, vel precibus obtinent ſuis conſanguineis ſanctuaria Dei, ideſt beneficia, vel præbendas. Principes verò eccleſiaſtici ſinè difficultate, & ſinè contradictione poſſident hæreditarie ſanctuarium Dei, ipſi, & poſteritas eorum, quià conferunt prębendas, & dignitates nepotulis ſuis, & conſanguineis, & ità implent Eccleſiam ſanguine ſuo, quod poſt mortem eorum quaſi neceſſe eſt, ut aliquis de ſanguine ſuo ſubſtituatur &c.*

30. Ex Patribus adeſt Hildebertus Cenomanenſis, & poſteà Turonenſis Epi-

ſcopus

ſcopus ità ſcribens Epiſcopo Claromontano, & improbans illius Eccleſię abuſum, quo beneficia inibi ſolis indigenis, & jure ſanguinis hæreditariè conferebantur, *audivimus, & ultrà quàm credi poſſit, admirati ſumus, in veſtrâ matre Eccleſia hæreditario jure præbendas canonicas obtineri: pernicioſa hæc, & exhæredans hęreditas. Canonica namque ſtipendium eſt gratiæ, non hæreditatis emolumentum. Perit autem gratia ubi hæreditas principatur, undè & hæreditate Canonicum fieri, exire eſt de Eccleſia, non Eccleſiam introire, qui enim dicunt hęreditate poſſideamus ſanctuarium Dei, non hæredes ſunt Dei, nec cohęredes Jeſu Chriſti*; Et infrà: *Mementote, qui dum facitis forenſem de Eccleſia poſſeſſionem, debitum de gratia conſtituitis ædificium, cui nullum ſuppoſitum eſt fundamentum. Super arenam ædificatis, veſtrum hoc ędificium, veritatis teſtimonio, ruinam pollicetur: teſtimonio veritatis, pluvia deſcendet, venient flumina, flabunt venti, & irruent in ędificium, & cadet, & erit ruina magna. Nolite, nolite partem veſtram ponere cum his, qui dixerunt, hęreditate poſſideamus ſanctuarium Dei, Deus ultimum perſequetur eos in tempeſtate ſuâ, & in irâ ſuâ turbabit eos. De veſtro quoquè reverendiſſime Prꝙſul, de veſtro, inquam, agitùr periculo, niſi explantare ſatageritis plantationem, quàm non plantavit Pater veſter cęleſtis &c.* (a). Ex Conciliis demùm peregregium habemus canonem Concilii Londinenſis, ità ſynodalitèr decernentis. *Sancimus nè quis Eccleſiam ſibi, ſivè prębendam paternâ vendicet hęreditate, aut ſucceſſorem ſibi in aliquo conſtituat beneficio. Quod ſi præſumptum fuerit, nullos vires habere permittimus, dicentes cum Pſalmiſtâ, Deus meus pone illos, ut rotam, & ſicut dixerunt hęreditate poſſideamus ſanctuarium Dei* (b).

(a) *Hildelb.Turonen. epiſt.55.*

(b) *Conc. Londinen. 1.ann.1125.*

31. Dicetur à Contradictoribus, quod in his Conciliaribus decretis hæreditaria ſucceſſio non percellit collationem prębendarum, ad ſolos indigenas limitatam, ſed vel illam tantùm, quà beneficiarii ſibi ſucceſſorem deſignant, vel illam, quà ex mero intuitu affectus humani beneficia conſanguineis conceduntur: Etenìm deſignatio ſucceſſorum in beneficiis Epiſcopalibus eſt inhibita, juxtà id, quod de Nundinario Barcinonenſi, qui ſibi quendam Irenęum ſubſtituerat, reſcripſit Hilarus Papa ad Epiſcopos provinciæ Tarraconenſis: *Nec Epiſcopatus bonor hæreditarium jus putetur, quod nobis ſolâ Dei noſtri benignitate confertur* (c), & de aliis omnibus beneficiis inquit Socrates, *canones non faciunt cuiquam morituro poteſtatem quemquam in locum ſuum ſufficere* (d). Canones, inquam, præſertìm Apoſtolici (e), & Synodi Antiochenæ (f), vetantes ne illi, qui poſſident Eccleſias, velut hæreditariè ſibi deligant ſucceſſorem. Delatio etiàm beneficiorum conſanguineis humano affectu, & hæreditariâ quodammodò ſucceſſione odioſa eſt Eccleſiæ, pluriesque improbata, uti diximus, factum eſſe modò apud Armenos (g), modò apud Hibernos, modò apud Arvernos (h), modò apud Danos (i), & certè Eccleſia illam percellere non omiſit (l). Itàque inquient, verba pſalmiſtæ de poſſeſſione ſanctuarii Dei jure hæreditario, illùc ſolum tendunt, *nè quis ſibi beneficia eccleſiaſtica paterna vendicet hæreditate, aùt ſucceſſorem ſibi conſtituat in beneficio,* uti loquitur Concilium Londonienſe (m), quià tùnc ſolis conſulitur perſonis, & humano affectui ſervitur; non verò quidquam probant contrà coarctationem beneficiorum ad ſolos indigenas, quià per hanc non proſpicitur commodo perſonarum ea recipientium, nequè humano affectui ſervitur, ſed ſolùm utilitati, & neceſſitati Eccleſiarum conſulitur, & pro earum bono regimine, atque animarum profectu, ſollicitè laboratur.

(c) *Hilar.PP.ep.2.*
(d) *Socrat. l.5.c.25.*
(e) *Can.Apoſt.c.76.*
(f) *Conc.Antiochen. cap.35.*
(g) *Conc.Conſtantinopolit ſive Quiniſext. cap.32.*
(h) *Hildeb.ep.55.*
(i) *Krartz. l.5. Dan. cap.10.*
(l) *Cap. Moyſes cum ſeq.8.qu.7.cap. Ad extirpandas cap. Dilectus de fil. Presbyt.*
(m) *Concil. London. ann.1125.cap.5.*

32. Verùm, quidquid ſit de allegatis textibus Conciliorum, certè doctrina Hugonis Cardinalis, atque Hildeberti Cenomanenſis, vel Turonici, ſuperius recenſita, hanc explicationem veracitèr non admittit, cum ibi coarguatur reſtrictio beneficiorum Romanorum ad ſolos Romanos: & Claromontani monentur, ut forenſes etiàm ad beneficia ſuę regionis admittant; producto utrobique pro ratione illo verſiculo pſalmi, quo diris imprecationibus ſubjugantur ii, qui dicunt *hæreditate poſſideamus ſanctuarium Dei*: quarè negari non poteſt quin per hunc ipſum

ver-

verſiculum percutiatur reſtrictio collationis beneficiorum ad ſolos indigenas; & quidem hujuſmodi reſtrictio (ubi deſit motivum ęqualitatis meriti, quo ſtante, indigenas pręſtat de honeſtate, à collatore cognoſcendâ, præferri) nunquid non eſt poſſeſſio hæreditaria ſanctuarii Dei, æque, vel ſaltèm parùm diſſimilitèr, ac ſit deſignatio ſucceſſoris in beneficio, vel tranſmiſſio beneficii de conſanguineo in conſanguineum, aut de amico in amicum? Quis dicit: ſerviri humano affectui, & ſoli commodo perſonarum conſuli, dùm deſignatur ſucceſſor, vel dùm beneficium de uno in alium, jure conſanguinitatis traducitur; non verò cum collatio beneficii ad ſolos indigenas coarctatur? Si res ritè penſetur, coarctatio hæc ad ſolos indigenas, eorum ſoli commodo ſervit, & Eccleſiis nihil proficit, animarumque ſaluti nil prorsùs utilitatis impertit, cum & Eccleſiarum, & animarum ſervitio æque ſit aptus extraneus, ac indigena: ideòque textus Davidicus, *pones eos, ut rotam, qui dicunt hæreditate poſſideamus ſanctuarium Dei*, optimè reſtrictionem collationis beneficiorum ad ſolos indigenas plectit, & extraneis admittendis elegantiſſimè ſuffragatur.

33. Rem ponant extrà aleam duo eximii Pontifices, jàm à pluribus annorum centuriis literas exarantes, qui hanc quæſtionem, quàm agitamus nobiliſſimè diremerunt. Primus eſt Innocentius Papa III. qui Thomam Maurocænum Patriarcham Conſtantinopolitanum objurgans, eo quòd præbendas ſuæ Eccleſiæ non aliis, quàm Venetis largiretur; hæc ei fecit per ſuos Nuntios intimari: *ſicut noſtris auribus eſt ſuggeſtum, Conſtantinopolitanus Patriarcha, aliarum nationum clericos ſpernens, Venetos tantùm in Conſtantinopolitanis Eccleſiis ſatagit collocare, non attendens, quod in omnigente, quæ facit juſtitiam acceptus eſt Deo, nec ſanctuarium Dei convenit jure hęreditario poſſideri. Quo circà mandamus, quatenùs moneatis eundem, ut viros literatos, & alios idoneos, undecumque originem duxerint, in prædictis Eccleſiis, & maximè in majori inſtituere non poſtponat &c.* (*a*). Secundus eſt Clemens Papa VI., qui audito decreto, per Alphonſum Caſtellę Regem edito, de extraneis à beneficiis illius Regni repellendis, proptèr Epiſcopatum Caurienſem extraneo cuidam collatum, zelo Apoſtolico inflammatus, haſce ad eum literas dedit; *Miramur quomodò ſic tuam per aliquos circumveniri præſentiam paſſus fueris, ſicque illorum, quærentium ſanctuarium Domini hæreditario poſſidere inordinatè condeſcenderis volantati, ut ipſius Romanę Eccleſiæ matris tuæ ordinationem providam circà proviſionem ejuſdem Caurienſis Eccleſiæ, moleſtè tuleris &c. Nunquid, fili cariſſime, Apoſtoli Domini &c. quorum ſunt Epiſcopi ſucceſſores, extrà proprias nationes, & gentes, provincias alias, atque regna in ſortem prædicationis, diſponente Domino, non ſuſceperunt? Nunquid B. Jacobus, per quem Hiſpanis Evangelicæ veritatis lumen reſplenduit, & ſacri baptiſmatis innotuit Sacramentum, in Hiſpaniis ortus eſt? Quid igitùr mirum, ſi Romanus Pontifex, ad exequendum miniſterium ſervitutis injunctę, illius, cujus vices gerit in terris, & apud quem non eſt Judæi, Græcique diſtinctio, neque acceptio perſonarum, inſtructus exemplo, perſonas idoneas eligit, & quamquàm alienigenas, vacantium Eccleſiarnm regimini præficit &c* (*b*). Sed de his alibi fuſius.

(a) Cap. Ad decorem ſ. de Inſtit.

(b) Reynald. an. 1348. num. 14.

34. Videant ergò Contradictores, attendatque lector ingenuus, quod textus Davidis, imprecans mala iis, qui dicunt, *hæreditate poſſideamus ſanctuarium Dei*, non ſolos illos percellit, qui ſibi deſignant ſucceſſores, vel beneficia traducunt de conſanguineo in conſanguineum, ſivè de amico in amicum; ſed illos etiàm plectit, qui ad ſolos indigenas, vel ad certum perſonarum genus beneficiorum limitant adeptionem. Nèc novis cavillationibus hæc veritas impetatur, aſſerendo, qnod ſi ità eſt, nec etiàm gens Alemanica, neque Gallica, neque Hiſpanica, neque aliarum ſi quæ ſunt nationum populi, apud quos beneficia ſolis connationalibus conferuntur, tuti erunt apud Deum: quippè ſanctuarium Dei jure poſſident hæreditario: neque illos privilegium poterit Apoſtolicum excuſare, cum in Pontifice non ſit facultas faciendi, quod ſanctuarium Dei ab illis hæreditariè non poſſidea-

ſideatur, ſi præbendas ſolis indigenis elargiri eſt ſanctuarium Dei hæreditarie poſſidere. Non inquam, ſic impetatur veritas, quandoquidèm citò tota cadit cavilloſa hæc illatio, reſpondendo, quod ſi nationes prædictæ hoc ſibi proprio marte arrogaſſent, ut beneficia, in eorum regionibus conſtituta, non aliis quàm ſuis connationalibus conferrentur; certè non eſſent tuti apud Deum, cujus decreto, per Pſalmiſtam prolato, non debet *hæreditate poſſideri ſanctuarium Dei*. At quià id apud eos fit ex Apoſtolica conceſſione, nihil eſt, quod eos vocet in culpam. Omnia enim beneficia eccleſiaſtica Chriſtus auctoritati Papæ, in perſona Petri, ſubmiſit, cui datâ facultate ſolvendi, atque ligandi (*a*), & fratres ſuos confirmandi (*b*), ædificatâque ſuper eum Eccleſiâ (*c*), factâ demùm ei poteſtate judicandi de bonis, Eccleſiæ deſtinatis, atque de eorum fraudatione, per Ananiam, & Saphiram commiſsâ (*d*), proculdubio collatum fuit ipſi etiàm arbitrium deſignandi, & modum, & perſonas, quibus bona Eccleſiæ debeant opportunè præberi, proùt meliori ipſius Eccleſiæ regimini agnoverit expedire.

(a) *Matth. 16.19.*
(b) *Lucæ 22 32.*
(c) *Matth. 16.18.*
(d) *Actor. 5.5.*

35. Et certè ſi licitum eſt cuilibet ſimplici Ordinario jus patronatus alicui perſonæ, vel proſapiæ, ejuſque hæredibus ſuper beneficio reſervare, abſque eo, quod hi dicantur ſanctuarium Dei jure hæreditario poſſidere (*e*); cur non poterit ſummus Eccleſiæ Pontifex beneficia alicujus regionis illius ſolis incolis reſervare, abſque eo quod dicatur, ibi ſanctuarium Dei jure hæreditario poſſideri? *In beneficiis* (inquit Azorius) *dicimus rationem haberi meritorum: genus tamèn, & patria aliquandò miniſtrum Eccleſiæ utiliorem, & aptiorem efficiunt. Itèm quamvis beneficium unius gentis, ac familiæ hominibus debeatur, non indè hæreditaria ſucceſſio in beneficiis locum habet, neque enim illis confertur ratione generis, & ſanguinis, ſed quià utiliores, & magis idonei ſunt, aut ſaltèm quià digni, & idonei cum ſint, leges, & canones eos præfici Eccleſiis jubent, cæteros excludunt* (*f*), vides, quomodò cum juxtà leges eccleſiaſticas ad aliquod perſonarum genus, vel familiam reſtringitur capacitas ad aliqua beneficia, non poſſidetur ſanctuarium Dei jure hæreditario, quià auctoritas Eccleſiæ hanc maculam omninò purgat. Profectò dùm in Concilio Tridentino actum eſt, ut omnia beneficia, ſaltèm parochialia, fierent patrimonialia, & ſolis indigenis committerentur (*g*), dùm intèr Theologos Sotus (*h*), & intèr Canoniſtas Covarruujas (*i*), implorant, ut per aliquem Pontificem, vel per Concilium Generale omnia beneficia fiant proùt ſuprà patrimonialia; certè, inquam, Patrum Tridentinorum, ac præfatorum Doctorum mens fuit, ſe fundamentalitèr opinari, quod liberè Pontifex poſſit nationibus indulgere, ut beneficia ſuarum partium ſolis indigenis conferantur, abſque eo quod hi dicantur ſanctuarium Dei jure hæreditario poſſidere.

(e) *Cap. Nobis 25. cum aliis cap. de Jurepatr. Lambertin. eod. tit. Vivian. eodem tit. Barboſ. de Offic. Epiſc. alleg. 70. & Jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 12. n. 38.*
(f) *Azor. p. 2. l. 6.*
(g) *Sotus, & Covar. infr. citandi.*
(h) *Sotus de Juſt. & Jur. lib. 3. qu. 6. art. 2. f. 258.*
(i) *Covar. pract. qu. l. unic. c. 35. n. 5. §. unde.*

36. Quarè quotiès, perpenſis temporum circumſtantiis, urgentibuſque cauſis ità depoſcentibus, Pontifex cenſuit, bono Eccleſiæ ſtatui, & regimini prodeſſe, quod beneficia alicujus regionis, provinciæ, vel urbis, ſolis illarum diſtrictualibus conferantur, & ut ità ſervetur ſuam auctoritatem pontificalitèr interpoſuit; libertas Eccleſiæ non fuit læſa, ſed firmata: & præfati diſtrictuales, atque indigenę tutiſſimi ſunt apud Deum, quià ſummi Eccleſiæ Pontificis auctoritate nituntur: nec præbendas, nec ſanctuarium Dei jure poſſident hęreditario, ſed gratioſè, & ex conceſſione Eccleſiæ, talitèr ex juſtis rationibus, demandantis. Itàque ſi pręciſo privilegio Apoſtolico, ad ſolos indigenas coarctare capacitatem beneficiorum eccleſiaſticorum, eſt ſanctuarium Dei jure hæreditario poſſidere; ſanctuarium autem Dei jure hæreditario poſſidere, inconveniens eſt, piaculum eſt, quod imprecationes promeretur, in textu Pſalmi per os Davidis promulgatas; ſequitur, quod ipſorum beneficiorum largitio eſt in omnibus, & per omnia eccleſiaſticę libertati relinquenda, ut Eccleſia, illiuſque ſupremus Rector, & caput, nec non Epiſcopi, aliique omnes, jus conferendi beneficia poſſidentes, vel ad ea clericos pręſentandi, beneficia ipſa viris ſibi bene viſis, & canonicas qualitates habentibus, ſivè indigenis, ſivè extraneis, dilargiantur.

37. Undè ad iter, à quò aliquantùm deflexìmus, redeundo, certum eſſe oſtenditur, quod Concilium Conſtantinopolitanum, ſeù Quiniſextum, ſivè Trullanum, interdicens, nè in collatione beneficiorum habeatur ratio generis, ſed meriti; cùm genere patentèr repellit tàm conſanguineos, quàm indigenas: quià tàm hi, quàm illi ſub generis ſpecificatione vocantur. Non quòd indigenæ non ſint ad beneficia Eccleſiaſtica admittendi, quandò ſunt idonei; ſed quod ratio admiſſionis non debet ad ſolam conditionem indigenatus referri. Sicut etiàm conſanguinei quandoquè ad ſacerdotia promoventur, & ità S. Udalricus Epiſcopus Auguſtanus in Concilio Ingelheimenſi, cathedram, quam tenebat, Adalberoni nepoti ſuo dari ſategit (*a*). Berno Cluniacenſis, vir pietate percelebris, ad Abbatiam illius cœnobii, cui præerat, fecit Vidonem ſuum conſanguineum pervenire (*b*). S. Cyrillus in ſede Alexandrina Theophilo ejus patruo ſucceſſit (*c*). Abſalonem Roſchildenſem, conſanguineum ſuum Eſchilus Lundenſis habuit in ſuo Archiepiſcopali munere ſucceſſorem (*d*). Et nè diutiùs circà minores Sedes immoremur, in ſupremâ Romani Pontificatus dignitate, fuerunt Stephanus III. & Paulus I. Papæ, fratres germani: Benedictus VIII. & Joannes XIX. pariter fratres germani: Gregorius IX. Innocentii III. nepos: Romanus Papa, Marini ſimilitèr Papæ nepos: Alexander VI. Calixti III.: Gregorius XI. Clementis VI.: Hadrianus V. Innocentii IV.: Julius II. Sixti IV.: Pius III. Pii II.: Paulus II. Eugenii IV. nepotes: Honorius III. & Honorius IV. cognatione intèr ſe juncti fuerunt: Silverius Hormiſdæ filius fuit, ex legitimo thoro ſuſceptus: Leo X. & Clemens VII. fuere conſanguinitatis vinculis alligati; Et ità de aliis, quos reperire eſt (*e*). Ità inquam conſanguineis Eccleſia quandoquè ſummos dedit honores, non tamèn quià conſanguineis, ſed quià virtute, & meritò præſtantibus, quorum promotione utilitati Eccleſiæ conſulebatur, hos aliis præferendo; hacque ratione etiam indigenæ ſunt extraneis præferendi in aſſecutione prebendarum, quandò eos virtus, & benemerentia commendat, non verò quandò tota ratio meriti eſt naturalitatis, ſivè indigenatus conditio.

(a) *Surius die 14. Julii.*
(b) *Biblioth. Cluniac. pag. 9. 10. 269. 270.*
(c) *Socrat. l. 7. cap 6. Baron. ann. 412. n. 45.*
(d) *Saxo Grammat. lib. 14.*
(e) *Ciacon. Platin. & alii in dictis Pontif.*

38. Parùm relevante illo imbecillimo ſuppoſito, cui Contradictores innituntur, nempè quòd dùm beneficia indigenis conferuntur, non perſonarum, ſed Eccleſiarum neceſſitati, atquè utilitati conſulitur: ſicquè beneficia non hæreditario jure, ſed prò zelo eccleſiaſtico conferuntur. Nàm ſi res in ſuo verò ſenſu examinetur, invenietur Eccleſiarum neceſſitati, & utilitati, ſaltèm generalitèr loquendo, magìs conſuli, vel ſaltèm non minus conſuli promovendo Extraneos, quàm indigenas. Et licèt plurima, eaque gravia motiva concurrant, indicantia proficuum eſſe beneficia Eccleſiaſtica ſolis indigenis impertiri; totidèm tamèn, & non minoris momenti ſunt alia, quæ ſuadent, melius eſſe, quòd ipſa beneficia ſolis extraneis conferantur. Intèr quas rationes, nos mediâ viâ incedentes, in eo ſumus, erimuſque perennitèr voto, quod Eccleſiaſtica beneficia, nèc ſolis indigenis, nèc ſolis extraneis, ſint tradenda, ſed quod ità ſervanda ſit aurea mediocritas, ut non modò iſtis, verùm etiàm illis promiſcuè conferantur, prout perſonarum, Eccleſiarum, & temporum conditio depoſcit, habitâ ratione, quod indigenæ ſemper extraneis, ceteris paribus præferantur, ità tamèn ut hec cæterorum paritas, non à populo, non à privatis viris dijudicanda ſit, ſed à beneficiorum Collatoribus, & à Nominatoribus ad ea. Quâ moderatione ſervatâ, & illæſa permanent dictamina Concilii Conſtantinopolitani, de quo agimus, jubentis, nè in diſtributione beneficiorum attendatur genus, ſed merita, & mores: ſuffultaque, ac ſtans in ſuo robore, viget libertas Eccleſie, ſacras prebendas, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis dilargiendi, proùt illorum virtus, & merita, necnon ſervitium, & libertas ipſius Eccleſiæ, ſuggerunt, in caſibus practicis eſſe agendum.

CAP.

CAPUT XVI.

In quo occaſionalitèr probatur Octo *Rationibus, quod, politicè loquendo, ſatis expediens eſt, ut Eccleſia, ejuſque Miniſtri, conferentes eccleſiaſtica beneficia, vel ad ea nominantes, & preſentantes clericos idoneos, integrâ libertate potiantur ipſamet conferendi, ſivè reſpectivè ad eadem nominandi, non modo clericos indigenas, verum etiam extraneos.*

SUMMARIUM.

1 *Cum ſint multæ rationes prò, & contrà admiſſionem extraneorum, hic octo rationes politicæ allegantur, faventes ipſis extraneis.*
2 *Superiores non poſſunt totam ſuam ditionem ex ſe ipſis regere: indigent proindè adiutoribus, tàm pro actibus gratis, quàm prò odioſis.*
3 *Moyſes ob hanc neceſſitatem, rogavit Deum, ut adiutores illi præberet. Non ſemper viros ad talia idoneos habent Præſules in ſua ditione.*
4 *Media trahendi extraneos, ſunt premia: hęc autem quomodo adiutoribus prębebunt; ſi non poſſint beneficia extraneis elargiri?*
5 *Et quod dicitur de ſuperioribus, proportionalitèr locum habet etiam in inferioribus Collatoribus beneficiorum, vel ad ea nominatoribus:*
6 *Opinio Contradictorum eſt Principi damnoſa: privatque ſuperiores poteſtate prębendi viris benemerentibus pręmia.*
7 *Facultas beneficia diſpenſandi originem ſuſcipit à Pontifice, cuì tolli non poteſt libertas, dandi extraneìs beneficia, quin tollatur & aliis.*
8 *Regimina populorum melius expediuntur per extraneos, quàm per indigenas.*
9 *Vicarii Epiſcoporum debent eſſe extranei. Judices laici pluribus in locis eſſe non poſſunt indigenæ.*
10 *In rebus militaribus prodeſt uti extraneis: ſunt tamen rationes ſuadentes, bonum eſſe dare magiſtratus etiam indigenis.*
11 *In defectu idiomatis Papa diſpenſat; in Regno Neapolìs beneficiis Regii patronatus præficiuntur ſepè Clerici, linguæ Italicæ ignari.*
12 *Socialis humanitas exigit, ut quælibet Reſpublica extraneos favoribus proſequatur, & eis quoque officia committat.*
13 *Romani liberaliſſimi fuerunt, in admittendo extraneos ad Civitatem, ad honores, & ad Imperium.*
14 *Infiniti extranei Romæ ad dignitates pervenerunt. Lex Papia, eos repellens, utì vaniſſima, fuit abrogata ab Aureliano Cæſare.*
15 *Romam confluebant familiæ, ut Civitate donarentur. Sardi, & Iſtri petierunt, id aliquâ moderatione compeſci.*
16 *In cunctis orbis Regnis, & Provinciis reperiuntur extraneì, ad naturalitatem, Cathedras Magiſtrales, officia, & legationes admiſſi.*
17 *Referuntur verba Auguſtini Steuchi, de liberalitate Romæ favore extraneorum.*
18 *Eſtnè ullus magnus Principatus, in quo extranei non regnaverint? Romani Imperii, & plurium Regnorum dantur exempla.*
19 *Si expedit bono publico ſic exteros civili humanitate proſequi, ut & Regna va-*

leant adipiſci, cur regimen eccleſiaſticum eos non admittet?

20 *Martinus* v. *in dedecus Polonorum eſſe dixit edictum repellens à beneficiis extraneos.*

21 *In praxi pauca ſunt beneficia, quæ in unaquaque Diœceſi ad manus extraneorum perveniunt.*

22 *Beneficiorum, quæ ab extraneis poſſidentur, cum ijs, quæ Clerici illius Diœceſis alibi accipiunt, fit congrua compenſatio.*

23 *Non gravatur habens decem beneficia, ſi unum; & habens quinquaginta, ſi duo, ad mandatum Pontificis impertiatur.*

24 *Vi primarum precum, Imperator non gravat collatorem, habentem quatuor beneficia, ſi unum ad ſui nutum faciat impertiri.*

25 *Fit etiam compenſatio intèr beneficiarios, quia Clerici viciſſim, unus in Diœceſi alterius, beneficia ſolet adipiſci.*

26 *Utile eſt ſuperioribus poſſe beneficia viris aliundè accitis præbere, quia Rectores populorum omnibus placere non poſſunt.*

27 *Beneficia non ſunt conferenda Clericis immeritis, ſed & non ſunt impediendi cuncti Clerici, quin ea poſſint alibi adipiſci.*

28 *Eſt ergo utile ſubditis poſſe in alienis partibus beneficia conſequi, ſi forte illa conſequi diffidunt in patriâ.*

29 *Cunctæ Eccleſiæ debent civili, ac ſacrâ charitate ſibi invicem opitulari. Favet his textus Concilii Carthaginenſis* III.

30 *Nèc de ſolis ſuperfluis, ſed etiam de non ſuperfluis, Eccleſiæ debent ſibi viciſſim opitulari.*

31 *Liberum eſt cuilibet Epiſcopo proprium Clericum alieno Antiſtiti concedere, ratione mutuæ charitatis Eccleſiarum.*

32 *Quæ charitatis lex non habet locum in ſolo caſu neceſſitatis, ſed etiam extra illum, quoties opportunum ſit eâ uti.*

33 *Qui hanc legem charitatis non admittunt, excludentur viciſſim à ſubſidiis alienarum Eccleſiarum.*

34 *Si non poſſent beneficia conferri etiam extraneis, ſequeretur quod Eccleſia non haberet integrum dominium adminiſtrativum ſuorum bonorum.*

35 *Bona Eccleſiæ adminiſtrabant olim Epiſcopi per Presbyteros, Diaconos, vel Archidiaconos, & Oeconomos, juxtà Concilium Gangrenſe, & Chalcedonenſe.*

36 *Ex Conciliis Toletano* III., *&* IV. *Aurelianenſi* I., *& Cabilonenſi, dominium adminiſtrativum bonorum Eccleſiæ pertinet ad Epiſcopum.*

37 *Præter dominium particulare adminiſtrativum bonorum Eccleſiæ, ſpectans ad Epiſcopos, adeſt eorum dominium generale, & ſupremum in Pontifice.*

38 *A' Papa omnia orbis beneficia ordinari poſſunt, & cur?*

39 *Poteſtas diſponendi de beneficiis, eſt vel apud Epiſcopos, vel apud Papam. Quid de jure patronatus, de jure primarum precum &c.*

40 *Dominium adminiſtrativum, reſidens in collatoribus beneficiorum, vel ad ea nominatoribus, exigit, ut ipſa valeant cunctis concedi.*

41 *Sicut Patrono liberum eſt præſentare ad beneficia virum extraneum, ità & multo magis, id facere poteſt Collator.*

42 *Subtractio libertatis Eccleſiæ, nè beneficia conferre poſſit extraneis, eam quoquè demit laicis, beneficiorum patronis.*

43 *Roma eſt patria omnium communis, & Romana Eccleſia eſt mater omnium fidelium, atque Eccleſiarum.*

44 *Sicut extraneis ad beneficia in Romana Eccleſia patet aditus; ità & Clerici Romanæ Eccleſiæ ad beneficia debent alibi admitti.*

45 *Politicè non expedit, viros extraneos à beneficis, & dignitatibus Romanæ Eccleſiæ repelli, qui uſque ad Papatum pervenire ibi poſſunt.*

46 *Hæc ratio, tametſi in recto tangat ſolam Romanam Eccleſiam; in obliquo tamèn concernit etiam cæteras, quarum Romana eſt exemplar.*

I DI-

1. DIximvs in fine Capituli præcedentis, multas eſſe rationes, ſuadentes, magis expedire, quod beneficia eccleſiaſtica ſolis indigenis conferantur, totidemque vice-verſa inveniri, nec minoris momenti, quæ ſuadent, melius eſſe, quod ipſa beneficia ſolis extraneis diſpenſentur: inter quas rationum extramitates nos amplectimur alias, mediâ viâ incedentes, quæ ſuggerunt, bonum eſſe, ut beneficia promiſcuè diſtribuantur tàm indigenis, quàm etiam extraneis, prout Collatorum, vel Præſentatorum prudentia, juxta varias locorum, perſonarum, ac temporum circumſtantias iudicaverit expedire. Et quià prudentia in agendis optimum operandi ordinem præbet, in caſibus practicis obſervandum, qui alio nomine in rebus publicis, & regiminibus objectivè politia dici poteſt, & in rebus eccleſiaſticis, *politia eccleſiaſtica* nuncupatur, utile hìc eſſe cenſemus intueri, an politicè loquendo expediat, Eccleſiam integrâ libertate potiri ſacras præbendas, non modo clericis indigenis, verum etiam extraneis diſpenſandi. Expedireque ſine ambiguitate affirmamus, proptèr multas rationes, quarum octo hìc ſucceſſivè ſubnectimus.

2. Itaque *Prima ratio* deſumitur ex eo, quod politicè loquendo intereſt Papæ, intereſt Epiſcoporum, intereſt omnium, ſivè eccleſiaſticorum, ſivè laicorum, ad quos ſpectat præbendas eccleſiaſticas, atque ſacra beneficia conferre, ſivè ad illa nominare, eorum inquam intereſt ipſa poſſe, prò ſuo libito, & facultate, tàm clericis extraneis, quàm indigenis elargiri. Nàm ſaltèm quantùm ſpectat ad altiores Eccleſiæ miniſtros, quales ſunt Papa, Præſules, & Epiſcopi, aliique in beneficiorum collatione, ſivè ad illa nominatione, præclariores; certum eſt, quòd neque Papæ conceſſum eſt totam Eccleſiam, ſuæ curæ cœlitus commiſſam, ex ſe ipſo immediatè regere, neque Epiſcopo totam ſuam diœceſim ex ſe ipſo immediatè gubernare. Sicut neque Imperatori, neque Regi datum eſt totum ſuum Imperium, aut Regnum, cui præeſt, ex ſe ipſo immediatè dirigere; ſed omnes indigent adjutoribus, quorum ope valeant ditionem ſibi ſubditam moderari, & qui cum illo, tamquam membra capiti adjecta, vel tamquàm unus homo, ex multis conſtans hominibus, *fiant in unum collati, quaſi homo unus, qui multos pedes habeat, multas manus, multoſque ſenſus*, ut non minùs politicè, quàm moralitèr, declamavit Sanctus Chryſoſtomus (*a*). Et quatenùs etiàm per quandam hypotheſim aliqui, vel aliquando Magnates, omnia poſſent ex ſe ipſis obire, tamen prudentialitèr, & politicè, non illud facere debent: memores communis odii, quod in ſe concitavit Timeſius, vir alioquin politicus apud Plutarchum; *quià omnia per ſe ipſum agere voluit* (*b*). Hoc etenim naturalitèr evenire ſolet, ut hominum regimen ſinè odioſitate, vel non, vel vix compleri poſſit, ideòque præſtat, ut Superior adjutores habeat, qui & in actibus populo gratis ei præſtò ſint; & in odioſis ſucceſſibus, vel totum odium in ſe ſuſcipiant, vel illud ſaltem cùm Superiore dimidient.

(a) *S. Joan. Chriſoſt. hom. de ferend. repre-henſ.*

(b) *Plutarc. in pre-cept. polit.*

3. Hanc neceſſitatem agnovit Moyſes, vir in omnibus magnus, & in politicis nulli ſecundus, quandò, Antiſtitis ſimùl, & Principis officio, apud Hebræos perfungens, itàeſt Dominum allocutus, *Non poſſum ſolus ſuſtinere omnem hunc populum, quià gravis eſt mihi. Sin alitèr tibi videtur, obſecro ut interficias mè, & inveniam gratiam in oculis tuis, ne tantis afficiar malis. Et dixit Dominus ad Moyſen: congrega mihi ſeptuaginta viros de ſenibus Iſrael, quos tu noſti, quod Senes populi ſunt, & Magiſtri, & duces eos ad Oſtium tabernaculi fœderis, facieſque ibi ſtare tecum, ut deſcendam, & loquar tibi, & auferam de ſpiritu tuo, tradamque eis, ut ſuſtentent tecum onus populi, & non tu ſolus graveris* (*c*). Igitùr adiutoribus indigent rectores populorum, ut munere ſuo ritè poſſint perfungi, & ut politici regiminis officia congruè valeant adimplere: nec adiutoribus qualibuſcumque, ſed adiutoribus piis, doctis, fidelibus, ad munia ſibi demandata ſatis idoneis, & prò modo humanæ conditionis eximiis: quippè *adornamentum palatii pertinet aptas dignitatibus perſonas eligere, quià de claritate ſervientium creſcit fama Dominorum*, inquit aureus Caſſiodorus (*d*). Viros autèm hujuſmodi officiis, dignitatibus,

(c) *Numer.* 11. 14.

(d) *Caſſiod. l.* 4. *epl.* 3.

bus, negotiis probè agendis idoneos, non ſemper habent Præſules, & Epiſcopi in ſua propriâ, & immediatâ ditione, vel ſi habent intrà ſuas ditiones, quandoque extrà eas meliores reperiunt, qui prò circumſtantiis loci, temporis, & officii ſunt magìs idonei: oportet ergò ut illos hìnc indè conquirant, & inventos mediis congruis ad ſe trahant.

4. Medium autem præcipuum, quo alliciuntur homines ad officia apud Papam, & Antiſtes exercenda, ſivè ad aſſidua, & fidelia illis miniſteria exhibenda; eſt præmium, ſine quo, inquit Cicero, *nec domus, nec reſpublica ratione quadam, & diſciplinâ deſignata videtur, ſi in eâ nec rectè factis præmia extent ulla, nec ſupplicia peccatis* (a). Et generaliter obſervatum eſt apud Livium, non niſi eo *impendi laborem, ac periculum, undè honos, atque emolumentum ſperetur* (b). Præmia autem quomodò adjutoribus poterit Pontifex, poterit Epiſcopus, quomodò poterunt apud ſe officia exercentibus impertiri; ſi libertate careant beneficia clericis extraneis elargiendi? De prēmio benemeritis conferendo, loquens Seneca, ait, *meliùs beneficiis Imperium cuſtoditur, quàm armis* (c): Quo loco licet verbum *beneficiis* prò actibus beneficentiæ, non prò præbendis eccleſiaſticis intelligat Philoſophus ille moralis; tamèn eadem ratio eſt prò illis, ac prò iſtis. Verùm ſi nec Papa, nec Præſules, & Epiſcopi libertate potiuntur beneficia extraneis concedendi, ægrè poterunt Imperium proprium cuſtodire, quià difficultèr poterunt condigna præmia viris benemerentibus impertiri. Si beneficia eccleſiaſtica clericis, ſi commendas militares, quæ & ipſæ præbendæ eccleſiaſticæ ſunt (d), bellatoribus extraneis non valent Papa, Imperator, Reges, Epiſcopi, qua collatione, qua nominatione largiri; undè nàm præmia ſuſcipient, quæ reſpectivè rependant, *bellorum ſociis, periculorum conſortibus, & de ſe in togâ benemerentibus* (e)? Hoc medio ſublato non niſi ad ęrarium recurri poteſt: At ſufficietnè tantis expenſis ærarium Pontificium, Imperiale, Regale, Epiſcopale? Profectò non: niſi quod in mercede ęxtraneis eroganda exhauritur; per ſcelera ſuppleatur, quemadmodùm Cæſar, ut præmia militibus, ad ſua ſigna vocatis, largiretur; æs non habens, *ſana, Templaque Deûm donis referta expilavit, urbes diripuit, ſæpiùs ob prædam, quam ob delictum* (f).

5. Et quod dicitur de Summo Pontifice, Imperatore, Regibus, & Epiſcopis, Collatoribus beneficiorum, vel reſpectivè nominatotibus ad illa; proportionalitèr etiàm verificatur de Abbatibus, Archidiaconis, & aliis clericis, ac laicis inferioribus, quibus competit beneficia pleno, vel delegato jure conferre, aut ad ea reſpectivè, patronatus titulo, nominare: quippè hi, ſivè habeant territorium regendum, ſivè ſolam propriam familiam moderandam (quatenùs quælibet familia eſt parva reſpublica, ſivè regnum: & quodlibet regnum, vel reſpublica, eſt magna familia) eodem modò, ſub congruâ ſemper proportione, indigent libertate concedendi, pro eorum arbitrio, beneficia, ad ſe ſpectantia, non ſecùs ac illâ indigeant Papa, Imperator, Reges, & Epiſcopi. Quâ igitùr ratione horum, & ſub congrua proportione, omnium, ad quos ſpectat beneficia conferre, vel ad illa nominare, intereſt poſſe extraneos ad ſe trahere, ut ab illis opitulationem, & miniſterium habeant opportunum; eâdem ratione illorum intereſt, poſſe beneficia non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri: reri etenim quiſque poteſt, non illi defuturos fidos miniſtros, & opportunos adjutores, donèc non defuerit libertas, eos hìnc indè, per loca extranea conquirendi, & conquiſitos pro gradu benemerentiæ, præbendis, & retributionibus congruis munerandi: ſub quâ ſpe accerſiti, *nihil non aggreſſuri ſunt homines*, inquit Livius, *ſi magna conantibus, magna præmia proponantur* (g).

6. Hinc opinio Contradictorum, quæ in eo incumbit, ut clericos extraneos à beneficiorum conſecutione repellat, eſt *novandis, quàm gerendis rebus aptior*, ut inquiebat Curtius (h). *Suadetque bona Principi, ſed non benè*, quià ei tollit medium magis opportunum, ad præmia ſibi miniſtrantibus conferenda, & ad honores,

(a) *Cicer. de Nat. Deor. lib 5.*
(b) *Liv. dec. 1. l. 4.*
(c) *Senec. de Brevit. Vitæ.*
(d) *Garcia de Benef. p. 1. c. 4. n. 1. Barboſ. Jur. Eccl. Univ. lib. 3. cap. 7. num. 3.*
(e) *Plin. in Panegir.*
(f) *Sveton. in Cæſar. cap. 54.*
(g) *Liv. dec. 1. l. 4.*
(h) *Quint. Curt. l. 4.*

ges, atque utilitates viris de ſe benemerentibus impertiendas: Si quis autem, inquit Demoſtenes (a), *honores, & præmia benemeritorum tollat, ipſe nihil boni facit*: ſed potiùs proprium Principem prodit, & rempublicam in diſcrimen adducit: tùm & hanc bonorum hominum adjutorio privat, & bonos homines ſpe mercedis, quàm promervere, defraudat, atque ità non publicum bonum promovet, ſed invertit. Nec dicatur, quod conatus Contradictorum eo tantùm tendit, ut Papæ adimat libertatem, de qua eſt ſermo, non verò Imperatori, Regibus, & Epiſcopis, aliiſque beneficiorum collatoribus, vel ad ea reſpectivè nominatoribus; quippè eſt adeò connexa horum omnium cauſa, ut non poſſit præfata libertas detrahi Papæ, quin detrahatur etiàm Imperatori, Regibus, & Epiſcopis, aliiſque collatoribus, & nominatoribus præmemoratis, nec viceverſa.

(a) *Demoſt. in orat. ad leptin.*

7. Et ratio eſt, quià tota facultas beneficia conferendi, vel ad ea nominandi, ſuam originem ſuſcipit à Pontifice, ab eoque, tamquàm à ſuo fonte ſcaturit (b), ſive immediatè per privilegia particularia clericis, aùt laicis ad conferendum, vel nominandum collata: ſive mediatè, per juris diſpoſitionem, eandem facultatem clericis, aùt laicis impertientem; taliter tamèn, ut hæc quoquè diſpoſitio à Pontifice, tamquàm à radice proſiliat: quippè Jus Canonicum non eſt Jus, niſi in quantùm à Pontifice ſortitur auctoritatem publicam faciendæ legis. Quarè ſentiunt canoniſtę, quod Epiſcopi, & alii beneficiorum collatores, in hoc ſint veluti vices tenentes Pontificis (c): Et quod Principes quoque, beneficia diſpenſantes, nil aliud ſint niſi organum Papæ, explicativum voluntatis illius (d), quod & reſpectivè locum habet etiàm in beneficiorum patronis. Non poteſt autem eſſe major libertas in clerico, vel laico, mediatè, vel immediatè per Pontificem ſtipato poteſtate beneficia conferendi, vel ad ea nominandi, quàm ſit in ipſo Pontifice; & ità non poteſt huic detrahi libertas, beneficia extraneis conferendi, quìn abſcindatur & illis. Stat igitùr noſtra ſententia: & corruit opinio Contradictorum: probatoque per nos, quod per excluſionem extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis detrahitur Collatoribus, & Nominatoribus ad ea, libertas accerſendi ſibi viros fidos, & idoneos, quorum miniſterio in ſuis opportunitatibus utantur, quodque hoc reſultat in maximum illorum damnum, & incommodum; jàm ſatis probatum remanet, quod politicè expedit, liberum, & licitum eſſe Eccleſię, illiuſque miniſtris, quicumque illi ſint, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus, ut eccleſiaſtica beneficia poſſint, non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

(b) *Gonzal. ad regul. 8. Cancel. §. 1. proem. n. 3. 4. 6. 9. &c.*

(c) *Gonzal. loc. cit. cum aliis ab eo alleg.*

(d) *Cardin. de Luca de Benef. diſc. 9. n. 15.*

8. *Secunda Ratio* deſumitur ex utilitate, quam experiuntur Pontifex, Imperator, Reges, & Epiſcopi &c. ex miniſterio ſibi per extraneos attributo: eſtque conſentanea rationi mox allegatæ. Certum eſt etenim, quod nonnunquam eiſdem fideliùs, & majori aſſiduitate deſervitur per extraneos, quàm per indigenas, & regimen Eccleſiæ, Imperii, Regni, Diœceſis &c. meliùs per eos, qui aliundè nati ſunt, expeditur, quàm per nativos. Non quod etiàm concivium miniſterium non ſit utile, ſed quod ut plurimùm utilius eſt exhibitum ab extraneis. Et primò, quantùm ad honorificentiam ſuperioris ſuſtinendam, non ambigimus prodeſſe famulatum viri extranei, tamquàm qui non eſt cum ſubditis implicatus, nec quid commune habet cum populo, ut plurimum ſuperioribus, quibus parere debet, infenſo: *omni enim populo ineſt malignum quiddam, & querulum in imperantes*, ait Plutarchus (e). Et quotidiè oculis intuemur, apud extraneos, vel ab extraneis, ſummoperè honorificari eum, qui apud populum nativum deſpectui, & probro eſt. Nec proficit exigere à Superiore, ut talitèr ſuum regimen inſtituat; quod cunctis univerſalitèr placeat: Nàm, vel non datur hęc ars, vel certè non datur Artifex, & ſi fortè res theoricè voto reſpondet; profectò practicè non arridet: pluribus namque placere difficile; omnibus impoſſibile: *& quamvis id agas, ut nè quis meritò te oderit; erunt tamèn ſemper, qui oderint*, inquit Seneca (f). Cum honor ergò, & majeſtas Superioris magis apud extraneos, quàm apùd indigenas pre-

(e) *Plutar. in Polit. Lipſ. in polit. l. 4. c. 11.*

(f) *Senec. de provid.*

pretium habeat, utiliùs eſt ſuperiori extraneos, quàm indigenas in miniſterium habere, niſi in caſibus, & circumſtantiis particularibus, aliæ rationes concurrant, oppoſitum ſuggerentes.

9. Quoàd Magiſtratus, tàm eccleſiaſticos, quàm ſæculares idèm judicium eſt; nàm pluriès ſacræ leges decreverunt, Vicarios Generales Epiſcoporum debere eſſe extraneos (*a*), quia alitèr proptèr conſanguinitates, & affinitates, familiaritates, & aliàs adnexiones, poſſunt facillimè, vel à juſtitiæ tramite declinare, vel ſe reddere partibus in juſtitiæ adminiſtratione ſuſpectos (*b*). De aliis officiis, & Magiſtratibus laicis, audiendus eſt Gomez ad regulas Cancellariæ, ità egregiè proloquens. *Judex ejuſdem nationis, cujus eſt Actor, à reo convento recuſari poteſt, ut in cap. accedens el. 2. ibi de terra uxoris ſuæ oriundus: Ut lite non conteſt. quià eadem natio inducit ſuſpicionem, ut dicit Abbas in cap. poſtremò col. fin. de appel. Hinc voluit Franc. Patritius lib. 3. de inſtit. reipublicæ tit. 2. Magiſtratus populis peregrinos, & non cives dari debere, quià non ſolent peregrini in adminiſtrandâ juſtitiâ eſſe clementes, ſicut cives, qui ſi non facilè indulgent, concivibus, odia, & capitales inimicitiæ oriuntur, quæ plerumque maxima ſcandala in republicâ pariunt. Quamobrem præclarè actum arbitror apud Hiſpanos Regni Caſtellæ, qui ad regendas provincias lege antiquâ mittunt alienigenas, ſivè alteriùs civitatis cives, quod idem apud Francos fieri debere, Philippus Pulcher, ac Carolus V. Francorum Reges, ſtatuerunt, ut latiùs proſequitur egregius moder. Gulielm. Benedicti in repet. cap. Raynutius in verb. uxorem nomine Adelaſiam nu. 1050. cum ſequ. de Teſt. quod inſtitutum plerique Italiæ populi etiàm hodiè ſervant, aliundè Magiſtratus perquirentes: pro quibus facit l. fin. C. de ſacr. & lib. 3. C. de diverſ. Offic. & appar. Judic. libr. 12. quas quidem ſanctiſſimas obſervationes ſi Regna Valentiæ obſervare curaſſent, non tantis inteſtinis civium diſcordiis, & craſſandi licentiâ reſpublica abundaret. Nàm cum intèr concives ejuſdem linguæ ſit à natura data quædam morum ſimilitudo, facilè unus alteri indulget, & in malefactis connivet, cum ſperet eaſdem ſibi vices reddi. Et ità Valentiæ juſtitia ad complacentiam miniſtratur. Bona eſt igitùr hoc caſu exterorum Judicum promotio, qui non dulci amore patriæ, non ſpè, ut ſibi paria reddantur, ſed ex debitâ juris ſeveritate juſtitiam proſequuntur* (*c*).

(a) *S. Congr. in Tragur. 3. Sept. 1601. & in Meſſinen. 23. Julii 1603.*
(b) *S. Congr. in Senogal. 10. Febr. 1698. in Sutrin. 16. Novem. 1640. Hieron. Nicol. Floſc. V. Vicarius n. 30*
(c) *Gomez ad regul. Canc. regul. de idiom. quæſt. 1.*

10. In militaribus quoquè rebus, uti bellatoribus extraneis, multùm proficit cauſæ publicæ, de quâ Tacitus, *nil validum in exercitibus, niſi quod extraneum* (*d*), & ſæpè viſum eſt, magnos Duces, tunc magis, quando externis, vel extraneorum militum phalangibus conſtipati ſunt, prævaluiſſe ad victoriam, quod innuit Virgilius, dùm cecinit, *claſſem conſcendit juſſis gens Lydia Divûm, externo comiſſa duci* (*e*), & Ovidius, *auget uterque ſuas externo robore vires* (*f*). Scimus tamen non deeſſe rationes, quibus ſuadetur, etiàm indigenas optimè regere Magiſtratus, tùm judiciales, tùm militares; quas legere eſt apùd Caſſaneum in cathal. gloriæ mundi (*g*), ſed cernimus in praxi, penè à cunctis principibus ſervari, ut in Judices non præficiant eos, qui in eodem loco nati ſunt, & in rebus militaribus libentèr utantur tàm Ducibus, quàm militibus extraneis, proùt opportunitas, & rerum contingentia ſuggerit eſſe utiliùs. Si autèm in judicialibus, tàm eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus; ſi in rebus militaribus, præfecturæ dari ſolent extraneis, vel libentiùs, vel ſaltèm æque libentèr, ac indigenis, eccur etiàm beneficia eccleſiaſtica non porrigenda ſunt promiſcuè, tàm clericis extraneis, quàm indigenis, proùt rerum contingentia largitori ſuggerit expedire? Non loquimur, quod beneficia curâ animarum prædita, debeant talibus extraneis conferri, qui linguam populi ignorent, à ſe regendi; alibi enim fuſiùs oſtendemus, & nunc aſſerimus, hęc non niſi viris, idiomatis populi, per eos gubernandi, peritis, eſſe tradenda, ut ovile ſibi commiſſum congruè valeant in viâ Domini dirigere, & bonis inſtructionibus imbuere, Sacramenta illis miniſtrare, prædicare, & alia facere, quæ ad animarum rectorem pertinet deligentèr obire.

(d) *Tacit ap. Lipſium de Magnit. Roman. l. 1 cap. 7.*
(e) *Virgil. Ened. l. 10 f. 360. n. 28.*
(f) *Ovid. 14. Metamorphoſ. 91.*
(g) *Barthol. Caſſan. part. 11. conſid. 22.*

11. Quam-

11. Quamquàm & ſupèr hoc, juſtis intervenientibus cauſis, per ſummum Pontificem diſpenſetur (*a*): ponitque Rebuffus formulam, quæ ſolet in hujuſmodi diſpenſationibus adhiberi (*b*): Et in Regno Neapolitano is defectus idiomatis, ſaltèm vernaculi, non attenditur in Epiſcopatibus, & aliis beneficiis patronatus Regii: talitèr ut etiàm reluctantes Regnicolæ vix tandèm hoc potuerint obtinere, *ut Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, Abbatiæ, Prioratus, Canonicatus, præbendæ, & cętera beneficia, quęcumque, ſpectantes, & ſpectantia ad collationem, ſeù nominationem, & præſentationem Regiæ Majeſtatis, conferantur prò medietate Regnicolis, prò alia ad beneplacitum, & cum vacaverint, alternatim provideantur, prout ſervatur in Regno Siciliæ ultrà Pharum* (*c*). Quæ certè nec Papa, nec Rex facere poſſent, ſi juri divino, & naturali obſiſteret extraneorum promotio ad Eccleſiaſtica beneficia, prout pretendunt Contradictores. Sed quià utrique cognoſcunt, bono Eccleſiæ, & reſpectivè Regni regimini expedire, ut aliquando beneficia poſſint extraneis diſpenſari; id ad effectum, prò eorum prudentiâ, & rationabilitate, perducunt. Itaque ex hac ratione duo emergunt, primò, quod ſicut alia munia, ſivè Eccleſiaſtica, ſivè ſæcularia, poſſunt per eorum diſpenſatores extraneis quoque diſtribui; ità etiàm politicè expedit, ut & beneficia Eccleſiaſtica eiſdem concedi valeant. Secundò, quod ſicut in aliis officiis, tùm Eccleſiaſticis, tùm Sæcularibus, proficit ſuperioribus poſſe miniſtrantes ſibi extraneos adhibere, quos fideliores, aptiores, & magis opportunos eſſe cognoſcunt; ità etiàm politicè illis proficit poſſe extraneos beneficiis ſacris præficere, vel reſpectivè ad ea præſentare: & quià quod de Papa, Imperatore, Regibus, & Epiſcopis, ac generalitèr de omnibus ſuperioribus dicitur, ſervatâ proportione, etiàm de aliis inferioribus verificatur, quorum eſt beneficia conferre, vel ad illa præſentare; ſequitur quod ſub hac politica ratione expedit, ut liberum, & licitum ſit Eccleſiæ, illiuſque Miniſtris, poſſe, beneficia non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneiſelargiri.

12. *Tertia Ratio* deſumitur ex ſociali humanitate, quà juſtum eſt unamquamque Rempublicam viros extraneos favoribus proſequi, & advenas ad ſe accedentes, vel alitèr benemerentes, complecti. De eâ Caſſiodorus ſic loquitur, *pietate plenum eſt peregrinam gentem publicis beneficiis obligare, & non tantùm compatriotas ad ſubſtantiæ lucra admittere, quantùm ipſos quoquè advenas invitare* (*d*). *Athenienſes*, quibus prò lege fuit peregrinis hominibus jura civitatis negare (*e*), attamèn eos, qui vel exilio à propriâ patriâ recedebant, vel Athenas exercendæ ſuæ artis gratiâ commigrabant, in civitatem recipiendos eſſe, Solon eorum legislator ſancivit (*f*): & cum civibus virtute præſtantibus non carerent, exterorum tamen etiàm uſum, dum id ſibi proficeret, admittebant. Hinc aliquandò Apollodorum Cizicenum (*g*), aliquandò Heraclidem Clazomenium (*h*), aliquandò alios extraneos Imperatores ſuis exercitibus preſecerunt. Ipſi Philippum Macedonem (*i*), & Cotyn Regem (*l*), & Erichthæum Ægyptium civitate donarunt (*m*), & Diepten quoque civem ſimùl, ac Regem ſuum fecerunt (*n*), omnes extraneos. Cumque mutatâ formâ regiminis, extraneos à ſe repellere condixiſſent, de illis, æquè, ac de Lacedemoniis, Claudius Cæſar ſcitiſſimè pronuntiavit, nihil magis utrorumque reipublicæ exitiale fuiſſe, quàm quod in ſocietatem civitatis recipere detractaſſent, quos in prælio fractos, armis victricibus ſubegiſſent (*o*). *Cretenſes* quoquè benignè peregrinos proſequebantur hoſpitio, & ad magiſtratus etiàm gerendos, vel accedentes admittebant, vel alibi commorantes acciebant (*p*). Ità & ab aliis populis factitatum eſſe legitur in hiſtoriis, quarum congerie nè lectorem oneremus, prò multis valeant, quæ de Romanorum diſciplinâ apud Hiſtoricos recenſentur.

13. *Romani* in admittendis extraneis liberaliſſimi fuerunt, & celebriores, majoriſque nominis viros, qui in eorum republicâ floruerunt, nemo neſcit ut plurimum aliundè ortum traxiſſe. Marcus Portius Cato fuit genere Tuſculanus (*q*): Vi-

(a) *Ludov. Gomez ad Reg. Cancel. de Idiomat. quæſt. 7.*
(b) *Rebuff. ad Reg. Cancellar. gloſ. 2. n. 14. & 15.*
(c) *Scipio. Rovit. in Pragmat. Regni de offic. proviſ. pragmat. 1. f. 277.*
(d) *Caſſiod. l. 5. ep 9.*
(e) *Alex. de Alexan. genial l. 4. c. 10.*
(f) *Plutarch. in Solone.*
(g) *Ælian. l. 14. var. hiſt*
(h) *Ælian. loc. cit.*
(i) *Plutar. in Philip. Maced.*
(l) *Valer. Max. lib. 3 cap. 7.*
(m) *Diodor. Sicul. l. 1. cap. 2.*
(n) *Diodor. loc. cit.*
(o) *Theatr. Vit. hum. antiq. edit. vol. 28. l. 2. f. 4243.*
(p) *Heracl. de politiis ap. Theatr. Vit. human. loc. cit. vol. 1. lib. 1 f. 47.*
(q) *Plin. 2. de Vir Illuſt. in Por. Caton:*

Viriatus ex Luſitaniâ prodivit (*a*): Cajum Marium (*b*), & Marcum Tullium Ciceronem, Arpinates progenitores Urbi dederunt (*c*); Sexti Roſcii Ameria, Sertorii Nurſia patria fuit: Seneca in Hiſpania; Virgilius Mantuæ; Catullus Veronæ: Titus Livius Patavii: Ovidius apud Sulmonam ortum habuerunt, & ſic de aliis, quos longum eſſet referre. Sanè Cajo Ælio, & Cajo Fabricio extraneis, nonnè Romani ſtatuam publicam erexerunt (*d*)? Conſulatum, qui *faſtigium quoddam honorum, & omnium propè actionum in Republicâ conſummatio* à Plutarcho vocatus eſt (*e*); nonnè infinitis extraneis contulerunt? Triumphum M. Perpennæ Græco, qui Ariſtonicum Gallorum Regem ſubegit (*f*); L. Cornelio Balbo Gaditano, qui Garamantes vicit (*g*); Ventidio Baſſo Piceno, qui Parthos prælio ſuperavit (*h*), & aliis, qui alios populos domuerunt, Romani liberaliſſimè conceſſerunt. Quid plura! Ubi nam majori numero ad ſupremam reipublicæ dignitatem admiſſi ſunt extranei, quàm Romæ? De Imperio loquimur, quod Veſpaſianus è Reatinis partibus eſt aſſecutus (*i*): Nerva Coccejus Narnienſis (*l*); Ulpius Trajanus Hiſpanus (*m*); Severus, & Albinus Afri (*n*): Didius Julianus Mediolanenſis (*o*); Antoninus Caracalla Lugdunenſis (*p*); Carus, & Numerianus Narbonenſes (*q*); Philippus Boſtrenſis (*r*); Claudius, & Quintillius ex Illyrico (*s*): Commodus ex Lanuvio (*t*): Alexander ex Syriâ (*u*): Conſtantius Clorus ex Dardaniâ (*x*): Heliogabalus ex Aſſyriâ (*y*); Magnentius ex Galliâ (*z*); Maximinus ex Gothiâ (*aa*): Emilianus ex Mauritaniâ (*bb*); Gratianus ex Syrmio (*cc*); Valentinianus ex Cibalâ (*dd*); Jovvianus ex Pannoniâ (*ee*); & alii aliundè nati, quos Romanorum Urbs, & Senatus, vel elegit, vel reſpectivè alitèr electos recognovit, & approbavit, ac tamquam Principes honoravit.

14. Omittimus infinitos alios ad Dictaturam, Imperium, Conſulatum, Proconſulatum, Tribunatum, Præfecturam, Quæſtoratum, Ædilitatem, Cenſoratum, Decemviratum, Auguratum, &c. quæ dignitates Romanæ Reipublicæ erant (*ff*), admiſſos, quantumcùmque hac illac, extrà Urbem exortos. Omittimus permultos, qui quandòque fuerunt Senatorum albo conſcripti, tametsì Romam nunquàm vidiſſent (*gg*). Omittimus Perpennam præmemoratam Conſulatus honore decoratum, priùſquam civis Romanus effectus eſſet (*hh*): Nec quidquam profuiſſe legem Papiam de extraneis tepellendis, quippè illam Aurelianus Cæſar, uti vaniſſimam abrogavit (*ii*): *Anco regnante*, inquit Livius, *Lucumo Demarati Corinthii filius, ob ſeditiones domo profugi, vir impiger, ac divitiis potens, Romam commigravit, cupidine maximè, ac ſpe magni honoris, &c. Romam Lucumo petiit, ubi omnis repentina, atque ex virtute nobilitas ſit regnaſſe ibi Tatium Sabinum; accerſitum in Regnum Numam à Curibus, & Ancum Sabinâ Matre ortum, nobilemque una imagine Numæ eſſe* (*ll*): Et infrà deſcribens diligentiam Tarquinii prò Regno obtinendo, ſic illum proloquentem inducit, *ſe non rem novam petere, quippè qui non primus, quod quiſquam indignari, mirarivè poſſet, ſed tertius Romæ peregrinus Regnum affectet: Et Tatium non ex peregrino ſolùm, ſed etiàm ex hoſte Regem factum; & Numam ignarum Urbis, non petentem, in Regnum ultrò accitum &c.* tùm ſubdit: *Hæc eum, haud falſa memorantem, ingenti conſenſu Populus Romanus regnare juſſit* (*mm*): Undè vides Romanam Rempublicam, uſque à ſuis initiis, & ſucceſſivè id in more habuiſſe; ut lubens extraneos amplecteretur, & ad ſuos Magiſtratus admitteret, etiàm ad Regnum, & etiàm ad Imperium, de quo Dio in Nervâ, *Trajanus, quamquam Nervæ propinqui non deerant, Cæſar, ac poſteà Imperator factus eſt. Nec enim ille conjunctionem ſanguinis antepoſuit publicæ utilitati, neque rurſum eum deterruit, quod Trajanus homo Hiſpanus, nec Italus erat, nec Italicus, quodquè ante eum nemo alteriùs nationis Imperium Romanorum obtinuerat. Cenſebat enim virtutem cujuſque, non patriam exiſtimari, & ponderari oportere* (*nn*).

15. Porrò Romani eò uſque in admittendis extraneis proceſſere, ut ad Urbem familiæ integræ, Oppida, & Civitates, patriâ deſolatâ, tranſirent, quâ de re-

do-

(a) *Idem in Viriato.*
(b) *Idem in C. Mario.*
(c) *Cicer. pro leg. Agrar.*
(d) *Plin. l. 34. c. 6.*
(e) *Plutar. ap. Foreſt. 10. 2. l. 15. § 8.*
(f) *Val. Maxim. ap. Theatr. vit. hum. vol. l. 4. f. 753.*
(g) *Plin. l. 5. c. 5. & l. 7. cap. 43.*
(h) *Cælius l. 12. c. 8.*
(i) *Sveton. in Veſpaſ.*
(l) *Onuphr. Panvin. Rom. Princ. in Nerva.*
(m) *Dio in Nerva.*
(n) *Jo: Bapt. Egnat. in Septim. Sever.*
(o) *Egnat. Rom. Princ. l. 1. in Did. Julian.*
(p) *Onuphr. Panvin. Rom. Princ. in Caracal.*
(q) *Egnat. & Foreſt. in Caro.*
(r) *Panv. in Philip. l. 1. cap. 40.*
(s) *Idem in Claud. & Quintil.*
(t) *Idem in Commodo l. 1. n. 19.*
(u) *Idem in Alexan. l. 1. num. 20.*
(x) *Panv. Rom. Princ. l. 1. nu. 72. in Conſtant. Cloro.*
(y) *Egnat. in Heliogabal.*
(z) *Panvin. in Magnentio.*
(aa) *Jornandes in Gothicis c. 15. Marquard. Treberius in not. ad Petr. de Andlo de Imperio ad l. 3. c. 3 f. 168.*
(bb) *Jo: Bapt. Egnat. in Emiliano.*
(cc) *Panv. Rom. Princ. n. 85. l. 1.*
(dd) *Idem loc. citat. num. 82.*
(ee) *Egnat. in Jovviano.*
(ff) *Alexand. à Turre de Fulg. radio lib. 4. rad. 18.*
(gg) *Theatr. Vit. hum. antiq. edit. vol. 28 l. 2. f. 3343. § Claudius.*
(hh) *Valer. Max. l. 3 c. 4. Alex genial. lib. 4. cap. 22.*
(ii) *Vopiſc. in Aurelian.*
(ll) *Tit. Liv. l. 1. f. 8.*
(mm) *Idem loc. cit. fol. 9.*
(nn) *Dio Nicæus in Nerva.*

doluerunt legati ex Sardiniâ, & Iſtriâ, Romam tranſmiſſi, ut exponerent, *cives ſuos Romæ cenſitos, pleroſque Romam commigraſſe, quod ſi permittatur, perpaucis luſtris futurum, ut deſerta oppida, deſerti agri nullum militem dare poſſent. Lex ſociis, ac nominis Latini, qui ſtirpem ex ſe ſe domi relinquerent, dabat, ut cives Romani fierent &c. Poſteà his quoque imaginibus juris ſpretis, promiſcuè ſinè lege, ſinè ſtirpe, in civitatem Romanam per migrationem, & cenſum tranſibant. Hęc nè poſteà fierent petebant Legati &c.* uſque hùc Livius (*a*). Nec ſolùm Alienigenis Romana Urbs tradebatur, ſed etiàm paulatìm jus civitatis cunctis Italis datum eſt, quod poſteà uſque ad omnes Gallos ciſalpinos, & ad fines Venetos eſt, Strabone teſte, proſtenſum (*b*), & ſucceſſivè jus ipſum civitatis Romanæ cunctis Provinciis, Romano Imperio ſubjectis, communicatum eſt, adeò ut jàm prò Barbaris, ſaltèm ut plurimum non haberentur, niſi quos Romanum non complecteretur Imperium. Et hic eſt ſenſus Herodiani, Spartani, Eutropii, aliorumque recentiorum, cum in ſuis hiſtoriis de Barbaris ſunt locuti (*c*). Nèc hujuſmodi extraneis nudum Civitatis jus, & merè honorarium civium nomen eſt inditum, ſed etiàm res ſignificata per nomen: Officia, opes, ſubſidia prò temporum ratione, & prò perſonarum capacitate collata; in gloriam, & decùs proprium vertente Republicâ, quod hæc alienigenis liberalitèr impertiret: quâ de re Tullius, *Homines externos non egere, ornamento eſt Reipublicæ* (*d*).

(a) *Liv. lib. 4. f. 316.*

(b) *Theatr. Vit. hum. loco mox citando.*

(c) *Theatr. Vit. hum. antiq. impreſ. vol. 28. l. 2. f. 4243. ſ. Clau. tius.*

(d) *Cicer. de Offic. l. 2. 94.*

16. De Romanæ Urbis, atque illius dominatus Imperio, ità quondam egregiè ſcripſit Auguſtinus Steuchus Eugubinus: *Eſt hoc regnum, ut omnium ſanctiſſimum, ſic omnium nobiliſsimum, plenum charitatis, commune totius Chriſtianæ gentis patrimonium, in quo cum omnes gentes, provinciæque omnes, & Urbes, omneſque familiæ, ut ſæcula tulerunt præfuerint, ac præeſſe poſſint, jure dici poteſt regnum cunctarum gentium, ad quod nemo ferè non aſpirare poſſit, placidiſſimum ſinum cunctis aperiens, humiles in altiſsimum gradum extollens, ob quod nemo deſperet, quin dari poſsit facultas ei fore ut aliquandò ſit Rex. Nàm in reliquis Regnis quis aliquandò ſe Regem futurum, niſi ſit è ſtirpe Regia ſperaverit? Hoc Regnum modò Hiſpani modò Germani, nunc Galli, nunc Itali tenuerunt, ipſe Senatus ex omnibus gentibus conſtat. Tota denique ipſa Civitas ex omni natione, quæ cælo ſubeſt, conflata éſt, ut meritò poſsit appellari patria omnium gentium, Urbs omnium Chriſtianorum, in qua ſint domicilia cunctarum Nationum, omneſque ad ipſas ſupremas civitatis dignitates omnibus præmiâ ſint propoſita, nec minùs provehantur humiles, abiectioreſque, quam Proceres, ac Principes, cum ſit patrimonium omnium gentium, cum neminem à ſuis dignitatibus excludat, cum opes hæ non ſint ullius privatę familiæ, ſed omnium familiarum &c.* (*e*) Valet hoc eloquium, tàm de præſenti dominatu Urbis Romæ, quàm de illo qui antiquis temporibus emicabat.

(e) *Auguſt. Steuch. de Donat. Conſtantini*

17. Hanc autem rectæ politiæ rationem, quam talitèr obſervabant Romani antiqui, ad praxim nunc quoque perducunt, licet parciùs, Regna moderna, vixque eſt Principatus, in quo viris extraneis, vel virtute militari, vel prudentiâ in politicis, vel experientiâ in rebus agendis, vel doctrinâ, vel artium peritiâ præclaris, non tradantur, naturalitas, magiſtratus bellici, cathedræ Doctorales, miniſteria, legationes, officia: hocque agentes Principes, & ſive alienigenas, ad ſe confluentes, amplectendo, ſive illos, aliundè conquiſitos, ad ſe trahendo, non tàm eorum utilitati, quàm propriæ gloriæ exiſtimant deſervire: quià hoc modò, & oſtendunt, ſuam potentiam ad illas uſque provincias extraneas pervenire: & incolas extranearum illarum provinciarum ſibi faciunt benevolos, ſub monitu Ciceronis, *apud externos populos valere opibus, & gratiâ, vehementèr utile eſt iis, qui honeſtè multùm poſſe volunt* (*f*). Mente quiſque perluſtret Italiam, Germaniam, Galliam, Hiſpaniam, Poloniam, Luſitaniam, aliaſque Europæ Provincias: perluſtret Aſiaticas: intueatur Punicas: omnium tandem plagarum Orbis regiones, & urbes ingrediatur, aulas Principum perſcrutetur, claſſes maritimas, acies bellicas, miniſteria publica ſciſcitetur, & videbit, quod ubilibet ſunt

(f) *Cicer. de Offic. l. 2. ubi ſupr.*

extranei, qui & munia, & officia, & magiſtratus, & præfecturas tenent, quas proculdubiò non exercerent, ſi inibi alienigenis ad illas aditus non pateret. Qui miracula ſuper hac rè gratum habet intueri, Romam pergat, & Conſtantinopolim, ibi enim videbit quid prò extraneis fortuna valeat operari. Solùm in Moſcovia ingreſſum ad itinerandum, nedùm aditum ad proficiendum, extraneis fuiſſe occluſum legitur in hiſtoriis (*a*). Sed jam ibi quoque res formoſiorem ſuſceperunt proſpectum, ex quo Regnum moderandum ſuſcepit Sereniſſimus magnus Czar modò vivens.

(a) *Della Motta ſcuola de Prencipi nella Geografia.*

18. Aſt quid de jure civitatis, de magiſtratibus, de officiis loquimur, viris extraneis antiquitùs impertitis? Quid de præfecturis, de miniſteriis eiſdem moderniùs contributis? Eſtnè ullum Regnum, in quo extranei non regnaverint? *Imperium Romanum*, ex quo à Leone Papa IIJ. in perſona Caroli Magni excitatum eſt, nullus Romanorum, pauci ex Italis tenuerunt, & in eo modò Germani, modò Galli imperarunt, Angli quoquè, & Hiſpani quandoque prò illo adipiſcendo contenderunt (*b*), omnes à Romanâ urbe prorsùs extranei (*c*). In *Hungariâ* nunc Galli, nunc Poloni, nunc Germani regnarunt (*d*). In *Poloniâ* & Galli, & Sveci, & Saxones, diadema Regium induerunt (*e*). In *Angliâ* Normanni, Galli, & Scoti, ſceptrum Regium moderati ſunt (*f*). In *Aragoniâ*, quandoque Caſtellani (*g*). In *Caſtellâ* quandoque Aragonenſes, & utrobique Germani in Regali ſolio conſiderunt (*h*). *Luſitaniam* nupèr ſibi Hiſpani ſubegerant (*i*). *Galliam* ſibi debitam Rex quidam Anglicus autumavit, & apùd Pariſios ſe coronâ Gallicâ circumcinxit (*l*). Alius Rex Gallicus Angliam ſibi deberi contendit, & diadema Regale apùd Londinum ſuis temporibus adaptavit (*m*). *Siciliæ* Regnum plures jàm diverſæ Dynaſtię tenuerunt, Normannorum, Svevorum, Andegavenſium, Aragonicorum, Auſtriacorum: qui omnes indè erant extranei. Cur autèm Regna, Viceregna, Imperia, Præfecturæ armorum, Provinciarum regimina, & infinita alia officia, ac publica miniſteria, extraneis dari poſſunt, & dantur, niſi quià expedit publico bono ſocialem humanitatem in extraneos exercere, & hìnc illinc venientes, vel accerſitos viros prudentiâ, doctrinâ, virtute militari, natalium generoſitate, rerum gerendarum experimento, aliiſve meritis præcellentes, aùt reſpectivè jure ſanguinis, vel alio titulo ad munia publica deſtinatos, accipere, amore proſequi, & participes facere honoris, ac oneris reipublicæ?

(b) *Raynald. an. 1263. n. 38. 30. 43. 46. &c.*
(c) *Vid. Panvin. & Egnatium, ac Foreſti de Roman. Imperatoribus.*
(d) *Foreſti Map. Iſtor. ne' Rè d'Ungaria. Loſchi nella Caſa d' Auſtria.*
(e) *Foreſti ne' Rè di Polonia.*
(f) *Idem in Reg. Angliæ.*
(g) *Hieron. Blanca in ſerie Reg. Aragon. ap. Jo: Gualter. Chron. Chron. Polit. tom. 3. à fol. 253. Loſchi nella Caſa d' Auſtria.*
(h) *Iidem & Foreſt. in Reg. Hiſpan.*
(i) *Foreſt. in Phil. II. Reg. Hiſp. Loſchi ibid.*
(l) *Foreſt. in vit. Ludov. VIII. Reg. Franc.*
(m) *Henric. VI. Rex Angliæ. Foreſt. Map. Iſtor. in ejus vita.*

19. At ſi in cunctis Imperiis, Regnis, & Dominiis, viri extranei ad Officia, & dignitates publicas admittuntur, quià ſic expedit publico bono, expedit eos hac civili proſequi humanitate; cur queſò à ſola republica eccleſiaſtica, hæc ipſa eſt civilis humanitas ableganda? Cur ſolum regimen eccleſiaſticum clericos extraneos ad ſua munia non recipiet? Ecquæ deterior eſt conditio regiminis eccleſiaſtici, quæ luctuoſior eſt ratio politiæ clericalis, & ſacræ, ut huic ſit detrahenda libertas, quâ omnia Imperia, & Dominia ſæcularia, ſivè Chriſtiana, ſivè Ethnica perfruuntur? Nunquid reſpublica eccleſiaſtica eſt reſpublica Hebræorum, de qua S. Gregorius, *Gentillum quemque ad cognitionem legis admittere ſuperbus ille populus deſpiciebat* (*n*)? Abſit. Reipublicæ eccleſiaſticæ eſt nedùm clericos omnes amore proſequi, ſed etiàm cunctos fideles beneficentiæ effectibus devincire; Et nedùm fideles, ſed etiàm infideles largitate obligare. Ità enim Acacius Epiſcopus Amidenſis, exhauſto ærario, ac fractis ſacris vaſis Eccleſiæ, ſeptem millia Paganorum, ſub Perſarum Principe militantium, & à Romano Imperatore victorum, è captivitate redemit, liberoſque, ac ſufficienti commeatu ſtipatos, in patriam remiſit, quod admirans Uſſuncaſſanes Rex, teſte Socrate, declamavit, quod Chriſtiani, *& bello, & beneficiis hoſtes vincere laborabant* (*o*).

(n) *S. Greg. hom. 40. in Evang.*
(o) *Socr. l. 7. c. 21.*

20. Ideò benè Martinus Papa V. audito edicto, quod Uladiſlaus Poloniæ Rex, tamquàm de Prælatorum ſui Regni voto, promulgaverat, ad repellendum extraneos à beneficiorum ſui dominii conſecutione, ipſi Regi improperavit, quod in illius *Regni dedecus, & Prælatorum infamiam* talis ordinatio vergebat (*p*). Quippè

(p) *Raynald. an. 1429 num. 13.*

pè probrum erat inclytæ illi nationi ab actibus beneficentiæ repellere clericos, quâ etiàm infideles proſequi, ex Eccleſiæ debito tenebatur; & poliricè turpe erat aptas dignitatibus, & officiis eccleſiaſticis perſonas arcere, quas omnes Reſpublicę, omnia Regna, & Imperia, non modò admittebant, ſed & interdum conquirebant, & muniis, ac beneficiis temporalibus decorabant. Itàque ſi de more, ſi de ratione ſocialis humanitatis eſt, ſi de ſtylo cujuſcumque benè ordinati regiminis, ut extranei quoque prò locorum, & temporum opportunitate, & juxtà perſonarum capacitatem, ad publica officia, & commoda ſæcularia admittantur; nè deteriùs regimine ſæculari ſit regimen eccleſiaſticum, quod nedùm clericos, & fideles, ſed etiàm infideles debet beneficiis complecti; politicâ ratiocinatione convincitur, Eccleſiæ quoque ineſſe debere libertatem fovendi extraneos, quæ non deeſt regimini temporali, & ſic liberum, ac licitum eſſe Eccleſiæ beneficia ſacra etiàm extraneis impertiri.

21. *Quarta Ratio* deſumitur ex paucitate beneficiorum, quæ de facto reperiuntur in unaquâque Diœceſi clericis extraneis diſtributa: Nàm quamvìs in abſtracto multa Contradictores in oppoſitum debacchentur; tamen in actu practico, res valdè diverſimodè diſcernuntur: & nec minima pars beneficiorum uniuscujuſque Diœceſis ab extraneis retinetur. Quod ut ad evidentiam pateat, è theoricâ locutione deveniatur ad praxim. Numeretur quot beneficia habeat aliqua Diœceſis particularis, quæ nec nimium ampla ſit, nec nimium reſtricta, ſed mediocris, ut à mediocritatis ratione extrema aliarum Diœceſeon, ſivè màjorum, ſivè minorum, ſub congruâ proportionalitate tangantur. Igitùr Diœceſis aliqua mediocris habebit beneficia parochialia verbi gratia 50. canonicalia, 20. manſionarialia, vel portionalia 10. beneficia merè ſimplicia libera 15. Juris patronatus laicorum 15. Omnia ſimùl beneficia eccleſiaſtica numero 110. Non loquimur de Capellaniis, vel Vicariis amovibilibus, quippè hę non ſunt beneficia eccleſiaſtica (*a*), & ideò ſub difficultate non cadunt: Cum etiàm in regionibus, & provinciis diplomate Pontificio ſtipatis, vetante, ne beneficia illorum locorum præbeantur extraneis, adhuc non eo ſe pervehat interdictio, ut eiſdem extraneis Capellaniæ amovibiles denegentur; quę etiàm cum ſint ad largitorum arbitrium ammovibiles, parùm refert extraneorum, quod eas valeant, aut non valeant adipiſci.

(a) *Garc. de Beneſ. p.1.c.2. n.93. Barboſ. Jur. Eccleſ. Univ. l.3. cap.6. num.59.*

22. Ex ipſis autem 110. beneficiis, in primis parochialia, canonicalia, manſionarialia, partionalia &c., quę ſunt numero 80. utpotè reſidentię debitum involuentia, omnia, vel penè omnia dantur Diœceſanis: & pro miraculo erit, ſi inter hos beneficiarios duo erunt extranei; & mirabilius erit, ſi unus reperiatur extranationalis: qui etiàm poſteà beneficiis ipſis acceptis, non ſunt ibi ampliùs extranei, ſed indigenę. Nàm ſubſunt in omnibus, & per omnia Epiſcopo Diœceſano, & deſinunt quodammodo eſſe cives locorum, undè traxerant originem, fiuntque incolæ, habitatores, pars reipublicę, cives tandem locorum, ubi beneficia illa reſidentialia ſunt aſſecuti (*b*). Reſtant 15. beneficia merè ſimplicia juris patronatus laicorum, quę ordinariè dantur indigenis, quià concedi ſolent conſanguineis eorum, qui rectores ad beneficia ipſa pręſentant. Superſunt alia 15. beneficia merè ſimplicia liberę collationis, quorum aliqua non ſemper, ſed quandoque dantur extraneis, aliqua dantur indigenis, & modò magìs iſtis, modò magìs aliis, prò locorum, perſonarum, & temporum contingentiis diſpenſantur. Supputando igitùr totam ſummam beneficiorum, quę prębuntur extraneis, & quæ indigenis; quotiens indè eductum eſt hoc, quod ex 110. beneficiis eccleſiaſticis, quę in illâ Diœceſi erecta ſunt, centum & ultrà reperiuntur ad indigenas perveniſſe, & vix quatuor, vel quinque circitèr in manus eſſe extraneorum; hoc etiàm accedente, quod viceverſà ex illâ Diœceſi totidem clerici probabilitèr extramorabuntur, qui in alienis Diœceſibus conſimilia obtinuerint beneficia; fitque propterea congruà compenſatio: pręterquam quod multæ ſunt Diœceſes, beneficiorum inopiâ laborantes, in quibus extranei nihil adipiſcuntur: Et è contrà clerici in illis Diœceſibus

(b) *Bart. in l.1. n.13. ff. ad municipal. Marchin. de Sacr. Ord. p.5. c.8. nu.2. Bellet. diſq. Cler. par.1. de diſcipl. Cler. §.2. n.15.*

bus nati, huc illuc per alias Diœceſes ad beneficia conſequenda ſtudioſiſſimè ſe diſtribuunt. Adeoque rè totâ ſeriò perpensâ, iu praxi verificatur id, quod Cardinales Romanæ Eccleſiæ (in ferveſcentiâ illâ diſſidiorum intèr Bonifacium Papam VIII. & Philippum Pulchrum Galliarum Regem, conquerentem, quod Pontifex beneficia ſui regni clericis extraneis contuliſſet) Univerſitati Pariſienſi ſcripſerunt. *Invenietis prò uno extraneo, cui eſt per iſtum Dominum*, Papam, *in dicto Regno proviſum, ferè centum, qui de prædicto Regno traxerunt originem, ab eo proviſionis gratiam accepiſſe* (*a*).

(a) Hiſtor. Univ. Pariſ. to. 4. ſæc. 8. f. 27.

23. En quo pertingit declamata illa extraneorum admiſſio ad eccleſiaſtica beneficia: En clamoroſa illa exaggeratio Contradictorum, quod omnia beneficia Alienigenis diſpenſantur! Hæ ſunt næniæ, ſunt voces inanes, ſunt res, teloſcopio, centuplum eas magnificante, perſpectæ, quę ſi in ſuo verò aſpectu cernantur, nullam in ſe continent turpitudinem, nullâ ſpecie deformitatis turpantur, dum collatio beneficiorum clericis extraneis facta, ad paucas prębendas reſtringitur; & prò uno extraneo, qui beneficium ſuſcipiat, centum indignæ reliqua beneficia nanciſcuntur. In concordatis Gallicanis, intèr alias regulas, prò collatione beneficiorum Regni Franciæ, Delphinatus, & Comitatus Dienſis, ac Valentini obſervandas, hæc quoqne legitur ſanctio. *Statuimus, & ordinamus, quod quilibet Romanus Pontifex, ſemèl dumtàxat tempore ſui Pontificatus literas in formâ mandati &c., & non ultrà dare poſſit, hoc modò, videlicèt, unum Collatorem habentem collationem decem beneficiorum in uno: habentem autem collationem quinquaginta beneficiorum, & ultrà, in duobus beneficiis dumtaxàt gravare poſſit* (*b*). Non extenſo mandato ad dignitates electivas, & ad beneficia juris patronatus laicalis, ex quo patet, quod prò gravi onere non habetur, ſi conferenti decem beneficia ſubtrahatur libertas à ſuperiore unum prò ſuo arbitrio deſtinandi: & ſic facultas diſpenſativa beneficiorum in decima ſui parte ſcindatur.

(b) Leo X. Conſt. 20 §. 14.

24. Similitèr Imperator, à Sede Apoſtolica jus habet porrigendi primas preces, ut nimirùm in qualibet Eccleſia ſemèl perſonam idoneam ordinario collatori nominare poſſit, quàm ipſe Ordinarius ad beneficium vacans recipere teneatur. Tamen, *Ut preces locum habeant, debet Collator ſaltèm quatuor beneficia conferre poſſe, quià ſi unicum tantùm, aùt alterum conferendum habeat, non tenebitur preces Cæſareas admittere; ne facilè contingat, ut toto vitæ ſuæ tempore impediatur uti jure ſuæ liberæ collationis* (*c*). Et ità prò gravi non habetur ſi conferenti quatuor beneficia, libertas prò quarta parte amputetur, ne unum eorum valeat prò ſuo libito diſpenſare. Quod hic dicitur de libertate conferendi beneficia, coaptetur prò regula ad ipſa beneficia extraneis conferenda: & ſicuti grave non eſt Ordinarium, vel in quarta, vel in decima beneficiorum ſuorum parte, pertrahere ad eadem alieno arbitrio conferenda, dùm reliqua proprio ſuo nutu, & ad ſuum merum beneplacitum dilargitur; ità grave non eſt in Diœceſi, vel decimam, vel conſimilem beneficiorum ſuorum partem ità diſponere, ut hęc interdùm clericis extraneis conferantur, dùm reliqua interìm ſolis ſunt indigenis diſtributa. Paritas hæc ad diverſa quidem ſe porrigit, quod de naturâ paritatis eſt; ſed ſeriò ventilata, oſtendit, quod exiguus eſt numerus decem beneficiorum extraneis collatorum, reſpectu centùm, quæ indigenis conceſſa ſunt; ſicut eſt exiguus numerus unius beneficii alieno nutu collati, reſpectu decem beneficiorum, quę ordinarius prò ſuâ prçciſâ conferat voluntate.

(c) Engel. Colleg. Jur. Canon. p. 2. l. 3. tit. 15. §. 7. num. 70.

25. Accedit ad hęc ęqualitas, ſeù compenſatio, alio titulo æquilibrata, quàm paulò ſuprà tetigimus. Nàm ſicùt in una Diœceſi ſunt aliqua beneficia extraneis tradita; ſic & totidem ſunt in aliâ: quarè generalitèr in omnibus locis, pars pręcipua beneficiorum ab indigenis poſſidetur, & aliam particulam tenent extranei, promiſcuè cum nativſs: undè indigenæ, qui in patriâ beneficium non obtinent, illud alibi adipiſcuntur, Romanus verbi gratiam Mediolani obtinebit beneficium: Mediolanenſis Neapoli: Neapolitanus Bononiæ: Bononienſis Florentię: Florentinus

tinus Romę, & ſic de aliis: mutuâque iſtâ charitate, ac reciprocâ humanitate, quâ ſe Eccleſiæ invicem complectuntur, fit ut intèr earum beneficiarios correſpectiva quædam parilitas effloreſcat, quâ defectus hìnc indè ſupplentur, & quod deficit ex unâ parte, accreſcit in aliâ. De hac veluti compenſatione in Conventu Vvoſmatienſi coràm Carolo V. Imperatore, præcipuiſque Germaniæ Principibus, ità peroravit Hieronymus Aleander, ibi nomine Leonis Papę X. aſſiſtens, *o conſideriamo i beneficij eccleſiaſtici: e queſti per lo più in qualſivoglia luogo ſogliono goderſi da paeſani: e di quelli, ne quali ciò non avviene, ſi fà la compenſazione, godendone ſcambievolmente gl'uni nella patria degl'altri* (a). Itàque tàm parvus in rei veritate eſt numerus beneficiorum, quæ clericis extraneis univerſalitèr tribuuntur, ut Diœceſibus, non ſit gravis; & ſi ullam continet gravitatem, habet etiàm aliundè æquilibrium prænotatum; adeoquè contentio prò repellendis extraneis nec meretur introduci, nec introducta valet utilitèr promoveri: & ſic politicè præſtat Eccleſiam in ſua libertate relinquere, nec illam à tramite abſtrahere, in quo perſtitit uſquè modò.

26. *Quinta Ratio* deſumitur ex utilitate, quàm infert tàm Superioribus, quàm ſubjectis libertas conferendi eccleſiaſtica beneficia etiàm clericis extraneis. Nàm Superiores, ut plurimùm ſubditos habent, vel eorum partem ſibi obſiſtentes, & ubi magìs, ubi minùs, *omni populo ineſt malignum quiddam, & querulum in imperantes* (b), adeò ut nullum unquàm hominum, vel animas, vel corpora regentium hiſtorię recenſeant omnibus placuiſſe, & ità regimen ſuum in pondere, & menſurâ libraſſe, ut grato cunctis præſederit dominatu. Nec Papas, nec Imperatores, nec Reges, nec Epiſcopos legere eſt, quantùmlibet ſanctitate, prudentiâ, dexteritate, præclaros, vel aliis caſtigatæ politiæ regulis innitentes, qui non detractores habuerint, & adverſarios. Utile eſt ergò Superioribus, & præſertìm Epiſcopis, tale infortunium patientibus, (quod frequens eſt, & familiare pluribus in locis) poſſe alienos clericos advocare, qui fidelitèr ſibi aſſiſtant, honorem, opes, & interdum ipſam quoque illorum vitam nutantem, cuſtodiant, foveant, tueantur. Hoc autèm præſidium commodè non haberent, ſi libertate quoque prędìti non eſſent clericos ipſos extraneos, ad ſui adjutorium vocatos, aliquo beneficio eccleſiaſtico, in præmium ſervitii, & fidelitatis eis exhibitæ, munerandi. Ad hęc arctatio præfatæ libertatis eſt ipſis locis, & Diœceſibus pernicioſa. In quodam Italię Oppido, quod juſtis de cauſis non nominamus, Teſtator juſſit ex pingui ſua hęreditate multa erigi eccleſiaſtica beneficia, quę nunquam liceret niſi clericis Oppidi ipſius incolis, & nativis conferre. Non eſt in tota Italia clerus ignavior, vitiis plus addictus, doctrinę, virtutum contemptor, indiſciplinatus, Antiſtiti ſuo parum obſequioſus: quippè beneficia illa cum non niſi incolis pręberi poſſint; clerici ejus loci, virtutibus non incumbunt; nam qualeſcumque ſint, ad illa, vel citò, vel ſerò, etiàm meritis deſtituti, & etiàm Pręſule proprio invito perveniunt, & ſic in Oppido illo diſciplinę clericalis, & eccleſiaſticarum virtutum vix paucula ſunt veſtigia: florerent autèm doctrina, & virtutes, ſi Epiſcopo liberum eſſet extraneis quoque beneficia illa conferre, tunc enim indigenę ſolertes eſſent, ut ſibi meritum facerent ſtudio literarum, & bonis moribus.

27. Ubi autèm libera eſt manus Antiſtitis Collatoris, & beneficia poteſt tamquam pręmium cunctis benemerentibus, undecumque veniant, impertiri, rectiùs res geruntur, & clerum ſuæ Diœceſeos in diſcipiina continet, bonis beneficia concedens, pravis denegans. Et quidem inobedientibus, ac ſibi adverſantibus, quod Pręſul beneficia conferat, periculoſum eſt, non enim in fide, non in officio manebunt, ſed potiùs quò potentiores ſunt, quo ad gradum ſublimiorem provecti, eò deteriora adverſus Superiorem audebunt. Eos tamèn beneficiis deſtitutos ſemper tenere, & ne à patria diſcedere valeant, coarctare; adhuc diſcriminoſiùs eſt; *clauſis enim*, inquit Vegetius, *ex diſperatione creſcit audacia, & cum ſpei nihil eſt, ſumit arma formido* (c): Ergò quid in tali caſu eſt agendum? Pro-

(a) *Palavicin. hiſt. del Conc. Trid. l. 1. c. 25 num. 22.*

(b) *Plutar. in Polit.*

(c) *Veget. l. 3. c. 25.*

Profectò non aliud, niſi extraneos aliquos accerſire, qui & vocatione capti, & beneficiis obligati, *ſe ſuaque jactabunt quocùmque deſideraverit imperantis ſalus* (a). Et de clericis adverſariis, detractoribus, inſidioſis, quid operandum? Certè politicè nihil eſt melius, quàm eos dimittere, ut alibi fortunam tentent, doctrinam, ſi qua præponderant, depromant, & extrà patriam beneficium inquirant, quod in nativo ſolo adipiſci poſſe deſperant: Scipionis namque ſemper laudata fuit ſententia, qnod *via hoſtibus, qua fugiant, eſt munienda* (b).

(a) Senec. lib. 1. de Clementia.

(b) Veget. l. 3. c. 21.

28. Quoad clericos quoquè ſubditos utile eſt, beneficia poſſe extraneis diſpenſari, quià ſi clericus, vel proprio vitio, vel humano infortunio, vel malevolentium invidiâ, eo deductus ſit, ut iram Principis, aut indignationem ſui Antiſtitis promeruerit, jamque de conſequendis eccleſiaſticis beneficiis, in propriâ Diœceſi diffidat; unica ejus ſalus eſt fortunæ cedere, *eamque diligere partem, ad quam eum illius utilitas, ſaluſque converterit* (c). Nempè aliò tranſmigrare, & propero ad alienam Diœceſim greſſu, ibi conſeqendo beneficio incumbere, quod patria Diœceſis non eſt datura. Tàm largitoribus ergò beneficiorum, quàm illorum ſuſceptoribus, utile eſt beneficia poſſe extraneis impertiri, quemadmodùm utile eſt ſubjectis, qui proprio Superiori parùm grati ſunt, aliorsùm pergere ad conquirendam fortunam: & Superioribus, qui parùm acceptos habent ſubjectos, utile eſt eiſdem ad diſcedendum viam aperire: ſiquidèm, uti benè *Pyrrhus intèr cætera præcepta Imperatoria memoriæ tradidit: non eſt pertinacitèr inſtandum hoſti fugienti, non ſolùm ne fortius ex neceſſitate reſiſtat, ſed ut poſteà quoquè faciliùs acie cedat* (d). Hæc ratio Superiores æquè tangit, ac inferiores, ſed non æqualitèr omnibus beneficiorum largitoribus applicatur; tamèm quià quidquid de Superioribus conferentibus beneficia, vel ad ea præſentantibus, dicitur, aliquo modo verificari poteſt etiàm de aliis minoris momenti viris, ad quos ſpectat de beneficiis per viam præſentationis diſponere; ideò ſub generali hac ratione, politicè benè concluditur, expedire, ut liberum ſit Eccleſiæ, illiuſque Miniſtris poſſe beneficia etiàm viris extraneis elargiri.

(c) Cicer. pro Planc.

(d) Front. 2. c. 6. ap. Lipſ. Polit. l. 5. c. 16.

29. *Sexta Ratio* deſumitur ex illâ civili ſimùl, ac ſacrâ charitate, quà Eccleſiæ omnes per totum Orbem, & multò magìs per eandem Regionem conſtitutæ, debent ſibi invicem opitulari, & mutuum ſubſidium in opportunitatibus exhibere. Et ſicuti Eccleſiæ, quæ Clericis abundant, juſtum eſt, ut aliis, quæ miniſtris indigent, Clericos ſuppeditent; ità juſtum eſt, ut quæ ſunt ſubſidiis ſufficientibus deſtitutæ, illa poſſint ab Eccleſiis opulentioribus adipiſci. *Contingit nonnunquàm*, ait Aurelius Carthaginenſis in Synòdo Carthagine congregatâ, de quâ ſuprà locuti ſumus, *ut poſtulemur ab Eccleſiis, quæ præpoſitis egent, vel Epiſcopis, vel Presbyteris, & tamèn memor ſtatutorum id ſequor, ut conveniam Epiſcopum ejus, aut eum inculcem, quod ejus clericus à qualibet Eccleſiâ poſtuletur. Sed fortè in hodierno non reluctati ſunt, & nè quandò contingat, ut reluctentur, cum fuerint à mè in hac causâ poſtulati, quem ſcitìs multarum Eccleſiarum, & ordinandorum cauſam ſuſtinere*: Hujuſmodi propoſitioni talis data fuit reſponſio: *Fuit ſemper hæc licentia huic ſedi, undè vellet, & de cujus nomine fuiſſet conventus, prò deſiderio cujuſque Eccleſiæ ordinare Epiſcopum &c. Undè tibi non poteſtatem damus, ſed etiàm aſſignamus, ut liceat voluntati tuæ, & ſemper tenere quem voles, ut præpoſitos plebibus, vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtulati fuerint, & undè voles* (e). Ità Patres celeberrimi illius Concilii, plenum pietatis, & juſtitiæ ſimùl eſſe cenſuerunt, ut Eccleſiæ ſe ſe mutuâ charitate foverent, & ſibi viciſſim in opportunitatibus ſubvenirent.

(e) Concil. Cart. 3. c. 45.

30. Nè verò hujus rationis efficacitas eludatur, autumando, quod eatenùs in Concilio decreta fuit hujuſmodi Eccleſiarum mutua opitulatio, inquantùm una abundet, alia verò ſit cleris deſtituta, nec ideò Eccleſiam abundantem debere niſi de ſibi ſuperfluis elargiri; audiatur Synodus ità ſubdens: *Qui unum habuerit, nunquid debet illi unus ipſe presbyter auferri? Aurelius Epiſcopus dixit: Sed Epiſcopus*

ſcopus unus eſſe poteſt, per quem dignatione divinâ presbyteri multi conſtitui poſſunt, unus autèm Epiſcopus difficile invenitur conſtituendus. Quapropter ſi neceſſarium Epiſcopatui quis habet presbyterum, & unum habuerit, etiàm ipſum ad promotionem dare debebit. Poſthumianus Epiſcopus dixit. Ergò ſi habet alius abundantes clericos, debet mihi alia plebs ſubvenire? Aurelius Epiſcopus dixit: Sanè quomodò Eccleſię alterius tu ſubveneris, perſuadebitur illi, qui plures habet clericos, ut unum tibi ordinandum largiatur (*a*). Hac facultate uſum eſſe non dubitamus Archiepiſcopum Carthaginenſem Primatem totius Africę, quandò illa ſucceſſit notabilis indigentia clericorum, quam hiſcè verbis Concilium Hipponenſe deſcripſit: *Tantùm autèm inopiæ clericorum patiuntur Eccleſiæ, ut quædam loca omninò deſerta ſint* (*b*). Et ne putemus ad ſolas Africanas Eccleſias hujuſmodi poteſtatem, & exercendę charitatis debitum fuiſſe limitatum, recolimus hic id quod alibi de Romanâ Eccleſiâ (*c*), de Conſtantinopolitanâ (*d*), & de Alexandrinâ (*e*), conſimili auctoritate præditis, tranſvehendi de unâ ad aliam Eccleſiam clericos, recenſuimus.

(a) *Conc. Carth. 3. loc. cit.*
(b) *Conc. Hippon.*
(c) *Vid. ſupr. ſæcul. 4 c. 6. n. 20. & 31.*
(d) *Fileſac. de ſacr. Epiſc. Auctor. c. 7. §. 1. fol. 165.*
(e) *Vide ſupr. ſæc. 4. c. 6. n. 8. 9. 23. 25.*

31. A quâ etiàm eminentiori auctoritate præſcindendo, inditâ ſedibus principalioribus, cogendi judicialitèr clericos, etiàm invitos, ad ſuffulciendas alienas Eccleſias; certum, eſt quod ſemper, & ubique licitum fuit cunctis Epiſcopis clericos ſuos, aliis Eccleſiis, miniſtris indigentibus, dilargiri, uti ſuprà variis probationibus, ex Conciliis petitis, demonſtravimus (*f*), quibus nùnc addimus decretale placitum S. Leonis Papæ I. in epiſtolâ ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem: *Alienum clericum invito Epiſcopo ipſius nemo ſuſcipiat, & nemo ſollicitet, niſi fortè ex placito charitatis intèr dantem, accipientemque conveniat. Nàm gravis injurię reus eſt, qui de fratris Eccleſiâ, id quod eſt utilius, aut pretioſius audet allicere, vel tenere* (*g*). Eccleſiaſticę hujus, ac civilis charitatis lege freti Patres Concilii Africani, clericorum inopia laborantes, Anaſtaſio Romano Pontifici, & Venerio Mediolanenſi Epiſcopo literas direxerunt, ut Eccleſiæ Africanæ clericorum tranſmiſſione ſuccurrerent (*h*), quod humaniſſimè fuiſſe factum à Præſulibus Mediolanenſi, & Romano, cenſet Cardinalis Baronius (*i*), urgente illos ſacrâ illâ, ac humanâ charitate, quâ juſtum eſt, ut membra Eccleſiæ ſibi invicèm compatiantur, ſe ſe viciſſim adjuvent, ſibi mutuò opitulentur, unaquæque demùm Eccleſia alteri, ſubſidia pręſtolanti, ſubveniat. Hac tandem charitatis lege S. Epiphanius ſe juſtificatum eſſe præſumpſit in ordinatione Pauliniani Stridonienſis, & extranei, ſuæ Eccleſiæ inſerti, ac in monaſterio exempto Diœceſis Joannis Hieroſolymitani, per ſe ad presbyteratum promoti, ipſi ſcribens Joanni: *Nihil tibi nocuimus, nihil injuriæ fecimus; nec quidquam violentèr extorſimus. In monaſterio fratrum, & fratrum peregrinorum, qui provinciæ nihil tuæ deberent &c. ordinavimus diaconum, & poſtquàm miniſtravit, rursùm præsbyterum: ſupèr quo debueras gratulari, intelligens, quod ob Dei timorem hoc ſumus facere compulſi, maximè cum nulla ſit diverſitas in Sacerdotio Dei, & ubi utilitati Eccleſiæ providetur. Nàm etſi ſinguli Eccleſiarum Epiſcopi habent ſub ſe Eccleſias, quibus curam videntur impendere, & nemo ſupèr alienam menſuram extenditur: tamèn præponitur omnibus charitas Chriſti, in quâ nulla ſimulatio eſt: nèc conſiderandum quid factum ſit, ſed quo tempore, & quo modo, & in quibus, & quarè factum ſit &c.* (*l*).

(f) *Vid. ſupr. ſæc. 4. c. 6. à num. 19.*
(g) *S. Leo epiſt. 84. cap. 9.*
(h) *Concil. Afric. 2. ann. 401.*
(i) *Cardinal. Baron. ann. 401. nu. 5.*
(l) *S. Epiphan. epiſt. ad Jo: Hieroſol. 60. inter epiſtolas S. Hier.*

32. Non illùc tendit vis pręſentis rationis, ut de neceſſitate extrema loquatur, vel de adeò gravi, quę nullum aliud remedium admittat: notum eſt enim, quod neceſſitas nulla lege conſtringitur (*m*), hęcque facit licitum, quod aliundè eſſet illicitum (*n*). Loquitur ergò de ſimplici penuriâ, cui quamvìs alitèr ſuccurri poſſet (verbi gratia Laicos idoneos feſtinatò ad ordines promovendo, cum quilibet Epiſcopus poſſit prò ſuo libito ex Laicis Clericos citò facere), & ex Clericis Sacerdotes (*o*); tamen magis placitum eſt uni Eccleſiæ ex alia Clericos accerſire, utendo lege illa charitatis, quæ dictat, cunctas Eccleſias debere ſibi invicèm ſubvernire: hocque locum habere, nedùm ſi numerus, ſed etiam ſi meritum Clericorum deficiat.

(m) *L. Tutor ff. de adminiſtr. tutor. c. licet de fer. cap. 5. in fin. de conſuetud.*
(n) *Cap. quod non eſt licitum de reg. jur. cap. quanto de conſuetud.*
(o) *Balſam. ad c. 59. Conc. Carthag. in med. fol. 672.*

ficiat. Significatur hoc totum à doctiſſimo Thomaſſino, dùm percontando cauſas, proptèr quas extranei indigenis prȩponuntur, hȩc habet: *Erant & aliæ cauſȩ. Bona fide fateri cogimur, venia Cæleſtini Papæ, tàm inopem quandòque fuiſſe unius civitatis Clerum, & numero, & merito uſque adèo deſtitutum, ut alterius Eccleſiȩ opem implorare, & ab ea Epiſcopum ſibi mendicare neceſſe haberet. Non ſemèl dictum eſt ſuprà de ſingulari poteſtate Carthaginenſis Archiepiſcopi, quâ egentibus Eccleſiis, ex aliis opulentioribus Epiſcopos largiebatur, à ſe priùs ordinatos, & ſuarum Eccleſiarum Clero ſuaviſſimâ quadam vi abreptos. Quin & aſſentiebantur Epiſcopi Africani Archiepiſcopo Carthaginenſi, ut vel ei Eccleſiæ, quæ unum modò, eumque prȩſtantiſſimum haberet presbyterum, hunc auferret, & in alterius civitatis transferret epiſcopatum, eâ ſcilicèt beneficii viciſſitudine, ut optimum aliis Eccleſiis ſurriperet presbyterum aliquem, quem ei reſtitueret, quæ ſuum amiſiſſet. Nihil eſt hac charitatis viciſſitudine, quod ſuſpicari quis poſſit canonibus adverſum, quorum finis, & ſcopus charitas eſt* (*a*), quod ſi verum eſt de conceſſione perſonarum, ideſt Clericorum, cur verùm non erit de conceſſione rerum, nempè beneficiorum, non in perpetuum, ſed ad uſum?

33. Tantique ponderis eſt hujuſmodi ſacræ, & civilis charitatis ratio, ut qui eam admittere detrectant, à mutuo quoquè correſpectivȩ opitulationis beneficio repellantur, nèc ſuis pateat ad alienos acceſſus, qui extraneos apùd ſe ad officia eccleſiaſtica non admittunt, maximo quandòque in rebus politicis detrimento: Cum autèm univerſalitèr loquendo proſit publico bono, ut hȩc civilis, atque ſacra charitas intèr Eccleſias exerceatur, ac ut una viciſsìm alteri ſuos Clericos dilargiatur, & hæc ab aliâ ſubſidiis, in opportunitatibus adjuvetur, iſtud verò ad effectum perduci non poſſit, ſinè mutuâ extraneorum admiſſione ad eccleſiaſtica beneficia; ſequitur, quod politicè loquendo expedit, ut ſit liberum Eccleſiæ, Clericis quoque extraneis beneficia conferre.

34. *Septima Ratio* deſumitur ex dominio, quod habet Eccleſia ſupèr bonis, ad ſe pertinentibus. Nàm ſi ei denegetur facultas beneficia Eccleſiaſtica, tàm extraneis, quàm indigenis impertiendi; neceſſariò ſequitur, quod ipſa Eccleſia, vel nullum, vel non integrum poſſideat illorum dominium, & ei ſic paulatìm auctoritas amputetur, ut ſensìm ſinè ſenſu remaneat propriâ ſuâ facultate nudata. Certum eſt, quod bonorum eccleſiaſticorum dominium, uſque ab eorum origine, & à primis Chriſtianæ religionis initiis, ſemper pertinuit ad Epiſcopos. Dominium, inquam, non proprietatis, ſed adminiſtrationis, liberrimè ſpectantis ad Antiſtites, de quibus in Concilio Antiocheno: *Epiſcopus eccleſiaſticarum rerum habeat poteſtatem ad diſpenſandum ergà omnes, qui indigent cum ſummâ reverentiâ, & timore Dei. Participet autèm & ipſe quibus indiget, ſi tamèn indiget, tàm in ſuis, quàm in fratrum, qui ab eo ſuſcipiuntur neceſſariis uſibus profuturis* (*b*): quod, & penè totidèm verbis, ſancitum eſt in Canonibus Apoſtolicis (*c*), quos omnes genuinos eſſe cenſet Franciſcus Turrianus, & ab eo parùm diſſentiens, Severinus Binius (*d*), vel ſaltem ſunt authentici quinquaginta priores, ut exiſtimant doctiſſimi Cardinales Baronius, & Bellarminus (*e*), tametſi aliqui eorum ſint in parte corrupti (*f*). Hòcque unum certum eſt, quod ſunt antiquiſſimi, & ab Eccleſiâ, ſaltèm uſque ab initio ſexti ſȩculi admiſſi (*g*), à Beato Joanne Damaſceno citati (*h*), & à ſeptimâ generali Synodo, hoc encomio memorati, *Divinos Canones amplectamur, & integram illorum præceptionem, ac immobilem teneamus, tàm ſcilicèt illorum, qui ab almis, & laudabiliſſimis Apoſtolis, Sancti Spiritus tubis, editi ſunt, quàm eorum, qui à ſex Sanctis, & univerſalibus Synodis promulgati ſunt* (*i*).

35. Quȩ bona Eccleſiarum uſque ab initio adminiſtrabant Epiſcopi per presbyteros, & Diaconos (*l*), vel per Archidiaconos (*m*), ſivè per Oeconomos, quos primum deputari mandavit Concilium Gangrenſe (*n*), & ſȩculo ſubſequente, Concilium Chalcedonenſe, decernens: *Quoniàm in quibuſdam Eccleſiis, ut rumore comperimus, prætèr Oeconomos, Epiſcopi facultates eccleſiaſticas tractant, pla-*

cuit

(a) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. par. 3 lib. 3. cap. 35. nu. 8.*

(b) *Conc. Antiochen. cap. 25.*

(c) *Canon. Apoſt. 41.*

(d) *Turrian. de Canon. Apoſt. Binius to. 1 Conc. in not. ad Canon. Apoſtol.*

(e) *Cardinal Baron. ann. 102. & Bellarm. de Scriptor. Eccleſ. in Clemente.*

(f) *Gelaſi I. in Conc. Roman.*

(g) *Natal. ab Alex. ſæc. 1. diſſert. 17. concluſ. 1.*

(h) *S. Jo: Damaſc. de Orthodoxa fid. l. 4. c. 18*

(i) *Concil. Nicȩn. 2. cap. 1.*

(l) *Canon. Apoſt. 41.*

(m) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl par. 3 l. 2. c. 2 nu 5 & 8.*

(n) *Conc. Gangr. c. 8.*

cuit omnem Eccleſiam, habentem Epiſcopum, habere Oeconomum de clero proprio, qui diſpenſet res eccleſiaſticas, ſecundum ſententiam proprii Epiſcopi; ità ut Eccleſiæ diſpenſatio pretèr teſtimonium Eccleſiæ non ſit; Et ex hoc diſpergantur eccleſiaſticæ facultates (*a*). Ità tota, & totalis poteſtas ordinandi, & diſponendi de bonis Eccleſię, penès ſolum Epiſcopum erat: quamquàm in Oriente contrectanda ab illo eſſent, per organum Oeconomi, vel alteriùs, ad id ſpecialitèr deputati. In Occidente verò nulla erat Oeconomorum hujuſmodi deputatio, vel ſaltem de illis mentio non fit in antiquiſſimis monumentis, perſiſtente omnimodè apùd ſolos Epiſcopos, & adminiſtratione, & contrectatione bonorum Eccleſiarum: ità ut in unaquaque Diœceſi Antiſtites pleniſſimo dominio adminiſtrativo illa erogaret, de illis diſponeret, illorum demùm ordinandorum omnifarium arbitrium retineret.

36. Sic in Concilio Toletano III. decernitur, quod ſi qui fundaverint Eccleſiam, & *dotem, quam eidem Eccleſiæ contulerint, cenſeant ad Epiſcopi ordinationem non pertinere, factum talitèr in præterito corrigatur, ut & in futuro ne fiat probibeatur, ſed omnia ſecundùm conſtitutionem antiquam ad Epiſcopi ordinationem, & poteſtatem pertineant* (*b*). Et in Concilio Toletano IV. ſancitum fuit: *Noverint conditores Baſilicarum, in rebus, quas eiſdem Eccleſiis conferunt, nullam ſe poteſtatem habere, ſed juxtà canonum inſtituta, ſicut Eccleſiam, ità & dotem ejus ad ordinationem Epiſcopi pertinere* (*c*). Ubi notandum eſt, quod utrumque Concilium de hac Epiſcopi poteſtate, & dominio, non loquitur, uti de rè novitèr inſtitutâ, ſed ut de rè antiquâ, & vetuſtioribus adhùc canonibus conſentaneâ. Idipſum ſpecificatè decrevit Concilium Aurelianenſe I. his verbis, *de his, quę parochiis in terris, vineis, mancipiis, atque peculiis quicumque fideles obtulerint, antiquorum canonum ſtatuta ſerventur, ut omnia in Epiſcopi poteſtate conſiſtant* (*d*). Alii aliorum Conciliorum poſſent canones allegari, ſed hi ſufficiant: unumque eſt, quod leges Eccleſiaſticæ totale dominium ordinativum, & adminiſtrativum Eccleſiarum, ac bonorum ad illas pertinentium, voluerunt, ut pleno jure ad Diœceſanum Epiſcopum attineret, ac prout loquitur Concilium Cabilonenſe, *decretum eſt, ut omnes Eccleſiæ cum dotibus ſuis, & decimis, & omnibus ſuis, in Epiſcopi poteſtate conſiſtant, atque ad ordinationem ſuam ſempèr pertineant* (*e*).

37. Pręter autèm hoc dominium particulare, ordinativum, & adminiſtrativum bonorum Eccleſiæ, reſidens apùd ſingulos Epiſcopos jure ordinario, adeſt etiàm dominium generale bonorum omnium Eccleſiarum, univerſalitèr ſumptarum, reſidens apùd Romanum Pontificem, jure ſupremo, de quo Angelicus D. Thomas: *res Eccleſiæ ſunt ejus*, ſcilicèt Papæ, *ut principalis diſpenſatoris, non tamèn ſunt ejus, ut domini, & poſſeſſoris* (*f*): Nàm bona Eccleſiaſtica, quantùm ad proprietatem, ſunt ſub dominio Dei, proùt inſinuant Doctores, tàm Scripturales (*g*), quàm Theologi (*h*), ac itidem Canoniſtę (*i*), & uti adverſus Fraticellos ſuſtinuit Epiſcopus Anicienſis in famoſâ illâ quęſtione paupertatis Chriſti, & Apoſtolorum, quæ aliquandò penè totam convulſit Eccleſiam (*l*). Quod ipſe didicit à S. Proſpero Aquitanico, ſic dicente, *poſſeſſiones, quas oblatas à populo ſuſcipiunt ſacerdotes, jàm non ſunt res Mundi credendæ, ſed Dei* (*m*). Quantùm verò ad eorum adminiſtrationem, jure ordinario, ſunt ſub dominio Epiſcoporum, reſpectu ad ſuas Diœceſes (*n*). Et quantùm ad eorum adminiſtrationem jure ſupremo, ſunt ſub dominio Summi Pontificis, reſpectu ad totum orbem, tamquam illius, qui eſt Vicarius Chriſti, & ſupremus diſpoſitor omnium rerum, Chriſto in Eccleſiis collatarum (*o*). Undè benè Joannes Gerſonius, pius pariter, ac doctus monachus, & Cancellarius Pariſienſis, ait, *Omnia beneficia ſubſunt Papæ, tamquàm Ordinatori ſupremo, non tamquàm domino, aut poſſeſſori* (*p*).

38. A' Romano ergò Pontifice jure ſupremo, & tamquàm à Vicario Chriſti, ac ſupremo diſpoſitore omnium totiùs Eccleſiæ bonorum, cuncta univerſi orbis beneficia poſſunt ex juſtis rationibus ordinari. Tùm quià beneficia Eccleſiaſtica, nihil aliud ſunt, quàm res Eccleſiæ: rerum autèm Eccleſiæ ſupremus miniſter, &

(a) *Concil. Chalced. cap.26.*

(b) *Conc. Toletan. 3. cap. 19.*

(c) *Conc. Toletan. 4. cap. 32.*

(d) *Concil. Aurel. 1. cap. 7.*

(e) *Cap. Decretum 3. 10. qu. 1.*

(f) *S. Thom. 2. 2. q. 100 art. 1. ad 7.*

(g) *Toſtat. in 1. Paral. c. 26. quæſt. 36.*

(h) *Bonac. to. 1. diſp. 4. de Oblig. Benef. pun. 2. nu. 2.*

(i) *C. nulli 3. 12. qu. 2 Vivian. de Jurepatron. p. 1. l. 1. c. 1. n. 42.*

(l) *Raynal. ann. 1322 n. 59. & mirum.*

(m) *S. Proſp. de vit Contemplat. Raynald. loc. cit.*

(n) *S. Thom. 2. 2. qu. 63. art. 2. ad primum.*

(o) *S. Thom. 2. 2. qu. 100. art. 1. ad 7. & in 4 diſt. 25. qu 3. art. 3. ad 2. Lotter. de re benef. l. 1. qu. 4. num. 57. Seraphin. dec. 514. nu. 4.*

(p) *Jo: Gerſon. tom. 2 fol. 22.*

diſpenſator eſt Pontifex, de quo Petrus de Alliaco quondam ait, *Papa jure potuit ordinationes majorum, & electivarum dignitatum, ac collationes aliorum beneficiorum ſibi, & Apoſtolicæ Sedi reſervare, quià hęc antiquiſſimo jure ſibi competebant. Hæc enìm non ſolùm jure univerſalis adminiſtrationis Papalis potuerunt competere, ſed etiàm ex ſpeciali cauſa &c.* (a). Tùm quià omnia Chriſtiani orbis beneficia, quantùm ad ſuam originem, ab Apoſtolicæ Sedis inſtitutione dependent; Ea enim non ſunt de jure divino, neque naturali, ſed humano (b). Nàm beneficia primò diviſa ſunt à S. Dionyſio Papa, ut inſinuatum legitur in canonibus (c): ergò ipſa ex humanâ auctoritate prodierunt, quæ ſuam originem habuit à Pontifice, à quo tamquàm à fonte dimanat tota auctoritas Eccleſiaſtica, quæ in inferioribus Eccleſiarum Rectoribus reperitur (d), ut alibi demonſtrabimus: undè Nicolaus Papa II., dictatu S. Petri Damiani, Mediolanenſibus ſcripſit, *omnes ſivè Patriarchii cujuslibet apices, ſivè Metropoleon primatus, aut Epiſcopatuum cathedras, vel Eccleſiarum cujuslibet ordinis dignitates, inſtituit Romana Eccleſia* (e).

39. Itàque poteſtas diſponendi de beneficiis Eccleſiaſticis reſidet omnifariè, vel apùd Epiſcopos, jure ordinario, vel apùd Summum Pontificem, jure ſupremo, & ſi quæ reperitur apùd Laicos, ut eſt juspatronatus, reſidens apud patronos beneficiorum; vel jus primarum precum, competens Romanorum Imperatori, aut jus conferendi beneficia, quo præditi fuerunt olìm aliqui Reges, de quibus fiet alibi per nos mentio, & quod nunc exerceri dicitur à Chriſtianiſſimo Galliarum Rege, hoc non niſi ex privilegio Eccleſiæ ſuccedit. Nàm juspatronatus eſt jus merè gratuitum, & per Eccleſiam ex purâ ejus gratiâ, & liberalitate conceſſum (f). Nèc acquiritur in omnibus beneficiis, neque ab omnibus eorum fundatoribus, neque ex ipsâ naturâ beneficiorum, ſed ex ſolâ auctoritate Eccleſiæ (g), & cùm conſenſu expreſſo Papæ, vel Epiſcopi, jus illud verbis patentibus reſervantis favore patronorum, ex fundatione, vel dotatione, vel notabili augmentatione bonorum beneficii (h): quatenùs cùm jus præſentandi rectorem, Eccleſiæ præficiendum, ſit jus ſpirituale, ſeù ad ſpiritualia ordinatum (i), non poteſt à laico acquiri ſine manifeſtâ Eccleſiæ auctoritate. Et idem judicium eſt de primis precibus memoratis, quæ ſunt velut quædam ſpecies juris patronatus, non beneficiis determinatis affixum, ſed Perſonæ cohærens, ab Eccleſia privilegio hujuſmodi decoratæ (l). Jus quoque beneficia conferendi, ſicuti in laico exiſtit, ſoli Apoſtolico indulto prorsùs inhæret (m), quippè laicus ex sè non eſt capax juris ſpiritualis, quale eſt jus beneficia conferendi (n). Et idcircò benè inquit Petrus de Marca, *collationes præbendarum ex conſuetudine contrà canones eſſe profectas, & ideò Concilii Lugdunenſis auctoritatem quæſitam eſſe: Principibus haud ſatis conſuetudine tutis* (o).

40. Tota igitur facultas conferendi Eccleſiaſtica beneficia, ſivè ad illa rectores idoneos pręſentandi, vel reſideat ſupremo jure in Pontifice, vel ordinario jure in Epiſcopo, vel ex privilegio in laico, beneficiorum collatore, vel reſpectivè ad ea nominatore; talis eſt, ut cunctis pręfatis collatoribus, atque nominatoribus tribuat dominium adminiſtrativum bonorum Eccleſię. Dominium, inquam, vel ſupremum, vel ordinarium, vel reſpectivè delegatum, ſed ſemper tale, ut qui pręfatâ facultate pręditus eſt, ſit verè dominus liber, & totalis adminiſtrandi bona illa Eccleſiaſtica, prò modo, & gradu ſuę poteſtatis, & juxtà leges divinam, & naturalem, & humanas: adminiſtrandi nempè quantùm fert natura collationis, & reſpectivè nominationis: ergò primò, hi omnes talitèr dicta bona ordinare poſſe debent, & admiſtrare, ut ea poſſint prò libito Clericis ſibi benè viſis elargiri; aliàs ſi conceſſio ad ſolos indigenas limitetur, nec collatores, nec nominatores pręfati, erunt domini; neque dominii adminiſtrativi illorum beneficiorum compotes erunt. Secundò, ergò dominium adminiſtrativum præfatum eò uſquè exerceri poſſe debet à præfatis, quouſquè leges divina, naturalis, & humanæ id permittunt; ſed nulla lex divina, naturalis, & humana interdicit conceſ-

ſionem

(a) *Petr. Alliacenſ. ap. Thomaſſin. p. 3. lib. 1. cap. 45. num. 10.*
(b) *Garcia de beneſ. p. 3. c. 1. num. 3. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. num. 7.*
(c) *Cap. un. 13. qu. 1. Barboſ. loc. cit. n. 6.*
(d) *Engel. Colleg. jur. can. p. 2. l. 3. tit. 15. n. 7. ſ 62. Lotter. l. 2. qu. 22. num. 9.*
(e) *Cap. Omnes 1. diſt. 22.*
(f) *Cap. 3. V. Subſtinuit de Jurepatr. Abb. in c. 1 n. 4. de præbend. Vivian. de Jurepatron. p. 1. l. 1. c. 2. n. 5.*
(g) *Cap. Placuit 1. qu. 2. & tot. titul. de Jurepatr. Vivian. loc. cit. p. 1. l. 2. c. 1. n. 7.*
(h) *Vivian. loc. cit. nu. 3. & 12.*
(i) *Cap. de Jure 6. de Jurepatr. Vivian. eod. tit. p. 1. l. 1. c. 2. n. 4. 6.*
(l) *Engel. p. 2. l. 3 tit. 15. n. 6. § 7. Conrad. Olig. de prim. prec. à f. 136.*
(m) *Vivian. p. 2. l. 11 cap. 12. nu. 5. Germon. de Sacror. Immun. l. 3. c. 12. n. 32.*
(n) *Seraph. dec. 1382 nu. 1. 2. 6.*
(o) *Petr. de Marca l. 8. c. 24. n. 4.*

ſionem beneficiorum extraneis, uti luculentèr in totâ hac elucubratione probatur; ergò dominium adminiſtrativum, & ordinativum beneficiorum, prænotatis collatoribus,& nominatoribus competens,ad ea extraneis elargienda ſe debet extendere.

41. Porrò ad beneficia, vì juris patronatus, omnes præſentare poſſunt, qui non ſunt expreſsè prohibiti (*a*): ſic & viceverſa ad eadem omnes Clerici præſentari poſſunt, qui non ſunt à jure prohibiti (*b*); ex regula generali, quod conceſſum videtur id,quod non eſt expreſsè prohibitum(*c*).Et quod dicitur de præſentatione reſpectu beneficii juris patronatus, multò magis eſt verùm de collatione reſpectu beneficii liberi, majus enim eſt jus adminiſtrativum beneficiorum, quod habet Collator, quamquod habet nominator ad ea:quippè major eſt poteſtas reſidens in concedente privilegium,quam in ſuſcipiente illud.Quarè ſicut patronus habet dominium liberum adminiſtrandi beneficium patronatum, quantùm ſpectat ad præſentationem Clerici ſibi benè viſi, præſentari non prohibiti; ità & collator habet dominium liberum adminiſtrandi beneficium liberum, quantùm ſpectat ad collationem illius Clerico ſibi benè viſo, cui conferri beneficia non ſit prohibitum: ſed nullibi, & nullo jure prohibitum eſt admittere ad beneficia Clericos extraneos; ergò tàm collatores, quàm nominatores ad beneficia, prò libero dominio, quod habent adminiſtrandi eadem, poſſunt illa liberè tùm Clericis indigenis, tùm extraneis elargiri. Patet ex his, quod eſt adeò connexa cauſa Papæ, Imperatoris, Regum, & Epiſcoporum, & Clericorum, ac Laicorum omnium, ad quos ſpectat beneficia conferre, vel ad ea nominare, ut non poſſit unius auctoritas convelli, ſivè dominium attenuari, quìn & in altero diruatur.

(a) *Vivian. de Jurepatr.p.2.l.5.c.3.n.1.*
(b) *Idem p.2.l.6.c.1.n.1. Barboſ. de Officio Epiſc. par.3. alleg.72. num.72.*
(c) *Leg. necnon §. quod ejus ff. ex quibus cauſis majores &c. Gloſſ. in cap. ex literis. V. Non excepto de Jurepatr. Barboſ. axiom.46.n.1.*

42. Et ità ubicumque tendat intentio Contradictorum, non detrahet unquam libertatem Eccleſiæ, beneficia extraneis dilargiendi, quìn etiàm eidem rapiat dominium adminiſtrativum bonorum Eccleſiaſticorum; nec dominium hoc ſubtrahet Papæ, vel Epiſcopis, aliiſque ordinariis collatoribus, quìn illud etiam abſcindat Imperatori, Regibus, atque aliis Clericis, aut Laicis delegatis collatoribus, vel patronis beneficiorum. Cum autèm politicè non expediat, tolli, vel attenuari Clericis, atque Laicis dominium adminiſtrativum, ut ſuprà bonorum Eccleſiæ, juxtà menſurum juris ſibi competentis, ratione collationis, aut nominationis ad Eccleſiaſtica beneficia, nè ſi hodie queritur illud detrahere Papæ, cras inſtetur prò illo Epiſcopis ſubtrahendo: alia vice agatur de exuendis hujuſmodi dominio Imperatore, atque Regibus, & alia vice laboretur prò Clericis, aut laicis eodemmet dominio denudandis; ſequitur, quòd inhærendo regulis bonæ, & laudabilis politiæ, utile eſt, & expediens, quod libera ſit in poſterùm, prout hucuſque fuit, Eccleſia, in dominio adminiſtrationis ſuorum bonorum, præficiendo beneficiis etiàm Clericos extraneos.

43. *Octava Ratio* deſumitur ex intuitu ad dignitates Romanæ Eccleſiæ. Nàm ſicut urbs Romana, uſquè à ſuis initiis, omnibus extraneis chariſſimos porrexit amplexus, & primus omnium, *Romulus aſylum convenis patefecit* (*d*), ac ipſa ſucceſſu temporum Roma, nobiliſſimum titulum adepta eſt patriæ omnium communis (*e*), vulgaritèrque Roma omnium parens eſt ſolita nuncupari, quippè quæ cunctis materna viſcera, nullis novercales exhibet deſpectiones; ità Romana Eccleſia, ab ipſis ſuis principiis, tàm affectu mater omnium fidelium, quàm dignitate mater omnium Eccleſiarum, & eſſe meruit, & vocari (*f*). Hinc ad Romanam Eccleſiam ex toto orbe confluunt extranei, ut & dignitates, & præbendas, & officia, & beneficia eccleſiaſtica conſequantur. Longum eſſet recenſere cunctos alienigenas, qui & Papatum, & Cardinalatum, & Epiſcopatus, & Prælaturas, & Abbatias, & Canonicatus, & beneficia, & præbendas demùm eccleſiaſticas in Romana urbe ſunt nacti, vel reſpectivè ex profectione ad Romanam urbem ſunt aſſecuti. Sufficiat meditari, quod ex numeroſa ſerie incolarum, quos Romana urbs in ſe continet, vix fortè quarta, vel tertia pars indè originem ducit, & longè adhùc minor eſt portio eorum, quorum avus, vel proavus ibidem fuit indige-

na,

(d) *Plin. 2. de Vir Illuſtr.*
(e) *Leg. Roma ff. ad municip. Borel. Summ. deciſ. 10.2 tit.37.n.102 de Luca de judic. diſc. 3.nu.50.*
(f) Cap. 1. *& ſequ. diſt.12.c. dudum 3.qu. 6. Navar. 10.1. de Spol. §.6.n.1.f.148.*

na. Experientiaque qnotidiana patefacit, quod Romæ dignitates, & beneficia eccleſiaſtica, ut plurimùm extraneis diſpenſantur, & ſatis prolixior eſt advenarum, quàm indigenarum ſeries, qui ſunt inibi præbendis eccleſiaſticis inſigniti.

44. Ergò quemadmodùm extranei in Romanâ Eccleſiâ, tùm ad dignitates, tùm ad beneficia eccleſiaſtica promoventur; ità juſtum eſt, ut reciprocâ ratione, etiàm clerici Romanæ Eccleſiæ, in aliis Eccleſiis, in quibus non ſunt nativi, & dignitates, & beneficia eccleſiaſtica conſequi poſſint. Alias ſi clericis Romanæ Eccleſiæ intercipitur acceſſus ad aliarum Eccleſiarum præbendas; etiàm clericis aliarum Eccleſiarum amputabitur aditus ad dignitates, & beneficia Romanæ Eccleſiæ, ut hinc indè congruum obſervetur æquilibrium. Hęc ratio tanti ponderis eſt, ut ab ipſa naturali æquitate ſuum robur obtineat, multòque magìs à politicâ conſideratione vires adipiſcatur, quas convellere velle, eſt injuſtæ, & indiſcretæ intentionis probroſitatem incurrere, neque ſapere, ſed deſipere: quęrere namque legem, ubi adeſt ratio naturalis, eſt infirmitas intellectus, inquit Ariſtoteles (*a*). Profectò rationem iſtam perpendens Sixtus Papa V. in celebri illo indulto, quod incolis Regni Valentiæ conceſſit, ut nullus extraneus ad beneficia eccleſiaſtica illius Regni poſſet admitti; viciſſim diſpoſuit, ut & incolis Valentinę ditionis ad beneficia non pateret acceſſus, in Regionibus illis, & locis, quorum incolæ in Valentino Regno à præbendis eccleſiaſticis repelluntur, & è contrà. Itàque ſic ſpeciali paragrapho definivit: *Et quatenùs ullo unquàm tempore licuerit, & permiſſum fuerit prædictis indigenis beneficia, fructus, & penſiones in aliquo ex aliis Regnis, provinciis, dominiis, & inſulis prædictis liberè, & indifferentèr, abſque aliquo obſtaculo, perindè ac ſi ibidem nati eſſent, obtinere, & percipere; ipſi quoque alienigenæ ex tali Regno, ſeù provincia, vel dominio, aut inſulâ orti, ad ſimilia beneficia, ac fructus, & penſiones in dicto Regno Valentiæ, viciſſim admitti debeant, & ad illa habiles, & capaces cenſeantur* (*b*).

(a) *Ariſtot. 8. Phiſic. cap. 3.*

(b) *Sixt. V. Conſt. 64 §. 6.*

45. Politicè autèm loquendo, nedùm non confert publico ſingnlarum orbis nationum, civitatum, & locorum, ſeù eorum incolarum, excludi a beneficiis, & dignitatibus Romanæ Eccleſiæ; ſed imò poſitivè ſingulis nationibus, & earum accolis, expedit, ut ad eaſdem dignitates, & beneficia valeant admitti; quià ſinguli cujuſcumque nationis viri, ad omnes dignitates, & beneficia Romanæ Eccleſię, virtute, ac fortunâ promoventibus, valent aliquandò, & ſæpè felicitèr pervenire. Sileamus de Abbatiis, & Prælaturis; ſileamus de Cardinalatu, prò quo adipiſcendo, & reſpectivè ſuis conſanguineis, vel ſubditis comparando, valdè ſolliciti ſunt etiàm pręcipui totius Chriſtianitatis Monarchę, & brevitèr ponderemus clericos Græcos, Syriacos, Africanos, Sardos, Siculos, Italos, Dalmatas, Germanos, Gallos, Hiſpanos ad Summi Pontificatus apicem ſublimatos. Quod illis evènit, cunctis valet accidere: omnes orbis clerici, nullo excepto, poſſunt Pontificalem tiaram adipiſci. Olim ad urbem Romam, & ad Romanum exercitum, cunctorum laicorum intererat properare, quià cuncti orbis milites poterant Imperialem conſequi celſitudinem: magnæque, ac penè incredibiles rerum viciſſitudines, & metamorphoſes ab Hiſtoricis recitantur, militum, nedum nobilium, ſed etiàm infimæ qualitatis, qui ad Imperii gloriam pervenere. Suprà retulimus numeroſam ſeriem eorum, qui è diverſis regionibus Romam confluentes, & militiæ operam dantes, per diverſos gradus, & quandoque etiàm repentino fere volatu, ad culmen Imperialis apicis feliciſſime properarunt. Undè illorum nomen hic ſuperfluum eſt repetere. Aliorum quoque mentionem fecimus, qui & Conſulatum, & Præturas, & alias inferiores, lucroſas tamen, & nobiliſſimas dignitates adepti ſunt, quorum paritèr nomina hic cenſemus non eſſe inutilitèr replicanda. Quod tunc in Imperio, nunc in Summo Pontificatu accidere valet, & ſicuti tunc politicè non oportuit repelli quemquam extraneum à militiâ Romanâ, ut cuique ineſſet ſpes Imperium obtinendi; ità & nunc politicè non expedit repel-

repelli clericos Eccleſiæ Romanæ à beneficiis aliarum Eccleſiarum, nè cunctis clericis aliarum Eccleſiarum intercipiatur aditus ad dignitates Romanæ Eccleſiæ, & ſpes crebrò verificata, Summi Pontificatus celſitudinem ineundi.

46. Hęc ratio quantùm eſt in ſe, & in recto, prò ſola Romanâ Eccleſiâ perorat, ne illius clerici à beneficiis aliarum Eccleſiarum repellantur, ut & aliarum clerici valeant dignitates, & beneficia Romanæ Eccleſiæ adipiſci; ſed in obliquo prò cunctis totiùs orbis Eccleſiis ex ęquo proloquitur, quatenùs Romana Eccleſia eſt ſpeculum, & exemplar, à quâ cæterę Eccleſię normam ſui regiminis aſſequuntur (*a*), dicente Stephano Papa: *In ſpeculum, & exemplum Sancta Romana Eccleſia, cui nos Chriſtus præeſſe voluit, propoſita eſt* (*b*). Ergò quemadmodùm Romana Eccleſia politicè cogitat expedire, ut ad ſuas dignitates, & beneficia cuncti alienigenę admitti poſſint, & viceverſa ejus clerici in cunctis aliis Eccleſiis ad beneficia eccleſiaſtica valeant promoveri, atque ſub hoc themate politiam ordinat ſui regiminis; ità ad ejus exemplum, cunctis aliis Eccleſiis debet eſſe perſuaſum politicè expedire, ut ſit intèr omnes orbis Eccleſias correſpectiva quædam admiſſio ſuorum utrinque clericorum ad mutua beneficia. Et ità politicè loquendo, eniteſcit, communis boni intereſſe, ut liberum, & licitum ſit Eccleſię poſſe ſacras prębendas, non modo clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri. Alias politicas rationes inferius allegabimus Sęculo Decimo (*c*), illuc Lectorem remittimus.

(a) *Gloſ. in cap. enim vero 4. diſt. 19.*

(b) *Stepb. PP. I. in d. c. enim vero 4. diſt. 9.*

(c) *Vid. infr. ſæc. 10. cap. 26.*

CAPUT XVII.

In quo ex Formulis Marculfi, *ex geſtis* S. Theodori Dorovernenſis, *Sancti* Columbani, *aliorumque ſanctorum: Et ex pluribus aliis documentis, & hiſtoriis, pertinentibus ad ſeculum Chriſti ſeptimum, probatur, quod Eccleſiæ competit plena libertas conferendi Eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Floruit hac ætate* Marculfus *monachus, quis, & cujus fuerit. Cunctis Epiſcopis olim Papæ titulus erat communis.*

2 *Cenſetur Marculfum fuiſſe Gallum, & inſcripſiſſe Opus ſuum Landerico Pariſienſi. Cujuſdam Marculfi meminit Beda.*

3 *Prima formula Marculfi eſt privilegium, quod Epiſcopus concedit, ut Abbatem ex ſe ipſis monachi eligant. Secunda eſt ſimile privilegium Regis.*

4 *Olim monaſteria ſuberant Epiſcopo Diœceſano: Niſi Fundatores, ea ſubjeciſſent alieno Epiſcopo.*

5 *Epiſcopi interdum privilegium libertatis cœnobiis concedebant, prout eâ fruebantur monaſteria Lirinenſe, Agaunenſe &c.*

6 *Hæc privilegia non eximebant monachos à ſpirituali ſubjectione Epiſcopi, ſed ſolum ab ęconomicâ: quidam patres ipſa privilegia improbarunt.*

7 *Juxta citatam formulam Marculfi conceſſum eſt monachis alicujus cœnobii, poſſe ſibi in Abbatem præficere unum ex ſemetipſis.*

8 *Hæc*

8 Hæc libertas eligendi unum ex ſe ipſis ad beneficium Abbatiale, non probat pro Contradictoribus, ut ipſi autumant, ſed contra eos.

9 Ceſſante hoc privilegio potuiſſet Epiſcopus Abbatiam etiam monacho alterius cœnobii conferre.

10 Alicubi additum fuit privilegium quoque Regale, ubi Rex habebat jus nominandi Abbatem.

11 Privilegia ſunt leges ſpeciales, exorbitantes à jure: Indulta præfata erant perſonalia.

12 Ubi deeſt privilegium excluſivum extraneorum, illis conferri poſſunt beneficia Eccleſia enim libera eſt.

13 Antiquitus monaſteria virorum erant independentia inter ſè, prout ſunt nunc illa monialium,

14 Poterat Epiſcopus monachos ex uno ad aliud monaſterium traducere, & ibi beneficiis decorare.

15 Ex formulis ergo Marculfi, & ſimilibus privilegiis mox allegatis, probata reſtat libertas Eccleſiæ, provehendi ad ſua beneficia clericos etiam extraneos.

16 Refertur hiſtoria promotionis S. Theodori Cilicis ad beneficium Archiepiſcopale Cantuarienſe in Angliâ, eum aliis cohærentibus.

17 Sequitur eadem hiſtoria, quam recenſet Beda, Hadrianus rurſus urgetur à Papa, ut Archiepiſcopatum illum accipiat.

18 S. Theodorus benignè exceptus eſt in Angliâ, ubi beneficium dedit Hadriano præfato. Fit mentio Bedæ.

19 Hadrianus memoratus, nec non & Andreas, habuerunt, & reſpectivè habere potuerunt, beneficia in locis, à quibus erant extranei.

20 Eâ ętate Neapoli, Romæ, Cantuariæ, in Galliâ, in Angliâ, in Scotiâ, nihil obſtabat extraneitas ad beneficia adipiſcenda.

21 In Synodo Herefordienſi decretum eſt, nè monachus, & clericus, ſine promiſſione ſui Præſulis, alibi ſuſcipiatur.

22 Suſceptio autem illa reddebat monachos illos, & Clericos extraneos capaces beneficiorum ſæcularium, & regularium.

23 SS. Columbanus, Bercharius, Bertinus, Amatus, beneficiis potiti ſunt in locis, à quibus erant extranei.

24 In Hiſpaniâ Joannes Gerundenſis, & alii: In Germaniâ SS. Rudbertus, & alii extranei, beneficiis potiti ſunt.

25 Plures ſancti in Galliâ, Italiâ, & in Oriente, hoc tempore, tametſi extranei, beneficia obtinuerunt.

26 Hi Sancti facto ſuo docuerunt, potuiſſe fieri, quod fecerunt: nec Eccleſia decidit à primæva illa libertate.

1. PLVRES Patres atque ſcriptores eccleſiaſtici, hoc ſeptimo Chriſti Sæculo floruerunt, inter quos poſtremos unus eſt *Marculfus* Monachus, vivens, quo anno, ignotum eſt (*a*). Monachus inquam ſed neſcitur cujus Cœnobii; proùt & nec patriæ ipſius notitia habetur. Nomen ejuſdem reſonantiam quandam Gothicam habet, proindeque non improbabiliter dici poſſet, eum fuiſſe natione Hiſpanum, ubi Gothi, ſive Viſigoti Reges tunc temporis principatum tenebant (*b*). Accedit quod Marculfus opus ſuum inſcripſit Landerico Papæ: Tunc temporis autem vixit Landericus Epiſcopus Ulyſiponenſis, qui interfuit Conciliis Toletanis xv., & xvi. celebratis anno 688., & 693., eiſque ſubſcripſit (*c*), quem licet Auctor, intitulet nomine Papæ, nil refert, nam ſæculi tunc decurrentis uſu locutus eſt. Sanè olim cunctis Epiſcopis Papæ titulus communis erat (*d*), & S. Hieronymum

(a) *Biblioth. Patr. to.7. in Marculfo f.564*

(b) *Ex Hiſtoriis Hiſpan.*

(c) *Concil. Tolet. 15. & 16. in ſubſcript.*

(d) *Dom. Magri not. de vocab. Eccl. V. Papa*

nymum novimus, quod ſcribens S. Auguſtino, illum, & Alipium Papæ titulo decoravit (*a*). Concilium Turonenſe II. vocat Papam S. Avitum Viennenſem (*b*): Sidonius Apollinaris Epiſcopus Arvernenſis, Venantius Fortunatus Epiſcopus Pictavienſis, & Gregorius Turonenſis, paſsim in eorum ſcriptis Papas appellant Epiſcopos (*c*). Et ità nuncupari perrexerunt, donec Gregorius PP. VII. in quadam Synodo Romanâ titulum Papæ ſoli Summo Pontifici reſervavit (*d*).

2. Nihilominùs communitèr cenſetur Marculfum fuiſſe Gallum: agit enim de rebus Regni Francorum; præfatumque Landericum, cui ſuum opus inſcripſit, eſſe S. Landericum Epiſcopum Pariſienſem (*e*), qui privilegium exemptionis monaſterio S. Dionyſii conceſſit, à ſe, & ab aliis 24. Epiſcopis ſubſcriptum (*f*). Et Conventui Clipiacenſi interfuit, ubi Clodoveus Rex Francorum ſimile privilegium, ſive mandatum pro dicto monaſterio largitus eſt, cui Landericus ipſe paritèr cum 24. aliis Epiſcopis propriâ manu ſubſcripſit (*g*). Vixiſſe idcircò exiſtimatur Marculfum circa Chriſti annum 660. (*h*). Et fortè fuit ille Marculfus, Cellarius Monaſterii Salicis in Galliâ, quem Carantocus ejus Abbas miſit cum cibariis ad S. Columbanum, in eremo Voſagi tunc manentem, & victualium penuriâ laborantem, prout Beda recenſet (*i*). Utcumque res ſe habeat circa hæc, nos libentiſſimè Marculfi formulas allegamus, tamquam ſcriptoris antiqui, & cujus auctoritate utuntur etiam Contradictores, fragmina formularum ipſius, ſuis ſcriptionibus inſerentes, ut proprium intentum promoveant: & ſignantèr formulas exhibebimus de Abbatiis, & monaſteriis agentes, quippè etiam Contradictores ſimilibus documentis in ſuis ſcriptis utuntur.

3. Porro prima ex formulis Marculfi eſt privilegium, quod aliquis Epiſcopus concedit alicui monaſterio, in ejus Diœceſi poſito, exemptionis à propriâ juriſdictione: nititurque exemplo Cœnobiorum Lirinenſis, Agaunenſis, & Lexovienſis, conſimili privilegio præditorum. Ibi Epiſcopus inter cætera monachis hæc indulget; *ut de veſtrâ Congregatione, qui in veſtro monaſterio, ſancta debeant bajulare officia, quem Abbas, cum omni congregatione, popoſcerit à nobis, vel à ſucceſſoribus noſtris ſacros percipiat gradus &c. Et juxta diſpenſationem divinam, cum Abbas de ipſo Monaſterio à Domino migraverit, quem unanimitèr omnis congregatio illa monachorum, ex ſemetipſis optimæ regulæ comparatum, & vitæ meritis congruentem, ſimilitèr ſine premio memoratæ urbis Epiſcopus ipſe promoveat Abbatem &c.* (*l*). Poſt primam hanc formulam ſequitur ſecunda, in quâ Rex, inhærens præfato privilegio, aliud & ipſe dat indultum, quod, *Conceſſio Regis ad hoc privilegium*, intitulat, primumque ab Epiſcopo datum confirmat (*m*).

4. Sciendum eſt autem, quod ab initio cuncta monaſteria, cum monachis, & Abbatibus inibi Deo famulantibus; ſuberant pleno jure Antiſtiti Diœceſano: quâ de rè, omiſſis aliis, Hieronymus Bigonius, hanc Marculfi formulam expendens, ait, *Jure communi Abbates Epiſcopis ſuberant can.* 4. *Concilii Chalcedonenſis: Synodi Aurelianenſis* 1. *ſub Clodoveo c.* 9. *c.* 21. *Abbates pro humilitate religionis in Epiſcoporum poteſtate conſiſtant, ex quo in Capitulis Benedicti Levitæ exſcriptum eſt cap.* 136. *l.* 6., *& apud Gratianum can. Abbates* 18. *qu.* 2. *Synodi Epaunenſis c.* 19. *Aurelianenſis* 15. *ſub Childeberto c.* 22. *Caroli M. l.* 2. *c.* 8. *can. Monaſteria* 18. *qu.* 2. (*n*). Alicubi tamèn monaſteria Ordinario loci non ſuberant, & preſertim illa, quæ Fundatores alteri Epiſcopo ſubjeciſſent: poterant enim, qui monaſteria fundabant, ea illius Epiſcopi juriſdictioni ſubiicere, quem mallent, ſicut pluries factum eſſe in Oriente legitur in hiſtoriis (*o*). Quod et creberrimè antiquis temporibus accidit in Africâ, ubi erant plura monaſteria hìc illìc erecta, & Epiſcopo Carthaginenſi ſubiecta (*p*).

5. Nihilominùs contigit ſæpè, ut Epiſcopi etiam Cœnobiis ſibi ſubiectis libertatis paginam largirentur: quod jam valdè uſitatum fuiſſe ætate Marculfi patet ex hac ipſa illius formulâ, ubi dicitur: *Et nè nobis aliquis detrahendo æſtimet in id nova decernere carmina, dum ab antiquitus, juxta conſtitutionem Pontificum, per Re-*

(a) *S. Hieron. ep.* 96.
(b) *Conc. Turon.* 2. *cap.* 21.
(c) *Vid. Hieron. Bigon. in not. ad Marculf. ad lib.* 1. *in princ.*
(d) *Bigon. loc. cit.*
(e) *Sirmond. tom.* 1. *Conc. Gall. f.* 495.
(f) *Aimoin. hiſtor. Franc. l.* 4. *c.* 41. *Sirm. loc. cit. f.* 497.
(g) *In Præfat. ad formul. Marculf.*
(h) *Magri, & Bigon. locis cit.*
(i) *Beda to:* 2. *in vit. S. Columban. c.* 6.
(l) *Marculf. formul. l.* 1. *c.* 1.
(m) *Marculf. form. l.* 1. *c.* 2.
(n) *Bigon. ad form. Marculf. l.* 1. *c.* 1. *V. privilegium.*
(o) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p.* 1 *l.* 3. *c.* 31. *n.* 14. 15. *& c.* 34. *n.* 1. 0. *&* 3.
(p) *Idem loc. cit. c.* 31 *à n.* 1. *ad* 14.

galem ſanctionem Monaſterio ſanctorum Lirinenſis, Agaunenſis, Lexovienſis, vel modo innumerabilia per omne Regnum Francorum ſub libertatis privilegium videntur conſiſtere (*a*), & hac eadem ætate legitur editum privilegium libertatis, datum, ut innuimus, à Landerico Epiſcopo Pariſienſi favore monaſterii S. Dionyſii (*b*), atque alterum, datum à Bertefrido Epiſcopo Ambianenſi favore monaſterii antiquæ Corbejæ, cui alii 15. Epiſcopi ſubſcripſere (*c*): & dudum antea S. Germanus Epiſcopus Pariſienſis, patriâ Edvenſis, ſive Auguſtodunenſis, ac prius Abbas S. Symphoriani Edvenſis, deindeque Abbas S. Germani Pariſienſis, atque demum hujuſce urbis Epiſcopus (*d*); adeoque pluries beneficiis eccleſiaſticis inſignitus, in locis à quibus erat extraneus; conſimile privilegium dedit anno Chriſti 569, à ſe, pluribuſque aliis Epiſcopis propriâ ſubſcriptione firmatum, favore monaſterii præfati S. Germani (*e*). Sicut & paritèr S. Gregorius PP. I. privilegium ſimilis libertatis fuerat impertitus monaſterio Claſſitano, literis ad Marinianum Epiſcopum Ravennatem directis. Imò hoc fuiſſe generale indultum, omnibus monaſteriis conceſſum, & in Synodo Romana, quam S. Gregorius, cum 20. Epiſcopis, & pluribus presbyteris, atque Diaconis Cardinalibus celebravit anno Chriſti 601.; habetur ex Binio (*f*). Poſt quod quoque tempus, intra tamen hoc ſæculum, alterius privilegii memoria habetur, à S. Anſberto Rotomagenſi Epiſcopo, pro Cœnobio Fontanellenſe conceſſi in Concilio 16. Epiſcoporum, in eadem urbe congregato (*g*).

6. Erant hæc, & ſimilia privilegia, paginæ libertatis indultæ monaſteriis, talitèr tamen, ut nec Abbates, neque monachi eximerentur à ſpirituali ſubjectione Epiſcopi, ſed ſolum in œconomicis indepentiâ ab iiſdem perfruerentur, & ità proprium Abbatem monachi ſibi eligere poſſent; nullus ex eis, ſine conſenſu Abbatis, poſſet ab Epiſcopo ad ordines promoveri (ordinatio etenim monachos à poteſtate Abbatis quodammodo emancipabat, & Epiſcopo adiiciebat (*h*). Item ſe in miniſtrandis bonis monaſterii Antiſtites non miſcerent: Ordinarii tandem in ſacrorum adminiſtratione nil pretii à Cœnobiis extorquerent &c. (*i*). Quæ poſtmodum privilegia, ſucceſſu temporis, aliam induerunt figuram, exemptionem integram, & totalem Cœnobiis, eorumque monachis elargientem; qui quandoque libertatis obtentu diſciplinam fugitabant: ideoque declamarunt adverſus ipſamet privilegia S. Bernardus (*l*): Petrus Bleſenſis (*m*): Juo Carnotenſis (*n*): Villelmus Tyrius, & alii (*o*).

7. Juxtà Marculfum ergò incitatâ formulâ libertatis indultæ, hoc monachis concedebatur: *Ut cùm Abbas de ipſo monaſterio à Domino migraverit, quem unanimitèr omnis congregatio illa monachorum, ex ſemetipſis optimè regulæ comparatum, & vitæ meritis congruentem, ſimiliter ſine præmio memoratæ urbis Epiſcopus ipſe promoveat Abbatem* (*p*). Paritèr in privilegio antedicto Bertefridi Ambianenſis pro Monaſterio Corbejenſi dicitur, *cum Abbas fuerit de ſæculo iſto evocatus, quem unanimitèr Congregatio ipſius monaſteri, ex ſemetipſis bonum, & dignum elegerint, datâ auctoritate à præfato Principe, vel ejus ſucceſſoribus, à nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, abſque ullo commodo, ſecundum ſacros canones ordinetur* (*q*). Itidem privilegium præfatum S. Anſberti Rotomagenſis favore Cœnobii Fontanellenſis, inter alia continebat, *ut monachi per ſuccedentia tempora ex ſemetipſis ſibi perennibus temporibus Abbatem eligerent* (*r*). Enuntiatum quoque privilegium D. Gregori, favore monaſterii Claſſitani ſic habet, *defuncto vero Abbate cujuſcumque Congregationis, non extraneus, niſi de eâdem converſatione, quem ſibi propriâ voluntate concors fratrum ſocietas elegerit, & qui electus fuerit, ſine dolo, vel venalitate aliquâ ordinetur* (*s*). Quod & totidem, ſeù iiſdem verbis exprimitur, contentis in privilegio generaliter ab eodem Pontifice cunctis monaſteriis impertito, in Romanâ Synodo, de quâ ſuperiùs habita eſt mentio (*t*).

8. Quibus ità ſe habentibus, perſpicuum eſt, monaſteriis illis fuiſſe contributam libertatem eligendi ex ſe ipſis virum, Abbatiali beneficio munerandum, procul ablega-

(a) *Marculf. l. 1. c. 7.*
(b) *Sirmon. to. 1. Concil. Gall. f. 495.*
(c) *Sirmond. tom. 1. Conc. Gall. f. 504.*
(d) *S. Gregor. Turon. hiſt. l. 4. c. 50. & l. 8. c. 3 & de Glor. Conf. c. 90. 92. Aimoin. l. 1. c. 24. et l. 4. c. 31.*
(e) *Aimoin. de geſt. Franc. l. 3. c. 2.*
(f) *Bin. in Conc. Rom. an. 601. to. 4. f. 151.*
(g) *Conc. Rotom. an. 682.*
(h) *Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 30. n. 11.*
(i) *Vid. Thomaſ. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 29 per tot. c. 30 à n. 1. ad 7. & c. 32.*
(l) *S. Bernar. de conſid. l. 3. c 8.*
(m) *Petrus Bleſ. ep. 68.*
(n) *Ivo Carnot. ep. 95.*
(o) *Vuillel. Tir. l. 17. cap. 3.*
(p) *Marculf. l. 1. c. 1.*
(q) *Sirmond. tom. 1. Conc. Gall. f. 503.*
(r) *Conc. Rotomag. ann. 682. ap. Bin. to. 5. Conc. f. 383.*
(s) *S. Greg. l. 7. ind. 1. epiſt. 18.*
(t) *Conc. Rom. an 601 ap. Bin. tom. 4. Concil. f. 531.*

legatis viris extraneis. Quod Contradictores, de ſimilibus indultis loquentes, & eorum fragmina ſuis libris inſerentes, illa multum ad cauſam ſuam facere autumant, & nobis fortitèr obviare. Nos verò, è contrà, efficacitèr contendimus, hęc prò nobis facere, & contrà adverſarios validiſſimè militare. Nàm ſi ad obtinendam libertatem eligendi ex ſe virum, Abbatiali beneficio decorandum, & repellendi ab ea dignitate viros extraneos, opus fuit privilegiis Epiſcopalibus, & Apoſtolicis ſe munire; jàm patet, quod de jure monaſteriis non competebat eligere Abbates ex ſe ipſis, & à beneficio Abbatiali extraneos repulſare: Si etenim hoc de jure fuiſſet; ut quid privilegia particularia, tantò cum apparatu, tantis cum ſolemnitatibus captitare? Privilegium eſt lex privata, differens à lege communi, ſicut ſpecies à genere (*a*), deque ſui naturâ derogat legi, & contrà jus commune diſponit (*b*), nec niſi fruſtrà privilegio impetratur id, quod de jure communi competit (*c*).

9. Hæc, & ſimilia privilegia ergò, quorum formulam refert Marculfus, ideò edita ſunt, quià de jure poterant Epiſcopi quemcumque virum, & undecumque ſuſceptum, ſivè ex monaſterio, ſivè aliundè, ſivè indigenam, ſivè extraneum, ſivè Diœceſanum, ſivè alienigenam, dummodò monachalem regulam profiteretur, cœnobio, & monachis, in Abbatiali officio præficere, proùt pluries viros extraneos monaſteriis fuiſſe præfectos eſt certò certiùs apud ſacræ antiquitatis peritos. Quod ſi nè in eorum cœnobiis fieret, aliquandò quidam monachi peroptarunt; oportuit quod ſpecialibus privilegiis ſibi conſulerent, vel obtentis ab Ordinariis locorum, quorum libertati derogandum erat; vel impetratis à Sede Apoſtolica, interponente ſuam altam auctoritatem prò concordiâ, & quiete in cœnobiis conſervandâ; vel ob ſęvitias tollendas, quibus aliquandò Ordinarii locorum Diœceſanos monachos infeſtabant (*d*), vel ipſis Ordinariis ità depoſcentibus, & nè ſucceſſor indultum impugnaret, quod prædeceſſor Epiſcopus conceſſiſſet: aliquandò etiàm ad petitionem magnorum Principum, vel eorum qui fundaverant monaſteria, vel aliis juſtis de cauſis (*e*).

10. Et nedum privilegii Epiſcopalis, vel Apoſtolici, ſed etiàm aliquandò Regalis adjunctio facta eſt: tunc ſcilicèt, quandò contigit, Reges, & Principes jus aliquod habuiſſe nominandi Abbatem, alicui monaſterio præficiendum: cum enim liberum eſſet Principi virum ſibi benè viſum, ſivè indigenam, ſivè extraneum, nominare; non poterat, ſinè illius aſſenſu, ejus libertas ad ſolos cœnobiales monachos coarctari: Et hujuſcè privilegii formulam allegat ipſe Marculfus, in quâ dicitur, *adiicientes, ut & privilegium, tàm de Abbatum ingreſſu ipſa Congregatio, poſtquàm alius migraverit ex ſe inſtituendo &c.* (*f*). Sed, & ubi aderat privilegium, adhuc aſſenſu Epiſcopi Diœceſani, & reſpectivè Regis, in novi Abbatis electione opus erat: uti patet ex præcepto Theodorici Regis, quo ſuum præbet aſſenſum electioni Eremperti Abbatis Corbejenſis, quem dicit electum à monachis ex ſe ipſis, cum voluntate Theodefredi Epiſcopi Ambianenſis, Diœceſani illius loci (*g*).

11. Hęc autem privilegia, tamquàm leges ſpeciales, & ſingulares (*h*), atque exorbitantes à jure, contrà quod ſemper emanant (*i*); Imò, & quæ nec privilegia dicerentur, niſi aliquid contrà jus commune concederent (*l*); ſunt ſtrictè interpretanda (*m*), & uti conceſſa perſonis cum adjectione loci, monachis nempè talis monaſterii, ſunt, ſivè erant privilegia perſonalia, locis alligata, & extrà peculiarem illum locum nullatenùs prævalentia (*n*), adeoque tamquam talia, & uti tantâ ſollicitudine obtenta, oſtendunt, quod currente Septimo Chriſti Sæculo, in quo Marculfus vixit, & in quo edita ſunt privilegia ipſa ſuperiùs memorata, de jure monachis non competebat generalitèr jus eligendi ex ſe ipſis Abbatem indigenam cœnobialem, & eorum corporis membrum, ſed illis ſolis competebat monachis, & illorum monaſteriorum, quibus privilegia ipſa ex ſpeciali gratiâ erant indulta: alioquin, ut quid ex ſingulari privilegio impetrare id, quod de jure, ac generali-

(a) *Fagnan. in cap. quæ in Eccleſiar. n. 35. de Conſtit. l. 1.*

(b) *Fagnan. in cap. ex parte num. 3. de Capell. Monach. l. 3.*

(c) *Idem in cap. Paſtoralis n. 10. de appell. & in cap. olim nu. 2. de verbor. ſignif. l. 2.*

(d) *Greg. VII. ep. 69 ap. Bignonii in not. ad formul. Marculf. loc. cit*

(e) *Vid. Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſciplin. p. 1. l. 3. c. 30. nu. 1. 2. 3. & 9.*

(f) *Marculf. l. 1. c. 36*

(g) *Apud Sirmond. tom. 1. Conc. Gall. f. 505*

(h) *Barboſ. in cap. ſanè 9. de privil. nu. 10 & in c. Abbate 25. de verb. ſignif. nu. 3.*

(i) *Barboſ. in cap. ex parte 3. de Capel. Monach. num. 6. & tit. de privil. n. 5.*

(l) *Idem in cap. Abbate 25. de Verb. ſignif. n. 4.*

(m) *Barb. in cap. porro 7. n. 11. de privileg.*

(n) *Fagnan. in cap. quoniam n. 2. & cap. cum Capella de privil.*

ralitèr eis debitum erat (*a*)? Ac proindè ubi privilegia ſimilia deficiebant, optimè liberum erat beneficia Abbatialia, non minùs monachis extraneis, quàm indigenis elargiri.

12. Quibus ità ſe habentibus, & à libertate conferendi beneficia Abbatialia (quâ potiebatur Eccleſia Sæculo Chriſti Septimo, extrà loca, ſpeciali privilegio ſuffulta; quę libertas nunquam ſucceſſivis temporibus uſque ad noſtram ætatem, fuit Eccleſiæ ſubtracta) à libertate inquam conferendi beneficia Abbatialia, arguendo ad libertatem conferendi cætera beneficia, quippè à ſimilli ad ſimile validum eſt argumentum (*b*); certum reſtat, & evidens, qnod Eccleſia hac eadem libertate perfruitur admittendi etiàm extraneos ad ipſa cætera beneficia, niſi aliud, & ubi alitèr, ex ſpeciali privilegio cavetur. Spectat ergò ad Contradictores oſtendere, quod loca, à quibus volunt extraneos ablegare, ſint ſimili privilegio munita: ſi ſunt; exerant paginas, in quibus hæc privilegia contineantur: non enim privilegium præſumitur, neque creditur aſſerenti ſe illud habere, niſi ipſum exhibeat, & oſtendat (*c*), & poſtquam exhibitum fuerit, cuncta illius verba erunt ſeriò perpendenda (*d*), ſtrictè etenìm eſt in omnibus, & per omnia intelligendum: Exhibitoque hujuſmodi privilegio, nos nunc prò tunc, damus manus victas, & cedimus Contradictoribus undequaque victoriam. Sed quià ſcimus illos tali privilegio carere; ideò prò libertate Eccleſiæ ſinè intermiſſione pugnamus.

13. Nec omittimus adnotare, quod in citato generali privilegio D. Gregorii, in Concilio Romano, favore monachorum, editi, peculiaritèr diſponitur: *Paritèr cuſtodiendum eſt, ut invito Abbate, ad ordinanda alia monaſteria, aut ad ordines ſacros, vel clericatus officium tolli exindè monachi non debeant* (*e*). Quod & totidem verbis legitur in privilegio, favore monaſterii Claſſitani edito, his adjunctis, *ſed ſi abundantes* monachi, *fuerint*, *& ad celebrandas Deo laudes*, *vel utilitates monaſteriorum complendas ſufficiant*, *Abbas cum devotione de his*, *qui ſuperfuerint*, *offerat quos dignos coram Deo invenire potuerit*. *Quod ſi ſufficientèr habens dare noluerit*, *tunc Ravennas Epiſcopus*, *ad ordinanda alia monaſteria*, *de his*, *qui ſuperſunt tollat* (*f*). Cœnobia monachorum, antiquo tempore, nullam intèr ſe connexionem habebant, ſed unumquodque monaſterium virorum erat ab aliis independens, eo modò, quo ſunt nunc monaſteria monialium (*g*), & tàm bona, quàm monachi erant in illis talitèr impermixti, ut monachus unius monaſterii nihil haberet commune cum monachis alterius monaſterii, adeoque quilibet monachus, ad aliud, quàm ſuum monaſterium pergens, ibi erat extraneus.

14. Attamen ſi Epiſcopus ità expedire judicabat, cum ad ipſum ſpectaret Abbates, & Præpoſitos monaſteriis præficere (*h*), poterat monachos, ex uno cœnobio deductos, ad aliud cœnobium transferre, illoſque ibi beneficio Abbatiali, vel Præpoſiturali inſignire, ubi erant extranei. Quod ſi monaſterium Claſſitanum, & alia, ad quæ perſpexit privilegium, in Concilio Romano per D. Gregorium editum, agere voluerunt, nè id in ſuis monachis factitaretur; oportuit quod ſibi conſulerent ſpeciali privilegio, alias & de illorum monachis, prout & de aliis monachis cœnobiorum, privilegio carentium, potuiſſent Epiſcopi, quos idoneos indicaſſent excerpere, & in aliis cœnobiis beneficiis monaſterialibus decorare, tametſi indè eſſent extranei. Nedumque Epiſcopi poterant hanc traductionem facere in monaſteriis privilegio carentibus, ſed etiàm in ipſis monaſteriis privilegiatis poterat id facere localis Abbas, concedendo monachos, non ſibi neceſſarios, ad ordinanda alia monaſteria. Imò nedum poterat, ſed etiàm tenebatur Abbas concedere monachos præfatos non ſibi neceſſarios, & recuſante illo eoſdem dimittere, poterat Epiſcopus de facto illoſmet abſtrahere, & aliis monaſteriis præficere, ità diſponente in prædictis privilegiis D. Gregorio Papa hujus nonimis primo.

15. Ex tota ergò ſerie formulæ, ſive formularum, quas ex Marculfo allegavimus, ac ſimilium privilegiorum, de quibus hucuſque in præſenti Capitulo lo-

cuti

(a) *Idem Fagnan. in cap. paſtoralis n. 10. de appell. n. 2.*

(b) *Everard. in topic. legal. loc. 10. Decian. Conſ. 31. n. 47. vol. 1. Barb. tra. par. loc. 101.*

(c) *Cap. porrò, & ibi Barb. n. 5. de priv. lib. 5.*

(d) *Idem loc. cit. n. 7.*

(e) *Conc. Rom. an. 60. apud Bin. to. 4. Concil. f. 532.*

(f) *S. Greg. l. 7. ind. 1. epl. 18.*

(g) *Vid. Thomaſ. Vet. & nova Eccl. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 24. n. 8. 9. 10. 13. &c. & c. 25. n. 6.*

(h) *Thomaſſini loc. cit. p. 1. l. 2. c. 93. n. 17. 19. & cap. 16. lib. 3. n. 9. 10. &c. & c. 65. n. 1. 2. 3.*

cuti ſumus, ſatis probata remanet libertas, quâ potiebatur Eccleſia, conferendi beneficia Abbatialia, atque Monaſterialia viris extraneis, in omnibus locis, præterquamquod in illis, ubi peculiaria privilegia libertatem hanc limitabant, & ad ſolos indigenas, ſive cœnobiales monachos proviſionem beneficiorum Monaſterialium arctabant. A quibus beneficiis arguendo, uti dicebamus, ad alia, quæ per Eccleſiam diſpenſantur, tamquam à ſimili ad ſimile, eo quod de ſimilibus idem eſt judicium (*a*); ritè, & legitimè infertur, quod ſicuti tunc, ità etiàm nunc Eccleſia integrâ libertate in his potitur. Nam cum ea libertas, ab illo tempore uſque ad noſtram ętatem, nunquam fuerit Eccleſiæ detracta, nec illi ullis legitimis juribus amputata; ſequitur quod liberum, & licitum eſt, & eſſe debet ipſi Eccleſiæ beneficia ſua, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri.

16. Celeberrimus quoquè fuit per hæc tempora *S. Theodorus*, natione Cilix, patria Tarſenſis Gręcolatinus, Athenis eruditus (*b*), & beneficio Epiſcopali Dorovernenſis, ſive Cantuarienſis primarię *in Angliâ* Eccleſię decoratus, cujus promotionem recenſet Beda his eloquiis: *Deusdedit ſextus Dorovernenſis Epiſcopus obiit &c. Tunc ceſſante non pauco tempore Epiſcopatu, miſſus eſt Romam &c. Vvigart Presbyter, vir in Eccleſiaſticis diſciplinis doctiſſimus, de genere Anglorum, petentibus Eccleſiæ Anglorum Epiſcopum ordinari &c. qui ubi Romam pervenit, cui Sedi Apoſtolicæ tempore illo Vitalianus pręerat, poſtquam itineris ſui cauſam præfato Papæ Apoſtolico patefecit, non multò poſt, & ipſe, & omnes penè qui cum eo aderant ſocii, peſtilentiâ ſuperveniente, deleti ſunt. At Apoſtolicus Papa, habito de his conſilio, quæſivit ſedulus quem Eccleſiis Anglorum Archiepiſcopum mitteret. Erat autem in Monaſterio Niridano, quod eſt non longè à Neapoli Campaniæ, Abbas Hadrianus, vir, natione Afer, ſacris literis diligentèr imbutus, monaſterialibus ſimul, & Eccleſiaſticis diſciplinis imbutus, Græcæ paritèr, & latinæ linguæ peritiſſimus: hunc ad ſe accitum Papa juſſit Epiſcopatu accepto in Britanniam venire: qui indignum ſe tantò gradu reſpondens, oſtendere ſe poſſe dixit alium, cujus magis ad ſuſcipiendum Epiſcopatum, & eruditio conveniret, & ætas.*

17. *Cumque Monachum quendam de vicino Virginum Monaſterio, nomine Andream Pontifici offerret, hic ab omnibus, qui eum novêre, dignus Epiſcopatu judicatus eſt: verùm pondus corporeæ infirmitatis; nè Epiſcopus fieri poſſet obſtitit. Et rurſum Hadrianus ad ſuſcipiendum Epiſcopatum actus eſt: qui petiit inducias, ſi fortè alium, qui Epiſcopus ordinaretur, ex tempore poſſet invenire. Erat ipſo tempore Romæ monachus, Hadriano notus, nomine Theodorus, natus ex Tarſo Ciliciç, vir, & ſæculari, & divinâ literaturâ Græcè, & Latinè inſtructus, probus moribus, & ætate venerandus, ideſt annos habens ætatis 66. Hunc offerens Hadrianus Pontifici, ut Epiſcopus ordinaretur obtinuit &c. Qui Subdiaconus ordinatus quatuor expectavit menſes, donec illi coma creſceret, quo in coronam tonderi poſſet. Habuerat enim tonſuram more Orientalium S. Pauli Apoſtoli: qui ordinatus eſt à Vitaliano Papa anno Dominicæ Incarnationis 668. 7. Kal. Aprilis Dominica, & ità una cum Hadriano in Britanniam miſſus eſt &c.* Vide quot inſtantiis, diligentiis, ſollicitudinibus, conſiliis, & anxietatibus, ad effectum perducta eſt provectio Theodori Tarſenſis ad beneficium Archiepiſcopale Eccleſiæ Cantuarienſis. Proſequitur Venerabilis Beda.

18. *Quod cum nuncii certi narraſſent Regi Egberto, adeſſe ſcilicèt Epiſcopum, quem petierant à Romano Antiſtite in Regno Francorum, miſit illo continuò Redfridum præfectum ſuum ad adducendum eum &c. Theodorus navigavit in Britanniam &c. deditque Hadriano monaſterium Beati Petri Apoſtoli, ubi Archiepiſcopi Cantiæ ſepeliri ſolent. Præceperat enim Theodoro abeunti Dominus Papa Apoſtolicus, ut in Diœceſi ſuâ provideret, & daret ei locum, in quo cum ſuis aptè degère potuiſſet* (*c*). Habemus hic multiplex argumentum prò causâ noſtrâ declamans. Et in primis *Beda* narrator, natione, ſecundum aliquos fuit Liguſticus, & patria Genuenſis (*d*), ſecundum alios fuit natione Britannus, & patriâ Cantabrigenſis

(a) *L. non poſſunt, & ſeq. ff. de l. Barboſ. trac. var. loc. 101. n. 2.*

(b) *Zachar. PP. epl. 140. int. Epiſt. S. Bonif. Mogunt. to. 8. Bibl. Patr. f. 129.*

(c) *Beda tom. 3. Hiſt. Angl. l. 4. cap. 1.*

(d) *Vide Hiſtoricos Genuenſes.*

genſis, Angloſaxo, qui primo fuit monachus, & presbyter monaſterii SS. Petri, & Pauli ad Oſtium Vviri amnis, in loco Bigirium appellato, deindè fuit monachus cœnobii Melros in Scotiâ (*a*), & ſive fuerit Angloſaxo, ſive Italus; in primo Bigirienſi monaſterio erat ſaltèm extradiœceſanus, in ſecundo verò monaſterio fuit nedùm extradiœceſanus, ſed etiàm extràprovincialis, imò & extrànationalis; & tamèn utrobique beneficium monaſteriale ſuſcepit: monachatus etenìm, ut alibi pluries notavimus, eſt eccleſiaſticum beneficium (*b*), & eo utuntur etiam Contradictores.

(a) *Sixtus Senenſ. Bibl. l. 4. in Beda.*

(b) *Thomaſſin. Vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1 l. 3. c. 13. n. 1. Barboſ. Jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. num. 69.*

19. Paritèr *Hadrianus* mox memoratus fuit natione Afer, & tamèn primò Abbatiale beneficium tenuit in monaſterio Niridano propè Neapolim, & ſecundò in monaſterio S. Petri apud Cantuariam in Angliâ, cum tamèn ab utroque loco eſſet pluſquam extraneus. Abbatia autèm regularis abſque dubio intèr beneficia eccleſiaſtica computatur (*c*). Qui Hadrianus, nec non & *Andreas* monachus cœnobii Virginum, ad beneficium Epiſcopale ſedis Cantuarienſis à Vitaliano Pontifice deſignati fuerunt, tametſi non illud acceperint, quippè Andreæ obſtitit corporalis infirmitas, Hadrianum verò humilitas à tanta ſublimitate deterruit: ſed ipſa deſtinatio patefacit, quod neutri illorum præjudicium ullum extraneitas inferebat. Nec ulla neceſſitas tunc aderat extraneos accerſendi in defectum indigenarum; quippè Angliâ illo tempore, & laicis Chriſtianis, & clericis, & monachis affluebat, ut ex ipsâ narrativâ Bedæ pateſcit: nec lactens, ſed jàm adulta erat ibi fides: defunctuſque Deusdedit, ſivè Theodatus, non erat primus, ſed ſextus in ordine Cantuarienſium Antiſtitum (*d*), undè coniicitur, quod viris ad Epiſcopatum idoneis non poterat Anglia tunc carere; cum de facto Vvighartum de ſuâ gente presbyterum, cum aliis Romam pro capeſſendis infulis tranſmiſiſſet.

(c) *Barboſ. loc. citat. Card. de Luca de beneſ. diſc. 97. nu. 17.*

(d) *Ved. Theatr. vit. hum. verb. Epiſcopus in Epiſc. Cantuar. fol. 273.*

20. Demùm *Theodorus*, Græcus, Cilix, Tarſenſis, primò beneficium monachale Romæ adeptus eſt, & deindè Epiſcopale in Angliâ, quamvis utrobique extraneus eſſet. Quid hæc omnia ſimul clamant, niſi quod Neapoli, Romæ, Cantuariæ, in Angliâ, in Scotiâ, viris Africanis, Grecis, Cilicibus &c. adeoque omnibus numeris extraneis, patebat aditus ad Abbatialia, & Epiſcopalia beneficia, multoque magìs ad ea, quæ ſunt ordinis inferioris? Ipſe *Vitalianus* Papa, ex Aprutio, Regni Neapolitani, Papale beneficium tenuit, & de beneficio Epiſcopali Cantuariæ, ac de Abbatiali S. Petri ejuſdem urbis, favore S. Theodori, & Hadriani extraneorum, prò ſuo nutu, & reſpectivè voluntate diſpoſuit, nec Rex Anglorum Egbertus Theodori provectionem impugnavit, ſed lætus audivit, ac ut venientem Præſulem condigno honore proſequeretur, ad eum excipiendum ſuos nuncios uſque ad Gallias delegavit. Quid clariùs pro libertate Eccleſię, de quâ tractamus, fas eſt reperire? Judicet prudens, ac doctus Lector.

21. Pergamus ulteriùs. Ad ſuam ſedem progreſſus S. Theodorus paulò poſt Synodum congregavit in loco Herudfort: ubi cum ſuis Coepiſcopis, decem capitula ſtabilivit, quorum quartum itâ diſponit: *ut monachi non migrent de loco ad locum, hoc eſt de monaſterio ad monaſterium, niſi per dimiſſionem proprii Abbatis.* Et in quinto decernitur, *nullus clericorum relinquens proprium Epiſcopum paſſim quolibet diſcurrat, neque alicubi veniens, abſque commendantiis literis ſui præſulis ſuſcipiatur* (*e*). Patet hinc, Angliam clericis, & monachis tunc temporis abundaſſe; & neque hos, neque illos potuiſſe alibi longè à loco ad quem pertinebant, ſuſcipi, ſinè permiſſione ſui Antiſtitis, ſivè Abbatis: ergò à contrario ſenſu, à quo benè ducitur, uti pluries diximus, argumentum (*f*), præſertìm ubi ſumitur, ut hic, à contrarietate cauſæ finalis (*g*), à contrario inquam ſenſu infertur, quod cum ſui Antiſtitis, & reſpectivè Abbatis, permiſſione poterant de uno ad alium locum tranſire, & ibi ſuſcipi.

(e) *Beda Hiſt. Angl. l. 4 c. 5.*

(f) *Gratian. diſcept. for. c. 995. 1. Riciul. de jur. perſ. l. 2. c. 23. nu. 5.*

(g) *Bald. Conſ. 477. lib. 4. Barboſ. tract. var. loc. 27. nu. 2.*

22. Sivè autèm ſuſciperentur in gradu monachali, quod ex ſe rationem habebat eccleſiaſtici beneficii, & capaces illos faciebat obtinendi in eodem loco alia beneficia regularia, ſivè monachalia, ut eſt munus Abbatis, Prioris, Præpoſiti &c. Sivè ſuſciperentur in officio clericali, cum ſtipendiis clericalibus, quæ paritèr

tèr idem erant, ac eccleſiaſticum beneficium; & illos diſponebat ad obtinenda beneficia ſæcularia, parochias, Canonicatus, & alia beneficia illius Diœceſis, ad quàm pergebant; hoc unum eſt; quod admittebantur ad eccleſiaſtica beneficia in locis, à quibus erant extranei. Et ità etiàm ex utroque capitulo Concilii Herefordienſis, à D. Theodoro Cantuariæ Antiſtite congregati, patet, quod in Anglia, Sæculo Chriſti Septimo currente, admittendi erant extranei, tàm clerici, quàm monachi, ad eccleſiaſtica beneficia, dummodò unà concurreret conditio aſſenſus, ab Epiſcopo, vel ab Abbate preſtandi. Quæ diſciplina ſi locum tunc habebat; non eſt cur & nunc non habeat, cum nulla lex emerſerit, quæ libertatem hanc attenuaverit, vel prorsùs excerpſerit ab Eccleſiâ, ubi non eſt privilegium Apoſtolicum aliud præſcribens.

23. Obiit intrà præſentis Sæculi periodum celeberrimus *S. Columbanus* (*a*), qui natione Hibernus, patriâ è Lazenorum terrâ, profeſſione Monachus, & Abbas, ordineque presbyter (*b*), in pluribus locis Hiberniæ, Britanniæ, Galliæ, Germaniæ, & Italiæ, Abbatiale exercuit miniſterium (*c*), cum tamen à cunctis illis locis, vel patriâ, vel ſimul etiàm provinciâ, & natione prorsùs, eſſet extraneus; ac præſertim, à notiſſimis cœnobiis Luxovienſi in Burgundiâ, & Bobienſi in Italiâ, ubi Abbatis tenuit beneficium (*d*). Vixit & paulò poſt *S. Berchariu*s, natione Aquitanus, qui prius monachatum induit in præfato cœnobio Luxovienſi, & deindè beneficium Abbatiale in monaſterio Altivillarenſi adeptus eſt, cum ab utroque monaſterio, & patriâ, & natione eſſet extraneus (*e*). Similitèr & *S. Bertinus*, ortus in territorio Conſtantienſi, monachus primò Luxovienſis in Burgundiæ, & Lotaringiæ confiniis, & deindè Abbas Sithienſis, Diœceſis Morinenſis (*f*) Item *S. Amatus* Gratianopolitanus, prius monachus cœnobii Agaunenſis, indè monaſterii Luxovienſis, & demum Abbas monaſterii Romarici (*g*). Paritèr *S. Aicardus* Pictavienſis, qui dum cujuſdam cœnobii Abbatiam teneret, monaſterio Guimeſienſi à S. Audoeno Epiſcopo Rotomagenſi prepoſitus eſt, ut ibi Abbatis munere fungeretur (*h*).

(a) *Baron. an. 614. nu. 11*
(b) *Beda de geſt Angl. l. 3. c. 4. & in vit. S. Columbani c. 1. & 2.*
(c) *Beda locis citat. & capit. ſubſeq.*
(d) *Vide Baron. an. 565. nu. 31. &c. & an. 613. nu. 8. & Sur. die 21. Novem.*
(e) *Surius in ejus vit. die 16. Octobris.*
(f) *Surius in vit. S. Audomari 6. 14. 17. 19 die 9. Septembris.*
(g) *Surius in ejus vit. 13. Septembris.*
(h) *Surius in vit. S. Aicardi die 15. Sept.*

24. In *Hiſpaniâ Joannes*, origine Gothus, patriâ Scalabitenſis, natione Luſitanus, fundator monaſterii Biclari, Epiſcopali dignitate in Eccleſiâ Gerundenſi, provinciæ Cataloniæ ornatus eſt (*i*). Pariter cum Vamba Rex Hiſpaniæ quemdam ordinare feciſſet Epiſcopum in monaſterio oppidi Aquenſis, Epiſcopus Emeritenſis, loci Diœceſanus, graviter de hac rè conqueſtus eſt apud Patres Concilii XII. Toletani, qui juſſere, ut novo illo abrogato Epiſcopatu, monaſterium, ut anteà à ſolo Abbate regeretur, & promotus inibi Antiſtes primæ Sedi Epiſcopali vacaturę pręficeretur, à quâ proculdubio erat extraneus (*l*). In *Germaniâ S. Rudbertus*, quem Gallia genuit, primò Epiſcopali beneficio in Eccleſiâ Vvormatienſi, deindè Archiepiſcopali in metropolitanâ Saliſburgenſi donatus eſt (*m*). Similitèr *S. Kilianus*, natione Scotus, Virtzburgenſem, ſivè Herbipolitanam ſedem eſt conſecutus (*n*). *S. Remaclus* Bituricenſis, natione Aquitanus, anteà Abbas Solemniacenſis, demum Epiſcopatu Trajectenſi potitus eſt (*o*), quem & *S. Vvilibordus* Anglus poſteà obtinuit (*p*). Argentinenſi quoque Cathedrę inſedit *S. Florentius*, natione Scotus, poſt *Arbogaſtum* itidem Scotum (*q*). Et alii in eadem regione, tametſi exindè prorsùs extranei, Epiſcopalibus infulis, Sęculo Chriſti Septimo currente, ornati ſunt.

(i) *S. Iſidor. Hiſpal. de vir. illuſt. c. 43 f. 787.*
(l) *Thomaſſin vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 1. c. 42. nu. 1. 6 non*
(m) *Surius in ejus vit die 27. Martii*
(n) *Surius die 8. Junii*
(o) *Surius die 3. Septembris*
(p) *Surius die 7. Septembris*
(q) *Surius die 7. Novembris*

25. In *Galliâ S. Audomarus*, ex Aurea Valle prope Conſtantiam, prius monachus Luxovienſis, indè fuit Epiſcopus Morinenſis (*r*). *S. Leodegarius* Archidiaconus Pictavienſis, fuit Epiſcopus Auguſtodunenſis, & Abbas monaſterii S. Maxentii (*s*). *S. Vigorius* Atrebatenſis, prius monachus S. Vedaſti, deindè fuit Epiſcopus Bajocenſis (*t*). *S. Farus* Burgundio fuit Epiſcopus Meldenſis poſt *Vvalbertum* fratrem ſuum (*u*). *S. Lupus*, Aurelianenſis pagi, fuit Archiepiſcopus Senonenſis (*x*). *S. Vulfranus*, è territorio Vaſtinenſi, itidem ejuſdem metropolis Archiepiſcopus fuit (*y*). *S. Audoenus* Sveſſionenſis fuit Archiepiſcopus Rotomagen-

(r) *Surius die 9. Septembris*
(s) *Surius die 2. Octobris*
(t) *Surius die 1. Novembris*
(u) *Surius die 28. Octobris*
(x) *Surius die 7. Septembris*
(y) *Surius die 20 Martii*

genſis (*a*). In *Italiâ S. Damianus* Dalmata Ravennati Eccleſiæ prçfuit (*b*). Alii aliis primariis ſedibus hujus Regionis, tametſi exteri, prçfuerunt, quos longum eſſet referre. In Oriente præter ſuperius recenſitos, hoc ipſo durante Sçculo, Patriarchatum Alexandrinum habuit *S. Joannes Eleemoſynarius*, natione Cyprius, cujus vitam ſcripſit Leontius coætaneus ſuus (*c*), deditque teſtimonium ipſi vitç Concilium II. Nicçnum, ſeptimum Generale (*d*).

26. Hi autèm tot, & tantç ſanctitatis viri, per univerſam Eccleſiam diſtributi, & Abbatialia, & Epiſcopalia, & Patriarchalia beneficia ſuſcipientes, in locis à quibus erant extranei, facto ſuo docuerunt, potuiſſe fieri quod fecerunt, nec enim beneficia illa fuiſſent amplexi, neque Oriens, & Occidens, Gallia, & Hiſpania, Anglia, & Italia, Germania, & aliç Chriſtianç regiones, in eundem ſenſum conveniſſent, admittendi extraneos ad eccleſiaſtica beneficia, ſi ſomniaſſent, nedum ſi cogitaſſent, vel ſciviſſent, quod eorum admiſſio non poſſet ſine legum divinç, naturalis, & humanç prçvaricatione compleri, prout comminiſcuntur Contradictores. Quod ſi prçfatis extraneis, ac ſanctis viris, potuerunt licitè conferri beneficia altioris ordinis; certè, & illa inferioris ordinis licitè tribui potuerunt; cui etenim licet plus, licet etiàm quod minus eſt (*e*). Itàque toto currente Septimo Chriſti Sçculo perabunde rutilat, quod Eccleſia, totâ, & totali libertate potiebatur ſuas præbendas cuilibet, etiàm ſi extraneo conferendi: a quâ libertate cum ſucceſſivis temporibus legitimè non deciderit; ſequitur, quod ſicuti tunc fuit, ſic & nunc liberum, ac licitum eſt Eccleſiæ, in primiſque Summo Pontifici, nec non & Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad eadem Nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia, non modo clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

(a) *Surius die 24. Auguſti*

(b) *Surius die 13. Martii*

(c) *Apud Surium die 23. Januar.*

(d) *Bellarm deſcript. Eccl. in Leontio.*

(e) *C. cui licet 53. de reg. jur. in 6. l. non debet ff de reg. jur. Barboſ. tr. var. Axiom. 140. nu. 5. & 180. nu. 2.*

SÆCULUM CHRISTI VIII.

CAPUT XVIII

In quo ex ſerie, & epiſtolis, ac decretis Romanorum Pontificum, *qui Sæculo Chriſti* octavo, *D. Petri Cathedræ inſiderunt, probatur libertas Eccleſię in conferendo Eccleſiaſtica Beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Ex duodecim ſummis Pontificibus, qui ſederunt ſæculo Chriſti octavo, ſeptem fuerunt extranei.*

2 *Septem illi extranei beneficium Pontificale obtinuerunt, quamquam eſſent aliorſum orti.*

3 *Si extraneis licitum eſt aſſequi ſummum Pontificatum, cur licitum eis non erit minora quoque beneficia percipere?*

4 *Defuncto Paulo PP. I. Pontificatui ſe ingeſſère, Theophilactus, Philippus, Conſtantinus, ac Stephanus Aprutinus.*

5 *Conſtantinus ex laico Pontificatui ſe intruſit. Tribus indigenis repulſis, Stephanus alienigena provectus eſt.*

6 *Stephanus* IV. *vel quando Pontificatum, vel quando alia minora beneficia in Romanâ Eccleſiâ conſecutus eſt, ibi erat extraneus.*

7 *Conſtantinus fuit depoſitus, truſuſque in monaſterium, non quia extraneus, ſed quia, cum laicus eſſet, Pontificatum aſſumpſit.*

8 *Plures ex laicis ad epiſcopatum provecti ſunt, Sergius, Tharaſius, Nicephorus, Joannes, Thomas, Nicolaus, & Ambroſius.*

9 *Pontificatum hoc eodem ſæculo tenuit S. Zacharias, abſque eo quòd ei obſtiterit extraneitas.*

10 *Carlomannus, qui apud Benedictinos Beatus appellatur, à Zacharia Papa clericatum, & monaſterium in monte Soracte obtinuit.*

11 *Petente Pipino Rege, S. Zacharias miſit quædam capitula in Gallias, quorum 16. diſponit favore extraneorum.*

12 Parochia *aliquando non ſignificat curam animarum, ſed totam Diœceſim, &* Diœceſis *interdùm parochiam.*

13 *Argumentum à contrario ſenſu validum eſt. Aſſentiente Præſule, poteſt clericus extraneus conſequi beneficia.*

14 *His ea ſimilia ſunt, quæ Hadrianus Papa I. decrevit in aliis capitulis, in gratiam Ingilramni Epiſcopi Mediomatricis.*

15 *Antonius Auguſtinus notas dictis capitulis appoſuit, & ſextumdecimum concordat cum aliis canonibus.*

16 *Cum aſſenſu Epiſcopi, ad quem clericus ſpectat, poterit hîc ubilibet ad ordines pariter provehi, & ad beneficia.*

17 *Tempore Stephani Papæ* Fulradus *Abbas plura poſſedit beneficia Abbatialia diverſis in locis Galliç.*

18 *Stephanus Papa III. confert præfato Fulrado Gallo duo beneficia Romç, ut in literis ad eum datis legitur.*

19 *Quorùm beneficiorum unum poſſidebat anteà* Ratchis, *fortè Rachiſius Rex Longobardorum, & deindè Monachus.*

20 *Fulradus privilegium à Papa impetravit, nè poſſet à Concilio Epiſcoporum conſecrari Epiſcopus.*

21 *Paulus PP. I. Stephano fratri in Pontificatu ſucceſſit: Carlomannus à Monte Soracte, Montem Caſſinum adivit.*

22 *Juſſu Abbatis ſui Galliam remeavit, ut impediret Pipinum, nè veniret contra Aiſtulfum Longobardorum Regem.*

23 *Donatio beneficii ſignificat etiam collationem. Laicus ex diſpenſatione poteſt beneficia ſaltèm in commendam adipiſci.*

24 *Idem Paulus PP. I. præfato Regi Pipino conceſſit Georgium Epiſcopum, & Petrum Presbyterum, beneficia in Italiâ poſſidentes.*

25 *Cum dicti Georgius, & Petrus non poſſent ſinè titulo remanere, debuerunt aliis beneficiis in Galliâ provideri.*

26 *Pipinus Rex memorat patrimonia B. Petri in partibus Neapolitanis, & Epiſcopos illius regionis ſolitos Romæ conſecrari.*

27 *Ipſe Paulus Papa Pipino ſcribit ut Marinum Romanum, Grçcis faventem, beneficio Epiſcopali defigere faciat in Gallia.*

28 *Epiſtola refertur Pauli PP. I. ad Pipinum, ut Marinus in Gallia ad aliquem provehatur Epiſcopatum.*

29 *Archiepiſcopi, ut erat Vulcharius, multum poterant in electione Antiſtitum prò Eccleſiis ſuffraganeis.*

30 *Utile eſt bono publico, & etiam ipſis Regibus, Eccleſiam libertate potiri admittendi extraneos ad beneficia.*

31 *Nuper vidimus in Regno Galliæ, in Neapolitano, Siculo, & alibi Clericos extraneos Epiſcopatibus inſignitos, & hoc utile eſt politicè.*

32 *Tàm jure igitur, quàm facto, patet, quod hoc Sæculo, Eccleſiæ liberum erat præficere extraneos beneficiis.*

1. OPTIME ſemper in dogmatum probatione proceditur, quotiès vel jurium, vel eventuum allegatione, veritas, de quâ diſſeritur comprobatur. Sed ubi jura cum eventibus conglobantur, fortior emergit ſinè ambiguitate probatio. Id autèm ſuccedit in caſu noſtro, quatenùs Sæculum Chriſti Octavum uberrima & jura, & facta, prò tuendâ Eccleſiæ libertate, in admittendo ad ſacras præbendas, tàm clericos indigenas, quàm extraneos, ſubminiſtrat. Et in primis duodecim Summi Pontifices hoc Sçculo thronum Apoſtolicum tenuerunt, quorum ſeptem extranei ab urbe Româ fuerunt, & quinque indigenæ. Tàm autèm indigenæ, quàm extranei ſuis & factis, & literis, & decretis, prò admiſſione clericorum extraneorum ad beneficia eccleſiaſtica perorarunt. Romani fuerunt

Gre-

Gregorius II. monachus ordinis S. Benedicti: *Stephanus III.* Canonicus Regularis: *Paulus I.* ejuſdem Stephani germanus frater: *Hadrianus I.* & demùm *Stephanus IV.* qui quoniam ſolis quatuor diebus vixit, ab aliquibus nec intèr Summos Pontifices computatur (*a*). De Leone III. agetur Sæculo ſubſequenti.

2. Extranei fuerunt *Joannes VI.* Grecus: *Joannes VII.* Celaber, è Roſſano XIV. Papa Regnicola: *Siſinnius* Syrus, ex Antiochia: *Conſtantinus* itidem Syrus: *Gregorius III.* paritèr Syrus: *Zacharias* & ipſe Calaber, Siberenus, Ordinis S. Benedicti, quintodecimus Pontifex, qui è Neapolitano Regno prodierit: & *Stephanus IV.* è Caſtro Toſſinæ Vallis Sicilianæ in Aprutio, decimusſextus intèr Pontifices Regni Neapolitani(*b*). Quos omnes idcircò fuiſſe conſtat à Romana urbe nedùm extradiæceſanos, ſed etiàm extraprovinciales, imò & extranationales, Græcos, Syros, Calabros, Aprutinos, toto cœlo tandèm extraneos. Cum autèm jàm non ſemel oſtenderimus, quod etiàm Summus Pontificatus intèr beneficia eccleſiaſtica computatur (*c*); oportet alterum ex his duobus inferre, vel quod iſti ſeptem Summi Pontifices (prouì, & alii ejuſdem qualitatis, de quibus huc uſque fuit, & inpoſterum ſermo erit) vel inquam, quod iſti Pontifices ad gehennales ignes in perpetuum ſint damnati, eo quod Pontificale beneficium adepti ſint, cum eſſent extranei, contrà jus divinum, naturale, & humanum, ut ex adverſo ſupponunt Contradictores; vel oportet quod ipſimet memorati Pontifices, non obſtante quacumque extraneitate, Romanum Pontificatum licitè potuerint adipiſci.

3. Quod ſint perpetuò damnati, ſinè magnâ temeritate affirmare nemo, vel impudens, audebit: ergò fateri oportebit, quod iidem licitè Summum Pontificatum adepti ſint: hocque poſito, ità ſubinfertur: ſi clericis extraneis, & adeò à longè venientibus, quantum diſtant Aprutium, Calabria, Græcia, Syriaque ipſa, ab urbe Româ, liberum, & licitum eſt uſque ad ſupremum Pontificalis beneficii apicem evolare; neſcimus videre, quare, & ibi, atque alibi, per totum orbem, non ſit eis licitum conſequi beneficia Epiſcopalia, & Abbatialia, & parochialia, & canonicalia, & merè ſimplicia, & quæcumque tandèm beneficia dicto Summo Pontificatu ſunt inferiora: cum notiſſimum ſit in jure, quod cui licitum eſt plus, minùs etiàm licitum eſſe debet (*d*), ideoque argumentum ductum à majori ad minùs, validiſſimum, & multum efficax reputatur (*e*). Nec ulla eſt ratio, quare quis valeat apicem, & culmen beneficiorum eccleſiaſticorum, qualis eſt Romanus Papatus acquirere, minora verò non valeat obtinere.

4. Sed alia, quæ concernunt hos ipſos Pontifices perpendamus, & primò de provectione Stephani IV. agamus. Defuncto Paulo Papa I. quatuor viri adipiſcendæ Pontificali cathedræ ſe ingeſſere, tres Romani, nempè *Theophylactus* S. R. E. Archidiaconus, *Philippus* Abbas S. Viti de urbe, ac presbyter Cardinalis, & *Conſtantinus*, frater Totonis Ducis Nepeſini, ipſe quoque Romanus, quippè Romæ domum habebat, ubi ſibi faventes milites congregavit (*f*): Et unus extraneus; nempè *Stephanus*, e Toſſina Caſtro Vallis Sicilianæ in ulteriore Aprutio (*g*), qui ob ſimilitudinem vocis loci patriæ, à pluribus cenſitus eſt fuiſſe Siculus (*h*), & ab initio canonicorum Regularium inſtitutum ſequutus eſt, deindè monachorum D. Benedicti regulam eſt profeſſus, in cœnobio S. Chryſogoni, demumque presbyteri Cardinalis S. Cæciliæ honore præfulſit (*i*). Vix autèm Theophilactus Pontificatum aſſumpſit, quod coactus eſt abdicare. Itidem Philippus, nondum penè tiarâ indutâ, quintò poſt die, ſe illâ exvere adactus eſt. Conſtantinus verò aliquantò diutiùs, nempè per 13. menſes, ſe in Pontificatu confovit (*l*).

5. Sed cum hic ipſe Conſtantinus, è laicali ſtatu ad Pontificale decus perveniſſet; Chriſtophorus Primicerius, ac Sergius Sacellarius ejus filius, illi nactam dignitatem detrahere ſategerunt: nàm callide poſtularunt facultatem ab illo (jàm ſacris ordinibus inſignito, & Epiſcopali quoque charactere perauсto,) deponendi

(a) *Vid. Alphonſ. Ciacon. Barthol. Platin. Anaſtaſ. Bibliotb. Luitpran. Ticin. Albo. Floriac. & alios in his Pontif.*

(b) *Vid. Auctores citat. & Onuphr. Panvin. in Rom. Pontif.*

(c) *Mart. de juriſd. p. 2. c. 39. n. 1. Pariſ. de reſign. l. 2. qu. 1. à nu. 5. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 47.*

(d) *Cap cui licet. 53. de reg. jur. in 6. Authent. multo magis C. de ſacroſ. Eccleſ. Barboſ. Axiom. 140. n. 4.*

(e) *Menoch. conſ. 210 n. 11. Alex. conſ. 187. n. 9 l. 5. Decian conſ. 49 n. 55. l. 2. Barboſ tract. var. loc. 67. n. 1. & 3.*

(f) *Anaſt. Bibliotb. in Steph. 4. PP. 96.*

(g) *Ciacon. in Stephan. 4.*

(h) *Anaſt. Luitprand. Panvin. in Steph. 4.*

(i) *Ciacon. loc. cit.*

(l) *Anaſtaſ. Luitprand. & Ciacon. in Steph. 4.*

officia, quibus in Romanâ Eccleſiâ perfungebantur, & ad quoddam monaſterium proficiſcendi, in finibus Longobardorum ſitum, ut ibi monachatum profiterentur; quâ obtentâ, Deſiderium Longobardorum Regem adierunt, ipſumque adversùs Conſtantinum verbis efficaciſſimis concitarunt, ut eundem à Pontificali Sede deiiceret: proùt & factum eſt, prolixo illo rerum ſucceſſu, quem apud Anaſtaſium Bibliothecarium legere eſt (*a*), ſubindeque in ejus locum evectus eſt ad Papale faſtigium Stephanus IV. Quomodò autèm, tribus indigenis à Pontificatu repulſis, nempè Theophilacto, Philippo, & Conſtantino; data fuerit hæc dignitas Stephano extraneo? Nemo non videt, id eveniſſe propter ſolam libertatem, quâ potitur Eccleſia, ſua officia, & beneficia prò ejus libito porrigendi, tàm clericis extraneis, quàm indigenis.

6. Qui Stephanus tametſi tempore adepti Pontificatus eſſet Presbyter Romanæ Eccleſiæ, & Cardinalis S. Cęciliæ, adeoque indigena; tamen, cum ex Aprutio veniſſet, ac Romæ per plures gradus, canonici Regularis, monachi S. Chryſogoni, Cardinalis S. Cæciliæ, & Papatus, aſcendiſſet; certè aliquando ibi fuit extraneus, vel quandò canonicatum, vel quandò monachatum, vel quandò Cardinalatum, vel quandò Pontificatum adeptus eſt, quæ ſunt diverſi ordinis beneficia, & ſic argumentum, vel ex unâ, vel ex alia parte ſubſiſtit. Ad hæc Sergius, & Chriſtophorus præfati, quorum unus poſſidebat in Romanâ Eccleſiâ beneficium Primiceriatus, & altèr Sacellariatus, licentiam à Conſtantino, Pontificatum exercente, popoſcerunt utrumque beneficium deponendi, & monachale beneficium extrà Romanam curiam aſſumendi: hoc autèm agendo, quid ſibi voluerunt, niſi factis apertiſſimis declarare, liberum eſſe clericis extraneis, & aditum, & ingreſſum ad eccleſiaſtica beneficia?

7. Nec officit quod Conſtantinus præfatus fuerit depoſitione mulctatus, & in monaſterium detruſus, aliiſque pœnis afflictus, quas recenſent Hiſtorici (*b*), Nàm ut innuimus, ipſe Romæ erat indigena, non extraneus, ideoque illius depoſitio ab extraneitatis vitio non proceſſit. Et quatenùs etiam fuiſſet extraneus; non deficit, ſed potiùs invaleſcit multò fortiùs argumentum; nàm ſi erat extraneus, quid eſt quod in proceſſu ſuæ condemnationis nunquam vocatus fuit in culpam, quod eſſet extraneus? ſed ſolummodo, quod cum adhuc eſſet laicus, Pontificatum conſequi aggreſſus eſſet? Extraneum promoveri ad eccleſiaſtica beneficia, decantant Contradictores, eſſe crimen atrociſſimum, ac tale, quod, & divino, & naturali, & humano jure interdicatur. Ad illa verò provehi laicos, eſt crimen longè levius, quippè illud nec divina, nec naturalis lex prohibet, ſed ſolum jus poſitivum, in aliquibus canonibus explicatum (*c*): vel vetitum quia Romani Pontifices ità ſanxerunt (*d*), quibus legibus ceſſantibus, nulla penitùs eſſet culpa, laicum ad Eccleſiæ præbendas, atque dignitates attolli.

8. Præſertìm cum antèa pluries laici ad Epiſcopalia beneficia provecti fuiſſent, de quibus ipſe Conſtantinus, in Concilio Romano, in quo illiùs cauſa ventilata eſt, ait: *Et Sergius Archiepiſcopus factus eſt. Et Stephanus Neapolitanæ civitatis, & iſte laicus, repente Epiſcopus conſecratus eſt* (*e*). Sed & hoc eodem octavo Chriſti ſæculo, Tharaſius ex mero laico thronum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ conſcendit (*f*): & immediatè poſt ipſum, Nicephorus eandem nactus eſt dignitatem, de quo Cedrenus: *Nicephorus ſecretarius creatus Sanctiſſimus Patriarcha &c. Plato autem, & Theodorus Studiani Collegii præfectus, eam electionem improbaverunt, & diſceſſionem fecerunt, probabili uſi argumento, non debere ſcilicet ſubitò aliquem de laico Epiſcopum fieri; quos Imperator urbe ejeciſſet, niſi conſilium ejus quidam inflexiſſent. Sanè id neque novum, neque recens excogitatum fuit factum, cum multi etiam alii de laicis Epiſcopi creati Deo convenienter ſe in eo munere tractaverint* (*g*). Sic & Nectarius, ut quidam ſcribunt, Conſtantinopoli (*h*), & S. Joannes Eleemoſynarius Alexandriæ (*i*), & S. Thomas Belzettus Cantuariæ (*l*), & S. Nicolaus Myræ (*m*), & S. Ambroſius Mediolani (*n*), & S. Severus Ravennæ (*o*), & alii alibi

(a) *Anaſt. Bibliotb. in Stepb. 4.*

(b) *Anaſt. in Stepb. 4. Card. Baron. an. 768. 2. 7. & ann. 769. n. 1. 3. & 5.*

(c) *Cap. quid prodeerit 7. c. ſtatuimus. 8. diſt. 61.*

(d) *S. Gregor. l. 7. ep. 5. 114. 123. Hadrian. 1. ep. 1. ad Tharaſium.*

(e) *Concil. Brac. 2. an. 563. c. 38. can. Concil. Rom. ad Galloſ. c. 12 ap. Sirmon. to. 1. Conc. Gal. f. 597.*

(f) *Anaſtaſ. Bibliotb. in Stepb. 4 §. bis in fin.*

(g) *Baron. ann. 784. num. 4.*

(h) *Cedren. hiſt. cõp. in Nicepb. Imp. an. 4. fol. 392.*

(i) *Baron. ann. 381. num. 61.*

(l) *Ex ejus Vit. ap. Sur. 23. Januar.*

(m) *Ex ejus Vita: & Baron. ann. 1162. 21.*

(n) *Ex ejus Vita 23. Card. Baron. ann. 374. num 5. 6 7.*

(o) *S. Petr. Dam. in ejus vit.*

ex

ex laicis Epiſcopali beneficio decorati, optimè, ac ſanctiſſimè ſuo munere perfuncti ſunt, nec reiicit Eccleſia prorſus laicos, ſed poſtponit; ideoque tametſi laici eligi non valeant, poſſunt tamen legitimè poſtulari (*a*). Ut ſic ergo loquendo, laicum beneficio Epiſcopali præfici, non eſt ſemper malum: & quando eſt malum, non eſt malum, quia malum, ſed malum quia prohibitum; adeoque eſt crimen valde levius omni crimine, quod nedùm lege humanâ, ſed etiam ſit juribus divino, & naturali prohibitum. Quare ſi Conſtantinus erat damnandus ob injuſtè adeptum Pontificale faſtigium; non refundenda erat culpa in defectum clericatus, ſed in vitium extraneitatis; vel ſaltèm principalitèr in hoc, tamquam gravius, & enormius, ut ex adverſo ſupponitur; ſecundario verò in illud, velut minoris momenti. Sed cum in hoc judicio, rigoroſiſſimè acto, rebuſque diligentiſſimè perſcrutatis, ſemel atque iterùm ad trutinam vocato (*b*), nihil de extraneitate ſit illi objectum; oportet quod vel Conſtantinus fuerit Romæ indigena, & non obſtante indigenatu, prævaluerit ſuper eum Stephanus IV. extraneus: vel quod ſi fortè fuit extraneus, nihilominùs ratio extraneitatis nullam intulerit ei culpam, ſive defectum, propter quem non poſſet infulis Pontificalibus inſigniri.

(a) *Cap. oſius 10. diſt. 61.*

(b) *Card. Baron. ann. 768. n. 2. 7. 19 & 769. nu. 1. 2. 3. Anaſtaſ. in Steph. 4. Ciacon ibi*

9. Similitèr unus ex clericis extraneis, qui Summum Pontificatum, intra hujus octavi ſæculi curriculum tenuerunt, fuit *Zacharias*, quem tàm Luitprandus Ticinenſis, quàm Anaſtaſius Bibliothecarius, & alii, notâ Sanctitatis diſtinguunt (*c*) hic verò, Ciaconio teſte, fuit *Policbronii Pontini filius, Siberenæ magnę Græciæ, nunc Calabria dictæ, urbe natus, Canonicus Regularis, deindè monachus S. Benedicti, mox S. R. E. Presbyter Cardinalis, XV. Papa Regnicola* (*d*), qui proindè & Monachatus, & Canonicatus, & Cardinalatus, & Papatus beneficia, nihil prorſus metuit adipiſci, in loco, à quo toto cœlo erat extraneus, abſque eo quod hinc quidquam prǽjudicii ſanctitas illius acceperit, cum imò valde ipſam reveriti fuerint prǽcipui orbis monarchæ, inter quos Luitprandus, & Rachiſius Longobardorum Reges (*e*), ac Pipinus, qui ejus auctoritate Francorum Regnum ſuſcepit, Childerico inerte dejecto, & in monaſterium detruſo (*f*), atque alii mundi Poceres, & Magnates.

(c) *Luitpran. & Anaſt. in S. Zacbar. Baron. ann. 741. nu. 13*

(d) *Ciacon. vit. Pont. in Zacbaria*

(e) *Anaſtaſ. Ciacon. & alii in Zacbar.*

(f) *Marianus Scot. Cbron. ann 750. Sigeb. Gembl. Cbron. eod. ann. Lamb. Scafnaburg. hiſt Germ. an. 750. Siffrid. Presb. epit. l. 1. an. 750.*

10. Quorum nulli poſtponendus eſt *Carlomannus*, ejuſdem Pipini frater, qui patriâ relicta Romam venit, & à S. Zacharia Papa, tàm clericatum (*g*), quàm coronam, & habitum monachalem ſuſcepit (*h*), impetratâ quoque ab eo Eccleſiâ S. Silveſtri in Monte Soracte, ubi monaſterium conſtruxit, ſive ampliavit, ut ibi vitæ monaſticæ operam daret: prout & fecit, donec aliquanto poſt indè diſceſſit, & ad Cœnobium Montis Caſſini ſe contulit, ibique regulariter vixit (*i*), ſucceſſivè autem in Galliam redivit, & Viennę mortuus eſt (*l*). Quare is extra patriam, beneficio Eccleſiæ Sancti Silveſtri in Soracte monte ditatus, ubi monachatum profitendo ſe affixit, deindè Cœnobium Montis Caſſini pergens, ubi ſe nova monachali affixione ligavit, demumque in Gallias revertens, in alio monaſterio ſtatutus eſt (*m*), vitâ, & profeſſione monaſticâ nunquam dimiſsâ; profecto non ſemel, ſed pluries beneficium eccleſiaſticum adeptus eſt in locis, à quibus erat extraneus; nedumque non peccaſſe cenſitus eſt contra legem Dei æternam, divinam, naturalem, & humanam, ſed potiùs laudabilitèr ſe geſſiſſe, & apud monachos D. Benedicti Beatorum albo conſcriptus eſt.

(g) *Anaſt. in Zacbar. Luitpr. ibid.*

(h) *Sigebert. Cbron. ann. 742.*

(i) *Marianus Scot. Cbron. ann. 747. Sigebert. ann. 746. Regino Cbron. eod. an. Ciacon. in Zacbar.*

(l) *Sigebert. Gembl. Cbron. ann. 754. Eginbard. annal. ann. 755. Cheſne. tom. 2 f. 235.*

(m) *Luitpran. Ticinen. de vit. Rom. Pont. in Stepban. 3. f. 99.*

11. Ad hæc S. Zacharias interpellatus fuit à præfato Pipino, cum conſilio Epiſcoporum, Abbatum, atque Procerum Galliæ (*n*), per presbyterum ſuum, nomine Ardochanium (*o*), ſive Ardobanium (*p*), ut eis mitteret *aliquanta capitula de ſacerdotali ordine, & quæ ad animarum ſalutem pertinent* (*q*). Votis eorum annuit Pontifex, & inter tranſmiſſa capitula, ſextodecimum ſic effatur: *de clericis, qui proprias Eccleſias relinquunt, quid de eis agi debeat ex canone SS. Apoſtolorum c. 15 ità continetur: ſi quis presbyter, aut diaconus, aut quilibet de numero clericorum, relinquens propriam parochiam, pergat ad alienam, & omnino declinans præter Epiſcopi ſui conſcientiam, in alienâ parochiâ commoretur, hunc ulteriùs miniſtrare non patimur, præcipuè ſi vocatus ab Epiſcopo redire contempſerit, in ſuâ*

(n) *Zacbar. PP. ep. 7. ap. Binium to: 5. Conc. f. 482. vel epiſt. 9. apud Sirmond. to. 1. Concil. Gall. f. 562.*

(o) *Zacbar. PP. ep. 8. ap. Binium loc. cit.*

(p) *Zacbar. PP. ep. 10. ap. Sirmond. loc. cit.*

(q) *Zacbar. d. ep. 8. ſive 10.*

inquie-

inquietudine perſeverans (*a*). Loquitur de clericis alibi ſe conferentibus, ut ibi permanerent: nàm de tranſeuntibus diſponit cap. 19. quod recipiantur, nempè ad celebrandum, vel miniſtrandum, dummodò commendatitiis epiſtolis ſint ſtipati.

12. Loquitur quoque de permanſuris in alienâ Diœceſi, quatenùs *parochia*, nedùm ſignificat Eccleſiam alicujus Diœceſis, apud quàm reſidet presbyter, animarum curam exercens; ſed etiàm quandoque, ut hic, ſumitur prò totâ Diœceſi, vel territorio, per quod auctoritas alicujus Antiſtitis dilatatur: &ità pluriès in ſacris canonibus Parochia ſignificat Diœceſim (*b*): proùt, & è contrà *Diœceſis* quandoque ad ſignificandam parochiam uſurpatur (*c*). Prohibet ergò canon Apoſtolicus, à Zacharia capitulis memoratis inſertus, ne quis ad aliam Diœceſim, ibi permanſurus accedat, & beneficia eccleſiaſtica ſuſcepturus, ſeu ut ibi poſſit *clericatuum officia exercere. Eum autèm, qui hoc facit canon ſegregat &c. eum tamen in aliâ civitate, ut laicum verſari canon non prohibet &c. Quare nota, quod non ſolum commendatitiis literis clerico opus eſt, volenti in alia Diœceſi agere, & quæ ſunt clerici exercere, ſed etiàm dimiſſoriis literis Epiſcopi, qui eum fecit clericum* (*d*), inquit Balſamon, expendens canones Apoſtolicos, alioquin ſinè illis extrà patriam eccleſiaſticas præbendas nanciſci prohibetur.

13. Tota autèm vis canonis Apoſtolici, & conſequentèr etiàm canonis Zachariæ, inhæret prohibitioni Epiſcopi, qui clericum ordinavit: nàm hic, Antiſtite ſuo contradicente, alibi extrà patriam demigrare, ac beneficia eccleſiaſtica ſuſcipere prohibetur; ergò à lege contrariorum, à quibus optimum ſemper deducitur argumentum (*e*), & adeò validum, ut prò jure, in rebus, jus concernentibus, habeatur; & illud quod per id probatur, dicatur probari per textum juris (*f*), à lege inquam contrariorum arguendo; convincitur, quod ſi Epiſcopus, ordinarius clerici, conſenſum præbeat, optimè poteſt clericus ad alienam Diœceſim tranſire, & ibi officia, ac beneficia eccleſiaſtica obtinere. Lex ergò Zachariæ ad Pipinum, & Epiſcopos, Abbates, Proceresque Galliæ directa, ſed ſimul etiàm ad totius Eccleſiæ inſtructionem dictata, quàm quoque cum ſociis capitulis, in Synodo, per D. Bonifacium Moguntinum congregandâ, publicari mandavit (*g*), apertè præſcribitur, poſſe quemlibet clericum extraneum beneficiis, & officiis eccleſiaſticis munerari, dummodò nativus ejus Antiſtes aſſenſum illi præbeat, vel ſaltèm diſſenſum non interponat.

10. His conſimilia ſunt ea, quæ *Hadrianus* Papa I. in aliis capitulis dictitavit, editis in gratiam Ingilramni Epiſcopi Mediomatricis, Romæ tunc degentis (*h*), ſed citrà dubium, ad inſtructionem totius Eccleſiæ promulgatis: quæ idcircò Antiſtites illorum temporum ſibi prò lege obſervanda propoſuere (*i*). In quorum uno ità diſponitur: *Nullus Epiſcopus alteriùs parochianum præſumat retinere, aut ordinare, abſque ejus voluntate, vel judicare, quia ſicut irrita erit ejus ordinatio, ità & dijudicatio* (*l*), cui capitulo hoc quod ſubſequitur, in ſententia Antonii Auguſtini conjungi debet (*m*). *Si quis Epiſcopus judicaverit, vel ordinaverit alteriùs parochianum, ſinè conſilio, & voluntate Epiſcopi ſui, oportet eum non ſinè increpatione in communi conſilio admitti, ità ut eccleſiaſticum ultrà non ſolvat canonem* (*n*). Hiſce Hadriani capitulis notas appoſuit Antonius Auguſtinus præfatus, Archiepiſcopus Tarraconenſis, qui ad ſextumdecimum, per nos allegatum, illud cum aliis canonibus concordando, ſic ait.

15. Nullus Epiſcopus alteriùs parochianum &c. *Hæc verba ſunt Nicæni* (*hæc eadem verba ſunt cap.* 14. *Mogunt. Conc. ſub Arnulfo, & lib.* 7. *c.* 308. *Capit. & in additis c.* 149.) *Concilii c.* 26. *atteſtatur Julius Papa ep.* 2. *c.* 6., *ſed deſiderantur hæc verba poſt verbum, judicare,* ſalva tamen in omnibus Apoſtolicâ auctoritate. *Extat quoque de eadem rè cap.* 16. *Nicæni Conc. Græcè, & Latinè; ex quo eſt diſt.* 71. *c.* 3. *Burch. l.* 1. *c.* 109. *Juo. p.* 5. *c.* 211. *decreti. Nec diſſimile eſt cap.* 35. *Græcis, Latinis* 36. *Apoſtolorum. Calliſtus PP. ep.* 2. *latius, ex qua*

ſunt

(a) *Cap.16.Zachar. in ejus ep.7 ap. Binium, vel 9. ap.Sirmond.loc. cit.*

(b) *Cap.Lugdunenſis 9. qu. 2. Capitular. Carol.Magn. l.1.c.11. Domin. Magri Vocab. Eccleſ.V.Parochia.*

(c) *Capit.Presbyter 12. qu.4.*

(d) *Balſam.ad Canon. 15.Apoſt.*

(e) *Maſcard.de pub. concluſ. 1145. num. 3. Gratian. diſcept. for. c.995. num.1. Ricciul. de jur.perſ.l.2.cap.23. num.5.*

(f) *Caſtillo conſil.19. n.2. Riminal.conſ.120. n.49. Barboſ.tract.var. loc.27.nu.1.*

(g) *Zachar.PP.ep. 8. ap. Binium tom. 5. f. 486. & 10. ap. Sirmond. to.1. Conc.Gall. f.569.*

(h) *Canon.Hadrian. ap.Bin.t.5.Conc.f.565*

(i) *Sirmond. in notis ad Cap.Hadrian. to.2. Conc. Gall.f.681.*

(l) *Canon. Hadrian. 16.ap Bin. loc. cit. vel 18.ap.Sirmond. tom.2. Conc.Gall.f.104.*

(m) *Ant.Aug.not.in Can. 28. Hadrian. ap. Binium loc.cit.*

(n) *Canon. Hadrian. 28.vel 30. ubi ſupr.*

ſunt tria capit. Gratiani 9. qu. 2. Burch. l. 2. c. 39. & Juo. par. 6. c. 140. decreti, ex decretis Hadriani Papæ c. 15. Juo. par. 5. c. 100. & 101. & par. 14. c. 72. decreti, ex Calliſti epiſt. Anſelm. l. 6. c. 118. & epiſt. Xiſti omnibus Epiſcopis c. 119. & cap. 120. &c. Addamus Siricium PP. in epiſt. 4. c. 6. & ſimilem Innocentii ep. 2. c. 7. qui refert hanc fuiſſe Nicæni Concilii ſententiam. Ex hoc cap. ſumpſit Gratianus c. 2. diſt. 71. Juo. 3. 5. 73. Panor. idem multis Conciliis proditum eſt, Antiocheno c. 13. & 21. ex quibus ſunt 9. qu. 2. c. 6. & 7. &c. Sardicenſi c. 15. Græcis, Latinis 18. 19. ap. Gratian. diſt. 71. c. 1. &c. (*a*).

16. Hæc, & alia prolixo dictatu adjungit Antonius Auguſtinus, oſtendens, hunc Hadriani canonem aliis Eccleſiæ canonibus cohęrere; nec ſemèl, ſed penè centies, & Romanos Pontifices, & ſacra Concilia, in eandem concurriſſe ſententiam, non licere Epiſcopo alteriùs clericum, invito proprio Epiſcopo retinere, vel ordinare, ſalvâ tamen in omnibus Apoſtolica auctoritate. Quare in primis conſtat, liberum eſſe Summo Pontifici quemcumque, & undecumque clericum ordinare, ac retinere, nimirum, & ſacris ordinibus inſignire, & beneficii eccleſiaſtici collatione, ſuo clero inſerere, & alibi etiam locare. Secundariò ex lege contrariorum habetur, quod etiàm cuilibet alteri Epiſcopo licitum, & liberum eſt alienum clericum, tàm ordinare, quàm retinere, dummodò nativus clerici Antiſtes ſuum ipſi ordinationi, ac retentioni præſtet aſſenſum: Hocque ſatis eſt ad noſtrum intentum: Nàm ad Contradictores pertinebit in caſibus practicis demonſtrare, quod ordinarius clerici, in alienâ Diœceſi, beneficii alicujus porrectione retentis, eidem retentioni, ſivè beneficii conſecutioni reſiſtat.

17. Aliqua nunc loquamur de *Stephano Papa II.* vel ſecundum alios III., qui Summi Pontificatus clavum tenuit currente hoc Seculo Chriſti Octavo: quique tametſi Romæ non fuerit extraneus, ſed indigena; ſolida tamen nobis exhibet documenta, extraneorum cauſæ, quàm agimus ſuffragantia. *Fulradus*, vir intèr Gallos nobiliſſimus (*b*), ordine presbyter (*c*), officio Capellanus, & Conſiliarius Regius (*d*), dignitate Archipresbyter Franciæ (*e*), atque Abbas celeberrimi cœnobii S. Dionyſi, ſiti prope Pariſios (*f*), miſſus primò Romam à Pipino Rege, ut de illius provectione cum Zacharia Papa tractaret (*g*), denuòque in Italiam remiſſus, ut Stephano Papæ II. adjutor eſſet, prò recuperandis terris Eccleſiæ, ab Aiſtulpho Longobardorum Rege retentis (*h*), ſuo tempore ſatis emicuit, eique à Theodulpho Epiſcopo inſcribuntur verſus, in quorum titulo vocatur Abbas S. Quintini (*i*). In ſuo teſtamento hic Fulradus aſſerit, quod contulit cœnobio S. Dionyſii monaſterium de Lebbraha, & Cellam S. Hyppoliti (*l*), quare cum hæc tot monaſteria poſſederit, eorumque Abbatialia tenuerit beneficia, proculdubio beneficia eccleſiaſtica retinuit in locis, à quibus erat extraneus.

18. Præter autèm jàm dictas Abbatias, & monaſteria, ipſe Fulradus alia duo beneficia, diverſis monachis concedi conſueta, & Romę conſiſtentia, peroptavit adipiſci; eaque obtinuit à præfato Stephano Papa II. ut ex literis ad eum datis, quarum tenor eſt ſequens &c. *Igitur quià petiſtis à nobis quatenùs hoſpitale, poſitum infrà Baſilicam B. Petri, infrà Sepulchrum B. Leonis Papæ, quod tenuit Ratchis monachus, juris ipſius Baſilicæ B. Petri: necnon & domum poſitam juxtà monaſterium B. Martini, cum inferioribus, & ſuperioribus ſuis, cum meatu ſuo, & horticello, quàm tenuit Nazarius monachus juris Ven. Monaſterii S. Stephani &c. vobis ad tempus emiſſa præceptione concedere deberemus; inclinati precibus veſtris, per hujus præcepti ſeriem, ſuprascriptum Hoſpitale, & domum cum inferioribus, & ſuperioribus ſuis, vel omnibus in integro pertinentibus à præſenti decimâ indictione diebus vitæ veſtræ vobis concedimus detinendum &c.* (*m*).

19. Notum eſt, quod Hoſpitalia, ad vitam alicui collata, ſunt Eccleſiaſtica beneficia (*n*): De domibus etiàm cum hortis, aliiſque ſuis dependentiis, ad pia loca pertinentibus, non eſt dubium, quin ſi viro Eccleſiaſtico ad vitam conferantur, ſint Eccleſiaſtica beneficia; Itaque Fulradus Gallus, præter beneficia Abbatialia

S. Dio-

(a) *Anton. Aug. not. in Canon. 16. Hadrian. ap. Binium to. 5. Conc. fol. 575.*

(b) *Carmina de Fulrado ap. Duchesne hiſt. Franc fol. 648.*

(c) *Ejus Epitaph. ex Alcuin. ap. Duchesne to. 2. f. 690. Steph. PP. ep. 3 ad Pipin.*

(d) *Annal. Franc. an. 771. Duchesne tom. 2. f. 13. & 28. Vit. Carol. M. ap. Duchesne to. 2. f. 50. & 70. Stephan. PP. ep. 3. ad Pipin. ap. Sirmon. to. 2. f. 20.*

(e) *Hadr. PP. I. ep. ad Tilpinum, ap. Sirmond. to. 2. Conc. Gall. fol. 73.*

(f) *Duchesne Hiſt. Franc. tom. 2. fol. 344. & 690.*

(g) *Annal. Franc. an. 759. ap Duchesne to. 2. f. 12. & 25.*

(h) *Steph. PP. 2. ep. 5. ap. Sirmond. tom. 2. Conc. Gall f. 24. Baron. ann. 755. n. 26. & ann. 756. n. 3. Annal. Franc Fuldenſ. ann. 756. & Fragment. Scriptor. de reb. Pipin. ap. Duchesne f. 534. & 209.*

(i) *Ap. Duchesne hiſt. Franc. to. 2. f. 645.*

(l) *In Capitulis Carol. Calv. ap. Duchesne hiſt. Franc. to. 2. f. 416.*

(m) *Steph. 2. ad Fulrad. ap. Sirmon. tom. 2. Conc. Gall f. 38.*

(n) *Barboſ. jur. univ. l. 3 c. 4. n. 65. cum aliis.*

S. Dionyſii, S. Quintini, ac de Lebbraha, nec non Cellæ S. Hippolyti, ac Archipresbyteratum Franciæ, adhuc bina beneficia Romæ conſecutus eſt, ubi omninò erat extraneus. De quibus Romanis beneficiis, unum vacabat, ſive per obitum, ſive aliter per dimiſſionem *Ratchis* monachi, à quo fuerat ante poſſeſſum. Hic autem Ratchis, facillimè potuit eſſe *Rachiſius* Longobardorum Rex, qui Regno dimiſſo monachatum Romæ profeſſus eſt (*a*), indè ad celebre cœnobium Montis Caſſini ſe contulit, ubi adhuc eſt vinea, quam tantus vir, à ſublimitate Regalis majeſtatis ad humilitatem monaſticam inclinatus, propriis manibus excolebat, diciturque vinea Rachiſii, qui paſſim *Ratchis* nominatur, tàm ab Anaſtaſio Bibliothecario (*b*), quàm ab aliis Hiſtoricis (*c*). Et ità beneficium iſtud à Fulrado Gallo poſſeſſum, anteà retinebatur à Rachiſio, natione Longobardo, & Romæ prorſus extraneo; adeoque cùm bis ſucceſſivè duobus extraneis obtigerit, negari non poteſt viros extraneos beneficiorum eſſe capaces.

20. Nec omittenda eſt ponderatio privilegii, collati per eundem Stephanum Papam III. ipſi Fulrado Abbati, in quo plura continentur, & hoc ſignantèr, *Sancimus, ut nullo modò Concilium Epiſcoporum, & Laicorum, abſque voluntate excellentiſſimi filii noſtri Pipini Regis, vel ſuæ dilectionis, Deo amabilis vir, te audeat quoquo modo Epiſcopum conſecrare* (*d*). Epiſcopus conſecrari non poterat Fulradus, niſi in locis, à quibus erat extraneus, nam cum eſſet monachus, & Abbas S. Dionyſii, titulatus, & cardinatus reperiebatur in illo Abbatiali beneficio, quod erat præcipuum inter plura ab illo poſſeſſa, & ſic evadebat extraneus à quocumque beneficio Epiſcopali, alibi ſito, Si autem opus fuit Apoſtolico privilegio, ut ſe tueri poſſet, nè fieret Epiſcopus in loco extraneo; neceſſariò præſupponitur, quod ceſſante hoc indulto, potuiſſet ad Epiſcopale provehi beneficium: alioquìn ad quid impetrare tamquam ex privilegio, id quod de jure conceditur (*e*). Ex tota ergò ſerie eorum, quæ de Stephano Papa III. attulimus, ac de Fulrado, & de Rachiſio, ſatis eluceſcit, quod extraneis optimè patet aditus ad Eccleſiaſtica beneficia.

21. Succeſſivè deſcendamus ad *Paulum* Papam I. qui quantùm ad ſe Romanus fuit, Stephanique præmemorati germanus frater, unico inter Pontifices exemplo; nec anteà etenìm, neque poſteà, hic amplius evenit caſus, ut duo fratres ſibi *immediatè* in Summo Pontificatu ſuccederent (*f*). Etſi autem Paulus Romæ fuerit indigena, non defuit tamen ſuis operibus, atque ſcriptis, extraneorum cauſæ prodeſſe, quippè multiplices eiſdem ſuppetias præbuit, & præſidia: quorum en diſtincta narratio. Carlomannus, Pipini frater, ſæculo relicto, ut ſuperiùs diximus, Romæ attonſus per manus Zachariæ Papæ (*g*), monachalem vitam profeſſus eſt, exercuitque in monte Soracte, apud Eccleſiam S. Silveſtri, ubi monaſterium ſibi conſtruxit, ſivè ampliavit, aliis quoque tribus, in eo vicinatu, præſidens monaſteriis. In monte Soracte, aliquantò tempore, vitæ monaſticę operam dedit (*h*), ſed quià Galli per locum illum devertentes, frequentèr concurrebant, ut eum reverentiæ obſequiis colerent, & mundum cum ſuis pompis ab eo calcatum demirarentur; hocque agendo nihilominùs ejuſdem pacem nimium perturbabant; ipſe extemplo montem Caſſinum adivit, ibique monachalem vitam profeſſus eſt (*i*), ut ibidem, optatâ quiete ſacrę ſolitudinis, prò qua regalia commoda, & palatinos ſtrepitus reliquerat, ſinè perturbatione animi frueretur.

22. Subindè tàm juſſu proprii Abbatis montis Caſſini, quàm ſuaſu Aiſtulfi Regis, eum malignis artibus decipientis (*l*), in Gallias remeavit, ut obſiſteret votis Stephani Papæ II. alias III. Pipinum adverſus Aiſtulfum ipſum Longobardorum Regem concitantis (*m*), quod ęgro animo feciſſe Carlomannum, teſtatur Eginhardus his verbis; *invitus tamèn hoc feciſſe putatur, quià nec ille Abbatis ſui juſſa contemnere, nec Abbas illius, præceptis Regis Longobardorum, qui ei hoc imperaverat, audebat reſiſtere* (*n*). In Francia verò conſiſtens, dùm Viennę cum Bertradâ Reginâ fratriâ ſuâ moraretur, languore correptus interiit, loculoque aureo incluſum ejus cadaver ad montem Caſſinum remiſſum eſt (*o*). Dudum autem antequam

(a) *Sigebert. in Chron. ann. 749.*

(b) *Anaſtaſ. in Zachar. PP.*

(c) *Fragm. veter. ſcriptor. de geſt. Carol. M. & de rebus Pipin. in Ital. ap. Andr. Ducheſne t. 2. hiſt. Franc. f. 206 & 213.*

(d) *Privil. Stephan. PP. 2 ap Sirmon. to. 2. Conc. Gall f. 38.*

(e) *Fagnan. in Cap. Paſtoralis n. 10. de appell. l. 2.*

(f) *Ciacon. Vit. Pont. in Paul. 1. PP. 95.*

(g) *Lamber. Scafnabur. hiſt. Germ. an. 747 Sigeber. Gembl. Chron. ann. 746. Anaſt. Bibl. in Zachar. Aimoin. l. 3 cap. 60.*

(h) *Regino in Chron. ann. 746. Herm. Contract. Chron. ann. 746. Eginhar. ann. 746. Aimoin. loc. cit*

(i) *Regino loc. cit. Marian. Scot. hiſt. l. 1. & 6. ann. 747. Eginhar. l. cit.*

(l) *Luitpran. Ticinen. in Vit. Pont. in Steph. 3*

(m) *Regino. Chron. an. 751 Sigiber. Chron. ann. 752. Leo Oſtienſ. Chron. Caſſin. l. 1. c. 7.*

(n) *Eginhard. an. 753 Leo Oſtien. Chron. Caſſinen. l. 1. c. 7. Eginhar. ann. 755.*

(o) *Leo Oſtienſ. l. cit. Eginhar. 755.*

quam moreretur, ſivè ex quo à Soracte monte ad Caſſinenſe monaſterium ſe recepit, ſivè alio tempore intermedio, idem Carlomannus monaſterium pręfatum S. Silveſtri in monte Soracte, cum tribus aliis vicinis monaſteriis, Zacharię Papę conceſſit, quamquàm & alitèr ipſa monaſteria fuiſſent ad Sedem Apoſtolicam devoluta. Illa ergò monaſteria Paulus Papa I. Pipino Regi donavit (*a*).

23. Sivè autèm hęc donatio fuerit collatio, quatenùs in jure, ut pluries diximus, donatio prò collatione ſuſcipitur (*b*), ità ut Pipinus Rex monaſteria illa in beneficium, ſeù in commendam liberè poſſideret (ſaltèm etenìm in commendam, ſi non in titulum, laici poſſunt, ex diſpenſatione Apoſtolicâ, poſſidere eccleſiaſtica beneficia) ſivè ipſa donatio ſignificaverit juſpatronatus, ità ut Pipinus, tamquàm Patronus poſſet ad beneficia illa monaſterialia, & reſpectivè Abbatialia, viros idoneos pręſentare; certum eſt, quod illa fuerunt viris extraneis deſtinata: nàm Pipinus, in Galliâ natus, abſque ambiguitate, apud montem Soractem erat extraneus; qui ſi monaſteria illa in perſonâ propriâ, uti ſibi commendata, poſſidebat; certè beneficia ipſa à viro extraneo retinebantur: ſi ea jurepatronatus diſpenſanda ſuſceperat; profectò tamquàm vir Gallus, non niſi Gallos viros, ordinariè ſaltèm loquendo, ad eadem nominabat, ſicque Paulus Papa I. quatuor beneficia monaſterialia, ſivè Abbatialia, viris toto cœlo extraneis poſſidenda propoſuit; non id acturus, nec Pipinus ea ſuſcepturus, ſi vel per umbram ſomniaſſent, quod beneficia extraneis elargiri, ſit piaculum humano, divino, & naturali jure prohibitum, uti venditant Adverſarii.

24. Ipſe Paulus Papa I. eidem Pipino Regi conceſſit Georgium Epiſcopum, & Petrum presbyserum, quos poſcebat, ut apud ſe retineret, de quibus illi hæc perſcripſit; *præcelſa Chriſtianitas veſtra, per eaſdem ſuas à nobis petiit ſyllabas, Georgium Epiſcopum, & Petrum presbyterum in veſtro permanere ſervitio nos debere concedere. Et quidem præcellentiſſima veſtra benignitas agnoſcat nos jàm dudum de hoc veſtræ obtemperaſſe voluntati: per Andream quippè religioſiſſimum miſſum veſtrum ſicuti popoſcitis in exaratis deſtinatis Apoſtolicis ſyllabis, eos vobis dignoſcimur conceſſiſſe. Intimantes, ut ſivè retinendos, ſivè etiam abſolvendos eſſe veſtra fuiſſet voluntas, ità de eis peragere deberetis. Undè etiam, & nunc in veſtro voluntatis arbitrio relaxamus, aut qualitèr vobis de eis placuerit, tàm retinendos, quàm abſolvendos faciatis, dum ſemel à nobis vobis conceſſi ſunt, ſed utinam ipſi placabiles in veſtro poſſint eſſe ſervitio! Pro quo dirigite nobis, quid de epiſcopatu prædicti Georgii, & de Eccleſiâ, quę prænominato Petro commiſſa eſt, peragere debeamus &c.* (*c*).

25. Ex hujus epiſtolæ dictatu facillimè dignoſcitur, Georgium, & Petrum, Epiſcopatum, & Parochiam, ſivè aliam Eccleſiam intra fines Italiæ tenuiſſe, miſſos verò fuiſſe in Franciam ad petitionem Pipini, cujus arbitrio remiſit Paulus eos apud ſe retinere; ſic tamen ut illorum Eccleſiæ, aliis clericis idoneis pręberentur: cumque ipſi Georgius, & Petrus ſinè titulo remanere non poſſent; ſatis hinc deprehenditur, eoſdem debuiſſe aliis beneficiis eccleſiaſticis in Galliâ provideri; nihil penitùs attento, quod ibi eſſent extranei, quippè extraneitas, nec tunc, nec unquam, prò vitio reputata eſt, Clericos à beneficiis eccleſiaſticis repellente. Quæ ſi vitium, & quidem vitium tale fuiſſet, ac talis qualitatis, ut leges divinam naturalem, & humanam læderet, juxtà ſenſum Contradictorum; proculdubio, nec Paulus Papa indulſiſſet, nec Pipinus Rex indulgeri poſtulaſſet; nec Georgius Epiſcopus, neque Petrus presbyter, ut eorum perſonæ Regi indulgerentur, permiſiſſent; nec hi tandèm beneficia, quæ in Italia, & forte in patriâ, legitimè poſſibebant, ſtultè dimiſiſſent, ut alia illicitè ſuſciperent in Galliâ, ubi erant extranei.

26. In eadem epiſtola Paulus Papa Pipino Regi gratias refert, quod operâ Deſiderii Longobardorum Principis, hæc quæ ſubjungit, ad Romanæ Eccleſiæ utilitatem feciſſet: *In embolim verò direxit nobis à Deo protecta excellentia veſtra, pręfatum vos Deſiderium admonuiſſe, Reges Neapolitanos, & Cajetanos conſtringere ob reſtituenda patrimonia protectori veſtro B. Petro, illìc Neapoli ſita, & largiri electis*

(a) *Paul PP. I. ep. 12. in Cod. Carolin. Sirm, to. 2. Conc. Gall. f. 61. num. 2.*

(b) *Cap. Quia diverſitatem 5. de conceſ. præb. & alibi.*

(c) *Paul. I. ep. 26. in Cod. Carol. ap. Duchesne to. 3. f. 745.*

ſolitè ad ſuſcipiendam Epiſcopalem conſecrationem ad hanc Apoſtolicam properandi Sedem. Quapropter maximas de hoc, & de omnibus excellentiæ veſtræ referimus grates (a). Conſtat hinc, Eccleſiam Romanam in Neapolitano Regno patrimonia tunc temporis tenuiſſe, ac Epiſcopos illius regionis ſolitos fuiſſe Romæ Epiſcopalem conſecrationem ſuſcipere, quibus rebus, cum obſtacula ponerent Reguli, ſive Rectores Urbium Neapolis, & Cajetæ, vel fortè aliqui Principes Regii ſanguinis Longobardorum, qui tum Neapoli, aut Cajetæ commorabantur; tàm Paulus Papa, quàm Pipinus Rex Francorum, & Deſiderius, apud Longobardos magnâ præpollens actoritate, conjunctis viribus egerunt, ut à malè inceptis deſiſterent. Quam proficuè autem ad cauſam noſtram faciat praxis illa, qua Epiſcopi Regni Neapolitani uſque ab antiquis illis temporibus conſecrationem à Sede Apoſtolicâ ſuſcipiebant, ſatis elici poteſt ex his, quæ ſuperiùs relata ſunt, dum de D. Gregorio Magno ſermo haberetur (b), undè noſtrum illuc remittimus Anagnoſtem.

27. Alia namque ipſius Pauli Papę I. epiſtola nobis diſcutienda remanet, in quâ de Marino Romano presbytero in Galliâ cardinando pertractat. Quis fuerit iſte Marinus, nobis plenè non conſtat. Duos autem fuiſſe Marinos in Romanâ Eccleſiâ, circa hæc tempora, nempe ſub Gregorio Papa III., non eſt dubium; alterum presbyterum S. Sabinæ, & alterum presbyterum SS. duodecim Apoſtolorum (c). Alius quoque Marinus presbyter S. Laurentii in Damaſo ſubſcriptus reperitur diplomati, quod idem Paulus in Concilio Romano edidit, favore Monaſterii S. Stephani, à ſe in paternis ædibus erecti (d). Quis ex hiſcè tribus Marinis, vel quis alius, ab iſtis diverſus, fuerit ille Marinus, de quo impræſentiarum eſt ſermo, res remaneat indeciſa: ſed ſive fuerit unus, ſive alter, hoc parum refert. Unum eſt, quod quidam Marinus, Pauli Papæ presbyter, Græco Imperatori, à quo Italia defecerat, intimè favens, cum Gregorio Cæſareo miniſtro quædam conſilia, Sedi Apoſtolicæ contraria, ipſique Pipino pernicioſa, molitus eſt. Paulus ergò Papa Regem Pipinum interpellavit, ut eundèm Marinum in Galliâ retineret, ibique illum faceret alicui beneficio Epiſcopali præfici. Cui proindè ſcripſit,

28. *Omninò compertum habet veſtra Chriſtianiſſima excellentia, qualitèr Marinus presbyter noſter ibidem ad vos moratur, iniquâ operatione contrà Sanctam Dei Eccleſiam, fidemque orthodoxam, Deo ſibi contrario, cum Georgio quodam Imperiali à ſecretis, conſilia ſedi noſtræ contraria, & veſtræ ſimili modo ingerere cupiens. Quod quidem, & idem Imperator veſtræ, à Deo protectæ, excellentię, per ſuas innotuit literas. Vndè quia defenſorem fidei orthodoxæ, atque propugnatorem gregis ſui, vel populi Chriſtiani liberatorem Chriſtianiſſimam bonitatem veſtram B. Apoſtolus, & Princeps Apoſtolorum Petrus eligere, & confirmare dignatus eſt, idcircò adoptamus, atque deprecamur eximiam bonitatem veſtram optimè Rex, & ſpiritualis compater, ut jubeas ſanctiſſimo fratri noſtro Vulchario Epiſcopo præcipere, quatènus ipſe eundem Marinum presbyterum noſtrâ vice Epiſcopum conſecrare debeat in una Civitatum veſtrarum, illis in partibus conſtituta, in qua prævideriṭ veſtra ſapientiſſima eximietas eum ordinare diſponite, quatenùs perpetrati ſceleris ſui recordans, ſe iniquè egiſſe pœniteat: ne in eo, quod abſit, antiquus humani generis hoſtis mentem illius vagantem inveniens, quaſi in ſublimè extollat, ſæviſſimèque quodammodo valeat funditus diſperdere.*

29. Indè pergit idem Pontifex Paulus, *ſed magis, ut confidimus in veſtram benigniſſimam excellentiam, atque à Deo pręclaram cordis veſtri dilatationem huic noſtræ poſtulationi præclara veſtra excellentia aurem accommodare dignetur, quatenùs & ille ſecurus de hujuſmodi rè perſiſtat, & nos prò veſtrâ immensâ lætitiâ, atque ſoſpitatis gaudio indeſinentèr Dominum Deum Cæli exorare jubeamus. Benè valete (e).* Vulcharium, in hac epiſtolâ memoratum, cenſemus eſſe Vulcharium, ſive Vvilicarium Archiepiſcopum Senonenſem, cujus crebrò mentionem faciunt hiſtoriæ illius temporis, una cum Fulrado presbytero Abbate S. Dionyſii (f): Unuſque fuit ex Epiſcopis, è Galliâ ad Romanum Concilium miſſis, habitum anno

(a) *Paul. 1. loc. cit. & in Embolim.*

(b) *Vid. hic ſupr. ſec. 7. c. 34. à n. 22.*

(c) *Alph. Ciacon. Vit. Pont. in Greg. III.*

(d) *Bin. to. 5. Concil. f. 524. Ciacon. vit. Pont. f. in Paul. I.*

(e) *Paul. I. ad Pipinum ep. 39. in Cod. Carolin. & ap. Duchesne to. 3 f. 756.*

(f) *Annal. Franc. ann. 771. & in Annal. Franc. eod. ann. apud Duchesne to. 2. f. 13. 28*

anno 769. ſub Stephano Papa III. in cauſâ Conſtantini Pſeudopapæ, atque ſacrarum Imaginum (*a*). Cui Vulchario committi mandat Paulus Pontifex curam præficiendi Marinum præfatum alicui beneficio Epiſcopali, in Galliâ conſiſtenti; quatenùs,cum valdè potens eſſet auctoritas Archiepiſcoporum in electione Antiſtitum, ad ſuas metropoles attinentium; facilè erat Vulchario Marinum in aliquâ Eccleſiâ illarum partium, fortè etiam tunc vacuâ, collocare: Vulchario inquam, viro magni nominis, ingentis exiſtimationis Metropolitæ, ac Præſuli Eccleſiæ Senonenſis, ùnius ex primariis totius Galliæ ſedibus, cui tunc ſuffragabatur etiam ipſa metropolis Regni Gallici Lutetia Pariſiorum, nunc Archiepiſcopali emicans dignitate.

(a) *Sirmon.to.3.concil.Gall.in Conc. Rom. an.769.f.66.*

30. Ex quibus primò patet,quod Paulus Papa I. uſus eſt Apoſtolicâ ſuâ poteſtate in mandando, ut Marinus Italus, in Galliâ; & Romanus, intrafines metropolis Senonenſis, vel alibi in Francici Regni amplâ extenſione, de beneficio Epiſcopali provideretur. Secundò, quod presbytero Romano patuit aditus etiam uſque in Franciâ ad eccleſiaſtica beneficia, nihil ei obſiſtente extraneitate, ac indigenatus defectu. Et tertiò, quod extraneos poſſe præfici beneficiis, nedùm non eſt Eccleſiæ, & bono publico perniciosum, ſed imò eſt utile, proficuum, & opportunum: adeoque etiam *politicè* loquendo expedit, Eccleſiam hac libertate potiri: quâ fretus Pipinus Rex potuit facillimè, ex condicto cum Papa, Marinum illum cohibere, contrà res Gallicas maligna tentantem, & cum Conſtantinopolitano Imperatore præjudicialia ipſi Pipino Regi molientem. Hinc cernimus, quod Principes poteſtate potientes nominandi Clericos, beneficiis præficiendos, interdum benè utuntur præfatâ libertate favore extraneorum: & ut audivimus, in ipſo Regno Valentiæ, tametſi munito ampliſſimo Sedis Apoſtolicæ privilegio, extraneos, etiam Hiſpanos, excludente; adhuc tamèn inibi quandoque Clerici extranei beneficiis, præſertim Epiſcopalibus munerantur, quia Hiſpani Reges, rebus benè ponderatis agnovère, ſic pro bono publico expediens eſſe.

31. Vidimus temporibus noſtris in Galliâ Italos;in Regno Neapolitano Hiſpanos;in Siculo, tàm Italos,quàm Hiſpanos; In Hungaria Italos itidem,& Germanos, & ſic de aliis regionibus, quando ità placet iis, ad quos ſpectat, beneficiis Epiſcopalibus præfici, & multò faciliùs beneficiis minoris ordinis decorari, quia publico bono præſtat quandoque extraneos illic inſerere, vel ut Eccleſiæ univerſali in opportunitatibus præſto ſint, vel ut Principum temporalium jura tueantur, vel ut, ſi quid ibi contra fidem, contra eccleſiaſticam diſcipiinam, aut contra Principem, vel quietem publicam, intentatur, congrua præbeant adjumenta, & quandoque per ſpeciem etiam cujuſdam honoratæ relegationis, utile eſt poſſe Clericos, novitatum capaces,ne turbationes in locis excitent,poſſe inquâ illosprocul alibi collocare. Hacque ipsâ ratione juſſus eſt à Paulo Papa I. Marinus presbyter Romanus in Epiſcopali Eccleſiâ locari apud Gallos, ut ibi poſitus conſilia illa complere non poſſet, quæ jam favore Græcorum adverſus Eccleſiam Romanam, totiuſque Italiæ ſtatum, & Galliæ Regem, videbatur in ſui cordis intimis confovère.

32. Itaque ex huc uſque deductis in præſenti capitulo: ex geſtis nempè, atque ex ſcriptis Romanorum Pontificum, eorumque, de quibus hic factus eſt ſermo; tàm jure, quàm facto; patet, quod ſæculo Chriſti octavo decurrente, Dei Eccleſia totâ, & totali potiebatur libertate admittendi ad eccleſiaſtica beneficia, tùm inferioris, tùm ſuperioris ordinis, Clericos ubicumque natos, tàm indigenas, quàm extraneos. Quæ libertas, cum alioquìn ſit ipſi Eccleſiæ connaturalis,hæcque nèc eâ unquam fuerit denudata, quinimò,& nèc ipsâ valeat ab ullâ humanâ poteſtate privari (niſi quatenùs alicubi per ſpecialia indulta Apoſtolica, juſtis, gravibuſque de cauſis fuit aliter diſpoſitum) ſequitur, quod ſicuti tunc, ità & nunc, eâdem libertate perfruatur: Undè legitimè hic veniat concludendum, quod liberum, & licitum eſt Eccleſiæ, in primiſque Romano Pontifici, necnon & Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum Collatoribus, vel ad ea Nominatoribus, beneficia eccleſiaſtica, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

CAPUT XIX.

In quo ex Conciliis, & preſertìm ex Concilio Romano, *ſub Zacharia Papa, ex* Niceno II. *Generali VII., & ex* Francofordienſi, *aliiſque ſacris canonibus, probatur,* quod *Eccleſia, currente* Octavo Chriſti ſæculo, *integrâ libertate potiebatur, conferendi eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *In Concilio Romano ſub Zachariaeditus eſt canon, interdicens Epiſcopis ordinare, ſuſcipere, & uſurpare alienum Clericum.*
2 *A' contrario ſenſu, cum ſui Præſulis conſenſu, qui deeſſe non ſolet, permiſſum eſt ordinare, ſuſcipere, & uſurpare alienum Clericum.*
3 *Adfuerunt huic Concilio plures Epiſcopi Regni Neapolitani, qui ſuo facto faverunt admiſſioni extraneorum ad Eccleſiaſtica beneficia.*
4 *In Concilio Nicæno* 11. *generali concluſum eſt admittere ordinatos ab Hereticis, exemplo Anatolii Alexandrini, ordinati à Dioſcoro hæretico.*
5 *Non deerant Conſtantinopoli Clerici, Monachi, & Laici, ad Patriarchatum idonei, tamen hoc beneficium datum eſt Anatolio Alexandrino.*
6 *Interdixit quoque Synodus Clericis miniſtrare, ſinè licentia ſui Præſulis, ac Ordinarii loci. Parochia interdum ſignificat Diœceſim.*
7 *Plura* Concilia *inhibent laicis ponere presbyteros in Eccleſiis, ſinè aſſenſu Epiſcopi: conſonant alii canones, afficiuntque pro beneficiis.*
8 *Miniſtrare in Eccleſiis ſignificat etiam eccleſiaſtica beneficia. Senſus Theodori Balſamonis refertur de canone hoc Nicæno.*
9 *Vi Canonis Nicæni* 11. *clericis permiſſum eſt in alienâ diœceſi, beneficia nanciſci, ſi eorum, & Epiſcopi localis concurrat aſſenſus.*
10 *Præſuli Conſtantinopolitano, & Carthaginenſi licitum fuit clericos alienos alibi locare. Cur id non liceat Papæ?*
11 *Idem Concilium alium edidit canonem de monachis, Hi ſunt totidem beneficiati, & cur? Eorum exemplo utuntur Contradictores.*
12 *Monaſteria olim erant inter ſe independentia, nec monachis patebat migratio de uno ad aliud: nunc res alitèr eſt.*
13 *Tanta non eſt adſtrictio clericorum cum ſuâ diœceſi, quanta eſt monachorum cum ſuo cœnobio, tamen dictum Concilium permittit iſtis migrationem.*
14 *Expoſitio Balſamonis ad hunc canonem docet, monachos habuiſſe tamquam de regulâ* S. *Baſilii, ut tranſire poſſent ad aliud cœnobium,*
15 *Ita Petronax, Alcuinus, & alii Abbatias alibi nacti ſunt. Si monachis licita eſt migratio; multò magis licita eſt Clericis.*
16 *Ipſum Concilium permittit clerico extra urbem Regiam poſſe in duabus Eccleſiis collocari, à quarum alterutrâ poterat eſſe extraneus.*
17 *Epitome illa canonum, quam Hadrianus PP. I. Carolo Magno conſignavit, plura continet, ad rem noſtram facientia: & quæ?*
18 *Jubet ne Epiſcopus alienum clericum ſibi vendicet, niſi concedente Epiſcopo ejus.*

Item

Item ut Epiſcopi vacui in alienâ Civitate ponantur &c.

19 *Epiſcopus vacuus aliam ſumens Eccleſiam, ab eâ eſt extraneus. Quibus permittitur poſſe ab alio ordinari, permittitur etiam beneficia adipiſci.*

20 *Sæculo Chriſti octavo Eccleſia liberè præficiebat beneficiis, etiàm extraneos; qua libertate, nec exuta fuit, nec ſpoliari potuit.*

21 *In Concilio quoque Francofordienſi editus eſt canon, prohibens clericis in alienâ Eccleſiâ recipi, ſine licentiâ ſui Præſulis.*

22 *In eodem Concilio tractatum eſt de Elipando Toletano, &* Felice Urgellitano, *qui ſentiebant, quod Chriſtus quà homo eſt filius Dei adoptivus.*

23 *Felix iſte erat Gallus, qui & ſuos errores docuit* Claudium Taurinenſem *Hiſpanum; neuter horum carptus eſt, quod beneficia tenerent ubi erant extranei.*

24 *In quo paritèr Concilio Carolus Magnus Patres commonuit, ut in conſortium ſuarum orationum reciperent Alcuinum, qui & ſimilia à Papa popoſcit.*

25 Alcuinus *Anglus quis, & qualis fuerit? Multò honore habitus eſt à Carolo Magno, qui eum, & favoribus, & reditibus cumulavit,*

26 *Habuit Alcuinus quinque Abbatias, in diverſis diœceſibus Galliæ, voluitque monaſterium Fuldenſe adire, ſed ei obſtitit Carolus, nè tanto viro privaretur.*

27 *Si vera eſſet opinio Contradictorum, oporteret damnare Alcuinum, Carolum Magnum, Leonem Papam III., ac Patres Concilii Francofurdienſis.*

1. SEDENTE in D. Petri Cathedrâ Zachariâ Papâ I. celebratum eſt *Concilium Romanum* in Baſilicâ Vaticanâ, anno Chriſti 743. in quo plures canones editi fuerunt, unuſque ex eis eſt ſequens: *Interdicimus, ut nullus Epiſcoporum audeat, juxtà ſanctorum canonum inſtituta, quemlibet clericum bigamum, aut qui viduam duxerit uxorem, ad ſacros ordines promovere, aut alteriùs civitatis clericum, ſinè dimiſſoriis ſui Epiſcopi ſuſcipere, vel ordinare, nequè eum uſurpet, niſi Epiſcopus ejus precibus exoratus concedere voluerit, quià hoc Sancti Patres ſtatuerunt. Si quis verò præſumpſerit, canonicas damnationes ſentiat* (*a*). Tria hic prohibentur, ordinare, ſuſcipere, & uſurpare alienum clericum. Ordinare, ideſt ad ſacros ordines promovere. Suſcipere, ideſt ordinatum ad celebrandum, ſivè miniſtrandum admittere. Et uſurpare, ideſt proprio Clero inſerere, quod in idem reſonat, ac albo eorum adſcribere, qui ſtipendia eccleſiaſtica, ſivè præbendas, aut beneficia ſacra, in propriâ Eccleſia ſuſcipiunt; hęcque ſinè conſenſu Epiſcopi, ad quem clericus pertinet.

(a) *Concil. Rom. ann. 743. ap. Bin. to. 5. conc. f. 496. §. in multis.*

2. Et à contrario ſenſu, à quo, ut pluries diximus, optima ſumitur arguendi ratio (*b*), talitèr ut oppoſitum ejus, quod in canone prohibetur, ſit idem ac juſſio canonis, & veluti legis textus expreſſus (*c*), tria quoque in pręſenti canone permittuntur, nempè ordinare, ſuſcipere, & uſurpare alienum clericum, ſemper, & quotiès Antiſtes nativus clerici aſſenſum ſuis literis dimiſſorialibus impertiatur. Et ſtando hic in puris terminis admiſſionis ad eccleſiaſtica beneficia, non aliud in præſenti canone ad hunc effectum exigitur, quàm aſſenſus Præſulis clerici extranei; ergò quotiès hic aſſenſus non deeſt, optimè uſurpari poteſt clericus extraneus, ſeù albo clericorum alienæ Eccleſiæ conſcribi, & in eâ beneficiis eccleſiaſticis munerari. Quo poſito, habemus intentum, nec aliud in caſibus practicis impedire poterit provectionem extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, niſi defectus aſſenſus proprii Epiſcopi, quem nunquàm, vel penè nunquàm defuturum eſſe cenſemus, & quotiès non deeſt, contentum in canone locum habet.

(b) *Cap. quamquam, & ibi DD. de Cenſ. l. 6 c. qualis diſt. 25. Decius conſ. 183. num. 1. & 2. Caſtr. conſ. 175. nu. 3. lib. 1.*

(c) *Valenzu. conſil. 112. n. 34. & conſ. 121 n. 157. Barboſ. tr. var. Loc. 27. n. 1.*

3. Nec abs rè erit adnotare quod huic Concilio pręfuit Zacharias Papa, qui tamquàm Calaber, à Romanâ Eccleſiâ prorsùs erat extraneus (*d*), & nihilominùs ibi uſque adeò proficere potuit, ut ad ipſum ſupremum beneficium Apoſtolici Pontificatus valuerit promoveri. Paritèr intèr Epiſcopos huic Synodo ſubſcriptos leguntur, Marcus Lucerinus, Pelagius Coſentinus, Anfredus Tarentinus, Cæ-

(d) *Anaſtaſ. Bibl. Luitpr. Ciacon. & alii in Zachar.*

ſareus Beneventanus, Theodorus Capuanus (*a*). Qui Eccleſiis præſidentes, in Regno Neapolitano conſtitutis, ſuo facto docuerunt, ſe illorumque Eccleſias, ſivè Eccleſias illius Regni, in eo ſenſu tunc fuiſſe, in quo & uſque nunc perſeverantes fuerunt, nempè, quod eccleſiaſtica beneficia non tantùm clericis indigenis, ſed etiàm extraneis liberè, & licitè valeant diſpenſari, dummodò Epiſcopus nativus, ſivè ordinarius clerici extranei non diſſentiat. Aliàs ſi ſuſpicari potuiſſent, quod non obſtante hoc aſſenſu, extraneis clauſus eſſet aditus ad beneficia, nunquàm præſentem canonem edidiſſent, nec ei edito ſubſcripſiſſent. Quarè longè à ſenſu prefatorum Præſulum, & Eccleſiarum, quibus ipſi prçerant, elongantur Contradictores nunc excluſionem extraneorum tali, ac tantò conatu, & tot dicteriis promoventes, adeoque à methodo per ſuos Antenatos obſervatâ enormitèr deviantes.

4. Intrà hoc idem Octavi Sçculi ſpatium, habitum eſt *Concilium Nicænum II.* Generale VII. ex Epiſcopis 367. collectum, in causâ Iconoclaſtarum, adversùs ſacras Imagines in Oriente gràſſantium (*b*). In cujus Concilii Actione I. diſcuſſa eſt cauſa Baſilii Ancyrani, Theodori Myrenſis, & alteriùs Theodori Amorienſis Epiſcoporum, qui in Conciliabulo Conſtantinopolitano, ſub Leone Iſaurico Iconoclaſtâ, ſacras Imagines cum aliis condemnaverant; nunc autèm facti pœnitentes, cantatâ palinodiâ, & ejuratâ hæreſi, ſuis redintegrari ſedibus poſtulabant, & benignè reſtituti ſunt (*c*). Ventilata eſt etiàm quæſtio, an admittendi eſſent illi, qui ab hçreticis fuerant ordinati: lectâque ex hiſtoriâ Theodori Lectoris narratione Anatolii Alexandrini, qui fuerat à Dioſcoro hçretico, itidem Alexandrino, ad ſedem Conſtantinopolitanam promotus, Tharaſius Patriarcha Conſtantinopoleos ait: *Quid dicitis de Anatolio? nonne Primas Sanctæ Synodi fuit, & ecce à Dioſcoro impio ordinatus eſt, ergò, & nos ſuſcipiamus eos, qui ab hæreticis ordinati ſunt, quemadmodum & Anatolius receptus eſt* (*d*).

5. Erat inquam Anatolius Alexandrinus, & uti talis, extraneus à magnâ Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ, in quâ ob affluentiam clericorum, & monachorum, & in ſubſidium, laicorum, non poterat vir deeſſe, idoneus ad Patriarchales infulas promerendas; & tamèn, cunctis indigenis poſtpoſitis, delatum eſt Patriarchale beneficium ipſi Anatolio, prærogativâ indigenatus carenti, & ab illâ Eccleſiâ prorsùs extraneo. Nihilominùs ejus promotio in hac ſeptimâ Synodo generali, nedùm non eſt damnata, ſed imò juxtà ſenſum verborum Tharaſii potiùs fuit probata: non debuiſſet autèm ſinè magnis execrationibus recenſeri; ſi collatio beneficiorum facta extraneis, culpam involueret læſi divini, naturalis, & humani juris, quàm ei inurunt Contradictores: quomodò enim poterat Anatolius eſſe magìs extraneus, quàm fuiſſet? Africanus in Aſia: Ægyptius in Thracia: Alexandrinus apud Conſtantinopolim, beneficium primi ordinis, Pontificalis Cathegoriæ, Patriarchale demùm poſſidere? Ubinam quis fuit magìs extraneus? Et tamèn hæc extraneitas nullum illi intulit præjudicium.

6. Habitæ ſunt in hoc ipſo Concilio aliæ actiones, uſque ad ſeptimam; itidemque plures editi ſunt canones; ſed in quâ actione neſcitur (*e*). Horum autèm canonum decimus ità loquitur: *Quoniam quidam clericorum, parvipendentes canonicam conſtitutionem, relinquunt parochiam propriam, & ad aliàs parochias convolant, & maximè in hac, à Deo ſervandâ Regiâ urbe, ſe ſe apud Principes locant, in eorum oratoriis miſſas facientes; hos abſque proprio Epiſcopo, & Conſtantinopolitano Antiſtite, non licèt ſuſcipere in quâlibet domo, vel Eccleſiâ: Quod ſi hoc fecerit, & in eâ perſeveraverit, deponatur* (*f*). Per *parochias*, ut alibi advertimus, ſignificantur Diœceſes (*g*), prohibeturque in hoc canone clericis, ne à propriâ ad alienam Diœceſim pergant, ibique ſuſcipiantur ad miniſtrandum in Eccleſiis, ac etiàm in Oratoriis. Invaluerat enim per ea tempora abuſus, quod patroni Eccleſiarum, ſivè laici, Oratoria poſſidentes, à ſe ipſis fundata, vel dotata, in eis ſacra officia celebrare faciebant, à clericis undecumque accerſitis.

7. Quàm

(a) *Concil. Rom. ſub Zach. an. 743. in fine.*

(b) *Cabaſſut. Bail. Binius, & alii ad conc. Nicæ. 2. Gral. 7.*

(c) *Petr. Annati ap. par. ad poſit. Theol. l. 4. act. 8. f. 75.*

(d) *Conc. Nicæn. 2. act. 1. ap. Bin. to. 5. Concil. f. 546. F. & tom. 6. f. 13.*

(e) *Annati. loc. cit. not. 1. f. 80.*

(f) *Conc. Nic. 2. c. 10. Bin to. 5. f. 846.*

(g) *Cap. Lugdunenſis 5. qu. 2.*

7. Quàm abuſionem hoc ipſo currente Octavo Chriſti Sæculo expungere nixa ſunt plura Concilia, & præſertìm Sveſſionenſe (*a*), Leptinenſe (*b*), Vernenſe &c. (*c*). Eandem ergò generali lege configere ſategit Concilium generale Nicænum II., nè in ullâ urbe, & præſertìm Conſtantinopoli, ſuſciperentur clerici, ſinè aſſenſu utriuſque Antiſtitis, nempè & ejus à quo clerici diſcedebant, & illius ad quem eos contingeret pervenire. De hoc canone loquens Cabaſutius ait: *de clericorum excurſionibus, extrà propriam Diœceſim, abſque licentiâ proprii eorum Epiſcopi, ſtatutum fuerat Nicæni I. Concilii canonibus 5. & 16. Itemque Sardicenſibus can. 18. & 19. aut ſecundum Græcam editionem can. 15. & 16. & Antiochenæ Synodi can. 3. & inſupèr Chalcedonenſis can. 5. can. 13. can. 20. can. 23. prætereaque Laodiceno can. 41. relato diſt. 5. de conſec. c. non oportet 36. His accedat Apoſtolorum can. 13. & 15.* (*d*). Qui canones cum ex alibi relatis, nedùm loquantur de ſuſceptione clericorum quoad ſolam miniſtrationem in ordine, ſed etiàm quoad conſecutionem beneficiorum; nulli dubium videtur, quin etiàm canon hic Nicænus ad ſignificandam adeptionem quoque beneficiorum debeat dilatari.

(a) *Conc. Sueſſion. an. 744 c. 5 ap. Sirmond. to. 1 & Bin. to 5.*
(b) *Conc. Lept. c. 4. apud Sirmond. loc. cit.*
(c) *Conc. Vern. an. 755. c. 8. Sirmon. to. 2. Bin. to. 6.*
(d) *Cabaſut not. Eccl. ad Conc. Nic. 2. c. 10.*

8. Maximè cum in eo diſertè decernatur, nè clerici extranei ſinè aſſenſu utriuſque Præſulis ſuſcipiantur ad miniſtrandum in *Oratoriis*, & *Eccleſiis*, quę ſinè propriâ dote fundatæ certè non erant (*e*), adeoque clericis ibi miniſtrantibus debitus erat uſusfructus ipſius dotis, quod idem eſt ac ſtipendia, ſivè beneficia ſacra adipiſci. Perpendit præſentem canonem Theodorus Balſamon, atque ità ſuper illo proloquitur: *diverſi canones prohibent, clericos parochias, in quibus in Clerum relati ſunt, relinquere, & ad aliàs tranſire. His ergò conſequentèr præſens quoque canon decernit, nè ullus clericus abſque proprio Epiſcopo, vel ſinè ejus commendatoriâ, & dimiſſoriâ epiſtolâ, vel Conſtantinopolitani Patriarchæ decreto, uſquam ſuſcipiatur, vel miniſtret in quâvis Eccleſiâ, vel in magiſtratuum, ſeù officiorum Oratorio; is autèm, qui præter hæc fecerit, & in proprium Clerum non redierit, poſt denunciationem deponatur: Hoc enim ſignificat illud, vel ceſſet, vel deponatur* (*f*).

(e) *cap. nemo Eccleſiam de Conſ. diſt. 1. c. 1 cap. pr. æ, cum 2. ſeq. 16 qu. 7. Barb. Jur. Eccleſ. univ. l. 2. c. 2. n. 20.*
(f) *Balſam. ad. Can. 10. Conc. Nic. 2.*

9. Et poſt quædam alia ſubjungit: *Ex hoc autèm præſentis canonis contextu, nota quod ſoli Patriarchæ Conſtantinopolitano permiſſum eſt clericos alienos ſuſcipere, etiàm ſinè dimiſſoriis literis ejus, qui ipſos ordinavit, ſi modò literas commendatitias attulerint, quibus ſe ordinatos, & clericos eſſe probent* (*g*). Igitùr vi canonis hujus Concilii Nicæni II. ſivè VII. Generalis, cunctis clericis permiſſum eſt poſſe ad alienas Diœceſes migrare, ibique ad miniſteria ſacra ſuſcipi, & ad regendas Eccleſias, atque Oratoria promoveri, ſivè beneficia ſacra nanciſci, dummodò & eorum Ordinarii, à quo diſcedunt, & Epiſcopi loci, ad quem pergunt, accedat aſſenſus. Et à correlativis procedendo (à quibus ſemper optimum deducitur argumentum (*h*), præſertìm cum utrobique par ratio (*i*) dignoſcitur militare) ſicuti clericis permiſſum eſt ità ſuſcipi, & beneficia ſacra nanciſci, non obſtante extraneitate; ità etiàm Epiſcopis permiſſum eſt alienos clericos ſuſcipere, & ad miniſteria, & beneficia eccleſiaſtica promovere, dummodò Epiſcopi nativi, ſivè Ordinarii eorundem clericorum accedat aſſenſus, quod ſatis eſt ad noſtrum intentum.

(g) *Balſam. loc. cit.*
(h) *L. 1. C. ne liceat peten. l. fin. C. de indictâ vi tol. Bald. conſ. 14. n. 2. l. 4.*
(i) *Farinac. prax p. 4. conſ. 85 n. 74. Barb. trac. var. Loc. 29. n. 2.*

10. Sed quod univerſalitèr dicitur de omnibus Epiſcopis accedente præfato aſſenſu, ex generali ratione; particularitèr verificari docet Balſamon de Patriarcha Conſtantinopolitano, auctoritativè, ac ſinè aſſenſu præfato, proptèr altioris ſedis prærogativam, quàm alibi etàm dicit eſſe communem Archiepiſcopo Carthaginenſi (*l*), cujus paritèr arbitrio datum fuiſſe conſtat in Concilio Carthagine congregato, jus clericos undecumque ſumendi, & non ſolùm in propriâ ſuâ Eccleſiâ cardinandi, ſed etiàm in quibuslibet aliis Eccleſiis locandi, Primatui Carthaginenſi ſubjectis (*m*). Si autèm Primati Carthaginenſis Eccleſiæ, ſi Patriarchæ Conſtantinopolitano peculiare jus adfuit, proptèr ſuarum ſedium prerogativam, clericos extraneos, etiàm ſinè licentiâ proprii Antiſtitis, ſuſcipiendi, & in quacumque

(l) *Balſam ad can. 59. conc. Carth.*
(m) *Conc. Cart. 3. c. 44. 45.*

que Diœceſi ſui diſtrictus collocandi; arguendo à minori ad majus, à quo certum eſt valere argumentum (*a*), cum Papa ſit cunctis Prçſulibus Superior, ejuſque ſedes ampliori facultate potiatur, quàm Carthaginenſis, & Conſtantinopolitana, quibus nedum prælatione conſeſſus prævalet, ſed etiàm ſuperioritatis juriſdictione (*b*), neceſſariò inferendum eſt, quod ei quoquè præfulget, ac libera ineſt facultas, clericos extraneos undecumque ſumendi, & in quacumque Eccleſiâ locandi, atque illos ibi beneficiis eccleſiaſticis munerandi, nè minori facultate præditus eſſe videatur primus Eccleſiæ Prçlatus, qualis eſt Papa, quàm ſint alii Prçſules ſubalterni, & illi ſubjecti.

11. Succeſſivè Concilium Nicænum II. de quo agimus, alium edidit canonem ſub his terminis: *Non oportet monachum, vel monacham proprium relinquere monaſterium, & ad aliud ſe conferre. Si hoc autem contigerit, ipſum ut hoſpitem accipi eſt neceſſarium: ſed eum recipi ſine mente monaſterii ejus Præfecti, non convenit* (*c*). Diximus alibi, & nunc iterùm replicamus, quod monachatus eſt idem ac Eccleſiaſticum beneficium, & quod monachi, quatenùs victum, ac veſtitum, aliàque ſuo uſui neceſſaria de bonis eccleſiaſticis monaſterii participant, ſunt totidem beneficiati (*d*). Nihil relevante, quod ipſi bona illa eccleſiaſtica non adminiſtrent, nèc uti propria moderentur, vitâ eorum durante liberè perfruenda: nàm hoc non pertinet ad eſſentiam beneficii, quod definitur, eſſe jus Clerico competens percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis propter divinum officium (*e*), hocque etiam ſuo modo verificatur in monachis, neceſſaria ſuo uſui de bonis monaſterii participantibus; adeoque, & ipſi bene prò beneficiariis eccleſiaſticis computantur. Qua inductione, ſivè comparatione monachorum, cum Clericis beneficiatis optimè nos poſſe hic uti arbitramur, quippè illâ utuntur quoque Contradictores: tametſi alioquìn ſimus conſcii, priores a poſterioribus non una ex causâ differre.

12. Porrò tempore Concili II. Nicæni, & generalitèr olim, quælibet monanaſteria, ex ſe corpus particulare faciebant, à quocumque alio Cœnobio independens (*f*), ità ut monachi in aliquo monaſterio profeſſi, in illo peculiaritèr vivere deberent, & non ad aliud poterant monachale clauſtrum tranſire, ſine facultate neceſſariâ. Succeſſivè poſteà monaſteria inceperunt in quadam congregatione inſimùl vivere, quoad regimèn, & regulam uniformitèr obſervandam, prout hodie paſsìm fit in cunctis Chriſtianitatis regionibus; nuncque monachi, ſive Clerici ſub regula viventes, de uno in aliud monaſterium, ejuſdem tamèn congregationis, ſive ordinis, aut Religionis gradiuntur, ità ut ubi olim confinia propriæ moræ ad ſcepta ſui peculiaris monaſterii, ubi profeſſionem regularem emiſerant, ſe porrigebant, nunc ad ambitum cunctorum monaſteriorum propriæ Congregationis ſe extendant: Unaquæque etenìm Religio monaſtica, vel Regularium habet ſuum territorium, per totum orbem diffuſum, & compoſitum ex tot minoribus territoriis, quot ſunt monaſteria huc illuc ad illorum Regularem ordinem pertinentia: Intra quos fines de uno ad aliud Cœnobium migrare poſſunt, & ibi ſpatiari; extrà verò Congregationem illam, ſive ordinem, aut Religionem, tranſirè not valent, niſi in caſibus, & juxta modos à jure permiſſos, de quibus apud doctores (*g*).

13. Itaque magis erant, & adhuc reſpectivè ſunt, adſtricti monachi proprio monaſterio (ſive monaſteriis ſuæ Congregationis) in quo profeſſionem emiſerunt monachalem; quam Clerici eſſent, ſintque adſtricti propriæ Diœceſi, quippè monachi expreſsâ pollicitatione, ac ſolemni voto ſe alligabant, & alligant famulatui divino, ibi preciſè, in illo peculiari Cœnobio, (& nunc in illius particularis ordinis Cœnobiis) exercendo; quòd Clerici reſpectu propriæ Diœceſis non faciunt, nèc unquam Clericos voviſſe legitur permanentiam in deſignatâ Diœceſi; ſed ſolum illam promittere cenſentur tunc, quandò in eadem Diœceſi beneficium aliquod reſidentiale ſuſcipiunt. Ideoque Clericis beneficio reſidentiali carentibus, licentiam alio migrandi, & ad extraneam Diœceſim pergendi, ibique commorandi, negari licitè non debere, jam definitum eſt (*h*). Non obſtante tamèn hac majori adſtrictio-

(a) *Auth. multo magis C. de Sacroſ. Eccl. DD. ap. Barboſ. tract. var. Loc. 73. nu. 1.*

(b) *Bellarm. contr. 3. l. 2. c. 18 tom. 1. Turrian. ad Can. 39 Conc. Nicęn. Zeccb de Rom. Pont hæreſ 3 reſp. 17. Barboſ. Jur. Eccl. univ. l. 1. c. 6. nu. 24. 25.*

(c) *Conc. Nicæn. 2. c. 21.*

(d) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccleſię diſcipl. p. 1. l. 3. c. 13. n. 1. & par. 2. l. 3. num 1. Barboſ. Jur. Eccleſ. univ. l. 3. c. 4 nu 69.*

(e) *Natal. ab. Alex. Theol. l. 2. c. 6. Tolet inſtr. Sacer. l. 5. c. 77. Reginal. l. 29. ſec. 2. nu. 78*

(f) *Thomaſſin. loc. cit. p. 1. l. 3. c. 24. nu. 8. 9 10 & c. & c. 25. nu. 6. & 8*

(g) *Barboſ. Jur. Eccleſ. univ. l. 1. c. 42 n. 76 81. 83. & ſeq. cum aliis DD. ab eo citatis*

(h) *S. Congr. ap Barboſ. Summ. Apoſt. deciſ. V. Commendatitię Collect. 188. nu. 4.*

ctione monachorum ſuo monaſterio, Concilium Nicænum II. de quo loquimur, expreſsè diſpoſuit, eoſdem poſſe tranſire ad aliud monaſterium, ubicumque, & quantumcumque longè poſitum, nedùm ad effectum hoſpitalitatis recipiendæ, ſed etiam ad effectum ibi inpoſterum regularitèr permanendi: dummodò conſenſus Rectoris monaſterii à quo diſcedebant accederet, quod idem eſt ac alibi beneficium monachale adipiſci.

14. Placeat audire Balſamonem ad hunc canonem, ſic loquentem: *Poſtquam polliciti ſunt aliqui, & Deo profeſſi ſunt manere in eo monaſterio, in quo tonſi fuerunt, quomodo eis permittetur, ut ſuam profeſſionem infirment, & in aliud Monaſterium abeant? Statuit ergò canon, nè Monachus, nec Monacha ex ſuo monaſterio inordinatè recedat, & in aliud monaſterium ſe conferat, ut in eo collocetur. Si hoc autem proptèr puſillum, & abjectum animum ſæpè fiat, is nè ab eo, qui præeſt, recipiatur, ſinè ſcientiâ, ac notitiâ ejus, qui illius curam gerit monaſterii Præfecti, ſcilicèt ſinè dimiſſoriâ ejus epiſtolâ &c. Porrò magnus Baſilius in ſuis exercitatoriis canonibus ſtatuit, ut monachus, qui animo offenditur, recedat ab eo in quo tonſus eſt, monaſterio; & hoc faciat poſtquam monaſterii Præfecto, id & ſemèl, & bis dixerit, & etiam monachis, nèc malum corrigitur* (*a*). Hæc Balſamon, indigitans, nedùm potuiſſe, ſed etiam tamquam ex regulâ Baſilianâ habuiſſe Monachos facultatem de uno ad aliud monaſterium pertranſeundi, causâ juſtâ id poſcente. Ità hoc Sæculo octavo currente, juſtâ de causâ *Petronax* civis Brixienſis, Abbatiale beneficium Montis Caſſini à Gregorio Papa II. eſt adeptus (*b*). Ità S. Bonifacius Moguntinus, ità S. Columbanus, de uno ad aliud Monaſterium perrexere. Ità Alcuinus à primo cœnobio ad aliud tranſivit, & quinque Abbatialia obtinuit beneficia. Ità alii, quos non eſt neceſſe hic individualitèt recenſere, à monaſteriis, in quibus profeſſi erant vitam monachalem, ad alia cœnobia tranſierunt, quorum plenæ ſunt hiſtoriæ antiquiores.

15. Si autèm Concilium Nicænum liberum eſſe vult monachis, tametſi lege ſtrictiori cum ſuo cœnobio alligatis, licentiâ ſui Præſulis concurrente ad aliud monaſterium, quantumcumque diſtans, tranſire, & ibi beneficium monachale ſuſcipere, ac ex conſequenti etiàm beneficium Abbatiale poſſe adipiſci; multò magìs liberum eſſe voluit clericis ſæcularibus, nullâ, vel ſaltèm non adeò ſtrictâ, lege, cum ſua Diœceſi alligatis, poſſe ad aliam Diœceſim pergere, & ibi, non obſtante extraneitate, beneficia ſacra nanciſci. Argumentum etenim, nedùm à pari, & à ſimili procedit, quod ſufficeret ad concluſionem ritè inferendam (*c*), quatenùs de ſimilibus idem eſt judicium (*d*); ſed etiàm à majori ad minùs, à quo benè in arguendo procedi ſatis eſt notum (*e*), ſi enìm licitum eſt id, quod alias ſtrictiorem prohibitionem habuiſſet; multò magìs licerè debet id, quod alioquìn nullam, vel ſaltèm non ità ſtrictam continere noſcitur prohibitionem. Loquimur de tranſitu monachorum, juxta diſciplinam antiquam, de qua ſupra; nàm juxta recentem normam vitæ regularis, monachi, fratres mendicantes, & alii quilibet religioſi clauſtrales, quotidie de uno ad aliud migrant cœnobium: jamque non eſt de ratione illorum vitæ locum non mutare, ſed potiùs eſt de ratione illorum profeſſionis locum toties mutare, ac in regiones quoque diſſitas tranſmeare, quotiès ad ſui ſuperioris nutum præcipiuntur abire.

16. Omittimns alium canonem ejuſdem Concilii Nicæni II. diſponentem, quod extrà urbem Conſtantinopolitanam, poſſet clericus in duabus Eccleſiis collocari (*f*), & conſequentèr ibi ſtipendia clericalia, ſivè beneficia eccleſiaſtica obtinere: quippè cum in eo canone nulla fiat reſtrictio ad Diœceſim, & ubi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debeamus (*g*), tàm obtineri poſſe duo beneficia voluit Concilium intrà, quàm extrà eandem Diœceſim, eandemque fortè Provinciam: lex etenìm generalitèr loquens, generalitèr eſt intelligenda (*h*). Et quià ſic bina beneficia poſſidens, vel in primò, vel in ſecundò loco eſt extraneus, per ea quæ Synodus expreſsè ſtatuit, etiàm tacitè definivit, clericis extraneis pate-

(a) *Balſam. ad can. 21. Conc. Nicæn. 2. General. 7.*

(b) *Leo Oſtien. Chron. Caſſin. l. 1. c. 4. Ciacon. in Gregor. 2. f. 242.*

(c) *Maſcard. de prob. concl. 123. n. 4. Barboſ. tract. var. loc. 101. n. 1.*

(d) *L. non poſſunt, & l. ſeq. ff. de legib. Farin. pract. crim. par. 1. lit. E. nu. 188.*

(e) *Plures leges apud Barboſ. tract. var. loc. 67. num. 1.*

(f) *Conc. Nicæn. 2. c. 15. in fin.*

(g) *L. Præſul. ff. de off. Præſ. l. 2. §. convenire ff. de Judic. c. Romanorum diſt. 9. c. ſolitæ de major. & obed.*

(h) *L. de pretio ff. de publ. in rem, l. in fraudem ult. de teſtam. mil. c. ſolitæ §. fin. de maior. & obed.*

patere aditum ad eccleſiaſtica beneficia. Tacitum etenim, quod ſequitur ab expreſſo, in jure reputatur expreſſum (*a*): Et ità non uno, ſed multis modis habetur ex Concilio Nicęno II. libertas, quâ potitur Eccleſia munerandi, nedùm clericos indigenas, verùm etiàm extraneos eccleſiaſticis beneficiis. Sed jàm ad alia quoque Concilia pręſentis temporis perſcrutanda tranſeamus.

(a) *Menoch. de arbitr. caſ. 276. n. 2. Barboſ. tract. var. Axiom. 89. nu. 5.*

17. Intèr ſanctiones *Conciliares* Octavi Sæculi computari poſſe cenſemus epitomem illam, ſivè compendioſam canonum conſcriptionem, quàm *Hadrianus Papa I.* anno Chriſti 773. Carolo Magno Francorum, & Longobardorum Regi, Romę exiſtenti, in uno volumine conſignavit, ad diſpoſitionem Eccleſiarum Occidentalium; continetque ſummam canonum Apoſtolicorum, ac aliorum editorum in Conciliis *Ancyrano*, *Neoceſarienſi*, *Gangrenſi*, *Antiocheno*, *Sardicenſi*, atque in pluribus *Carthaginenſibus*, & *Africanis*: qui canones, etſi adeò ſtrictè recenſeantur ab Hadriano, ut eis aliquid deeſſe videatur de illâ ſenſus plenitudine, quàm continent in ſuâ fonte; ſatis tamèn clarè, prò eo quod cauſam noſtram concernit, alicubi proloquuntur. Dicitur enim ibi ex canonibus Apoſtolorum: *nè clerici ſuam Eccleſiam relinquant, pratèr Epiſcopi licentiam* (*b*).

(b) *Can. Apoſt. 15. in Epiſt. Hadriani ap. Bin. to. 5. Conc. f. 555.*

18. Paritèr ex Conciliis Africanis: *Nè quis Epiſcopus alienum clericum ſibi vendicet, niſi concedente ejus Epiſcopo.* Deinde; *quod Carthaginenſi Epiſcopo liceat ex qualibet Eccleſia ordinare Præpoſitos presbyteros, vel Epiſcopos ad alias Eccleſias* (*c*). Rursùs ex Concilio Sardicenſi: *Ut ordinatio alieni clerici ſinè conſenſu proprii Epiſcopi, irrita ſit.* Et mox; *Ut Epiſcopi, à ſuâ ſede expulſi, non prohibeantur in alienâ civitate* (*d*). Exprimitque interfuiſſe huic Synodo Sardicenſi Vincentium Capuanum, Januarium Beneventanum, & Calepodium Neapolitanum Epiſcopos pręcipuos Regni Neapolitani, tunc Legatorum Sedis Apoſtolicæ munere perfungentium. Qui canones, tametſi partìm de ordinatione, non de beneficiorum collatione loquantur, partìm de auctoritativâ Pręſulis Carthaginenſis poteſtate, clericos de unâ ad aliam Eccleſiam tranſuehendi &c. partìm de Epiſcopis vacuis agant; attamèn ſatis aptè ad cauſam noſtram faciunt, ut ex ſequentibus elueeſcit.

(c) *Can. 20. & 21. ex Conc. Afric. in d. Epiſt. Hadrian. Bin. loc. citat. f. 561.*

(d) *Can. 19. & 21. Sard. in d. Epiſt Hadrian. Bin. to. 5. f. 560.*

19. Nàm ſi Epiſcopi vacui, quia deſtinati ad aliquam ſedem, & in eâ non recepti, vel poſt receptionem injuſtè ab illâ depulſi, ad aliam Eccleſiam provehi permittuntur, cauſæ extraneorum proculdubiò iſtud proficit, quia ipſi quantumlibet vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſia eſſent extranei, tamèn ibi beneficium Epiſcopale poterant retinere, & multò magis beneficiâ minoris ordinis. Paritèr, quia in ſententiâ Contradictorum, antiquis illis temporibus idem erat ad ordines, & ad ſtipendia, ſive beneficia Clericalia provehi; quotiès permittitur Clericis poſſe cum licentiâ proprii Antiſtitis à nativâ Eccleſiâ diſcedere, & in aliâ ab alieno Epiſcopo ſacris ordinibus inſigniri; permittitur etiam poſſe in alienâ Eccleſiâ ſtipendiis, ſive beneficiis eccleſiaſticis munerari. Demùm ſi ob principalitatem Sedis permittitur Epiſcopo Carthaginenſi poſſe Clericos undecumque accerſere, & ubilibet in qualibet Eccleſiâ ſuo primatui ſubditâ collocare; multò magis idipſum permiſſum eſſę intelligitur Pontifici Romano, quandoquidem illius Sedes prærogativis gaudet potioribus ſupèr omnes alias Eccleſias; ejuſque auctoritas auctoritatem omnium aliorum Antiſtitum, nedùm adæquat, verum etiam longè tranſcendit.

20. Sed quia hæc argumenta latiùs alibi proſecuti ſumus; jàm hic calamum temperamus; nèc ulteriùs pro eorum inculcandâ vì ſermonem extendimus. Unum eſt, quod ex ſacris Conciliis, atque Canonibus, in præſenti capitulo memoratis, abunde conſtat, quod currente octavo Chriſti ſæculo, Eccleſiâ, non minus ac ſeculis anterioribus, plenâ libertate utebatur, in diſpenſatione ſacrorum beneficiorum, illis decorando, non modò Clericos indigenas, verùm etiàm extraneos, plus vel minùs, juxta exigentiam rerum, temporum, & perſonarum: ità ut benemerentiæ Clericorum, atque utilitatis Eccleſiæ, ratio haberetur, non ſanguinis, vel originis: cęteris tamèn paribus indigenæ ſemper extraneis præferrentur: de qua cætero-

rum

rum paritate Collatoris beneficii eſſet judicium dare. Cumque ab iſtâ libertate nunquam deciderit Eccleſia, imò & cum eâ, nèc fuerit ſubſequentèr exuta, nèc ab ullâ potuerit humanâ poteſtate ſpoliari, (quippè Eccleſia libera eſt, non ancilla; & libertatem à Deo, non ab hominibus eſt ſortita) ſequitur, quod ſicuti Eccleſiæ liberum, & licitum erat octavo Chriſti ſæculo, ſic & nunc etiam liberum, & licitum eſt ſuas præbendas, & quælibet eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri.

21. Addimus hic opportunè *Concilium Francofordienſe*, anno Chriſti 794. celebratum, in quò talis editus fuit canon: *De Clericis, ut nequaquam de Eccleſia ad aliam Eccleſiam tranſmigrent, neque recipiantur, ſinè conſcientiâ Epiſcopi, & literis commendatitiis, de cujus Diœceſi fuerunt, ne fortè diſcordia exindè veniat in Eccleſiâ. Et ubi modò tales reperti fuerint, omnes ad eorum Eccleſias redeant, & nullus eos poſt hæc retinere audeat poſtquam Epiſcopus, aut Abbas ſuus eos recipere voluerit* (*a*). Cujus canonis verba, ſi attentè perpendantur, non de ſolâ admiſſione Clericorum extraneorum ad celebrationem, vel miniſterium, ſive ordinis exercitium, loqui dignoſcuntur; ſed de retentione quoque per inſertionem in clero, & cardinationem per beneficii, ac muneris eccleſiaſtici collationem; quam non niſi tunc prohibitam eſſe decernit Concilium, quando Epiſcopus, vel Præſul Ordinarius Clerici diſſentit, nàm ſi aſſenſum præbeat, liberè, & licitè fieri poſſe concedit, & ſic ſatis intentui noſtro Conciliaris hæc ſanctio ſuffragatur.

22. Præter autem canonem, habemus ex hoc Synodo etiam hiſtoriam, ad rem noſtram facientem. Convocata eſt ipſa Synodus ad condemnandum errorem Elipandi Archiepiſcopi Toletani, & *Felicis Epiſcopi Urgellitani*, ſentientium Chriſtum, quà homo eſt, eſſe filium Dei adoptivum, atque itâ illum à filio Dei naturali, non tantum naturâ, ſed etiàm ſuppoſito diſtinguebant, & Neſtorianiſmum jamdiù ſopitum rurſus excitabant (*b*). Adversùs eos ſtrenuè calamo depugnarunt Etherius Epiſcopus Uxamenſis, & B. Presbyter Aſturicenſis (*c*). Ad ipſoſque retundendos acta ſunt Concilia Ratiſponenſe (*d*), ac Romanum ſub Leone III. (*e*), præter Francofordienſe, de quo nunc loquimur. Et quidem Felix Romam ductus hæreſim retractavit (*f*), ſed ab Elipando ad errorem priſtinum revocatus (*g*), in eo fortiùs ſe confovit, donec in Concilio Aquiſgranenſi reſipuiſſe aſſeritur (*h*), ſed ab aliis illum Lugduni incorrectum dicitur obiiſſe (*i*).

23. Felix hic fertur fuiſſe origine Gallus (*l*), & conſequentèr Urgellis, ubi Epiſcopale beneficium tenuit illum fuiſſe oportet extraneum. Præter autèm hæreſim de adoptione Chriſti, etiàm ſacras Imagines dicitur cum Iconomachis impugnaſſe (*m*): à quo & ſuos errores hauſit *Claudius Taurinenſis*; vir, Epiſcopus quidem Taurini, apud Pedemontanos, ſed origine Hiſpanus (*n*), & nihilominùs nec Etherius Uxamenſis Præſul, nec Beatus Presbyter Aſturicenſis Felicem redarguentes, neque Alcuinus illum ſuâ epiſtolâ ad meliorem frugem reducere ſatagens (*o*), neque Concilia Ratiſponenſe, Francofordienſe, ac Romanum, ipſiuſmet Felicis cauſam totiès ventilantia; Nèc demùm alii, qui Claudio Taurinenſi fortitèr obſtiterunt, de extraneitatis vitio eoſdem impugnarunt. Et tamèn cum Felix Gallus Epiſcopale beneficium Urgellis in Hiſpaniâ; & Claudius Hiſpanus, Taurini in Italiâ ſuſcepiſſent; ſilendum de illis non fuiſſet tantum facinus, quod Contradictores jactitant, & humano, & naturali, & divino juribus obviare, ſed quià tunc extraneitatis vitium ignotum erat, nec Felix, neque Claudius de illo carpti fuerunt; hujuſmodique ſilentium valdè loquax eſt, ut oſtendat, patuiſſe tunc extraneis clericis aditum ad eccleſiaſtica beneficia: nec extraneitatem tunc temporis ullam habuiſſe rationem vitii, vel defectus, quemadmodum, nec etiàm illam habet nunc, niſi in opinione Contradictorum, vel fortè in ſolis illorum verbis, nullatenùs verò in mente.

24. Et quià *Alcuini* mentionem fecimus, ſcire placeat, quod in eodem Concilio Francofordienſi, Rex Carolus magnus, Patres *commonuit etiàm, ut Alcui-*

(a) *Concil. Francfor. ann. 794. c. 27. ap. Sirmond. to. 2. Conc. Gall. f. 198. Bin. to. 6. Concil. f. 163.*

(b) *Marian. Hiſpan. hiſt. l. 7. c. 8. Baron. an. 783. n. 5. & 794. n. 12. Bin. not. ad Conc. Francfor.*

(c) *Vid. in Biblioth. Patr. to. 8. f. 339.*

(d) *Conc. Ratiſp. an. 792. Sirmon. to. 2. Conc. Gall. f. 160*

(e) *Conc. Roman. an. 798. ap Sirmon. tom. 2. Conc. Gall. f. 224.*

(f) *Baron. ann. 791. num. 1.*

(g) *Bin. in not. ad Conc. Francford. V. Elipandum*

(h) *Conc. Aquiſgr. an. 799 Sirmon to. 2 Conc. Gall. f. 226.*

(i) *Marian. l. 7. c. 8.*

(l) *Biblioth. vet. Patr to. 8. ant. opera Etherii Uxamen. f. 339.*

(m) *Concil. Senon. in Decr Fid c. 14. Platin. in Hadrian. A Caſtro V. Imago. Bin. loc. cit. Verb Feliciana tom. 6. fol. 185.*

(n) *Vid. Marian. & Bin. loc. cit.*

(o) *Vid. Sirmond. to. 2 Concil. Gall. Præf. ad Concil. Rom. ann. 799. fol. 224.*

num ipſa ſancta Synodus in ſuo conſortio, ſivè in orationibus recipere dignaretur, eo quod eſſet vir in eccleſiaſticis doctrinis eruditus. Omnis namque Synodus, ſecundum admonitionem Domini Regis, conſenſit, & eum in eorum conſortio, ſivè in orationibus receperunt (a). Habuit in more Alcuinus orationes, & ſuffragia ſimilia procurare; nàm etiàm in epiſtolâ ad Leonem Papam III. per eum ſcripta, hęc effatur: *Suſcipiat obſecro ſanctiſſima pietas veſtra, Pater cariſſime, benigno animo noſtræ parvitatis literulas, & me devotum veſtræ dilectionis famulum agnoſce. Semper ſancta Romanæ Sedis beatiſſimos, quantum valui, Principes, & Paſtores amavi, cupiens illorum ſanctiſſimis interceſſionibus intèr oves Chriſti numerari, quas Deus Chriſtus poſt reſurrectionis ſuæ gloriam Beato Petro principi Apoſtolorum paſcendas commendavit &c. Undè ego ultimus ſacratiſſimi ovilis vernaculus, & morbida peccatis ovicula, ſpè precipuè bonitatis veſtræ animatus, antè ſanctiſſimos paternitatis ſuæ pedes, animo proſtratus, ſupplicitèr depoſco, quatenùs diriſſima peccatorum meorum vincula, per eccleſiaſticam Apoſtolicæ auctoritatis poteſtatem ſolvere digneris, & æternæ pietatis precibus ſurſum vitæ meæ, qui reſtat, ad perpetuæ portas civitatis dirigere ſtudeas &c.* (b).

25. Quis autèm fuerit hic Alcuinus, neceſſarium eſt perſcrutari. *Alcuinus*, qui & Albinus, vir fuit Anglus origine (c), ac patriâ Eboracenſis (d), vel ſecundùm alios, apud Londinum natus (e). Alii eundem fuiſſe natione Scotum exiſtimant (f), ac id prò certò affirmant Joannes Major, Hector Boethius, Georgius Buchananus, & alii (g). Præceptores habuit Venerabilem Bedam (h), necnon Egbertum Epiſcopum Eboracenſem (i), cujus etiàm Eccleſiæ Diaconus fuit (l). Monachatum in cœnobio S. Petri Londini profeſſus eſt (m). Aliquandiù quoque illum in monaſterio Fuldenſi moratum eſſe teſtatur Trithemius (n). Intèr egregios diſcipulos, quos edocuit, unus fuit S. Ludgerus Epiſcopus Monaſterienſis, qui eum in Angliâ docentem audivit (o). Ex patriâ regione in Galliam ſe recepit, eo quod intellexerat, quod Carolus Magnus Rex libenti animo viros literatos amplectebatur (p), vel ut aliis placet, illuc ſe contulit, miſſus à ſuo Rege, ut negotia gravis momenti cum Carolo præfato tractaret (q). Qui tanti viri captus virtutibus, illum apud ſe retinuit, nedumque ut ſtudiorum conſortem habuit (r), ſed etiàm ut præceptorem, & magiſtrum (s). Cui etiàm Legati ſui munus, quod Romæ exequeretur commiſit (t), & ut varia ſcriberet de divinis officiis injunxit (u). Quantâ fuerit doctrinâ Alcuinus, ex eo deducatur, quod Paulinus Patriarcha Aquilejenſis illum nominat, in divinis rebus peritiſſimum, & præclarum (x). S. Odilo Cluniacenſis ſe illiteratum reſpectivè ad illum fatetur (y). Et Amalarius Fortunatus eundem vocat *doctiſſimum totiùs religionis noſtræ magiſtrum* (z). Quantâ floruerit ſanctitate, inferatur ex eo, quod Gallicani Martyrologii tabulis reperitur adſcriptus, ubi dicitur miraculis, & ſpiritu prophetico claruiſſe (aa). Obiit anno 804. & in monaſterio Comarienſi ſepultus eſt (bb). Eum autèm dùm viveret in multis gravibus negotiis Carolus Magnus adhibuit, & nedùm honoribus cumulavit, ſed & reditibus terrenis adauxit. De ſæcularibus, & profanis hic non habemus ſermonem, tantummodò eccleſiaſticos memorabimus.

26. Habuit inquam Alcuinus in Galliâ quinque Abbatias, uberrimos ei fructificantes proventus, nempè Abbatiam S. Martini in civitate Turonenſi, ubi & Diaconus fuit (cc): Comarienſem in Diœceſi Tricaſſinâ: Ferrarienſem in Diœceſi Senonenſi: S. Judochi in Diœceſi Ambianenſi, & aliam quandam (dd). Seniò demum confectus voluit ad Monaſterium Fuldenſe in Germaniâ proficiſci, & ibi vitam monaſticam profiteri, ſed Rex Carolus Magnus obſtitit, nè illiùs ſervitiis privaretur (ee). Trithemius tamèn, ut mox innuimus, affirmat, illum aliquandiù in ipſo Fuldenſi monaſterio moratum eſſe. Itàque Alcuinus vir doctiſſimus, nec minus pietate florens, natione Anglus, in Galliâ beneficia eccleſiaſtica ſuſcepit, & quidem in tot Diœceſibus diſperſa, ſed & in Germaniâ monaſticum beneficium, vel habuit, & fortè etiàm Abbatiale, in cœnobio Fuldenſi, vel intantum non eſt illud adeptus, inquan-

(a) *Concil. Franceford. an. 794. c. 56.*
(b) *Alcuin. epl. 18. ad Leon. PP. ap. Duchesne Hiſtor. Franc. to. 2. f. 682.*
(c) *Vinc. Bellovac. ſpec. Hiſt. l. 23. c. 172.*
(d) *Honor. Auguſtodun. de illus Eccl. ſcrip. Conrad. Lioſthenes in epitom. Biblio. Conrad. Geſnen. Anton. Poſſevin. in Appar. Sacr.*
(e) *Jo. Balæus Anglus Centur. 11. ſcript. Britanniæ.*
(f) *Chronic. Turonens. majus ad an. 791*
(g) *Jo. Major. lib. 11. de geſt. Scotor. c. 13. Hect. Boeth. l. 10. hiſt. Scot. Georg. Buchanan l. 5. rer. Scotic.*
(h) *Vincen. Bellov. loc. cit. Anton. Poſſevin. ubi ſupr.*
(i) *Card. Baron. an. 778. nu. 13. 14.*
(l) *Honor. Auguſtod. de illuſt. Eccl. ſcript.*
(m) *Poſſevin. loc. cit.*
(n) *Jo. Trithem. de vir illuſtr. ord. 5. Benedict. l. 2. c. 26.*
(o) *Vit. S. Ludgeri ap. Surium die 26. Martii*
(p) *Monac. Sangallenſ. de Eccl. Cur. Carol. M. c. 2 ap. Duchesne hiſt. Franc. to. 2. f. 108.*
(q) *Polydor. Virgilius hiſt. Angl. lib. 5. Ant. Baldaſſar. Compend. Riſtretto &c. in Albino Flacco.*
(r) *Baron. an 778. n. 5. Vinc. Bellov. ſpec. hiſt. l. 23. c. 173.*
(s) *S. Odilo Cluniac. in vit. S. Majoli Chron. Turon. majus ad ann. 791. Trith. l. cit. Sigebert. in Chron. an 790.*
(t) *Fragment. ſcript. de rebus Caroli apud Duchesne loco citato Anaſt. Bibliot. in Hadrian. I.*
(u) *Baron. an. 778. n. 32*
(x) *Paulin. Aquilei. epiſt. ad Carol. M.*
(y) *S. Odilo Clun. l. cit.*
(z) *Amalarius de orig. Antiphon. c. 58.*
(aa) *Martyr. Gallican. Sauſai die 19. Maii.*
(bb) *Vuillelm. Malmesbur. de geſt. Regum Angl. l. 1. c. 4.*
(cc) *Xiſtus Senenſ. in Bibl. Sanc. l. 4. in Albin Flac.*
(dd) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 3. c. 3. n. 11. 75. quę.*
(ee) *Idem loc. citat.*

quantum Rex illi obſtitit, non id reputans in eo peccaminoſum, ſed ſibi exiſtimans perniciosum tanto viro privari.

27. Quomodo autèm hæc poſſint cum Contradictorum opinione conſiſtere, non videmus; nàm oportet, vel Alcuinum, virum pietate memorabilem, & Carolum magnum, in tabulis Eccleſiæ Gallicanæ intèr ſanctos relatum (a), ęternę damnationis arguere, eo quod eorum altèr detulerit, & altèr acceperit tot beneficia, in tot diſsitis Diœceſibus, parvipenſo extraneitatis vitio, quod prætenditur enormiſſimum; vel omninò oportet, quod beneficia eccleſiaſtica clericis extraneis elargiri nullum ſit crimen, & multò minùs non adeò enorme ſit facinus, quale Contradictores illud exaggerant. Et ſanè ſi crimen fuiſſet; quâ audaciâ Alcuinus ſe in conſortium admitti, prò orationibus, & interceſſionibus participandis, cum Patribus Concilii Francofordienſis, & cum Leone Papâ III. popoſciſſet? Leoque ipſe, ac ipſi Patres, quâ conſcientiâ illum in eorum conſortium admiſiſſent, tot peccatis enormibus involutum, in ſenſu Contradictorum, quot beneficia extrà patriam retinebat? Ergò nè culpæ dammentur, & Leo, & Carolus, & Epiſcopi Concilii Francofordienſis, & Alcuinus; neceſſario concludendum eſt, nullum vitium ineſſe beneficiorum collationi, viro extraneo factę, liberumque, ac licitum eſſe Eccleſię, illiuſque miniſtris beneficia eccleſiaſtica, non modo clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

(a) *Andræ. Sauſai. Martyrol. Gallic. die 28 Januarii.*

CAPUT XX

In quo ex Sanctis Patribus, & Scriptoribus Eccleſiaſticis, qui floruerunt Sæculo Chriſti octavo, *& preſertìm ex* Sanctis Bonifacio Moguntino, Joanne Damaſceno, Germano Conſtantinopolitano. *Necnon ex epiſtolis* Eginhardi, *Ex* Paolo Diacono, *demùm & ex variis Hiſtoriis, probatur libertas Eccleſiæ in conferendo Eccleſiaſtica Beneficia; non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis.*

SUMMARIUM.

1 S. Bonifacius *Monachus in pluribus Monaſteriis, recuſavit Epiſcopatum Ultrajectenſem, & populis convertendis incubuit.*
2 *Renuit quoque Epiſcopatum in Anglia ſibi oblatum accipere, ſed accepit Moguntinum in Germania, quod non feciſſet, ſi ſe peccare crediſſet.*
3 *In parte Germaniæ, ubi fides Chriſtiana vigebat, S. Bonifacius miſſus fuit tamquam Legatus Apoſtolicus; in parte verò Pagana, ut Prædicator.*
4 *Creabantur aliquando Epiſcopi ſinè ſede, & talis fuit S. Bonifacius, qui non niſi 26. annis poſt ſuam ordinationem, Epiſcopatum habuit.*
5 *Moguntia erat Chriſtiana, in qua jam ſederant* 40. *Epiſcopi: Clericis, Monachis, & in ſubſidium Laicis, abundabat, Epiſcopatus capacibus.*
6 *S. Bonifacius, ubi fidem adduxit, plures erexit Epiſcopatus, nec eorum unum ipſe ſuſcepit, ſed Moguntinum, ubi &* Lullum *ſucceſſorem habuit.*

9. Seri-

7 *Scribit S. Bonifacius Fulrado, ut apud Pipinum Regem agat, nè poſt ſuam mortem diſcipulis ſuis deeſſent congrua ſubſidia.*

8 *Vocat diſcipulos ſuos* peregrinos *quia ut plurimum erant Angli. Satagit verò, ut non eis ſubtraherentur adepta beneficia, licèt extraneis.*

9 *Epiſtola S. Lulli ad Papam de Enred, quem Presbyter Vuillefrithus in Moguntinam Diœceſim introduxerat, refertur.*

10 *Lullus primo increpuit, indè excommunicavit Enred, ob non exhibitam ei debitam ſubjectionem, proptèr extraneitatem verò non eum plexit.*

11 *Illuſtravit Eccleſiam Sæculo octavo* S. Joannes Damaſcenus, *Monachus Lauræ D. Sabæ, ac Presbyter Hieroſolymitanus, cui adſuit Coſmas Majumenſis.*

12 *Ipſe S. Joannes Damaſcenus, &* Coſmas, *beneficia ſuſcipientes in locis, à quibus erant extranei, cauſæ noſtræ favent.*

13 *Vacanti Patriarchatui Antiocheno per* 40. *annos, datus eſt in Antiſtitem Stephanus Syrus, qui poſt biennium obiit.*

14 *Eo defuncto ſedem illam implevit Theophilactus Edeſſenus, inde Theodorus, poſt quem per* 200. *annos deeſt ſeries Patriarcharum Antiochiæ.*

15 *Hoc eodem Sæculo, ex octo Patriarchis Conſtantinopoleos, quinque fuerunt extranei, nempè* Cyrus *Amaſtridis inſulæ Monachus &c.*

16 S. Germanus *Archiepiſcopus Cyzicenus, translatus fuit ad Patriarchatum Conſtantinopolis, præſentibus Apocryſariis Romanæ Sedis.*

17 *Iſte Sanctus fuit filius Juſtiniani Patricii, à Conſtantino Pogonato ſublati, & vel primâ vice Cyzici, vel ſecundâ vice Conſtantinopoli, erat extraneus.*

18 *S. Germanum virum pium, & doctum, non ſupponendum eſt ignoraſſe, vel parvipendiſſe culpam, ſi quam in extraneitate noviſſet.*

19 *Succeſſit* Conſtantinus *Monachus, indè Epiſcopus Syllei. Cui in ſede Conſtantinopolis ſubrogatus eſt Nicetas genere Slavus.*

20 *Deindè factus eſt Patriarcha* Paulus Cyprius *extraneus. Cyprus enim proprium habebat Primatem Juſtinianopolitanum.*

21 Paulus Diaconus *Diaconale beneficium in Eccleſia Aquilejenſi habuit, & Monachale in Caſſinenſi, tametsì ab eis eſſet extraneus.*

22 *Idem Paulus memorat* Thomam *Theſſalonicenſis,* Calliſtum *Aquilejenſis,* Venantium *Fortunatum Pictavienſis Eccleſiarum Præſules, extraneos.*

23 Eginhardus *plures Abbatias tenuit in locis diſſitis: Nec mundo vale dixiſſet, ut ſe laqueis in Monachali vitâ implicaret.*

24 *Qui in una ex ſuis epiſtolis dat Otmaro Clerico licentiam alio migrandi, ac Ordines, & beneficia à Jacobo Epiſcopo ſuſcipiendi.*

25 *In aliâ Epiſtolâ, inſtat ut Gerbertus perſiſtat in poſſeſſione beneficii, quod in alienâ Diœceſi fuerat aſſecutus.*

26 *Multipliciter igitur, tàm jure, quàm facto conſtat, quod Eccleſia toto octavo Sæculo libera fuit, in admiſſione extraneorum ad beneficia.*

1. PRÆSENS hoc ſæculum Chriſti octavum *S. Vuinfridus*, alias dictus *Bonifacius*, & ſcriptis, & ſanguine, & operibus illuſtravit. Ortus eſt in Angliâ (*a*), citòque in Monaſterio Adeſcancaſtrenſi regularem vitam profeſſus eſt (*b*), à quo poſteà diſcedens, ad Monaſterium Nuiſcellenſe perrexit (*c*). Presbyter factus, ad Friſios prædicatione Chriſto captivandos, ſe contulit, ubi parum proficiens, in Angliam redivit, & recuſato Abbatis ſui Monaſterii munere, itèr Romam verſus arripuit (*d*). Quem Gregorius Papa II. libentèr complexus eſt, illique commiſit curam cunctis Germaniæ populis prædicandi (*e*): iis nempè, qui hoc ſubſidio opus habebant. Se contulit ergò in Thuringiam, indè in Friſiam, ubi Sancto Vuillibrordo Epiſcopo Trajectenſi operam dedit, ejuſque jàm ſeneſcentis, in Epi-

(a) *Otblon. Presb. in vit. S Bonif. c. 1. ap. Surriũ die 5 Junii & Vuilibal. Eiſtaten. &c. in ejus vit. ibidẽ. Belvac. l. 23. c. 157.*

(b) *Otblon loc. citat. n. 1. & Vuilibald. ibid.*

(c) *Otblon. num. 3. & Vuilibald. ibid.*

(d) *Otblon. n. 6. 7. 8.*

(e) *Ex Epiſt. Greg. 2. ad. S. Bonifac. apud Sur. 5. Junii c. 9.*

Epiſcopatu ſucceſſionem recuſavit (*a*). Ab eo divertens Haſſiæ, & Saxoniæ populis convertendis incubuit (*b*). Deindè Romam reverſus eſt, & ibi Epiſcopale munus accepit, mutato Vvinfridi nomine in Bonifacium (*c*).

2. In Germaniam regreſſus prædicationi toto niſu ſe addixit, & centum millia, Gentilium dicitur convertiſſe (*d*), ac poſt 26. annos à primo ſuo in Germaniam ingreſſu, & 22. à ſuſcepto Epiſcopali ordine; beneficio Archiepiſcopali apud Moguntiam honoratus eſt (*e*). Erat beatus hic vir doctus, pariter atque ſanctus, nèc tamèn quidquam metuit beneficium Epiſcopale Moguntinum accipere, quamquam velut natione Anglus, in Germaniâ eſſet extraneus: quia in eâ certitudine fuit, quod extraneitas nullum præjudicium conſecutioni beneficiorum inferret. Quodque magis eſt, Sigebaldus Rex Anglorum, illum, ut Epiſcopatum acciperet in Angliâ, miſſis literis exoravit (*f*), ſed nèc ibi Epiſcopale, nec Abbatiale beneficium, uti diximus, acceptavit. Quis credat autem, quod S. Bonifacius, tantæ pietatis, ac doctrinæ vir, voluerit Epiſcopale beneficium in patriâ recuſare, ubi poterat illud inculpabilitèr adipiſci, & illud idem accipere in Germaniâ, ubi tamquam extraneus, in ſententiâ Contradictorum, non illud poterat, ſine enormi crimine prævaricationis legis Dei eternæ, ac jurium humani, & naturalis acquirere?

3. Nèc quæratur effugium, dicendo, quod D. Bonifacius, uti miſſus ad prædicandum evangelium Germanis, neceſſario debebat eſſe extraneus, & ideò bene potuit ex hac ratione ibi Epiſcopale beneficium acquirere, quod alioquìn non potuiſſet, tamquam extraneus adipiſci. Nàm in oppoſitum eſt, quod S. Bonifacius, quando in Germaniam tranſmiſſus eſt, invenit eam, partìm Chriſtianam, & partìm Paganam, nec tàm fuit illuc miſſus ad convertendos infideles, quàm ad corrigendos malos fideles, ideoque legitur, illum plus laboraſſe in viris eccleſiaſticis corrigendis, quàm in Ethnicis fide imbuendis (*g*). Ideò quantum ad Germaniam, ut ſic ſumptam, illùc directus eſt, tamquàm Legatus Apoſtolicus, & de facto in ſuis epiſtolis ſe intitulabat Legatum Germanicum (*h*). Quantum ad Thuringiam verò, Saxoniam, & Friſiam &c. illùc profectus eſt, velut Prædicator. Et ità licèt in his provinciis, quas convertendas ſuſceperat, potuiſſet, non obſtante extraneitate, beneficium Epiſcopale ſuſcipere; in aliis tamen, jàm Chriſtianam fidem profitentibus, non potuiſſet; ſi extraneitas culpam læſionis divini, humani, & naturalis jurium involveret, proùt ſupponunt Contradictores, quia inibi erant multi indigenæ Clerici, ac monachi, & in ſubſidium etiam laici, quibus munia illa, ac beneficia committi debuiſſent, ad excluſionem extraneorum.

4. Sed quicquid ſit de his; nos advertimus, quod S. Bonifacius primâ vice miſſus eſt in Germaniam à Gregorio Papa II. anno 719., abſque charactere Epiſcopali (*i*). Tùm Romam vocatus, anno 723, Epiſcopatus ordine auctus eſt, & in Germaniam remiſſus (*l*): tuncque nondum ullius ſedis erat Epiſcopus. Creabantur enim aliquando Epiſcopi nulli ſedi affixi, uti S. Sampſonem Epiſcopum fuiſſe legimus apud Surium (*m*). In Monaſterio quoque S. Dionyſii Pariſienſis permanere ſolebat Epiſcopus, ſede carens Epiſcopali, ut ex Apoſtolico privilegio, quod exſcribit Sirmondus (*n*). Et alibi ſimilia contigiſſe in decurſu præſentis operis adnotabitur. *Ergo S. Gregorius II. S. Bonifacium præcisè Epiſcopum creavit; Gregorius III. Archiepiſcopum, non autèm in aliquâ peculiari ſede, & loco* (*o*). Tuncque S. Bonifacius dignitatem quidem Epiſcopalem poſſidebat, ſed non beneficium Epiſcopale, nàm beneficium Epiſcopale non habuit, niſi 26. annis poſt ſuam primam miſſionem in Germaniam, in ſtatu adhuc presbyterali, ac monachali, & 22. annis poſt ſecundam miſſionem in ordine Epiſcopali, nempè anno 745. in quo à Zacharia Papa ſedes ei Moguntina fuit aſſignata (*p*).

5. Hoc autem eſt id, in quo ſit difficultas: nam Moguntia non erat in parte Germaniæ, paganiſmo infectâ, ſed in alia parte, jam dudum ante chriſtianâ, & tam enixè chriſtianâ, ut jam uſque ad illam ætatem 40. Epiſcopos numeraret, qui ſacerdotio apud illam perfuncti erant (*q*) Vacabat tunc ſedes Moguntiæ propter depoſitio-

(a) *Othlon. loc. cit. n. 10 Baron an. 719. n 5.*
(b) *Othlon loc. cit. n. 22. Baron. an. 722. n. 6.*
(c) *Othlon. loc. cit. n. 13. 14. Bar. an. 723. n. 1.*
(d) *Baron. an. 739. n. 2*
(e) *Idem an. 745. n. 2*
(f) *Epl. 49 inter ep. S. Bonif. Bibl. Patr. to. 8. f. 85.*
(g) *Baron. an. 726. 48*
(h) *In ejus epiſt. & Vincent. Bellovac. ſpec. hiſt. l. 23. c. 157.*
(i) Baron. an. 719. 5.
(l) Baron. an. 723. 1.
(m) *Surius die 28. Julii.*
(n) *Sirmon. tom. 3. Conc Gall. f 113.*
(o) *Andr. Victorel. annot. ad Ciacon. in Greg. 2 §. Epiſcopus f. 247.*
(p) *Baron. an. 745. n. 2. Victorel. loc. cit.*
(q) *Vid. Theatr. vit. Hum. V. Epiſcopus in Archiepiſ. Mogunt f. 166.*

ſitionem Gervilionis, qui occiſorem ſui patris propriâ manu interemit: (*a*) Junctaque fuerat uſque ad illud tempus Eccleſia Moguntina cùm Vvormantienſe (*b*), & Gervilio, ejuſque anteceſſor Geroldus, utramque tenuerant (*c*), nec opus ibi fuit quod S. Bonifacius Evangelium prædicaret. Rurſus in illâ Urbe numeroſiſſima, prout & in Vvormatienſe, eidem juncta, necnon & in utriuſque diœceſi, permulti erant clerici, & monachi, & in ſubſidium laici indigenæ, beneficii Epiſcopalis capaces: quidquid ſit ergo, an D. Bonifacius poſſet in Friſiâ, & Saxoniâ, ſeù in illis provinciis, ad quas fide inſtruendas miſſus fuerat, beneficium epiſcopale ſuſcipere; certè tamen in Moguntinâ Eccleſiâ non licitè potuiſſet, quippe ibi Evangelium non introducebat, ibique infiniti erant indigenæ, beneficii ipſius capaces: ibi tandem ille prorſus erat extraneus.

(a) *Jo. Gualtierus Chron. Chronic. Eccl. in Epiſcopis Mogunt n.16 f.749. & f.1390.*
(b) *Sigefrid. præb. epitom. l.1. an.727. int ſcript. vet. Germ. tom. un. f. 685. Conc. German. an. 743 ap. Bin. tom.5. Secar. hiſt. Mogunt. l.3. notat 32.*
(c) *Jo. Gualter. loc. cit.*

6. Prætereà S. Bonifacius, in illa Germaniæ parte, in quâ Evangelium diſſeminavit, plures Epiſcopatus erexit, monaſteria fundavit, & alia pia loca excitavit (*d*) cumque poſſet unum ex ipſis Epiſcopatibus pro ſe licitè retinere, quatenus ibi prædicatoris fidei munere fungebatur, tametſi alioquin extraneus; mirum eſt, quod hos Epiſcopatus aliis detulerit, & ipſe Moguntinum ſuſceperit, quem propter allegatas rationes, non potuiſſet, uti extraneus, ſine violatione legum divinæ, naturalis, & humanæ, in ſenſu Contradictorum, accipere. Idipſum dicendum eſt de *S. Lullo*, pariter Anglo, & D. Bonifacii diſcipulo, quem ipſe prius ſuæ cathedralis conſtituit Archidiaconum, quemadmodum eum vocat Theophylacias Apoſtolicæ Sedis Diaconus, (*e*) & proximus morti ſibi fecit conſtituere ſucceſſorem (*f*). Certè cum viri Moguntiæ non deeſſent Archidiaconatus, & Archiepiſcopatus capaces, nec S, Bonifacius utrumque deferre Lullo, nec S. Lullus utrumque à S. Bonifacio potuiſſet accipere, ſi provectio extraneorum ad Eccleſiaſtica beneficia, ſine gravi culpâ eſſe non poſſet. Cum autem nefas omnino ſit effutire, quod ſancti illi viri voluerint Epiſcopalia, & Archidiaconalia beneficia cum peccato ſuſcipere, hoc unicum ſupereſt concludendum, quod ipſi erant, prout & alii fuerunt, & ſunt, in eâ perſuaſione, quod extraneitas nihil obſit ad beneficia Eccleſiaſtica ſuſcipienda.

(d) *Vid. Chron. German. l. 7. ap. German. ſcript. tom. 2. f. 49. Baron. an. 739. 1.*
(e) *Epiſt. 147. intr. epiſtolas S. Bonif. to. 8. bibl. Patr. f. 136.*
(f) *Baron. an. 755. n. 30. Jo. Gualter. loc. cit. f. 1393.*

7. Hucuſque ex geſtis S. Bonifacii, necnon & Sancti Lulli ejus diſcipuli, & ſucceſſoris: nunc ex eorum ſcriptis aliqua ſubjungemus. Scripſit idem S. Bonifacius Fulrado Abbati S. Germani, de quo ſuperius locuti ſumus, epiſtolam, in quâ eum ſic affatur: *deprecor meo verbo glorioſum, & amabilem Regem noſtrum Pipinum ſalutaveris, & illi magnas gratias referas de omnibus pietatis operibus, quæ mecum fecit, & ut illi referas, quod mihi, & amicis meis ſimilitèr videtur, ut vitam iſtam temporalem, & curſum dierum meorum per iſtas infirmitates citò debeam finire. Propterеà deprecor celſitudinem Regis noſtri, prò nomine Chriſti filii Dei, ut mihi nunc viventi indicare, & mandare dignetur circa diſcipulos meos, qualem mercedem poſteà de illis facere voluerit: ſunt enim penè omnes peregrini: quidam presbyteri, per multa loca ad miniſterium Eccleſiæ, & populorum conſtituti. Quidam ſunt Monachi, per cellulas noſtras, & infantes ad legendas literas ordinati ſunt. De his omnibus ſollicitus ſum, ut poſt obitum meum non diſperdantur, ſed habeant mercedis veſtræ conſilium, & patrocinium celſitudis veſtræ &c.* (*g*)

(g) *Bonif. epl. 92. in to. 8. Bibl. vet. Patr. f. 106.*

8. Infuderat ſeſe in Germaniam S. Bonifacius cum numeroſâ ſeriè Clericorum, & Monachorum, qui utplurimum ex Angliæ patrio ſolo ad illum ſe contulerant (*h*), eoſque ille idcircò nuncupat *peregrinos*. Anxius autèm, nè poſt ſuam mortem diſperderentùr, Fulradi patrocinium implorat, ut apud Regem Pipinum agat, pro congruò adiutorio illis præbendo: quod adiutorium (ſi conſentaneum eſſe debebat presbyteris, & monachis) non potuit eſſe aliud quàm eccleſiaſtica beneficia, vel ſæcularia, vel monachalia, & præſertim Eccleſiæ Parochiales illis commiſſæ, ac Cællę in quibus ſanctus eos reſpectivè collocaverat. Sategit ergò D. Bonifacius, ut ſequacibus ſuis, tametſi Anglis, & in Galliâ, atque Germaniâ, ptorsùs extraneis, non ſubtraherentur adepta, ſed potiùs alia præberentur ibidem eccleſiaſtica beneficia. Suppoſuit igitur, beneficia ipſa poſſe licitè viris extraneis diſpenſari: alioquin non poſtulaſ-

(h) *Jo. Gualterius Chron. Chron. in S. Bonif. Mogunt. f. 1390. p. 2.*

ſtulaſſet illis concedi, quod ſinè culpâ, neque tribui, neque ſuſcipi potuiſſet.

9. *Lullus* quoquè, vir ſanctiſſimus, in epiſtolâ ad Summnm Pontificem conqueritur de quodam presbytero, nomine Enred, dicens, *caritati veſtræ reticere non audemus, quod in parochiam noſtram, contrà jus canonicum, à Vvillefritho presbytero quidam adductus eſt presbyter, in alia ordinatus parochia, non conſentiente anteceſſore meo S. Bonifacio Archiepiſcopo, neque mè ſucceſſore ejus, qui & inſtitutionis veſtræ decreta contemnens, & in parochiâ noſtrâ conſtitutus, noſtrum ſprevit magiſterium. Cognitâ enìm canonum auctoritate decreviſtis, ut omnes presbyteri, qui in parochiâ ſunt, ſub poteſtate Epiſcopi eſſe debeant, & ut nullus eorum præſumat in ejus parochiâ, aut baptizare, aut miſſas celebrare, ſinè juſſione Epiſcopi, & ut omnes presbyteri ad Concilium Epiſcopi conveniant, quæ omnia facere contempſit prædictus ille presbyter, nomine Enred; & ideò ſecundum quod definiſtis increpationis à me ſententiam ſortitus eſt. Sed cum nec ità emendatus pœnitere de præteritis voluit, noviſſimè ſecundum canonicam inſtitutionem veſtram excommunicatus eſt à me, & exindè à ſupradicto Vvillefritho ſuſceptus eſt, ac defenſus* (*a*).

(a) *Lullus ep. 100. in ep. S. Bonif. Mogunt. loc. cit.*

10. Parochia hic Diœceſim Significat. Enred verò, & vitio extraneitatis laborabat, legem divinam, ac naturalem, atque humanam, ſecundum Contradictores lædente, & non exhibebat Ordinario loci debitam ſubjectionem, contrà ſolam legem humanam. Quidquid autèm ſit, an in hoc peccaret etiàm contrà aliud jus; certè S. Lullus in ſuâ epiſtolâ ſatis clarè peccatum Enred adſcribit ſoli prævaricationi juris canonici, & Pontificii, verbis illis, *contrà jus canonicum*: &, *inſtitutionis veſtræ decreta contemnens*, ideſt Papæ. Idem nihilominùs Sanctus Lullus, tacito graviori crimine extraneitatis, ut ſupponitur; ad leviùs crimen non exhibitæ ſubjectionis, totus ſe vertit, & illum increpationis primò ictu percellit, deindè excommunicationis telo transverberat. Certè inſanire dicendum eſſet, non juſtitiam reddere judicem, qui reum proptèr leviora crimina plectit, & enormia facinora parvipendit. Suppoſuit ergò Lullus, extraneitatem nullum reatum in Enred presbytero produxiſſe: quod & verbis epiſtolæ manifeſtat, dicens, presbyterum illum in culpa eſſe, non quià ordinatus in alia parochia, ſeù Diœceſi; ſed quià intrà Diœceſim Lulli, ſinè ſuo conſenſu, ad curam animarum regendam, ac ſacramenta miniſtranda ſe ingeſſerat. Igitur à contrario ſenſu, ſi Lulli interfuiſſet aſſenſus, Enred, tametſi extraneus, optimè ad Eccleſiam, quam regendam invaſerat, acceſſiſſet, atque ità, tùm ex factis, tùm ex dictis, & S. Bonifacii, & S. Lulli, ſtratur amplè viris extraneis acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia.

11. Illuſtratum quoquè fuit hoc Sæculum Chriſti Octavum vitâ, & doctrinâ *S. Joannis Damaſceni*, qui floruit anno Chriſti 731. (*b*), dictuſque fuit ab ortodoxis *Chryſoras* ob aureum ejus eloquium, & ab illius Adverſariis cognominatus eſt *Manſur*, ſivè Manſeron ad contemptum (*c*). Vir fuit eloquentiſſimus, & ſanctiſſimus, ac prò defenſione ſacrarum Imaginum conſtantiſſimus, proptèr quod aſperrimas vexationes, & à Leone Iſaurico, & à Conſtantino Copronymo Imperatoribus Iconomachis perpeſſus eſt (*d*), uſque ad manus abſciſſionem, quàm Beatiſſima Virgo integram ei reſtituit (*e*). Natus eſt ipſe Damaſci in Syriâ, urbe metropoli, ſubjectâ Patriarchę Antiocheno, in quâ laicus vixit, cuidam Principi Saracenorum officia ſui famulatus impendens (*f*), donec relicto Sæculo, ad Lauram D. Sabæ ſe contulit, unâ cum Coſmâ, ſecùm coeducato, ibique vitæ monachali operam dedit (*g*). Succeſſu temporis ipſe ab Epiſcopo Hieroſolymitano ſacro presbyteratus ordine auctus fuit, quo & inſignitus eſt Coſmas, conſecratus etiàm Epiſcopus Majumenſium (*h*). Joannes autèm plura edidit opera, in quibus datâ opportunitate, auctoritatibus utitur S. Joannis Chryſoſtomi, Ambroſii, Anaſtaſii Synaitæ &c. quos conſtat beneficia Epiſcopalia tenuiſſe, in locis, à quibus erant extranei (*i*), nèc tamèn indè illos coarguit.

(b) *Bellarm. de ſcriptor. Eccl. in S. Jo: Damaſcen.*

(c) *Paul. Diacon. in Miſcel. l. 22. f. 589. Suid. in S. Jo: Damaſc. Annati Methòd. ad poſit. Theol. lib. 4. art. 39. fol. 470.*

(d) *Baron. ann. 634. n. 2. ann. 728. 3. 754. 32.*

(e) *Martyrol. Rom. 6. Maij.*

(f) *Baron. ann. 728. n. 5. 6. &c.*

(g) *Idem loc. citat. n. 10. & Vit. S. Jo: Damaſc. ante ejus opera.*

(h) *Vit S. Jo: Damaſcen. loc. cit. fol. 9.*

(i) *Jo: Hieroſolym. in Vit. S. Jo: Damaſc. ante ejus opera.*

12. Erat inquam Joannes patriâ Damaſcenus, & uti talis ad Patriarchatum pertinens Antiochenum: Idipſum erat & de Coſma, *qui eandem cum ipſo educatio-*

(a) *Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 13. nu. 1. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. num. 69.*

(b) *Vid. hic ſup. c. 18.*

tionem, ac diſciplinam habuerat (*a*), & tamen uterque patriâ relictâ, monachatum profeſſus eſt in Laurâ S. Sabæ, ubi propterea monachale beneficium ſuſceperunt (*b*). Subinde Joannes presbyterale officium in Eccleſiâ Hieroſolymitanâ conſecutus eſt, & conſequentèr ſtipendia presbyteralia promeruit, quatenùs olim idem fuiſſe Contradictores affirmant ad ordines, & ad ſtipendia, ſive beneficia eccleſiaſtica promoveri. *Coſmas* ulteriùs beneficium Epiſcopale Eccleſiæ Majumenſis adeptus eſt. Tàm Joannes ergò, quàm Coſmas beneficium monachale, presbyterale, & reſpectivè Epiſcopale, ſuſcipientes in locis, à quibus erant, & patriâ, & provinciâ, & patriarchatu extranei: necnon Epiſcopus Hieroſolymitanus, ad præsbyteralem, ac Epiſcopalem ordines, illos aſſumens; Abbas tandem, ac omnes monachi Lauræ illos in ſuum conſortium, ab initio accipientes; demùm Joannes Patriarcha Hieruſalem, Joannis Damaſceni vitam ſcribens, & nedùm illum de extraneitate non carpens, ſed potiùs effuſis laudibus celebrans; hi omnes inquàm, vel operæ pretium erit dicere quod graviter peccaverint (nec quiſquam hoc audebit impudentèr aſſerere) vel quod omnes proprio facto probaverint, licitè admitti extraneos ad eccleſiaſtica beneficia.

(c) *S. Jo: Damaſcen. Orat. 2. de Imag. in fin. fol. 467.*

13. Hæc erat diſciplina vigens in Patriarchatu *Hieroſolymitano*, Sæculo Chriſti Octavo currente: Et cum eandem fuiſſe dixerimus in Patriarchatu Occidentali, ſive in *Romano* Pontificatu (*c*); videamus nunc qualis fuerit in cæteris primariis Patriarchatibus. Præter ea quæ innuimus de Joanne, & Coſmâ Damaſcenis, ad Patriarchatum pertinentibus *Antiochenum*, cum ſedes hæc Theopolitana, per 40. annos vacaſſet, immiſſus ei fuit extraneus in Antiſtitem; nempè Stephanus, ex Syria quidem monachus, ſed non Antiochenus. Rem narrant ipſiſſimis verbis Zonaras, & Cedrenus; *Iſamus Arabum Princeps moritur. Hic cum ſanctiſſima Antiochiæ Eccleſia per 40. annos Patriarchâ caruiſſet, Arabibus conſtitui aliquem vetantibus; cum haberet charum ſibi Syrum quemdam monachum, nomine Stephanum pium hominem; ſed ruſticum, Antiochenſibus ſignificavit; ſi quidem cupiant ſibi Patriarcham concedi, ut id muneris huic Stephano committant. Ii divinitùs hoc fieri rati, Stephanum Theopolis throni Patriarcham elegerunt* (*d*), qui cum per biennium illi ſedi præfuiſſet, citò defunctus eſt (*e*).

(d) *Jo: Zonar. tom. 3. Annal. in Copronym. f. 102. Cedren. an. 540. Copron. 2. f. 378.*

(e) *Baron. ann. 744. num. 1.*

14. Mortuo Stephano, alter vir extraneus in ejus locum ſucceſſit: ait enim Cedrenus, *quarto anno* (nempè Copronymi) *Marvamus in Arabes imperium cepit. Hic Chriſtianorum, qui per Orientem ſunt cohortationibus perſuaſus, conceſſit, ut Theophylactus Edeſſenus Presbyter Antiochiæ deſignaretur Patriarcha, mortuo tum Stephano, eumque publico edicto juſſit ad Arabibus in honore haberi* (*f*). Septennio præfuit illi Eccleſiæ Theophylactus, eoque defuncto, Patriarchatum cepit quidam Theodorus (*g*), poſt quem, per ducentos annos & ultrà, Patriarcharum illius ſedis nobis ſeries non innotuit. Beneficium ergò Patriarchale magnæ ſedis Antiochenæ, currente hoc Sæculo, extranei tenuerunt: imò & eâ lege permiſſa eſt ab Arabibus ejuſdem beneficii conceſſio, ut Stephano Syro, & Theophylacto Edeſſeno extraneis, ſucceſſivo ordine conferretur: nec Antiocheni hos promovère recuſarunt, quemadmodum debuiſſent, ſi admiſſio extraneorum eſſet juribus divino, naturali; & humano contraria, (ſicut non blaſphemaſſent, non mæchati eſſent, non furtum feciſſent, non ſimilia peccata perpetraſſent, etiam Rege Arabum ſuadente, quia hæc præfatis juribus prohibentur), ſed potiùs avidè, ac libentiſſimè, in eorum electione communibus ſuffragiis conſenſerunt.

(f) *Cedren. loc. cit. f. 379. Zonar. loc. citat. Thomaſs. p. 2. l. 3. c. 17. num. 7.*

(g) *Baron. ann. 755. num. 18.*

15. Idipſum factum eſt in Patriarchatu *Conſtantinopolitano*. Siquidem octo Antiſtites, in decurſu octavi Sæculi, habuit Eccleſia Conſtantinopoleos, ex quibus quinque ſaltèm fuerunt extranei, nempè *Cyrus*, *Germanus*, *Conſtantinus*, *Nicetas*, *&* *Paulus*: de tribus aliis, nimirùm Joanne, Anaſtaſio, ac Tharaſio, extraneos fuiſſe nobis non conſtat. Et ſanè oculis effoſſis Callinico Patriarche, juſſu Juſtiniani Rhinotmeti Imperatoris, Cæſar *Patriarcham Conſtantinopolis conſtituit Cyrum, qui in Amaſtridis inſulâ monachus fuerat, quod hic ſibi recupe-*

cuperationem Imperii prædixiſſet (*a*). Auctor Miſcellæ hunc vocatum eſſe etiàm Protocyrum indicat (*b*): Marianus Scotus illum ex quodam Monaſterio Ponti ſuſceptum fuiſſe innuit, ad quod etiam, depoſitus à Philippico Imperatore poſteà remiſſus eſt (*c*). Nec monachum tantùm, ſed & incluſum fuiſſe ferunt (*d*) antiquiores Hiſtorici; adeoque Conſtantinopoli erat prorſus extraneus, quando Patriarchale beneficium illius ſedis accepit: & remiſſus poſteà in ſuum Monaſterium, ut ibi Abbatis officio perfungeretur (*e*), poſtquam jam fuerat Eccleſiæ Conſtantinopoleos deſponſatus, jam & Patriarchale, & Abbatiale beneficium recepiſſe dignoſcitur in locis, & in tempore, in quo indè erat extraneus.

16. Depoſitum Cyrum excepit Joannes, Monothelitarum Coriphęus (*f*), quem Gregorius Papa II. fecit è Patriarchali ſolio deturbari (*g*). Tumque ſubrogatus eſt ei *S. Germanus*, ex Metropoli Cyzicena illuc translatus (*h*), factaque eſt illius translatio totâ ſolemnitate, quam deſcribit Auctor Miſcellę, hiſcè verbis: *Eodem anno translatus à Cyzico urbe Metropoli Germanus Conſtantinopolim, in quo & commonitorium translationis, quod ſubinſertur pronunciatum eſt, continens ità: Electione, & approbatione religioſiſſimorum Presbyterorum, & Diaconorum, totius venerabilis Cleri, ſacrique Senatus, & amici Chriſti populi hujus regiæ Urbis, divina gratia, quæ ſemper infirma curat, & ea, quæ non ſunt adimplet, tranſtulit Germanum ſanctiſſimum præſulem Cyzicenſium metropoleos in Epiſcopum hujus à Deo conſervandæ, ac Imperatoriæ civitatis. Facta eſt præſens translatio in præſentiâ Michaelis ſanctiſſimi Presbyteri, & Apocryſarii Apoſtolicæ ſedis, & reliquorum Sacerdotum, ac Præſulum ſub Arthemio Imperatore* (*i*).

17. Si dicatur S. Germanum non fuiſſe Conſtantinopoli extraneum, ſed indigenam, quippè qui filius fuerat Juſtiniani Patricii, à Conſtantino Pogonato morte ſublati, qui & ipſum Germanum, vivacius ſe gerentem, fecerat evirare (*l*); in promptu reſponſio eſt, primò quod erat extraneus, non indigena Conſtantinopoli, ex eo quod, cùm Eccleſię Cyzicenę ſe vinculis connubialibus alligavit, illic incepit prorſus eſſe indigena, & in omnibus locis aliis extraneus, adeoque quidquid eſſet de origine, certè S. Germanus, tempore translationis, non erat indigena Conſtantinopoli, ſed extraneus, vel ſi erat indigena Conſtantinopoli, ſaltèm erat extraneus Cyzici; & ità, ſi argumentum, ex ejus actis deductum, non afficit reſpectu beneficii Patriarchalis, per illum ſecundò loco acquiſiti; afficit ſaltèm reſpectu beneficii Archiepiſcopalis, quod primò loco adeptus eſt, apud Cyzicum. Undè cum vel Cyzici, vel Conſtantinopoli neceſſariò eſſet extraneus, patet quod, vel primâ, vel ſecundâ vice, beneficium Eccleſiaſticum, & quidem altioris ordinis, amplexus eſt, in loco, à quo erat prorſus extraneus.

18. Quanta fuerit Germani doctrina, ejus opera patefaciunt (*m*): Quanta ſanctitas, ſeries illius vitę declarat (*n*), necnon & ſpiritus prophetię, quo dotatus mirabilitèr fuit (*o*), factis pręnunciata complentibus, quemadmodùm cum pravitatem Conſtantini Copronymi prędixit (*p*), cum ſanctitatem Stephani Martyris prævidit (*q*), cum pœnam Anaſtaſii ejus contemptoris præannunciavit (*r*). Quanti demùm meriti fuerit in Eccleſiâ, eſt hic ſuperfluum inculcare (*s*), ſatis eſt enìm, quod Concilium Nicænum II. Generale VII. illum effuſis laudibus celebravit (*t*). Quod ergò tàm ſapiens, ac celebris Pater culpam extraneitatis in ſuſceptione ſacrarum prębendarum ignoraſſet, ſi hæc à parte rei unquàm fuiſſet; ſupponi non debet. Quod illam ſciens, talis, ac tàm ſanctus vir, parvipenderit, & eâ neglectâ, adhuc Patriarchale, vel Archiepiſcopale beneficium auſus fuerit adipiſci; affirmari ſinè injuriâ illius ſanctitatis non poteſt. Quid ergò aliud concludendum reſtat, niſi quod ideò S. Germanus beneficium eccleſiaſticum accepit, etſi vel primâ, vel ſecundâ, vel utrâque vice, eſſet extraneus, quià nullum in extraneitate latitare vitium agnovit?

19. Germano *Anaſtaſius*, Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Syncellus (*u*), & Anaſtaſio *Conſtantinus* ſucceſſit, qui fuerat monachus, & indè Epiſcopus Syllæi (*x*), eum-

(a) *Cedren. an. 1. Juſtinian. 2. reverſi ad Imperium f. 367. n. 29.*
(b) *Miſcell. lib. 20. in Juſtinian. 2. f. 637.*
(c) *Marian. Scot. Chron. l. 2. ann. 712. f. 432. Ciacon. in Jo: 7. fol. 236.*
(d) *Miſcell. loc. cit. Glyc. Annal. p. 4. f. 390 Zonar. Annal. to. 3. in Juſtinian. 2. f. 100. 3.*
(e) *Marian. Scot. loc. cit.*
(f) *Card. Baron. an. 712, n: 2.*
(g) *Card. Baron. an. 714. 3. 2.*
(h) *Cedren: hiſt. comp. in Artem. Imp. f. 369. Baron. an: 714. 4. 2.*
(i) *Paul. Diacon. in Miſcell. l. 20. f. 640.*
(l) *Cedren. hiſt. comp. in Conſtante Pogonati fratre an: 17. f: 859: 25. Baron: an: 714. 4. 2.*
(m) *Bibliotb. Veter. Patr. tom. 8.*
(n) *Vid. Zonaram in Leon. Iſaur. Niceph. in Chron. Cedren. comp hiſt. Miſcelan. ann. 14. Leonis Iſaur.*
(o) *Baron. ann. 719. & 20.*
(p) *Baron. an. 714. 5. 2*
(q) *Baron. an. 728. 2.*
(r) *Baron. an. 726. 6. 7. 727. 5. 7. 730. 1. 6.*
(s) *Baron. an. 787. 47*
(t) *Baron. an. 730. 1.*
(u) *Cedren. ann. 13. Copronym. f. 981. Miſc. lib. 22. f. 703.*
(x) *Zonar. Annal. to. 3. in Copron. f. 102. 3*

eumque in Conciliabulo, apud Fanum Deiparę in Blachernis habito, Copronymus, conſenſo ſuggeſtu hoc præconizavit eloquio: *Conſtantinus oecumenicus Patriarcha multos vivat annos* (*a*). Hic autèm Conſtantinus proculdubiò, vel Syllæi, vel Conſtantinopoli erat extraneus, & ſic, vel primâ, vel ſecundâ vice, beneficium Epiſcopale, & Patriarchale, nihil attentâ extraneitate, ſuſcepit. Illo defuncto, *in ejus locum Imperator Patriarcham deſignat Nicetam eunuchum genere Slavum*, inquit Cedrenus, eum inferiùs vocans *Nicetam è Slavo* (*b*), indicatque illum, ex ea Illyrii parte prodiiſſe, quam incolunt Slavi, vulgo Schiavoni. Fuit autèm Nicetas *Principe apud Copronymum loco; & cum nihil aliud ſciret, quam edere, ac bibere, Patriarcha creatus eſt*. Aliàs nugas de illo apud Glycam legere eſt (*c*). Certè autèm hic à ſuo beneficio patriarchali tantùm fuit extraneus, quantùm diſtat Slavorum Regio ab eâ, in quâ ſita eſt urbs regia Conſtantinopoleos: Nèc ullus unquam hunc virum, neque Conſtantinum prefatum, de vitio extraneitatis redarguit, ſicut carptus fuit de illiteratura Nicætas, & alii fortè de aliis vitiis. Intèr quę certè non omittendum fuiſſet crimèn ipſius extraneitatis, uti primarium, & ſuper alia enorme, in ſententiâ Contradictorum, tamquàm legem divinam, humanam, & naturalem cunculcans.

20. Poſt quatuordecim annos Nicetæ obeunti *ſubrogatur venerabilis Paulus Anagnoſta Cyprius* (*d*), qui paulò poſt *infirmatus thronum reliquit, & deſcendens ad monaſterium Flori, monaſticum ſuſcepit habitum, Imperio ignorante &c. Colendus vir erat, & ſuprà menſuram miſericors, ac omni reverentiâ dignus &c.* (*e*). Certè tamquàm Cyprius *Paulus* nullo modo ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam ſpectabat: Cyprus Inſula enim ab initio ad Patriarchatum Antiochiæ pertinebat (*f*). Succeſſiveque habuit proprium Exarchum, ſive Primatem ſecundi ordinis, Præſulem Novæ Juſtinianopoleos, dictæ priùs Conſtantia, ſive Salamina, nulli Patriarchæ ſubiectum (*g*). Quare Paulus, tùm à Cœnobio Flori, tùm à patriarchatu Conſtantinopolitano, erat & patriâ, & provinciâ, & natione prorſus extraneus; nihilominùs verò ibi beneficium eccleſiaſticum ſumere non formidavit. Cumque intrà uniùs ſæculi periodum, ex octo Patriarchis Byzantii, quinque fuerint extranei, & tàm in hoc, quàm in Antiocheno, & in Hieroſolymitano patriarchatibus, atque in Romanâ ſede, Clerici extranei, uſque ad Patriarchatum, & Papatum fuerint admiſſi; negari non poteſt, quin via illis aperta eſſet uſque ad Patriarchale, atque Pontificale beneficia, & multò magis ad prębendas minoris ordinis.

21. Nunc ad Scriptores eccleſiaſticos hujus ætatis intuitum volvamus, quorum unus eſt *Paulus Diaconus*, Vvarnefridus, à Patris nomine, nuncupatus, qui genere Longobardus (*h*), Aquilejenſis Patriarchii Diaconus fuit, & Deſiderii Longobardorum Regis Cancellarius, cum quo etiam, juſſu Caroli Magni, in Galliam ductus eſt (*i*), ubi accuſatus, quod Carolo pararet inſidias, Rex doctrinam ejus reveritus, nè morti eundem traderet, in Diomedis inſulam deportavit, quæ & Tremetus vocitatur: undè Beneventum pergens, ibi aliquantò tempore moratus eſt, poſteà ad Monaſterium Caſſinenſe perrexit, in quo regulam monachalem profeſſus eſt (*l*), obiitque gravis ætate (*m*), cum pluribus ingenii ſui operibus rem literariam decoraſſet (*n*). Ità celebris hic Longobardus intèr Italos, & diaconale beneficium in Eccleſia Aquilejenſi, & monachale in Caſſinenſi obtinuit, à quibus erat extraneus: beneficium inquam, quippè ut ſæpè oſtendimus; tàm in Theologorum (*o*), quàm in Canoniſtarum ſententiâ (*p*), Monachi ſunt totidem beneficiati. Diaconatus quoque, (antiquis illis temporibus, in quibus, juxta ſenſum Contradictorum, Ordo non erat à ſtipendiis clericalibus ſeparatus) beneficium eccleſiaſticum Paulo detulit nempè reditus, Diaconali officio reſpondentes.

22. Qui paritèr Paulus Diaconus in hiſtoriâ Miſcellæ plures memorat extraneos, in diverſis Eccleſiis collocatos, ut ex marginalibus notis hujuſcè noſtrę elucubrationis agnoſcitur, quibus addimus *Thomam* Alexandrinum Theſſalonicenſis civitatis Archiepiſcopum factum, cujus clara circà hæc tempora fama fuit (*q*): In hiſtoriâ quoque, quàm de geſtis Longobardorum conſcivit, Joannem Abbatem recen-

(a) *Cedren. comp. hiſtor. in Copron. ann. 25. f. 353. 29. & f. 385. 35.*

(b) *Glyc. Annal. p. 4. fol. 397.*

(c) *Cedren. loc. cit. in Leon. 4. Porfirogen. an. 5. f. 385. 36.*

(d) *Miſcell. lib. 23. fol. 740 &c.*

(e) *Thomaſs. nov. & vet. Eccl. diſciplin. p. 1. l. 1. c. 18. n. 1. c. 19. n. 4. c. 28 n 18. 20.*

(f) *Idem p. 1. l. 1. c. 18. nu. 18 20. c. 28. nu. 18. c. 33. nu. 14.*

(g) *Paul. Diacon. de geſt. Longob. l. 4. c. 39.*

(h) *Trith. de ſcript. Eccl. in Paul. Diac.*

(i) *Leo Oſtienſ. Chron Caſſin. l. 1. c. 17.*

(l) *Bellarm. de ſcript. Eccl. in Paul. Diac.*

(m) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccleſ. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 13. n. 1.*

(n) *Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 69. cum aliis.*

(o) *Miſcel. l. 32.*

(p) *Paul. Diacon. de geſt. Long. l. 4. c. 24.*

(q) *Idem l. 6. c. 45.*

recenſet poſt Severum in Patriarchatu Aquilejenſi locatum (*a*), & Calliſtum Archidiaconum Tarviſinum, poſt Serenum eodem Patriarchali beneficio inſignitum (*b*), ſed & condignè celebrat *Venantium Fortunatum*, doctrinâ, & ſanctitate celeberrimum, narrans, quod in loco Duplavilis ortus eſt, non longè à Cenada, vel Tarviſio; educatus fuit Ravennæ, moxque patriâ relictâ, in Gallias perrexit, ubi Pictavis primò presbyter, deinde Epiſcopus evaſit (*c*). Debuiſſet ipſe Paulus non ſuſcipere beneficia; debuiſſet hos, & alios, quos memorat improbare, de ſuſceptis beneficiis, in locis, à quibus erant extranei, ſi extraneitas in vitio fuiſſet eoſdem à beneficiis eccleſiaſticis repellente, quod cum non fecerit; certe tacitâ ſermocinatione concluſit, ſe nihìl vitii in eadem extraneitate agnoviſſe.

23. Intèr Scriptores quoque eccleſiaſticos præſentis Sæculi numeratur *Eginhardus*, Caroli magni Cancellarius, & gener: floruit enìm anno 780. (*d*), & Auctor inſignis ab Hiſtoricis nominatur (*e*). Uxorem habuit Immam, ejuſdem Imperatoris Caroli filiam, anteà Græcorum Regi ſponſalibus deſtinatam (*f*), quâ defunctâ, vitæ clericali ſe addixit, monachatum profeſſus in cœnobio Salingenſiatenſi Moguntinæ Diœceſis, ubi & Abbas fuit (*g*), ſed & prò eo quod ex illius epiſtolis conjici poteſt, videtur etiàm tàm S. Bavonis, quàm Blandinio monaſteriis præfuiſſe (*h*), & Abbatiam quoque S. Servatii habuiſſe (*i*): quarè cum plures haſce Abbatias tenuerit, ſivè beneficia Abbatialia poſſederit, in locis intèr ſe diſſitis, & à quibus omnibus, vel ſaltèm ab aliquibus eorum erat extraneus; profectò ſuis geſtis docuit, in eâ ſe verſatum eſſe ſententiâ, quod clericis extraneis optimè pateret iter ad eccleſiaſtica beneficia, alioquin ipſe non valè dixiſſet mundo, ut ſe laqueis intricatioribus implicaret, læſi juris divini, naturalis, & humani, uti ſupponunt Contradictores, per ſuſceptionem beneficiorum Abbatialium in locis, à quibus erat extraneus.

24. Facta notavimus: Doctrinam nunc Eginhardi ipſius audiamus. In epiſtolâ ad Jacobum quendam Epiſcopum ſcribit: *Iſte clericus nomine Otmarus detulit mihi literas ſanctitatis veſtræ, in quibus me rogaſtis, ut eidem clerico licentiam darem vobiſcum manendi, qui in hac regione, & natus, & nutritus eſt. Et ego qualitatem cauſæ conſiderans decrevi, aſſenſum præbere petitioni veſtræ, eo videlicèt modò, ut idem clericus cum ſuis fratribus, & matre ſicut rogaſtis, licentiam habeant vobiſcum manendi, & cenſum ſuum annis ſingulis ad S. Servatium, ſicut eis à fratribus noſtris conſtitutum eſt. De ordinatione verò ejuſdem clerici, in veſtrâ ſit poteſtate, ut indè faciatis quidquid vobis optimum eſſe videbitur, quia vos, & mores, & converſationem illiùs cognoſcitis, & ſcitis utrum ad aliquem ordinem ſacrum ſuſcipiendum idoneus ſit* (*l*). En Enginhardus concedit Otmaro clerico, ad ſuam juriſdictionem pertinenti, licentiam alio migrandi, & ordines, ac ex conſequenti etiàm beneficia eccleſiaſtica ſuſcipiendi, in Diœceſi Jacobi Epiſcopi, à quâ Otmarus ipſe erat extraneus, tamquàm pertinens ad Abbatiam S. Servatii, nulliùs tunc Diœceſis, & ſubditus Eginhardi, velut dicti loci Abbatis, & ſui ordinarii.

25. Rursùs in aliâ epiſtolâ ad quoſdam fratres directâ, ità illos alloquitur: *Scio vos non laterè, quod bonæ memoriæ Vvolſgarius Epiſcopus, me petente, beneficiavit homini noſtro Geberto in pago Dubargavve, in loco qui dicitur Aſgbath de ratione S. Kiliani, manſos tres, & mancipia 12. ſed quià in hoc diutiùs manere non potuit, niſi dùm ille in corpore vixit, precor benignitatem veſtram, ut memoratum Gebertum illud beneficium habere permittatis, ſicut modò habuit, uſque dùm in hac ſede Epiſcopus fuerit ordinatus: & intèr me, & illum convenerit, quid de ipſo beneficio fieri debeat in futurum.* Fortè Vvolſgarius iſte Epiſcopus, fuit Vvolfarius Archiepiſcopus Remenſis, qui ſub fine octavi, & initio noni Sæculi vixit, non enim alium ſimilis nominis Epiſcopum per hæc tempora invenimus. Utcumque fit hic videmus, Gerbertum beneficium, vel in commendam, vel alitèr, prò more illorum temporum, poſſediſſe in alienâ Diœceſi, & Eginhardum inſtare, ut in ejuſdem beneficii poſſeſſione pacificè continuaret? ſuppoſuit ergò licere

(a) *Idem l. 2. cap. 13. Sigebert. de illuſt. Eccleſ. ſcript. in Fortunat.*

(b) *Bellarm. de ſcript. Eccl. in Eginhardo.*

(c) *Baron. ann. 828.*

(d) *Vid. tom. 1. Vetr. ſcrip. German. in princip. ubi de Eginhardo agit.*

(e) *Trithem: de Scrip. Eccl. in Eginhard.*

(f) *Eginhard. ep. 12. ap. Duchesne to: 2. hiſt. Franc. f. 697.*

(g) *Eginhard. epiſt. 5 loc: cit.*

(h) *Eginhard. epiſt. 5 ap: Duchesne loc: cit.*

(i) *Eginhard. ep: 6: ap: Duchesne hiſt: Franc. to: 2. f. 696.*

(l) *Conc. Remenſ. 2. ann. 813. & Noviom. ann. 814. Sirmond. t. 2. Concil. Gall.*

cere clericis extraneis beneficia in alienis Diœceſibus adipiſci.

26. Jàm itaque multiplicibus rationibus, & juris, & facti, probatum reſtat, quod Eccleſia, toto currente Octavo Chriſti Sæculo, plenâ, & pieniſſimâ libertate potita eſt, conferendi eccleſiaſtica beneficia, tàm clericis extraneis, quàm indigenis. Cumque ex tunc hujuſmodi libertatem amittere non meruerit, imò & nec potuerit eam perdere, velut ſibi coevam, & inſeparabilem à ſe ipsâ, niſi ubi aliud Apoſtolica privilegia, juſtis de cauſis alicubi conceſſa, depoſcunt; ſequitur quod Eccleſia nunc eâdem libertate frui debet, quâ dicto tempore potiebatur, adeoque liberum eſſe ipſi Eccleſiæ, illiuſque miniſtris, & præcipuè Summo Pontifici ipſius Capiti, necnon & Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa nominatoribus, beneficia ipſa, non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

SÆ-

SÆCULUM CHRISTI IX.

CAPUT XXI.

In quo ex pluribus Conciliis, per idem Sæculum celebratis, & preſertìm ex Conciliis Altinenſi, Aquiſgranenſi, Meldenſi, Moguntiacenſi, Cabilonenſi, Vvormacienſi, Sveſſionenſi, Bellovacenſi, Valentino, ac Tullenſi, *probatur libertas Eccleſiæ, in conferendo eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

S U M M A R I U M.

1 *Paulinus Aquilejenſis congregavit* Concilium Altinenſe, *proptèr mortem illatam Joanni Gradenſi: de qua Concilium ſcripſit Carolo Magno.*

2 *Joannes Dux Venetorum, & Nicephorus Imperator optabant, ut Vliuolenſi Eccleſiæ Græcus quidam præficeretur in Præſulem à Joanne Gradenſi.*

3 *Ex facti ſerie patet, quod Principes, tàm Latini, quàm Græci, erant in voto, quod liceret beneficia viris etiàm extraneis impertiri.*

4 *Interfuit* Concilio Aquiſgranenſi *ſub Ludovico Pio* Amalarius Fortunatus, *qui plura beneficia tenuit in diverſis regionibus.*

5 *Norma vivendi, tàm Epiſcopis, quàm Subditis, in hoc Concilio concinnata eſt, operâ Amalarii, plures canones exhibens faventes extraneis.*

6 *Ex lege igitur contrariorum non probibetur Clericis alibi beneficia ſuſcipere, ſi accedat proprii Epiſcopi aſſenſus.*

7 *Similia decrevit* Concilium Aquiſgranenſe II. *quià multi Clerici concurrebant ad Palatium Regium, ut beneficia adipiſcerentur.*

8 *His paritèr conſentanea ſancivit* Concilium Meldenſe, *cujus canones referuntur.*

9 *Solebant Clerici ſinè dimiſſoriis proprii Antiſtitis Magnates adire, prò beneficiis.* Ordinare *interdùm ſignificat beneficia concedere.*

10 *Ordinare beneficia ſignificat quamlibet eorum diſpoſitionem. Et ex Concilio Meldenſi non obſtat Clericis extraneitas, nè poſſint alibi beneficia ſuſcipere.*

11 *Jus Regium eſſe videtur, quod Princeps poſſit undecumquè accerſere* Clericos, *quibus beneficia, à ſe dependentia largiatur, dummodò dignos.*
12 Concilium Moguntiacenſe *interdicit Epiſcopis alienum Clericum* retinere, *aut* ordinare, *& admittere ad aliquod officium in Eccleſia.*
13 *Ab officio ad beneficium valet argumentum. Non abſolutè prohibetur retineri alienus Clericus, ſed ſi deſit aſſenſus ſui Præſulis.*
14 *Silva Hiſpanus ad Sedem Narbonenſem à quibuſdam electus, eo tempore, quo coelectus eſt Theodardus, in* Concilio Nemauſenſi *depoſitus fuit.*
15 *Ex* Concilio Cabilonenſi 11. *dantur cauſæ, ob quas poteſt Epiſcopus Sacerdotem dimittere, & Sacerdos alibi beneficium procurare.*
16 *Ad quem ſpectet advertere, an clerici extranei habeant cauſam diſcedendi à ſua Diœceſi, & ſint ſtipati probatione morum bonorum?*
17 *In Concilio, vel congreſſu* Vvormacienſi *datum eſt privilegium monaſterio S. Remigii, ut Abbas de gremio eligeretur.*
18 *Abbas Solemniacenſis privilegium prò ſuo monaſterio popoſcit à Patribus Concilii Sveſſionenſis III. Cœnobium hoc D. Eligius conſtruxit.*
19 S. Eligius *redimebat captivos extraneos. Aſceterium puellarum Pariſiis, & monaſterium Solemniacenſe prò viris, in Diœceſi Lemovicenſi erexit.*
20 *Sequitur privilegium monaſterii Solemniacenſis, ut Abbas ex illius gremio eligi poſſet, quo indulto ceſſante, potuiſſet eligi extraneus.*
21 *Monachi Solemniacenſes, non ſe tutos cenſentes privilegio Concilii, & Regis, aliud indultum à Marino Papa I. depoſcerunt.*
22 *In quo indulto Papa decernit, ut obeunte Abbate, nullus illi cœnobio præficiatur, niſi quem monachi ejuſdem loci ex ſe ipſis elegerint.*
23 *Simile privilegium conceſſit* Concilium Cabilonenſe *monaſterio Tornutienſi, &* Synodus Tricaſſina *monaſterio Floriacenſi, quæ Joannes VIII. Papa confirmavit.*
24 *Stultum fuiſſet memoratis monaſteriis, tamquàm ex privilegio concedere electionem de gremio, ſi hæc de jure fuiſſet, ad extraneorum excluſionem.*
25 *In* Concilio Bellovacenſi *tractatum eſt de electione Archiepiſcopi Remenſis, de* Ebbone, Fulcone, Nothone, *& electus eſt* Hincmarus.
26 *Hincmarus erat extraneus ab Eccleſia Remenſi, prout erat &* Ebbo *ejus Anceſſor, qui ut ad relictam ſedem rediret, nihil intentatum reliquit.*
27 *Ebbo, Hincmarus, Lotharius, Carolus Craſſus, Ludovicus Pius, Epiſcopi, ac Sergius Papa, ſuis geſtis faverunt extraneis.*
28 Concilium Valentinum *III. dat optionem electoribus Epiſcoporum, ut niſi mittatur aliquis è Palatio Principis, eligant unum de Clero Eccleſiæ.*
29 *Idem ſtatuit* Concilium Tullenſe, *adversùs Venilonem Senonenſem congregatum, ſolum ergò cæteris paribus præferendi ſunt indigenæ extraneis.*
30 *Nullum additum fuit verbum canoni Tullenſi, ut ſupponitur in contrarium: & quis eſſet verus ſenſus ipſius canonis.*
31 *Nunquam dari poterat caſus, quod in totâ Civitate, & Diœceſi nullus eſſet Clericus ſæcularis, vel regularis, neque laicus, Epiſcopalis officii capax.*
32 *In eodem Concilio Tullenſi damnatus eſt Anſcharius, quod prius beneficium Epiſcopale Januacenſe invaſiſſet, indè occupaſſet Lingonicum.*
33 *Ibidem judicati ſunt* Atto *de Virdunenſi Epiſcopatu ſuſcepto, &* Tortoldus *de Bojacenſi: neutri verò objecta fuit extraneitatis culpa.*

NO-

1. NONUM Chriſti Sæculum, ſub ipſis pene initiis funeſtatum fuit morte Joannis Patriarchę Gradenſis, ei enormiſſimè illatâ: propter quam Paulinus Patriarcha Aquilejenſis *Concilium Altinenſe*, in Altini Oppido congregavit, ut præſidium Caroli Magni Imperatoris, Regiſque Francorum Synodalitèr invocaret, pro tanto crimine ulciſcendo (*a*). (a) *Baron. ann. 802. n. 7. Coriolan. ſum. concil. in Conc. Altinenſ. ann. 802.*
Cui Patrum nomine, in Concilio conſidentium, ſcriptum eſt: *Egrediatur quapropter, ſi placèt, una de hac rè, per univerſam Regni veſtri late diffuſam monarchiam, decretalis ſententiæ vltio, quæ nulla unquam poſſit inimica veritatis, & adverſatrix juſtitiæ, qualibet, urgente refragationis inſtinctu, Oblivio abolere. Valdè enim hujus ſceleris truculenta præſtigia, ob incuriam diſciplinæ, per cunctas mundi Eccleſias prævaluere partes. Unde veſtri eſt cenſurâ Magiſterii reſecanda hæc noxialis morbi modis omnibus peſtis, & potentiſſimâ, docilique funditus manu, extirpanda &c.* (*b*). (p) *Epiſt. ſynodalis ap. Binium to. 6. Conc. fol. 206.*

2. Cauſa tàm nefariæ cædis hæc fuit. Vacanti beneficio Epiſcopali Eccleſiæ Ulivolenſis, ad Joannem Patriarcham Gradenſem ſpectabat novum Præſulem conſecrare. Jàm diù autem Gradenſis urbs ſuberat dominio Venetorum, qui & pro tuendis juribus Patriarchatus Gradenſis, adverſus Patriarchatum Aquilejenſem in Regum Longobardorum dominio conſtitutum, ſolertiam ſuam non ſemèl interpoſuerant (*c*). Hinc Joannes Dux Venetorum, & Nicephorus Conſtantinopolitanus Imperator, votis conſonis ſategerunt, ut eidem Ulivolenſi Eccleſiæ præficeretur Chriſtophorus quidam, natione Græcus: Joannes verò Patriarcha Gradenſis, ſolitus Joanni Duci libentèr obſiſtere, cujus etiàm, & filii ejus Mauritii, conſueverat mores, & privatis, & publicis declamationibus improbare (*d*); Joannes inquàm Patriarcha, cui & quidam, Tribunatum tunc temporis apud Venetos exercentes, adhærebant, alium optabat Ulivolenſibus infulis decorare, Duciſque juſſionem, qui Chriſtophori mandabat ordinationem, parvipendit, & nedùm illum non ordinavit, ſed & adversùs ipſum eccleſiaſticas cenſuras intorſit. Quarè Joannes Dux, præcipiti furore concitatus, arma movit in Gradum, & Patriarcham, ſibi alioquin prętatis de cauſis odioſum, è ſupercilio Turris præcipitavit ad imum, ac alitèr ſævitiam ſuam in alios quoque exercuit Sacerdotes.

(c) *Baron. ann. 630. nu. 15. & 16. & 772. num. 9.*

(d) *Sabellic. l. 9. an. 8*

3. Obſiſtebant inquam Tribuni Venetiarum votis Joannis Ducis, ſed gentem Venetam ejuſdem Ducis conſilia ſecutam eſſe, indicio eſt, quod Fortunatus nepos Patriarchæ occiſi, in locum patrui ſuffectus (*e*), nunquàm quievit, donec Pipinum Italiæ Regem ad Bellum Venetis inferendum induxit (*f*). Ultionem autèm adversùs totam gentem illam non concitaſſet Fortunatus, ſi Veneti non Duci, ſed Tribunis, quos diximus, adhæſiſſent. Utcumque ſit, Joànnes Dux impiiſſimam ſævitiam exercuit, & in hoc execrabilis fuit: ſed quoad reliqua, hic videmus duos magnos Principes, ſcilicèt Nicephorum Imperatorem, & Joannem Ducem Venetorum, toto niſu Chriſtophorum ad Eccleſiæ Ulivolenſis Epiſcopale beneficium promoventes, Græcum in Eccleſiâ latinâ, extradiœceſanum, extraprovincialem, extranationalem, virùm tandem omnibus titulis extraneum: undè diſcere nobis datur, quod Principes, tàm Latini, quàm Græci, Nono Chriſti Sæculo viventes, in eâ perſuaſione fuerunt, quod clericis extraneis pateret ubicumque acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia: alioquin Chriſtophorum in ſede Ulivolenſi locare non ſategiſſent. Nec illum ad eam habilitare potuiſſent, in præjudicium indigenarum, contrà jura ſuppoſita, divinum, naturale, & humanum, ſolos indigenas admittentia. Joannes quoque Patriarcha Gradenſis recuſavit conſecrare Chriſtophorum, non tamèn quià extraneum, ſed quià optatum à Joanne Duce, cujus deſideria, ut innuimus, ipſe Gradenſis erat ſolitus impugnare.

(e) *Binius not. in Concil. Altinenſ. to. 6. Concil. Baron. loc. cit. ann. 802 num. 7.*

(f) *Baron. & Binius & Sabellic. loc. cit.*

(a) *Sabel. ubi ſupr.*

4. Succeſſivè habitum eſt *Concilium Aquiſgranenſe I.* Provinciale, ſollicitudine, vel petitione Ludovici Pii Imperatoris congregatum, anno 816., ut in eo conſciſceretur aliqua regula, *per quàm & Prælati recto tramite incedere, & ſubditis*

ditis normam vivendi abſque ignorantiæ obſtaculo ſalubritèr noſſent præbere (*a*). In hac inſtitutionis formâ colligendâ præcipuam navavit operam *Amalarius* Metenſis Diaconus (*b*), quem ejuſdem urbis Epiſcopum fuiſſe legitur (*c*), & anteà monachum Luxovienſem, ac poſteà Archiepiſcopum Trevirenſem, atque Cardinalem S.Romanæ Eccleſiæ (*d*), qui proindè tamquàm talis, beneficium monachale in Burgundiæ finibus poſſedit, Diaconale, & Epiſcopale in Galliâ, Archiepiſcopale in Germaniâ, & Cardinalitium in Italiâ: adeoque ter ſaltèm, ſivè tria obtinuit beneficia, in locis, à quibus erat, & urbe, & provinciâ, atque natione prorsùs extraneus, In Concilio inquàm Aquiſgranenſi, ex doctrinâ Patrum, & Conciliorum, ac ex conſtitutionibus eccleſiaſticis, conſerta eſt norma tenenda in rebus, ad eccleſiaſticam diſciplinam pertinentibus, quæ eſſet veluti Manuale, Directorium, & Beviarium, cunctis obvium, commodum, & expeditum.

5. In illius autèm normæ ſerie, prò eo quod aptè ad rem noſtram pertinet, hæc capitula continentur: *Quicumque temerè, ac periculosè, neque timorem Dei pre oculis habentes, nec agnoſcentes eccleſiaſticam regulam, diſcedunt ab Eccleſiâ, presbyteri, atque Diaconi, vel quicumque ſub regulâ prorsùs exiſtunt, hi nequaquam debent in aliam Eccleſiam recipi &c. Si quis autèm ad alium pertinentem audactèr invadere, & in ſuâ Eccleſiâ ordinare tentaverit, non conſentiente Epiſcopo, à quo diſceſſerit, is qui regulæ mancipatur, ordinatio hujuſcemodi irrita comprobetur* (*e*). Paritèr: *Alienum clericum, invito Epiſcopo ipſius, nemo ſuſcipiat, nemo ſollicitet, niſi fortè ex placito charitatis, id intèr dantem accipientemque conveniat* (*f*). Item: *Clericum alienum nullus ſibi præripiat Epiſcopus, præter ejus arbitrium, cujus fuerit clericus* (*g*). Demum: *Si quis Presbyter, aut Diaconus, & omninò quilibet ex Clero, parochiam propriam deſerens, ad aliam properavit, dein omninò demigrans, in alia parochia per multa tempora nititur immorari, ulterius ibidem non miniſtret: maximè ſi vocanti ſuo Epiſcopo, & regredi ad propriam parochiam commonenti, obedire contempſerit* (*h*).

6. Sermo eſt hic, non ſolum de promotione ad ordines, & miniſtratione in iis jàm receptis; ſed etiam de inſertione in alieno Clero, prout conſideranti vim verborum ſatis poteſt eſſe perſpicuum, & quatenus etiam de ſolâ provectione ad ordines in hiſce canonibus eſſet ſermo; adhuc ſatis eſſet ad intentum noſtrum; quippè in ſenſu Contradictorum, antiquis temporibus, idem erat ad ordines provehi, & ſtipendiis, ſive beneficiis eccleſiaſticis, munerari. Ergo ex Concilio Aquiſgranenſe, canonibus inhærente, jàm dudum anteà in Eccleſiâ promulgatis, illicitum eſt Clericis in alienâ Diœceſi ordinibus, & ſtipendiis eccleſiaſticis inſigniri: non ſemper tamèn, ſed tunc ſolummodo, quando proprii Epiſcopi deeſt aſſenſus. Igitur ſi proprii Epiſcopi aſſenſus adſit, id optime licitum erit, ex regulâ argumenti, à contrariò ſenſu deducti, quod uti pluries oſtendimus, validum eſt, & efficax, ac quodammodo textuale (*i*). Quare Clerici alieni à recipiendis eccleſiaſticis beneficiis repelli non poterunt, niſi in eo unico caſu, quo eis deſit proprii Antiſtitis aſſenſus, qui nunquam negari debet Clericis, beneficio reſidentiali carentibus.

7. Similem definitionem edidit *Concilium Aquiſgranenſe II.* convocatum Anno Chriſti 836. (*l*) Quod Eginhardus vocat *Magnum Epiſcoporum Conventum* (*m*). In eo etenim ſequens canon emerſit, *ſimilitèr eſt poſtulandum de Presbyteris, qui hinc indè de diverſis parochiis veniunt, & in palatio morantur, ut ſine proprii Epiſcopi conſenſu ibi locum conſiſtendi non habeant, nèc recipiantur, quia fieri poteſt, ut intrà parochiam metu perpetrati criminis, nè id palam, juxta canonum ſanctiones, ulciſcatur, palatinas ædes frequentent, aùt certè, licèt non ſit ordinatus, ipſe tamèn abſque literis ordinatum sè atteſtetur* (*n*). Pretèr canonicatus, & præbendas Regiæ Capellæ, Princeps de pluribus Abbatiis, & Epiſcopatibus diſponebat, quibus præficiebantur crebrò Clerici, ab Aulâ miſſi: Clerici proindè plurimi ad Regiam urbem, & palatium Regium concurrebant, ut fortunam tentarent. Concilium

(a) *Conc. Aquiſgran. ann. 816. in præfat. ap. Bin. to. 6. & Sirmond. to 2. Conc. Gall. f. 330.*
(b) *Sirmond. in not. ad dictum Concilium to. 2. f. 683.*
(c) *Honor. Auguſtodun. de ſcriptor. Eccl. in Amalar. Poſſevin. in Appar. to. 1. in Amalario.*
(d) *Jo: Gualt. Chron. Eccleſiaſt. in Archiep. Trevir. n. 63. f. 1452.*
(e) *Concil. Aquiſgr. an. 816. c. 45. ex Conc. Nicæn. c. 16. c. ſi quis vero. 7. q. 1.*
(f) *Concil. Aquiſgr. c. 80. ex S. Leone ep. 84 c. 9. Cap. alienum 19. quæſt. 2.*
(g) *Concil. Aquiſgr. c. 91. ex Conc. Africano cap. 28.*
(h) *Concil. Aquiſgr. c. 71. ex Conc. Antioc. c. 3. cap. ſi quis presbyter 7. qu. 1.*
(i) *DD. ap. Barboſ. Trac. var. Loc. 27. n. 1.*
(l) *Conc. Aquiſgr. 2. ap. Sirmon. to. 2. Conc. Gall. f. 574.*
(m) *Eginhard. in Chron. Sirmond. in not. ad dict. conc. f. 688.*
(n) *Conc. Aquiſgr. 2. an. 836. c. 23.*

cilium verò mandat eos non recipi, ſeù in aulâ locum conſiſtendi non habere, *ſine proprii Epiſcopi conſenſu*: ergò accedente proprii Epiſcopi conſenſu, eis locum conſiſtendi permitti poſſe concedit, & ſic Clericis, tali conſenſu ditatis, optimè patere debebat acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia.

8. Nèc diſſimilia ſunt ea, quæ *Concilium Meldenſe* anno 845. celebratum hiſce conſtitutionibus definivit, *Canonicos, qui in parochiis tonſurantur, interdùm etiam & ordinantur, ſine auctoritate, dignitas regalis in ſuum periculum non dignetur recipere; præſertìm cum eos ſalubritèr, & auctoritativè poſſint habere. Quaproptèr cum quilibet Canonicorum ad Regiam venerit majeſtatem, & ſuo ſe voluerit mancipare ſervitio, conſenſu Epiſcopi, ad cujus Diœceſim pertinere dignoſcetur, eum recipiat* (a). Et alibi: *Qui cum ſenioribus ſuis de aliis provinciis ad noſtras parochias veniunt ſine formatâ, miniſtrare non permittantur &c. Clerici vero ſi hujuſmodi hominibus ad ordinandum offeruntur, inſtrui debent, ut ad Epiſcopos, ex quorum parochiis ſumpti ſunt eos remittant; & aut ibi ordinentur, aut literas canonicas ab Epiſcopo, ex cujus Diœceſi ſunt perferant, ſicut canonum docet auctoritas* (b).

(a) Concil. Meldenſ. an. 845. c. 58. Bin. to. 7. Sirmond. to. 3.

(b) Conc. Meldenſ. cap. 51.

9. Sermo eſt hic de præfatis Clericis, qui aliundè venientes, ad aulam regiam properabant, vel adibant magnates, Dominoſve ſæculares, qui hic nuncupantur *Seniores*, ut apud ipſos, aut per ipſos beneficium aliquod, vel Eccleſiam, ab eorum pendentem diſpenſatione, obtinerent (is etenìm tunc inoleverat uſus, ut Clerici, ex unâ ad aliam regionem pergerent, & ab Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, ac nobilibus laicis reciperentur, uti legere eſt in Concilio Pariſienſi VI. loquente de clericis ex Germaniâ, & Galliâ, qui in Italiâ recipiebantur ab Epiſcopis Abbatibus, Comitibus, & nobilibus laicis, & aliquandò etiàm ſollicitabantur (c). Interdicit ergò Concilium Meldenſe, nè clerici alieni talitèr venientes, ſinè conſenſu eorum Antiſtitis ſuſcipiantur ab aliquo: Adnotando quod verba illa *ordinantur*, & *ad ordinandum*, non tàm promotionem ad ordines ſignificant, quàm etiàm provectionem ad eccleſiaſtica beneficia: *ordinare* etenìm in jure ſignificat etiàm aliquem de beneficiis eccleſiaſticis providere (d).

(c) Concil. Pariſ. 6. ann. 829. c. 36.

(d) Cap. ſuper eo 15 de off. & poteſt. Jud. deleg.

10. Latamque ſignificationem habet verbum ipſum *ordinare*, quotiès ad præfata beneficia refertur: quippè nedum eorum collationem ſignificat, ſed etiam quamlibet eorumdem diſpoſitionem, vel proviſionem (e). Itàquè Concilium Meldenſe prohibet receptionem clericorum extraneorum, tàm ad effectum illos promovendi ad ordines, quàm ad effectum ipſos munerandi ſacris præbendis, niſi concurrente aſſenſu proprii illorum Antiſtitis. Ergò quotiès hujuſmodi aſſenſus concurrat, ad utrumque effectum recipi poſſe diſponit, & ità non eis obſiſtit extraneitas, ſed diſſenſus proprii Antiſtitis, quin poſſint extrà nativum ſolum eccleſiaſtica conſequi beneficia. Qui aſſenſus deeſſe non poteſt Clericis carentibus, beneficio reſidentiali, quià illis (ut alibi oſtendimus) non poteſt à proprio Antiſtite legitimè denegari facultas abeundi, & alibi beneficia eccleſiaſtica conquirendi, atque ſuis meritis, ac virtute obtinendi apud exteras gentes, quod fortè in patria aliquam ob cauſam non eis conceditur adipiſci.

(e) Barboſ. ſup. dicto cap. ſuper eo n. 7.

11 Nec omittenda eſt animadverſio ſuper illis verbis prò Jure quodam Regio illorum temporum pronuntiatis, *præſertìm cum eos ſalubritèr, & auctoritativè poſſit habere* (f). Significat etenìm Concilium, quod Regalis prærogativa hoc eâ ætate præſeferebat, ut Rex poſſet ſuâ auctoritate clericos ritè promotos, & idoneos undecumque accerſere, & illos ubilibet in beneficiis à ſe dependentibus collocare. Quâ prærogativâ ſi tempore Concilii Meldenſis Reges potiebantur; eccur etiàm non eâ nunc potiri dicemus? Quis eos illâ ſpoliavit? Quandonam, cur, & quomodò ab illâ cecidere? Si autèm hac prærogativâ potiuntur Reges, beneficiorum fundatores, vel patroni; eccur non illâ perfruentur Epiſcopi, qui ſunt ordinarii collatores beneficiorum ſuę Diœceſis? Et cur non illâ multò magis fruetur Summus Pontifex, qui eſt omnium beneficiorum ſupremus diſpenſator, & moderator (g), & in eis habet plenitudinem poteſtatis, quemadmodum unâ voce Canoniſtæ

(f) Concil. Meldenſ. cap. 58.

(g) C. licet de præb. in 6. Garc. de benefic. d. 5. c. 1. n. 1.

ſtæ omnes exclamant (*a*). Itaque, & Papę, quoad cuncta beneficia; & Regibus, quoad ea, quæ ab illorum diſpoſitione dependent; & Epiſcopis, atque aliis, tàm Collatoribus beneficiorum, quàm ad illa Nominatoribus, congruâ ſemper proportione ſervatâ, integra, & totalis libertas ineſt, & ineſſe debet, ut ſemper fuit, & inerat Sæculo Nono, accerſendi clericos undecumque (dignos ramèn, & idoneos) eiſque beneficia, ad ipſorum diſpenſationem pertinentia, dilargiendi.

12. Hoc eodem Nono Chriſti Sæculo congregatum eſt *Concilium Moguntiacenſe*, anno 888. in quo plures editi ſunt canones, ad diſciplinam eccleſiaſticam pertinentes, in quorum uno decernitur: *Nullus Epiſcopus alterius parochianum præſumat retinere, aut ordinare &c. Si quis Epiſcopus judicaverit, vel ordinaverit alterius parochianum, ſinè conſenſu, & voluntate ſui Epiſcopi, oportet non ſinè increpatione in communi Concilio admitti, itàut eccleſiaſticum ultrà non ſolvat canonem* (*b*). Retinere, & ordinare hic, vel naturalitèr ſignificant, vel ſaltèm, ex modò loquendi, extenduntur ad ſignificandam inſertionem alieni clerici in proprio Clero; is etenim ità inſertus proculdubiò retinetur, & ſivè ordinibus ſacris, ſivè præbendis eccleſiaſticis auctus, dicitur ab Epiſcopo illum ſuſcipiente ordinatus. Et quocumque modò verba illa *retinere*, & *ordinare* ſumantur, proculdubiò ſignificant admiſſionem ad aliquod officium in eccleſiâ, à quâ ſic admiſſus origine ſit extraneus. Crebro utimur canonibus, & documentis, de ſuſceptione alienorum clericorum loquentibus, quià cupientes oſtendere de Sæculo in Sęculum, quod Eccleſiæ diſciplina conſtans, & nunquàm intermiſſa, fuit præficiendi eccleſiaſticis beneficiis etiàm clericos extraneos, non poſſumus uti, niſi documentis, quę in decurſu ipſius Sæculi occurrunt, Sæpè autèm obvii habentur canones de ſuſceptione alienorum clericorum agentes.

13. Ab officio verò ad beneficium optimè valet argumentum (*c*), & quidquid dicitur de officio, dicitur etiàm de beneficio. Namque Concilium, de quo loquimur, & alia mox recenſita, cùm non prohibeant admiſſionem clerici extranei ad officia eccleſiaſtica abſolute, & ſimpliciter, ſed ſolummodò conditionatè, ideſt ſi deſit voluntas, & conſenſus proprii Epiſcopi; fit ex hoc, quod etiàm admiſſio ad beneficia eccleſiaſtica non prohibetur abſolute, ſed conditionatè, ideſt tunc ſolùm quando eorum proprii Præſulis aſſenſus deeſt; ergò quotiès conſenſus adeſt proprii Antiſtitis, optimè patet aditus extraneis ad eccleſiaſtica beneficia. Nèc iſte aſſenſus unquam deeſt clericis, beneficio reſidentiali carentibus: quippè, ut oſtendimus, ſimplicibus clericis, & nullo reſidentiæ vinculo arctatis, negare Præſul non poteſt, licentiam à nativâ Diœceſi abſcedendi, & ſe ad aliam transferendi (*d*).

14. Sinchronum factum habemus in *Concilio Nemauſenſi*, anni 886., totum hoc juſtificans. Vacante ſede Narbonenſi, per obitum Sigebodi, locatus eſt in illâ Theodardus, de quo in Martyrologio Gallicano aſſeritur, quod *fuit ſanctitatis exemplum, eloquentiæ ſtupor, & doctrinæ miraculum* (*e*). Simul autèm, & quorundam factione, illimet cathedræ immiſſus eſt Silva clericus Hiſpanus, qui ſe potioribus rationibus ſtipatum reputans, incepit Narbonenſis Archipræſulis munus obire, & Epiſcopos etiàm illius Provinciæ conſecrare. Theodardus ergò Romam pergens, ad Archiepiſcopale Pallium ſuſcipiendum, literas à Stephano Papa VI. prò Silvæ dejectione impetravit. Congregata eſt igitùr Synodus Nemauſenſis, in in quâ intortum eſt Papale anathema contrà Silvam, hicque tandem degradatus eſt, in fruſta conſciſſis ejus Epiſcopalibus indumentis; baculiſque Epiſcoporum Concilii ſuper caput ejus confractis, Quarè autèm hoc? *Quià ſe extrà Metropolitani ſui conſenſum ordinari fecerat* (*f*). Non dixit, quià erat extraneus, quæ cauſa tamèn non debuiſſet omitti, ſi ratio culpæ fuiſſet, præſertim cum defectus dicti aſſenſus non ſit niſi juri canonico oppoſitus; extraneitas, verò non ſolùm juri canonico, ſed etiàm divino, & naturali opponitur, ut à Contradictoribus autumatur. Nèc certè Concilium, prò juſtificatione ſui facti rationem tenuviorem allegaſſet, ſu-

(a) *Fagnan. in cap. quanto de transl. Epiſcopi nu. 42. 43. 81. 88. l. 1. Barboſ. Juris. Eccl. Univ. l. 1. c. 2. n. 98.*

(b) *Concil. Mogunt. ann. 888. c. 14. 15. Bin. tom. 7. Conc.*

(c) *Barboſ. tract. var. Loc. 11. n. 1.*

(d) *Campanil. diverſ. Jur. canon. Rubric. 9. c. 6 n. 4. Barboſ. de off. Epiſc. p. 2. alleg. 21 n. 5. & Sum. Apoſt. dec. V. Commendatitiæ Collect. 188 n. 4.*

(e) *Andr. Sauſſai Martyrol. Gall. die 1. Maii f. 255.*

(f) *Concil. Nemauſ. ann. 886. Sirmond. t. 3. Conc. Galliæ.*

ſupreſsâ potiore. Et quià ex ratione, & rè non nominatâ tunc, quando prudentèr nominari debebat, valet argumentum (*a*), conſtat quod Silvæ nihil obſtitiſſet extraneitas, ſi adfuiſſet proprii Prælati conſenſus: quo concurrente optimè poteſt clericus extraneus, etiàm uſque ab beneficia Archiepiſcopalia elevari. (a) *Barboſ. tract. var. Loc. 76.*

15. Concilium Cabilonenſe II. Cabilone in Gallia celebratum eſt anno Chriſti 813. tempore Leonis Papæ III, & Caroli Magni Imperatoris. In eo intèr 67. capitula, ſacram diſciplinam concernentia, unum eſt editum, quod cauſæ noſtræ ſuffragatur, & ſe habet, ut ſequitur: *Presbyter proprio loco dimiſſo, ad alium migrans, nequaquam recipiatur, niſi ſuæ migrationis cauſam dixerit, & ſe vixiſſe innocentèr in Parochiâ, in quâ ordinatus eſt, ſub teſtibus probaverit, literis etiàm, in quibus ſint nomina Epiſcopi, & civitatum plumbo impreſſa, quibus cognitis, & talibus inventis, quibus fides adhiberi poſſit, recipiatur* (*b*). Interdicit ergo Concilium, nè Presbyter extraneus alibi ſuſcipiatur, niſi de probitate ſuorum morum, & de juſtâ ſuæ migrationis causâ docuerit per literas teſtimoniales proprii Epiſcopi, atque teſtium; Igitur ſupponit Concilium dari poſſe legitimas cauſas, ob quas liceat Epiſcopo ſacerdotem de ſuâ Eccleſia dimittere, & ſacerdoti liceat à ſuâ Eccleſiâ diſcedere: quibus extantibus, & etiàm ſi conſenſus Epiſcopi nativi deſit, dummodò ejuſdem, & teſtium de bonis moribus teſtificatio concurrat, canon præcipit, Presbyterum extraneum nedùm poſſe in aliena Eccleſia recipi, ſed etiam præcisè admitti debere: non quidem nudè, ſed ſtipendiariè, *non enim illud patimur omninò fieri, ut dicatur quià licentia erit ordinare quidem, non tamèn emolumenta præbere*, inquit Imperator Juſtinianus Epiphanio Patriarchæ Conſtantinopolitano (*c*). (b) *Concil. Cabilon. cap. 41.* (c) *Juſtin. in Authent. collat. 1. in fin. col. 23.*

16. Ergò Clericum præfatis teſtificationibus conſtipatum, etſi extraneum, debere in alia Eccleſia recipi mandat Concilium, & ibi conſequentèr ſtipendia Clericalia adipiſci, quod idem eſt, ac beneficiis Eccleſiaſticis adornari. Ad Papam igitùr, ad Epiſcopos, omneſque alios, tum Ordinarios, tùm Delegatos beneficiorum collatores, vel ad ea nominatores, ſpectabit in actibus practicis, & hìc, & nunc, cum diſpoſuerint beneficia extraneis concedere, propriam poteſtatem dimetiri, & ſuſcipientium capacitatem perſpicere, quanta, & qualis ſit; taliſque an exiſtat, ob quam Clerici mereantur beneficiis inſigniri: quâ cognitâ capacitate, ſpectabit ad eoſdem attentius indagare, ſciſcitari, atque recognoſcere, an extranei illi juſtam cauſam habuerint ab Eccleſiis ſuæ originis diſcedendi, habeantque proprii Epiſcopi, & teſtium fidem, morum ſuorum probitatem comprobantium: iiſque concurrentibus, nedum poterunt, ſed etiam debebunt, juxtà hujus Concilli placitum, in aliena Eccleſia beneficiis eccleſiaſticis, quorum digni ſint, inſigniri.

17. Concilium, ſeù Congreſſus Vvormacienſis, habitus eſt tempore Ludovici I. Imperatoris, cognomento Pii, cum interventu plurimorum Epiſcoporum, & Metropolitanorum, in quo fuit Monaſterio S. Remigii Senonenſis collatum privilegium, Epiſcoporum ſubſcriptione firmatum, ac Imperatoris diplomate roboratum (*d*), præſcribens, ut electio Abbatis, quæ pridèm undelibet, pro arbitrio electorum fiebat, inpoſterùm ageretur à monachis ejuſdem cœnobii, & ex gremio ipſius monaſterii, verbis ſub hoc tenore conceptis: *Epiſcopus, qui prò tempore, auctore Deo, præfuerit, Abbatem de eodem monaſterio, eum videlicèt, quem omnis congregatio ſibi ordinandum popoſcerit, & ſinceritas morum, & bonorum actuum probitas commendaverit, ſi intèr eos talis inveniri quiverit, ordinandum procuret; quod ſi talis inter eos minimè inveniri poterit, de eadem Parochia, vel Diœceſi Senonica, conſentientibus ſanctis Coepiſcopis ejuſdem Diœceſis, & circumpoſitis venerabilibus Abbatibus, ei præficiendum, atque ordinandum provideat* (*e*). Ex quibus oſtenditur, quod ſi tempore illo, quo adhuc per totam Eccleſiam vigebat jus electionum, & tàm Epiſcopalia, quàm Abbatialia beneficia debebant per canonicam electionem conferri, opus fuit privilegio ſpeciali, ab Epiſcopis, & Metropolitanis plurium Provinciarum edito, & Cæſaris diplomate roborato, ut (d) *Annales Fuldeſ. apud Pithœum.* (e) *Labbè to. 7. Conc. fol. 683.*

non

eſt anno 866.) cùm nihilominus hoc cœnobium inceperat in commendam clericis ſæcularibus, laicisve concedi. Ne id verò inpoſterum fieret, ſed Abbas ex proprio gremio numeroſi illius monaſterii ſeligeretur, præſens privilegium obtentum eſt (*a*). Et quià neque hoc modo tutos ſe eſſe cenſuerunt monachi ejuſdem cœnobii, niſi Regio Caroli Craſſi Imperatoris conſenſui, Synodalique Diplomati, Apoſtolicum quoque accederet privilegium; id impetrarunt à Marino Papâ I. ut innuimus, qui in ſuo indulto hæc Pontificali auctoritate diſponit: *Igitur juxtà petitionem veſtram, hujuſmodi privilegium, præſentis auctoritatis noſtræ decreto, eidem venerabili monaſterio veſtris, futuriſque temporibus indulgemus, concedimus, atque confirmamus &c. Damus etiàm licentiam proptèr perſecutionem Infidelium, Chriſtianitatem devaſtantium, munitionem ibi fieri &c.* (*b*).

(a) *Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcipl p. 1. l. 3. c. 32. n. 5.*

(b) *Privil. Pap. Marin. ap. Sirmond loc. cit*

22. *Conſtituimus aliâ auctoritate B. Petri, ut nullus Regum, nemo Antiſtitum, vel Abbatum; ſeù quilibet ſuâ præditus dignitate, de iis quæ in prælibatis præceptis continentur, vel in futuro ab eis, vel à quibuslibet de proprio fuerint his ſpecialibus uſibus jure collata, ſub cujuslibet cauſæ occaſione, ſivè ſpecie, quicquam minuere, vel auferre, vel aliis quaſi piis cauſis, prò ſuæ avaritiæ excuſatione præſumat concedere, ſed cuncta, quæ uſibus monachorum, vel Eccleſiæ oblata ſunt, vel offerri contigerit, perenni tempore, abſque ullâ inquietudine ipſis, quibus conceſſa ſunt, profutura permaneant &c. Placuit huic paginæ inſeri, ut obeunte Abbate prædicti cœnobii, nullus ibi quacumque ſubreptionis ambitione Abbatem ſtatuere præſumat, niſi quem ejuſdem loci monachi, ſecundum authenticam, & regularem inſtitutionem, ex ſe ipſis elegerint ordinandum* (*c*). Quid ex hiſce inferatur hic ſucceſſivè ſequentibus numeris eniteſcet.

(c) *Ibidem.*

23. Concilium aliud, ſive congreſſus in urbe *Cabillonenſi* habitus eſt, anno Chriſti 876. tempore Joannis Papæ VIII. & Caroli II. Imperatoris cognomento Calvi, in quo favore monaſterii, & monachorum Tornutienſium decretum eſt: *Abbates verò ex ſe ipſis ſicut à piiſſimo Rège Carolo, uſque nunc licentiam habuerunt, ità & in anteà, ut perpetualitèr eligant, inviolabilitèr decernimus* (*d*): eamque ſanctionem Joannes Papa prædictus in Synodo Trecenſi laudavit: conſimile privilegium, favore monaſterii Floriacenſis, Diœceſis Aurelianenſis, in *ſynodo Tricaſſinâ* emanavit, ut *à propriis Abbatibus, à monachis ex eodem cœnobio regularitèr electis gubernetur* (*e*), quod idem Joannes Papa ſuo Diplomate roboravit, his verbis: *Quamvis privilegia mortuorum meruerint Epiſcoporum, ad reprimendam quorumlibet illicitam cupiditatem, ut ſupèr Abbate regulari, ex eis eligendo, etiam noſtræ auctoritatis privilegia conſequantur:* (*f*). Alia hujuſmodi indultorum ſegmina alibi per nos referentur, quę utpotè ejuſdem qualitatis nunc omittimus: notamuſque hic recurrere argumentum, paulò ſuperius conſertum, quod ſcilicèt, ſi opus fuit monaſterio Tornutienſi, Floriacenſi, aliiſque conſimilibus, privilegia Apoſtolica, Regalia, vel Epiſcopalia impetrare, ut eligibilitas in Abbates illorum, ad ſolos cœnobitas de ipſorum gremio reſtringeretur; ſequitur, quod nèc de jure Divino, neque naturali, neque poſitivo erat, nèc eſt, ut ex ſolo illorum gremio eligi debeant Abbates, beneficium Abbatiale inibi poſſidentes.

(d) *Concil. Cabilon. ann. 876.*

(e) *Concil. Tricaſſin. ann. 878. ap. Sirmond. to. 3. conc. Gall. f. 483.*

(f) *Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 33. n. 5.*

24. Sanè privilegia, ideò privilegia dicuntur, quià privatæ ſunt leges, ab ordinariæ, & generalis legis tramite recedentes (*g*), de quibus Cicero: *Majores noſtri in privatos homines leges ferri noluerunt, id enim eſt privilegium* (*h*); & meliùs S. Iſidorus, *Privilegia ſunt leges privatorum, quaſi privatæ leges: nàm privilegium indè dictum eſt, quod in privato feratur* (*i*): hocque ſivè collegium ſit, ſivè aliqua ſpecialis perſona (*l*), cum ſpecialitèr eis confertur, generali legi derogatur (*m*). Inutile ergò, & ſtultum fuiſſet monaſteriis S. Remigii, Tornutienſi, Floriacenſi, & aliis conferre, velut ex privilegio illam poteſtatem, quæ ipſis de jure Divino, naturali, & humano, ſinè alio privilegio competebat (*n*). Cùm autèm nèc inutile, neque inofficioſum dicendum ſit fuiſſe privilegium, â Papa, ab Imperatore, & ab Epiſcopis in Concilio conceſſum, favore dictorum cœnobiorum; concludere oportet, electio-

(g) *Cap. in his 30. de privil. Barboſ. in cap. ſane 9. nu. 10 eod. tit.* Bonac. *to. 2. diſp. 1. q. 3. pun. 1. n. 1.*

(h) *Cicer. 3. de legib.*

(i) *Iſidor. Etymol. l. 5. cap. 18.*

(l) *Gloſ. in c. privilegia diſt. 3. ex c. petiſti 17. qu. 7.*

(m) *c. ult. circ. fin. 25. quæſt. 1.*

(n) *Leg. 1. C. de Theſauris l. 10. dicto cap. ult. n. 5. qu. 1. Barboſ. in c. 30. n. 2. de privil.*

electiones Abbatum de jure communi potuiſſe fieri ex viris undelibet acceptis, ſivè indigenis, ſivè extraneis: ſivè dè gremio, ſivè extrà gremium Eccleſiæ. Attamèn quià optabatur ut electio Abbatum, qui dictis monaſteriis preeſſent, fieret ex eorum gremio, licèt aliàs de jure etiam monachi extranei poſſent eligi (*a*), opus fuit ſpeciali diplomate, derogatorio juris communis, quod reſpectu dictorum monaſteriorum, eligibilitatem Abbatis ad ſolos monachos de gremio coarctaret: ſalvâ in reliquis Eccleſiis, & cœnobiis, (tali privilegio non munitis) libertate, Præſulem, ſivè ex proprio, ſivè ex alieno corpore deſumendi. Quod ſi verum fuit dè tempore, in quo Eccleſiis per viam electionis præficiebantur Antiſtites; quid dicendum nunc dè Eccleſiis, quibus jàm (formâ electionis caſſatâ) Prælatus, vel rector datur liberè, vel à Papa, vel ab Epiſcopis, aùt ab aliis ordinariis, vel delegatis beneficiorum collatoribus, ſivè ad ea nominatoribus? Nunquid his minorem libertatem competere credendum eſt nunc, cum jàm forma canonicæ electionis interiit, quàm competeret Clero, & populo, ſivè aliis electoribus, quando electionis viguit obſervantia? Subrogatum ſapit naturam ejus, in cujus locum ſubrogatur (*b*), jureque illius uti debet, qui in jus ſuccedit alterius (*c*).

25. Concilium *Bellovocenſe*, Bellovaci in Galliâ celebratum eſt, anno Chriſti 845. tempore Sergii Papæ II., & Lotharii I. Imperatoris, in quo Carolus Calvus, adhuc Neuſtriȩ, ſivè Normandiæ Rex, ei à Ludovico Pio aſſignatæ (*d*), Epiſcopis ibi convocatis *intèr alia negotia Eccleſiæ, & Regni dè Eccleſiæ Remenſis deſolatione agere cœpit, quam Fulcus presbytèr dià uſurpaverat, & poſt eum Nothonus ſucceſſor; quarè Epiſcopi, & Clerus, & populus Hincmarum monachum S. Dionyſii in Franciâ, ob præclara ſcientiæ, & virtutum merita eligunt, & eidem Eccleſiȩ præficiunt, cujus electionem Carolus gratiſſimam habuit* (*e*). Vacabat Archiepiſcopatus Remenſis, quià decenniò ante Ebbo Archiepiſcopus illo ſpontè ſe abdicaverat, in Conventu Epiſcoporum, apud Theodonis Villam habito (*f*), qui *Trans Rhenum natus, ac Ludovici Pii condiſcipulus, ut Flodoardus ſcripſit, ortâ ſimultate intèr Ludovicum, & Lotharium filium, hujus partibus favit, ac penè exautborandi Ceſaris ſignifer fuit, accepto in perfidiæ præmium D. Vedaſti monaſterio* Diœceſis Attrebatenſis (*g*), qui & poſteà etiam Abbatiâ S. Columbani in Italia muneratus eſt (*h*). Itaque Imperator Ebbonem in Concilio Metenſi accuſavit, quod ab eo fuiſſet falſis criminibus impetitus, & Regno dejectus, armiſque ablatis, nèc confeſſus, nèc convictus, fuiſſet ab Eccleſiæ aditu eliminatus (*i*). Cȩſare tandèm ad ſuam dignitatem reſtituto, Ebbo Archiepiſcopatum dimiſſit, ut innuimus, & cuſtodiȩ mancipatus eſt (*l*), interimque ſedem illam Fulco, & eo defuncto, Nothonus malis artibus occuparunt (*m*).

26. Concilium, inquam, Bellovacenſe, cum clero, & populo Remenſi ad infulas illius urbis Hincmarum monachum provexère, qui citrà dubium ab Eccleſia Remenſi erat extraneus; nàm ſi eandem habuit patriam, ac Hincmarus Laudunenſis ejus nepos, prout eum habuiſſe credendum eſt, cum ipſe illi improperet, quod ex Bononiȩ territorio nativus eſſet (*n*), oportet, quod & Hincmarus quoque Remenſis natalem ſolum habuerit in territorio Bononiȩ, quȩ urbs eſt Galliȩ Belgicȩ, in Picardiȩ ora conſtituta (*o*). Vel patriâ ex monachatu deductâ, teſte Celotio, *Hincmarus Senonenſis erat provinciæ, non Belgicæ ſecundæ, cujus metropolitanus Remenſis eſt* (*p*), quippè monachalem vitam agebat in monaſterio S. Dionyſii propè Pariſios, intrà limites tunc provinciȩ Senonenſis, erecto (*q*). Ebbo quoque, qui in Epiſcopatu ei prȩceſſerat, à Remenſi Eccleſiâ erat extraneus, uti trans Rhenum ortus, ſicut & ab Eccleſiis etiam S. Vedaſti Attrebatenſis, & S. Columbani Bobienſis, quorum Abbatias ſuſcepit, atque ſinè dubio, tàm à primâ, quàm à ſecundis erat extraneus. In prima autem nedùm licitè fuerat ordinatus Antiſtes, ſed & poſt eam ſicut ſuprà depoſitam, illam recuperare ſategit, Lothario Imperatore ſuffragante, qui à Sergio Papâ diploma obtinuit, ut cauſa Ebbonis refricaretur, prò repetitione ſedis Remenſis adversùs Hincmarum, de qua in Concilio Pariſienſi

actum

(a) *Cap. Monaſterii cap. conſtitutis 47. de elect.*

(b) *Barboſ. in c. Eccleſ. 3. n. 4. ut lit. pend. l. 1. cum aliis DD. ab eo alleg.*

(c) *Cap. is qui in iuſ. de reg. jur. in 6. l. ſi ap. vetus ff de contraben. empt. Ruc dec. part 5. collect 1684. Barboſ. Axiom. 133. n. 9.*

(d) *Vit. Ludovici ap. Pithæum f. 291. Rau. Emi. & Aimoin. in Ludovic Pio.*

(e) *Bail. ſum. concil. in conc. Bellov. an. 845 tom. 2*

(f) *Bail. to. 2. in conventi ad Theodon. Vill. fol. 317.*

(g) *Bail. to. 2. in concil Metenſ. fol. 318.*

(h) *Flodaard. hiſt. Remenſ l. 2. c. 20. in fin.*

(i) *Thegan. de geſt. Ludovici n. 44. ap. Pithæum f. 124 et Chro. Camerac l. 1. c. 41.*

(l) *Thegan. ubi ſupr. num 49.*

(m) *Flodoard. hiſtor. Remenſ. l. 3. c. 1: Sirm. to. 3. Bin. to. 6. in Conc. Bellovac.*

(n) *Hincm. Remenſ. opuſc. 55. capitum c 1. in fin.*

(o) *Philip. Ferrar. Lexic. Geographic. V. Bononia.*

(p) *Celot. hiſt. Goteſcalc. l. 4 c 22 v. d. hic infr. c. 23. n. 22.*

(q) *Chriſtian. Lup. ed conc. Rom. an. 1059.*

actum eſt (*a*). *Lotharius*, ut habetur ex Flodoardo, *contrà Carolum fratrem ſuum odia, & diſſidia prò Regno perſequens, Hincmarum Caroli fideliſſimum, poſt ordinationem ipſius, à Papa Sergio diplomata obtinuit, ut cauſa, & lis depoſitionis Ebbonis iterùm renovaretur: Quibus Papa ad Carolum ſcribebat, ut Guntbaldum Epiſcopum Rotomagenſem cùm Hincmaro, & aliis Epiſcopis ſui Regni, quos ipſe Guntbaldus eligeret, ad ſynodum Trevirenſem, ad Legatos ſuos mitteret, & ibi rationes, & ſcripta depoſitionis Ebbonis diſcuterentur* (*b*).

(a) *Conc. Pariſ. anno 847. Bail. to. 2. Concil. fol. 320.*

(b) *Ex Flodoard. hiſt. Remenſ. lib. 3. c. 2. Bail: Sum. Conc. t. 2. loc. cit.*

27. Igitùr & Ebbo, & Hincmarus, ille trans Rhenum, iſte in provinciâ Senonenſi, vel Bononiæ, progeniti, Epiſcopatum Remenſem accipientes, à quo erant extranei; & Lotharius Imperator Ebboni, & Carolus Calvus Rex Hincmaro ſuffragantes, prò eodem Epiſcopatu retinendo; & Ludovicus Pius Ebbonem ipſum, ab initio ad illas infulas promovendo (*c*), & Lotharius agens, ut ad eundem Ebbonem Abbatię S. Vedaſti, & S. Columbani pervenirent, à quibus itèm erat extraneus; Et Epiſcopi ditionis Caroli Calvi, atque clerus, & populus amplæ urbis Remenſis, Hincmarum, loco Ebbonis, eligentes in Antiſtitem; & Sergius tandèm Papa, diploma concedens prò reviſione abdicationis Ebbonis; omnes inquàm hi eam ſententiam ſuis operibus comprobarunt, quàm nos hiſce ſcriptis tuemur, ac nobiſcum unâ voce conclamant, liberum eſſe omnibus, tùm ordinariis, tùm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia, non modo clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

(c) *Thegan. in Vit. Ludov. Pii n. 44. apud Pithæum f. 125.*

28. Concilium *Valentinum III.* Valentiæ in Delphinatu celebratum eſt anno Chriſti 855. tempore Leonis Papæ IV. & Ludovici II. Imperatoris, convenientibus in eo 13., vel ſecundum alios 14. Epiſcopis, intèr quos Archiepiſcopi Lugdunenſis, Viennenſis, & Arelatenſis (*d*), in quo poſt deliberationes adversùs errores Goteſcalchi monachi captas, intèr alia, diſciplinam eccleſiaſticam concernentia, decretum eſt, petendam à Principe liberam electionem Epiſcoporum, quià inquiebant Patres, *Indiſcuſſi, & inexaminati, ſcientiæque literarum penè ignari, minuſque Apoſtolicæ præceptioni adpropinquantes, peccatis noſtris agentibus, per civitates Epiſcopi ordinantur, quâ occaſione maximè vigor eccleſiaſticus deperiit* (*e*). Subindèque determinarunt, ut cum alicui Eccleſiæ præficiendus eſſet Epiſcopus, *in Clero, vel in Diœceſi certè ipsâ, vel, ſi opus ſit, in viciniâ ipſius probata, & officio digna perſona quæratur, vel eligatur, quæ inventa conſenſu totiùs cleri, & populi, ad honorem Dei, civitati ipſi præficiatur, & ſi à ſervitio pii Principis noſtri aliquis clericorum venerit, ut alicui civitati præponatur Epiſcopus, timore caſto ſolicitè examinetur &c.* (*f*), Quem canonem ità reddit Hincmarus: *aut in Clero, aut in populo, aut in Diœceſi certè ipsâ, vel ſi opus ſit, in viciniâ ipſius* (*g*). Ex quibus verbis apparet, dari per Concilium optionem per adverbia illa, *vel*, & *aut*, quæ ſunt disiunctiva (*h*), quod ſi non mitteretur clericus extraneus è Palatio, prò arbitrio electorum, deputandus ad Epiſcopatum deligeretur, ſivè ex Clero, ſivè ex populo, ſivè ex Diœceſi, ſivè extrà Diœceſim, dummodò ex viciniâ, ut ſubditis eſſet cognitus, & gratus: ſicque à merâ eorum voluntate penderet extraneum indigenæ, & proſelytum viro locali præferre: vel ad ſummum non abſolutè, ſed ſolùm cæteris paribus, deberet civis advenæ anteferri.

(d) *Card: Baron. ann. 855. n. 1. & 2.*

(e) *Concil. Valent. c. 7.*

(f) *Concil. Valent. loc. cit.*

(g) *Hincm. Remenſ. de præd: ſ c. 35.*

(h) *Barboſ. tract. var. diction. 46. nu. 1. & dictíon. 415. n. 3.*

29. Concilium *Tullenſe*, apud Saponarias, ſuburbio Tullenſis urbis, in Galliâ celebratum eſt anno Chriſti 859. tempore Nicolai Papæ I. & Ludovici II. Imperatoris, cui interfuerunt Epiſcopi duodecim provinciarum, ob quod ab ipſis generale Concilium fuit communitèr appellatum (*i*). Cauſa eorum conſeſſus fuit *Venilonis* Archiepiſcopi Senonenſis proditio adversùs Carolum Calvum facta, ex quâ tàm enormem infamiam contraxit, ut ab eo proditores *Venilones* appellarentur. Dati autèm ei ſunt judices, coram quibus ſuorum redderet rationem geſtorum (*l*), & ſucceſſivè confirmatum, inter alia, eſt decretum, quadriennio antè in Concilio Valentino promulgatum ſuper electione Epiſcoporum, proùt numero præcedenti retulimus (*m*). Vi cujus roboratur ratio, per nos ibi conſerta, quod

(i) *Card. Baron. ann. 859. n. 17.*

(l) *Bail. to. 2. in Conc. Tullenſ. f. 325.*

(m) *Vid. Bail. loc. cit. Sirmond. to. 3. in not. ad Conc. ad Saponar. fol. 682. Bin. to. 6. in not. ad Conc. Tullen. f. 648.*

niſi mitteretur clericus aliquis de palatio Principis Epiſcopatum habiturus, liberum eſſet electoribus Epiſcopos, vel extrà, vel in Diœceſi ſumere, nec aliud onus ipſis electoribus ineſſet, niſi ad ſummum extraneis indigenas, cæteris paribus, præferendi: quod & nos fatemur, & pluriès faſſi ſumus, & nunc iterum confitemur: ſed nihil indè præjudicatur libertati Eccleſiæ in conferendo beneficia, tùm clericis extraneis, tùm indigenis, cum ad collatores, & nominatores ſpectet, non ad alios, judicare, an in actu exercito, & in caſibus practicis, inter indigenas, & extraneos cætera ſint paria, vel non.

30. Neque certè alius potuit eſſe ſenſus utriuſque Concilii, Valentini, & Tullenſis, ſi memorati canonis verba ſeriò perpendantur; nàm (præterquàmquod aperit ingreſſum ad beneficia Epiſcopalia clericis extraneis, e palatio Regio tranſmiſſis) cum diſponat, quod eligi poſſit Epiſcopus, nedùm de Clero, ſed etiàm de populo, ſi ejus verba fuerunt præceptiva, non arbitraria; Concilium improvidè, & injuſtè ſanxit, præferendum eſſe laicum urbanum presbytero Diœceſano, definivit namque eligendum eſſe primùm de Clero urbano, & deindè de populo urbano, hicque deficiente viro idoneo, quærendum eſſe ait in Clero Diœceſano; & hìc itidèm eo non invento, expiſcandum eſſe extrà Diœceſim. Quæratur, inquit canon apud Hincmarum, *aut in Clero, aut in populo, aut in Diœceſi certè ipſâ, vel ſi opus eſt in viciniâ* (a). Nèc divinando ſupponatur, verba illa *in populo*, ab initio fortè in canone non expreſſa, è tranſcriptorum calamo, vel è Typographorum prælo excidiſſè, proùt gratiosè putat, ſivè putari poſſe inſinuat quidam de Contradictoribus (non, ut remur, in ſuo verò ſenſu, ſed ut ad opportunitatem ſuæ cauſæ textum accommodet,) nàm hujuſmodi figmenti nulla apparet veroſimilitudo, nullum enitet fundamentum. Et quemadmodùm non eſt credibile, Hincmarum, Virum doctiſſimum æquè, ac ardentem, & perſpicacem verborum ſcrutatorem, ſimulque utriuſque Concilii ſynchronum, dictionem prò dictione appoſuiſſe; ſic credibile non eſt, cunctis ſuorum voluminum exemplaribus verba, à textu Concilii diſſona, inſiluiſſe; ſicque gratis alteratio iſta confingitur.

(a) Hincm. Remenſ. loc. cit.

31. Itidèm cum canon dicat, eligendum eſſe Epiſcopum, vel ex Clero, vel ex populo; ſi hæc verba fuerunt præceptiva, & non arbitraria, ad quid poſteà ſuperaddere, *vel ſi opus eſt, in vicinia?* Nunquàm poterat ſuccedere iſte caſus, quod neque in toto Clero Urbano, neque in Diœceſano, neque in populo civitatis, neque Diœceſis, eſſet aliquis clericus, vel laicus, capax Epiſcopalis officii, adeoùt oporteret ad vicinas Diœceſes, & ad clericos extradiœceſanos recurrere: niſi fingamus caſum prò aliquâ miſerâ civitate Epiſcopali, quæ nedùm in ſe ipſa eſſet exigua, ſed etiàm Diœceſi careret, vel eam haberet anguſtiſſimam, qnod non eſt probabile fuiſſe à Concilii Patribus cogitatum: qui utpotè Galli, & in Galliâ Synodum celebrantes, ubi Epiſcopales civitates ſunt amplæ, & ampliſſimis Diœceſibus circumcinctæ, non eſt cur credamus decretum ſuum ad caſum illum aereum adaptaſſe. Igitùr utrumque Concilium Valentinum, & Tullenſe, per adverbia illa *vel*, & *aut*, adjectis aliis vocibus, vel ſi opus eſt, *in vicinia*, nihil aliud intenderunt, niſi ut ineſſet electoribus libertas Epiſcopos, ſivè ex Clero, ſivè ex populo deligendi, ſivè ex indigenis, ſivè ex advenis, ubicumque illis vir magis idoneus obviaret. Vel ad ſummum utrumque Concilium, non abſolutè locutum eſt, ut innuimus, ſed comparativè, ſcilicet, ut cæteris paribus, clericus laico, & indigena extraneo præferretur; quod nos non impugnamus, ſed ultrò concedimus: firmâ remanente veritate, quod ceſſante comparatione, vi Conciliorum, Valentini, & Tullenſis, non modò clerici indigenæ, verùm etiàm extranei poſſunt à collatoribus beneficiorum, ſivè ad ea nominatoribus, beneficiis eccleſiaſticis inſigniri.

32. In eodem Concilio Tullenſi apud Saponarias actum eſt de *Anſcario* ſubdiacono, qui Eccleſiam Lingonienſem, vivente adhùc Iſaco ejuſdem urbis Epiſcopo, invaſerat, & jàm pridèm pari modo Januacenſem occupaverat (b), adactuſ-

(b) Conc. Tullenſ. ad Saponarias an. 859. c. 5

ctuſque eſt, ut coercitioni canonicæ ſubjaceret, mitiùs tamèn cum illo proceſſum eſt, uti ſui facinoris pœnitente, & ſolemni pollicitatione jurante, ſe non ampliùs conſimilia facturum. Ponderamus autèm, quod Anſcario nulla oppoſita eſt extraneitas, ſed ſola invaſio alienæ ſedis, Antiſtite vivente repletæ, quod omnia jura execrabantur, & præcedentes Synodi Arvernenſis (*a*), & Aurelianenſis V. (*b*), in ipſâ Galliâ celebratæ, interdixerant; & tamèn reticenda non erat extraneitas Anſcarii à Lingonienſi, vel Januacenſi Eccleſiâ; ſi debuiſſet à Patribus intèr illicitę illius provectionis vitia computari. Quinimò ipſe Anſcarius coram Synodo proùt ſuprà jurans, expreſsè ſpopondit: *Deinceps verò nèc in eundem Antiſtitem, nèc in alium quemlibet, nèc in illâ, nèc in aliâ Eccleſiâ hujuſmodi præſumptionem facere tentabo* (*c*). Ut quid autèm Concilium in Anſcarii jurejurando exegit, nè præter in propriam, in aliam quoque foret Eccleſiam talia inpoſterum tentaturus? Si de jure divino, naturali, & humano eſt, uti Contradictores exaggerant, excluſio extraneorum ubilibet ab eccleſiaſticis beneficiis; ſufficiebat adigere Anſcarium ad jurandum, nè talia faceret in propriâ Eccleſiâ, in quâ erat ſubdiaconus: nàm ab aliis, tamquàm extraneus, fuiſſet etiàm ſinè tali Sacramento rejectus. Argumentum ergò hinc deſumitur, quod Epiſcopi duodecim Provinciarum, Tulli ad Saponarias Conciliaritèr congregati, ſenſerunt, poſſe nedùm clericum indigenam, verùm etiàm extraneum, beneficia ſacra nanciſci, & ideò objurgandum quidem eſſe Anſcharium ob occupatam ſedem, Paſtore repletam, & jurejurando vinciendum, nè ampliùs talia faceret, neque in ſuâ nativâ Eccleſiâ, neque in aliis, ad quas poſſet inpoſterum aſpirare; Non verò redarguendum eſſe ſuper extraneitate, tamquàm ſuper negotio, de quo in culpam non poterat, ratione poſtulante, vocari.

(a) *Conc.I. Arvern. an.541. ap. Burchard. l.1.c.186.*
(b) *Concil. Aurel.5. cap.12.*
(c) *Conc.Tullenſ.c.5.*

33. In ipſomet Concilio Tullenſi mota eſt quæſtio de *Attone* monacho S. Germani Altiſiodorenſis, qui Epiſcopatum Virdunenſem acceperat (*d*), atque de *Tortoldo* Diacono Senonenſi, qui Epiſcopatum Bojacenſem invaſerat (*e*), & Attoni objectus eſt diſceſſus à proprio monaſterio, ſinè ſui ſuperioris auctoritate; Tortoldo verò improperata eſt invaſio ſedis Bojacenſis per pollicitationes, & minas, neutro proptèr extraneitatem objurgato: quod non fuiſſet omiſſum, ſi Patres magni illius Concilii ad culpę titulum, eſſe extraneum, pertraxiſſent. Præſertìm cum Tortoldus eſſet extraneus, tamquàm clericus Regiæ Capellæ Caroli Calvi Regis, qui vocat eum clericum ſuum (*f*). Et Atto quoque à Virdunenſi Epiſcopali beneficio eſſet extraneus, uti jàm profeſſus monachatum in cœnobio S. Germani Altiſiodorenſis (*g*). Porrò nunquàm licuit clerico, Eccleſiæ affixo, ſine licentiâ ſui Antiſtitis; neque monacho, religionem intrà cœnobium profeſſo, ſinè licentiâ ſui ſuperioris, ad aliam Eccleſiam tranſmigrare, obſiſtentibus canonibus Concilii Antiocheni (*h*), Arelatenſis I. & II. (*i*), Epaonenſis (*l*), Turonenſis (*m*), Cabilonenſis II. (*n*), & aliis. Neque unquàm licitum fuit præhenſationibus, minis, & turbarum violentiis Eccleſias adipiſci, & ideò Concilium Tullenſe, ob utramque hujuſmodi prævaricationem, & Tortoldum, & Attonem in culpam vocavit; neutri verò extraneitatis vitium objectavit, quià ab omni ſpecie criminis àlienum eſſe cognovit, quod vir extraneus legitimis, & canonicis modis, ad Eccleſias alibi conſiſtentes, aſcenderet.

(d) *Concil.Tullen.c.7*
(e) *Conc.Tullenſ.c.4.*
(f) *Libel Carol Calv. in Conc.Tullenſ nu 12. Sirmond.to.3. concil. Gall f 144.*
(g) *Conc.Tullenſ.c.7.*
(h) *Concil. Antioch. cap 3.*
(i) *Conc. Arel.1.ann. 314.c.22.& Arel.2. an 330.c.13.*
(l) *Conc.Epaon.c.5.*
(m) *Conc.Turon.ann. 482.c.11.*
(n) *Concil. Cabilon. an.813.c.41.*

CAPUT XXII.

In quo ex Epiſtolis, & Decretis, aliiſque geſtis, & dictis Summorum Pontificum, ac præſertim Paſchalis *I.* Nicolai *I.* Joannis *VIII.* Marini *I.* Stephani *VI.* Hadriani *II.* Formoſi, &c. *oſtenditur libertas, quâ* Sæculo Chriſti Nono *potiebatur, & nunc quoquè potiri debet Eccleſia, conferendi Sacras Prębendas, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Qui Summum Pontificatum valent aſſequi, non ſunt repellendi à minoribus beneficiis. Exemplis quando non ſit judicandum, ſed juribus?*
2 *An* Marinus PP. I. *anteà fuerit Epiſcopus, ambiguum eſt; videtur non fuiſſe. Tamen tamquam Galeſinus Romæ extraneus fuit.*
3 *Rex Bulgarorum, Baſilius Imperator, & Nicolaus Papa I. in negotio Marini Papæ favent extraneorum provectioni ad beneficia.*
4 *Stephanus VI. Papa negat Imperatori, quod Marinus fuerit alibi Epiſcopus, & probat Epiſcopum poſſe de unà ad aliam Sedem transferri.*
5 *S. Petrus de Antiochenâ Sede ſe tranſtulit ad Romanam. Marinum quoque juſtâ de cauſâ translatum fuiſſe dubium non eſt.*
6 Formoſus, *à Bulgaris in Archiepiſcopum poſtulatus, à Joanne PP. VIII. depoſitione percuſſus, ſub Marino Papa redintegratus, tandem factus eſt Papa.*
7 *Ignominiæ multæ factæ ſunt cadaveri Formoſi, teſte Luitprando: à quo Papa incertum eſt: alii eas reputant commenticias.*
8 *Formoſus liberè declamabat contrà Joannem PP. VIII. qui cum Photio, non ut vir, ſed ut fæmina ſe geſſit, undè originem duxit nota fabula Papiſſæ.*
9 *Senſus Cardinalis Baronii de Papiſſâ, ob facilitatem Joannis PP. VIII. Onuphrius Panvinus fabulam hanc refert ad Joannem XII.*
10 *Opprobria Cadaveri Formoſi illata, non indè prodierunt, quod eſſet extraneus, ſed quod juraſſet non redire poſt depoſitionem ad Clericalem ſtatum.*
11 *Ordinatio Clericorum facta ab Epiſcopo depoſito valida eſt, tales erant ordinationes Formoſi, tales tamen ordinationes tunc cenſebantur invalidæ.*
12 *Auxilius Presbyter defenſor Formoſi Papæ probat, poſſe Præſulem de unà ad aliam Sedem tranſire, & quando? Hiſque conſonant canones Eccleſiæ.*
13 *Acta contra Formoſum, prius Theodorus Papa II. deindè Joanne PP. IX. condemnavit, in Concilio Romano, & Ravennate.*
14 *Ex tota ſerie rerum Formoſi, probata remanet libertas Eccleſiæ præficiendi beneficiis Eccleſiaſticis etiam Clericos extraneos.*
15 Romanus *Papa, patriâ Galeſinus, nepos Marini PP. I. ex verbis, & factis oſtendit, patere aditum Clericis extraneis ad beneficia.*
16 Paſchalis *Papa I. Monaſterium S. Praxedis de Urbe cœnobitis Græcis conceſſit. Idipſum facere potuerunt alibi beneficiorum Diſtributores.*

17 *Pa-*

17 *Paſchali Papæ multa crimina objecta fuerunt, nihil verò de collatione beneficiorum viris extraneis.*

18 *S. Nicolaus PP. I. decrevit licere Summo Pontifici de quibuslibet Diœceſibus Clericos accipere, quod & Gregorius VII. ſanxit.*

19 *Sicut poteſt hoc facere Papa invito Epiſcopo Clerici transferendi, ſic id facere poſſunt etiam Epiſcopi, ſi eorum, quorum intereſt, accedat aſſenſus.*

20 *Idem Papa privilegium electionis canonicæ concedit Traſulpho Abbati, ac Monaſterio Corbejenſi, ad petitionem Caroli Calvi Regis.*

21 *Aliud privilegium fuit à Concilio Pariſienſi eidem cœnobio conceſſum, quod non arctabat electionem Abbatis ad Monachos de gremio, ſed opus fuit indulto Apoſtolico.*

22 *Monaſterio quoque* S. Carileſi *Nicolaus Papa indultum contulit, prò Abbate de illius gremio eligendo, & liberâ electione Canonicâ.*

23 *Reſtrictionem eligibilitatis ad ſolos Monachos de gremio, ſolus Papa poterat concedere, & juri Canonico derogare.*

24 *Monaſteriis privilegio munitis electionis de gremio, non poterat aliundè Abbas intrudi. Hinc Joannes PP. VIII. excommunicavit Epiſcopum Veronenſem.*

25 Joannes *Papa VIII, in epiſtola ad Vulgarium Monachum, talia profert, quæ admiſſioni extraneorum ſuffragantur.*

26 *In aliâ epiſtolâ favet* Clerico *Eccleſiæ Romanæ, habenti Abbatiam S. Auxentii in* Gallia, *qui ab una ex his erat extraneus.*

27 *Ipſe Joannes VIII. Compertum extraneum beneficio Epiſcopali apud Vercellenſes auxit, & Joſephum Aſtenſi Epiſcopatu inſignivit.*

28 Frotarium *Burdigalenſem Joannes PP. VIII. transferens ad Sedem Bituricenſem, ſcribit neceſſarium eſſe quandoque Canones temperare.*

29 *Quamvis canones interdicant Epiſcopo de unâ ad aliam Eccleſiam tranſire, tamen pro temporum opportunitate ſunt temperandi.*

30 *Jubet Joannes VIII. Romano Archiepiſcopo Ravennæ, ut* Luponem *Eccleſiæ Sarſinati præficiat, quæ pluribus potitur nobilibus prærogativis.*

31 Hadrianus *PP. II. tranſtulit* Actardum *Nannetenſem ad aliam Eccleſiam, & profeſſus eſt, ſe in hoc exempla ſequi S. Gregorii PP. I.*

32 *Turonenſem ad Sedem illum tranſtulit. Papa, & Rex, & Epiſcopi Concilii Tricaſini, ac Duziaceni, hac in rè faverunt extraneis.*

1. PRIMUM, ac præcipuum beneficium, quod in Eccleſia Dei reperiatur, eſt Summus Pontificatus (*a*), cujus natura eſt, ut cæteris beneficiis norma ſit, & exemplar; quemadmodum Romana Eccleſia eſt aliarum forma, ſpeculum, & prototypus, earundem imitationi propoſitus (*b*); quare ratio in adeptione Summi Pontificatus obſervata lex eſſe debet methodi, in cæterorum beneficiorum diſtributione obſervandæ, nè à capite diſcordent membra, nec devient filiales Eccleſiæ à Romanâ, quæ aliarum omnium eſt mater (*c*). Romanus autem Pontificatus, tametsì hoc nono Chriſti ſæculo Romanis prò majori parte obtigerit; ad tres tamen extraneos quoque pervenit, nempè ad *Marinum I.* Galeſinum, ad *Formoſum* Portuenſem, & ad *Romanum* Faliſcum (*d*). Hæc tria exempla ſufficere debent ad libertatem Eccleſiæ demonſtrandam, de qua tractamus; nam quamvis non ſit exemplis judicandum, ſed legibus (*e*), tamen quando exempla concordant juribus, ut in caſu noſtro; optimè ſecundum illa eſt judicandum; nec arcendi ſunt extranei ab inferioribus beneficiis, quando illis patet acceſſus ad uſque ſupremum, nempè ad Summum Pontificatum.

2. Et quantum ad *Marinum*, prætèr ea, quæ ſuprà cap. præcedenti num. 21. recenſuimus, aliqui cenſent, illum fuiſſe Epiſcopum (*f*), ſed res ambigua videtur ex epiſto-

(a) *Mart. de juriſd. p. 2. c. 39. n. 1. Sylva de benef. p. 1. q. 2. n 8. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n 47.*

(b) *c. enim vero diſt. 19. c. quis diſt. 11. c. 1. 2. diſt. 22. c. omnes diſt 22*

(c) *c. 1. & 2. diſt. 12. c. dudum 3. q. 6.*

(d) *Ciacon. & alii in Vit. Pontif.*

(e) *L. ſed licet ff. de off. Præſid. l. nemo. C. de ſent. & interloc. cap. 1. de poſtul. Præl.*

(f) *Bin. Vit. Marin. 1. to. 7. conc. Baron. an. 882. n. 12.*

epiſtolâ Stephani Papæ IV. ad Baſilium Imperatorem (*a*); Certum verò eſt, quod Michael Bulgarorum Rex Marinum ipſum, tunc Diaconum, ut crearetur Bulgariæ Archiepiſcopus à Nicolao I. Pontifice poſtulavit, qui votis Regis non annuens, loco Marini, quendam Silveſtrum Bulgaris tranſmiſit, ut eum ſibi eligerent in Archiepiſcopum (*b*). Itaque cum Marinus, tàm in literis præfati Nicolai, quàm in actis Concilii Conſtantinopolitani Generalis VIII. Diaconus appelletur (*c*); Et in epiſtolis Joannis Papæ VIII. dicatur ſedis Apoſtolicæ Arcarius (*d*), vel S. R. E. Archidiaconus, prout & in Annalibus Fuldenſibus nuncupatur (*e*); cumque Formoſus, qui mediatè ſucceſſit Marino, dicatur primus fuiſſe, qui ex Epiſcopo alienæ civitatis Romanum Pontificatum adeptus eſt, eo quod anteà Papæ, tametſi aliquando eſſent origine extranei, Clero tamen Romano erant per Diaconatum, vel per Presbyteratum inſerti (*f*); omninò dicendum videtur, quod Marinus, quando ad Papatum evectus eſt, Diaconatus officio in Romana Eccleſia perfungeretur. Quia tamen ipſe ortum duxit ab Oppido Galeſii, apud Faliſcos in Etruria (*g*), citrà difficultatem eſt, quod vel quando Diaconale, vel quando Pontificale beneficium Romæ aſſecutus eſt, ab illa Eccleſia erat extraneus.

3. *Michael* quoque Bulgarorum Rex, *Marinum* poſtulans in Archiepiſcopum, cum totâ ſua gente, ac *Nicolaus* Papa I. illis loco Marini *Silveſtrum* tranſmittens, certè oſtenderunt, licitè poſſe beneficia etiam Archiepiſcopalia conſequi Clericos, nedùm extradiœceſanos, ſed etiam extraprovinciales, & extranationales, Eturſcos tandem in Bulgariâ. Non ſine verò divino judicio fuit, quod Marinus ante Romanum Pontificatum, vel alium Epiſcopatum tenuerit, vel tenuiſſe creditus ſit, quippè poſt contractam in sè iram *Baſilii* Imperatoris, proptèr depoſitionem Photii, Cæſareâ tunc protectione gaudentis, Baſilius prætèr carcerem, & injurias ei illatas Conſtantinopoli, Romam etiam literas miſit adverſus Marinum ipſum, felle potiùs, quam atramento conſcriptas, quibus illum carpebat (*h*), & intèr cætera declamabat, *Marinum non eſſe Pontificem: eo quod alteriùs Eccleſiæ Epiſcopus jàm ordinatus fuiſſet* (*i*). Quod ſi veritati innitebatur, jàm hinc pro nobis optimum effluit argumentum: quippè Marinus ex Cardinali Diacono Romanæ Eccleſiæ, adeptus Epiſcopale beneficium alterius Eccleſiæ, nedùm in primâ, ſed etiam in ſecundâ erat extraneus, & tamèn in utrâque eccleſiaſticum promeruit beneficium.

4. Sed aurea ſunt verba, quibus *Stephanus Papa VI.*, Marini ſucceſſor, Baſilio Imperatori, ſupèr hoc negotio reſpondit: *quicumque dicunt Marinum fuiſſe anteà Epiſcopum, & proindè non potuiſſe ad aliam ſedem transferri, oſtendant illi id apertè. Scitò dilectè, & omni honore dignè Imperator, quod licèt illi impedimento fuiſſet, quod obiicitur de canone, cum tamèn id nunquam fuerit, multitudo tamèn Sanctorum Patrum, & illorum auctoritas, & judicium potuit illum conſtituere in primo gradu. Et divina providentia, prænoſcens Eccleſiæ Dei utilitatem, in ſede Principis Apoſtolorum Petri illum collocavit. Quid vero magnus ille Gregorius cognomento Theologus, nonne Nazianzo translatus eſt? & Meletiùs Sebaſte Antiochiam: & Doſitheus Seleuciâ Tarſum Ciliciæ: & Reverentius Archiphenicæ Tyrum: Joannes Gordoliâ Proconeſum: Theodorus Apameâ Selymbriam: Alexander Cappadociâ Hierapolim? & multi alii diverſis in locis translati ſunt è ſuis ſedibus ad alienas* (*l*). Negat ergo Stephanus, vel Marinum fuiſſe alterius ſedis Antiſtitem, vel Antiſtitem alteriùs ſedis non potuiſſe ad aliam transferri, juſta causâ, & auctoritate accedentibus. Nàm uti ſcripſit Pelagius Papa II. Benigno Archiepiſcopo, *Non benè intelligunt Eccleſiaſticas regulas, qui hoc negant, causâ neceſſitatis, vel utilitatis fieri poſſe, quotiès communis utilitas, aùt neceſſitas perſuaſerit* (*m*). Id minùs omnibus poterat à Baſilio Auguſto impugnari, cum Cæſares Orientales manus hujuſmodi translationum faciendarum, ex ſe ſibi ultro uſurpaſſent, de quibus Balſamon ad Concilium Antiochenum, *nota ex præſenti canone, quod cum Synodali decreto permittitur vacanti Epiſcopo in vacante Eccleſiâ celebrare, & in ipſo ejus throno ſedere. Sępè enìm audivi, quod Imperatorio quoque mandato ad id opus eſt* (*n*).

5. Quid

(a) *Steph. 6. ep. 1. ap. Bin. loc. cit. f. 30.*

(b) *Guillelm. Biblioth. in Hadrian. 2. poſt Anaſtaſ. Biblioth. Baron. ann. 869. nu 9. 2.*

(c) *Card. Baron. ann. 866. num. 2. Ciacon. in Marin. I.*

(d) *Jo: PP. 8. ep. 294. Bin. loc. cit. in Marin. PP. 1.*

(e) *Annales Fuldenſ.*

(f) *Honuphr. Panvin. annotat. ad Platin. in Vit. Marini PP. 1.*

(g) Binius, Ciaconius *Panvin. in Marin. loc. citat.*

(h) *Card. Baron. ann. 880. n. 10. & ann. 885. num. 12.*

(i) *Binius in vit. Marini 1. to. 7. Conc. f. 125*

(l) *Steph. 6. epiſt. 1. Bin. to. 7. Conc. f. 130*

(m) *Pelag. 2. epiſt. 2. cap. Scias 35. 7. qu. 1.*

(n) *Theod. Balſam. ad c. 16. Antiochen. Conc.*

5. Quid plura? nonne primus Pontifex,& Epiſcopus,quem Dei habuit Eccleſia, & Sacroſanta religio Chriſtiana, Petrus Apoſtolus, utilitatis causâ, de Antiochenâ ſede ad Romanam sè tranſtulit *(a)*? quomodò ergò carpi potuit in Marino, ſi fuiſſet Epiſcopus,id feciſſe,quod ſupremusEpiſcoporum coryphęus prius impleverat? Juſtam autèm cauſam utilitatis adfuiſſe in migratione Marini,de proprio Epiſcopatu ad Romanum, omninò ſupponitur, & prò certò habendum eſt, donèc probetur oppoſitum. Nèc noſtrum eſt poſt 830. annos definire de circumſtantiis, quæ illius tranſlationis tùnc utilitatem cauſarunt. Igitùr & *Marinus* Galeſinæ, ſive Faliſcenſis Eccleſiæ filius diaconatum, & deindè Pontificatum in Romanâ Eccleſia ſuſcipiens, à qua erat extraneus, & *Bulgari* peroptantes, ut ipſe Marinus eis in Antiſtitem traderetur, & *clerus Romanæ Eccleſiæ* eundem ſibi in Pontificem præficientes, & *Stephanus* Papa VI. Marini provectionem ad Papatum velut juſtam, & legitimam ſuſtinens coram Imperatore Baſilio, atque adversùs latratus Photii, de illâ temerè blaterantis; hi omnes in eo ſenſu fuerunt, ut licita prorsùs eſſet Clerici extranei ad beneficia promotio: hincque omninò, & optimè comprobatur libertas Eccleſiæ in concedendo Clericis aliundè progenitis eccleſiaſtica beneficia, ſicque licitum, & liberum eſſe Eccleſię prębendas, & beneficia, non modo Clericis indigenis, verum etiam extraneis elargiri.

(a) *C.Sacroſancta 2. diſt.22.& c.Mutationes 34.7.qu.1.*

6. Idipſum ſatis clarum fit ex hiſtoriâ *Formoſi Papæ*, qui novennio poſt Marinum, nempè anno Chriſti 891. ad Summi Pontificatus, apicem eſt evectus; Formoſus, inquam, anteà Canonicus regularis, indè Portuenſis Antiſtes *(b)*, qui à Nicolao Papa I. ad Bulgaros miſſus, apùd illam gentem fidem Catholicam prædicavit paritèr, & promovit *(c)*: Undè ab eorum Rege in Archiepiſcopum ſuæ regionis eſt inſtantiſſimè poſtulatus *(d)*. Indè ad Ludovicum Imperatorem, poſteà ad Carolum Calvum Gallorum Regem, Legatus Sedis Apoſtolicæ tranſmiſſus eſt *(e)*. Sed cum ſucceſſu temporum acta Joannis VIII. vehementius improbaret, in ejus indignationem tandèm impegit *(f)*. Qui Formoſum in Galliam evaſum, & ad urbem vocatum, nèc redeuntem, anathemate innodavit *(g)*, ac poſtquàm demùm Romam redivit, omni eum Eccleſiaſticâ dignitate nudavit, & ad laicalem ſtatum redegit *(h)*, captumque in Gallias ſecum duxit, ubi in Synodo Trecenſi ſententiam ſuam confirmari ſategit *(i)*. Mortuo Joanne VIII. à Marino Pontifice Formoſus honoribus, dignitati, ac ſuæ ſedi reſtitutus eſt *(l)*. Et poſt Stephani VI. obitum ad Summum Pontificatum provectus, turbidâ tamèn electione, cum teſte Luitprando *(m)*, alii Romanorum Sergio diacono, alii Formoſo, vota contulerint. Hujus tamèn factione prævalente, ipſe & Apoſtolatum nactus eſt, & per quinquennium retinuit, Vir religioſus, divinarumque ſcripturarum, & diſciplinarum ſcientiâ inſtructus, uti eum idem Luitprandus appellat *(n)*, & Sanctitatis, ac doctrinæ famâ coruſcans, uti eum commendavit Hincmarus *(o)*. Invaleſcebat autem eâ ætate pravus abuſus, quo Pontifices aliqui prędeceſſorum ſuorum acta irrita facere,& memoriam obſcurare geſtiebant, hocque, ut inquit Platina, *nihil poteſt eſſe pejus, & anguſtioris animi. Qui enim his artibus utuntur, nullà virtute muniti, eo de loco abradere benemerentes conantur, quem ipſi ob ignaviam, & malitiam attingere non poſſunt: neminem ſiquidèm unquàm invenies alienæ famæ invidere, niſi qui omnibus probris contaminatus, deſperat ſuum apud poſteros celebre nomen aliquandò futurum: ij ſunt, qui fraude, malitiâ, dolo, maledicentiâ, de humano genere benemeritos mordent, lacerant, accuſant, corrodunt, tamquàm ignavi canes, & inutiles, nèc feris ſeſe obiicientes ob timiditatem, ſed vinctas, & caveis incluſas mordentes* *(p)*.

(b) *Bin. to.7.Concil. Ciacon. Panvin Platin Joannet. Foreſt. in Marin. 1. ſeù Martin. 2.*
(c) *Anaſtaſ in Nicol. PP. 1. Baron. ann. 867 nu. 1.*
(d) *Anaſtaſ. & Baron. loc. cit.*
(e) *Card Baron ann. 873. n. 2. & 875. n. 7.*
(f) *Aimoin. l. 5 c. 33. Baron. ann. 876. nu. 22. Bin. loc. cit. in Formoſo*
(g) *Joannet. Platin. & Bin. in Formoſo.*
(h) *Idem qui ſupr.*
(i) *Aimoin. l. 5. c. 37 Baron. ann. 878. nu. 14. & 16.*
(l) *Binius, & Ciacon. in Marin. & Formoſ. Baron. ann. 883. nu. 1. Platin Joannet. Foreſt. in Formoſo.*
(m) *Luitpr. hiſt. l. 1: c. 7. Baron. ann. 891. n. 1 Ciacon. & Bin. in Formoſo.*
(n) *Luitprand. loc. cit. Ciacon. in Formoſo.*
(o) *Flodoard. hiſtor. Remenſ c. 20. Bin. to. 7 in Formoſo.*
(p) *Platin. in PP. Romano.*

7. Et ità defuncto Formoſo, Sergius ejus æmulus, atque ab eo Anagninis Infulis decoratus, Pontificatum aſſumpſit *(q)*, pulſo Bonifacio Sedis Apoſtolicæ invaſore *(r)*. Vix tiarâ ſusceptâ Sergius hęc, quę memorat pręfatus Luitprandus adversùs memoriam, & cadaver Formoſi ſacrilegâ temeritate intentavit: *Formoſo defuncto, atque Arnulpho in propria reverſo is, qui poſt mortem Formoſi Papa conſtitutus eſt*, nempè Bonifacius expellitur, *Sergiuſque Papa per Adelbertum conſtitui-*

(q) *Platin. in Steph. 6. Ciacon. & alii, ibid.*
(r) *Luitprand. lib. 1. c. 8. Baron. ann. 897. n. 1*

ſtituitur. Quo conſtituto, ut impius, doctrinarumque ſanctarum inſcius, Formoſum è ſepulchro extrahi, atque in ſede Pontificatus, ſacerdotalibus veſtimentis indutum collocari præcepit, cui & ait: Cum Portuenſis eſſes Epiſcopus, cur ambitionis ſpiritu Romanam univerſalem ſedem uſurpaſti? His expletis, ſacratis exutum veſtimentis, digitiſque tribus abſciſſis, in Tyberim jactari præcepit, cunctoſque, quos ipſe ordinaverat, gradu proprio depoſitos, iterùm ordinavit. Quod quam malè egerit, Pater Sanctiſſime, animadvertere poteris: quoniàm & hi, qui à Judâ, Domini noſtri Jeſu Chriſti proditore, antè proditionem ſalutem, ſeù benedictionem Apoſtolicam perceperunt, eâ poſt proditionem, propriique corporis ſuſceptionem minimè ſunt privati, niſi quos improba fortè defædarant flagitia. Benedictio ſiquidem, quę miniſtris Chriſti impenditur, non per eum, qui videtur Sacerdotem infunditur. Neque enìm qui rigat eſt aliquid, neque qui plantat, ſed qui incrementum dat Deus. Quantæ autèm auctoritatis, quantæ religionis Papa Formoſus fuerit, hinc colligere poſſumus, quoniam dùm à piſcatoribus poſtmodùm eſt inventus, atque ad Beati Petri Apoſtolorum Principis Eccleſiam deportatus, Sanctorum quędam Imagines hunc in loculo poſitum venerabilitèr ſalutarunt (*a*). Sunt tamèn, qui cenſent hæc, quę de corpore Formoſi exhumato, ac præfatis contumeliis affecto recenſentur, eſſe commenticia, & fabuloſa (*b*), ſed alii ea contendunt eſſe veriſſima, diſpari nihilominùs eloquio, cum aliqui ex eis id imputent Stephano VII., aliqui Sergio III. niſi concilientur dicendo, quod Stephanus hæc egit, ſed inſtinctu Sergii, tunc Cardinalis Romanæ Eccleſiæ (*c*), vel quod Sergius ex poſt adhæſit his, quæ Stephanus anteà fecerat. Utcumque ſit, hoc unum eſt, quod ignominię cadaveri Formoſi Papæ fuerunt, vel ab uno, vel ab altero ſuccedentium ſibi Pontificum irrogatæ, ſi veræ ſunt.

(a) *Luitpran. l. 5. c. 8. Bail. ad Conciliab. Roman. ann. 879.*
(b) *Panvin. annot. ad Platin. in Vit. Formoſi Victorel. in addition. ad Ciacon. in Vit. Steph. 7. ſive 6. Ciacon. in Formoſo.*
(c) *Binius to. 7. Conc. in Vit. Stephan. 7. Card Baron. ann. 897. n. 2. 3.*

8. Accuſabatur autèm Formoſus eo tempore, quo à Joanne Papa VIII. Anathemate percuſſus eſt, depoſitus, & ad laicalem ſtatum redactus, quod contrà Papæ vitam conſpiraſſet, *vel quod ejus conjurationis conſcius, & auctor fuiſſet, quâ Joannes captus, & in vincula conjectus eſt* (*d*), item quod Caroli Calvi, ejuſque Regni ruinam procuraſſet: quod Romam Saracenis tradere fategiſſet, aliaque facinora perpetraſſet, tàm dirâ ſeveritate plectenda. Sed verior cauſa fuit nimiùm libera ejuſdem declamatio adversùs facilitatem Joannis, qui Photii, & Baſilii artibus circumventus, tàm timidè, tantâque levitate ſe geſſerat, ut ipſum Photium à Nicolao, & Hadriano Pontificibus deſtitutum, fæminili quadam inertiâ, throno Conſtantinopolitano denuò indidiſſet, *indignum facinus Romano Pontifice, penes quem plùs valeret, & majoris eſſet ponderis gratia Imperatoris, quàm ſanctiſſimorum Prædeceſſorum, ſcriptis obfirmata, & juramentis ſtabilita, de Photio nunquàm recipiendo ſententia* (*e*). Undè Joannes non pontificali fortitudine præditus viſus, eſt fuiſſe in hoc negotio, neque illâ magnanimitate, quæ virum cordatum decet, ſed fæmineâ levitate, quæ locum dediſſe cenſetur notiſſimæ illi fabulæ de Joannâ Papiſſâ, quàm primò excogitaſſe creditur Marianus Scotus, tametſi in ejus antiquis manuſcriptis, de hoc nil prorsùs legatur (*f*): recenſuerunt autèm illam Martinus Polonus (*g*), Platina (*h*), Fulgoſus, & Sabellicus (*i*), necnon Magdeburgenſes (*l*), Bibliander (*m*), & alii: temerarium commentum *incertis, & obſcuris auctoribus* ortum, de quo inquit Joannettus, ſit ſatis, quod *graviſſimi rerum Scriptores, quemadmodùm Regino, Otto Friſingenſis, & Urſpergenſis, qui omnes illis penè temporibus claruerunt, nullam omninò hujus figmenti faciunt mentionem* (*n*), quod ſi verùm fuiſſet, oporteret, quod tunc neque viri barbam, neque fæminæ mammas, neque mulieres prægnantes haberent uterum intumentem, ex quibus illorum ſexus poſſet agnoſci.

(d) *Platin. in Formoſ. Bail. loc. cit.*
(e) *Baron. ann. 879. f. 550. tom. 9.*
(f) *Bellarm. de Pontif. l. 3. c. 24.*
(g) *Martin. Polon. ann. 1320.*
(h) *Platin. in Jo: 8. Pap. 106.*
(i) *Fulgoſ. & Sabellic. Vid. etiam Menoch. Traten. erud. centur. 9. cap. 58.*
(l) *Magdeburg. cent. 9 cap 20.*
(m) *Theodor. Bibliand in Chron.*
(n) *Joannet. Vit. Pont in Jo: 8. c. 100.*

9. Non niſi ergò ex nimia facilitate Joannis Papæ VIII. hæc potuit fabula profilire, de qua ità Cardinalis Baronius: *Hinc puto factum* (*ſi quæ tamèn veritatis, vel ſaltèm ſpecies mendacii apertiſſimi eſſe potuit,*) *quod ob nimiam Joannis animi facilitatem, & mollitudinem, abjectâ penitùs omni virilitate, fractus animo,*

mo, ſacerdotalis conſtantiæ expers, atque robore enervatus, non Papa, ut Nicolaus, & Hadrianus, ſed Papiſſa fuerit contumeliæ loco dictus, utpotè quod, qui reſiſtere neſciret Eunucho, quique vinceretur à Semiviro, non vir, ſed eſſet fæmina potiùs nuncupandus: & ſic nomen contumeliæ tranſierit poſteris rerum inſciis in veritatis opinionem, atque ità à compluribus decantatum fuerit Joannem VIII. Papam, fuiſſe fæminam, ſicque jactata vulgò invenerit eo modo locum fabula (*a*). Niſi malis ridiculam illam Papiſſę inventionem eam originem habuiſſe, quàm ei dat Onuphrius Panvinius, *quoniàm omnia inſignia mendacia ab aliquâ veritate originem habent, hanc fabulam ex Joannis XII. viri impuri vitâ manaſſe crediderim. Nàm Joannes per vim, Alberici Romani Principis potentiâ, adhùc penè adoleſcens, Papa factus eſt, aliquot concubinas, ut Luitprandus Ticinenſis, illorum temporum ſcriptor lib.6. & 7. tradit, habuit: in hæc præcipuè erant Joanna, Rayneria, & Stephania. Ex Joanne ergò Papa, & ejus itèm ſcorto Joanna, à cujus fortè arbitrio, tamquàm Papæ, omnia Romæ pendebant, Joannis fæminæ Papæ fabula manavit, quæ proceſſu temporis aucta, in hiſtoriæ auctoritatem, imperiti alicujus ſcriptoris operâ, paulatim irrepſit* (*b*).

(a) *Card. Baron. ann. 879. f. 550. to. 9.*

(b) *Panvin. annotat. ad Platin. in Joann. 8.*

10. Utcumquè res iſta ſe haberet, unum eſt, quod Formoſus cenſuris, & depoſitione, à Joanne Papa VIII. mulctatus, ſucceſſivè fuerat, uti diximus, à Marino, Joannis ſucceſſore, ad eccleſiaſticam communionem, & Epiſcopalem dignitatem integrè reſtitutus: nec opprobria, & contumeliæ illius cadaveri illatæ, juſſu Stephani Papæ VII. ſivè Sergii III. indè prodierunt, quod velut advena Romæ, & Portuenſi ſedi alligatus, Cathedram Apoſtolicam aſcendiſſet, ſed *hinc odium ortum eſt*, inquit idem Palatina, *quo etiàm in mortuum Stephanus ſæviebat, quod ei anteà impedimento fuiſſet, quo minùs optatâ ſede potiretur* (*c*). Certè ob extraneitatem non potuit Stephanus in Formoſi cineres deſævire, quippè & ipſe de Anagninâ Eccleſiâ pervolaverat ad Romanam (*d*), nè cum aliis prædicaret, ipſe reprobus efficeretur, ut ait Apoſtolus (*e*), nec fortè primus erat Formoſus, qui ex alienâ Sede ad Apoſtolicam tranſiiſſet, quoniàm Marini Papæ exemplum præceſſerat, de quo Paulò ſuperiùs egimus. Incuſabatur tamèn Formoſus à Stephano de duobus; primò quod ad laicalem ſtatum redactus, auſus fuiſſet clericos promovere; 2. quod Epiſcopus Portuenſis exiſtens, ad Divi Petri Cathedram tranſmigraſſet. Sed quoàd primum, redintegratio ejuſdem ad communionem eccleſiaſticam, & dignitatem Epiſcopalem, objectionem totam evertit (*f*), niſi fortè ſubſiſtat ex eo, quod Formoſus coràm Joanne VIII. jurejurando ſpoponderat, nunquàm à laicali ſtatu ad Sacerdotalem redire (*g*), in quo tamèn potuit excuſari, quod metu cadente in conſtantem virum juraſſet. Et quatenùs etiàm id ſpontè feciſſet, ſuffragabatur ei auctoritas Marini Pontificis, qui proculdubio juramentum illud potuit relaxare, ſeù illi diſpenſare (*h*).

(c) *Platin. in Steph. 6. PP. 115.*

(d) *Platin. Joannet. Foreſt. & alii in Stephan. 6. ſeù 7. Sigebert. Chron. ann. 902.*

(e) *1. Corinth. 9. 27.*

(f) *Bin. to. 7. Concil. in Vit. Marini.*

(g) *Platina, Foreſt. & Binius in Formoſo.*

(h) *Binius to. 7. Conc. in Marin. 1. & Formoſo Platin. in d. Formoſo*

11. Et quantùm ad nullitatem ordinationis clericorum à Formoſo factæ, in hoc errabat toto Cœlo Stephanus VII., ſivè Sergius III., ſivè quiſquis erat, qui eandem proponebat: quandoquidèm ordinationes factæ ab Epiſcopo depoſito, proculdubiò ſunt validæ, etiàm ſi non licitæ: poteſtas enìm ordines conferendi, in charactere Epiſcopali radicatur, quâ per depoſitionem non denudatur Antiſtes, etſi ejus exercitio privetur. Character ſiquidem indelebilitèr eſt impreſſus in animâ, nec ullâ humanâ poteſtate obliterabilis. Sed fortè indulgeri potuit errori hominum præfatorum, quià nondùm illuxerant diſtinctiones illæ ſaluberrimæ ordinis, & juriſdictionis, ac ordinationis licitæ, & validæ, quas ſubſequentibus temporibus profundiores Theologi ſunt ſpeculati (*i*). Joannes Morinus vir admodùm literatus, examinatâ totâ ſerie actorum Stephani contrà Formoſum, necnon Sergii Papæ III., qui ſententiæ Stephani adhæſit, contendit his non defuiſſe cauſas, in ſpecie ſaltèm validè notabiles, ob quas poterat illis eſſe perſuaſum, ordinationes à Formoſo factas fuiſſe nullas, & ſic clericos ab eo promotos, fuiſſe iterùm conſecrandos (*l*), quippè tùnc communitèr cenſebatur ordinationes ab Epiſcopo depo-

(i) *Bail. ſum. Conc. to. 2 in Conc. Raven. an. 904.*

(l) *Jo: Morin. præf. ad lib. Auxilii.*

depoſito factas, & ad laicalem ſtatum redacto, eſſe prorsùs invalidas, & tales de facto præcedenti Seculo, ſub Stephano Papa IV. in Concilio Romano irritæ declaratæ fuerant ordinationes, à Conſtantino Sedis Apoſtolicæ invaſore peractæ (*a*), uti tales paritèr in Concilio Sveſſionenſi fuerunt impugnatæ, quæ ab Ebbone Remenſi, poſt ejus depoſitionem fuerant factitatæ (*b*). Idemque Sæculo ſubſequenti judicium factum eſt in Concilio Romano, de promotis à Leone, in Apoſtolica Sede intruſo, coactique per hæc verba dejectioni ſuæ ſubſcribere, *Pater meus nihil ſibi habuit, nihil mihi dedit* (*c*). Sed de his non eſt inſtituti noſtri diutiùs pertractare: Ea aliis ventilanda ſinamus, & de ſecundâ objectione agamus, quâ fuit Formoſus Pontifex impetitus; quod ſcilicèt non potuerit ad Romanam Cathedram de ſede Portuenſi migrare.

12. Aliquam nobis ingerit difficultatem, ſi fortè redintegratio Formoſi ad honorem, & ſedem Epiſcopalem, à Marino Papa indulta, ad ſolum Epiſcopatum Portuenſem fuerit coarctata: quià ſic non potuiſſet Formoſus ad majorem ſedem aſcendere. Verùm cum in hiſtoriis illius temporis nulla legatur hujuſmodi reſtrictionis facta indicatio; probabilius cenſemus redintegrationem fuiſſe liberam, & ad Pontificalis ordinis quoſcumque gradus extenſam. Porrò Auxilius presbyter Romanus, Sacerdotio à Formoſo Papâ inſignitus, duos libros ad ejus defenſionem conſcripſit, in quorum uno objectionem iſtam diſpeſcuit, lautè probans, quod quotiès certa imminet neceſſitas, vel utilitas, poteſt Epiſcopus de una ad aliam ſedem tranſire (*d*), congruitque id, quod pridem Stephanus Papa VI. in ſimili causâ prò tranſlatione Marini Papæ, ad Baſilium Cæſarem ſcripſit, uti fuit à nobis paulò ſuperiùs recenſitum. Conſonant demùm canones Apoſtoli (*e*), aliæque regulæ eccleſiaſticæ, mutationem Epiſcoporum admittentes, ſi rationabilis cauſæ occurrant, quæ ad neceſſitatem, vel utilitatem reducuntur; *Neceſſitas* tùnc intervenit, ſi in vacanti Eccleſiâ nullus adſit idoneus, *& ex hac ſolâ causâ canones permittunt Epiſcopum eligi ex alienâ Eccleſiâ*, inquit Chriſtianus Lupus (*f*), cujus verba tamquam gemmam ingentis pretii Contradictores ſuis ſcriptis innectunt. Sed errat ille, ac ipſi quoquè cum eo errant, nàm canones præter motivum *neceſſitatis*, etiàm *utilitatis* cauſam admittunt (*g*), *utilitas* dicitur in canonibus Apoſtolicis, tùnc occurrere, *cum quis poſſit, ibidem conſtitutus, plus lucri facere, & in causâ religionis aliquid profectus proſpicere* (*h*). Alio modò exemplificatur à Sancto Leone Papa IX. ad Epiſcopum Portuenſem, *ſi prò rebus ipſius Eccleſiæ, quæ tibi notæ erant præ aliis, ſivè prò conſiliis dandis, ſivè etiàm prò mediatione Romanæ Eccleſiæ, & Imperatorum, quorum tu ſæpè mediator fuiſti &c.* (*i*). Ità non unus, ſed plures dantur gradus, & motiva utilitatis, ob quàm licitum eſt viro extraneo ad aliam Eccleſiam tranſmigrare.

13. Porrò contumelias, & condemnationem, à Stephano Papa VII. memoriæ, & cadaveri Formoſi Pontificis irrogatas, primò Theodorus Papa II (*l*), deindè Joannes Papa IX. condemnavit, ejuſque acta combuſſit, in Concilio Romano ſupèr hoc habito, ubi ſic Pontifex eſt locutus: *Violatores, ſeù corruptores ſacri tumuli ejuſdem domini Formoſi Papæ, qui ſub fœdere conſpirationis ad capiendum Theſaurum, corpus illud trahentes, in fluvium Tyberim jactare non timuerunt, Divinâ auctoritate, ſynodalique noſtro conſultu, niſi reſipuerint, ſint à Sanctæ Dei Eccleſiæ liminibus ſeparati* (*m*). Et iterùm in Concilio, apud Ravennam celebrato, idem Pontifex, ait Sigebertus, *ad confirmandam Formoſi ordinationem, quem Stephanus Papa depoſuerat, Synodum 74. Epiſcoporum, præſentibus Francorum Archiepiſcopis, & Rege, apùd Ravennam ſtatuit, & coram eis combuſta eſt Synodus, quàm Stephanus in damnationem Formoſi fecerat* (*n*). Verum eſt, quod in præfatâ Romanâ Synodo hanc, quæ ſequitur, declarationem adiecit: *Quià neceſſitatis causâ de Portuenſi Eccleſiâ Formoſus, prò vitæ merito, ad Apoſtolicam Sedem provectus eſt, ſtatuimus, & omninò decernimus, ut in exemplum nullus aſſumat, præſertìm cum ſacri canones id penitùs interdicant, & præſumentes tantâ feriant ultione, ut etiàm in fine laicam eis prohibeant*

(a) *Concil. Roman. ann. 796.*
(b) *Conc. Sveſſionen. ann. 853.*
(c) *Concil. Roman. ann. 964.*
(d) *C. Scias. c. Mutationes 7. qu. 1.*
(e) *Canon. Apoſt. 14.*
(f) *Chriſtian. Lupus in Conc. Sutr.*
(g) *D. cap. Mutationes, & c. Scias 7. qu. 1.*
(h) *Canon. Apoſt. 14.*
(i) *S. Leo 9. epiſt. 6.*
(l) *Platin. in Theodor. PP. 2.*
(m) *Concil. Roman. ann. 904.*
(n) *Sigebert. in Chronogr. ann. 903.*

beant communionem (a), quo loco cenſet Thomaſſinus perſpicere Pontificem ad canones Sardicenſes (*b*), qui translationes rè vera interdicunt, non omnes tamèn, ſed ſolum factas ſinè causâ neceſſitatis, vel utilitatis, quarum alterutrâ concurrente, (ab eo dijudicandâ, ad quem pertinet beneficia, ſivè Epiſcopalia, ſivè inferioris ordinis elargiri,) abſque controverſiâ licitum eſt transmigrationes admittere, ſeù, quod in idèm reſonat, Clericos extraneos beneficiis eccleſiaſticis inſignire, talitèr tamèn, ut ubi interdùm occurrit vox *neceſſitatis*, utilitas quoque poſſit intelligi: ſolet enìm aliquando neceſſarium vocari, quod ſolum utile eſt, vel expediens (*c*).

(a) *Concil. Roman. ann. 904.*

(b) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccleſ. diſcipl. p. 2. l. 2. cap. 63. nu. 14. §. Sed.*

(c) *Fagnan. in c. tuæ fraternitati nu. 18. de Sponſal. & in cap. qui presbyterium n. 27. de pœnit. & remiſs.*

14. Igitùr totam recapitulando congeriem actorum in causâ Formoſi, adeſt nobis *Rex Bulgarorum*, cum populo, & optimatibus ſuis, poſtulantes Formoſum de Portuenſi ſede ad eorum Metropolim tranſportari. Adeſt *Clerus Romanus* eundem de ſuâ Eccleſiâ provehens ad Romanam; & provectum, in ipſius poſſeſſione defendens. Adſunt *Theodorus II*, & *Joannes IX.* Pontifices. Adſunt *duo Epiſcoporum Concilia*, Formoſi promotionem ad Romanam Sedem, prò legitimâ pronuntiantia. Adeſt *Auxilius* presbyter per integrum volumen, & rationibus, & factis, juſtitiam dictæ translationis evulgans; cum tamèn Formoſus, tàm Romæ, quàm apùd Bulgaros eſſet extraneus. Et *Theodorus* ergò, ac Joannes IX. Pontifices, & *Rex Bulgarorum*, & Epiſcopi *duorum Conciliorum*, & *Clerus Romanus*, & *Auxilius* preshyter, & tota *Bulgarorum natio*, uniformi ſermocinatione ſucclamant, potuiſſe *Formoſum* licitè beneficia Epiſcopalia adipiſci in locis, à quibus erat extraneus. Et quià quod de Formoſo, & de beneficiis Epiſcopalibus dicitur, locum habet etiam in aliis Clericis, & quoad alia beneficia ordinis inferioris, & neceſſitas, vel utilitas, ob quam facta eſt dicta translatio, poteſt æquè in aliis Clericis concurrere, & an concurrat, necnè pertinet ad collatores beneficiorum dijudicare; ſequitur, quod ex hujuſmodi ſucceſſu rerum Formoſi, remanet perabundè probata libertas Eccleſię in concedendo eccleſiaſtica beneficia etiàm viris extraneis.

15. Quoad *Romanum*, qui Stephano VII. in Pontificatu ſucceſſit, idem dicendum eſt ac de aliis Papis extraneis, qui cadente ſęculo Chriſti nono D. Petri Cathedrę inſiderunt, fuit enìm & ipſe alienigena, nempè Faliſcus patriâ, ſive Galleſinus propè Faliſcos, & natione Etruſcus, nepos ex fratre Marini Papæ I (*d*). Et quamvis ex vitę brevitate, quâ quintum Pontificatus menſem non complęvit, pauca de illo hiſtorię memorent; hoc tamèn recenſere non ommittunt, quod *acta Stephani, contrà Formoſum habita, planè improbavit (e)*. Quarè non minùs jure, quo electio Formoſi extranei in Summum Pontificem juſtam, & legitimam declaravit; quam facto, quo cum ipſe paritèr eſſet extraneus, Summum Pontificatum adeptus eſt; clarè patefecit apertum eſſe aditum cunctis extraneis ad Summum Pontificatum. Si autèm cunctis Clericis extraneis apertus eſt aditus ad uſque Summum Pontificatum, qui uti dicebamus, eſt majus, & excellentius beneficium, quod in totâ Dei Eccleſiâ fuerit à Chriſto domino conſtitutum; nemo certè ſanę mentis ità deſipiet, ut audeat affirmare, non poſſe conſequi minoris ordinis beneficia, ſive canonicalia, ſive parochialia, ſive Abbatialia, ſive Epiſcopalia, & multo magis mere ſimplicia, extraneos ipſos, quibus ad ſummum beneficiorum, ſive ad Romanum Pontificatum liberùm, & licitùm eſt pervenire. Sed ad alios Papas noni ſęculi deſcendamus, qui tametſi origine Romani, jura tamèn, & facta pro debito admittendi ad beneficia etiam Clericos extraneos ediderunt.

(d) *Binius to. 7. Concil. in Romano Ciacon. Vit. Pont. in Romano.*

(e) *Binius loc. cit.*

16. Et in primis *Paſchalis* Papa I. in tabulis eccleſiaſticis intèr Cęlites numeratus (*f*), quem S. Theodorus Studita plurimis laudibus eſt proſecutus (*g*), eique literas, atque Nuntios ſemèl, bis, & tertio tranſmiſit (*h*), heroicis actionibus exercendis intentus, multa fecit ęterno nomine digna: & præſertìm in monaſterio S. Praxedis de urbe *ſanctam Gręcorum congregationem aggregans, quę die, noctuque gręcæ modulationis pſalmodię laudes omnipotenti Deo, ſanctiſque illius ibidem quieſcentibus ſedulò perſolveret, introduxit (i)*. Quod agendo, & nedùm tot beneficia monachalia conferendo viris extraneis, quot ibi Gręcos accivit; ſed etiàm be-

(f) *Martyr. Roman. die 14. Maii.*

(g) Card. *Baron. an. 817. n. 35. & 819 in fin.*

(h) *Baron. ann. 817. n. 20. 818. n. 1. 9.*

(i) *Anaſtaſ. Bibliothec. in Paſchal. I.*

beneficium Abbatiale ipſius cœnobii Archimandritę Gręco elargiendo, vel peccavit, & multiplicia peccata commiſit, quod nemo, niſi demens, effutiet; vel ſuo facto docuit, pietatis, religionis, ac honeſtatis plenum eſſe, viros quoquè extraneos facere ſacrarum præbendarum capaces. Hocque ſi licitè fecit Paſchalis in Eccleſiâ Romanâ, non eſt cur, & alii Epiſcopi non idipſum facere potuerint in ſuis Diœceſibus, & cur alii quoque beneficiorum ordinarii, vel delegati collatores, aut ad illa nominatores, beneficia ipſa, à ſe dependentia, non potuerit aliis viris extraneis impertiri.

17. Qui paritèr Paſchalis, in unâ ex ſuis epiſtolis, ad Petronacem Archiepiſcopum Ravennatenſem directâ, quâ confirmat privilegia, ab Imperatoribus, ac Pontificibus illi Eccleſiæ conceſſa, decernit, *nè ex alio Epiſcopatu, ditione, aut civitate ibidem venientes, & commorantes Deo amabiles clericos præſumere in ſubjacentibus nobis Eccleſiis, ſinè præceptionem noſtram, ſacerdotalem agere miniſterium, magìs autèm, & omnes advenarum religioſiſſimos clericos mites, uti nè actiones veſtram ſanctitatem obaudire, ac definire, & nec ſecundùm divinarum legum, & ſacratiſſimarum regularum tenore effectum in eis inferre* (*a*), Barbarus, ac valdè incomptus eſt hic ſermo, illius Sæculi conſonans ruditati, & fortè, vel litera prò litera, vel ibi ſyllaba prò ſyllaba irrepſit: nihilominus exindè ſatis conſtat, quod clerici aliundè venientes, in Eccleſiis Ravennæ poſitis conſiſtebant, nec repelli jubentur. Demùm Paſchalis de aliis criminibus accuſatus, coram plurimis Epiſcopis ſe purgavit (*b*), nec omiſiſſent accuſatores illum in culpam vocare de admiſſione extraneorum ad beneficia, ſi hæc ullam in ſe malitiam habuiſſet, nedùm tantam, quantam Contradictores exaggerant.

(a) *Paſchal. 1. epiſt. 1. apud Bin. to. 6. Conc. f. 296.*

(b) *Baron. ann. 823. nu. 3.*

18. Paritèr *Nicolaus* Papa I. Sancti denominatione inſignitus, de quo Regino in Chronico, *poſt B. Gregorium uſque in præſens nullus Præſul, in Romanâ Urbe Pontificali honore ſublimatus, illi videtur æquiparandus. Regibus, ac tyrannis imperavit, eiſque, ac ſi Dominus orbis terrarum, auctoritate præfuit. Epiſcopis, & ſacerdotibus religioſis, ac domini mandata obſervantibus, humilis, blandus, pius, manſuetus apparuit; irreligioſis, & à recti tramitè exorbitantibus, terribilis, atque auſteritate plenus extitit, ut merito credatur alter Helias, Deo ſuſcitante, noſtris in temporibus reſurrexiſſe, etſi non corpore, tamen ſpiritu, & virtute. Huic ſanctiſſimę memoriæ vitę &c.* (*c*) Sanctus inquam Nicolaus Papa I. inter cætera decreta, Gratiani volumini inſerta, hoc edidit: *Per principalem Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli poteſtatem, jus habemus, non ſolum monachos, verum etiam quoslibet clericos de quacumque diœceſi, cum neceſſe fuerit, ad nos convocare, atque eccleſiaſticis exigentibus opportunitatibus invitare* (*d*). De hac eadem Sedis Apoſtolicæ prærogativâ, celebre eſt dictum Gregorii PP. VII., *quod de omni Eccleſiâ quemcumque voluerit clericum valeat ordinare*, ideſt quod libera ſit *Papæ auctoritas ad transferendos in Eccleſiam Romanam quoſcumque aliarum provinciarum clericos* (*e*).

(c) *Regino in Chron. ann. 868.*

(d) *Cap. Per principalem 123. cauſ. 2. qu. 1 Bin. in Reſcripit. Nicol. 1. tit. 4. nu. 4. to. 7. Concil.*

(e) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 6. c. 43. n. 3.*

19. Si autèm Summus Pontifex poteſt clericos alienos in Romanam Eccleſiam transferre, proculdubiò poteſt quoq; clericis extraneis Romana beneficia conferre. Nec ſolus Papa, ſed etiàm alii Epiſcopi poſſunt idipſum, ſub congruâ proportione, perficere. Ideoque Gloſſa, dictum decretum Nicolai Papę perpendens, in verbo *poteſtatem* ait: *Hoc idem poteſt Epiſcopus 2. qu. 7. cum paſtoris. Extrà de Cler. non reſid. de cætero* (*f*), hac tamèn differentiâ, quod Papa auctoritativè, & etiàm repugnante alieno Epiſcopo, illius clericum, tametſi beneficio reſidentiali præditum, & literis tàm teſtimonialibus, quàm dimiſſorialibus deſtitutum, ad ſe trahere; Epiſcopus verò accipere non valet alienum clericum, ſinè literis teſtimonialibus proprii Epiſcopi, & ſinè dimiſſorialibus quoque, ſi ſit clericus beneficio reſidentiali inſignitus. Quarè juxtà decretum S. Nicolai PP. I. & Summus Pontifex abſolutè poteſt, & alii paritèr Epiſcopi poſſunt conditionatè, nempè concurrente aſſenſu Epiſcopi, cui alienus clericus ſubeſt, illum ſuſcipere, ſuoque Clero inſerere, ac illi quodlibet beneficium, ſivè ſimplex, ſivè reſidentiale conferre.

(f) *Gloſ. in cap. Per principalem 123. V. poteſtatem 1.*

20. Ipſe quoquè D. Pontifex Nicolaus, interpellatus à Carolo Calvo Imperatore,

tore, tunc Rege Francorum, ut Traſulfo Abbati, ac celebri *cœnobio Corbejæ*, Diœceſis Ambianenſis, indultum largiretur electionis canonicæ, ex monachis de gremio ipſius monaſterii inpoſterum faciendæ, atque à Benedicto Papa III. Nicolai prædeceſſore poſtulatæ, benignè privilegium conceſſit, in quo ſtatuit: *Abbatem verò fratres ipſius monaſterii de ſe ipſis eligendi ſemper habeant poteſtatem, & eam perſonam eligant, quæ monachi propoſitum, & habitu, & moribus profiteatur, non canonicum, aut laicum: quoniam monachico ordini præficere vel laicum, vel canonicum, non eſt ſervare ordinis profeſſionem, ſed evertere; quod unuſquiſque prępoſitus, cujus eſt ordinis, ejus quoque erit & propagator: nec benè diſponet aliquandò cujuſcumque militiæ vitam, cujus non fuerit ipſe, qui diſponit æmulator. Sed neque Rex, neque poteſtas aliqua ullam monaſterio Corbejenſi præponat perſonam, quàm non fratres ipſius elegerint monaſterii. Debent enim mundi Principes honorem præſtare Deo, quem ſibi volunt præſtari à Deo! videlicèt ut quemadmodum cupiunt à Deo ſibi collatum regni honorem conſervari, ſic Eccleſiæ Chriſti ſuam non dedignentur ſervare legem* (*a*):

21. Notabile vero eſt *primò*, quod interventor pro hujuſmodi privilegio impetrando, nomine Caroli Calvi Regis, & Traſulfi Abbatis Corbejenſis, fuit *Odo* anteà ejuſdem monaſterii Abbas, & poſteà Epiſcopus Bellovacenſis (*b*), qui & priùs Abbatiale beneficium Corbejenſe in diœceſi Ambianenſi, & poſteriùs Epiſcopale obtinens in Eccleſiâ Bellovacenſi, procùldubiò beneficium tenuit, vel primâ, vel ſecundâ vice in loco, à quo erat extraneus, *ſecundò* notabile eſt, quod 17. annis anteà, nempè anno 846. Radbertus Abbas Corbejenſis conſimile privilegium imploravit à Concilio Pariſienſi, & obtinuit, in quo ſtatutum eſt, *ut ipſum Monaſterium, ſecundùm antiquum morem, jàm indè à principio cuſtoditum, electionis gratiam, & rerum ſuarum diſpenſationis libertatem haberet &c.* (*c*). Sed de electione de gremio nullum verbum ibi eſt factum: ſubindèque hæc petita eſt à Benedicto PP. III, & à Nicolao Papa I. in ſcriptis conceſſa, ipſo Rege illam poſcente; unde apparet, quod neque Rex, neque Concilium præfatum cenſuerunt ſe tali eſſe præditos facultate, ut ad ſolos monachos indigenas, ſive de gremio cœnobii Corbejenſis, poſſent electionem Abbatis coarctare: adeoque neceſſe eſſe dictam reſtrictionem diſpoſitionis hujuſce beneficii Abbatialis, ab Apoſtolicâ Sede impetrare.

22. Succeſſivè *Nicolaus* ipſe Papa I. conſimile privilegium largitus eſt Abbati, & Abbatiæ, ſive monaſterio *S. Carileſi* diœceſis Cenomanenſis, ad inſtantiam præfati Caroli Regis, univerſis Galliarum Epiſcopis, ac Principibus directum, in quo ſignantèr expreſſum legitur. *Dignatus eſt ad nos pius princeps* Carolus Calvus, *& miſſum dirigere ſuum, ideſt venerabilem Odonem Bellovacenſem Epiſcopum, & literas ſuæ dignationis deſtinare, quibus poſtulavit, ut libertatem illi Monaſterio, & ab Epiſcopis, & à Regibus Francorum conceſſam, noſtrâ firmaremus auctoritate, & futuris manſuram temporibus roboraremus. Conſiderantes itaque piam eſſe poſtulationem, & ſervorum Dei quieti perneceſſariam &c. decernimus Apoſtolatus noſtri auctoritate, ut Monaſterium S. Carileſi Confeſſoris, intra Gallias ſitum, in pago Cenomanico, ſuper fluvium Aniſola, ut rerum ſuarum habeat liberam in omnibus, ſecundum Eccleſiæ ipſius utilitatem, & ſervorum Dei compendia, diſpenſationem &c. Abbatem verò de ſe eligendi fratres cœnobii S. Carileſi ſemper habeant poteſtatem; neque in ejus electione Epiſcopi Cenomanici reſpiciant conſtitutionem, aut diſpoſitionem, ſed quemcumque dignum vitâ, moribus, atque doctrinâ proſpexerint paſtorali officio, & ſibi utilem, & aptum diſpenſatorem eſſe, ipſum eligant, regiſque ad notitiam deferant &c.* (*d*).

23. Duo proſpicit præſens hoc privilegium, nempè & libertatem *exemptionis*, nè ſcilicèt Epiſcopali, vel Regiâ poteſtate Abbatiale beneficium præfati monaſterii diſpenſaretur, ſed electione monachorum: & *electionis de gremio*, ut videlicèt non niſi aliquis profeſſus regulam monachalem in eodem cœnobio Abbatiale ipſum poſſet conſequi beneficium. Primùm conceſſerant etiam Rex, & Epiſcopi, quippè hi pote-

(a) *Nicol. 1. PP. ep. 24. ap. Binium tom. 6. Concil. & 26 ap. Sirmond. in tom. 3. Concil. Gall. f. 217.*

(b) *In d. privil. poſt initium.*

(c) *Concil. Pariſ. anno 846. apud Sirmond. tom. 3. Conc. f. 58.*

(d) *Nicol. PP. 1. ep. 62. ap. Binium tom. 6. Conc. & 32. apud Sirmond. to. 3. Conc. Gall.*

poterant cedere juri ſi quod habebant, vel reſpectivè ſibi aſſumpſerant, vel alio modo uſurpaverant, diſponendi de rebus, ad monaſterium ipſum pertinentibus, eive Abbatem pro eorum arbitrio præficiendi. Aſt ſecundum concedere non poterant, quià eorum non ſuberat auctoritati, electionem Abbatis ad ſolos monachos de gremio coarctandi, cum de jure poſſet undecumquè accerſiri, modò idoneus, & ejuſdem regulæ monachalis profeſſor. Oportuit ergò implorare Sedis Apoſtolicæ auctoritatem, ut Papa, cui competit ſuper jure diſpenſare, & ſanctiones canonum temperare (*a*); Jus commune ſuper hoc relaxaret, atque electionem viri, Abbatiali beneficio inibi decorandi, ad ſolos ipſius cœnobii monachos coarctaret.

24. Ab initio monachi, & monaſteria ſuberant Epiſcopis, & ubi præfata privilegia deerant, Epiſcoporum erat Abbates monaſteriis præficere (*b*), ſed in illis monaſteriis, quibus auctoritate Apoſtolicâ erat indultum, ut Abbatem ex ſe ipſis eligerent, non poterant Diœceſani manum opponere; quod ſi facere auſi eſſent cenſuræ adverſus illos relaxabantur, & ità *Joannes PP. VIII.* excommunicatione innodavit Adelardum Epiſcopum Veronenſem, eo quod monaſterium Nonantulanum ordinare, ſivè de illo diſponere, aggreſſus eſſet, contrà ipſius Joannis, ſuorumque Prædeceſſorum indulta, decernentia, *de propriâ ſemper congregatione Abbatem fieri* (*c*). Si autèm & monaſteria, & Concilia, & Reges, & Abbates, & Epiſcopi ſuperiùs memorati, agnoverunt, non niſi privilegio Apoſtolico ſubſiſtere poſſe contractionem electionis Abbatum ad monachos de gremio cœnobii; ſequitur, quod de jure non eſt, ut beneficia Abbatialia ſolis viris de gremio conferantur qui ſint veluti indigenæ monaſterii; ſed etiàm, quod concedi valeant extraneis. Privilegium enìm eſt juris communis relaxatio, & lex quædam privata (*d*), perperamque velut privilegium poſcitur, quod de jure communi cunctis competit (*e*). Quod autèm de beneficiis Abbatialibus dicitur, locum habet ex identitate rationis etiàm in beneficiis Epiſcopalibus, & parochialibus, & canonicalibus, & alterius cujuſcumque generis, ac multò magìs in merè ſimplicibus: Quâ paritate beneficiorum monaſterialium, & Abbatialium non ſemèl utuntur in ſuis ſcriptis quoquè Contradictores, ad impugnandos extraneos.

25. Et quoniam ad *Joannem VIII.* tranſitum fecimus, bonum erit audire unam ex illius epiſtolis, brevem, ſed valdè pro intentione noſtrâ efficacem: ſcribit etenim Vulgario monacho hoc modo: *Trecis poſiti per noſmetipſos cognovimus, qualitèr Vualpertus Epiſcopus devotus filius noſter, tè à proprio Epiſcopo, atque Abbate per dimiſſoriam acquiſivit, tuâ potius interveniente petitione. Quapropter convenit ſibi ex die illo, & deinceps tamquam proprio obedire, eumque ut proprium paſtorem ſequi non prætermittas; quia, quod non optamus, ſi aliter feceris, vinculum excommunicationis ſuper tè rationabilitèr extendemus* (*f*). Vide quomodò potuerunt proprius Epiſcopus, necnon Abbas, quorum Vulgarius monachus fuerat origine, & profeſſione ſubjectus, illum dimittere, & Vualperto Epiſcopo conſignare, ut eum ſuo inſereret Clero, & ibi conſequentèr ſtipendia clericalia, ſivè beneficia Eccleſiaſtica poſſet adipiſci, tametſi à diœceſi Vualperti, & origine, & profeſſione eſſet extraneus.

26. Sequitur alia epiſtola ejuſdem Joannis, in quâ diſpoſuit: *præcipimus, atque præſenti decreto ſancimus, ut de Abbatia S. Auxentii, quam divę memorię Carolus Imperator fideli ſuo, & filio Eccleſię noſtrę ante jure beneficiario tribuit, nullus de ipſis rebus aliquid injuſtè auferre preſumat: nec prędicto Epiſcopo, & monachis ipſius loci aliquam in diſtrahendo illicitè inferre moleſtiam &c.* (*g*) En hic clericus Italus, ſivè aliàs ad Romanam Eccleſiam pertinens (à Papa etenim dicitur *filius Eccleſiæ noſtrę*) qui Abbatiale beneficium S. Auxentii in Galliâ poſſidebat, tam juſtè, ac licitè, ut Papa procedendum cenſuerit ad cenſuras, ſi quis illum infeſtare tentaſſet. Quod ſi malueris cogitare clericum illum non fuiſſe Italum, ſed natione Gallum (cum rè vera tamèn lectio epiſtolæ reſiſtat, in qua dicitur filius Eccleſiæ Romanæ) adhùc tamèn argumentum ſubſiſtit, imò & fortiùs invaleſcit: nàm hic clericus habuiſſet

duo

(a) *Fagnan. in Cap. Cum ad monaſterium nu 78. de ſtatu monac. l. 3 & in cap. Henricus n. 15. de Cler. pugnant. in duel. l. 5. Barboſ. jur. Eccleſ. Univ. l. 1. c. 2. nu 95. cum aliis ab eo allegat.*

(b) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. par. 1 l. 2. c. 93. nu. 19. & l. 3. c. 32. n. 6 & par. 2. l. 1. cap. 36. nu. 11.*

(c) *Jo: P.P. 8. ep. 47. & 48 ap. Bin. tom. 7. Conc. f. 21.*

(d) *Hoſtienſ. in Sum. de privil. § 1. Gonzal. ad reg. 8. Canc. gl. 35 à nu 5. Barboſ in cap. ſanè 9. n. 10 de reſcrip. lib 5.*

(e) *L. 1. C. de theſaur. cap. ult. 25 qu. 1.*

(f) *Jo: 8. ep. H. 138. ap. Bin. to. 7. Concil. & ep 49. ap. Sirmond. t. 3. Conc. Gall. f. 490.*

(g) *Jo: 8. ep. 143. Bin. tom. 7. Concil.*

duo beneficia, in locis diſparatis, à quorum ſaltem uno fuiſſet extraneus: nempè beneficium clericatus, vel Cardinalatus, vel alterius nominis in Eccleſiâ Romanâ, cujus dicitur filius; & beneficium Abbatiale in loco, ubi ſita eſt Abbatia S. Auxentii.

27. Ipſe *Joannes VIII.* in mandatis dedit Anſperto Archiepiſcopo Mediolanenſi, ut Conſpertum Diaconum in Vercellenſem Epiſcopum conſecraret (*a*), ad cujus rei facilitatem etiàm aſſenſum Carlomanni Regis, qui Regno Italico præerat, impetravit (*b*). Anſpertus verò Archiepiſcopus juſſioni Pontificiæ reſiſtens, Conſperto poſtpoſito, Joſephum quendam presbyterum Vercellenſibus Antiſtitem conſecravit. Quarè Joannes adversùs Archiepiſcopum gladium excommunicationis exemit, Joſephum ad ſtatum, in quo erat anteà, redegit, & Conſpertum Romæ conſecratione Epiſcopali perfuſum, Vercellas tranſmiſit, ut ibi officio Antiſtitis fungeretur (*c*): Succeſſu temporis Archiepiſcopus, & Joſephus, eorum, quę malè fecerant pœnitentes, in Pontificis gratiam redierunt, & Joſeph Aſtenſi Eccleſię in Epiſcopum eſt præfectus (*d*). Tàm autèm *Conſpertus*, ex ſerie epiſtolarum Joannis extraneus fuiſſe dignoſcitur Vercellis, quàm Joſeph: & tamèn uterque beneficium Epiſcopale inibi geſtiit adipiſci. Ac quo ad *Joſephum*, cùm non obtento Vercellenſi Epiſcopatu, Aſtenſem conſecutus eſt; profectò beneficium Epiſcopale accepit in loco, à quo erat extraneus. Joanneſque VIII. illum in poſſeſſione dicti Aſtenſis Epiſcopatus tuendo (*e*); Clericum extraneum tuitus eſt, ut ibi beneficium eccleſiaſticum poſſideret, ubi prorsùs erat extraneus.

(a) *Jo:8.ep.222.223 Bin.to.7.Conc.*

(b) *Joan.8.epiſt.171 & 187.*

(c) *Jo.8.ep.222.223 & 231.*

(d) *Jo:8.ep.260.*

(e) *Jo:8.ep.260.*

28. Aliud optimum documentum, ex Joannis Papæ VIII. literis educimus, agentibus de Frotario Archiepiſcopo Burdigalenſi, quem dicunt acta Concilii Pontigonenſis, à Burdigala ad Pictavos, indeque ad Bituricenſem Eccleſiam tranſitaſſe (*f*). Deſolaverant Normanni Provinciam Burdigalenſem, & quamquàm nec ibi Chriſtianitas eſſet extincta, nec Epiſcopale officium eſſet inutile; tamèn placuit Regi Francorum, ut Papa Frotarium à Burdigalenſi, ad Bituricenſem ſedem transferret, proùt & fecit (*g*), ac Epiſcopis ad Bituricenſem metropolim pertinentibus ſcripſit: *Neceſſariâ rerum diſpoſitione conſtringimur, & Apoſtolicæ Sedis moderamine convenimur, ſic canonum paternorum decreta librare, & retro Præſulum deceſſorumque noſtrorum præcepta metiri, ut quæ præſentium neceſſitas temporum, prò inſtaurandis Eccleſiis relaxanda depoſcit, adhibita conſideratione diligenti, quantum poteſt fieri temperemus. Ecce enìm nè de civitate ad civitatem Epiſcopi tranſmigrent ſancti canones providè ſanciunt. Sed ſi hujuſmodi ſanctiones ſinè ullâ diſcretione, vel diſpenſatione ducimus obſervandas, nullam compaſſionem fratribus exhibemus; quos Gentilium gladios paſſos, cauſa fidei Chriſtianæ ſervandæ videmus egentes &c.*

(f) *Conc. Pontig.an. 876 ſeſ.1. ap. Sirmon. to.3.Conc.Gall.f.435.*

(g) *Jo:8.ep.13.& 37 ap.Bin.to.7.Conc.*

29. Subinde proſequitur Joannes: *Prioribus itaque manentibus regulis inconvulſis, quæ ubi nec rerum, nec temporum urget neceſſitas, jure convenit obſervari, vacante ſede Frotarium fratrem, & Coepiſcopum noſtrum in ſede Bituricenſi præficiendum ordinavimus Sacerdotem; ità ut in eâ incardinatus, & quodammodò auctoritatis Apoſtolicæ privilegio radicatus, cętera metropolitana Bituricenſis Eccleſiæ, ac Diœceſeos jura, tamquàm Deo contemplante obtineat, diſpenſet, & ordinet, omni poſt hac querimoniâ invidorum prorsùs ablatâ* (*h*). Proh quàm egregiè Joannes Papa hìc decernit, non ſemper eſſe rigorem canonum attendendum, ſed eos eſſe juxtà temporum, locorum, & perſonarum circumſtantias, temperandos, & proùt neceſſitas, vel utilitas Eccleſiæ depoſcit, ſalubritèr relaxandos: quarè tametſi canones, tranſitionem Antiſtitum de uno ad aliud Epiſcopale beneficium interdicant; attamen Joannes, juſtis cauſis concurrentibus, Frotarium de Burdigalenſi ad Bituricenſem Cathedram transferendum duxit, qui proculdubiò in hac poſtremâ erat extraneus, alias extraneus fuiſſet à primâ, ut indè agnoſcas, quod Sæculo Nono differentia hæc indigenæ, vel extranei erat in rebus eccleſiaſticis inaudita, nec ullo vinculo arctata erat Eccleſia, quin poſſet liberè ſua beneficia utriſque conferre, proùt illorum benemerentiæ, atque ſervitii eccleſiaſtici ratio depoſcebat,

(h) *Jo:8 ep.14.apud Bin.to.7. Conc. & 10. ap.Sirmond.to.3.Conc. Gall.f.448.*

30. Con-

30. Concludamus geſta Joannis Papæ VIII. epiſtolâ, quàm ſcripſit Romano Archiepiſcopo Ravennati, ſub his terminis: *relatione quorundam comperimus, quod eum, quem vobis ordinandum Epiſcopum S. Sarſennati Eccleſiæ Luponem, videlicèt venerabilem presbyterum, mandavimus, poſtpoſito noſtræ voluntatis juſſionis mandato conſecrare poſtponatis, ſed alium prò eo cupiatis nihilominus ordinare &c. Undè more paterno, dilectionem veſtram his noſtris Apoſtolicis monemus, hortamur, atque jubemus apicibus, ut veſtræ promiſſionis memores, præfatum Luponem presbyterum, ſicut vobis commiſimus, continuo, & præſentialitèr jàm dictæ Eccleſiæ Antiſtitem ordinetis* (*a*). Hic Lupus citrà dubium extraneus fuit ab Eccleſiâ Sarſinatenſi, cui nunc exiguitas noſtra præeſt; Eccleſiæ ſatis antiquæ, quàm tres Sancti Epiſcopi decorant, nempè *S. Vicinius* Ligur, qui tempore Diocletiani vixit, & *S. Rufinus*, ac *S. Apollinaris*: Cujus quoque ſedis Epiſcopus *Stephanus* ſubſcriptus legitur Actioni 4. Concilii generalis Conſtantinopolitani III. ſtatim poſt Theodorum Archiepiſcopum Ravennatem. Sarſinæ namquè Antiſtes honore Protothroni antiquitùs fruebatur intèr Comprovinciales Epiſcopos metropolis Ravennatis. Ipſa tandem Eccleſia Sarſinatenſis jàm 63. Epiſcopos numerat, qui ſibi ordinatim uſque ad hæc tempora ſucceſſerunt; pluribuſque potitur prærogativis, tàm temporalem, quàm ſpiritualem juriſdictionem concernentibus, ei à Summis Pontificibus, Imperatoribuſque Romanorum, conceſſis, quas non eſt hic locus fuſiùs explicandi (*b*).

31. Tandèm intèr Pontifices noni Sæculo *Hadrianus* Papa II. Epiſcopis Concilii Tricaſſini, qui ei ſcripſerant pro Actardo Nannetenſi, tribulationibus valdè affecto à Barbaris (*c*), qui ejus Eccleſiam deſolationibus repleverant, reſcripſit, *ſecuti prædeceſſorum Patrum inſtituta, & Apoſtolicæ Sedis exempla Pontificum, precipuèque B. Papæ Gregorii, qui circà hujuſmodi, quæ nos nunc ergà præfatum Antiſtitem, Deo favente, ſtatuimus, ſepè ſtatuiſſe dignoſcitur, decernimus hunc ſantiſſimum crebrò jàm dictum fratrem noſtrum, & Coepiſcopum Actardum Eccleſię, quæ fortè ſuo fuerit viduata Rectore penitùs incardinari &c.* (*d*). Indè ſcripſit ad Herardum Archiepiſcopum Turonenſem, ut ipſi Actardo conferret monaſterium illùd, quod olim in diœceſi ſuâ tenuiſſe dignoſcebatur (*e*). Succeſſivè mortuò Herardo, cùm primò vacans Eccleſia fuerit Turonica; Hadrianus Actardum ad illam tranſtulit, Clero, & populo Turonenſibus in id conſenſum præbentibus (*f*). Hanc translationem probarunt communitèr Galli, Hincmarus tamèn Remenſis illam improbavit, cenſens Actardum non debuiſſe derelinquere Nannetenſem Eccleſiam, ut ibi curam haberet pauci illius ovilis, quod ſupererat, Chriſtianos fovendo, fideles adjuvando, Paganos monitis, & prædicationibus ad Chriſtianæ fidei profeſſionem alliciendo (*g*), nil tamèn de indigenatus, vel extraneitatis titulis obloquendo, qui ſanè non omiſiſſet objurgare Actardum, quod beneficia conſequi appeteret, ubi erat extraneus, ſi extraneitas culpæ turpitudinem involuiſſet.

32. Profectò Hadrianus Actardum de Nannetica ad primò vacaturam ſedem transferendum decrevit, & cum fortè antè omnes obire contigerit Herardum Turonis Præſulem, Papa ipſum Actardum ad Metropolim tranſtulit Turonenſem; relicto ei quoque jure Nannetenſis Eccleſiæ, pro tali, qualis pręfatę vaſtitati ſuperſtes erat, ut ex epiſtolâ ejuſdem Hadriani Papę II. patet, ad Concilium Duziacenſe directâ (*h*), cujus Concilii Patres unà cum ipſo Hincmaro ad Hadrianum ſcripſerant, ſe quamvis poſſe cenſerent illam translationem ad effectum perducere; ſatiùs tamèn cogitaſſe, ut auctoritate Apoſtolicâ compleretur (*i*). Erat Actardus baptiſmo, tonſurâ, & ordinatione indigena in Eccleſiâ Turonenſi (*l*), & tamèn beneficium Epiſcopale in Eccleſiâ Nannetenſi ſuſcepit, nèc quoniam per Epiſcopalis beneficii ſuſceptionem factus erat indigena in ea Eccleſiâ, & jàm à Turonenſi dici poſſet extraneus; abſtinuit à beneficio Abbatiali, & ſucceſſivè ab Archiepiſcopali in ipsâ diœceſi Turonenſi ſuſcipiendo, qui & Epiſcopatum alibi ſuſcepiſſet, ſi fortè contigiſſet alterius Præſulem tunc primò ad Cælites evolare: ſicque non ſemel, ſed bis, & tertiò beneficia ſuſcepit in locis, à quibus erat extraneus, facta illius authorizante Papâ,

(a) *Jo. 8. ep. 154. Bin. to. 7. Conc.*

(b) *Vid. noſtram relat. Stat. Eccl. Sarſin. impreſ. Romæ an. 1704.*

(c) *Baron. ann. 868. nu. 18.*

(d) *Hadrian. PP. 2. ep. 11. & ep. 2. ap. Sirm. to. 3. Conc. Gall.*

(e) *Hadrian. 2. ep. 5. ap. Sirmond. & ep. 14. ap. Bin. to. 6. Conc.*

(f) *Hadrian. 2. ep. 30 ap. Bin. to. 6. Concil. & 28. ap. Sirmond. tom. 3. Conc. Gall.*

(g) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 2. c. 63. nu. 9. &c.*

(h) *Concil. Duziac. an. 871. ap. Sirm. to. 3. Conc. f. 397.*

(i) *Thomaſſin loc. cit. num. 11.*

(l) *Thomaſſin. loc. cit.*

Papâ, promovente Rege, laudantibus Epiſcopis, & toto pene orbe probante, hiſque omnibus unâ voce conclamantibus, juſtis ex cauſis licitum eſſe Clericos extraneos ad beneficia eccleſiaſtica promovere. Itàque non unum, ſed plurimos habemus Pontifices, quà geſtis, quà ſcriptis, nuncque uno, nunc alio, & nunc utroque modo, per totum noni ſæculi curſum, docentes, liberum, & licitum eſſe Eccleſię, in primiſque Summo Pontifici, nèc non Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quam delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa nominatoribus, beneficia eccleſiaſtica, non modo Clericis indigenis, verum etiam extraneis elargiri.

CAPUT XXIII

In quo ex Patribus, & Scriptoribus Eccleſiaſticis, qui Nono Chriſti Sæculo *floruerunt, & præſertìm ex* Frothario *Tullenſi: ex* Lupo *Ferrarienſi: ex* S. Eulogio *Cordubenſi, & ex* Hincmaro *Remenſi: nècnon ex variis eventibus illorum temporum, probatur libertas Eccleſiæ in conferendo Eccleſiaſtica Beneficia, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis.*

SUMMARIUM.

1 Frotharius *monachus extraneus ab Eccleſiâ Tullenſi, in eâ beneficium Epiſcopale ſuſcepit. Scribit* Hilduino *duorum cœnobiorum Præſuli.*

2 *In eâ epiſtolâ Frotharius loquitur de beneficio Diœceſis Tullenſis, quod contulerat viro Hiſpano, & nùnc offert penſionem illius uxori.*

3 *Clerici Hiſpani olim habebant Uxores. Non ſunt deterioris conditionis clerici Hiſpani, quam laici ejuſdem nationis, pro adipiſcendis beneficiis.*

4 *In epiſtolâ ad Juditham Auguſtam dicit, quod ex duobus electis Senonenſibus, utrumque refutaverat Imperator, qui licentiam dederat electionis faciendę.*

5 *Nicolaus PP. I. videns, quod animum crebrò extranei eligebantur, ut penè in nullum indigenam electio caderet, id improbat.*

6 *Sequitur epiſtola Nicolai PP. ad Carolum Calvum, addens non eſſe probabile, quod in Metropoli Senonenſi nullus eſſet ad Epiſcopatum idoneus.*

7 *Idipſum Papa ſcribit* Egiloni, *declarans nihil proficere aſſenſum Comprovincialium Epiſcoporum, ad excludendos cunctos indigenas.*

8 *Egilone defuncto, duobus de gremio à Ceſare reprobatis, Senonenſes extraneum elegerunt, nempè Anſegiſum Bellovacenſem.*

9 *Textus refertur epiſtolę Senonenſium ad Epiſcopos Comprovinciales, de electione Anſegiſi, deficiente ex propriâ Eccleſia electione.*

10 *Floruit ad hæc tempora* Lupus Ferrarienſis: *Eccleſia S. Judochi à pluribus Imperatoribus data, & adempta eſt diverſis viris.*

11 *Epiſtola ejuſdem Lupi Ferrarienſis ad Carolum Calvum pro recuperandâ præfatâ Eccleſiâ: memoratque indigentiam ſuorum fratrum.*

12 *Ex Carolo Magno, Ludovico Pio, Alcuino, & Lupo Ferrarienſi, multiplex probatio emergit libertatis, de qua agimus.*

13 *Fragmina plurium epiſtolarum Lupi Ferrarienſis afferuntur, ad diverſos, quæ cauſæ extraneorum valdè proficiunt.*
14 *Ex epiſtolis Lupi præfati conſtat, quod ſuo tempore, tàm de jure, quàm de facto, erat, ut clerici extranei quoquè beneficiis præficerentur.*
15 *De Monacho, pluries ab uno ad aliud cęnobium tranſgreſſo, ac de quo deceptus ſiniſtrè priùs locutus fuerat, teſtatur eſſe dignum Præſulatu.*
16 *Monachatus eſt beneficium, curritque analogia intèr clericos, & monachos, quoad effectum, de quo hìc agitur.*
17 S. Eulogius *Cordubenſis, electus Archiepiſcopus Toleti, tametſi extraneus, illarum partium Epiſcopis ejus electioni ſuffragantibus.*
18 *Verba hiſtorica S. Eulogi referuntur, de pluribus martyribus, ab eo ſcripta, qui extrà patriam beneficia fuerant aſſecuti.*
19 *Proſequitur ſermo ejuſdem S. Eulogii de aliis ejuſdem qualitatis SS. Martyribus.*
20 *Tàm ſubtilitèr S. Eulogio deſcribente patriam præfatorum Martyrum, & beneficia per eos retenta; quid indè inferatur?*
21 *Sine injuriâ S. Eulogii, & Martyrum, quos ipſe memorat, negari non poteſt clericis extraneis acceſſus ad beneficia.*
22 Hincmarus *Remenſis & factis, & ſcriptis, profuit admiſſioni extraneorum. Parochia interdum ſignificat* Diœceſim, & Diœceſis Provinciam.
23 *Ex verbis Hincmari conſtat, eſſe non de præcepto, ſed de conſilio electionem indigenæ: monet Regem, ut liberam ſinat electionem.*
24 *Rege inſiſtente ut conſecraretur Odoacerâ Bellovacenſibus electus, Hincmarus obſtitit, & libertatem Eccleſiæ Regi ſcribens tutatus eſt.*
25 *Sequitur textus epiſtolæ Hincmari ad Regem: Epiſcopi comprovinciales refutatis quatuor indigenis, Odonem extraneum præfecerunt.*
26 *Hincmarus ſe fecit Remenſi Clero aggregare, & Vulfadum Longonienſem, ac Ebbonem Gratianopolitanum, ut extraneos excluſit.*
27 *Ficta, & doloſa fuit inſertio Hincmari intèr Clericos Remenſes paulò ante ſuam electionem: nec iſta fuit obſervantia canonum, ſed eorum ludificatio.*
28 *Aſſenſus ſui Prælati non fecit Hincmarum de extraneo indigenam, ſed eum abſolvit à pœnis, quas incurriſſet, ſi invito ipſo Præſule diſceſſiſſet.*
29 *In Concilio Epheſino accuſatus eſt Neſtorius, quod extraneorum Clericorum operâ uteretur. Concilia vetant ordinationem alieni Clerici.*
30 *Dicitur* Ceſſio, *ſeù* miſſio *licentia data Clerico eundi ad aliam Diœceſim, ibique permanendi, quæ prodeſt ad beneficia conſequenda.*
31 *Clericis, beneficio reſidentiali carentibus, non poteſt Epiſcopus negare facultatem alibi eundi, & beneficia ſuſcipiendi: quid operetur dicta facultas?*
32 *Hincmari ſimulata aggregatio ad Clerum Remenſem nil profuit, nec potuiſſet etiam fieri in præjudicium nativorum.*
33 *Paritèr Hincmarus improbavit Vulfadum Lingonienſem, & Ebbonem Gratianopolitanum, non quod eſſent extranei, ſed quod illegitimè promoti.*
34 Vvilebertus *Catalaunenſis examinatus de patriâ, ordinibus, profeſſione, nihil tamèn ei objectum eſt, quod eſſet extraprovincialis.*
35 *Sequitur ſeries ejuſdem examinis. Vvilebertus erat Turonenſis: extraneitas tamèn nihil ei obfuit pro Epiſcopatu aſſequendo.*
36 *Igitur poſt beneficia in pluribus diœceſibus obtenta, etiam Epiſcopale extrà patriam, & ex eventibus Vvileberti deducitur libertas Eccleſiæ in præficiendo beneficiis, non tàm indigenas, quàm extraneos.*

1\. INTER Patres, vel Scriptores eccleſiaſticos, qui nono Chriſti ſeculo floruerunt emicavit *Frotharius Epiſcopus Tullenſis* 29. in ordine Præſul illius Eccleſiæ, qui Drogoni Metenſi de sè ſcribens, *Eſt pretereà alia veſtre dominationis Cella, ſita in Vvarengiſſi villâ, quam etiam monachi ſine meâ licentiâ inhabitare noſcuntur, ſed quia intèr eos mè conſtat adoleviſſe, in cœnobio videlicèt Gorzenſi, hæc utcumque mea parvitas tolerat* (a); Oſtendit ſe profeſſione fuiſſe monachum cœnobii Gorzenſis, & conſequentèr ad ſedem Tullenſem, dùm ab illâ eſſet extraneus perveniſſe: Adeoque ſuo facto cauſe extraneorum optimè favet. Sed pretèr facta, illius quoque ſcripta attendamus. Epiſtolam dedit præ ceteris notabilem ad *Hilduinum*, tunc magni nominis Abbatem S. Dionyſii prope Pariſios, Ludovici Pii, & poſteà etiam Caroli Calvi Imperatorum, Archicapellanum, duarum Abbatiarum prelaturâ conſpicuum (b), quem Eugenius Papa II. in pretio habuit, eique reliquias S. Sebaſtiani, Sveſſioni in Baſilicâ S. Medardi collocandas, conceſſit (c). Qui demùm ab altero ſaltèm duorum locorum, in quibus Abbatialia beneficia poſſidebat, proculdubiò erat extraneus.

(a) *Frothar. Tull. ep. 10. ap. Duchesne hiſtor. Franc. to. 2. f. 716.*

(b) *Flodoard. hiſtor. Rem. l. 3. c. 1. & c. 24.*

(c) *Sigebert. Chronogr. an. 825.*

2\. Ad hunc inquam Hilduinum Frotharius Tulienſis ſcripſit, *Dominus Imperator ſuggeſtione meâ quandam villam Baſilicæ S. Apri reddidit, quam Pipinus Avus ipſius eidem donavit. Hanc verò per beneficium noſtrum quidam Hiſpanus, nomine Joſeph, hactenus tenuit, eamque dùm adhuc viveret deſertam fecit, & ad nihilum deduxit, & ipſius loci ſervientes opprimendo deſtruxit. Ipſe autèm nunc de hac vitâ migravit, & reſidua eſt illi conjux ipſius, cum filio parvulo, qui ſunt ex familia Domini Imperatoris: ſed & ipſi cauſa charitatis, & dilectionis, vel per eleemoſynam Domini de eodem beneficio decem manſos, & vineam, quadraginta modios vini ferè valentem, dare volui; reliquos verò viginti manſos, ad opus fratrum prædictæ Eccleſiæ reſtituere curavi. Prædicta autèm mulier datum meum deſpexit, & nunc ad Palatium veniens, totum ipſum beneficium furtìm, & abſque noſtrâ nititur preripere voluntate: veſtra verò prudentia id agere nunc ſecundum priſtinæ pietatis conſuetudinem dignetur, ut predicte res in poſſeſſione S. Apri permaneant, & ipſorum fratrum uſibus debita victualia prebeant &c.* (d).

(d) *Frothar. Tullenſ. ep. 14. loc. cit.*

3\. Erant fratres S. Apri, monachi cœnobii, à nomine illius ſancti nuncupati, quod propè Tullum erectum eſt (e), ad eos pertinebat beneficium, de quo Frotharius effatur, illudque uſque tunc poſſederat *Joſeph Hiſpanus*; qui ſi erat Clericus, uxori alligatus, quatenùs antiquis illis temporibus Clericis Hiſpanis mos fuit uxores habendi, ex prava introductione inhoneſti Regis Vitizæ, quæ poſteà ſublata eſt tempore Alphonſi VII. itidem Regis (f); jam videmus hic Clericum Hiſpanum in Galliâ, vel Belgio *beneficium* eccleſiaſticum poſſidere, à Frothario Epiſcopo ipſi collatum, ſcribente *per beneficium noſtrum*, & illius uxori annuam, & quidem amplam, *penſionem* à Frothario ipſo eidem delatam, nihil attento indigenatus, vel extraneitatis effectu. Si verò Joſeph non erat Clericus, ſed laicus, creſcit vis rationis: nàm quemadmodùm fas fuit beneficium, de rebus Eccleſiæ compoſitum, in commendam vel alitèr, quod judicare modo eſt difficile, laico toto cœlo extraneo dilargiri; ſic imò & multò fortiùs Clerico extraneo concedi potuit: argumentum etenim deductum ab eo, quod multò fortiùs ſe habet, validum eſt, & in jure uſitatiſſimum (g): nèc quiſquam, niſi delirando aſſerere audebit, quod deterioris conditionis eſſet, vel ſit Clericus Hiſpanus, quam laicus illius nationis, prò adipiſcendo in Galliâ Eccleſiaſticum beneficium.

(e) *Sauſai. in Martyrol Galic. die 15. Octobris.*

(f) *Foreſt. in Vitiza. Re. 32. & Alphonſ. 7. Re. 60. Hiſpan. fol. 26. & 73.*

(g) *Curtius Jun. cōſ. 194. n. 14. vol. 3. Cephal conſ. 332. n. 59. vol. 3. Barboſ. tract. var. Loc. 75.*

4\. Ipſe idem Frotharius in aliâ epiſtolâ, quam Judithæ Imperatrici, uxori Ludovici Pii ſcripſit, nomine Eccleſiæ Senonenſis, hæc habet: *Notum vobis eſſe credimus, quod nobis indigniſſimis à Domino Imperatore conceſſum fuerit, ut ex nobis ipſis electionem faciendi haberemus licentiam, ſed cùm illum, quem ſcitis elegiſſemus, & à ſerenitate Domini Imperatoris non plenè fuiſſet receptus, permiſſum eſt nobis iterum, ut alium ſi potuiſſemus ex nobis huic officio congruum inveniremus. Sed cùm eſſet in-*

ventus, ut credimus, in Dei, & veſtro ſervitio habilis, neſcimus ob quam cauſam à miſſis Dominicis, non eſt plenâ benevolentiâ ſuſceptus. Undè veſtram oramus benignitatem, ut ex hoc nobis in adjutorium eſſe dignemini, quatenùs cauſa ſuſpendatur, donèc ipſum, de quo dicimus, ad præſentiam Domini Imperatoris, & veſtram nos ipſi deducamus, & qualitèr juſſeritis diſcutiatur, & probetur ſi nobis prodeſſe valeat, & in ſervitio veſtro aptus eſſe poſſit, an minùs (*a*).

(a) *Frothar. Tullenſ. ep.17. loc.cit.*

5. Vacabat tunc beneficium Archiepiſcopale Senonenſe per obitum *Egilonis*, qui ex monacho, & Abbate cœnobii S. Salvatoris Prumienſis, Diœceſis Treverienſis, conſenſu etiam Epiſcoporum Provinciæ Senonenſis, ad Eccleſiam illam pervenerat (*b*), nihil attento indigenatus defectu, quem alias fuiſſe parvipenſum Nicolaus I. Pontifex improbavit, non quià ritè, & rectè etiam Clerici extranei non poſſent ad beneficia Epiſcopalia promoveri, ſed quia in illis partibus jam adeò frequentèr extranei eligebantur, ut penè nullus ex indigenis, ſivè de gremio, eligi videretur. Quarè Nicolaus ipſe Carolo Calvo tunc Regi ſcripſit: *Multum contriſtant, quià idèm Vener. vir, Egilo, non de ipsâ Eccleſiâ, ſed de quodam monaſterio fuiſſe perhibetur: denique eum erga Monachos eadem profectò regula, quę circa Clericos, qui provehendi ſunt, conſervanda ſit; indecorum eſt, quin potiùs illicitum eſt in aliena ſtipendia quemquam obrepere, & ex tranſverſo venientem, in caſtra, intèr quę non militavit, ducatum arripere: beatiſſimæ Apoſtolicæ ſedis Præſule Cæleſtino pręcipiente, atque dicente, tunc altèr de alterâ eligatur Eccleſiâ ſi de civitatis ipſius Clericis cui Epiſcopus eſt ordinandus, nullus dignus, quod evenire non credimus, potuerit inveniri.*

(b) *Trithem. de vir. Monach. S. Bened. l.4. cap.71.*

6. Subindè addit: *primum enìm illi reprobandi ſunt, ut aliqui de alienis Eccleſiis meritò præferantur. Habeat unuſquiſque ſuæ fructum militiæ in Eccleſiâ, in quâ ſuam per omnia tranſegit ætatem: in aliena ſtipendia minimè altèr obrepat, nèc aliis debitam altèr audeat vindicare mercedem. In quibus verbis perſpicacitas dilectionis veſtræ prudentèr attendat, quoniam aut de Eccleſiæ Senonenſis Clericis, qui ordinaretur nullus dignus inventus eſt, quod eveniſſe non credimus, maximè cùm ſit Metropolis, & clericorum numeroſitate non careat: aut certè his jure minimè reprobatis, aliundè, qui eis irregularitèr præponeretur, electus eſt, qui aliorum fructus laborum comederet adinventus &c. Cùm ergò familiarius in regionibus veſtris ſit hęc temeritas, & ſacrorum ſupèr hoc canonum violatio dilatata, neceſſe eſt noſtram ſollicitudinem pro hac amputandâ ſpecialius impendere diligentiam &c. Periculoſum eſt enìm, talitèr omnes Eccleſiæ miniſtros ſpernere, & eis improviſum, & non optatum præponere. Quod quia crebrò præſumptum eſſe nonnullis querimoniis ex hoc gementium didicimus, vos meritò diligentes, ut ad tantam tranſgreſſionem neminem impellatis, expoſcimus* (*c*).

(c) *Nicol. I. epiſt.54. ap. Sirmond. to.3. Conc. Gall. f.273.*

7. Hæc Nicolaus Papa Carolo Calvo Regi, qui & penè totidem verbis idipſum in ſuis ad Egilonem literis replicavit, adjungens, nihil prodeſſe, quod illius electionem Epiſcopi Senonicæ metropolis ſuffraganei comprobaſſent; cùm in hoc nimium frequentèr in illis partibus electiones Præſulum à ſacris canonibus deviarent: *Quid*, inquit, *ſuffragatur conſenſus Epiſcoporum, ubi non prò regulis paternis, ſed contra regulas adunatur*. Tum illi Archiepiſcopalis pallii uſum concedit (*d*). Totus eſt ergò hic Nicolaus, ut improbet, non electionem extraneorum ut ſic, ſed exuberantem illius frequentiam, & indigenarum uſquequaque contemptum, oſtendens ſe talia dictaſſe, non ut ad ſolos indigenas electio coarctaretur, ſed ut, aureâ mediocritate ſervatâ, tàm indigenæ, quàm extranei, pro temporum, locorum, & perſonarum qualitate, admitterentur, & extraneis præferrentur indigenæ, non abſolutè, ſed cęteris paribus, tunc ſcilicèt, cùm prudentia, mixta juſtitiæ doceret, potiùs indigenam, quam extraneum eſſe beneficio aliquo vacuo munerandum; & quod hic fuerit Papæ ſenſus, patet tùm ex ipſius tenore Epiſtolæ, tùm quia alioquìn Egilonis electionem non approbaſſet; nèc ei Pallium metropoliticum conceſſiſſet.

(d) *Nicol. I. ep.55. apud Sirmond. loc.cit. fol.274.*

8. Tametſi autem talia, tantoque ſpiritu Nicolaus Papa decreverit, nihilominùs cùm primò contigit ipſius ſedis Senonenſis, per obitum Egilonis, vacatio, Se-

nonicæ Eccleſiæ Clerici libertatem electionis ex ſe ipſis faciendæ, non habuerunt, niſi ex ſpeciali indulto Caroli Calvi tunc Regis (*a*), undè patet, eandem non ſibi debitam de jure fuiſſe, quippè *fruſtra precibus impetratur, quod à jure communi competit* (*b*), & cùm libertatem ipſam impetraſſent, ac bis duos ſucceſſivè diverſos ex eorum gremio ſelegiſſent, Carolus utrumque refutavit: nec quidquam eis profuit Judithæ Imperatricis præſidium implorare, literis ut ſuprà calamo Frotharii exaratis, qui & eorum nomine aliam epiſtolam ſcripſit conſimilis dictaturæ Eginhardo Imperatoris familiari, conſanguineo, & apud illum uberi exiſtimatione pollenti (*c*), nàm hiſcè omnibus non obſtantibus, beneficium Archiepiſcopale Senonenſis metropoleos nulli ex præfatis electis de gremio contigit, ſed *Anſegiſo* Bellovacenſi, Abbati S. Michaelis Laubienſis in Hannonia (*d*). Qui non debuiſſet ullo modo in Præſulem eligi, nèc potuiſſet Rex, pro eo quod ad ipſum ſpectabat, eidem Anſegiſo extraneo favere, aut illius promotionem patrocinari, ſeù quomodolibèt habilem eum reddere, ut eligeretur, tametſi extraneus, in præjudicium indigenarum, ad quos, ut ſupponunt Contradictores, limitata ſit provectio ad eccleſiaſtica beneficia.

(a) *Frothar. Tullenſ. epiſt. 16. & 17. ap. Duchesne to. 2i*
(b) *Leg 1. C. de Theſauris lib. 10.*
(c) *Frothar. ep. 16.*
(d) *Tritheml. 5. c. 86 Theatr. vit. hum. V. Epiſcopus in Archiepiſc. Senonen. nu. 51.*

9. En verba Cleri Senonenſis ad Comprovinciales Epiſcopos illius metropolis, *Cum decreto electionis noſtræ, manibus ſingulorum noſtrorum roborato, ad paternitatem veſtram accedentes, Anſegiſum presbyterum Remorum diœceſeos, Eccleſiæ autem Bellovacenſium, atque Abbatem monaſterii S. Michaelis, quem per licentiam veſtram Patres venerandi, Domino etiam Chriſtianiſſimo Rege Carolo annuente, ſecundum decreta Cæleſtini Papæ, ex propria Eccleſia deficiente electione, pari conſenſu elegimus* (*e*). Deficiebat electio ex propria Eccleſia, non quia ibi deeſſent Clerici idonei, cùm teſte Nicolao PP. I. in illâ Eccleſiâ amplâ non poſſet talis deficientia contingere, & jam duo de Clero ipſo electi fuiſſent; ſed quia Imperator illos excludebat. Anſegiſus verò in Eccleſiis Senonenſi, Bellovacenſi, & S. Michaelis beneficia presbyterale, Abbatiale, & Archiepiſcopale capeſſens, certè non ſemel, ſed pluriès beneficiis eccleſiaſticis potitus eſt, in locis, à quibus erat extraneus, & patriâ, & diœceſi, & provinciâ: ut hinc videas quantâ libertate tunc potuerint extranei nedùm beneficiis præfici, verum etiam indigenis, prò eligentium arbitratu, præferri.

(e) *Cler. Senon. epiſt. ap. Sirmon. to. 3. Conc. Gall f. 294.*

10. Magno quoque nomine per hæc tempora reſonavit *Lupus Ferrarienſis*, cœnobii Bethlemitici, ſive Ferrariæ, Diœceſis Senonenſis, Abbas (*f*), cujus patriam dicitur fuiſſe Moguntiam. Ipſe ſe neceſſitudine conjunctum affirmat cum Hilmerado, deſignato Epiſcopo Ambianenſi (*g*), & neptem habuiſſe, Hildegario nuptui datam apud Pariſios (*h*). Illum fuiſſe Epiſcopum legimus (*i*), ſed de his utcumque res ſe habeat, certè ipſe fuit famâ, & eruditione clariſſimus, Eccleſiæ Gallicanæ ad Benedictum Papam III. Legatus (*l*), aliis tandem meritis, & benemerentiæ titulis cumulatus, floruit autèm anno Chriſti 850. Hic prò Eccleſiâ S. Judochi monaſterio ſuo incorporandâ eximiè decertavit (*m*). Illam porrò Eccleſiam, quàm ipſe vocat monaſterium (*n*), ad oſtium Cantii, inter Stapulam, & Montrolium urbes poſitam (*o*), Carolus magnus Imperator Alcuino, ſeù Albino Anglo conceſſerat, viro doctiſſimo, de quo ſupra, & quem Cæſar apud ſe, vel præceptoris, vel ſtudiorum comitis loco habuit (*p*), cum onore, ut ex ejuſdem Eccleſiæ bonis, eleemoſynam, & ſubſidia peregrinis, & advenis exhiberet. Hanc eandem Eccleſiam Ludovicus Pius Imperator, Caroli filius, ſub eodem onere monachis, & monaſterio Ferrarienſi Diœceſis Senonenſis contribuit. Aſt Lotharius paritèr Imperator, monachis ſublatam, cuidam Rhuodingo tradidit, & rursùs Carolus Calvus, itidem Imperator, Rhuodingo adeptam Odulpho Comiti dedit (*q*). Lupus ergò, Abbatiæ Ferrarienſis clavum tenens, apud Carolum ipſum prò præfatæ Eccleſiæ recuperatione orans inſtetit, hæcque illi inter cætera ſcripſit.

(f) *Papir. Maſſon. præf. ad ep. Lupi Ferrar. in to. 3. Bibl. Patr. & ap. Duchesne to. 2. fol. 720. & Lup. Ferrarien. ep. 29. & 41.*
(g) *Lup. Ferrarienſ. epiſt. 79.*
(h) *Idem ep: 119.*
(i) *Poſſev. Apparat to. 2. in Lup. Ferrarien. Card. Baron. ann. 838. num. 7.*
(l) *Lup. Ferrar. ep. 68. & 103. Baron. ann. 855. n. 13.*
(m) *Lup. Ferrar. ep. 11. 42. 45. 61. 71. 88.*
(n) *Lup. Ferrar. epiſtol. 13.*
(o) *Papir. Maſſon. loc. cit.*
(p) *Baron. ann. 778. n. 14. 15.*
(q) *Lup. Ferrar. ep. 11. 42. 43. 44 45. 55. 71*

11. *Plùs minuſve quadriennium eſt, ex quo ſeptuaginta duo monachi, quos ad eorum votum, electionemque mihi commiſiſtis, quique indeſinentèr, nobis in diverſa*

ſa occupatis, prò ſalute, ac proſperitate veſtrâ excubant, proptèr abſtractas facultates, patiuntur incredibilem veſtimentorum, leguminum, & piſcium indigentiam: & publica hoſpitalitas peregrinis, juxtà conſtitutionem priorum Regum exhibenda, intermiſſa eſt: famuli monaſterii ſquallore torquentur, & frigore, nec poſſunt ſubvenire miſeris &c. Intercedente glorioſa matre veſtra, Sereniſſimus Pater veſter Ludovicus Auguſtus, ad remedium animæ ſuæ, ac ſalutem poſteritatis, ſupplementum hoc cœnobio noſtro contulerat: nec tamèn cum id haberemus, noxiâ diffluebamus abundantiâ, ut in delitias intemperantèr ſolveremur; quià quæ regula concedit, integris facultatibus monaſterii, vix poterant procurari: Nunc autèm longè pauciora conſecuti, abſtinemus inviti, algemus coacti: pueros, ſenes, atque infirmos proptèr inopiam non fovemus. In tantâ calamitate Patri, ac Matri veſtrę quotidianas preces, & annuum officium perſolvimus, quaſi quod illi contulerunt poſſideamus &c. Inſtaurate illorum eleemoſynam, ingenti periculo hactenùs intermiſſam, nec obliviſcamini veſtri &c. Conſenſu bonorum omnium juſtum eſt quod poſcimus, poſſibile Regali potentiæ, neceſſarium nobis, utile non tàm nobis, quàm vobis; nos enim ex hoc beneficio temporalem conſequemur uſum, vos autèm, accedentibus aliis bonis, præmium ſempiternum (a).

(a) *Lup. Ferr. ep.* 48

12. Tantâ efficaciâ Lupus apud Principem, monaſterii cui præerat, cauſam egit, Cæſarem non ſemel adeundo, & literis pulſando, viroſque Aulicos, & magis intimos, ac Regni Optimates, precibus, & obteſtationibus fatigando, ut tandèm ſui voti compos effectus ſit (*b*). Ex hac autèm unicâ rerum narratione, multiceps argumentum, nobis favens emergit. Nàm primò Carolus magnus Imperator, rerum eccleſiaſticarum peritiſſimus (*c*), Eccleſiam, & bona S. Judochi, in pago Pontino provinciæ Remenſis in Picardiâ, Alcuino Anglo, Anglorumque Legato (*d*), conceſſit. Secundò Alcuinus ipſe, doctrinâ paritèr celeberrimus, in Galliâ prorsùs extraneus; Eccleſiam ipſam ſuſcepit. Tertiò Ludovicus Imperator, cognomento Pius, intercedente Judithâ ejus conjuge, monaſterio præfato Ferrarienſi, provinciæ, & Diœceſis Senononſis, quod in ſe proculdubiò rationem extraneitatis præferebat, Eccleſiam memoratam contribuit. Quartò Lupus Ferrarienſis ſępè dictam Eccleſiam cum ejus bonis repetiit, & cum eſſet extraneus, utpote patriâ, uti diximus Moguntinus, Abbatialia beneficia, tàm in monaſterio Bethlemitico, ſivè Ferrarienſi, quàm in monaſterio S. Judochi accipere non dubitavit. Quintò *conſenſus omnium bonorum* juſtum eſſe dixit, quod Eccleſia S. Judochi Ferrarienſibus monachis redderetur. Quintuplex ergò adeſt nobis votum Patrum, Imperatorum, Doctorum, omniumque Bonorum, affirmantium liberum eſſe Diſpenſatoribus Eccleſiarum, ſivè beneficiorum ęccleſiaſticorum, hæc eadem etiam viris extraneis elargiri.

(b) *Lup. Ferrar. ep.* 62. & 88. *Baron ann.* 846. *à n.* 9 *ad* 16.
(c) *Baron. an.* 878. *à n.* 15 *ad* 20.
(d) *Baron. loc. cit.*

13. Ipſum Lupum aliquandò etiâm cœnobio S. Amandi præfuiſſe ſatis liquet ex eo quod, libentèr illius curam ſe deponere profitetur (*e*), memorat quoque S. Aldricum, & de ipſo dicit *Aldricus Cæſaris juſſu, & mirabili bonorum anniſu nobis cum eſſet Abbas ablatus, & Eccleſiæ Senonicæ Pontifex factus eſt* (*f*). Scribens paritèr Marcuvardo Abbati Prumienſi hæc effatur: *ut quoniam de loco noſtro ſitis, à quo vos corpore duntaxat eccleſiaſtica utilitas abduxerit &c.* (*g*), oſtendens his verbis, quod Marcuardus cum anteà cœnnobii Ferrarienſis Senonicæ Diœceſeos in Galliâ eſſet alumnus, Abbatiale beneficium in monaſterio Prumienſi, Diœceſis Trevirenſis acceperat in Germaniâ. In epiſtolâ ad quendam Ludovicum virum clariſſimum, hæc habet, *fama verſatur inter nos, clericos Palatii diverſorum cœnobiorum ſibi dominium optare* (*h*). In aliâ quàm ſcribit nomine Guenilonis Epiſcopi, & Gherardi Comitis, ad Amulum Archiepiſcopum Lugdunenſem ait, *veſtræ prudentiæ Dominus noſter*, Rex, *nobis juſſit ſuggerere, non eſſe novitium, aut temerarium, quod ex Palatio honorabilioribus maximè Eccleſiis procurat Antiſtites &c.* Godelſadum *etiàm, quem ex Palatio ſuo, more prædeceſſorum Regum majorum ſuorum, ut ante monſtratum eſſe, Cabilonenſi præficit Eccleſiæ, flagitat idem*

(e) *Lup. Ferr. ep.* 18
(f) *Lup. Ferr. ep.* 29.
(g) *Lup. Ferr. ep.* 55.
(h) *Lup. Ferr. ep.* 25

Rex,

Rex, in hac quadrageſimâ non gravemini ordinare (*a*).

(a) *Lup.Ferr.ep.81.*

14. Hæc autem omnia nonne luce meridianâ clariùs oſtendunt, & potuiſſe, & in uſu fuiſſe, & tàm ut de jure, quàm ut de facto, Lupi Ferrarienſis tempore, viguiſſe hanc diſciplinam, ut clerici extranei modò Abbatialia, modò Epiſcopalia, modò majoris, modò minoris dignitatis beneficia conſequerentur? *Quis hos viros canones ignoraſſe dicat, niſi priùs ipſe deſipiat* (*b*). Sed ſuper omnes pretioſa eſt epiſtola ejuſdem Lupi, quâ reſpondet Gherardo Comiti, ab eo ſuſcitanti, quid ſentiret de vitâ, moribus, & meritis cujuſdam, qui ejuſdem fuerat monachus, tuncque de illo, ad aliquod beneficium Epiſcopale promovendo, agebatur; Gherardo has diligentias adhibente, vel nomine Regis, vel cleri, & populi alicujus Eccleſiæ, quæ in monachum illum ſuum intuitum intendiſſet. Lupus ergò ſincerè affirmat, eundem monachum de ſuo ad aliud cœnobium pertranſiſſe, indè ad alias Diœceſes migraſſe, habitâ tamèn migrandi legitimâ facultate: ineſſe illi merita, & virtutes, quibus preeſſe poſſit, & prodeſſe, undè ſi eligi contingat in Antiſtitem alicujus Eccleſiæ (à quâ neceſſario fuiſſet extraneus, tamquàm qui de cœnobio ad cœnobium, & ad Diœceſi ad Diœceſim tranſitaverat) electionem cenſet futuram eſſe proficuam.

(b) *Lup.Ferr.ep.29.*

15. En ejus verba: *quod diligentèr ſcrutamini, noveritis monachum, & diſcipulum meum non nunquam à noſtro monaſterio aufugiſſe, ſed ad petitionem beatæ memoriæ Marcuuardi Abbatis ex Prumiâ haud perperam à nobis eum honeſtè directum, & cum illo aliquandiù converſatum, quorundam invidioſorum vitaſſe inſidias, & indè diſcendi ſtudio, & quietis amore in urbe Lugdunenſium conſtitiſſe: reverentiſſimis autèm viris Remigio memoratæ urbis metropolitano, & H. Gratianopolitano inſtantèr poſtulantibus, & converſationem memorati fratris laudantibus, quanquam olim meam verbis habuiſſet licentiam, etiàm regulares literas accepiſſe, quæ prolatæ, quid de eo ſentiam fideli relatione fatebuntur. Literas etiàm eum eccleſiaſticas habere à venerabili fratre noſtro G. certi ſimè ſcio, nec impedire aliquid, ſi Deus eum vocat, quo juſte ejus infirmari poſſit electio. Benè apud nos converſatus eſt, quo plurimùm indiget Eccleſia. Idoneus eſt ad docendum. Regalibus, & Pontificalibus fultus eſt epiſtolis, progenitorum nobilitate ornatur. In ſecundò propoſito judicio prædictorum Antiſtitum, intèr quos degit, devotè perducat. Quid reſtat niſi, ut quod Sanctis Præſulibus Deus inſpiraverit, fiat? Quid autèm mirum ſi aliquandò aſperiùs aliquid ſuper eo locutus ſum? Illud culpa fuit inimicorum ejus, impudentèr falſa vulgantium. Iſtud, quod nunc literis alligo, meum eſt judicium, conſtantèr prima viſa, & poſteà comperta narrantis* (*c*).

(c) *Lup.Ferr.ep.122.*

16. Non ſemèl diximus, quod monachi ſunt totidem beneficiati (*d*), habent enìm de fructibus bonorum Eccleſiæ portionem, eorum victui, veſtitui, & congruo uſui neceſſariam; & quamvis hoc beneficium non detur eis in titulum, datur tamèn ad vitam perpetuò poſſidendum: hinc qui hujus eſt capax, ad alterum quoquè idoneus reputatur, certeque intèr monachos, & beneficiarios talis intercedit proportio, ut ab uno eorum ad aliud ritè poſſit argumentum deduci, quod à ſimuli ad ſimile repetitur, jamque paulò ſuprà à Nicolao PP. I. audivimus, eandem regulam tenendam eſſe de clericis, ac de monachis (*e*), & certè à monaſticis officiis, & beneficiis, ad cætera Eccleſiæ beneficia crebrò in eorum ſcriptis argumentum ducunt Contradictores. Quarè monachus ille priùs beneficio monachali donatus in cœnobio Ferrarienſi apud Gallos, deindè tranſvectus ad aliud percipiendum in monaſterio Prumienſi apud Germanos: poſteà ad Clerum Lugdunenſis Eccleſiæ traductus, ubi vel habebat, vel habere poterat eccleſiaſticum beneficium, (ut enìm ibi conſiſteret, regulares, ſivè dimiſſorias literas obtinuerat) demùm pronunciatus habilis, & ſufficiens, qui ad aliquod beneficium Epiſcopale ſuſcipiendum eligeretur; profectò multiformitèr Lupi Ferrarienſis ore conclamat, ritè, & rectè ſè potuiſſe beneficiis eccleſiaſticis inſigniri ſemèl bis, & tertiò in locis, à quibus erat extraneus: adeòque Eccleſiam hâc libertate potiri, beneficia eccleſiaſtica, non modò

(d) *Thomaſſin.vet.& nov.Eccleſ.diſcipl.p.1. l.3.c.13.nu.1. Barboſ. jur.Eccleſ. Univ.l.3. c.4.n.66.*

(e) *Barboſ.tract.var. Loc. 101. cum aliis ab eo cit. Vid. in hoc cap ſupr.nu.5.*

modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiendi.

17. Glorioſus fuit in terris doctrinâ, & virtutibus multis hoc eodem Nono Sæculo *S. Eulogius Cordubenſis*, qui tyrannidem exercentibus Arabibus in Hiſpaniâ, Cordubæ ſenatorio genere natus, in eâ Eccleſiâ clericatum, ſubindèque Diaconatum, & Presbyteratum ſortitus eſt, ac magiſterii munus prò cæteris edocendis (*a*). Romam quandoquè pergere deſignavit (*b*): poſteà in Galliam profectus eſt, ſuamque manu propriâ peregrinationem conſcripſit (*c*). In Hiſpaniam demùm reverſus, *poſt divæ memoriæ Vviſtremiri Toletanæ ſedis Epiſcopi, in eandem ſedem ab omnibus comprovincialibus, & conſinitimis Epiſcopis electus, & dignus eſt habitus, & prò relatu omnium comprobatus. Sed diſpoſitio divina, quæ eum ſibi ad martyrium reſervabat, quibuſdam repagulis obviavit. Cumque jàm ipſa communis electio eum ſibi conſecrari in epiſcopio adclamaret, rerum obviantium adverſitate impediti, alium ſibi eo vivente interdixerunt eligere. Qui licèt arguiè fruſtraretur ab ordine, tamèn non eſt privatus ejuſdem ordinis munere. Siquidem Epiſcopatum cœleſtem adeptus eſt, dùm per martyrii gloriam Chriſto conjunctus eſt* (*d*). Itaquè S. Eulogius, Cordubæ ortus in Hiſpanicâ Bætica, ad beneficium Archiepiſcopale urbis Toleti in Hiſpaniâ Tarraconenſi promotus eſt, à quo erat per 150. milliaria, ſivè per 50. leucas extraneus (*e*), cunctis comprovincialibus, & conſinitimis Epiſcopis, adeoque totâ penè Hiſpanicâ Eccleſiâ, illius electioni ſuffragantibus, & per conſequens inclamantibus, ritè, & rectè poſſe clericum extraneum ad eccleſiaſtica provehi beneficia.

(a) *Alvar. Cordub. in Vit. S. Eulog. cap. 2. & 3. ap. Sur. to. 2. die 11 Martii.*
(b) *Idem c. 3.*
(c) *S. Eulog. epiſt. ad Vviſtrem. ad Epiſcopū Pampilon. in t. 9. Bibl. Patr. f. 693.*
(d) *Alvar. Cordub. loc. cit. cap. 10.*
(e) *Philipp. Ferrar. Lexic. Geogr. V. Corduba, & V. Toletum.*

18. Sed percurramus hiſtoriam martyrum Cordubenſium, quàm ipſe D. Eulogius ſcripſit (*f*), & videamus, an facta dictis concordent, conſonentque illius geſtis ea, quæ calamo lineavit. Porrò de quibuſdam ex præfatis martyribus ità loquitur. E quibus *Petrus Sacerdos urbe Aſtegitanâ progenitus, & S. Vvalabonſus Diaconus ab Elephenſi civitate exortus &c. Cordubam ſtudio meditandi adeuntes, liberalibus diſciplinis traditi ſunt. Sed Deo fautore, ſcientiâ, & doctrinâ ſcripturarum pollentes, ſub Frugello Abbate monaſterio ſanctæ, & glorioſæ Virginis Mariæ præficiuntur, quod in vico Cateclara, non longè ab urbe, à parte occidentali præclaro ancillarum Dei propoſito eniteſcit. Sanctus quoquè Sabinianus, vico Froniano montanæ Cordubenſis, jàm plenæ juventutis monachus ortus: & Vviſtremundus ex Aſtigiâ adoleſcens ſtrenuus, è cœnobio S. Zoili Armilarenſi, quo dudum ſub regulâ, vel Abbate ſe dederunt: unus à tempore longè in caſtris Domini militans: Vviſtremundus verò nupèr in idem cœnobium conferens, ad Martyrium ambo diſcurrunt* (*g*).

(f) *Baron. ann. 850 num. 1.*
(g) *S. Eulog. Cordub. Memoriæ Sanctor. l. 2. c. 1. in Bibl. vet. Patrū to. 9. p. 1. f. 659.*

19. Proſequitur de *S. Gumeſindo*, & inquit, eum fuiſſe patriâ Toletanum, qui Cordubam pergens, ibi Clericatum, Diaconatum, & Presbyteratum accepit, & cuidam Eccleſiæ Campaniæ Cordubenſis præfectus eſt (*h*), nempè ſitæ in planitiæ agri illius Urbis, qui nunc dicitur Campienna (*i*). Addit de *S. Leovigildo*, quod Eliberi progenitus monachatum profeſſus erat in cœnobio SS. Juſti, & Paſtoris, poſito in inferiori montana Cordubenſi, loco, qui dicitur Eraga (*l*), notat & de *SS. Rogellio, & Servio-Deo*, quod primus itidem monachus, & Eliberi progenitus è vico qui dicitur Parapanda, ſecundus ex Orientis partibus, Cordubam moraturi pervenerant (*m*). Pergit, & memorat Sanctum *Fandilam*, dicens, quod ex Urbe Accitana, nunc Guadix in Regno Granatæ, progenitus, Cordubam diſcendi gratiâ ſe contulit, ſubindeque in Monaſterio Fabanenſi monachatui operam dedit, à quo poſteà ad monaſterium S. Salvatoris Pinnæ Mellariæ perrexit (*n*); ſubjungit de *S. Felice* monacho, quod ex Oppido Complutenſi progenitus, natione Getulus, ex Africâ, in Aſturias progreſſus, ibi monaſticæ profeſſioni totus incubuit (*o*).

(h) *Idem l. 2. c. 9.*
(i) *Ambroſ. Morales in Scholiis ad d. cap. 9. num. 2.*
(l) *S. Eulog. ubi ſup. l. 2. c. 11. n. 2.*
(m) *Idem cap. 13.*
(n) *S. Eulog. Memorial. Sanctor. l. 3. c. 7. & ibi Ambroſ. Morales in Scholiis.*
(o) *S. Eulog. loc. cit. l. 3. c. 8. & ibi Morales.*

20. Hoc modo Sanctorum hujuſmodi Martyrum, & patriam, & profeſſionem S. Eulogius calamo diſcurrente diſtinguit, ut appareat eos, è diverſis Urbibus, & provinciis prodeuntes, beneficia monachalia, parochialia, & præfectu-

ras

ras Eccleſiaſticas tenuiſſe, Getulos, Orientales, Africanos, in Hiſpaniâ, extraprovinciales in provinciâ Cordubenſi; extradiœceſanos demùm in illius Urbis, & Diœceſis Eccleſiis, ac Monaſteriis. Quis credat autèm S. Eulogium hæc memorantem, ſibi perſuaſiſſe, quod gloriæ ſanctorum illorum Martyrum detraheret, ipſorum extraneitatem adeò ſubtili calamo deſcribendo? Non enim eos commendaſſe videbitur, in ſenſu Contradictorum, neque uti viros ſanctos encomiis celebraſſe, ſed potiùs improbaſſe, ac velut viros impios inclamaſſe, quod cum eſſent Cordubæ extranei, parvipenſo indigenatus defectu, contra jus divinum, naturale, & humanum ibi auſi ſint beneficia ſacra adipiſci.

21. Nè ergò Sanctos iſtos Martyres in totidem viros impios vertamus; nè Sanctum Eulogium ex encomiaſte in detractorem configuremus ipſorum Sanctorum Martyrum; ne tandem eundem Sanctum Eulogium, intèr Cœlites per totam Eccleſiam veneratum, non virum Sanctum, ſed nebulonem fuiſſe dicamus, qui adverſus præfata jura, beneficium Archiepiſcopale in Metropoli Toletanâ ſuſcepit, à quâ erat extraneus; oportet neceſſariâ locutione concludere, quod currente nono Chriſti ſæculo, in Hiſpaniâ, & in universâ Chriſtianitate florebat hæc perſuaſio, Sanctam Dei Eccleſiam integrâ libertate potiri, ſuas præbendas quibuslibet impertiendi, undecumque natis eas tradendi; meritumque, non nativum aerem, idoneos facere clericos, quibus beneficia eccleſiaſtica conferantur. A qua libertate cum nunquàm deciderit Eccleſia, & nec imò cadere potuerit, uti ſibi connaturali, & coævâ; reſtat ut etiàm nunc, non minùs ac tùnc, eâdem perfruatur, adeoquè veriſſimum, & inluctabile ſit, quod liberum, & licitum eſt Eccleſiæ beneficia ſua, tùm clericis extraneis, tùm indigenis, elargiri.

22. Hæc ipſa tempora, quæ percurrimus, celebria fuerunt, tàm doctrinâ, quàm geſtis *Hincmari* Remenſis, qui fuit natione Gallus, provinciæ eccleſiaſticæ Senonenſis, vel Belgicæ, profeſſione monachus cœnobii S. Dionyſii (*a*), nècnon Abbas monaſterii S. Germani diœceſis Pariſienſis (*b*), ac Archiepiſcopus Remenſium, vir magni nominis, eâ doctrinâ percelebris, quâ Gallos omnes Epiſcopos ſuę etatis facilè ſuperavit (*c*), floruit autèm anno Chriſti 845. Hic Eccleſiam Remenſem, quæ per Ebbonis exauctorationem vacabat, adeptus eſt, proùt ſuperiùs aliâ occaſione locuti ſumus (*d*), licèt ipſe, tamquam Monachus S. Dionyſii, & Abbas S. Germani, à provinciâ Senonenſi prodiret, remotus ab urbe Remorum, quę metropolis eſt provincię Belgicæ ſecundę, ſicque ab alterutrâ ex his Eccleſiis, & provinciis, eſſet extraneus. Quam ejus promotionem ad Epiſcopale decus, ritè, & rectè factam fuiſſe in Concilio Sveſſionenſi II. doctum eſt, & Patres Concilii Tricaſſini Nicolao I. Pontifici conteſtati ſunt (*e*), eique faviſſe Regem, Epiſcopos Provinciales, & Clerum, atque Populum Remenſem, ipſamet Concilia demonſtrant (*f*). Quod autèm Hincmarus proprii facti executione docuit, ſuę quoquè doctrinę themate comprobavit, nàm dans formam, in Antiſtitis electione ſervandam, hęc electoribus aliquandò pręſcripſit, in epiſtolâ ad Clerum, & plebem Bellovacenſem: *De Eccleſiâ veſtrâ, ſive ſit in civitate, ſive in monaſteriis, his diſciplinis inſtitutum, & ità Apoſtolicę formæ convenientem, dè diaconibus, vel presbyteris, eligatis vobis, auctore, & fautore Domino, conſecrandum Epiſcopum &c. Et ſi, quod abſit, de civitatis, ac parochiæ veſtrę civium ordinandus Epiſcopus, Clericis, nullus dignus, vel idoneus ſummo Sacerdotio, quod evenire non credimus, poterit inveniri, tùnc alter de altera diœceſeos noſtrę Eccleſiâ &c. eligere procurate &c. ſi etiàm de alterius diœceſi Archiepiſcopi, vel parochiâ Epiſcopi quemquam vobis notum, proficuum, & utilem eligere malveritis, neceſſe vobis erit cum beneplacito illius Epiſcopi, cujus intererit, & literis canonicis petitum obtinere* (*g*). Notetur, quod territorium Epiſcopalis juriſdictionis, dictum communitèr *Diœceſis*, olìm vocabatur Parochia, & diœceſis tunc ſignificabat *provinciam*, ſeù territorium Archiepiſcopalis juriſdictionis (*h*).

23. Ex Hincmari ergò doctrinâ ſuadentur, & commonentur electores, ut ali-

(a) *Card. Baron. ann. 845. n. 23. vid. hic ſuprà c. 21 n. 26.*

(b) *Natal. ab Alex. hiſtor. ſæc 9. in Hincmar. Remenſ.*

(c) *Baron. ann 867. n. 42. & an 882. n. 2.*

(d) *Vid. hic ſupr. ſæc. 9. c. 20. n. 26.*

(e) *Conc. Trecenſ. an. 867. & Sveſſionen. 2. ann 853. c. 3. Sirmond. to. 3. Conc. Gall fol. 84. & 353.*

(f) *Vid. dict. Concil. Sueſſion. & Trecenſ.*

(g) *Hincm. Remenſ. Formul. 4. ap. Sirmond. to. 2. Conc. Gall. f. 641.*

(h) *Gloſ. in c. 3. V. parochia. de temp. ordin in 6.*

quem indigenam, ſivè diœceſanum diaconum, vel presbyterum, de Clero ſæculari, vel regulari, ad beneficium Epiſcopale eligant; ſin minùs eligant aliquem de eadem provinciâ, ſed tamèn ſi *mallent* ex aliquâ externâ diœceſi, vel provinciâ virum alterum benè cognitum ſibi præficere, quamquàm in ſua diœceſi, vel provinciâ incredibile eſſet, quod idoneus ad Epiſcopale munus deeſſet (*a*), poterant prò eorum libito, ſivè, ſi *mallent*, quod totale arbitrium reſonat (*b*), extraneum promovere, modò eligendus eſſet illis notus, utilis, ac proficuus, & Præſulis illius, cui vir idem eligendus ſuberat, aſſenſio non deeſſet. Ità non de præcepto, ſed de mero conſilio, tunc etiàm erat, ut eligeretur indigena. De facto Bellovacenſes, de quibus ſermo eſt ex Hincmaro, elegerunt ſibi in Antiſtitem *Framoldum*, quem quià inſipientem, & improbum; Epiſcopi Comprovinciales reprobarunt: & *Odonem* extraneum illis in Antiſtitem deputarunt, implorantes Ludovici III. Franciæ Regis auctoritatem, ut eis liberum eſſet undecumque Epiſcopum deligere. Sic enìm de hac re Hincmarus ſcripſit ad Regem: Bellovacenſes &c. *Framoldum quendam elegerant, & rejecto illo proptèr inſipientiam, & improbitatem, Odo ex viciná paræciâ ibidem cum decreto canonico fuit electus &c., ſicut ſacræ leges, & regulæ præcipiunt, Archiepiſcopis, & Epiſcopis conlimitanearum diœceſeon electionem concedere dignemini, ut undecumquè, ſecundùm formam regularem electionis Epiſcopi, talem eligant, qui & Sanctæ Eccleſiæ utilis, & Regno proficuus, & vobis fidelis, & devotus cooperator exiſtat* (*c*).

24. Obſiſtebant hujuſmodi Odonis electioni Bellovacenſes, & auditâ reprobatione Framoldi, alios in ejus locum ſucceſſivè delegerunt, *Rodulphum*, *Honoratum*, *& Odoacrum*, quos omnes, Comprovinciales Epiſcopi repulerunt, eo quod per electionem Framoldi inſipientis, & improbi, Bellovacenſes ipſi ab eligendi jure decidiſſent, & electio jàm eſſet ad Comprovinciales Epiſcopos devoluta. Regi ergò inſiſtenti, ut Odoacer uniformibus votis electus, conſecraretur, Hincmarus obſtitit, ipſum commonendo, ut ab hujuſmodi conſilio deſiſteret, nè cenſuris una cum Odoacro ipſo involueretur (*d*), nec cogitaret, ipſi licere poteſtatem Antiſtitum coarctare, itàut nullus, niſi quem vellet Rex pręfici poſſet Eccleſiis, quippe divinæ, ac humanæ leges Eccleſiæ libertati favebant, ſoluſque Infernus contrariam opinionem ſuadens, Regium animum decipiebat. Sciret quod Bellovacenſes, per primam viri indigni electionem, ab eligendi jure deciderant, jàmque ad Comprovinciales Epiſcopos jure devoluto, ad eos pertinere per canonicam electionem novum Antiſtitem Bellovacenſi Eccleſiæ præficere: *ſi quod*, ait, *à quibuſdam dicitur, ut audivi, quandò petitam apud vos electionem conceditis, illum debent Epiſcopi, & Clerus, ac plebs eligere, quem vos vultis, & quem jubetis* (*quæ non eſt divinæ legis electio, ſed humanæ poteſtatis extorſio*) *ſi ità eſt, ut dici à quibuſdam audivi, ille malignus ſpiritus, qui per ſerpentem primos parentes noſtros in Paradiſo decepit, & indè eos ejecit, per tales adulatores in aures veſtras hæc ſibilat, quià hoc in ſcripturis tàm veteris, quàm novi teſtamenti non continetur, neque in Catholicorum dictis, vel ſacris canonibus, nec etiàm in legibus à Chriſtianis Imperatoribus, & Regibus promulgatis, hoc ſcriptum, vel decretum invenitur, ſed talia dicta Infernus evomuit* (*e*).

25. Et poſt quędam interjecta, proſequitur. *Quod ſcripſiſtis, vota omnium, qui commorantur in Bellovacenſi Eccleſiâ in Odoacrum concordari, non eſt mirum ſi ſtulti, & improbi, ac cupiditate cæcati totiès talitèr agunt, non correcti de relectione pravæ ſuæ electionis in Framoldum, & reprobato Rodulpho, & à ſe electo Honorato, ſacro Epiſcopali ordini adhùc fidei doctrinâ incongruo, perdiderunt electionem, ſicut oſtenſum eſt illis in Synodo, & per ſacras regulas, non alteriùs, ſed Epiſcoporum eſſe electionem, quàm non præire, ſed ſubſequi, & non ſe ab ea debuere excidere: & nunc contrà regulas, & leges ſinè viſitatione præſumpſerunt electionem* (*f*). Itàque, & Framoldo, & Rodulpho, & Honorato, & Odoacre repulſis, licèt indigenis, & in quos Bellovacenſium vota convenerant, ab Epiſcopis

(a) *Nicol. I. PP. ep. 54. ad Carol. Calv. ap. Sirmond. to. 3. Concil. Gall. f. 273.*

(b) *Vid. Barboſ. tract. var. dictio. 436. n. 1.*

(c) *Hincmar. Rem. ep. ad Ludov. III. c. 1. in opuſc. Hincmar f. 603. & in to. 16. Bibl. Patr. fol. 601.*

(d) *Hincm. Remenſ. loc. cit. c. 8.*

(e) *Hincmar. Remenſ. loc. cit. c. 3.*

(f) *Idem loc. cit. c. 6*

pis Comprovincialibus fuit Bellovacenſi Eccleſię prępoſitus Odo *ex viciná parœciá*, extraneus, & alienigena; Epiſcopique, ac eorum nomine Hincmarus cum Rege contenderunt, licere *undecumquè, ſecundùm formam regularis electionis*, promovendum eligere. Igitùr ex doctrinâ Hincmari patet, quod in libertate eligentium ad beneficia ſtat eligere indigenam, vel extraneum, & dijudicare an magìs expediat eligere extraneum, an indigenam, hocque eſt illud, quod noſtra opinio præſefert, in eligentium, ſivè in conferentium, ſeù ad beneficia præſentantium, ſtare arbitrio, prudentiâ regulato, beneficia, vel indigenis, vel extraneis impertiendi.

26. Nec quoàd provectionem Hincmari dicatur, ipſum non fuiſſe extraneum in Eccleſiâ Remenſi, quià antequàm eligeretur, fuit illius Eccleſiæ Clero conſcriptus (*a*), *undè à Clero* (aſſerunt Patres Tricaſſini,) *& populo ipſius metropolis Remorum, ſed & ab Epiſcopis ipſius provinciæ petitus, ſicut petitio eorundem manibus ſubſcripta declarat, & ab Archiepiſcopo tunc ſuo Senonenſi, & proprio Epiſcopo Pariſiorum, necnon & ab Epiſcopis aliis Senonenſis provinciæ, cum conſenſu Abbatis ſui, & fratrum monaſterii, in quo degebat, favente etiàm Domino Carolo Rege glorioſo, Epiſcopis Remenſis provinciæ, & Clero, ac plebe ipſius metropolis per canonicas literas, ipſorum ſubſcriptas manibus, frater Hincmarus eſt traditus* (*b*). Non potuiſſet Abbas, cui ſuberat Hincmarus, eidem prò diſceſſu licentiam denegare: nàm Superior Religioſi, ceſſante gravi cauſâ, non poteſt ei denegare licentiam conſentiendi ſuæ electioni, ſivè neceſſitas, ſivè utilitas ipſi electioni det cauſam (*c*). Quod quidem S. Gregorius decrevit prò monachis, nè Abbas negaret diſceſſum illi, qui eſſet opportunus ad regendum aliud monaſterium (*d*). Ex identitate autèm rationis idipſum ſenſiſſe videtur prò electis ad miniſterium Epiſcopale. Sicut & nec dicatur, quod Hincmarus fuerit propugnator, & vindex fortiſſimus electionum de gremio Eccleſiæ viduatæ faciendarum, adeòut & Vulfado Lingonienſi (*e*), & Ebboni Gratianopolitano (*f*), extrà gremium electis, validiſſimè obſtiterit, & adversùs eos altis ejulatibus conclamaverit.

(a) *Vid. Act. Concil. Trecenſ. & Chriſtian. Lup. in Concil. Rom. ann. 1059.*

(b) *Epiſt. Synodica Conc. Tricaſſin. an. 867 ap. Sirmond. to. 3. Conc. Gall. f. 356.*

(c) *Barboſ in cap. quam ſit neceſſarium n. 2 cauſ. 18 qu. 2.*

(d) *S. Gregor. lib. 7. epiſt. 18.*

(e) *Hincm. Remenſ. in Conc. Sueſſion. 3. an. 866 ap. Sirmond. to. 3. fol. 290.*

(f) *Hincm Remenſ. de Prædeſt.*

27. Non, inquam, hæc obſtant, quia quoàd inſertionem Hincmari in Clero Remenſi, hæc non fuit obſervantia, ſed ludificatio ſacrorum canonum: fictâ quippè, & fucatâ calliditate paulò antè ſuam electionem ſe fecit Hincmarus Clero, ſeù Canonicis Remenſibus aggregare, prorsùſque *flexuoſus*, inquit Thomaſſinus, *is erat circuitus, ut in ſpeciem ſaltèm reverentia qualiſcumque canonicis regulis haberetur. Nec enim his ſcopus fuerat, non ea canonum mens, ut traducerentur uno temporis puncto unius Eccleſiæ Clerici in aliam, & mox ibi raperentur ad ſummæ culmen dignitatis. Eò collimant canones, ut Eccleſiarum regimen eis comittatur, qui in eis ab adoleſcentiâ, ſtipendia fecerint, qui benè de ea diù meruerint, qui laboribus, ſudoribuſque ſuis excoluerint eam, & rigaverint, eoque jàm ii non ſint, quibus eſterni hoſpites præponantur* (*g*). Simulato ergò animo, pompaticè, & ad ſolam oſtentationem Hincmarus fuit Remenſibus Clericis ſubintruſus, & appictus potiùs quàm adſcriptus, undè nullus ei verus titulus indigenatus ingeſtus eſt; *caduca enim ſunt, quæcumque fucata*, ait S. Cyprianus.

(g) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 2. ep. 86. n. 16.*

28. Neguè permiſſio proprii Antiſtitis, & Metropolitani reddidit Hincmarum de extraneo indigenam Eccleſiæ Remenſis, ſed ſolùm eum abſolvit ab illis pœnis, quas incurriſſet, ſi relicto monaſterio, & invito ſuo Præſule, cui obedientiam ſpoponderat, abſceſſiſſet. Hęc enim uſquequàque in Eccleſiâ viguit diſciplina, & viget adhùc, ut alienum Clericum nullus Epiſcopus ſinè proprii Antiſtitis licentiâ audeat ordinare, vel apud sè accipere, ut ex multis canonibus ſuprà vidimus, quâ de rè etiam S. Leo ad Anaſtaſium Epiſcopum Theſſalonicenſem, *Alienum Clericum, invito Epiſcopo ipſius, nemo ſuſcipiat, & nemo ſollicitet, niſi fortè ex placito charitatis id intèr dantem, accipientemque conveniat. Nàm gravis injurię reus eſt, qui de fratris Eccleſiâ id, quod eſt utilius, aut precioſius audet vel allicere, vel tenere* (*h*), & in epiſtolâ ad Nicetam Aquilejenſem, *Illam quoquè partem eccleſiaſticæ diſciplinę,*

(h) *S. Leo ep. 84. c. 9*

quâ olìm à ſanctis Patribus, & à nobis ſepè decretum eſt, ut nèc in presbyteratus gradu, nèc in diaconatus ordine, nèc in ſubſequenti officio Clericorum, ab Eccleſia ad Eccleſiam cuiquam tranſire ſit liberum, ut in integrum revoces, admonemus. Et unuſquiſque, non ambitione illectus, non cupiditate ſeductus, non perſuaſione hominum depravatus, ibi, ubi ordinatus eſt perſeveret; itàut, ſi quis ſua quærens, non quæ Jeſu Chriſti, ad plebem, & Eccleſiam ſuam redire neglexerit, & ab honoris privilegio, & à communionis vinculo habeatur extraneus (*a*).

29. Dè eadem rè Concilium Turonenſe I. ità decrevit; *Si quis Clericus, abſque ſui Epiſcopi permiſſu, derelictâ Eccleſiâ ſuâ, ad alium ſè transferre voluerit locum, alienus à communione habeatur* (*b*). Et Concilium Arelatenſe I. *Presbyteri, & Diacones, ſi relictis locis ſuis, in quibus ordinati ſunt, ad alium ſe locum tranſferre voluerint, deponantur* (*c*). Et Concilium Carthaginenſe III. *Alienum Clericum, niſi concedente ejus Epiſcopo, nemo audeat, vel retinere, vel promovere in Eccleſiâ ſibi credita* (*d*), quarè in Concilio Epheſino, quibuſdam monachis inſiſtentibus, datum fuit culpæ Neſtorio, quod *operâ uteretur Clericorum quorundam, ab externis parœciis, & diœceſibus accitorum, quibus tamèn ſecundum eccleſiaſticos canones in alieno Epiſcopatu, vel Eccleſiâ degere non licet, ſed iis ſolùm locis, & civitatibus, idque quiete, quibus ordinati ſunt* (*e*). Nempè Neſtorius Clericos ex ſè acciverat nullo propriorum Epiſcoporum pręſtolato conſenſu, quod & pręfati canones vetuerunt, & paritèr interdixerunt Concilia Laodicenum (*f*), Taurinenſe (*g*), Andegavenſe (*h*), Valentinum (*i*), Veneticum (*l*), Cabilonenſe (*m*), Bracarenſe (*n*), Arauſicanum I (*o*), Hiſpalenſe II (*p*), Aurelianenſe III (*q*), Arelatenſe V. (*r*), & alia, quæ licèt ut plurimum de ſolâ ordinatione loquantur, tamèn etiam in admiſſione ad beneficia locum habent, tùm ob identitatem rationis, tùm quia ordinare in antiquis, nedùm promovere ad ordines ſignificaſſe dicitur, ſed etiam ad regendam Eccleſiam, vel titulum deputare. Quapropter voluerunt pręfati canones, ut neque parochus, neque beneficiarius reſidentialis, neque Clericus, alicujus Eccleſiæ ſervitio deputatus, poſſit ad aliam Eccleſiam extradiœceſanam, ſine proprii Epiſcopi auctoritate migrare. Quod nedùm in Clericis ſęcularibus, ſed etiam in Regularibus verificatur, non ſolum ex novis eorum conſtitutionibus, ſed etiam ex antiquo jure, & pręſertim Concilii Aurelianenſis I. jubentis, *Abbatibus, Presbyteris, omnique Clero, vel in Religionis profeſſione viventibus, ſine diſcuſſione, vel commendatione Epiſcoporum prò petendis beneficiis ad Domnos venire non liceat* (*s*).

30. Attamèn ſi proprii Epiſcopi conſenſus accedat, ſeù *Ceſſio*, quę etiam *Miſſio* dici conſuevit (*t*), tunc optimè poteſt Clericus extraneus in alienâ Eccleſiâ, & ordines, & conſequentèr etiam beneficia ſacra ſuſcipere. *Nullus*, inquit Concilium Aurelianenſe V. *Clericum, ſeù lectorem alienum ſinè ſui conceſſione Pontificis, vel promovere, vel ſibi quibuslibet conditionibus audeat vendicare* (*u*), & S. Gregorius in Epiſtolâ ad Januarium Calaritanum, *ab ordinatione alieni Clerici abſtineat, niſi Pontificis ſui ceſſionem ſolemni more meruerit* (*x*). Hoc autem ſufficit ad noſtrum intentum, & ùt Contradictores omninò in causâ ſuccumbant. Nàm vel Clericus extraneus poſſit beneficia conſequi ex naturali eccleſiaſticæ libertatis ratione, vel ex aſſenſu, & permiſſione proprii Epiſcopi, hoc parum refert: tùm quià ſemper verum eſt, quod extranei poſſunt beneficiis eccleſiaſticis inſigniri: tùm quià ſpectat ad Contradictores oſtendere, quod quotiès beneficia extraneis conferuntur, Epiſcopus Clerici extranei beneficium ſuſcipientis, diſſentiat, & nèc tacitum, neque expreſſum ei exibuerit conſenſum.

31. Tantò magis, quod Epiſcopus licèt poſſit facultatem Clericis denegare ordines alibi ſuſcipiendi; licentiam tamèn aliò proficiſcendi, & ibi beneficia eccleſiaſtica ſuſcipiendi negare omninò non poteſt, per ea, quæ docet Nicolius in ſuis floſculis hac periodo: *Clerici, qui non habent beneficium reſidentiam requirens, non poſſunt ab Epiſcopo cogi permanere in Diœceſi, nequè eis dimiſſoriæ denegari, ut ſæpiùs decrevit S. Epiſcoporum, & Regularium Congregatio, maximè quandò Epiſcopus*

pus

(a) *S. Leo epiſt. 86.*
(b) *Conc. Turon. 1. cap. 11.*
(c) Concil. *Arel. 1. cap. 21.*
(d) Concil. *Carthag. 3. cap. 21.*
(e) *Vid. Act. Concil. Epheſ. 1. & Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſciplin. p. 2. l. 1. c. 2. n. 9.*
(f) *Conc. Laod. c. 42.*
(g) Conc: *Taurin: c. 7.*
(h) *Conc. Andegavenſ. c. 9.*
(i) *Concil. Valentin. cap. 6.*
(l) Concil. *Venet. in Armor. c. 10.*
(m) *Concil. Cabilon. ann. 650. c. 13.*
(n) Concil. *Bracarenſ. c. 8.*
(o) *Conc. Arauſic. 1. cap. 8.*
(p) *Conc. Hiſpal. 2. cap. 3.*
(q) *Conc. Aurel. 3. cap. 15.*
(r) *Conc. Arel. 5. c. 11*
(s) *Conc. Aurel. 1. c. 9*
(t) *S. Greg. l. 4. ep. 29 & alibi.*
(u) *Concil. Aurel. 5. cap. 5*
(x) *S. Greg. ep. 83.*

pus eis providere, vel non vult, vel non poteſt (*a*) Quod cum antiquâ Eccleſiæ diſciplinâ optimè conſonare comperimus, perpendendo ſcripta D. Gregorij ad Cyprianum Diaconum, de vacante Eccleſiâ Syracuſanâ, ob mortem Maximiani Epiſcopi: *nullus mihi in eâdem Eccleſiâ poſt Domnum Maximianum tàm dignus videtur, quàm Joannes Archidiaconus Catanenſis Eccleſiæ &c. quod ſi factum fuerit, etiam frater, & Coepiſcopus noſter Leo* (nempè Epiſcopus Catanenſis) *ei ceſſionem præſtare debebit, ut liber ad ordinandum poſſit inveniri* (*b*): notetur, miſſionem, ceſſionem, ſeù conſenſum dandum eſſe, non ex gratiâ, vel ex arbitrio, ſed ex debito: verbum etenìm *debet*, neceſſitatem, & coarctationem importat (*e*), & ſic ſi cum ſolo aſſenſu proprii Epiſcopi, quem negare non poteſt, licitum eſt cuilibet beneficiorum collatori, vel ad ea nominatori, Clericum alienum beneficiis ornare, ſemper, ut diximus, verum eſt, Clericum extraneum licitè poſſe beneficiis Eccleſiaſticis inſigniri. Verum hujuſmodi aſſenſus, quantùm eſt in sè, non facit Clericum de extraneo indigenam, ſed ſolùm illas pœnas abſcindit, quas incurreret Clericus, qui dimiſsâ propriâ Eccleſiâ, inſalutato diſcederet hoſpite, & ſinè aſſenſu proprii Antiſtitis, alibi ſacra beneficia ſuſciperet. De extraneo verò indigenam facit cardinatio in eccleſiaſticis beneficiis.

(a) *Hieron. Nicol. in Floſcul. V. clericus. n. 7.*

(b) *S. Greg. l. 4. ep. 19*

(c) *c. propoſuit 4. ſuper. c. oblata de appel. l. præter ff. de edend. DD. ap. Barboſ. tract. var. dictio: 77. n. 2.*

32. Hinc neceſſaria fuit Hincmaro miſſio, ſeù aſsenſus proprii Præſulis, quià ſinè illa abſcedendo, ſacros canones violaſset, ac potuiſset ad locum dimiſsum, & ad Eccleſiam, cui anteà mancipatus fuerat, revocari. Sic enim D. Leo in epiſtolâ ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem, poſt præceptum editum, nè Clerici ſinè aſsenſu proprii Præſulis à ſuis Eccleſiis emigrarent, ſuggeſſit, *itàque ſi intrà provinciam res agatur, transfugam Clericum ad ſuam Eccleſiam Metropolitanus redire compellet, ſi autèm longiùs proceſſerit, tui præcepti auctoritate revocabitur* (*d*), & Divus Gregorius Epiſcopo Syracuſano ſcribit, ut Clericos Bachandæ Epiſcopi ad ſuas Eccleſias redire compellat (*e*). Alii demùm Canones idipſum præſcribunt (*f*). Quarè ſi Hincmarus miſſionem habuit à proprio Antiſtite, ut Remenſis Eccleſiæ poſſet beneficium adipiſci; miſſio illa exemit eum quidem à pœnis, quas incurriſset, ſuam Eccleſiam, & Abbatiam, in quâ erat incardinatus, ſinè conſenſu Antiſtitis relinquendo, & ad aliam commigrando; ſed non illum proptereà reddidit de extraneo, & extradiœceſano, & extraprovinciali Remenſis Eccleſiæ, in ejuſdem indigenam. Imò, abſolutè loquendo, nec etiam potuiſset Hincmarus, ex quocumque aſsenſu proprii Præſulis, verti de extraneo in indigenam Remenſis Eccleſiæ, in præjudicium aliorum Clericorum, qui verè nativi, ſivè ab adoleſcentiâ, Remenſi Clero conſcripti, eidem Eccleſiæ diù officia ſui famulatus impenderant; quibus tamquam veris, & naturalibus filiis ipſius Eccleſiæ Remenſis, ejuſque gremium componentibus, debebantur infulæ dè jure divino, & humano, uti ſupponunt Contradictores, debitas ſolis indigenis eſſe, neque horum jura poterant convelli ſimulatâ illâ, & fictitiâ aggregatione, quâ Hincmarus in ictu oculi, de Clerico Pariſienſis Diœceſis, ac Provinciæ Senonenſis, eſt Clero Remenſis metropolis ſubintruſus, qua ratione quoque nec ullus terrenus Princeps poſſet alicui extraneo privilegium naturalitatis conferre, ad effectum percipiendi eccleſiaſtica beneficia, ſi hæc revera de jure divino, & naturali, ſolis indigenis eſſent debita, tum quia derogare non poteſt juribus divino, & naturali: tum etiàm quia jus quæſitum præcedentèr indigenis abripere, ſalvâ conſcientiâ, & honeſtate non poteſt.

(d) *S. Leo ep. 94. c. 9.*
(e) *S. Greg. l. 3. ep. 42*

(f) *Conc. Hiſpal. 2. c. c. 3. vid. Bini in Concil. Tolet. 3. in fin. tom. 5. Concil. f. 399.*

33. Quod verò Hincmarus improbaverit electionem Vulfadi in Epiſcopum Lingonienſem, & Ebbonis in Epiſcopum Gratianopolitanum, quià ab Eccleſiis ſuis eſſent extranei; hoc omninò gratis aſſeritur, non enìm ratione extraneitatis in illos inſurrexit, ſed quià ſinè propriorum Epiſcoporum conſenſu, vel ſinè canonicâ electione, vel ſinè ſpontaneo electorum voto, ſe intruſerant, & aliis erant quoque defectibus irretiti, & præſertìm, quià ſolâ vi, vel operâ Regum, ſe minùs legitimè illis Eccleſiis inſinuaverant, declamante Hincmaro, *quod de ordinan-*

nando Epiſcopo non Regis, vel Palatinorum debet eſſe commendatio, ſed Cleri, & plebis electio, & metropolitani in electione dijudicatio: deindè terreni Principis conſenſio, & ſic fieri Epiſcoporum manus impoſitionem (*a*). De Vulfado profeſſus eſt Hincmarus, quod Eccleſiam contrà canonica occupaverat decreta (*b*). Quoàd Ebbonem Gratianopolitanum, eum Hincmarus hoc ſcommate ſugillavit: *Quod canonica excommunicatione devinctus, irregularitèr uſurpaverit regimen, & ſibi, ac ordinatoribus ſuis, necnon & ſubditis adauxit diſcrimen, ſicut Leo Papa demonſtrat* (*c*). Non ergò extraneitatem, ſed irregularem ingreſſum Ebbonis principalitèr, & in recto carpſit Hincmarus. Qui etiàm cum Villebertum, in agro Turonenſi natum, & à ſuo Epiſcopo ordinibus inferioribus initiatum, poſteà presbyteratu ab Erpoino Sylvanectenſi perauctum, & ſucceſſivè ab Epiſcopo Attrebatenſi Præpoſitura Eccleſiæ S. Vedaſti decoratum, in Catalaunenſem Epiſcopum ordinaverit (quem etiàm coram Coepiſcopis, Abbatibus, Canonicis, & aliis Cariſiaci conſedentibus, exactè diſcuſſit, de omnibus defectibus à tanto gradu repellentibus, & expreſsè de patriâ, ordinibus, presbyteratu, profeſſione &c., interrogavit (*d*), nullum autèm ei omninò vitium ingeſſit, eo quod eſſet nedùm extradiœceſanus, ſed etiàm extraprovincialis) proculdubiò nec etiàm Vulfadum, neque Ebbonem, neque alios in crimen indè vocavit, quod eſſent ab Eccleſiis, alicubi ſuſceptis extranei.

(a) *Flodoard. hiſt. Remenſ. l. 3. c. 24. circ. finem.*
(b) *Flodoard. loc. cit. l. 3. c. 24. poſt initium vid. epiſtol Hincmar. in Act. Conc. Sveſſion. 3. ap. Sirm. to. 3. f. 290.*
(c) *Hincm. Remenſ.*
(d) *Formul. 11. apud Sirmond. to. 2. Concil. Gall. f. 651.*

34. Placeat examen ipſum ſtrictim audire, factum ab Hincmaro Remenſi coram tribus aliis Archiepiſcopis, totidemque Epiſcopis, necnon quinque abſentium Epiſcoporum legatis, quamplurimiſque Abbatibus, Canonicis, Monachis, Presbyteris, Diaconibus, nobilibus, Clero demum, ordine, & plebe Catalaunicâ, qui Vvilebertum à ſe electum ad beneficium Epiſcopale illorum Eccleſiæ ordinari in Antiſtitem depoſcebant. Itàque ab Hincmaro interrogatus eſt Vvillebertus. *Undè eſſet: iſque reſpondit: pago Taronico oriundus. Iterum interrogatus, cujus conditionis eſſet: Et ille &c. Dei gratiâ naturâ liber. Item ubi didiciſti? Item ipſe; in Scholâ Turonicâ &c. Item, cujus ordinis, vel cujus es ordinatus? Item ipſe, præſentis patris mei Domini Herardi,* Turonenſis, *per ſingulos gradus, uſque ad Diaconum, ſum ordinatus: poſteà autèm ab eodem patre meo Herardo, literis ad Erpoinum,* Sylvanectenſem, *datis, præsbyterii onus ſuſcepi. Item Hincmarus. Quâ de causâ in noſtram Diœceſim veniſti? Et ille, per licentiam præſentis mei Archiepiſcopi Herardi, à parentibus meis, Regiis ſum mancipatus obſequiis &c. Iterum interrogatus, ſi aliquod miniſterium de rebus eccleſiaſticis aliquo habuerit loco: Qui reſpondit, quod Præpoſituram monaſterii S. Vedaſti, jubente Joanne Epiſcopo, & conſentientibus fratribus, ſuſcepit.*

35. Deindè Hincmarus ad Herardum Archiepiſcopum Turonenſem ibi præſentem dixit: *Quià veſter natus, nutritus, vel educatus, & ordinatus dignoſcitur, & Clerus, & ordo, & plebs Catalaunica illum expoſcit, habeamus veſtram licentiam, ut regularitèr unà vobiſcum eam examinemus, ſi tanto oneri, vel honori dignus exiſtat. Qui libentiſſimè annuit, & juſſus eſt ſedere cum eis. Data eſt ei regula Paſtoralis Gregorii &c. Quià poſt examinationem eum Catholicum, literatum, & omnimodis aptum ad Sarcinam Epiſcopalem ſuſcipiendam invenerunt, ſed tamèn de alienâ provinciâ illum fore agnoverunt; relecta ſunt ſacrorum canonum capitula, quid de eo dicerent, qui de alienâ provinciâ peti deberet. Et inventum eſt, quod ab illo petere illum deberent, cujus natus, nutritus, & ordinatus foret. Humilitèr D. Hincmarus Archiepiſcopus, ſimul cum Coepiſcopis, & Clero, & ordine, ac plebe Catalaunicâ, ab Herardo Archiepiſcopo eum petiit, & impetravit, ac canonicè illum ei commiſit &c.* (*e*). Quod fieri non potuiſſet in præjudicium tot clericorum, & monachorum, ac his deficientibus, tot laicorum, qui erant in civitate, & Diœceſi Catalaunicâ, idonei ad Epiſcopale beneficium, ſi neceſſario beneficia eccleſiaſtica eſſent ſolis indigenis conferenda.

(e) *Exam. Vvillebert. Catalaun. ap. Sirmond. to. 3. Conc. Gall. f. 651.*

36. Vide autèm hìc quanto apparatu detegitur extrancitas Vvilleberti, ab

Ec-

Eccleſiâ, Diœceſi, & provinciâ, in quâ beneficio Epiſcopali donatus eſt; poſtquàm à nativâ Diœceſi Turonicâ, in quâ natus, enutritus, & ordinatus, Diaconatum ſuſceperat, ad Sylvanectenſem tranſierat, & ibi presbyteratum acceperat, poſteà ad Diœceſim Attrebatenſem deflexerat, inibique Præpoſituram cœnobii S. Vedaſti adeptus erat, demum ad aulam Regiam ſe contulerat, & ibi munus Imbreviatoris, ſivè deſcriptoris ſtipendiorum regalium exercuerat (*a*). Ità Vvillebertus non ſemèl, ſed bis, & tertiò ſtipendia clericalia, Presbyteralia, Abbatialia, Epiſcopalia, quæ totidem ſunt eccleſiaſtica beneficia, ſuſcepit in locis, à quibus erat extraneus. Et tamèn in tàm ſubtili examinè de illo facto, nullus ex tot Epiſcopis, Archiepiſcopis, Abbatibus, monachis, canonicis, clericis, laicis, os ſuum operuit, ut ei extraneitatis vitium exprobraret: Vitium, non exiguum, nec exilis culpæ, in ſenſu Contradictorum, ſed tàm enorme peccatum continens, quàm grave eſt legem divinam, naturalem, & humanam unico actu prævaricari. Ergò ex toto hujuſmodi ſucceſſu patet, quod nedùm Hincmari, ſed etiàm trium aliorum Archiepiſcoporum, totidemque Epiſcoporum, quinque illùc delegatorum ab aliis Epiſcopis, & infiniti numeri Abbatum, canonicorum, presbyterorum, monachorum, clericorum, & laicorum, unà ſimul conſonant vota, extraneis patere aditum, uſque ad Epiſcopalia beneficia, ſalvo aſſenſu Ordinarii, ad quem pertinet Promovendus: qui aſſenſus, ut oſtendimus, in clericis beneficio reſidentiali carentibus deeſſe non poteſt. Et ità per ea, quæ toto præſenti Capitulo aſſeruimus, eniteſcit, liberum, & licitum fuiſſe, ac paritèr eſſe Eccleſiæ, illiuſque miniſtris, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia, non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri.

(a) *Ibidem in medio.*

CAPUT XXIV.

In quo ex diverſis Formulis *literarum Eccleſiaſticarum, quæ* Sæculo Chriſti Nono *adhibitę fuerunt ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis: Nec non & ex epiſtolis Regum, ac Principum privilegiis, probatur Eccleſię libertas, in conferendo Prębendas Eccleſiaſticas, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis.*

SUMMARIUM.

1 *Sacra Antiquitas formulis, quas in diſpenſatione beneficiorum adhibuit, uberes probationes præbet libertatis Eccleſiæ, de qua agimus.*

2 *Refertur epiſtola* Vvolfeonis *Conſtantienſis, qua dimittit Clericum ſuum Ammonem Bernalto Argentinenſi, ut eum ſuo Clero inſerat.*

3 *Sequitur epiſtola* Radbodi *Trevirenſis, ad Rodbertum Metenſem, de Giſlemaro presbytero dimiſſo, ut poſſit Metenſi Clero inſeri.*

4 *Qui cum eſſet presbyter non poterat in Metenſi Eccleſiâ foveri, niſi collatione alicujus beneficii, nihil obſtante extraneitate.*

5 *Refertur epiſtola Dadonis Virdunenſis, ad Radbodum Trevirenſem, prò Arduino presbytero, ut inſeri poſſet Clero Trevirenſi.*

6 Inthronizare *idem ſignificat, ac* intitulare, *ideſt beneficia Eccleſiaſtica in titulum conferre, vel ſuſcipere.*

7 *Refertur epiſtola* Luitadi *Vinc
ienſis de Vulfado, quem Ebbo Remenſis ei ceſſerat, ipſe verò illum Veniloni Rotomagenſi dimittit.*

8 *Iſte Vulfadus de Remenſi ad Vincienſem, ab hac ad Rotomagenſem Eccleſiam tranſiit, ac demùm Bituricenſis Epiſcopus fuit.*

9 *Textus adducitur epiſtolæ* Heidilonis *Noviomenſis ad Rodulfum Laudunenſem de Rotgero Diacono ei dimiſſo.*

10 Durandi *Arvernenſis epiſtola ad Rodulfum Turonenſem, de Subdiacono ei dimiſſo, ut illum ad quemcumque gradum promoveat.*

11 *Clerici dimiſſi poterant ab Epiſcopis, qui illos ſuſcipiebant, non ſolum Sacris Ordinibus, verùm etiàm beneficiis, inſigniri.*

12 *Epiſtola ponitur, quâ Epiſcopus Clerico formatam præbet, ut in alio Epiſcopatu ſuſcipi poſita quocumque* Seniore.

13 *Quærere* Seniorem *eſt Patronum aliquem inquirere, cui miniſterium Eccleſiaſticum exhibeatur in beneficiis, vel rebus ſacris.*

14 *Ubi non ſunt, quærendi ſunt alibi viri ad Eccleſias regendas opportuni, nedùm in articulo neceſſitatis, ſed etiam utilitatis.*

15 *Clericus ad Epiſcopatum vocatus innuitur, qui munus animos regendi alibi habebat, ſicque beneficium in loco extraneo ſuſcepit.*

16 *Tàm Patroni in præſentando, quàm Electores in eligendo præficere poſſunt beneficiis etiam Clericos extraneos.*

17 *Tàm Rex, quàm Metropolitanus, ſi ob culpam electorum* devolueretur *ad eos electio, poterant undecumque, & quemcumque deſignare.*

18 *Nec refert, ſi Rex nominet virum de ſuâ ditione, vel extraneum, nàm Canones non ſuggerunt eligendum virum de Regno, ſed de Eccleſiâ.*

19 *Quod nihil referat eſſe de ditione temporali Regis, patet ex eo, quod fit in Regnis Valentiæ, ut Sardiniæ, ubi à beneficiis excluduntur extranei.*

20 *Epiſtola refertur Ludovici II. Imperatoris prò Epiſcopatu* Gratianopolitano *favore Bernarii Clerici, non ſibi in temporalibus ſubditi.*

21 *Excluſio extraneorum, ſi locum haberet, convelleret jura Principum, Regum, Epiſcoporum &c. quippè ipſi non poſſent liberè ſuâ poteſtate uti.*

22 *Etiàm antè Sæculum nonum Reges partem habebant in provectione Clericorum ad beneficia, ſic fiebat in* Oriente, & Hiſpaniâ.

23 *In* Galliâ *Reges Merovei, & Carolingi, maximam ſibi partem aſſumebant in diſpenſatione beneficiorum.*

24 *Carolus Magnus, vel Ludovicus Pius inceperunt dare privilegia eligendi Epiſcopos, & Abbates, & ut electio fieret de gremio.*

25 *Cur impetrabantur privilegia ab Imperatoribus, & Regibus, ut in Eccleſiis Epiſcopalibus, & Abbatialibus electio fieret de gremio.*

26 *Ut quid petere privilegia prò electione de gremio Eccleſiæ, ſi jura præſcriberent, non niſi indigenas eſſe beneficiorum capaces.*

27 *Contradictores oſtendant privilegium, ſi habent excluſivum extraneorum, vel Eccleſiam in ſuâ libertate quietam relinquant.*

28 *Etiàm ubi præfata privilegia concurrebant, adhùc electio quandoquè fiebat extranei, quid ſub Joanne VIII. acciderit apud Genevenſes.*

29 *Indulta illa Regia non dabant Eccleſiis jus electionis, ſed erant munimenta, quibus Eccleſiæ repellebant Præſules à Rege miſſos.*

30 *Joannes Papa VIII. objurgat Oteramum Archiepiſcopum Viennenſem, quod* Optando *excluſo alium Præſulem Genevenſibus præfeciſſet.*

31 *Sequitur textus epiſtolæ Joannis Papæ, qui mandat Oteramo, ut Optandum è carceribus dimittat, & Romam ſe conferat.*

32 *Si*

32 *Si jura extraneos à beneficiis repellerent, non potuiſſent Genevenſes Optandum, ſibi præficere, in præjudicium indigenarum.*
33 *Obſiſtebat Oteramus Viennenſis Optando, quià Canones irritam faciebant electionem, ſinè Metropolitani aſſenſu celebratam.*
34 *Oteramus carpere Optandum non poterat, quod eſſet extraneus, quià & ipſe Viennenſem Cathedram acceperat, à quâ erat extraneus.*
35 *Ex toto complexu hujus ſucceſſus multiformitèr probatur libertas Eccleſiæ, præficiendi Eccleſiaſticis beneficiis etiam extraneos.*

1. IMMENSAM ſacræ antiquitati gratitudinem debemus propter varias formulas, quas reliquit, epiſtolarum eccleſiaſticarum, vehementem probationem ſuppeditantium libertatis Eccleſiæ, pro quâ pugnamus. Etenim ſi omnis alia ratio deeſſet, profectò ipſe tenor hujuſmodi literarum, etiam ex sè ſolo, poſſet eſſe probatio ipſius libertatis. Nunquid enim non convincetur liberam eſſe Eccleſiam in admittendo Clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia, ſi ipſa ſeries literarum, quibus in hiſce utebatur Eccleſia, de illius libertate, ac pleno arbitrio docent? Quis Princeps, quis privatus, non ſibi uberrimè blandiretur de ſuorum urium in aliquâ rè præſtantiâ, ſi eadem ſe probare poſſe cognoſceret, literis antiquiſſimis, prælo impreſſis, apud omnes notiſſimis, eoque tempore divulgatis, quo nulla controverſorum jurium erat quæſtio, adeoquè tempore non ſuſpecto? Habet ergò Eccleſia perplures talis conditionis epiſtolas, quas bonum erit hic allegare, ne quid deſit, per quod Contradictorum opinio, Eccleſiæ libertatem ſaucians, evertatur. Si enim antiquitas veneranda eſt (*a*), *cui decreta patrum ſanxerunt reverentiam exhibendam* (*b*), ſi eadem, etiam in facultativis, eſt ſatis conſiderabilis (*c*), quid non poterit prò libertate tuendâ, quæ eſt Eccleſiæ connaturalis, & coæva?

2. Ex Germaniâ primo loco unam dè hiſce literis depromemus, editam à Vvolfeone, qui ex monacho S. Galli, Conſtantienſis Eccleſię beneficium Epiſcopale ſortitus eſt (*d*), & ab eo directam Bernalto Epiſcopo Argentarienſi, pro quodam Annone Clerico: ait enim. *Noverit ſancta fraternitas veſtra, quod iſte Clericus, nomine Anno, noſtrâ in parœciâ inſtructus, ac detonſus, parvitatem noſtram rogavit, quatenus illi commendatitias literas conſcriberemus, quibus veſtræ celſitudini commendatus, ſub tuitione veſtri regiminis degere poſſit. Cujus voluntati conſentientes, ſecundum canonicam auctoritatem, literas ei dimiſſorias dedimus: per quas & ipſi concedimus, ut ſub veſtro magiſterio, divinæ ſervituti inſiſtens, ſuæ deſerviat utilitati, & vobis licentiam tribuimus, ut ſi dignum eum judicaveritis, ad ſacros ordines promoveatis. Commendatum ergò eum curæ veſtræ ſuſcipite, & noſtris ex partibus abſolutum, in veſtrarum ovium numero cuſtodite* (*e*). En Clericus à proprio Epiſcopo abſolutus, atque à diœceſi Conſtantienſi, poſitâ intèr Helvetas, & Svevos dimiſſus, ut alterius diœceſis, in Alſatiæ Provinciâ conſtitutæ, ſcilicèt Argentinenſis, poſſit Clero inſeri, ac in eâ ordines ſuſcipere, & conſequentèr etiam ſtipendia Clericalia, ſeù beneficia, non ſecùs ac alii Clerici, liberalitèr adipiſci: qui ſic dimiſſus, jàm talis evadebat, ut extraneus quodammodo fieret ab Eccleſiâ, in quâ priùs erat indigena: & indigena in eâ, à quâ priùs erat extraneus, extradiœceſanus, & extraprovincialis,

3. Similitèr ex Germaniâ, epiſtola formata, ſive dimiſſorialis conſervatur, Ratbodi Archiepiſcopi Trevirenſis, qui ex Abbatiali beneficio cœnobii S. Vvilibrodi Epternacenſis, ad metropoliticum Trevirenſe pervenit, anno 885. illudque per viginti & unum annos poſſedit (*f*), ad Rotbertum Epiſcopum Metenſem datâ proquodam Gislemaro presbyrero; in quâ ſic loquitur: *decreta ſanctorum* 318. *Patrum Niceæ conſtitutorum ſaluberima ſervantes, Deo dignam, piamque fraternitatem veſtram canonicè aggredimur, & ſub nomine formatæ epiſtolæ reverentèr*

(a) *L. Teſtamenta C. de teſtam. l ſemper ff. de jur. juran. c. anteriorum 2. qu. 6. cap. contra ſtatuta 25. qu. 1. c. conqueſtus 9. qu. 3.*
(b) *Cap. quanto 3. de transl. Epiſcopi.*
(c) *Card. de Luca de Præemin diſc. 27. n. 5.*
(d) *Gualter. Chron. Chron. Eccleſ. in Epiſc. Conſtantien. n. 23.*
(e) *Formul. ap. Sirmond. to. 2. Conc. Gall. fol. 666.*
(f) *Jo: Gualt. Chron. Chron. Eccleſ. in Archiepiſcopis Treviren. n. 67 Theatr. Vit. hum. Ver. Epiſcopus in Archiepiſcopis Treviren. nu. 67.*

veſtram ſanctitatem adimus, vobis videlicèt intimando, quià præſenti presbytero noſtro, nomine Giſlemaro, has dimiſſorias dedimus literas, quem in noſtrâ diœceſi eccleſiaſticè educatum, ac ordine clericatus, ad presbyteratus proveximus gradum. Ut his canonicis munitus apicibus, cum noſtrâ licentiâ, & in veſtrâ parochiâ, ſub defenſione, ac regimine veſtræ caræ dilectionis degere liceat, illumque in ſinu Sanctæ Matris Eccleſiæ canonicè fovendum, ac regendum vobis committimus (*a*).

(a) *Formul. 9. apud Sirmond. tom. 2. Conc. Gall: f. 672.*

4. En Clericus, ex Eccleſiâ Trevirenſi Germaniæ, in Eccleſiam Metenſem Galliæ traductus, ac talitèr à primâ dimiſſus, ut ſub ſecundæ regimine permaneret; in eâ canonicè fovendus, nempè muneribus eccleſiaſticis decorandus (non enim ordinibus ſacris augeri poterat, cum jàm eſſet in presbyterali ordine conſtitutus), & cum altiùs non poſſet quoad ordines graduari; nil reliquum erat, niſi ut poſſet quoad munia eccleſiaſtica, ſive beneficia ſacra foveri, & augeri, habiliſque fieret ad illa promerenda in Eccleſiâ Metenſi, eo modo, quo cæteri Metenſes Clerici, quorum albo adſcribebatur, ad ipſa erant idonei: ſub onere beneficia præfata perſonalitèr miniſtrandi, eiſve actualitèr deſerviendi, ſi præſentialem, & perſonalem exigerent ſervitutem; vel illis famulandi per ſubſtitutos, ſi talis naturæ forent, ut fas eſſet eiſdem per alium Clericum idoneum inſervire: ibi demum beneficia eccleſiaſtica poſſideret, tametſi ab illâ Eccleſiâ, quoad gentilitiam qualitatem eſſet extraneus.

5. Et ne de beneficiorum conſecutione ullus fortè valeat dubitandi ſcrupulus excitari, damus Formatam *Dadonis* Epiſcopi Virdunenſis, ad ipſum Ratbodum Trevirenſem directam, & beneficia eccleſiaſtica diſertis vocibus explicantem: *Statutum eſt*, inquit, *à ſanctis Patribus, neminem clericum alienum, & ignotum recipi ab aliquo Epiſcopo, & inthronizari in ſuâ Eccleſiâ, niſi habeat à proprio Epiſcopo epiſtolam, quæ in canonibus nominatur formata. Ideò notum facimus Paternitati veſtræ, quod præſens frater noſter, harum literarum portitor, nomine Arduinus, non prò ſuâ nequitiâ expulſus eſt à nobis, ſed poſtulantibus fratribus noſtris, eo quod ex familiâ noſtrâ fuit, dedimus ei libertatem receptam à cornu altaris canonicè, & ordinavimus eum ad gradum presbyterii. Cui etiàm has dimiſſorias, ſivè commendatitias literas fecimus, & eum ad veſtram dilectam fraternitatem dirigimus, ut in veſtrâ parœciâ, ſub veſtro ſacro regimine, & defenſione conſiſtere valeat &c. Abſolvo Dudo humilis Epiſcopus presbyterum Arduinum de civitate Virdunenſi, indictione IX. & licentiam dò vobis Ratbode venerabilis Archiepiſcope inthronizandi eum in quâcumque Eccleſia vultis veſtræ Parœciæ* (*b*).

(b) *Formul. 10. apud Sirmond. tom. 2. Conc. Gall. fol. 673.*

6. Inthronizare clericum extraneum in qualibet Eccleſiâ alienæ parœciæ, ſivè Diœceſis, non credimus ambigi poſſe, quod ſignificat idem ac *intitulare*, ſeù aliquam Eccleſiam, aut beneficium in titulum alicui conferre; quâ de re Gloſſa ſic ait: *Titulus dicitur Eccleſia, ut titulus S. Petri, undè ſinguli tantum clerici per ſingulos tantum titulos ſunt ponendi, ideſt Eccleſias. 80. diſt. Epiſcopi &c. Ità titulus dicitur clericatus, vel canonicatus in aliquâ Eccleſiâ, undè dicitur intitulari, ideſt clericari, vel canonicari. Et dicitur titulus quilibet ordo eccleſiaſticus, & quælibet dignitas, vel prælatio, undè dicitur quis intitulari in aliquâ Eccleſiâ, ideſt ordinari, vel præfici. 70. diſt. ſanctorum* (*c*). Vel ſi mavis *inthronizari* ſignificat idem, quod *cardinari*, juxtà ea, quæ ſcripſit S. Gregorius Fortunato Epiſcopo Neapolitano (*d*): & alibi pluries in ſuis epiſtolis (*e*). Itàque per ly *inthronizandi* ſuperius enunciatum, non aliud ſignificatur, quàm ponere in libertatem Epiſcopi, conferendi clerico extraneo aliquod beneficium, in quo iſte cardinetur, inthronizetur, intituletur, ſeù quod accipiat illud in titulum, eique præſit, ac prò qualitate beneficii, vel per ſe ipſum, vel per ſubſtitutum, tamquàm proprio titulo, famuletur.

(c) *Gloſ. in c. dudum 54. V. intitulatam de election.*

(d) *S. Greg. l. 5. ep. 11 c. Fraternitatem 5. diſtinct. 21.*

(e) *S. Greg. l. 3. ep. 14 l. 2. ind. 10. ep. 6. & 25.*

7. Ex Galliâ nunc aliam dimiſſorialis epiſtolæ formulam allegamus, *Luitadi* Epiſcopi Vincienſis, ad Vvenilonem Archiepiſcopum Rotomagenſem, qui ei ſedi præfectus eſt anno 859. (*f*), in qua epiſtola habetur: *Comperiat ſanctitas veſtra quendam fratrem noſtrum, & filium Eccleſiæ noſtræ, nomine Vulfadum ſubdiaconum, me petente traditum mihi per literas, quas eccleſiaſtica conſuetudo Formatas appel-*

(f) *In ſerie Archiepiſcopor. Rotomag. n. 35 Theatr. Vit. bum. Verb. Epiſcopus.*

appellat, à Venerabili Ebbone, quondam Remenſi Archiepiſcopo. Et quià impendentibus quibuſdam cauſis, poſtquàm mihi traditus erat, in propriâ remanſit Eccleſiâ, me ſuggerente ordinavit eum idem Ebbo in gradu Diaconatus. Nunc autem quià ſcitis eum proptèr cauſas neceſſarias in partibus veſtris morari, ſicut mihi commendatus erat, vobis eum committo, veſtræque cuſtodiæ, & providentiæ delego, & ut ad majores gradus eum provehatis ſupplicitèr exoro. Credimus enim quoniam, & ſapientia, & mores ad hoc eum dignum indicant. Commendamus igitur veſtræ Beatitudini, Eccleſiæque veſtræ præfatum Vulfadum, & de profectu ejus petimus vos lætari in æternum (a).

8. Hic eſt *Vulfadus*, Remenſis Eccleſiæ clericus, & OEconomus, qui tamquàm talis in Concilio Cariſiacenſi nominatur (*b*), & Eccleſiam Lingonenſem aliquandò geſtiit adipiſci, ſed eam non obtinuit, quià in ipſam injuſtis modis inſiliit (*c*), adeptus tamen poſtmodum eſt beneficium Epiſcopale ſedis Bituricenſis (*d*). Eum Ebbo Remenſis dimiſerat, ut Clero Vincienſis Eccleſiæ inſertus eſſet, taliterque huic Clero fuit immiſſus, ut Ebbo non illum potuerit amplius Diaconatus ordine augere, niſi ſub aſſenſu Luitadi Vincienſis: à quo ſucceſſivè traditus eſt Vvениloni Archipręſuli Rotomagi, ut illum Clero ſuæ metropolis aggregaret. Ità Vulfadus non ſemèl, ſed bis, & plurics dimiſſus fuit, ut in aliis Eccleſiis, à quibus erat extraneus, poſſet ordines, & beneficia ſacra, ſeù ſtipendia eccleſiaſtica promereri, & de Clero Remenſi ad Vincienſem, de Vincienſi ad Rotomagenſem, de Rotomagenſi ad Bituricenſem tranſivit, & per gradus, atque officia eccleſiaſtica, uſque ad beneficium Epiſcopale pervenit: abſque eo quod (cum alioquin contradictores plurimos expertus ſit) unquam aliquis eum carpſerit, quod beneficia ſacra ſit aſſecutus in locis, à quibus, & patriâ, & Diœceſi, & provinciâ erat prorsùs extraneus, quod agendo ſi jura violaſſet, non omiſiſſent illius impugnatores eidem hoc, uti grave crimen, buccis perſtrepentibus exprobare.

(a) *Franciſc. Pommeraye in Conciliis Rotomag. f. 22. & Formul. 5. apud Sirmond. tom. 2 Conc. Gall f. 669.*
(b) *Concil. Cariſiac. ann. 848. in proœm. Sirmond. to. 3. Concil. Gall. f. 66.*
(c) *Hincm. Remenſ. in Conc. Sveſſion. 3.*
(d) *Nicol. PP. I. ep. 46. ap Bin & 59. apud Sirmond. in Conc. Sveſſion. 3 nu. 8. & ibi epiſt. Caroli Regis nu. 6.*

9. Aliam formulam itidem ex Galliâ ſubnectimus epiſtolę, ſcriptæ ab *Heidilone* Præſule Noviomenſi, ad Rodulſum Antiſtitem Laudunenſem: *Veſtræ intueatur magnitudinis experientia, hunc præſentem clericum, , nomine Rotgerum, à nobis per ſingulos eccleſiaſtici honoris gradus ad onus Diaconii fore promotum. Idemque frater, ob ſui commodam facultatemà, noſtrâ ſaluberrimè, & juſtè expetiit mediocritate, licentiam ad vos eundi, & in veſtrâ parochiâ commorandi, ac perpetuò diſcedendi. Nos itàque petitioni ejus, quàm non ſubdolam, ſed veram agnovimus, libentèr aſſenſum præbuimus, & effectum juſtum, & congruum minimè denegavimus. Quo circà totis viribus conquiniſcentes celſitudinem veſtram humilitèr obſecramus, ut eum veſtra paterna ſollicitudo dignantèr excipiat, & ut pius, & prudens paſtor, ac pater, in gremio veſtræ dilectionis accipite. Vitâ verò, & moribus hactenus intèr noſtros probum laudabilemque ſciatis: Scientiæ denique capax miniſterii ſibi commiſſi, quantum autumamus officium ſcire dignoſcitur. Nos etiàm more canonico hanc ei formatam epiſtolam, ſecundùm decreta Nicæni Concilii, Græcis characteribus inſignitam, vobis deferendam conceſſimus, per quam ipſum veſtræ tuitioni committimus, & à noſtrâ parochiâ penitùs ſequeſtramus (e).*

(c) *Formul. 8. apud Sirmond. to. 2. Concil. Gall. f. 671.*

10. Durandi Epiſcopi Arvernenſis alia dimiſſorialis epiſtola ſic effatur, ad Rodulphum Archiepiſcopum Turonenſem directa: *Comperiat dilectio veſtra, quod hic præſens ſubdiaconus, quem manu propriâ conſecravimus, miſericorditèr Formatam à nobis expetiit epiſtolam, & omnem auctoritatem canonicam, ſicut intèr dantem, & accipientem fieri oportet: quatenùs hac auctoritate ſecurus, jure veſtræ ditioni ſubiici valeret. Cujus petitionibus annuentes, mittimus nobilitati veſtræ hanc epiſtolam, canonicâ inſtitutione Formatam, ut quem ſanctitatis veſtræ amodo cuſtodiæ rogando committimus, eum liberâ noſtrâ conceſſione ad quodcumque officium, ſeù ad quemcumque gradum viſum fuerit promoveatis, & omnem quàm erga eum hactenus poteſtatem nobis, licuit exercere ſit vobis licitum (f).*

(f) *Formul. 11 apud Sirmond. to. 2. Concil. Gall f. 624.*

11. Datur per has literas Epiſcopo ad quem, tota facultas, quæ competebat

 Epi-

Epiſcopo à quo, ſuper clerico, per formatam traducto, ejuſque regimen integraliter committitur Præſuli loci, ad quem pergit; prorsùs clericus ille abſcinditur à loco, à quo diſcedit; Cleroque tandèm alieni Antiſtitis inſeritur, cum conceſſione, ut Præſul ille poſſit clericum ipſum ad quemcumque *gradum*, ſeù *officium* promovere, nempè tàm ordinibus, quàm ſacris beneficiis augere, tùm quià ly *ſivè*, disjunctivum, & argumentativum (*a*), duplici muneri, ibi expreſſo, interjectum, ſatis explicat ordines per ly *gradum*, & beneficia per ly *officium*. Tùm quià ab officio ad beneficium validum eſt argumentum (*b*). Tùm etiàm quià plus eſt ordines, quàm beneficia conferre. Ideoquè ſi clerico, per epiſtolam dimiſſorialem, ſivè formatam, de unâ ad aliam Diœceſim, ſivè de provinciâ ad provinciam traducto, licitum fuit, & eſt adhuc, & quotidie in totâ Eccleſiâ redigitur ad praxim, quod ſacri ordines conferantur; multò magis & fuit, & eſt, & ſemper licitum erit ei beneficia eccleſiaſtica dilargiri. Tùm inſuper quià ridiculum eſſet, quod iſte clericus in Eccleſia, ad quàm tranſivit ordines, & munia eccleſiaſtica poſſet adipiſci, non verò præbendas acquirere, cum prębendæ ſint veluti ſtipendia ordinum clericalium, & munium eccleſiaſticorum. Tùm demum quià clericus iſte redderetur incapax beneficii: non enìm illud poſſet aſſequi in Eccleſiâ nativâ, quià ab eâ eſſet dimiſſus, ac prorsùs *ſequeſtratus*, ut in præfatis literis enunciatur: neque in Eccleſiâ, ad quàm ſe tranſtulit, quià originariè ab illâ foret extraneus: Quod ſanè ſubſiſtere non poteſt. Tandem quià in ſententiâ Contradictorum, olim idem erat ordines ſuſcipere, & beneficia ſacra nanciſci.

12. Eandem normam, quàm vidimus obſervatam fuiſſe Nono Sæculo in Germaniâ, & in Galliâ, nulli dubium eſt in uſu fuiſſe etiàm in Italiâ, Hiſpaniâ, Angliâ, & in aliis quibuſcumque partibus Chriſtianitatis, ſivè ad Orientem, ſivè ad Occidentem ſpectantis. Profectò quamplures intèr epiſtolas, quibus Eccleſia ſemper uti ſolita fuit, erant literę *commendatitiæ*, per quas Epiſcopus teſtabatur talem clericum eſſe in tali ordine conſtitutum, quæ paritèr *Teſtimoniales* dicebantur, & modò quoque ſunt ſolitæ nuncupari; dabantur autèm, ut clericus illis ſtipatus poſſet alibi ad exercendos ſacros ordines, vel miſſam celebrandam admitti. Præter has erant quoque literæ *Formatæ*, per quas Epiſcopus manumittebat clericum, ſivè conſenſum præbebat clerico ſuæ Diœceſis, ut ad aliam Diœceſim tranſiret, fieretque clericus, & ſubditus Præſulis, ad cujus territorium inhabitandum ſe conferebat, tuncque ceſſabat eſſe clericus nativę ſuę Diœceſeos. Hę literæ Formatę dicebantur alio nomine *Apoſtolia*, de quibus factus eſt ſermo in Concilio II. Aurelianenſi, ne ullus niſi Epiſcopus ea poſſet præbere (*c*). De his epiſtolis non eſt noſtrum hic agere: qui de illis plura deſiderat, conſulat Auctores (*d*). Dantur nunc, & dabantur etiàm antiquitus, erantque per totam Eccleſiam in viridi obſervantia, & quoàd *Formatas*, ſeù *Apoſtolia*, legere eſt apud Marculſum, necnon apud Sirmondum formulam generalem illorum prò totali clerici dimiſſione, ſub hoc tenore conceptam. *Illi Epiſcopo, ille illius urbis Epiſcopus &c. Cognoſcat fraternitas, ſeù caritas veſtra, quià iſte præſens presbyter, nomine ille, in parochiâ, & in Eccleſiâ noſtrâ ſacris literis educatus fuit, & ab infantiâ fuit apud nos, ſeù prædeceſſores noſtros, bonum habens teſtimonium, bonamque continentiam, & innocentem vitam deducens. Undè placuit illi modò, ut ad alium Eccleſiam ſe converteret, volens ſibi quærere ſeniorem, qui ſe de rebus temporalibus adjuvet, & cui ille ſecundùm miniſterium, quod ſibi injunctum eſt, obſequium præbeat. Undè veſtram fraternitatem compertam facimus, ut quicumque placuerit eum ſuſcipere, abſque ullâ ambiguitate hoc faciat: ſciens illum, & boni eſſe teſtimonii, & à nobis ſibi ab Eccleſiâ, quæ nobis ad regendum conceſſa eſt, migrandi licentiam accepiſſe &c.* (*e*).

13. *Seniorem quærere* idem eſt, ac Dominum aliquem, auſpicem, vel Patronum inquirere, & vel Epiſcopum ſignificare poteſt, à quo clericus, ut ſupra migrans beneficium accipiat, vox enim hæc Senior Antiſtitem denotat, quemadmodum cum Tertullianus ait, *præſunt probati Seniores* (*f*). Vel ſignificare poteſt

Re-

(a) *Barboſ. tract. var. Dict. 374. nu. 1. & 3.*

(b) *Oliban. de jur. fiſci cap. 13. nu. 61. Barboſ. tract. var. Loc. 77.*

(c) *Thomaſſ. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 2. cap. 94. nu. 1.*

(d) *Vid. Card. Baron. Thomaſſin. Magr. in vocab. Eccleſ. & alios.*

(e) *Formul. 12. poſt formul. Marculfi. & apud Sirmond. tom. 2. Concil. f. 674.*

(f) *Vid. infr. ſæcul. 10. c. 26. nu. 24. Tertullian. apud Magri. vocab. Eccleſ. verb. Senior.*

Regem, Principem, aut Magnatem ſæcularem, ſicut eſt apud Marculſum: *ſuggerendo illi Regi, vel Seniori communi illius &c.* (*a*) Hic verò magis propriè ſignificare videtur Dominum aliquem, Patronum beneficii, vel fundatorem Capellæ, vel alitèr habentem Oratorium, Capellam, vel quid ſimile à ſe dependens, quâ de rè pluriès in ſacris canonibus ſermo habetur (*b*). Vigore igitur præfatæ generalis Formulæ Formatæ, fit Clerico facultas propriam Diœceſim dimittendi, & ad aliam properandi, ibique nedùm in presbyterali, vel clericali ordine miniſtrandi, verùm etiàm Seniorem conquirendi, nempè Præſulem, vel Dominum, beneficii alicujus diſpenſatorem, à ſe, vel à ſuis, bonis temporalibus dotati, vel alitèr ad ſè ſpectantis, ut ab eo idem poſſit beneficium promereri. Hincque, & ex aliis motivis paulò ſuperiùs allegatis (*c*), patet quod, accedentibus literis dimiſſorialibus proprij Antiſtitis, licitum fuit tùnc (prout etiam eſt nunc) clericis beneficia ſacra nanciſci, in locis à quibus erant extranei, ut eis præeſſent, illa in titulum aſſequerentur, eorum fructus perciparent, inibique, vel per ſe ipſos, vel per ſubſtitutos, juxtà diverſitatem beneficiorum, miniſteriis, & officiis Eccleſiaſticis operam darent.

(a) *Marculſ. lib. 1. form. 7. & ibi Hier. Bignonius in notis.*

(b) *Vid. Concil. Cabilon. ann. 813. cap. 42. Mogun. anno 847. c. 12. Vvormac. anno 868. c. 55. & 57. Conc. Colon. anno 887. cap. 4.*

(c) *Vid. paulo ſupr. in hoc Capitulo nu. 11.*

14. Nunc aliqua tangamus, perſonam Principum reſpicientia. Carolus Calvus Rex Francorum, indè Imperator, optans provehere Vvlfadum, ſuperiùs memoratum, ad Archiepiſcopatum Bituricenſem, ſcribit Nicolao PP. I. *quia moribus, & ſcientiâ penès nos vigere comperimus, Bituricenſem Eccleſiam &c. quia dare abſque Apoſtolatus veſtri determinatione diſtulimus, commendare eandem Eccleſiam cum rebus ſibi pertinentibus acceleravimus* (*d*); Et ne quidquam ei obſiſteret extraneitas, itidem ſcribit, *Eccleſia ſapienti, & ſtrenuo, virilique paſtore indiget &c. Undè conſilio accepto, omnes Epiſcopi, & fideles Regni noſtri, ipſaque etiam Diœceſis, unanimiter in electione prædicti Vvlfadi conſenſerunt, nam ſi illum talem non haberemus in Regno noſtro, trahendus eſſet ex alio* (*e*) Vide libertatem accerſendi extraneos ad beneficia, non in articulo ſtrictę neceſſitatis, ſed ad arbitrium, & in caſu utilitatis, quæ ſolet interdùm neceſſitatis vocabulis explicari (*f*), non poterat enim in Metropolitanæ Diœceſis, & urbis latitudine occurrere neceſſitas, quia non ibi poterant deeſſe clerici, vel monachi, vel laici indigenæ Epiſcopatus capaces, nec potuiſſent Bituricenſes cedere juri ſuo favore viri extranei, in præjudicium omnium indigenarum, ſi jura divinum, & naturale ſolos indigenas vocarent ad beneficia.

(d) *Carol. Calv. epiſtola ad Nicol. I. inter epiſtolas Hincmar. Remenſ. f. 530. & ap. Sirmond. to. 3. Conc. Gall. f. 390.*

(e) *Carolo Calv. ubi ſupr. Sirmond. loc. cit. f. 614.*

(f) *Fagnan. in cap. tuę fraternitati nu. 18. de Sponſal.*

15. Ad hæc intèr Formulas pręfatas, nono ſæculo adhiberi conſuetas, una reperitur, cujus titulus, atque tenor eſt ut ſubſequitur: *Præceptum Regis de Epiſcopatu, ad Epiſcopum deſignatum: Ille Rex Illuſtri viro illi; aut Venerabili viro Ill. &c. dum & veſtra, & Cleri, vel Pagenſium Civitatis Ill. adfuit petitio, ut relictâ Urbe Ill. quam primum regere, & gubernare videbamini, in ſupradictâ Urbe Ill. cathedram Pontificalem ſuſcipere deberetis: & dum vos apud animos noſtros, & actio commendat probata, & nobilitatis ordo ſublimat, ac morum probitas, vel manſuetudo, & prudentiæ honeſtas exornat, cum conſilio, & voluntate Pontificum, procerumque noſtrorum, juxtà voluntatem, & conſenſum Cleri, & plebium ipſius civitatis, in ſupradictâ Urbe Ill. Pontificalem in Dei nomine commiſimus dignitatem* (*g*). Hìc ad beneficium epiſcopale Regiæ nominationis vocatur vir, qui prius aliam Urbem, locumvè regebat; eique committitur, ut ipsâ primâ Urbe, ſivè loco relicto, ad Urbem Paſtore viduatam pergat, & ibi Pontificalem ſuſcipiat dignitatem: hoc autèm idem eſt, ac declarare, beneficium Epiſcopale ibi deferri extraneo, non indigenæ, nàm iſte, vel â prima, vel à ſecunda Eccleſia neceſſario erat extraneus.

(g) *Formul. antiqu. 2. ap. Sirmond. tom. 2. Conc. Gall. f. 636.*

16. Itaquè in locis, in quibus beneficium Epiſcopale non per canonicam electionem, ſed per nominationem regiam diſpenſabatur, Rex pro ſuo libito, non minùs Clericos extraneos, quam indigenas deſignabat (proùt & nùnc etiam à Regibus, pro eorum arbitrio factitatur). Videamus autèm quid agendum eſſet in locis, & quando per viam electionis canonicæ indulgebatur Epiſcopi deſignatio. Res expreſsè definitur in formulâ, quâ Viſitator Clerum, & plebem, electionem facturos alloquebatur. Quotiès enim electio fieri debebat, metropolitanus, Epiſcopum ali-

aliquem ad Urbem Præſule carentem tranſmittebat, qui electioni novi Antiſtitis præſidebat, ſub titulo Viſitatoris (*a*). In hocque Viſitatore deſignando peculiaris habebatur attentio, ut hujuſmodi munus viro, qui eſſet Regi gratus committeretur (*b*). Viſitator ergo Clerum, & populum electionem celebraturos alloquens, eos ſeriò commonebat, ut ſatagerent, virum dignum de ipsâ Eccleſiâ eligere, ſi adeſſet; non pręcipiendo id tamen, ſed tantummodò conſulendo: addebatque, ut caverent, nè malis artibus quiſquam beneficium illud, ſcientibus ipſis ſubriperet: quippè *hoc*, dicebat, *Domino Imperatori adnunciabimus, & ille ſine ullo periculo, & cum licentiâ canonum, undecumque, & cuicumque Clerico voluerit, dare poterit* (*c*).

17. Si quotiès ob culpam electorum, ad Regem devoluebatur electio, ſive nominatio viri, Epiſcopali beneficio præficiendi, poterat Rex, *ſine ullo periculo, & cum licentiâ canonum, undecumque, & quemcumque Clericum deſignare*; Certè viris extraneis potuiſſe deferri beneficia epiſcopalia plusquam manifeſtè eluceſcit: & ſi poterat hoc Rex, tunc in locum Cleri, & populi ſubrogatus ad electionem faciendam; non eſt cur etiam Clerus, & populus non idipſum facere poſſet, cum ſubrogatus jura teneat ejus, in cujus locum ſubſtituitur (*d*), nèc minùs urgeri debuit Rex præceptis jurium divini, naturalis, & humani, poſcentiùm electionem indigenæ, ut ex adverſo ſupponitur, quam urgerentur Clerus, & populus, quando ipſi electionem celebrabant. Hocque ſi ità ſe habebat in epiſcopatibus, quæ ſunt beneficia majoris notæ; quis credat locum etiam non habuiſſe in beneficiis minoris qualitatis, quæ nèc tantam circumſpectionem in electoribus, nèc tantum meritum in electis, nèc tantam rationem attentionis ad bonum publicum depoſcebant? Pręſertìm cum etiam metropolitanus, quotiès ad illum devoluebatur electio, poſſet quemlibet prò ſuo libito deſignare (*e*).

18. Si dicatur quod Rex, tametſi non eligeręt de eadem Eccleſiâ, eligebat tamen, ſive nominabat de eadem ſuâ ditione, regnoque, ac ſtatu, & ſic electus, erat indigena, non diœceſi, ſed ditione; quod & proportionalitèr applicari poſſit ad id, quod nunc fit, cum Rex nominat ad beneficia; In oppoſitum eſt primò, quod Rex nominare poteſt, & quandoque nominat etiam Clericos, alienos à ſua temporali ditione, proùt centies factum eſſe, facile eſt in hiſtoriis reperire. Secundò, hac inſtantiâ non evacuatur difficultas, ſed ſolidatur. In toto namque corpore juris, in totâ ſerie canonum, non erit facile reperire ullam eccleſiaſticam legem, quæ capacitatem beneficiorum cum amplitudine ditionis temporalis alicujus Principis configuret. Si qui ſunt enim canones hųc facientes, dicunt eligendos eſſe Clericos de eadem Eccleſia (quod & adhuc non præceptivè, ſed directivè decernunt), atque ideò etiam Clerici ejuſdem temporalis regni, ſunt extranei ab illâ Eccleſia, ſi non ſint ibi nati, vel ejus Clero aggregati, ac propterea Reges eligentes de ſuo Regno, non de gremio Eccleſię, ſed extraneos, eligebant, vel nominabant, idq; nùnc faciendo, nominant, eliguntque, ſive præſentant extraneos nunc quoque, non indigenas.

19. Rursùs non deſunt canones prohibentes electionem, ſive nominationem, de eadem temporali ditione alicujus Principis, quæ provinciam aliquam, vel ſtatum peculiarem excedat: proùt eſt Bulla Sixti V. pro Valentianis, & Clementis VIII. pro Sardis &c. Vi quarum, qui non ſunt origine Sardi, prohibentur beneficia poſſidere in Sardinia: qui non ſunt Valentini, in Regno Valentiæ &c. quantumlibet incolæ ſint, vel nativi alterius provinciæ, aut Regni, eidem Regi, cui ſubeſt Valentia, vel Sardinia, ſubjecti. Videmus Aragonenſibus non patere aditum ad beneficia, in Regno Caſtellæ poſita: Hungaris ad Germanica: Siculis, & Neapolitanis, ad Hiſpanica, vel Bohemica &c. & ſic de aliis: quamvis unus, & idem Princeps diverſis illis reſpectivè præſit regionibus. Electio ergo, ſive nominatio à Rege facta Clerici de totiùs ſui dominii latitudine, non excludit extraneitatem, ſed approbat: quippè oſtendit, quod Rex *ſine ullo periculo, & cum licentiâ canonum, undecumque, & quemcumque Clericum* poterat tunc, & nunc quoque poteſt eligere, ſive nominare, aùt præſentare, & ſic extraneorum càuſam ſovet, quotiès non de gremio vacantis Eccleſię, ſive

(a) *Hincm. Remenſ: epiſtolis ad Hedenulfum Laudun. & Hadebertum Sylvanect. &c. inter ejus opuſc. f. 587. & 590.*

(b) *Idem epiſtola ad Carol. Regem loc. citat. f. 585. & ap. Sirmond. to. 2. Conc. Gall. f. 638.*

(c) *Formul. 6. apud Sirmond. to. 3. Concil. Gall. f. 645.*

(d) *Vid. Barboſ. tract. var. Axiom. 213.*

(e) *Hincm. Rem. epiſtola ad Bellovac. & ad Ludov. III. Regem int. ejus opuſc. f. 499. & 602.*

ſive beneficii, ſed aliundè ſucceſſorem nominet ad præbendam.

20. Sed ut manu palpetur, quod tunc Reges, memoratâ facultate præditi, *undecumque, & quemcumque Clericum* deſignandi, nedùm de proprio eorum Regno, ſed etiàm de alienis ſtatibus, nominabant (ſicut & noſtro quoque tempore, ut innuimus, Reges faciunt, quotiès ità eis libet) legatur epiſtola Ludovici II. Imperatoris, nominantis ad beneficium Epiſcopale Sedis Gratianopolitanæ *Bernarium* Clericum, ſpectantem ad Regnum fratris ſui Lotharii: ſcribit namque Adoni Viennenſi: *Frater noſter Lotharius, noſtri deſiderii causâ ad nos veniens, noſque in Beneventanorum Regno noſtro requirendo viſitans, rogavit noſtram manſuetudinem, ut cuidam ſuo Clerico, Bernario nomine, Epiſcopatum Gratianopolitanum concederemus, quod & nos benigniſſime fecimus. Idcircò monemus ſanctitatem tuam, ut ſi dulciſſimus frater noſter eumdem prædictum Clericum ad tè miſerit ordinandum, mox voluntati ipſius dulciſſimi fratris noſtri obedias, certus de noſtrâ conceſſione, ut in Gratianopolitanâ Eccleſiâ ordinetur Epiſcopus* (*a*).

(a) *Ludov. II. Imp. ep. ad Adon. Vien. ap. Sirmond. to. 3. Conc. Gall. fol. 376.*

21. Vide ergò quod Reges, & nominabant ad beneficia, etiam Epiſcopalia Clericos, non ſolùm ab illo Epiſcopatu extraneos, verùm etiàm à toto eorum Regno temporali alienos; & nominabant eos, *ſinè ullo periculo, & cum licentiâ canonum*, quod idem eſt ac dicere, nominabant eos liberè, & licitè, abſque ullius culpæ reatu: alioquìn nec Reges potuiſſent, nec poſſent nunc extraneos nominare, quia divino, & naturali juri derogare non valent per literas naturalitatis, & multò minùs id facere valerent in præjudicium indigenarum, ſicut & nec Archiepiſcopi, & Epiſcopi valuiſſent, aut valerent ipſoſmet extraneos conſecrare, vel reſpectivè inſtituere, aut eis beneficia conferre, in præjudicium ut ſuprà præfatorum indigenarum, habentium à naturâ, ab ortu, ab ordinatione, atque ab incolatu priora, & potiora jura ſuper omnes extraneos, ſi de jure divino, naturali, & humano fuiſſet tunc, & eſſet quoque nunc, (uti Contradictores multis ejulatibus clamant) quod beneficia Eccleſiaſtica ſolis indigenis debeantur, prorsùs ablegatis extraneis. Igitur ex totâ rerum harum congerie patet, quod Eccleſiæ integra, & totalis libertas ineſt admittendi ad ſacras præbendas Clericos extraneos promiſcuè cum indigenis, nimiumque à veritate deviant, ac Epiſcoporum, Regum, atque Principum, & Magnatum libertatem captivant, eorumque jura convellunt, quicumque ſatagunt Clericos extraneos à conſequendis beneficiis Eccleſiaſticis diſtinere.

22. Et quoniam ad Principes declinavimus ſtylum, beneficiorum proviſionibus ſe miſcentes, bonum erit hic innuiſſe, quod jam dudum ante ſæculum in quo verſamur, in multis Chriſtianitatis partibus familiare erat intueri Reges, de præbendis Eccleſiaſticis diſponentes. Partes, quas *in Oriente* habebant Imperatores, in provectione Clericorum ad beneficia Patriarchalia, Epiſcopalia, Abbatialia &c. notæ ſunt in hiſtoriis (*b*), & exempla S. Joannis Chryſoſtomi, Neſtorii, & aliorum, quorum longum eſſet catalogum aggregare, ità ſe rem habuiſſe convincunt: ſed & nos in toto decurſu præſentis operis, tam per ea quæ uſque nùnc diximus, quam per ea quæ ſucceſſivè ſuperaddemus, manifeſtam facimus auctoritatem, ſive partem quam præfati Cæſares in diſpenſatione beneficiorum, præſertìm altioris notæ, vel exercebant, vel ſibi arrogabant. Paritèr in *Hiſpania*, præcipuè quoad Caſtellæ Regnum, nullus ad Pontificalia beneficia properabat, quem Rex non eligeret (*c*), nèc abnuit Concilium Toletanum id approbare, celebri ſanctione illâ, quâ definivit: *licitum maneat deinceps Toletano Pontifici quoſcumque Regalis poteſtas elegerit, & jam dicti Toletani Epiſcopi judicium dignos eſſe probaverit, in quibuslibèt provinciis, & in præcedentium ſedibus præficere Præſules, & decedentibus Epiſcopis eligere ſucceſſores* (*d*). Ibi tamèn poſtea ſubſequentibus ſæculis electio ad Clerum redierat, donèc indulti Apoſtolici vi ad Regem iterum remeavit, præſentantem nunc Papæ viros, Epiſcopatibus decorandos.

(b) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccleſ. diſcipl. p. 2. l. 2. c. 9. & 17.*

(c) *Idem p. 2. lib. 2. c. 10. nu. 18. & ſeq. & cap. 15.*

(d) *Concil. Tolet. 12 c. 6. cap. cum longe 25 diſt. 63.*

23. Idem dicendum eſt de aliis Regionibus, in quibus fides Chriſtiana radices egerat, & Eccleſia vires acceperat: nàm ubi utraque, vel adhuc ignota erat, vel

vix fuerat introducta,fruſtraneum eſt inquirere quiſnam, & quomodo præbendas Eccleſiaſticas ordinaret. *In Galliâ* à *Meroveicæ familiæ regibus delatos fuiſſe, aùt conceſſos Epiſcopatus, & hiſtoriæ produnt, & fidem faciunt apud Marculſum, & alios,quę tùnc in uſu erant veteres formulæ: quarum aliæ populi ad Regem preces continent,hunc,aùt illum ſibi Epiſcopum flagitantis: aliæ præceptum Regis de collato Epiſcopatu: alię indiculos ad Metropolitanum, & Epiſcopos pro Epiſcopi novi ordinatione. Nèc diverſum pono ſub primis ſecundæ familiæ Regibus Pipino, & Carolo rationem extitiſſe eorum,quibus Epiſcopatus commiſerùnt, exempla demonſtrant* (*a*). Idipſum de beneficiis Abbatialibus contingebat: Et quod in Abbatialibus, & Epiſcopalibus beneficiis fiebat,multò fortiùs etiam fiebat,vel ſaltèm fieri poterat in beneficiis minoris notę. Cui etenìm licitum eſt id, quod eſt plus, non ambigitur licere etiam id, quod eſt minùs (*b*). Solum ergò refugium tutiùs erat ad privilegia recurrere, & peculiaria indulta à Regibus impetrare, ut liceret beneficia ipſa, præſertìm Epiſcopalia, & Abbatialia, per viam electionis Canonicæ diſpenſare: vel alitèr leges procurare, libertati electionis ipſius canonicæ ſuffragantes.

24. Porrò Carolus Magnus primus Occidentis Imperator, vel ſi mavis Ludovicus Pius ejuſdem filius, & in Cæſareâ dignitate Succeſſor, ità in ſuis Capitularibus cenſuit decernendum: *Monachorum cauſam qualitèr Deo opitulante, ex parte diſpoſuerimus, & quomodò ex ſe ipſis ſibi eligendi Abbates licentiam dederimus, in aliâ ſchedulâ diligentèr adnotare fecimus, & ut ad Succeſſores noſtros ratum foret, & inviolabilitèr conſervaretur,confirmavimus* (*c*). Qui paritèr Ludovicus monaſterio S. Remigii Senonenſis hoc indultum ſpeciale contulit, ſivè collatum à Conventu Epiſcoporum Vvormacienſi firmavit: *Epiſcopus, qui prò tempore, auctore Deo, præfuerit, Abbatem de eodem Monaſterio,eum videlicèt, quem omnis congregatio ſibi ordinandum popoſcerit, & ſinceritas morum, & bonorum actuum probitas commendaverit, ſi intèr eos talis inveniri quiverit, ordinandum procuret* (*d*). Similitèr quoad Epiſcopatus idipſum fuiſſe ab hoc Imperatore, ſeù ab illius patre ſtatutum, in eiſdem Capitularibus continetur: *Sacrorum canonum non ignari, ut in Dei nomine ſancta Eccleſia ſuo liberiùs potiretur honore, adſenſum ordini Eccleſiaſtico præbuimus, ut ſcilicèt Epiſcopi, per electionem Cleri, & Populi, ſecundùm ſtatuta canonum de propriâ Diœceſi eligantur* (*e*).

25. Itidèm Carlomannus Ludovici Balbi filius, in diplomate, favore Arremarenſis cœnobii exarato cavit, nè ibi quiſquam beneficium Abbatiale capeſceret, *niſi ex ipſis, qui regularitèr ibi ſunt ab infantiâ nutriti, & ſecundùm S. Benedicti inſtitutionem,ex ſeſe,non ex aliis.* (*f*)Conſono indulto Lotharius I.Imperator monaſterium Ambroſianum fovit (*g*), Carolus III. cognomine Craſſus Epiſcopatum Paterbornenſem munivit (*h*), quo & Catalaunenſem Eccleſiam decoravit (*i*), proùt & non diſſonum exemplar prò Eccleſiâ Genevenſi ſignavit, de quo Joannes Papa VIII. *idem Sereniſſimus Imperator eidem Eccleſiæ electionem perennitèr de proprio Clero donaverat* (*l*), Carolus IV. cognomento ſimplex conſimile diploma prò Eccleſiâ Trevirenſi conceſſit (*m*). Sed longum eſſet omnia hìc indulta congerere, quæ Principes prò Epiſcopalibus beneficiis, vel prò Abbatialibus edidère. Sat ſit innuiſſe, idcircò hujuſmodi privilegia fuiſſe per Eccleſias à Principibus poſtulata, nè Principes ipſi auctoritativè, & irrationabilitèr Clericos ibidem ſinè canonica præficerent electione, vel nè eaſdem Aulicis Clericis, aut Laicis, veluti concederent in allodium. Adeſt valdè ſeria interpellatio Concilii Meldenſis, apud Regem illius temporis ingemiſcens, quod *Monaſteria, quæ ab hominibus, Deum timentibus, in ſuâ proprietate conſtructa prædeceſſores Reges, causâ defenſionis, & Mandeburdii ſuſceperunt, ut liberâ libertate, remotâ ſpe hereditariâ,de illorum propinquitate ibidem religio obſervaretur,nùnc in allodium ſunt data* (*n*). Ità Principes beneficia eccleſiaſtica tamquam res Fiſci,aùt proprias prò libito etiàm laicis impertiebant,& ſicubi Clericis largiebantur,ipſa non ſolis indigenis, ſed promiſcuè etiàm extraneis, undecumque prodeuntibus concedebant, quod expreſsè legere eſt interdi-

(a) *Sirmond. Append. ad to.2. Concil. Gall.in præf.f.634.*

(b) *L.non debet:ff.de reg.jur. c.cui licet 53. de reg. jur.in 6.*

(c) *Capitular.*Carol. *M.l.2 c.8.& 86.*

(d) *Ludov.I.ap.Labbè to.7. Conc.f.1680.*

(e) *Vid.infr.to.3.c.6. àn.14.to.3.c.7. àn.12.*

(f) *Capitul.*Carol.*M. l.3.c.84.*

(g) *Jo:Petr.Puciecl. in Monum.Baſil.:Ambroſian.f.184.*

(h) *Ex Vit.S.Meinvere.c.7.*

(i) *Carol. Craſ. apud Sirmond.to.3. Concil. Gall f.571.*

(l) *Jo:8.epiſt.186.ad Genevens.*

(m) *Carol. Simpl. ann.917.*

(n) *Conc. Meldenſ. cap.41.42.*

terdictas formulas antiquas Epiſcopalium electionum, ubi dicitur, quod Imperator *ſinè ullo periculo, & cùm licentiâ canonum, undecumque, & cuicumque Clerico voluerit, dare poterit* (a), ſi electores, obtentâ eligendi facultate, in electione defecerint, uti latiùs paulò antè perpendimus.

(a) *Sirmond: tom. 2. Conc. Gall. f. 646.*

26. Eadem indulta hâc aliâ ratione ſibi Eccleſiæ comparabant, quià cum Magnatum crebri ſuccederent in eccleſiaſticas libertates incurſus, novorum reſcriptorum ſubſidiis opus erat eos intrà recti ſemitam coercere. Demùm idcircò hiſcè privilegiis ſe Eccleſiæ circumvallabant, ut electio Paſtoris ab eis fieret, quibus præeſſe debebat, & de ſibi cognitis, non de ignotis, neque ab aliis, quorum nihil intererat Electi qualitates penſare. Proùt autèm ſuprà dictum eſt de diplomatibus Pontificiis, recurrit hìc argumentum, quod ſi Eccleſiæ privilegiis peculiaribus indigebant, ut electio Rectorum, quibus committebantur, de proprio illorum corpore poſſet fieri; ſignum eſt, quòd de jure divino, naturali, vel humano, non erat, nec eſt ad ſolos Clericos de gremio, ſeù ad ſolos indigenas coarctata: alioquìn ad quid privilegium petere prò negotio, quod & juris communis, & naturalis, & Divini auctoritas conſoveret? A jure ergò habebant quidèm Eccleſiæ, ut poſſent per viam electionis canonicæ ſibi præſulem conſtituere, poſtquàm intermiſſa viâ deſignandi Præſules per liberam Pontificis electionem, vel per auctoritativam Epiſcoporum Comprovincialium deſtinationem, juxtà poteſtatem ſibi conceſſam per canones, à Pontifice comprobatos, incepit electio à Clero Eccleſiæ vacuę celebrari; At quod Præſul, ſeù rector beneficii de ſolo proprio gremio Eccleſię viduatæ fieret, hoc nunquam Eccleſia generalis habuit, uti de præcepto, nèc illud niſi ex ſingularibus privilegiis Eccleſiæ aliquæ ſunt ſortitæ: ex privilegiis inquam, per Romanos Pontifices collatis, ad quorum præſidium impetrabantur etiam diplomata Regalia, vel Imperialia, quæ Apoſtolicis indultis obſervantiam conſciſcebant.

27. Augeturque vis rationis, argumentum ad ulteriora ſub his terminis pertrahendo. Si eo tempore, quo vigebat jus canonicæ electionis, & Eccleſiæ de rectoribus providebantur per viam electionis, opus erat privilegio, nè rectores ipſi aliundè, quàm ex viduatæ Eccleſiæ corpore ſumerentur; multò magìs id opus eſt nunc, cum proviſio beneficiorum per electionem canonicam jàm ceſſavit. Ergò ubi contenditur extraneos eſſe à beneficiis eccleſiaſticis repellendos; oportet exhiberi privilegium Apoſtolicum, vel Regale, Apoſtolicâ auctoritate munitum, quo largitiones beneficiorum ad ſolos indigenas coarctentur: aliàs juſtum non eſt, ut Eccleſia onere indebito prægravetur. Exerant ergò Contradictores diplomata, quæ clericos extraneos abſtineant à beneficiis locorum, prò quibus ipſi ſua volumina procuderunt, & nos illis aſſentiemur: vel ſi indultis talibus carent; ipſi nobis conſentiant, & victi ingenuè fateantur, liberum, & licitum eſſe Eccleſiæ beneficia, & præbendas, non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri, non enim ſubſiſtere poſſunt eorum voces intèr rationes adeò evidentes.

28. Valdèque in his eſt notabile, quod etiàm poſt obtentum diploma, electionem Antiſtitis ad ſolos clericos de gremio coarctans; adhùc liberum, & licitum eſſe cognoſcebatur electoribus quemlibet ſibi benè viſum eligere, tametſi de gremio Eccleſiæ viduatæ non eſſet. Exemplum habemus in Eccleſia Genevenſi, cujus Clero, & Populo Joannes Papa VIII. intrà hujus Sæculi curriculum ſcripſit: *Caroli Imperatoris, Principumque ipſius relatu, veſtram Eccleſiam viduatam cognoſcentes paſtore, & proptèr diſſenſionem Boſonis, cui ſociatus ejuſdem ſedis videtur Metropolitanus, ordinatianem electi veſtri Optandi differre auctoritate, & poteſtate Apoſtolicâ, ſecundùm deprecationem ejuſdem Sereniſſimi Imperatoris &c. atque optimatum ejus, præcognita veſtrâ omnium in eodem Optando electione, & qualitèr idem Sereniſſimus Imperator eidem Eccleſiæ electionem perennitèr de proprio Clero donaverat, diutiùs ipſa Eccleſia, ne viduata remaneret Paſtore, conſecravimus eum Spiritus Sancti gratiâ, & ad regendum vos paſtoralitèr inſtructum direximus, quem devotè,*

& unanimitèr ſuſcipientes, obedientes ei utpotè proprio Patri Spirituali ſitis in omnibus &c. (a).

(a) Jo:8. ep.181.ap. Bin.to.7.Concil.

29. Itàque Carolus Calvus Imperator ſpeciale privilegium Eccleſiæ Genevenſi fuerat impertitus, ut ibi electio Clerici ad beneficium Epiſcopale provehendi, de gremio illius Eccleſiæ celebrarentur. (Erantque hæc privilegia, non indulta, quæ præberent Eccleſiis jus electionis canonicæ, quàm jàm à ſacris legibus nactę erant, ſed præcautiones, & munimenta, quibus auctoritate Regiâ, libertati ejuſdem electionis conſuleretur, itàut non cogerentur Eccleſiæ ſuſcipere in Præſules clericos illos, qui de palatio à Principe mittebantur, vel qui aliundè accerſiti, ad ejuſdem Principis nutum illùc exornandi ſacris infulis mitterentur, ſed liberum ejuſdem Eccleſiis eſſet ſibi Paſtores electione propriâ deſtinare). Non obſtante autèm præfato indulto Cæſareo quod vacante beneficio Epiſcopali Genevenſis Eccleſiæ, liberèconcedebat fieri *electionem perennitèr de proprio Clero*; Genevenſes de facto non indigenam aliquem, non clericum de propriâ Eccleſiâ, ſed virum extraneum, nomine *Optandum* ſibi in Antiſtitem elegerunt. Obſtitit autèm hujuſmodi electioni Oteramus Archiepiſcopus Viennenſis, tamquàm Metropolita, & junctis viribus cum Boſone Comite, eandem geſtiit infirmare.

30. Super quâ re habito ad Joannem VIII. Papam recurſu, Pontifex decrevit ſuſtineri electionem *Optandi*, quem quià Oteramus renuebat conſecrare, Joannes illum Apoſtolicâ auctoritate ſacratum, ad Eccleſiam illam tranſmiſit, ſed Oteramus inauditâ temeritate eundem Optandum captum vinculis mancipavit, & alium ſibi benè viſum in ipſius Eccleſiæ Præſulem conſecravit. Quarè Pontifex haſce ad illum literas dedit. *Relatu veraci didicimus, Sanctimoniam veſtram in Genevenſi Eccleſiâ Epiſcopum conſecraſſe, cui nos neceſſariâ temporum qualitate perſpectâ, jàm primùm clericis ejuſdem Eccleſiæ ſuggerentibus, auctoritate Apoſtolica præfeceramus Epiſcopum, nomine Optandum. Quo audito, audaciam, & temeritatem veſtram nimium admirantes, ob id maxime turbati ſumus, eo quod non ſolum ſupèr ordinationem noſtram obices manus habuiſtis, ſed etiàm ad contemptum, & injuriam Sedis Apoſtolicę, præfatum Epiſcopum turpitèr capientes, arctâ cuſtodiâ retruſiſtis, & rebus, omnibuſque ſupellectilibus ejus direptis, hactenùs retruſum affligitis. Et contrà omne miniſterium veſtrum, (quod nulli Chriſtiano licet) Sacerdotem Domini tetro carcere maceratis* (b).

(b) Jo:8 ep.992.

31. *Quaproptèr auctoritate Dei omnipotentis, & Principum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ſimulque noſtrâ vobis præcipimus, ut acceptâ hac noſtrâ epiſtolâ, aut quoquo modo tenore illius audito, ſi intrà octo dierum ſpatium jàm dictum Epiſcopum propriæ ſedi, proprioque honori, & dignitati reddere, reſtituereque contempſeriis, à Corpore, & Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti, cum omnibus, vobis in hoc facto faventibus, ſitis prorſùs extorres, quouſque juxtà hanc noſtram diſpoſitionem perficere ſatageritis: & quià alia multa vobis à quibuſdam obiiciuntur, quæ Synodali diſcuſſione ſunt corrigenda, decernimus, ut omni excuſatione remotâ 8.Kal.Octobris futuræ primæ indictionis Romam ad Synodum occurrere non omittatis, ut tunc de vobis objectis rationem reddatis, & ſi adversùs eundem Epiſcopum à nobis conſecratum, aliquam querimoniam habetis, canonico valeamus, quidquid illud fuerit, Deo juvante, libramine diffinire* (c).

(c) Idem loc.cit.

32. Citrà dubium eſt, quod ſi jura divinum, naturale, atque humanum clericos extraneos à beneficiorum conſecutione repellunt (ut autumant Contradictores) non potuiſſent Clerus, populuſque Genevenſes Optandum extraneum ſibi in Antiſtitem deſignare, nèc Imperator illi electioni adhærere, nequè Papa eandem approbare, in præjudicium clericorum de gremio ipſius Eccleſiæ, qualitatem indigenatus habentium, cum de illorum numero adeſſent ad idem beneficium idonei, qualem fuiſſe oportet eum, quem Oteramus Archiepiſcopus elegerat, alioquin non potuiſſet obiicere Optando à ſe refutato, quod illius electio à regulis canonicis deviaret, quatenùs intèr cætera, quæ objectabat, hoc ad Joannem Papam ſcribere

bere non omiſſit, quod *Optandus &c. in Eccleſiâ Genevenſi, nec baptizatus, clericatus, ordinatus, acclamatus, eruditus nunquàm extiterat* (*a*), nimirum quod indè erat extraneus, quantùm poſſet unquàm eſſe talis. (a) *Jo. 8. ep. 295.*

33. Verior tamèn cauſa repulſionis erat, quiâ Oteramus, propriæ dignitatis obtentu, volebat prò ſuo libito de Genevenſi ſede diſponere, & Genevenſibus Antiſtitem ipſe dare; non ab eis antè delecto, ipſe ſolius conſecrationis munus adjungere. Grave adhùc ei erat, quod ſe inſcio celebrata eſſet electio, cum canones irritam conſilii facerent electionem Epiſcopi, cui Metropolitanus ſuâ auctoritate proprium non impertitus eſſet aſſenſum; undè ſancitur in Concilio Nicæno. *Illud generalitèr clarum eſt, quod ſi quis, præter ſententiam Metropolitani, fuerit factus Epiſcopus, hunc magna Synodus definivit Epiſcopum eſſe non poſſe* (*b*), & in Concilio Carthaginenſi II. placitum hocce prodiit, *placet omnibus, ut inconſulto Prrimate cujuslibet Provinciæ, tàm facilè nemo præſumat, licèt cum multis Epiſcopis, in quocumque loco, ſinè ejus præcepto, Epiſcopum ordinare* (*c*). Ex Pontificibus idem definierat Innocentius I, ità decernens, *ut extrà conſcientiam metropolitani Epiſcopi, nullus audeat ordinare Epiſcopum* (*d*). Et Hilarus Papa. *Hoc juxtà Patrum regulas volumus cuſtodiri, ut nullus præter notitiam atquè conſenſum &c. Metropolitani, aliquatenùs conſecretur Antiſtes, quià hoc & vetus ordo tenuit, & trecentorum decem, & octo Patrum definivit auctoritas* (*e*). His ergò fretus fundamentis Oteramus Archiepiſcopus Viennenſis Optandum electum Genevenſem renuit conſecrare, ſed alium ex proprio conſilio Genevenſibus Antiſtitem deſignavit, qui ei protinùs repudii, & contradictionis ejulatibus obviarunt, eoſque, & Papa, & Imperator, & Optimates Regii confoverunt.

(b) *Conc. Nicæn. 1. cap. 6.*

(c) *Conc. Carthag. 2. cap. 12.*

(d) *Innoc. I. epiſt. 2. cap. 1.*

(e) *Hilar. PP. ep. 2.*

34. Sed aurea ſunt verba, quibus Joannes Pontifex, de quo loquimur, extraneitatis culpam in *Optando* carptam diſpeſcuit. Scribit enìm Oteramo: *De hoc autèm, quod dicitis, quod ipſe Optandus Genevenſis Eccleſiæ nec baptizatus, clericatus, ordinatus, acclamatus, eruditus unquam extiterit, interìm ſilentio eſt tegendum, eo quod, cum caritate veſtrâ loquimur, nihil horum habens veſtra ſanctitas in Viennenſi Eccleſiâ eſt conſecrata* (*f*). Erat extraneus Viennæ *Oteramus*, in eâ Eccleſiâ nec baptizatus, nec clericatu inſignitus, nec ordinatus, nec acclamatus, nec eruditus, & tamèn ibi beneficium Archiepiſcopale fuerat aſſecutus, nec poterat in culpam vocare Optandum, quod Genevæ eſſet extraneus, quando ipſe, eodem vitio laborans, Viennenſem Cathedram adeptus erat; ne cum aliis prædicabat, ut inquit Apoſtolus, ipſe reprobus efficeretur (*g*). His ità ſe habentibus, contempſit Pontifex objecta *Oterami*, & ſignantèr extraneitatem *Optandi* nihili fecit, voluitque hunc omninò ſinè cunctatione in Genevenſis Eccleſiæ ſede locari.

(f) *Jo. PP. 8. ep. 295*

(g) *1. Corint. cap. 9. num. 27.*

35. Summam igitur totiùs facti ſupputando habemus, quod & *Genevenſes*, qui eligerunt ad beneficium Epiſcopale ſuæ Eccleſiæ Optandum extraneum, quamquàm privilegio ſuffulti eſſent aliquem de proprio gremio in perpetuum eligendi; & *Optandus* extraneus, qui infulas Genevenſes acceptavit; & *Joannes* Papa VIII. qui utrorumque facta authorizavit; & Oteramus, qui non obſtante extraneitate factus eſt Archipræſul Viennenſis; Hi omnes ſuis operibus comprobarunt, patere extraneis acceſſum ad eccleſiaſtica beneficia, & iſtorum excluſionem non habere veri zeli rectitudinem, nèc juſtitiæ titulum, nèc eccleſiaſticæ obſervantiæ rationem. Cumque hic promotus fuerit ad beneficium Epiſcopale Optandus Clericus extraneus, à Genevenſibus delectus, & viceverſa fuerit reprobatus alius Clericus indigena, ab Oteramo Metropolitâ provectus, atque ad Epiſcopatum citrà controverſiam idoneus; evacuatur ſubterfugium Contradictorum, à quibus facile eſſet audire, ideò Genevenſes in extraneum conſenſiſſe, quia nullus in eorum gremio eſſet ad Epiſcopatum idoneus. Paritèr ſi licite potuit eligi extraneus eo tempore, quo vigebat jus canonicæ electionis, & in Eccleſiâ ſpeciali indulto munitâ, ut ſemper de proprio Clero ſibi valeret Epiſcopum deſtinare; quid dicendum erit de noſtris temporibus, & de locis, ubi nec viget jus electionum, nèc adeſt privilegium electio-

nem, beneficiariorum, ad ſolos Clericos de gremio Eccleſiæ coarctans? Igitùr ex hoc facto mirificè nobis exponitur libertas Eccleſiæ in admittendis etiam extraneis ad eccleſiaſtica beneficia; in unumque, collecto integro complexu eventus, de quo loquimur, datur nobis poſſe, & debere concludere, liberum, & licitum eſſe Eccleſiæ, inprimiſque Summo Pontifici, necnon & Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quam delegatis beneficiorum Collatoribus, vel ad ea Nominatoribus, Eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis verùm etiam extraneis elargiri.

SÆCULUM CHRISTI X.

C A P U T XXV.

In quo ex multiplici admiſſione Clericorum extraneorum, ad duo præcipua Orbis eccleſiaſtici beneficia, nempè ad Romanum Pontificatum, *& ad* Patriarchatum Conſtantinopolitanum, *atquè ad alias Eccleſias, hìc obitèr intermixtas; probatur Eccleſiæ libertas in conferendo ſacras Præbendas, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis. Agiturque incidentèr de* literis Naturalitatis.

S U M M A R I U M.

1 Sæculum decimum *ſterile eſt doctrinæ Patrum, juriumque, ac geſtorum, ad Eccleſiam pertinentium.*

2 *A parte ad totum, & à majori ad minus, validum eſt argumentum. Pontificale, & Patriarchale beneficium, extranei quoquè hoc ſæculo tenuerunt.*

3 Leo Papa V. *beneficia Monachatus, Presbyteratus, Cardinalatus, & Pontificatus adeptus eſt in locis, à quibus erat extraneus.*

4 *Paritèr* Landus, *& Joannes X. ſimilia fecerunt, & quomodo eſſent extranei. Joanni multa oppoſita fuerunt, non tamèn extraneitas.*

5 *Epiſtola Joannis Papæ X. ad Carolum III. Gallorum Regem, de repellendo Hilduino ab Epiſcopatu Tungrenſe, & præficiendo illi Richarium.*

6 *Erat* Richarius *extraneus, tamen electus eſt; licèt ibi non deeſſent Clerici, & Monachi meritiſſimi Epiſcopalis beneficii.*

7 *In hac ſerie rerum Richarii quot concurrerint, oſtendentes, quod Clericus extraneus liberè valeat beneficiis Eccleſiaſticis inſigniri.*

8 *Erat extraneus ab Eccleſiâ Romanâ* Stephanus IX. *tamen ibi Papale beneficium adeptus eſt. Quid de Joanne Papa XIII. & Patre ejus Joanne.*

9 Benedictus *quoque VII. beneficia in locis extraneis habuit, qui &* Sergio *Epiſcopo Damaſci Romæ Abbatiam S. Alexii contulit.*

10 *Vi-*

10 *Vixit hoc tempore* Vverchner *Abbas Fuldenſis, & S. R. E. Cardinalis, qui obiit in acie armis Saracenorum, apud Calabros.*

11 *Extraneitatis quoquè in ſe habuit qualitatem* Joannes XIII. *vel Romæ, vel Papiæ, ubi beneficia poſſedit.*

12 *Bruno è Ducibus Saxoniæ factus eſt Papa* Gregorius V. *cui Creſcentius Romanus oppoſuit Antipapam Joannem XVII. monachum Calabrum.*

13 *Otho III. Imperator Pſeudopontificem oculis effoſſis abjecit, & Gregorium Apoſtolicæ ſedi reſtituit, qui Gregorius probitate ſatis claruit.*

14 Silveſter Papa II. *anteà Gebertus monachus, linea ſanguinis Imperatorem attingens, Eccleſiæ præfuit hoc Sæculo.*

15 *Gerbertus infeſtatus fuit, quando Præſulatum Remenſem ſuſcepit. Adeò doctrinâ excelluit, ut* Scholaſtici *titulum ſit adeptus.*

16 *Reges, & Præſules diſcipulos habuit, Abbatiam S. Columbani in Inſubriâ poſſedit, propter quam multas inimicitias ſuſtinuit.*

17 *Calumnias, & vivens, & mortuus paſſus eſt, quarum una, fuit fabula illa, quod Magicis artibus Eccleſiaſticas obtinuerit dignitates.*

18 *Archiepiſcopatum habuit Remorum, & Ravennæ; ſe licitè obtinuiſſe Abbatiam Bobienſem Papæ ſcribens oſtendit.*

19 *Gerbertus habuit Abbatiale, Archiepiſcopale, & Papale beneficia, in locis, à quibus erat extraneus: nec quiſquam de hac rè illum carpſit.*

20 *Si dicatur, Imperatorem potuiſſe reddere Gerbertum civem Ravennæ, & Romæ, & de extraneo facere indigenam; hoc eſſe non poteſt, & cur?*

21 *Cum Otho III. Imperator non eſſet Dominus Ravennæ, & Romæ, non potuit literas naturalitatis Gerberto concedere: & de extero civem facere.*

22 *Obitèr agitur de* literis naturalitatis, *quas Principes Supremi alicubi concedere ſolent viris extraneis, ad conſequenda beneficia.*

23 *Reges, & Principes Supremi has literas dant. Antiquis tamen temporibus, quoad beneficia Eccleſiaſtica, ignotæ erant.*

24 *Conſtantii Cæſaris tempore, ex facto Gregorii Cappadocis, liquet, quod literæ naturalitatis in uſu non erant.*

25 *Ex decreto Concilii Toletani* XII. *indicatur, quod medio tempore, literæ naturalitatis in Hiſpaniâ locum non habebant.*

26 *Ex facto Caroli Calvi in cauſa Optandi Genevenſis, & Philippi Ducis Mediolani in aliâ Ænæe Sylvii, coniicitur idem quod ſuprà.*

27 *Si de jure beneficia ſolis debentur indigenis, Reges literas naturalitatis, in præjudicium indigenarum, concedere non valebunt.*

28 *Etiam Epiſcopus concedere poterit literas naturalitatis pro ſuâ diœceſi, & cur? Enim vero Epiſcopus quoque eſt Princeps.*

29 *Papæ quoquè tamquàm Chriſti Vicario, negandâ non videtur poteſtas literas naturalitatis ubilibet concedendi, quoàd res eccleſiaſticas.*

30 *Aliæ rationes allegantur, ob quas videtur, quod etiam Papa poſſit ubilibet conferre literas naturalitatis extraneis.*

31 *Papa legitimare poteſt laicos, etiam in temporalibus ſibi non ſubiectos, & habiles reddere ad Officia debita ſolis legitimis.*

32 *Ità Innocentius III. diſpenſavit cum illegitimo, ut beneficium Epiſcopale Vigornienſis Eccleſiæ in Angliâ poſſet adipiſci.*

33 *Si conatus Contradictorum valeret, vel literas naturalitatis neutra poteſtas ſecularis, & eccleſiaſtica, vel utraque deberet poſſe concedere.*

34 *Si hoc ſecundum admittatur, emerget alia contentio, ad quam extirpandam, relinquenda eſt utraque poteſtas, in ſuis terminis.*

35 Euthymius *Iſauricus*, Stephanus *Amaſenus*, & Baſilius *Scamandrenus*, *hoc ſæculo Patriarchatum Conſtantinopolis adepti ſunt.*

ARI-

1. ARIDUM, ac penè deſolatum ingredimur *Decimum Chriſti ſæculum*: in quo redundantibus malis, eccleſiaſticâ diſciplinâ languorem paſſa eſt: armiſque Potentum cunctavaſtantibus, res literariȩ defecerunt: ac tàm jurium inops, quàm factorum ſterilis, atque doctrinæ Patrum exhauſta fuit Eccleſia. Nihilominus proùt meliùs, in tantâ rerum ſiccitate fas erit, aliqua conſarcinabimus, ad cauſam noſtram ſpectantia: hæcque ipſa penuria optimum præbebit juſtitiæ præſentis elucubrationis auxilium, quippè ſi ſic in arido, quid fiet inviridi? Si etiam cum deficiunt, vel rara eſſe noſcuntur, documenta, quæ poſſint libertati Eccleſiȩ, de quâ contendimus, ſuffragari; adhùc ipſa libertas congruis rationibus ſuffulcitur; quid fiet in ſæculis, quibus ineſt uberior canonum, hiſtoricorum geſtorum, ac doctrinæ Patrum, Scriptorumque eccleſiaſticorum congeries? Profectò hȩc ipſa ſterilitas liberam pronunciat Eccleſiam, in ſuorum diſpenſatione beneficiorum, quam aſſiduus Contradictorum conatus, vellet, ſi poſſet, jàm redegiſſe captivam.

2. Igitùr arguendo à parte ad totum (*a*), & à majori ad minùs (*b*), à quibus validum utrobique deſumitur argumentum, perpendamus libertatem, quâ uſa eſt Eccleſia hoc ſȩculo decimo, in proviſione ſummi Pontificatus, qui eſt *primum* Orbis beneficium (*c*), & Conſtantinopolitani Patriarchatus, qui paritèr eſt beneficium (*d*), & quidem in ordine *Secundum*, ſeù primum poſt Papatum (*e*). Certè intèr multos, qui D. Petri Cathedram hoc tempore tenuerunt novem ex variis orbis partibus prodiere, vel ibi alitèr extraneitatis titulum habuerunt, nempè Leo V. Ardeatinus, Lando Sabinus, Joannes X. Epiſcopus Bononienſis, Stephanus IX. Germanus, Joannes XIII. Epiſcopus Narnienſis, Benedictus VII. Epiſcopus Sutrinus, Joannes XIV. Epiſcopus Papienſis, Gregorius V. ex Saxoniâ, & Silveſter II. ex Aquitaniâ, præter Joannem XVII. Antipapam, qui in Schiſmate Pontificatum invaſit (*f*). Intèr decem quoque, qui Patriarchali beneficio Eccleſiæ Conſtantinopoleos præfuerunt, tres ſaltèm fuerunt extranei, nimirum Euthymius Iſauricus, Stephanus Amaſenus, & Baſilius Scamandrenus (*g*).

3. Quorum omnium extraneitatis, ut rationem aliquam reddamus, en quæ referenda nobis occurrunt. *Leo Papa V.* patriam habuit urbem, ſive agrum Ardeatinum in Latio (*h*), fuiſſeque Presbyterum Phocenſem traditur (*i*), fortè quia Eccleſiam in Etruriâ tenuit apud Phocenſes, quorum oppidum *Foſſechio* dictum intèr Florentiam, Piſas, & Lucam poſitum eſt (*l*), Monachali etiam incubuit profeſſioni in ordine S. Benedicti, deindè factus Cardinalis, Romanum quoquè Pontificatum eſt ſucceſſivè aſſecutus (*m*), & ità non ſemèl, ſed bis, & tertio extrà patriam beneficia eccleſiaſtica conquiſivit, monachatus, Presbyteratus, Cardinalatus, Pontificatus, vel ſaltem eorum partem, in locis, à quibus erat extraneus: Ardeatinus Romæ; Latinus in Etruriâ &c. Deficiunt aliæ notitiæ geſtorum hujuſcè Pontificis, tùm quia illius regimen diem quadrageſimum non exceſſit (*n*), tùm quia Scriptorum illius temporis inopia operum ejuſdem memoriam ad poſteros non tranſmiſit: ſed ea, quæ recenſimus ſatis ſunt, ut innoteſcat, illi fuiſſe liberum beneficia ſacra adipiſci in locis, à quibus erat extraneus.

4. Paritèr *Landus*, ſive Lando hac ipsâ ætate Pontificale beneficium adeptus eſt, quamquàm eſſet patriâ Sabinus, & profeſſione Canonicus Regularis Lateranenſis (*o*), adeoque nedùm diœceſi, ſed etiam provinciâ eſſet extraneus ab Urbe Româ, ubi Canonicale, & ſucceſſivè Pontificale promeruit beneficium. Huic immediatè ſucceſſit *Joannes X.* ortu Romanus (*p*), presbyter Ravennas (*q*), qui priùs uti Epiſcopus, Eccleſiæ Bononienſi prȩfuit, indè ut Archiepiſcopus Ravennati, ac demum uti Papa Romanæ (*r*), & ità quatèr variato loco, ac per reſidentialis beneficii aſſecutionem hìc illìc de extraneo factus indigena, & de indigena rurſus in extraneum tranſmutatus, unum eſt, quod & majora, & minora beneficia presbyteratus, Epiſcopatus, Archiepiſcopatus, ac Papatus accepit, in locis, à quibus, & patriâ, & diœ-

(a) *Menoch. conſ. 855 n. 10. Barboſ. tract. var. Loc. 82. cum aliis ibi.*

(b) *cap. ſi ergo 8. q. 1. c. ſi Paulus, & ibi gloſ. 32. qu. 5. Auth. multo magis C. de ſacroſ. Eccleſ. Barboſ. Loc. 67. 1.*

(c) *Mart. de juriſd. p. 2. c. 39. n. 1. Laym. l. 4. tract. 2. c. 4. n. 4.*

(d) *Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 40.*

(e) *Cap. antiqua 23. de privil. Thomaſs. vet. & nov. Eccleſ. diſcipl. p. 1. l. 1. cap. 10. Barboſ. jur. Eccl univ. l. 1. c. 6. n. 12. 19. 20.*

(f) *Ciacon. Platina Joannettus Panvinus, in d. Papis.*

(g) *Vide infr. in hoc cap. n. 35.*

(h) *Bin. to. 8. Concil. f. 168. Panvin. Rom. Pont. p. 2. in Leon. 7. n. 120. Ciacon. in Leo. 7.*

(i) *Ciacon. loc. cit.*

(l) *Philip. Ferrar. Lexic. Geograf. V. Phocenſis.*

(m) *Ciacon. loc. cit. in Leon. 5.*

(n) *Card. Baron. an. 907. n. 21*

(o) *Ciacon: in Lando. Panvin. ibid. n. 12 Bin. to. 9. Conc. f. 170 Baron an. 912. n. 1.*

(p) *Platin. Panvin. Ciacon. in Jo: x.*

(q) *Baron. an 912. n. 7. Bin. to. 7. Concil. in Lando. f. 170.*

(r) *Baron. Bin. Ciacon. Platin. Panvin. loc. citat.*

& Diœceſi, & provinciâ,& regione, diverſis reſpectivè de cauſis, erat extraneus. Et quod notabile eſt,cum hic Pontifex de aliis vitiis carptus legatur, nemo tamèn illum objurgat, quod ex presbytero Ravennate ad beneficium Epiſcopale Bononienſe, & ex hoc ad Archiepiſcopale Ravennæ conſcenderit, quippè quod non invaſione, non uſurpatione, non illegitimis modis, ſed viâ rectâ, canonicâ, & auctoritate Landi Papæ adeptus eſt (*a*), quamquàm poſteâ Pontificatum Romanum non adeò laudabilibus modis ſit aſſecutus. De quo nihilominus etiàm nullus eum redarguit, quod acceperit illum, cum eſſet extraneus; Sed quod Theodorâ procurante ad illum pervenerit.

(a) *Baron.ann.912. n.7.Bin.to.7. Conc.in Lando.*

5. Hic ipſe Joannes, interpellatus à Berengario Imperatore,atque à Carolo III. Gallorum Rege, ut Hilduinum à beneficio Epiſcopali Tungrenſi, ſeù Leodienſi, repelleret, ac Richarium promoveret, eidem Carolo ſcripſit. *Dilectus filius Berengarius glorioſiſſimus Imperator Apoſtolatui noſtro literas ex Richario à vobis electo in Leodio, atque à cuncto Clero, & populo tranſmiſit, & qualitèr Giſlebertus veſter infidelis Hilduinum illìc conſecrare præcipiendo non formidavit. Nos verò prece dilecti filii noſtri moti, Herimanno Archiepiſcopo noſtri Apoſtolatus apices tranſmittere ſtuduimus, quatenùs mediante Octobrio, cum illis paritèr junctus ad limina Apoſtolorum non differat venire, ut tùnc probabilibus documentis canonicè, qui dignus eſt approbetur, qui verò indignus eſſe contemplatur, tunc reprobatus appareat &c.* (*b*). Adveniente condicto tempore Pontifex, auditis utriuſque competitoris rationibus, Richario beneficium Epiſcopale adjudicavit, & Hilduinum abjecit, atque excommunicatione innodavit (*c*). *Richarius*, inquit Flodoardus, *qui Romam profectus fuerat proptèr Epiſcopium Tungrenſe, reverſùs eſt ordinatus à Joanne Papa Epiſcopus, Hilduino ab ipſo Papâ excommunicato, qui etiàm illo abjerat Epiſcopus* (*d*).

(b) *Joan.x.ep.ad Carol.3.ap.Sirmond.to.3. Conc.Gall.f.577.*
(c) *Baron. ann. 922. num.29.*
(d) *Flodoar.in Chronic.an.922.ap.Ducheſ. to.3.hiſt.Franc.f.591.*

6. Erat Richarius dignitate Abbas, eique tamquàm tali Joannes Papa præfatus literas direxit, per miſſum Herimanni Archiepiſcopi Colonienſis ei redditas, quibus Romam prò memoratâ causâ vocabatur (*e*). Abbas inquàm Prumienſis, quem Regino, ejuſdem cœnobii Diœceſis Trevirenſis paritèr Abbas, dicit fuiſſe ſibi in munere ſucceſſorem (*f*), ſed & Abbatiam Stabulenſem poſſedit, ipſeque natus eſt filius Comitis Hannoniæ (*g*). Quarè Richarius tamquàm ortu Hannonienſis, tàm à cœnobiis Prumienſi, ac Stabulenſi, in quibus beneficiis Abbatialibus potitus eſt, quàm ab Eccleſiâ Tungrenſi, ſeù Leodienſi, cui præfuit Epiſcopali beneficio decoratus, erat extraneus: nec inibi defuiſſe ſupponi poteſt viros idoneos ad eadem beneficia, cum proptèr multitudinem monachorum, ac numeroſitatem Cleri utriuſque urbis Tungrenſis, & Leodienſis, quæ unum conflant Epiſcopatum, exuberarent, non deeſſent viri illorum numerum meritiſſimi.

(e) *Capitula Herim: Colon:ap. Ducheſ. loc. cit.f.575.*
(f) *Regino in Chron. an.892.f.68.15.*
(g) *Catalog. Epiſcopor.Leodien.nu.22.ap. Theatr. vit: human.V. Epiſc.f.283.*

7. Quapropptèr tutâ conſcientiâ non potuiſſent Clerus, ac populus, monachi, ac principes, ſivè quicumque alii erant, ad quos ſpectaret eligere Abbates, præfatis monaſteriis præficiendos, vel Epiſcopos, in Leodicenſi Cathedrâ collocandos non potuiſſent, inquam,indigenis poſtpoſitis extraneos ad illa beneficia provehere, ſi beneficia eccleſiaſtica neceſſariò, ac de jure divino, naturali, & humano eſſent ſolis indigenis conferenda, uti ſupponunt Contradictores. Itàque ex totâ ſerie præſentis eventus patet, quod & Joannes Papa X., & Berengarius Imperator, & Carolus Rex Francorum, & Herimannus Archiepiſcopus Colonienſis, & Clerus, ac populus Leodienſis, atque Tungrenſis, & monachi demùm Stabulenſes, atque Prumienſes, in eo ſenſu fuerunt, quod Richarius ritè Abbatialia, & ſucceſſivè Epiſcopalia beneficia conſequi potuiſſet, in cœnobiis, & in Eccleſiâ, à quibus ortu erat extraneus, & ſi in unico ſucceſſu habemus Papas, Imperatores, Reges, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, monachos, Cleros, & populos, quà proprio, quà facto alieno in unum conſentientes, prò admiſſione extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia; quis illam ampliùs integrâ fide, ac ſanâ mente audeat impugnare?

8. Albo ſummorum Pontificum, qui Decimo Chriſti Seculo Eccleſiæ Catholicæ

licæ præfuerunt, inſcriptum legitur nomen *Stephani* IX., quem Germania primum è ſuis patriciis dedit Apoſtolicæ Sedi (*a*), prævaluitque gratiâ apud Principes, & Magnates (*b*): Ac eum poſt alios quoſdam intermedios ſecutus eſt in Summo Pontificatu *Ioannes Papa XIII.* cui patriam fuiſſe Romam ferunt, ſed & ab Epiſcopatu Narnienſi ad ſummi Papatus apicem pervolaſſe (*c*): Patremque habuiſſe alium Joannem, qui poſt eum in matrimonio ſuſceptum, Clericali militiæ operam dedit, ac Epiſcopale beneficium in Eccleſiâ quadam obtinuit (*d*). Stephano ergò IX. nihil obſtitit extraneitas, quominùs Pontificale beneficium ritè, ac rectè potuerit adipiſci, & quidem extraneitas, nedū quoad patriam, ſed etiam quoad provinciam, quoad regionem, ac per tantum loci ſpatium extenſa, quantum diſtat Roma à Germaniâ. Joannes quoquè XIII. ſi non fuit extraneus Romæ, certè talis fuit ab Eccleſiâ Narnienſi, & tamen nihil obfuit, quin ibi poſſet beneficium Epiſcopale adipiſci. Prout, & pater ejus Joannes licitè potuit ſimile beneficium extrà Romanam Eccleſiam promereri.

9. Simile prorſus eſt his id, quod in *Benedicto Papâ VII.* evenit, ipſe namque, tametſi patriâ Romanus, & ab Albericis, in eâ urbe potentiſſimis, derivaret; Epiſcopalibus tamen tæniis redimitus apud Sutrinos effulſit, & hìnc ad Romanum Pontificatum aſcendit (*e*), cui proindè beneficium Epiſcopale Sutri accepiſſe non demeritum fuit, ſed potius titulus talis meriti, ut indè dignus factus ſit ad Papale ſolium ſublimari. Qui paritèr Benedictus *Sergium* Epiſcopum Damaſcenum, à Saracęnis expulſum, nedum benigno animo excepit, ſed etiam Abbatiam, & Baſilicam SS. Bonifacii, & Alexii ei contulit, ubi monachis præeſſet, ibidem Domino famulantibus (*f*), quod profectò facere non potuiſſet, præſertim in præjudicium indigenarum, ſi extraneis beneficiâ largiri prævaricationem humanarum, divinarumque legum continere agnoviſſet; ſed ſatis fuiſſet Sergio, ipſi viro extraneo Aſiatico, ac Syro pietatis intuitu eleemoſynas, vel ſubſidia, à beneficiis diverſa conferre, quibus poſſet congruè ſuſtentari, ſi eiſdem fortè contingeret indigere.

10. Sub hoc Pontifice claruit *Vverbner*, qui Hattoni II. ex Abbate Fuldenſi ad Archiepiſcopale beneficium Eccleſię Moguntinæ provecto, in Abbatiali beneficio ſucceſſit (*g*). Ipſum autem Vverhnerum fuiſſe S. R. Eccleſiæ Cardinalem antiqua Monumenta recenſent, de quibus Chriſtophorus Brouverus ait, eum *Laudant domeſtici Chronica Auguſtana S. Vdalrici. Quibus, & Vverbnerus traditur hujus Divi matertera ſatus, necnon Cardinalium numero adlectus* (*h*). Obiit infelix in celebri acie illâ, quâ Saracęni exercitum Othonis II. Imperatoris apud Calabros atriverunt, de quo Lambertus Schafnaburgenſis, in prælio *occiſus eſt Henricus Auguſtenſis Eccleſiæ Epiſcopus, cum aliis plurimis Epiſcopis &c.* necnon *Vdo, Gebehardus, Guntherus &c. Otho Dux, atque Vverbner Abbas Fuldenſis. Ipſe Imperator vitâ comite vix evaſit* (*i*). Bello Vverhnerum interfuiſſe certum eſt, obiiſſe certiſſimum, pugnaſſe tamen eſt incompertum. (*l*) Utcumque res ſe habeat, ad negotium noſtrum pertinet, quod fuerit Cardinalis, & quamquam extraneus, extranationalis, Germanus in Italiâ, Monachus, & Abbas Fuldenſis in Eccleſiâ Romanâ Cardinalatum tenuerit, qui citrà dubium inter beneficia Eccleſiaſtica computatur (*m*).

11. Benedicto immediatè in Pontificatu ſucceſſit *Joannes XIII.* vel ſecundum aliorum computum XIV. Petrus anteà vocatus à Caneva nova vir doctiſſimus, & multorum auctor librorum (*n*) quem alii Romanum fuiſſe (*o*), alii communius cenſent patriâ fuiſſe Papienſem, cujus etiam urbis erat Epiſcopus (*p*), & Cancellarius Othonis II. Imperatoris (*q*), ſive autem Papiâ, ſivè Româ natales traxerit; certè cum non potuerit utrobique ortum inſimul habuiſſe, nec utriuſq; loci eſſe indigena, oportet, quod neceſſariò ab alterutrâ illarum urbium extranei rationem habuerit, & ſive Epiſcopalę in Ticinenſi, ſivè Pontificale in Romanâ urbe ſuſcipiendo beneficium, beneficium obtinuerit in loco, à quo re vera eſſet extraneus. Illum fuiſſe virum doctum, & pium, teſtatur epitaphium ejuſdem tumulo inſcriptum (*r*): quarè non eſt credibile, quod uti doctrinâ pollens neſciverit, & uti pietate pręſtans, voluerit in sè culpam contrahere, ſi quam cognoviſſet incurri ab eis, qui beneficia ſuſcipiunt in locis extraneis, ſed

(a) *Jo: Gualter. Chro. Chron. Eccleſ. p. 1. to. 2 f: 1600. Baron: an: 339. 6. Platin. in Steph: 8.*

(b) *Baron. ann. 942. 1. Gualter. loc. cit.*

(c) *Platin. Panvin. Ciacon. in Joan: 13. vel 14. Baron. an. 965. num. 4.*

(d) *Platin. & Ciac. loc: cit.*

(e) *Baron. an. 975. 1. Platin. & Ciacon. in Bened. 7. Bin. to: 7. concil. in Bened: 7. f. 194.*

(f) *Baron. an. 977. 1. Bin. loc. cit.*

(g) *Lambert. Schafnaburg. de reb. Germ. an. 963. Chriſtof. Brover. Antiq. Fuld. lib. 4. n. 15. fol. 285.*

(h) *Brover. loc. cit. & lib. 1. c. 19. Victorel: in addit: ad Ciacon: in Bened: PP: 7.*

(i) *Lamber. Schafn: ann. 982.*

(l) *Brover. Antiqu. Fuldenſ. l. 1. c. 20.*

(m) *Mart. de juriſd. c. 39. n. 2. Laym. l. 4. tr. 2. c. 4. n. 4. Selv. de beneſ. 1. qu. 2. n. 3. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. num. 52.*

(n) *Ciacon. Vit. Pontif. in Jo: 14.*

(o) *Platin. in Jo: 15. PP. 142.*

(p) *Ciacon. & Panvin: in Jo: 14.*

(q) *Baron. ann. 984. 3. Bin. to. 7. Concil. in Joann. 14.*

(r) *Andr. Victorel addit. ad Ciacon. in Jo: 14.*

potiùs ſuofacto docuit, nulli extraneitatem obſiſtere, quo minus valeat beneficia etiam ſublimioris ordinis adipiſci, & multo magis illa, quæ ſunt ordinis inferioris.

12. Decennio poſt obitum Joannis XIV. nimirum anno 995. promotus eſt ad ſummum Pontificatum Bruno Teutonicus, è Ducibus Saxoniç, Othonis III. Cæſaris conſanguineus, qui & *Gregorii V.* nomen aſſumpſit (*a*). An hic fuerit extraneus eſt ſuperfluum ſciſcitari, niſi placeat diſputare, an & quantum diſtent Germania ab Italiâ, Latium à Saxoniâ, & urbs Verdæ, in quâ Gregorius ortum habuit, ab urbe Româ, in quâ Pontificatum obtinuit (*b*): Triennium in Solio Apoſtolico non complevit, nec in eo quietè reſedit, quippè Creſcentius, vir inter Romanos præpotens, & factioſus alium ei in ſchiſmate oppoſuit, Arnulfum, ſivè Adeobaldum nomine, vel ut aliis placet Philagatum Monachum Caſſinatem, natione Calabrum, patriâ Cariatenſem, vel ſecundum alios Roſſanenſem, Epiſcopum Placentinum, qui & ad Archiepiſcopatum Mediolanenſem aſpiraverat (*c*): hunc tam ſcientiâ, quam pecuniis affluentem Creſcentius Pontificali cathedræ ſubintruſit, non ut repelleret Gregorium quà extraneum, alioquin alium extraneum, ſub nomine Joannis XVII. Antipontificem non creaſſet, ſed ut Romam regeret Pontifex à ſe dependens, & ſub quo liberè poſſet ipſe omnia per fas & nefas audere.

13. Otho ergo III. Imperator Romam rediens Pſeudòpontificem captum, ac variis ignominiæ notis affectum, è ſuffurato ſolio pepulit, & oculis orbatum in Germaniam relegavit. Creſcentium quoque ultimo ſupplicio affecit, & Gregorium ſuæ ſedi reſtituit (*d*): Sunt qui dicunt Gregorium ipſum, anteà Brunonem, tali pietate floruiſſe; ut aliquando presbyteratum præ humilitate ſuſcipere recuſaverit (*e*). Præfuiſſe quoque ferunt Eccleſiæ Verdenſi, quamquam cum Brunone I. illius Eccleſiæ Præſule ab aliquibus confundatur. (*f*) Unum eſt autem, quod fuit vir pius, nec Pontificatum invaſit, ſed methodo præfinitâ per ſacros canones acquiſivit. Et ſicuti ritè quod omnia ad illum acceſſit, ſic & nihil ſibi obſiſtere extraneitatem agnovit, quo minùs licitè poſſet ſummum Pontificatus conſequi beneficium in Romanâ Eccleſiâ, à qua erat extranationalis, poſtquam Epiſcopale ſuſceperat in Verdenſi, à qua ſi non natione, ſaltem diœceſi erat extraneus.

14. Demùm poſtremus omnium, qui Romanum Pontificatum intra ſæculum Chriſti decimum ſuſceperunt, fuit *Silveſter II.* Gerbertus antea nuncupatus, quem alii fuiſſe natione Germanum, & Provinciâ Belgam, affirmant (*g*), alii communius ſentiunt fuiſſe natione Gallum, & provinciâ Aquitanum (*h*), ac in adoleſcentiâ Hiſpali in Hiſpaniâ literarum ſtudiis incubuiſſe (*i*). An Ortus ſit nobilis, vel ignobilis, ambiguum videtur, quippe abjectis eum natum eſſe parentibus innuit Glaber (*l*), ſed oppoſitum in Epiſtola Othonis Imperatoris ad ipſum Gerbertum datâ indicatur: ait enim: *Quià divinitate propitiâ non ſolum ſanguinis lineâ, verum etiam inter cunctos mortales quadam ſui generis eminentiâ connectimur affectu, qualitate circa Domini cultum non diſpares eſſe debemus* (*m*). Nàm ſi ſanguinis lineâ junctum ſibi habuit Imperatorem, profectò nobilitate ingenti præcelluit. Profeſſus eſt Monachatum: ſed ubi nam? Quis bene novit. Floriacenſe Monaſterium coluiſſe cenſetur (*n*), vel ſecundum alios Auriacenſe (*o*): De illo infrà redibit ſermo (*p*): certè autem ex illius literis patet fuiſſe Monachum S. Geraldi Aurelianenſis, ſe illius enim cœnobii profitetur alumnum, & diſcipulum Abbatis, ac Monachorum, quibus ita ſcribit.

15. *Dùm urbem Remorum cauſâ Dei fugio, urbi Remorum cauſâ Dei prælatus ſum. Quæ res gentes, & populos in mei excitavit invidiam, & quià viribus nequeunt, legibus ulciſci quærunt. Eſtque tolerabilior armorum colluctatio, quam legum diſceptatio. Et quamvis æmulis meis dicendi arte, & legum prolixâ interpretatione, quantum meà intereſt ſatisfacerim, non tamen adhùc ſemèl cœpta depoſuerunt odia. Adeſte ergò Reverendi Patres, veſtroque alumno fuſis ad Deum precibus opem ferte. Diſcipuli victoria, magiſtri eſt gloria. In commune quidem omnibus vobis pro mei inſtitutione gratias rependo, ſed ſpecialius Patri R. cui ſi quid ſcientiæ in mè eſt, poſt Deum, intèr omnes mortales gratias rependo* (*q*). In hoc ergò cœnobio videtur

(a) *Platin. Ciac. & Panvin. in Greg. V.*

(b) *Ciacon. in Greg. Pap. V.*

(c) *Baron. ann. 995. Ciacon. in Greg. 5. & Andr. Victorel. in Annotat. ibi*

(d) *Baron. an. 996. Ciac. cum notis Victorel. & Plat. in Gregor. 5. Bin. tom. 9. Concil. in Greg. 5. f. 199. Jo: Gualter. Chron. Chron. in Catal. Pontific. Germ. fol. 1601.*

(e) *Vit. S. Herebert. Colon. c. 5. ap. Sur. to. 2. Baron. an. 996. 6.*

(f) *Vid. Victorel. annot. ad Ciac. in Greg. 5.*

(g) *Jo: Gualt. Chron. Chron. in Catal. Pont. German. n. 3. f. 1602.*

(h) *Ciac. & Panvin. in Silveſt. 2.*

(i) *Vinc. Bellouac. ſpec. hiſt. l. 24. c. 98. Ciac. in Silveſt. 2.*

(l) *Glaber. l. 1. c. 4. Baron an 991. n. 6.*

(m) *Inter epiſt. Gerbert. 155. ap. Duchesn. hiſt Franc. to. 2. & in Bibl. Patr. to. 10.*

(n) *Ciacon. & Panvin. in Silveſt. 2.*

(o) *Card. Baron. ann. 991. n. 6.*

(p) *Vid. infr. to. 3. c. 7 num. 25.*

(q) *Gerbert. ep. 35. int. epiſt. poſteriores ap. Duchesn. tom. 2. hiſtor. Franc f. 838.*

tur monachatui operam impendiſſe, taliterque in doctrinâ profecit, ut Scholaſtici titulum promeruerit (*a*), quâ voce ſignificari viros in ſcientiis excellentes notum eſt apud eruditos (*b*).

16. E monaſterio ad Palatium accerſitus eſt, ut Robertum, filium Ugonis Francorum Regis in literis erudiret (*c*). Indè Othonem quoquè, qui poſteà Imperio præfuit, nomine tertiùm, ſcientificis imbuit diſciplinis. Lotharium inſupèr virum nobilitate clariſſimum, diſcipulum habuit, qui ſucceſſivè Archiepiſcopali apud Senonenſes eminuit dignitate (*d*). Abbatiale beneficium S. Columbani in Inſubriâ, divitiis opulentiſſimum acquiſivit: quod non Italorum favore nactum eſſe profitetur (*e*), ſed gratiâ Domini ſui, nempè Cæſaris: quâ de rè Hugoni amico ſuo ſcribit: *Secundum amplitudinem mei animi ampliſſimis honoribus ditavit me Dominus meus. Nàm quæ pars Italiæ poſſeſſiones B. Columbani non continet? Hoc quidem ità ex largitate, & benevolentiâ noſtri Cæſaris, fortuna verò alitèr inſtituit. Secundum amplitudinem quippè animi mei ampliſſimis mè oneravit hoſtibus. Nàm quę pars Italiæ meos non habet hoſtes? Vires meę impares ſunt viribus Italię. Conditio pacis hęc eſt, ſi ſpoliatus ſervio, ferire deſinent; veſtitum diſtrictis perſequentur gladiis: ubi gladio ferire nequibunt jaculis verborum appetent. Contemnetur Imperialis Majeſtas cùm in mè, tùm in ſe ipsâ, in diviſione Sanctuarii Domini ſecundum libellarias leges facta: Quia conſentire nolo, perfidus, crudelis, tyrannus, cognominor. Ipſe Cęſar, omnium hominum excellentiſſimus, à fulciferis aſino coęquatur. O amicorum fidiſſime, ne deſeras amicum conſilio, & auxilio. Recordare quod te oraverim, me malle eſſe militem in Cæſarianis caſtris, quam Regem in extraneis* (*f*).

17. Et ne autumetur quod Italiorum odium in Gebertum efferbuerit proptèr Abbatiam Bobienſem, attendat lector, id hac de causâ non potuiſſe contingere; quippè Bobienſes, non odio, ſed amore proſecuti ſunt eum, quem & ut ad ipſos pergeret exorarunt, Gerbertus, vero illis reſpōdit: *Rem dignam verò veſtroque ordini convenientem penitùs egeſtis, Patrem quęrendo, Patrem viſitando, quia jure vos veros filios eſſe docuiſtis. Ergò & pro veſtrâ diligentiâ, & pro fide conſtanti circa mè, nunc abſens grates habeo, & mox propitia divinitate debitas exhibebo* (*g*). Porrò nedùm in Italiâ, ſed etiam in Galliâ, atque in Germaniâ paſſus eſt acerrimos adverſarios, qui quemadmodum ei viventi inſidias tetenderunt, ſic & defuncto calumnias atrociſſimas impegerunt: intèr quas notiſſima eſt fabula magicæ artis, cujus ope honores, ac dignitates eccleſiaſticas acquiſiiſſe Gerbertum, aliqui ſomniarunt; quorum vaniloquia jàm tot, ac tantis rationibus fuerunt à Scriptoribus confutata (*h*), ut illa pro veracibus habere, non ſit ſapere, ſed delirare, atque in vitium necromantici carminis refundere, quod rè vera fuit eminentia ſcientificæ diſciplinę.

18. Non ſolum autē ad *Abbatiale* beneficium Gerbertus pervenit, verum etiam alias Eccleſias in Remenſi Archiepiſcopatu poſſedit, & ſucceſſivè ipſum Archiepiſcopale beneficium, primò apud Remenſes in Galliâ (*i*), & poſteà apud Ravennates in Italiâ (*l*). Nèc quoàd ſecundum quæſtionem habuit, quod ſciamus: habuit verò, & quidem pertinaciſſimam quoàd primum (*m*), de quâ inferius redibit Sermo. At ipſe illud non ſecus ac Abbatiam Bobienſem sè licite adeptum eſſe ſatis detegit, dùm Joanni Papæ, à ſuis hoſtibus exagitatus, expoſuit, *Quo me vertam? proh pudor! Sedem Apoſtolicam ſi appello, irrideor, nèc ad vos propter hoſtes eſt veniendi facultas, nèc de Italiâ egrediendi libera poteſtas. Morari difficile, quando nèc in monaſterio, nec extra, quidquam nobis relictum eſt, præter virgam paſtoralem, & Apoſtolicam benedictionem* (*n*). *Gravitèr & iniquo animo fero peruadi, diripi Sanctuarium Domini creditum mihi à Santâ Romanâ, & Apoſtolicâ Eccleſiâ. Porrò quid deinceps ſtabilietur, ſi id diſſoluitur, quod actum eſt conſenſu Principis, Epiſcoporum electione, Cleri, & populi voluntate, poſtremo omnium hominum excellentiſſimi Papę conſecratione? Si pręcepta violantur, privilegia contemnuntur, Divinę, & humanę leges ſuſtelluntur* (*o*)?

19. Nàm longo poſt intervallo Gerbertus ex Archiepiſcopo Ravennate, operâ,

(a) *Gerber. in plurib. ſuis epiſt.*

(b) *Magri, notit. vocab. Eccl. V. ſcholaſtic.*

(c) *Baron. an. 991. 6.*

(d) *Platin. & Ciac. in Silveſt. 2.*

(e) *Gerbert. epiſt. 5.*

(f) *Gerbert. ep. 12. ap. Duchesſn. to. 2. vel in to. 10. Bibl. Patr.*

(g) *Gerbert. ep. 83.*

(h) *Baron. ann. 999. n. 3. Bin. to. 7. Conc fol. 204. Ciac. in Silveſt. 2. Panvin. ibid. in addit. ad Platin.*

(i) *Gerbert. epiſt. 24. inter poſtremas apud Duchesſn. to. 2. n. 1. 2. 3. Ciac. & Bin. loc cit.*

(l) *Card. Baron ann. 996. n. 2. Bin. & Ciac. loc. cit.*

(m) *Baron. ann. 992 n. 1. & 995. n. 11.*

(n) *Gerbert. ep. 14.*

(o) *Idem epiſt. 23.*

(a) *Baron.au.999.n.2 Ciacon.Plat. & alii in Silveſt.2.*

(b) *Sigebert. Gemblac.in Chron. an.992.*

& favore Othoniis III. Imperatoris, ad Summi Pontificatus apicem feliciter evolavit (*a*), & cum Sacerdotio functus eſſet in tribus urbibus, quarum nominis litera initialis eſt R. nempè Remi, Ravenna, & Roma, indè emerſit monoſticon: *Tranſit ab R. Gerbertus ad R. ſit Papa vigens R.* (*b*). Vir autem iſte non ſemel, ſed bis, terque, quaterque, & quinquies eccleſiaſtica beneficia ſuſcepit, monachale, Abbatiale, Archiepiſcopale, & Papale, Floriaci in Galliâ Celticâ, Bobii in Inſubriâ, Remis in Galliâ Belgicâ, Ravennæ in Flaminiâ, Romæ in Latio; Germanus in Galliâ, & in Italiâ, à quibus, & patriâ, & provinciâ, & natione, erat extraneus. Cumque tot aliis impoſturis fuerit vellicatus, adeò enormibus, ut Dæmonium habuiſſe, ac operam dediſſe incantationibus, dictum ſit; nemo tamèn eum carpſit, quod extraneitatis vitio laborans, pluries beneficia eccleſiaſtica ſuſceperit: vitio, ſive crimine à detractoribus non ſilendo, quippè qui, etiam nodum in ſcirpo quærentes, notare non omiſiſſent piaculum, divino, naturali, atque humano jure damnatum, quale affirmant Contradictores illud eſſe, extraneorum ſuſcipientium eccleſiaſtica beneficia.

(c) *Sigebert. loc cit.*

(d) *Baron. Ciacon. & alii loc.cit.*

20. Si dicatur Gerbertum fuiſſe promotum ad infulas Ravennates auctoritate Othonis III. Imperatoris (*c*), cujus etiam operâ fuerit Romæ in Pontificali Cathedrâ collocatus (*d*), & ideò Imperator tamquàm Romæ Dominus, & Ravennę, potuerit illi, ſive literas, ſive effectum naturalitatis impertiri, ac ipſum facere in illis Eccleſiis de extraneo indigenam, ac de forenſi nativum; In oppoſitum eſt, quod tùnc Otho nec erat Dominus temporalis Romæ, neque Ravennæ. Nàm præter antiquiora jura, temporalitatem Sedis Apoſtolicæ in utrâque illarum urbium, comprobantia; paulò ante præceſſerat diploma Othonis I. Imperatoris, (avi paterni ejuſdem Othonis III) qui cubitalibus literis confirmaverat eidem ſedi *Civitatem Romanam cum ducatu ſuo, & ſuburbanis ſuis, atque viculis ſuis, & territoriis ejus, montanis, & maritimis &c. Nècnon Exarchatum Ravennatem ſub integritate, cum Urbibus, Civitatibus, Oppidis, & Caſtellis &c. hoc eſt Civitatem Ravennam, & Emiliam, Bobium, Ceſenam &c.* (*e*). Et quo ad Ravennam notat Regino, quod idem Otho in actualem poſſeſſionem illius Urbis poſuit Joannem Papam XIII. dùm ibi habitum eſt Concilium, cui & ipſe Princeps interfuit (*f*).

(e) *Apud.Bin.to.7. Conc.fol.182.*

(f) *Regino in Chron. l.2.an.997. Vid. etiam Bin.to.7.Conc.in Conc. Raven.eod. anno.*

21. Igitùr Otho III. quo tempore favit Gerberto pro Archiepiſcopatu, & Summo Pontificatu adipiſcendo, non erat Dominus in temporalibus, neque Romæ, neque Ravennæ, ac propterea illi, neque literas, neque effectum naturalitatis poterat impertiri, ut fieret in Urbe Româ, atque Ravennâ indigena, dùm ab illis ortu, & origine, rè vera erat extraneus. Et ità Gerbertus quando utrumque beneficium adeptus eſt, Archiepiſcopale Ravennæ, & Papale Romæ, non erat ibi indigena, ſed extraneus: non illi autem quidquàm obfuit dicta extraneitas, quo minùs ipſe utrumque beneficium ritè, ac rectè potuerit adipiſci. Quod ſi extraneitas non qualiſcumque, ſed talis, quâ nulla major dari poteſt, nempè extraneitas quoàd diœceſim, & provinciam, & nationem, & idioma, nihil prevalet ad repellendum Clericos extraneos à beneficiis primæ notæ, qualia ſunt Archiepiſcopatus, & ipſe Summus Pontificatus; profectò ſufficere non debet quęcumque ſimplex extraneitas pro iiſdem repellendis à beneficiis minoris qualitatis, proùt ſunt Parochiæ, Canonicatus, Prioratus, Abbatiæ, & beneficia merè ſimplicia.

22. Defluxit ſermo noſter ad *literas naturalitatis*, idcircò bonum eſſe cenſemus hìc opportunè de iiſdem ex propoſito perorare: intereſt enim non parum earum vim diſcutere, & originem perſcrutari. Sit igitùr hìc locutio de jure tradendi literas naturalitatis extraneis, quas alicubi ſolent impertiri ſupremi Principes, nullum in ſuis terris altiorem Principem in temporalibus agnoſcentes, de quibus Marta, *Potentiſſimi Reges Catholicus, & Chriſtianiſſimus, quantum ad Regna Franciæ, & Hiſpaniarum pertinet, habent etiam privilegium nominandi ſubditum naturalem loci, ut per Reſtau. in d. quæ 100. n. 19. & Selvam in d. cap. 23. n. 94. poſſunt tamèn alienigenas habilitare, & dare privilegium originis, ut præcitati dicunt,*

dicunt, & de Rege Hiſpaniæ ſcribit Lopez in lib. 3. gloſ. 14. part. 4. & in l. 5. gloſ. 2. ead. partit. (*a*).

(a) *Marta de juriſd. p.2.c.40.n.16.*

23. Et quià omnium Principum, non agnoſcentium in temporalibus ſuperiorem, eadem eſt poteſtas in ſuo ſtatu, ac ſit illa Regis Catholici, & Chriſtianiſſimi in eorum ditione; ſequitur, quod jus, quo freti Reges Franciæ, atque Hiſpaniæ, concedunt literas naturalitatis viris extraneis, aſſiſtat etiam Imperatori, Regibuſque Luſitaniæ, Poloniæ, Hungariæ, Bohemiæ &c., & ſic ab hiſce omnibus æquè poſſint literæ naturalitatis viris extraneis,pro eorum arbitrio, & voluntate conferri. Quarum literarum effectus eſt is, quem exemplificando de Gallis, exponit Joannes Tislinus his verbis. *Jus civitatis apud Gallos vocatur naturalitas, vel quod magis placet, neutralitas, quàm Rex permittit externis, ut in Regno, aùt hęredes conſtitui, aùt ſacerdotia poſſint aſſequi, atque jure communi, perindè ac natis in Gallia frui; undè dicimus eos donari civitate, prò eo, quod eſt in jus commune admitti* (*b*). Ità fuiſſe audivimus nudiuſtertiùs Vincentium Cardinalem Grimanum Venetum literis naturalitatis in Germaniâ ſtipatum, ſic ut prò Teutonico communitèr haberetur: necnon paulò ante, Guillielmum Cardinalem de Fruſtemberg Germanum fuiſſe literis naturalitatis in Galliâ decoratum, & uti Gallum univerſalitèr reputatum. Alia exempla in aliis Regnis occurrent perſcrutatoribus antiquitatis. An autèm harum literarum uſus, vetuſtioribus ſæculis eſſet, ſaltèm quoàd beneficia compertus, valdè dubitamus, & negativè reſpondendum eſſe cenſemus. Nàm ſi prima ſæcula perluſtramus; nota eſt conclamatio Catholicorum adversùs Conſtantium Cæſarem, eo quod S. Athanaſio, injuſtè depoſito, in ſede Alexandrinâ Gregorium Cappadocem ſuffeciſſet (*c*), atque in Sirmienſi Germinium Cyzicenum, & in Nicomedienſi Cecropium Laodicenum locaſſet (*d*).

(b) *Jo: Tislinus comment. in Cicer. orat. pro A. Cecin. f. 186. n. 30.*

(c) *Card. Baron. ann. 342. àn. 1. ad 17.*

(d) *S. Athan. ep. ad Solitar.*

24. Hæc eſt ſupèr his Julii Romani Papæ, querela, *A' trigintaſex manſionibus Antiochiæ quendam velut Epiſcopum, externum hominem ſalutarunt, eumque in Alexandriam miſerunt &c. Non decuit novos iſtos modos contrà Eccleſiam induci &c. immittere Gregorium peregrinum, & externum hominem, neque Alexandriæ baptizatum, neque plebi cognitum &c.* (*e*). Adverſus eundem Conſtantii conatum S. Athanaſius hiſce clamoribus per totam reboavit Eccleſiam, Conſtantius *excogitavit quo pacto legem inverteret, diſſolvens Domini conſtitutionem, per Apoſtolos traditam, & mores Eccleſię immutans, novumque excogitans conſtituendorum Epiſcoporum modum. Ex aliis quippe locis, & quinquaginta manſionum intervallo diſſitis, cum militibus Epiſcopos mittit &c. Germinium è Cyzico Sirmium; e Laodicea Nicomediam Cecropium miſit* (*f*). Hos clamores nemo ignorat, quantæ turbationes, quantæ convulſiones in Eccleſia ſint ſecutæ. Si autèm Imperatori tunc mos fuiſſet, aut jus concedendi literas naturalitatis viris extraneis; proculdubiò in tàm gravi occaſione Conſtantius ſuâ uſus eſſet auctoritate; Gregorium Cappadocem declarando civem Alexandrinum, Germinium Sirmienſi civitate donando, & Cecropium intèr patricios Nicomedię cooptando: ſicque brevi calami liturâ, & Julii, & Athanaſii ora concludere, & promotoris, & promotorum honorificentiæ conſulere, & quietem toti Eccleſiæ,ſuper hoc danti magnos ejulatus, ingerere potuiſſet. Quod cum Conſtantius non fecerit; nil aliud poteſt legitimè ſubinferri, niſi quod illi ignotus fuit iſte modus vertendi in cives viros extraneos;nec illi perſuaſum fuit, dari hujuſmodi literas naturalitatis, habilitantes ad beneficia viros extraneos, vel ad ſe non pertinere illas ad hunc effectum concedere.

(e) *Julius Pp. I. ap. S. Athanaſ. apol. 2.*

(f) *S. Athanaſ. ep. ad Solitar.*

25. Medii temporis quoquè ætatem recurrendo, advertimus,quod in *Hiſpaniâ*, ſi quos Epiſcopi feciſſent ab eccleſiaſticis rebus extorres, nihil eis proficiebat, à Regibus in ſuam gratiam, atque etiam ad ſuam menſam admitti, nàm adhùc reputabantur extranei: opuſque fuit ut Concilium Toletanum XII. illorum admiſſioni, ſpeciali hac Sanctione conſuleret, *Quos Regia poteſtas aut in gratiam benignitatis receperit, aut participes menſæ ſuæ effecerit, hos ſacerdotum, & populorum conventus ſuſcipere in eccleſiaſticam communionem debebit, ut quod Principalis pietas*

habet

habet acceptum , non à ſacerdotibus Dei habeatur extraneum (*a*) . Non admittebantur ergò extranei à rebus eccleſiaſticis ad eaſdem , tametſi Rex illos met quoad civilia , & ad ſe ipſum admitteret . Quod ſi Sanctione præfatâ Conciliari contrarium ſervandum eſſe decretum eſt, jam eorum admiſſio ad res ſpirituales non vi poteſtatis Regiæ , ſed virtute ipſius eccleſiaſticæ Sanctionis invaluit . Nèc refert , quod Concilium loquatur in recto de extraneitate ab eccleſiaſticâ communione , nàm in obliquo , & à paritate , ſive à ſimilitudine rationis, idipſum ſenſiſſe videntur 35. illi Epiſcopi, treſque aliorum Vicarii, quatuor Abbates, cum 15. Magnatibus, qui eidem Synodo ſubſcripſerunt (*b*), etiam de alia quacumque extraneitate . Preterquam quod poſtrema illa verba decreti, *quod Principalis pietas habet acceptum , non à ſacerdotibus Dei habeatur extraneum* , tamquàm generalia , quaſcumque res eccleſiaſticas complectuntur ; ſatiſque oſtendunt , quod uſque tunc extraneis per quamcumque regiam admiſſionem , non patebat acceſſus ad res eccleſiaſticas ; & ex tunc patere debebat , non vi Regiæ admiſſionis tantum , ſed vi Sanctionis Conciliaris, admiſſionem ipſam ad res eccleſiaſticas extendentis .

(a) *Concil. Tolet.* 12. *c.* 3. *ap. Coriolan. f.* 583.

(b) *Vide Conc. Tolet.* 12. *ann.* 681. *ap. Bin. to.* 5. *in ſubſcript.*

26. In *Galliâ* quoquè obſervamus , quod Carolus Calvus Imperator , & Rex Galliæ omni conatu ſategit , ut ad Epiſcopatum Genevenſem proveheret quendam Optandum , de quo paulò ſuperiùs dictum eſt, adeò ſibi carum, ut pro illius promotione apud Joannem Papam VIII. ſua officia interpoſuerit . Sed Oteramus Archiepiſcopus Viennenſis induſtriam Cæſaris irritam fecit , aliumque in illâ Sede locavit, poſtpoſito conſtantiſſimè Optando , tamquàm extraneo (*c*). Sed ſi Optando defectus indigenatus obſtabat, cur Imperator non illum cìtò literis naturalitatis adauxit ? Eccur non illum civem Genevenſem declaravit , & in ictu oculi totum illud rejectionis obſtaculum non abſcidit ? Certè hoc non aliâ de causâ fuit, niſi quià talium literarum largiendarum ei remedium fuit incognitum . Paritèr in *Italiâ* poſterioribus ſæculis legitur, quod Philippus Dux Mediolani, ſcriptis ad Æneam Sylvium literis , eique uſque ad urbem Baſileæ tranſmiſſis , declaravit , gratum ſibi futurum, ſi in ejus ditione aliquod conſequeretur eccleſiaſticum beneficium , ſed cum de Præpoſiturâ quadam electivâ eidem dilargiendâ pertractaretur , Iſidorus de Roſate illi conſtantiſſimè obſtitit, apud electores inſiſtens, ne concivibus virum extraneum anteferrent. Quarè Æneas his auditis , talitèr inclamavit , *vehementèr admiror Iſidorum adverſum me verba facere , qui nupèr ex Mediolano reverſus , literas Philippi Ducis ad me detulit , quibus ille Princeps gratias mihi agit , quod ejus cauſam hoc in loco peroraverim, atque ob eam rem gratum ſibi eſſe affirmat, in ejus territorio quodcumque beneficium me acceptare , cujus libenti animo poſſeſſionem ſit mihi daturus . Non igitùr ille me extraneum habet* (*d*). Vel ergò literas naturalitatis , ſive literis naturalitatis equivalentia ſcripta , non poterat Princeps ille concedere , vel conceſſa nullius erant ponderis , & momenti quoàd beneficia eccleſiaſtica conſequenda ; & ità oportet, quod uſus literarum naturalitatis non niſi poſt illa tempora inceperit invaleſcere , & effectum , quem nunc producit , afferre .

(c) *Jo: Pp.* 8. *ep.* 281. 293.

(d) *Æneas Sylv. comment. lib.* 1.

27. Sed tamèn quoniàm diebus noſtris jàm eorum uſus eſt introductus, ſivè antiquus ſit , ſivè recens , illis ſuus honor eſt omninò ſervandus , nec dubitandum eſt, quin valeant Imperator , & Reges , literas naturalitatis omnibus extraneis, ſibi benè viſis , vel de sè benemerentibus impertiri ; ſufficitque hujuſmodi literas vel antè beneficii conſecutionem, vel poſt illam protinùs adipiſci, proùt de ſtylo Galliæ teſtatur Rebuffus, dicens, *Rex iſtas Naturalitatis literas illis concedere ſolet , quibus indulget , ut beneficia poſſint in Regno habere , uſque ad talem ſummam , & bona poſſint in Regno acquirere , perindè ac ſi nati in Regno , & regni originarii eſſent* (*e*) . *Privilegium Regni nedùm prohibet extero habere Eccleſiam parochialem, de quâ hæc regula* (20. Cancellariæ) *loquitur , ſed etiàm alia quæcumque beneficia &c. etiam ſi illi fuiſſent Cardinales , ſinè Regis tamèn beneplacito , quàmvis dictus Gomez hic quæ .2. volens Cardinalibus ſavere , multa prò ipſis adduxerit, tamèn in Franciâ ſervatur quod dixi . Si tamèn poſt adeptionem beneficii , exterus Regis literas obtinuerit*

(e) *Rebuff. prax. benef. reg. de diſp. in grad. prohib. de reſcript. mixt. n.* 6.

rit, valebit adeptio, & beneficium retinere poterit, ut fuit in Senatu judicatum (*a*). Verùm ſi beneficia eccleſiaſtica non licitè valent Clericis extraneis conferri, nec etiàm Principes literas naturalitatis ad ea conſequenda licitè poterunt impertiri. Et ratio eſt evidens: Nàm in tantùm per Contradictores beneficia eccleſiaſtica non valent Clericis extraneis concedi, quià hoc eſſe contrarium dicunt legibus divinæ, naturali, & humanæ, decernentibus ea eſſe ſolis indigenis conferenda; ſed Principibus laicis poteſtas non ineſt derogandi juri divino, & naturali, & neque humano juri canonico; ergò eaſdem literas naturalitatis (quæ ſi prodeſſe debent ad beneficia conſequenda, & ſi vera eſt præfata opinio Contradictorum, neceſſariò debent in ventre continere derogationem præfatis juribus) concedere non valebunt, maximè in præjudicium indigenarum, quibus beneficia ipſa deberi, & quibus eſſe jus acquiſitum ad ipſamet beneficia, contenditur exadverſo. Vide quo tendat Contradictorum conatus, ut Reges quoque hac notabili exuat poteſtate, literas naturalitatis viris de ſe benemerentibus impertiendi, pro conſequendis eccleſiaſticis beneficiis!

28. Dato nihilominus, quod his non obſtantibus inconcuſſa vigeat (prout de facto viget, ac politicè, ut vigeat, eſt agendum) præfata poteſtas concedendi memoratas literas naturalitatis viris extraneis, ad effectum beneficia conſequendi; intrat alia quæſtio, cur eas valeant Principes laici in ſuâ ditione temporali concedere, & non eas poſſint Epiſcopi in ſuâ Diœceſi, & Papa in toto Orbe impertiri? Siquidem Territorium cujuslibet urbis, & loci, duplici ſubeſt juriſdictioni, Eccleſiaſticę, & Sæculari: *Duo ſunt*, inquit Gelaſius Papa Imperatori Anaſtaſio, *quibus principalitèr hic mundus regitur, auctoritas ſacra Pontificum, & Regalis poteſtas* (*b*), ſecularem juriſdictionem habet Princeps laicus, & eccleſiaſticam habet Epiſcopus diœceſanus, nec major eſt inibi poteſtas Principis ſecularis, quòad res ſæculares, quàm ſit poteſtas Epiſcopi quòad res eccleſiaſticas. Nàm etiàm Epiſcopus eſt Princeps ſuæ Eccleſię, & Princeps à ſacris canonibus nuncupatur (*c*). De quo ſic à D. Clemente fit ſermo, *Epiſcopus &c. eſt poſt Deum pater veſter, qui per aquam vos regeneravit in adoptionem filiorum Dei: is Princeps, & Dux veſter; is Rex, & Dynaſta* (*d*), cui conſonat D. Ignatius, dicens, *honorate Deum auctorem omnium, & Dominum, Epiſcopum tamquàm Principem ſacerdotum, imaginem Dei ferentem, Principatum quidèm ſecundùm Deum, ſacerdotium verò ſecundùm Chriſtum* (*e*): Princeps, inquam, eſt Epiſcopus ſuæ Eccleſiæ, non materialitèr ſumptæ, ſed formalitèr, ideſt populi, qui ſuam Eccleſiam componit, eumque in illâ omnia poſſeque ad res pertinent ſpirituales, & eccleſiaſticas, niſi ſint ſpecialitèr reſervata firmant & Juriſconſulti (*f*), & Theologi (*g*). Igitur ſi tàm Epiſcopus eſt Princeps loci in ſpiritualibus, quàm Princeps ſæcularis in temporalibus; ſicuti Princeps dare poteſt literas naturalitatis extraneis ad ſuſcipiendas hæreditates, & officia ſæcularia, quæ & extendantur etiam ad beneficia eccleſiaſtica, pro eo quod ſpectare poſſit ad ipſos principes; ità & multò magis, vel ſaltèm æqualitèr Epiſcopus dare poterit literas naturalitatis quòad beneficia, & officia merè eccleſiaſtica, maximè ſi eas tradat Clerico, qui non ſit Principi ſæculari *probabili ratione* ſuſpectus.

29. Et adhuc pleniori jure hoc poterit Summus Pontifex id efficere, tamquàm Vicarius Chriſti, cui *data eſt omnis poteſtas in Cœlo, & in terra,* (*h*) & Chriſtus plenitudinem poteſtatis largitus eſt Petro, ac ſucceſſoribus ejus ſuper unamquamque regionem terrarum orbis, de quâ D. Bernardus in allocutione ad Eugenium: *ſunt & alii gregum Paſtores &c. Habent illi aſſignatos greges, ſinguli ſingulos; tibi univerſi crediti, uni unus, non modò ovium, ſed & Paſtorum, tù unus omnium Pater. Paſce oves meas, inquit, quas? Illius vel illius populos civitatis, aut regionis, aùt certè regni? Cui non planum eſt non deſignaſſe aliquas, ſed aſſignaſſe omnes? Nihil excipitur, ubi diſtinguitur nihil* (*i*). Non diſputamus nùnc obitèr quantam, & qualem Summus Pontifex habeat ubilibet poteſtatem, ſed dicimus, quod ineſt Pontifici plenitudo poteſtatis in toto Orbe, quòad res eccleſiaſticas: quoad res verò temporales

(a) *Idem in regul. 1. gloſ. 1. §. et. nec.*

(b) *Cap. duo ſunt 10 diſt. 96.*

(c) *Cap. Eccleſiæ 4. et ibi gloſ. diſt 35. Barboſ. Jur. Eccleſ. univ. l. 1. c. 1. n. 35.*

(d) *S. Clem. l. 2. conſt. Apoſt. c. 30. & ibi Carol. Bovius in ſcholiis.*

(e) *S. Ignat. ep. 7.*

(f) *Barboſ. de off. & poteſt. Epiſc. allegat. 1. n. 6. cum aliis ibi.*

(g) *Soto, de juſt. & jur. l. 10. qu. 1. ar. 3. concluſ. 1. Sanchez, de matrim. l. 1. diſp. 61. nu. 3. & lib. 8. diſp. 9. nu. 3. cum aliis ibi.*

(h) *Matth. 28. 18.*

(i) *S. Bernard. de conſid. l. 2.*

porales tanta ineſt ei poteſtas, paritèr in toto Orbe, quanta illi neceſſaria eſt ad ordinandas ipſas res eccleſiaſticas, uti fusè probant Auguſtinus Oregius Cardinalis Archiepiſcopus Beneventanus (*a*), Alphonſus Alvarez Guerrero Epiſcopus Monopolitanus (*b*), & alij de his agentes (*c*). Romanus namque Pontifex unum cum Chriſto Domino conſiſtorium efficit, & tribunal (*d*): Ipſe eſt Epiſcopus univerſalis totius Eccleſiæ Dei, ut infrà uberrimè demonſtrabimus (*e*): Ipſe eſt ſupremus totius Orbis Antiſtes, habetque prò territorio, & diœceſi ſuæ juriſdictionis totum Orbem terrarum, quacùmque patet (*f*), ac ideò in qualibet mundi parte plenitudine Apoſtolicæ juriſdictionis eſt prædìtus; quæ tamquam plena, minor eſſe non debet ubilibet in ſpiritualibus, & etiàm in temporalibus reſpectu ad ſpiritualia, quàm ſit inibi juriſdictio Principis temporalis reſpectu ad temporalia. Quarè ſi Princeps temporalis, prò ſuo arbitrio, concedere poteſt literas naturalitatis viris extraneis ad conſequenda eccleſiaſtica beneficia, multò magis, vel ſaltèm ex ęquo videtur, quod compares literas etiam Summus Pontifex poterit elargiri.

30. Multò magis inquam videtur, quod Summus Pontifex literas naturalitatis poterit extraneis elargiri, tùm quià *ad ſacerdotes Deus voluit, quæ Eccleſiæ diſponenda ſunt, pertinere, non ad ſæculi poteſtates, quas ſi fideles ſunt, Eccleſiæ ſuæ ſacerdotibus voluit eſſe ſubjectas* (*g*). Tùm quià in diſpenſatione, & ordinatione rerum beneficialium Summus Pontifex prædìtus eſt totâ, & totali, plenâ, & pleniſſimâ poteſtate, (*h*) & idcircò ad illum pertinet habilitare ad beneficia eos, qui proptèr aliquem naturæ defectum, vel delicti vitium, aliòquin eſſent beneficiorum ipſorum incapaces. Tùm demùm quià rejectio extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis non habet locum, niſi in iis regionibus, & diœceſibus, quæ ſupèr hoc ſuffultæ ſunt privilegio Apoſtolico, uti profusè in totâ hac noſtrâ qualicumque elucubratione probamus. Et ità quotiès Princeps temporalis alicui extraneo dat literas naturalitatis, cedit quodammodo, ſive alitèr abrenunciat privilegio Apoſtolico, nè in tali caſu quidquam operetur, & afficiat. Si autèm ipſi privilegio vim tollere poteſt Princeps ſæcularis per literas naturalitatis; multò magis illi vim tollere poterit Summus Pontifex, qui privilegium ipſum conceſſit. Nunquid enim non majori prædìtus eſt facultate derogandi privilegio, qui illud conceſſit, quàm qui illud accepit? Igitùr etiam Summus Pontifex poterit pro cunctis Orbis partibus viris extraneis literas naturalitatis concedere; præſertim naturalizando Clericos, Principi ſęculari *ratione probabili* non ſuſpectos, idque faciendo, non ad effectus temporales, ſed ad ſolos effectus ſpirituales, qualis eſt adeptio eccleſiaſtici beneficii.

31. Profectò id communitèr admittitur à Theologis, & Canoniſtis, quod Papa viros, etiam non ſibi temporalitèr ſubditos, defectum Natalium patientes, poſſit legitimare, ac tamquam legitimos habilitare ad gradus, ſolis legitimis deſtinatos (*i*). Et quamvis diſputabilitate non careat, an illos poſſit ad dignitates, & honores habilitare, quoàd jus ſuccedendi in præjudicium eorum, qui aliàs legitimè ſunt vocati (*l*), prò certo tamèn habent Præpoſitus, Butrius, Joannes Andreæ, & alii *in cap. per venerabilem. Qui fil. ſint legitimi*, quod Papa, juſtis intercedentibus cauſis, viros illegitimos, etiam ſibi in temporalibus non ſubiectos, valeat literis legitimationis ornare, & ad honores, ac dignitates temporales idoneos declarare (*m*). Et de facto Clemens Papa IV. filios Alphonſi III. Portugalliæ Regis, ex Beatrice pellice ſuſceptos, legitimavit, ut ad Regnum Luſitaniæ poſſent ſuccedere (*n*). Innocentius III. filios Philippi Auguſti Regis Franciæ privilegio legitimationis affecit, ut poſſent, ſi Patri placuiſſet, ei in Regno Galliæ ſuccedere (*o*). Innocentius IV. illegitimitatis maculam à Jaquino Dano deterſit, ut Coronâ Danicâ poſſet ſibi caput ornare (*p*). Eugenius IV. legitimavit Ferdinandum nothum, Alphonſi Aragonii filium, ut in Neapolitano Regno ſuccederet (*q*). Quod ſi verum eſt reſpectu officiorum, & dignitatum temporalium, multò magis verum eſſe debet reſpectu ad dignitates merè ſpirituales.

32. Et ità Innocentius III. in Angliâ ſe habilitare poſſe declaravit Archidiaconum

(a) *Origius de Eccleſiaſ. Hierarch. tr. 2. qu. 6.*

(b) *Alvarez, Guerrer. de Eccleſ. poteſt. c. 5. n. 7.*

(c) *Sfondr. Regal. ſacerd. l. 1. §. 1. & ſequ. Gall. Vindicat. differt. 2. §. 2. Bellarm. de Pontif. Bzov. eod. titul.*

(d) *Barboſ. jur. Eccleſ. univ. l. 1. c. 2. n. 99.*

(e) *Turrecrem. in cap. in novo n. 6. diſt. 21 & alii.*

(f) *Gonzal. ad regul. 8. Canc. §. 2. proem: n. 46 Barboſ. loc. cit. n. 13. & de offic. & poteſt. Epiſcopi p. 3. alleg. 80. n. 1.*

(g) *Cap. ſi Imperator 11. diſt. 96.*

(h) *Clementin. 1. ut lite penden. cap. licet Eccleſiarum 2. de præbez. in 6.*

(i) *Molin. de juſt. & jur. to. 1. diſ. 175. Marchin. de ord: trac. 1. p. 18. diff. 7. n. 45. Germo. in partitione jur. Canon. tit. fil. ſint legit.*

(l) *Gloſ. in cap. per venerabilem Verb. habeat poteſtatem in fin. Qui fil. ſint legit.*

(m) *Vid. Marchin. loc. cit. n. 43. 45.*

(n) *Barboſ. de offic. et poteſt. Epiſc. p. 1. tit. 3. c. 2. n. 150. 102.*

(o) *Cap. per venerabilem. Qui ſint legit.*

(p) *Baron. ann. 1246. num. 24.*

(q) *Foreſt. Mappam. iſtor. in Alphonſ. 1. Reg. Siciliæ, & alii.*

num

num Eboracenſem, ut beneficium Epiſcopale Vigornienſis Eccleſiæ conſequi poſſet, de quo eſt textus in jure, ſic cantans, *quamvis autèm canon Lateranenſis Concilii, ab Alexandro prædeſſore noſtro editus, non legitimè genitos adeò perſequatur, quòd electionem talium innuit nullam eſſe, nobis tamèn per eum adempta non fuit diſpenſandi facultas, cum ea non fuerit prohibentis intentio, qui ſucceſſoribus ſuis nullum potuit in hac parte præjudicium generare, pari poſt eum, imò eadem poteſtate functuris, cum non habeat imperium par in parem* (a). Igitùr Summus Pontifex *literas legitimationis* quibuſcumque, etiàm quoad Regna, & in terris, etiam ſibi non temporalitèr ſubjectis, valet impertiri; multò magis autem quoad officia merè eccleſiaſtica. Cur autèm ad eundem effectum *literas* quòque *naturalitatis*, ſeù originis non poterit elargiri, pro adipiſcendis eccleſiaſticis beneficiis? Excluſio clerici illegitimi eſt clara in jure (b) excluſio verò clerici extranei, nedùm non eſt clara, ſed imò vix dubia dici poteſt; ergo ſi Pontifex literas illegitimitatem tollentes concedere valet, multò magis literas poterit impertiri, defectum originis expungentes.

(a) *Cap. innotuit* 20. *de elect.*

(b) *Concil. Later.* 3. *cap.* 3.

33. Verùm quiâ Contradictores excluſionem extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis, refundunt præcipuè in jus naturale, ac divinum, quibus nèc Papa, nec Epiſcopi, nec Imperator, neque Reges, neque ulla humana poteſtas derogare poteſt, maximè in præjudicium eorum, qui verè indigenæ ſunt; & non qui tales ſunt ſolâ fictione juris, quales ſunt qui naturalitatis literis innituntur; ſequitur, quod hę literæ naturalitatis pro beneficiis adipiſcendis, vel ab utrâque poteſtate, temporali, & eccleſiaſticà poſſint æqualiter dari, vel à neutrâ. Si à neutrâ, ergò hujùſmodi literæ naturalitatis à Principe conceſſæ, in præfata hypotheſi erunt inutiles, & nulliter collatæ: Principeſque, qui eaſdem concedunt, deceptores erunt, mendaces, ac poteſtatis, quàm non habent, oſtentatores. Indèque fiet, ut per Contradictores nimiùm vulnèrentur jura Principum, & recta, ſolitaque ratio regiminis eorum, & politicus ordo regnandi. Si ab utrâque; ergò nunquàm refutari poterunt à beneficiis eccleſiaſticis clerici extranei, quippè vel eos promoveat Papa, vel Epiſcopus, vel præſentet, ac nominet Imperator, vel Reges, ſivè alii Collatores, vel Nominatores ad beneficia; facillimè, vel qui confert, vel qui inſtituit, literas inſimul naturalitatis extraneis dabunt, ſivè tacitas, ſivè expreſſas: & ſic ſaltèm ex hoc capite clericis extraneis patebit acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia.

34. Si dicatur literas præfatas, à ſola poteſtate laica concedi poſſe, excluſâ prorsùs poteſtate eccleſiaſtica; hæc in præſenti ratiocinio eſt petitio principii, cui cuncta motiva, quę à numero 28. uſque nunc recenſuimus indefeſsè reſiſtunt. Deindè hinc emergit alia contentio inter utramque poteſtatem. Nam ſi prætendant Principes ſæculares, non poſſe has literas ab eccleſiaſticis Præſulibus conferri; è contrà vero prætendat poteſtas eccleſiaſtica, ſe illas poſſe non minùs, ac poteſtas ſæcularis concedere (cùm rè vera plures illæ rationes, quas alligavimus, nimiùm faveant eccleſiaſticæ juriſdictioni, nec iſta videatur poſſe, de jure, ac rationabilitèr tali poteſtate ſpoliari) fient de litibus lites, & contentiones de contentionibus, ad quas radicitus extirpandas relinquenda eſt utraque poteſtas in ſuis terminis, & menſura, quam circa res beneficiales, & clericos earum capaces habuit uſque modo: præſertim, quod *Mediator Dei, & hominum homo Chriſtus Jeſus, actibus propriis, & dignitatibus diſtinctis, officia poteſtatis utriuſque diſcrevit &c.* (c), & ità ad meliorem politici regiminis ordinem cuſtodiendum, & quietem Eccleſiæ ſervandam, expedit, & expedire tenendum eſt, quod liberum, & licitum ſit Eccleſiæ ſacras præbendas, & beficia, non modo clericis indigenis, verum etiam extraneis dignis, & benemerentibus impertiri.

(c) *Nicol. PP. I. ep.* 7. *ad Michael. Imper.*

35. Reſtat ut & aliquid breviter ſubjungamus de *Patriarchis Conſtantinopolitanis*, qui ſublime illud beneficium, non obſtante extraneitate, intra curſum decimi Chriſti ſæculi ſuſceperunt. Depoſito per Leonem VI. Imperatorem Nicolao Myſtico ſubrogatus ei fuit *Euthymius* natione Iſauricus (d) *ſacrarum rerum peritiſſimus, qui à teneris unguiculis, & ætate prima ſolitariam in Olympo Myſię monte vitam egit &*

(d) *Baron. ann.* 902. *num.* 2.

dono vaticinandi prǽditus erat (*a*). Hic è Monte Olympo, illiuſque Aſceterio, ad aliud Monaſterium translatus eſt, quòd propè ſinum Aſtatonum erat, ſubindeque Bizanzium profectus, ibi Syncelli honore auctus eſt, & indè ad Patriarchii apicem ſublimatus (*b*) cum profectò, vel quando Syncellatus, vel quando Patriarchatus beneficium ſumpſit, ab illâ Eccleſiâ eſſet extraneus. Euthymio ipſo moriente, Patriarchale munus contigit *Stephano*, *ab Amuſena* ſede ad Conſtantinopolitanam translato (*c*), qui & ipſe proculdubio vel à prima, vel à ſecundâ Eccleſiâ erat extraneus. Similitèr Polieucti Patriarchæ defuncti locum implevit *Baſilius Scamandrenùs*, *perfectæ virtutis teſtimoniis clarus*, inquit Cedrenus (*d*) qui quoniam aſceticæ vitæ operam dabat in monaſterio Scamandriæ (*e*) ab oppido talis nominis appellato, quod eſt in Myſiâ (*f*) erat ab urbe Conſtantinopolitanâ prorſus extraneus. Hos autem tot encomiis, & pietatis, & ſcientiæ commendatos, nemo niſi temerè accuſabit culpæ ob Patriarchatum ſuſceptum. Si autem hoc ſæculo decimo decurrente tòt, & tanti viri, quos in præſenti capitulo congeſſimus, & tantę ſanctitatis, ac reſpectivè doctrinę, atque meriti, beneficia Papale Romę, Patriarchale Byzantii, Epiſcopale, & Archiepiſcopale in aliis locis adepti ſunt, â quibus erant extranei; ſinè dubio etiam minora potuerunt accipere. Nulla enim eſt ratio cur cui licet majora, conſequi licitum non ſit ea pariter, quę ſunt minoris ordinis adipiſci. Quod ſi licitum, & liberum tunc fuit, liberum etiam nunc, & licitum eſſe debet; quis enim libertatem ex eò tunc Eccleſiæ potuit abſtrahere, vel abſtraxit? Quis eſſe nunc illicitum definivit, quòd ſæculo Chriſti decimo licitum fuit? Exhibeatur lex hoc decernens, & dabimus manus victas.

(a) *Conſtant. Manaſſe in Annal. f. 142.*
(b) *Baron. loc: cit.*
(c) *Baron. ann. 930. num. 2.*
(d) *Cedren. hiſtor. fol. 547. 52.*
(e) *Baron. ann. 970. 1*
(f) *Philip. Ferrar. Lexic. Geogr. V. Schamandria.*

CAPUT XXVI.

In quo ex ſacris Conciliis, *quæ* ſæculo Chriſti Decimo *celebrata fuerunt*, *& præſertim ex Conciliis* Romano, Ravennate, Ovetenſi, Virdunenſi, Engelheimenſi, Remenſi, *&* Moſonienſi, *nec non ex Sanctis Patribus*, *& Scriptoribus Eccleſiaſticis*, *ac præcipue* S. Odone, *&* Odilone *Cluniacenſibus*, Gerberto *Remenſi*, *aliiſque factis*, *& Patribus*, *ac hiſtoriis interſertis*, *probatur libertas Eccleſię in diſpenſatione beneficiorum*, *tum Clericis extraneis*, *tum indigenis*.

SUMMARIUM.

1 *Celebratum fuit hoc Sæculo Chriſti decimo* Concilium Romanum, *nechon &* Ravennas, *in cauſâ* Formoſi *Papæ*, *& cur?*

2 *Joannes Papa IX acta Stephani Papę VII. adverſus Formoſi memoriam, abrogavit, & abrogationis verba referuntur.*

3 *Acta Conciliabuli Romani adverſus Formoſum, igne fecit abſumi: & verba Papæ referuntur ſuper illâ rè.*

4 *Dicitur Formoſum* neceſſitatis *cauſâ migraſſe ad ſedem Apoſtolicam*, *quia interdùm* neceſſitas *pro* utilitate *ſumi ſolet.*

5 *Quo-*

5 *Quomodo intelligenda ſit neceſſitas, & utilitas. Neceſſitas non potuit contingere in Urbe Româ, tempore Formoſi.*

6 *Formoſus non niſi causâ utilitatis à Portuenſi ſede ad Romanam perrexit, & Concilium Romanum ejus migrationem approbavit.*

7 *Joannes Papa IX Ravennæ congregavit Synodum, in qua confirmavit acta Concilii Romani, contra condemnatores Formoſi.*

8 *Habemus igitùr Papam, Imperatorem, & Epiſcopos, qui violatores Formoſi improbantes, faverunt admiſſioni extraneorum ad beneficia.*

9 *Concilium* Ovetenſe *dedit effectum ſanctioni Joannis Papę VIII. de transferendâ Ovetum ſede Lucenſi, anteà Emeritenſi.*

10 *Jura Eccleſiarum à majori, vel minori populi numeroſitate non dependent.*

11 *Ovetum dicebatur olim Civitas Epiſcoporum. Ibi Epiſcopi ab infidelibus impediti, ne ſuas adirent ſedes, habebant Eccleſias minores, quibus præerant.*

12 *Hoc non factum fuit ex neceſſitate, ſed ex voluntate: Neceſſitas non permittit violari Jura, præſertìm divinum, & naturale.*

13 *Concilia* Virdunenſe, & Engelheimenſe *celebrata ſunt in causâ* Hugonis *pueri, &* Artaldi, *de Remenſi Epiſcopatu contendentium.*

14 *Eccleſiam Remenſem interìm Abbo Sueſſionenſis, quoàd munia ſpiritualia, & Heribertus Hugonis pater, quoad temporalia regebant.*

15 *Artaldus, Regis Francorum patrocinio fretus, in cauſa prævaluit, faveruntque illi etiam Concilia* Virdunenſe, Moſonienſe, & Engelheimenſe.

16 *Defuncto Artaldo Hugo geſtiit Remenſes infulas recuperare, ſed fruſtra, electus eſt ergò* Odalricus *extraneus.*

17 *Oſtenditur quod Artaldus plura beneficia obtinuit in locis, à quibus erat extraneus, proùt accidit etiam in Odalrico Aquenſi.*

18 *In tot Conciliis tùnc celebratis oppoſita non fuit Hugoni, vel Artaldo extraneitas; cum tamèn ſilenda non fuiſſet, ſi culpam involuiſſet.*

19 *Odalrico ſubrogatus eſt* Adalbero *Lotharingus. Ex totâ ſerie hujus eventus, patet, quod extraneitas nullum à beneficiis repellit.*

20 Arnulfo *Remenſi perduellionis accuſato, & depoſito, ſubſtitutus fuit* Gerbertus *monachus.*

21 *Leo Legatus Apoſtolicus Arnulfum ſuæ ſedi reſtituit. Favit quoque* Gerardo *Cameracenſi extraneo, ſucceſſori* Herluini.

22 *Idem Arnulfus erat filius Eccleſiæ Laudunenſis, & extraneus Remis. Gerbertus poſteà ſummus Pontifex factus, acta in ejus cauſa confirmavit:*

23 *Computatur Gerbertus inter Scriptores eccleſiaſticos, & literarum ſcientiâ egregiè claruit, atque clariſſimos vicit.*

24 *Epiſtola Gerberti refertur, ſcripta nomine Adalberonis Remenſis, quem Rex Lotharius infidelitatis arguebat, & cur?*

25 *Sequitur alia epiſtola ejuſdem, qua docet, licere Clericis beneficia, etiam Epiſcopalia, in alieno Regno recipere.*

26 *Idem Gerbertus Theophaniam Auguſtam rogat, ut Epiſcopatus, ubicumque poſitus, daretur Abbati Gerberto, ex Italiâ pulſo.*

27 *Paritèr in alia epiſtola Gerbertus dat monacho facultatem ad aliud Cœnobium tranſeundi. Monachatus eſt beneficium.*

28 *S. Odilo Cluniacenſis, vitâ, miraculis, & miſericordiâ inſignis, recuſavit Archiepiſcopatum Lugdunenſem, qui datus eſt* Odalrico *Lingonenſi.*

29 *Monaſterium Cluniacenſe eſt in Diœceſi Matiſconenſi. Abbatia regularis eſt beneficium. Hanc S. Odilo extraneus accipere non metuit.*

30 *S.* Odo *ex Aquitania Abbas Cluniacenſis Canonicatum Turonis, & Abbatias in Diœceſibus Senonenſi, Aurelianenſi, ac Matiſconenſi tenuit.*

31 *Juxtà D. Odonem opera charitatis exercenda ſunt etiam in extraneos. Verba Sidonii Appollinaris de S.* Patiente *Lugdunenſi referuntur.*

32 *Senſus D. Gregorii uniformis eſt ſenſui D. Odonis, de operibus charitatis impertiendis nedùm indigenis, verùm etiam extraneis.*

33 *Agentibus Hiſpanis ne pauperes extrà patriam mendicarent, infecta res manſit. Nàm nèc apud barbaros prohibetur exteris mendicare.*

34 *Ex Scripturâ, & Conciliis, & Hiſtoriis habetur, non eſſe prohibendos pauperes extraneos à victu eleemoſynis comparendo.*

35 *Ex Eccleſię praxi ab eleemoſyna non ſunt Exteri repellendi. Superflua non tenentur beneficiarii diſtribuere pauperibus loci beneficii.*

36 *Sicut ad elemoſynam extranei quoque ſunt admittendi; ita etiam ſunt admittendi ad eccleſiaſtica beneficia.*

1. RARA fuerunt Concilia habita Sæculo Chriſti decimo: Et eorum etiam, quæ tunc celebrata fuerunt, ut plurimum acta interiere, itàut ex illis vix quidquam produci poſſit jus concernens, totumque quod ex eis eruitur, ad factum potiùs, quam ad jus referatur. Veruntamèn quia veritas non minùs factis, quam juribus comprobatur, hìc quidquid ex Conciliis hujus ętatis colligi potuit, ad cauſam noſtram faciens, ſive quid facti ſit, ſive quid juris, in medium proferemus. Et primò de Conciliis loquendo in *Italiâ* celebratis, hoc ineunte ſæculo duo Concilia fuerunt per Joannem IX. Pontificem convocata, *Romanum*, & *Ravennas*, utrumque in causâ Formoſi Papæ, de quâ ſuperiùs habitus fuit ſermo (*a*). Imputabatur Formoſo, quod Portuenſem tenens cathedram, Romanum Pontificatum conſequi properaſſet: de unâ ad aliam ſedem migrando, de minori ad majorem, contra ſanctiones Patrum, & Canonum interdicta (*b*). Quæ cauſa præcipua fuit, ſive anſam dedit Stephano Papæ VII, illiuſque inſtigatori, vel adhęrenti Sergio, & ipſi quoque poſteà Papę, hujuſce nominis tertio, damnandi memoriam ipſius Formoſi, ac ſæviendi conrrà cadaver ejuſdem effoſum, pluribuſque contumeliis affectum (*c*), dè quibus ſuprà.

(a) *Card. Baron. ann. 904. n. 2.*

(b) *Luitpr. hiſt. lib. 1. cap. 8.*

(c) *Luitpran. loc. cit: Bin. in Conciliab. Rom. ann. 897. to. 7. Concil. Baron. an. 897. n. 6.*

2. Joannes ergò Papa IX. comperiens injuſtitiam, qua contrâ memoriam, artuſque Formoſi fuerat præcipiti conſilio percurſum; nè tanta iniquitas inulta remaneret, Concilium Romæ indixit, in eoque acta Stephani Papæ VII. adverſus Formoſi memoriam, & cadaver, improbavit, atque reſcidit; & paginas Conciliabuli Romani, in eadem causâ peracti, publicâ uſtione fecit abſumi: *Synodum*, inquit Joannes Papa præfatus, *tempore piæ recordationis Stephani Papæ deceſſoris videlicèt noſtri celebratam, in qua venerabile corpus Formoſi venerandi Papæ de ſepulturâ violatâ per terram tractum eſt, & quaſi ad judicium deductum judicari, & damnari præſumptum eſt, quod nunquam deceſſorum noſtrorum temporibus factum fuiſſe traditum eſt, penitùs abrogamus, & ne ulterius præſumatur fieri per quodlibet Spiritus Sancti judicium interdicimus* (*d*). *Epiſcopi, & presbyteri, & reliquus Clerus, qui eidem Synodo interfuerunt, quia ipſi veniam petentes, coactos ſe terroris metu, ac formidine interfuiſſe confeſſi ſunt, prece Sanctæ Synodi eis indulſimus &c.*

(d) *Concil. Rom. ann. 904. ap. Bin to. 7. Conc. & ap. Coriol. & alios.*

3. Subindè acta Conciliabuli præfati flammis præcepit conflagari, dicens: *Ea, quæ de ipſo prænominato Concilio ſcripta eſſe noſcuntur, quoniam irrita, & contra Canonicam auctoritatem præſumpta ſunxiſtis, decernimus unà cum conſultu omnium veſtrum (ſi placet) igne crementur, ſicut de latrocinali Ariminenſi Synodo, & Epheſinâ ſecundâ ſcriptum continetur, & de his, quæ contrà Sanctiſſimum Papam Leonem ab hæreticis acta ſunt, & ſecundum quod tempore Domini Hadriani junioris Papæ Synodali conventu illa, quæ contra Dominum Nicolaum Beatiſſimum Papam Conſtantinopoli nequitèr acta fuerant, igne cremata in Sanctâ Romanâ Eccleſiâ conſtat fuiſſe* (*e*). Quæ ſanciens Romanum Concilium hęc quoque interſeruit, quæ ſequuntur. *Quià neceſſitatis causâ de Portuenſi Eccleſiâ Formoſus, pro vitæ meritò ad Apoſtolicam Sedem provectus eſt, ſtatuimus, & omninò decernimus, ut id in exemplum nullus aſſumat &c.* Indè Concilium anathematizat violatores tumuli, & Corporis

(e) *Concil. Rom. ubi ſupr. 6. ea.*

poris Formoſi (*a*), & alia decernit, de quibus in ejus Actis.

4. Attendat autem Lector ad verbum illud *neceſſitatis*, quod hìc non phyſicè, ſed moralitèr eſt ſummendum: nèc ſignificat arctationem, ſed convenientiam, opportunitatem, & utilitatem; nàm tametſi dictio *neceſſitas*, vel *neceſſarium*, de ſui naturâ importet arctationem, obligationem, vel præceptum (*b*), uſualitèr tamèn, & in jure cùm utilitate confunditur: Ità ut ubi legitur, aliquid eſſe neceſſarium, ſæpè intelligendum ſit, illud eſſe utile, & expediens (*c*). Et ità præterquàm quod in ſacris legibus neceſſitas, & utilitas æquiparantur (*d*), cùm dicit Concilium, quod Formoſus, *neceſſitatis* causâ de Portuenſi ad Romanam ſedem eſt translatus, non ſignificat Romanam Eccleſiam tùnc tali hominum penuriâ laboraſſe, ut nullum habuerit ad Pontificatum idoneum, & idcircò adacta, conſtricta, coacta fuerit Formoſum accerſere, neceſſitate faciente licitum id, quod dè ſui naturâ erat illicitum (*e*), ſed ſignificat, quod propter vitæ meritum in Formoſo refulgens, utile fuit, & expediens, illum Portuenſi Eccleſiâ dimiſsâ, Romanæ clavum aſſumere.

(a) Conc. Rom. ubi ſup. §. quia, & §. Violatores.
(b) Fagnan. in cap. qui presbyterum n. 1. de pœnitent. & remiſ. l. 5.
(c) Fagnan. loc. citat. & in cap tuæ fraternitati n. 18. de ſponſal.
(d) Cap. etſi illa 1. q. 7. c. mutationes 7. qu. 1. c. nemo, de elect. in 6. c. poſt translationem § cum ergo de renunc.
(e) Cap. quod non eſt licitum de reg. jur. cap. quanto de conſuet. Barboſ. Axiom. 157. nu. 2. Fagnan. in c. nihil. n. 26 de elect. lib. 1.

5. Nèc alitèr, neque alio modo, tâm eventus hic, quam verba eventum ipſum referentia, intelligi poſſunt: nàm uti benè obſervat Fagnanus, *neceſſitas* tùnc dicitur, *cum Eccleſia indiget Miniſtris illorum ordinum, nèc reperiuntur alii, qui poſſint ordinari. Utilitas vero quando Eccleſia indiget, ſed non deſunt alii, qui promoveri poſſint* (*f*). Patet autèm, quod in Eccleſiâ Romanâ, quo tempore provectus eſt Formoſus, non erat talis hominum indigentia, ut nullus alius præter illum reperiretur idoneus, iſta namque indigentia non ſupponi poteſt in urbibus numeroſis, & itâ de Senonenſi Nicolaus Papa I. in ſuis literis ad Egilonem protulit, *quod evenire in tàm amplâ Diœceſi nèc nos credimus, nèc prædeceſſores noſtros Apoſtolicæ Sedis Præſules crediſſe reperimus* (*g*). Multò minùs poteſt ſupponi in amplâ Urbe Româ, ſapientum, & prudentum hominum nutritrice, nèc in ea id omninò verificabile eſt, quià de facto tùnc aderant alii viri, ad eandem dignitatem idonei, ut omiſſis aliis fuerunt *Stephanus*, *Theodorus*, Joannes, Sergius &c. qui omnes brevi temporis intervallo, eidem in cathedrâ ſucceſſere: qui ſi fuerunt idonei, ut poſt paucos menſes, vel annos, ad Pontificatus apicem ſublevarentur, dignos eos quoque, atque idoneos fuiſſe oportet, eo tempore, quo Formoſi facta eſt provectio.

(f) Fagnan. in cap. quæris 6. de ætat. & qualit. n. 3. l. 1.
(g) Nicol. PP. I. ep. 55. Sirmond. Conc. Gall tom. 3. f. 274.

6. Itaque Formoſus ipſe non urgente neceſſitate, ſed utilitate ſic depoſcente, ad thronum Apoſtolicum eſt vocatus, e cathedrâ Portuenſi, nèc ei quidquàm obſtitit extraneitas, quominus Romæ Papale beneficium legitimè poſſet conſequi, Epiſcopali relicto, quod in Portuenſi Eccleſiâ retinebat. Et cùm à Concilio Romano, de quo eſt ſermo, una cum Joanne Papâ IX. illud celebrante, pronuntietur electio Formoſi ad Summum Pontificatum legitima, recta, ac legalis, inſimulque declarentur prævaricatores quicumque ipſam electionem damnaverant, loculumque Formoſi effoderant, atque artus, & membra illius per vias, ac plateas pertraxerant, ob ſuppoſitum in eo reatum tranſmigrationis de Portuenſi ad ſedem Romanam; ſequitur quod Concilium declaravit licere, accedente Eccleſiæ utilitate, Clerico, beneficium Epiſcopale habenti, ad Pontificale tranſire, ſicque ibi obtinere hoc ultimum, & multò magìs minoris ordinis beneficium adipiſci, ubi eſſe extraneus agnoſcatur.

7. Quæ in hoc Romano Concilio ſancita ſunt, rursùs eodem anno 904. ſunt in alio Concilio 74. Epiſcoporum apud *Ravennam* habito confirmata, de quo Sigebertus: *Joannes Romanæ Eccleſiæ* 116. pontifex *præſidet. Hic etiam ad confirmandam Formoſi ordinationem, quam Stephanus depoſuerat Synodum* 74. *Epiſcoporum, præſentibus Francorum Archiepiſcopis, & Regem apud Ravennam ſtatuit, & coram eis combuſta eſt ſynodus, quam Stephanus in damnationem Formoſi fecerat* (*h*). Diſceſſerat Joannes Papa IX. Româ propter Romanos, Berengario, in Imperium irregularitèr introducto faventes, & ſibi obſiſtentes, qui Berengarium abhorrebat, & Lambertum Vvidonis Regis filium decorare Imperatoriâ chlamyde ſatagebat (*i*). Ravennam ergo Pontifex cum veniſſet, Synodum habuit, ubi inter cætera Epiſcopis

(h) Sigebert. Gembl. Chronograf. an. 903.
(i) Bin. to. 7. Conc. in Jo. 9. f. 163.

ad

adſtantibus Lambertum Cæſarem eſt affatus. *Ut ſynodus, quæ veſtris temporibus in Baſilicâ B. Petri Apoſtoli pro nonnullis malis eradicandis, & maximè pro causâ D. Formoſi Sanctiſſimi Papæ habita eſt, veſtro Imperiali conſenſu, & venerabilium Epiſcoporum, & Optimatum veſtrorum roboretur, ac perpetualitèr ſtabilita ſervetur* (a).

8. En igitur Papa, & Imperator, ac 74. Epiſcopi, qui totidem ſunt Doctores, nècnon & Optimates Cæſarei, qui unà ſimùl in hoc conſentiunt, quod Formoſus, tametſi extraneus, ritè fuit ad Papale beneficium evectus; & quod Stephanus Papa VII, ac quotquot cum eo conſpirarunt, ut memoriam Formoſi damnarent, illiuſque artus violarent, ob culpam extraneitatis illi impactam; iniuſtè proceſſerunt, & ſacrilegè sè geſſerunt; quod eſt idem ac ſub diverſis terminis declarare conciliaritèr, Papâ, Imperatore, Epiſcopis, & Optimatibus, Italis, Germanis, & Gallis in idem conſentientibus, licitùm eſſe Clericis, quantumlibet extraneis, uſque ad ſublime Romani Pontificatus beneficium aſcendere. Hacque veritate ſubſiſtente, ſequitur alia, quod cui licitum eſt majus, licitum etiam eſt minùs (b), quia minùs ſemper ineſt in eo, quod majus eſt (c); & ideò ſicuti licitum eſt Clericis extraneis ad Summum Pontificatum provehi, ſic & licitùm eſt alia quælibet beneficia minoris ordinis adipiſci. Alia de Formoſo ſuprà retulimus, undè jàm de illo nil diutiùs eloquemur.

9. In *Hiſpaniâ* hoc eodem ineunte ſæculo Chriſti decimo, celebratum eſt *Concilium Ovetenſe*, apud Ovetum urbem Regiam, in finibus Aſturum ſitam, confluentibus ad illud decem, & ſeptem Epiſcopis, in quo datus eſt effectus ſanctioni Joannis Papę VIII. contentæ in ejus epiſtolâ, ad Regem Adelfonſum, Epiſcopos, Abbates, & Orthodoxos Hiſpaniæ directam, in quâ ſic jubebatur, *Eccleſiæ Ovetenſis, quam veſtro conſenſu, & aſſiduâ petitione Metropolitanam conſtituimus, omnes vos ſubditos eſſe mandamus* (d). Ità ex Lucenſi urbe Archiepiſcopale decus ad Ovetenſem Civitatem tranſlatum eſt, quam Rex quoque Regalis ſuæ ſedis auxerat dignitate (e). De hac Synodo legitur, quod Rex cum uxore, & filiis, Epiſcopis, & Comitibus, & Magnatibus, auctoritate D. Papæ Joannis Ovetum ad celebrandum Concilium convenerunt, in quo cum univerſali convenientiâ civitas Ovetenſis dignitate Metropoliticâ inſignitur, & Hermenegildus in Archiepiſcopum ſublimatur, quia Hiſpaniâ captivatis quinque ſedibus Metropoliticis, ſilebat officio Metropolitico deſtituta (f).

10. Cernimus hic beneficium Archiepiſcopale ad extraneos, non ſemel, ſed pluriès perductum, nempè priùs ab Emeritenſibus ad Lucienſes, in Concilio dudum apud Lucum celebrato (g), & nunc poſteà à Lucenſibus ad Ovetenſes, in Concilio, de quo loquimur: cum tamen donèc ſubſiſterent aliquo modo, (& ſi habitatoribus diminutæ) præfatæ urbes Emeritenſis, & Lucenſis, potuiſſet illis Antiſtes proprius aſſignari, & ſic non debuiſſet beneficium ipſum Archiepiſcopale, ex primâ urbe ad ſecundam transferri, & à ſecundâ ad tertiam, nempè Ovetum, perduci. Tùm quia paſſim tunc temporis in Hiſpaniâ creabantur Epiſcopi civitatum, quas potentia Saracenorum oppreſſerat, & quarum aliquas penè ad nihilum redegerat (h), tùm etiam quia jura beneficiorum, & dignitatum Eccleſiæ, nèc ſubſiſtunt, neque deficiunt, cùm locorum numeroſitate, vel imminutione. Undè benè S. Leo Papa IX. non permiſit inuadi jura Archiepiſcopatus Carthaginenſis, tametſi Carthago eſſet incolis exinanita: jus namque ſui Primatus, inquit, *obtinebit uſque in finem ſęculi, & donèc in eà invocabitur nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti, ſive deſerta jaceat Carthago, ſive reſurgat glorioſa aliquando* (i). Si ergò illicitum eſſet beneficia extraneis impertiri, multò magìs illicitum fuiſſet beneficia ipſa, eorumque titulum ad loca extranea traduci: quod poſtremum cum factum ſit ſemel, & iterum in Conciliis Ovetenſi, & Lucenſi; oportet fateri, quod etiam primum, ſit licitum.

11. Sed his omiſſis, alia perpendamus in Ovetenſi Concilio ſancita. Statutum eſt, ut Epiſcopi illarum Eccleſiarum, quæ fuerant à Saracenis deſtructæ, vel oppreſſæ, Ovetum ſe conferentes, in eâ Eccleſiâ militando, ſtipem conſequerentur de

rebus

(a) *Conc. Raven. an. 904. Bin. to. 7. Concil.*

(b) *Cap. cui licet 53. de reg. jur. in 6. l. non debet ff. eod. tit. Auth. multo magis C. de ſacroſ. Eccleſ.*

(c) *L. in eo ff. de reg. jur. Farin. pract. crim. p. 4. dec. 10. n. 61. Barboſ. Axiom. 140. n. 5.*

(d) *Jo. 8. ep. 1. ex Sãpyr. append. ap. Bin. to. 7. Conc. f. 113.*

(e) *Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 1. c. 43. nu. 8. §. perbibet. & c. 45. n. 15.*

(f) *Radevic. Tolet. l. 4. c. 9. 17. 18. Thomaſs. loc. cit. c. 45. n. 15.*

(g) *Conc. Lucenſ. an. 563. vid. & Thomaſſi. vet. & nov. Eccl. diſcipl. l. 1. c. 42. n. 1.*

(h) *Thomaſſin. loc. cit. c. 27. n. 8.*

(i) *S. Leo. 9. ep. 3. vid. & Baron. ann. 1053. num. 41.*

rebus eccleſiaſticis,ſi circumpoſitas Eccleſias in Ovetenſi diœceſi ſitas curarent (*a*). Hinc factum eſt, ut Ovetum communitèr diceretur civitas Epiſcoporum (*b*), quatenùs in eâ,illiuſque diœceſi multi Epiſcopi reſidebant,à Saracænis impediti,ne poſſent apud populos, & Eccleſias proprias commorari : moſque invaluit, ut iis *Epiſcopis in Ovetenſi urbe, & diœceſi ſingulæ Eccleſiæ darentur, quarum reditibus viverent* (*c*). Hi ergo Epiſcopi, Eccleſias illas minores in Ovetenſi diœceſi poſitas poſſidentes,totidem erant Clerici,beneficia eccleſiaſtica retinentes in locis,à quibus sè extraneos agnoſcebant. Nàm citrà dubium vel erant extranei à loco beneficii Epiſcopalis, quo intitulati emicabant, vel à loco Eccleſiæ minoris, quam apud Ovetum curabant.

12. Abſque eo quod quidquàm proſit aſſerere, neceſſitatem ex oppreſſione Saracenicâ profluentem hæc egiſſe; quandoquidem Epiſcopis illis, vel expulſis, vel alitèr impeditis, ne poſſent apud Eccleſias proprias reſidere, opus eſſet opitulari: cumque neceſſitas faciat licitum id, quod alioquin eſſet illicitum (*d*), ideò aſſignabantur illis præfatæ minores Eccleſiæ, in Ovetenſi diœceſi conſtitutæ, ut indè poſſent congruâ ſuſtentatione gaudere, tametſi leges obſiſterent, ne beneficia Clericis extraneis conferrentur. Non inquam hic ſermo prodeſt; quippè ſi extranei à beneficiis eccleſiaſticis repelluntur jure divino, naturali, & humano, uti ſupponunt Contradictores, nulla eſt neceſſitas, quę hiſce conjunctis juribus valeat derogare, quotiès alia via ſuperſit occurrendi tali neceſſitati, abſque ipſorum jurium violatione: hæc autem via optimè tunc ſupererat; poterant enim Epiſcopi illi vel regiis ſubſidiis ali, vel de contributionibus illis ſublevari, quibus Eccleſię ſolitæ erant pauperibus ſubvenire, vel ad eorum Eccleſias nativas, apud quas clericatu, vel presbyteratu in minoribus functi erant redire, & ibi beneficium aliquod adipiſci, aut Eccleſiam aliquam ibi poſitam moderandam aſſumere. Quâ viâ prætermiſsâ, cum Concilium Ovetenſe, & mos Hiſpaniæ, introduxerit dari eiſdem Epiſcopis in titulum Eccleſias, per Ovetenſem diœceſim poſitas; evidenter patet fuiſſe ſtatutum, quod etiam Clerici extranei poſſent ad beneficia eccleſiaſtica promoveri.

13. In *Germaniâ* celebrata ſunt hoc ſæculo Concilia *Virdunenſe*, & *Engelheimenſe* pro causâ *Hugonis*,& *Artaldi*,de beneficio Archiepiſcopali Remenſis Eccleſię contendentium, ſuper quo etiam alia Concilia convocata ſunt, prolixo nimium tempore contentione hac perdurante. Totiùs facti ſeries hæc eſt. Seulfo Archiepiſcopo Remenſe viam univerſæ carnis ingreſſo, vel vi morbi naturalis, vel vi venenatæ potionis, uti ſuſpicio ſuggeſſit (*e*); *Hugo* in illam ſedem inſilivit, puer quinquennis, filius Heriberti Comitis Veromanduorum, ſive Aquitaniæ (*f*), cui Seulfus depactus fuerat in eadem ſede ſucceſſionem (*g*). Hac primâ vice pueris apertus eſt aditus ad Epiſcopalia beneficia, ut alios regerent, qui ſe ipſos regere non valebant (*h*), quod monſtrum ſtatim alia non diſſimilia ſecuta ſunt. Nàm Joanni Papæ XII. intèr cætera crimina in Concilio Romano illi oppoſita, dictum eſt,quod puero decenni Epiſcopatum Tudertinum (ſi verum eſt) contuliſſet (*i*). Mortuoque Stephano Amaſeno, in Patriarchali cathedrâ Conſtantinopolitanâ ſubintruſus eſt Theophylactus, Romani Imperatoris filius, ſexdecim annos natus, Tryphone in ejus locum ad tempus collocato, donèc puer ipſe ad ætatem Canonicam perveniret (*l*).

14. Electionem Hugonis pueri in Archiepiſcopum Remenſem Joannes PP. X. pro eo,quod non reprobavit, viſus eſt approbaſſe, commiſſis Epiſcopalibus muniis Abboni Epiſcopo Sueſſionenſi (*m*), dum interim quoad temporalia Eccleſiam illam regendam ſuſcepit Heribertus, ejuſdem pueri Pater, qui omnia cœpit pro ſuo arbitrio diſponere, & ſacra quoque per Odalricum Aquenſem Epiſcopum exercere (*n*). Cumque Heribertus ad caſtra Henrici Germaniæ Regis declinaſſet, Rodulfus Francorum Rex, qui priùs electioni Hugonis pueri adhæſerat, conſilio mutato *Artaldum*, ſive Artoldum, cœnobii S. Remigii monachum, à Remenſibus in Antiſtitem fecit eligi, & à Joanne Papa XI. confirmari (*o*). Hoc modo ſchiſma

inter

(a) *Bin.to 7 in Conc. Ovetenſ. ann.901.Baron.ann.901.*

(b) *Roderic.Toletan. hiſt.l:4.n.8.*

(c) *Marian. l.7.c.18.*

(d) *Barboſ. tractat. var.Axiom.157. n.2. Fagnan. in c,nihil nu. 26.de elect. l,1.*

(e) *Artald.Remenſ. in Conc.Engelheimenſ. ap.Sirmond.to.3. Concil-Gall. f.589. Card. Baron.an.925.n.8.*

(f) *Bin.to. 5. Concil. in Jo.x. f.170. Flodoard.hiſt.Remenſ.lib.4. c.20. Baron. ann. 925. num.7.*

(g) *Flodoar.hiſt. Remenſ.l.4. c.18. Baron. ubi ſupra.*

(h) *Binius loc. citat: Baron.ubi ſupr. n.11.*

(i) *Conc.Roman.ann. 963.6.Tunc.Bin.tom.7. Conc.f.168. Baron.anno 903. n.15.18.27.*

(l) *Glycas Annal.p.4 f.423.425.Zonar.Annal.to.3. f.115: Baron. ann.933.n 7.*

(m) *Baron. ann.925. n 11.Bin. to.7. Conc.in Jo: x.f.171. Flodoard. hiſt.Remenſ.l.4 c.20.*

(n) *Flodoard.loc.cit. lib.4.c.20.& 22.*

(o) *Flodoard. hiſtor. Rem. l.4. c.22.& 24. Baron. an. 933.n.1.*

intèr Hugonem puerum, & Artaldum, propter Eccleſiam Remenſem factum eſt, & plura Concilia ſunt celebrata, pro adjudicando beneficio hoc Archiepiſcopali alterutri contendentium, ut cui deberetur rè maturè ponderatâ cognoſceretur. Electio Hugonis accidit anno Chriſti 925. (*a*). Artaldi vero provectio facta eſt anno Chriſti 931. (*b*), vel circitèr. Poſt annos prope novem Heribertus Remorum urbe occupatâ, Artaldum dignitati cedere adegit, & in cœnobio S. Baſoli privatam ducere vitam (*c*). Quo facto convocatum eſt Concilium Sueſſionenſe anno 941, in quo Hugo conſecratus eſt Archiepiſcopus, dictumque, quod Artaldus non fuerat ritè electus, quodque sè ſe Archiepiſcopatu abdicaverat, ac juraverat sè illi non ampliùs intromittere (*d*).

15. Super his autem reclamante Artaldo, & ſe per vim ceſſiſſe ejulante, Ludovicus Rex Francorum illi favens, Othonis Germanorum Regis adjutorio ſtipatus, eundem ſuæ ſedi reſtituere aggreſſus eſt: factaque Synodo *Virdunenſi*, cum Hugo ad cauſam dicendam vocatus, comparere detrectaſſet, adjudicata eſt ſedes Remenſis Artaldo (*e*) Tùm anno ſequentì 948. idipſum confirmatum eſt in Concilio *Moſonienſi*, atque interdicta Hugoni communio, uſque ad ſynodum pleniorem (*f*), quę celebrata eſt eodem anno in Urbe *Engelheimenſi*, convenientibus ad illam multis Archiepiſcopis, & Epiſcopis Germanis, atque Galliæ Belgicę, necnon Ludovico Tranſinarino Francorum Rege, atque præſidente in eâ Marino Polymartienſi Agapiti II. Papæ Legato, ubi auditis Artaldi rationibus, ibi ab eo fuſioii ſtylo explicatis, Hugoneque vocato, & non comparente, ipſi Artaldo Remenſe Archiepiſcopium obfirmatum eſt, & Hugo èxcommunicatione percuſſus (*g*) confirmante hæc omnia Agapito Papa, ſubſequenti anno in Concilio Romæ collecto (*h*).

16. Ita Artaldus beneficium Archiepiſcopale Remenſe recuperavit, & uſque ad mortem tenuit, quæ anno 962. ſucceſſit (*i*). Tunc Hugo præfatus ad ſedem ipſam redire ſategit in ſynodo 13. Epiſcoporum, Meldis, ſivè ad Matronam fluvium, in pago Meldenſi celebrata, quę tamèn votis Hugonis renuit adhærere, ſinè aſſenſu Romani Pontificis. Hic verò diſſenſit, & ſic Hugone ſpè recuperandæ dignitatis fruſtrato, electus eſt in Antiſtitem Remenſem *Odalricus* Clericus, Hugonis cujuſdam Comitis filius (*l*), Odalrici Epiſcopi Aquenſis nepos (*m*). In hac autem ſeriè rerum occurrunt multa, ad extraneitatem facientia, quæ bonum eſt hic opportunè perpendere. Nempè *Hugo* a Remenſi Eccleſiâ erat extraneus, tamquam filius Heriberti Comitis Aquitaniæ (*n*), qui etiam dictus eſt Hugo à Veromandia (*o*), & diaconatum à Vvidone Antiſiodorenſi, ac presbyteratum ab altero Vvidone Sveſſionenſi Antiſtite accepit (*p*), deindè Epiſcopali conſecratione perfuſus Ambianenſi Epiſcopatui præfecit *Tetbaldum* Eccleſiæ Sveſſionenſis Archidiaconum, & conſequentèr extraneum (*q*). Tàm ergo in dandis, quàm in recipiendis beneficiis, & quidem beneficiis primæ notæ, nec Hugo, nec qui cum eo tenebant Epiſcopi, Principes, Clerici, & laici, extraneitatem pro vitio reputarunt.

17. Similiter *Artaldus*, tametſi fortè non eſſet extraneus Remis, uti cœnobii S.Remigii Monachus (*r*), certum eſt tamen, quod quando in Concilio Sveſſionenſi Archiepiſcopales Infulas depoſuit, conceſſæ illi fuere Abbatię S. Baſoli, ac monaſterii Avennacenſis (*s*), & in tractatu pacis, per Othonem Ducem Lotharingiæ inito, ut Ludovicus Rex Hugonem Pręſulem Remenſem in gratiam reciperet, pactum eſt, dandas eſſe Artaldo nedum Abbatias pręfatas, ſed etiam alium epiſcopatum (*t*), & ità tria beneficia poſſideret in locis, à quibus erat extraneus. *Odalricus* quoque Aquenſis Epiſcopus, qui in minoritate Hugonis Pręſulis, Epiſcopalia miniſteria Remis celebrabat, ibique accepit Abbatiam S. Timothei cum unius prębendâ Clerici (*u*), proculdubio beneficia Eccleſiaſtica ibi cognoſcitur poſſediſſe, ubi erat extraneus: nihil refragrante, quod Saracenorum perſecutionem fugiens à ſuâ cathedrà receſſiſſet, quippe aliis ſubſidiis in patriâ juvandus erat, non Eccleſiaſticis illis beneficiis, ſi eorum collatio facta extraneis, divinam, naturalem, & hu-

manam

(a) *Baron. ann. 925. num. 8.*
(b) *Sirmond. in Cōc. Sveſſion. an. 541. to. 3. Conc. Gall. f. 581.*
(c) *Artald. in Conc. Engelheim. ap. Bin. t. 7. f. 178. & Sirmond. loc. cit. & 589.*
(d) *Concil. Sveſſion. an. 941. ap. Sirmond. to. 3. Conc. Gall. Flodo. hiſt. Rem. l. 4. cap. 28. & 29.*
(e) *Flodoard. in Chron. an. 947. & hiſt. Rem. l. 4. c. 28. Bin. & Sirm. in Conc. Virdun. an. 947 Artald. in Concil. Engelheim. an. 848.*
(f) *Chron. Moſonienſ. an. 948. ap. Bin. tom. 7. & Sirmond. to. 3.*
(g) *Conc. Engelheim. an. 948. ap. Bin. tom. 7. & Sirm. to. 3. Flodoar. l. 4 hiſt. Remen. c. 35. & in Chron. an. 948.*
(h) *Conc. Rom ann. 949. ap. Bin. tom. 7. & Sirm. to. 3.*
(i) *Baron. an. 962. 17*
(l) *Conc. ad Matron. an. 962. ap. Sirm: to. 3. Conc. Gall. Flodoard. in Chron. an. 962.*
(m) *Vid ſeriem Archiepiſc. Rem. n. 37.*
(n) *Card. Baron. an. 925. n. 7. Bin. to. 7. Cōc. in Jo: x f. 171.*
(o) *Vide ſeriem Archiepiſc Rem. n. 35.*
(p) *Flodoard. hiſtor. l. 4. c. 28.*
(q) *Idem loc. cit. c. 33*
(r) *Flodoar. hiſt. Remenſ. l. 4. c. 24.*
(s) *Idem l. 4. c. 28. 29.*
(t) *Idem hiſt. l. 4. c. 30*
(u) *Idem l. 4. c. 22.*

manam legem, ut aſſeritur violat, & evertit.

18. Demum *Odalricus* in locum Artaldi defuncti ad Remenſem Archiepiſcopatum vocatus, indè erat extraneus: quippe cum Flodoardus eum vocet *illuſtrem Clericum, Hugonis cujuſdam Comitis filium* (*a*), nec ſit probabile, quod hic Auctor, Eccleſiæ Remenſis presbyter, & hiſtoricus, ac Odalrici ſynchronus ignoraverit Hugonem hujus patrem fuiſſe Remenſem civem, & Odalricum fuiſſe Remenſem Canonicum: vel tacuerit ſi re vera tales fuiſſent; neceſſario fatendum eſt, Odalricum ipſum ibi non fuiſſe indigenam, ſed extraneum, ſaltem quando accepit canonicale beneficium. Accedit, quod hunc Odalricum Remenſem legitur fuiſſe nepotem Odalrici Aquenſis. Hos autem patruum, & nepotem, eadem familiâ natos, nemo negabit eandem quoque patriam habuiſſe; quare oportet, ut eorum uterque, vel ſaltem alteruter eccleſiaſticum beneficium poſſederit in loco, à quo erat extraneus. Adhæc non omittenda eſt perpenſio, quod nunquam in tot Conciliis hinc indè celebratis, objecta eſt extraneitas, vel Hugoni ab Eccleſiâ Remenſi, vel Artaldo à S. Baſoli, & Avennacenſi Abbatiis, cum tamen ſilentio non debuiſſet obvolui tàm grave hoc facinus, & tale quod, ut involuens prævaricationem divinę, naturalis, & humanæ legis, in ſenſu Contradictorum, ſufficiens fuiſſet pro utroque illorum à controverſo beneficio Archiepiſcopali Remenſi longius ablegando.

(a) *Flodoard. in Chron. an. 962.*

19. Et quod auget vim rationis eſt, ſubrogatum fuiſſe Artaldo Odalricum, & Odalrico *Adalberonem* Lotharingum (*b*), ambo ab eodem Remenſis Eccleſiæ beneficio extraneos, hocque convincit, quod nec in Hugone Remenſi, nec in ullo alio, tunc temporis beneficia eccleſiaſtica ſuſcipiente, conſiderata eſt pro vitio extraneitas, ab eorum conſecutione repellens: totamque ſimul colligendo ſeriem prẹfati eventus, ſatis clare patet, quod & Papæ, & Reges, & Epiſcopi, & Concilia, & Magnates, & Clerici, & laici, multi, & multiformiter partem habentes reſpectivè in electione, approbatione, confirmatione, dijudicatione, promotione, depoſitione, ac ſubrogatione tot Antiſtitum, nempè Hugonis, Artaldi, & Odalrici, ac ſucceſſivè Adalberonis; omnes inquam iſti in ea verſati ſunt opinione, ac illam pro certa, & inconcuſsâ habuerunt, quod eccleſiaſtica beneficia, ritè ac rectè; liberè ac licitè conferantur, non modo clericis indigenis, verum etiam extraneis. Si autem dicatur hos omnes deſipuiſſe, nec bene judicium regulaſſe, nos reſpondemus, non eos deſipuiſſe ſed illos potiùs eſſe dementes, qui de iiſdem talia audeant effutire.

(b) *Vid. ſeriem Archiepiſc. Remenſ n. 37. append. ad Flodoard. 6. Præfato f. 403.*

20. Hoc eodem ſæculo Chriſti decimo ad interitum proruente, in *Galliâ* celebratum eſt Concilium *Remenſe*, propter *Arnulſum* ejuſdem Eccleſię Archipræſulem, perduellionis culpatum. Nàm accuſabatur, quod urbem Remenſem Carolo Francorum Regi patruo ſuo, tunc Hugoni Regi ſubiectam prodidiſſet (*c*). Qui Arnulfus Cœlum, & terram adjurando, ſè innocentem profitebatur, excommunicatione quoque adverſus veros proditores illius urbis publicè intortâ (*d*). Hugo nihilominus Rex Arnulphum captum Pſeudoſynodo Remenſi dijudicandum exhibuit, à qua depoſitus fuit, *Gerberto* monaco in ejus locum ſuffecto, ac electione Arnulfi damnata, tamquàm tumultuarie, & non ſecundum canones factâ (*e*). Quæ cum audiſſet Joannes Papa XV. tametſi literis ab Hugone Rege, necnon & ab Epiſcopis provinciæ Remenſis præventus, & ex epiſtolâ Arnulfi, aliiſque fide dignis documentis comperiſſet ipſum Archipræſulem iniuſtè fuiſſe condemnatum, & carcerali cuſtodiæ mancipatum (*f*), *interdixit ſacris omnibus Epiſcopis, qui Arnulſum dejecerant, & Gerbertum ordinaverant. Miſit quoque Leonem Abbatem à Sede Apoſtolicâ &c. qui vice ſuâ in urbem Remenſem Synodum congregaret, mandans illi, ut ſine dilatione revocaret de carcere Arnulſum, & degradaret Gerbertum* (*g*).

(c) *Card. Baron. an. 990. n. 7.*

(d) *Idem ubi ſupra, & Gerbert. in Concil. Remenſ. c. 12.*

(e) *Aimoin. de Geſt. Franc. l. 5. c. 46. Gerb. ep. 25. inter poſtremas ap. Duchesne to. 2. hiſt. Franc. f. 684. Vid. Baron an. 992. n. 1.*

(f) *Aimoin. de geſt. Franc. l. 5. c. 46. vid. Baron. an. 992. n. 1.*

(g) *Aimoin. loc. cit. Baron. an. 990. & 991. num. 1. 5.*

21. Profectus in Galliam Leo *Moſonienſem* Synodum celebravit, in qua Gerbertum, ejuſque rationes patientiſſime audivit (*h*). Mandatâque liberatione Arnulfi, & celebrato Remis Concilio, illum ſuæ ſedi reſtituit (*i*): perſtrepente Gerberto, & adverſus Leonem Legatum, ipſumque Pontificem, altis ejulatibus exclamante (*l*), donèc *intelligens quod injuſte Pontificalem ſuſcepiſſet dignitatem, pœnitentia ductus*

(h) *Aimoin. loc. cit.*

(i) *Conc. Moſonienſ. an. 995. Bin. to. 7. Conc. fol. 198.*

(l) *Aimon. loc. cit.*

eſt (*a*). Inter cætera Arnulfi geſta hoc reperitur hiſtoriis commendatum, quod corpus B. Mauri conceſſit *Gerardo* Canonico tunc Remenſi, & poſtea Epiſcopo Cameracenſi (*b*), qui ſucceſſit *Herluino*, ex Archidiaconatu Leodienſe ad illam Sedem provecto (*c*), Arnulfus autem ipſe non erat Remis indigena, ſed extraneus. Nam ortum habuerat ex concubinâ, & Lothario, Caroli adhuc Regnantis fratre, ſicque ad Regnum Caroli patrui pertinebat, non verò ad illud Hugonis, cui tunc Remenſis civitas obſequebatur (*d*). Nihilominus Hugo Rex, ad ejus ſibi benevolentiam conciliandam egit, ut Remenſibus infulis ornaretur, nihil attento indigenatus defectu.

22. Quod clarè ſatis evincitur ex literis Epiſcoporum provinciæ Remenſis, adverſus illum ad Joannem PP. XV. datis, ubi inter cætera dicunt: *Perferimus &c. crimen Arnulfi Remorum Archiepiſcopi &c. Qui filius quondam Eccleſiæ Laudunenſis, cum Epiſcopum ſuum dolo, & fraude ceperit, Eccleſiam ejus pervaſerit, ad cumulum ſuæ damnationis Remenſem ſibi creditam cum Clero, & populo captivavit &c.* (*e*). En quod Arnulfus ad Laudunenſem Eccleſiam pertinebat, non ad Remenſem, & tamen in hac uſque ad beneficium Archiepiſcopale conſcendit, & ut in eo manuteneretur, tam Concilium Remenſe, quam Synodus Moſonienſis conſtantiſſimè decertarunt; quod idem eſt, ac aſſerere, utrumque hoc Concilium, & Patres in eo congregatos, claras ediſiſſe ſanctiones definientes, licitum eſſe Clericis extraneis acceſſum ad Eccleſiaſtica beneficia. Et quod notabile eſt, nedum Joannes PP. XV. reintegrationem Arnulfi mandavit, ſed etiam *Gerbertus* vir alioquin ardens illi tandem acquievit, & Pontifex factus, nomine accepto *Silveſtri II.* eandem Apoſtolicis ſuis literis confirmavit (*f*).

23. De quo *Gerberto*, cum ſuperiùs locuti ſimus, uti de Summo Pontifice Silveſtro II., ac mox de eodem ſermonem habuerimus, tamquam de Remenſi Archiepiſcopo, nunc de illo aliqua dicamus, tamquam de doctore, ac ſcriptore Eccleſiaſtico præſentis ſæculi, nam teſte Sigiberto, *inter claros ſcientiâ literarum egregiè claruit* (*g*), & judicio Vincentii Bellovacenſis, *vicit ſcientiâ Ptolemæum in aſtrolabio, Alexandrum in aſtrorum interſtitio, Firminum in fato* (*h*), ejuſque opera in Bibliothecâ Veterum Patrum, cum aliis Scriptorum Eccleſiaſticorum monumentis conſerta ſunt (*i*). Itaque Gerbertus, nedum Abbatialia, Archiepiſcopalia, & Papale beneficium adipiſcens in locis, à quibus erat extraneus, facto ſuo, multoties repetito docuit, patere Clericis extraneis aditum ad Eccleſiaſtica beneficia; ſed etiam in ſuis epiſtolis pluribus modis idem oſtendit.

24. Etenim cum amicitiam coleret Adalberonis, qui Epiſcopus Remenſis erat (*l*), huicque crimen infidelitatis imputaretur à Lothario Francorum Rege pro eo, quod proprio nepoti licentiam dediſſet ſuſcipiendi beneficium Epiſcopale extra fines illius regni, ac eundem pariter ſacris ordinibus adauxiſſet; Gerbertus binas epiſtolas pro Adalberone dictavit, vel aliter dictatas ſuis literis interſervit, quarum una objectionem, altera reſponſionem continet, ac ſic loquitur: *Perfidiæ, ac infidelitatis crimine in Regiam majeſtatem arguor detineri eo, quod Nepotem meum Clericum videlicet meæ Eccleſiæ licentiâ donaverim, quia & ad Palatium adiverit, & dono alterius Regis Epiſcopatum acceperit ejus Regni, quod ſenior Lotharius Rex in proprium jus revocaverat, quodque gradus Eccleſiaſticos ei poſtmodum contulerim abſque licentiâ, & auctoritate ſenioris mei* (*m*): circà quæ ſic ſè purgat: *Cum ſenior meus Rex Lotharius Lotharienſe Regnum non haberet, nec revocaret fratris mei filium, vix tandem ſic obtinui fide interpoſitâ, ut ſi uſus aliquando exſpoſceret, ſibi, ſuiſque abſque pertinaciâ redderem. At cum ageretur, ut ſenior meus filio Imperatoris advocatus foret, eâque de cauſâ dati obſides eſſent fratris mei crebris legatis filium repetivit mè ſegniter accipientem, fidei violatorem increpitans* (*n*).

25. Tum ſubdit: *Ergo quià ſenior meus de revocatione Regni nihil mihi dixerit, ſed de ſolâ advocatione, nec dandi licentiam Clerico interdixerat, ſed inſuper bene-*

(a) *Baron. ann. 992. n. 7. 12. & 42. an. 995. n. 12.*

(b) *Andr. Sauſai in Martyrol. Gallic. die 22. Auguſti.*

(c) *Vide ſeriem Archiep. Camerac. n. 30. 31.*

(d) *Baron. an. 990. n. 7.*

(e) *Epiſt. Epiſcopor. ap. Baron. an. 991. n. 1.*

(f) *Gerbert. ſive Silveſtr. epiſt. 55. ad Arnulf. inter novius cuſas ap. du Cheſne hiſt. Franc. to. 2. f. 843.*

(g) *Rigeber. Gemblac. an. 998.*

(h) *Vincent Bellov. ſpec. hiſt. l. 24. c. 98.*

(i) *Bibl. Patr. to. 10. f. 615.*

(l) *Gerbert. epiſt. 49 & 122. ap. du Cheſne to. 2. hiſt. Franc.*

(m) *Gerbert. epiſt. 57*

(n) *Gerbert. epiſt. 58*

benevole conſenſerat &c. & proficiſcentem abſolvi, & ut id, pro quo obſides dati erant ſinceriſſimè conſervaret fidem exegi, quam & hactenus obtulit, & adhuc, ut credimus offert. Gradum Diaconatus, & Presbyteratus ei contulit, ne à nobis emancipatus in accipiendo alteri manciparetur, & ne Eccleſia noſtra invidiæ pateret Subdiacono, ex ſe ad Epiſcopalem apicem aſſumpto: ſimulque quod hi gradus nec provincias, nec civitates, nec villas, quæ Regnorum ſunt, conferunt; ſed quæ potius cœleſtis ſunt Regni, ideſt adverſari vitiis, coli virtutes &c. (*a*). Quibus diſertè docet, optimè licere Clericis beneficia, etiam Epiſcopalia, in alieno Regno recipere, & quod nec gradus ordinum, neque beneficiorum dant, vel auferunt Regna, vel Urbes, ideoque in illis diſpenſandis, non regnorum, vel civitatum eorumve confinium ratio eſt attendenda, ſed meritorum.

(a) *Gerbert. loc. cit.*

26. In aliâ epiſtolâ ſcriptâ, ut videtur, nomine Monaſterii Bobienſis, ſive aliter ad Theophaniam, quæ erat uxor Othonis II. Imperatoris (*b*), ab ea poſtulat dari beneficium quoddam Epiſcopale in ejus Regno ſitum ipſi Gerberto Abbati ab Italiâ depulſo, nam ipſius Monaſterii Bobienſis Abbatiam ipſe ſcriptor epiſtolæ habebat, ſive in titulum, ſive in commendam, inquit ergo: *A veſtrâ munificentiâ præſumimus petere, quod ſcimus perfidiſſimos nuntios olim nobis conceſſum eſſe, ideſt ſi in Regnorum confinio quolibet Eccleſia vacaret paſtore, in ea non alium conſtituendum, niſi quem veſtræ utilitati omnimodo aptum ſano judicio delegerimus. Et quia omnibus provincialibus notum, Italiâ expulſum, ſed in fide non fictâ perſtantem habemus Abbatem Gerbertum: hunc Eccleſiæ præfici modis, quibus poſſumus oramus: Qui nobis quidem eſt verus filius, vobis verò per omnia obſequentiſſimus ſervus. Cujus abſentiâ etſi nimium gravemur, tamen ob communia beneficia privata poſthabemus* (*c*) Nemo non videt quantum eſſet extraneus Abbas iſte Gerbertus, ſive fuerit præſentis epiſtolæ ſcriptor, ſive alius eodem nomine nuncupatus, ad Bobienſem Monaſterium pertinens, pro quo Theophania Auguſta interpellatur à beneficio Epiſcopale, *in confinio quolibet Regnorum ſito*.

(b) *Lambert. Schafnaburg. an. 992. Sifrid. epiſt. l. 1. ann. 978.*

(c) *Gerbert. epiſt. 117.*

27. In aliâ itidem Epiſtolâ dat Gerbertus, Rainardo Monacho Bobienſi facultatem tranſeundi ab illo ad aliud Monaſterium, ſcribens, *ſi ſub regula Patris Benedicti, ac ſpirituali Abbate militare delectat, in alio Monaſterio meâ licentiâ utere, nec obſit tibi tranſitus causâ religionis, & imperio Abbatis tui factus* (*d*). Diximus alibi tam ſecundum Theologos (*e*), quam ſecundum Juriſconſultos (*f*), Monachatum eſſe beneficium regulare, ac Monachos totidem beneficiarios: qui antiquis temporibus illi ſe Monaſterio affixos agnoſcebant, in quo Monachalem profeſſionem emittebant, ibique taliter indigenæ, ac locales ei dabant, ut à quibuslibet aliis cœnobiis extranei remanerent: nihilominus accedente conſenſu proprii Abbatis, à cœnobiali clauſtro diſcedere, & ad aliud Aſceterium permittebantur accedere; tuncque beneficium Monachale, nempe proventus perpetuos, ad victum, & veſtitum, ac honeſtam ſuſtentationem ſingulis Monachis aſſignatos accipiebant in loco, à quo pridem erant extranei: arguendoque (prout, & contradictores aliquandò faciunt) à beneficio regulari, ad ſæculare, quæ ſunt ejuſdem generis, tametſi non ejuſdem ſpeciei, patet, quod ſicuti Monachis extraneis permittitur in epiſtolis Gerberti acceſſus ad regularia beneficia; ita etiam Clericis ſæcularibus aditus patere debet ad ſæcularia beneficia.

(d) *Gerbert. epiſt. 7. inter poſtrem. impreſ. apud Duchesne to. 2. Hiſt. Franc. f. 829.*

(e) *Thomaſſin. Vet. & Non. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 13. n. 1.*

(f) *Barboſ. Jur. Eccleſ. univ. l. 3. c. 4. n. 69. de Luca diſc. 97. n. 17. de benefic.*

28. Inter Scriptores Eccleſiaſticos, qui hoc eodem ſæculo, floruerunt, celeberrimi ſunt Sancti *Odo*, & *Odilo* Cluniacenſes (*g*). Quorum poſtremus, *Arvernæ oriundus ex Clerico Brujatenſi Monachorum profeſſus in Cluniacenſi cœnobio, poſt Majolum præficitur ipſi cœnobio, quod per annos 56. miro religionis fervore rexit, & provexit, qui egregiè, præter extera pietatis inſignia, non ſolùm vitæ exemplis, ſed etiam miraculis in vitâ ſuâ claruit. Qui cum reprehenderetur, quod in peccatores miſericordior juſto eſſe videretur; Si damnatus ſum, inquit, malo damnari de miſericordiâ, quam de juſtitiâ* (*h*). Hic fuit inſtitutor annuæ commemorationis omnium ſimul fidelium defunctorum (*i*), Benedicto Papæ VIII., ac Hen-

(g) *Vid. eor. opera in to. x. Bibl. Vet. Patr.*

(h) *Sigebert. Gembac. Chronogr. ann. 993 Ciacon. in Greg. V.*

(i) *S. Baron. ann. 1042. n. 6.*

Henrico Imperatori apprime carus (*a*), cui etiam à Conrado Cæſare delatum eſt beneficium Archiepiſcopale Lugdunenſe, Clero, & Populo illius Eccleſiæ in idipſum conſonantibus, ac Benedicto Papâ IX. eidem pallium, & annulum tranſmittente; quæ omnia Odilo humilitatis titulo recuſavit, & inſignia illa Archiepiſcopalia pro futuro Antiſtite reſervavit, qui fuit *Odelricus* Archidiaconus Lingonenſis, à Lugdunenſi Cathedrâ extraneus (*b*).

29. Situm eſt Monaſterium Cluniacenſe in Burgundiâ, & in Diœceſi Matiſconenſi (*c*). Abbatia verò regularis eſt Eccleſiſticum beneficium (*d*), quamvis Odilo, uti Arvernus origine, Clericuſque Bruciacenſis, eſſet inde nedum diœceſi, ſed etiam provinciâ extraneus, nihil tamen dubitavit beneficium illud Abbatiale ſuſcipere, & tam prolixo tempore retinere. Erat quoque, nedum extradiœceſanus, ſed etiam extraprovincialis ab Eccleſiâ Lugdunenſi, & tamen Papa, Imperator, Cleruſque, ac Populus eximię illius Metropolis, inſtiterunt, ut beneficium ipſum Archiepiſcopale ſuſciperet: quod refutavit, non quia ſe illius incapacem, extraneitatis titulo, reputaret, alias nec pallium, nec annulum *Odelrico* extraneo, ſibi ſubrogato detuliſſet; ſed quia præ humilitate, ſe indignum cenſuit tantæ culmine dignitatis, & ita ex repetitis beatiſſimi hujus viri geſtis patet, quod beneficiorum Eccleſiaſticorum Clerici extranei, non minus, ac indigenæ ſunt capaces; & uti tales tunc temporis reputati fuerunt.

30. Præceſſit Odilonem in regimine Abbatiæ Cluniacenſis *S. Odo*, ſanctitate, & eruditione clariſſimus, qui oriundus ex Aquitaniâ, à Guillelo Duce illius educatus (*e*), Remigium Antiſiodorenſem Monachum in dialecticâ, Philoſophiâ, & Theologiâ magiſtrum habuit apud Pariſios (*f*), decimumnonum ætatis annum agens, Canonicus, & ſecundum aliquos Præpoſitus, ac Præcentor Eccleſiæ Turonenſis factus eſt (*g*), ubi conſtitit uſque ad annum ſuæ ætatis trigeſimum (*h*). Tuncque unà cum Teotulo Concanonico ſuo, qui poſteà fuit Archiepiſcopus Turonenſis monachatum profeſſus eſt (*i*) in Balmenſi Monaſterio, à D. Bernone Abbate ſuſceptus, unde ad cœnobium Cluniacenſe tranſivit (*l*), ibique mirificè profecit. Sed & in Monaſterio S. Geraldi Aureliacenſis monachatui operam dedit (*m*). Nedumque Cluniaci Abbatiam obtinuit (*n*), verum etiam Floriacenſem (*o*), ac illam S. Petri Vivi propè Senonas (*p*), nec non & plures alias: dicitur enim de illo in Chronico Lemovicenſi, *non ſolum Cluniacenſis, ſed ut multorum in Regno Heſperiarium cœnobiorum affectus eſt Abbas egregius* (*q*). Et ita beneficium Canonicale Turonis, & Abbatialia S. Petri Vivi in diœceſi Senonenſi, Floriacenſe in Aurelianenſi, Cluniacenſe in Matiſconenſi obtinuit, cum ab eis, & diœceſi, & provinciâ eſſet extraneus. Quem in his peccaſſe, nemo aſſerere, niſi demens audebit, fuit enim vir ſanctitate, & miraculorum gloriâ præclarus (*r*).

31. Hæc quoad illius geſta: nunc ex illius doctrinâ aliqua depromamus. Varia ſcripſit, & ſignantèr ſuis fratribus inſtantibus (*s*), breves libros in Job compoſuit (*t*): Ubi expendens periodum illam ipſius Job dicentis: *Si deſpexi prætereuntem, eo quod non habuerit indumentum, & abſque operimento pauperem* (*u*), ait: in exibendis operibus charitatis, humilitatem ſimul, ac pietatem eſſe exercendas, & alterâ non deſpiciendos, alterâ indigenis extraneos ęquales eſſe faciendos: *in amore proximi*, inquit, *uno eodemque ordine, & ſuperbiæ vitium, & pietatis premens, prætereuntem quempiam, & humiliter aſpiciens non deſpexi, & miſericorditer æqualem feci* (*x*). Sentit ergo D. Odo, quod Chriſtianę humilitatis, & pietatis ſit operum charitatis participes facere, nedum indigenas, ſed etiam extraneos, ſervatâ ſemper congruâ moderatione, ac menſurâ. Et ita Patres hoc ſemper obſervaſſe certum eſt, ut extraneis quoque officia ſuæ charitatis impenderent, imò multos novimus larga ſtipendia ultrò illius etiam longè diſtantibus tranſmiſiſſe (*y*), quorum plures ſupra congeſſimus (*z*). Et nunc placeat iterum Sidonium Apollinarem, in vitâ Sancti Patientis Lugdunenſis, de illo ita proloquentem

audi-

(a) *Baron. ann. 1048 6.*
(b) *Baron. ann. 1014 nu. 14. & 15.*
(c) *Glaber. l. 5. c. 4. Baron. ann. 1034. 87.*
(d) *Thomaſſin. Vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 6. n. 10. & l. 2. cap. 106. n. 8. Victorel. addit. ad Ciacon. in Greg. V.*
(e) *Card. de Luca de benef. diſc. 97. n. 17. Barboſ. jur. Eccl. univ. lib. 3. c. 4 n. 69.*
(f) *Vit. S. Odon. ap. Surium die 19. Nov. & Chron. Turonenſe.*
(g) *Poſſevin. Appar. Sac. to. 2. in Odon. Clun. Vinc. Belov. hiſt. l. 24. c. 55.*
(h) *Tritbem. de Vir. illuſ. l. 2. c. 53. Glaber. hiſt. l. 3. c. 5. Sigebert. de illuſt. ſcript.*
(i) *Vit. S. Odon. Clun. apud Surium die 18. Nov. & Chronic. Turonenſ.*
(l) *Ademar. In Chron. ant. oper. S. Odon. in Bibl. Patr.*
(m) *Vit. S. Odon. ap. Surium die 18. Nov. & in Bibliot. Cluniac. Poſſev. appar. ſacr. in Odon. Clun.*
(n) *Aimonin. de Mirac. S. Bened. l. 2. c. 4. in Bibl. Floriac. f. 87.*
(o) *Vit. S. Odon. Cluniac. & Ademar. loc. cit.*
(p) *Aimonin. ubi ſup. Chronic. Turon. ant. oper. S. Odon. in Bibl. Patr.*
(q) *Chronic. Lemovic. ant. oper. S. Odon. loc. cit.*
(r) *Chronic. S. Petri Vivi ann. 927. & 941.*
(s) *Vid. vit. S. Odon. ap. Suriū die 18. Nov. & in Bibl. Clun. Martini Marrier.*
(t) *Jo. Trit de ſcript. Eccleſ. in Odon. Clun.*
(u) *Job. 31. 20.*
(x) *S. Odo. Cluniac. in Job. 31. l. 21. n. 19.*
(y) *Thomaſſ. Vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 3. l. 3. c. 26. a n. 11. ad fin.*
(z) *Vid. hic ſup. ſecul. 1. c. 2. à n. 10.*

audire. *Tranſit in alienas provincias vigilantiâ tuâ, & in hoc curæ tuæ latitudo diffunditur, ut longè poſitorum conſoletur anguſtias* (*a*).

32. Porrò ſenſuit D. Odonis uniformis eſt ſenſus D. Gregorii in eundem Job verſiculum perorantis. *Quia ſunt nonnulli, qui pietatis ſuæ viſcera tendere, uſque ad incognitos neſciunt, ſed ſolis quos per aſſiduitatem notitiæ didicerint miſerentur, apud quos nimirum plus familiaritas, quam natura valet, dum quibuſdam neceſſariâ, non quia homines, ſed quia noti ſunt largiuntur; benè nunc per Beatum Job dicitur: ſi deſpexi prætereuntem eo, quod non habuerit indumentum. Ignoto enim proximo miſertum ſe indicat, quem prætereuntem vocat: quià videlicet apud piam mentem plus natura valet, quam notitia &c.* (*b*). Opera ergo charitatis apud Chriſtianos, inter extraneum, & indigenam non diſtinguunt, ſed ad utroſque ſinè diverſitatis themate sè protendunt: nec in ejus exercendis officiis, inquit D. Valerianus, *eſt cujuſquam excipienda perſona, nec habendum electionis judicium, quià res, quæ neceſſitati ſervit, erogationis ordinem non requirit* (*c*). Quod quidem præcipuè verùm eſt de eleemoſynâ; ſed ex coæqualitate rationis etiam in aliis charitatis actibus locum habet, à quibus diſtributio beneficiorum non excluditur, ubi namque ratio eſt eadem, ibi quoque debet eſſe eadem juris diſpoſitio (*d*).

(a) *Surius die 11. Sept. in vit. S. Patient l. 6. c. ult.*

(b) *S. Greg lib. 20. in Job. 31. 19.*

(c) *S. Valerian. homil. 7. poſt med. eſt in Bibliot. Patr. 10. 5. par. 3. vid. hic ſup. ſæc. 1. c. 2. n. 10.*

(d) *L. illud ff. ad legem Aquil. leg. nauta ff. ſi nauta.*

33. In Conventu Valliſolitano Regni Hiſpaniæ anno 1523. petitione 46. inſtitum eſt, ut mendici ſuo quique ſolo continerentur, ſed res effectu caruit: Rex quippè non eſt auſus edictum ſuper hoc publicare. In Conventu pariter Matriti habito anno 1528. petitione 45., de eadem rè inſtantiâ repetita eſt, ſed & tunc caſſo conatu. Rex enim non niſi hoc reſpondit, quod provideretur. Iterum verò in alio Conventu anno 1534. petitione 117. eadem res eſt propoſita, Rexque ſive Carolus V. Imperator præcepit, ut vagi, & errabundi pauperes pellerentur, veri autem inopes in ſuis quique diœceſibus alerentur: Regiumque conſilium anno 1540. hanc progmaticam obſervari mandavit (*e*), ſed quia interdictum hoc non tam difficilè videbatur, & in praxi impoſſibile, quam in conſcientiâ parum tutam, Rex literas Apoſtolicas poſtulavit, quibus auctoritate Papæ prohiberetur egeois extra ſolum proprium mendicare (*f*). Non eas tamen obtinuit, quod ſciamus: lex enim hæc, ut inquit Vaſquez nova, & uſque ad illud tempus, etiam inter gentes barbaras inaudita, meruit effectu carere, ut pauperibus viris etiam extraneis patens ubique debeat eſſe reſpublica (*g*).

(e) *Domin. Soto in opuſc. cui tit. Ad maxim. Hiſp. Princ. Philippum in causâ pauperum deliberatio. c. 1.*

(f) *Soto loc. cit. c. 5.*

(g) *Gabr. Vaſq. opuſ mor. de eleemoſ. c. 3. n. 4. dub. 2. ſ. 15.*

34. Sanè ex Apoſtolo ad Romanos diſcimus, beneficentiam nedum domeſticis, ſed etiam aliis, nulla factâ diſtintionè nationis, eſſe impendendam, quippè apud Deum *non eſt diſtintio Judæi, & Græci, nam idem Dominus omnium dives in omnes, qui invocant illum* (*h*). Concilium Turonenſe monens, ut unaquæque parochia ſuos alat egenos, extraneos non excludit (*i*). Ac ſanctos illos viros, qui relictâ nativâ domo, imitati ſunt paupertatem Chriſti, oſtiatim ſibi victum ex eleemoſyna quæritando, bonum opus feciſſe certum eſt, uti Sanctus Ignatius de Loyolâ, S. Alexius Romanus, & alii pii, ac ſancti viri fecerunt, quippè qui tametſi non laborarent, orationibus tamen, & aliis ſanctis operibus intenti, populo fideli Eccleſiæ, & Chriſtianę Reipublicę profuerunt (*l*). Undè & Scripturâ, & Conciliis, & Hiſtoriis comprobatur, non licere diſtinguere an pauperes ſint indigenæ, vel extranei: omnibus tam nativis, quam peregrinis jus eſſe promiſcue de eleemoſynis victitandi: jus gentium violari expulſione extraneorum: pauperibus unius Regni patere debere aditum ad victum in alio Regno quęritandum lege Chriſti, apud quem non eſt diſtînctio Judæi, & Græci: jure tandem naturę, quo cuncti homines ſunt conjuncti, nec niſi hoſtes à republicâ fas eſt eiicere (*m*).

(h) *Roman. c. 10. nu. 12.*

(i) *Conc. Turon. ſub Pelag. 2. c. 5.*

(l) *Vaſq. loc. cit. dub. 1. ſ. 14.*

(m) *Soto loc. cit. c. 4. 5. 7. & c. Vaſquez ubi ſupr. dub. 1. & 2.*

35. Qui cupit hæc legere fuſius examinata videat Sotum, & Vaſquez in margine notatos, & præſertim primum, qui cunctis objectionibus in oppoſitum allegatis reſpondet. Itaque jam certum eſt, opera chriſtianæ charitatis debere eſſe communiâ tam extraneis, quam indigenis, & non ſolum præfatorum ſanctorum Patrum doctrinâ, nempè Gregorii, Valeriani, & Odonis, ſed etiam communi,

totius

totius Chriſtianitatis praxi, & conſona Doctorum auctoritate charitas indiſtinctè advenis, & indigenis eſt exhibenda. Et quod individuè ſuperflua, quibus affluunt beneficiarii non ſint neceſſario diſtribuenda pauperibus loci beneficii, niſi ad ſummum cæteris paribus (*a*), docent conſtantiſſime Theologi (*b*), adeoque lucem ſolis negare eſt, hac de re litigioſe contendere, uti placet Contradictoribus.

(a) *Vide aliquid ap. Barboſ. Sum. Apoſt. Deciſ. Collect. 579. n. 4.*

(b) *Azor. inſt. Mor. p. 2. l. 7. c. 10. qu. 2. Bonacin. tom. 1. de oblig. benef. diſp: 4. pu. 2. n. 3.*

36. Quod autem dicitur de illius operibus charitatis, quæ diſpenſationem eleemoſynæ concernunt, præſertim ex reditibus beneficialibus, æquâ ratione verificandum eſſe videtur etiam de aliis operibus charitatis, quæ diſtributionem beneficiorum concernunt: ſunt enim duæ ſpecies charitatis; nam ſivè reditus Eccleſiaſtici manualiter pauperibus diſtribuantur, ſivè in titulum ad vitam beneficiarii conferantur, ab eodem videntur prodire genere charitatis chriſtianæ, hinc in egentes, indè in Clericos ſe diffundentis, & ità duas charitatis ſpecies efformare, à quarum unâ ad aliam, in puncto, de quo agimus, argumentum valere videtur, quidquid ſit quoad alia: Itaque tam ex Conciliis, quam ex Patribus, & Scriptoribus Eccleſiaſticis, in preſenti Capitulo recenſitis, ſive illorum doctrinam, ſive geſta ſpectemus, evidentiſſimè probata reſtat libertas Eccleſiæ in ſuorum diſpenſatione beneficiorum; adeoque noſtrum eſt hic tandem concludere, quod liberum, & licitum eſt Eccleſiæ, in primiſque Summo Pontifici, nec non & Epiſcopis, aliiſque omnibus, tam ordinariis, quam delegatis beneficiorum Collatoribus, vel ad ea Nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia, non modo Clericis indigenis, verum etiam extraneis elargiri.

CAPUT XXVII.

In quo ex quibuſdam eventibus, quę ſęculo Chriſti decimo *contigerunt, probatur libertas Eccleſiæ præficiendi etiam Clericos extraneos beneficiis: Rurſuſque diſcutitur, an* politicè *expediat hanc libertatem ſubſiſtere.*

SUMMARIUM.

1 *Agitur de celebri Monaſterio* Cluniacenſi, *ac de conditionibus ab illius Fundatore appoſitis circa electionem Abbatis.*

2 *Intentio fundatoris fuiſſe videtur, ut eligeretur Abbas de gremio. Mens Teſtatoris, ubi non eſt clara, recurritur ad jus commune. Jus patronatus eſt gratia.*

3 *Abbatia Cluniacenſis ut Monachis de gremio conferretur, imploratum fuit privilegium Ludovici IV. Francorum Regis.*

4 *Et quia nec privilegium Regis prevalebat ad arctandam electionem ad ſolos Monachos de gremio, indultum Apoſtolicum à Leone PP. IX. impetratum eſt.*

5 *Textus indulti Papæ refertur, poſt quod adhuc Abbatia illa modo Monachis de gremio, modo extraneis obtigit.*

6 *Hæc Abbatia ex regulari facta eſt ſæcularis: & ſicut poterat regularibus extraneis tunc committi, ita nunc poteſt ſæcularibus, etiam extraneis conferri.*

7 *Diſceptatio emerſit ſuper Epiſcopatu Tungrenſi, inter* Hilduinum, *cui favebat Henricus Auceps, &* Richarium, *patrocinio Caroli III. Regis potientem.*

8 *Joannes Papa X. Carolo Regi ſcribit, ſe Romam vocaſſe Herimannum Archiepiſcopum Colonienſem, necnon Hilduinum, & Richarium.*

9 *Papa ſcribit Herimanno præfato, cui & adminiſtrationem committit Eccleſiæ Tun-*

Tungrenſis, Hilduino ſublatam, donec de illâ Eccleſiâ Romæ judicetur.

10 *Judicio Romæ facto Richarius ordinatus fuit Epiſcopus Tungrenſis à Papâ, & Hilduinus ab ipsâ Eccleſiâ rejectus, ac excommunicatus.*

11 *Si Hilduinus erat indigena, cur eo repulſo, electus eſt Richarius extraneus? Si erat extraneus, cur Rex culpam hanc non ei objecit?*

12 *Richarius fuit filius Comitis Hannoniæ, Abbas Stabulenſis, & Prumienſis, ac extraneus ab Epiſcopatu Tungrenſi.*

13 Ratherius *Monachus Lobienſis factus Epiſcopus Veronenſis, indè Leodienſis, & iterum Veronenſis, ter ab hac ſede exulavit.*

14 *Voto Papæ, Imperatoris, Regis, Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Abbatum, qui partem habuerunt in his, patet libertas Eccleſiæ admittendi extraneos.*

15 *Extraneitas, nec officit, nec proficit pro beneficiis adipiſcendis: Politicè autem præſtat, quod etiam extranei poſſint præfici beneficiis.*

16 *Quid ſentiat* Melchior Junius *de politicâ quæſtione. An ad publicos Magiſtratus extranei quoque ſint admittendi, nec nè?*

17 18 19 *Rationes affert contra extraneos, ne illis munia publica committantur, quæ tamen, vel non, vel vix verificantur in beneficiis.*

20 21 22 *Motiva recenſet, ob quæ viris extraneis non ſunt prorſus deneganda publica officia. Vult ergo Junius, quod ad ea, tamen parciùs, admittantur.*

23 24 25 *Senſus politici referuntur* Joannis à Chokier, *circa eandem quæſtionem, cum rationibus, tam contra, quam pro extraneis: concluditque admittendos quoque extraneos.*

26 *In praxi vix vigeſima pars beneficiorum pervenit ad extraneos, quæ eſt pars exigua, & talis eſſet etiam in officiis publicis.*

27 *Hæc portio poteſt habere magis, & minus, juxtà rerum circumſtantias, quæ ſi nimium excedatur moderanda eſt: non vero ſpolietur Eccleſia ſuâ libertate.*

28 *Quid ſentiat* Joannes Lymneus *de admittendis extraneis ad publica officia. Ex Aureâ Bullâ Imperii non exigitur, quod Imperator ſit Germanicus.*

29 *Opinio* Joannis Simanca *eſt, quod officia, quæ hominum regimen concernunt, ſint extraneis committenda, idque probat variis legibus.*

30 31 *Confirmat eandem ſuam opinionem Doctrinâ Julii Pauli, ex Legiſtis, & S. Thomæ, ex Theologis: Cur homo in Patriâ ſuâ minus honoretur?*

32 *Etiam* Matthæus Tympius *docet, quod extraneis patere debet acceſſus ad publica officia, non ergo eſt dogma politicum eorum excluſio.*

33 *Argumentum ab officio ad beneficium valet. Sicut ergo politicè præſtat admitti extraneos ad publica officia, ita præſtat admitti ad beneficia.*

34 *Nec aliud politicè prætendi poteſt, niſi quod beneficia pro majori parte, ac cæteris paribus, perveniant ad indigenas.*

35 *Igitur decimo Chriſti ſæculo Eccleſia potiebatur præfatâ libertate, à quâ deinde nunquam cecidit, nec eam potuit amittere.*

1. PAULO poſt initium decimi ſæculi, nimirum anno 910. Guillelmus Pius Comes Arvernenſis, & Dux Aquitanicus, fundavit in Diœceſi Matiſconenſi, Provinciæ Burgundiæ, celebre beneficium Abbatiale Monaſterii Cluniacenſis (*a*), ab initio ſolos habens 12. Monachos, ſed cito talibus auctum incrementis, ut tercentis cœnobitis victum præberet (*b*) profuſiſſimaſque impenderet eleemoſynas, non ſecus ac ſi eſſet totius orbis ærarium (*c*). Ipſis quoque Regibus præbendas monachales præbebat (*d*), ejuſque Abbas variis fulgebat prærogativis, & cum Caſſinenſi de Abbatis Abbatum titulo decertabat (*e*). Inter alias autem diſpoſitiones Guillelmus idem in limine fundationis, ſuove in teſtamento, hanc appoſuit clauſulam, ut quoties Abbatiale hoc beneficium eſſet novo Præſule providendum, *haberent iidem monachi poteſtatem, & licentiam quemcumque ſui Ordinis, ſecun-*

(a) *Martinus Marrier. in Bibl. Clun. f. 2. & ibi Andreas Quercetan. in notis in fin.*

(b) *Glaber. lib. 3. hiſt. c. 5. Quercetan. loc. cit. fol. 14.*

(c) *Spicileg. tom 6. f. 447. Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. Diſcipl. p. 1. l. 3. c. 54. n. 6.*

(d) *Petr. Cluniac. l. 4. Epiſt. 8.*

(e) *Leo Oſtienſ. l. 4. cap. 62.*

ſecundum placitum Dei, atque regulam S. Benedicti promulgatam eligere maluerint Abbatem, atque Rectorem: Ita ut nec noſtrâ, nec alicujus poteſtatis contradictione contra religioſam dumtaxat electionem impediantur (*a*).

2. Ea videtur fuiſſe intentio teſtatoris, ut Abbas eligeretur unus ex monachis indigenis, ſive incolis cœnobii Cluniacenſis, ſed hoc non habuit effectum, quia Fundator, ſive teſtator id benè non expreſſit, nec dixit, quod eligerent monachi unum de illorum corpore, ſive clauſtro, ſed quemcumque vellent ſui Ordinis S. Benedicti regulam profitentem, quod ad omnes monachos Ordinis S. Benedicti, cujuſcumque cœnobii, ac regionis eſſent, videbatur extendi. Ubi autem dè clarâ mente teſtatoris non conſtat, cenſetur hic ſe retuliſſe ad Juris communis diſpoſitionem (*b*), quod nullibi electionem Abbatis ad profeſſos ejuſdem monaſterii coarctat. Imò nec etiam ſufficit, quod Fundator beneficii virum, vel virorum ſpeciem deſignet, beneficio ipſi præficiendorum, niſi Eccleſia illi hanc conditionem admittat, uti contingere videmus in Jurepatronatus, quod non acquiritur à Patrono ex fundatione beneficii, niſi Eccleſia jus illud ei reſervet ex gratiâ (*c*). Tametſi poſtquam Juris patronatus conceſſio redacta eſt in corpore juris, jam juſpatronatus non dicatur gratia, ſed juſtitia (*d*), ſemperque acquiſitum cenſetur, etiam ſine expreſſâ Fundatoris reſervatione, niſi illi fuerit formitèr renuntiatum (*e*).

3. Itaque non obſtante præfatâ Teſtatoris diſpoſitione, Beneficiarii, qui Abbatiam Cluniacenſem uſque ab initio adepti ſunt, non de cœtu monaſterii, non de gremio cœnobiali fuerunt, ſed extranei: nam præter *S. Bernonem*, quem è Balmenſi Abbatiâ ipſe Guillelmus Dux Aquitaniæ vocavit, ut Cluniacenſi præeſſet (*f*); *S. Odo*, qui ei ſucceſſit, fuit Canonicus Turonenſis, ac monachus cœnobii Balmenſis prefati (*g*), & aliis titulis extraneus, uti latius præcedenti capitulo diſſervimus. Ad hoc ergo ut electio Abbatis ad ſolos cœnobiales monachos coarctaretur oportuit, quod expreſſa diplomata id præfinirent. Primoque loco monachi attendentes, quod Reges Galliæ ſolebant de Abbatialibus beneficiis monaſteriorum diſponere, ſive jure, ſive facto id ſibi vendicarent, Ludovicum IV. Ultramarinum communiter nuncupatum, qui Burgundiæ, ac Regno Francorum præerat, interpellarunt, ut eis libertatem permitteret eligendi quem de illorum corpore mallent: Annuitque illorum votis Rex Ludovicus, edens privilegium anno 939. in quo de monachis Cluniacenſibus loquens, ita diſponit: *Habitatores autem in ordine regulari degentes, Abbatem ſibi, ſecundum regulam S. Benedicti, de ſemetipſis, poſt Odonem, qui nunc præeſt eligant* (*h*).

4. Sed quia Rex poterat quidem ſuis juribus cedere, ſi quæ habebat, non autem Eccleſiæ libertatem coercere; diploma illius nihil prævaluit pro neceſſitate electionis alicujus de gremio in Abbatem; nam cum primò beneficium Abbatiale vacavit per mortem S. Odonis, non ei ſubrogatus eſt monachus aliquis de cœtu cœnobii, ſed *Armandus*, filius Comitis Engoliſmenſis, qui caſu ex alio monaſterio itinerans ad Cluniacenſe diverterat (*i*). Succeſſit ei *S. Majolus*, de corpore quidem cœnobii Cluniacenſis, ſed qui natus Valentiolæ, tam Cluniaci, quando monachatum, quam Matiſconæ, quando ibi Archidiaconatum ſuſceperat, fuit extraneus (*l*). Hunc excepit *S. Odilo* Arvernus (*m*), qui ſucceſſorem habuit *S. Hugonem* Eduenſem (*n*), hicque cognoſcens, quod ſicut jus præſentandi prælatum in Eccleſiâ Conventuali nulli poteſt ſine Apoſtolico privilegio competere (*o*), ità à nullo poteſt ejus electio ad quoddam genus perſonarum reſtringi, ſine privilegio conſimili; habuit recurſum ad S. Leonem Papam IX. qui anno circiter 1050. hoc illi dedit indultum.

5. *Nullus mortalium, ſivè ſit Imperator, ſivè Rex, ſivè Dux, ſeù Marchio, vel Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, aut aliqua alia humana poteſtas, ſuper idem Cluniacenſe monaſterium aliquam in aliquo poteſtatem exercere præſumat; nèc poſt ſolutionem tui corporis aliquem ibi preferre, & ordinare audeat; ſed in arbitrio ſemper, & electione fratrum conſiſtat quemcumque de ſuâ congregatione, ſecundùm*

Deum

(a) *Marrier. Bibl. Clun. f.* 3.

(b) *Fagnan. in cap. conquerente n.* 18. *de Cler. non reſid. l.* 3.

(c) *Idem in cap. quoniam n.* 47. *de jurepat.*

(d) *Fagnan. loc. cit. n.* 12.

(e) *Idem in cap. nobis n.* 3. *de Jurepatr. l.* 3. & *in cap. Eccleſia Vulterana n.* 35. *de Electione.*

(f) *Teſtam. Guillelm. in Bibliot. Cluniac. f.* 3.

(g) *Chronic. Cluniac. in Odon. f.* 1631. *in Bibliot. Cluniac.*

(h) *Ludov.* 4. *an.* 979. *in Bibl. Clun. f.* 265. & *in to.* 10. *Bibliot. Patr. in oper. S. Odon. Cluniac. f.* 276.

(i) *Chron. Cluniac. loc. cit. in Aymando* 1. *f.* 1634.

(l) *Faguan. in cap. nobis n.* 14. *de jurepat. lib.* 3.

(m) *Chron: Cluniac. in Bib. Cluniac. f.* 1634 & *ſeq.*

(n) *Ibidem in S. Odilone f.* 1637.

(o) *Ibidem in S. Hugone f.* 1638.

Deum, & ſecundùm regulam S. Benedicti, ſibi præferre, & imponere Abbatem voluerint (*a*). Ex tunc fuit in libertate monachorum eligere Abbates de illorum gremio, vel huic privilegio cedendo, aliis ex locis ſibi præficiendos conquirere, patetque ex hiſtoriis Cluniacenſibus, poſt diploma Leonis IX. promiſcuè delectos fuiſſe Abbates, modò de gremio cœnobii, modò extraneos; intèr quos extranei fuerunt *Vuillelmus I.* anteà S. Martini de Campis Prior, & indè in Angliâ Rameſienſis Eccleſiæ præfectus (*b*): *Theobaldus I.* prius Abbas S. Baſoli, & poſteà Epiſcopus Hoſtienſis (*c*): *Hugo IV.* de Claromonte prius Abbas S. Luciani Bellovacenſis (*d*): *Hugo V.* anteà Abbas Radingenſis (*e*): *Geroldus* prius Abbas Boliſmenſis, ac poſteà Epiſcopus Valentinenſis, & demum Patriarcha Hieroſolymitanus (*f*), atque alii plures, quorum nimium longus texeretur elenchus, ſi eos cunctos minutatim hic aggrederemur deſcribere (*g*).

6. Subſiſtit adhuc inſigne hoc Abbatiale beneficium, eſtque (præſertìm quoàd divitias) unum ex præcipuis totius orbis, quod jàm ex regulari factum eſt ſæculare, proptèr qualitates in eo concurrentes, quæ faciunt, ut beneficia regularia in ſæcularia vertantur (*h*). Primus ex clericis ſæcularibus illud poſſedit Joannes Cardinalis à Lotharingiâ, Archiepiſcopus Remenſis anno 1528. (*i*), & ex eo tempore citrà, ſæcularibus clericis fuit ſolitum diſpenſari. Tametſi autèm quoad regularitatem naturam mutaverit, non eam tamèn quoàd reliqua commutavit: Adeoque ſicut prius liberè, & licitè poterat etiàm regularibus extraneis, ceſſante privilegio Apoſtolico, diſpenſari; ſic & nunc clericis ſæcularibus etiàm extraneis tradi poteſt, & traditur. Ac quemadmodum opus fuit indulto Pontificio, ut proviſio hujus Abbatiæ ad ſolos indigenas arctaretur; ità & eodem opus eſt in aliis Abbatiis, & beneficiis æqualis, vel inferioris ordinis. Ex quibus patet, quod ubicumque deficit Apoſtolicum privilegium, diverſimodè cantans, liberum, & licitum eſt collatoribus beneficiorum, vel ad illa nominatoribus eadem, non modò clericis indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

7. Contigit hoc eodem Decimo Chriſti Sæculo celebris diſceptatio in Brabantiâ Belgii provinciâ, intèr Germaniæ, & Galliæ Reges, ſuper beneficio Epiſcopali Tungrenſi. Vacabat beneficium hoc, ſivè Eccleſia, quę una eſt cum Leodienſi, per mortem *Stephani* pridem canonici Metenſis, & poſteà Tungrenſium Epiſcopi (*l*), adeoque non obſtante extraneitate infulis illis Epiſcopalibus decorati. Eandem ut obtineret *Hilduinus* ad partes Henrici Aucupis Germaniæ Regis tranſivit, qui cum Carolo III. Francorum Rege bellum habebat, tandem poſteà terminatum eâ lege, ut Carolus nunquàm ſibi amplius Lotharienſe Regnum uſurparet (*m*). Cujus Henrici patrocinio fretus Hilduinus, atque operâ cujuſdam Giſleberti, quem alii Comitem Capręmontis (*n*), alii Ducem Bullioneum vocant (*o*); Epiſcopatum illum aſſumpſit, ad quem eum eligi poſſe Carolus ipſe Rex antecedentèr conſenſerat (*p*), ſicque fuit ab Herimanno Coloniæ Archiepiſcopo conſecratus (*q*). Carolus autèm, auditâ aſſumptione hac, ope ſui hoſtis factâ in urbe ad ſe pertinente, ſe fortitèr oppoſuit, nè optatum ſortiretur effectum, & in primis querelas ſuas apud Joannem Papam X. ſuper ipsâ expoſuit electione, ſubindeque encyclicam epiſtolam ad Epiſcopos ſui Regni tranſmiſſit, de Hilduino clamans, *Qui ultrà Rhenum ad inimicos noſtros proficiſcens &c. ab Henrico inimico noſtro Epiſcopium Tungrenſis Eccleſiæ expetiit, ſuâque damnatione &c. uſurpavit*, inſtans propterea, ut ipſo Hilduino depulſo, *Richarius*, ſivè Richerius eligeretur in illius ſedis Antiſtitem (*r*).

8. Joannes Papa X. his auditis Carolo Regi intèr alia reſpondit, *dilectus filius Berengarius glorioſiſſimus Imperator Apoſtolatui noſtro literas, ex Richero à vobis electo in Leodio, atque à cuncto Clero, & populo tranſmiſit, & qualitèr Giſlebertus veſter infidelis Hilduinum illìc conſecrare præcipiendo non formidavit &c. De hoc, quod Giſlebertus contrà veſtra ſceptra inutilitèr geſſit, valdè doluimus, eo quod priſca conſuetudo, & regni nobilitas cenſuit, ut nullus Epiſcopum ordinare debuiſſet*

(a) *Leo.9. in Bibliot. Cluniac. f. 1825.*

(b) *Marrier. in Chron. Cluniac. in Bibliot. Cluniac. f. 1662.*

(c) *Idem f. 1662.*

(d) *Idem f. 1663.*

(e) *Idem loc. cit.*

(f) *Idem f. 1664.*

(g) *Martin. Marrier. Chron. Clun. in Bibl. Clun. à f. 1665. ad 1683.*

(h) *Barboſ. jur. eccl. univ. p. 2. l. 3. c. 4. n. 63.*

(i) *Cronol. Abbatum in Bibl. Clun. f. 1628.*

(l) *Vid. ſeriē Epiſc. Tungr. & Leodien. nu. 10.*

(m) *Regino à Chron. l. 2. ann. 924.*

(n) *Sirmond. in notis ad epiſt. Carol. 3. Reg. ad Epiſc. in to. 3. Conc. Gall. f. 690.*

(o) *Vid. ſeriē Epiſc. Leodien. n. 11.*

(p) *Flodoar. in Chron. ann. 920.*

(q) *Jo. PP. X. epiſt. ad Heriman. ap. Sirmond. to. 3. Conc. f. 575. Bin. to. 7. Conc. in Joan. X. 6. Idem f. 171. Baron. ann. 922. n. 2.*

(r) *Epiſt. Caroli III. ap. Sirmōd. to. 3. Conc. Gall. f. 573.*

abſque Regis juſſione. Et quià Herimannus Archiepiſcopus magis hominis, quàm Dei formidinem metuens, Gisleberti juſſione Hilduinum conſecrare non diſtulit; hac prò ratione ſententiam vocationis illi tranſmiſimus, ut mediante Octobrio &c. omni remotâ occaſione nullomodò cum Hilduino, & Richero venire differat. Quià tunc inibi conjuncti, ex decore veſtri Regni ſubtilitèr colloquentes, ità radicitus hoc, quod vobis per Gislebertum contigit, extirpare non denegabimus, ut poſtmodum nec ipſe, qui auctor iniquitatis contrà veſtra ſceptra geſſit, nec alius aliquis audeat aliquam læſionem veſtro in Regno inferre &c. (*a*).

(a) *Joan. X. epiſt. ad Carol. 3. ap. Sirmond. loc. ſup. cit.*

9. Increpatoriam quoque epiſtolam idem Joannes Papa X. ad Herimannum Colonienſem tranſmiſit, in quâ poſt eum proptèr ordinationem Hilduini acritèr redargutum, illi committit, ut cum Hilduino, & Richero ad Apoſtolorum limina accedat, *ut omni errore radicitus extirpato, qui dignus inventus fuerit per oſtium ingrediatur in ovile ovium, & non aliundè, ut fur æſtimetur. Quià nos Caroli Regis decus nullo modo auferre volumus, ſed prò vigore, atque dilectione, vel conſanguinitate noſtri dilecti filii Berengarii glorioſiſſimi Imperatoris, ut prior anteceſſorum ſuorum Regum mos fuit, eum ità illibatam, atque inconcuſſam dominationem obtinere delectamur, & ſicus priores ſuos Anteceſſores, noſtrorum Anteceſſorum auctoritate Epiſcopum per unamquamque parochiam ordinare probabilitèr ſtatutum eſt, ità ut Carolus Rex faciat confirmando jubemus. Tamèn uſque ad illud temporis, ſicut ſuperius ſtatutum eſt, Leogis Epiſcopatus in veſtrâ maneat poteſtate: ità ut Hilduinus illìc aliquod ſacerdotale miniſterium nullo modo audeat exhibere* (*b*).

(b) *Jo. PP. X. epiſt. ad Heriman. Colon. ap. Sirmon. to. 3. Conc. Gall. f. 575.*

10. Juſſa Joannis Papæ Richario Herimannus datis literis intimavit (*c*). Statutaque die Romam præfecti ſunt ipſi Herimannus, & Richarius, ubi & adfuit Hilduinus, causâque formitèr diſcuſsâ, ſuccubuit Hilduinus, & Richarius undequaque prævaluit; quâ de rè Flodoardus: *Hoc anno ſequenti quoque agitatur intèr Hilduinum Epiſcopum, & Richarium Abbatem de Epiſcopatu Tungrenſi contentio: ſiquidem Rex illud Epiſcopium Richario, quià Hilduinus à ſe deſcivit, cui prius ipſum conceſſerat, dedit. Hermannus verò Archiepiſcopus Hilduinum ibi Epiſcopum, eligente Clero, ac populo favente, necnon Gisleberto, quem plurimi Lotharienſes principem relicto Carolo Rege delegerant, ordinavit. Carolus verò reverſis ad ſe Lotharienſibus, & ipſo Gisleberto, Richario Abbati non Hilduino, ipſum Epiſcopatum conſentiebat* (*d*). Et biennio poſt *Richarius, qui Romam profectus fuerat proptèr Epiſcopium Tungrenſe, reverſus eſt ordinatus à Joanne Papâ Epiſcopus, Hilduino ab ipſo Papâ excommunicato, qui etiàm illò abierat Epiſcopus* (*e*). An ipſe Hilduinus eſſet in Eccleſiâ Tungrenſi extraneus, an indigena, parum refert cum ex utroque latere ab eo deſumptum valeat argumentum.

(c) *Herim. epiſt. ad Richar. ap. Sirmond. loc. cit.*

(d) *Flodoar. in Chron. ann. 920.*

(e) *Idem ann. 922.*

11. Nàm ſi erat indigena, quomodo eo repulſo (in quo vitium, ſi quod fuit non rectæ electionis, quantumvis culpabile eſſet, non erat tandem crimen divino naturali, & humano jure damnatum, eo modò quo damnatum eſſe contendunt Contradictores vitium extraneitatis) quomodo inquàm, eo repulſo, electus eſt Richarius extraneus (*f*), & quomodo ipſe Hilduinus competitori Richario non vitium extraneitatis oppoſuit, tot juribus execratum? Si omnis alia ratio deerat, hęc ſola indigenatus ei prodeſſe debuiſſet, ut prævaleret in causâ, & extraneum Richarium proſterneret; Nihilominus oppoſitum ſucceſſit. Si verò Hilduinus ſupponatur extraneus; quid eſt, quod Carolus Rex, omnes culpas in eo perquirens, ac adverſus eum publicans (*g*), hanc extraneitatis omiſit, quæ ſe ſola, etiàm ceſſantibus aliis omnibus, tamquàm involvens prævaricationem divini, humani, ac naturalis jurium in ſenſu Contradictorum, exuberabat ad eum à ſacerdotali Cathedrâ deiiciendum? Certè hęc omiſſio declarat, quod tunc nulla habebatur indigenatus, vel extraneitatis ratio, & quod eſſe alienigenam nullum vitium erat, à beneficiorum eccleſiaſticorum conſecutione repellens. Hocque eo magìs invaleſcit, quo magìs conſtat, quod Hilduinus ab Epiſcopatu Leodienſi repulſus, brevi nactus

(f) *Regino Chron. l. 2. ann. 892. & per.*

(g) *Carol. III epiſt. ad Epiſc. ſui Regni apud Sirmond. to. 3. Conc. Gall. f. 572.*

eſt

eſt Archiepiſcopatum Mediolanenſem (*a*), à quo erat nedùm Diœceſi, & provinciâ, ſed etiàm linguâ, & natione extraneus: Gallus in Italiâ, Belga in Inſubriâ, adeoque taliter à loco ſui beneficii extraneus, ut magìs eſſe non poſſet.

12. Porrò, ut innuimus, Richarius erat extraneus ab Eccleſiâ Tungrenſi, ſeu Leodienſi, quæ ſuffraganea eſt Metropolitanæ Colonienſis: nàm ſortitus patriam in Hannoniâ, tamquàm filius Comitis illius provinciæ, monachatumque profeſſus ad Abbatis dignitatem pervenerat non minus in cœnobio Stabulenſi, apud Leodium, quàm in monaſterio Prumienſi, apud Treviros ſito (*b*), quem etiam Regino teſtatur, ſibi in beneficio Abbatiali Prumienſi ſucceſſiſſe (*c*), ideoque Richarius, tàm Abbatiale, quàm Epiſcopale beneficia ſuſcepit in diverſis locis, diœceſibus, ac provinciis, à quibus erat extraneus: & quoad Epiſcopium Tungrenſem, in eo ſucceſſit *Stephano* extraneo, atque ipſe *Richarius* ſucceſſorem habuit *Hugonem*, ſive Ogonem Abbatem S. Maximini Trevirenſis (*d*). Hugoni ſucceſſit *Farabertus* filius Comitis S. Pauli, anteà & ipſe Abbas Prumienſis (*e*). Faraberto ſubrogatus eſt *Ratherius* (*f*). Ratherio *Baldricus* filius Comitis Montenſis. Baldrico *Heraclius* Præpoſitus Bonnenſis. Heraclio *Rotgerus* Suevus. Rotgero *Baldricus* alter Archidiaconus Gampiniæ. Baldrico huic *S. Vvolfodus* decanus S. Martini Ultrajectenſis (*g*), & ſic de aliis, qui omnes fuerunt extranei, & patriâ, & dignitate, & diœceſi, & quandoque etiam provinciâ.

13. Nec omittendum eſt de *Ratherio*, quod cum eſſet monachus cenobii Lobienſis agri Leodienſis, in Belgio, beneficium Epiſcopale obtinuit Veronę in Italiâ: quod tenens, factus poſteà Hugoni Regi ſuſpectus, Papiam relegatus eſt (*h*). Undè ad S. Brunonem Colonienſem Archiepiſcopum proficiſcens, ejus operâ factus eſt Epiſcopus Leodienſis (*i*). Verum ab illâ quoque ſede depulſus, iterum Veronenſem repetiit, à quâ iterum ejectus, ludens de ſe ipſo fuit ſolitus cantitare, *Veronæ Præſul, ſed ter Ratherius exul* (*l*). Demumque ad ſuum Lobienſe rediens monaſterium, piè poſt novennium diem clauſit extremum (*m*), cum Epiſcopalia beneficia, tàm ubi erat indigena, tenuiſſet, quàm ubi erat extraneus, & non minùs ab his fuiſſet expulſus, quàm ab illis: quare tàm ex ejus eventibus, quàm ex provectione *Richarii*, ac tot ſuperius relatorum, ad Epiſcopatum Leodienſem, ſive Tungrenſem patet, quod ſæculo Chriſti decimo currente, extraneitas nulli fuit pro vitio computata, quod viros idoneos à beneficiis eccleſiaſticis retineret, ſed ad hæc promiſcuè, indigenæ paritèr, ac extranei, dummodò benemerentes admiſſi ſunt.

14 Itaque & Joannis Papæ X, & Berengarii Imperatoris, & Caroli III. Francorum Regis, & aliorum Principum, Abbatum, Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, quorum in hac rerum ſerie mentionem fecimus, voto, ac reſpectivè decreto, pluſquam clarè innoteſcit, quod liberum, & licitum eſt, tàm Collatoribus beneficiorum, quàm ad illa nominatoribus, ipſa eccleſiaſtica beneficia, non modo Clericis indidignis, verum etiam extraneis impertiri, alioquin quomodo ſalvabimus electionem Richarii extranei, ut repelleretur Hilduinus indigena: vel rejectionem Hilduini extranei (ſi & ipſe talis fuit), ut alius admitteretur extraneus? Si dicatur, quod Richarius, tametſi extraneus beneficium Epiſcopale Tungrenſe ritè ſubiit, quia literis naturalitatis Caroli Regis conſtipatus acceſſit; hoc ariolando, vel divinando ſupponemus, ſed quod veritas ità ſe habuerit, undè probamus? Præterquàm quod literarum naturalitatis effugium non paruas difficultates patitur, de quibus jàm ſuperiùs eſt ſermo habitus. Nèc harum conceſſio tuta eſſet in foro conſcientiæ, (quid quid ſit de foro fori) in præjudicium indigenarum, ſi jura divinum, humanum, ac naturale preſcriberent, quod beneficia eccleſiaſtica ſolis indigenis deberentur, prout contendunt Contradictores.

15. Oportet ergo concludere, quod beneficia eccleſiaſtica promiſcuè viris idoneis debita ſunt, undecumque dimanent, & quod extraneitas, nec proficit prò illorum conſecutione, nec officit: quod demùm indigeneitas nullam rationem præbet pro adipiſcendis beneficiis, niſi quatenùs concurrentibus æqualibus meritis, cæte-

(a) *Sigebert. Chronogr. an. 928.*

(b) *Theatr. vit. hum. V. Epiſcopus int. Epiſcopos Leodienſes n. 11 f. 238.*

(c) *Regino Chron. l. 2 an. 892. & per idem.*

(d) *Regino Chron. l. 2 an. 945.*

(e) *Regino loc. ſupr. cit an. 892.*

(f) *Vid. Seriem Epiſc. Leod. n. 14.*

(g) *Ibidem n. 15. 16. 17. 18. 19.*

(h) *Luitpr. l. 3. c. 14. in fine. Card. Baron. an. 932. n. 1. Sigeb. an. 928.*

(i) *Rotgerus in vit. S. Brun. Colon. c. 38. Surius die 15. Octob.*

(l) *Card. Bar. an. 954 n. 9. 10. 11.*

(m) *Bar. an. 954. n. 12. Theat. Vit. hum. V. Epiſcopus inter Epiſcopos Leodien. n. 14. f. 239.*

riſque paribus,indigenæ ſunt extraneis præferendi,ſed ità ut hæc cæterorum paritas, non niſi ab illis ſit dijudicanda, ad quos pertinet beneficia ipſa elargiri. Hocque theologicè, ac legalitèr loquendo. *Politicè* autem rem ponderando, nulli dubium eſt, quod beneficiorum diſpenſatoribus expedit poſſe uti eccleſiaſticâ libertate pro admittendis ad ea non modo Clericis indigenis, verum etiam extraneis. Omnes namque, qui politicas res tractant, in eo conveniunt, ac unâ voce fatentur generali reipublicæ bono eſſe utilem libertatem conferendi munia publica, non tantum viris indigenis, quantum etiam extraneis, ſobriè tamen, temperatè, ac prudentèr. Cumque ab officio, ad beneficium valeat argumentum, & è contra (*a*), ſequitur admittendos eſſe ad beneficia eccleſiaſtica, etiam viros extraneos eo modo, quo ad officia publica ſunt admittendi.

(a) *Oliban.de jur:fiſci c.13.n.61. Mandoſ.ad reg.Canc.32.qu.2.n.2. Barb.trac.var.loc.14, & 75.*

16. Et quod à publicis muneribus extranei non ſint politicè repellendi; audiamus aliquos Auctores hac de rè ex propoſito diſſerentes. Quærit *Melchior* Junius Vvitembergenſis, Accademiæ Argentinenſis profeſſor, & politicarum ſcriptor quæſtionum, *Vtrum patriæ ratio in legendo magiſtratu habenda* ſit (*b*), & reſpondet hanc eſſe quæſtionem maximè controverſam: quippè ſunt, qui à magiſtratibus, & officiis publicis prorſus peregrinos excludunt, nec niſi indigenas ad hæc eſſe promovendos contendunt: è contrà vero alii malunt ea eſſe credenda extraneis, quàm indigenis. Inter has extremitates ipſe ponit duas concluſiones, in quarum primâ ſtatuit, quod *indigenæ ſunt peregrinis anteponendi*, quippè id *evincunt rationes, quæ ſequuntur, ſi quidem Deus ipſe mandat, ut ſi eligendus magiſtratus, è numero fratrum eligatur, neque Rex conſtituatur, qui alterius gentis ſit* (*c*). *Benè conſtitutæ Reſpublicæ, Romana, Carthaginenſis, Athenienſis, & hoc tempore Veneta, & aliæ, magiſtratus ſuos civibus tradunt* (*d*).

(b) *Melchior. Junius Polit.qu.in qu.15.f.87:*

(c) *Deutor.17.*

(d) *Patric.l.3.de Republ.tit.2.*

17. *Subdit apud Maſſilienſes, qui laudem æquitatis legum habuerunt, nemo timuchos creatus fuit, niſi, qui liberos haberet, & de civium ſanguine tertiam per generationem ortus eſſet* (*e*). *Syracuſani quoque non niſi priſcis civibus, & familiis vetuſtis magiſtratus adhibuerunt* (*f*). *Et ſi non utile judicatur cives eſſe peregrinos, quod fortiores facti tales indigenas expellunt, Reſpublicas turbant, ſeditiones excitant, quemadmodum Achæi, Trœzenios, Thurii, Sibaritas, Samii, Zancleos, Chalcidenſes, Amphipolitas ejecerunt* (*g*); *multo minùs illud probandum videtur, ut magiſtratus peregrini gerant. Experientia quoque teſtatur, contraria eodem loco cohabitare non poſſe: peregrinos, & advenas fructum Civitatis devorare, non ſecus atque locuſtæ ſegeti nocere ſolent* (*h*). *Et homines peregrini peregrinos ſecum ſermones adferunt: undè nova de rebus judicia oriuntur: ex quibus fieri non poteſt, quin affectus multi, conſilia talia naſcantur, quæ planè diverſa ab inſtitutâ Reipublicæ ratione, quæ eſt inſtar vocum conſonantia, nec diſcrepantiam admittit* (*i*).

(e) *Strabo Geogr.l.4*
(f) *Diodor. lib:11.*

(g) *Ariſtot.polit.5. c.3.*

(h) *Ariſtot.loc.cit.*

(i) *Plutar.in Lycurg.*

18. *Imo ſunt, qui putant Principem novum, ſi ſentiat ſe inferiorem ad Principatum conſervandum, non poſſe melius ſibi conſulere, quàm ſi omnia incipiat innovare. novos conſtituat magiſtratus, ad eos homines eligat novos* (*l*). *Ac licet princeps externus bene rem gerat, tamen quia moribus, & ingenio differt, nec erga populum repræſentare poteſt eam benevolentiam, ac ſi indigena eſſet, faciles oriuntur diſſenſionum occaſiones. Undè ut ſe tueatur Princeps, neceſſe habet, ut copias aliundè adducat: militum ſeſe præſidio muniat: qui beneficiis, & honoribus poſteà acuti, odium, atque invidiam multitudinis in ſe concitant* (*m*). *Exempla hoc teſtantur Vvillelmi Neapoleos, & Siciliæ Regis: qui cum Gallos eveheret ad honores, atque officia, præteritis indigenis, magnam ſibi invidiam conciliavit &c. Hardicanuti Regis Daniæ, & Angliæ, ubi etiam Dani ab Anglis cuncti interfecti ſunt. Ungarorum, qui à Polonis cæſi omnes fuiſſent, niſi regiam arcem occupaſſent poſt certis conditionibus domum rediiſſent* (*n*). *Alberti Magnopolenſis, qui in Suenum Regem electus, cum Teutonibus loca, & officia publica committeret, nobiliſſimas virgines, ac viduas in extraneorum indigniſſimorum conjugia conſentire cogeret, a ſuis vinctus, ac in carcerem conjectus fuit* (*o*).

(l) *Junius hic citat. Machiovel. de republ. l.6.c.26.*

(m) *Comineus lib.5.*

(n) *Bodin.de repub. l. 6. c: 5:*

(o) *Joan.Magn.l.21.*

19 *Hæc*

19. *Hæc accedit, quod lenge ſunt faciliores, & proniores ad obtemperandum concives, quàm ſi à peregrinis res agatur* (a). *Cumque caput ſit noſſe Rempublicam, perſpectos habere civium mores, civibus utique rectius, ac tutius, quam peregrinis, & exteris Reſpublica committitur, ut pote quibus ſubditorum ingenia non ſunt nota, perſpecta inſtituta, explorati mores* (b). *Multo quoque diligentiùs, ac fideliùs Rempublicam indigenæ, quàm alienigenæ gerere ſolent. Undè alia ſilentio ut involuantur, Bohemi ne exteris publicam ſalutem crederent, ad indigenas cucurrerunt: Georgium Pogiebrachium, cujus in longâ gubernatione juſtitiam, virtutem, prudentiam, & integritatem ſat exploratam habuerant, repulſis competitoribus externis, Regem ſuum declararunt. Ungari Mathiam Corvinum* (c). Hæc ſunt rationes à Melchiore Junio Germano allegatæ ad excludendos à publicis officiis extraneos: quæ tamen quia, vel non, vel vix verificantur de beneficiis eccleſiaſticis, quidquid ſit de ſecularibus miniſteriis; hoc ſatis eſſet ad oſtendendum, nullas apud Politicos inveniri rationes, quæ adequatè probent, Clericos extraneos eſſe à beneficiis eccleſiaſticis repellendos.

(a) Patric. de republic. l. 3. tit. 2.

(b) Ariſt. lib. 1. Rhet. c. 6. Cicer. 2. de Orator.

(c) Bonfin. l. 9. decad. 3.

20. Sed demus ex abundanti, quod hæ rationes etiàm beneficiarios afficiant: pergit Junius, & ponit ſecundam concluſionem, in quâ ſtatuit, quod *peregrini non ſunt ab honoribus excludendi* (d), allegatis hiſce motivis; *Verùm non quià comparatione facta indigenarum, ac civium eſt ratio habenda in honoribus, & magiſtratibus mandandis, idcircò ab his excludendi prorſus peregrini ſunt. Nàm Numa Pompilius non modò non patricius, ſed nè civis quidem Romanus, ex agro Sabino, auctoribus patribus Romæ regnavit* (e). *Lucius Tarquinius priſcus Græci Demarathi filius, rex eſt Romæ factus, vivis adhuc Anci liberis* (f). *Nèc etiàm exactis Regibus clauſa peregrinæ virtuti fuit* (g). *Eſt Marcus Perpenna Græcus natione Conſul Romæ factus, & L. Cornelius Balbus Gaditanus* (h). *Etiàm familiæ præcipuæ, ac Conſulares, è peregrinis ortæ Romæ fuerunt; & quidem tùm ſolida domi quies, & adversùs externa Romani floruerunt. Ac ſanè omnia, quæ vetuſtiſſima nunc creduntur, antè nova fuerunt, & quod exemplis nunc tuemur, intèr exempla olim erat* (i).

(d) Melch. Jun. Polit. quæſt. in quæſt. 15. f. 189.

(e) Plutarc. in Numâ. Flor. l. 1. Oroſ. l. 4. Dionyſ. l. 2.

(f) Liv. l. 1. Flor. l. 1. Dionyſ. l. 3. Eutrop. l. 1.

(g) Liv. lib. 4. in Orat. Canulæi.

(h) Plin. l. 5. c. 5. Eutrop. l. 4.

(i) Corn. Tac lib. 11. in Orat. Neronis pro peregrinis.

21. *Intèr Imperatores poſt benè Imperio præfuerunt Nerva Oppido Narnienſi genitus &c. Trajanus, qui nèc Italus erat, nèc Italicus, ſed Hiſpanus à Nervâ Imperator deſignatus, quod cenſeret virtutem cujuſque, non patriam æſtimari, & ponderari oportere* (l). *Neque exempla tantum prò peregrinis faciunt, ſed & rationes ab his ſtant. Si quidem auctoritas peregrinorum major, quàm indigenarum eſt; minus in patriâ ſuâ homines, quàm apud exteros honorantur: quod multi, qui cognoſcunt infirma eorum ſemper in memoriam illo reducunt, etiàm malitiâ quadam defectus magìs, quàm virtutes conſiderantur. Errat præterea multùm in judicando populus, cumque alios pares eſſe videt genere, vel aliâ ratione, omninò pares eos eſſe credit* (m). *Accedunt hæc incommoda plurima, quæ oriuntur cum indigenæ peregrinis præferuntur. Si enìm multi ſunt, qui ambiunt æquâ poteſtate, ac patriâ præditi, populus in factiones diſtrahitur: oriuntur intèr ambientes controverſiæ, & contentiones graves: mutuis rapinis, ac cædibus reſpublica divellitur* (n). *Naſcuntur etiàm inimicitię eum in civem cives, vel juſtiſſimè animadvertunt. Ut & juſtitia ſępe exulat, dùm in propinquitatis communione amicitiam natura ipſa parit* (o).

(l) Dio. in Nerua.

(m) S. Thom. in Math.

(n) Bodin. de republic. l. 6. c. 5.

(o) Simanca de republic. lib. 8.

22. *Hìnc in Galliâ etiàm ex conſtitutione Philippi pulchri Regis, & Caroli V. idem obtinuit, qui alienigenas civibus ſuis prefecerant: nè ſi cives civibus pręeſſent, vel nimiâ indulgentiâ illis parcerent, vel veteri quodam odio pręter modum in eo, ſævirent* (p). *Itàque peregrinitas non prorsùs reiicienda: & ſi (quod fieri interdum ſolet) hęc invidioſè ab indigenis obiiciatur, illud afferendum, quod Cicero adverſariis ſuis respondet: non peregrini habendi, quorum jàm & nomen, & honor urbi inveteravit, & hominum famæ, & ſermonibus: neque patiuntur ſe ab aliis verborum jactantiâ inani ſuperari, niſi virtute vincantur* (q). In ſententiâ ergò

(d) Gaguin. lib. 9.

(q) Cicer. pro Sylla.

hu-

hujuſce egregii Politici, viri extranei non ſunt à publicis officiis, & magiſtratibus repellendi, niſi ad ſummum cæteris paribus. Et à muneribus publicis arguendo ad eccleſiaſtica beneficia, hoc idem dicimus nos, quod ad eadem ſunt clerici extranei ſimul cum indigenis admittendi, promiſcuè, indiſtinctè, conjunctim, ità tamèn ut extranei parcius, quàm indigenæ, beneficia ſortiantur, & cæteris paribus indigenę extraneis præferantur.

23. Similitèr *Joannes à Chokier*, Doctor Leodienſis Belga, in ſuis politicis aphoriſmis eandem quæſtionem movet de Senatoribus, & Conſiliariis: & ſtatuit, quod Princeps hos indigenas potius, quàm exteros habere debet (*a*), allegatque prò ratione, quod omnis diſſimilitudo diſſidium facere videtur (*b*), hęcque diſſimilitudo ſolet eſſe in exteris cum indigenis: quę autèm diverſa ſunt, difficilè eſt, quod voluntate conjungantur (*c*). In ſcripturâ quoque dicitur, *admitte ad te alienigenam, & ſubvertes te in turbine, & alienabit te à tuis propriis* (*d*). Addit, quod exteri plus proprio commodo ſtudent, quàm publicæ utilitati: Demum quod ipſi tamquàm, & jurium, & morum loci, atque populi parum expertes, minus idonei ſunt ad conſilia præbenda, ideòque Mecænas Auguſto ſuadebat, nè in Senatum deligeret niſi Romanos (*e*). Congerit & exempla *Lycurgi* vetantis, nè peregrini, & extranei in urbem admitterentur (*f*). *Cæſaris*, qui odium Romanorum incurrit, ob datum quibuſdam Gallis Senatum (*g*). *Alexandri* Macedonis idem à ſuis paſſi, cùm indigenis poſthabitis, cœpit Perſis quibuſdam Regias ſuas aures prębere (*h*). Quod & contigiſſe *Carolo* Burgundię Duci aſſerit, proptèr aſſumptum in arbitrum ſuorum arcanorum quemdam Campobachium Neapolitanum (*i*).

(a) *Jo. à Chokier. Theſ. polit. aphor. l. 3. c. 5.*
(b) *Ariſt. 5. Polit. c. 3.*
(c) *Cicer. ep. 1. ad quint. frat.*
(d) *Eccleſ. 11.*
(e) *Dio. lib. 52.*
(f) *Plutar. in Licurg.*
(g) *Sueton. in Cæſar. c. 76.*
(h) *Quint. Curt.*
(i) *Chokier. loc. cit. n. 6.*

24. Subjungit emerſiſſe adversùs *Carolum Magnum* conjurationes in Auſtraſiâ, à quâ ipſe erat oriundus, eo quod indigenis neglectis, togâ, & bello exteris uteretur (*l*), nèc ſinè diſcrimine adversùs *Carolum Simplicem*, & *Lotharium* ejus ex filio nepotem, ſeditiones efferbuiſſe, prò eo quod hi Reges Francis poſtpoſitis omnia Germanis committerent (*m*). Multâ malâ tandem irrupiſſe tempore *Ludovicii* Pii, quià hic Imperator operâ Bernardi cujuſdam Hiſpani Comitis utebatur (*n*). Alia demum motiva, & hiſtorias coacervat, quas nè lectori oneri ſimus conſulto intermittimus: Concluditque, quod hæc tametſi vera ſint, poteſt nihilominus Princeps aliquibus paucis extraneis, etiàm in his muneribus uti, quippè certum eſt, *Tiberium Cæſarem circumſpectiſſimum Principem, ſubindè res ſuas quibuſdam etiàm ignotis mandaſſe* (*o*). *Hermodorum in Italiâ exulem auctorem fuiſſe legum* XII. *ferendarum, quæ tamèn univerſam Rempublicam Romanam reformabant. Apollodorum etiàm Cyzicenum ſæpiſſimè belli ducem crearunt Athenienſes, quamquàm eſſet peregrinus: Itemque Heraclidem Clazomenum* (*p*).

(l) *Bellefor. in vit. Carol. Magn.*
(m) *Idem in vit. Corol. IX.*
(n) *Card. Baron. ann. 830.*
(o) *Tacit. Annal. l. 4.*
(p) *Ælian. l. 14. var. hiſt. c. 5.*

25. Demum recenſet, quod *Patrum memoria Carolus V. Imperator conſiliis ſuis utique adhibuit aliquos Italos, & Burgundos, & in his unum Granvellum. In Franciâ Franciſcus I. & Henricus ejus filius operâ quoque Italorum fœlicitèr uſi fuere. Ille namque Trivultii prudentiâ ad Tarum flumen memorabilem de Helvetiis victoriam reportavit: hic verò Petri Strotii Florentini conſilio, & virtute uſus, non paucis in Italiâ victoriis clarus extitit. Haud ergò imprudentèr fecerint Principes; imò nèc plerumque inutilitèr, ſi paucos exteros in conſilium adſumant, modò tamèn negotia ſemper majoris momenti eis non committant; cum alioqui ad contumeliam ſint accepturi indigenæ, ſi præcipua munia continuò eis deferantur* (*q*). Juxtà doctrinam ergò, & ſenſum hujus Politici, viri extranei non ſunt ab officiis publicis repellendi, ſed potius prudentèr, & utilitèr admittendi; parcè tamèn, nè nimietas extraneorum indigenas provocet ad invidiam. Principis erit ergò in actibus practicis admiſſionem hanc regulare, ac talitèr diſponere, ut non ad exceſſum redundet. In hoc autèm, ad beneficia eccleſiaſtica adaptatum, convenimus & nos congruâ æquitate contenti, nè ſimus oneri indigenis, ut extraneis faveamus.

(q) *Joan. à Chokier. Theſ. Polit. Aforiſ. l. 3. c. 6.*

26. Dicimus inquam, quod à collatoribus beneficiorum, atque à nominatoribus ad illa, regulanda eſt eorum diſpenſatio, itàut beneficia prò majori parte con-

conferantur indigenis, inſimulque prò aliâ diſcretâ parte diſtribuantur extraneis; Oſtendimus ſupra, reducendo theoricam ad praxim, quod hoc nedùm debet ità fieri, ſed etiàm ità de facto fieri contingit, & quod ſi cuncta ſimul ſumantur beneficia alicujus Diœceſis, vel reſpectivè alicujus regionis, & hinc ponantur illa, quæ ab indigenis poſſidentur, indè alia ſecernantur, quæ tenent extranei; invenietur, vix vigeſimam partem beneficiorum ad extraneos pervenire (*a*). Et ſicut non improvidè, non inopportunè, ſed providè ſe gereret, atque utilitèr Princeps, qui cum centum indigenis conſiliariis, vel magiſtratibus politicis, ſolos quatuor, vel quinque extraneos adhiberet; qui cum centum belli ducibus è ſuo ſtatu ſuſceptis, quatuor, vel quinque admitteret ex alienis ditionibus accerſitos; qui ex cunctis Gubernatoribus per ſuum Territorium diſtributis, centum ortu ſibi ſubjectos præficeret, quatuor verò, vel quinque ſolos adjungeret, ex aliis regionibus conquiſitos; ità dicimus nos benè, prudentèr, & utilitèr ſe gerere miniſtros Eccleſiæ, Papam, & Epiſcopos in conferendo, Principes, & Privatos, beneficiorum Patronos in præſentando, ſi poſtquàm centum beneficia, ad eorum diſpoſitionem ſpectantia, clericis indigenis elargiti ſunt; quatuor, vel quinque alia clericis extraneis impertiantur.

(a) *Vid. Supr. ſec. 7. c. 16. à n. 21.*

27. Allegavimus exemplum vigeſimæ partis, tamquàm exiguæ portionis reſpectu ſui totius. Verùm hæc portio non conſiſtit in individuo, itàut ſola vigeſima pars mathematicè ſit extraneis reſervanda, & non ultrà, neque citrà: ſed habet ſuam latitudinem, ut aliquandò magis, aliquandò minùs; nunc ſtrictior, nunc effuſior ſit, juxtà rerum contingentias, quæ perſonarum, temporum, & locorum rationem attendant; ſed ſic ſervatâ ſemper æquitate, & numerus extraneorum, reſpectu indigenarum, ſit valdè brevior, & eam configurationem circitèr faciat, quàm habet unum ad viginti, vel viginti ad centum, vigeſima tandem pars circitèr ad ſuum totum. Et ità in praxi contingit, uti dicebamus. Quod ſi alicubi, vel aliquandò prolapſum fuerit ad exceſſum, agatur de exceſſu amputando, non de libertate Eccleſiæ tollendâ, aliud enìm eſt inſiſtere, ut in admiſſione clericorum extraneorum congrua teneatur æquitas, & menſura; aliud eſt, quod clerici extranei prorſus à beneficiis eccleſiaſticis repellantur. Aliud eſt coercere miniſtros Eccleſiæ, nè diſcretos juſtitiæ fines tranſiliant; aliud eſt, ob miniſtrorum exceſſum, Eccleſiam ſuis exuere privilegiis. Si miniſtri excedunt, Eccleſia non excedit; ſi peccant illi, hæc innocens eſt: *Cathedra quid tibi fecit Eccleſia?* inquiebat S. Auguſtinus, adverſus literas Petiliani (*b*). Miniſtrorum ergò Eccleſiæ imploranda eſt æquitas, non coarctanda libertas. Et quantum ad Summum Pontificem, noſtrum non eſt, vel ullius hominis aliquam ei præfinire menſuram.

(b) *S. Auguſt. l. 7. 51. adv. literas Petil.*

28. Proponit hanc eandem quæſtionem de extraneis, an ſint ad Regnum admittendi, *Joannes Limneus*, celebris Politicus Germanus, & Commentator Aureæ Bullæ Caroli IV. Imperatoris, tametſi fidei non ſinceræ: diſcuſsâque materiâ ſuccintè, prout judicat expedire, affirmativus eſt; adducens exempla Romanorum, qui Imperium Trajano, & aliis deinceps Principibus detulere (*c*). De Regno Poloniæ ait eſſe rem ſatis notam, quod pluries ad ſceptrum extraneos Principes evocavit (*d*). Addit quod & nec in Aureâ Bullâ præſcribitur, quod Princeps in Imperatorem eligendus debeat eſſe Germanicus. Reſoluit demum non eſſe dogma politicum generale, quod exteri non ſint idonei ad regnum, ſed reſpiciendum eſſe ad legem, & conſuetudinem uniuſcujuſque Regni (*e*). Quarè ſi laicus extraneus uſque ad Regnum pervenire poteſt, ubi aliud ipſius Regni lex non præſcribit, neſcimus videre, cur Clericus extraneus non ibi valeat eccleſiaſticum capere beneficium, dùm eum lex eccleſiaſtica non repellit.

(c) *Tholoſ. de republ. l. 4. c. 4. n. 17.*

(d) *Kecherman. Syſt. polit. c. 2. f. 49.*

(e) *Jo: Limneus ad aur. Bull. c. 2. §. 2. n. 4.*

29. De eâdem quæſtione tractat *Jacobus Simanca* Hiſpanus, in ſuo tractatu de Republicâ: & nedùm non ſentit eſſe dogma politicum exclusionem extraneorum à publicis officiis, & Reipublicæ Magiſtratibus; ſed imo potiùs ea munia, quę juſtitiæ miniſterium, & hominum regimen concernunt, indicat eſſe extraneis conferenda.

renda. Inquit enim, *nec præfectus urbi, nec ejus comites indigenę eſſe poſſunt, nè odio, aut gratiæ multa concedant. Itaque locum præfecti tenens, Judex criminum, aſſeſſor, apparitores, & executores, aliundè ſunt aſſumendi* (a). Hocque probat ſequentibus legibus, auctoritatibus, & rationibus. Lex *Anaſtaſii* Imperatoris: *Nulli patriæ ſuæ adminiſtratio, ſine ſpeciali permiſſu Principis permittatur* (b). Lex *Conſtantii* Imperatoris: *Nullus apparitor ad eum provinciam, ex quâ oriundus eſt, vel in quâ collocaverit larem, obtentum publicæ neceſſitatis, vel executor privati negotii dirigatur. Apparitor vero, qui huic sè muneri paſſus eſt deputari, militiâ ſpoliabitur. Hęc autem pœna etiam cæteris officialibus irrogata eſt* (c). Lex *Gratiani* Imperatoris: *Ne quis ſine ſacrilegii crimine deſiderandum intelligat gerendę, ac ſuſcipiendæ ad miniſtrationis officium, intra eam provinciam, in quâ provincialis, & civis habeatur, niſi hoc cuipiam ultroneâ libertate per divinos affatus Imperator indulgeat* (d).

(a) Jac. Siman. de Republ. lib. 9. c. 6.
(b) Lex Anaſtaſ. l. 1. C. tit. 39.
(c) Lex Conſtantii l. 12. C. tit. 6.
(d) Lex Gratian. l. 9 C. tit. 29.

30. Ex Juriſconſultis Julius Paulus ait: *In eâ provinciâ, ex quâ quis originem ducit, officium fiſcale adminiſtrare prohibetur, ne aut gratioſus, aut calumnioſus apud ſuos eſſe videatur &c. Qui ejuſdem Civitatis non ſunt, & adminiſtratione depoſitâ aliò migrare debent, ii proculdubio ſine reſpectu cujuslibet officium ſuum liberè faciunt: contrarium vero indigenis evenire ſolet. Quid, quod odia, & inimicitię intèr municipes ipſos oriuntur, & creſcunt, cum Civis in ſuum Civem, tametſi juſtiſſimè animadverterit &c. Quas ob res legibus regiis, & mandatis vetitum eſt, ne officia iſta indigenę gerant; & eiſdem mandatis adiicitur, nè Comites conſanguinei, aut affines ſint Prefecti Urbis: cum his enim amicitiam natura ipſa peperit: quo fit, ut ſevere in eos Prefectus animadvertere non facilè queat* (e).

(e) Jul. Paul. l. 5. ſent. tit. de fiſci advocat.

31. Ex Theologis S. Thomas ità profatur. *Cur homo in patriâ ſuâ minus honoratur? Una ratio eſt, quia quando eſt in patriâ ſuâ, multi, qui cognoſcunt infirma ejus, ſemper illa reducunt in memoriam: & hæc eſt malitia hominum, ut magis cogitent defectus aliorum, quam virtutes, aut perfectiones eorum. Ratio altera poteſt aſſignari, quia (ut ait Philoſophus) Populus multum praralogizatur, & credit, quod in aliquo pares, in omnibus pares ſint: Undè quando aliquis eſt in patriâ ſuâ, cum videant alios ei pares in genere, vel in aliis, credunt, quod non poſſit eſſe major, aut melior illis* (f) Hęc circa excluſionem extraneorum à publicis officiis, vel admiſſionem ad ea, profert Simanca (g). Cui addimus *Matthęum Tympium* in ſuo Aureo Speculo Principum, hanc eandem quæſtionem examinantem, & multa favore, indigenarum pro abiiciendis extraneis allegantem, quæ coincidunt cum iis, quę ſupra ex Junio, & Cokierio deſcripſimus; nihilominus tandem in contrariam ſententiam defluit, ſervatâ ſemper congruâ moderatione, & prudentiâ.

(f) S. Thom. in Matth. cap. 13.
(g) Jacob. Simança de Republ. l. 8 c. 6.

32. Sic enim ait Tympius: *Quia tamen virtutem cujuſque, non patriam æſtimari, ac ponderari oportet, & auctoritas peregrinorum major, quam indigenarum eſt: Marc. 6. v. 4. non eſt propheta ſine honore, niſi in patriâ: & minus in Patriâ ſuâ homines, quam apud exteros honorantur: quia multi, qui cognoſcunt infima eorum, ea ſemper in memoriam reducunt, etiam malitiâ quadam defectus magis, quam virtutes conſiderantur: Si peregrini, aut extranei, ut arbores tranſplantatæ, noxios depoſuerunt humores, rejiciendi non ſunt, nec ab honoribus prorſus excludendi; ut nec merces utiles, à barbaris ad nos translatas rejicimus* (h). Itaque & *Junii*, & *Cockieri*, & *Limnei*, & *Simancæ*, & *Tympii*, Politicorum primæ notę, & de rebus politicis ex profeſſo tractantium, atque ex diverſis Regionibus prodeuntium, conſonis votis habemus, quod viri extranei non ſunt ab officiis publicis repellendi: quod ad magiſtratus quoſcumquę civiles liberè admitti poſſunt, & etiam ad regiam dignitatem, niſi aliud lex Regni prædefiniat: quod demùm non eſt dogma politicum excluſio eorumdem à publicis miniſteriis, ſed ſolum, quod in eorum admiſſione ſervanda eſt congrua æquitatis menſura; habenda eſt ratio perſonarum, temporum, & locorum; res, tandem prudentèr agenda eſt, & uti dici ſolet, cum grano ſalis condienda, nè diffluat ad exceſſum.

(h) Matth. Tympius Aur. Spec. Princ. Signo. 46. n. 10. f. 743.

33. Hanc

33. Hanc ergo doctrinam (à Politicis tantæ famæ traditam , Politicis inquam Hiſpanis , Belgis , Germanis, qui quæſtionem ex induſtria ventilarunt) applicando eccleſiaſticis beneficiis , ad quæ, uti diximus , ab officiis validum eſt argumentum, ſequitur , quod non eſt dogma politicum excluſio Clericorum extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis , ſed potius dogma politicum eſt eorum admiſſio ad illa; politicèque loquendo expedit,quod inſit Eccleſiæ libertas conferendi eccleſiaſtica beneficia etiam Clericis extraneis; quia illa, quę animarum regimen concernunt, præſertim cum juriſdictione coactivâ, quandoque juxta rerum , & temporum circumſtantias,crebriùs,aut rariùs præſtat, ut potius viris extraneis,quam indigenis tribuantur, nè aut gratia,aut odium in eorum adminiſtratione prævaleat. Illa verò,quæ ſimplex officium habent , ſine animarum regimine, convenit, ut pro ratione temporum, locorum , & perſonarum , non tantum indigenis, ſed etiam extraneis conferri poſſint, prout largitorum commoditati, atque utilitati contigerit magis eſſe proficuum : ac ſuſcipientium quoque benemerentia ſuggeſſerit potius uni, quam alteri ; huic magis quam illi, bonum eſſe, quod beneficia in caſibus practicis concedantur: Et ſic libertatem Eccleſiæ in beneficiorum diſpenſatione , politicè loquendo, nedum non præſtat dirui , vel attenuari , ſed potius invaleſcere, ac ſartam tectam ſubſiſtere .

34. Nec aliud , ſecundum regulas optimæ politiæ prætendi poteſt , niſi quod Eccleſia , illiuſque miniſtri , in uſu hujuſmodi libertatis congruam ſervent menſuram , æquitatem cuſtodiant , teneant epikejam : non cuncta beneficia extraneis conferendo , ſed aliqua : non indigenas in omnibus poſthabendo , ſed quandoque: demum beneficia ipſa promiſcuè , & indigenis , & extraneis conferendo , non patrię ratione attentâ , ſed meriti : ac tandem ita eadem diſtribuendo , ut pro majori partę, ac cæteris paribus beneficia obtingant indigenis potius,quam extraneis.Hæcque eſt menſura, quę debet ſervari, & quæ de facto uſque ad præſens ſervata eſt, & ſervatur in locis, ubi præfata libertas , Apoſtolicis privilegiis, non fuerit ad ſolos indigenas coarctata , & ſicubi hęc ipſa menſura , vel ob inadvertentiam , vel propter imprudentiam alicujus miniſtri Eccleſiaſtici , vel aliâ rerum contingentiâ, non fuit, prout oportuit , cuſtodita : intrà ſuos cancellos reducenda erit ad ſummum , non vero libertas Eccleſię eſt ſtirpitùs evellenda : habitâ ſemper ratione, quod quantum ad Pontificem, nulla ei lex, ſeù pragmatica poteſt apponi, ſed ſuę prudentię ſinendum eſt , quid agendum ſit definire.

35. Itaque ex his , quæ uſque nunc in præſenti capitulo allegavimus , tàm ex geſtis , quàm ex ſanctionibus Principum, qui decimo Chriſti ſæculo floruerunt , necnon ex variis eventibus hiſtoricis eiſdem interſertis , vel indè dimanantibus , probatum abundè reſtat, quod Eccleſia , durante illo ſæculo, integrâ ſuâ libertate potita eſt munerandi etiam extraneos eccleſiaſticis beneficiis , quâm libertatem , cum nunquam amiſerit, & nec amittere potuerit, expediatque politicè ipſam cuſtodiri , atque immotam perſiſtere ; ſequitur, quod ſicuti tunc fuit , ſic & nunc liberum, ac licitum eſt Eccleſię,illiuſque miniſtris, ac in primis Papę, & Epiſcopis,atque aliis omnibus, tàm ordinariis , quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa nominatoribus , beneficia ipſa non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis impertiri. Si lectori placęat alias rationes politicas intueri , ſupra eaſdem habet ęxtenſas (*a*).

(a) *Vid. hic. ſupr ſecul. 7. cap. 16.*

SÆCULUM CHRISTI XI.

CAPUT XXVIII

In quo ex diſciplina in Eccleſiis Patriarchalibus obſervatâ: necnon ex geſtis, & decretis Summorum Pontificum, ac preſertim S. Leonis IX. S. Gregorii VII. Stephani X. Nicolai II. *& aliorum, probatur, quod Eccleſia* ſæculo Chriſti undecimo *integrâ libertate potiebatur conferendi beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *SS.* Macarii *ſenior, & junior Armeni, fiunt Patriarchæ* Antiochiæ, *licèt extranei. Quomodo promotus fuerit Macarius junior.*

2 *Neceſſitas non adfuit eligendi extraneum. Macarius Patriarchatu relicto, Bavariam adivit, obiitque in Monaſterio S. Bavonis.*

3 *Patriarchatus* Hieroſolymitanus *hoc ſæculo datus eſt Daimberto Piſano, poſtpoſito Arnulpho Archidiacono.*

4 Conſtantinopolitanum *Patriarchatum obtinuit Joannes Xiphilinus Trapezuntinus, anteà monachus apud Olympi montem in Lyciâ.*

5 *Ex* 18. *Papis, qui hoc ſeculo Eccleſiæ Romanæ præfuerunt, undecim ab eâ fuerunt extranei. Damaſus II. erat Germanus.*

6 *S.* Leo *Papa IX. Germanus, Epiſcopus Argentinenſis, indè Tullenſis, Romam duxit Hildebrandum Cluniacenſem, quem fecit Abbatem S. Pauli.*

7 Victor II. *itidem Germanus factus eſt Papa, petitus à Romanis, quem ęgrè conceſſit Imperator, eratque Epiſcopus Eiſtatenſis.*

8 *Quomodò intelligendus ſit Leo Oſtienſis, dicens electum fuiſſe Victorem, quia Romæ non erat idoneus ad Papatum.*

9 *Ex D. Petro Damiani conſtat, quod hac ætate Romæ non deerant Clerici ad Pontificatum idonei, tamen Eccleſia elegit in Pontifices viros extraneos.*

10 Stephanus X. *Lotharingus cum Pontificatu tenuit Abbatiam Caſinenſem. Et beneficia ipſe poſſedit, & aliis contulit, nullâ habitâ extraneitatis ratione.*

11 Nicolaus II. *Allobrox, ſpreto Joanne Mincio Romano, fit Papa, qui pluries beneficia ſuſcepit, & contulit, nihil attentâ extraneitate.*

12 *Indultum quoque contulit Cœnobio, à Rege Angliæ erecto, ut monachi ex sè Abbatem eligerent. Privilegium eſt lex privata.*

13 *Tàm ergò ex parte Papæ, quàm Regis conſtat nullam legem extraneos à beneficiis repellere. Privilegium aliquid ſpeciale concedit.*

14 *Synodus Osborienſis, & S. Petrus Damiani electionem Cadaloi ſpuriam eſſe: Alia Concilia electionem Alexandri fuiſſe legitimam oſtenderunt.*

15 *Henricus Rex non obiecit extraneitatem Alexandro II. ſed aſſenſus Regii defectum, qui tamen interponendus non erat. Pontificatumque detulit extraneo.*

16 *Qui Papa carpſit Jocelimum Archidiaconum Pariſienſem, quod ſimoniacè fuiſſet adeptus epiſcopatum. Simonia quo jure ſit prohibita.*

17 *Jocelimus extraneus ab Eccleſiâ Sveſſionenſi, non jubetur ſe purgare de labe ſuſcepti beneficii cum extraneitate, ſed de ſolo ſimoniæ reatu.*

18 *Quis fuerit* S. Gregorius Papa VII. *ejuſque præſagium de Pontificatu. Strenuum egit Principem, & ſacerdotem, ac ſedi Apoſtolicæ valdè profuit.*

19 *Nihil ei obſtitit extraeitas, quominùs ad Pontificatum fuerit ſublimatus. Henricus Imperator ei ſubintruſit Guibertum.*

20 *Inauditis criminibus fuit impetitus, nullus tamen ei obiecit, quod beneficia nactus eſſet in locis, à quibus erat extraneus.*

21 *Scribit* Gregorius *VII. ad Manaſſen Remenſem, oſtendens eſſe poſſe Legatos Apoſtolicos etiam viros Romanæ Eccleſiæ non inſertos.*

22 *Volebat Manaſſes Legationem Apoſtolicam ſoli Eccleſiæ Romanæ* Clerico *committi. Papa vero etiam extraneis committi poſſe dictavit.*

23 *Idem* Gregorius *VII. ſcribit Humberto Lugdunenſi, ut compellat Landricum extraneum accipere epiſcopatum Matiſconenſem.*

24 *Scribit etiam Manaſſi præfato, ſè laudare, quod quidam Abbas S. Remigii Remenſis, unà ſimul fieret Abbas S. Arnulphi Metenſis.*

25 *In Tuſciâ, in Britanniâ, in Galliâ dedit aditum extraneis ad beneficia, & Eccleſiæ Lugdunenſi præfici fecit alium Antiſtitem.*

26 *Monet Alphonſum VI. Regem Hiſpaniæ, ut poſtpoſito quodam minus perito, alium conquiri faciat aliundè, qui Archiepiſcopatui præficiatur.*

27 *Expreſſèque inſinuat, viros extraneos, nedùm poſſe, verùm etiam debere ad beneficia promoveri, dummodo dignos.*

28 *Si beneficia ſolis indigenis deberentur, prius oporteret diæceſanos, poſteà provinciales, indè nationales diſcutere, antequam proveheretur extraneus.*

29 *Epiſtola decretalis Gregorii VII. expoſcit, uti de congruo, quod beneficium detur diæceſano: nec excludit extranos, niſi cæteris paribus.*

30 Victor *Papa III. nedùm beneficia ſuſcepit, ubi erat extraneus, ſed alios etiam plures ad eadem promovit.*

31 *Sequitur* Urbanus Papa II. *qui & ipſe idem fecit, pluribuſque extranationalibus beneficium Romani Cardinalatus contulit.*

32 *Multis modis Urbanus beneficia diaconalia, Epiſcopalia, Cardinalitia contulit extraneis, & ipſe Papatum accepit.*

33 *Ex allatis in hoc capitulo liquet, quod iſto ſæculo Eccleſia potiebatur integrâ libertate beneficiis etiam Clericos extraneos præficiendi.*

1 SECUNDAM Eccleſię chiliadem intramus, undecimum Chriſti ſæculum ſubeuntes, & à ſublimioribus totius Orbis beneficiis argumentum ad inferiora ducendo, ponderamus, quod inter cæteros, qui Patriarchale beneficium in Eccleſiâ *Antiochenâ*, hoc ſæculo tenuerunt, numeratur *Sanctus Macarius* ſenior (*a*), Junioris Macarii conſanguineus, ambo natione non Syri, ſed Armeni, & conſequentèr ab Antiochiæ urbe prorsùs extranei. Evincitur hoc ex vitâ ipſius Macarii junioris, cujus Auctor ità proloquitur: *Macarius nobiliſſimo apud Armenos ſtem-*

(a) Baron. ann. 1012. num. 15.

ſtemmate ortus eſt, atque eâ tempeſtate *in lucem editus eſt, quando Macarius major, magnæ ſanctitatis vir Antiochenam Eccleſiam gubernabat &c. Qui cum Macarii* (junioris) *eſſet conſanguineus, eum è baptiſmatis fonte ſuſcepit, ſuumque illi nomen imponens, Macarium voluit appellari* (a). Et cum ſenior Macarius, progreſſu temporis, ætate fractus, aliquem ſibi optaret in Patriarchali munere conſtitui ſucceſſorem, convocatis Clero, & Proceribus, *commendat illis à ſe nutritum, atque eruditum Macarium, ait ſi ipſis non diſpliceat, ſibi gratum eſſe; ut is eligatur: nec tamen ſe illis quicquam velle præjudicare, quominus ſuâ, in eligendo paſtore, libertate utantur* (b).

(a) *Sur. 10. April. in Vit. S. Machar. c. 1.*

(b) *Sur. loc. cit. c. 2.*

2. His auditis Antiocheni propoſitum ſibi Juvenem, tametſi & patria, & provinciâ, & natione extraneum in Antiſtitem elegerunt (c): Nullâ eos ad id urgente neceſſitate: tum quia non eſt credibile, quod in tàm amplâ urbe, illiuſque diœceſi, nullus eſſet Clericus, vel monachus, vel in eorum ſubſidium laicus, indigenæ, ad Patriarchale beneficium idonei: tùm quià de facto aderant: quippè ad electionem Macarii junioris celebrandam congregati fuerunt Clerus, & populus Antiocheni, ex quorum numero, quis non credat plures fuiſſe, ad quos poſſent patriarchales infulæ pervenire. Tenuit illud beneficium Macarius, donèc Terræ Sanctæ viſitandæ allectus deſiderio, ipſum dimiſit, Eleutherio ſibi in munere ſubrogato. Et ab urbe Hieroſolymitanâ, ubi plures ærumnas perpeſſus eſt, ad Occidentales oras iter convertens, in Bavariam ſe contulit, undè Moguntiam, poſteà Coloniam, ſucceſſivè Macliniam, Cameracum, Gandavumque perrexit, ac demùm in monaſterio S. Banis conſtitit apud Belgas, ubi reditum ad ſuam Armeniam meditans, morte præventus, ſancto fine conquievit (d). Nullum remur poſſe talitèr de tanto viro, ſanctitatis laureâ decorato, ſentire, quod eum dicat acceptando, & Antiochenos illi deferendo, Patriarchatum, peccaſſe: undè operæ pretium erit fateri, nihil eâ ætate obſtitiſſe, quominus liceret Clericis extraneis præbendas eccleſiaſticas adipiſci.

(c) *Sur. loc. cit. c. 3.*

(d) *Sur. loc. cit. à c. 4. Baron. ann. 1012. c. 15. Balduin. Junius Chron. moral. ann. 1012.*

3. Intrà hujus quoque undecimi ſæculi ambitum, cum celeberrima illa, nec unquam interituræ memoriæ, ſacra expeditio Chriſtianorum Occidentalium, ad expugnanda religioſa loca Palæſtinæ, zeli, ac devotionis titulo, proceſſiſſet (e), atque ſanctam *Hieroſolymitanam* metropolim acquiſiſſet, Eccleſiæ illi Patriarchali, jàm à quinque menſibus viduatæ, ſponſum daturi Clerus, & populus, Arnulpho Archidiacono ipſius Eccleſiæ poſtpoſito (f), quem Epiſcopus Marturanenſis Calaber, cum numeroſâ ſerie ſuę factionis hominum promovebat (g); Elegerunt Daimbertum, ſive Theobertum Epiſcopum Piſanum (h); quem Urbanus Papa II. Archiepiſcopum creaverat, & Sedis Apoſtolicæ in ipsâ expeditione Legatum (i), nedùm Patriarchatum illum non affectantem, ſed & inſcium, ac reluctantem, ne tali dignitate ornaretur, eâ tamen omnibus numeris dignum (l). Et ità Patriarchale beneficium Eccleſiæ *Hieroſolymitanæ* obtigit viro, & patriâ, & provinciâ, & natione extraneo, tametſi adeſſent alii benemerentes, & idonei, ac præſertim Arnulphus præfatus, qui utpote per Archidiaconale officium, illius Eccleſiæ corpori inſertus, jàm ibi erat indigena, non extraneus: quâ in rè niſi delirando dicatur, omnes illos Clericos, & laicos, qui Daimbertum elegerant peccaſſe, oportet ex neceſſitate fateri, tunc optimè licuiſſe viris extraneis beneficia ſacra nanciſci.

(e) *Iacob. de Vitriaco, hiſtor. Oriental. Robert. Monach. de Chriſtian. Princ. in Syr. profect. Guillelm. Tyr. de Bell. ſacr.*

(f) *Baron. an. 1099. n. 43. & an. 1112. n. 29*

(g) *Guillelm. Tyr. de Bell. Sacr. l. 9. cap. 1. & 15.*

(h) *Idem l. 9. c. 15.*

(i) *Baron. ann. 1095. n. 1. & an. 1098. 14.*

(l) *Baron. an 1100. à n. 32. ad 35.*

4. In Eccleſiâ quoque *Conſtantinopolitanâ* unus ex iis, qui in Patriarchali cathedrę hoc eodem ſæculo conſiderunt, fuit Joannes Xiphilinus, hiſtoriæ Dionis Caſſii epilonator (m), Conſtantino Licudici ſubſtitutus (n), de quo Glycas, *Conſtantino Patriarchâ mortuo, Joannes Xiphilinus monachus in ejus locum ſuffectus eſt, vir omninò propter eloquentiam, doctrinam, prudentiam, virtutem admirandus. Trapezunte oriundus, vitam in Olympo religioſis exercitiis deditam agebat: undè vi pertractus eſt ad hanc dignitatem, tamquam intèr alios eximius* (o), quod & totidem ferè verbis confirmat Zonaras (p). Verum Curopalates aliâ recenſet laude parum digna (q). Trapezus undè Xiphilinus originem duxit, eſt urbs celebris in finibus Cappadociæ ad Pontum Euxinum (r). Olympus, apud quem, *comâ raſâ monaſteria* ſre-

(m) *Balduin. Junias Chron. mor. p. 4. anno 1666.*

(n) *Baron. an. 1066. num. 23.*

(o) *Michael. Glyc. annal. p. 4 f. 459.*

(p) *Jo: Zonar. annal. to. 3. f. 128.*

(q) *Curopal. & Baron. an. 1068. n. 5.*

(r) *Philip. Ferrar. Lexic. Geogr. V. Trapezus.*

frequentavit (*a*), eſt mons Aſiæ minoris in Myſiâ poſitus, vel in Lyciâ, & tamen in hoc monachale beneficium, & Conſtantinopoli beneficium Patriarchale adeptus eſt, quamquam ab utroque, nedum patriâ, ſed etiam provinciâ, ac reſpectivè, regione eſſet extraneus. Si autem tunc licebat altioris ordinis beneficia, quale eſt Patriarchatus, viris extraneis elargiri, proculdubiò & alia minoris ordinis impertiri licebat: argumentum etenim à majori, ad minus optimum eſt, & concludens (*b*).

5. Sed nullibi melius, per ſæculi præſentis circuitum emicuit Eccleſiæ libertas, in diſpenſando ſacra beneficia, tum Clericis extraneis, tum indigenis, quam in *Eccleſiâ Romanâ*: cui cùm decem & octo Pontifices præfuerint, undecim ex illis fuerunt, non ſolum patriâ, & provinciâ, ſed etiam natione extranei. Saxones, Bavari, Galli, Suevi, Lotharingi &c. De quibus nobis aliquid ſummatìm prolocuturis; Occurrit primo *Clemens* Papa II. ſed quia iſte infrà erit iterum memorandus, dùm Sutrinæ Synodi mentio fiet, idcircò à ſermone de ipſo hic habendo conquieſcimus, & ad ejuſdem pergimus ſucceſſorem. Fuit hic *Damaſus II.* Natione Germanus, Provinciâ Bavarus, nomine Poppo Bagnajus, profeſſione Epiſcopus Brixinenſis; & ſecundum Ciaconium etiam Patriarcha Aquilejenſis (*c*), niſi errore labatur hic Auctor: Popponem etenim Aquilejenſem ſexennio anteà obiiſſe notat Hermannus Contractus (*d*). Damaſus ipſe à Romanis petitus fuiſſe dicitur, ab Henrico II. Imperatore propoſitus, & Romæ cunctorum votis electus, & approbatus (*e*), nihil ei obſiſtente vitio extraneitatis; cujus & nec illum in culpam vocavit Platina, cæteroquin ipſi parum æquanimis (*f*), qui ſanè reticere non debuiſſet vitium Divinâ humanâ, & naturali lege, ut ex adverſo ſupponitur, condemnatum.

6. Breviſſimus Damaſi Pontificatus locum dedit ſubrogationi *Leonis Papę IX.* cui anteà nomen erat Bruno, ex Comitibus Dagſpurgenſibus: natio ejus fuit Germania: Provincia Alſatia: Munus Epiſcopatus Argentinenſis (*g*), & deindè Tullenſis in Lothaingiâ; quem etiam unà cum Pontificatu retinuit (*h*). Is autem non ſuâ contentus provectione ad Beneficia Epiſcopalia, Argentinenſe, Tullenſe, & ad Pontificale Romanum, à quibus diverſâ ratione erat extraneus, Romam veniens ſecum duxit Hildebrandum Soanenſem, priorale beneficium in Cluniacenſi monaſterio tenentem (*i*), eumquem in Abbatem cœnobio D. Pauli præfecit. Perplures quoque creavit Romanæ Eccleſiæ Cardinales, quos inter fuerunt Humbertus monachus Tullenſis, Abbas Sublacenſis, poſteà Archiepiſcopus in Siciliâ, & deindè Cardinalis Epiſcopus Sylvæ Candidæ (*l*): Hugo Candidus Tridentinus Cardinalis S. Clementis (*m*): Mainardus, & Stephanus ex Campaniâ, monachi Caſinates: Dauferius Principis Beneventani filius monachus cœnobii Cavenſis: Fridericus filius Ducis Lotharingiæ, Canonicus Eccleſiæ S. Lamberti, & demum Abbas Caſinenſis (*n*), aliique: Unde vides hic beneficia monachalia, Canonicalia, Abbatialia, Epiſcopalia, Cardinalitia, & ſummi Pontificatus, delata extraneis: quibus ſi addas D. Gerardum Colonienſem, ab eodem Leone ſanctorum faſtis adſcriptum, tametſi Epiſcopali beneficio Tullenſi præditum, à quo erat extraneus (*o*): Ipſum tandem Leonem intèr ſanctos commemoratum (*p*), quantumlibet ſemel, bis, ac tertio beneficia extraneus recepiſſet, ac centies aliis extraneis impertitus eſſet; videbis ab hoc uno Pontifice penitùs debitum excludendi extraneos à beneficiis Eccleſiaſticis amputari.

7. Poſt Leonem IX. in Apoſtolicâ Sede locatus eſt Gebeardus, natione Germanus, provinciâ Noricus (*q*), vel ut aliis placet, Suevus (*r*) patriâ Laureacenſis, Genere, ex Comitibus Calbenſibus, profeſſione Epiſcopus Eiſtatenſis, & Conſiliarius Imperatoris, qui nomine *Victoris II.* eſt appellatus (*s*). Hic invitùs, ac ægrè aſſenſum præbente Cæſare Pontificali chlamyde ornatus eſt: cum enim Hildebrandus eum à Cæſare, Romanorum nomine, poſtulaſſet, *Triſtis ad hæc Imperator (nimis enim illi carus erat) cum illum omnibus modis ſibi neceſſarium diceret, & alios pleroſque huic officio magis idoneos proponeret, Hildebrandus in ſententiâ perſtitit, erat enim idem Epiſcopus,* Eiſtetenſis, *non modo prudentiſſimus, verum in*

(a) *Zonar. loc. cit.*

(b) *Menoch. conſil. 210. n. 7. Alex. conſil. 87. n. 9. l. 5. Barboſ. tr. var. Loc. 67. n. 1. 2. 3.*

(c) *Ciacon. in Damaſ. 2.*

(d) *Herman. Contrac. in Chron. an. 1042.*

(e) *Herman. Contrac. ann. 1048. Lambert. Schafnab. eod. an. Baron. an 1048. 1.*

(f) *Platin. in Damaſ. 2.*

(g) *Baron. ann. 1049. 1. 6. Bin. to 7. Conc. in Leon. 9. Platin. & Ciacon. in Leo 9.*

(h) *Jo: Gualt. Chron. in Catal. Pontif. German. in Leo 9 f. 1604.*

(i) *Otto Friſing. Baron. & Bin. loc. cit.*

(l) *S. Lanfranc. adv. Berenger. in to. 8. Bibl. Patr. Sigeber. de illuſt. Scrip. Eccl. c. 152. Roc. Pir. Sicil. ſacr. notit. 1. ann. 1052. Panvin. & Ciacon. in Leone 9.*

(m) *Panvin & Ciacon loc. cit. in Leon. 9.*

(n) *Iidem loc. cit.*

(o) *Joan. Gualter. loc. ſupr. citat. Baron. ann. 1053. n. 3. 4.*

(p) *Martyrol. Rom. die 19. April. & ibi Baron. in not.*

(q) *Leo Oſtienſ. Chron. l. 2 c. 85.*

(r) *Panvin. & Ciacon. in 2. Victor. 2.*

(s) *Iidem & Baron. ann. 1503. num. 3. & ann. 1055. n. 1.*

toto Regno ditior, atque potentior omnibus. Hunc itaque invitum licet, ac nolente Rege Romam ſecum adduxit, eique Victoris nomen imponens, Romanum Pontificem de cunctorum conſenſu declaravit.

8. Sic Leo Oſtienſis, qui & paulo ante dixerat, electum fuiſſe Victorem, *quoniam in Eccleſiâ Romanâ perſona ad tantum officium idonea reperiri non poterat* (*a*). Quod non ita intelligendum eſt, ut in toto Romano Clero ſæculari, ac regulari, nullus prorsùs eſſet ad Pontificale officium idoneus; quis etenim hoc credat de Romanâ Eccleſiâ, nobiliſſimo paritèr, ac numeroſiſſimo Clero ſtipatâ, & viris virtutibus, atque doctrinâ præſtantibus abundante, ad quam velut ad communem patriam (*b*) Clerici, & Laici excellentes ex toto orbe concurrunt; ſed ita ſumendum eſt, quod cum Imperatores Germanici magnam tunc ſibi partem in conſtituendis Romanis Pontificibus arrogarent; & quos non ſibi gratos crederent, contemptu, & vexationibus fatigarent; operæ pretium erat in electione Papæ talitèr circumſpicere, ut non niſi vir quidem meritis, ſed & qui ſimul eſſet gratus Cæſari, eligeretur. Etſi autem tunc florerent Romæ Clerici, doctrinâ, & virtutibus eximii, deerat eis tamen qualitas Ceſareæ affectionis; adeoque præſtabat temporis conditioni deferre, charitatem exercere, & aliquem, qui cenſeretur gratus Imperatori conquirere, atque conquiſitum tæniis Pontificalibus decorare.

9. Patet hoc ex iis, quæ Beatus Petrus Damiani, nomine Defenſoris Romanæ Eccleſiæ, in Dialogiſmo illo, cui *Synodalis Diſceptationis* nomen indidit, adverſus Regium Advocatum, occaſione unius ex præſentis ſæculi Pontificibus, peroravit: ait namque: *Porro quia in conſtituendo Pontifice Romana Eccleſia à charitate regiâ non receſſit, hoc etiam indicio eſt, quia cum in Clero ſuo religioſis viris, & ſapientibus abundaret, non de propriis, ſed eum, qui Regi, tamquam domeſticus, & familiaris erat, elegit* (*c*). Aderant ergo hac ætate Romę viri ad Summi Pontificatus beneficium idonei, ſed nihilominus; Eccleſia Romana Victorem II. e Sueviâ: Leonem IX. ex Alſatiâ: Damaſum II. ex Bavariâ: Clementem II. ex Saxoniâ accerſivit, ut charitate, & officiis ſibi Cæſarem devinciret: quod ſanè facere ſalvâ conſcientiæ, & juſtitiæ ratione, non potuiſſet, ſi beneficia extraneis impertiri eſſet peccatum divino, naturali, & humanâ lege prohibitum: nulla etenim eſt charitas, nulla officioſitas, quæ pro benevolentiâ Principis conquirendâ, permittat jura divinum, humanum, atque naturale proſterni.

10. Victore II. viam univerſæ carnis ingreſſo, datus eſt illi Succeſſor *Stephanus X.* dictus anteà Fridericus, natione Gallus, provinciâ Lotharingus, Regio Francorum ſanguini junctus, ac germanus frater Gothefredi Lotharingiæ Ducis, qui uxorem habuit celebrem Comitiſſam Mathildem (*d*). Potitus eſt Stephanus ab initio Canonicatu, apud S. Lambertum, deindè Cardinalatu S. Chryſogoni, poſteà Abbatiâ Montis Caſini (*e*), quam etiam cum Pontificatu retinuit (*f*), & nedum ipſe beneficia Canonicale, Abbatiale, Cardinalitium, & Pontificale tenuit in locis, à quibus erat extraneus; ſed & beneficia Eccleſiaſtica extraneis dedit, præſertim Cardinalitia: nam S. Petrum Damiani Ravennatem, Ubertum de Podiis, ac Hugobaldum de Obicis Lucenſes, & Petrum, atque Albericum Monachos Caſinates, Cardinales Romanæ Eccleſiæ creavit (*g*). Cardinalatus autem, ut alibi non ſemel diximus, eſt Eccleſiaſticum beneficium (*h*): Eccleſias etenim ſibi aſſignatas habent Cardinales in titulum: cum eis ſunt ſpirituali connubio deſponſati: juriſdictionem in eis exercent, & proventus quoſdam ex eiſdem percipiunt (*i*).

11. Septimum menſem ſui Pontificatus numerantem Stephanum mors feſtina corripuit: ſtatimque præcipui quidam Romani proceres Joannem Mincium, eorum Concivem, Epiſcopum Veliternum Pontificali Tiarâ exornant, ac ei Benedicti IX. nomen imponunt (*l*). Sed reſiſtentibus Cardinali Petro Damiani, Hildebrando, atque aliis, in Romanâ Cathedrâ collocatur Gerardus, natione Allobrox, cognomine Burgundio, & munere Epiſcopus Florentinus, ſumpto nomine *Nicolai II.* (*m*). Mirum eſt autem, quod ſpreto Mincio indigenâ, Pontificatus

(a) *Leo. Oſtienſ. Chron Caſinen. l. 2. c. 90.*

(b) *Leg. Rom. ff. ad Municip.*

(c) *S. Petr. Damian. Opuſc. 4. diſcept. Synod circ. fin. tom. 3. f. 32.*

(d) *Panvin. Pontif. Rom. par. 3. in Stepb. 9 Ciacon. de Rom. Pont. in Stepb. X. dict. 9. Baron. an. 1054. n. 1. & 45*

(e) *Leo Oſtien. Chron. Caſin. l. 2. 97. 98 Baron. an. 1057. n. 1. & 4. &c.*

(f) *Baron. ann. 1057. num. 12.*

(g) *Ciacon. de Rom. Pontif in Stepb. X.*

(h) *Barboſ. jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 4. n. 52. cum aliis ibi.*

(i) *Vid. Cardin. Albitium de Juriſd. Card. in Eccleſ ſuorum titulorum.*

(l) *Panvin. Ciacon. & alii in Rom. Pont. poſt Stepb. X. Leo Oſtien. l. 2. c. 102.*

(m) *Binius Ciacon. Panvin. in Nicol. 2. Baron. ann. 1058. n. 15.*

tus Romanus fuerit Nicolao Albrogi collatus: quodque Nicolaus tàm Epiſcopale Florentię, quàm Pontificale beneficium Romæ ſuſceperit, cum utrobique eſſet extraneus. Mirum quoque, quòd ipſe Nicolaus S. Petro Damiani aſſenſum denegaverit Epiſcopatum Oſtienſem, atque Cardinalatum dimittendi, quem extraneus retinebat (*a*), imò & quòd alios Cardinalitiâ purpurâ decoraverit, à Romanâ Eccleſiâ prorſus extraneos, uti Deſiderium Beneventanum, & Oderiſium Marſicanum Monachos Caſinates, Hildebrandum Soanenſem, olim cœnobii Cluniacenſis Priorem, & alios (*b*).

12. Nec omittendum eſt privilegium, quo Nicolaus ipſe PP. II. munivit cœnobium D. Petri, ab Eduardo Rege Angliæ erectum, loco Romam adeundi, & ſacra limina Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, prout voverat, viſitandi (*c*), in eo etenim privilegio, ſive epiſtolâ ad Eduardum datâ, Pontifex ità loquitur: *Abſoluti ſitis ab illo voto, quod timebatis, & ab omnibus aliis peccatis, & iniquitatibus veſtris &c. Præterea in loco, quem ſub nomine ſanctæ pœnitentiæ conſtituendum, & meliorandum ſuſcepiſtis &c. concedimus &c. ut & habitatio perpetua monachorum, qui nulli omninò perſonæ, niſi Regi ſubdantur, habeantque poteſtatem ſecundùm regulam S. Benedicti per ſucceſſiones eligere ex ſe idoneos Abbates, neque introducatur per violentiam extranea perſona, niſi quam concors congregatio eſſe prælegerit* (*d*). Notum eſt, quod privilegia privatæ leges dicuntur (*e*), & ideò impetrantur, ut per ea liceat, quòd alioquin non liceret: Ad quid enim, ex ſpeciali privilegio conquirere, quòd lex ſuapte naturâ cunctis generaliter impertitur (*Fruſtrà*, inquit lex, *precibus impetratur, quod à jure communi competit* (*f*).

13. Tàm ex parte igitùr Regis Angliæ poſtulantis, quam ex parte Nicolai Papæ privilegium concedentis, patet, quod generali lege, nulla viget ratio extraneos à beneficiis repellens; nec beneficii Abbatialis in præfato Monaſterio fuiſſent incapaces extranei, niſi Nicolai privilegio id peculiaritèr, & expreſsè cautum fuiſſet. *Neque enim privilegia aliquibus concederentur, ſi præter generalem legem nulli aliquid ſpeciale indulgeretur* (*g*), & dato adhuc privilegio, nil obſtat, quin iis, ad quos ſpectat beneficia diſpenſare, & reſpectivè ſuſcipere, valeant extraneos ad eorum conſecutionem admittere, uti præfati indulti verba diſponunt, ibi, *non introducatur extranea perſona, niſi quam concors congregatio eſſe prælegerit*. Ergò à contrario ſenſu, ſi concors congregatio in extraneum conſentiat, poterit eligi extraneus. Quod tamèn non liceret, ſi divino, & naturali jure beneficia ſolis indigenis eſſent debita, quippè divino, & naturali juri, nemini cedere, nemini permiſſum eſt derogare, & præſertìm in præjudicium alterius, qui jus habeat ad rem illam.

14. Undecim Viri extranei ordine ſucceſſivo, nec ullatenus interrupto intrà ſęculi præſentis curriculum, in D. Petri Cathedrâ conſiderunt, uti ſuperius innuimus: quorum ſeptimus fuit Alexander Papa II. Mediolanenſis, anteà vocatus Anſelmus Badagius, Canonicus Regularis Lateranenſis, & Epiſcopus Lucæ in Etruriâ (*h*). *Hunc Cardinales Pontificem elegerunt, non quem vellent, ſed quem Regi gratum fore putabant &c.* uti *Regis familiarem, aulæque Regiæ quaſi alumnum, & domeſticum* (*i*). Sed contrarium accidit: Henricus, namque Germaniæ Rex hujuſmodi electione audita, ſe contemptum autumans, eo quod ipſo inſcio fuiſſet prefata electio celebrata, alium Pontificem provehi allaboravit, nempè Cadaloum Eiſcopum Parmenſem, qui ſibi Honorii II. nomen accepit (*l*). Hinc ſchiſma teterrimum emerſit, quod non parum Eccleſiam Catholicam fatigavit, prævalente tamen Alexandro, cujus electionem etiam Synodus, apud Germanos celebrata (*m*), necnon Concilium Mantuæ coactum, fuiſſe legitimam faſſum eſt (*n*), cujus quoque vitæ probitatem Deus miraculis comprobavit (*o*). E contrà verò Cadaloi electionem ſpuriam, & illegitimam Oſtienſis ſynodus pronunciavit (*p*), ac uti talem inter alios S. Petrus Damiani, & vocibus, & ſcriptis validiſſimè confutavit (*q*).

15. Pon-

(a) *Baron ann.1059 nu.7.*

(b) *Ciacon. & Panvin. in Nicol. 2.*

(c) *Baron. ann. 1060. n.9. &c.*

(d) *Nicol. 2. epiſt. 5. ap.* Bin. *to. 7. Conc. p. 2. f. 272.*

(e) *Gonzal. ad reg. 8. Canc. gloſ. 35. à n. 5. Barboſ. in c. 9. n. 10. de privil. lib. 5.*

(f) *L. 1. C. de theſau. l. 10. c. ult. 25. qu. 1.*

(g) *C. Ideo 16. §. ſi ergo circ. fin. 25. qu. 1.*

(h) *Panvin Ciacon. & Platin. in Alex. II. Bin. to. 7. Conc. p. 2. in eodem Alex. II. Baron. ann. 1061. 1.6.*

(i) *Binius loc. cit.*

(l) *Baron. Binius. Panvin. Ciacon. & Platin. in Alex. II. & locis citat.*

(m) *Baron. an. 1062. n.21.*

(n) *Baron. an. 1064. n.33.*

(o) *Baron. an. 1073. n.12.*

(p) Baron. an. 1062. *n.12.*

(q) *S. Petr. Dam. lib. 1. epiſt. 20. 21.*

15. Ponderandum verò eſt hic, quod Henricus Rex, quærens titulum improbandi provectionem Anſelmi, non ei extraneitatis vitium objecit (cum tamen hoc ſufficiens fuiſſet ad illam, ut injuſtam condemnandam, ſi extraneitas ipſa culpam involueret divino, naturali, & humano jure percuſſam, proùt contendunt Contradictores) ſed ſolum ei defectum non præſtolati Regii aſſenſus oppoſuit, quem tamèn nullum jus præmittendum eſſe poſcebat: imò & cuncta jura clamabant, non eſſe in eâ rè ullatenus adhibendum (*a*). Rursùs in Romanâ Sede collocare non ſategit indigenam, ſed extraneum; nec enim ab illâ minus erat extraneus Cadalous Parmenſis, quam Anſelmus Mediolanenſis: Honorius Antipapa, quàm Alexander Papa II. Demum hic Alexander Epiſcopatum Lucenſem, ultrà decennium unà cum ſummo Pontificatu retinuit, quem tandem alicui daturus, non ei præfecit indigenam, ſed extraneum, nempè S. Anſelmum, patriâ Mantuanum (*b*). Et Cardinales electurus, promovit cum aliis etiàm Baſilium Græcum Epiſcopum Albanenſem: Hugonem Gallum Archiepiſcopum Lugdunenſem: Bernardum, & Richardum itidem Gallos, & Abbates S. Victoris Maſſiliæ: Aldemarium Clericum Capuanum, Principis illius Urbis filium, & Abbatem Montis Caſini: Bennonem Germanum: Theodimum Marſicanum: præfatum Anſelmum Lucenſem, & alios, qui à Romanâ Eccleſiâ erant extranei (*c*).

(a) *S. Petr. Damian. in diſcept. ſynodal. per tot.*

(b) *Baron. an. 1070. 27 & 1073. n. 11. Bellarm. de ſcrpt. Eccl. in S. Anſelm. Lucenſ.*

(c) *Panvin. & Ciacon. in Alex. 2. PP.*

16. Et ut factis Alexandri Papæ II. etiàm ſcripta, ſivè decreta jungamus; præſtat allegare decretum, quod Jocelino Archidiacono Pariſienſi direxit, *literis*, inquit, *ad Sedem Apoſtolicam allatis, comperuimus tè, contempto Sanctorum Patrum anathemate, Archidiaconatum, non modò pecuniâ, verùm etiàm homicidio acquiſiviſſe. Et nunc tantâ ſceleris contagione maculatum, Sueſſionenſem Epiſcopatum, per deteſtabile ſimoniacæ hæreſis commercium comparaſſe: Undè Apoſtolicâ auctoritate tibi intercidimus, ut ordinationem ſuſcipere non præſumas, donec ante nos, vel Legatum noſtrum, purificare te ſuper hac infamiâ ſtudeas* (*d*). Erat Jocelinus, poſt Pariſienſem Archidiaconatum acceptum, diffamatus de ſimoniâ in aſſecutione Epiſcopatus Sueſſionenſis commiſſâ, quæ ut relata ad eccleſiaſtica beneficia, & reſpectu ad reditus beneficiales, non cenſetur prohibita jure naturali, vel divino, ſed eccleſiaſtico ſolùm, alioquin Pontifex ſuper ea diſpenſare non poſſet: hocque idem ipſe faciendo; ſimoniæ crimen incurreret, quod à Doctoribus non admittitur (*e*).

(d) *Binius to. 7. Concil. in append. epiſtol. Alex. II. f. 289.*

(e) *Vid. Fagnan. in cap. ex diligenti 17. de ſimon. n. 7. l. 5. cũ aliis ibi.*

17. Erat quoque à Sveſſionenſi Eccleſiâ Jocelinus extraneus, tamquàm jàm Archidiaconus Pariſienſis, qui uti talis, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ erat extraneus: & cum extraneitas vitium eſſe ſupponatur, nedum humano, ſed etiàm divino, ac naturali jure prohibitum; quid eſt quod Alexander Jocelino injunxit, ut ſe ſolum à ſimoniæ labe purgaret: non verò, proptèr extraneitatis vitium, ſe ab accipiendo beneficio Epiſcopali Sveſſionenſi compeſceret? Hoc certè, cum tot aliis Alexandri Papæ II., aliorumque Pontificum, & Patriarcharum factis, & dictis, in præſenti Capitulo recenſitis, evincit, quod Sæculo Chriſti Undecimo illa fuit certa doctrina, nulli extraneitatem obſtare, quominus poſſet eccleſiaſtica beneficia adipiſci: tantumque abeſſe, quod extraneitas culpa eſſet divino, naturali, & humano jure à beneficiis repellens; ut potius, eâ contemptâ, pateret aditus extraneis uſque ad beneficia Patriarchalia, & ad ipſum Summum Pontificatum. Si autèm extraneis patebat aditus adusque beneficia Patriarchalia, & Pontificale; multò magìs apertus erat ad beneficia minoris ordinis, eâ ratione, quâ à majori ad minus eſt validum argumentum (*f*). Et ſi ad illa patebat aditus præfato Sæculo decurrente, non eſt cur clauſum ſit itèr nunc: nàm Eccleſia ſuam libertatem nèc potuit amittere, nec amiſit.

(f) *L. in ſuis in fin. ff. de liber. & poſt. l. nec in ea 22. ff. de adulter. c. ſi ergo 8. q. 1 c. ſi Paulus 32. q. 5.*

18. Sequitur poſt Alexandrum II. in ordine Pontificum *Gregorius Papa VII.* tantæ probitatis vir, ut ſanctorum albo reperiatur adſcriptus (*g*): tantæque ſapientiæ, ac prudentiæ, ut nedùm ſuo durante Pontificatu ſtrenuiſſimum egerit, & Principem, & Sacerdotem; ſed etiàm ſub quinque præcedentium Pontificum regimine,

(g) *Martyrol. Rom. die 25. Martii, & ibi Baron. in notis.*

mine, mirificè Sedi Apoſtolicæ conſiliis, operibus, atque auctoritate profuerit: qua de rè Hiſtorici (*a*). Hic eſt Hildebrandus, natione Tuſcus, patriâ Soanenſis, Bonicii fabri lignarii filius (*b*), qui cum adhuc parvulus fragmenta ligni apud patrem, aſſeres lævigantem, ludens componeret; inventus eſt literas conglutinaſſe dicentes, *dominabitur à mari, uſque ad mare*, dignitatis Pontificalis, quàm poſteà eſt aſſecutus, innocenti manu ſibi efformans præſagium (*c*). Gregorium Papam VI., cujus fuerat diſcipulus, in Germaniam ſequens, monachatum profeſſus eſt in celebri Cluniacenſi cœnobio, ubi & Priorale beneficium eſt conſecutus (*d*), indè Romam à Leone IX. perductus, factus eſt Subdiaconus Apoſtolicus, & Abbas cœnobii S. Pauli viâ Oſtienſi (*e*), ac ſucceſſivè à Nicolao Papâ II. Cardinalatus auctus eſt dignitate (*f*).

19. Cum autem Priorale, Abbatiale, Cardinalitium &c. beneficia in locis obtinuiſſet, à quibus & patriâ, & provinciâ, & natione reſpectivè, erat extraneus; nihil ei obſtitit quominus communi Cleri, & Populi Romani ſenſu, hoc fuerit editum decretum de illius electione ad Summum Pontificatum. *Nos S. R. E. Cardinales, Clerici, Acolyti, Subdiaconi, & Diaconi, Presbyteri, præſentibus vener. Epiſcopis, Abbatibus, & Monachis, conſentientibus pluribus turbis utriuſque ordinis, elegimus nobis in Summum Pontificem Hildebrandum Archidiaconum, virum religione, doctrinâ, juſtitiâque præſtantem: in adverſis conſtantem, in proſperis moderatum, pudicum, modeſtum, ſobrium, cuſtum, hoſpitalem, domum ſuam bene regentem, in gremio hujus Eccleſiæ à pueritiâ eruditum, eumque poſt hac eſſe, & dici Gregorium VII. Pontificem volumus, & conſentimus* (*g*). Factus Pontifex diras habuit cum Henrico III. Imperatore quæſtiones (*h*), quæ modo conſopitæ, modo acrius exacerbatæ, illouſque creverunt, ut Cæſar Gregorium deponere, illique Guibertum de Corrigia Parmenſem, Archiepiſcopum Ravennatem Antipontificem, non horruerit ſubrogare, quem & Clementem III. vocavit, atque Imperialem Coronam ab eo in die Reſurrectionis Chriſti recepit (*i*).

20. Ad hæc Henricus *juſſit haberi Synodum, in quâ Gregorius Papa falſis, & inauditis criminationibus, à fautoribus Henrici fictè compoſitis, abſens accuſatur. Denique dicebant eum profanum, ſceleſtum, amatorem diſcordiæ, virum ſanguinum, Sedem Apoſtolicam uſurpaſſe per necromantiam &c.* (*l*). Benno quoque Cardinalis, ejuſdem Gregorii calumniator impudentiſſimus, adverſus illum omnem lapidem movit (*m*). Et tamèn nullus ex his Gregorio vitium extraneitatis objecit, cum vel in Eccleſiâ Cluniacenſi, vel in Romanâ, contrà indigenatus rationem beneficia ſacrâ ſuſcepit: Vitium quod uti divinum, naturale, ac humanum jura convellens (prout ex adverſo ſupponitur) prætermittendum non erat in iliade illâ criminum, quæ ad fucandam ipſius depoſitionem coacervabantur. Nè autèm vim rationis, quàm ex Gregorio VII. poſtulamus, videamur à ſolo argumento negativo repoſcere; addamus facta, quæ poſitivè probabunt, & ſignantèr, quod Othonem de Caſtilione Remenſem monachum Cluniacenſem, Cardinalem Epiſcopum Albanenſem creavit: Petrum Igneum Etruſcum monachum Vallumbroſanum Cardinalem fecit Epiſcopum itidem Albanenſem: Joannem Gallum Abbatem Dolenſem, Cardinalem tit. Equitii: Cunonem Germanum tit. S. Anaſtaſiæ Cardinalem conſtituit, & ſic de aliis (*n*).

21. Utque à factis, ad ejus ſcripta, & decreta Apoſtolica deſcendamus; celebris eſt epiſtola, quàm ad Manaſſem Ramenſem dedit, renuentem alicui Apoſtolico Legato deferre, ultrà montes nato, niſi eſſet Romanus, vel in Romanâ Eccleſiâ à pueritiæ crepuſculis educatus: *Si vos*, inquit, *Romanos Legatos intelligere videremini quoslibet, cujuslibet gentis, quibus Romanus Pontifex aliquam Legationem injungat, vel quod majus eſt, vicem ſuam indulgeat, & laudaremus ſanè petita, & petitis libentèr annueremus. Sed quià &c. oſtenditis, vos tantum eos velle Romanos habere Legatos, qui vel Romæ nati, vel in Romanâ Eccleſiâ à parvulo educati, vel in eàdem ſint aliquâ dignitate promoti; miramur nimium prudentiam*

(a) *Baron. an.* 1049. *n.* 2. 1054. *n.* 53. 1055. *n.* 15. *&* 16. 1058. *n.* 4. 15. 1059. *n.* 1. 44. 1061 *n.* 2.

(b) Bin. to. 7. Concil. *Ciacon. Panv. Platin. in Greg.* 7.

(c) *Baron. an.* 1073. *n.* 16.

(d) *Binius, Ciacon. & alii loc. cit. Baron. ann.* 1047. *n.* 4.

(e) *Ciacon. in Leon. IX. & Pontificatus initio.*

(f) *Ciacon. & Panvin. in Nicol.* 2. *Baron. ann.* 1059. *n.* 44.

(g) *Ciacon. & Platin. in Greg.* 7. *Baron. ann.* 1073. *n.* 20. 21. 26.

(h) *Baron. ann.* 1076 *n.* 1. 6. 23. *an.* 1077. *n.* 7. *&* 11. 1080. *n.* 7. 1081. *n.* 12.

(i) *Baron. an.* 1076. 14. 1080. 17. 21. *Ciac. Platin. Panvin. Bin. in Greg.* 7. *Marian. Scot. Chron. l.* 3. *ann.* 1081. *Chron. Citicenſ. ann.* 1075.

(l) *Marian. Scot. loc. cit. ann.* 1081.

(m) *Baron. an.* 1048. 5. 1073. 19. 1077. 22. 1079 *n.* 1.

(n) *Panvin. & Ciacon. in Greg.* 7.

veſtram euſque perductam, ut precaremini benevolentiam noſtram jura Sedis Apoſtolicę debere imminuere, idque nobis in ſolius veſtri negotiis non debere licere, quod in negotiis omnium Prædeceſſores noſtri, ſinè omni contradictione, & licitum, & legitimum tenuere (*a*). Addit exempla Oſii Cordubenſis, Cyrilli Alexandrini, Syagrii Auguſtodunenſis, & aliorum, qui legatione Apoſtolicâ functi erant, tametſi à Romanâ Eccleſiâ prorſus extranei.

22. Volebat ergò Manaſſes, quod Legatio Apoſtolica non poſſet niſi clericis indigenis committi; ſivè Romanæ Eccleſię filiis, in eâ natis, vel à pueritiâ educatis, aut per aliquam dignitatem inſertis. Pontifex verò decernit, quod, nullâ extraneitatis, vel indigenatus habitâ ratione, Legati Romani ſunt, quicumque officium exercendę legationis à Romano Pontifice receperunt: nèc quidquàm ad hoc refert, ex quo loco, vel patriâ, ortum duxerint; ideoque non vult, *quæ in cauſis omnium Romanis Pontificibus rata fuerunt, & licita; in ſolius* Manaſſis *causâ irrita, & illicita* declarare (*b*). Agitur quidem hic de officio Legati, non de eccleſiaſtico beneficio: ſed tamèn quià ab officio ad beneficium validum eſt argumentum (*c*); benè infertur, quod ſicuti officium Legati cuilibet committi poteſt, undecumque ſuborto, dummodò digno, & idoneo; ità etiàm beneficium licitè cuilibet poteſt conferri, undecumque venienti, dummodò benemerito; & quemadmodum nulli obeſt extraneitas, quin poſſit à Romano Pontifice officium legationis acquirere; ſic & nulli eadem obſiſtit, quin ab ipſomet valeat licitè beneficium eccleſiaſticum adipiſci.

23. Proſequamur alia. Matiſconenſes ad beneficium Epiſcopale ſuæ urbis ſibi delegerant Landricum Archidiaconum Auguſtodunenſem; Philippus verò Francorum Rex, tametſi eidem electioni aſſenſum præſtitiſſet, ſuum tamèn illam ſortiri effectum non permittebat, aliquid ex vacatione illâ ſibi utilitatis adſciſcens. Gregorius autèm VII. literis ad eum datis, non parum ſuper hoc illum objurgavit (*d*). Deindè ad Humbertum Lugdunenſem Archiepiſcopum ſcripſit. *Clamor Matiſconenſium clericorum pervenit ad nos, Eccleſiam ſuam, jàm multò tempore paſtore viduatam, detrimentum non modicum ſuſtinere. Dicunt enim Regem Francorum electionem ſuo conſenſu factam velle impedire &c. præcipimus Apoſtolicâ auctoritate, ut fraternitas tua, neque prò odio, neque gratiâ alicujus dimittas, quin electum ab eis Auguſtodunenſem Landricum Archidiaconum Epiſcopum &c. ordinare ſtudeat &c. Si verò ipſe hunc ordinem ſuſcipere renuerit, & inflexibilem ſe exhibuerit; volumus, ut cum Epiſcopo ſuo vim ſibi inferas, eumque ad recipiendam Epiſcopalem ordinem vigilanti ſtudio, atque paſtorali vigore conſtringas* (*e*). Vides hic clericum extraneum, & jàm Auguſtodunenſi Eccleſiæ per Archidiaconatum affixum, nedum admitti, ſed etiàm compelli ad Epiſcopale beneficium in Eccleſiâ Matiſconenſi: Rege quidem obſiſtente, at non proptèr extraneitatis defectum, ſed ex aliis privatis cauſis, à Pontifice deteſtatis.

24. Idem ipſe Gregorius VII. audito, quod præmemoratus Manaſſes Remenſis Abbatiale beneficium cœnobii S. Remigii ſuæ Diœceſis, & provinciæ, contulerat cuidam egregio monacho, ſimilè beneficium poſſidenti in monaſterio S. Arnulphi Metenſis, provinciæ Trevirenſis; probavit eam electionem, dicens, *Abbas quidem nobis admodum placet, & ſi poſſet ferre onus, ut utraſque Abbatias regeret, Metenſem ſcilicèt, & Remenſem, laudaſſem prò eo, quod vir religioſus, & ſapiens eſt* (*f*). Accepit monachus utramque Abbatiam, quantumlibet ab alterutrâ earum eſſet, nedùm extradiœceſanus, ſed etiàm extraprovincialis. Verùm quià experientiâ poſtmodùm recognovit, ſe non poſſe utriuſque regimini competentèr incumbere, Metenſi retentâ, Remenſem voluntariè reſignavit: quâ de rè Gregorius Herimanno Metenſi ſcripſit. *Abbas S. Arnulphi &c. vult ſi tibi videtur renuntiare Abbatiæ S. Remigii, & tantum veſtrę eſſe contentus: Cujus rei causâ miſimus literas noſtras Remenſi Archiepiſcopo, ut dictam Abbatiam, ſecundùm Deum, conſilio iſtius in alium ordinet: iſte verò vobis tantummodò cedat* (*g*).

25. Va-

(a) *Gregor. 7. l. 6. epl. 2. Bin. to. 7. p. 2. Concil. f. 407.*

(b) *Gregor. 7. loc. cit.*

(c) *Barboſ. tract. var. loc. 77. n. 1. cū aliis ibi.*

(d) *S. Greg. 7. l. 1. epl. 35.*

(e) *S. Greg. 7. l. 1. epl. 36.*

(f) *S. Greg. 7. l. 1. epl. 52.*

(g) *S. Greg. 7. l. 1. epl. 35.*

25. Vacanti quoquè beneficio Epiſcopali Eccleſię Volaterranæ in Tuſciâ pręfici curavit Bonoiſum, Mantuæ in Juſubriâ Archipresbyterum (*a*). Abbatiale beneficium cœnobii Dolenſis in Britanniâ minore, poſt Gualterum ejuſdem poſſeſſorem depulſum, Vuormundo contulit Viennæ apud Allobroges Archiepiſcopo: jubens, tàm monachis, quàm Principibus illius regionis, ut eundem tamquàm Abbatem, & patrem ſinè contradictione reciperent (*b*). Cuidam tandem Epiſcopo dedit in mandatis, *ſummopere procurandum tibi eſt, ut in magnâ ſede Lugdunenſi non diù differatur ordinari Archiepiſcopus, qui rè verâ ſit miles Chriſti, & defenſor juſtitiæ: pro quâ non ſolum laborare, ſed etiàm prò eâ deſideret mortem carnis ſubire. Quod ſi citò non poteſt reperiri, ex Apoſtolicâ tibi præcipimus auctoritate, ut rogatus à fratribus tuis, & electus ab ejuſdem Eccleſiæ filiis, indubitantèr præſumens de adjutorio cęleſti, ad regimen prædictæ Lugdunenſis ſanctæ accedas Eccleſiæ; imitando Dominum, & patrem noſtrum beatum Petrum Apoſtolum, qui de minori Eccleſiâ Antiochenâ, translatus eſt in Romanam* (*c*). In Lugdunenſi autem Eccleſiâ, quàm magnam ſedem appellat, ſupponi non poteſt, defuiſſe viros, beneficii Epiſcopalis capaces, quibus præteritis neceſſarium eſſet virum extraneum infulis exornare.

(a) S. Greg. 7. lib. 5. epl. 3.

(b) S. Greg. 7. l. 6. epl. 27. 28.

(c) S. Greg. 7. l. 9. epl. 18.

26. Quodque in Tuſciâ, in Galliâ, in Britanniâ peregit, in Hiſpaniâ quoque ad praxim perduxit. Nàm cum Alphonſus VI. Rex Hiſpanię quendam Gregorio VII. propoſuiſſet, ad Archiepiſcopalem apicem provehendum, Papa perpenſis ejuſdem viri qualitatibus, eaſque ratus non eſſe tanto munere dignas, tali promotioni denegavit aſſenſum, Regique ſcripſit, ut alium magìs idoneum indicaret, conquiſitum undecumque, vel intèr clericos Eccleſiæ viduatę, vel intèr incolas ſuę Ditionis, vel è Regnis extraneis accerſitum. Audienda ſunt ejus verba: *De illâ autèm perſonâ, quæ in Archiepiſcopum fuerat eligenda, dicimus, licèt ſatis prudens, & liberalis eſſe videatur, tamèn (quemadmodùm nobis notum eſt,) & literæ tuæ non negant, diſciplinæ fundamento, videlicèt literalis ſcientiæ peritiâ indiget &c. Quaproptèr ſerenitatem tuam ſtudere oportet, ut cum conſilio præfati Legati noſtri R. Maſſilienſis Abbatis, aliorumque religioſorum virorum, eligatur indè, ſi inveniri poteſt; ſin autèm aliundè expetatur talis perſona, cujus religio, & doctrina Eccleſiæ veſtræ, & Regno decorem conferat & ſalutem* (*d*).

(d) S. Greg. 7. l. 9. epl. 2. Bin. to. 7. Conc. p. 2. f. 449.

27. Statimque aurea hęc verba ſubjungit: *Neque verò ſe pigeat, aut pudeat extraneum fortè, vel humilis ſanguinis virum, dummodò idoneus ſit, ad Eccleſiæ tuæ regimen, quod propriè bonos exoptat adſcire; cum Rom. Reſpublica (ut Paganorum tempore) ſic & ſub Chriſtianitatis titulis, indè maximè Deo favente, excreverit, quod non tàm generis, aut patrię nobilitatem, quàm animi, & corporis virtutes perpendendas adjudicavit* (*e*). Definivit ergò Gregorius, quod clerici extranei, modò benemerentes, & idonei, liberè, ac licitè nedùm poſſunt, ſed etiàm præfici debent eccleſiaſticis beneficiis. Nèc hujus Apoſtolici decreti vis eludi poteſt, dicendo, quod tunc tantum clericis extraneis locus eſſe dandus mandetur in aſſecutione beneficiorum, quando intèr locales, & indigenas, nullus idoneus reperiatur; quippè verba Pontificis hujuſmodi explicationis non ſunt capacia: quandoquidem defectus generalis indigenarum in toto Hiſpaniæ Regno naturalitèr accidere non valebat. Si enìm in Eccleſiâ magna non eſt credibile, quod nullus ſit ad Epiſcopale beneficium idoneus (*f*); quid dicemus de toto, & quidem ampliſſimo Regno Hiſpanię gentis?

(e) S. Greg. 7. loc. cit.

(f) Nicol. 1. epl. ad Carol. Calv. & ad Egilonem ap. Sirmond. to. 3 Concil. Gal. f. 273. & 616.

28. Præſertìm quod ſi, juxtà ſenſum Contradictorum, divino, naturali, & humano juri vulnus infligit admiſſio extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, diſcutiendi erant priùs cuncti clerici ſæculares, & regulares, nedùm Eccleſiæ vacantis, illiuſque Diœceſis, ſed etiàm totiùs circumadiacentis provinciæ, & ſucceſſivè univerſi Hiſpanici Regni. Quod autèm in tot millibus clericorum, & monachorum, quot in amplo Hiſpaniæ Regno continebantur, nullus eſſet ad Epiſcopale beneficium idoneus, *durus eſt ſermo iſte, & quis poteſt eum audire* (*g*). Defi-

(g) Joan. 6. 61.

ciente poſteà viro idoneo in Clero ſæculari, & regulari totius Hiſpaniæ Regni, diſcutienda fuiſſet magna illa, & immenſa farrago laicorum, quos Regnum ipſum in ſuo ſinu continebat, ut agnoſceretur, an intèr eos aliquis eſſet, quem clericatu inſignire liceret, ac ſubindè ad Epiſcopalem gradum provehere. Priùs enìm intèr laicos indigenas conquirendus eſſet vir promovendus, antequàm fieret tranſitus ad extraneos, ſi divinum, naturale, & humanum jura collationem beneficiorum ad ſolos indigenas coarctaret (a). Quod autèm in univerſis provinciis Regni Hiſpaniæ nullus clericus, neque monachus eſſet, imò & nullus laicus, qui clericatu augeri poſſet, ut alicui ex eis beneficium Epiſcopale impertiri liceret, quis credat?

(a) *Vid. infr. in reſponſ. ad obieſt. legal.*

29. Sanè injuriam faceret inclytæ Hiſpanicæ nationi, qui de illâ tam abjectè ſentiret, ut diceret, quod ſub Sancto Gregorio VII. Papâ, & ſub Rege Catholico Alphonſo VI. nullus, neque in Clero ſæculari, neque in regulari, quinimò & nec in univerſo populo, vir adeſſet, cui opportunè poſſet caput Epiſcopalibus infulis adornari, adeoque neceſſarium eſſet virum Archiepiſcopatu decorandum, ex juſſione Pontificiali extrà Regnum conquirere. Itaquè S. Gregorius Papa VII. in ſuâ decretali epiſtolâ ad Regem propoſuit, non tamquam de neceſſitate, ſed velut de congruo, quod vir Archiepiſcopatu donandus, ex vacante Eccleſiâ, vel ex Regno Hiſpanico ſumeretur: alioquin deficiente ibi verò idoneo; extrà Regnum conquireretur. Nam cum contingere non poſſet caſus, quod in totâ natione Hiſpanicâ, quæ ſemper viris meritiſſimis abundavit, nullus eſſet Epiſcopali culmine dignus; mens Gregorii alia eſſe non potuit, niſi quod promovendus ad Epiſcopatum indè ſumeretur, ubi poſſet inveniri: ſivè hinc, ſivè illinc, ſivè ex indigenis, ſivè ex alienigenis; dummodò dignus, & aptus; quamquàm ex honeſtate, cęteriſque paribus, præferendus eſſet vir diœceſanus Hiſpano, & Hiſpenus extraneo.

30. In ordine Pontificum immediatè poſt S. Gregorium VII. ſequitur *Victor III.* Principis Capuani filius, in ſæculo Daufrerius, in Religione Deſiderius vocatus (b), fuit enim Monachus Ordinis D. Benedicti in cœnobio Cavenſi; deindè Abbas Montis Caſini: Cardinalis S. Cæciliæ à Nicolao Papâ II. creatus (c), & invitus, ac non niſi poſt plures contradictiones ad Pontificatum evectus (d). Breve tamèn illius Regnum fuit, ad quartum completum menſem vix pertingens (e). Ipſum autèm Romana Eccleſia, & patriâ, & provinciâ extraneum, uſque ad Pontificatum evexit, qui & vice verſa plures è Monaſterio Caſinenſi eductos, beneficiis Abbatialibus, & Epiſcopalibus inſigniri fecit in locis, à quibus erant extranei, quà de rè Leo Oſtienſis: *Cum prędictus Pontifex huic Monaſterio maximè affectus eſſet &c. ſi quos hinc fratres à D. Abbate conſequi poterat &c. in Epiſcopos, & Abbates honorificè promovebat. Todinum igitur Berardi Marſorum Comitis filium, Romam ad ſe accerſitum, in Lateranenſi Patriarchio Levitam conſtituit: Aldemarium quoque &c. Capuanæ vobis Clericū &c. in Eccleſiâ S. Laurentii, quę foris muros dicitur, Cardinalem pariter: Abbatemque ſacravit. Ambroſium itidem Mediolanenſem &c. Terracinenſem Epiſcopum conſecravit. Eodem item tempore Milo Capuani Monaſterii Præpoſitus Sueſſanæ Eccleſiæ Epiſcopus factus eſt* (f).

(b) *Leo Oſtienſ. lib. 3. c. 1. 3. 12. Ciacon. Panvin. Platin. in Victor. 3. Bin. ibid. tom. 7. Concil.*

(c) *Panvin. & alii loc. cit. Baron. an. 1057 n. 12. 1059. n. 9. 10.*

(d) *Leo Oſtienſ. l. 3. c. 65. &c. Baron. ann. 1083. n. 20. 1086. 3. & alii citati.*

(e) *Panvin. Rom. Pont. in Vict. 3. Leo Oſt. l. 3. c. 72.*

(f) *Leo Oſt. Chron. Caſin. l. 3. c. 24.*

31. Obeunti huic Pontifici ſucceſſit Otho de Caſtilione Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis (g), in diœceſi Remenſi ortus, priùs Canonicus Regularis Lateranenſis, indè Monachus cœnobii Cavenſis, poſtmodum Monaſterii Cluniacenſis, à quò Romam per S. Gregorium VII. accitus eſt (h): qui etiam eundem Othonem Cardinalibus propoſuit, ut ipſum ſibi conſtituerent ſucceſſorem (i), compari poſtmodum commendatione à Victore quoque III. honoratum (l). Itaque Terracinæ, communi omnium voto, electus eſt, & *Urbanus II.* nuncupatus (m), magni nominis Pontifex, cum propter alia, tum propter celebrem illam bellicam expeditionem, qua Occidentales crueſignati, & ejus voce in Concilio Claromontano, & ejus literis per provincias miſſis, excitati, arma ſumpſere, atque ad recuperanda

(g) *Leo Oſtienſ. l. 4. cap. 2.*

(h) *Ciacon. Panvin. Platin. in Urban. 2.*

(i) *Baron. ann. 1083. n. 19.*

(l) *Baron. ann. 1086. n. 3. 1087. n. 19.*

(m) *Leo Oſtienſ. l. 4. n. 2. Baron: ann. 1083. n. 1. Ciacon. & Platin. in Urb. 2.*

randa ſacra Paleſtinæ loca feliciter perrexere (*a*). Ipſe verò quoad eccleſiſtica beneficia, Theodoricum ex Germaniâ, Othonem, & Robertum ex Galliâ, Bernardum Florentinum, & Paulum Lucenſem ex Etruriâ, Joannem Cajetanum ex Campaniâ, Albertum Archiepiſcopum Sipontinum, Rangerium Archipræſulem Rhegii, Joannem, Oderiſium, & Leonem Marſicanos Cardinalatus titulis decoravit (*b*), quos eſſe totidem beneficia jam ſupra ſatis doctorum auctoritate probavimus.

32. Sed & Leo Oſtienſis in ſua Chronicâ individuè ponit Capitulum, hoc titulo præſignatum; *Quomodò præfatus Papa quoſdam monachos ordinavit Epiſcopos*, ſubditque *Urbanus &c. Joannem Cajetanum hujus loci à puero Monachum Diaconum in Lateranenſi Patriarchio ordinavit &c. Defuncto Leone Cajetanæ Eccleſiæ Epiſcopo, Rainaldus hujus cœnobii Monachus ibi præſul ordinatur. In Sardiniæ Inſulâ Benedictus hujus Monaſterii Monachus defuncto Epiſcopo ſubrogatur* (*c*). Ipſe Urbanus Ivonem Præpoſitum S. Quintini, diœceſis Bellovacenſis, fecit Epiſcopum Carnotenſem (*d*), de quo inferius redibit ſermo. Demùm vacanti Archiepiſcopatui Tarraconenſi, cui præfuerat Berengarius, qui etiam fuit Epiſcopus Gerundenſis, præfecit alium Berengarium priùs Epiſcopum Auſonenſem (*e*). Etità multimodis beneficia Diaconalia, Epiſcopalia, Archiepiſcopalia, Cardinalitia, Urbanus contulit extraneis, & ipſe uſque ad ſummum Pontificale beneficium aſcendit, in locis, à quibus erat extraneus.

(a) *Baron. ann. 1095. n. 33. Leo Oſt. ... 4. c. 11. Villelm. Tyr. de Bell. ſacr. Jacob. de ritu, ac hiſt. Orient. Ciacon. in Urban. 2.*

(b) *Ciacon. & Panvin. in Urban. 2.*

(c) *Leo Oſt. l. 4. c. 7.*

(d) *Baron. an. 1092. 2*

(e) *Vid. Donat. Bereng. com. Barcinon. & epiſt. Urban. 2. ap. Baron. an. 1091. n. 2.*

33. Itaque ex his, quæ in toto præſentis Capituli decurſu allegavimus, patet, quod, currente ſæculo Chriſti undecimo, Clerici extranei ad cujuslibet ſpeciei beneficia poterant pervenire, etiam Patriarchalia in primariis orbis Eccleſiis: quodque Summi Pontifices integrâ libertate potiebantur diſpenſandi beneficia Abbatialia, Canonicalia, Epiſcopalia, Cardinalitia, viris cujuſcumque nationis. Nihil obſtante extraneitatis ratione: Nec poteſt, niſi delirando, autumari, quod præfati omnes Patriarchæ, Abbates, Cardinales, Epiſcopi, ſic ſua beneficia ſumendo, & quicumque alii, vel per viam collationis, vel per viam electionis, aut nominationis in his partem habebant, omnes peccarent; jura divinum, naturale, & humanum calcarent: omnes tandem æternum incurrerint damnationem. Ad hæc ſi Summus Pontificatus, qui, uti ſæpè diximus, eſt præcipuum orbis beneficium, intrà hoc ſæculum, toties, tam crebrò, ac ſinè ullâ interruptione, à viris tantæ doctrinæ, ac ſanctitatis, inter diriſſima ſchiſmata, & Principum perſecutiones, licitè potuit poſſideri, nulla eis extraneitatis obſiſtente ratione; nunquid non poterant minoris momenti beneficia extranei homines adipiſci? Et ſi tunc poterant; cur hodie non poſſunt? Utinam ſunt leges (generales nempè, nam de particularibus privilegiis hic non eſt ſermo) ubi ſunt inquam leges, canones, decreta &c. ex tunc edita, quæ libertatem illam Eccleſiis detrahere potuerint, vel detraxerint? Quæ nam legitima poteſtas, ex tunc viros extraneos arcuit ab eccleſiaſticis beneficiis? Exhibeantur, & dabimus manus victas.

CA-

CAPUT XXIX.

In quo ex Sacris Conciliis, *celebratis* Sæculo Chriſti Undecimo; *& preſertim ex Conciliis* Lemovicenſi II. Sutrino, Remenſi, Coyacenſi, Baſileenſi, Osborienſi, Vvintonienſi, & Romano, *probatur libertas Eccleſiæ inconferendo Eccleſiaſtica beneficia, etiam Clericis extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *In* Concilio Lemovicenſi II. *datus eſt titulus Apoſtoli Sancto Martiali, qui fuit unus ex 72. Diſcipulis Chriſti.*

2 *In hac Synodo reclamatum fuit contrà Comitem Toloſanum, decretumque, beneficia non ſecundùm carnem, ſed ſecundùm merita eſſe danda.*

3 *Ad repellendum à beneficiis clericum, non fuit allegata extraneitas, ſed aliæ cauſæ minoris momenti.*

4 *Cum Gregorius PP. VI. tres de Pontificatu diſſidentes cedere induxiſſet, factus eſt Papa, & cum Henrico Imperatore apud* Sutrium Concilium *celebravit.*

5 *Ab invidis Simoniæ inſimulatus Pontificatui ceſſit, & Cluniacum petiit. In cujus locum ſubſtitutus eſt Clemens II.*

6 *Simoniæ vitium objectum* Gregorio, *etiàm ſi verum fuiſſet, minus ei obſtitiſſet, quàm extraneitas Clementii II. cui poſtpoſiti fuerunt indigenæ Romani.*

7 *Si defuiſſent digni in Eccleſiâ Romanâ, opus fuiſſet Gregorium impedire, nè Pontificatum dimitteret, Concilium Sutrinum favit extraneis.*

8 *Clemens II. beneficia ſuſcepit in locis, à quibus erat extraneus, docuitque licitè transferri Epiſcopum de unâ ad aliam ſedem.*

9 *S. Leo PP. IX. tenuit* Concilium Remenſe, *in quo cenſuris adactus eſt Gozfridus Andegavenſis, ut excarceraret Gervaſium Cenomanicum, poſteà Archiepiſcopum Remenſem.*

10 Concilium Coyacenſe *interdixit, nè laici ullam poteſtatem habeant ſuper clericos; Deus, quæ ad Eccleſiam pertinent, noluit à laicis regulari.*

11 *Idem Concilium vetat monachis in aliis monaſteriis ſuſcipi, niſi conſentiente eorum Abbate. Monachi ſunt totidem beneficiati.*

12 *Sicut vi Concilii Coyacenſis licitum eſt beneficia monachalia monachis extraneis impertiri, ità licitum eſt clericalia concedere clericis extraneis.*

13 *Mortuo Nicolao PP. II. celebratum eſt* Concilium Baſileenſe. *Cardinales Alexandrum II. alii Cadaloum Parmenſem in Pontificem elegerunt.*

14 *Reſtrictio electionis Papæ ad ſolos Longobardiæ incolas generalem habuit irriſionem. Tamque eligentes Cadaloum, quàm Alexandrum, extraneis faverunt.*

15 *S. Petrus Damiani arguit Cadaloum, non de extraneitate, ſed quod injuſtè Parmenſi ſede relictâ, invaſiſſet Romanam.*

16 *Scribit quoque, quod licèt Romana Eccleſia viris dignis abundaret, eos tamèn prætermiſerat, ut Regi morem gereret, eligendo Alexandrum.*

17 *Hoc Sæculo habitum eſt* Concilium Vvintonienſe. *De Angliæ Regno certabant Haraldus, & Guillelmus Conquiſitor.*

18 *Guillelmus hæres Eduardi III. confirmatus à Papâ domino directo Angliæ; pugnans occidit Haraldum, vicit Edgarum, & regnavit.*

19 *Quæ cauſæ fuerint depoſitionis Stigandi Cantuarienſis? quidam ex Galliâ Eccleſiis Angliæ præfecti ſunt.*
20 *Rex præfatus merita, non indigenatum in promovendis expoſcebat, & optimos extraneos dedit Eccleſiis.*
21 *Stigandus erat extradiœceſanus, hæc tamèn cauſa non eſt adducta in Concilio contrà illum. Habuit Anteceſſorem, & Succeſſorem extranationales.*
22 *S. Lanfrancus refutato Archiepiſcopatu Rothomagenſi, Cantuarienſem poſteà accepit, aliique extranei tunc promoti fuerunt.*
23 *S. Gregorius VII. in* Romano Concilio *plura edidit decreta, quorum unum eſt, quod liceat Epiſcopos de ſede ad ſedem tranſmutare.*
24 *Papa valet quoſcumque voluerit alienos clericos ordinare. Licuit ſemper majoribus ſedibus clericum de unâ ad aliam Eccleſiam traducere.*
25 *Non eſt fatenda in Papâ minor poteſtas, quàm in cæteris Epiſcopis. De toto orbe aſſumendi ſunt Cardinales ex D. Bernardo, & ex Sixto V.*
26 *Uſque à tempore D. Gregorii, Papa undecumque clericos ad ſe trahebat, qui & ordines illis conferre, & licet reſidentiæ debito adſtrictos trahere poteſt.*
27 *Competit hoc Papæ uti Prælato primariæ ſedis, uti Epiſcopo univerſali, & aliis etiàm de cauſis.*
28 *Roma omnium mater eſt, & patria, à quâ ut olim, ſic & nunc omnes concurrentes ſubſidia præſtolantur, & bona.*
29 *Cunctis ineſt jus adipiſcendi Romæ alimenta, & lucra. Jàm penè ex omnibus Nationibus Pontifices Eccleſiæ præſiderunt.*
30 *Senſus referuntur Franciſci Hallier, ex Julio Papâ I. & Nicolao I. de poteſtate Papæ, ad ſe trahendi clericos ex quacumque Eccleſiâ.*
31 *Plura exempla Romanorum Pontificum innuuntur, qui alienos clericos ordinandos, & Romano Clero inſerendos duxerunt.*
32 *Goffridus Vindocienſis ab Urbano II. Fauſtinus Dandulus ab Eugenio IV. ordinati. Alii ex Romanâ Eccleſiâ Diaconi, & Presbyteri ad alias Eccleſias miſſi innuuntur.*
33 *Ordinati à Papâ, ab alio poſteà Epiſcopo ad altiores ordines promoveri non valent, ex literis S. Gregorii I. & Joannis III.*
34 *Fit hoc ob reverentiam impoſitionis manuum Pontificis, eo modè quo ſuper altare, ubi Epiſcopus celebravit, nemo eâ die ſacrificat.*
35 *Aliqui ordinabantur à Papâ honoris causâ, & hi obtentâ diſcedendi licentiâ, quoàd cætera Epiſcopis ſuis ſubditi erant.*
36 *Si Papa poteſt undecumque clericos ad ſe trahere, debet etiàm poſſe de bonis aliarum Eccleſiarum diſponere. Quæ, & qualis eſſet Romæ Dea Rumina.*
37 *Papa clericos alienos, etiàm beneficio reſidentiali devinctos, liberè ad ſe trahere poteſt, Epiſcopi verò quandò id poſſint?*

1 FREQUENTES fuerunt hoc tempore Sacrorum Conciliorum celebrationes, tametſi non eorum omnium acta per extenſum ad nos pervenerint. Illorum tamèn, quæ ſuperſunt, decreta, & geſta, ſatis proficiunt cauſæ noſtræ: ac libertati Eccleſiæ, in ſacrarum præbendarum diſpenſatione, mirificè ſuffragantur. Aliqua ergò ex eiſdem hìc aggregemus, per quæ libera extraneorum admiſſio pateat ad eccleſiaſtica beneficia. Celebratum eſt anno Chriſti 1034. Concilium *Lemovicenſe II.* prò pace in Galliis promovendâ; & prò aſſerendo titulo *Apoſtoli* Sancto Martiali Lemovicenſi (*a*). Hic ille puer fuiſſe dicitur, qui cum quinque panibus, duos piſces habebat, à D. Andrea Chriſto indicatus (*b*), unus ex 72. Diſcipulis Domini (*c*) in Gallias à D. Petro tranſmiſſus, ubi Evangelium annuntiavit, & latè etiàm felicitèr propagavit (*d*). Undè Apoſtoli earum gentium

(a) *Bin. to. 7. Concil. p. 2. in Conc. Lemovic. 1 & 2 an. 1029. et 1034*
(b) *Joan. 6. n. 9.*
(c) *Baron. an. 74. 15. tom. 1.*
(d) *Baron. ann. 44. n. 27. & an. 74. n. 15.*

tium viſus eſt titulum promereri, quem & nedùm communi Patrum ejuſdem Concilii ſenſu adeptus eſt, ſed etiàm Sedis Apoſtolicæ deciſione (*a*).

2. In Concilio ergò *Lemovicenſi II.* poſt decretum B. Martialis Apoſtolatum, alia ſunt acta; & præſertìm auditæ ſunt querelæ Cœnobitarum Monaſterii S. Petri Bellovacenſis, adversùs Comitem Toloſanam, eo quod Abbatiale beneficium illius cœnobii contuliſſet Adoleſcenti cuidam clerico ſæculari, nepoti Epiſcopi Cadurcenſis. Ad quæ audita Patres factum improbarunt, hanc dignam cedro ſententiam pronuntiantes, *eccleſiaſtica officia non ſecundùm carnis originem, ſed ſecundùm meritorum virtutem diſtribui oportet* (*b*). Tùm acceſſitus idem Clericus, & in medio Concilii flexis genibus conſtitutus, errorem ſuum faſſus eſt, atque, ut corrigeretur inſtetit (*c*). Undenàm eſſet clericus ille nobis eſt incompertum: ſed cum nepos Epiſcopi Cadurcenſis dicatur, probabile eſt patriam habuiſſe urbem Cadurcenſem. Provinciæ eccleſiaſticæ Burgenſis, & conſequentèr extraneum fuiſſe ab urbe Bellovacenſi, provinciæ eccleſiaſticæ Remenſis: omninoque oportet, quod vel ipſe à beneficio Abbatiali Bellovacenſi, vel ejus Patruus ab Epiſcopali Cadurcenſi eſſet extraneus.

3. Utcùmque autem res ſe haberet dicimus, quod vel Clericus ille erat Bellovacenſis, & repulſus eſt ibi à beneficio Abbatiali, tametſi eſſet indigena: tum quia beneficium illud de manu laicorum acceperat, contra canones, id rigoroſè vetantes (*d*); tum quia carebat qualitate monachatus, & clericatus regularis; nec juſtum erat, ut clericus regularis, diuturnâ carens vitæ monaſticæ diſciplinâ, monachis præſideret (*e*). Vel erat extraneus, & pro illo repellendo ab eodem beneficio, non eſt allegata extraneitas, ſed potius indigeneitas, & carnis origo, pronunciantibus Patribus, quod *Eccleſiaſtica officia non ſecundùm carnis originem, ſed ſecundùm meritorum virtutem diſtribui oportet*. Sanè ſi beneficia viris extraneis impertiri eſt crimèn divino, naturali, & humano jure damnatum, uti contendunt Contradictores, cur hæc cauſa non eſt in medium prolata, quæ ſola pro illo repellendo ſufficiebat, & quoslibet alios defectus, ac motiva, vel carentiæ monachatus, vel ſuſceptionis beneficii de manu laicâ, vel carnis originis, abſorbebat: cum nullum, ex hiſce tribus motivis prevaricationem divini, & naturalis juris involuat? Omiſſio ergo cauſæ extraneitatis, quæ inter cunctas alias fuiſſet potiſſima, & allegatio aliarùm minoris momenti, pro Clerico illo à beneficii Abbatialis retentione ablegando, ſatis oſtendunt, quod in ſententiâ Patrum ejuſdem Concilii nulla eſt ratio, quæ verè, & realitèr clericos extraneos à beneficiorum conſecutione repellat.

4. Habitum eſt paritèr anno Chriſti 1046. Concilium *Sutrinum* hac, de quâ ſubjungimus causâ. Cum lacerata reperiretur Eccleſia Romana diro Schiſmate trium de Pontificatu contendentium, ex eiſque Benedictus apud Lateranenſem, Joannes apud Liberianam, & Silveſter apud Vaticanam Baſilicas, Sedem Apoſtolicam, non tam occuparent, quam diſcerperent, ac fœdarent; Joannes Gratianus Romanus Cardinalis S. Joannis ante portam latinam, ſingulos invaſores illos adiit, & occupatæ ſedi cedere perſuaſit, permiſsâ eis proventuum aliquorum perceptione, ut haberent de quo viverent, & ab inceptis deſiſterent. Reque pro voto effectum ſortitâ, ipſe Gratianus à Romanis, tamquam Eccleſię Dei liberator Summo Pontificatu dignus eſt reputatus, & in Pontificem communibus ſuffragiis electus, ac *Gregorius VI.* appellatus (*f*). Cum jam autem propè 20. menſes in Cathedrâ Apoſtolicâ conſediſſet, Henricus II. Imperator Romam venit, cui Gregorius obviam occurrit uſque ad Papiam, & ab eo eſt honorificè ſuſceptus (*g*). Indè utroque Sutrium proficiſcente, ibi Concilium eſt celebratum, cui Gregorius ipſe præſedit (*h*).

5. Cum autèm invidorum, & malignantium dicteriis, Gregorius de ſimoniacâ invaſione Sedis Apoſtolicæ inſimularetur, & pro ſimoniæ vitio declamaretur liberalis illa permiſſio redituum (*i*), quos retineri poſſe conſenſerat à tribus illis Viris, qui

(a) *Baron. an.* 1032. *n.* 1. 2.

(b) *Bin. to.* 7. *Conc. ſ.* 2 *in Concil. Lemov.* 2. *ann.* 1034. *f.* 225.

(c) *Baron. an.* 1034. *num.* 10. *&c.*

(d) *Conc. Mogunt. ann.* 847. *c.* 12. *Concil. Vvormac. ann.* 868 *c.* 55. *&* 57. *Concil. Rom. an.* 907. *c.* 10. *Conc. Cabilon. an.* 813. *c.* 42.

(e) *Vid. Conc. Rotomag. an.* 1074. *c.* 10.

(f) *Vid. Leon. Oſtien. l.* 2. *c.* 80. 82. *Otto. Friſing. l.* 60. *c.* 32. 33. *Ciacon. Foreſt. & alios in Greg.* 6.

(g) *Herman. Contrac. Chron. an.* 1545. *ſ. quo.*

(h) *Leo Oſt. Chron. l.* 2 *c.* 80. *& Baron. an.* 1046. *n.* 4. 5.

(i) *Baron. an.* 1046. *num.* 3.

qui de Pontificatu certabant, ut ſedi cederent, (quod ejus provectionem ad Pontificatum præceſſit, nec verè ſimonia fuit, ſed redemptio vexationis, & etiam quædam æquitas, ut Competitores ipſi haberent de quibus viverent) Gregorius ſpontè ſe dignitate abdicavit, Gregorium Nazianzenum imitatus, ne novæ turbæ, novumve ſchiſma in Romanâ Eccleſiâ excitaretur, ac ſucceſſive ad Cluniacenſe monaſterium, ut ibi privatam vitam ageret, ſe recepit (*a*). Gregorio autem ipſi Papæ VI. ſpontè cedenti, non Synodaliter, neque Imperiali auctoritate depoſito (*b*) ſubrogandus erat alius vir, ad tantam dignitatem idoneus: deſtinabaturque Adalbertus Archiepiſcopus Hamburgenſis, principem locum tenens benevolentiæ apud Cæſarem (*c*), ſed quia ipſe ab his animum declinavit, Henricus, *omnium, tam Romanorum, quam aliorum conſenſu, Suidgerum Epiſcopum Bambergenſem &c. nimium reluctantem, ſummum Romanę Eccleſiæ elegit Pontificem* (*d*), qui Clemens II. eſt appellatus.

(a) *Vid.* Baron. *anno* 1046. *Bin. to. 7.* Concil. *p. 2 in Greg. 6. & in* Conc. Sutrin. *an.* 1046. Ciacon. *in Greg. 6.*

(b) *Leo Oſtienſ. l. 2. c. 80. & Baron. loc. cit. num. 3. 4. 5.*

(c) *Herman. Contrac. an.* 1045. *§. quo.*

(d) *Adam* Bremenſ. *l. 3. c. 17. Baron. anno* 1046. *ad fin.*

6. Ponderamus autem quod beneficium Pontificale, à Gregorio VI. Romano relictum, non alteri Romano, Romanæve Eccleſiæ indigenæ, collatum eſt; ſed Svidgero, patriâ, provinciâ, natione, toto cœlo tandem extraneo, cui proindè nedùm humanum, ſed etiam divinum, & naturale jura obſiſtebant, in ſententiâ Contradictorum. Si dicatur, ex Leone Oſtienſi, hoc factum eſſe, quia *nullus inveniretur dignus, qui tantæ Eccleſiæ præeſſet* (*e*); Reſpondemus præter ea, quæ de ſenſu Leonis Oſtienſis, Capitulo præcedenti allegavimus, nullam potuiſſe fingi indigentiam, ad quam ſupplendam deberent jura divinum, naturale, & humanum, ſimul juncta convelli; adeoque oportet inferrè, vel extremam illam indigentiam non adfuiſſe; vel admiſſionem extraneorum ad Eccleſiaſtica beneficia præfatis juribus non obſtare. Pariter ſupponi rationabiliter non poteſt, quod in totâ Eccleſiâ Romanâ nullus adeſſet ad tantam dignitatem idoneus, cum non deeſſent Diaconi, Præsbyteri, Epiſcopi, Monachi, Abbates, Clerici tandem, atque Laici: vivebantque adhuc tres illi, qui de Pontificatu contenderant, ideoque non eſt probabilis defectus prę memoratus.

(e) *Leo Oſt. Chron. Caſin. l. 2. c. 80.*

7. Et quatenus per hypotheſim omnis alius vir idoneus defuiſſet, *quis magis idoneus ipſo Gregorio, quem viri ſanctiſſimi, atque doctiſſimi ejus temporis ſummis laudibus prædicarunt?* (*f*) Hunc oportebat impedire ne Pontificatui cederet, vel illum ut indigenam ex integro noviter eligere, potius quam ei Clementem II. Saxonem, & extranationalem ſubrogare, ne ſuppoſita jura divinum, naturale, & humanum, indigenis faventia, & extraneis reſiſtentia læderentur. Ergo ſi Cæſar, ſi Romani, ſi Concilium Sutrinum (quod non fuit paucorum hominum adunatio, ſed *Univerſale Epiſcoporum Concilium &c. congregatum ex Epiſcoporum, Abbatum, Religioſorumque virorum grandi multitudine*) uti de illo eloquitur Leo Oſtienſis (*g*) in unum ſenſum convenerunt, ut Pontificale Beneficium Svidgero Saxoni, Epiſcopo Bambergenſi deferretur; neceſſariò inferendum eſt, quod ipſum Concilium, ac cum eo Imperator, totaque Romanorum, & aliorum qui huic electioni aſſenſum præſtiterunt, collectio, in eo voto fuerunt, nec qualitatem indigenatus eſſe ulli neceſſariam; nec extraneitatis rationem ulli obſiſtentiam generare, pro adipiſcendis Eccleſiaſticis beneficiis.

(f) *Baron. an.* 1046 *circ. fin.*

(g) *Leo Oſtienſ. l. 2. cap. 30.*

8. Notando ulterius quod ipſe Clemens II. nedum, in minoribus exiſtens Epiſcopatum Bambergenſem in Franconiâ ſuſcepit, cum ipſe nativus eſſet ex provinciâ Saxoniæ; adeòque ab illo beneficio Epiſcopali, tam patriâ, quam provinciâ foret extraneus; verum etiam, in majoribus conſtitutus, ad Summi Pontificatus celſiſſimum beneficium progreſſum fecit, à quo præter patriæ, ac prôvinciæ, nationis quoque extraneitatem habebat. Et ſi hæc pauca ſunt attendatur, quod hujuſce Pontificis non niſi unica (quod nobis conſtet) conſervatur epiſtola, in quâ ipſe, Apoſtolicâ auctoritate, transfert Joannem Epiſcopum Peſtanenſem ad Metropolitanam Eccleſiam Salerni (*h*); qui certe, vel à beneficio Epiſcopali primæ ſedis, vel ab Archiepiſcopali ſecundæ, erat extraneus. Definitque Antiſtitum translatio-

(h) *Clem. 2. epiſt. ad Jo: Salernit. ap. Bin. to. 7. Conc. p. 2. f. 228.*

nes licitas, & juſtiſſimas eſſe, quoties non viri translati ambitio, ſed utilitas, vel neceſſitas Eccleſiæ ſuadet ita expedire: quare & jure, & facto &, ratione, & hiſtoriâ, totus eventus habiti Concilii Sutrini, ac inibi promoti Clementis Papæ II. nos edocet libertatem Eccleſiæ in admittendis Clericis extraneis ad quęcumque beneficia Eccleſiaſtica, etiam primaria, ac multo magis ad ea, quæ ſunt ordinis inferioris.

9. Per hæc tempora, ideſt anno Chriſti 1049. celebratum eſt *Concilium Remenſe*, cui S. Leo Papa IX. perſonalitèr adſtitit: pluribuſque decretis editis, ad Eccleſiaſticam diſciplinam pertinentibus, intimata eſt Excommunicatio Gozfrido Andegavenſi, *niſi relaxaret quem captum tenebat Dominum Gervaſium, qui tunc erat Præſul Sedis Cenomanicę, poſteà vero ab ejuſdem tyranni poteſtate exemptus Vvidone Archiepiſcopo defuncto, à Rege Francorum Henrico, ſubrogatus eſt ad regimen Remenſis Eccleſiæ* (*a*). Porro Urbs Cenomanica eſt in provinciâ Eccleſiaſtica Turonenſi, apud Britantiam, cui tunc in temporalibus dominabantur Normanni Principes: Remenſis vero urbs eſt Metropolis ſecundæ Belgicæ provinciæ, quæ Regi Galliæ ſubjacebat, adeoque Gervaſius, qui in utraque Eccleſia, priùs Epiſcopale, deindè Archiepiſcopale beneficium adeptus eſt, ab alterutrâ illarum erat extraneus, tàm patriâ, quàm provinciâ, & temporali ditione, ſicqueomnes gradus extraneitatis habebat, qui tamen ei neutiquam obſtiterunt pro adipiſcendis tantæ celſitudinis beneficiis.

(a) *Acta Conc. Remenſ. an. 1049. ap. Bin. to. 7. Conc. p. 2. 5. vocavit ſ. 260.*

10. Anno ſequenti, nempè 1050. qui reſpondet anno 1088. æræ Hiſpanicæ, per 38. annos antecedenti æram Chriſti, habitum eſt *Concilium Coyacenſe* in Caſtro Coyaca, diœceſis Ovetenſis, convenientibus in eo cum Ferdinando I. Magno, Rege Caſtellæ, & Sanctiâ ejus uxore, novem Epiſcopis, ac pluribus Abbatibus, aliiſque Regni Optimatibus (*b*), ubi varia decreta, diſciplinam Eccleſiaſticam concernentia edita ſunt, ex quibus unum ſic ſonat: *Statuimus, ut omnes Eccleſiæ, & Clerici, ſint ſub jure ſui Epiſcopi, nec poteſtatem aliquam habeant ſuper eccleſias, aut Clericos Laici* (*c*). Sanè Deus ea quæ ad Eccleſiam pertinent, & Eccleſiaſticas res, non à laicis, non à ſæculi poteſtatibus (quas Eccleſiæ miniſtris voluit eſſe ſubiectas) ſed à Sacerdotibus regi voluit, & regulari (*d*): bene ergo Concilium Coyacenſe cavit, ne laici poteſtatem ullam exerceant ſuper Eccleſias; quo decreto proculdubio perculit etiam illorum laicorum audaciam, qui libertatem illam Eccleſiæ impugnant, de quâ tractamus. Nam ſi laicis eſt interdictum poteſtatem aliquam ſuper Eccleſias habere, citra dubium etiam eſt prohibitum, libertatem Eccleſiæ in ſuorum beneficiorum diſpenſatione violare, & ne exerceatur, quolibet modo impedire.

(b) *Baron. ann. 1050. num. 5.*

(c) *Conc. Cayac. ann. 1050 c. 3.*

(d) *Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 3. c. 36. n. 11.*

11. Sed audiamus aliud decretum ejuſdem ſynodi: ſtatuimus &c. *Ut omnes Abbates ſè & fratres ſuos, & monaſteria; & Abbatiſſæ ſè, & moniales ſuas, & monaſteria ſecundùm B. Benedicti regant ſtatuta: Et ipſi Abbates, & Abbatiſſæ cum ſuis congregationibus, & cœnobiis ſint obedientes, & per omnia ſubditi ſuis Epiſcopis. Nullus eorum recipiat monachum alienum, aut ſanctimonialem, niſi per Abbatis ſui, & Abbatiſſæ juſſionem: ſi quis hoc decretum violare præſumpſerit, anathema ſit* (*e*). Diximus ſupra cum Theologis, & Canoniſtis, quod monachi ſunt totidem beneficiarii (*f*) vivunt etenim de reditibus Eccleſiæ, hæc illis perpetuo ſuppeditat ex ſuis proventibus, quidquid ad eorum victum, & veſtitum, ac congruentem ſtatum eſt neceſſarium. Diximus quoque quod olim unumquodque monaſterium erat independens ab alio, eo modo, quo ſunt nunc domus Patrum Oratorii S. Philippi Nerii, & monaſteria monialium, itaut qui in uno profitebatur, ei perpetuò addictus eſſet, tamquam inibi affixus, & veluti indigena, ac conſequenter à quibuslibet aliis monaſteriis extraneus. Nihilominus Concilium Coyacenſe diſponit, ut quoties propriorum Abbatum concurreret juſſio, ſive aſſenſus, optimè poſſent monachi ad aliena monaſteria tranſire, ibique monachalia beneficia percipere, ubi ex naturâ ſuâ erant extranei.

(e) *Conc. Coyacenſ. an. 1050. c. 3.*

(f) *Thomaſſin. loc. cit. p. 1. l. 3. c. 13. nu. 1. Barboſ. Jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 69.*

12. Qui-

12. Quibus ita ſe habentibus, arguendo à ſimili ad ſimile, à quo eſt validum argumentum (*a*), ſervatâ ſemper ſimilitudinum ratione, quæ ſolent ut plurimùm claudicare, nè ſint omnibus numeris pares; ſequitur quod ſicut vi Concilii Coyacenſis liberum fuit Eccleſiæ, beneficia monachalia extraneis Cœnobitis conferre; ita etiam licitum fuit beneficia clericalia Clericis extraneis impertiri. Et ſi Eccleſiâ tunc tali fruebatur libertate, oportet oſtendere, quænam leges ſupervenerint, hanc libertatem generalitèr amputantes. Et quemadmodùm non amplius locum habet ipſum Concilii decretum pro eâ parte, quâ cavet, ut monachi ſint Epiſcopis diœceſanis ſubiecti, quia poſt illud tempus novi Canones, ſeù nova privilegia communicabilia, & quandam univerſalitatem habentia, quæ in jus tranſierunt procuſa ſunt, eoſdem monachos generalitèr ab Ordinariorum poteſtate eximentes (*b*); ita ad hoc ut canon Coyacenſis locum nunc non habeat pro aliâ parte, quâ admiſſioni extraneorum favet ad eccleſiaſtica beneficia; oportet leges, & canones generales depromere, qui ſupervenerint, & eandem admiſſionem abrogaverint. Canones inquam generales, vel privilegium univerſale, & communicabile continentes, nam privilegia particularia non faciunt legem communem (*c*); nec privilegiatorum nomen excedunt, ut ad alios extendantur (*d*).

(a) *Barboſ. tract. var. Loc. 101.*

(b) *Cap. Volentes 1. de privil. in 6. Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 24. Barboſ. juri Eccl. univ. l. 2. c. 12. à n. 41. ad nu. 55. & Fagnan. in c. ſuarum 11. de privil.*

(c) *S. Hieron. in Jonæ 1. c. ideoq; Si circ. finem 25. qu. 1.*

(d) *Cap. ſane 9. de privil.*

13. Pariter mortuo Nicolao Papa II. convocatum eſt *Concilium Baſileenſe*, quod ab Hermanno Contracto dicitur *Italiæ Epiſcoporum generalis conventus* (*e*). Fuitque re vera potius Conciliabulum, quam Concilium. Res tamen in eo actæ faciunt ad cauſam noſtram. Pro quâ etiam ſubinde congregata ſunt Concilia *Oſborienſe*, in Germaniâ, & *Mantuanum* in Inſubriâ. Itaque vacante Romanâ Sede primarii quidam Romani, juncti pluribus Longobardiæ Præſulibus, apud Henricum III. puerum Germanorum Regem, futurumque Cæſarem, & apud Guibertum Corrigium Parmenſem ejuſdem Principis Cancellarium, ſedulo egerunt, *ut aliunde non deberent Papam recipere, quam de Paradiſo Italiæ, ita Longbardiam nominabant* (*f*): adeoque in Pontificem inclamarunt Cadaloum Pallavicinum Epiſcopum Parmenſem, qui ſibi nomen impoſuit Honorii II. (*g*). At vero Cardinales hanc reſtrictionem electionis Pontificis ad ſolos Longobardos improbantes, uti læſivam Eccleſiaſticæ libertatis, cui ſemper fas fuit undecumque viros adſciſcere, Pontificali beneficio decorandos; poſtquam Regem de his commonere ſtuduerunt, per Stephanum Cluniacenſem Cardinalem, cui tamen alloquium Principis fuit præcluſum (*h*), alium Pontificem elegerunt, nempe Anſelmum Badagium Mediolanenſem, Epiſcopum tunc Lucenſem, qui Alexander II. vocatus eſt (*i*).

(e) *Herman. Contr. in Chron. an. 1061.*

(f) *Bin. to. 7. Concil. p. 2. in Conc. Baſil. ann. 1061. Baron. eod. anno. Vid. Ciac. in Alex. 2.*

(b) *Panvin. in Rom. Pont. poſt Nicol. II. Ciacon. loc. cit.*

(h) *Baron. an. 1061.*

(i) *Binius Ciacon. Panvin. Plat. in Alex. 2. Baron. loc. cit.*

14. Legatur S. Petrus Damiani, qui & in epiſtolis ad Cadaloum (*l*), & in diſceptatione Synodali, hac de rè ex propoſito agit (*m*): exituſque probavit, quòd primò in Concilio *Osborlenſi* apud Germanos (*n*), & deindè *in Mantuano*, apud Italos, Cadalous condemnatus eſt, & Alexandri electio probata (*o*). Unum eſt igitur, quod coarctatio electionis paſſivæ in Pontificem ad ſolos Nationales Longobardiæ, quam vocabant paradiſum Italiæ, non niſi generalem obtinuit irriſionem; & alioquin, tam illorum qui Cadaloum, virum ab Eccleſiâ Romanâ extraneum, elegerunt; quam Cardinalium, qui Anſelmum Lucenſem, & ipſum extraneum, ad Pontificalem apicem provexerunt, concors fuit inſinuatio, quod ad Papale beneficium cunctis patet acceſſus, etiam alienigenis, & à Romanâ Eccleſiâ prorſus extraneis. Hocque Concilium *Osborienſe*, hoc Concilium *Mantuanum*, definierunt, cum electionem Alexandri II. Pontificis comprobarunt. Si autem patet extraneis acceſſus ad Pontificale beneficium, nunquid obſtruſæ fores erunt ad beneficia minoris ordinis? Nunquid habebit Romanâ Eccleſiâ aliquid minus ab inferioribus ſibi Eccleſiis. Vel ei negabimus, quod Eccleſiis minoribus eſt conceſſum? *Mirum*, declamabat hac eadem occaſione S. Petrus Damiani, *mirum, ſi quod minoribus Eccleſiis Canonicus vigor attribuit, illi ſoli, quæ caput eſt omnium, non permiſit* (*p*).

(l) *Petr. Dam. to. 1. ep. 20 & 21. lib. 1.*

(m) *Idem in diſcept. ſynodal. in fin. to. 2.*

(n) *Conc. Osbor. ann. 1062. Bin. to. 7. Concil. p. 2. f. 290. Baron. ann. 1062. n. 21.*

(o) *Conc. Mantuan. ann. 1094. Baron. eod. an. num. 1.*

(p) *S. Petr. Damian. diſcept. ſynod. poſt init. in tom. 2.*

15. Duo inſuper hic ſunt notanda ex eodem D. Petro Damiani; alterum quod

Cadaloum reſpicit; alterum, quod Alexandrum attingit; & quoad primum, increpat eum S. Doctor de invaſo Pontificatu Romano, cum Parmenſis eſſet Antiſtes: aitque, *ſæculares à limitibus Eccleſiæ coercemus, qui dimiſſis uxoribus propriis extraneis fæderantur; ſed quanto deteriùs adulterium ille committit; qui abſque Synodali ſententiâ, relictâ ſuâ, alieni juris Eccleſiam more prædonis invadit* (a)? Vide quod in culpam vocatur Cadalous, non propter extraneitatem ab Eccleſiâ Romanâ, nec propter hanc adeptam; ſed propter eam ſinè ſententiâ Synodali occupatam, itaut, ſi legitimâ electione, ac neceſſariâ auctoritate accedente, de Parmenſi ad Romanam Sedem tranſiſſet; nullâ extraneitatis, vel indigenatus habitâ ratione, rata, & grata ejus fuiſſet evectio: adeò certum eſt unicuique Clerico extraneo, per vias rectas, & à ſacris canonibus approbatas, aditum patere ad quælibet eccleſiaſtica beneficia, & etiàm ad Summum Pontificatum, qui cunctorum beneficiorum eſt culmen.

(a) *S. Petr. Damian. l. 1. ep. 20. ad Cadaloū.*

16. Quoad ſecundùm quoque idem ſanctus Doctor, juſtificans electionem Alexandri Papæ II. pronuntiat: *Porrò quià in conſtituendo Pontifice Romana Eccleſia à charitate Regiâ non receſſit, hoc etiam indicio eſt, quià cum in Clero ſuo religioſis viris, & ſapientibus abundaret, non de propriis, ſed eum, qui Regi, tamquam domeſticus, & familiaris erat, elegit* (b). Vide & hic definitum, quod non ſolùm licitum eſt extraneos ad beneficia ſacra provehere; ſed etiam quandoque politicè expediens eſt, & ad commune bonum utile, ut extranei poſtpoſitis indigenis eligantur; quemadmodum in provectione Alexandri Papæ II. factitatum eſſe dignoſcitur. Ex totâ igitur ſerie ſucceſſus Concilii, ſivè Conciliabuli Baſileenſis, nec non & Synodorum Osborienſis, & Mantuanæ, cum annexis, & connexis, habemus, quod Eccleſia frui debet, ſicut & tunc fruebatur, integrâ libertate promovendi ad Eccleſiaſtica beneficia non ſolùm Clericos indigenas, verùm etiam extraneos, & quidem nedùm ad ſola inferioris ordinis beneficia, ſed etiam ad ea, quæ altioris ſunt momenti, atque ad ipſum ſummum beneficium Pontificale.

(b) *S. Petr. Dam. in diſcept. ſynod. circ. fin.*

17. In Angliâ hoc ſæculo celebrata eſt *Synodus Vvintonienſis*, quam Rogerius in ſuis annalibus *Concilium Magnum* appellat (c). Ad cujus notitiam ſciendum eſt, quod moriens Eduardus III. Rex Angliæ ſine filiis, Regnum Guillelmo Rufo, Duci Normanniæ, qui Conquiſitor cognomine dictus eſt, dereliquit (d). Perplures verò Regni Proceres, & inter eos *Stigandus Cantuarienſis Archipreſul, qui ſicut excellebat opibus, atque dignitate, ità conſultis plurimum apud Anglos poterat* (e), deliberarunt, quolibet extraneo rejecto, aliquem ſolum indigenam in Regem accipere (f), *contra externos hoſtes pro patriâ & gente fortitèr pugnaturi* (g). Ideò primò Haraldum, Goduini Comitis filium, Regem conſtituerunt, & ſucceſſivè Edgarum, Regis Edmundi II. Nepotem, puerum adhuc, & tanto muneri ineptum (h). Haraldus ergo in Regem *ordinatus eſt non ſanctâ conſecratione Stigandi, juſto zelo Apoſtolici, & anathemate miniſterio Sacerdotum privati* (i), qui etiam vivente Eduardo juraverat, Guillelmum præfatum in Regem, eo defuncto ſuſcipere, prout & alii polliciti erant (l).

(c) *Roger. in Annal. Bin. to. 7. p. 2. in Concil. Vvinton an. 1070.*
(d) *Foreſt. in Odoar. 3. Reg. 19. Angliæ.*
(e) *Geſt. Guillel. Duc. Norm. ap. Duchef. in hiſt. Norman. ann. 1065 & interea f. 205.*
(f) *Orderic. Vital. hiſt. l. 3. ann. 1066. ant. fin.*
(g) *Foreſt. in Harald. Reg. 20. & in Guillelm. Reg. 21. Angl.*
(h) *Geſt. Guillelm. loc. cit. f. 196. D.*
(i) *Ibid. f. 200. C.*
(l) *Foreſt. Mappam. Iſtor. in Harald. Reg. 20 Angl.*

18. Guillelmus autem, fretus jure, tàm ſibi delatæ hæreditatis, quam ſibi confirmatæ per Alexandrum Papam II. Regni dominum directum (m), poſtquàm *vexillum accepit ejus benignitate, velut ſuffragium S. Petri, quo primò confidentius, ac tutius invaderet adverſarium* (n), prælium cum Haraldo commiſit, eumque occiſum humi proſtravit (o), ac ſtatim arma movens adverſus Edgarum Haraldo ſubrogatum (p): Londinenſi Urbi propius acceſſit, cujus fortunâ conſternatis adverſariis, ad eum *Stigandus Archiepiſcopus, aliique nobiles Angli advenerunt, Edgarum abrogantes, pacem cum Guillelmo fecerunt; ipſumque ſibi Dominum ſuſceperunt, & ipſi ab eo benigniter ſuſcepti, priſtinas dignitates, & honores receperunt* (q). Alexander interim II. Pontifex in Angliam ſuos Legatos miſit, Hermenfredum Epiſcopum Sedunenſem, & Joannem, ac Petrum Presbyteros Cardinales, qui Regi Coronam ſolemnitèr impoſuerunt, & præfatam Synodum intimarunt (r). In quâ plures Epi-

(m) *Geſt. Guillelm. loc. cit. fol. 197. C. & fol. 201. C,*
(n) *Geſt. Guillelm. ap. Duchefn. loc. cit. à fol. 199 Order. Vital. hiſt. Eccl. l. 3. an. 1066. f. 502*
(o) *Geſt. Guillelm. loc. cit. f. 205. Order. Vital. l. cit. f. 502.*
(p) *Order. Vital. hiſt. l. 3. f. 503. A.*
(q) *Idem f. 516. A. Baron. ann. 1010. n. 11.*
(r) *Idem Orderic. fol. 516. B.*

Epiſcopi, & Abbates degradati ſunt, ob non licitè acquiſitas eorum dignitates, & præſertìm Stigandus Cantuarienſis Epiſcopus, qui *periuriis, & homicidiis inquinatus erat, nec per oſtium in Archipræſulatum introierat* (a).

19. Tres cauſas depoſitionis Stigandi inſinuat Rogerius, nempè, quod Epiſcopatum Vvintonienſem unà cum Archiepiſcopatu Cantuarienſi teneret: quod Archiepiſcopatum ipſum, vivente adhùc Roberto Archiepiſcopo, invaſiſſet, cujus & ex Angliâ expulſi, pallio uſus eſſet: Demùm quod pallium Archiepiſcopale, à Benedicto illegitimo Pontifice malis artibus accepiſſet (b). Eâ occaſione depoſitis Epiſcopis & Abbatibus Angliæ, *alii ſubrogati ſunt, traducti ex Galliâ, literati, decorati moribus, ac ſtudioſi divinorum amatores* (c). Et ità Thomæ Canonico Bajocenſi in Normandiâ Eboracenſis Archiepiſcopatus collatus eſt, & Rex *nonnullis etiam Northmannicis Abbatias dedit* (d). Non eſt ſilenda ſedulitas, quâ Rex Guillelmus incumbebat, ut Epiſcopalia, & Abbatialia beneficia, ad viros optimos pervenirent. Narrat enim hæc de illo Vitalis: *dùm Paſtor quilibet completo vitæ ſuæ termino, de mundo migraret, & Eccleſia Dei proprio rectore viduata lugeret, ſollicitus Princeps prudentes Legatos ad orbatam domum mittebat, omneſque res Eccleſiæ, ne à profanis diſſiparentur, deſcribi faciebat. Deindè Præſules, & Abbates, alioſque ſapientes conſiliarios convocabat, & eorum conſilio quis melior, & utilior, tàm in divinis rebus, quàm in ſæcularibus ad regendam Dei domum videretur, ſummoperè indagabat. Denique illum, quem pro vitæ merito, & ſapientiæ doctrinâ proviſio ſapientem eligebat, benevolus Rex diſpenſatorem, & Rectorem Epiſcopatus, vel Abbatiæ conſtituebat* (e).

20. Tali ſollicitudine, toto regiminis ſui tempore Regno profuit, & Eccleſiæ: jamque moriturus, confidentèr eſt profeſſus, *In electione perſonarum vitæ meritum, & ſapientiæ doctrinam inveſtigavi, & quantum in mè fuit, omnium digniſſimo Eccleſiæ regimen commendavi. Hoc nimirum probari poteſt veracitèr in Lanfranco Cantuarienſium Archipræſule, hoc in Anſelmo Beccenſium Abbate: hoc in Gerberto Fontanellenſi, & Durando Troarnenſi &c.* (f). Notetur quod Rex iſte non indigenatum, ſed vitæ meritum, & doctrinam in promovendis requirebat, & ut ſe rectè in his geſſiſſe patefaceret, exempla allegavit non indigenarum, ſed extraneorum, quos Epiſcopalibus, & Abbatialibus beneficiis præfeci ſolers fuerat. Stigandum fuiſſe, quidem Anglum cenſemus, ſed cum ipſe prius præfuerit Eccleſiæ Vvintonienſi, & Angelmarus ejus Germanus frater Epiſcopatum tenuerit Eſtanglorum (g); fieri non poterat quin alter iſtorum fratrum, tenentium Epiſcopatus in duabus provinciis adeò diſſitis, eſſet nedùm extradiœceſanus, ſed etiam extraprovincialis à loco, in quo Epiſcopali potiebatur beneficio. Itaque extraneus erat Guillelmus Dux Normannorum, & ne tamquàm extraneus regnare poſſet in Angliâ, plurimi Angli obſiſtebant; ſed injuſtos fuiſſe illorum conatus vidimus: & arguendo ab officio, ad beneficium; ſicuti extraneitas nihil obfuit Guillelmo, pro Regali contrâ adipiſcenda, ſic & nec obſiſtere debuit Clericis pro aſſequendis eccleſiaſticis beneficiis.

21. Erat extradiœceſanus Stigandus ab Eccleſiâ Dorovernenſi, atque uti talis, illud beneficium Archiepiſcopale ſumendo, jura divinum, naturale, & humanum, in ſententiâ Contradictorum læſiſſet; nihilominus cum cunctę cauſæ perquirerentur ad ejus depoſitionem in hoc Concilio faciendam, nihil eſt de extraneitate tractatum, quæ tamèn, uti tàm gravis, totque jurium violatrix, præteriri non debuiſſet. Cur autem non eſt allegata extraneitas? quià pro vitio non eſt habita, Clericos à beneficiis eccleſiaſticis repellente. Porrò Stigandus in Cantuarienſi Epiſcopatu ſucceſſit Roberto, nedum extraneo, ſed etiam extranationali: qui è monaſterio Gemmeticenſi, provinciæ eccleſiaſticæ Rotomagenſis in Normandiâ, ad Epiſcopatum Londonienſem provectus eſt, & indè ad Dorovernenſem Archipræſulatum translatus. Succeſſorem quoque habuit S. Lanfrancum, quem nedum extradiœceſanum, ſed etiam extraprovincialem, & extranationalem Cantuarienſis Eccleſia recepit, utpote natione Italum, patriâ Papienſem, monachum primo, & Priorem cœnobii Beccenſis, deindè Abbatem monaſterii Cadomenſis in Normandiâ (h).

(a) *Roger. in Annal. Bin. in Conc. Vvinton. an. 1070. to. 7. Conc. p. 2 Baron. ann. 1058. n. 16. & 1070. n. 11.*

(b) *Orderic. Vital. loc. cit.*

(c) *Bin. loc. cit. in fin.*

(d) *Idem loc. cit. §. in quo.*

(e) *Order. Vital. hiſt. Eccl. l. 4. ad ann. 1070. fol. 516. C.*

(f) *Card. Baron. an. 1087. n. 29. Thomaſſin: vet. & nov. Eccl. diſci. p. 2. l. 2. c. 39. n. 5.*

(g) *Orderic. Vital. hiſtor. Eccl. l. 4 an. 1064. f. 519. A. Vid. Jo: Picard. annot. ad epiſt. 41 l. 2. S. Anſelm. Cãtuar. Poſſevin. Appar. ſacr. in S. Lanfranc.*

(h) *Order. Vital: hiſt. Eccl. l. 4. an. 1067. f. 507*

22. Hoc

22. Hoc modo Stigandus in Concilio Vuintonienſi depoſitus eſt, eique datus ſucceſſor S. Lanfrancus: qui poſt obtentum Priorale, & Abbatiale beneficium in locis, à quibus erat extraneus Archiepiſcopale, quoque potuit adipiſci, *nàm poſt mortem Antiſtitis ſui, Rotomagenſis Eccleſia Lanfrancum Cadomenſem Abbatem ſibi Præſulem elegit &c. ſed vir Deo devotus, & humilitati ſtudens, tanti Primatus Sarcinam refutavit, & ſibi ad hunc apicem toto conatu Joannem Abrincatenſium Præſulem præferre ſategit &c. Erat Joannes filius Radulphi Comitis Bajocenſium &c. In loco ejus Michael natione Italicus &c. ad culmum Abrincatenſis Epiſcopatus electione legitimâ eſt promotus.* Quia tamèn Lanfrancus à Deo erat ad infulas deſtinatus, tandem Archiepiſcopatum Cantuarienſem, vel invitus adeptus eſt, ſcribens Alexandro Papę II. *cum de Beccenſi Congregatione, in qua habitum religionis aſſumpſi, à Principe Normannorum Vuillelmo abſtractus, Cadomenſi præeſſem cœnobio, imparque exiſterem parvorum regimini monachorum, incertum habeo quo judicio omnipotentis Dei factus ſum te cogente ſpeculator multorum, numeroque carentium populorum* (*a*). Ità Epiſcopale beneficium in Anglia D. Lanfrancus Synodali conſenſu, omniumque communi applauſu conſecutus eſt, *honeſtiſſimâ electione, ac fideli conſecratione &c. Cujus ordinationi multi Præſules, & Abbates interfuere, cum maxima cleri, populique multitudine, preſenteſque, & abſentes totius Albionis incolę tripudiarunt &c. In Cadomenſi Eccleſiâ Guillelmus Radbodi Sagienſis Epiſcopi filius, Lanfranco ſucceſſit, quem poſt novem annos, indè Rex Guillelmus ad regendam Rotomagenſem Metropolim provexit &c. Defunctò Ebroicenſi Epiſcopo &c. Giſlebertus Oſberni filius, Canonicus, & Archidiaconus Lexovienſis*, electus eſt (*b*). Ponderet autem peritus lector quæ, & quot extraneorum provectiones factæ ſint, occaſione Synodi Vuintonienſis, illiuſque decreto: quantoque conſenſu eiſdem auctoritatem, & reſpectivè plauſum impertiti ſint Patres Concilii, Rex, Epiſcopi, Abbates, Clerici, Monachi, Laici, Magnates, majoris tandem, ac minoris ordinis viri, dijudicetque, an quid validius favere poſſit provectioni extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia.

(a) *S. Lanfranc. epl. ad Alex. 2. in ejus oper. & ap. Franc. Pommeraye in Conc. Rotomag. fol. 84.*

(b) *Orderic. Vital. loc. cit. ann. 1069. fol. 520. B. C.*

23. Succeſſivè coaluit Concilium *Romanum* anno 1076. in quo Gregorius Papa VII. anathema adverſus Henricum III. Cæſarem pronunciavit: ac Sigefridum Moguntinum, Vuillelmum Trajectenſem, atque Robertum Bambergenſem, alioſque Epiſcopos pariter excommunicatione mulctavit (*c*). Quâ de rè Lambertus Schafnaburgenſis (*d*), Cardinlis Baronius ex eo, & alii (*e*). In hac autem ipsâ Synodo Pontifex breves quaſdam ſententias protulit, ſive decreta, quæ *Dictatus Papæ* titulo inſcripta ſunt (*f*), unumque ex eis ità ſe habet: *Quod Papę liceat de ſede ad ſedem, neceſſitate cogente, Epiſcopos tranſmutare* (*g*). Memorat hic ſolam neceſſitatem, ſed non excludit, ſeu in ea involuit etiam utilitatem, quam pluries vidimus in ſacris canonibus, cum titulo neceſſitatis conjungi, quoties de Antiſtitum mutationibus ſermonem habent. Definit ergo Concilium Romanum, & in eo S. Gregorius VII., quod concurrente utilitate, aut neceſſitate Eccleſiæ, licitum eſt beneficiarios de loco ad locum transferre, & de unâ in aliam Cathedram tranſmutare; hæc autem tranſmutatio fieri non poteſt, ſine admiſſione extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, quia tranſmutatus neceſſario, vel à primâ, vel à ſecunda Eccleſiâ eſſe debet extraneus.

(c) *Conc. Roman. an. 1076. Bin. t. 7. par. 2. fol. 483.*

(d) *Lamber. Schaf. de reb. German. an. 1076.*

(e) *Baron. ann. 1076. à n. 16. Bin. loc. cit. in notis.*

(f) *Baron. an. 1076. n. 33. Bin. to. 7. Concil. p. 2: in Conc: Rom. ann: 1066, in notis in fin:*

(g) *S. Greg. 7. poſt ep. 55. lib. 2. ap. Bin: to. 7. Conc: p. 2. f. 362.*

24. Addit Concilium idem alia duo capitula hujuſce tenoris: *quod Papa de omni Eccleſiâ quemcumque voluerit Clericum valeat ordinare. Quod ab illo ordinatus alii Eccleſię preſſe poteſt, ſed non militare, & quod ab aliquo Epiſcopo non debet ſuperiorem gradum accipere* (*h*). Suprà occaſione agendi de Concilio III. Carthaginenſi latè patefecimus, quod Epiſcopis primarum ſedium licuit Clericos undecumque accerſere, ordinare, & in aliis, vel in propriâ Eccleſiis collocare (*i*). Non quidem hoc competit ſimplicibus Archiepiſcopis, vel Metropolitanis (*l*); ſed ſolis aliquibus Patriarchis, & Primatibus primæ notæ. Et quidem de Patriarchâ *Conſtantinopolitano*, id certum eſt ex Balſamone (*m*), & aliis hoc expreſsè aſſerentibus (*n*). *Alexandrinum quoque Patriarcham idem jus, ſaltem in ordinationibus Epiſcoporum uſur-*

(h) *Bin. to. 7. p. 2. poſt lib. 2. epl. 55. S. Greg. 7. Baron. an. 1076. n. 33.*

(i) *Vid. ſupr. ſæcul. 4 c. 6. à n. 22.*

(l) *Franc. Hallier. de ſacr. Ordin. de Miniſtro Ordin. c: 3. art. 9 §. 6. f. 653.*

(m) *Balſamon. in cap. 10. ſept. ſynod. in c. 26. tit. 1. Nomocan. et alibi*

(n) *Hallier. loc. cit. at. §. 3.*

uſurpaſſe, ut Clericos unius diœceſis in aliam civitatem, Epiſcopali dignitate functuros transferret, exempla innumera produnt &c. Eàdem quoque ni fallor prerogativa cęteri Patriarchę fruebantur, ſaltem in Eccleſias ſibi quoad ordinationem Antiſtitum ſubiectas. Quod enim Carthaginenſi Africę Primati, ob curam Eccleſiarum, quàm habet debitum aſſeritur in Synodo Carthaginenſi (a); Probabile non eſt Patriarchis eminentiorem poteſtatem, & Eccleſiarum ſibi ſubditarum ordinandarum ſollicitudinem habentibus eſſe denegandum (b). Nèc ex Primatibus, id ſoli Archiepiſcopo Carthaginenſi, ſed Archiepiſcopis etiam *Juſtinianę primę* in Bulgariâ, & *Juſtinianę Cypri (c)*, ac fortè aliis competebat.

(a) *Conc. Carthag. 3. c. 45.*
(b) *Hallier. loc. cit. §. 5.*

25. Hæc verò poteſtas, clericos de loco ad locum tranſuchendi, eoſque vel in propriâ Eccleſiâ, vel in alienâ collocandi, & ordinandi, quâ potitos eſſe dicimus Patriarchas, & Primates quoſdam inſignes, proculdubiò negari non debet Summo Pontifici, cui præter enunciata capitula Concilii Romani, quæ *Dictatus Papæ* dicuntur, alii quoque canones favent, expreſſe ſancientes, poſſe Romanum Pontificem *de qualibet Eccleſia clericum ordinare (d)*. Facit ad hoc epiſtola D. Bernardi ad Mediolanenſes ſcribentis: *plenitudo poteſtatis ſuper univerſas orbis Eccleſias ſingulari prærogativa Apoſtolicæ Sedi donata eſt &c.* quæ *poteſt à finibus terræ ſublimes quaſcumque perſonas eccleſiaſticas evocare, & cogere ad ſuam præſentiam, non ſemèl, & bis, ſed quotiès expedire videbit (e)*. Qui ſanctus doctor etiàm affirmat, de toto orbe ſumendos eſſe Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, totum orbem cum Pontifice judicaturos (*f*), proùt & Sixtus PP. V. ſe explicavit in ſuâ Conſtitutione, de iiſdem Cardinalibus eloquente (*g*): quos paritèr ex omnibus orbis nationibus eſſe aſſumendos ſentiunt unâ voce Doctores, Canoniſtæ, Theologi, Hiſtorici &c. (*h*).

(c) *Hallier. loc. cit. §. 4.*
(d) *Cap. per principalem 123. 1. qu. 1. & 9. q. 3. cap. nec vero 20. 9. q. 3.*
(e) *S. Bernard. epl. 131.*
(f) *S. Bern. de conſider. l. 4. c. 5.*
(g) *Sixt. V. conſt. 50*
(h) *Iſid. Moſcon. de Majeſt. Eccleſ. milit. l. 1. p. 1, c. 5. Barboſ. jur. Eccl. Univ. l. 1. c. 3. n. 3 Dian. p. 5. tr. 2. reſ. 18. Rouſſel. hiſt. Pontif. l. 2. c. 7. n. 20.*

26. Morem hunc Romanæ Eccleſiæ, clericos undecumque trahendi, & de unâ ad aliam Eccleſiam transferendi, tanta comitatur antiquitas, ut uſque à D. Gregorii Magni reperiatur tempore viguiſſe, & in viridi obſervantiâ fuiſſe, proùt ſuprà, dùm de eo ageremus Sexto Sęculo patefecimus. Ab illâque ętate ad noſtram tot, & tanta ſunt exempla clericorum hinc indè ad Romanam Eccleſiam traductorum, vel de unâ ad aliam Eccleſiam tranſvectorum, ut eorum ſcire numerum ſit difficilè; catalogum conſciſcere ſit impoſſibilè. Certè quotidiana praxis docet, hoc ab eâ fieri: nèc dubium eſt licitè, ac rectè ab illâ fieri quod millies fecit, & quod indeſinentèr exequitur. In trahendo autèm ad ſe clericos alienos, tantundem ac Romana ſedes facit, alię quoque minores Eccleſiæ valent prò ſuo libito implere (*i*); cum hoc tamèn diſcrimine, quod Epiſcopus clericum alienę Eccleſię, beneficio reſidentiali carentem, beneficio munerandum ad ſe trahere poteſt; ordinandum verò, ſeù ad ordines promovendum, trahere non poteſt, ſinè ſui Epiſcopi aſſenſu (*l*). Romanus autèm Pontifex tàm ordinandum, quàm beneficio augendum alienum clericum, etiàm beneficio reſidentiali devinctum, & etiàm invito proprio Antiſtite, ad ſe trahere poteſt (*m*).

(i) *Gloſ. in cap. per principalem V. poteſtatem 1. qu. 3.*
(l) Concil. Nicæn. 2. c. 10. & ibi Bail. to. 1 *fol. 375.*
(m) *Cap. filium 112. 1. q. 1.*

27. Ratio, quarè hac prerogativa ſit preditus Papa, credimus quod ſit triplex; *primo* proptèr eam poteſtatem, quàm habuiſſe diximus, & reſpectivè habere majores Eccleſias, clericos de una ad aliam Diœceſim tranſuehendi, vel in ſua collocandi: proùt opportunitati Eccleſiarum cognoverint expedire. Si enìm Patriarchę, & Primates ſuperius memorati hoc facere poſſunt; intrat eloquium D. Petri Damiani dicentis, *mirum, ſi quod minoribus Eccleſiis canonicus vigor attribuit, illi ſoli, quæ caput eſt omnium non permiſit (n)*. *Secundò* proptèr dignitatem Epiſcopi univerſalis, in Pontifice reſidentem, de quâ ſuo loco ex propoſito agemus; Ejuſque vi cum ſpectet ad Summum Pontificem curam generalem impendere prò felici ſtatu totiùs Eccleſię; poteſt propter hoc, & clericum de unâ ad aliam Eccleſiam tranſuehere, & illum in ſuâ propriâ collocare, quæ non tàm ſibi, quàm toti Eccleſię univerſali effectum ſollicitudinis paſtoralis impertit. *Tertiò* proptèr jus illud, cunctis quodammodò orbis incolis connatutale, habendi Romam prò Patria

(n) *S. Petr. Dam in diſcept. ſynodal. poſt init.*

tria

canonem proferens, quo cavetur, ut nullus Epiſcopus alterius parochianum præſumat retinere, aut ordinare, abſque Epiſcopi voluntate, vel judicare; hæc verba ſubjungit, ſalvâ tamen in omnibus Apoſtolicâ auctoritate (a), quibus verbis Apoſtolica auctoritas ad omnium ex alienâ diœceſi Clericorum ordinationem docetur extendi. Quàm poteſtatem apud Romanos Pontifices eſſe teſtatur, ſed ea nolle ipſos paſſim uti, innuit Stephanus Papa epiſtolâ ad Gualbertum Patriarcham, iis verbis: nunc verò iterato tibi ſcribimus, nolentes alicujus Eccleſiæ privilegium infringere, licèt Apoſtolicâ prærogativâ poſſimus de qualibet Eccleſiâ clericum ordinare (b), cui affine eſt, quod ait Nicolaus Papa in epiſtolâ ad Michaelem Imperatorem (c). Per principalem Apoſtolorum Petri, & Pauli, de quâ ſuprà partim expoſuimus, poteſtatem, jus habemus non ſolum monachos, verùm etiàm quoslibet clericos de quacumque Diœceſi, cum neceſſe fuerit, convocare, atque eccleſiaſticis exigentibus opportunitatibus invitare (d).

(a) *Jul. I. ep. 2. c. 6.*

(b) *Stephanus Gualberto ap. Grat. 9. qu. 3: c. nunc vero.*

(c) *Cap. per principalem 2. qu. 9.*

(d) *Franc. Hallier. de ſacr. elect. & ordin. de Miniſtr. ordin. c. 3. art. 9. f. 647.*

31. *Hac auctoritate fretus Gelaſius, ſeù Pelagius, Rufinum quendam Monachum, ad Eccleſiam parochialem Sancti Laurentii Savinatis diœceſis electum, quem ab ipſo Theodorus vir magnus ordinari petierat, cum minimè ei vacaret, ad Bonum Epiſcopum Savinatem Diaconum ordinandum remiſit; ſibi in animo eſſe dictitans eundem poſteà Presbyterum conſecrare (e). Eâdem poteſtate S. Gregorius Epiphanium ab Heliâ Presbytero, & Abbate Iſauriæ miſſum Diaconum conſecravit, Romanæque Eccleſiæ miniſtraturum contrà mittentis intentionem retinuit (f). Felici Sipontino Epiſcopo mandavit, ut in Eccleſiâ Canosâ duos parochiales Presbyteros ordinaret (g). Leoni Epiſcopo Corſicæ, ut in Sagonenſi Presbyteros, & Diaconos (h), item Felicem Diaconum ex Iſtriâ Romam venientem ad Maximianum Epiſcopum Syracuſanum Eccleſiæ ipſius incardinandum miſit (i), Gratianum Venafranæ Eccleſiæ Diaconum ad Fortunatum Epiſcopum Neapolitanum ſimilitèr ejus Eccleſiæ cardinandum deſtinavit (l), ob eandem S. Martinus I. ejus nominis Romanę Eccleſię Pontifex (m), epiſtolâ ad Eccleſiam Jeroſolymitanam, reſcripſit, ſe Joanni Philadelphienſium Epiſcopo, per poteſtatem ſibi à Domino in gratiâ datam, licentiam dediſſe, ut locum ipſius in omnibus Eccleſiaſticis articulis in partibus Orientis ſuppleat, & creet in omnibus Civitatibus, quę Antiochenę ſedi, quæque Hieroſolymitanę ſacerdotalitèr ſubſint, Epiſcopos, Presbyteros, & Diaconos: ne, ſicut dicit Propheta (n), deficiant à comeſtione oves, et quod non ſint boves in prœſepibus, ideſt fideles, & orthodoxi populi, quod Catholicę Eccleſię Epiſcopos non habeant &c.*

(e) *Gelaſius, ſeù Pelagius 16. q. 1. c. in parochiâ.*

(f) *S. Greg. I. l. 4. ep. 30. Helię.*

(g) *Idem lib. 1. indic. 9. epiſt. 51.*

(h) *Idem lib. 1. ep. 76 indic. 9.*

(i) *Idem lib. 3. ep. 14. Maximiano.*

(l) *Idem lib. 5. ep. 11. indic. 14.*

(m) *Martinus I epiſt. 11. to. 2. Conc. p. 2.*

(n) *Habacuc. 3. juxta Septuag.*

32. *Ob eandem quoque Romanę Eccleſię prerogativam legimus Goffridum Vindocinenſem (o), Romæ Presbyterum ab Urbano II. fuiſſe conſecratum, cum anteà Monaſterii Vindocinenſis (quod ſæpè alodium D. Petri vocavit, & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubjectum) Abbas in ordine tantum Diaconali electus, & inauguratus ab Ivone Carnotenſi fuiſſet (p). Legimus in vitâ S. Laurentii Juſtiniani Fauſtinum Dandulum virum doctrinâ, & probitate clariſſimum, à Senatu Veneto Romam miſſum, ab Eugenio Papâ ſacris initiatum (q), & nè ſingulos enumerare cogamur, legimus in ſingulorum Romanorum Pontificum vitis, à Damaſo conſcriptis, & Anaſtaſio (r), ab ipſo Lino ordinationes eorum adnotatas, varios per diverſa loca Epiſcopos, Præsbyteros, Diaconos, ab iis fuiſſe ordinatos, nec mihi dubium eſt, quin Eccleſiis Occidentis, nedùm collectis, & in fide Chriſti, atque eccleſiaſticâ diſciplinâ confirmatis, non Epiſcopos ſolùm, verùm etiam Presbyteros, ac Diaconos ab Eccleſiâ Romanâ mitterentur, qui ut plurimum Romæ conſecrati eſſent, quomodo cum Dionyſio Pariſienſi Epiſcopo Ruſticum Presbyterum, & Eleutherium Diaconum; cum Saviniano Senonenſium Antiſtite deſtinato, Serotinum, & Eoadaldum, quorum neuter Epiſcopus creatus fuerat, cum Luciano ad Bellovacos miſſo alios earum Eccleſiarum traditio nos docet (s).*

(o) *Goffrid. paſſim, & ejus Vita operibus ejus præfixa.*

(p) *Idem Goffridus paſſim.*

(q) *Vita S. Laurentij Juſtinian. c. 6. ap. Sur. 8. Januar.*

(r) *Vide Pontif. Damaſi, & Anaſt. Bibliothec. Vitas.*

(s) *Franc. Hallier. de ſacr. elect. loc. cit.*

33. Sortiebantur autem Clerici à Papâ ordinati, ac ſemèl Romano Clero inſerti, hanc prerogativam, quod albo aliarum eccleſiarum conſcribi non poterant, ibique ordines, aut officia, vel beneficia ſacra nanciſi, niſi eos Pontifex de ſpe-

 ciali

ciali gratiâ concederet. Hinc Rotomagenſi Clero, qui ſibi elegerat in Præſulem Hugonem Abbatem Radingenſem in Angliâ, ſatis non fuit, quod Epiſcopus Sarisberienſis hujus Ordinarius illum concederet, ſed opus fuit ſpeciali conceſſione Apoſtolicâ, quam Clerus ipſe ab Honorio PP. II. hiſce verbis ſupplicibus imploravit: *donari eum nobis à ſublimitate veſtrâ requirimus, quem tanto cariorem habebimus, quanto à veſtræ celſitudinis ſede nobis donatum lætabimur* (a). Conſimilia ſunt his ea, quæ de tali rè proloquitur idem Hallier ſubjungens, *circà ordinatos autem à Romano Pontifice hæc obſervanda ſunt: Primum ſpeciatim probiberi, ne ordinati ab ipſo, ab alio poſteà Epiſcopo ad altiores ordines promoveri poſſint: id expreſsè docet Gregorius Magnus epiſtolâ, quam ſuprà laudavimus ad Heliam Abbatem Iſauriæ his verbis. Filium verò noſtrum Epiphanium mandaſtis, ut ad ſacrum ordinem provehere deberemus, vobiſque tranſmittere, ſed in uno vos audivimus, in alio autem minus audire potuimus. Diaconus quidem factus eſt, ſed quiſquis ſemèl in hâc Eccleſiâ Ordinem ſacrum acceperit, egrediendi ex eâ ulterius licentiam non habet* (b). *Cujus rei argumentum duci poteſt ex iſto reſponſo Joannis Tertii Mutinenſi Epiſcopo: meminimus à nobis ſupplicitèr fuiſſe poſtulatum, & clementèr indultum, ut quia præfatus Eccleſiæ Romanæ Subdiaconus erat, mandaremus ipſum per Bononienſem Epiſcopum promoveri* (c). *Ex eo enim colliges ordinatum à Papâ Subdiaconum indiguiſſe permiſſione, & indulgentiâ Papæ, ut ab alio poſteà Epiſcopo ad ſuperiores ordines promoveretur: Conſtitutio autem iſta ſingularis non eſſet, ſi obligationem tantùm recipiendi cęteros ordines ab eo, à quo primum in Clerum proprium quis electus eſt, & priores ordines ſuſcepit, argueret: nam ut diximus, olim hæc communis Eccleſiæ lex erat, ut alienum Clericum nemo ſuſcipere, & ordinare poſſet.*

34. *Verùm ob reverentiam impoſitionis manuum Summi Pontificis, ſingulare hoc conſtitutum fuit, ut Clericum, quantumvis à proprio Epiſcopo miſſum, eo fine, ut ad ejus Eccleſiam redeat, à Papâ conſecratum, nullus poſteà Epiſcoporam ordinare, & benedictionem ſuper caput ipſius, cujus Papa impertitus fuerit, effundere audeat, ſinè ejuſdem licentiâ: quomodò ob reverentiam Epiſcopalis dignitatis, ſuper Altare, ſuper quod Epiſcopus Miſſam celebraverit, presbyter eodem die ſacrificare, niſi de ejus licentiâ, probibetur* (d): *cumè contrà Clericum ab Epiſcopo ſuo miſſum eo fine, ut redeat Eccleſiam, cui eum adſcripſit, nec tanquam ſuum retinere alius debeat, nec ullus deinceps eum ordinare, quam cui proprius ipſe conceſſit. Verùm notat Henriquez* (e), *eum, qui à Summo Pontifice fuerit ordinatus, ſi ab alio poſteà, de ejus licentiâ, aliquem ordinem acceperit, ad ſuperiores quibus caret, poſteà abſque ullâ petitâ licentiâ, promoveri poſſe. Idem etiam aliud onus adjungit Diacono à Summo Pontifice ordinato impoſitum, ut nempè abſque ejus licentiâ à Curiâ recedere ei non liceat: Cum enim tamquàm Alumnus Romanæ Eccleſiæ cenſeatur, nibil mirum eſt, ſi abſque Summi Pontificis permiſſione à Romanâ Curiâ abire non poſſit. Nec onus iſtud ſpeciale dici poteſt, quo compenſetur ejus bonos, ut dicit Henriquez, cum obligationem Clericis omnibus eccleſiaſticâ lege indictam ſciamus, ut ſine ſui Epiſcopi conſenſu in aliam diœceſim proficiſci nequeat: niſi fortè in eo ſingularis iſta eſt obligatio, quod etiam ſi quis in Clerum Romanum minimè adſcitus eſſet, eo tamen ipſo, quo Summo Pontifice eſſet ordinatus, è Romanâ Curiâ ſine ejus licentiâ abire non poſſet, quod in cæteris ab aliis ordinatis locum non babet.*

35. *Obſervandum ſiquidem eſt quoſdam à Summo Pontifice ordinatos fuiſſe bonoris tantùm causâ, non tamen ad aliquam Eccleſiam Urbis Romæ, quod inſtantibus illuſtribus viris, aut exigentibus ordinandi meritis, aliquando contingebat, ut exemplo ordinationis Ruſtici à Pelagio, ſeù Gelaſio ad pręces Theodori ſuprà perſpicuum eſt* (f), *alios autem, & quidem frequentiùs, à Summis Pontificibus ordinatos, & ad aliquem Romę titulum inſtitutos fuiſſe, retinentibus nempè antiquiſſimum Eccleſiæ morem Sanctiſſimis illis Pontificibus juxtà quem ordinatio ab inſtitutione minimè ſejungi ſolebat, nec ullus ordinari conſueverat, niſi qui ſimùl titulum Eccleſia-*

ſtici

(a) Vide Franc. Pommeraye in Conc. Rotomag. f. 130.

(b) Gregor. lib. 4 indict. 13. ep. 30. Heliæ.

(c) Cap. cum in diſtribuendis de temporibus ordinat.

(d) De conſecrat. d. ſt. 2. c. ult.

(e) Henriquez l. 10. c. 23. num. 5.

(f) Can. in Parochiâ citato 16. q. 1.

ſtici miniſterii acciperet: ſummâ quoque moderatione ipſis utentibus, ut nec aliarum diœceſeon titulos, aut Eccleſias invadere, vel de iis (quod tamèn prò amplitudine poteſtatis poterant) providere, niſi causâ cognitâ vellent. Quod ex verbis S. Gregorii de Epiphanio à ſe ordinato perſpicuè omninò conſtat (a). Eos porrò, qui alicui Eccleſiæ urbis Romę adſcriberentur, certum eſt ab urbe Româ, nec diſcedere, nec à ſuâ Eccleſiâ ad aliam tranſire potuiſſe, vetantibus canonibus, ne quis Eccleſiam ſuam deſereret, aut ab unâ ad aliam, ſine legitimâ Epiſcopi ſui auctoritate migraret, illos verò, qui honoris tantum causâ à Summo Pontifice ordinati eſſent, quamvis Eccleſię Romanę Clerici in quibuſdam cenſerentur, & ob dignitatem ordinantis quibuſdam prærogativis gauderent, attamèn obtentâ à Summo Pontifice diſcedendi licentiâ, quoad cætera, Epiſcopis ſuis ſubditos fuiſſe manifeſtum eſt ex literis Innocentii III. ad Epiſcopum Florentinum (b).

(a) S. Greg. ſupr. l. 4. epiſt. 30.

36. His ita ſe habentibus patet *primo*, quod ſi Summus Pontifex licitè poteſt Clericos omnium Eccleſiarum, vel ad ſe trahere, vel per alienas diœceſes diſtribuere; debet etiam poſſe de bonis cunctarum diœceſeon congruentèr diſponere. Cur etenim hinc Clericos particularium Eccleſiarum ad ſe trahere, vel alibi locare valeat, & illinc poteſtate careat aliqua bona, ſeu beneficia particularium Eccleſiarum diſpenſandi? Nunquid majus eſt præbendas conferre, quam Clericos abſtrahere, propter quæ prebendæ ſunt inſtitutæ? Romæ profanæ largitàtem, quæ in omnes diffundebatur, Antiquitas, pro captu ſui temporis, figuravit imagine Deæ Ruminæ, per totum corpus mammis tumentibus circumfuſæ, quibus lac cunctis ad sè accedentibus exhibebat, hujuſque Idoli meminit D. Auguſtinus (c). At ſimulacro per Chriſtianam Religionem dejecto, Romana Eccleſia in sè ſuſcepit officium, lac cunctis ad sè confluentibus porrigendi. Verum hæc undenam omnibus lac præbebit, ſi undecumque alimenta non ſuſcipit? Vel ergo à Romanâ Eccleſiâ univerſi ſunt extranei repellendi, nè officia, nè beneficia capere, nè Prælaturas aſſumere, nè Purpuras induere, nè Tiaris sè valeant adornare; vel cum admiſſione extraneorum, debet poſſe Pontifex etiam de beneficiis Eccleſiarum, in quibus extranei nati ſunt, aliqua ex parte diſponere. Impediant igitur Contradictores nè Ligures, Inſubres, Veneti, Etruſci, Neapolitani, Siculi, Allobroges, Hiſpani, Galli, Germani, Poloni, Hungari, Luſitani, Angli, omnium tandem nationum Clerici Romam confluant, Romanaque officia, & munera accipiant; & tunc Pontifex sè in beneficiis omnium nationum, & diœceſeon non immiſcebit.

(b) Franc. Hellier. de ſacr. elect. & ordin. de miniſtr. ordin. cap. 3. art. 9. f. 647.

(c) S. Auguſt. de Civit. l. 4.

37. Patet *ſecundo*, quod tàm Papa, quàm inferiores Chriſtiani, poſſunt Clericos extraneos ad sè trahere; diverſimodè tamen: Papa abſolutè, ſive conſentiant, ſive diſſentiant ordinarii, ſive clerici ſint ſimplices, ſive ſint beneficio reſidentiali devincti: ſive ſint jam ordinibus inſigniti, ſive ſint ad ordines promovendi. Epiſcopi vero, conditionatè, nempè ſi clerici extranei careant beneficio reſidentiali, & ſi accedat ſuorum Ordinariorum conſenſus. Ergo ſaltem ſub utroque hoc conceptu, reſpectivè conſiderato, poſſunt clerici extranei alibi beneficia ſortiri. Nec admiſſio extraneorum ad Eccleſiaſtica beneficia eſt juri Divino, & naturali contraria, ut exadverſo ſopponitur, quippè ſi ita eſſet, nec Papa, nec Epiſcopi alienos Clericos ad sè trahere, nec Ordinarii locorum conſenſum reſpectivè præbere poſſent tali tractioni, & beneficiorum largitioni; quatenùs nec Papa, nec Epiſcopi quidquam poſſunt contra jus Divinum, & naturale operari. Quidquid autem dicitur de Papâ, & Epiſcopis, ex proportione, & ſimilitudine rationis locum habet etiam pro aliis, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus, ut & ipſi, non ſecùs ac Papa, & Epiſcopi, ſub præfato conceptu, beneficia valeant extraneis elargiri. A' quo etenim principio provenit facultas reſidens in Epiſcopis, ab eodem proficiſcitur etiam illa, cujus compotes ſunt alii, tàm ordinarii, quàm delegati beneficiorum collatores, vel ad eà nominatores, reſpectivè ſemper loquendo,

CAPUT XXX.

In quo ex Sanctis Patribus, qui Undecimo Chriſti Sæculo *floruerunt: Et preſertìm ex Sanctis* Fulberto *Carnotenſi*, Burchardo *Vvormacienſi*, Petro *Damiani*, Anſelmo *Cantuarienſi*, Brunone *Carthuſiano*, *&* B. Ivone *Carnotenſi*, *probatur libertas Eccleſiæ in conferendo beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis*,

SUMMARIUM.

1 *Laudes* D. Fulberti Carnotenſis *innuuntur, Hic Tedſrido Abbati Bone vallis permiſit, ut ad aliud cœnobium Diœceſis Bituricenſis tranſmigraret.*

2 *Negat Decanatum Carnotenſem Epiſcopo Silvanectenſi, quià Epiſcopo, & fratri hujus, quià moribus immaturo, non allegato defectu indigenatus,*

3 *Reſtitit unà cum Carnotenſibus Theodorico, quem Rex Eccleſię Carnotenſi prȩficere ſtudebat, non allegatâ extraneitate, prout potuiſſet.*

4 S. Burchardus *Vvormacienſis Monachatum, Præpoſiturum, Epiſcopatum in diverſis locis tenuit, à quibus erat extraneus.*

5 *Enumerat S. Burchardus Perigenem, Doſitheum, Reverentium, Palladium, & alios plures Epiſcopos, qui de unâ ad aliam eccleſiam perrexere.*

6, 7. *Exemplar epiſtolę Formatæ refertur, in quâ cauſæ proponuntur, proptèr quas conceditur, & abſolvitur clericus, ut ad aliam tranſire poſſit Diœceſim.*

8 *Floruit hac ętate* S. Petrus Damiani, *qui beneficia Priorale, Abbatiale, Epiſcopale, Cardinalitiam tenuit in locis, à quibus erat extraneus,*

9 *Ejus epiſtola refertur, quâ requirit Ubertum Epiſcopum Sarſinatem, ut adoleſcentem extraneum ſuo Clero inſerat.*

10 *Alia epiſtola ejuſdem ad Abbatem, & Monachos latini ritus Conſtantinopoli commorantes. Clauſtralia beneficia ſunt actu manualia, ſed aptitudine perpetua,*

11 *Clerici nullibi ſunt extranei, ubi in unitate eccleſię conſiſtunt: nec eis prȩjudicat diverſitas linguę, niſi quoad beneficia curata.*

12 *Reſpondet Abbati conquerenti, quod ſuum monachum recepiſſet, dicens, quod regula D. Benedicti nihil de eremitis decernit.*

13 *Monachatus eſt beneficium, & etiàm quando cœnobia ſeparatìm ſubſiſtebant, licebat monachum alienum cum licentiâ ſui Abbatis recipere.*

14 *Beneficiarii etiàm ſimplices, ſiunt cives loci, in quo habent beneficium. Valet argumentum à beneficiis monachalibus ad ſæcularia.*

15 S. Anſelmus Cantuarienſis, *beneficia tenuit in Normandiâ, & in Angliâ, quamquàm utrobique eſſet extraneus.*

16 *Lamberto conſuluit Archiepiſcopatum Remenſem accipere, tametſi extraneo, quod conſilium & aliis ſimilibus præbuit.*

17 *Congratulatur D. Anſelmus* Gundulfo, *quod beneficium Epiſcopale Roffenſe adeptus eſſet, quantumvìs extraneus.*

18 *Similitèr congratulatur Gisleberto Criſpino Beccenſi, quod Abbatiam in Angliâ ſuſcepiſſet. Inſcius linguæ ibidem factus eſt Abbas,*

19. *Non*

19 *Non approbat, quod Epiſcopus Eccleſiam in alienâ provinciâ ſuſcipiat, ſinè Apoſtolicâ auctoritate, & Coepiſcoporum conſenſu*.
20 *Argumentum à contrario ſenſu eſt validum. Si ergo ii, ad quos pertinet, conſentiant translationi Abbatis, vel Epiſcopi, hec fieri poteſt*.
21 *Laudes, patria, initia, & varia facta* S. Brunonis *fundatoris ordinis Carthuſianorum referuntur, cujus geſta favent extraneis*.
22 *D. Bruno beneficia diverſa recepit in locis, à quibus erat extraneus, & tàm ipſe, quàm Papa, & Rogerius Dominus Calabriæ extraneis faverunt*.
23 *Occaſione donationis factæ à Rogerio Comite Calabriæ D. Brunoni, affertur decretum* Concilii Melphitani.
24 *Vult Concilium, beneficia eccleſiaſtica poſſe monachis deferri, etiàm invito Epiſcopo: quod & Concilium Toletanum III. decrevit*.
25 *Decretum Symmachi Papæ, & Concilii Aurelianenſis II. aliique canones ſimilia ſtatuentes, de monachis memorantur*.
26 *Conſonat canon Synodi Claromontanæ. Poterant tunc etiàm beneficiati ſua beneficia monachis deferre*.
27 *Qui ſi nollent monachis convivere, jubet Concilium apud Illebonam, eis dari congruam potiorem ad victum*.
28 Jvo Carnotenſis, *quis, & qualis fuerit. Urbanus P.P. II. illum fecit Epiſcopum: cui obſtitit Richerius Senonenſis in Concilio Eſtampenſe*.
29 *Si extraneitas culpam contineret à Contradictoribus decantatam, Pſeudoſynodus eam Ivoni objeciſſet. Papa non indiget aſſenſu Metropolitani*.
30 *Argumentum epiſtolæ Ivonis ad Decanum Cenomacenſem eſt, quando Epiſcopus de aliâ Eccleſia eligendus eſt*.
31 *Epiſtola Ivonis ad Paſchalem II. Papam, de* Galone *ad Epiſcopatum Bellovacenſem electo: cui Rex reſiſtebat*.
32 *Rex juravit ſe non aſſenſurum, quod Galo Bellovacenſi ſolio inſideret. Ivo Papam ſollicitat, ut hoc juramentum infirmet*.
33 *Galo cum eſſet Bellovacenſis, ab Epiſcopatu propriæ Diœceſis repulſus fuit, & Pariſienſi donatus*.
34 *Sæculo Chriſti XI. Eccleſia totâ libertate potiebatur præficiendi beneficiis etiàm extraneos; libertas hæc nèc potuit ſupprimi, nèc fuit ſuppreſſa*.

1. INTER præclaros undecimi ſæculi Præſules, & Doctores, unus fuit *S. Fulbertus*, ex monacho Epiſcopus Carnotenſis; *Sanctitate, & prophetâ nominatiſſimus* (*a*). *Omnium ſui temporis Doctorum doctiſſimus* (*b*), & qui in quodam epitaphio dicitur, *ſuæ tempeſtatis Pontificum decus, luxque preclara mundo à Deo data &c.* (*c*): floruit anno Chriſti 1008., & vigeſimo poſt anno interiit (*d*). Ex ejus epiſtolis plura habemus ad rem noſtram facientia: & inprimis Tedfrido Abbati cœnobii Bonævallis Abbatię ſuę ceſſionem admiſit, & abeundi licentiam dedit, ut ad monaſterium diœceſis Bituricenſium tranſmigraret, à quo erat extraneus; cumque hac de rè ab aliquibus carpertur, Fulbertus ſe ritè hoc feciſſe conteſtatus eſt, ac reſpondere paratus, ſcribens Epiſcopo Brituricenſi: *Tedfridus à ſuis monachis criminatus, ut ſcitis, apud mè de infamiâ ſuâ querimoniam fecit, eorumque malitiam ſe ferre non poſſe dicens, ſub audientiâ meâ, & eorum, qui mecum erant, prælationi ſuæ perpetualitèr renunciavit, aſtruens Abbatem monachorum bonę vallis ulterius ſe non eſſe futurum. Sicque petitâ à nobis migrandi licentiâ, tranſivit ad vos &c. Si quis ergo eſt, qui mè ſuper hoc facto preſumptionis arguat, noverit me reſpondere paratum* (*e*).

2. In aliâ epiſtolâ, ad Epiſcopum Laudunenſem datâ recenſet, quod vacante Decanatu Eccleſiæ Carnotenſis, optavit illo inveſtiri Epiſcopus Silvanectenſis, vel

ejus

(a) *Vincent Bellou, hiſt. l. 25. c. 15.*
(b) *Baron. an. 1007. num. 2.*
(c) *Epitaph. ante ejus epiſt. to. 11. Bibli. Patr. p. 2.*
(d) *Bellarm. de ſcrip. Eccl. in S. Fulbert. Baron. ann. 1028. n. 4. & 5.*
(e) *S. Fulbert. epl. 39 to. 11. Bibl. Patr.*

ejus frater. Fulbertus autem beneficium illud utrique denegavit, unde mala ingentia profluxere. In quo facto certè Silvanectenſis Epiſcopus, Decanatum Carnotenſem poſtulans, vel pro ſe, vel pro ſuo fratre germano, cenſuit licitum eſſe beneficia eccleſiaſtica Clericis extraneis impertiri: cum ipſe neceſſario, vel à Silvanectenſi, vel à Carnotenſi Eccleſia eſſet origine extraneus. S. Fulbertus quoque negans utrique illud beneficium, & pro cauſis negationis, has rationes allegens: *Nos reſpondimus non convenire ſibi, eo quod Epiſcopus eſſet, neque fratri, ætate adhuc, & moribus immaturo* (*a*), quæ ſunt cauſæ, ſolo jure canonum conſtitutæ: nihil vero loquens de extraneitate, quæ ſileri non debuiſſet, uti divino etiam, & naturali jure in ſententiâ Contradictorum damnatâ; dat intelligere, quod ipſe cenſuit, nec indigenatum neceſſarium eſſe, nec extraneitatem impedimentum præbere, pro conſequendis eccleſiaſticis beneficiis.

(a) *S. Fulbert. epl. 45.*

3. Quedàm paritèr ex ejus literis ſcriptæ ſunt variis Epiſcopis, nomine Canonicorum Eccleſiæ Carnotenſis, conquerentium quod cum eorum ſedes vacaret, ipſi delegerant ſibi in paſtorem A, illorum Decanum, cunctis illis dotibus inſignitum, quæ deſiderantur in Preſule, ſed Rex Francorum parui factâ eorum electione, Theodoricum quendam fieri volebat Epiſcopum, contendens libertati ſuę hoc ineſſe, ut poſſet quemlibet ſibi beneviſum eis in Antiſtitem deſtinare (*b*). Ibi verò totus eſt Fulbertus in declamando, & probando, quod nullus invitis debet præfici Antiſtes: nihil autem in tantâ occaſione, de defectu indigenatus allegat: & quod notabile eſt, Odo Comes Carnotenſis Theodorico illi obſiſtebat, & Decanus, uti ſuprà electus, ad monaſterium perrexerat vitæ cœnobiticæ operam impenſurus (*c*), quæ omnia ſimul juncta patefaciunt, & Regem, & Epiſcopos eum ſenſum habuiſſe, in eâque perſuaſione vixiſſe, quod extraneitas beneficiorum conſecutioni non obſiſteret, hocque etiam D. Fulbertus, & Canonici Carnotenſes non impugnabant; ſed in eo ſolo puncto inſiſtebant, quod nullus invitis præficeretur Antiſtes: parum referente undecumque proveniret is, qui beneficio erat Epiſcopali donandus, dummodò nolentibus non præeſſet.

(b) *S. Fulbert. epl. 131 & ſequent. vid hic infr. ſæc. XI. c. 31. nu. 15. & 18.*

(c) *S. Fulbert. epl. 132. &c.*

4. Magnum itidem luminare præſentis ſæculi, doctrinâ, & ſanctitate fulgens fuit *S. Burchardus*, in Italiâ natus, apud Confluentiam educatus (*d*), Monachus primum in Labacenſi cœnobio, indè Præpoſitus monaſterii S. Victoris apud Moguntiam (*e*), cui præfuit, & ad ſacros ordines provectus eſt à Vvilligiſo (*f*), qui è loco Stroningen, ubi natus fuerat in pago Saxonico, ad Moguntinas infulas jàm pervenerat (*g*): Ac demùm S. Burchardus Epiſcopus Vvormacienſis, non ſine indicio divinæ voluntatis creatus fuit, ut Franconi germano illius fratri ſuccederet (*h*), claruitque intèr Scriptores eccleſiaſticos anno Chriſti 1010. (*i*). Hic non ſolum quoàd ſè in tot locis monachatui, præpoſituræ, ordinibus ſacris, Epiſcopali muneri operam dans, beneficia eccleſiaſtica tenuit in Eccleſiis, à quibus erat extraneus, facto ſuo docens, licere id quod ſemèl, & pluries fecit, præſertìm, & magnâ doctrinâ, & ingenti ſanctitate, coruſcans (*l*); ſed etiàm ſcriptis ſuis, quæ ad poſterorum utilitatem congeſſit, idipſum docuit, & præſertìm plura Conciliorum decreta in unum colligens, ad hæc facientia (*m*), quæ cum nos alibi præſenti operi pluribus in locis inſerverimus; parcimus hic eorum repetitioni.

(d) *Vita S. Burchar. ant. ejus oper.*

(e) *Joann: Gualter. Chron. Chron. in Epiſc. Vvormacienſ. num. 25. fol. 911.*

(f) *Vit. S. Burchard. loc. cit.*

(g) *Jo. Gualter. Chronic. Cron. Archiepiſc. Mogunt. n. 18. f. 1400.*

(h) *Baron. ann. 999. nu. 10. 11.*

(i) *Bellarm. de Script. Eccl. in S. Burcard.*

(l) *Ejus Vita loc. cit. Baron. an. 1026. n. 1. 5.*

(m) *Burchard. Decret. l. 1. c. 36. 39. 40. 41*

5. Non omittimus autem hæc, quæ de Epiſcoporum tranſmutatione aſſeverat; *quia vero Epiſcoporum plurimi ex aliis civitatibus ad alias, propter neceſſitatem, ſeu utilitatem temporum ſunt migrati, & tranſmutati, quorum nomina hæc ſunt: Perigenes in Patris eſt ordinatus Epiſcopus, ſed quoniam cives ejus civitatis eum ſuſcipere noluerunt, Romanę civitatis Epiſcopus juſſit eum inthronizari in Corintho Metropoli, defuncto ejus Epiſcopo, eique donec vixit Eccleſiæ præfuit. Doſitheum Seleuciæ Epiſcopum Alexander Antiochenus in Tarſum Ciliciæ tranſmutavit. Reverentius ab Argis Phœniciæ in Tyrum tranſmigratus eſt. Joannes de Gordoliniâ mutatus eſt in Proconixum, & ei præſedit Eccleſiæ. Palladius ab Helenopoli mutatus eſt in Aſpanam, Alexander ab alia Helenopoli in Andrinopolim mutatus eſt. Gregorius Nazian-*

zianzenus, priùs civitatis Cappadociæ fuit Epiſcopus, quæ Saſima dicitur, deindè à B. Baſilio, & aliorum Epiſcoporum conſenſu in Nazianzo conſtitutus eſt. Theuſebius ab Apamiâ Aſiæ transfertur in Eudoxiopolim, quæ dudùm Salambria vocabatur. Polycarpus de urbe ante Priſtenâ Myſiæ, in Nicopolim Thraciæ mutatus eſt. Hierophilus de Trapezopoli Friſiæ tranſmigratus eſt in Platinopolim Thraciæ. Optimus ab Agardamiâ Phrygiæ in Antiochiam Piſidiæ tranſmigratus eſt. Silvanus à Philippopoli Thraciæ mutatus eſt in Troadam (*a*). Quæ ſanè mutationes Antiſtitum evenire non potuerunt,quin ad ſacra beneficia clerici admitterentur in locis, à quibus erant extranei.

(a) *Burchard. Decr. l.1. poſt cap.233.*

6. Alio in loco Burchardus exhibet exemplar Formatæ Epiſtolæ, ad normam in Synodo Nicæna præſcriptam, eamque dirigit Valterio Epiſcopo Spirenſi, favore Hermanni clerici Vuormacienſis, ubi ſic ait: *Vualterio Spirenſi Epiſcopo, ego Burchardus Sanctæ Vuormacienſis Eccleſiæ devotus, gregis Chriſti famulus, in Deo verò ſummæ felicitatis beatitudinem. Cum Sancta Catholica Eccleſia prompta ſit ſequi documenta Evangelica, quæ dicunt, qui recipit Prophetam in nomine Prophetæ, accipiet mercedem Prophetæ: & qui recipit juſtum in nomine juſti, mercedem juſti accipiet &c. Et Apoſtolus jubeat hoſpitalitatem ſectari, & neceſſitatibus ſanctorum virorum communicare; tamen propter eos, qui cauteriatam habent ſuam conſcientiam, dicentes ſe eſſe ſimplices, cum ſint aſtutiâ diabolicâ repleti, & pro opere pietatis dicunt ſe de loco ad locum tranſire, cum ſint, ſuâ malitiâ faciente fugitivi: & dicunt ſe eſſe miniſterio ſacro inſertos, cum non ſint, ſtatutum eſt à Sanctis Patribus neminem clericum alienum, & ignotum recipi ab aliquo Epiſcopo, & inthronizari in ſuâ Eccleſiâ, niſi habeat à proprio Epiſcopo epiſtolam, quæ in canonibus nominatur Formata* (*b*).

(b) *Burch. Decr. l.2. cap.227. Gratian. in c. In nomine 1. diſt.73.*

7. *Ideò notum facimus paternitati veſtræ, quod præſens frater noſter harum literarum portitor, nomine Hermannus, non prò ſuâ nequitiâ expulſus eſt à nobis, ſed poſtulantibus fratribus, eo quod ex familiâ noſtra fuit, & noſter baptizatus, fecimus ei libertatem, receptam in cornu altaris canonicè, & ordinavimus eum ad gradum presbyterii, cui etiàm has dimiſſorias, ſivè commendatitias literas facimus, & eum ad veſtram dilectam fraternitatem dirigimus, ut in veſtrâ parochiâ ſub veſtro ſacro regimine, & defenſione conſiſtere valeat. Ego inquam Burchardus humilis Epiſcopus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & in unitate Sanctæ Eccleſiæ, in quâ Petro datum eſt jus ligendi, atque ſolvendi, abſolvo Hermannum Presbyterum, de civitate Vuormacienſi, indictione X. & licentiam do vobis inthronizandi eum in quacumque Eccleſiâ vultis veſtræ parochiæ. Hanc ergò epiſtolam græcis literis hìnc indè munire decrevimus, & annulo noſtræ Eccleſię firmare cenſuimus &c.* (*c*). Hæc formula clarè patefacit, quod & in ſententiâ Burchardi, & ejus ætate, imò & ætate, atque auctoritate Concilii Nicęni locum habuit, & habet dimiſſio clericorum, ut ab unâ ad aliam Diœceſim eis liceat pertranſire, in eâque inthronizari, ſeu quod idem eſt, ſtipendiis, & beneficiis eccleſiaſticis inſigniri.

(c) *Burch. & Gratian. loc. cit.*

8. Sequitur *S. Petrus Damiani*, Ravennæ ortus in Æmiliâ (*d*), monachus, aliquandò Vivarienſis, uti ſentit Trithemius (*e*): Prior Eremi, quæ dicitur Ogri in territorio Saxeno (*f*): Abbas cœnobii S. Crucis ad Fontem Avellanæ, Diœceſis Eugubinæ, demùm ex Eremitâ creatus à Stephano PapâX. Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, floruit anno 1060. (*g*), qui ſicut & monachale, & Priorale, & Abbatiale, & Epiſcopale, & Cardinalitium, beneficia poſſedit in locis, à quibus erat extraneus; ſic & prò extraneis admittendis ad eccleſiaſtica beneficia, non ſemèl (tametſi alia negotia promovens) diſertis apicibus comprobavit. Placet hìc excerpere aliqua ex ejus dictis, quorum unum nobis eſt valdè domeſticum, uti directum Uberto Epiſcopo Sarſinati, cui nunc exiguitas noſtra in Cathedrâ Epiſcopali ſuccedit. Degens D. Petrus Damiani apud præfatam Eremum Ogri, cujus adhùc veſtigia ſuperſunt, miſit Uberto Diœceſano Antiſtiti pauperem aoleſcentu-

(d) *Hieron. Rub. hiſt. Raven. lib.5.*

(e) *Jo: Tritbem. de Vir. illuſt. ord. S. Benedict. l.2. c.95.*

(f) *S. Leo. PP. IX. ep.18 ap. Labbè tom.9. Concil.*

(g) *Auguſt. Fortun. hiſt: Camald. l.5. à c.6. ad 14. & alii paſſim. Baron. an. 1057. 18.*

ſcentulum, ut eum foveret, illique ſubſidia ſuæ pietatis impenderet, quæ cum Ubertus feciſſet, idem S. Petrus officia repetit, & ut adoleſcentem illum Clero Sarſinati velit inſerere, fortibus paritèr, ac dulcibus verbis exorat. En textus ipſius epiſtolæ.

9. *Reverendiſſimo Eccleſiæ Saxenatis Antiſtiti Uberto, Petrus peccator debitam ſervitutem in Chriſto. Dignas tibi Pater cariſſime gratias refero, quià pauperculum hunc, quem ad te miſeram, prò amore Chriſti, & meâ charitate alacritèr ſuſcepiſti: & ut revera gubernator pauperum, & pupillorum pater, omne ſibi humanitatis, & pietatis officium prærogaſti. Nunc itaque dilectiſſime reverentiam tuam ſupplicitèr obſecro, perfice, quæ cœpiſti: planta in horto Eccleſiæ tuæ ſurculum, quem ab omni humani adjutorii radice præciſum, ſub umbrâ miſericordiæ tuæ abſconditum, mori uſque modò non permiſiſti; nè quem tuæ pietatis humor ad tempus ſervat, æſtus poſtmodum veniens nimiæ paupertatis exurat. Sed cur ego magiſtrum doceo? Sic circà illum ſatage dilectiſſime, non ut mea balbutit ignavia petere, ſed ſicut acutiſſima tua prudentia animæ ſuæ providet expedire* (a). Non agitur hìc de ſolâ eleemoſynâ, non de ſolis manualibus, vel temporalibus ſubſidiis: ſed de promotione ad ordines; tantundem etenim ſignificant verba illa, *planta in horto Eccleſiæ tuę*. Nèc eſt credendum, quod S. Petrus Damiani Ubertum ſollicitaret ad piaculum committendum, ad crimen humano, divino, & naturali jure damnatum, quale, aſſerunt Contradictores, eſſe collationem beneficiorum extraneis; quod ſanè crimen fuiſſet ab Uberto commiſſum ordinatione illius extranei adoleſcentis. Quippè antiquis temporibus, ſi non idem fuit admitti ad ordines, & ad eccleſiaſtica beneficia; ſaltèm admitti ad primos, aptitudinem in promoto excitabat, & excitat etiàm nunc, ad conſequenda ſecunda in eâdem Eccleſiâ, in quâ ſuſcepti ſunt ordines.

(a) *S. Petr. Dam. l. 4. epl. 13.*

10. Aliam quoque epiſtolam elegantem idem S. Doctor tranſmiſit ad *M.* Abbatem, ejuſque monachos Latinos, in cœnobio S. Mariæ Conſtantinopoli commorantes, dicens. *Gaudemus dilectiſſimi fratres, quià dùm intèr exteras gentes, & in peregrinæ linguę regione conſiſtitis, à Catholicâ tamèn fide, & piis operibus, ſicut famâ vulgante comperimus, non exulatis. Cives itàque ſanctorum, & domeſtici Dei à domo propriâ non receditis, dùm intrà Sanctæ Eccleſię gremium conſtituti, per rectę converſationis lineam peregrè feſtinatis. In quâcumque nimirum regione terrarum æqualitèr patet aula cęlorum, & ubi rectę fidei, & ſanctæ converſationis idem eſt meritum, nil pręjudicat diverſitas aliqua, varietaſque linguarum* (b). Ipſa vis verborum oſtendit, quod Abbas ille, ac monachi, cum Præpoſito, Priore, Decanis, aliiſque officialibus; qui ſolent in cœnobiis reperiri, è partibus Occidentalibus perrexerant Bizantium, ubi & patriâ, & provinciâ, & natione erant extranei: nèc dubium eſt, quod Abbatia etiàm regularis eſt eccleſiaſticum beneficium (c), prout & monachatus, ex pluries dictis habet rationem eccleſiaſtici beneficii (d), quàm multò magis habet Prioratus (e): Et ſic etiàm Decanatus, & Præpoſitura, quæ in monaſteriis reperiuntur; tametſi non ſemper ſint perpetua, ſed manualia, quià hæc quantumvis ſint manualia, nihilominus aptitudine ſunt perpetua, & poſſunt non ammoveri (f).

(b) *S. Petr. Dam. l. 6 epl. 13.*

(c) *De Luca de benef. diſc. 97. n. 17.*

(d) *Thomaſs. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 3. c. 13. n. 1, Barb. jur Eccl. Univ. l. 3. c. 4. n. 69, cum aliis.*

(e) *Barboſ. loc. cit.*

(f) *Idem n. 70. cum aliis plur.*

11. Ubi nota, quod D. Petrus Damiani pro ratione juſtificante permanentiam illius Abbatis, & Monachorum, ſeu ſuſceptionem, quam ipſi fecerant Conſtantinopoli beneficiorum Abbatialis, Monachalium, & ſi quæ alia concurrebant in illo cœnobio, ubi erant extranei, allegat conſonantiam in fide, ſive unitatem Eccleſiæ: de qua & alibi dicit, *licèt multiplex videatur Eccleſia, propter numeroſitatem gentium una tamen, & ſimplex eſt unius fidei, & divinæ regenerationis confœderata myſterio* (g). Et ità undecumque ſint fideles, & ubicumque reperiantur, ſemper unum corpus inter ſe formant; unius corporis membra ſunt, & membra de membro; nec quidquam eis præjudicat nationum diverſitas, vel diſſimilitudo locorum, ſi in fidei unitate conſentiant. *Sancta namque Eccleſia licèt perſonarum ſit multiplicita-*

(g) *S. Petr. Damian. opuſc. 11. c. 6.*

plicitate diverſa, in unum tamen eſt Sancti Spiritus igne conflata: atque ideo etiam ſi per corporalem ſitum partibus videatur dividi, unitatis tamen intimæ Sacramentum, nullatenus à ſua valet integritate corrumpi (*a*). Quarè fideles, & præcipuè Clerici, nullibi ſunt ab Eccleſiæ rebus extranei, ubi in unitate Eccleſiæ conſiſtunt: ſed Politici, ſed Contradictores faciunt extraneos, & locorum diverſitate diſtinctos, quos idem ordo, eadem fides, eadem eccleſiaſticæ obſervantiæ ratio coagulat, ubilibetque nectit in unum. Quarè ceſſantibus Apoſtolicis privilegiis, demptiſque beneficiis curam animarum habentibus, ad quæ inhabiles ſunt, qui locorum linguam ignorant, eo quod non ibi valeant propria munia exercere; in cæteris beneficiis, *ubi rectę fidei, & ſanctæ converſationis idem eſt meritum, nil præjudicat diverſitas aliqua, varietaſque linguarum* (*b*).

(a) *S.Petr. Damian. opuſc. 11 cap.6.*

(b) *S.Petr. Damian. ubi ſupr. l.6 epl.13.*

12. Præmiſerat idem S. Doctor aliam epiſtolam, ad quendam Abbatem datam, conquerentem, quod Petrus ipſe Damiani ejuſdem Abbatis monachum recepiſſet, ac ad Monaſterium à quo diſceſſerat remittere recuſaret: aitque, *ſuccenſetis, ac nos, conquerentes arguitis, quia non debuimus veſtros Monachos in eremo contrà B. Patris noſtri Benedicti præcepta ſuſcipere, dum ille decernat de noto Monaſterio venientibus, apud extraneos habitationis aditum non patere, cujus ſugillationis obſtaculum, pace veſtrâ, nos facilè propulſabimus, quià nimirum ſanctus ille vir Monaſteria quidem doctrinæ ſuæ mandatis inſtituit; ſuper eremitas verò nullum ſibi magiſterium arrogavit. Enumeratis ſiquidem quatuor generibus monachorum, præſtò ſubjunxit: His ergò omiſſis ad cœnobitarum fortiſſimum genus diſponendum, adjuvante Domino, veniamus. Qui ergo ad ſolùm Cœnobitarum genus ſe contulit diſponendum, patentèr innotuit, quod Eremitarum ſibi non applicuit inſtitutum. Sed ipſa beati viri hic verba ponamus, & utrum Cœnobitis, an Eremitis ſcripſerit perſpicuè diſcernamus: Caveat, inquit, Abbas, ne aliquando de noto monaſterio monachum ad habitandum ſuſcipiat, ſinè conſenſu Abbatis ſui &c.* (*c*).

(c) *S.Petr. Damian l.6.epl.22.*

13. Retento themate, de quo numero præcedenti, quod monachatus ſit eccleſiaſticum beneficium, tam in ſenſu Canoniſtarum (*d*), quam Theologorum (*e*), quicumque ſint illi Monachi, ſivè Cœnobitæ, ſivè Eremitæ, cum utrique Monachi ſint, & de bonis eccleſiaſticis ſtipendia, ſivè proventus ad eorum congruam ſuſtentationem accipiant, uti viri Eccleſiaſtici, & Eccleſiæ perſonalitèr famulantes; patet primo, quod juxta D. Petrum Damianum, Monachi Cœnobitæ unius loci profeſſi, ad alium locum pergere liberè valent, ubi vitam exerceant eremiticam, quamquam ab hoc poſteriori loco ſint extranei. Secundò, quod etiam eo tempore, quo Monaſteria ſeorsìm, & independentèr unum ab alio regebantur, & profeſſus unius cœnobii erat prorſus extraneus à quolibet alio Monaſterio; adhuc tamen Monachi, quoties eorum Abbates conſentiret, liberè poterant de uno ad aliud Monaſterium tranſire, ibique monachalia beneficia percipere, ubi alioquin fuiſſent extranei. Ideo vera eſt noſtra doctrina, quod indigenatus non eſt ad beneficia conſequenda neceſſarius, nec extraneitas quidquam officit pro eorumdem conſecutione.

(d) *Doctores ap. Barboſ. jur. Eccl. Univ. l.3 c.4. n.69.*

(e) *Thomaſſin. loc. cit.*

14. Nihil relevante ſi dicatur, quod monachi illi de uno ad aliud monaſterium tranſeuntes, priſtinum eſſe mutabant, fiebantque extranei à primo loco, & evadebant indigenæ in ſecundo, ubi ad commorandum ſe recipiebant; nam ſi vera eſſet hæc iſtantanea indigeneitas, nobis proficeret potius quam officiat; ſiquidem etiam Clerici ſæculares unius loci fiunt indigenæ alteriùs loci, ubi accipiunt eccleſiaſtica. Et de beneficiis reſidentialibus hoc ullum dubium non admittit; nam hi cives ſunt loci beneficii, & appellatione civium illius loci veniunt omninò (*f*). Major difficultas eſſe poſſet de illis, qui reſidentiæ debito carent, alibique commorantur: ſed & hos nomine civium loci beneficii intelligi tradunt expreſsè Doctores (*g*). Verum hoc totum nihil refert: quippè licet Contradictores intèr ſe non conveniant in definiendo, an admittendi ſint ad beneficia extranei, illic reſidere properantes, ubi erectum eſt beneficium, ad differentiam eorum, qui ad reſidendum inibi non ſe conſe-

(f) *Bart. in l.1 ff ad munic. Felin. in c. Rodulphus n. 14. de reſcript.*

(g) *Bertaz. conſ. 443. n.7. vol.2. Bellet. diſqu. Cler. p.1. de diſciplin. Cler. §.2. n.15;*

conferunt, adhuc tamen in facto eſſe videmus, quod à regione illâ, pro quâ ipſi ſcripſerunt, nùnc extranei repelluntur, tam quoad beneficia merè ſimplicia, quam quoad reſidentiæ debitum involuentia, Et ita vel Monachi reſiderent, vel non reſiderent in ſecundo Monaſterio, nil refert; ſatiſque nobis eſt, quod à priori ad poſterius cœnobium, erat illis liberum pertranſire; undè ducto argumento à beneficiis monachalibus ad ſæcularia, quæ quoad hoc pari paſſu procedunt, patet, quod Clericis extraneis liber eſſe debet acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia.

15. Floruit & hoc eodem undecimo Chriſti ſæculo, anno ſcilicet 1080. currente *S. Anſelmus Cantuarienſis*, natione Italus, Burgundiâ oriundus, ſed ortus Auguſtæ Prætoriæ, patre Gundulpho, quem præfata civitas *in Longombardiâ natum civem ſuum ex advenâ fecit* (a). Monachatum exoptans in quodam cœnobio; propter Abbatis reluctantium fruſtratus eſt oto ſuo: progreſſus idcircò in Franciam, & in Burgundiam, Monachatui operam dare iterum concupivit, dubius tamen an in Cluniacenſi, an in Monaſterio Beccenſi. Beccum profectus, S. Lanfranco conſulente, & Maurilio Archiepiſcopo Retomagenſi ſuadente, Beccenſe cœnobium eſt ingreſſus (b), *anno ætatis ſuæ 27. ubi vixit clauſtralis ſine prælatione tribus annis: quindecim Prior &c. deindè quindecim annis Abbas extitit &c. Inde aſſumptus eſt ad Archiepiſcopatum Cantuarienſem, quem rexit ſexdecim annis* (c). Quarè ipſe beneficia Priorale, & Abbatiale in Normardiâ ſuſcepit, & Archiepiſcole in Angliâ, cum tàm in primo, quam in ſecundo loco, nedùm patriâ, & provinciâ, ſed etiam linguâ, & natione eſſet extraneus. Quodque magis eſt, S. Anſelmus Abbatiam tenens Becci in Normandiâ, vocatus eſt ad Archiepiſcopatum Dorovernenſem in Angliâ, tametſi Comes Normandiæ, & Rex Angliæ inter ſè inimicias exercerent (d).

16. Sed ab his, quæ geſſit, ad ea, quæ D. Anſelmus ſcripſit pergamus. Lambertus Monaſterii Cluniacenſis profeſſus, diœceſis Matiſconenſis, & Abbas cœnobii S. Bertini diœceſis Tarvanenſis, invitatus fuerat ad beneficium Archiepiſcopale Remenſe: dubius autem quid ageret, conſuluit D. Anſelmum, qui eidem ſuggeſſit, ut ſi à Cluniacenſi Abbate præciperetur, Archipræſulatum illum accipere non abnueret (e). Simileſque perſuaſiones acceptandi epiſcopatus non ſemèl aliis quoque dedit, quando eos comperit legitimâ vocatione invitari (f). Nec quidquam metuit Lamberto conſulere præfati Archiepiſcopatus acceptationem, tametſi ab ea Urbe prorſus extraneo, & Abbati cœnobii S. Bertini, qui patriâ Conſtantienſis, & Lexovienſis in Burgundiâ celebris Aſceterii profeſſus, Tarvanenſem diœceſim adiit, dictumque inibi Monaſterium extruxit (g). Quo reſponſo D. Anſelmus oſtendit, nec indigenatus qualitatem, ad beneficia ritè conſequenda eſſe neceſſariam; nec extraneitatem ab illis adipiſcendis impedimentum ullum inferre. Quis enim credat S. Anſelmum, preclariſſimæ ſanctitatis, & doctrinæ virum, voluiſſe Lamberto conſulere crimen, quod Contradictores autumant eſſe divinâ, naturali, & humanâ lege damnatum?

17. Alibi ſcribit Guillelmo Rotomegenſi: *Quantâ conſtantiâ D. Guillelmus filius veſter, & gratiâ veſtrâ noſter, quem Canonicum, & Decanum Eccleſiæ veſtræ electum canonicè Epiſcopum Vvintonienſis Eccleſiæ nobis caritativè conceſſiſtis, conſecrationem, à quibus eam ſicut offerebatur, recipere non debebat, reſpuerit, & quomodo propter hoc rebus ſuis ſpoliatus, & de Angliâ expulſus ſit, nullius ſcripto melius, quam ejus vivâ voce &c. Paternitas veſtra cognoſcere poterit* (h). Vide hic laudatos duos Guillelmos, Rotomagenſem, & Vvintonienſem propter epiſcopale beneficium extraneo deſtinatum. Item alibi D. Anſelmus congratulatur Gondulfo, quod beneficium Epiſcopale in Roffenſi Eccleſiâ ſuſcepiſſet (i). Hicque eſt Gondulfus, qui adoleſcentulus, cum aliis coetaneis ſuis ludens, & tentans ex revolutione foliorum libri, ſi quid ei eſſet fortunæ humanæ futurum, aperuit ſuâ vice fortuito textum Biblicum, obviumque habuit verſum illum: *Fidelis ſervus, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam* (l), prænunciante illo eventu dignitatem, quam poſteà eſt meritò conſecutus (m). Erat autem ipſe Gondulfus Monachus Beccenſis, in

(a) *Ediner. vit. S. Anſelmi in princ. Gerard. Voſſius in Archiep. Cantuar.*

(b) *Ediner. loc. cit. poſt init.*

(c) *Guillelm. Gemmetic. hiſt. Norman. l. 6. c. 9. Orderic. Vital. hiſt. l. 5. an. 1077.*

(d) *Vid. S. Anſelm. l. 3. epl. 42. & 99. cum annot. Jo: Picardi.*

(e) *S. Anſelm. Cantuar. l. 3. ep. 139.*

(f) *Idem l. 3, epl. 115 l. 3. epl 52.*

(g) *Martyrol. Gallic. die 5. Septembris.*

(h) *Vid. Concilia Rotomagenſ Franc. Pommaraye f. 122.*

(i) *S. Anſelm. lib. 1. epl 63.*

(l) *Matth. 24. 45.*

(m) *Vvillelm. Malmesb. l. 1. de geſt. Pontif. Angl.*

in Normandiâ, indè Pantochratoreni officium in cœnobio Vveſtmonaſterienſi propè Londinum in Angliâ exercuerat, demumque à S. Lanfranco Cantuarienſi ad Eccleſiam Roffenſem vocatus eſt (*a*): in quâ ſucceſſores habuit Radulfum Abbatem Sagienſem, Ernulfum Gallum, Monachum Bellovacenſem, Gualterum Archidiaconum Bajonenſem, Gilbertum Archidiaconum Luxovienſem: & alios, ab illâ ſede prorſus extraneos (*b*), nec quiſquam niſi ſtultus effutiet, quod D. Anſelmus congratulari voluerit Gondulfo de Epiſcopatu non ritè ſuſcepto, ſed de illo contra divinam, naturalem, & humanam leges invaſo.

(a) *Argum epiſt.69 l.1.D.Anſelmi.*

(b) *Series Epiſcop. Roſenſ.n.23.24.28.29*

18. Hæc quoad beneficia Epiſcopalia: de Abbatialibus videamus. Quadam epiſtolâ D. Anſelmus itidem gratulatoria mittit officia Giſleberto propter Abbatiale beneficium adeptum, dicens intèr alia: *quanto igitur melius eſt de tuâ ſanctitate in ſuſcepto officio ſperandum; tanto magis eſt, & ſecuriùs de tibi conceſſâ gratiâ gaudendum* (*c*). Hic autem Giſlebertus, cognomento Criſpinus, fuit Gallus ex Neuſtriâ, Monachus Beccenſis, & aſſumptus ad Abbatiale officium in cœnobio Vueſtmonaſterienſi, ad occidentale ſuburbium Londini erecto apud Anglos (*d*). Ubi & Balduinus ex Galliâ erat eâ ætate Abbas S. Edmundi diœceſis Norvicenſis (*e*): & Paulus, monachus S. Stephani Cadomenſis in Normandiâ, erat Abbas monaſterii S. Albani martyris in Angliâ (*f*): cui D. Anſelmus hæc ſcripſit, *quamvis barbaris veſtra prælata ſit ſanctitas, quos verbis docere propter linguarum diverſitatem non poteſtis; non tamen omninò vos apud diſtrictum judicem excuſare valetis, ſi alios lucrari Deo negligitis. Quod enim illis ſermone non poteſtis dicere, vitâ poteſtis oſtendere* (*g*). Vide datum Abbatiale beneficium viro adeò extraneo, ut nec linguæ loci conſcius eſſet; vel quia cum eo fuerit ſuper imperitiâ idiomatis diſpenſatum: vel quià Abbatiale officium localis linguæ notitiam neceſſariò non exigeret, quatenùs adiutorium aliorum, qui Abbati cooperabantur, poterat detrimentum præmemoratę inſcitiæ ſupplere.

(c) *D. Anſelm.l. 2. epl.16.*

(d) *Jo: Picard. Annot. ad epl.16.l.2.S. Anſelmi.*

(e) *S. Anſelm. l.2. epl.4.*

(f) *Matth. Pariſ. in hiſt. argument. epiſt. 70.l.3.S. Anſelm.*

(g) *S. Anſelm.l.3. epl.32.*

19. Monachum quoque ex uno ad aliud monaſterium transferri poſſe inſinuat, & ibi Abbatiale beneficium adipiſci, dummodo proprii Abbatis accedat aſſenſus, non vero eo deficiente. Et ità Normannum Eccleſiæ Beccenſis cœnobitam, Abbatem fieri non permiſit in diœceſi Ambianenſi, quia conſenſum ejus non contulerat dimiſſioni. Et de Antiſtitum translatione has ad Henricum Anglorum Regem literas dedit: *Mandavit mihi dignatio veſtra per electum Epiſcopum Vuintonienſem, ut ſibi ſcriberem, utrum D. Hervæus Epiſcopus Bancorenſis poſſit conſtitui Epiſcopus in Eccleſia Lexovienſi. Hoc utique facile fieri non intelligo: ſicut enim nullus Epiſcopus ſacrari debet ſine aſſenſu, & conſilio Archiepiſcopi, & aliorum Epiſcoporum totius provinciæ; ita qui ſacratus eſt Epiſcopus, non poteſt conſtitui in aliâ provinciâ Epiſcopus canonicè, ſine conſilio, & aſſenſu Archiepiſcopi, & Epiſcoporum ejuſdem provinciæ cum auctoritate Apoſtolicâ, nec ſine abſolutione Archiepiſcopi, & Epiſcoporum provinciæ, in qua ſacratus eſt &c.* (*h*).

(h) *S. Anſelm. lib.3. epl.126.*

20. Argumentum igitur ſumendo à contrario ſenſu, quod in sè validiſſimum eſt (*i*), quandocumque conſenſus eorum, ad quos ſpectat concurri; hujuſmodi tranſlationes, vel tranſitiones licitè fieri poſſe D. ipſe Anſelmus oſtendit, cujus etiàm intèr epiſtolas legitur una, continens decretum manumiſſionis, quo monachi cœnobii Beccenſis conſenſum eidem D. Anſelmo præſtiterunt, ut ex illorum Abbate fieri poſſet Archiepiſcopus Cantuarienſis (*l*). Hujuſmodi autem tranſitiones, vel translationes de loco ad locum, ſivè pro beneficio Abbatiali, ſivè pro Epiſcopali, ſivè pro alterius ſpeciei aſſequendo, neceſſario involuunt admiſſionem extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia: nam ſic admiſſi inevitabilitèr, vel in primo, vel in ſecundo loco eſſe extranei comprobantur. Tamque ex hoc, quam ex aliis, hucuſque ex eodem Sancto Doctore allegatis, multiformitèr oſtenditur, quod & ejus facta, & doctrina Clericorum extraneorum negotio ſuffragatur, & quod ætate S. Anſelmi Eccleſia totâ libertate potiebatur præficiendi ſacris præbendis, non ſolum Clericos indigenas, verum etiam extraneos.

(i) *Vid: Barboſ. trac. var. loc.27. per tot. cũ mult. DD. ibi.*

(l) *S. Anſelm. Cantuar.l.3.ep.6.*

Epiſcopus unam de parochianis Eccleſiis ſuis monaſterium dicare voluerit, ut in eâ monachorum regularitèr congregatio vivat, hoc de conſenſu Concilii ſui habeat licentiam faciendi. Qui etiamſi de rebus Eccleſię prò eorum ſubſtantiâ aliquid, quod detrimentum Eccleſiæ non exhibeat, eidem loco donaverit; ſit ſtabile. Rei enim bonę ſtatuendæ Sanctum Concilium dat conſenſum (*a*).

25. Uſque à tempore Symmachi Papæ, S. Cæſarius Arelatenſis, cohiberi exoptans improvidas fundorum eccleſiaſticorum conceſſiones, Pontificem interpellavit prò competenti remedio. Symmachus autèm vetuit Eccleſiarum bona concedi, niſi forſitan aut clericis bonorum meritis; aut monaſteriis religionis intuitu, *aut certè peregrinis neceſſitas largiri ſuaſerit* (*b*). Acceſſit paulò poſt Concilium Aurelianenſe II., approbans paritèr monaſteriis Eccleſiarum bona poſſe concedi (*c*). Proſecutum eſt indè Concilium Toletanum præfatum, poſteà Concilium Melfitanum, & alii canones (*d*), quorum auctoritate infinita prædia Eccleſiaſtica, præbendæ, & beneficia ad monaſteria pervenerunt, nedùm intrà diœceſim beneficii, ſed etiam longè extrà illam erecta. Certum eſt autem, magis eſſe extraneos à diœceſibus beneficiorum, monachos, præſertim in monaſteriis degentes, extrà illas diœceſes ſitis; quàm clericos aliundè natos; vel ſaltèm intèr illos æqua concurrit ratio: Et ideò cum Concilium Melfitanum nedùm permittat, ſed & imò permittendum eſſe jubeat monaſteriis, ſivè intrà, ſivè extrà diœceſim poſitis, beneficia Eccleſiaſtica in perpetuum poſſidenda adipiſci; multò magis ratum habuit, ut illa poſſint etiam clericis extraneis, ad tempus tantum tenenda, ſeù ad eorum vitam, prò Collatorum voluntate comitti. Quinimò cum canones eorum permiſſionem extendant uſque ad parochias, ſic ut ſuprà tradendas; multò fortiùs id licere voluerunt in beneficiis merè ſimplicibus.

(a) *Concil. Tolet. 5. c. 4. & c. ſi Epiſcopus 73. 12. qu. 2.*

(b) *Symmach. epl. 5.*

(c) *Concil. Aurel. 2 cap. 25.*

(d) *Cap. ad audientiam Extr. de Eccleſ. ædificand.*

26. Concilium quoquè Claromontanum ſubindè apud Arvernos eſt in Galliâ celebratum, anno Chriſti 1095., tempore præfati Urbani Papæ II., qui eidem Concilio præfuit, & Henrici IV. Imperatoris. In eo teſte Bertholdo, *tredecim Archiepiſcopi cum eorum ſuffraganeis fuerunt, & ducentęquinque paſtorales virgę numeratę ſunt* (*e*), & poſt confirmata ſtatuta Concilii Placentini pridem habiti, ac vibratas adversùs Philippum Regem Galliæ Cenſuras, ob Uxorem ejectam, & pellicem Bertradam ſuperinductam (*f*), trigintaduo canones fuerunt ſanciti, quorum ſeptimus talis eſt: *Ut altaria Congregationibus Canonicorum, vel Monachorum per perſonas datas, mortuis perſonis, libera redeant in manus Epiſcoporum, niſi fuerint illis per eorum ſcripta, vel privilegia, confirmata* (*g*): Altaria, ideſt beneficia, & parochias prout interpretatur Thomaſſinus de novâ, & veteri diſciplinâ (*h*), & ipſum Concilium fert canone præcedenti. Mos tunc temporis inoleverat, quod beneficiarii poterant, eorum vitâ durante, beneficia, quæ poſſidebant, monaſteriis perfruenda concedere: & vel ipſi cum monachis ad convivendum migrare, vel congruam portionem prò ſuo victu à Rectore monaſterii ſuſcipere.

(e) *Bail. to. 2. in Concil. Clarom.*

(f) *Sigebert. Gemblac. Chronogr. anno 1095.*

(g) *Conc: Claramont. cap. 7.*

(h) *Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcipl. p. 3: l. 1, c. 10. n. 29.*

27. Legitur hoc in Concilio apud Illebonam habito, ubi ſic decernitur, *quod ſi Presbyter cum monachis vivere noluerit, tantum det ei Abbas de bonis Eccleſiæ, undè & benè vivere, & Eccleſiæ ſervitium convenientèr valeat Presbyter adimplere* (*i*). Et quià quando beneficiarii moriebantur, qui beneficia ipſa monachis detulerant, eadem beneficia juncta monaſteriis, ut anteà remanebant (*l*); Concilium Claromontanum, cernens hoc in Epiſcoporum præjudicium intolerabile vergere, prohibuit nè ultrà fieret, mandans, ut beneficia ipſa, poſt mortem beneficiariorum ad poteſtatem ſui Ordinarii redirent, qui eadem beneficia ſic vacantia prò ſuo libito, vel aliis clericis, & Presbyteris largiretur, vel novitèr, & ut ex integro illa ipſimet monaſterio per ſuæ ſignaturæ chirographum impertiret. Quibus ità ſe habentibus, recurrit argumentum numero præcedenti propoſitum, quod ſcilicèt magis ſunt extranea à Diœceſi monaſteria monachorum, extrà illam poſita, quàm clerici extrà illiuſmet fines exorti: ergò ſi Concilium voluit poſſe monaſteriis quibuſcumque, ſivè intrà, ſivè extra diœceſim poſitis, beneficia eccleſiaſtica per Epi-

(i) *Concil. ap. Illebo. an. 1080. c. 21. Bail. to. 2. fol. 695:*

(l) *Conc. ap. Illebon. loc. cit.*

Epiſcopi diploma perpetuo poſſidenda concedi; multò magìs admiſit, ut ipſamet beneficia poſſint clericis etiàm extraneis, ad tempus eorum vitæ perfruenda concedi.

28. Occurrit nunc *Ivo Carnotenſis* ordinis Canonicorum regularium, à S. Pio Papâ V. in Eccleſiæ tabulis Beatorum albo conſcriptus (*a*), natione Gallus, profeſſione Presbyter, & præpoſitus Sancti Quintini Bellovacenſis (*b*), ac deindè Epiſcopus Carnotenſis (*c*). Vir qui exiguæ conditionis fuiſſe videtur, proùt colligitur ex epiſtolâ, quàm ad Galliæ Regem direxit dicens; *quoniam præcedente divinâ gratiâ, de ſtercore pauper uſque ad ſolium Principum per manum veſtram elevatus ſum, fateor mè poſt Dominum prò poſſe meo, cuncta vobis debere, quæ veſtro congruunt honori, & ſaluti* (*d*). Sed quantò conditione humilior, tantò fuit inſignior doctrinâ, & pietate, quibus per univerſam Eccleſiam mirabilitèr coruſcavit (*e*), floruit autèm anno 1090. (*f*). Hic depoſito per Urbanum II. Papam Gaufrido Carnotenſium Epiſcopo, illius Eccleſiam Apoſtolica auctoritate ſuſcepit (*g*): Urbano per literas Clerum, Populumque Carnotenſem, necnon Richerium Senonenſem, illius provinciæ Archiepiſcopum, commonente, ut Ivonem libentèr in Antiſtitem acceptarent (*h*). At Richerius ei obſtinatiſſimè reſtitit, cauſaſque obluctandi conquirens, non aliam ſcivit exponere, quàm conſecrationem de manu Pontificis ſuſceptam, proprio Metropolitano preterito: ob quam Richerius collecto in urbe Eſtampenſi Conciliabulo, ipſe cum Epiſcopis Pariſienſi, Meldenſi, & Tricaſſino, Gaufredum ſedi perditæ reintruſerunt, & contrà Ivonem depoſitionis ſententiam protulerunt (*i*), quamquàm ab ipſis Carnotenſibus, conſentiente Papâ delectum (*l*).

(a) *Andr. Sauſſai in Martyrol. Gallic. ſupplem. 20. Maii, & 24. Octobr. f. 1119. et 1183*
(b) *Sigebert. ann. 1078. Poſſev. Appar. ſacr. in Ivon.*
(c) *Idem Sigebert. an. 1092. Baron. eodem anno.*
(d) *Ivo epiſt. 102.*
(e) *Orderic. Vital. hiſt. l. 11, an. 1103.*
(f) *Sigebert. de Illuſ. Eccl. ſcrip. c. 168. Bellarm. de ſcript. Eccleſ. in Ivone.*
(g) *Urban. 2. epl. 8. Baron an. 1092. n. 2.*
(h) *Urban. 2. ep. 8. & 9. Baron. loc. citat. num. 9. 11.*
(i) *Ivo Carnot. ep. 12 Baron. an. 1093. n. 89.*
(l) *Urban 2 ep. 8. & 9 ap Bin to. 3. Concil. p. 2. f. 498.*

29. Functus diù fuerat Ivo munere Canonici Eccleſiæ Bellovacenſis (*m*), atque Præpoſiti Eccleſiæ S. Quintini ejuſdem Diœceſis, in provinciâ eccleſiaſticâ Remenſi, & Epiſcopatum ſumendo Carnotenſem, provinciæ Senonenſis, beneficium eccleſiaſticum acceptavit in locis, à quorum alterutro proculdubiò erat extraneus, & nedùm extradiœceſanus, ſed etiàm extraprovincialis. Qui defectus extraneitatis, ſi damnabilem prævaricationem legis divinę, naturalis, & humanæ præſefert, proùt volunt Contradictores; mirum profectò eſt, quod nèc Richerius Senonenſis, nèc Epiſcopi Pſeudoſynodi Eſtampenſis Ivonem de extraneitate objurgaverint; hocque tàm enormi crimine ſilentii tenebris obvoluto, ſolùm ei vitium imputaverint, quod non de manu proprii Metropolitani, ſed ex manu Pontificis Romani Epiſcopales infulas accepiſſet: apud quem, & in ejus Curiâ, cum ſedes Carnotenſis per Gaufridi depoſitionem vacaſſet, ad illum pertinebat, & non ad alios, viduatæ ipſi Eccleſiæ ſponſum concedere: nullum in hujuſmodi caſu locum habente canone Nicæno, qui præſcribebat, *Si quis, præter ſententiam Metropolitani fuerit factus Epiſcopus, hunc magna Synodus definivit, Epiſcopum eſſe non poſſe* (*n*). Nàm neque hæc, nec aliæ coęquales leges, de caſu loquuntur, in quo ſummus Eccleſiæ Pontifex, Epiſcopi conſecrationi manum apponens, Metropolitani vice fungatur; vel de caſu, in quo Epiſcopatus collatio, pèr devolutionem ad Sedem Apoſtolicam, vel per vacationem in Curiâ, fit Summi Pontificis diſpoſitioni totalitèr reſervata. Itàque Ivo, & ſuo facto, & ſuorum æmulorum ſilentio, extraneitatem, quâ erat involutus, non in eo redarguentium, oſtendit, beneficia eccleſiaſtica poſſe liberè, ac licitè etiàm extradiœceſanis clericis, & extraprovincialibus ſinè ullâ ambiguitate concedi.

(m) *Theatr. Vit Human. V, Epiſc. & Illuſtriorum, circ. fin f. 113*
(n) *Conc. Nicæn. 1. cap. 6.*

30. Sed poſt Ivonis facta, quid de illius doctrinâ dicemus, quâ aliquandò probat, beneficia eccleſiaſtica, eorumque decimas, & oblationes ritè, & licitè per monachos poſſideri, qui proculdubiò rationem habent extraneorum, uti fuſiùs infrà in Arnulpho Lexovienſi oſtendemus? Aliquandò etiàm totus eſt, ut probet, juſtis exigentibus cauſis, Epiſcopum eſſe de Eccleſiâ extraneâ deligendum; hocque argumentum eſt epiſtolæ, quam dirigit Gaufredo Decano Cenomanenſi. *Quandò Epiſcopus de alterâ eligendus eſt Eccleſiâ* (*o*), ubi docet ex canone, tunc eligendum ex alienâ, cum in propriâ, vir deeſt ad tantum munus idoneus, ſeù dignus:

(o) *Ivo Carnot. epiſtol. 120.*

dignus

dignus autèm, ſeù idoneus non abſolutè, ſed comparativè. Nàm incredibile eſt, quod in totâ vacantis Eccleſiæ Diœceſi, nullus neque clericus, neque monachus, aut laicus adſit, qui ſervatis ſervandis, poſſit ad munus Antiſtitis promoveri (*a*); *primumque illi reprobandi ſunt, qui ibi ſunt, ut aliqui de alienis Eccleſiis meritò præferantur*, inquit canon (*b*). Undè ſi eſſet de jure divino, naturali, & humano, ut extraneis protelatis, ſoli deberent indigenæ beneficiis eccleſiaſticis inſigniri; jàm nunquàm poſſet Præſul ex alienâ Eccleſiâ deſumi, contrà doctrinam Ivonis. Quarè ipſe admittit provectionem extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, & ab illis excludit extraneos, non abſolutè, ſed comparativè: neque extraneos omnes, & qua extraneos arcet; ſed ſolos illos, quorum vita, & mores ignoti ſunt, & qui ex tranſverſo veniunt, ideſt vel non canonicè deliguntur, vel artificiis illaudabilibus, aut Magnatum præpotentiâ ſublimantur: concludit namque, *quià per te ſapis, ſuperfluum mihi videtur te inſtruere, quibus auctoritatibus debeas ignotos, & ex tranſverſo venientes refutare* (*c*). Undè patet, quod ex doctrinâ Ivonis, extranei optimè ſunt ad præbendas eccleſiaſticas admittendi, modò legitimè, & ab habentibus legitimam auctoritatem delecti: & indigenis præferantur, non ſinè ratione, ſed ex legitimâ causâ, à beneficiorum collatoribus comprobandâ.

(a) *Nicol. I. PP. epiſtol. ad Carol. Calv. & ad Egilonem.*
(b) *Cæleſtin. I. PP. epl. 2. & 5. S. Anſel. Lucenſ. contrà Guiber. l. 2. § Cæleſtinus, cap. nullus 13. diſt. 61.*
(c) *Ivo Carnotenſ. epiſt. 130.*

31. Perpulchrum quoque nobis exhibet documentum vis, quâ Ivo electionem Galonis in Epiſcopum Bellovacenſem promovit, & ut Apoſtolico fulciretur præſidio, ſic apud Paſchalem II. Pontificem peroravit. *Bellovacenſes Clerici melioris famæ, & conſilii ſanioris, præcedente conſilio veſtro, conſilio Optimatum diœceſis ſuæ, & laude populi, Dominum Galonem, virum vitâ honeſtum, liberalibuſque, & eccleſiaſticis diſciplinis ornatum, in Epiſcopum ſibi elegerunt: pauci tamen ex Clericis, Stephani illius repudiati complices, quos ſibi pelliculis peregrinorum murium, atque aliis hujuſmodi vanitatum aucupiis ineſcaverat, huic electioni non aſſenſerunt, nec tamen ei aliquid, quod ſacris canonibus obviet, obiicere potuerunt. Cum verò eum per ſè impedire non valerent, Regem adierunt, quædam verba auribus ejus inſtillaverunt, quæ facilè in cor ejus eliquaverunt: videlicèt quod prædictus electus diſcipulus meus fuerit, apud mè nutritus, apud mè eruditus; addentes quod à Sanctitate Veſtrâ fuerit electus, & quod magnus ei futurus eſſet adverſarius, ſi in Regno ejus aliquandò fuerit Epiſcopus. Rex itàque virulentis his verbis ſuccenſus, & ab omni bonâ voluntate turbatus, non vult electioni aſſenſum præbere, nec electo bona Epiſcopalia dimittere &c. ſupereſt ergò, dilectiſſimè Pater, ut prò poteſtate, & auctoritate veſtrâ, ſicut cœpiſtis Eccleſiæ, prout Clerici rationabilitèr poſtulaverint, ſuccurratis* (*d*).

(d) *Ivo Carnot. ep. 49*

32. Eandem Galonis electionem in Epiſcopum Bellovacenſem S. Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis ipſi Paſchali Papæ II. enixis vocibus commendavit, fidem faciens de optimis Galonis qualitatibus, Epiſcopali apice dignis (*e*). Quam rurſus Ivo Carnotenſis intrepidè ſuſtinuit etiam adverſus Ludovicum VI. cognomento Craſſum, Philippi I. Francorum Regis filium, qui uſque adeò ipſius Galonis provectioni obſiſtebat, ut jurejurando ſpoponderit, sè illi nunquam conceſſurum, ut in Bellovacenſi ſolio ſederet. Ivo namque adverſus Regium juſiurandum Paſchalem II. Pontificem hiſce literis concitavit, *Sacramentum ſacris canonibus, & omni religioni obvium, per quendam ſervientem ſuum, ad ſuggeſtionem Drogonis Cantoris, qui omni religioni quantum prævalet adverſatur, dari fecit, quod Galo in ejus vitâ nunquam futurus eſſet Bellovacenſis Epiſcopus. Qua in rè prudentiam veſtram muniri oportet ſpiritu fortitudinis, quià ſi tali ſacramento annullari poteſt canonicà electio, nulla ulterius in Regno Francorum futura eſt, niſi aut ſimoniaca, aut violenta intruſio* (*f*). Paſchalis ergò Papa Galonis electionem, quem ſanior pars Cleri Bellovacenſis ritè delegerat, &ſi obſiſterent Ludovicus Craſſus, & ejus pater Philippus Rex, approbavit (*g*), rejecto Stephano, ignavo, aleatore, ac nudius tertius ab Archiepiſcopo Lugdunenſi anathemate propter Adulterium percuſſo (*h*): quem aliqui ex Clero Bellovacenſi, muneribus ut ſuprà capti, ſibi delegerant in-

(e) *S. Anſelm. Cantuar. l. 3. epl. 69.*
(f) *Ivo epl. 50. ad Paſchal. II.*
(g) *Ivo epl. 49. & 50 Baron. an. 1101. n. 6. 12*
(h) *Ivo epl. 49.*

Anti-

(a) *Ivo loc. citat. & epl. 41. 44.*
(b) *Ivo ep. 50.*
(c) *Ivo epl. 163.*

Antiſtitem (*a*). Et ità Galo conſecratus fuit in Epiſcopum Bellovacenſem. Sed quià Rex ipſum Galonem infeſtis quotidiè vexationibus affligebat (*b*); Ivo officiis interpoſitis procuravit, ut Clerus, & populus Pariſienſis, quorum contigit vacare tunc ſedem, eundem Galonem ſibi in Epiſcopum poſtularent (*c*).

33. Hoc facto, ſequentes literas favore Galonis Paſchali Pontifici deſtinavit, *Dè cætero ſanctæ Paternitati veſtræ ſupplicando ſuggerimus, ut Dominum Galonem Coepiſcopum noſtrum dè Bellovacenſi Epiſcopatu, quem propter ſacramentum Domini Ludovici habere non poteſt, per manum Senonenſis Archiepiſcopi transferri jubeatis in Pariſienſem Epiſcopatum &c. Qualitèr autem in eum Cleri, & plebis vota conveniant, dicet vobis præſentium portitor, Pariſienſis Eccleſiæ Canonicus, ut cognoſcatis eum benè poſſe transferri, qui ſedem propriam nullâ ratione prævalet adipiſci* (*d*). Itaquè Ivone ſatagente, Galo primò ad Bellovacenſis, deindè ad Pariſienſis Eccleſię apicem convolavit, quarum altera in provinciâ Senonenſi, altera in Remenſi conſiſtebat. Erat Galo patriâ Bellovacenſis, Canonicus regularis, & Abbas Eccleſię Sancti Quintini in ſuburbano Bellovacenſi (*e*), & ità repellebatur ab hoc Epiſcopatu, quamquàm eſſet diœceſis illius indigena: admiſſus vero fuit ad Pariſienſem, tametſi ab eo eſſet extraneus, nedùmque extradiœceſanus, ſed etiam extraprovincialis, & quodammodò etiam extranationalis, tamquàm qui à Rege Galliæ refutabatur, ne non ſolum Bellovacenſi, ſed etiam nulli Eccleſiæ ſui Regni præficeretur, ob ſuppoſitum, *quod magnus ei futurus eſſet adverſarius, ſi in regno ejus aliquandò fuiſſet Epiſcopus* (*f*); undè apparet, quod præciſâ Regis ſuſpicione, potuiſſet in qualibet Eccleſiâ totius Regni Gallici beneficiis Epiſcopalibus inſigniri. Ex Ivonis ergò & operibus, & doctrinâ, & dictis, & factis lautè eniteſcit, viros extraneos eſſe beneficiorum capaces, & licèt ſint extradiœceſani, & imò etiam extraprovinciales, ipſeque Rex Regionis obſiſtat, & provinciæ etiam Metropolita obnitatur; tamen pro libito eorum, ad quos ſpectat beneficia eccleſiaſtica dilargiri, poſſe eadem adipiſci.

(d) *Ivo epl. 111.*
(e) *S. Anſelm. Cantuar. l. 3. epl. 69. & ibi Annot. Jo: Picardi.*
(f) *Ivo epl. 49.*

34. De Ivone Carnotenſi rurſùs inferiùs redibit ſermo. Nunc non inopportunum cenſemus Formatarum epiſtolarum formulas, quas collectioni ſuæ decretorum interſerit, memoriam facere, alteram nomine Rathbodi Trevirenſis ad Rotbertum Metenſem: alteram nomine Dadonis Virdunenſis ad eundem Rathbodum Archipræſulem directas, quibus datur facultas quibuſdam Clericis illorum Antiſtitum, à propriâ diœceſi ad alienam tranſmigrandi, ac inibi ſortiendi officia, & beneficia eccleſiaſtica, ubi ſuapte naturâ erant extranei (*g*). Quas quia ſuperius per extenſum retulimus, nos ab iteratâ earumdem tranſcriptione ſuſpendimus: patet autem ex eis; patet ex aliis, quæ per Ivonis, tùm facta, tùm ſcripta ſuggeruntur; patet demùm ex cunctis, per quæ præſens capitulum compegimus, quod ſeculo Chriſti undecimo Eccleſia pleno arbitrio potiebatur, integrâque libertate conferendi ſua beneficia, tam Clericis extraneis, quam indigenis. Hæcque libertas, ſi ceſſavit, oportet, quod poſt præſens ſæculum ceſſaverit: & conſequentèr producenda ſunt documenta, quæ libertatem Eccleſiæ, illi coævam, & connativam, inſuperque per antecedentia undecim ſæcula poſſeſſam, & potuerint ſupprimere, & de facto ſuppreſſerint. *Dà mihi ergò* (ſingulis Contradictorum cum D. Petro Damiani dicemus) Dà mihi hæc documenta, & quidem generalia pro totâ Eccleſiâ, vel particularia pro Regno Neapolitano, vel pro alio loco, ad quem hæc quæſtio velit extendi; dà mihi hæc, *& ego dò manum, ac tè perhibeo laureandum: alioquin ſi dare non poteris, in hoc tè convictum per omnia neceſſe eſt, fatearis* (*h*).

(g) *Ivo Carnot. Decr. p. 6. c. 434. 435.*
(h) *S. Petr. Damian. diſcept. ſynodal. poſt init.*

CA-

CAPUT XXXI.

In quo ex Summorum Principum praxi, & exemplis, ac præſertìm Imperatorum, *Regumque* Franciæ, *atquè* Angliæ, *oſtenditur, quod Eccleſia,* ſæculo Chriſti undecimo, *libera erat in admiſſione* Clericorum *extraneorum, ad Eccleſiaſtica beneficia, ideòque nùnc etiàm eâdem libertate potiri debet.*

SUMMARIUM.

1 *Philippus I. Rex Francorum, optans præfici Eccleſiæ Bellovacenſi* Robertum *Abbatem S. Euphemiæ de Calabriâ; ſcribit Papę, & hic Hugoni Dienſi.*

2 *Gregorius PP. VII. mandat eidem Hugoni, ut viſitet Eccleſiam Bellovacenſem, atque intelligat ſenſum Cleri, & populi ſuper dicto Roberto.*

3 *In hoc eventu Papa, Rex, Robertus, & Hugo, diverſo modo extraneis faventes, docuerunt, non obſiſtere extraneitatem acquiſitioni beneficiorum.*

4 *Robertus hic fuit Normannus, Abbas S. Ebrulfi, poſteà S. Pauli Romæ, indè S. Euphemiæ apud Calabros, & alibi: demùm Epiſcopus in Siciliâ.*

5 *Hugo Dienſis à ſuâ Eccleſiâ erat extraneus, & Archiepiſcopatum Lugdunenſem, ac Romanum Cardinalatum ſuſcepit, ubi non erat indigena.*

6 *Promotio Hugonis Dienſis improbata eſt, eo quod mos non eſſet aliquem à Papâ ordinari, niſi in Romanâ Eccleſiâ ſerviret.*

7 *Chriſtus non omnes Apoſtolos, ſed ſolum Petrum, nèc Petrus cunctos reliquos Apoſtolos, ſed quoſdam tantummodò propriis manibus conſecravit.*

8 *Olim ordinatus Epiſcopus ab alio, quàm ab Archiepiſcopo, non habebatur prò Epiſcopo. Etſi Papa poſſet Epiſcopos ordinare; cur id non faciebat?*

9 *Urbanus PP. II. conſecravit Ivonem Carnotenſem, quem Richerius Senonenſis depoſuiſſet, niſi Ivo appellatione ſibi caviſſet.*

10 *Improbata fuit Hugonis Dienſis conſecratio, ut manibus Papæ facta, quià videbatur poſſe jurgia excitare cum Coepiſcopis.*

11 *Gregorius PP. VII. contempſit dicteria, vel oſtendit morem præfatum non adfuiſſe: nàm alios etiàm propriis manibus conſecravit.*

12 *Si, quando beneficia per viam electionis præbebantur, licebat ea extraneis impertiri, id etiàm nunc licebit collatoribus, vel nominatoribus ad illa.*

13 *Conſtat ſtylum tunc fuiſſe Romanæ Eccleſiæ, quod ejus clerici præfici poſſent Epiſcopatibus, & quod conſecrarentur à Papâ.*

14 *Ex hucuſque dictis de Gregorio PP. VII. de Philippo I. Rege, & de aliis, patet libertas Eccleſiæ admittendi extraneos ad beneficia.*

15 *Carnotenſes dolent, quod cum ipſi elegiſſent in Præſulem proprium Decanum, Rex Theodoricum ordinari feciſſet.*

16 *Optantibus Carnotenſibus habere Antiſtitem de gremio; Rex contendit liberum ſibi eſſe undecumque illum accipere.*

17 *Non impugnabant Carnotenſes libertatem Regis, nominandi Præſules undecumque, ſed opponebant, nullum eſſe præficiendum invitis.*

18 *Carnotenſes electo Regio reſtiterunt. Ex facto Odonis Comitis patet, quod tunc* literæ naturalitatis *non habebant locum.*

19 *Sicut liberum eſt Regi nominatori, itȧ etiȧm eſt liberum aliis nominatoribus, vel collatoribus, beneficia viris extraneis impertiri.*

20 *In Angliȧ Mathildis Regina, ut Abbatiȧ Malmesberienſi inſigniretur Ernulfus extraneus, eȧ de rè D. Anſelmo ſcripſit.*

21 *Rex* Guillelmus, *transferri optans* Hervæum *Banchorenſem ad ſedem Lexovienſem, ſcripſit D. Anſelmo, qui hoc licere reſpondit.*

22 *Studuit idem Rex aliquem Epiſcopatum in ſuȧ ditione* Guitmundo *impertiri, licèt extraneo, qui illum recuſavit, & cur?*

23 *Guitmundus à Rotomagenſibus Archiepiſcopus electus eſt, cui æmuli obiicienda quærentes, nihil de extraneitate dixerunt.*

24 *Multa motiva in his Guitmundi ſucceſſibus contigerunt, quæ uberrimè cauſam extraneorum ſuffulciunt.*

25 *Patet enim, quod eo tempore in Regno Neapolitano extraneitas nullum obſtaculum ponebat conſecutioni beneficiorum.*

26 *Hermannus Contractus, & alii hujus ętatis Scriptores, plura recenſent extraneis faventia. Quid de Patriarchatu Aquilejenſe?*

27 *Ex eodem Hermanno Henricus II. Imperator Eccleſiis Ravennæ, Conſtantienſi, Virdunenſi, & Moguntinæ, præfecit extraneos.*

28 *Idipſum fecit Henricus III. Sanctus Anno Colonienſis erat frater Vizelonis Archiepiſcopi Magdeburgenſis.*

29 *Monachus Prumienſis Abbatiam Augienſem habuit à S. Henrico Imperatore, Plures Archiepiſcopi alias adepti ſunt.*

30 *Principes non permitterent ſe libertate ſpoliari, quâ hucuſque potiti ſunt deferendi beneficia etiȧm clericis extraneis.*

31 *Violatur jus arctando libertatem conferentium beneficia, vel ad ea nominantium, qui in hoc ſunt Organa Eccleſię.*

32 *Ad avertendam ab Eccleſiȧ Dei confuſionem, & ad pacem in eȧ ſervandam, præſtat nihil innovari in negotio, de quo agimus.*

1. AB illa ipſâ Eccleſiâ præſens capitulum inchoantes, à quâ concluſimus antecedens, obvium habemus tractatum, vi cujus *Philippus I. Rex Francorum* vacanti Eccleſiæ Bellovacenſi Robertum Abbatem S. Euphemiæ de Calabriâ præfeci in Antiſtitem ſolers fuit. Rem recenſet Gregorius Papa VII. in epiſtolâ ad Hugonem Dienſem, in quâ ſic habet: *Quid de negotio Carnotenſis Eccleſię actum ſit, tuâ relatione, rejecta omni ambiguitate, ſicut oportuerat, cognoviſſe vellemus. Pervenit enim ad aures meas, tè excommunicaſſe, & irrecuperabilitèr depoſuiſſe quendam juvenem illuc indignè oppoſitum pro Epiſcopo. Quod quidem ſi ita eſt, nobis multum placet, & præſenti auctoritate confirmamus. Cæterum fraternitati tuæ notum eſſe volumus, Philippum Regem Francorum iteratâ poſtulatione miſſionem ad nos direxiſſe pro Roberto Abbate Monaſterii S. Euphemiæ de Calabriâ, qui & hoc anno, cum in Longobardiȧ eramus, per nos tranſivit in Franciam, ut eum ad regimen Carnotenſis eccleſiæ Epiſcopum probaremus, & ordinaremus (a).*

(a) *Gregor. PP. 7. epl. 11. l. 5. ap. Bin. to. 7 Conc. p. 2. f. 401.*

2. Fuſiùs Pontifex proſequitur narrationem, aitque Robertum vocationem illam ad Epiſcopale munus refutaſſe, nec quidquam ſuper hoc ſine Pontificio aſſenſu velle concludere. Adjungit, quod duo Clerici Carnotenſes referebant, concives ſuos in Roberti provectionem voto unanimi conſentire, formalem tamen electionem ejuſdem non eſſe factam. Jubet propterea Gregorius Hugoni, ut Eccleſiam illam per sè, vel per probatum ſibi viſitet delegatum, *& voluntatem omnium*, inquit, *tam majorum, quam minorum ſuper hac rè diligenti inquiſitione cognoſcas. Quod ſi cauſam ex omni parte, divinâ miſeratione, & diſpenſatione, ita cooptari poſſe videris, ut illorum in hunc, quem ſupra diximus Abbatem, voluntas libera,*

libera, conſideratio prudens, electio canonica, & ſanctorum Patrum regulis conſonans dignoſcatur, quam citiſſimè nobis certa literarum tuarum ſignificatione indicare procures, ut quæ ad effectum hujus diſpenſationis ſunt, Deo auctore exequi, & implere poſſimus (a).

(a) *S.Gregor. PP.7. lib.5.epiſt.11. loc.cit.*

3. Rex igitur Galliæ, Clerus, & populus Bellovacenſes, Gregorius Papa VII. Hugo Dienſis Legatus, Robertus Abbas S. Euphemiæ &c. diversâ viâ, univoco tamen inceſſu ad eundem ſcopum tendentes, quà poſtulando, quà conſentiendo, quà authorizando, quà alitèr ſua opera interponendo, admiſſioni extraneorum faverunt ad eccleſiaſtica beneficia in loco, in quo non deficiebant indigenæ, cum ſignantèr adeſſet alius ad eandem dignitatem aſpirans. Et quamquam Robertus uti Monachus profeſſione, atque Abbas apud Calabros, ratione incolatus, & ſuſcepti Abbatialis officii factus eſſet Italus, adeoque à Bellovaco ex hac etiam ratione eſſet extraneus, nihil tamen metuit Philippus I. Rex Francorum ejuſdem provectionem promovere ad illud Epiſcopale beneficium, quod ſanè ſalvâ conſcientiâ, & ſine enormi injuſtitiâ, facere non potuiſſet; nec quiſquam Rex terrenus poſſet idipſum facere in præjudicium indigenarum, in loco actualitèr commorantium, qui omnes prius eſſent excutiendi, antequam admitterentur extranei, ſi ratio indigenatus in obtinente eccleſiaſtica beneficia exigeretur juribus divino, naturali, & humano, uti contendunt Contradictores.

4. Erat hic Robertus origine Gallus, genere Normannus, ex provinciâ eccleſiaſticâ Rotomagenſi, Abbas S. Ebrulfi Uticenſis in diœceſi Lexovienſe (b), qui declinans indignationem Guillelmi II. Ducis Normandiæ, in Italiam ſe recepit (c), ubi prius ab Alexandro PP. II. Romę Abbatiam S. Pauli viâ Oſtienſi promeruit (d), deindè in Apuliam, & Calabriam profectus, ubi operâ Roberti Guiſcardi Principis, Abbatiam S. Euphemiæ adeptus eſt (e), ſucceſſivè obtinuit etiàm Abbatiam S. Trinitatis Venuſię, quam poſteà Berengario Gallo Monaco Uticenſi conceſſit, & aliam S. Michaelis, apud Mellitum, quam paritèr Vvillelmo itidem Gallo, & Uticenſi Clerico, monacho verò S. Euphemiæ commiſit (f). Ipſe autem Robertus demum Epiſcopali crevit honore apud Troinam, ſive Meſſanam Siciliæ (g). Sanè, quod hic vir beneficium epiſcopale in Galliâ, ubi erat originarius detractaverit acceptare; acceperit verò in Siciliâ, terque quaterque Abbatialia ſuſceperit beneficia in Italiâ, ubi ortu erat extraneus; alio modo fuiſſe non poteſt, niſi eo quod nec indigenatum neceſſarium eſſe, nec extraneitatem obſiſtere cognovit pro adipiſcendis eccleſiaſticis beneficiis.

(b) *Vvillelm. Gemmetic.hiſt. Roman.l. 7. cap.23.*

(c) *Idem loc.cit.c.30. Order.Vital.hiſt.Eccl. l.3.f.481.B.*

(d) *Orderic. Vital. loc.cit.f.483.*

(e) *Vvillelm. Gemmet.l.7.cap.30 Gaufr. Malater.l 2.c.19.Vital l.3 f.483.*

(f) *Orderic. Vital. hiſt.Eccl.l.3.fol. 484. §.præfatus.*

(g) *Gaufrid. Malat. l.3.c.19.Fazel.dec.1. l.10.Roc.Pir. Sicil. ſacr.notit.2. ad annum. 1062.*

5. Ad hæc non omittendum, quod inter cooperatores promotionis præfatæ Roberti ad Epiſcopatum Bellovacenſem per Francorum Regem, uti ſuprà diximus poſtulatæ, unus fuit Hugo Dienſis Epiſcopus, & poſteà Archiepiſcopus Lugdunenſis (h). Quem etiam fuiſſe Cardinalem Romanæ Eccleſiæ dubium non eſt; ſed an Vaticanâ purpurâ donatus fuerit ab Alexandro PP. II. prout ponunt Panvinius, & Ciaconius (i), certum eſſe non videtur, quippè ſi hoc eſſet, vel non, vel vix poſſent verificari, quæ Gregorius Papa VII. circa illum feciſſe legitur, ſicut mox ſubjungemus: prænotato, quod ipſe Hugo, quemadmodum & ipſi fatentur Contradictores, non fuit apud Dienſes indigena, ſed extraneus. Et quatenùs etiam fuiſſet, cum ſubinde beneficium Cardinalatus in Romanâ Eccleſiâ ſuſceperit, & Archiepiſcopale in Eccleſiâ Lugdunenſi (l), proculdubio ſemèl, & iterùm beneficia eccleſiaſtica, & quidem altioris ordinis, adeptus eſt in locis, à quibus erat extraneus. Hunc Apoſtolicâ Legatione decoratum fuiſſe novimus (m), ac præfuiſſe Conciliis Lingonienſi, Lugdunenſi, Avenionenſi, & Oſtionenſi (n): dumque in ſæculo floreret, inter varias eventuum viciſſitudines vitam duxit: tanti tamèn meriti, ut & miraculis coruſcaverit (o), & à Gregorio præfato fuerit Cardinalibus, tamquàm dignus Pontificatu propoſitus (p).

(h) *Vide Catal. Archiepiſcopor. Lugdun. num.68.*

(i) *Catal.cit.Panvin. & Ciacon. de Roman. Pontif.in Alex.2.*

(l) *Baron. an. 1080. num.78.*

(m) *S.Greg. 7. lib.4. epl.16.*

(n) *S.Gregor.7.lib.4. epl.22.*Baron.an. 1077 60.an.1080.*nu.75. &* 78 *& an.1094.n.16.*

(o) *Petr.Cluniac.de Miracul.l.1.c.22. Baron.an.1094 n.22.*

(p) *Leo Oſt.Chron. Caſſin.l.3.c.64.Baron. an.1085.n.19.*

6. Hic electus, prout diximus, in Pręſulem Eccleſiæ Dienſis, dùm adhùc eſſet Clericus, Romam profectus eſt, ubi à memorato Gregorio Papâ VII. prius mino-

 ribus,

ribus, deindè majoribus ordinibus inſignitus eſt, ac tandem ſacrâ Epiſcopali unctione perfuſus. Verùm hujuſmodi promotionem à quibuſdam Romanorum legimus improbatam, non eo quod Hugo eſſet à Dienſi Eccleſiâ extraneus, quemadmodum cominiſcuntur Contradictores (*a*), ſed propter cauſam, quam ſic Hugo Flaviniacenſis exponit, *quià* Hugo *ſolam Clericalem Tonſuram habebat, in menſe decembris, per manum ejus* (ideſt Gregorii VII.) *uſque ad Presbyteratus gradum promotus eſt, cum hoc aliqui calumniarentur Romanorum, & promerent morem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, neminem, licèt electum Antiſtitem, à Papâ ordinandum, niſi in eâdem deſerviret Eccleſiâ: quod tamèn in ipſo Domnus authenticâ poteſtate ſuâ fecit. Complacuerat enim ſibi in illo anima ejus. In Quadrageſimâ verò ſubbato in Presbyterum, & ſequenti Dominicâ ad Miſſas in Epiſcopum conſecratus eſt* (*b*).

7. Morem hunc, quod Romanus Pontifex, inferiorum Eccleſiarum Epiſcopos ex ſemetipſo non conſecret, ab initio indè potuit effluxiſſe, quod nec Chriſtus cunctos Apoſtolos, ſed ſolum Petrum in Epiſcopum conſecravit, uti latè probat Joannes de Turrecremata (*c*), Et nos etiam in hoc opere memoramus, idque indicat per hæc verba Beatiſſimus Papa Leo, *Hujus muneris ſacramentum, ità Dominus, ad omnium Apoſtolorum officium voluit pertirere, ut in beatiſſimo Petro Apoſtolorum omnium ſummo, principalitèr collocaret; ut ab ipſo quaſi quodam capite dona ſua, velut in corpus omne diffunderet* (*d*). Nèc ipſe etiàm Petrus Epiſcopalis Ordinis Apex, & Vertex, omnes Apoſtolos, ſed ſolum Joannem, & utrumque Jacobum, atque aliquos alios propriis manibus ordinavit (*e*): reliquos verò ſacrandos aliis commiſit. Quibus ità sè habentibus, ab antiquis uſque ſæculis reputatum eſt decere, ut Romanus Pontifex, Vicarius Chriſti, atque D. Petri ſucceſſor, non omnes Epiſcopos, ſed aliquos tantùm præcipuos, ac in primariis cathedris collocandos, propriis manibus conſecraret, vel aliquos etiam minoris conditionis Antiſtites ex ſe ipſo ſacrâ unctione reſpergeret, ſi de Romanâ Eccleſiâ ſelecti alicui alienę Eccleſiæ præficerentur. In aliis verò Eccleſiis Præſules, vel juſſu Papæ, vel cum illius conſenſu, fuerunt etiam antiquitus ordinati; & reſpectu ad Orientem, Vicarii Papę prò illo conſenſum congruum exhibebant; ac generalitèr in toto Orbe nullus ſine Romani Pontificis auctoritate potuit etiam antiquis ſæculis in Antiſtitem ordinari, prout patet ex epiſtolis Siricii, Gregorii, Martini Pontificum (*f*). A' Petro enim, inquit Innocentius Papa I. in epiſtolâ ad Concilium Carthaginenſe, *ipſe Epiſcopatus & tota auctoritas nominis ejus emerſit* (*g*).

8. His accedit, quod uſque à primis Eccleſiæ temporibus, jus conſecrandi Epiſcopos pertinuit ad eorum Metropolitas, tantâ obſervantiâ, ut ordinatus ab alio, quàm à proprio Metropolitano, ſive de illius aſſenſu, pro Epiſcopo nullatenùs haberetur (*h*). Scilicèt quoad poteſtatem juriſdictionis, & quoàd exercitium ordinis Epiſcopalis, uti apparet ex epiſtolis Innocentii I., & Hilari Romanorum Pontificum (*i*), ex Conciliis Antiocheno, & Lucenſi (*l*), ex Arelatenſi II., atque Aurelianenſi III. (*m*): Nècnon ex pluribus canonibus in Juris corpore ſubinſertis (*n*). Ideò licèt Papa poſſit immediatè aſſumere, & creare Epiſcopos in qualibet diœceſi (*o*); adhùc tamèn ad Eccleſiæ quietem, & concordiam intèr membra cum capite impenſius conſervandam, expedire cenſebatur tempore Gregorii VII., & circa illam ætatem, quod Papa, Epiſcopos, per provincias electos, ex sè non conſecraret, cum interdùm quando id fecit, aliqui Metropolitani ſe injuriâ affici, atque eorum privilegia imminui conclamaverint: Quantumvis rè vera Pontifices aliquem promoventes, nulli injuriam facerent, ſed uterentur jurè ſuo, & ex abundanti ſalva ſervarent jura Epiſcoporum, ad quos promotio pertinebat, & ità Innocentius Papa III. ſcribens Conventui S. Leufredi de Cruce dicit, *electo à nobis* (in Abbatem) *nos ipſi munus benedictionis, ſalvo jure Diœceſani Epiſcopi, curavimus exhibere* (*p*).

9. Exemplum conqueſtionum, à Metropolitanis factarum, eſt in Pontificatu Urbani Papæ II., qui Eccleſiam Carnotenſem, per depoſitionem Gaufridi Epiſcopi vacuatam (*q*), contulit, ſive præberi fecit, Ivoni Prępoſito S. Quintini, eumque ſacrâ

(a) *Auctor libri de rè beneficiaria f.232.*

(b) *Hugo Flaviniac.*

(c) *Joan. de Turrecrem. ſum. Eccl. lib. 2. c. 32. Bellarm. de Pontif. l. 1. c. 23. in princ.*

(d) *S. Leo epl. 89.*

(e) *Vid. Bellarm. loc. cit. l. 4. c. 34.*

(f) *Siricius epl. 4. c. 1 S. Greg. l. 2. ep. 30. Martin. 1. ep. 11.*

(g) *Innoc. I ep. 91. inter epl. D. Auguſtin.*

(h) *Concil. Nicæn. 1. cap 6.*

(i) *Innoc. I epl. 2. c. 1. Hilar. ep. 2. c. 1.*

(l) *Conc. Antioch. c. 19. Conc. Lucenſ. 2. c. 3.*

(m) *Conc. Arel. 2. c. 6. Conc. Aurel. 3. c. 3.*

(n) *Cap. quia per c. Epiſc. diſt. 64 65. cap. placet, de tempor. ord.*

(o) *Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 8 Jo. 8. epl. 281. cap. ad cujuslibet extr. de præbend.*

(p) *Innoc. 3. to. 1. epiſtolarum f. 321.*

(q) *Card. Baron. an. 1092. n. 2.*

ſacrâ conſecratione Romæ reſperſit, atque ad Eccleſiam ſuam miſit (*a*). Pontificiis literis munitum, in quibus Richerio Senonenſi denuntiabatur: *noſtrâ licentiâ fulti Carnotenſes, Ivonem in Epiſcopum elegerunt, cum autem à tè conſecrationis gratiam prò more Eccleſiæ petiiſſent tua fraternitas imponere manum recuſavit. Ad nos igitur ipſis venientibus, & conſecrationis ejuſdem gratiam poſcentibus, petitioni juſtæ deeſſe nequivimus: conſecratum igitùr, ſalvâ tuæ Eccleſiæ obedientiâ, remittentes &c.* (*b*). Ad quæ audita Richerius, uti Metropolita, ſe contemptum, & injuriâ cenſens affectum; magnis ejulatibus exclamavit: convocatiſque ad Concilium quibuſdam Epiſcopis, jure ſuffraganeo ſibi addictis; ordinationem Ivonis irritam declarare attentavit, cumque prorſus ex adepto throno evertiſſet, niſi Ivo appellatione, ad Urbanum interpoſitâ, ſe muniſſet. Scripſit ergò ad Urbanum; *mè inordinatè ſatis accuſavit Archiepiſcopus, dicens, mè in Majeſtatem Regiam offendiſſe, quia à Sede Apoſtolicâ conſecrationem præſumpſeram accepiſſe. Cum itàque conarentur Gaufredum depoſitum, contrà decretum veſtrum in ſtatum priſtinum reformare, & in mè depoſitionis ſententiam proferre; Sedem Apoſtolicam appellavi* (*c*). Et ad Richerium paritèr ſcripſit, *Irreverentiſſimè os veſtrum poſuiſtis in cœlum, cum benedictionem, per manus impoſitionem Papæ datam, & Cardinalium Romanę Eccleſię, non ſimplicem benedictionem, ſed qualemcumque hoſtili irriſione appellatis, cum ad ipſam principaliter, & generaliſſimè pertineat, tàm Metropolitanorum, quàm cæterorum Epiſcoporum conſecrationem confirmare, vel infirmare* (*d*).

10. Igitur Hugo electus Epiſcopus Dienſis, Romam progreſſus eſt, ut ad ſuperiores Ordines uſque ad Conſecrationis Epiſcopalis plenitudinem perveniret: tàm autem uti Epiſcopus inferioris Eccleſiæ, non videbatur eſſe talis, quem deceret, propriis manibus, à Gregorio Papâ VII. conſecrari; quàm uti ſuffraganeus Archiepiſcopi Viennenſis, cenſebatur, quod ſi immediatè à Pontifice cenſecraretur, erat periculum indignationis ipſius Archiepiſcopi, qui ſe contemptum, & ſe injuriâ reputaret affectum, undè facillimè prævidebantur oriri poſſe contentiones, & jurgia, non citò ſupprimenda: idcirco quidam Romanorum ordinationem hanc improbarunt, non quia Hugo eſſet indigena, vel extraneus ab Eccleſiâ Dienſi, de hoc enim Romani, nec per ſomnium cogitarunt, ſed quia Papa moris antiqui limites tranſilierat, ſuæ dignitatis gloriam quodammodò deprimebat, & Romanam Eccleſiam periculò diſſidiorum cum Viennenſi Archiepiſcopo, & cum ejus ſuffraganeis exponebat. Verùm Gregorius, contemptis Romanorum dicteriis, Hugonem in Epiſcopum Dienſem, ut innuimus, ordinavit.

11. Nèc niſi contemni merebantur ipſa dicteria: quippè oportet rè vera talem conſuetudinem non adfuiſſe. Nàm ipſe Gregorius VII. Servandum Epiſcopum Hipponenſem, ſibi à Rege Mauritaniæ miſſum, propriis manibus conſecravit (*e*). Item quendam Abbatem, ſibi à Rege Hiſpaniæ propoſitum, unxit in Epiſcopum (*f*) cavens alioquin, ne Metropolitarum juri præjudicium inferret: & ità Epiſcopum Mellitenſem renuit conſecrare, donec ei conſtitit, *ad Rhegitanæ parochiæ conſecrationem non attinere* (*g*), Paſchalis quoque II., qui paulò poſt Gregorium VII. ſedit, Othonem Bambergenſem propriis manibus conſecravit (*h*). Quod & alios Pontifices cum aliis feciſſe Pręſulibus nullatenùs dubitamus. Ex his autem hiſtoriis, & ſignantèr ex hiſtoriâ Hugonis patet, quod cum ipſe de nativo ſuo loco ad Dienſem, & de Dienſi Eccleſiâ ad Lugdunenſem, atque ad Romanam tranſitavit, vel in ſecundâ, & tertiâ ſede, vel ſaltem in alterutrâ fuit extraneus, ſicque ex ejus facto perſpicuè comprobatur, viros extraneos poſſe licitè alibi beneficia Epiſcopalia, & conſequenter etiam alia inferioris ordinis adipiſci.

12. Si dicatur ideò provectum fuiſſe Hugonem extraneum ad Epiſcopatum Dienſem, quià Dienſes illum communi voto elegerunt, ut ait Flaviniacenſis (utens verbis D. Cypriani) *de Dei, & Chriſti ejus judicio, de Clericorum penè omnium teſtimonio, de Plebis, quæ tunc affuit ſuffragio, de Sacerdotum, & bonorum virorum collegio* (*i*); hoc non minuit, ſed auget vim noſtræ rationis: ſolum enim concludit,

(a) Baron. loc. citat. Vid ſupr. cap. præced. à num. 18.

(b) Urban. 2. epiſt. 8 & 9.

(c) Ivo Carnot. ep. 12

(d) Card. Baron. anno 1092. n. 6.

(e) S. Greg. 7. l. 3. ep. 19. 20. 21.

(f) S. Greg. 7. l. 5. ep. 21.

(g) Idem l. 9. ep. 24.

(h) Paſchal. II. ep. 8. ap. Bin. to. 7. Conc. p. 2. f. 524. A.

(i) Hugo Flaviniac.

cludit, quod quoties illi, ad quos ſpectat beneficiarios eligere, in extraneum feruntur, hic ritè, ac licitè promovetur. Ergò ſicuti quando beneficia per electionem cleri, & populi diſpenſabantur, electoribus in extraneum conſentientibus, ei ritè poterat beneficium committi; ita etiam nunc, cùm beneficia diſtribuntur per collationem, factam ab ordinariis, vel delegatis eorum largitoribus, aut per nominationem jus habentium præſentandi; quoties ipſi Nominatores, vel Collatores extraneum eligere, vel nominare velint; extraneus ritè, & licitè poteſt promoveri. Collatores enim, & Nominatores præfati quoad hoc ſuccedunt in locum cleri, & populi, olim beneficiarios deligentis: ſubrogatum quippè ſapit naturam ſubrogati (*a*); Et qui ſubſtituitur uti debet jure illius, in cujus locum ſuccedit (*b*). Nec relevat quod Romani provectionem Hugonis carpſerint; non enim improbaverunt ejuſdem electionem ad beneficium, ſed promotionem ad ordines: vel non extraneitatem improbarunt, ſed modum in ejuſdem conſecratione obſervatum.

(a) *Barboſ. in cap.* 3. *n.*4. *ut lite pend. l.* 2.
(b) *Barboſ. tract. var. Axiom.* 135. *n.* 9.

13. Præterquam quod Romanorum improbatio fuit à Gregorio Papa VII. parvipenſa: vel quia à merâ dicacitate populi proveniebat; vel quia tale in sè momentum non continebat, quod mereretur attendi. Quare ſi non meruit attendi, ſignum eſt quod nedum extraneitas, ſed etiam conſecratio Hugonis nullo vitio laborabat: & ſic libertas pro extraneorum inauguratione ſubſiſtit. Demum ſi attendantur verba Hugonis Flaviniacenſis, ex ejus lecturâ optimè eruitur, quod clerici ex Romanâ Eccleſiâ deſumpti, ſivè qui Romanæ Eccleſiæ deſerviunt, licitè valent præfici beneficiis Epiſcopalibus aliarum Eccleſiarum, manibuſque ipſiuſmet Pontificis conſecrari. Et ita tunc fuiſſe ſtylum Romanæ Eccleſiæ ait; talitèr quod ſi Hugo Dienſis fuiſſet clericus Romanæ Eccleſiæ; Romani non improbaſſent illius à Pontifice propriis manibus factam conſecrationem; hoc enim unum eſt illud, de quo tunc Urbis incolæ detrahebant; nec omnes, ut inquit Flaviniacenſis, ſed pauci ex eis, *cum hoc aliqui calumniarentur Romanorum, & promerent morem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, neminem licèt electum Antiſtitem, à Papa ordinandum, niſi in eadem deſerviret Eccleſiâ*.

14. Itaque tàm ex facto Phillippi I. Francorum Regis, Papam ſollicitantis, ut beneficium Epiſcopale Eccleſiæ Carnotenſis Roberto Abbati Sanctæ Euphemiæ largiretur; quàm ex facto S. Gregorii Papæ VII. votis Regiis ſè inclinantis, dummodo Robertus canonicè à Bellovacenſibus eligeretur; nec non ex cooperatione Hugonis Dienſis ad utrumque intentum Regium, & Pontificium; Demum ex facto proprio Hugonis ipſius, modo Epiſcopale beneficium apud Dienſes, modo Archiepiſcopale Lugduni, modo Cardinalitium Romæ ſuſcipientis; ac poſtremo ex textu alterius Hugonis Flaviniacenſis, & ex geſtis præfati Roberti, beneficia, tàm in Italia, quàm in Siciliâ, multimodè ſuſcipientis; clarè ſatis apparet, quod Eccleſia, illo currente ſæculo, fruebatur integrâ libertate, provehendi clericos extraneos ad quælibet Eccleſiaſtica beneficia, etiam Epiſcopalia, & Cardinalitia: multo magis autem ad alia ordinis inferioris: à qua libertate, cum nunquam deciderit, oportet quod eâdem etiam nunc, uti ſibi coævâ, connaturali, & à sè, ſaltem generalitèr, inabſcindibili, perfruatur. Sicque hinc non unico, ſed multiformibus motivis, comprobatur libertas, quâ ſuſtinemus potiri Eccleſiam, conferendi ſacras præbendas, & Eccleſiaſtica beneficia, non modo clericis indigenis, verum etiam extraneis.

15. Alius Rex præceſſerat *Robertus*, filius Hugonis Capeti, optimus, & pius Princeps, qui hoc eodem undecimo ſeculo Eccleſiaſticæ libertatis, de quâ eſt ſermo, præclarum exhibuit argumentum. Vacabat ipſamet Eccleſia Carnotenſis, ad cujus Epiſcopale beneficium clerus elegerat A. illius Eccleſię Decanum: At Rex Theodoricum quemdam ibi in Antiſtitem nominavit, cui Regina quoque favebat, & pauci etiàm quidam de Carnotenſibus conſentiebant. Metropolitanus proindè, Principum intentioni adhærens, Theodorico, non Decano, manum imponere promptus fuerat: Canonici verò Carnotenſes cum gravibus hiſce literis adjerunt:

Mul-

Multum miramur venerande Pater, quod bonis initiis tàm malos exitus habuiſti, videlicet, quod nobis paſtore carentibus, in altero ſubſtituendo, primum benè faviſti, & poſtremò ſententiam tuam depravaſti, alium quàm nos elegeramus ordinando. Nè autèm dicas ignoraſſe tè electionem noſtram, mandavimus tibi per diaconos noſtros Odelerium, & Fortimundum, elegiſſe nos A. decanum cum literis noſtris idipſum continentibus, qui talis nobis videbatur, qualem Epiſcopum ordinari debere dicit Concilium Carthaginenſe IV. Quod ſi poſt hæc alium tibi obtulerant, vel Rex, vel aliqui ex noſtris minùs ſapientibus, oportuiſſet tè cauſam diligentèr attendere, & intèr nos ipſos dijudicare, quorum ſanior habetur electio (a).

16. Et interjecto decreto S. Leonis, quod occurrente ſciſſurâ in electione, Metropolitanus præponeret, quem majora ſtudia ivvabant, & merita, ſubdunt: *Volumus autèm ſcire tè, quod ipſam electionem noſtram mandavimus Domino Regi per ſuos Monachos Hernaldum Priorem, & Reſtaldum Præpoſitum S. Dionyſii: quibus obiicientibus nobis, de Theodorico ordinando, regiam voluntatem, injunximus, ut dicerent, Reginam id temere fieri jubere: vocaret autèm nos anteà, ſi ſibi placeret ad curiam ſuam, vel ſuę voluntati conſenſuros, vel cur diſſentiremus oſtenſuros.* His autem nihil attentis contendebat Rex, sè nullatenus cohiberi poſſe, ut vel decanum, vel alium de gremio Eccleſiæ provehere teneretur, ſed liberum ſibi eſſe undecumque, & qualemcumque clericum, dummodò idoneum nominare: unde ſubdunt in præfatâ epiſtola Canonici memorati: *His verò dictis noſtris ipsè Dominus Rex contemptis, qualem ſibi libuit perſonam, abſque noſtrâ petitione ordinari violentèr voluit* (b).

(a) *S. Fulbert. Carnot. ep. 131. vid. ſupr. ſæc. 11. c. 30. n. 3.*

17. Nèc impugnabant hujuſmodi libertatem Carnotenſes, optimè conſcii, quod Nominatoris eſt quemcumque, & undecumque ad beneficia eccleſiaſtica nominare: ſed adversùs violentiam exclamabant; nèc ullum invitis eſſe preficiendum in Antiſtitem ejulabant: allegantes in ipsâ epiſtolâ canones Cæleſtini Papæ I. & Concilii III. Carthaginenſis, interdicentium, nè quis ex tranſverſo veniens, & indiſcuſſis articulis ei objectis, promoveatur. Tum ſubjungebant: *Nobis invitis obtrudere vultis Epiſcopum, nèc conceditur liberum de eo nobis, qui nos recturus ſit habere judicium, & cum huic qui ordinandus erat contradiceretur, minimè purgata ſunt, quæ obiicebantur, nèc perſonæ, vel rationes contradicentium diſcuſſę* (c). Et ſanè juſta atque rationabilis erat Carnotenſium querela: quippè tametſi liberum ſit habenti jus nominandi animarum Rectores, quemlibet, & undelibet nominare; licitum tamèn non eſt virum odioſum, & populis ingratum, ac dè criminibus diffamatum, vel aliundè minus dignum, eligere: ideoque juſtè obluctabantur Theodorico, tot defectibus irretito, & quem etiàm inhabilem ad tanti muneris gloriam reputabant; qua de rè aliam quoque epiſtolam dederunt ad Bellovacenſem, Aurelianenſem, & Turonenſem Antiſtites, declamantem.

(b) *S. Fulbert. loc. cit epiſt. 131.*

(c) *S. Fulbert. loc. cit epiſt. 131.*

18. *Conquerimur apud vos Patres de Archiepiſcopo noſtro, & Rege, qui nobis invitis Epiſcopum donare volunt, quendam idiotam, ut ſcitis, & ejuſmodi officio indignum, & ignarum: precantes auxilium veſtrum, ut vigiletis ſicut boni Eccleſię paſtores, ad portas ejus, ne introeat in illam ille talis, qui non quęſivit intrare per oſtium, ſed aliundè aſcendere, ſicut fur, & latro. Vobis tribus portas cuſtodientibus, ſciatis pro certo quartum cuſtodem addi Odonem Comitem, & nunquàm recepturum illum in civitatem ſuam, niſi priùs veſtro judicio examinatum, utrum recipi debeat, an non. Vigilate igitur attentius, & diligentèr inquirite cauſam cum veſtris ſapientibus clericis, & nobis famulis veſtris, ſi dignemini: nec proptèr Regis reverentiam hoc agere pigritemini, quaſi hoc pertineat ad fidelitatem ejus. Verè etenim illi fideliores eritis, ſi quæ ſunt corrigenda in regno ejus correxeritis, & animum ejus ad eandem correctionem compuleritis &c.* (d).

(d) *S. Fulbert. Carn. epl. 132.*

19. Quenmam finem habuerit hæc controverſia intèr Regem, & Canonicos Carnotenſes: intèr Decanum indigenam, & Theodoricum extraneum, nobis eſt uſque nunc incompertum; nec ejus exitum diſtrictius perſcrutari neceſſe eſt, cum

præ-

præcedentia ſufficiant. Etenìm ſatis eſt nobis, quod Rex Francorum in eo ſe conſtantèr ſenſu fovebat, ſibi licere, non tàm indigenam, quàm etiàm extraneum, talem tandem, *qualem ſibi liberet perſonam*, ad beneficium epiſcopale Carnotenſe provehere, Carnotenſes quoque hanc libertatem Regis non impugnabant, neque Theodoricum proptèr extraneitatem admittere recuſabant, cum tamèn ſi hæc eſſet divino, naturali, & humano jure damnata, proùt contendunt Contradictores, non debuiſſet ſileri: Sed potiùs ſuper illâ inſiſtendum fuiſſet, tamquàm ſuper rè majoris momenti, non verò hac prætermiſsâ, motiva minoris ponderis allegare: nàm Theodoricum, ſolummodò de inſufficientiâ reprehenderunt, de ingreſſu aliundè, quàm per oſtium, de odioſitate, & quod præficeretur ipſis invitis, contrà canones id vetantes. Ex hujus ergò ſerie facti, & Regis Francorum ſenſu, infertur Eccleſiæ libertas, de quâ ſit ſermo, & ſicuti Rex, cui jus ineſt de beneficiis per viam nominationis diſponere, illa valet nedùm indigenis, verùm etiàm extraneis impertiri; ſic & eâdem libertate potiuntur, quicumque alii, vel per viam electionis, vel per viam præſentationis, vel per viam plenæ collationis, poſſunt de beneficiis eccleſiaſticis, ſivè ordinario, ſivè delegato jure diſponere.

20\. Ex Regno *Angliæ* aliqua nunc promamus. *Mathildis* Anglorum Regina Guillelmi Nothi conquiſitoris conjux, & filia Balduini Comitis Flandriæ (*a*), gratam ſe reddere volens Ernulfo monacho Vvintonienſi, ei beneficium Abbatiale cœnobii Malmesberienſis deſtinavit, ac de tali deſignatione S. Anſelmum Cantuarienſem ſuis literis conſcium fecit. *Veſtræ* inquiens, *ſanctitatis favore freta Domino Ernulfo Vvintonienſi monacho, olimque ſacriſtæ, vobis credo noto, Abbatiam Malmesberiæ in his, quæ mei juris erant, commiſi: veſtræ quidem donationi, & diſpoſitioni quæcumque illius ſunt ex integro reſervatis; uti ſcilicèt tàm virgæ, quàm curæ paſtoralis commiſſio veſtræ diſcretionis contradatur arbitrio* (*b*). Hìc ſanè illa Principiſſa officium nominatricis explevit: Collatoris verò partes obivit S. Anſelmus; & uterque, ſivè nominando, ſivè conferendo virum extraneum ad beneficium illud Abbatiale provexerunt. Nàm Ernulfus erat monachus Vvintonienſis, Abbatia autèm Malmesberienſis erat ſita in pago Vvitenſi Diœceſis Sariſberienſis, primò inchoata à Mridulfo monacho Scoto, & anno 657. maximè aucta, atque ditata à Leutherio Vveſtſaxonum Epiſcopo, Agilberti Pariſienſis Antiſtitis nepote (*c*).

21\. Rex quoque Guillelmus Nothus Banchorenſem Sedem cernens humanis eventibus conſternatam, ac deturbatam, urbemque, exinanitam habitatoribus, atque ſplendore priſtino deſtitutam, voluit transferre Epiſcopum illius Heruæum ad cathedram Lexovienſem: ut autem tuto procederet, ſacroſque canones nullâ ex parte violaret, conſilium ſuper hoc petiit à D. Anſelmo Cantuarienſi; qui rè funditus conſideratâ, reſpondit; translationem illam Heruæi licitam eſſe, dummodo, ut conſtitueretur in aliâ provinciâ canonicè Epiſcopus, id non fieret *ſine conſilio, & aſſenſu Archiepiſcopi, & Epiſcoporum ejus provinciæ, cum auctoritate Apoſtolicâ, nec ſine abſolutione Archiepiſcopi, & Epiſcoporum provinciæ, in quâ ſacratus eſt &c. Quamvis Epiſcopatus ejus ita videatur deſtructus, ut in eo manere non poſſit* (*d*). Cumque Heruæus eſſet ab Eccleſiâ Lexovienſi, nedùm patriâ, ſed etiam provinciâ extraneus, tamque Rex, quam D. Anſelmus eidem deferri poſſe inibi beneficium epiſcopale dijudicarent, nihil attento indigenatus defectu; ſatis hinc patet, extraneitatem nullum obſtaculum ingeſſiſſe, pro conſequendis eccleſiaſticis beneficiis.

22\. Sed memorabile eſt id, quod evenit præfato Regi, cum *Guitmundo Averſano*, qui floruit anno Chriſti 1070. (*e*), fuitque, vel natione Italus, tametſi cognomine Normandus, monachuſque cœnobii S. Crucis de Avellanâ, propè Eugubium, in Umbriâ, Congregationis Columbæ (*f*): vel ſecundum alios, natione Gallus, & monachus cœnobij S. Laudfredi, quod Crux Heltonis, dicitur, in Normandiâ (*g*). Cujus magni viri, doctrinâ clariſſimi, amore captus Rex Guillelmus, cum ad sè in Angliam accerſivit, ubi eundem optans ad aliquod epiſcopale beneficium promovere, Guitmundus oblatam dignitatem conſtantiſſimè recuſavit, multas

(a) *Vvillelm. Gemmeticenſ. hiſtor. Norman. l. 7. c. 25. f. 277.*

(b) *S. Anſelm. Cant. l. 3. epiſt. 119.*

(c) *Joan. Picard. anpot. ad S. Anſelm. l. 3. epiſt. 119.*

(d) *S. Anſelm. Cant. l. 3. epl. 126.*

(e) *Bellarm. de Script. Eccl. in Guitmundo.*

(f) *Poſſevin. Appar. Sacr. in Guitmundo.*

(g) *Idem, & Orderic. Vital. hiſt. eccleſ. l. 4. ann. 1070 f. 524.*

tas allegans cauſas, quas eleganti ſtylo, & integrâ oratione Regi expoſuit; nihil tamèn intèr eas de motivo extraneitatis ingeſſit: quod ſanè omittere non debebat, uti cauſam inter omnes potiſſimam: divino nempè, naturali, & humano jure, in ſententiâ Contradictorum, à beneficiis eccleſiaſticis repellentem: quibus cauſis expoſitis, tandem eloquium ſuum ità concluſit: *Normanniam cum veſtrâ licentiâ, & optimam Angliæ prædam amatoribus mundi, quaſi quiſquilias derelinquo: liberam paupertatem Chriſti amo, quam Antonius, & Benedictus amplexati ſunt, magis quam divitias Mundi, quas Craſus, & Sardanapalus nimis amaverunt, & poſtmodum miſerè pereuntes, hoſtibus ſuis deſerverunt* (a).

23. Obſtupuit ad hæc Rex, miratique ſunt ejus Proceres tantam Guitmundi conſtantiam, & eminentis dignitatis contemptum, nec ei audens vim facere, licentiam contulit, ut in Neuſtriam remearet. *Non multo poſt defuncto Joanne Rotomagenſium Archiepiſcopo, Rex, & alii plures Guitmundum ad Archiepiſcopatum elegerunt: ſed emuli ejus, quos idem vituperaverat, nè Archipræſul fieret, quantum potuerunt impedierunt. In tanto viro nil obiiciendum invenerunt, niſi quod filius eſſet Presbyteri. Ille autem ab omni avaritiâ purgari volens, & inter exteros paupertate premi, quam inter ſuos diſſenſiones fovere malens, Odilonem Monaſterii ſui Abbatem reverentèr adiit, & humilitèr ab eo licentiam peregrinandi petiit, & accepit. Porrò illiteratus Abbas metiri neſciebat, quantus ſapientiæ theſaurus in præfato doctore latebat: ideo deſiderabilem philoſophum de Monaſterio ſuo facilè dimiſit, quem Gregorius VII. Papa venientem ad sè gaudens ſuſcepit, Cardinalem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ præfecit, & Urbanus Papa, jàm probatum in multis, Metropolitanum Adverſis Urbis ſolemnitèr ordinavit* (b), ideſt fecit Epiſcopum Averſanum.

(a) *Order. Vital. loc. cit. §. Illis, & f. 524.*

(b) *Order. Vital. loc. cit. §. Admiratus.*

24. Supputetur quoad omnes numeros hoc factum, & perpendatur cur *Guillelmus* Rex Epiſcopatum in Angliâ detulit Guitmundo, qui ſive eſſet Italus, ſive Normannus, à Regno Angliæ prorſus erat extraneus? Cur *Guitmundus* cauſas hinc indè conſciſcens, ob quas Epiſcopatum in Angliâ duceret refutandum, multaſque allegans, extraneitatem conticuit? Cur rurſus *idem Rex* Guitmundum Archiepiſcopatu Rotomagenſi ſategerit decorare, quamquàm ab illo eſſet extraneus? Cur *Æmuli* Guitmundi motiva quærentes, quibus ei aſſecutionem Rotomagenſis Archipræſulatus impedirent, extraneitatis titulo non allegato, ſolùm ad id confugerunt, quod eſſet filius presbyteri? Cur Archiepiſcopatus Rotomagenſis Guitmundo denegatus *Guillelmo Cadomenſi* collatus fuerit (c), qui & ipſe ibi erat extraneus? Cur *Odilo* licentiam migrandi dederit Guitmundo, ut proprio monaſterio relicto, ad aliud pergeret, vel alibi beneficium, ſivè reditus eccleſiaſticos, de quibus viveret, obtineret? Cur tandem *S. Gregorius Papa VII.* Guitmundum Cardinalem Romanæ Eccleſiæ? Cur *Urbanus II.* eum Epiſcopatu Averſano decoraverit? cum tamèn ſivè eſſet natione Normannus, & Monachus S. Laudfredi; ſivè eſſet Italus, & cœnobii S. Crucis de Avellanâ, tàm Romæ, quàm Averſæ, ſi non extranationalis, ſaltem extraprovincialis eſſet omninò?

(c) *Vid. ſeriem Archiep. Rotomag.*

25. Hæc omnia ſupputentur, & invenietur, quod & Pontificum, & Regis, & Cardinalis, & Epiſcopi, & Æmulorum Guitmundi, votis in unum collectis patet, extraneitatem tunc nullum obſtaculum præſtitiſſe, arcens nec Romæ, nec in Galliâ, neque in Angliâ, neque in Italiâ, neque in Regno Neapolitano à beneficiorum conſecutione. Quarè ſi extraneitas ipſa nunc obſtaculum ad hæc præſtat, oportet quod poſt undecimum ſæculum leges emanaverint, indigenatum indiſpenſabilitèr præſcribentes. Quis autem has leges potuerit, & voluerit edire, ac quis de facto ex eo tunc illas ediderit, & quidem generales, ac totam Eccleſiam univerſalitèr obligantes, vel ſpeciales prò Regione Contradictorum, Clericos extraneos indè longius ablegantes; Contradictorum erit oſtendere: nec nos etenìm leges has unquam vidimus, nec quemquam alium credimus earum habuiſſe notitiam: nihilominus ſi ſunt in rerum naturâ, in medium proferantur, & tunc à causâ cadenius.

26. Nunc aliqua dicamus de Imperatoribus, qui in Germaniâ per hoc ſæculum imperarunt. *Hermannus Contractus*, à membrorum attractione ſic dictus, monachus Augienſis, alias S. Galli, inter Scriptores eccleſiaſticos præſentis temporis ſatis clarus, qui floruit anno Chriſti 1050. (*a*); *Lambertus* quoque *Schafnaburgenſis* monachus Hirsfeldenſis, qui hâc eâdem ætate vixit anno 1077. (*b*): Item *Marianus Scotus* monachus Fuldenſis, ejuſdem temporis ſcriptor, qui vixit anno 1083. (*c*), & alii ævi hujus auctores, plura recenſent, ad rem noſtram facientia. Nam defuncto Poppone Patriarchâ Aquilejenſi, cum ejus Eccleſia vacaret, Henricus II. Imperator ad illam Eberhardum Auguſtenſem provexit: *Poppo*, inquit Hermannus, *Patriarcha Aquilejenſis obiit, eique Eberhardus Auguſtenſis Canonicus à Rege promotus ſucceſſit* (*d*). Quò paritèr poſt ſeptennium defuncto, Getobaldus Metenſis Præpoſitus ei eſt in beneficio Patriarchali ſuffectus. Addit proindè idem auctor, *Getobaldus Metenſis Præpoſitus Aquilejæ Patriarcha poſt Eberhardum his diebus defunctum ab Imperatore promovetur* (*e*). Tam autem Eberhardus Auguſtenſis, quàm Gethobaldus Metenſis, erant ab Aquilejenſi Eccleſiâ, nedum patriâ, & diœceſi, ſed etiam provinciâ, & natione extranei.

(a) *Vid. ante ejus oper. in Bibliot. Patr. & inter vet. ſcript. Germanic. Bellarm de ſcr. Eccl. Honor. Auguſtodun. de illuſ. ſcript. in Hermanno.*
(b) *Bellarm. loc. cit. in Lambert. Schafnab.*
(c) *Sigebert. de illuſt: ſcript. Eccl. c. 160. Bellarm. loc. cit. in Marian. Scoto.*
(d) *Hermann. Contr: Chron. an. 1042.*
(e) *Idem an. 1049.*

27. Hæc quoad beneficia *Patriarchalia*. Quoad *Epiſcopalia*, narrat idem auctor de ipſo Cæſare hæc, quæ ſequuntur: *Circa idem tempus Imperator præſules nonnullos conſtituit, inter quos Ravennati Eccleſiæ Hunfridum Cancellarium ſuum in Italiâ; Conſtantienſi Theodoricum per alias provincias Cancellarium ſuum, & Archicapellanum, & Aquiſgrani Præpoſitum &c. Viridunenſi Theodericum Baſileæ Præpoſitum, & Capellanum, Pontifices præfecit* (*f*). Item infrà: *Eâdem æſtate Bardo venerabilis Moguntinæ ſedis, ex monacho Archiepiſcopus, omni pietate, & ſanctitate mirabilis 3. idus Junii ab hâc vitâ ſubtractus multis poſt obitum claret miraculis, prò quo Imperator Luitpuldum Bambergenſem Præpoſitum conſtituit &c.* (*g*). Tanta erat libertas, quâ Henricus II. Imperator, ſivè nominando, ſivè alitèr ſè habendo, de beneficiis epiſcopalibus, etiam favore extraneorum diſponebat.

(f) *Idem Hermann. Contract. ann. 1047.*
(g) *Hermann. Contr. ann. 1051.*

28. Idipſum hoc ſæculo fæciſſe Henricum quoque III. Cæſarem, non poteſt in dubium revocari. Nam mutuo Rumoldo, qui ex Præpoſito Goſlarienſi apud Saxones Conſtantienſi fuerat præfectus Eccleſiæ, Princeps ipſe Carolo Thuringo Canonico Magdeburgenſi, ſinè Capituli conſenſu illam detulit Eccleſiam (*h*); Eique proptèr ſimonias depoſito, Othonem item Goſlarienſem Canonicum ſubrogavit, de quo Lambertus Schafnaburgenſis, *Epiſcopatum Conſtantienſem Rex Othoni Canonico Goſlarienſi dedit, recentiſque calumniæ exemplo conterritus, confeſtim eum conſecrari fecit, nè quis ſcilicet adverſus eum ſcrupulus denuò per dilationem conſecrationis oriretur* (*i*). Alios Epiſcopos extradiœceſanos, & extraprovinciales, datos ab eodem Cæſare aliis Eccleſiis, legere eſt apud ipſum auctorem (*l*), qui etiam refert promotionem S. Annonis, ex Germaniâ ſuperiori, Canonici Bambergenſis, ad Archiepiſcopatum Colonienſem, in Germaniâ inferiori ſitum, factam operâ Henrici II. ſed quæ valdè fuit Eccleſiæ proficua ſub regno Henrici III. (*m*), juxtà notata per Cardinalem Baronium pluribus in locis (*n*). Qui S. Anno fratrem habuit, à Mariano Scoto ſub his terminis memoratum, Vizelo Magdeburgenſis Archiepiſcopus, frater Beati Annonis Colonienſis Archiepiſcopi, cum multis aliis occubuit (*o*).

(h) *Catal. Epiſcop. Conſtant. n. 40 ap. Jo: Gualter. in Chron. Coron. f. 802.*
(i) *Lambert. Schafn. de reb. Germ. an. 1075:*
(l) *Idem ann. 1066. 1067. 1068. & alibi.*
(m) *Idem ann. 1075 ſ. annum. Annal. Archiep. Colon. nu. 34. ap. Joann: Gualter. Chron. Chron. f. 1289.*
(n) *Card. Baron. ann. 1062. nu. 15. & 17. & an. 1064. n. 25. & an. 075. n. 31. & 32.*
(o) *Marian. Scot. Chron: l. 3 ætat. 6 anno 1078.*

29. Quoad beneficia *Abbatialia* memorat idem Hermannus Contractus, quod S. Henricus I. Imperator (cum Augienſis Abbatia vacaret per obitum Vuerinharii, & monachi elegiſſent Heinricum eorum cœnobii profeſſum; Imperator Henricus inquam, illo rejecto, Ymmonem Abbatem Gorzienſem, & Pramienſem eidem Abbatiæ præfecit, reclamantibus monachis proptèr auſteritatem Ymmonis: quâ cognitâ etiam Cæſar illum amovit, & Bernardum monachum Prumienſem eidem Augienſi monaſterio præfecit (*p*). Narrat & Lambertus Schafnaburgenſis, quod Henricus III. Imperator dedit Adelberto Archiepiſcopo Bremenſi duas Abbatias, Laurenſem, & Corbejenſem: totidem Colonienſi Archiepiſcopo Malmendren, & Endan; & Moguntino Archiepiſcopo unam in Selechinſtat (*q*). Sed nimium longum

(p) *Herm Contract Chron. an. 1006 1008.*
(q) *Lamb. Schafn de reb. Germ. ann. 1063. fol. 172.*

gum eſſet omnes proſequi eventus, quibus oſtenditur, quod Germanici Imperatores hoc ſæculo Chriſti XI. plenâ libertate ſunt uſi in admiſſione clericorum extraneorum ad beneficia Epiſcopalia, & Abbatialia ſuæ ditionis. Qui plura exoptat, Scriptores conſulat, de Teutonicis rebus agentes: nobis ea ſufficiant quæ uſque nunc recenſuimus. Nec opponi poteſt, quod Cæſares ipſi hæc egerint per nefas; nam quidquid ſit de aliis reſpectibus; certè pro eo, quod reſpicit provectionem extraneorum ad beneficia, non ſunt operati per nefas, quia in hoc ſè juribus eccleſiaſticis conformarunt, admittendos eſſe ipſos quoque extraneos decernentibus. Et ideò illorum facta optimè probant libertatem, quâ Eccleſia hoc ſæculo Chriſti undecimo potiebatur.

30. Porrò quæ de Imperatore, ac de Regibus Francorum, & Anglorum diximus, ex identitate rationis verificantur etiam de Regibus Hiſpaniæ, Hungariæ, Luſitaniæ, Poloniæ, & quibuslibet aliis magnis Principibus, quorum ſit de beneficiis eccleſiaſticis, vel per viam nominationis, vel quocumque alio titulo, vel privilegio diſponere. Hi certè omnes ſicuti poterant ſæculo Chriſti undecimo Clericos extraneos ad beneficia, quæ à ſè dependebant, admittere, ſic & modo idem poſſunt: nec tantum id poſſunt, ſed & id ad effectum ſemper, & quandocumque, pro eorum libito, & voluntate, perducunt. Nec ſanè paterentur hanc ſibi libertatem nunc avelli, quippè cum à tot ſæculis eà potiti ſint; nec ab illâ ex tunc juſtitiâ depoſcente deciderint; neque ulla lex ſupervenerit, quæ potuerit, vel voluerit eandem illis libertatem abſcindere, nimium violari eorundem jura cenſerent, ſi aliquod opponeretur obſtaculum, illorum alligans manus, nè poſſent, ut anteà de beneficiis, ad sè pertinentibus, etiam favore extraneorum diſponere. Sicut autèm jus violaretur auctoritativè coarctando libertatem Regum, & Principum, nè poſſent de beneficiis, ad ſe ſpectantibus, etiam favore extraneorum diſponere; ita & jus violatur, eandem libertatem Epiſcopis, aliiſque, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus, abripiendo.

31. Et multò magìs violatur jus, eandem libertatem adimendo Summo Pontifici, qui eſt generalis, & ſupremus diſpenſator omnium Eccleſiæ beneficiorum. (*a*). tamquàm Caput Eccleſiæ, quę uſque à ſuis initiis, & præſertìm hoc Sæculo Chriſti Undecimo, potita eſt integrâ libertate provehendi etiam clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia, prout & ex praxi Primarum ſedium, & ex Conciliorum ſanctionibus, & ex Patrum doctrinâ, & ex Imperatorum, ac Regum obſervatione, demonſtravimus. Quarè non ei poteſt hæc abſcindi libertas, quin & jus violetur, & tota confundatur Eccleſia: niſi delirando dici velit, quod minorem poteſtatem habeat Dominus, quàm miniſter: delegans, quàm delegatus: & vir qui poteſtatem impertit, quàm qui eam recipit. Nàm Reges, de beneficiis diſponentes, vel per viam nominationis, vel aliâ quâcumque ratione, à privilegio Apoſtolico derivante; nil aliud in hoc ſunt, quàm Organum Papæ (*b*). Et quin omnis poſteſtas conferendi beneficia à Summo Pontifice fluere dicitur, & refluere, tamquàm à ſua fonte, in Epiſcopos, velut in tot rivulos dimanante (*c*): Demùm quoniam omnes inferiores delegati beneficiorum collatores, vel ad illa nominatores, jure patronatus, vel ex privilegio, ſunt meri Viceſgerentes Eccleſiæ, à quâ, & ab ejus Capite Romano Pontifice mediatè, vel immediatè, proximè, vel radicalitèr, ſuam poteſtatem accipiunt; hinc fit quod non poteſt auctoritativè detrahi Summo Pontifici libertas admittendi ad ſacras præbendas clericos extraneos, quin abſcindatur & Regibus, & Epiſcopis, & delegatis beneficiorum collatoribus, & eorundem patronis, ſicque tota confundatur Eccleſia, paxque Chriſtiana turbetur.

(a) *Gonzal. ad Regul. Cancel. 8. §. 1. proem. à n. 33 cum aliis ibi.*

(b) *Card. de Luca de benef. diſc. 9. n. 12.*

(c) *Gonzal. loc. cit. num. 9.*

32. Ad avertendam ergò hanc ab Eccleſiâ confuſionem: ad pacem in Chriſtiano populo cuſtodiendam: ad charitatem in omnes communitèr exercendam; aurea illa ſententia prævaleat, quæ dicit, nihil eſt innovandum ab iis, quæ tradita ſunt. Servetur ubique mos ſuus: ubi extranei ex privilegio Apoſtolico repelli conſueverunt, repellantur: ubi ſoliti ſunt admitti, admittantur; nec evellantur ter-

mini , quos poſuerunt patres noſtri . Nè ſi tanta novitas hodie in aliquâ Regione proponitur ; cras in aliâ excitetur : Si hodie libertas Sedis Apoſtolicæ impetitur ; cras libertas ordinariorum Antiſtitum alitèr laceretur : ſi hodie Collatores beneficiorum ; cras Nominatores , & Patroni eorum affligantur : Si hodie demùm Eccleſia ; cras Reſpublica perturbetur . Et ſicuti nunc ex provectione clericorum extraneorum ad ſacras prębendas anſa ſumitur reverentiam Sedi Apoſtolicę denegandi ; ſic quandoque ex eodem titulo prætextus aſſumatur inquietandi Reges, & Principes , eorum libertatem infringendi, eis negandi obedientiam, & mala populorum opera hoc mendicato fuco honeſtandi . Atque ità cunctis benè perpenſis , dicendum eſt , liberum eſſe , & eſſe debere Eccleſiæ , illiuſque miniſtris , ac præcipuæ Romano Pontifici Summo illius Rectori , necnon Epiſcopis, aliiſque omnibus , tàm ordinariis , quàm delegatis beneficiorum collatoribus , vel ad ea nominatoribus , eccleſiaſtica beneficia , non modò clericis indigenis , verùm etiàm extraneis elargiri .

SÆCULUM CHRISTI XII.

C A P U T XXXII.

In quo ex praxi obſervatâ in Summo Pontificatu, *in* Cardinalatu, & *in Eccleſiis* Patriarchalibus *diſpenſandis: Ac ex* literis decretalibus *Romanorum Pontificum*: *demùmque* ex Conciliis, Duodecimo Chriſti Sæculo, *celebratis*; *probatur libertas Eccleſiæ in conferendo eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

S U M M A R I U M.

1 *Argumentum à majori ad minus validum eſt: hìncque licitè conſeruntur extraneis minora beneficia, quibus conferuntur majora.*

2 *Ex* 17. *Papis, qui* Sæculo Duodecimo *ſederunt, ſoli* 4. *Romani fuerunt, cæteri* 13. *extranei, duo ex Regno Neapolis, alii aliundè.*

3 & 4 *Rex Angliæ ſcribit Papæ, ut in electione Cardinalium, patriam nòn attendat, ſed merita: caveatque ne beneficia obtingant indignis.*

5 *Sequitur eadem epiſtola. Gaudet Rex quod ex terrâ ſuâ quis potuerit ad Summi Pontificatus apicem ſublimari.*

6 *Paſchali PP. II. in Schiſmate oppoſitus fuit Albertus Attellanus, ac Gelaſio II. & Caliſto II. oppoſitus fuit Burdinus* Gallus, *vel Luſitanus.*

7 *Alexandro III. oppoſitus eſt in Schiſmate Guido Cremenſis, indè Joannes Strumenſis: ità extranei elevabantur in pſeudopapas.*

8 *Varii Cardinales innuuntur extranei, quos Paſchalis II., Gelaſius II., Caliſtus II., Honorius II. & Innocentius II. promoverunt.*

9 *Alii Cardinales à ſequentibus Papis* Sæculi Duodecimi *creati recenſentur, ſinè ullâ Nationum, & Provinciarum exceptione.*

10 *Patriarchatum* Conſtantinopoleos *hoc Sæculo tenuerunt* Theodorus, Michael, Coſinas, Theodoſius, & Doſitheus *extranei.*

11 *Patriarchatui* Hieroſolymitano *præfuere* Gibelinus, Guarimundus, Stephanus, Vvillelmus, & Fulcherus *extranei.*

12 *Patriarchatus* Antiochenus *prò Latinis fuit apud* Rodulphum, & *prò Græcis, apud* Balſamonem, & *alios extraneos.*

13 *Plu-*

13 *Pluribus in locis Balſamon tuetur, licitam eſſe tranſitionem Epiſcopi de unâ ad aliam ſedem, quod favet extraneis.*

14 *Itàque* Sæculo Chriſti Duodecimo *licita fuit extraneis adeptio majorum beneficiorum, ergò licuit etiàm aſſecutio minorum.*

15 *Decretales literæ Pontificum ità ſunt habendę, ac ſi voce B. Petri firmatę eſſent. Paſchalis II. ſcribit Archiepiſcopo Poloniæ, ac quâ de rè?*

16 *Papa transferre poteſt Epiſcopos. Paſchalis II. ſcribit Arelatenſibus de Gibelino ad ſedem Hieroſolymitanam translato.*

17 *Sequitur eadem epiſtola. Gibelinus translatus eſt ad ſedem, à qua erat Diœceſi, Provinciâ, Regno, & Regione extraneus.*

18 *Alexander PP. III. probibuit Abbati S. Remigii, nè impediret ſubditos ſuos ducere uxores extraneas; A matrimonio carnali arguitur ad ſpirituale.*

19 *Sicut non poteſt Princeps prohibere, nè ſubditi ducant mulieres extraneas: ità interdicere non valet, nè Eccleſia ſuæ ditionis detur extraneo.*

20 *Epiſtola Honorii II. ad Tyrienſes refertur, de Vuillelmo Anglo ad Archiepiſcopale beneficium illius Metropolis electo, & jàm pallio ornato.*

21 *Erat Vvillelmus Anglus natione, & Prior S. Sepulcri Hieroſolymitani: Tyrus verò Patriarchatui Antiocheno ſuberat.*

22 *In Concilio* Trecenſi *Dolenſes petierunt ſibi in Præſulem aſſignari Vulgrinum Carnotenſem, extraprovincialem, ac renitentem.*

23 *Sciebat Vulgrinus ſe poſſe compelli, eſſeque benemerentiam recuſare Epiſcopatum: Eccleſia tamèn invitos, vel non, vel raro compellit.*

24 *Ivo Carnotenſis, interpellatus à Vulgrino, ſcribit Papæ, nè illum compellat Epiſcopatum Dolenſem accipere.*

25 *Qui Ivo etiàm ſcribit Clero Dolenſi, ſe non poſſe Vulgrinum compellere: inſtarent proindè apud Papam, cujus erat eum cogere.*

26 *Dabertus Patriarcha Hieroſolymitanus, urbem illam ſibi in temporalibus ſubeſſe contendens, jurgia habuit cum Balduino Rege, qui eum depoſuit.*

27 *Dabertus Papam appellavit, à quo redintegratus, Meſſanæ obiit. Ebremarus ei ſubrogatus, fuit à* Gibelino *Legato depoſitus.*

28 *Erant tunc in Paleſtinâ multi indigenæ, Syri, Maronitæ &c. quibus contemptis non potuiſſent beneficia epiſcopalia extraneis conferri.*

29 *Concilium* Lateranenſe II. *probibet beneficia jure hereditario poſſideri, quo complectitur excluſionem clericorum extraneorum à beneficiis.*

30 *Concilium* Nannetenſe *ſimilia decrevit. Hildebertus Turonenſis Honorio II. Papæ, & hic Epiſcopis provinciæ illius ſcribit.*

1. NORMAM hanc, quibuſdam ex precedentibus ſæculis obſervavimus, ut antè alias omnes rationes, cauſæ noſtræ famulantes, illam afferremus, quam ſuggerebat methodus, in primariis Orbis Eccleſiis eo tempore cuſtodita: ut quoties conſtaret, majora, & maxima beneficia, in Chriſtianitate contenta, non modo Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis fuiſſe collata; nullus eſſet ambigendi locus, quin & mediocria, & minora poſſent, tàm Clericis nativis, quàm extraneis, pro conferentium arbitrio, & libertate præberi. Et quoniam profuit ſic egiſſe, quippè argumentum à majori ad minus validum eſt, & concludens (*a*), præſertim, ubi agitur de poteſtate: quandoquidem, qui poteſt quod majus eſt; à fortiori poteſt, quod minus eſt (*b*); Ideò & eandem methodum nunc ſervemus, examinando, an per totum ſæculi duodecimi curſum, Eccleſia in diſpenſando maxima, quæ in orbe ſunt beneficia, plenâ, & integrâ ſuâ libertate potita ſit admittendi ad eadem, non ſolùm Clericos indigenas, verùm etiam extraneos.

(a) *Cap. ſi ergo 8. q. 1. c. ſi Paulus, & ibi gloſ. 32. q. 5. c. per venerabilem, qui filii ſint leg.*
(b) *Alex. in l. in ſuis in princ. & ibi Jaſon. n. 2. & 24. ff. de libert. & poſt. Barboſ. tr. var. Loc. 67. nu. 3.*

2. Plu-

2. Pluries autem diximus maximum Eccleſiæ beneficium eſſe Summum Pontificatum (*a*), & inter majora eſſe Patriarchatus (*b*), & Cardinalatus Romanæ Eccleſiæ (*c*), proùt etiam ſunt Epiſcopatus. Sed de Epiſcopatibus in præſenti capitulo, ſaltem ex propoſito non agemus. Tam autem Summum Pontificatum, quam Cardinalatus, & Patriarchatus, fuiſſe pluries per hoc ſæculum collatos viris extraneis, adeo certum eſt, ut vix certius eſſe poſſit. Decem & ſeptem Pontifices in cathedrâ S. Petri ſæculo duodecimo conſederunt; ex quibus ſoli quatuor fuerunt Romani, cæteri verò ex diverſis Chriſtianitatis partibus prodiere. Duo ex Regno Neapolitano, nempè Gelaſius II. Cajetanus, & Gregorius VIII. Beneventanus: Quatuor ex Etruriâ, nimirum Paſchalis II. Bleranus, Alexander III. Senenſis, Lucius III. Lucenſis, & Eugenius III. Piſanus. Nec non Caliſtus II. qui fuit ex Burgundiâ, Hadrianus IV. ex Angliâ, Honorius II. Bononienſis, Innocentius III. Anagninus, & Urbanus III. Inſuber ex Mediolano (*d*).

(a) *Marta de juriſd. p. 2. c. 30. n. 1. Laym. l. 4 tr. 2 c. 4. n. 4. Barboſ. jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 4 num. 47.*

(b) *Marta loc. cit. n. 7. Barboſ. ubi ſupr. n. 49*

(c) *Laym. loc. citat. Barboſ. ubi ſupr n. 52.*

3. Et ita nedùm ex totâ Italiâ, & ex provinciis, à Romano ſolo non procul abſentibus, ſed etiam ex regionibus Ultramontanis, electi ſunt Pontifices: nihilque attentâ extraneitate, tam ratione provinciæ, quam reſpectivè ratione regionis, vel nationis; ipſi electi ad Pontificale beneficium aſcenderunt. Placet hic inſerere verba Regis (quem Jo. Buſæus cenſet eſſe Henricum II. Anglum) Hadriano Papæ IV. directa (*e*), ad Ultramontanum Pontificem, noviter electum ſcribentis, apud Petrum Bleſenſem. *Gaudet ſedes Apoſtolica viduitatis ſuę ſolatium conſecuta. Gaudent omnes Eccleſiæ, lucem novam oriri videntes, & ipſam uſque ad perfectam diem creſcere præſtolantes. Sed gaudet pręcipuè noſter Occidens, quod velut Oriens novum lumen influere promeruit orbi terræ; & ſolem Chriſtianitatis, qui verſus Occidentem nupèr occubuit, divino munere occidens reſtauravit. Nos itaque Pater ſancte honori veſtro magnificè collætantes, & divinæ majeſtatis magnificentiam devotis indè laudibus perſequentes, Paternitati veſtræ, de cujus fervore filiali devotione confidimus, vota noſtra familiarius aperimus* (*f*).

(d) *Vid. Card Baron. in Annal. Ciacon. Panvin. Plat. & alios in Pontif. Roman.*

(e) *Jo: Buſæ. in notis ad epiſt. Petri Bleſenſ. ep. 65. Bibl. Patr. to. 12. p. 2.*

(f) *Petr. Bleſenſ. ep. 165. vid. infr. hic c. 35. num. 25.*

4. Sequitur, *Sanè inter cæteras affectiones noſtras non mediocritèr affectamus, quod cum divina dextera reverentiſſimam perſonam veſtram, tamquam lignum vivivificum in medio paradiſi ſpiritualitèr plantandum duxerit, & de terrâ voſtrâ in ſuum pomœrium transplantandum, ſummoperè ſtudeatis fructuoſis operibus, & doctrinis Eccleſias omnes ita reficere, quod beatam dicunt omnes generationes, veſtræ Beatitudinis nationem &c. Sed & illud intimè affectamus, ut cum univerſarum eccleſiarum ordinatio ad vos pertineat, tales ordinare curetis ſine dilationis diſpendio Cardinales, qui onus veſtrum ſciant, & velint, & valeant ſupportare: non reſpicientes ad patriæ propinquitatem, generis qualitatem, aut potentię quantitatem, ſed quod Deum timeant, avaritiam odiant, juſtitiam ſitiant, & zelo ferveant animarum. Nec modicum noſtrum movet affectum, ut cum Eccleſiis, ſuprà modum officiat indignitas miniſtrorum, ſummâ ſollicitudine vigilare curetis, cùm ſuper dignitatum, vel prębendarum collatione veſtram continget requiri providentiam, ne quis indignus irruat in patrimonium Crucifixi*.

5. Et poſt pauca: *Si quidem, & honoris veſtræ conſiderationis, & commoditatis communis æmulatione affectare debemus, ut qui promotione divinâ univerſali præſidetis Eccleſiæ, circa omnium Eccleſiarum informationem, ac reformationem, aſſiduè vigiletis. Confidimus autem in Domino, & ſperamus, quod ſicut de virtute in virtutem, & de bonore in bonorem divinitus ſublimati, ſecundum ipſorum exigentiam lucere curaſtis; ſic ad Apoſtolicæ ſublimitatis apicem evocati, ſubjectas Eccleſias illuſtrare, ac inflammare curabitis, ut non ſit qui ſe abſcondat à veſtro lumine, & calore: relicturi talia poſt deceſſum veſtrum veſtigia ſanctitatis, quod terra nativitatis veſtræ, quæ de felici jucundatur origine, de felici ſine poterit feliciùs in Domino gloriari* (*g*). Vide quomodo ſibi, totique Occidenti Rex gratulatur, quod ex terrâ ſuâ, cunctiſque illis regionibus, potuerit quis ad Summi Pontificatus apicem ſublimari, & velut arbor domeſtica in Romanæ Eccleſiæ viridario tranſplantari, hoc autem

(g) *Petrus Bleſenſ. loc. cit.*

autem fieri non potuiſſet, ſi extraneis clauſus fuiſſet iter ad eccleſiaſtica beneficia. Vide quoque quomodo Rex Angliæ profitetur, univerſarum Eccleſiarum ordinationem ad Summum Pontificem pertinere: ac in honorum eccleſiaſticorum diſpenſatione non *reſpiciendum ad patriæ propinquitatem, generis qualitatem, aut potentiæ quantitatem*, ſed ad ſola merita, & virtutes Promovendnrum. Ea erat Regis illius perſuaſio, quod cunctis, dummodo dignis, undecumque venientibus, paterent eccleſiaſtica beneficia.

6. Inſuper adnotare præſtat, quod hac ætate plura Schiſmata in Romanâ Eccleſiâ emerſere, quibus contrà legitimos Pontifices Pſeudopapæ intruſi fuerunt, à Romanâ Eccleſiâ origine extranei. Sic Paſchali II. Etruſco, ex Cluniacenſi monaſterio, ad Cardinalatum ſucceſſivè vocato (*a*), cum ad Pontificatum evectus eſt, fuit oppoſitus Albertus Attellanus, ſive Averſanus, ex Regno Neapolitano, Aquini in Campaniâ à Richardo Capuano Principe, ad Antipontificatum promotus (*b*), Gelaſio II. patriâ Cajetano, Regni Neapolitani, & monacho Caſinenſi (*c*), dùm Summus Pontifex electus eſt, in quo brevi tempore vixit (*d*): necnon ejus ſucceſſori Caliſto II. natione Burgundo, qui anteà vocabatur Guido, & erat Archiepiſcopus Viennenſis, filius Guillelmi Comitis Sequanorum (*e*), ſubintruſus fuit in ſchiſmate Mauricius Burdinus, qui ex Galliâ in Hiſpaniam traductus à Bernardo Archiepiſcopo Toletano, & ejuſdem Eccleſiæ Archidiaconatu auctus in Caſtellæ Regno, indè ad Epiſcopatum Conimbricenſem, ac poſteà ad Archiepiſcopatum Bracarenſem in Luſitaniâ pervenit (*f*), Demumque Romanum Pontificatum, ſub Gregorii VIII. appellatione uſurpavit (*g*).

7. Pariter eo tempore, quo Romanæ Eccleſiæ præſedit Alexander Papa III., anteà Rolandus Bandinellus Senenſis (*h*), ex Metropolitanæ Piſarum canonico Cardinalis, & Sedis Apoſtolicæ Cancellarius (*i*), plures ei ſuperordinati ſunt Antipapæ, quorum unus fuit Guido Cremenſis, natione Juſuber, Paſqualis III. à ſuis aſſeclis appellatus (*l*). Alter, eo defuncto, fuit Joannes Hungarus, monachus, & Abbas cœnobii Strumenſis, Calliſtus III. abuſivo nomine nuncupatus (*m*); qui tamen, ſchiſmate relicto, Alexandri tandem pedibus provolutus, in eo Chriſti Vicarium adoravit, à quo viciſſim Archiepiſcopatu Beneventano donatus eſt. Si ergo, eo ipſo tempore, quo mendicabantur cauſæ, & prætextus obſiſtendi provectioni Paſchalis II. Gelaſii II. Calliſti II. & Alexandri III. ad beneficium Pontificale, nihiloppoſitum eſt illis extraneitatem concernens, imo eis ſuperinducti ſunt alii extranei, Atellenſis, Cremenſis, Stumenis, ex Regno Neapolitano, ex Hiſpaniâ, & Inſubriâ, & Hungariâ; pluſquam evidentèr patet, quod & Imperatores, & Principes, & Nationes, & quicumque, ex Clero, & populo hos Pſeudopontifices promovebant, vel eos venerabantur; agnoſcebant, Eccleſiam in eâ certitudine tunc verſari, quod nec indigenatus neceſſarius eſſet, nec extraneitas, quidquam obſiſteret, pro adipiſcendis eccleſiaſticis beneficiis.

8. Ad hæc perpendamus qualitèr, & quam frequentèr viri à Romanâ Eccleſiâ prorſus extranei, & extraprovinciales, vel extranationales reſpectivè, à Summis Pontificibus duodecimi ſæculi Cardinalatus beneficio donati ſunt. Et quia longum eſſet eorum nomina ſigillatim hic recenſere; ſat ſit indiculum ex aliquibus eorundem conſerere. *Paſchalis* Papa II. creavit Cardinales Cononem Eremitam Trecteburgenſem Germanum, Ulfricum Anglum, Galonem Bellovacenſem Gallum, Oderiſium, & Roſcemanum Campanos, & Henricum Siculum decanum monaſterii Mazarenſis (*n*). *Gelaſius* II. Cardinalibus adſcivit Petrum Ruffum Neapolitanum (*o*). *Caliſtus* II. ſacrâ purpurâ ornavit Pontium Maſſilienſem, Abbatem anteà Cluniacenſem Gallum: Petrum, Haymericum, & Raynerium Burgundos, Joannem Daufrerium Salernitanum, Aloyſium Lucidum Lucenſem, & alios (*p*). *Honorius* II Cardinalatu auxit Mattheum Remenſem, monachum Pariſienſem Gallum, Albericum Tomacellum Neapolitaunm, Anſelmum Papienſem, & alios (*q*). *Innocentius* II. Purpuratorum collegio aggregavit Theodevinum Germanum, Hugonem

de

(a) *Baron. an. 1100. num. 3.*
(b) *Ciacon. & Panv. in Paſchal. 2. in fine.*
(c) *Card. Baron. anno 1118. n. 3. 4. 5.*
(d) *Idem ann. 1119. num. 1.*
(e) *Sirmond. in not. ad ep. 10. l. 1. Goffr. Vindoc. Rober. de Mont. ad Sigeb. an. 1119. Ciacon. Panvi. in Calliſt. 2. Baron. an. 1119. n. 2.*
(f) *Roderic. Tolet. Baron. an. 1097. nu. 12. Ciac. in Calliſt. 2. in fin.*
(g) *Robert. de Mont. append. ad Chronic. Sigebert. ann. 1118. & 1121. Baron. an. 1118. 10. 13. Ciac. loc. cit.*
(h) *Ciac. in Alex. 3. Baron. 1145. n. 26. 27.*
(i) *Baron. an. 1164. n. 27. 28. Ciac. Panvin. & Plat. in Alex. 3.*
(l) *Baron. ann. 1170. n. 56. 57.*
(m) *Ciac. & Panv. de Roman. Pontif. poſt Alex. 3.*
(n) *Ciac. & Panv. in Paſchal. 2.*
(o) *Ciac. in Gelaſ. 2. Vid. etiam Panv. ibid.*
(p) *Ciac. in Caliſt. 3. Vid. etiã Panv. in eod.*
(q) *Ciac. in Vit. Honor. 2. Vid. etiam Panvin. in eodem.*

de S. Victore Saxonem Canonicum Regularem apud Pariſios, Martinum Cibo Genuenſem, Balduinum Ciſtercienſem Gallum, Drogonem Laudunenſem, Stephanum Catalaunenſem, Hugonem de Folieto Corbejenſem, Raynaldum Campanum, & Petrum Caſinatem &c. (*a*).

9. Itidem *Cæleſtinus* Papa II. ad ſacrum Cardinalium Senatum vocavit Robertum Bullenum Anglum (*b*). *Eugenius* III. Nicolaum Haſtifragum, & Galfridum Arturium paritèr Anglos, Hugonem Gallum, Guidonem Cremenſem, & Rolandum Piſanum (*c*). *Hadrianus* IV. Joannem Pizzutum Neapolitanum, Ardricium Mediolanenſem, Albertum Beneventanum, & Guillelmum Papienſem (*d*). *Alexander* III. Chunradum è Ducibus Bavariæ, Herebertum Anglum, Henricum Gallum, Oderiſium Lancianenſem, Guldinum Mediolanenſem, Theodinum Caſinatem, & alios (*e*). Sed jàm ceſſemus ab omnium Cardinalium memoriâ proſequendâ, quos ex remotis, diſſitiſque provinciis, ac nationibus, tàm citrà, quàm ultrà montes, Romani Pontifices præſentis ſæculi, ad ſacram purpuram evocarunt: ſat ſint uſque nunc recenſiti: qui plures deſiderat, legat Auctores de his agentes (*f*). Unum eſt, quod Cardinalatus eſt eccleſiaſticum beneficium (*g*), illoque inſigniti ſunt intrà ſeculum duodecimum, non aliqui, & pauci, ſed plurimi, ac pene infiniti, Extranei, Germani, Galli, Angli, Saxones, Neapolitani, Siculi, Longobardi: ſine ullâ tandem nationum, & provinciarum exceptione; omnes, & quotquot digni tanti gradus apice ſunt cenſiti, ad illum provecti ſunt.

10. Idipſum contigit de beneficio Patriarchali. Et quoad Patriarchas Conſtantinopolitanos; mortuo Nicolao Muzalone, qui per 27. annos illi Eccleſiæ præfuit, ſucceſſit *Theodorus*, ejuſdem Eccleſiæ diaconus, ſed patriâ Chalcedonenſis, qui & Diaconale, & Patriarchale ibi beneficium ſuſcepit, quantumvis eſſet extraneus (*h*). Paritèr obeunti Leoni Stypiotæ, ſubrogatus eſt Michael monachus Acuti cœnobii (*i*), quod in inſulâ Oxyâ ſitum erat, undè *Michael* dictus eſt Oxytes (*l*): qui & poſt triennium ad idem monaſterium, dimiſſo Patriarchatu, redivit, vitæ privatæ operam daturus (*m*), eique ſuffectus eſt *Coſmas* Atticus Æginета, ſic à patriâ nuncupatus, quem Nicetas Choniates ſummis laudibus celebrat (*n*). Poſt quoſdam alios in Patriarchali throno ſucceſſiſſe legitur *Theodoſius* natione Armenus, qui tandem receſſit in Inſulam Terebinti (*o*). Demùm intèr Patriarchas etiam effulſit, hoc ſæculo ad interitum proruente, *Doſitheus Studienſis monachus, Venetiis oriundus &c. qui Iſacio, cui familiaris erat, privato adhuc, Imperium prædixerat, quâ prædictione eventu comprobatâ, ſummo honore, & auctoritate, apud hunc Imperatorem florens, Hieroſolymorum Patriarcha, poſt Leontii viri eruditi, & virtute celebris obitum, deſignatus eſt* (*p*).

11. Ità nihil obſtitit Doſitheo, quin tametſi origine Venetus, & Italicus, bina beneficia Patriarchalia ritè potuerit adipiſci; alterum in Thraciâ, alterum in Paleſtinâ; priùs in Aſiâ, & poſteriùs in Europâ, cum ab utroque & patriâ, & provinciâ, & natione, eſſet extraneus. Nec ſolus Doſitheus hoc tempore Patriarchatu *Hieroſolymitano* præfulſit, ſed alii quoque perplures, quos intèr *Gibelinus* anteà Archiepiſcopus Arelatenſis (*q*), *Guarimundus* Gallus ex diœceſi Ambianenſi (*r*), poſt eum *Stephanus* Abbas S. Joannis Carnotenſis (*s*), deindè *Vuillelmus* Mechlinienſis ex Belgio (*t*), Indè *Fulcherus* Aquitanus, pridem Abbas cœnobii Cællæ, atque Archiepiſcopus Tyrienſis (*u*). In cujus Archiepiſcopali ſede ſuffectus eſt Petrus Hiſpanus, patriâ Barcinonenſis (*x*). Demum *Heraclius* antea Cæſarienſis Metropolita: dum tamèn hoc eodem tempore Græci Hieroſolymis ſuos Patriarchas haberent, nempè *Athanaſium* (*y*), *Doſitheum* præfatum, & poſt hunc *Leontium &c.* (*z*).

12. Tantundem contigit in Patriarchatu *Antiocheno*. Nàm poſt mortem Bernardi ſedis illius Antiſtitis, ad ipſam aſcendit Rodulphus Mamiſtanus Gallus, diœceſeos Cenomanenſis (*aa*). Et cum deficiant alii ex Latinis, eoquod Haimericus, ferè per quinquaginta circitèr annos illi Eccleſiæ præſedit (*bb*); ſatis erit nomen afferre *Theodori Balſamonis*, qui sè dicit civem Conſtantinopolitanum (*cc*), eumque

(a) *Ciac. in Innoc. 2.*

(b) *Idem in Cæleſt. 2.*

(c) *Idem in Eugen. 3.*

(d) *Idem in Hadr. 4.*

(e) *Idem in Alex. 3.*

(f) *Ciac. & Panv. de Rom. Pontif. & alii*

(g) *Mart de juriſd. p. 2. c. 39. n 2. Layman. l. 4. tr. 2. c. 4. n. 4. Barboſ. jur. Eccl. Univ. l. 3 c. 4. n. 52.*

(h) *Card. Baron. an. 1117. n. 16.*

(i) *Choniates. Annal. l. 7. f. 138. & 147.*

(l) *Baron. ann. 1143. num. 16.*

(m) *Baron. ann. 1146. num. 26.*

(n) *Nicetas Chon. loc. cit. f. 140. 1. Baron. ubi ſupr.*

(o) *S. Niceph. in Chronol. Epiſcoporum Conſpolit. in tom 9. Bibl. Patr.*

(p) *Nicet. Choniat. in Iſac. Angel. l. 2 fol. 165. 4.*

(q) *Vuillel. Tyr. l. 11. c. 4.* Baron. ann. 1107. *num. 15.*

(r) *Baron. an. 1118. num. 22.*

(s) *Vuillel. Tyr. l. 13. c. 25. Baron. ann. 1128. num. 3.*

(t) *Baron. an. 1130. num. 67.*

(u) *Vuillel. Tyr. l. 14. c. 11. & l. 16. c. 17. Baron. an. 1138. n. 14 & 1146 25.*

(x) *Baron. an. 1146. num. 25.*

(y) *Baron. an. 1180. num. 35.*

(z) *Baron. an. 1188. num 30.*

(aa) *Vuillel. Tyr. l. 14. n. 10. Baron. an. 1136. num 26.*

(bb) *Baron. an. 1143. c. 14. & an. 1187. n. 45*

(cc) *Balſam. in Addit. ad can. 28. Concil. Chalced. f. 1114.*

fuiſſe novimus nativę ſuę Eccleſię Chartularium (*a*), pro cujus etiam Patriarchatu adipiſcendo contendit, ſed perperam (*b*). Fuit autem Patriarcha Antiochenus pro Græcâ natione (*c*), ſicque Patriarchale beneficium, quod in patriâ non valuit adipiſci, conſecutus eſt extra patriam, extra provinciam, extra regionem, Antiochiæ tandem, ubi omnibus numeris erat extraneus. Qui Balſamon nedùm tam rutilanti rerum ſucceſſu, & ſuo facto, docuit admiſſionem extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, ſed etiam pro eâ in ſuis ſcriptis pluries peroravit: tunc præſertìm, cum dicit licitum, & liberum fuiſſe Patriarchæ Conſtantinopolitano, & Primati Carthaginenſi, clericos de uno ad alium locum tranſvehere (*d*), prout alibi ex ejus verbis ſumus fuſiùs proſecuti.

13. Sed & ubi commentatur canonem 14. Apoſtolorum, vetantem, nè Epiſcopus de unâ ad aliam tranſgrediatur Eccleſiam, ipſe Balſamon ait: *Ex hoc canone comprehenditur, quod maligna quidem à parochiâ in alicujus Epiſcopi parochiam invaſio, condemnatur. Translatio autem, quæ juſtâ de causâ, & proprietate, ac religione confirmandâ, cùm maximâ Epiſcoporum fit adhortatione, permittitur. Quia autem dicunt nonnulli, ne à præſenti quidem canone permitti translationem, ſed Epiſcopi tantum ad tempus evocationem, docendi gratiâ, ex hoc oſtendi; dicimus &c. quod qui hoc dicit, accuſat S. Gregorium Theologum, & alios ſanctiſſimos Patriarchas, qui ex epiſcopatibus translati ſunt ad alias ſedes Patriarchales* (*e*). Porro pluries notavimus, quod hujuſmodi translationes fieri non poſſunt, quin translatus, vel à primo, vel à ſecundo Epiſcopali beneficio, ſit extraneus, & ut plurimùm eſt extraneus à ſecundo, cujus titulum aſſequitur dimiſſo priore: Quâ de rè ipsè Balſamon: *Qui vacantem Eccleſiam accipit, non amplius vocatur Epiſcopus illius Eccleſiæ, ad quam primum renunciatus eſt, ſed ejus, quæ illi, ut vacans data eſt: quemadmodum Magnus Theologus non ampliùs dictus eſt Nazianzenus, ſed Conſtantinopolitanus Epiſcopus. Nec qui proximè ordinatus eſt ad Amaſeam, & Cerasuntem translatus &c. Amaſeæ Epiſcopus vocatus eſt, ſed Cerasuntis &c.* (*f*).

14. Ità Balſamon, & verbis, & geſtis, ac tàm jure, quàm facto, inſinuat, ſuo tempore licuiſſe, ac debere uſquequaque licere, ſuſceptionem beneficiorum eccleſiaſticorum, etiàm Patriarchalium, vel per viam directæ aſſumptionis, vel per viam tranſitionis de unâ ad aliam Eccleſiam, cuilibet clerico, ubicumque nato, undecumque venienti, dummodò benemerenti, & idoneo; ſivè indigenæ, ſivè extraneo. Quod ſi Sæculo Chriſti Duodecimo, in quo verſamur, libera, & licita, fuit provectio clericorum extraneorum ad majora orbis beneficia, ad Patriarchalia, ad Cardinalitia, & ad ſupremum Romani Pontificatus; certè vel à fortiori (*g*), vel ſaltèm à pari, licita quoquè fuit eorum admiſſio ad beneficia minoris ordinis: tùm quià tàm majora, quàm minora, quoàd ſubſtantiam, ęqualitèr ſunt beneficia: adeòque ſunt ſimilia: de ſimilibus autèm idem eſt judicium (*h*), nec magis, & minùs variant rei ſpeciem, aut naturam, uti fert commune proloquium (*i*). Tùm etiàm quià de facto, currente hoc eodem Sæculo, coequalis ratio habebatur, & habenda eſſe ſancita eſt, de beneficiis minoris ordinis, ac de aliis ordinis ſuperioris, proùt patet ex Concilio Turonenſi, mandante idem ſervandum eſſe in majoribus beneficiis, ac in præbendis minoribus, quoàd illorum conſervandam integritatem (*l*).

15. Plura diximus de Summis Pontificibus præſentis Sæculi quoàd facta: nunc aliqua de illorum literis decretalibus afferamus; quarum ſanctiones, ad Eccleſiæ inſtructionem, & populorum regimen editæ, ità accipiendæ ſunt, *tamquàm divinâ voce Beati Petri firmatæ ſint*, inquit canon (*m*). Quippè quod Petro conceſſum eſt pro actuum luce; ad ejus ſucceſſores etiàm pertinet, *quos par converſationis ſplendor illuminat. Quis enìm ſanctum dubitet eſſe, quem apex tantæ dignitatis attollit? In quo ſi deſunt bona, acquiſita per meritum; ſufficiunt quæ à loci Deceſſore præſtantur. Aut enìm claros ad hæc faſtigia erigit, aut qui eriguntur, illuſtrat* (*n*). Itàque *Paſchalis Papa II.*, quem exoriens idem Sæculum in Pontificali ſede reperit

(a) *Baron. ann. 1179. n. 20.*
(b) *Nicet. Choniat. in Iſac. Angel. lib. 2. fol. 165. 4.*
(c) *Baron. an. 1191. num. 50.*
(d) *Balſam. in Nomocan Fotii tit. 1. c. 26 & in Synod. 7. c. 10. & in Conc. Carthag. c. 59.*
(e) *Balſam. in Can. 14 Apoſt. in ſupplem fol. 1119 Vid. hic infr c. 35 num. 13.*
(f) *Balſam. ad can. 16. Concil. Antioch. in ſupplem* 125.
(g) *Barboſ. tract. var. loc 67.*
(h) *L. non poſſunt. & l. ſeq. ff de leg Barboſ. l. cit. loc. 101.*
(i) *L. fin: ff. de fund. inſtr. Barboſ. Axiom. 140. n: 6.*
(l) *Conc. Turon. anno 1163. c. 1. Baron. eod. an. f. 490. B.*
(m) *Cap. ſic omnes, diſt. 19.*
(n) *Cap. non nos 1. diſt. 40.*

rit collocatum, ſcribens Archiepiſcopo Poloniæ dicit, sè in pallii exhibitione, fidei profeſſionem, & juramentum exigere, ad porrigendum pluribus malè factis remedium, quorum unum explicat per hæc verba: *Quid ſuper Epiſcoporum translationibus loquar, quæ apud vos non auctoritate Apoſtolicâ, ſed nutu Regis præſumuntur? Proptèr hæc mala, & alia evitanda, hujuſmodi juramentum exigitur (a).*

(a) *Paſchal. 2. epl. 6. Bin. to 7. Conc. part. 2. fol. 517.*

16. Docet hic Paſchalis, poſſe fieri translationes Antiſtitum de uno ad aliud beneficium Epiſcopale: non tamèn nutu Regum, uti tunc in Poloniâ fieri contingebat (ea erat certitudo, quod clerici ubilibet poſſent beneficia eccleſiaſtica, non obſtante extraneitate adipiſci, quæ à translationibus prefatis eſt indiviſa,) ſed auctoritate Apoſtolicæ Sedis, ad quam ſpectat ſacros Antiſtites de unâ ad aliam ſedem transferre: proùt & de facto ipſe Paſchalis aſſenſu ſuo interpoſito, pro trajectione Gibelini ex Arelatenſi ad Hieroſolymitanam Eccleſiam, haſce ad Arelatenſes cives literas dedit: *Pro negotiis, & ſcandalis, quæ in Hieroſolymitanâ Eccleſiâ fuerant, venerabilem fratrem noſtrum Gibelinum, quondam Eccleſiæ veſtrę Antiſtitem, ad partes illas cum noſtrâ Legatione direximus, cujus nimirum perſona itâ in omnibus placuit, quod eum Clerus, & populus ejuſdem Eccleſiæ unanimi voto, & communi deſiderio in patrem ſibi, & paſtorem elegerunt. Nos enìm quoniam diù Epiſcopali regimine fuerant deſtituti; electionem ipſam aſſertione noſtrâ firmavimus (b).*

(b) *Paſch. 2. epl. 15.*

17. Sequitur: *Veſtram itàque dilectionem literis præſentibus præmonemus, & hortamur in Domino, ut & vos canonicum paſtorem vobis eligere properetis: nec vobis grave, & durum vehementiùs videatur. Illum enìm tanto zelo, tanto ardore Hieroſolymitana ſuſcepit Eccleſia, quod eum (etſi nos omninò velimus) vobis reddere nullo modò poſſimus.* Non quod abſolutè non poſſet illi obſiſtere translationi; ſed quod non expediebat eandem, pro ratione temporis impedire. Fuit igitur traductus Gibelinus de uno ad aliud Epiſcopale beneficium, non in eâdem provinciâ ſitum, non in eodem Regno, non in eâdem Regione; ſed extrà provinciam, extrà Regnum, extrà Regionem, à quâ omnimodè erat extraneus. Quamquàm etſi translatus fuiſſet ad Eccleſiam in eâdem provinciâ conſtitutam; adhuc argumentum locum haberet: quippè leges, & canones, & Concilia, & documenta, & rationes tandem, quas contrà libertatem Eccleſiæ afferunt Contradictores, ſi quidquam probant; hoc probant, quod advenæ non ſolum arcendi ſint ab Eccleſiis, vel beneficiis ejuſdem Regionis, Regni, & Provinciæ, ſed etiàm ejuſdem Urbis, oppidi, & vici, à quo extranei eſſe inveniantur, proùt in tertio tomo fuſiùs oſtendemus.

18. Similitèr *Alexander Papa III.* Abbati S. Remigii aliquandò itá ſcripſit: *Perlatum eſt ad audientiam noſtram, quod Robertum, & Martinum homines monaſterii tui trahis in cauſam, quià de alterius dominio uxores duxerunt. Quià verò hujuſmodi cauſa frivola omninò videtur, nec decet te indebitum alicui gravamen imponere; diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs præfatos homines, pro causâ, quàm diximus nullis agites moleſtiis, vel indebitè gravare præſumas (c).* Loquitur hic Pontifex de matrimonio carnali, aitque magnam eſſe injuſtitiam, velle homines pœnis plectere, ob hanc frivolam cauſam, quod fœminas alteriùs territorii ſibi acceperint in uxores. Verum quià etiàm intèr beneficiarios, & Eccleſiam ſui beneficii contrahitur matrimonium ſpirituale (d), quod valdè inculcant in ſuis ſcriptis Contradictores; à matrimonio autèm carnali ad ſpirituale validum eſt argumentum (e); hinc fit, quod Pontifex damnavit prohibitionem matrimonii ſpiritualis intèr extraneos, eo modò, quo plexit prohibitionem matrimonii carnalis intèr eoſdem.

(c) *Alex. 3. ep. 11. poſt epiſt. Petri Cellen. Bibl. Patr. to. 12. p. 2. fol. 618.*

(d) *Cap. inter corporalia de transl. Epiſc.*

(e) *Cap. cum inter canonicos de elect. cap. penult. & ult. de translat. præl. Barboſ. trac. var. Loc. 70. cum aliis ibi Bellet. diſq. Cleric. p. 1. §. 15. n. 69.*

19. Et ſicut Dominus temporalis licitè prohibere non poteſt, ſaltèm generalitèr, nè viro ſibi ſubdito, ſive indigenæ, jungatur mulier extranea (f), vel è contrà, (quidquid fortè alitèr eſſe poſſit aliquando in caſibus particularibus, proptèr aliquas peculiares circumſtantias rerum, vel rationes, dictantes, itá expedire,

(f) *Vid. Dian. p. 1. tr. 2. reſ. 57 & 128.*

ut tunc fiat;) ità non poteſt idem Dominus temporalis interdicere, nè intèr clericum extraneum, & Eccleſiam ſuæ ditionis, vel è contrà, ſpirituale conjugium contrahatur, cum matrimonium utrimque liberum eſſe debeat, & extraneitas, quæ nihil obſiſtit validitati matrimonii carnalis (*a*), officere quoque non debeat validitati, & juſtitię matrimonij ſpiritualis, quod intèr beneficiarium, & Eccleſiam contrahi certum eſt (*b*).

(a) *Cap. 1. de ſponſalibus.*

(b) *C. quoniam §. ſi vero, Vt. lit. nō conteſt. c. 2. & 3. & ibi DD. de transl.*

20. Paritèr Honorio Papa II. reſidente in ſolio D. Petri, electus eſt Archiepiſcopus Tyri in Phœniciâ Syriæ Vuillelmus, natione Anglicus, tunc Eccleſiæ Sancti Sepulcri Prior (*c*): factaque eſt electio illa à majoribus Regni Hieroſolymitani Principibus, & Patriarchâ, qui erat Guarimundus Gallus, uti diximus, ex Diœceſi Ambianenſi, necnon Rege, qui erat Balduinus Flander; his inquam omnibus convenientibus Tyri facta eſt illa electio, quàm nedùm Honorius Pontifex approbavit; ſed etiam Electo Pallium Archiepiſcopale conceſſit, haſque ad illius Eccleſiam dedit literas: *Honorius &c. Vener. fratr. ſuffraganeis Epiſcopis, Clero, & populo Tyri ſalutem &c. Venientem ad nos chariſſimum fratrem noſtrum Vuillelmum Archiepiſcopum veſtrum debitâ charitate recepimus, & quem canonicè electum, & à Venerabili fratre noſtro Guarimundo Hieroſolymitano Patriarchâ conſecratum accepimus, pallii dignitate, plenitudine videlicèt pontificalis officii decoravimus. Quià verò de perſonâ ſuâ maximum fructum matri Eccleſię veſtrę Tyri, divinâ ſuffragante miſericordiâ, credimus proventurum, ipſum cum gratiâ Sedis Apoſtolicæ, & noſtrarum literarum proſecutione ad vos duximus remittendum. Univerſitati ergò veſtræ mandando pręcipimus, quatenùs eum benignè recipiatis, & tamquàm proprio Metropolitano, & animarum veſtrarum Epiſcopo, ſubjectionem, obedientiam, & reverentiam humilitèr deferatis* (*d*).

(c) *Vuillel. Tyr. l. 13. cap. 23.*

(d) *Vuillei. Tyr. l. 13. c. 23. & Baron. an. 1127 nu. 21. & 23.*

21. Inerat Eccleſiæ Tyrienſi proprius Clerus, & populus, quibus Honorius Papa II. ſuas literas dirigit: & cum non ſit credibile, quod nullus eſſet ex eis, ad infulas Epiſcopales idoneus; multâ ponderatione dignum eſt, quod & Rex, & Patriarcha Hieroſolymitanus, & Magnates Regni, & Suffraganei Metropolis Tyrienſis, & Clerus, populuſque Tyri, non virum indigenam, non aliquem Tyri ortum, vel ibi per habitationem defixum, elegerunt, ſed Vuillelmum, qui nedùm tamquàm natione Anglus, erat ibi extranationalis; ſed etiam, tamquàm Prior Eccleſiæ S. Sepulcri Patriarchatus Hieroſolymitani, erat itidem extranationalis à Tyro; quippè hæc Urbs, ut ait alter Vuillelmus Tyrius, natione Gallus, ejuſdem Metropolis Archiepiſcopus (*e*), *A tempore Apoſtolorum, uſque ad eum diem Tyrienſis Eccleſia Antiochenæ ſedi ſubdita dignoſcitur fuiſſe* (*f*). Hæc autèm procùldubiò non aliâ ratione ſuccedere potuerunt, niſi eo, quod tam Papæ, & Regi, quam Patriarchæ, & Suffraganeis, ac Magnatibus, Clero tandem, & populo, ac omnibus quotquot ad electionem illam, vel faciendam, vel approbandam, concurrerunt, perſuaſum, firmum, atque conſtans permaneret in mente, quod tunc liberum eſſet Eccleſiæ, liberum eſſet electoribus, & diſtributoribus beneficiorum, etiam Epiſcopalium, illa quibuslibet viris, undecumque venientibus impertiri, nihil attento, qui eſſent indigenæ, vel extranei; quod ex unâ, vel ex aliâ provinciâ prodijſſent; & quod in hoc, vel in illo Regno habuiſſent incolatum, vel ſortiti eſſent originem. Sed jam Pontificum decretales literas omittamus, & ad Concilia, quæ ſub Pontificibus duodecimi ſæculi celebrata ſunt, tranſeamus.

(e) *Baron. an. 1188. num. 3.*

(f) *Vuillel. Tyr. hiſt. Bell. ſacr. l. 13. cap. 23. in fin.*

22. De Paſchali Papâ II. narrat Abbas Urſpergenſis, quod anno Chriſti 1167. *circà Aſcenſionem Domini Concilium non modicùm apud Trecas habuit, ubi inter multa, quæ pro tempore, & neceſſitate corrigenda correxit, ſententiam de liberâ Paſtorum electione, & de coercendâ laicorum in eccleſiaſticas dignitates præſumptione, juxtà Prædeceſſorum ſuorum decreta promulgavit* (*g*). Dum autem hæc fierent, Eccleſia Dolenſis, intrà provinciam eccleſiaſticam Turonenſem ſita, ſuo viduata paſtore, nuncios ad eundem Paſchalem Papam, in ipſo Concilio Trecenſi adhuc exiſtentem, direxit, quibus imploravit ſibi in Pręſulem aſſignari Vulgrinum Carnotenſis

(g) *Abbas Vſperg. in Chron. an. 1107. Bin. Bail & alii in Concil. Trecenſ. eod. anno.*

tenſis Eccleſiæ Clericum, & Cancellarium, provinciæ Eccleſiaſticæ Senonenſis: qui ad hæc audita, electioni, ſive petitioni ſuæ reſiſtens, à Synodo diſceſſit, nè invitus cogeretur à Papâ epiſcopales infulas acceptare (*a*). Non ſine myſterio eſt autem, quod in hoc Concilio, in quo validè, totoque conatu libera Epiſcoporum electio eſt aſſerta, quam Contradictores exaggerant, non eſſe niſi de vacantis Eccleſiæ Clero faciendam; Dolenſes coram Papâ, & Concilio, nedùm non eligendum ſibi ducunt in Antiſtitem virum de gremio illorum Eccleſiæ, ſed imò ſibi eligunt, vel depoſcunt in præſulem Vulgrinum extradiœceſanum, & etiam extraprovincialem, reluctantem, obſiſtentem, declinantem onus, & honorem, ac nè Papa, cum Concilio, illum ad officium ſuſcipiendum compellerent, aufugientem.

(a) *Ivo Carnot epiſt. 200. Bin. & Bail. loc. citat.*

23. Quod in Eccleſiâ, in Civitatate, atque in totâ Dolenſi diœceſi nullus eſſet Clericus ſæcularis, vel regularis, & in horum ſubſidium, nullus eſſet laicus, qui poſſet ad vacantes infulas promoveri; quis credat. Quod Dolenſes ſcirent sè teneri de jure divino, naturali, & humano, in ſenſu Contradictorum, ad eligendum ſolùm indigenam, & nihilominus votis concordibus declinaverint in extraneum, & quidem reluctantem; quis paritèr credat? Certè in hoc ſuppoſito non potuiſſent Electores cedere juri ſuo in præjudicium omnium indigenarum, clericorum, monachorum, & laicorum, jus ad electionem paſſivam habentium, qui proculdubiò ad electionem activam viri extranei reluctantis non omnes unanimitèr concurrebant. Ad hæc Vulgrino ſatis notos fuiſſe cenſemus canones Eccleſiæ, quorum vi ſciret, sè poſſe ad Epiſcopatum ſuſcipiendum compelli (*b*), ipſamque illius renitentiam apud cordatos, & pios viros, in titulum benemerentiæ tranſire: talem quippè jura volunt eſſe Sacerdotem, *ut quæratur cogendus, rogatus recedat, invitatus effugiat, ſola illi ſuffragetur neceſſitas: Profectò enim indignus eſt Sacerdotio, niſi fuerit ordinatus invitùs* (*c*). Attamen quià Eccleſia hoc non ſolet facere, quod alioquin poſſet, ut invitum quemquam promoveat; quâ in rè S. Gregorius Magnus conſtantiſſimus fuit, gaudens quidem, quod talis ordinaretur Epiſcopus, *cui refugienti diverſis modis, vix aliquandò poſſet ſuaderi, ut electorum præberet petitioni conſenſum* (*d*); nullum tamèn invitum volens ad ſuſcipiendum Sacerdotium impellere (*e*); Ideò Vulgrinus petitioni Dolenſium obſtitit, & Ivonis Carnotenſis Epiſcopi ſui, præſidium imploravit, ut unà cum Papâ de ſui libertate tractàret (*f*).

(b) *Thom. 2. 2. q. 185 art. 2. & Quodlib. 5. art. 22.*

(c) *Leg. ſi quemqnam C. de Epiſc. & cler.*

(d) *S. Greg. l. 4. ep. 45 & l. 11. ep. 4.*

(e) *S. Greg. l. 2. indit. 11. ep. 15.*

(f) *Ivo Carnot. epiſt. 200.*

24. Ivo propterea hujuſce tenoris Paſchali Papæ literas exaravit: *Reverſus à Concilio Trecenſi filius noſter Vulgrinus, Eccleſiæ noſtræ Cancellarius, anxiè conqueſtus eſt, quod Dolenſis Eccleſia, deſtinatis excellentiæ veſtræ quibuſdam Legatis ſuis, eum ſibi in Epiſcopum ſub præſentiâ veſtrâ elegerit, & huic electioni ad eorum petitionem veſtra Paternitas aſſenſum præbuerit, nec ejus excuſationibus, quamvis idoneis, adhuc aurem accomodare voluerit. Quamvis autèm ſit bene literatus, & bonis moribus ornatus, multis tamèn allegationibus humilitèr inſufficientiam ſuam prætendens; dicit ſe potiùs multa gravia perpeſſurum, quàm onus Epiſcopi hoc tempore ſubiturum. Novit autèm veſtra Paternitas, quià leges ſæculi, diſſentiente filiofamilias, ſub ejus nomine ſponſalia fieri non permittunt* (*g*), *quantò magis in ſponſalibus Eccleſiæ id obſervare convenit &c. Et ne diù verbis oneremus ſanctitatem veſtram, flexis genibus cordis, opportunè, & importunè imploramus Clementiam Veſtram, ut nullis vinculis obedientiæ prædictum fratrem conſtringatis, cujus ſaluti, quantum poſſumus, providere debemus, quià eum de ſacro fonte ſuſcepimus, qui etiam eligit magis in loco humili ſalvari, quàm in alto periclitari* (*h*).

(g) *L. 1. ff. de nupt. l. 12. C. de ritu nupt.*

(h) *Ivo Carnot epiſt. 200.*

25. Et ſubindè Clero Dolenſi, & Stephano Comiti, qui eum de hujuſmodi negotio interpellaverant, Ivo reſpondit: *Bonæ intentionis veſtræ laudamus affectum, quod Vulgrinum filium noſtrum, vitâ honeſtum, ſcientiâ clarum elegiſtis vobis in Archiepiſcopum: ſed quantum nobis videtur, fruſtrâ laborat ſtudium veſtrum, quià nec prætaxati filii noſtri voluntas eſt electioni veſtræ acquieſcere, nec noſtræ poteſtatis ad hoc eum invitum cogere &c. Si ſtudia veſtra mutare non vultis, ſi in aliam perſonam deliberatione veſtrâ declinare non vultis; non à nobis; ſed à Summo Pontifice eſt quærendus,*

rendus; cui conceſſum eſt invitos ad hęc officia cogere, & de volentibus, & de nolentibus Eccleſię Dei Pontifices ordinare (a). Si divino, naturali, & humano jure prohibitum eſt beneficia eccleſiaſtica extraneis elargiri; ut quid quæſo Ivo non hanc exceptionem, tam Papæ, quam Dolenſibus objectavit? Ut quid Vulgrinus non eâ ſe tuitus eſt in Concilio, ne urgeretur ad beneficium Dolenſis Eccleſiæ capeſſendum, à quâ erat prorsùs extraneus? Utquid Ivo, Dolenſes non redarguit, quod jura divinum, naturale, atque humanum violaſſent, extraneum eligendo, cùm nec ipſa jura prævaricari, nec illis cedere poſſent ullo modò, & præſertim in præjudicium omnium indigenarum? Cur eos falsò palpavit, quod ad Pontificem Romanum recurrerent, qui Vulgrinum cogeret ad infulas acceptandas? Sciebat enim Papæ auctoritatem ad ea, quæ juris divini, & naturalis ſunt non ſe extendere; & idcircò nedùm non potuiſſet Papa Vulgrinum cogere ad Epiſcopatum, apud extraneos acceptandum; ſed imò nec etiam ipſius acceptationem permittere valuiſſet, uti ſuppoſitis divino juri, & naturali legi contrariam? Ex totâ igitur hâc ſerie facti, nempè ex Dolenſium votis, ex Paſchalis Papæ, & Concilii ſenſibus, ex Vulgrini, & Ivonis operibus, eniteſcit, potuiſſe tunc, quando jus electionum vigebat, extraneis beneficia conferri; quantò ergò magis nunc, cum jam electionum forma eſt ſuppreſſa, & beneficia à determinatis Collatoribus diſpenſantur, ac ſubrogantum naturam illius ſapit, in cujus loco ſubrogatum eſt (b); liberum, & licitum erit, tam Collatoribus beneficiorum, quam ad ea Nominatoribus, ipſamet Clericis non modò indigenis, verùm etiam extraneis impertiri?

26. Eodem anno 1107., ac ſub eodem Pontifice Paſchali II. acta eſt ſynodus *Hieroſolymitana* propter hanc, quæ ſequitur, cauſam. Dabertus, vel Daibertus, ſivè Theobertus, Archiepiſcopus Piſanus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatus apud Chriſtianos, bello ſacro operam dantes, captâ Hieroſolymitanâ urbe, factus fuit primus ſedis illius Patriarchalis Antiſtes (c): qui ſibi deberi etiam in temporalibus illam urbem cum Godefrido Bullonio primo Rege diſceptavit, intendens tamen eam à Principe, tamquam ſub feudo eccleſiaſtico retineri. Rex verò, etſi ab initio his totalitèr non acquieverit; morti tamen proximus definivit, urbem ipſam cum ſuis pertinentiis Patriarchæ tradendam (d). Sed Balduinus Comes Edeſsenus, Godefridi frater, atque in Regno Hieroſolymitano ſucceſſor, hæc renuit adimplere: undè inter ipſum, & Patriarcham graviora jurgia emerſere, quæ uſque adeò excanduerunt, ut Rex ipſe Balduinus Daberto depoſito, Ebremarum in ejus Patriarchalem cathedram ſubrogaverit (e). Erat Ebremarus ab illâ Eccleſiâ extraneus, tamquam Occidentalis, & Europæus, de quo Tyrius: *Hic ſimplex homo in primâ venerat expeditione, honeſtæ converſationis merito cunctis acceptus: ſed in hoc craſſam nimis, & ſupinam inventus eſt ignorantiam habuiſſe, quod vivente D. Patriarcha, ſedem ejus licere ſibi credebat uſurpare* (f).

27. Dabertus ergo depoſitus Romanum Pontificem appellavit, & ad eum perſonalitèr ſe contulit, qui cognitâ injuſtitiâ depoſitionis ipſius, abſolutum illum ad ſuam Eccleſiam remiſit; ad quam nihilominus, Meſſanæ moriens, non pervenit (g). Ebremarus vero, audito reditu competitoris, Romam & ipſe perrexit, ubi etiam illius obitum intellexit: *Quo perveniens nihil impetrare potuit, quam ut cum eo dirigeretur Legatus, qui de cauſâ ejus, Hieroſolymis conſtitutus, plenius poſſet cognoſcere. Deſignatus eſt autem ad id muneris proſequendum Dominus Gibelinus, vir ſenex, & grandævus, Arelatenſis Archiepiſcopus, qui de mandato Domini Papæ Hieroſolymam profectus, convocato Epiſcoporum Regni concilio, de cauſâ Domini Ebremari cognovit plenius: cumque ei conſtitiſſet per teſtes idoneos ſufficientes, & majores omni exceptione, quod D. Dabertus abſque cauſâ legitimâ Arnulphi factionibus, & Regiâ violentiâ fuerat expulſus, & quod Ebremarus adhuc viventis Pontificis, & Eccleſiæ habentis communionem, ſedem occupaverat, auctoritate, quâ præeminebat, eum à Patriarchatu depoſuit. Sed conſiderans multam viri religionem, & ſimplicitatem miram, Cæſarienſem, quæ tunc vacabat Eccleſiam ei conceſſit habendam* (h).

28. Non

(a) Vuillel. loc. cit.

(b) Vid. Barboſ. in c. 3 n. 4. Ut lit. pend. lib. 2 & Axiom. 135. n. 1.

(c) Vuillel. Tyr. bell. ſacr. l. 9. c. 15. Baron. ann. 1098. 14. 1099. 45

(d) Vuillel. Tyr. l. 10. c. 4. & l. 9. c. 17. 18.

(e) Vuillel. Tyr. l. 10. c. 7. 9. & 26.

(f) Vuillel. Tyr. l. 10. cap. 26.

(g) Idem lib. 11. c. 4. Baron. an. 1104. nu. 14. & 1107. n. 15.

(h) Vuillel. Tyr. l. 11. cap. 14.

28. Non deerant tunc temporis in Palęſtinâ multi fideles nativi, & indigenæ, quorum votis, & interventionibus, Occidentalium expeditio facta eſt, ut non tam ſacra illa loca de impiorum Saracenorum eximerent poteſtate; quam cleri, & populi fidelis, & catholici, qui eadem loca incolebat, occurreret infortuniis (*a*). Erant inter cæteros Maronitæ, *Natio quædam Syrorum in Phœnice provinciâ, circa Juga Libani, juxtà urbem Biblienſem habitans* (*b*), qui omnes favebant Catholicis, & ſaltem aliqui eorum tales erant: quorum exempla ſequentes, cæteri quoque fidem Catholicam ſunt amplexi (*c*). Et quidquid ſit de his, certè ex oratione, quam habuit Urbanus Papa II. in Concilio Claromotano, quando in eo Chriſtianos Occidentales ad Hieroſolymitanam expeditionem allexit; patet quod tunc temporis, & Hieroſolymis, & in aliis locis Terrę Sanctę erant fideles, locorum illorum indigenæ, qui adiutorium contra Barbaros ab Occidentalibus implorabant (*d*). Si aderant ergò indigenæ, non erat cauſa, cur & Dabertus, & Ebremarus extranei ad Patriarchale beneficium urbis Hieroſolymitànæ promoverentur; & Concilium, à Legato, & Epiſcopis illius Regni celebratum, ipſi Ebremaro Cæſarienſem Archiepiſcopatum adſcribentes, hoc ſinè gravi peccato audere non potuiſſent, in prejudicium indigenarum, ſi prorsùs eſſet illicitum viris extraneis beneficia ſacra adipiſci, vi jurium divini, naturalis, & humani, prout ſupponunt Contradictores.

(a) *Idem l.1.c.10 11. 12 Jacob de Vitriac. hiſt.Orient. c.16.*

(b) *Vuillel. Tyr.l.22 c.8 Jac.de Vitriac.c.7 & 8.*

(c) *Idem, & Baron. an.1182 n.4.*

(d) *Card. Baron.an. 1095.n.43.*

29. Celebratum quoquè fuit hoc ſæculo *Concilium Lateranenſe II.* Generale X. ſub Innocentio Papâ II. anno Chriſti 1139. in quo triginta canones editi fuerunt, ex eiſque ſextus decimus, corpori etiam canonum, quoad ſubſtantiam, inſertus (*e*), ità loquitur: *Indubitatum eſt quoniam honores eccleſiaſtici ſanguinis non ſunt, ſed meriti, & Eccleſia Dei non hæreditario jure aliquem, neque ſecundum carnem ſucceſſorem expectat, ſed ad ſua regimina, & ſucceſſorum ſuorum diſpenſationes, honeſtas, ſapientes, & religioſas perſonas expoſcit. Propterea auctoritate prohibemus Apoſtolicâ, nè quis Eccleſias, præbendas, præpoſituras, capellanias, aut aliqua eccleſiaſtica officia hæreditario jure valeat vindicare, aut expoſtulare præſumat* (*f*). Jàm ſuprà ſatis oſtendimus (*g*), quod collationem beneficiorum ad ſolos indigenas coarctare, eſt Sanctuarium Dei hæreditario juri ſubjugare, nec huic veritati probandæ ulterius immorabimur, quià id ibi ſatis complevimus. Unum eſt, quod ex hoc Concilio arguitur libertas Eccleſiæ in diſpenſatione beneficiorum, non modo Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.

(e) *Cap. Apoſtolica 7. cauſ.8.q.1.*

(f) *Conc. Later.2. cap 16.*

(g) *Vid. hic ſupr. ſæcul.7.c.15.à n.25 ad 36*

30. In eundem iverat ſenſum *Concilium Nannetenſe.* tertiodecimo anno anteà celebratum, de quo Hildebertus Turonenſis ad Honorium II. Pontificem ſcripſit. *Beatitudini veſtræ Reverendiſſime Pater decrevimus exarandum, quod ex ſuggeſtione venerabilis Britannorum Comitis, paritèrque Provincialium Concilii Epiſcoporum in Britanniam deſcenderimus, ubi preter alias mortiformes, & abhorendas enormitates, matrimonia quidem inceſtus; Sanctuarium autem Domini hereditaria ſucceſſio polluerat. Quapropter convocatis eiſdem Epiſcopis, & Abbatibus, multiſque Religioſis, & ſapientibus viris in urbe Nannetenſi, triduò ſedimus, in eâ Synodum celebrantes, ex quâ largiente Domino, & Eccleſię honorem, & populo magnum conſtat emerſiſſe fructum &c. Prębendas, & quaslibet Eccleſiæ dignitates, rigore, quo debuit, inhibitum eſt hęreditate obtineri &c. Hęc igitur Sancte Pater ſignificanda cenſuimus, quatenus acta canonicè veſtra dignetur confirmare auctoritas &c.* (*h*). Confirmavit haſce ſanctiones Honorius Papa II. datis literis, quæ ſequuntur ad Epiſcopos provincię Turonenſis. *Chariſſimus frater noſter Hildebertus Turonenſis Epiſcopus, ſicut bonus paſtor progrege ſuo vigilans &c. in Nannetenſi civitate de more Metropolitico Concilium celebravit. Ibique de inceſtis nuptiis &c. & de his, qui quaſi hęreditariâ ſucceſſione eccleſiaſtica petebant beneficia &c. corrigenda correxit, & ſtatuenda conſtituit. Univerſitati ergò veſtrę mandamus, quatenus ea, quæ ab ipſo SS. Patrum cętu decreta ibi, ad honorem Domini, & ſalutem populi ſtatuta eſſe noſcuntur; irrefragabititèr obſervetis* (*i*). Recurrit igitur hic argumentum paulò ſuperiùs propoſitum, quod cum beneficiorum conſecutionem ad ſolos indigenas coar-

(h) *Concil Nannet. an.1126.ap Bail.ſum. Concil.to.2.f.561.*

(i) *Concil. Nannet. loc.cit.*

coarctare, protelatis prorsùs extraneis, ſit hæreditate poſſidere Sanctuarium Dei; poſſidere autem hæreditariè Sanctuarium Dei, à Concilio Provinciali Nannetenſi, per Pontificem approbato, prohibeatur; reſtat ut Eccleſia in ſuâ libertate ſinenda ſit, eadem beneficia Clericis quoque extraneis impertiendi.

CAPUT XXXIII.

In quo ex factis, & ſcriptis Sanctorum Patrum, *qui* Duodecimo Chriſti Sæculo *floruerunt, & præſertìm* B. Hildeberti Turonenſis, S. Bernardi Clarevalenſis, *ac* B. Petri Cluniacenſis, *probatur libertas Eccleſiæ in conferendo ſacras præbendas, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Laudes innuuntur* B. Hildeberti Turonenſis, *quit fuit anteà monachus Cluniacenſis, indè Archidiaconus, poſteà Epiſcopus Cenomanenſis.*

2 *Poſt Hoellum Epiſcopum Cenomanenſem, Clerus elegit in Præſulem Hildebertum, Comes verò Goffredum, qui fuit Archiepiſcopus Rotomagi.*

3 *Romam adivit Hildebertus, indè Apuliam, & Siciliam, ubi à Rogerio Principe habuit præbendam pro Canonicis Cenomanenſibus.*

4 *Poſt 22. annos Epiſcopatus, translatus eſt ad Metropolim Turonenſem. Eum coluit D. Bernardus Clarevallenſis.*

5 *In hâc rerum Hildeberti ſerie plures Reges, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Clerici, Principes, diverſo modo faverunt admiſſioni extraneorum.*

6 *Graves tribulationes perpeſſus eſt Hildebertus à Regibus Galliæ, & Angliæ, pro defenſione eccleſiaſticæ libertatis.*

7 *Reſiſtentia Hildeberti docet, non eos promovendos eſſe quos laici, ſed quos Eccleſiæ utilitas, & propria merita depoſcunt.*

8 *Hildebertus gratulatur Epiſcopo Arvernenſi, quod Archidiaconatum contulit Vvillelmo Subdiacono Cenomanenſi.*

9 *Improbat abuſum Arvernorum, quod Canonicatus hæreditariâ ſucceſſione darentur, undè excludebantur extranei.*

10 *Oſtendit nullam conſuetudinem poſſe huic abuſui ſuffragari, ipſamque conſuetudinem veritati, & rationi debere cedere.*

11 *Sequitur eadem epiſtola, ipſummet impugnans abuſum, & ut è medio tollatur Arvernenſes efficacitèr monens.*

12 *Quæ fecit, & ſcripſit Hildebertus, probant, extraneos quoquè præficiendos eſſe eccleſiaſticis beneficiis.*

13 *Laudes* D. Bernardi *referuntur: Regula Ciſtercienſis loquitur de monachis ad Epiſcopatum vocatis, qui etiàm D. Bernardo fuit oblatus.*

14 *Cum Rex Galliæ impediret Petro de Ciasrâ conſecutionem Epiſcopatus Bituricenſis, S. Bernardus ſollicitavit Innnocentium II. Papam, ut ei reſiſteret.*

15 *D. Bernardus ad tres Cardinales ſcribit, & juramentum Regis de non admittendo Petro injuſtum dicit, cui reſiſtendum aſſerit, & ignoſcendum ejus pueritiæ.*

16 *Scri-*

16 *Scribit etiàm Regi, quem dicit in Petro reſiſtere Regi Regum, cujus & juſtu-randum vocat juramentum Herodianum.*

17 *Aliâ epiſtolâ D. Bernardus Joſleno Sveſſionenſi, & Suggerio Abbati Regis conſiliaris ſcribit, in ſervitutem redigi eccleſiaſticam libertatem &c.*

18 *Petrus quoque Cluniacenſis Papam rogavit, ut excuſaret juvenilem Regis inconſiderationem. Petrus de Ciatrâ erat extraneus.*

19 *Rex impediebat electiones Antiſtitum, vel electos variis thecnis arcebat. Volebat, ut Bituricenſes eligerent Codurcum.*

20 *Repellebatur à Rege Petrus de Ciatrâ, tamquàm extraneus: Papa ei obſtitit, & ut Petrus prævaleret, omnem conatum adhibuit.*

21 *Si unius clerici excluſio locum non habuit; quid erit de generali clericorum excluſione, hac præcisâ futili de causâ extraneitatis?*

22 *D. Bernardus admonet Eballum Catalaunenſem, nè cuidam cœnobio præficiat in Abbatem monachum de gremio, ſed alium extraneum.*

23 & 24 *Idipſum alias quoque factum eſſe ſcribit Bernardus eidem Eballo.*

25 *Utimur his documentis, quià Contradictores quoque pluriès allegant documenta, de Abbatiis regularibus loquentia.*

26 27 28 *D. Bernardi de Cardinalibus verba referuntur, quales debeant eſſe, & quod undecumque ſunt aſſumendi.*

29 *Cur ad Cardinalatum, & beneficia Romanæ Eccleſiæ nulli etiàm extranationali, ratio extraneitatis obſiſtit, obeſt verò è contrà pro alienis beneficiis?*

30 *De toto orbe eligendos eſſe Cardinales, monent D. Bernardus, Concilium Tridentinum, Sixtus V. ac Eugenius IV. in ſuis Bullis.*

31 *Verba D. Bernardi de poteſtate Romani Pontificis in toto orbe, & nedùm ſuper oves ovilis Chriſti, ſed etiàm ſuper Paſtores.*

32 *Papa eſt Epiſcopus univerſalis, eique nullus clericus eſt extraneus, nec ullum beneficium eſt extradiœceſanum.*

33 *Sicut poteſt Papa beneficia etiàm extraneis impertiri; ità idipſum poſſunt alii Collatores beneficiorum, vel ad illa Nominatores.*

34 *Laudes* Petri Cluniacenſis. *Abbas Cluniaci cum Caſinenſi, de titulo Abbatis Abbatum contendebat, tantę erat dignitatis.*

35 *Cum Cluniacenſibus ademptæ eſſent decimæ à Claravallenſibus, indulto Innocentii PP. II. Petrus jura ſua ſtrenuè defendit.*

36 *D. Bernardo impugnanti Cluniacenſes, quod parochialium decimas, & prædia poſſiderent, Petrus oppoſuit auctoritatem Eccleſię.*

37 *Decimę vel ſunt, vel reducuntur ad eccleſiaſtica beneficia. Monachi Moliſmenſes recuſarunt dimittere beneficia, quę tenebant.*

38 *Calliſtus II. exemit Cluniacenſes à quibuſdam decimis perſolvendis, eo quod eleemoſynas peregrinis, & pauperibus erogabant.*

39 *Si licitum eſt beneficia monachis in perpetuum poſſidenda largiri, multò magis ea licet clericis extraneis ad vitam retinenda conferre.*

40 *Tempore B. Petri Cluniacenſis plures ex illo cœnobio facti ſunt alibi Abbates, Epiſcopi, Cardinales, de quibus ipſe loquitur.*

41 *Monachos ſuos Petrus Cluniacenſis per diverſas Provincias, & Regna, perpetuò moraturos, mittebat. Pluresque conceſſit D. Bernardo.*

42 *Piam habuit de monachis alienis ſuſcipiendis cum D. Bernardo contentionem, qui eos non eſſe ſuſcipiendos urgebat.*

43 *Monachos quoque de novo monaſterio venientes, ſuſcipi poſſe probat Petrus Cluniacenſis, juſtis dè cauſis.*

44 *Si non liceret extraneis conferre beneficia, Petrus Cluniacenſis non potuiſſet ſinè culpâ multa facere, quę fecit:*

45 *Ex monaſterio Cluniaci plures Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, & Papæ prodierant.*

46 *Idem Petrus alibi agit de Præſulibus Aurelianenſi, Arelatenſi, & Bellovacenſi, ad illos Epiſcopatus provectis, quamvìs extraneis.*

47 *Petrus Cluniacenſis, nomine Regis Hiſpaniæ, rogat Papam, ut Epiſcopum Salamantinum Compoſtellam transferat.*

48 *Cœnobium Cluniacenſe, præter plures Eccleſias, earumque reditus, tenebat quoque præbendas in pluribus Cathedralibus.*

49 *Ex tot, & tantis, quæ fecit, ſcripſit, docuit B. Petrus Cluniacenſis elucet, quod clericis extraneis patet aditus ad beneficia.*

50 *Ex D. Bernardo quoque, & Hildeberto patet, liberè, ac licitè provehi poſſe clericos etiàm extraneos, ad eccleſiaſtica beneficia.*

1. REFULSIT ut ſidus nobiliſſimum, in Eccleſiæ Cœlo, hoc Chriſti Sęculo duodecimo, B. *Hildebertus Turonenſis*, in Martirologio Gallicano vocatus, *magna Eccleſiæ columna, & ſonora Chriſti tuba, cujus teſtamentum ęternum indelebilibus paginis propugnavit &c. de hoc quidem jure uſurpari poteſt inſigne id, quod dudum S. Hieronymus de B. Cypriano elogium publicavit: tanti ingenii ſuperfluum eſt indicem texere, cum ſole clariora ſint ejus ſcripta. Sed non minus fuit paſtorali zelo, ſacerdotali vigore, puritate vitæ, religionis cultu, juſtitię ſtudio, patientiæ merito, atque omnis ſanctimoniæ gratiâ conſpicuus* (*a*). Floruit anno Chriſti 1125. (*b*). Hic ex Lavardinenſi caſtro mediocribus ortus parentibus (*c*), qui & Hildebertus de Lavarcejo alicubi dicitur (*d*), monachus fuiſſe fertur, & diſcipulus S. Hugonis Abbatis Cluniacenſis (*e*), cujus vitam ſcripſit, Pontio, ejuſdem monaſterii Abbati, directam (*f*). Creſcentibus in eo meritis, & virtutibus creverunt & gradus honoris: nàm ab Hoello Cenomanenſi Epiſcopo prius magiſter ſcholarum factus eſt, deindè Archidiaconus ſuæ Eccleſiæ (*g*).

2. Quo *Hoello*, Natione Britone, dudum anteà epiſcopalibus infulis apud urbem Canomanicam, operâ Guillelmi Angliæ Regis, & Ducis Normandiæ, inſignito, tandemque defuncto, ac jam illius Epiſcopali beneficio vacante, Helias Cenomanenſis Comes *Goiffredum Britonem decanum ejuſdem Eccleſiæ ad Epiſcopatum elegit, ſed præveniens clerus Hildebertum de Lavarcejo Archidiaconem in cathedrâ pontificali reſidere compulit, & altę vocis cum jubilationet ripudians cantavit, Te Deum laudamus, &c. quæ uſus in electione Præſulis expoſcit eccleſiaſticus. Quod Helias, ut comperit, valdè iratus reſiſtere voluit. Sed Clericis dicentibus illi: Electionem tuam eccleſiaſticę præferre non debes electioni: reveritus, quià Deum timebat, ſiluit, & ne læthale in membris Eccleſiæ ſchiſma fieret, Canonicis conſenſit* (*h*). Goiffredus verò *Judicail*, Pontificis Alectæ frater, poſt obitum *Guillelmi Cadomenſis* Archiepiſcopi Rotomagenſis, Metropolitanæ illi Eccleſiæ præfectus eſt (*i*).

3. Sedem Cenomanenſem ſub Paſchali Papâ II. B. Nildebertus obtinuit (*l*), quem etiam perſonalitèr adivit, ab eoque benigniùs exceptus eſt. Indè in Apuliam, Siciliamque proceſſit, ubi Rogerius Princeps *illum maximo honore, & reverentiâ ſuſcepit, & dedit ei centum uncias auri ad faciendum opus B. Juliani: & ad victum Canonicorum decem libras monetæ dedit* (*m*). Hinc Canonici Cenomanenſes in Galliâ, beneficium eccleſiaſticum, ex decem illis monetæ libris conſtans, in Apuliâ, vel Siciliâ, eidem Rogerio ſubjectâ, percipiebant, nec nota erat ibi tunc quæſtio, quæ nunc tanto apparatu, & tot conatibus confovetur, non poſſe bona, & præbendas eccleſiaſticas viris extraneis, ſine læſione divini, naturalis, & humani juris conferri. Ad propria reverſus Hildebertus, excellentiâ Doctrinæ ubique clariſſimè rutilavit, quâ & promeruit, ut S. Anſelmus Cantuarienſis diſputationem, à ſe cum Gręcis habitam in Concilio Barenſi, de proceſſione Spiritus Sancti à Patre, & filio, in volumen extenderit, eique tranſmiſerit (*n*): quà de rè adhuc extat ipſius Hildeberti epiſtola, tanti muneris accepti teſtatrix (*o*).

(a) *Martyrol Gallic. & ibi Andr. Sauſſay die 19. Decembr. to. 2. fol. 1021.*
(b) *Bellarm. de ſcrip. Eccleſ. in Hildebert. Turonenſ.*
(c) *Geſta B. Hildeb. ap. Jo: Picard: in annot. ad Epiſt. S. Anſelm. l. 3. ep. 53.*
(d) *Orderic. Vital. hiſt. Eccl. l. 10. an. 1098. & prætereà f. 770. C.*
(e) *Chron. Cluniac. & de S. Hug. I. Abb. 6. f. 1641. E. Martyrol. Gall. die 29. Aprilis.*
(f) *Martin. Marrier. Bibliot. Cluniac. f. 413.*
(g) *Geſta B. Hildeb. loc. cit.*
(h) *Orderic. Vital. hiſt. Eccl. l. 4. an. 1073. f. 531. & 570.*
(i) *Idem, & ſeries Archiep. Rotomag. n. 47. 48.*
(l) *Baron. an. 1088. num. 19.*
(m) *Geſt. B. Hildeb. ap. Jo. Picard. loc. cit.*
(n) *Vvillelm. Gemmetic. hiſt. Normann. l. 6. c. 9. ante fin. Baron. an. 1097. n. 149.*
(o) *Hildeb. Turonen. ep. 22. in Bibl. Patr. to: 12. vel ap. Baron. loc. cit. vel inter epiſtolas S. Anſelm l. 3. ep. 53.*

4. Cum-

4. Cumque jàm per 22. annos Hildebertus Cenomanicæ prȩfuiſſet Eccleſiæ, ad Turonenſem translatus eſt, eo modo, quo recenſet Ordericus Vitalis, dicens: *Eâdem ſeptimanâ, quâ Calliſtus Papa hominem exceſſit, Giſlebertus Turonenſis Archiepiſcopus, qui pro eccleſiaſticis negotiis Romam perrexerat, illic obiit. Quod audientes Turonici Hildebertum Cenomanenſem probatum prȩſulem, ſibi adſciverunt, & Honorii Papæ permiſſu gaudentes in Turonicæ metropolis cathedram tranſtulerunt. Ibi ferè 7. annis honorificè vixit, & ſubjectis profecit: Cenomannis verò Guiumarum Britonem Epiſcopum conſecravit* (*a*). Hanc translationem factam eſſe, *concedente Ludovico Groſſo Francorum Rege*, aſſeritur ingeſtis ejuſdem Hildeberti (*b*). Quem etiam coluit D. Bernardus Claravallenſis, dum Eccleſiæ Turonicæ præſidebat, ut conſtat ex inſcriptione ad epiſtolam, ſub hiſce terminis ei directam: *magno ſacerdoti, & excelſo in verbo gloriæ Hildeberto Dei gratia Turonenſium Archiepiſcopo, Bernardus Claravallenſis Abbas &c.* (*c*).

5. Inclyti hujuſce Præſulis commemoratio, quam hic fecimus, magnam ſecum traxit congeriem nominum, nunc iterum ſummatim memorandorum. *Hildebertus* Lavardinenſis Archidiaconali priùs, poſteâ Epiſcopali beneficio potitus in Eccleſia Cenomanenſi; deindè Archiepiſcopali in metropoli Turonenſi. *Hoellus* ex Britanniâ accerſitus, ut Epiſcopatu Cenomanico præfulgeret. *Goiffredus* itidem ex Britanniâ Cænomanenſi Decanatu ornatus, & ad Epiſcopatum ipſius Eccleſiæ ab Heliâ Comite deſtinatus, nec reſpondente tunc vobis effectu, Archiepiſcopatu tandem Rotomagenſis metropolis decoratus. *Judicail* frater Goiffredi, & conſequentèr Brito, factus nihilominus Epiſcopus Alectenſis. *Clerici Cenomanenſes*, promoventes Hildebertum ad eorum Epiſcopatum. *Clerici Turonenſes* ipſum ad eorum metropolim advocantes, *Clerici* rurſus *Cenomanenſes* præbendam ſuſcipientes, ſibi à Rogerio Siciliæ, atque Apuliæ Principe aſſignatam. *Rogerius* ipſe eandem aſſignans. *Ludovicus Groſſus* Rex Francorum translationi Hildeberti à Cenomanicâ ad Turonenſem Eccleſiam concurrens. *Helias* Comes Cenomanenſis, operam dans, ut Goiffredus ad Cenomanicam, indè ad Rotomagenſem ſedem promoveretur. *Guillelmus* Rex Angliæ Hoellum Cenomanenſibus infulis condecorans. Hi omnes inquam Reges, Epiſcopi, Archiepiſcopi, Clerici, Principes &c. quà recipiendo, quà nominando, quà aliter cooperando, ut beneficia Archidiaconalia, Decanalia, Epiſcopalia, Archiepiſcopalia, ad extraneos pervenirent; non unâ, ſed multiplici voce ſucclamant, liberè, & licitè patere Clericis extraneis aditum ad eccleſiaſtica beneficia.

6. Sed à geſtis Hildeberti Turonenſis ad ejus doctrinam tranſitum jàm faciamus. Graves habuit Beatus hic Antiſtes cum Henrico I. Rege Angliæ controverſias eo tempore, quo Cenomanicæ præſidebat Eccleſiȩ, quàm ideò dimittere in manibus Pontificis peroptavit (*d*). Cauſaque contentionis fuit defenſio eccleſiaſticȩ libertatis, nolens turres Eccleſiæ diruere, quas ſibi Rex autumabat eſſe ſuſpectas: Undè ipſi Regi animo imperterito reſiſtens, idcircò afflictiones, atque anxietates, uſque ad carceris macerationem conſtantiſſimè toleravit (*e*). Extatque Ivonis Carnotenſis epiſtola, quâ ipſum Hildebertum, à Rege vexatum, confortat, nè ſuam innocentiam ignis experimento probaret, quemadmodùm idemmet Rex Angliȩ depoſcebat (*f*). Ab his eductus tribulationibus, cum jàm ad Turonenſem cathedram pertranſiſſet, in alias, & quidem graves, cum Francorum Rege contentiones impegit, de quibus ad Honorium Papam ſcripſit: *His premor anguſtiis, quià zelo zelatus ſum legem Domini Dei: quià non ſum tranſgreſſus terminos, quos patres noſtri poſuerunt: quià dignitates eccleſiaſticas, nec ex Regis prȩcepto diſpoſui, nec ei diſponendi facultatem indulſi. Sciens enim quià oportet magis domino obedire, quàm hominibus, perſonas elegi, quæ in exequendis Eccleſiæ negotiis, pondus diei portarent, & æſtus. Alteri igitur Archidiaconatum, alteri Decanatum dedi* (*g*).

7. Quorſum tenderet hæc ſedulitas, vel conatus Regis, adeò fervidè adver-

(a) Orderic. Vital. hiſt. Eccl. l. 12. an. 1125.

(b) Geſt. Hildebert. ep. Jo: Picard. in annot. ad l. 3. ep. 53. S. Anſel. Cantuar.

(c) S. Bernard. epiſt. 124.

(d) Hildeber. Turon. epl. 24. ad quemdã Abbatem in to. 12. par. 1. Bibl. Patr. f. 317. & ejus geſta loc. cit.

(e) Hildebert. Turon. epl. 19. 39. 40. Baron. ann. 1107. n. 13. 14.

(f) Ivo Carnotenſis epl. 91. Baron. an. 1107 n. 14.

(g) Hildeb. Turon. epl. 67.

ſus Hildebertum ſe incitantis, proptèr diſpenſationem Archidiaconatus, & Decanatus Turonenſis, aliorumve beneficiorum, an Rex vellet illa dari extraneis, vel indigenis: an his, aut illis; nobis ignotum eſt: & id etiàm ſcire parum refert: hoc refert ſcire, quod Hildebertus cenſuit, non eſſe Principis, in diſtribuendis præbendis eccleſiaſticis sè immiſcere: quod in eorum collatione ſola meriti ratio habenda eſt, iique ad beneficia promovendi ſunt, non quos laici ſuggerunt, non quos Magnates, & Principes mandant provehi, ſed quos Eccleſiæ utilitas, & Accipientis benemerentia, necnon prudentia Collatoris, & Nominatoris, dictat eſſe beneficiis eccleſiaſticis inveſtiendos: quidquid ſit de genere; quidquid ſit de natione.

8. Celebris poſteà eſt epiſtola, quâ Hildebertus gratulatus eſt Epiſcopo Arvernenſi proptèr Archidiaconatum ſuæ Eccleſiæ, collatum Vvillelmo Subdiacono Cenomanenſi: pergens improbare pravum uſum Arvernenſis Eccleſiæ, quod inibi Clerici in beneficiis, vel præbendis Canonicalibus hæreditario jure ſuccederent: *Melius, inquit, mè cucurriſtis, conſequuti bravium, ad quod anhelare diſponebam. Vuillelmo ſiquidem de Lonlegio benefacere decreveram: Sed animadverti meliùs, providente Domino Jeſu Chriſto, à vobis idem Vuillelmus audire meruit, Amice aſcende ſuperiùs. Sanum profectò conſilium, quò factum eſt, ut in Eccleſiâ Claromonenſi Archidiaconus ille aſſignaretur, cui ad fructum ſcientia, & ad gratiam mores exuberant. Ortus ejus nec lege reprobabilis, nec abiectus parentelâ, ex eo nulla juveni nota venit, nulla ex obſcuritate generis confuſio: qui converſatione hominis familiarius, eam intùs, & manſuetam prædicant, & honeſtam, foris integrum, & ſplendidum teſtimonium. Indè factum eſt, ut ad gradum Subdiaconatus eum ducerem promovendum, non magis literaturæ ipſius deferens, quàm vitæ. Bonam gero ſpem, quia ſeipſum præbebit vas in honorem; vas ad omne opus bonum in domo domini præparatum. Gratias igitur Beatitudini veſtræ de collato agens beneficio, eundem Vuillelmum, vobis, & veſtræ commodo Eccleſiæ, ab eâ, quàm Conſecratori ſuo debet obedientiam, liberum omninò, & abſolutum. Ex abundantia eſt, prò eo intercedere apud vos, quem feciſtis ultrò, non quodlibet membrum corporis Eccleſiæ, ſed oculum* (a).

(a) Hildeb. Turon. epiſt. 55.

9. Sequitur indè, & ſubjungit: *Audivimus autèm, & ultrà, quàm credi poſſit, admirati ſumus, in veſtrâ matre Eccleſiâ, hæreditario jure canonicas obtineri; pernicioſa hæc, & exhæredans hæreditas. Canonica namque ſtipendium eſt gratiæ, non hæreditatis principatus: undè & hæreditate Canonicum fieri, exire de Eccleſiâ eſt, non Eccleſiam introire. Qui enim dicunt hæreditate poſſideamus Sanctuarium Dei, nec cohæredes ſunt Dei, nec cohæredes Jeſu Chriſti. Væ illis, quando Judex ſedebit cum Senatoribus terræ! Væ inquam illis, quos tunc non ex altari vixiſſe, ſed ex raptu, verbera docebunt, non verba: obumbrata enim rapina eſt, ea, quæ electionis ſunt, hæreditate vendicari. Fallitur autem quiſquis Epiſcopos tantum electione dixerit aſſumendos: electio, tàm ſub lege, quàm ſub gratiâ, Sanctuarii reſpicit dignitatem. Deus ipſe, Moyſen, Moyſes autem ex præcepto Domini, ſeptuaginta viros ex Senioribus Iſrael elegit. Non enim preterit nos, Dominum ſic locutum Moyſi: Congrega mihi ſeptuaginta viros de ſenioribus Iſrael, quos tu noſti, quod ſenes ſint, & magiſtri, & duces ad oſtium tabernaculi fœderis, facieſque ibi ſtare tecum, ut deſcendam, & loquar tecum, & auferam de ſpiritu tuo, tradamque eis, ut ſuſtentent onus populi tecum, & non ſolus tu graveris. Deindè quales, & ex quâ Tribu Sacerdotes aſſumerentur, aut etiam Levitę, ſeù etiam cęteri, qui tabernaculo deſervirent, non fuit arbitrii, ſed pręcepti: non hęreditatis, ſed legis. Cum enim ſolam Tribum Levi Dominus hâc ſorte dignaretur; nulli tamèn ex eâdem Tribu licuit ultrò, vel indifferentèr, ad quàm vellet irrumpere dignitatem, ſed quę eſſent vocandę ad tabernaculi obſequium, deſcripta eſt proprietas perſonarum. Hęc autèm omnia, ſicut ſcribit Apoſtolus, in figurâ contigebant illis. Lex enim, & pręconium gratiæ fuit, & exemplum. Indè etiam eſt, quòd univerſę dignitates Eccleſię ſuam*

quærunt

quęrunt electionem. Si Apoſtolos conſideremus: de illis Dominus ait; Nonnè ego vos duodecim elegi? Si ſeptuaginta duos; illos etiam à Chriſto fuiſſe deſignatos, Lucas meminit. Stephanum, & cum eo ſex Diaconos, nulli dubium eſt Apoſtolos elegiſſe. In his, & eorum ſucceſſoribus præſcripta eſt Eccleſię forma, quam in electione, vel conſecratione ſummorum, & inferiorum Sacerdotum, ſeù etiam Diaconorum non cuſtodiri, cauſalis eſt, & vicinus ruinę provectus. Cęteros quoque gradus ad minimum uſque Clericum, prò Epiſcoporum deliberatione ſubſtituendos, & diſtribuendos, judicandos, & reformandos, canonica cenſent, & pręjudicant inſtituta. Perit autèm, ſolis Pontificibus collata hęc à Domino poteſtas, ſi ſubſtituendi Canonicum, vel aliud in Eccleſiâ diſponendi hereditas alicui facultatem acquirat. Quid enim Epiſcopo in commiſſâ licebit Eccleſiâ, in quâ clericus arbitrio aſſignetur alieno? Quid ibi ſacrę poterunt ſanctiones, ubi naſcitur, non fit Canonicus: ubi plùs nuptiis debetur, quàm meritis: ubi plùs genituræ; quàm gratię: plùs foro; quàm Cœlo? Nunquid oblaturus eſt gratum ſacrificium Deo, cui Altaria cubile deſtinat? Cui Sacerdotium natales deſpondent; non mores: parentela, non ſcientia: laicus generans; non præſul adoptans? Quem non moveat in Eccleſiâ Chriſti, laicum principari, qui dùm in eâ ſubſtituit heredem, Pontificis evacuat libertatem? Attamèn quod laicis ad diſponendas res eccleſiaſticas nullum paraverit authoritas acceſſum; Stephanus Papa, & martyr his oſtendit verbis. Laicis, quamvis Religioſi ſint, nulli tamèn de Eccleſiæ facultatibus aliquid diſponendi legitur unquam attributa facultas, neque deinceps permittimus. Si quis ergò Principum, vel laicorum, diſpoſitionem, ſeù dominationem rerum, ſivè poſſeſſionum eccleſiaſticarum ſibi vendicaverit; ut ſacrilegus judicetur: Clerici verò, ſeù Monachi, qui eas per eorum poteſtatem ſuſceperint, excomunicationi ſubiiciantur.

10. *Porrò hæreditariam illam Canonicorum ſubſtitationem, conſuetudine velle tueri, vel ignorare, vel perſequi eſt, ſanctorum tenorem regularum. Voluit ille noxiam conſuetudinem abolere, & irritum fieri uſum, cui nec authoritas adeſt, nec ratio ſuffragatur. De hoc Auguſtinus in primo lib. de Baptiſmo, ſic ait: fruſtrà, qui ratione vincuntur, conſuetudinem nobis obiiciunt: quaſi conſuetudo major ſit veritate, aut non ſit ſpiritualibus ſequendum, quod in meliùs à Spiritu Sancto fuerit revelatum. Idem in 3. libro de unico Baptiſmo, ſic ait: veritate manifeſtâ, cedat conſuetudo veritati, planè quis dubitet veritati manifeſtæ conſuetudinem cedere? Idem in lib. de Baptiſmo: in Evangelio Dominus inquit; ego ſum veritas, non dicit ego ſum conſuetudo: Itaque veritate manifeſtâ cedat conſuetudo. Revelatione igitur factâ veritatis, cedat error veritati, quià & Petrus, qui circumcidebat, ceſſit Paulo veritatem prædicanti. Igitur cum Chriſtus veritas ſit; magis veritatem, quàm conſuetudinem ſequi debemus, quià conſuetudinem ratio, & veritas ſemper excedit. De eodem Cyprianus: quælibet conſuetudo, quantumvis vetuſta, quantumvis vulgata, veritati omninò eſt poſtponenda: & uſus, qui veritati eſt contrarius, abolendus eſt. Iſidorus in Synonimis lib. ſecundo. Uſus authoritati cedat: pravum uſum lex, & ratio vincat. Quià igitur noxiæ conſuetudini tàm multa reſiſtit autoritas, vobis beatiſſime præſul incumbit, de domo Domini hæreditarium amovere piaculum, in quod negligentèr agere pontificem, pontifici cedit ad pœnam.*

11. Indè, converſo ad Aruernenſes ſermone, ait: *Fratres mementote, quià dùm facitis forenſem de Eccleſiâ poſſeſſionem, debitum de gratiâ conſtituitis ędificium, cui nullum ſuppoſitum eſt fundamentum. Super arenam fratres chariſſimi, ędificatis: veſtrum hoc ędificium, veritatis teſtimonio, ruinam pollicetur: teſtimonio veritatis, pluvia deſcendet, venient flumina, flabunt venti, & irruent in ædificium, & cadet, & erit ruina magna. Nolite filii, nolite partem veſtram ponere cum his, qui dixerunt, hæreditate poſſideamus Sanctuarium Dei. Deus ultionum perſequetur eos in tempeſtate ſuâ, & in irâ ſuâ turbabit eos. De veſtro quoque, Reverendiſſimè Præſul, de veſtro, inquam, agitur periculo, niſi explantare ſatagetis plantationem, quàm non plantavit Pater veſter cœleſtis; nec aſſumpta eſt de ligno, cujus folium non*

de-

deſluet, & omnia quæcumque faciet, ſemper proſperabuntur. Plantatio hęc, plantatio lęthalis, nec ſuo plantatori pernicioſiòr, quàm ei, cujus negligentiâ jam plantata coaluit: non enim immunis eſt à malefacto quiſquis Anteceſſoris malefactum, cum poſſit, non corrigit. De hoc enim Hilarius Papa ſic ait: Quiſquis commiſit illicitum, aut à deceſſoribus ſuis invenit admiſſum; ſi proprium periculum vult evitare, damnabit. Itèm idem: non in ullo volumus ſeveritatem ultionis exercere; ſed qui in cauſis Dei, vel contumaciâ, vel aliquo exceſſu deliquerit, aùt ipſe, quod perperam prędeceſſor ejus fecit, abolere noluerit; ipſe quidquid in alio non reſecavit, inveniet. Porrò ſi quis eradicantem manum veſtram, vel contumaciâ, vel quolibet auſu, quod abſit, reprimere tentaverit; ipſe debitam ſacrilegis experietur ultionem. De hujuſmodi namque Stephanùs Papa bìs ſcribit verbis: ſunt quidam, qui vel violentiâ, vel ſavore, non permittunt Eccleſias regularitèr ordinari; hos etiam decrevimus, ut ſacrilegos judicandos. Hæc vobis ſcripſimus, fratres chariſſimi, exhortandi gratia potiùs, quàm docendi, quæ dùm exaravimus, exoravimus ſcrutantem renes, & corda, nè pateretur vos in eam declinare opinionem, ut aſcriberetis jactantię, quod impenſum eſt charitati. Hoc exceſſu libera eſt anima mea, licèt sè gravioribus delictis obnoxiam non audeat diffiteri. Vicem mihi rependetis, ſi diligitis me, & oratis prò me (*a*).

(a) *Hildeb. Turon. epiſt.* 55.

12. Duo hinc elicimus, cauſæ noſtrę ineffabiliter deſervientia: primum eſt, quod Vvillelmus Subdiaconus Cenomanenſis Eccleſiæ, ſitæ in provinciâ eccleſiaſticâ Turonenſi, Ducatus Britanniæ, Archidiaconatum Eccleſiæ Claromontenſis eſt aſſecutus, in provinciâ Eccleſiaſticâ Bituricenſi, Ducatus Aquitaniæ, ubi erat nedùm extradiœceſanus, ſed etiam extraprovincialis, & imò etiam extranationalis, quatenùs tunc Britannia Regi Angliæ, & Aquitania Regi Galliæ in temporalibus ſubdebatur. Quem quidem Vvillelmum, Hildebertus nedùm non objurgavit ob acceptum, & Epiſcopum Claromontanum non coarguit, ob collatum ei Archidiaconatum, ſed utrumque laudibus affecit, & Vvillelmo diſcedendi, Epiſcopo verò eum Archidiaconatu augendi liberam contulit poteſtatem. Quarè tàm Hildeberti Cenomanenſis, quam Claromontani Epiſcoporum voto conſtat, ineſſe Eccleſię libertatem ſua beneficia, etiam viris extraneis conferendi. Ad hęc Hildebertus improbat, quod apud Arvernos beneficia eccleſiaſtica hęreditario titulo conferrentur, Epiſcopumque Claromontanum conſcientię ſtimulis exagitat, ut tantum abuſum à ſuę diœceſis limitibus relegaret, quę dum facit, & adeò prolixâ elocutione facit, non ſolam perculit ſucceſſionem in prębendis, à jure ſanguinis poſtulatam, ſed etiam omnem aliam hęreditariam ſucceſſionem in beneficiis adipiſcendis, condemnavit. Cum autem nedùm ſucceſſio gentilitia, ſed etiam ſubſtitutio patrimonialis in beneficiis, ad ſolos indigenas coarctata, quoties, & ubi deeſt indultum Eccleſię, ità diſponens, contineat in ſe vim hęreditarię ſucceſſionis, indigenęque, talitèr neceſſariò proviſi, partem habeant cum iis, *qui dixerunt hæreditate poſſideamus Sanctuarium Dei* (*b*); hinc fit, quod ex hoc quoque capite, in ſententiâ Hildeberti Turonenſis beneficia non ſint ſolis indigenis conferenda. Igitur, & verbis, & geſtis, & opere, & doctrinâ Hildeberti Turonenſis, favore libertatis eccleſiaſticę peroratur, multimodèque probatur, Eccleſiam eſſe liberam in poteſtate largiendi ſuas prębendas, tàm indigenis, quàm extraneis; & per conſequens, ſi eo tempore Eccleſia in hoc erat libera, libera nunc etiam eſſe debet, & prò liberâ reputanda, niſi doceatur potuiſſe hâc libertate privari: & de facto fuiſſe illâ privatam, reſpectu locorum, à quibus prętendunt Contradictores, Clericos extraneos eſſe ab eccleſiaſticis beneficiis elongandos.

(b) *Pſalm.* 82:13.

13. Inter ſidera quoque primę magnitudinis, quę ſęculum duodecimum illuſtrarunt, eſt S. Bernardus, natione Burgundus, patriâ Fontanellenſis, profeſſione monachus ordinis Ciſtercienſis, & primus Abbas Caravallenſis (*c*), vir ſanctiſſimus, & doctiſſimus, qui eloquii ſuavitate Doctor Mellifluus eſt appellatus (*d*), & miraculorum frequentiâ, Thaumaturgus Occidentis eſt dictus (*e*), clarus Legationibus Apoſtolicis ad Mediolanenſes (*f*), ad Genuenſes (*g*), & ad Principem Aquitanum

(c) *Guillelm. Abb. S. Theodoric. in Vit. S. Bernard.*
(d) *Petr. Annat. Method. Theol. l. 4. art.* 43.
(e) *Idem loc. cit.*
(f) *Bernard. de Bonaval. Vit. S. Bernard. l. 2. c. 2.*
(g) *Bernard. ep.* 129. *ad Januenſes.*

tanum peractis (*a*): Nec non memorabilis, ob generalatum militum cruce ſignatorum, ei in Concilio Carnotenſi commiſſum (*b*), qui & in Concilio Eſtampenſi, Schiſmaticos vicit (*c*): In Remenſi, Gilbertum Porretanum confudit (*d*): In Senonenſi, Petrum Abailardum confutavit (*e*): Arnaldiſtas quoque compeſcuit (*f*): Hereticos dictos Apoſtolicos debellavit (*g*): Qui paces tandem inter populos ſancivit (*h*): Pontifices juvit (*i*), omnibus benefecit. Verè Vir Apoſtolicus (*l*), & & omni preconio major: floruit autem anno Chriſti 1130. Hic tamquam Ciſtercienſem Regulam ſecutus, ea etiam, quæ in illâ expreſsè cauta ſunt, proculdubiò eſt profeſſus, ajunt enim: *Illis autem, quibus per Sedis Apoſtolicæ gratiam, ſeù per electionem concordem Canonicorum alicujus vacantis Eccleſiæ fuerit proviſum, vel providebitur in futurum dè Epiſcopatus Officio &c.* (*m*): Loquitur ibi regula Ciſtercienſis dè illis Monachis, quibus dabitur beneficium Epiſcopale, ſivè per electionem canonicam, ſivè per deſignationem liberè à Papâ factam, vultque, quod utroque modo fratres, dictam regulam profeſſi, poſſint ad Epiſcopatum ubilibet pervenire, etiam ſi indè eſſent extranei; prout de facto D. Bernardo modò Archiepiſcopatus Januenſis, modò Mediolanenſis, modò aliæ inſulæ fuerunt oblatæ (*n*), à quibus erat extraneus, extradiœceſanus, extraprovincialis, quantùm diſtant Gallia ab Italiâ; Burgundia à Liguriâ, & Inſubria; ac Ciſtertium, ſivè Claravallis, à Januâ, & Mediolano.

14. Et quoad ipſius D. Bernardi doctrinam hæc attendantur, Petrus de Caſtrâ, ſivè ut alii dicunt de Ciatra conſanguineus Cardinalis Cancellarii Romanæ Eccleſiæ, mortuo Alberico Bituricenſi ad ejuſdèm Eccleſiæ Archiepiſcopatum, jam annum ſecundum vacationis ſuæ numerantem (*o*), à Capitulo, annuente Innocentio Papâ II. aſſumptus eſt, & ſacro oleo ſolemniter conſecratus (*p*). Infremuit ad ad hæc audita Ludovicus VII. Galliarum Rex (*q*), & jurejurando ſpopondit, sè nunquàm permiſſurum Petro ejuſdem Eccleſiæ poſſeſſionem (*r*): quibus cognitis D. Bernardus epiſtolam ad Innocentium Papam dedit, illumque ſollicitavit, ut Regem, Petro Archiepiſcopo adverſum, & Theobaldo Comiti Campaniæ ſatis infeſtum, quià obediens Apoſtolicæ ſedi, dictum Archiepiſcopum receptaverat, debitâ coercitione reprimeret. *Quid meruit*, ait, *Comes Theobaldus? Quid peccavit homo ille? Si peccatum eſt, quod diligit juſtitiam, & odit iniquitatem, non poteſt exculpari*, tamen Rex violentias multas in Comitem committebat. *Si peccatum eſt, quod reddit Regi, quæ Regis ſunt, & quæ ſunt Dei Deo; non poteſt excuſari. Si Archiepiſcopum Bituricenſem ſuſcepit ad imperium veſtrum, hoc eſt maximum, & primum peccatum. En ſanguinis ille de manu ejus exquiritur. Qui retribuunt mala pro bonis, detrahunt ei, quoniàm ſequitur bonitatem. Multi clamant ad vos in toto corde ſuo, ut injuriam filii veſtri, & oppreſſionem Eccleſiæ dignâ animadverſione vindicetis, & artifices hujus ſceleris, cum ipſo eorum capite, cui quidquid libuit, licuit, Apoſtolico vigore coerceatis, ut in verticem ipſius iniquitas ejus deſcendat* (*s*). Miſit ergò Innocentius in Gallias Ivonem Cardinalem S. Laurentii in Damaſo, qui ſollicitudine, præcibus, & officiis nihil proficiens; Regnum eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto (*t*). Sed Rex non indè melior effectus, in ſui juſiurandi pertinaciâ sè confovit.

15. Inflammatus ad hæc D. Bernardus, ità ad Albericum Oſtienſem, Stephanum Præneſtinum, Ignarum Tuſculanum Epiſcopos, & Gerardum S.R.E. Cardinales hæc intèr cætera ſcripſit; *Dè duobus non excuſamus Regem: nàm & juravit illicitè & perſeverat injuſtè. Verùm id non voluntate, ſed verecundiâ. Nam probro ducitur, ſicut optimè noſtis, apud Francigenas, juramentum ſolvere, quamlibet malè publicè, juratum ſit, quamvis nemo ſapiens dubitet, illicita juramenta non eſſe tenenda. Verùm nè in hoc quidem excuſari poſſe fatemur, neque enim excuſare nos, ſed veniam poſtulare ſuſcepimus. Vos videte, an excuſare aliquatenùs eum poſſit ira, ætas, majeſtas. Poterit ſine dubio, ſi miſericordiam judicio ſuperexaltandam decernatis; quatenùs videlicèt talis aliqua conſideratio in Rege, & puero habeantur, ut hac ei vice, tali*

qui-

(a) *Bernard. de Bonaval. l. 2. c. 6.*
(b) *Bernard. ep. 258. Baron. an. 1146. n. 4 5.*
(c) *Baron. an. 1130. num. 59.*
(d) *Petr. Annat. loc. cit. Baron. an. 1148 num. 13.*
(e) *Baron. an. 1140. 3. Annat. loc. cit.*
(f) *S. Bernard. epiſt. 195. 196.*
(g) *S. Bernar. ſer. 66. in Cant. Baron. ann. 1147. 21.*
(h) *Baron. an. 1134. n. 8. & 1153. n. 13.*
(i) *Baron. an. 1130. n. 59 & 1145. n. 4.*
(l) *Baron. an. 1145. n. 29. & an. 1153. n. 14.*
(m) *Monaſt. diſſ. fol. 639. Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 1. c. 60 n 10. in fine.*
(n) *Brev. Rom. in ejus legend. die 20. Auguſt. & alii in ejus vita*
(o) *Thomaſſin. vet. et nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 51. n. 1.*
(p) *Baron. an. 1141. n. 3. & 1142. 1.*
(q) *Robert. de Monte append. ad Sigebert. ann. 1141.*
(r) *Chron. Nangi in ſpicileg. to. 1. f. 425.*
(s) *S. Bernard. epiſtol. 216.*
(t) *Idem ep. 216. Baron an. 1142. n. 2.*

*quidem tenore parcatur, quo tale aliquid dè cætero non præſumat. Parcatur ſanè,
dixerim, ſi fieri poſſit, ſalvâ in omnibus Eccleſiæ libertate, ſimul Archiepiſcopo de-
bitâ veneratione ſervatâ, quem manus Apoſtolica conſecravit. Hoc ipſe Rex humil-
litèr petit, hoc noſtra univerſa citramontana, nimium jàm afflicta, Eccleſia ſuppli-*
(a) S. Bern. ep. 219. *citer deprecatur* (a). En quàm rotundis verbis Divus Bernardus reſiſtentiam Regis,
promotioni Petri ad Archiepiſcopatum Bituricenſem, contrariam libertati Eccle-
ſiæ, & injurioſam ipſi Archiepiſcopo declarat. Juramentum quoque ipſiuſmet Regis,
injuſtum eſſe dicit, nec voluntate, ſed opinione à Rege defendi; quem veniam po-
ſtulare aſſerit, & cum totius Gallicanæ Eccleſiæ voto, ætati ejus ignoſci poſſe
proponit.

16. Tumque ad Regem converſus S. Bernardus, illum hiſce literis interpellat:
*Nolite quæſo, nolite Domine mi Rex Regi veſtro, imò omnium conditori, tàm evi-
denter in ſuo regno, & in ſuâ poſſeſſione audere reſiſtere, & manum extendere, tàm
frequenti, & temerario auſu, adverſus terribilem eum, qui aufert ſpiritum princi-
pum, terribilem apud Reges terræ. Acriter loquor, quià acriora vobis formido,*
(b) S. Bern. ep. 220. *quod non ità vehementer timerem, niſi vos vehementer diligerem* (b). Et alibi: *Si
autem perſiſtitis, quod abſit, non aquieſcere ſanis conſiliis; mundi ſumus à ſanguine
veſtro, Deus non permittet Eccleſiam ſuam, ſive à vobis, ſive à veſtris, diutiùs con-*
(c) Idem ep. 225. *culcari* (c). Attendant Contradictores Divo Bernardo, vocanti reſiſtentiam Regis
provectioni Petri Bituricenſis, *reſiſtentiam Regi Regum*, in *Regno ſuo*, in *ſuâ poſſeſ-
ſione*, ac *Eccleſiæ conculcationem*. Et alibi, jusjurandum Regis, de non admittendo
(d) S. Bern. ep. 224. Petro ad Epiſcopatum Bituricenſem, nuncupat *Herodianum Juramentum* (d).
Sunt ne hæc pauca? Sunt nè obſcura Sancti illius Patris eloquia? Sunt nè parùm
legentis animum convincentia?

17. Attendamus adhùc quid ad Joslenum Epiſcopum Sueſſionenſem, & ad
Sugerium Abbatem S. Dionyſii, Regis conſiliarios, S. Bernardus, eandem cauſam
agens, inclamat. *Scripſeram*, inquit, *Regi arguens eum ſuper malis, quæ fiunt in
Regno ejus, ipſius ſicut dicitur, aſſenſu &c. Adhùc ſuſpenſi manent Epiſcopi noſtri,
adhùc terra noſtra ſuſpenſa eſt: Quaſi verò cujuſdam eccleſiaſtici interdicti ad Co-
mitem Theobaldum pertineat &c.* (obtendebatur enim, quod res ob Theobaldi con-
tumaciam manerent in Regno turbatæ, & poſt initam pacem intèr Regem, & Co-
(e) Idem ep. 224. mitem, *jàm occaſiones quærebat rex quomodò recederet ab Amico* (e): cum tamen
interdictum non ob ipſum Comitem, ſed ob excluſionem Petri ab Archiepiſcopatu
Bituricenſi, fuiſſet in illis terris appoſitum): proſequiturque Bernardus. *Denique
eſto, quod omninò malè meruerit Comes; ſed Eccleſia Dei quid meruit? quid, inquam,
meruit non jàm ſola Eccleſia Bituricenſis, ſed & Cathalaunenſis etiam, & Remenſis
etiam, & Pariſienſis? Habeat Rex adverſus Comitem jus, ſed de quò jure præſumit,
ut Eccleſiarum poſſeſſiones, & terras devaſtet, ut Chriſti ovibus paſtores præfici non
permittat: ut his quidem electorum promotionem probibeat; aliis, quod adhùc inau-
ditum eſt, dilationem electionis indicat, donec univerſa conſumpſerit, donec diripuerit
pauperum facultates, donec penitùs deſoletur terra? An vos ei conſulitis talia? Mi-
rum valdè ſi contrà veſtrum conſilium fiunt hæc: mirum magis, & malum, ſi veſtro
conſilio fiunt. Etenìm conſulere talia maniſeſtè ſchiſma fabricare eſt, Deo reſiſtere,
Eccleſiam anciliare, & novam in ſervitutem eccleſiaſticam redigere libertatem. Si
quis Eccleſiæ filius eſt, profectò ſtabit, & opponet ſè, quoad poterit, murum prò
Domo Dei. Nàm & vos ipſi, ſi pacem deſideratis Eccleſiæ, ſicut oportet filios pacis:
quomodò non dicam, tractatis ea, ſed vel intereſtis conſiliis, tàm malignis; quidquid*
(f) S. Bern. ep. 222. *enim mali fecerit, meritò non Regi juveni, ſed Conſiliariis ſenibus imputatur* (f).

18. Dè hoc eodem eventu Petrus Cluniacenſis ad Innocentium Papam II. lite-
ras dedit, rogans, & admonens, ut proficuâ condeſcenſione Regi deferret adole-
ſcenti, & juvenili inconſideratione in negotio Archiepiſcopi Bituricenſis agenti.
Prò Domino, inquit, *Rege Franciæ, magno, nobili, & ſpeciali filio veſtro, beni-
gnitatem Apoſtolicam deprecor, ut quià non ſolùm Rex, non ſolùm magnificus Re-*

ctor

ctor Chriſtiani populi eſt, ſed etiàm, quia opus manuum veſtrarum eſt, quem ad Regnum provexiſtis, quem ſacris manibus veſtris inunxiſtis, quem Galliis noſtris potentiorem patribus Regem deſignaſtis, ſi quid fortè adhuc, ut ętate juvenis inconſultè agit, ei condeſcendatis, & ejus fortè errorem ſapientię veſtrę velamine contegatis: Eſt enìm patris, ut filii, & maximè tanti, & errorem emendet, & honorem conſervet. Hoc prò diſſidio, quod intèr ipſum, & Dominum Bituricenſem Archiepiſcopum eſt, dico: eſt enìm ſicut ſenſi, res non levis, & nè dè gravi incepto, graviorem vergat in exitum, multùm cavenda (*a*). Ergò & Petrus Cluniacenſis excluſionem Archiepiſcopi Bituricenſis vocat *juvenilem Regis inconſiderationem*, & S. Bernardus, *Herodianum juramentum*. Judicet itàque Dominus intèr nos, & Contradictores, an licitè extranei abeccleſiaſticis beneficiis repellantur. Petrus ad Bituricenſes inſulas promotus erat extraneus, extradiœceſanus, extraprovincialis, & extranationalis, & tamèn D. Bernardus, ac venerabilis Petrus Cluniacenſis, cum à beneficio Epiſcopali Bituricenſi,altè clamant, non poſſe, ſinè juvenili inconſideratione, & ſinè Herodiano jurejurando, repelli. Erat inquam Petrus dę Ciatrâ, ſivè de Chaſtrâ electus, Bituricenſis, extraneus, non indigena, nempè Burgundus. Nàm ſi conſanguinitate tangebat Aymericum Cardinalem, & Cancellarium Sanctæ Romanæ Eccleſię, cui D. Bernardus plures ſcripſit Epiſtolas (*b*); certè cum hic Aymericus, & ipſe natus ex familiâ de Chaſtrâ, ſivè de la Chaſtre, fuerit natione Burgundus (*c*); oportet quod & Petrus, Bituricenſibus inſulis decoratus habuerit eandem cum illo patriam in Burgundiâ. Cui regioni quià tunc proprii principes præerant, nempè Ducatui Burgundiæ Odo III. filius Hugonis II. (*d*), & Comitatui Burgundiæ, Reginaldus II. (*e*); hinc fit, quod idem Petrus dę la Chaſtre, tamquam ex alienâ regione ortus, ab Eccleſiâ Bituricenſi nedum erat extradiœceſanus, verum etiam extraprovincialis, atque imò ibidem rationem extranationalis habebat; quamvis proptèr propinquitatem Burgundiæ cum Ducatu Bituricenſi, & etiam quia Petrus literarum ſtudiis incubuerat apud Albericum Archiepiſcopum Bituricenſem, cujus diſcipulus fuit (*f*), potuerit ab aliquibus cenſeri, vel patriâ, vel natione Bituricenſis.

19. Porrò Rex Galliæ, uti vidimus ex D. Bernardo, eò pervenerat, ut vel Antiſtitum electiones non permitteret in Eccleſiis celebrari,vel electos variis thecnis, & vanis cauſationibus ab Epiſcopatibus conſequendis arceret (*g*), ſicque libertatem Eccleſiæ ſuo arbitrio ſubjugaret.Bituricenſem ſedem fecerat perbiennium vacare, permiſsâque demum Antiſtitis electione quemdam Codurcum provehi voluit,quem & clerus elegit (*h*), & individuè nè Petrus de Chaſtrâ ad illas inſulas proveheretur, interdixerit; qua de rè Nangius: *Rex conceſſerat Eccleſię Bituricenſi libertatem eligendi Epiſcopum, quem vellent, excepto Petro, publicèque juraverat, quod sè vivente non erat futurus Archiepiſcopus* (*i*). Non eſt in dubium hìc ponendum, an Regi jus competeret præbendi electionibus Antiſtitum ſuum aſſenſum; id enim D. Bernardus ſupponere viſus eſt, cum in hac ipsâ causâ, eidem Ludovico Regi perſcripſit: *In quò alio regia majeſtas imminuta dicatur? Electio ritè celebrata eſt, electus fidelis eſt: Non autem eſſet fidelis, ſi veſtra, & non per vos habere vellet. Necdùm ad veſtra manum extendit, necdùm civitatem veſtram ingreſſus eſt, necdùm prorsùs sè intromiſit de aliquo, quanquàm invitatio cleri, & populi, & oppreſſorum afflictio, & vota bonorum id ab eo vehementiſsimè flagitaverint* (*l*). Et clarius in epiſtolâ ad eundem Regem, loquendo de Epiſcopo Altiſiodorenſi: *Volui ego unquam in aliquo imminui honorem Regis, dignitatem Regni? Ego ego electioni Altiſiodorenſis interfui: Conſors fuit, quià clerici, qui antè hac in partes diſſilierant, ſinè contradictione nunc tandem, Deo miſerante, convenerunt. Electum benè novimus, teſtimonium ei perbibemus, quoniàm bonus eſt. Neminem prorsùs arbitror affuiſſe illi celebritati, qui de aſſenſu veſtro dubitaret, cum jam idem aſſenſus veſtris literis teneretur* (*m*).

20. Exigebatur ergò aſſenſus Regius ad electionem Antiſtitum Galliæ, nè aliquis

(a) *Petr. Cluniac. l. 4. epl. 3.*

(b) *S. Bernard. epl. 15. 20. 48. 51. 52. 53. 54. 151. 157. 164. 181. 332.*

(c) *Victorel addit. ad Ciacon. in Callist. 2. n. 9. Pannuin. de Pontific. max. in cod. Callist. 2. Plat in. vulgar. in Cardinalibus Caliſti 2.*

(d) *Jo. Gualt. in Chron. Chronic. polit. in Ducib. Burgund. fol. 908. num 20.*

(e) *Idem loc. cit. in Comitib. Burgund. n: 5. fol. 914.*

(f) *Thomaſ. Vet. & Nov. Eccleſ. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 51. n. 1.*

(g *Idem loc. cit.*

(h) *Idem loc. cit.*

(i) *Nang. in Chron. Spicil. to. 1. f. 425.*

(l) *S. Bern. epl. 170.*

(m) *Bernard. epl. 282*

quis Regi ſuſpectus, qui poſſet ſtatum politicum, & Regni pacem perturbare, Eccleſiis Epiſcopalibus præficeretur. Exigebatur pro electione Archiepiſcopi Bituricenſis, nec dubitamus Petrum pro aſſenſu adipiſcendo Regem interpellaſſe, ſed Rex illum Petro negavit, non quià de illius fide dubitaret: ait enim D. Bernardus: *electus fidelis eſt*; ſed quia erat extraneus, nempè Burgundus: Rexque operam dabat, ut ad Codurcum Archiepiſcopale beneficium perveniret: propterea igitur Petrum expreſsè, & individualitèr refutavit. Innocentius verò Papa II. ſciens rationabilem non eſſe, nec ſinceram, ſed mendicatam refutationem Petri, benemerentis, Regique fidelis; & ſi poſſet jam uti jure devolutionis, quatenùs ob non factam intra tempus congruum Antiſtitis electionem in Metropoli Bituricenſi, proviſio erat ad Sedem Apoſtolicam devoluta (*a*): Conſiderans quoque ſimùl totam rationem refutationis Petri, in ejus extraneitatem refundi, nec juſtum eſſe, ut viri extranei, principi alioquin fideles, & ei rationabilitèr non ſuſpecti, ab Epiſcopalibus beneficiis repellerentur; eiſque ex hâc ſolâ causâ aſſenſus Regius denegaretur; prudentèr, ſapientèr, ac zelantèr Eccleſiam illam ipſi Petro contulit, ſivè ut à Bituricenſibus eligeretur, indulſit, nec ab inceptis deſtitit, donec plenum ſuum, atque integrum adipiſceretur effectum.

(a) *Thomaſſin. loc. cit.*

21. Hinc, arguendo à minori ad majus, qui eſt optimus arguendi modus (*b*), perpendat benignus lector, quantâ execratione digna ſit prohibitio, quæ cunctis extraneis acceſſum ad eccleſiaſtica beneficia interdicit; ſi unum virum tantum, idoneum, & benemerentem, ex hac preciſâ causâ repellere, quod ſit extraneus, vel ei proptèr hoc aſſenſum Regium denegare, Innocentium Papam II. movit ad hanc prohibitionem, à Rege Galliæ adverſus Petrum de Chaſtrâ factam ſtrenuè retundendam, cenſurâ Interdicti plectendam, & omnibus modis, quibus potuit, abolendam (*c*); Si B. Petrus Cluniacenſis, obſiſtentiam Regis *juvenilem inconſiderationem* vocavit, & S. Bernardus, jusjurandum ejuſdem Regis, *juramentum Herodianum* nuncupavit. Conatus ergò Regis, ejuſque reluctantia, in id ſolùm collimavit, ut Petrum de Chaſtrâ præcisè quà extraneum, ab Archiepiſcopatu Bituricenſi repelleret: & è contrà vis Pontificiæ conſtantiæ, & declamationes Divi Bernardi, ac Petri Cluniacenſis in id ſolùm tetenderunt, ut oſtenderent, non poſſe licitè Petrum Bituricenſem, & in eo Clericum extraneum, etiam extranationalem, prout erat ille, præcisè quà extraneum à beneficiorum conſecutione repelli, nè libertatis Eccleſiaſticæ jura conculcarentur, & nè Rex Regum in ſuo Regno, & in ſuâ poſſeſſione turbaretur. Igitur, & Innocentii Papæ II. & D. Bernardi, & Petri Cluniacenſis voto, ineſt Eccleſiæ libertas ſua beneficia prò libito collatorum, etiam extraneis elargiendi: & ſi illicitum eſt, vel unum ſolum virum extraneum, præcisè, quà extraneum à beneficiis Eccleſiaſticis repellere, illivè ad hoc aſſenſum regium denegare; quanto fortiùs magis illicitum eſt, & injuſtum generalitèr omnes extraneos, hac merâ futili ratione, quod extranei ſint, à beneficiis ipſis repellere?

(b) *Auth. multo magis C. de Sacroſ. Eccl. Barboſ. tract. var. loc. 73.*

(c) *Spondan. an. 1142*

22. Perpulchram quoquè doctrinam D. Bernardi, eſt legere in ejus epiſtolâ ad Eballum Epiſcopum Catalaunenſem. Certum eſt Antiſtites hujus Eccleſiæ jus habuiſſe, ac uſque ad D. Bernardi tempora conſervaſſe, conſtituendi Abbates in monaſteriis, quæ intrà eorum Diœceſim continebantur (*d*). Vacante autèm tunc unâ ex dictis Abbatiis, ſciſſa vota ſunt monachorum, aliis eligentibus quemdam Clericum religioſum, ſed extraneum: Aliis verò interpellantibus Eballum Epiſcopum, ut poſſent alium eligere de illorum gremio, ſivè indigenam, in quem intenderant, eumque prædicabant, quod eſſet affabilior, non extraneus, ſed civibus gratus, & cognitus, morum patriæ gnarus, & rebus Eccleſiæ tractandis idoneus. At Divus Bernardus Eballum ſollicitat, ut à requirendo dè meritis Clerici præfati, tametſi extranei, non deſiſtat, quem ſperat futurum monaſterio proficuum: nèc attendat monachorum contranitentium ſenſus, neque conſilia. Qui ſi dictum Clericum dignum, & ſufficientem, non mererentur in patrem, & Abbatem habere; Eballus alium aliundè conquireret, exemplo Vuillelmi anteceſſoris ſui, qui bis

(d) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccleſiæ diſcipl. p. 2. l. 1. c. 36. num. 16.*

Cla-

Cluniacum, & ſemèl Divionem, longi itineris labore ſuperato, perrexerat, ut indè duos inſignes monachos aſportaret, quos duobus cœnobiis ſuæ Diœceſis Catalunenſis præficeret. Ità quantumvìs in monaſterio, de quo agitur, adeſſet vir idoneus, indigena, affabilior, civibus tàm gratus, quàm cognitus, morum patriæ gnarus, & rebus tractandis idoneus; tamèn D. Bernardus conſulit Eballo, ut præfatum Clericum, etſi extraneum monaſterio præficiat: ſin minùs alium aliundè conquiſitum Abbatem in cœnobio ipſo conſtituat.

23. *Miror*, inquit Bernardus, *quâ ratione, quâve ſecuritate à Clerico illo, qui à religioſis perſonis, vir, ut ajunt, religioſus, eidem Eccleſiæ electus eſt, requirendo deſiſtitis, etiàm ſi hoc quorundam, qui in ipsâ Eccleſiâ ſunt, incuria, vel deſidia, non mereatur. Qui ut audivimus, illum, qui electus eſt nolentes, nec aliud, niſi quod religioſus eſt afferentes, de eligendo alio veſtram qaoque auſi ſunt compellare gravitatem: quaſi qui videatur eſſe communior, & affabilior, qui non ſit extraneus, ſed civibus tàm gratus, quàm cognitus, morum patriæ gnarus, rebus Eccleſiæ tactandis idoneus &c. Non ſunt audiendi, ſed potiùs, velint, nolint, omnimodò ſatagendum eſt vobis, ut is, qui boni teſtimonii eſt, Eccleſiæ deſolatæ quantocyùs perquiratur, quoniàm ſi talis eſt, qualis prædicatur, Deus proculdubiò cum ipſo erit, qui ſuam ei gratiam miniſtrabit, placentem omnibus, efficacem in omnibus. Quod ſi hunc, iſtis non merentibus, fortaſſe nullo modo haberi poſſe contigerit; alius de aliâ qualicumque domo religioſâ, qui videatur idoneus, provideatur, non qualem iſti volunt, qui niſi, quod ſuæ carnalitati blanditur, volunt; ſed qui ſic ſciat negotia diſponere rerum exteriorum, ut norit per omnia præponere curam animarum.*

24. *Certè duobus monaſteriis S. videlicèt Petri, & S. Urbani, paſtorali aliquandò ſolatio ſimilitèr deſtitutis, bonæ memoriæ prædeceſſor veſter D. Vuillelmus, non longi itineris laborem, non hyemis reputans aſperitatem, bis, ni fallor, Cluniacum, ſemel Divionem, per ſe ipſum adiit, hincque virum bonum Dominum Hugonem, qui poſt defunctus eſt; illinc virum venerabilem, qui adhùc ſupereſt Dominum Radulphum, vix multis precibus impetratos, abducens, ſingulum ſingulo præpoſuit monaſterio: tutum videlicèt non arbitrans cuiquam monachorum domeſticorum illam committere curam. Quod ideò vobis in exemplum adduxi, ut veſtram charitatem commonefaciam, qualitèr, & in hoc, quod nunc in manibus eſt, oportet eam eſſe, non minùs cautam, quàm ſollicitam (a).* Non videt hic lector, ſed palpat manibus indigenam idoneum, à beneficio Abbatiali, S. Bernardi conſultatione repulſum, ut ei præponeretur Clericus extraneus: & quatenùs huic beneficium non obtingeret, ſollicitatur Eballus, Abbatem ex aliâ religioſâ domo extraneum accerſire, indigenâ refutato.

(a) *S. Bernard. epiſt.* 58.

25. Et quod ſuadet Bernardus verbis, exemplis comprobat Vuillelmi Catalaunenſis Epiſcopi, qui ter monachos extranationales, & Burgundos, ex cœnobiis Cluniacenſi, & Divionenſi ſuſceptos, monaſteriis S. Petri, & S. Urbani, Diœceſis Catalaunesis præfecit. Cluniacenſe, namque monaſterium erat, & eſt erectum in Galliâ, in provinciâ eccleſiaſticâ Lugdunenſi, in Diœceſi Matiſconenſi, & in Ducatu Burgundiæ: In quo etiam Ducatu ſitum erat cœnobium Divionenſe. Natioque tunc Burgundica propriis principibus obtemperabat. Monaſterium verò, de quo hic loquitur S. Bernardus, in urbe Catalaunenſi Galliæ Belgicæ, & provinciæ eccleſiaſticæ Remenſis erat conditum, cui provinciæ tunc præerant, & nunc etiam præſunt Francici Reges. Igitùr Hugo, & Rodulphus à cœnobiis Cluniacenſi, & Divionenſi Catalaunum tranſvecti, ut ibi Abbatialibus beneficiis, in monaſteriis ſibi creditis, potirentur, erant ibi nedùm extranei, & extradiœceſani, atque extraprovinciales, ſed etiam extranationales: quorum promotionem cum D. Bernardus altè commendet; patet, quod ipſe nullam indigenatus, nullam nationalitatis, voluit attendendam eſſe rationem in beneficiis adipiſcendis, & ad hæc non minùs extraneos, quàm indigenas eſſe habiles: & quod doctrinâ prodidit, exemplis, ut innuimus, omni exceptione majoribus, comprobavit. Quid autèm eſt

hoc, niſi facto, & dogmatæ perorare, pro libertate Eccleſiæ, in conferendo beneficia eccleſiaſtica Clericis etiam extraneis. Allegavimus hic D. Bernardi, allegavimus alibi aliorum doctrinam de Abbatibus, & Abbatiis loquentem, quià etiam Abbatiæ, tametſi Regulares, ſunt eccleſiaſtica beneficia (*a*): Tùm etiam, quià ſepè Contradictores ſimilia referunt documenta, illiſque utuntur, ut pro poſſe repellant Clericos extraneos ab eccleſiaſticis beneficiis.

(a) *De Luca de benefic. diſc. 97. num. 17. Barboſ. jur. eccleſ. univ. l. 3. c. 4. num. 69.*

26. Alibi etiam D. Bernardus, de paralogiſmis Petri Abailardi dans epiſtolam ad Epiſcopos, & ad Cardinales Romanæ Curiæ, ait: *Nulli dubium, quin ad vos ſpecialitèr ſpectet tollere ſcandala de Regno Dei, ſurgentes ſuccidere ſpinas, ſedare querelas* (*b*). Mox in libris de Conſideratione ad Eugenium Papam III. inquit: *Veniamus ad collaterales, & coadjutores tuos &c. Tuum eſt undecumque evocare, & adſiſcere tibi, exemplo Myſi, Senes, non Juvenes, ſed Senes, non tàm ætate, quàm moribus, quos tu noſti, quià ſenes populi ſunt: An non eligendi de toto Orbe, Orbem judicaturi* (*c*)? Subindè calamo, veluti penicillo, delineat perfectiſſimos Cardinales, dicens, *quærendi ſanè, quibus nec defectus timeatur, nec profectus optetur, utpotè jàm perfecti. Itaque non volentes, neque currentes aſſumito, ſed cunctantes, ſed renuentes. Etiam coge illos, & compelle intrare. In talibus, ut opinor, requieſcet ſpiritus tuus, qui non ſint attritæ frontis, ſed verecundi, ſed timorati: qui præter Deum timeant nihil; nihil ſperent, niſi à Deo. Qui adventantium non manus attendant, ſed neceſſitates. Qui ſtent virilitèr pro afflictis, & judicent in æquitate prò manſuetis terræ. Qui ſint compoſiti ad mores, probati ad ſanctimoniam, parati ad obedientiam, manſueti ad patientiam, ſubjecti ad diſciplinam, rigidi ad cenſuram, catholici ad fidem, fideles ad diſpenſationem, concordes ad pacem, conformes ad unitatem. Qui ſint in judicio recti, in conſilio providi, in jubendo diſcreti, in diſponendo induſtrii, in agendo ſtrenui, in loquendo modeſti, in adverſitate ſecuri, in proſperitate devoti: zelo ſobrii, in miſericordià non remiſſi, in ocio non ocioſi, in hoſpitio non diſſoluti, in convivio non effuſi, in curâ rei familiaris non anxii, alienæ non cupidi, ſuæ non prodigi, ubique, & in omnibus circumſpecti* (*d*).

(b) *S. Bernard. epl. 188.*

(c) *S. Bernard. de Conſid. l. 4.*

(d) *Idem loc. citat.*

27. *Qui legatione prò Chriſto fungi, quoties opus erit, nec juſſi renuant, nec non juſſi affectent. Qui quod verecundè excuſant, obſtinatiùs non recuſent. Qui miſſi, poſt aurum non eant, ſed Chriſtum ſequantur: qui quæſtum legationem non æſtiment, nec requirant datum, ſed fructum. Qui Regibus Joannem exhibeant, Egyptiis Moyſen, fornicantibus Phinees, Heliam Idololatris, Heliſæum avaris, Petrum mentientibus, Paulum blaſphemantibus, negotiantibus Chriſtum. Qui vulgus non ſpernant, ſed doceant: divites non palpent, ſed terreant: pauperes non gravent, ſed foveant: Minas Principum non paveant, ſed contemnant &c. Qui orandi ſtudium gerant, & uſum habeant; ac de omni rè orationi plus fidant, quàm ſuæ induſtriæ, vel labori. Quorum ingreſſus pacificus, non moleſtus exitus ſit: quorum ſermo, ædificatio; quorum vita, juſtitià: quorum præſentia grata: quorum memoria in benedictione. Qui ſe amabiles præbeant, non verbo, ſed opere: reverendos exhibeant, ſed actu, non factu. Qui humiles, & cum innocentibus Innocentes, duros durè redarguant, malignantes coerceant, reddant retributionem ſuperbis. Qui non de dote Viduæ, & patrimonio Crucifixi, sè vel ſuos ditare feſtinent, gratis dantes, quod gratis acceperunt, gratis facientes judicium injuriam patientibus, vindictam in nationibus, in crepationes in populis. Qui &c. afferant &c. pacem Regnis, legem barbaris, quietem monaſteriis, Eccleſiis ordinem, Clericis diſciplinam, Deo populum acceptabilem, ſectatorem bonorum operum* (*e*).

(e) *S. Bernard. loc. cit.*

28. Ità ad apicem Cardinalatus S. Romanæ Eccleſiæ voluit D. Bernardus, provehi viros, virtutibus præditos, & recenſitis meritis eminentes, quos indè accipiendos eſſe docuit, ubi haberi poſſunt: nec tàm accipiendos, quàm quærendos, quàm compellendos, atque ex toto Orbis ambitu colligendos. His autèm Divi Doctoris principiis innixi, nos hic duo petimus à Contradictoribus; primò cur

quæsò

quæſo beneficium Cardinalatus in Eccleſiâ Romanâ omnes, ex univerſo Chriſtiano orbe; Clerici, Galli, & Hiſpani, Angli, Theutonici, Hungari, Bohemi, Scoti, Hiberni, Græci, Dalmatæ, Syri, Sveci, Dani, Sarmatæ, Thraces, cuncti tandem, qui Clericali charactere ſunt inſigniti, undecumque ſint orti, etiàm ſi ab Eccleſiâ Romanâ ſint origine extranei, & imò extradiœceſani, extraprovinciales, & extranationales, ab ipſis demùm ultimis Chriſtianitatis partibus prodeuntes; cur, inquam, hi licitè poſſint Cardinalatum in Romanâ Eccleſiâ ſuſcipere, & non poſſint alia beneficia eccleſiaſtica, ſivè reſidentialia, ſivè merè ſimplicia, in aliarum Eccleſiarum diœceſibus acceptare? Cur amabò majora beneficia majoris Orbis Eccleſiæ patent etiàm extraneis, & non eis patent minora in minoribus?

29. Secundò quærimus, cur ad Cardinalatum, & ad alia beneficia Romanæ Eccleſiæ conſequenda, nullis orbis Clericis, undecumque ſint orti, etiàm extraprovincialibus, & extranationalibus, ratio extraneitatis obſiſtat; & ex oppoſito Cardinalibus, & Clericis Romanæ Eccleſiæ extraneitas tàm dirè obſiſtat, ut non poſſint in aliis orbis Eccleſiis beneficia ſacra adipiſci? Hæc juſtum eſt, eſſe correlativa; & quod de uno prædicatur, debet etiàm prò altero mutuâ correſpectivitate valere (*a*). *Schytæ*, inquit quidam Græcus Anacharſidi, è Schytiâ progenito, *Schytæ in Græciâ prò Barbaris habentur*; cui Anacharſides, *At etiàm Græci in Schytiâ prò Barbaris computantur* (*b*); Sic ſi cunctis orbis Clericis, beneficia Romanæ Eccleſiæ poſſunt licitè conferri, vice verſa etiàm Clericis Romanæ Eccleſiæ, omnium Eccleſiarum debent beneficia patere. Hocque tacitè docet S. Bernardus, dùm ad Cardinalatum dicit eſſe ex toto orbe viros dignos, & idoneos provehendos: nempè ut & viceverſa Cardinales, & Clerici Romanæ Eccleſiæ aliarum Eccleſiarum poſſint conſequi beneficia; quod in idem recidit, ac effari, beneficia eccleſiaſtica eſſe generaliter, non modo indigenis, verùm etiam extraneis conferenda, niſi ubi aliud privilegia particularia depoſcunt.

(a) *Barboſ. tract. var. Axiom. 61.*

(b) *Laertius l. 1. c. 9.*

30. Notentur etiam illa D. Bernardi verba, de Cardinalibus Romanæ Eccleſię loquentis: *an non eligendi de toto orbe, orbem judicaturi?* Per quę clariſſimè oſtenditur, ideò ex universâ Eccleſiâ eſſe Clericos idoneos ad Cardinalatum adſiſcendos, quià Cardinalium eſt unà cum Summo Pontifice univerſam orbis Eccleſiam judicare, in quo ſenſu etiam Concilium Tridentinum Pontifices admonuit, ut Cardinales, ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantùm commodè fieri poterit, aſſumant (*c*): Et alibi: *quæ verò de Epiſcopis dicta ſunt, eadem &c. & ad S. R. E. Cardinales pertinere decernit, quorum conſilio, apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem, cum univerſali Eccleſiæ adminiſtratio nitatur; nefas videri poteſt, non iis etiam virtutum inſignibus, ac vivendi diſciplinâ, eos fulgere, quæ meritò omnium in sè oculos convertant* (*d*). Hâc eâdem ratione Sixtus Papa V. dè Cardinalibus loquens, ait, quod *ad altiſſimum gradum evecti, cum ipſo Romano Pontifice communi patre, ac paſtore, ad quem ex omnibus undique gentibus, ac nationibus in graviſſimis, maximèque arduis rebus, fideles omnium generum, omnium ordinum, ſummi, infimi, quotidiè confluunt, tanti ponderis molem, atque onus populorum ſuſtinent, & prò animarum ſalute, prò fide, prò juſtitiâ, prò unitate aſſiduè invigilant, ac laborant, qui circà ipſum univerſali Eccleſiæ ſerviendo, ſingularum Eccleſiarum commoditatibus sè impendunt: quorum conſilio idem Pontifex agenda diſponit: quorum opera, & neceſſaria, & plurimum fructuoſa, univerſæ Reipublicæ Chriſtianæ, in ſecundis rebus ornamento, & commodo, in dubiis præſidio, & adjumento eſſe poſſunt* (*e*). Et antè Sixtum, Eugenius Papa IV. de Cardinalibus pronuntiavit, quod *non privatæ unius patrię præſunt utilitati, ſed publicę totius populi Chriſtiani*, & quod *cum Sede Apoſtolicâ univerſas regunt Eccleſias* (*f*).

(c) *Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 1. in fin.*

(d) *Concil. Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 1.*

(e) *Sixtus V. Conſt. 50. in proœm.*

(f) *Eugen. IV. Conſ. 15. §. 14.*

31. De Romano autem Pontifice gratum ſit Bernardum audire: *Quis es?* alloquitur Eugenium III., *Tu Princeps Epiſcoporum, tu hæres Apoſtolorum, tu Primatu Abel, gubernatu Noe, Patriarchatu Abraham, ordine Melchiſedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyſes, judicatu Samuel, poteſtate Petrus, unctione*

Chri-

Chriſtus. Tu es, cui claves traditæ, cui oves creditæ ſunt. Sunt quidem & alii Cœli janitores, & gregum paſtores, ſed tu tantò glorioſiùs, quantò & differentius utrumque præ cæteris nomen hæreditaſti. Habent illi ſibi aſſignatos greges, ſinguli ſingulos, tibi univerſi crediti, uni unus, nec modo ovium, ſed & Paſtorum, tu unus omnium Paſtor. Undè id probem quæris? Ex verbo Domini. Cui enim non dico Epiſcoporum, ſed etiam Apoſtolorum, ſic abſolutè, & indiſcretè, totæ commiſſæ ſunt oves? Si mè amas Petre, paſce oves meas. Quas? illius, vel illius populos Civitatis, aut regionis, aut certi regni? Oves meas inquit. Cui non planum, non deſignaſſe aliquos, ſed aſſignaſſe omnes? Nihil excipitur, ubi diſtinguitur nihil &c. Ergò juxtà canones tuos alii in partem ſollicitudinis, tu in plenitudinem poteſtatis vocatus es: aliorum poteſtas certis arctatur limitibus, tua extenditur & in ipſos, qui poteſtatem ſuper alios acceperunt &c. Indè eſt, quod Petrus, *inſtar Domini, gradiens ſuper aquas, unicum ſe Chriſti Vicarium deſignavit, qui non uni populo, ſed cunctis præeſſe deberet. Si quidem aquæ multæ, populi multi. Itò cum quiſque cæterorum habeat ſuam, tibi una commiſſa eſt, grandiſſima navis, facta ex omnibus, ipſa univerſalis Eccleſia toto orbe diffuſa (a).*

32. Romanus ergò Pontifex eſt Epiſcopus univerſalis, & quidem non ſolo nomine talis, ſed etiam rè, & juriſdictione, tàm ſuper omnibus hominibus, componentibus univerſalem Eccleſiam, quàm ſuper cunctis bonis, quibus univerſa per orbem Eccleſia ditata eſt: quà proptèr Papæ, uti Epiſcopo univerſali, nullus Clericus eſt extraneus, quià nullus Clericus ab illius exemptus eſt poteſtate. Nullum quoque beneficium eſt ei extradiœceſanum, quia nullum beneficium extradiœceſim Summi Pontificis eſt erectum: habet enim Papa totum orbem pro diœceſi, & cunctos orbis Clericos, pro Clericis diœceſanis; ſicque tàm dè orbis cunctis Clericis, quàm dè cunctis bonis eccleſiaſticis totius orbis poteſt ſemèl, & ſempèr pro ſuo rationabili arbitratu diſponere. Nec niſi ut Epiſcopus univerſalis, & uti ſummus, ac ſupremus omnium Eccleſiarum orbis rector, notiſſimas illas reſervationes beneficiorum edidit, quæ jam à quingentis propè annis ſunt in juris corpore clauſæ, vel reſpectivè in regulis Cancellariæ contentæ, ac totius Chriſtianitatis obſervantiâ venerabiles prorſus factæ. Tamquam Epiſcopus ergo univerſalis, poteſt Pontifex beneficia ſacra, pro ſuo libito, quibuslibet Clericis benemerentibus impertiri, ſive in hac, ſive in illâ orbis plagâ progenitis; ſive indigenarum, ſive extraneorum apud alios nomine recenſitis: quia Papæ, ut innuimus, nec ullum beneficium, nec ullus Clericus eſt extraneus: nec ullum Regnum exterum eſt ab illius Pontificali juriſdictione (b).

33. Et ſi hoc poteſt Pontifex quoàd ſe, idipſum, poteſt etiam quoad alios, quibus ſuam facultatem impertit. Nimirum id poterunt omnes illi, quibus, vel a jure, per Pontificem approbato, vel ex privilegio Apoſtolico datum eſt beneficia eccleſiaſtica, conferre, vel ad ea nominare, quia hoc agendo, vicem Pontificis tenent, & in illius locum ſuccedunt (c). Ideò ſicuti Papa poteſt ipſa beneficia quibuslibet Clericis, tàm extraneis, quam indigenis elargiri; ſic & illud poſſunt facere dicti privilegiati. Hacque præſertim ratione, ut putamus, Principes aliqui dant extraneis literas naturalitatis, ut hi fiant capaces beneficiorum, quæ ad ſuam pertinent diſpoſitionem, ideſt vi privilegii Apoſtolici, quo datum eſt illis, poſſe de beneficiis ipſis diſponere: nàm cum ex privilegio præfato ſuccedant in locum Summi Pontificis; quo jure liberum eſt illis beneficia extraneis dare, eodem etiam jure, liberum eſt illis naturalitatis literas extraneis impertiri. Quâ paritèr ratione etiam Epiſcopi, & omnes alii, vel ordinarii, vel delegati beneficiorum collatores, ſive ad illa nominatores ex jure patronatus, quia facultatem ſuam à jure ſortiuntur, & conſequentèr à Summo Pontifice, à quo habent jura ſuam approbationem, & auctoritatem faciendi jus commune; non aliâ de causâ poſſunt eccleſiaſtica beneficia, tàm indigenis, quàm extraneis tradere, niſi quia vocati in partem ſollicitudinis paſtoralis, quâ Pontifex per univerſum orbem pleniſſimè pollet, poſſunt eo modo de bene-

(a) *S. Bernard. de Conſider. lib. 2. c. 8.*

(b) *S. Petr. Damian. to. 3. opuſc. 5. §. noverit*

(c) *De Luca de Beneſ. diſc. 9 n. 12.*

beneficiis diſponere, quo poteſt Pontifex: qui cum ea valeat æquè extraneis, ac indigenis conferre, hinc fit, ut etiam alii, ejuſdem facultate utentes in beneficiorum diſtributione, ipſa beneficia valeant pro eorum libito, etiam extraneis impertiri. Itàque de primo ad ultimum multifariam multiſque modis, ex doctrinâ D. Bernardi optimè elucet, liberum, & licitum eſſe Eccleſiæ ſua beneficia quibuslibet impertiri, ſive in unâ, ſive in aliâ regione ortis; tàm extraneis, quàm indigenis, dummodò benemerentibus, dignis, & ad beneficia ſuſcipienda idoneis, atque utilibus: habitâ ſemper ratione ad loca, tempora, & perſonas: atque ut cæteris paribus, indigenæ extraneis præferantur.

34. Non modicum quoque ſplendorem dedit huic Sæculo *B. Petrus Cluniacenſis*, natione Aquitanus, Cognomento Mauricius (*a*), patriâ Arvernenſis (*b*), profeſſione primò miles, deindè monachus, & poſtmodum Prior Viziliacenſis, indè Prior de Dominâ, demùmque Abbas celebris cœnobii Cluniaci (*c*), ſiti in Burgundiâ, intrà limites diœceſis Matiſconenſis (*d*). Vir eximiæ probitatis, & ingentis literaturæ, Regibus carus (*e*), Pontificibus amabilis (*f*), Hæreticis metuendus: Titulo tandem *Venerabilis Petri* communitèr decoratus: floruit anno 1135. ætate S. Bernardi, proùt ex eorum epiſtolis ultrò citròque miſſis, apparet. Hic vir ſanctitate celeberrimus (*g*), præterea, quæ in ſuffragium cauſę noſtræ protulit, paulò ſuperiùs recenſita (*h*), cum quoàd sè natus eſſet Arverniæ in Aquitaniâ, provinciæ eccleſiaſticæ Bituricenſis, & ditione, temporali Regis Francorum, monachale tamèn Priorale, & Abbatiale beneficium alibi adeptus eſt, & præſertìm Cluniaci, diœceſis Matiſconenſis, provinciæ eccleſiaſticæ Lugdunenſis, in ditione temporali Ducis Burgundiæ, ubi nedùm erat extradiœceſanus, ſed etiam extraprovincialis, & extranationalis, cum tamen, ſi illicitum eſt beneficia extraneis impertiri, eis neque ad monachales, neque ad Priorales, neque ad Abbatiales præbendas patere deberet acceſſus. Abbatia autèm Cluniacenſis erat quodammodò pluſquàm beneficium eccleſiaſticum: nàm paulò antè Petrum, Abbas magni illius cœnobii, dè titulo Abbatis Abbatum, cum Abbate Caſſinenſi contendit, uti fusè narrat Leo Oſtienſis (*i*). Proprio ergò facto docuit Petrus Cluniacenſis, poſſe extraneos beneficiis eccleſiaſticis inſigniri, dùm ipſe, licèt extranationalis, Abbatiam in cœnobio Cluniaci eſt adeptus.

35. Ipſe autèm Petrus, audito privilegio, quod Innocentius Papa II. contulerat monachis Claravallenſibus, nè inpoſterùm penderent monachis Cluniacenſibus decimas, quas illis anteà perſolvebant; indoluit, & cum comperiſſet exemptionis præfatæ titulum, ad prodigioſas illas Cluniacenſium divitias referri, quas fama circumferebat, & ad ingentem Claravallenſium paupertatem; Petrus oſtendit, quod ſi ſui cœnobii neceſſariæ, & inevitabiles detraherentur expenſæ, opes Cluniacenſium parum à Claravallenſium paupertate diſtabant (*l*): hocque eſt argumentum, quo etiam S. Joannes Chryſoſtomus carptores divitiarum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ retudit, ſic è ſuggeſto declamans, *quandò ejus facultatum videris magnitudinem, cogita etiam pauperum greges, ægrotantium multitudinem, expenſarum &c. ſumus etiam parati vobis reddere rationem. Sumptus non ſunt minores proventibus, ſed aliquandò majores* (*m*). Itàque B. Petrus Cluniacenſis cauſam ſui monaſterii tuendam validè aggreſſus, & ad Innocentium II. Papam (*n*), & ad Haymericum Cardinalem literas dedit, querimoniis inſperſas (*o*); & adversùs etiam ipſos Claravallenſes aliquandò calamo decertavit (*p*).

36. Claravallenſium jura tuebatur S. Bernardus, eorum Abbas, qui quandòque ſic adversùs Cluniacenſes, decimas Eccleſiarum exigentes, invexit: *Eccleſiarum parochialium primitiarum, & decimarum poſſeſſiones, quæ ratio vobis contulit? Cum hæc omnia non ad monachos, ſed ad Clericos canonicâ ſanctione pertineant. Illis quippè, quorum officium eſt baptizare, & prædicare, & reliqua, quæ ad animarum pertinent ſalutem gerere, hæc conceſſa ſunt, ut non ſit eis neceſſe implicari ſæcularibus negotiis: ſed quià in Eccleſiâ laborant, de Eccleſiâ vivant, ut*

Domi-

(a) *Vita Vener. Petri Cluniac. quæ eſt in Chron. Cluniacenſ.*
(b) *Ibidem & Card. Baron. an. 1125. nu. 4.*
(c) *Vita Vener. Petri Cluniac. loc. cit.*
(d) *Glaber hiſt. Franc l. 2. cap. 5. Martinus Marrier. in Bibliothec. Cluniacenſ.*
(e) *Baron. an. 1119. nu. 18. an. 1139. nu. 17. & 20.*
(f) *Idem an. 1126. 7 8. an. 1130. 37. 1143. 12. 1150. 1. 2. 1145. 34.*
(g) *Martyrol. Gallican. die 25. Decemb.*
(h) *Vid. ſupr. in hoc Capit. nu. 18.*
(i) *Leo Oſtienſ Chron. Caſſin. l. 4. c. 62.*
(l) *Petr. Cluniac. l. 1. epl. 33. & 34.*
(m) *S. Joan. Chryſoſt. homil. 21. in epiſt. ad Corinth.*
(n) *B. Petr. Cluniac. l. 1. epl. 33.*
(o) *Idem l. 1. epl. 34.*
(p) *Idem l. 1. epl. 35.*

Dominus dicit: Dignus eſt operarius mercede ſuâ. At vos quarè hoc uſurpatis, cum nihil eorum, quæ diximus facere debeatis: & cum illum non feratis laborem, cur laboris ſuſcipitis mercedem? (*a*) Petrus verò Cluniacenſis, his auditis, talitèr redargutionem excuſſit: *Subjungitis interrogando, quæ ratio poſſeſſiones Eccleſiarum parochialium, primitiarum, & decimarum nobis contulerit; cum hæc non ad monachos, ſed ad Clericos canonicâ ſanctione pertineant. Nos verò ſicut in ſupradictis, ſic & in iſtis Catholicæ Eccleſiæ auctoritatem prætendimus: atque ipſius ſanctionibus nos parochiales Eccleſias, & idcircò ipſarum primitias, & decimas legitimè poſſidere confirmamus. Nàm ſi Tribui Levi hereditas intèr fratres ſuos data non eſt, ut expeditiores ad Dei cultum, & circà Divina miſteria redderentur, neque ab eis ſecularibus impedimentis revocarentur, atque ideò primitiis, decimis, & oblationibus aliorum alerentur; rectè eadem monachis conceduntur, qui ſicut illa Tribus, rerum temporalium hæreditate privati ſunt, ac divinis ſervitiis die, noctuque inſiſtunt &c. Quià ergò monachi ex maximâ parte, fidelium ſaluti invigilant, licèt ſacramenta minimè miniſtrent; eſtimamus ipſorum primitias, decimas, & oblationes, & quæque beneficia eos dignè poſſe ſuſcipere, quoniàm, & reliqua populò Chriſtiano neceſſaria à præsbyteris, & clericis faciunt exhiberi* (*b*).

37. Porrò decimæ vel ſunt, vel reducuntur ad eccleſiaſtica beneficia, tamquàm quid continens jus ſpirituale, atque ſpiritualibus adnexum (*c*), ac debitum eccleſiaſticum miniſtris, ratione adminiſtrationis Sacramentorum (*d*), & ſinè dubio ſunt partes eccleſiaſticorum beneficiorum; adeoque illis natura, & definitio beneficiorum competit, ſaltem eâ proportione, atque arguendi ratione, quæ ſe habet à toto ad partem, & è contrà (*e*). Sed propter decimas, alibi etiàm idem Petrus Cluniacenſis affirmat monaſteria ſui ordinis innumerabiles ferè Eccleſias, etiàm parochiales pacificè poſſidere; itàut ſolus Epiſcopus Genevenſis *ſexaginta & eò ampliùs eccleſiarum reditus diverſis ad Cluniacum pertinentibus monaſteriis in perpetuum dederit* (*f*). Quorum exemplo alii quoque monachi ſè licite poſſidere beneficia eccleſiaſtica, eorumque decimas, & primitias, faſſi ſunt; prælertim monachi Moliſmenſes, qui Roberto eorum Abbati, ſatagenti, ut abiicerent beneficia, quę poſſidebant, & ea Clericis ſecularibus retrocederent, reſponderunt, *Nos & ordine, & officio clerici ſumus, & clericale ſervitium Summo Pontifici, qui penetravit Cælos, offerimus: Eccleſiaſtica igitur beneficia jure poſſidemus, & communi ſanctione ſemper tenere decernimus* (*g*). Tota autèm ratio, quâ Petrus Cluniacenſis ſè, ſuoſque juſtificabat in retentione beneficiorum, hęc eſt, *Nos Eccleſiæ Catholicæ auctoritatem prætendimus* (*h*): quam auctoritatem, non profusè, non intemperantèr, non irrationabilitèr interponi oſtendit etiam D. Bernardus, ſed prudenter, opportunè, ac juſtiſſimè, quià Eccleſia, proventus, & bona Deo dicata, *Eccleſiaſticâ lege charitatis communicare poteſt, non tantùm monaſteriis, ſed etiam Xenodochiis, infirmis, & peregrinis &c. Licèt enim decimæ, & oblationes principalitèr Clericali debeantur militiæ, poteſt tamen Eccleſia omne, quod habet, cum omnibus pauperibus habere commune: quantò magìs, cum his pauperibus, qui relictis facultatibus propriis, non in angariâ bajulantes Chriſti crucem, ſequuntur pauperem Chriſtum* (*i*).

38. Hoc eodem intuitu Calliſtus Papa II. Cluniacenſibus ipſis privilegium exemptionis conceſſit à decimis perſolvendis, quas Epiſcopis pro boniś propè cœnobia poſitis, impendere tenebantur. *Decimę laborum veſtrorum, prò quibus tàm vos, quàm alios monaſticæ religionis viros, inquietare Epiſcopi conſueverùnt, illorum videlicèt, quos Dominicaturas appellant, qui veſtro ſumptu à Monaſteriis, & cellæ veſtræ clientibus excoluntur, ſinè omni Epiſcoporum, & Epiſcopalium miniſtrorum contradictione deinceps quietiùs habeatis, qui veſtra peregrinis fratribus, & pauperibus erogatis* (*l*): ratio ergò, proptèr quam Cluniacenſibus, aliiſque Monachis, datum eſt beneficia eccleſiaſtica poſſidere, eſt *auctoritas Eccleſiæ*, & *eccleſiaſtica lex charitatis*, quæ bona ſacra *communicare poteſt, non tantùm monaſteriis*,

ſed

(a) *Petrus Cluniac. l.1. epiſt.28.*

(b) *Idem loc. cit.*

(c) *Geneſ. 8. Levit. 27 Num. 18. Deuter. 14. S. Thom. 2. 2. q. 87. ar. 3.*

(d) *Barboſ. Jur. Eccl. Univ. l. 3 c. 26. n. 1. 2. 3*

(e) *Barboſ. tr. var. loc. 82. 114.*

(f) *Thomaſ. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 3. l. 1. c. 10. n. 8.*

(g) *Orderic. Vital. Eccl hiſt. l. 8. an. 1094. §. Ad hæc fol. 713. A.*

(h) *Petrus Cluniac. l. 1. epl. 28.*

(i) *Bernard. epiſt. 207. inter epiſt. Ivonis Carnot.*

(l) *Calliſt. 2. epl. 22.*

ſed etiàm Xenodochiis, infirmis, & peregrinis. Ratio, propter quam Papa exemit Cluniacenſes à decimis perſolvendis, eſt, quià ſua *peregrinis fratribus, & pauperibus erogabant.*

39. Ex utroque igitùr hoc titulo patet, primò, quod ſi auctoritate Eccleſię, & eccleſiaſticâ lege charitatis, licitum eſt beneficia monachis, poſſidenda in perpetuum, elargiri; multò magìs licitum eſt eadem Clericis extraneis, temporalitèr ſolùm perfruenda, concedere: quià magìs extranei ſunt monachi à beneficiis hùc illùc, per eorum monaſteria, ſivè communitatem poſſeſsis, quàm Clerici aliundè nati à beneficiis, quę extrà propriam diœceſim naturalem accipiunt, proùt latiùs infrà probabimus, dum dè Arnulfo Lexovienſi loquemur. Secundò patet, quod ſi ejuſdem Eccleſię auctoritate licitum eſt beneficia Xenodochiis, ad peregrinos alendos in perpetuum deputare; multò magìs eſt licitum eadem Clericis extraneis, ad tempus tantùm, ad eorumque vitę ſpatium, deſtinare. Nunquid enim non ſunt magìs extranei viro vagantes, & viatores, hàc illàc peregrè proficiſcentes, quam Clerici, hoc ſolo titulo extranei, quod aliunde à loco beneficii ſint nati?

40. Sed & alia, tàm ex factis, quàm ex doctrina B. Petri Cluniacenſis audiamus. Dum ille Cluniaci Abbatis officio fungeretur, inter alios monachos, qui ibidem vitæ cœnobiticæ operam dederunt, hi numerantur: *Natalis*, Abbas anteà Resbacenſis: *Geraldus* Prior monaſterii de Altojugo: *Raynaldus* Abbas Vigiliacenſis, & poſteà Archiepiſcopus Lugdunenſis: *Albericus*, qui deindè honore Cardinalis Epiſcopi Albanenſis, & Apoſtolici Legati in partibus Hieroſolymitanis effulſit (*a*): Et ſuper alios eminentiſſimus, *Matthæus*, natione Gallus, provinciâ Remenſis, ex Clerico Laudunenſi, ſubindèque Canonico Remorum Metropolis, monachus Cluniacenſis, Monaſterii S. Martini Campeſtris profeſſus, Prior Cluniaci, demumque Cardinalis, & Epiſcopus Albanenſis, meritorum, & ſanctitatis gloriâ celeberrimus (*b*): De quo idem B. Petrus Cluniacenſis fusè loquitur in ſuis libris de Miraculis (*c*). Quique Petrus etiàm de aliis ejuſdem cœnobii Alumnis ad Petrum Abbatem S. Auguſtini Lemovicenſis ſcribit: *Non eſtis ſecuti quoſdam noſtri temporis homines, qui de congregatione noſtrâ, aut in Abbatias aſſumpti, aut Epiſcopatibus decorati, ut corpore, ſic & mente, à nobis diffugiunt* (*d*).

41. Alibi memorat ſe Innocentii Papæ II. juſſu Abbatem, & monachos, ex Cluniaco miſiſſe ad inhabitandum, & reparandum Luxovienſe monaſterium, à regulari diſciplinâ delapſum (*e*). De mandato paritèr Lucii Papę II. ſe Romam direxiſſe tredecim ex ſuis fratribus, cum duobus, qui genere Romani erant, ut S. Sabę Monaſterium incolerent (*f*). Petrum Gajanenſis monaſterii præpoſitum Atoni Trecenſi Epiſcopo, ut apud eum Prioris officio fungeretur, conceſsit (*g*). Alium miſit ad regendum monaſterium, quod in Regno Siciliæ Cluniacus habebat (*h*). Memorat & monaſterium Civitot appellatum, juxtà Conſtantinopolim, quod uſque tunc Cluniacus habuerat, ſed Cluniacenſibus monachis indè abſcedentibus illud, alii occupaverant cœnobitæ, rogatque Imperatorem, & Patriarcham Regiæ illius urbis, ut Aſceterium ipſum Cluniacenſibus reſtitui faciant (*i*). Sic monachos ſuos B. Petrus Cluniacenſis ad alibi commemorandum, ubi erant extranei, tranſmittebat: & ut ad aliena monaſteria, etiam nihil ſecum commune habentia tranſirent, perpetuò dimitttebat: undè D. Bernardo ſcripſit: *Cur unus ſaltem mihi per menſem conceditur, cùm ego Petrum, cùm Robertum tibi ſanguine proximos, cùm Guarnerium, cùm quoſdam alios, tractus amore tui, non menſe uno, ſed perpetuò conceſſerim? Quot ego Abbates, quot monachos aliis, ne dicam alienis Eccleſiis, literis tuis, vel conſiliis victus conceſſi? Nec me pœnitet amico ceſſiſſe, cui & adhùc in pluribus paratus ſum cedere; ſed juſtum eſt, ut & ipſe vicem reddat: juſtum, ut ſemper ſibi cedenti; & ipſe aliquando cedat* (*l*).

42. Quam ſanè viciſſitudinem ſicut in mittendis, & credendis ſuis fratribus exercuit, ſic & in alienos, ſive monachos, ſive clericos ſuſcipiendo ſervavit, ut in Natali Abbate Resbacenſi contigit, de quo ſuperiùs (*m*), & in Clerico Catalaunenſi,

(a) *Ex vit. Petr. Clun. in Chron. Clun. & ant. ejus oper. in to.12. Bibliot. Patr.*

(b) *Martyrol. Gallic. die 25. Decembr. & Vita Petr. Clun.*

(c) *Petr.* Cluniac. *l.2 de Mirac. c.4.5.6.7.*

(d) *Idem l. 5. ep. 1.*

(e) *Idem l.1. ep.23. & l.4. ep.3. in fin.*

(f) *Idem l. 4. ep. 24 & 25.*

(g) *Idem Petr:*Clun. *l.1. ep.7.*

(h) *Idem l. 3. ep. 3.*

(i) *Idem l. 1. ep.39. & 40.*

(l) *Petr.*Cluniac.*l.6 epl.35.*

(m) *Idem l.3: epl. 5*

(a) Idem l.3. ep.42.

penſi, quem Prioratus honore decoravit (*a*). Quâ de rè piam etiam contentionem cum D. Bernardo Claravallenſi habuit, ità uni ex objectionibus ejus reſpondens: *De illis dicitis, qui poſt ſemèl promiſſam alibi ſtabilitatem &c. rurſum alio in loco ſtabilitatem &c. Sub alio Abbate promittunt; atque priorem fidem irritam, quantum in ipſis eſt, faciunt. His nos ſubjungimus. Cum pro regulâ* (D. Benedicti) *vos agere dicatis, quarè contra eam vos eſſe monſtratis? Et quam nos non tenere arguitis, quare nos ab ipſius tramite ſequendo repellitis? Sic enim legimus* (in regulâ) *ubi de monachis peregrinis, qualitèr ſuſcipiantur, tractatur: ſi vero poſteà, inquit, voluerit ſtabilitatem ſuam firmare; non renuatur talis voluntas. Ecce quem ante, utpotè monachum, certum erat ſtabilitatem ſuam alibi firmaſſe, ſi rurſum firmare alio in loco voluerit, non prohibetur: quin potius ne talis voluntas renuatur, præcipitur. Quem ſi reatu deſertæ primæ profeſſionis teneri cognoviſſet; certum eſt, quia* (D. Benedictus), *hoc minimè laudaſſet: certum eſt, quia nullo modo permiſiſſet: certum, quia omnimodis prohibuiſſet* (*b*).

(b) Petr. Cluniac. l.1 ep. 28. ... Vide hic ſæc. 6. c. 13. n. 8. 9.

43. Et infrà, ad aliam objectionem; *Cur autem noti monaſterii monachos ſine proprii Abbatis permiſſione, aut literis commendatitiis ſuſcipiamus, aut quam indè rationem pretendamus, quæritis: atque nos in hujuſmodi rè contra charitatem fraternam agere dicitis. Nos verò, ſicut defendimus ea, quæ recta putamus; ſic nunquam excuſandas excuſationes in peccatis, aſſumere volumus. Scimus namque non debere aliquem alicujus monachum abſque ejus permiſſione ſuſcipere, quamdiù ut verus pater filio, & ut bonus paſtor ovi propriæ cuncta, tàm animæ, quam corpori neceſſaria, ea ſcilicèt, ſine quibus nec anima ſalvari, nec corpus ſuſtentari poteſt, providerit. Quod ſi horum aliquod defuerit, licet fratri, etiam invito Abbate, locum ſibitam inutilem, imò tàm noxium, & perniciosum deſerere, atque ſuę animæ interitum modis omnibus declinare, locumque alium, in quo hoc, quod prius non poterat, implere poſſit, quærere &c.* Imò *arguendus potius eſſet, & dignus morte judicandus, ſi tantæ rei diſpendium parvipendens, mortem ſuam ſtultâ patientiâ ſuſtineret.*

(c) Petr. Cluniac. l.1 ep. 28 §. cur autem

44. *Hinc Eccleſia Cluniacenſis ab Apoſtolicâ ſede conceſſionem retinet talitèr ad ſe venientes recipere: quod tamen non ut privatum, aut ſingulare, ſed velut omnibus commune, & licitum obtinet* (*c*). Profectò nec proprios monachos ad aliena monaſteria tranſmittere, ut ibi cœnobialia, Prioralia, & Abbatialia beneficia ſuſciperent, quæ omnia, uti alibi oſtendimus, inter beneficia eccleſiaſtica computantur: nec eos aliis Eccleſiis tradere, ut inibi Epiſcopalia, Archiepiſcopalia, & Cardinalitia poſſent beneficia adipiſci: nec profeſſos alterius monaſterii, noti, vel ignoti; propè, aut longè diſtantis, recipere, apud sè retinere, & in proprio monaſterio ad monachalia, prioralia, & abbatialia beneficia promovere; hæc inquam ſubſiſtere alitèr non poſſunt, niſi ſub ſuppoſito, quod licitum ſit Clericis extraneis ubilibet, in quâcumque Eccleſiâ, in quocumque cœnobio, in quocumque demùm loco beneficia ſacra ſuſcipere: cum ità miſſi, vel recepti, neceſſariò ab altero illorum duorum locorum, nempè vel à primo, vel à ſecundo, eſſent extranei.

45. Quam verò frequentes eſſent provectiones monachorum Cluniacenſium ad alienas Eccleſias, aperit ipſe Petrus in aliâ epiſtolâ ad D. Bernardum, ſcribens; *revertenti mihi nupèr de Pictavienſi pago, Lingonenſes Canonici occurrerunt, & nil tale ſuſpicanti, unum ex fratribus noſtris, cum univerſo Clero, & populo Eccleſię ſuę ſe in Epiſcopum concorditèr, & canonicè elegiſſe, Lugdunenſi Metropolitano, id conſulente, & confirmante, dixerunt. Inſtiterunt toto niſu, tàm precibus ſuis, quàm mandatis, & literis Domini Lugdunenſis, ut quia monachus noſter erat, quod de eo fecerant, & ipſe confirmarem. Hæſi aliquantum, nolens carere utilitate perſonæ: conceſſi ad ultimum, cedens importunitati petentium &c.* Et quoniam aliqui hujus electionis effectum perturbabant, adjungit: *Nec æſtimet ſanctitas veſtra, mè ad defendendum monacho noſtro epiſcopandi gradum hoc dicere: quoniam epiſcopari monachos noſtros, nec novum, nec admirabile nobis eſt, cum tot, ut ipſi noſtis, de Eccleſiâ illâ, famoſa Eccleſiarum fulſerint, & fulgeant ſidera. Sed quia malum*

nomen

nomen diffamari ſuper filia Iſrael, nec verus Iſraelita facere, nec verus Iſraelita poteſt ſufferre: &c. Quid indecens ſi religioſæ Eccleſię, religioſus ſapiens, literatus monachus, indè in Pontificem Lingonenſem electus eſt, undè Epiſcopales, Archiepiſcopales, Patriarchales, & ipſa omnium vertex Eccleſiarum, Apoſtolicâ Romanâ Sedes, Patres ſibi aſſumere conſueverunt (a). (a) Petr.Cluniacl.1. epiſt.29.

46. Alibi Petrus Cluniacenſis rogat Innocentium II. Papam, ut Heliam Abbatem S. Sulpitii, ab Aurelianenſibus in Antiſtitem electum, admittat (b). Alibi Eugenio Papæ III. de Archiepiſcopo Arelatenſi ſcribens, ait: *Noverit Arelatenſem natum in diœceſi Nemauſenſi, nutritum à puero uſque ad juvenilem ætatem in Eccleſiâ Nemauſenſi, Canonicum fuiſſe Eccleſiæ Nemauſenſis. Et poſtquam Epiſcopus Agathenſis factus eſt, & poſtquam in Arelatenſem Archiepiſcopum promotus eſt, ſemper defendiſſe negotia Eccleſiæ Nemauſenſis* (c). Alibi conſultus à D.Bernardo, num Henricus Claravallenſis monachus deberet acceptare beneficium epiſcopale apud Bellovacenſes, nec nè? reſpondet: *ſi concors electio &c. Si Metropolitani, & Coepiſcoporum aſſenſus &c. Si inſupèr Domini Papæ voluntas, quantum hoc ei placuit, ipſius epiſtola Domino Remenſi, ut audivi, directa teſtatur: Quid ergò reſtat vir venerande, niſi ut voluntati Dei, quæ tot indiciis ſe declarare videtur, veſtram ſubiiciatis &c.* (d). His addenda ſunt officia, quæ pro Rege Hiſpaniæ apud præfatum Innocentium Papam interpoſuit, ut Epiſcopus Salamantinus ad Compoſtellanam metropolim transferretur. Ait enim.

(b) Idem l.1.epiſt.11.

(c) Petr.Cluniac.l.5. epiſt.4.

(d) Idem l.5.epiſt.8.

47. *Imperator Hiſpanus, magnus Chriſtiani populi princeps, devotus majeſtatis veſtræ filius, licèt apud pietatem veſtram multum poſſit &c. me ad præſens mediatorem, & apud vos interceſſorem elegit &c. Electionem Domini Salamantini Epiſcopi in Archiepiſcopum S. Jacobi, ab omni clero, ab omni populo, canonicè, pacificè, communitèr factam, prædictus Imperator per humilitatem meam Majeſtati Apoſtolicæ repreſentat. Et quia illa Eccleſia, ad quam electus eſt, tanti Apoſtoli corpore glorioſa, tot Sedis Apoſtolicæ privilegiis ſublimata, inter omnes Hiſpanas Eccleſias caput extulit; nobilem, prudentem, honeſtam, probatam perſonam præ aliis terræ illius Eccleſiis requirebat. Quam ſe inveniſſe tandem in iſto lætata, eum ſibi, ut dictum eſt, concorditèr in paſtorem elegit. Unde ſi quis poſt illam communem, & ſolemnem electionem, alicui proprio commodo inſervire volens, ab illo deſcivit; provideat ſollicitudo paterna, nè illi liceat ob provatum lucrum bona publica impedire &c. Aſtat igitur ad fores veſtræ miſericordiæ: manu noſtra pulſat Imperator Hiſpanus, Sancti Jacobi clerus, & populus, ut electum ſuum &c. ad vos venientem ſuſcipiatis &c. & quod poteſtatis veſtræ ſolius eſt, translationem ejus de Salamancâ ad urbem S. Jacobi Apoſtoli concedatis* (e). (e) Idem l.4.epiſt.9. vid. hic infr. cap. 35. num.17.

48. Quid plura? prætèr Prioratus, Decanatus, & Cellas, Parochias demum, & Eccleſias, quas cœnobium Cluniacenſe hùc illùc per diverſas diœceſes poſſidebat, eorumque reditus ad ſe trahebat, aſſerit Petrus, quod etiam prębendas canonicales in diverſis Cathedralibus obtinebat. Audiantur ejus verba: *Dominus Trecenſis Epiſcopus &c. paratus eſt, ut dicit, dare nobis in Eccleſiâ ſuâ unam præbendam, ſicut Carnoti, vel Aurelianis antiquitus datæ ſunt, ut reditu illius multa Cluniacenſium fratrum indigentia relevetur* (f). A quibus Canonicalibus præbendis, in Galliâ conſtitutis, quam eſſent extranei monachi Cluniacenſes, profeſſione cœnobitæ, diœceſi Matiſconenſes, provinciâ Burgundi; ſuperfluum eſt inculcare. In epiſtolâ ad Hugonem Rotomagenſem Petrus ſcribit. *Airaldum Clericum, naturâ noſtratem, beneficio veſtratem, ex parte meâ monete* (g). Demum Helioſę, quæ illi ſcripſerat ſic, *memineritis & amore Dei, noſtri Aſtralabii, ut aliquam ei, vel à Pariſienſi, vel ab alio quolibet Epiſcopo præbendam adquiratis* (h). Reſpondet: *Aſtralabio &c. mox ut facultas data fuerit in aliquâ nobilium Eccleſiarum præbendam libens adquirere laborabo* (i).

(f) Idem l.2. epiſt.2

(g) Idem l. 6.epiſtola 32.in fin.

(h) Idem l. 6.epiſtola 21.

(i) Idem l.6.epiſt.21.

49. Perpendat benignus lector hæc omnia, quæ *B. Petrus Cluniacenſis*, & fecit, & ſcripſit, & docuit: modo ſuos monachos ad aliena cœnobia, & Eccleſias

quoque ſæculares tranſmittens, ut in eis operam darent eccleſiaſticis miniſteriis,& Abbatias, Prioratus, Decanatus, alteriuſve ſpeciei, beneficia, ſeu reditus officiorum, quæ exercebant, ſuſciperent; modo alienos clericos, & monachos ad sè trahens, & in monaſterio Cluniacenſi, vel decanatu, vel prioratu, vel aliis munerans miniſteriis, quæ totidem beneficia ſunt regularia; modo concedens monachos ſuos Eccleſiis Cathedralibus, ut ibi Epiſcopali beneficio præfulgerent; modo conſulens, modo verba interponens, ut aliunde ſumpti clerici, vel monachi, alibi præbendas, Eccleſias, Epiſcopatus haberent; aut de unâ ad aliam ſedem transferrentur. In quibus omnibus cum contingerit conferri beneficia Prioralia, Decanalia, Abbatialia, Canonicalia, Epiſcopalia &c. Clericis, qui a locis ipſorum beneficiorum, prorſus & omnino erant extranei, nil aliud inferri poteſt, niſi quod idem ſanctus vir in eâ conſtans fuerit ſententiâ, quod non ſolum indigenis, verùm etiam extraneis acceſſus pateat ad eccleſiaſtica beneficia.

50. Nec diſſimili attentione perpendantur ea,quę in præſenti capitulo ex Beatis *Hildeberto Turonenſi*, ac *Bernardo Claravallenſi* congeſſimus, & invenietur, eos in eodem ſenſu cum *B. Petro Cluniacenſi* pro libertate Eccleſiæ in præbendarum diſpenſatione convenire, de ipſiſque ſanctis Doctoribus hic accomodè dici poteſt cum S. Proſpero, ſivè quiſquis eſt auctor librorum de vitâ contemplativâ: *Iſti, tam ſancti, & tam perfecti viri*, & doctrinâ, *& factis evidentèr clamant poſſe,& debere fieri,quod fecerunt: qui utique homines, tàm ſecularium, quàm divinarum rerum ſinè ambiguitate doctiſſimi (a)*. Si ſciviſſent, illicitum fuiſſe clericos extraneos ad beneficia Eccleſiaſtica promovere, nunquam ipſi eadem ſuſcepiſſent, nunquam aliis præbenda docuiſſent, nunquam tandem ipſi feciſſent, vel ſcripſiſſent, quod in aliis reprehendendum eſſe agnoviſſent. Sæculo igitur duodecimo, in quo iſti Sancti Doctores floruerunt, Eccleſia Dei, totâ, & integrâ libertate fruebatur, admittendi extraneos ad eccleſiaſtica beneficia; quarè ſi eam libertatem perdidit, oportet ab illâ poſt hæc tempora decidiſſe. Quod autem, & quando ab eâ deciderit, & decidere potuerit, hoc opus, hic labor eſt probare: ſpectatque ad Contradictores hoc probare, independentèr ab Apoſtolicis privilegiis, quę fortè aliquibus locis particularibus ſint collata.

(a) S. Proſp. de vita contempl. l. 3. cap. 9.

CAPUT XXXIV.

In quo ex aliis Patribus, *&* Scriptoribus Eccleſiaſticis, *qui* Duodecimo Chriſti Sæculo *floruerunt*, *& præſertìm ex* Hugone de S. Victore: *ex* Philippo *Bonæ ſpei*: *ex* Goffrido Vindocinenſi: *ex* Petro Cellenſi, *ex* Stephano Tornacenſi: *ex* Petro Bleſenſi: *& ex* Arnulpho Lexovienſi: *probatur Eccleſię libertas, in admittendo Clericos extraneos ad Eccleſiaſtica beneficia.*

SUMMARIUM.

1 *Quis, & undè fuerit* Hugo de S. Victore: *inter illius laudes eſt, quod in ſeptem ſcientiis excelluit.*

2 *Docet Hugo mutationes Epiſcoporum ex causâ neceſſitatis, vel utilitatis, auctoritate Papæ fieri poſſe, hocque favet extraneis:*

3 Philippus Abbas *Bonæ ſpei ſynchronus D. Bernardi, cum eo habuit piam contentionem ob monachum Præmonſtratenſem Claramvallem profectum.*

4 *Verba ejuſdem Philippi referuntur ſuper hac rè; & de mutuâ conventione inter Abbates utriuſquè ordinis, ac de vi privilegii Apoſtolici.*

5 *Sequuntur ejuſdem verba, de Papâ, qui ſuggeſſit Abbati Præmonſtratenſi, ut licentiam cuidam monacho diſcedendi conferret.*

6 *A beneficiis regularibus ad ſæcularia, valet argumentum. Contendebat S. Bernardus, ſibi licere accipere alienum monachum.*

7 *Pugnant quandoque inter ſe laudabilitèr ſancti viri ex Facundo Hermianenſi, & ità S. Bernardus, & Philippus diſceptabant.*

8 *Si Papa tunc poterat extraneos ad regularia beneficia habiles reddere; cur non poteſt facere ſæcularium capaces?*

9 Goffridus Vindocinenſis *Abbatiale beneficium, indè Cardinalatum adeptus eſt, quamquam extraneus. Variis Pontificibus opitulatus eſt.*

10 *Abbates Vindocinenſes illuſtri privilegio hoc habuerunt, ut eſſent Cardinales Romanæ Eccleſię tituli S. Priſcę.*

11 *Simile privilegium habuerunt Abbates Cluniacenſes; nàm Cardinalatu Romano fulgebant: quorum primus fuit Pontius Abbas.*

12 *Varia motiva ex ſcriptis Goffridi Vindocinenſis educta recenſentur, quæ probant libertatem Eccleſiæ in præficiendo beneficiis Clericos extraneos.*

13 Petrus Cellenſis *beneficia Monachale, Abbatiale, & Epiſcopale ſuſcepit in locis, à quibus multimodè erat extraneus.*

14 *Fulconem monachum ſuum, factum Epiſcopum Eſtonenſem in Sveciâ, commendat Alexandro III. Papæ, Carolo Svecorum Regi, & Eſchilo Archiepiſcopo Lundenſi.*

15 *Monaſterium Cellenſe habebat Prioratum in Angliâ. Et cœnobium D. Remigii Remenſis poſſidebat præbendas in Diœceſi Leodienſi.*

16 *Plura ſcribit Petrus Cellenſis de Vuillelmo Remenſi, & de Joanne Sariſberienſi, qui beneficia in locis, à quibus erant extranei ſuſceperunt.*

17 *Pro*

17 *Promotionem Joannis Sarisberienſis Angli ad Epiſcopatum Carnotenſem in Galliâ, ex ipſo motivo extranationalitatis commendat.*

18 Stephanus Tornacenſis, *anteà præfectus B. Eburcii Aurelianenſis, fuit poſteà Abbas S. Genovefæ Pariſienſis, & demùm Epiſcopus Tornaci.*

19 *Commendat Papæ Clericum pro canonicatu in patriâ, vel extra patriam. Dicit de plenitudine Sedis Apoſtolicę omnes accipere.*

20 *Indulget unum ex ſuis Canonicis, ut fieret Epiſcopus in Daniâ, & alium, ut fieret monachus S. Dionyſii.*

21 *Laudat electionem Cantoris Pariſienſis in Epiſcopum Tornacenſem, tametſi factam abſquè neceſſitate.*

22 *Se promptum declarat conferre Canonicatum Tornacenſem Clerico Remenſi, & commendat quemdam Canonicum S. Victoris.*

23 *Scribit Laudunenſibus de Michaele Meldenſi, quem ſibi elegerant in Decanum, Pariſienſes verò illum Decanum ſuum fecerunt.*

24 *Dicit Eccleſiam Dei unam eſſe, & minoribus Eccleſiis quidquid ineſt proprium, eſſe tamèn toti Eccleſiæ commune.*

25 Petrus Bleſenſis *Cancellarius Cantuarienſis, plura beneficia tenuit Carnoti, Rotomagi, Bathonię, Londini, & alibi.*

26 *Ex epiſtolis ejus patet, quod bis ad Epiſcopatum Roffenſem vocatus eſt. Et ſemèl ad Archiepiſcopatum Neapolitanum.*

27 *Neapolitani tunc cenſuerunt, liberum eſſe Eccleſiæ, viros extraneos præficere beneficiis, & id etiam politicè expedire.*

28 *Memorat Anglos Epiſcopos in Siciliâ. Improbat, quod Abbas utatur Pontificalibus.*

29 *Monet Joannem Sarisberienſem, nè in collatione beneficiorum poſtponat nepotes ſuos extraneis.*

30 *Quis, & qualis fuerit* Arnulphus Lexovienſis, *frater Epiſcopi Sagienſis. Illius pietas, & eruditio. Tandèm dimiſit Eccleſiam.*

31 *Rogat Papam, nè in Eccleſiâ Sagienſi introducantur ſæculares Canonici, ſed regulares aliundè illàc transferantur.*

32 *Ex variis epiſtolis Arnulphi, dignoſcitur, quod ſuo tempore Clericis promiſcuè hinc indè beneficia committebantur.*

33 *Scribit Arnulphus Papæ contrà monachos S. Ebrulfi, uſurpantes ſibi parochias & beneficia, sinè Epiſcopali aſſenſu.*

34 *Invaluerat uſus, quod beneficia, & Eccleſię pręberentur monachis: hocque plures Sanctos Epiſcopos feciſſe conſtat. Quid de monaſterio Bethlemitico?*

35 *Plura Concilia vetantia, nè Eccleſiæ aliter, quàm de manu Epiſcopi ſuſciperentur, & nè emerentur à laicis &c.*

36 *Magìs extranei ſunt à beneficiis monachi, quàm clerici à beneficiis, quæ in alienâ Diœceſi obtinent.*

37 *Monaſteria olim, & nunc quoque coaleſcunt ex viris diverſarum nationum. In monaſteriis Ægypti erant extranei, non intelligentes idioma.*

38 *Sæpe beneficia unius Diœceſis, ſunt unita monaſteriis alterius. Cœnobium Cluniacenſe per totum ferè orbem beneficia poſſedit.*

39 *Si beneficia uniri poſſunt monaſteriis ad uſum monachorum extraneorum, multò magìs conferri poſſunt Clericis extraneis.*

40 *Alii Auctores præſentis ſæculi addi poſſent, ſed hi ſufficiant, quod ipſi enim tenent, & nos tenemus.*

1. PRæSENS Capitulum inchoamus ab *Hugone dè S. Victore*, viro, qui & Germanicam, & Gallicam nationem ſuis ſcriptis, atque meritis decoravit, quippè *in ſcientiâ ſeptem artium liberalium nulli ſuo tempore ſecundus fuit* (*a*): & in doctrinâ D. Auguſtini adeo verſatus, ut communitèr *lingua Auguſtini* fuerit appellatus (*b*). Patriam habuit in Saxoniâ, & monachatum primò profeſſus eſt in monaſterio Hammerslave, non longè ab Halberſtadio: Ex quo Pariſios pergens, monaſterium S. Victoris propè illam urbem, ingreſſus eſt; ubi & Priorali officio præfulſit (*c*), ac uſque ad Abbatialis miniſterii gradum aſcendit (*d*). Floruit autem anno Chriſti 1130. (*e*), & octennio, vel decennio poſt, diem clauſit extremum (*f*). Hic præter ea, quæ ſuis geſtis nos docuit, faciendo tranſitum de monaſterio Hammerslavienſi ad Victorinum, de Germaniâ in Galliam, & de Saxoniâ Pariſios, ibi beneficia eccleſiaſtica Priorale, & Abbatiale ſumendo, ubi & patriâ, & provinciâ, & natione erat extraneus; intèr *multa, & penè infinita opuſcula*, quæ ſcripſit (*g*), opportunè ad cauſam noſtram hæc, quæ ſequuntur, dictavit.

2. *Mutatio Epiſcoporum de ſuis locis ad alia loca, nullâ ratione debet fieri, niſi pro magnâ utilitate, vel neceſſitate cogente. Et hoc quidem non per ipſos fieri oportet, ſed conſilio, & invitatione Coepiſcoporum, atque auctoritate Romani Pontificis. Mutatio ſimilitèr Clericorum, ſive presbyterorum, non ſine magnâ diſcretione fieri debet, cum conſilio, & auctoritate Epiſcoporum ſuorum* (*h*). Sanè mutatio Epiſcoporum fieri non poteſt, quin Mutatus, beneficium Epiſcopale conſequatur (vel ob terminum à quo, vel ob terminum ad quem) in loco, à quo ſit extraneus: & ſæpè ſæpius extraneus, nedum patriâ, ſed etiam provinciâ, & quandoque etiam natione; quæ mutatio, tametſi fieri non debeat privatâ auctoritate, ac ſine alterâ ex his duabus cauſis, nempè vel neceſſitatis, vel utilitatis; tamen ſi alterutra ex ipſis cauſis concurrat, & auctoritas Romani Pontificis id admittat, eam fieri poſſe apertè Hugo de S. Victore demonſtrat: quodque de beneficiis epiſcopalibus affirmat, multò magis eſt verum de beneficiis minoris ordinis. Cui rei ſuſtinendæ non immoramur, quia hujuſmodi argumentum alibi ſumus latius proſecuti, probans intentum noſtrum, nedum reſpectu ad beneficia epiſcopalia, verùm etiàm a ſimilitudine rationis, reſpectu quoque ad alia beneficia ordinis inferioris.

3. Clarvit pariter hoc eodem tempore *Philippus Abbas* Bonæ Spei, ordinis Præmonſtratenſis, de quo nil aliud nobis innotuit, niſi quod fuit ſynchronus D. Bernardi (*i*): cum eoque quia piam quamdam habuit contentionem, propter monachum Præmonſtratenſem, à Claravallenſi Abbate ſuſceptum, abſque proprii Abbatis conceſſione: monachatus autem, ut pluries diximus rationem, habet eccleſiaſtici beneficii (*l*), adeòque monachus unius cœnobii ad aliud tranſiens, beneficium eccleſiaſticum monachale ſuſcipit in loco, a quo erat extraneus; ideo verba illius epiſtolæ, quam ſuper hac rè dedit ad D. Bernardum, optimum hic reputamus inſerere. Dolet ergò Philippus atque valde conqueritur, quod quidam monachus Bonæ Spei, non veniâ, non licentiâ petitâ, quinimò & invito proprio Abbate, ad monaſterium Claravellenſe proficiſcens, ibi à D. Bernardo fuerit monachorum ſuorum albo conſcriptus: aitque, *indè Pater reverende, noſtra provincia ſcandalizatur, noſtra Eccleſia perturbatur &c. Novit enim bonæ memoriæ Papam Innocentium imperaſſe, & hoc idem imperium ſcripto memori commendaſſe, ne ſine licentiâ Abbatis, & Capituli noſtri, quiſquam fratrum noſtrum à nobis recedere, recedentem, quiſquam præſumat retinere.*

4. *Novit etiam, quod inter Abbates noſtri, & veſtri ordinis eſt condictum, & pacis gratiâ conſervandæ diligentiùs interdictum, ne alter alterius fratrem præſumat retinere, niſi ille Abbatis ſui licentiam potuerit obtinere &c. Sic enim habetur in ſcripto* (Papæ Innocentii): *Fratrum veſtrorum, qui ſtabilitatem, & obedientiam promiſerunt, ſine proprii Abbatis, & capituli ſui licentiâ, nullus diſcedere, diſcedentem*

(a) *Tritbem. in Chron. Hirſaug an. 1140.*

(b) *Poſſevin. Apparat. in Hugon. de s. Vict.*

(c) *Paul. Langius in Chron. Citizenſi anno 1123.*

(d) *Thomaſ. Garzon. in ejus vita, ante ejus opera,*

(e) *Bellarm. de ſcript. Eccl. in Hug. de S. Victor. Henric. de Gandau. de illuſt. Eccleſiæ Script. c. 25.*

(f) *Siffrid. Epitom. l. 1. an. 1138. Tritbem. loc. cit.*

(g) *Tritbem. de Scriptor. Eccl. in Hugon. de S. Victor.*

(h) *Hug. de S. Victor. tom. 3 lib. 2. dè Sacrament. par. 3. c. 24. f. 449.*

(i) *Ex frontiſpic. oper. Philippi Abbat. & Martyrol. Gallic in Suppl. die 18 Aprilis*

(l) *Thomaſſin. p. 1. l. 3. c. 13. n. 1. Barboſ. Jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 4. n. 69.*

dentem nullus præſumat retinere. Eidem ergò ſententiæ ſubjacebit, & diſcedens, & qui diſcedentem ſine licentiâ retinebit: nec majoris culpæ eſt in recipiendo fratrem, mandatum cognitum non tenere, quam receptum, poſt acceptam mandati notitiam, retinere. Ad quid enim Apoſtolicorum, vel ſcripta, vel privilegia dicemus invalere, niſi ut eorum munimento cuique liceat, quæ ſua ſunt in pace debita poſſidere: Et ſi fortè ea, vel per violentiam, vel per ignorantiam alter invaſerit, celeriùs reſtituat, cum Apoſtolica ſcripta cognoverit &c.

5. *Denique cum, quibuſdam veſtrorum ſuggerentibus, Dominus Apoſtolicus Abbatem noſtrum faceret ſibi Pariſiis præſentari, & cum præſentatum, ut daret fratri licentiam dignaretur verbis ſuis humilibus adhortari; Abbas noſter, ſicut noſtis, reſpondit, quia ſi hæc illi ab eo licentia conferretur, noſtræ provinciæ, noſtræ Eccleſiæ, toti etiam ordini non parvum ſcandalum inferretur, & ideo nullo pacto, nullo conſilio hanc ipſe licentiam largiretur, niſi fortè præcepto inevitabili cogeretur. Verum Dominus Papa miſericorditèr agens, ne videretur, vel noſtram Eccleſiam, vel noſtrum ordinem aggravare, & ſi commonuit, noluit imperare, & cum poſſet oneri eſſe, ut Chriſti Apoſtolus, acceptam poteſtatem noluit exercere &c. Quod ſi eos* (nempè Præmonſtratenſes) *dicitis adverſus vos injuſtè commoveri, & quod agere voluiſtis, ab eis nec debere, nec poſſe prohiberi, quia in recipiendo fratrem noſtrum Domini Apoſtolici aſſenſum habuiſtis, cui & ipſi non contradicere, & vos ſatisfacere debuiſtis: ſciunt profectò, ut ajunt, quia & vos ad recipiendum Dominus Apoſtolicus non impegit, & ipſos ad dandum ei licentiam, eâ diſcretione, quæ ſua eſt, non coegit &c.* (*a*).

(a) Philip. Abb. Bonæ Spei epl. 10.

6. Sanè retento themate, quod monachatus, ut innuimus, ſit eccleſiaſticum beneficium, illiuſque ſpecies, & omninò ſit diſpoſitio ad conſequenda beneficia regularia, quæ quamvis manualia, aptitudine tamèn ſunt perpetua, & verè inter beneficia eccleſiaſtica recenſentur (*b*): Quodque à beneficiis regularibus ad ſæcularia ritè arguatur, quemadmodum, & ſæpè faciunt Contradictores; cernimus hic D. Bernardum contendere, ſe potuiſſe in ſuo monaſterio recipere monachum Præmonſtratenſem, alienæ provinciæ, alieni cœnobii, alieni ordinis, in quo ſe futurum eſſe perpetuum profeſſus erat, adeoque, apud Claramvallem erat prorsùs extraneus; contenditque sè illum potuiſſe recipere, vigore Apoſtolici aſſenſus id ei permittentis. E contrà audimus Philippum Abbatem Bonæ Spei declamantem, quod non potuerit D. Bernardus illum monachum recipere, primò quià obſtabat Indultum Apoſtolicum, vetans Præmonſtratenſibus tranſire ad aliena monaſteria, ſinè ſui Abbatis aſſenſu. Secundò, quià inter Præmonſtratenſes, & Claravallenſes ſpecialis pactio fuerat conſtituta, nè alter alterius ordinis monachum, ſinè conſenſu reciperet memorato. Tertiò, quià Abbas Bonæ Spei apud Pontificem accerſitus, ut monacho illi aſſenſum pręberet, abnuerat aſſentiri; & quamvis Innocentius II. Pontifex illum potuiſſet ad aſſenſum præſtandum adigere, vel alitèr ipſe aſſenſum illum ſuâ auctoritate ſupplere, ſivè ſuper eo diſpenſare; diſcretiſsimè tamèn id prçcipere recuſaverat.

(b) Barboſ. Jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 9. n. 70. cum aliis ibi.

7. In quâ piâ contentione prævalet laudabilis ille ſenſus, quem expoſuit Facundus Hermianenſis, ad Juſtinianum Imperatorem: *Vides, quod pro eâdem religione, quâ rectè colitur Deus, non ſolùm diſſentire à sè invicem, verùm etiàm laudabilitèr pugnare adverſum sè religioſi, ac rectiſſimi poſſunt, dum eos non ratio divini cultus, ſed alterius alterum latet intentio &c. Quare intentionem, & invenies, utramque partem pro divino cultu fuiſſet ſollicitam* (*c*). Optimo zelo ferebatur S. Bernardus, quià putabat ſibi ſuffragari aſſenſum Pontificium: nec minus optimo zelo ferebatur Philippus, quiâ Apoſtolicum privilegium ſibi favere putabat: & uterque non ſuper jure, ſed ſuper facto diſceptabat. Uterque etiàm in hoc conveniebat, quod poſſet ſummus Pontifex, quoties vellet auctoritatem præbere, ut monachus unius cœnobii, & provinciæ, atque ordinis, ad aliud alterius ordinis, & provinciæ cœnobium poſſet liberè pertranſire, ibique beneficium monachale actualitèr

(c) Facund. Hermianenſ. l. 7. c. 6.

litèr ſuſcipere; & aptitudinalitèr ad alia beneficia regularia ſecundi illius cœnobii habilis fieri, puta ad Prioratum, Decanatum, Pręposituram, Abbatiam &c. tametſi ab eo loco, & origine, & propter præcedentem profeſsionem eſſet extraneus: quod idem eſt, ac beneficia eccleſiaſtica viris extraneis impertiri.

8. Et ità ſi Summus Pontifex, ætate D. Bernardi, & Philippi Abbatis, poterat Religioſos extraneos ad beneficia eccleſiaſtica regularia admittere, habileſve reddere; non eſt cur non poſſet alios quoque viros extraneos, idoneos, & capaces reddere beneficiorum ſęcularium. Si autem id poterat tunc, eccur non idipſum poterit modo? Quis enim ei ſuam abſtulit poteſtatem? Rursùs ſi ad impediendum, ne quis alienum religioſum apud sè ad monachatum, ſive ad monachale beneficium, valeret admittere (undè & ad cętera majora beneficia cœnobitica ſuſcipienda capax fieret, atque idoneus) opus fuit, primò ſpeciali privilegio Pontificio, interdicente, ne profeſſum Pręmonſtratenſem ullum aliud cœnobium ſuſciperet, vel ſuſceptum retineret; Secundò fuit opus ſpeciali pactione, ultrò citròque inter Pręmonſtratenſes, & Claravallenſes condictâ, ne alter alterius monachum receptaret; patet quod, ceſſantibus pactione, & privilegio pręfatis, recipi poterat; & ſic ex doctrinâ Philippi Abbatis, non uno, ſed multiplici medio probatur libertas Eccleſiæ pręficiendi Clericos etiam extraneos eccleſiaſticis beneficiis.

9. Per hæc eadem tempora effulſit in Eccleſiâ Dei, etiàm *Goffridus Vindocinenſis*, patriâ Andegavenſis (*a*), provinciæ Eccleſiaſticę Turonenſis, qui primâ ætate inter monachos cœnobii Vindocinenſis adſcriptus eſt, ſiti in diœceſi Carnotenſi, provovinciæ eccleſiaſticæ, nunc Pariſienſis, tunc Senonenſis: Ubi dum adhùc adoleſcens, & in ſolo eſſet Diaconatus ordine conſtitutus, Abbas renunciatus eſt (*b*). Montes, qui Galliam ab Italiâ dividunt, non ſemèl, aut bis, ſed duodecies tranſcendit, ut Eccleſię Romanæ, operâ, & conſiliis prodeſſet: cui & pecuniâ opitulatus eſt, ad redimendum Lateranum, turrimque Creſcentiam favore Urbani Papæ II. pro quo, & ſucceſſoribus adjuvandis, tèr etiàm eſt ab adverſariis tetro carceri mancipatus (*c*). Pervenit ætate uſque ad Honorium Papam II. ad quem binas ſcripſit epiſtolas (*d*), adeoque non obiiſſe oportet antè annum Chriſti 1130. circiter. Nec tantummodò Abbatiale beneficium Goffridus aſſequutus eſt in cœnobio Vindocinenſi, à quo natalium ratione, extradiœceſanus, & extraprovicialis erat, ſed etiàm Presbyterale, & Cardinalitium acquiſivit, in Eccleſiâ Romanâ, à quâ erat extranationalis, nedùm extraneus.

10. Pluribus in locis profitetur, ſe fuiſſe ab Urbano Papâ II. ordinatum Romæ presbyterum (*e*), nec qualemcumque presbyterum; ſed Presbyterum Cardinalem Sanctæ Priſcæ, cujus inveſtituram sè ab eodem Papâ recepiſſe affirmat (*f*): & in opuſculo ad Calliſtum II. sè Cardinalem B. Priſcæ denominat (*g*). Nec dignitas Cardinalitia S. Priſcę illi ſolo inhæſit, ſed fuit etiàm cunctis ſibi ſuccedentibus in Abbatiæ Vindocinenſis adminiſtratione communis. Quippè iſta Eccleſia S. Priſcę, cum anteà in jure, ac poteſtate monachorum S. Pauli de Urbe eſſet, ab Hildebrando, cœnobi illius Rectore data eſt Abbati Vindocinenſi, hâc lege, ut in eâ 12. vel ſaltem 8. de ſuis monachis reſiderent (*h*). Qui quoniam Guiberto Antipapæ obſtitere, titulum ipſum, ſeù Eccleſiam amiſerunt. Eam ergò Urbanus Papa II. Goffrido veluti poſtliminio reſtituit, cum Cardinalatus honore. Nam, ut ait Sirmondus: *B. Priſcæ Eccleſiam, titulum Presbyteri Cardinalis in Monte Aventino, Abbatibus Vindocinenſibus, cum dignitate Cardinalis, primus illuſtri, & inuſitati exempli prærogativâ conceſſit Alexander II. itaùt quicumquem legitimi Vindocini Abbates forent, iidem Romanæ Eccleſiæ hujus tituli Cardinales eſſent* (*i*).

11. Similè privilegium nulli anteà, neque poſt fuiſſe conceſſum legimus, niſi Abbati Cluniacenſi, ex indulto Calliſti Papæ II. de quo in Chronico Cluniacenſi, habetur: *Eâdem die* (quâ canonizavit S. Hugonem) *communi ſuorum aſſenſu aſſidentium largitus eſt Papa idem Calliſtus Cluniacenſi Eccleſiæ ſpeciali, & propriæ ſuę, ut Abbas Cluniacenſis ſemper, & ubique Romani fungatur officio Cardinalis. In*

(a) *Goffrid. Vindoc. l. 4. epl. 26. Jacob. Sirmond. in vit. Goffrid. Vindoc. antè ejus opera.*

(b) *Sirmond. loc. cit.*

(c) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſc. p. 1. l. 3. c. 4. n. 20. Sirmond. loc. cit.*

(d) *Goffrid. Vindoc. l. 1. epl. 14. 15.*

(e) *Goffrid. Vindoc. l. 1. epl. 14. & 27.*

(f) *Idem l. 1. epl. 14.*

(g) *Idem opuſc. 3.*

(h) *Sirmon. in not. ad epl. 13. Goffrid. Vindoc.*

(i) *Sirmond. in notis ad epiſt. 9. Goffrid. Abbatis Vindoc.*

cujus ſignum manu propriâ ipſe Calliſtus Papa Pontium Abbatem Cluniacenſem annulo tuo veſtivit (*a*). Et itâ tam Goffridus ex Vindocino, patriâ Andegavenſis, quamPontius ex Cluniaco, patriâ Maſſilienſis (*b*), vel ut aliis placet, Mergulienſis, (*c*), eorumque in præfatis Abbatiis legitimi ſucceſſores, nedum Abbatiali beneficio potiebantur in locis,à quibus erant extradiœceſani,& extraprovinciales; verum etiam beneficio Cardinalatus in Eccleſiâ Romanâ,à qua erant extranationales. Quomodo autem ſubſiſtere poſſit, quod quis ſimul, & ſemel, duo beneficia, & quidem inſignia, retineat in duobus diſſitiſſimis locis, à quorum altero ſit extraprovincialis, ab alio verò extranationalis, & non liceat beneficia eccleſiaſtica Clericis extraneis impertiri; perpendat benignus lector, & judicet.

(a) *Chron. Clun. de Pontio 1. Abbate in Bibliot. Clun. f. 1644.*
(b) *Ciacon. de Rom. Pontif. in Calliſt. 2 n. 4.*
(c) *Andr. Quercet. in notis ad Bibl. Clun. f. 99.*

12. Ad Goffridum Vindocinenſem redimus, qui alicubi memorat, quod ejus cœnobium, in diœceſi Carnotenſi, uti diximus, conſtitutum (*d*) Eccleſias, etiam parochiales, in alienis diœceſibus obtinebat, & præſertim in Andegavenſi (*e*). Alibi ſatis indicat, sè poſſe licentiam diſcedendi uni ex ſuis monachis impertiri, ſi debitæ obedientiæ officia humilitèr adimpleſſet (*f*). In epiſtolâ ad Pontium Cluniacenſem declamat, nè ſuſciperetur Petrus Goſcelinus quidam, è Vindocinenſi monaſterio Cluniacum tranſgreſſus, tamquam de noto monaſterio, & ſine proprii Abbatis licentiâ illùc profectus (*g*). Rainaldum Archiepiſcopum Remenſem interpellat, eò quod Eccleſias, ab eo, dùm eſſet Epiſcopus Andegavenſis, Vindocinenſibus impertitas, Ulgerius ejus in Epiſcopatu ſucceſſor ſubtrahere moliretur (*h*); Quæ omnia ſimul juncta, imò & ſingularitèr ponderata, ritèque applicata, præbent materiam plura conſiſcendi argumenta, in hoc ſolita per nos reſolvi, quod Eccleſia prorsùs libera ſit in admiſſione Clericorum; non modo indigenarum, verùm etiàm extreneorum ad eccleſiaſtica beneficia.

(d) *Goffrid. Vindoc. l. 2. epl. 15.*
(e) *Idem l. 1. epl. 3.*
(f) *Idem l. 3. epl. 21.*
(g) *Idem l. 4. epl. 2.*
(h) *Idem l. 2. epiſt. 31. cum notis.*

13. Hâc eâdem ętate floruit *Petrus Cellenſis*, coævus Petri Cluniacenſis, ad quem ſcripſit epiſtolam (*i*), & D. Bernardi, à quo literas ſuſcepit (*l*), ac de quo Ciſtercienſibus ſcribit: *recolat ſanctiſſimum veſtrum Collegium, unum me eſſe de alumnis beatiſſimi Bernardi* (*m*): Undè indicium eſt, Petrum ab initio fuiſſe monachum Claravallenſem. Abbatię ſubindè honore potitus eſt in monaſterio Cellenſi, ad ſuburbium Tricaſſinę urbis poſito, provincię eccleſiaſticę Senonenſis, quod etiàm monaſterium inſulæ Germanicę, vel cœnobium Cellę Bobini dictum eſt (*n*). Poſteà monaſterium S. Remigii acquiſivit, eique pręfuit in munere Abbatis, apud Urbem, & in provinciâ eccleſiaſticâ Remenſi (*o*). Demumque Carnotenſem Epiſcopatum obtinuit (*p*), conſtitutum in provinciâ eccleſiaſticâ, tunc Senonenſi, nunc Pariſienſi. Adeoque monachale beneficium ſuſcepit, apud Claramvallem diœceſis Lingonenſis in Burgundiâ, provincię eccleſiaſticę Lugdunenſis: Abbatiale apud S. Remigium, diœceſis, & provincię Remenſis: & Epiſcopale apud Carnotum, provincię tunc eccleſiaſticę Senonenſis: terque proindè beneficia diverſa conſecutus eſt in locis, à quibus, & patriâ, & provinciâ erat extraneus: imò, & natione, & temporali ditione: Remenſis enim urbs tunc ſuberat Ludovico Francorum Regi: Tricaſſina verò, proprio Comiti, qui tunc erat Henricus maritus Marię dicti Regis filię (*q*).

(i) *Petr. Cellenſ. l. 2. ep. 1. in Bibl. Patr. to. 12. p. 2.*
(l) *S. Bernard. epl. 293.*
(m) *Petr. Cellenſ. l. 9: epl. 8 & l. 8. ep. 8.*
(n) *Sirmond. in notis ad epiſt. Petri Cellenſ. in princ.*
(o) *Jac. Sirmond. ante, & in notis poſt epiſt. Petr. Cellenſis.*
(p) *Ex Kalend Carnot. 9 Kal. Martii, & vid. ante epiſt: Petri Cellenſ. f. 544.*

14. Hęc quoad sè. Quoad alios, Monachum habuit, nomine Fulconem, cœnobii priùs Cellę profeſſum, deindè monaſterii S. Remigii, à quo extractus, factus eſt Epiſcopus Eſtonenſis in Sveciâ: de eoque Petrus Cellenſis bis epiſtolas dedit ad Alexandrum III. Pontificem (*r*), & alias ad Carolum Svecorum Regem (*s*), atque ad Eſchilum Archiepiſcopum Lundenſem (*t*). Quarè hic Fulco, monachatu priùs Tricaſſinus, deindè Remenſis, & natione Gallus, epiſcopali beneficio inſignitus in Sveciâ, non eſt, qui non videat, qualitèr, & quantum indè eſſet extraneus. Petrus autem Cellenſis, certè non auſus eſſet illum, & Papę, & Regi, & Primati Regni Svecię commendare, ſi provectio extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia eſſet divino, naturali, & humano jure interdicta: nec Papa, neque Rex, neque Primas illi aſſenſum dediſſent, alitèrve eidem sè immiſcuiſſent. Alio in loco eundem Papam inter-

(q) *Sirmond. in notis ad Petr. Cellenſ. l. 5. epl. 8.*
(r) *Petr. Cellenſ epl. 19. l. 5. & l. 6. epl. 6. & ibi Sirmond. in notis, ac l. 6. epl. 15.*
(s) *Petrus Cellenſ. l. 6. epl. 8. cum notis ibi Sirmond.*
(t) *Idem l. 6. epl. 15. cum notis ibi.*

interpellat, ut Henrico Claravallenſi Abbati permittat recuſare Archiepiſcopatum Toloſanum, ad quem fuerat electus (*a*): Alibique altis ejulatibus deplorat defectionem celeberrimi monaſterii Cluniacenſis, de quo exclamat: *Nonne hęc eſt urbs fortitudinis noſtrę, de quâ egrediebantur mille per Epiſcopatus, per Abbatias, per Regum, & Principum curias, & nunc pauciſſimi ſunt incolę ejus* (*b*)? Fortè poſt mortem Petri Cluniacenſis nimium fervor monaſticus ibi tepuerat.

(a) *Idem l. 8. epl. 8. cum notis.*

(b) *Idem l. 8. epl. 23*

15. A Prioratu Lapelcenſi diœceſis Ceſtrenſis in Angliâ ſubmovit unum è monachis ſuis, qui inibi Priorali perfungebatur officio; multaque de illius malâ adminiſtratione audiebantur (*c*), ac Epiſcopo Ceſtrenſi ſcripſit: *Amovemus tàm Priorem illum, quàm fratrem ſuum à Prioratu illo, & ſubrogamus bonos, ut credimus fratres, quos veſtræ paternitati attentiùs commendamus* (*d*). Vide quod cœnobium Petri, Prioratum in Angliâ poſſidebat: quod Petrus indè Priorem amovet, non quià extraneum, ſed quià malè adminiſtrantem, quodque demùm illi ſubſtituit alios fratres, & Priorem, miſſos ex Galliâ. Poſſidebat quoque monaſterium D. Remigii diœceſis, & provinciæ eccleſiaſticæ Remenſis, præbendas Eccleſiæ de Marſna, diœceſis Leodienſis, in provinciâ eccleſiaſticâ Colonienſi, de quibus ità lòquitur: *Dominus Papa privilegium ſuum Eccleſiæ noſtrę indulſit, in quo ſpecialitèr expreſſit Caomas, ſeù præbendas de Marſna, & quas in uſus proprios jàm à multis retro temporibus retinemus, tenendas in perpetuum confirmavit. Quæ etenìm quondam fuerunt Canonicorum præbendæ, à longiſſimis retro temporibus, donatione Epiſcoporum Leodienſium, & confirmatione Papæ Innocentii, in proprietatem tranſierunt, & poſſeſſionem monaſterii noſtri* (*e*). Si monaſterium D. Remigii licitè poterat extra propriam diœceſim, & provinciam beneficia Canonicalia in perpetuum poſſidere; nunquid non ea, vel ſimilia, poterat, poteſtque modo Clericus extraneus, ad tempus ſuæ vitæ tantummodò poſſidenda, adipiſci?

(c) *Idem l. 6. epl. 11 cum notis.*

(d) *Idem l. 7. epl. 8. cum notis.*

(e) *Idem l. 8. epl. 15. & ſeq.*

16. Dignus eſt quoque audiri Petrus Cellenſis, ubi loquitur de Joanne Sariſberienſi: dùm enìm Abbatis S. Remigii officio fungeretur, de illo ſcribit Richardo Cantuarienſi, D. Thomæ in eâ cathedrâ ſucceſſori: *Sanctiſſimę memoriæ prędeceſſor veſter Archiepiſcopus Theobaldus, de gremio, & ſinu noſtro magiſtrum Joannem Carnotenſem Epiſcopum, inopem, & pauperem ſuſcepit* (*f*): & alibi, *Senonenſis Archiepiſcopus*, Vvillelmus, anteà Epiſcopus Santonenſis, & Cardinalis S. Sabinæ (*g*), *factus eſt Remenſis*: *Magiſter Joannes Sariſberienſis, quondam Clericus noſter, factus eſt Epiſcopus Carnotenſis* (*h*). *Vvillelmus*, inquàm, priùs epiſcopale beneficium Santonicum provinciæ eccleſiaſticæ Burdegalenſis obtinuit: deindè Archiepiſcopale in diœceſi, & provinciâ eccleſiaſticâ Senonenſi: demumque aliud Archiepiſcopale in diœceſi, & provinciâ eccleſiaſticâ Remenſi: cum etiam Cardinalitium S. Sabinæ in Romanâ Eccleſiâ eſſet adeptus. *Joannes* quoque, natione Anglus, & patriâ *Sariſberienſis* (*i*), priùs monachatum apud S. Remigium in Galliâ, deindè Clericatum in Eccleſiâ Cantuarienſi in Angliâ exercuit: poſtremòque Epiſcopale beneficium apud Carnotum nactus eſt, tunc provinciæ Senonenſis, nunc Pariſienſis: fuitque in illâ ſede immediatus præceſſor Petri Cellenſis, de quo loquimur (*l*).

(f) *Petrus Cellenſ. l. 7. epl. 21. & l. 4. epl. 10 cum not.*

(g) *Vide Seriem Arpor. Senonenſ. n. 69. & Arporii Remenſ. n. 52.*

(h) *Petr. Cellenſ. l. 7. epl. 6. cum notis.*

(i) *Jo: Tritbem in Jo: Sariſb. ant. bujus oper.*

(l) *Sirmon. in notis ad l. 7. epl. 6. Petri Cellenſ.*

17. Qui Petrus Cellenſis ejuſdem Joannis Sariſberienſis promotionem recenſens, nedùm non eam carpit, ſed imò eandem, ex ipſo motivo extranationalitatis commendat: præfato etenìm Vvillelmo ità congratulatur. *In inſigni electione Carnotenſi de Magiſtro Joanne, ſtellam matutinam produxìt Deus de theſauris ſuis &c. Deus tibi laus, tibi gratiarum actio: Archiepiſcope tibì merces, tibi ęterna remuneratio. Hoc opus de raritate admirabile, de ſingularitate incomparabile, de puritate commendabile, de bonitate ſpeciali omnibus imitabile &c. Nunc ſuperlativè hominem de aliâ gente amore Dei tantummodò ductus in Eccleſiâ Carnotenſi ſubſtituiſti. Ubicumque hoc Evangelium prædicabitur, dicetur, quod ſis amicus ſponſi, cum tàm verax ſis, & fidelis, non jàm in quærendâ uxore Iſaac, ſed in inveniendo Joſeph virum, Mariæ &c.* (*m*). Ex his omnibus, tàm factis, quàm dictis

(m) *Petr. Cellenſ. l. 7. epl. 8.*

ctis Petri Cellenſis, eniteſcit ejus animi ſententia, reſpectu admiſſionis extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia. Non enim tantum admitti poſſe declarat, ſed imò admittendos eſſe, ut Eccleſiarum profectui conſulatur: & uti manibus palpatur ejus ætate, nec per umbram ambigebatur, quin paterent viris extraneis quoque eccleſiaſtica beneficia.

18. Introducimus hic nunc opportunè *Stephanum Tornacenſem*, virum celebrem, & ſcriptorem egregium, qui epiſtolis ſuis poſteritati relictis, nomen proprium illuſtravit (*a*). Ubinam ortum habuerit nobis non conſtat; certum eſt autem, quod ſe Clericum Aurelianenſis Capituli profitetur (*b*), quodque habuit Avunculum Archiepiſcopum urbis Remorum (*c*): fortè Vvillelmum, ad quem ſcribit, & ſe illius Clericum nominat (*d*). Ipſe verò Vvillelmus, uti ſuperiùs innuimus, Cardinalitiâ purpurâ D. Sabinæ præfulſit, atque à Santonicâ ad Senonenſem, & à Senonenſi ad Remenſem ſedem tranſitum fecit. Videtur quoque fuiſſe Stephano fratrem, beneficio eccleſiaſtico inſignitum apud Pariſios, de quo loquitur in epiſtolâ ad Fulconem Abbatem S. Germani (*e*); quem etiam Hugoni Abbati S. Dionyſii apud eandem urbem commendat, ut promiſſam ei annuam penſionem exhibeat (*f*). Utcumque ſit Stephanus quoad munia eccleſiaſtica, priùs fuit præfectus B. Eburcii Aurelianenſis ad Ligerim, deindè Abbas S. Genovefæ Pariſienſis, ac tandèm Epiſcopus Tornacenſis (*g*): qui propterea & Clericatu, & regulari profeſſione, & dignitatibus ſacris, proùt ſuprà notatur, in pluribus, diſſitiſque diœceſibus, & provinciis beneficia eccleſiaſtica poſſediſſe dignoſcitur, nihil attentâ indigenatus, vel extraneitatis ratione.

(a) *Sunt in Bibl. Patr. tom. 12. p. 2.*
(b) *Stepb. Tornac. epl. 131.*
(c) *Idem epl. 136.*
(d) *Idem epl. 191.*
(e) *Idem epl. 210.*
(f) *Idem epl. 204.*
(g) *Vide Titul. ant. ejus epiſt. loc. cit.*

19. Quodque ad ejus doctrinam refert; pleno calamo in ſuis epiſtolis dat intelligere, quod eccleſiaſtica beneficia non, modò patent indigenis, verùm etiàm extraneis: nàm inter cætera ſcribit Alexandro Papæ III. *Parata ſedes veſtra Pater, ut de plenitudine ejus omnes accipiant, & profectum parvulis, & ſtatum provectioribus pollicetur. Hæc de veſtrâ miſericordiâ præſumens juvenis quidam bonæ, ut nobis videtur, indolis, Joannes in Aurelienenſi nutritus Eccleſiâ, & eruditus, devotè à vobis, & conſilium petit, & auxilium expectat. Scimus enìm de legitimo matrimonio, & honeſtis parentibus natum, qui etſi non ſint facultatibus divites, ſed moribus ſint inſignes. Credimus eum idoneum, qui vel in Aurelianenſi, vel in aliâ Eccleſiâ ſtipendia Canonica mereatur* (*h*). Si Joannem hunc, patriâ Aurelianenſem, dignum pronunciat, qui vel in Aurelianenſi, vel in aliâ Eccleſiâ præbendam Canonicalem accipiat, ergò definit, ei licere beneficia eccleſiaſtica nedùm in patriâ, ſed etiam extrà patriam adipiſci, & ſic non tantum ubi erat indigena, quantum etiam ubi erat extraneus. Si Papæ eſt, ut de plenitudine ejus omnes beneficia eccleſiaſtica accipiant, ejus etiam eſſe debet, ut ipſius plenitudo de omnibus Eccleſiis beneficia diſpenſanda ſibi reſervet; Ecquę enìm plenitudo ejus erit, quàm plenitudinem habebit, quam exercebit; ſi poteſtate fruſtrerur ſibi reſervandi beneficia, quæ Clericis, ad ſe confluentibus, impertiatur?

(h) *Stepb. Tornac. epl. 22.*

20. Alibi quoque Petrum Canonicum Regularem cœnobii S. Genovefæ, cujus tùnc Stephanus erat Abbas, Archiepiſcopo Londenſi, Primati Daniæ, concedit, ut illum in ſuis partibus Epiſcopali augeat beneficio: ait enim: *Si per Dei miſericordiam, & opem ſimul, ac operam veſtram ab humiliori ad ſublimiorem gradum, à ſcabello ad cathedram, à pulvere ſubjectionis ad ſpeculam regiminis eum vocare contigerit; in hoc laudabili profectu, & provectu plenam ei abſolutionem indulgemus, plenam concedimus libertatem* (*i*). Alteri quoque ex ſuis canonicis regularibus D. Auguſtini licentiam dat meandi ad cœnobium D. Dionyſii, atque ibi propoſitum monaſticum exercendi, ſcribens Abbati illius loci. *Ut veſtræ petitioni, & ardentiſſimæ fratris ſatisfaciamus voluntati, liberum, & abſolutum vobis eum concedimus &c. ut vobiſcum in habitu monaſtico Deo deſerviat, & ex eo fructum capiat B. Benedictus, cui ſacræ religionis primitias Sanctus contulit Auguſtinus* (*l*). Sanè cum interdictum eſſet canonicis illis ad monachatum tranſire, ſinè Abbatis, & Capituli ſui con-

(i) *Stepb. Tornac. epl. 154. & 164.*
(l) *Idem epl. 151.*

conſenſu (*a*); erat hic pluſquam extraneus à cœnobio S. Dionyſii, & tamen ibi ad monachale beneficium admiſſus eſt. Petrus ille quoque præmemoratus pluſquam extraneus erat: erat enim extranationalis à Regno Daniæ, & nihilominus ibi beneficio Epiſcopali potuit decorari.

(a) *Vid. eundem ep.* 1

21. De Cantore Pariſienſi, tunc provinciæ eccleſiaſticæ Senonum, in Epiſcopum Tornacenſem electo, tunc provinciæ eccleſiaſticę Remenſis, nunc Cameracenſis, Archiepiſcopo Remenſi ſcribit: *Vir eſt, cujus per omnes Eccleſias famæ ſuavis diffunditur opinio, qui geminâ ſcientiâ efficaciſſimè clarens, & doctrinam monitiis ornat, & moribus diſciplinam &c. Si quid minùs ordinatè in electione ipſius à Tornacenſibus Clericis factum eſt, nec abſentis ignorantiam tangere, nec innocentiam juſti lædere debet &c. concurrunt in electione illâ quatuor; quæ à Leone primo dicta ſunt, vota civium, teſtimonia populorum, honoratorum arbitrium, electio Clericorum* (*b*). Nulla erat neceſſitas Cantorem Pariſiis evocandi, pro Epiſcopatu Tornacenſium diſpenſando, cum nec Tornaci, ne in tota ejus diœceſi Clerici, & monachi deeſſent, ad infulas capeſſendas idonei: ſed tamen quià ſufficiens electorum portio in Cantorem conſentiebat, hoc ſufficere ajebat Stephanus, ad illum beneficio Epiſcopali decorandum: tacitè docens, nulli extraneitatem obſiſtere in beneficiis conſequendis; ſi ipſe idoneus ſit, & illi, ad quos ſpectat beneficium conferre, eundem ad beneficium ipſum promoveant.

(b) *Steph. Tornac. ep.* 173.

22. Sed non omittenda eſt declaratio, quâ ſe promptum exhibet præbendam Tornacenſem conferre, ſivè transferre de Bonifacio in Clericum Remenſem, & conſequentèr Tornaci extraneum: de quâ literas dat ad Vvillelmum Remenſem: *Quod de conferendâ, vel transferendâ donatione præbendæ Tornacenſis, à D. Bonifacio in L. Clericum veſtrum, dubitare viſus ſum, coegit me auctoritas primi mandati veſtri, novitas ſecundi, reverentia D. Bonifacii, reverentia promiſſi frangendi: Nunc verò pleniùs intellectâ voluntate veſtrâ, paratus ſum facere, quod mandaſtis sinè ſimulatione liberalitèr, sinè diſſimulatione libentèr. Veniat prædictus L. quando voluerit, volentes nos inveniet quando venerit* (*c*). Eidem Vvillelmo aliâ epiſtolâ commendavit *R. Canonicum S. Victoris, in Adminiſtratorem Abbatiæ S. Vincentii Silvanectenſis concorditèr electum* (*d*). Vides hìc brevitèr tàm Canonicale, quàm Abbatiale beneficia Clericis extraneis impertita. Ut verò auream, multiſque præconiis dignam, Stephani afferamus ſententiam, ſcriptis expreſſam, audiatur quid de Michaele Decano Meldenſi, facto priùs Decano Laudunenſi, & poſteà Pariſienſi, loquatur.

(c) *Steph. Tornac. ep.* 101.

(d) *Idem epiſt.* 185.

23. *Admirabilis*, ſcribit ad Laudunenſes, *& amabilis eſt Eccleſiarum ludus, quoties fraternâ charitate ſupplet altera defectum alterius, non pecuniarum ratiocinio, ſed commercio perſonarum. Una eſt columba Domini, inconſutilis eſt tunica ejus, & in uno corpore partes, ità ſibi deſervientes conſentiunt, ut quod eſt commune omnium, proprium æſtiment ſingularum. Eodem religionis artificio, eodem ſpiritu charitatis, eodem ſtudio providentiæ, quo Laudunenſis Eccleſia Meldenſem ſibi Decanum aſſumpſerat, Pariſienſis feſtivo paritèr, ac feſtino ſaltu ſibi præripuit eum, non rapinam ſe ſe arbitrata facere, ſi eum, quem ſibi priùs inſtituerat Canonicum, ſibi conſequentèr inſtitueret & Decanum. Non moveatur in aliquo ſancta æmulatio veſtra, quaſi Pariſienſis Eccleſia injuriam vobis fecerit, quæ in hoc ſibi conſuluit: aut perſona tamquam levitate, vel ambitione ducta ſit, quæ in hâc electione ſequuta eſt, non voluntatem propriam, ſed violentiam alienam. Raptus eſt è Concanonicis ſuis maximè ambiendus, quia minimè ambitioſus. Congaudete perſonæ, congaudete Eccleſiæ: quia hic, & ibi veſter erit, vobis deſerviens, vobis obediens, vobis in omnibus ad obſequium veſtrum paratus, & parens* (*e*).

(e) *Stephano Tornac. epiſt.* 175.

24. Docet hìc Stephanus Tornacenſis, unam eſſe Dei columbam, unam Chriſti tunicam inconſutilem, unam nimirum Eccleſiam, ex pluribus minoribus compactam, & quod Eccleſiæ, quidquid proprium poſidere videntur, commune cum aliis habere debent: tenetque in iis Eccleſia Dei, tamquam quid unum omne, quod

ineſt

ineſt ſingulis Eccleſiis inferioribus ut diſtinctum. Quare Clerici, & ſi addicti uni minori Eccleſiæ, non ei tamen talitèr ſunt affixi, quin alia quoque minor Eccleſia illis valeat uti, eâ ratione, qua omnium Eccleſiarum alumni ſunt unius Eccleſiæ filii, nec attenditur inter eos diſtinctio localis, neque differentia originis, aut diſcordantia nationis: quippè omnes ſunt æqualitèr ejuſdem Eccleſiæ Chriſti concives, & indigenæ, *non hoſpites, & advenæ, ſed cives Sanctorum, & domeſtici Dei, ſuperædificati ſuper fundamentum Apoſtolorum, & Prophetarum ipſo ſummo angulari lapide Chriſto Jeſu* (*a*). Et ità quamvis Michael Eccleſiæ Meldenſis filius eſſet in provinciâ tunc eccleſiaſtica Senonenſi, tamen licitè potuit in Decanum aſſumi ab Eccleſia Laudunenſi provinciæ eccleſiaſticâ Remenſis; iterumque in eodem gradu accerſiri ab Eccleſiâ Pariſienſi, tunc Senonenſi Eccleſiæ ſuffraganeâ, quia Eccleſiâ Dei una eſt, una omnium charitate coaleſcit, nec eſt diſtinctio inter Clericos, extranei, vel indigenæ:

(a) *Ephеſ.2.n.19.*

25. Stephani Tornacenſis epiſtolas intermittimus, & alias ſumimus, quas *Petrus Bleſenſis* poſteris dereliquit: Petrus inquam Bleſenſis, ità dictus à patriâ, quam habuit apud Bleſas in Galliâ, claruitque circa annum Chriſti 1177. (*b*). Aulam prius Guillelmi II. Neapolis, ac Siciliæ Regis ſecutus (*c*), & poſteà Henrici II. Regis Angliæ (*d*), Ad Eccleſiam deindè Richardi Cantuarienſis Archiepiſcopi tranſmigravit, cujus, pluribus in locis, ſè perhibet Cancellarium (*e*). Canonicatu in Eccleſiâ Carnotenſi potitus eſt (*f*): Ubi & conqueritur ſibi à quibuſdam ſuis æmulis Præpoſituræ illius Eccleſiæ dignitatem fuiſſe impeditam (*g*). Habuit quoquè Archidiaconatum Bathonienſem in Comitatu Somerſetano in Angliâ (*h*): Poſt quem & Archidiaconatum Londonienſem poſſedit (*i*). Fuit & Decanus Eccleſiæ Vulchranitenſis in diœceſi Ceſtrenſi (*l*). Habuiſſe quoque videtur præbendam in diœceſi Rotomagenſi, quam ſe dolet Heliæ cuidam commendaſſe, nec ullum reditum habuiſſe (*m*). Addunt Centuriatores Petrum Cantuarienſi Archidianatu, & Archiepiſcopatu Rotomagenſi effulſiſſe (*n*), verum hoc ab illis perperam effatiri probat Joannes Buſæus in ejus vita (*o*).

(b) *Bellarm. de ſcrip. Eccl. in Petro Bleſenſ.*
(c) *Petr Bleſ ep. 46. & 66. Fazel. c. 5. lib. 7. dec. ad. 3.*
(d) *Petr. Bleſ. ep. 128*
(e) *Idem epiſt. 38. & 130.*
(f) *Idē ep. 49 & 70.*
(g) *Idē ep. 49 & 130*
(h) *Idem ep. 149.*
(i) *Idem ep. 151.*
(l) *Petr. Bleſ. ep. 152.*
(m) *Idem ep. 141.*
(n) *Centuriat. Magdeburg. hiſt. Eccl. Cent. 12. c. 16.*
(o) *Jo: Buſæus in Vit. Petr. Bleſenſ. ante ejus opera.*

26. Bis vero Epiſcopatum Roffenſem, ultro ſibi delatum, refutaſſe legitur (*p*): & præter alias Eccleſias, etiam Archiepiſcopatum Neapolitanum ſibi oblatum recuſavit. De quibus aliquando locutus eſt: *quidam æmuli, machinantes mè à familiaritate Regis excludere, procuraverunt ut Eccleſia Neapolitana, mè in Archiepiſcopum eligeret, ac per majores capituli ordinationem meam communi decreto, & voto unanimi poſtularet. Vocatus autem non ivi: rogatus, & tractus multiplicitèr non conſenſi. Epiſcopatus quoque Roffenſis bis mihi oblatus eſt, oblatum renui, & honorem ex onere metiens, motus ambitioſos ad ſobrios mediocritatis terminos limitavi* (*q*). Et alibi querelas effundens adverſus infidum ſocium, ità in illum invehit: *Recolo quantas inſidias æmulorum in palatio Regis Siculi Guillelmi ſecundi quandoque expertus ſum, qui cum multiplicitèr à regis latere ſtuduiſſent, & non poſſent avellere, prius ad unum epiſcopatum, & alterum, demum ad Neapolitanam metropolim poſtulari, & ſolemnitèr eligi me fecerunt. Ego autem ad hoc, nullo potui fraudis artificio inclinari: ſciebam enim quod ad hoc, & circa hoc tota eorum verſutia verſabatur, ut ab aulicâ converſatione remotum, apertâ perſecutione obruerent. Tu è contrario poſt unam, & alteram præbendam, quibus me fraudulentèr emunxeras, mihi præpoſituram etiam ſupplantaſti* (*r*).

(p) *Petr Bleſ. ep. 131 Poſſevin. appar. ſacr. in Petr. Bleſ.*
(q) *Petr. Bleſ. ep. 131*
(r) *Idem ep. 71.*

27. Vide primò quot, & quales præbendas, ac beneficia eccleſiaſtica, Canonicalia, Archidiaconalia, Decanalia, Epiſcopalia, Archiepiſcopalia, in quotque, ac quam diſſitis locis, & provinciis, in Galliâ, in Angliâ, & in Italiâ, Petrus Bleſenſis habuit volens, vel non habuit, quia noluit, quamquam à locis ipſis eſſet, vel extradiœceſanus, vel reſpectivè extraprovincialis, ac extranationalis. Vidè ſecundò, quomodo tunc Siculi, ac Neapolitani (quorum tunc unum, & idem erat Regnum, in duo poſteà ſeparatum) rebantur, & in eâ ſe confovebant ſententiâ, quod politicè loquendo bonum eſſet, ut in Regno eorum extranei admitterentur

ad

ad eccleſiaſtica beneficia, tamquam quo medio multis poſſet occurri eventibus: & honeſto, ac honorato remedio variis provideri ſucceſſibus, quibus alioquin perdifficile eſſet opportunè conſulere. Et ità hac viâ Petrum Bleſenſem à Regis latere ſategerunt accellere: nec dubium eſt, quin & pluries idipſum, ſi voluerunt cum aliis, melioribuſque auſpiciis, vel perduxerint, vel perducere potuerint ad effectum.

28. Intèr epiſtolas Petri Bleſenſis, una eſt ad Richardum Syracuſanum Epiſcopum, quem in Angliâ natum eſſe commemorat (*a*). Alia eſt ad Gualterium Archiepiſcopum Panormitanum, quem paritèr certum eſt fuiſſe natione Anglum, vel Normannum (*b*), qui & prius Cancellarius fuerat Regni Siciliæ, ac Neapolis, ſub Guillelmo II. Rege, cognomine Bono (*c*). Alteram dat ad Guillelmum fratrem ſuum Abbatem Maniacenſem in Siciliâ, cui ſcribit: *retulit mihi quidam nuncius veſter, qualitèr D. Papa vos Mitrâ proprii capitis, & aliis ornamentis Epiſcopalibus inſignivit: de benedictione gaudeo, ſed inſignia epiſcopalis eminentiæ in Abbate, neç approbo, nec accepto. Mitra enim, & annulus, atque ſandalia in alio, quam in Epiſcopo, quædam ſuperba elatio eſt, & proſuntuoſa oſtentatio &c. Per ſalutem itaque patris, qui nos genuit, & per ubera, quæ ſuximus in eâdem matre, frater, unicè vos adjuro, & deprecor, ut in ſignum plenæ humilitatis, Pontificalia reſignetis inſignia: aut ſi hoc ſine ſcandalo fieri nequit, renuncietis in manu D. Papæ monaſterii adminiſtrationem, & ſubſtituto ibi ad inſtantiâ veſtram paſtore idoneo, vos ad clauſtrale otium, & ſalubrem militiam convertatis* (*d*). Ità tunc Abbatialia, & Epiſcopalia, & Archiepiſcopalia beneficia, nedum indigenæ, ſed etiam Galli, & Angli, adeoq; omnes extranei, in Regno Siciliæ, ac Neapolis ſub Guillelmo II. Rege, poterant adipiſci.

(a) *Idem ep, 46.*

(b) *Idem ep. 66. & Roc. Pir. Sicil. ſacr. notit. 1. ad an. 1112.*

(c) *Jo. Buſæus in not. ad ep. 46. & 66. Petr. Bleſenſ.*

(d) *Petr. Bleſ. ep. 90.*

29. Impensè quoque laudat Petrus Bleſenſis electionem Odonis de Soliaco in Epiſcopum Pariſienſem, ex Cantore metropolis Bituricenſis, fratreque Henrici hujus Eccleſiæ Archipræſulis (*e*): cum neceſſario, vel Hericus à Bituricenſi, vel Odo à Pariſienſi Eccleſiâ eſſet, nedum diœceſi, ſed provinciâ etiam extraneus. Monet inſupèr Reginaldum de Moucon, nepotem Comitis Bleſenſis, & Theſaurarium metropolis Turonenſis, qualiter sè gerere debeat in Epiſcopatu Carnotenſi, provinciæ eccleſiaſticę Senonenſis, ad quem fuerat recentèr electus (*f*). Succeſſit hic in Epiſcopatu Joanni Sariſberienſi, cui nihil obſtitit eſſe Anglum, ne poſſet beneficium illud conſequi in Galliâ, cuique dum promotus eſt, Petrus ipſe gratulatorias dedit epiſtolas (*g*). Sed & ipſum Joannem Sariſbenienſem ſic aliquando commonuit, pro Roberto Nepote ſuo ſecundum carnem: *Nepoti veſtro, dum honeſtus eſt, & eccleſiaſticis idoneus beneficiis, minus aptum, aut deteriorem, quæſo nè præferatis extraneum &c. Veſtra diſcretio non ignorat, quod extranei, & honeſti admittendi, & beneficiandi ſunt, ſed nunquam honeſtis nepotibus præferendi* (*h*). Nota hic autem, quod per extraneos Petrus Bleſenſis non intelligit alienigenas, ſed potius indigenas quantum ad patriam, & originem; exteros vero quantum ad ſanguinem; contraponit eos enim Roberto nepoti ſuo, docetque hunc tametſi patriâ extraneum, ideſt Anglum, ſed junctum ſanguine, alioquin benemeritum, præferendum eſſe aliis, indigenis quidem illius diœceſis, quantum ad originem, ſed extraneis ab Epiſcopo, quantum ad Sanguinem. Quâ ſanè doctrinâ totque aliis documentis, hic in unum congeſtis, patet, eam fuiſſe Petri Bleſenſis mentem, & theorica, & praxi multiplicitèr explicatam, quod ſuo tempore, & in Siciliâ, & in Regno Neapolitano, & in Galliâ, & in Angliâ, & conſequentèr ubilibet libera eſſet Eccleſia in ſuarum præbendarum diſpenſatione, liberèque, & licitè, tàm Clericos extraneos, quàm indigenas, ad beneficia eccleſiaſtica poſſet admittere.

(e) *Idem ep. 116.*

(f) *Idem ep. 15. cum notis Buſæi.*

(g) *Idem ep. 114.*

(h) *Idem ep. 70.*

30. Inſerimus hic tandem ultimo loco *Arnulphum Lexovienſem*, natione Gallum, & provinciâ Normannum (*i*), Archidiaconum Sagienſem, & fratrem Epiſcopi ejuſdem urbis (*l*). Qui beneficio Epiſcopali apud Lexovienſes potitus eſt, cum tamen tàm ipſe, quàm frater ejus, vel à Sagienſi, vel à Lexovienſi Eccleſiâ eſſent extranei. Vir fuit eccleſiaſticæ diſciplinæ zelo, rerumque gerendarum dexteritate conſpicuus; nec non pietate, & eruditione ſatis clarus (*m*), Alexandri Papæ

(i) *Arnulph. Lexov. in Carm. ad nepot. ſuum.*

(l) *Idem ep. ad Alex. 3. Papam.*

(m) *Baron. an. 1181. num: 10.*

pæ III, in Angliâ Legatus (*a*): & inter Ludovicum VII. Franciæ, & Henricum II. Angliæ Reges pacis Caduceator, & Sator (*b*): qui poſt rectam per 40. annos Eccleſiam Lexovienſem, illam dimiſit, profectus Pariſios, ubi in cœnobio S. Victoris privatam egit vitam (*c*). Hic in epiſtolâ ad eundem Alexandrum Papam inſinuat, qualitèr frater ſuus Sagienſis Antiſtes, in eâ Eccleſiâ Canonicos regulares, de corpore cœnobii S. Victoris Pariſenſis ſumptos, pro canonicis ſæcularibus introduxerat: doletque, quod modernus Epiſcopus pro regularibus iterum ſæculares canonicos ibidem intrudere avidius æſtuaret: rogat ergò, & obteſtatur, & clamat, nè id fieri permittatur, & nè plantatio, quam frater ſuus tanto ſudore ſerverat, tàm brevi, ac talitèr evelleretur.

(a) *Baron. an.* 1160. *n.* 3. *&* 41.
(b) *Baron. an.* 1173. *n.* 17.
(c) *Sigebert. in Chron. an.* 1181.

31. *Sed hunc ipſum,* addit de Epiſcopo illo Sagienſi, *pietatis ſpecie palliabit affectum, dicturus Eccleſiam illam idoneas non habere perſonas, quæ talibus ſufficere probentur officiis, tamquam ſi ſanctæ ſimplicitati prævalere debeat ſæcularis aſtutia: aut de Eccleſiâ S. Victoris, aut S. Rufi, vel aliis ſimilibus, perſonæ non poſſint, auctoritate veſtrâ, ad hæc officia diſpenſanda transferri. Et ego quidem Eccleſiæ illius Archidiaconus extiti* (*d*). Nota autem, quod Arnulphus, paulò ante dixerat, Eccleſiam Sagienſem inter Gallicanas de nobilioribus æſtimari: quare defectus Clericorum, qui fierent ibi Canonici regulares, nec ſubſiſtebat, nec niſi tamquam prætextus ab illius moderno Antiſtite poterat allegari, cum diœceſis Clericis abundaret, nec deeſſent laici idonei, quos facile erat ad Clerum admittere, & præbendis capitularibus pedetentim augere: præter poteſtatem, qua ſtipatus erat Summus Pontifex, transferendi de cœnobio S. Victoris Pariſienſis, provinciæ tunc eccleſiaſticæ Senonenſis, vel de Aſceterio S. Rufi apud Valentiam, provinciæ eccleſiaſticæ Viennenſis, Canonicos ad Capitulum Sagienſe, provinciȩ eccleſiaſticȩ Rotomagenſis, quod multiformitèr involuit libertatem Eccleſiȩ, provehendi ad eccleſiaſtica beneficia, tàm indigenas, quàm etiam extraneos.

(d) *Arnulphi Lexovienſ. epl.* 25. *ad PP. Alex.*

32. Memorat quoque Arnulphus in ſuis epiſtolis Ricardum, priùs Conſtantienſem Archidiaconum, & poſteà Epiſcopum Abrincenſem (*e*). Ægidium Rotomagenſem Archidiaconum, & ſubindè Antiſtitem Ebroicenſem: alium ex Epiſcopo Ebroicenſi, factum Archiepiſcopum Rotomagenſem &c. (*f*), quȩ ſatis clarè demonſtrant, tunc promiſcuè, ac plenâ libertate, conſueviſſe hinc indè, atque hùc illùc, vocari Clericos ad eccleſiaſtica beneficia, nullo attento indigenatus, vel extraneitatis diſcrimine. Novaque prorsus eſt, & Arnulpho Lexovienſi, atque aliis Patribus, & Scriptoribus eccleſiaſticis Sæculi Duodecimi omninò ignota, hȩc excluſio extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis, quȩ non minùs deſtruit eccleſiaſticam libertatem, quàm charitatem Clericalem ſubuertat; diſcordias ſerit, & pacem Chriſtianam perturbat: digna proindè, ut quàm citò aboleatur, & à cunctis Eccleſiȩ liminibus arceatur.

(e) *Arnulph. Lexov. epl.* 33. *ad Alexandr. PP.* 3.
(f) *Idem epl.* 67. *ad eundem.*

33. Adversùs quoſdam monachos poſteà, à recti tramite declinantes, aliquandò concitatus Arnulphus Lexovienſis, hæc intèr cætera memorato Alexandro Pontifici, ſuis literis inculcavit: *Eſt quiddam, quod tàm meam, quàm alias vehementèr angit Eccleſias, quorundam ſcilicèt rapax, & intemperans audacia monachorum, qui, quo liberius affluant, ſæcularis potentiæ præſidia redimentes, primò Epiſcopis omnem obedientiam ſubtrahunt, & parochiales Eccleſias cum altariis, & decimationibus, cȩteriſque beneficiis de manu laicâ recipere pactis quibuslibet ſacrilegâ temeritate præſumunt. In his ergò ab eis nec Canonicus ordo, nec Epiſcopalis aſſenſus exigitur, ſed devoratis ad proprietatem omnibus, mercenarios in tantâ paupertate ibi conſtituunt Sacerdotes, ut ad exhibitionem ſuam, & ad onera Eccleſiæ portanda, non habeant quod Opilioni ſufficeret, aut Curſori. Generale eſt hoc, ſed in Epiſcopatu meo, vehementius eſt hæc graſſata malignitas, nec jàm nobis cujuslibet rationis obtentu, ſed fallaciis, ac muneribus nobis, prȩſidioque violentiæ ſæcularis obſiſtunt &c.* Loquitur de monachis, & Abbate cœnobii Sancti Ebrulfi (*g*).

(g) *Arnulph. Lexov. epl.* 71. *ad Alex.* 3. *Pp. Vid. infr. ſæcul.* 13. *c.* 37. *num.* 46.

34. Longe antè hunc Auctorem invaluerat uſus tradendi monachis, & cœnobiis

bis beneficia eccleſiaſtica , etiam parochialia , cum ſuis prædiis , juribus , & pertinentiis : hocque ut plurimùm fiebat ex largitate Epiſcoporum , qui novis monaſteriis , Eccleſiarum reditus deputabant , ut indè monachi neceſſarium caperent alimentum . Sic S. Meinuercum Epiſcopum Paderbornenſem feciſſe legitur (*a*). Sic S. Rigobertum Remenſem (*b*). Sic S. Lanfrancum Cantuarienſem (*c*). Sic alios alibi Epiſcopos : reſque, ſi altiùs repetatur, à Severo Sulpitio diſcemus, S. Hieronymum, dùm in partibus Paleſtinæ moraretur , Eccleſiam parochialem rexiſſe, Monaſterio Bethleemitico unitam : ait enim, *indè digreſſus Bethleem oppidum petii , Eccleſiam loci illius Hieronymus preſbyter regit . Nam parochia eſt Epiſcopi , qui Hieroſolymam tenet* (*d*). Qui Hieronymus, quantùmvis etiam rè vera non fuiſſet ibi parochus, tamen quià *quinque presbyteri erant in monaſterio , qui ſuo jure poterant baptizare* , ut ipſe teſtatur , in epiſtolâ ad Pammachium , adversùs errores Joannis Hieroſolymitani (*e*); patet , quod monaſterio inerat cura parochialis . Hunc certè morem non improbabat Arnulphus , quià legitimum , quià antiquum, quià legibus Eccleſiæ conſentaneum, quià divino ſervitio proficuum ; ſed infandum illud vitium carpebat , quo monachi Eccleſias parochiales, à laicis occupatas , ac militari manu detentas , recipiebant, & independentèr ab Epiſcopali ſuperintendentiâ retinebant, licèt hoc ſtrictiſſimè interdixiſſent canones eccleſiaſtici , & ſignantèr Concilium Moguntinum hoc ſtatuens ; *Nullus monachorum parochias eccleſiarum accipere præſumat , ſinè conſenſu Epiſcopi . Dè ipſius verò titulis , in quibus conſtituti fuerint , rationem Epiſcopo , vel ejus Vicario reddant, & convocati ad Synodum veniant* (*f*).

(a) *Surius in Vit. S. Mainverc. c. 48. die 5. Jan.*
(b) *Flodoard. hiſt. Remenſ. l. 2. c. 11.*
(c) *Thomaſſin. Vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 3. l. 2. c. 2. n. 11.*
(d) *Sever. ſulpic. dialog. 1.*
(e) *S. Hieron. ad Pammach.*
(f) *Concil. Mogunt. ann. 847. c. 14.*

35. Idipſum prohibuerant Concilia Claromontanum (*g*), Melfitenſe , ac Romanum (*h*), ſed cum adhùc Arnulphi tempore fœdiſſimus ipſe abuſus non eſſet exciſus ; ipſe apud Alexandrum Pontificem , ut ſtirpitùs eradicaretur inſtetit. Beneficia ergò , tàm parochialia , quàm merè ſimplicia, & ut ipſe loquitur, *Porochiales Eccleſias , cum Altariis, & decimationibus , cæteriſque beneficiis,* de manu Epiſcopi legitimis , & canonicis modis , poſſe à monachis recipi , non abnuebat Arnulphus , ſed nè illa dè manu laicâ ſordidis , & ſimoniacis pactionibus , ſacrilegâ temeritate reciperent, inclamavit, dè quibus in Concilio Pictavienſi, *Abbates, Monachi , Canonici , Eccleſias , quas nunquam habuerunt , non emant , nec alio modo ſibi vendicent , niſi conſentiente Epiſcopo , in cujus fuerint diœceſi . In illis verò , quas hactenùs abſque calumniâ habuerunt , reditus , beneficiaque obtineant . Preſbyteri tamèn de curâ animarum , & de chriſtianitatis miniſterio Epiſcopo reſpondeant* (*i*). Si autem licitum eſſe cenſuit Arnulphus monachis beneficia eccleſiaſtica ſuſcipere ; profectò & licitum eſſe cenſuit Epiſcopis beneficia ipſa iiſdem monachis impertiri , Quo poſito ; nunquid & non eadem Clericis extraneis licitè conferri poſſe conſenſit ?

(g) *Concil. Clarom. ann. 1095. c. 7.*
(h) *Concil. Melfitenſ. c. 5. Conc. Roman. ann. 1099.*
(i) *Concil. Pictavienſ. ann. 1078. c. 6.*

36. Certè magìs alieni ſunt à Clero alicujus urbis monachi , hìnc indè pluribus ex locis in unum collecti , ad regularitèr in eodem cœnobio convivendum , quam Clerici ſæculares , intitulati ad beneficium , erectam in ipſâ urbe , licèt aliundè progeniti, præſertim cum monachi à ſuâ origine , nec bona eccleſiaſtica poſſiderent , & imò nec etiam eſſent Clerici , quos ideò Concilium Arelatenſe III. vocat *Monaſterii laicam multitudinem* , *vetatque nè ex eâ ſibi Epiſcopus quidquam vendicet , aut aliquem ex illâ Clericum , niſi Abbate petente* promoveat ; *ſed laica omnis monaſterii congregatio ad ſolam , & liberam Abbatis proprii , quem ſibi ipſa elegerit ordinationem, diſpoſitionemque pertineat* (*l*). Qui licèt nunc, & bona eccleſiaſtica poſſideant , & paſſim uſque ad ſacrum presbýteratus honorem proficiant ; tamen nunc etiam potiſſima eorum portio , nempè Oblati , Novitii , & Converſi , ſunt clericalis characteris expertes ; & uti monaſterii pars fructibus beneficiorum , cœnobiis unitorum , potiuntur. Sed uti laici , & uti à primordiis ſuæ regulæ ad vivendum dè opere manuum, non dè bonorum fructibus , deſtinati ; magìs ſunt ab ipſis beneficiis extranei , quàm Clerici aliundè nati , & beneficiis ſibi legitimè collatis incardinati , ex naturâ ſuâ , ad vivendum dè Altari deputati . *An dè Clericis* , clama-

(l) *Concil. Arel. 3. in to. 1. Concil. Gall. f. 120. & c.*

clamabat D. Hieronymus ad Heliodorum, *aliquid audeam dicere, qui certè in ſuis urbibus commorantur? Abſit ut dè his quidquam ſiniſtrum loquar, qui Apoſtolico gradui ſuccedentes, Chriſti corpus ſacro ore conficiunt, per quos & nos Chriſtiani ſumus &c. Sed alia monachorum eſt cauſa, alia Clericorum. Clerici paſcunt oves, ego paſcor. Illi de Altario vivunt, mihi quaſi arbori infructuoſæ ſecuris ponitur ad radicem, ſi munus ad Altare non deſero &c.* (*a*).

(a) *Hier. epl. ad Heliodor. de vit. Eremit.*

37. Accedit, quod plerumque monaſteria, uſque à ſuo initio, ex multis, hìnc indè, à diverſis, & remotis regionibus, in unum confluentibus, viris coaleſcebant, itaùt in uno, atque eodem cœnobio, & Græci, & Latini, & Aſiatici, & Europæi, & aliarum nationum monachi, ſimùl vitæ aſceticæ incumberent: quemadmodùm D.Hieronymus Europęus in monaſterio apud Bethleem Paleſtinę in Aſiâ monachale exercuit inſtitutum: Et in Regulam S. Pachomii, dicit, sè accepiſſe literas à Sylvano presbytero Alexandrino, in quibus *ajebat, quod in Thebaide, & in monaſterio Metanotę, quod dè Tanabo in pœnitentiam felici nominis converſione mutatum eſt, habitarent plurimi Latinorum, qui ignorant Ægyptiacum, Græcumque ſermonem, quo Pachomii, & Theodori, & Orſieſis præcepta conſcripta ſunt, qui per Thebaidem, & Ægyptum cœnobiorum fundamenta jecerunt &c.* Quarè ipſe dictam Regulam in poſtulatum vertit idioma (*b*). Tanta ergò erat monachorum in aliquibus Aſceteriis extraneitas, ut nec linguam regulæ monachalis intelligerent: Et quod ita tunc eveniebat, nunc quoquę poteſt pari modo ſuccedere, & ſuccedit quoque in monaſteriis, & cœnobiis, etiàm quæ ſingulariter vivunt, & cum aliis communicationem non habent: admittuntur enim in eis diverſarum urbium, provinciarum, & quandoque etiàm nationum originarii ad vitam monaſticam exercendam.

(b) *Vid. Præfac. in Regul. S. Pachomii in Bibliot. Patr.*

38. Rursùs perſæpè ſuccedit, ut beneficia eccleſiaſtica unius diœceſis reperiantur unita monaſteriis alterius, & præbendæ unius provinciæ, aut regionis, monaſteriis alterius provinciæ, ſeù regionis ſint adnexa, itaùt beneficiorum Italicorum fructus, aliquandò monaſteria Gallica, vel Germanica, vel alia, & è contrà percipiant, quà de rè ſufficiat unum pro multis indicare cœnobium Cluniacenſe, quod in cunctis orbis regionibus parochias, Decanatus, Prioratus, & Eccleſias, uſque ab antiquis temporibus dignoſcitur poſſediſſe (*c*). Magis autèm ſunt extranei monachi, & monaſteria præfata à talibus beneficiis, ſeù ab eorum diœceſibus, quàm Clerici alibi nati: præſertìm cum Clericis ab extrà venientibus dentur beneficia, ad tempus tantùm perfruenda, nempè ad eorum vitam; Monachis verò memoratis, & eorum cœnobiis, non ad tempus, ſed in perpetuum beneficia ipſa ſint adnexa, & inſeparabilitèr dedicata, juxtà præceptum Concilii Chalcedonenſis: *quæ ſemèl ex voluntate Epiſcopi dedicata ſunt monaſteria, perpetua maneant monaſteria, & res, quæ ad ea pertinent, monaſteriis reſervari oportet, nec poſſe ea ultrà fieri ſæcularia habitacula* (*d*). Imò & nec prohiberi poſſe per Epiſcopos, nè beneficia eccleſiaſtica monaſteriis unirentur perennitèr poſſidenda, decrevit Concilium Melfitenſe: aliàs hujuſmodi unioni conſenſus, per Epiſcopos negatus, auctoritate Romani Pontificis traderetur, ait enim: *Nullus laicus decimas ſuas, aut Eccleſiam, aut quidquid Eccleſiaſtici juris eſt, ſinè conſenſu Epiſcopi, vel Romani conceſſione Pontificis, monaſteriis, aut Canonicis offerre pręſumat. Quod ſi quis Epiſcopus, improbitatis, & avaritiæ causâ, conſentire noluerit; Romano Pontifici nuncietur, & cum ejus licentiâ, quod offerendum eſt, offerat* (*e*).

(c) *Martin. Marrier. in Bibl. Cluniac. in Catal. Abbatiarum à f. 1076.*

(d) *Conc. Chalcedon. c. 23.*

(e) *Concil. Melfit. an. 1090. c. 5.*

39. His ergò ità se habentibus, ſi eccleſiaſtica beneficia, etiam parochialia, datum eſt, ut licitè monaſteriis extraneis, ad uſum monachorum extraneorum, etiam Clericatu carentium, in perpetuum poſſidenda conferantur; multò magis eadem beneficia, & præſertim merè ſimplicia, datum eſt, ut Clericis ſæcularibus, licet extraneis, ad eorum tantummodò vitam perfruenda, poſſint liberè, ac licitè tradi. Hancque fuiſſe mentem Arnulphi Lexovienſis, & identitas, atque majoritas rationis, & ejuſdem verba, ſeriò ponderata, decantant. Sed his etiam ſilentibus,

ipſius

ipſius Arnulphi facta id expoſcunt: quandòquidem cum ille primò Archidiaconatum in Eccleſiâ Sagienſi, & deindè Epiſcopatum in Eccleſiâ Lexovienſi tenuerit; certè vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ fuit extraneus. Et ità ſi sè cenſuit poſſe licitè beneficia reſidentialia in iis Eccleſiis aſſequi, à quibus erat extraneus, profectò non dubitavit in eiſdem etiam beneficia merè ſimplicia poſſe adipiſci. Quarè tàm ex dictis, quàm ex factis Arnulphi, probatur libertas Eccleſiæ in conferendo ſua beneficia, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis.

40. Aliorum Patrum, & Scriptorum eccleſiaſticorum, qui præſenti duodecimo ſæculo floruerunt facilè poſſemus hic nomen, & doctrinam adjungere; ſed quemadmodum longum eſſet ipſos ſingulos hâc de causâ percurrere; ſic & nimium lectoribus onus afferret eorum omnium dicta, vel facta ſigillatim exſcribere. Sat ſint illi, quos hucuſque allegavimus: tot enim ſunt numero, & tales pondere, ut eorum auctoritas multorum ſeriem adæquet. Noſque dum *quod tenent tenemus: quod docent docemus: quod prædicant prædicamus* (*a*), profectò veritati ſervimus. Et quia ipſorum teſtimonio, tàm ſcriptis expreſſo, quàm operibus comprobato, docemus, quod ſæculo Chriſti duodecimo currente, Eccleſia prorsùs erat libera in provectione extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia; ſuſtinemus etiam, illam compari nunc libertate gaudere, donec per Contradictores probatum fuerit, cur, quomodo, quâ, & cujus auctoritate, poſt illud tempus hac libertate fuerit denudata. Rebuſque in hoc ſtatu manentibus, nunc ſemèl, bis, & iterum replicamus, liberum, & licitum eſſe Eccleſiæ, illiuſque miniſtris, & in primis Romano Pontifici; nec non & Epiſcopis, aliiſque omnibus, tùm ordinariis, tùm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa nominatoribus, ipſamet beneficia, non modo Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis, impertiri.

(a) *S. Aug. l. 1. contr. Julian. c. 8.*

CAPUT XXXV.

In quo ex dictis, diplomatibus, & factis Imperatorum Occidentis, & Orientis, *necnon Regum* Hiſpaniæ, Poloniæ, Hungariæ, Angliæ, & Scotiæ, *qui* Sæculo Chriſti Duodecimo *claruerunt, probatur Eccleſiæ libertas, in conferendo eccleſiaſtica beneficia, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis.*

SUMMARIUM.

1 *Privilegium innuitur* Conradi III. *& aliud* Friderici I. *Imperatorum, confirmantium monachis S. Remigii Remenſis poſſeſſiones, quas alibi habebant.*

2 *Epiſcopi Leodienſes conceſſerant monachis S. Remigii præbendas Marſnæ, qui ſuper illis etiàm privilegium Apoſtolicum impetrarunt.*

3 *Remenſis urbs eſt in Galliâ, cujus Præſulis eſt coronare Reges Francos, eorumque nuptiis benedicere. Leodium verò eſt urbs Belgii.*

4 *Imperatores roborantes literis ſuis præfatos monachos in poſſeſſione præbendarum de Marſnâ, faverunt admiſſioni extraneorum.*

5 *Diſcordantibus Canonicis Magdeburgenſibus in electione Archipræſulis, Imperator illis deſtinavit* Guicmannum *extraneum, & cur?*

6 *Eugenius III. Papa recuſavit transferre Guicmannum è Cicenſi ad Magdeburgenſem ſedem, non quia extraneum, ſed quia cauſa deerat.*

7 *Patet ex his ſenſus Imperatoris, & Epiſcoporum Germaniæ, pro admiſſione extraneorum ad beneficia.*

8 Guido *Blandratenſis Romanæ Eccleſiæ* Clericus, *operâ Friderici I. Imperatoris electus fuit in Archiepiſcopum Ravennæ.*

9 *Fridericus I. Imperator requirit Hadrianum PP. IV. ut Guidonem Blandratenſem Ravennati ſedi preficiat.*

10 *Reſponſio Papæ ad Imperatorem, quâ varias allegat cauſas, cur Guidonem Eccleſiæ Ravennati præficere detrectat.*

11 *Imperator pro ratione ſuæ petitionis allegat, decere, ut Romana Eccleſia filios ſuos per alias Eccleſias diſtribuat.*

12 *Reſpondet Papa, eſſe morem Romanæ Eccleſiæ trahendi ad ſè viros meritis fulgentes, non verò eiſde facili ſe ſpoliandi.*

13 Iſacius Angelus Imperator *Conſtantinopolitanus, ut Doſitheus ad Patriarchatum transferretur, quâ arte Balſamonem deluſerit.*

14 *Balſamon tot quot potuit leges, & canones colligavit, probans licere translationem Præſulis de unâ ad aliam ſedem.*

15 *Imperator, ac Epiſcopi ſuis factis docuerunt, licere provectionem extraneorum ad beneficia, prout contigit Doſitheo.*

16 *Innocentius PP. II. contulit Alphonſo VII. Regi Hiſpaniæ titulum* Imperatoris Hiſpaniarum. *Rex optavit, ut Epiſcopus Salamantinus Compoſtellam transferretur.*

17 *B. Petrus Cluniacenſis Papam rogat, ut exaudiat Alphonſum, translatione Epiſcopi Salamantini ad ſedem Compoſtellæ.*

18 *Rogat inſtantiſſimè nomine Regis, & Cleri, fieri translationem præfatam, quam à ſolo Papâ compleri poſſe fatetur;*

19 *Cum translatus, vel à primâ, vel à ſecundâ ſede ſit extraneus, Rex, & Clerus cenſuerunt, etiam extraneis patere beneficia.*

20 *Paſchalis PP. exigit juramentum ab Archiepiſcopo* Gneſnenſi, *ne in Poloniâ translationes Antiſtitum fierent ſine Apoſtolicâ auctoritate.*

21 Græcis *Imperatoribus adulatio* Græcorum *indulgebat facere, translationes etiam Antiſtitum. In Poloniâ sè his Reges immiſcebant.*

22 *In Hungariâ quoquè Reges idipſum aliquando fecerunt, donec indè talis abuſus fuit ſublatus.*

23 *In Angliâ Henricus II. Rex hac ętate, plures ad Epiſcopatus promovit extraneos, ratus extraneitatem nihil eis obſiſtere.*

24 *Anglia genuit Hadrianum Papam IV. qui plura beneficia tenuit in locis, à quibus erat extraneus.*

25 *Ex Epiſtolâ ſcriptâ Hadriano Papę à Rege Henrico, patet quod ipſe pro certo habuit, patere clericis extraneis beneficia.*

26 *In Scotiâ orta eſt gravis contentio ob Archiepiſcopatum S. Andreę, quem Joannes de gremio, & Hugo extrà gremium optantes.*

27 *Uterque Candidatus Romę perſonalitèr cauſam ſuam promovit; quæ quomodo fuerit terminata?*

28 *Conſtat ex hucuſque allegatis, quod Eccleſia ſęculo duodecimo liberè admittebat, etiàm extraneos ad beneficia; nec hanc libertatem amiſit.*

1. EXORDIMUR præſens Capitulum ab Imperatoribus Occidentis: occurritque nobis primò loco *Conradus III.* Friderici Sueviæ Ducis genitus, qui fratres monaſterii S. Remigii Remenſis hoc diplomate decoravit: *D. Odo venerab. Abbas S. Remigii Confeſſoris, & Francorum Apoſtoli, noſtram præſentiam apud Trajectum ulterius viſitavit, poſſeſſiones Eccleſiæ ſuæ, quæ in Regno noſtrò adjacent, noſtro petiit privilegio confirmari. Marſnam videlicèt cum omnibus appenditiis ſuis &c. Præbendas quoque Marſnenſes in uſus monachorum decedentibus monachis tranſmutatas. Nos itaque, tàm religioſi viri petitionibus diligentèr obtemperavimus, & tàm poſſeſſiones ſupradictas, quàm præbendas, in uſus monaſticos converſas, regiæ majeſtatis ſigillo corroboravimus.* Factum eſt hoc anno 1145. (*a*). Septennioque poſt illud confirmavit *Fridericus I. Ænobardus* ejuſdem Conradi nepos, & in Imperio ſucceſſor (*b*), de quo Petrus Cellenſis ad Joannem Sariſberienſem ſcribit: *Imperator indulſit nobis bona noſtra de Marſnâ* (*c*). Ipſe verò in ſuo diplomate exponit: *Eidem B. Remigii Eccleſiæ regali munificentiâ adiicientes confirmamus, ut præbendæ Clericorum Marſnenſis Eccleſiæ in uſus monachorum decedentibus Clericis, ſine ullâ contradictione, de cætero cedant* (*d*).

(a) *Privil. Conrad. 3: ap. Sirmond. in not. ad Petr. Cellenſ. lib. 8. epl. 15.*
(b) Baron. *an. 1152. n. 3.*
(c) *Petr. Cellenſ. l. 6. ep. 11. cum notis ibi.*
(d) *Privil. Frider. I. ap. Sirmond. loc. cit.*

2. Erant hę præbendæ de Marſnâ totidem Canonicatus in Eccleſiâ Marſnæ diœceſis Leodienſis, quas ab initio ſæculares Clerici poſſidebant, eas verò Epiſcopi Leodienſes cœnobio, & monachis præfatis S. Remigii poſſidendas perpetuò conceſſerunt. Habet de illis ſermonem Petrus Cellenſis ad Albertum Cardinalem, & Cancellarium Sedis Apoſtolicæ, ſcribens: *Hoc anno D. Papa veſtro interventu, privilegium ſuum Eccleſię noſtræ indulſit, in quo ſpecialitèr expreſſit Canonias, ſeu prębendas de Marſnâ, & quas in uſus proprios, jàm à multis retrò temporibus retinemus, tenendas in perpetuum confirmavit. Quæ enim quondam fuerunt Canonicorum præbendæ, à longiſſimis retrò temporibus donatione Epiſcoporum Leodienſium, & confirmatione Papę Innocentii, in proprietatem tranſierunt, & poſſeſſionem monaſterii noſtri* (*e*). Similia Papæ Alexandro III. repræſentat, de quibuſdam Teutonicis loquens: *Dominum Imperatorem frequentèr ſolicitaverunt, ut de præbendis Marſnæ aliquam ſubripere poſſent: quas olim à multis retrò temporibus, conceſſione Leodienſium Epiſcoporum, & tàm privilegio pię memorię prædeceſſoris veſtri Innocentii, quàm veſtro confirmatas habemus* (*f*). Ne autem per ſubreptionem, vel obreptionem, turbarentur monachi S. Remigii ſuper pacificâ poſſeſſione præfatarum præbendarum; impetrarunt prædicta privilegia, Apoſtolicum, & Imperialia.

(e) *Petr. Cellenſ. l. 8. ep. 15.*
(f) *Petr. Cellenſ. l. 8. ep. 16.*

3. Neminem latet, quod urbs Remenſis eſt Civitas Galliæ, quàm *Regni Francorum caput* nominavit Gerbertus (*g*), totidemque penè verbis Ludovicus Craſſus Rex Franciæ (*h*). Illius quoque Antiſtitem jus habere coronandi Reges Galliæ, & Regum nuptiis benedicendi (*i*), eſſeque ſummum Regni Cancellarium, in antiquis legitur monumentis (*l*). Quare dubium non eſt, quin hæc Civitas ad Regnum Franciæ ſemper pertinuerit, & præſertìm ſæculo hoc duodecimo, de quo loquimur, ac tempore Ludovici VII. Regis, qui fuit contemporaneus Conradi III. Cæſaris, & Friderici Ænobardi. Leodium verò eſt urbs Belgii ad Moſam, in finibus Eburonum, cujus epiſcopatus in provinciâ eccleſiaſticâ Colonienſi continetur, illamque Civitatem tunc ad Regnum Germanicum pertinuiſſe, difertis literis in ſuo diplomate Conradus præfatus Cæſar exponit. Quarè præbendæ, ſive canonicatus de Marſnâ, in Regno, ſive Imperio Conradi, & Friderici, erectæ; collatæ ſunt monachis cœnobii S. Remigii, in Regno Franciæ poſiti, qui proculdubiò ab Eccleſiâ Leodienſi, ſeu Marſnenſi erant nedum extradiœceſani, & extraprovinciales, ſed etiam extranationales.

(g) *Gerbert. ep. 159.*
(h) *Ap. Duchesn. to. 4. f. 445.*
(i) *Ivo Carnot. ep. 23. 70. & 116.*
(l) *Duchesne to. 4. f. 16.*

4. Cùmque magis extranei ſint monachi unius cœnobii, & diœceſis à loco alterius diœceſis, in quo percipiunt beneficia, & præbendas, eorum monaſterio perpetuò unitas, quam Clerici alibi nati, à beneficiis, quæ ad tempus, nempè ad

eorum

eorum vitam alibi adipiſcuntur, uti ſub fine prçcedentis capituli demonſtravimus; ſequitur, quod ſi Conradus, ſi Fridericus Imperatores, ſuis literis roborarunt monachos D. Remigii Remenſis, tametſi extranationales, & ad Regnum Francicum pertinentes, in perpetuâ poſſeſſione præbendarum de Marſnâ Leodienſis diœceſeos; multò magis in eo ſenſu fuerunt, quod ſimiles præbendas, & beneficia poſſent Clerici extranei in eorum Imperio temporaneè poſſidere. Quodque præfati monachi præbendas illas perpetuò ſuas fecerint, patet ex eodem Petro Cellenſi, referente, quod cum Papa perpetuæ illius conceſſionis oblitus, mandaſſet unam ex dictis præbendis dari cuidam Clerico Imperiali, reſponſum eſt ei, hoc fieri non poſſe, nec eſſe talem hanc præbendam, quæ illi poſſet conferri: *Nupèr verò D. Papa, rem ut credimus ignorans, jàm ſecundò ſcripſit Præpoſito noſtro de Marſnâ, ut daret præbendam cuidam Clerico Imperatoris, cum nec Præpoſitus dare poſſit, nec ſit præbenda, quæ dari poſſit* (*a*): nunquam etenim vacare videbantur ipſæ præbendæ, niſi eo ſolo ordine, ut quoties unus de fratribus, illi Eccleſiæ famulantibus moreretur, alter è D. Remigii monaſterio, in defuncti locum ſubrogandus, Marſnam tranſmitteretur.

(a) *Petr. Cellenſ. l. 8. epiſt. 15.*

5. Sed & alia documenta, in eiſque ſenſus *Friderici I.* Imperatoris habemus, hoc propoſitum reſpicientes. Nàm cum vacaſſet Eccleſia Magdeburgenſis, metropolis Saxoniæ, & in electione ſucceſſoris Vocales non concordarent, aliis Decanum, aliis Præpoſitum ejuſdem Capituli promoventibus; Imperator poſt eos perperam ad concordiam perſuaſos, Guicmannum Cicenſem Epiſcopum in Archipręſulem deſtinavit, eique regalia ejuſdem Eccleſiæ conceſſit (*b*), & ſe id poſſe legitimè facere contendit, ſupponens, quod in concordiâ dudum ante complectâ inter Calliſtum II. Papam, & Henricum V. Imperatorem, ſuper inveſtiturâ Epiſcoporum; id fuerit conſtitutum, quod ſi fortè in eligendo novos Antiſtites, eligentium vota ſic ſcinderentur, ut non convenirent in unum; tunc in arbitrio Imperatoris eſſet, quem vellet, in Præſulem deſtinare (*c*). Ipſe propterea, tali utens facultate, Guicmannum prædictum, tametſi extraneum, uti Epiſcopum Cicenſem, ſeù Naumburgenſem, in Miſniâ in Magdeburgenſem Archipræſulem deſignavit: & ut ab Eugenio III. Papâ confirmaretur, tres Archiepiſcopi, & octo Epiſcopi Germaniæ, literas ad ſedem Apoſtolicam direxerunt.

(b) *Otto Friſing. in Frider. l. 2. c. 6.*

(c) *Otto Friſing. loc. cit. c. 8.*

6. Verùm Eugenius deſignationem illam renuit approbare, non quia Guicmannus extraneus eſſet ab Eccleſiâ Magdeburgenſi, nec de præfatâ poteſtate in Imperatore diſceptans; ſed ex eo, quod Guicmannus jàm Eccleſiæ Cicenſi defixus erat, nec poterat ejus translatio fieri, niſi vel neceſſitate, vel utilitate id expoſcente, quarum neutra in hoc eventu concurrebat, imò reluctantia majoris partis Cleri, Guicmanno contradicentis, nè fieret obſiſtebat. Memoratis proindè Prçſulibus Eugenius, præter alia reſpondit: *Cum tranſlationes Epiſcoporum, ſinè manifeſtæ utilitatis, & neceſſitatis judicio divinæ legis oraculum non permittat, cum etiam multò amplior, quam in aliis electionibus, Cleri, & populi eas debeat prævenire concordia; in faciendâ tranſlatione de venerabili fratre noſtro Guicmanno Cicenſi Epiſcopo nihil horum eſt, ſed ſolus favor Principis expectatur, & nec inſpectâ neceſſitate illius Eccleſiæ; nec conſideratâ utilitate perſonæ, Clero nolente, imò ut dicitur, ex parte maximâ reclamante, in Magdeburgenſi eum dicitis Eccleſiâ ſupplantandum &c.* qua rè mandat, ut ab incepto deſiſtant, & Principem retrahant ab hujus cauſæ proſecutione (*d*).

(d) *Baron. an. 1152. num. 7. 8. 9.*

7. Quantumlibet autem provectio Guicmanni ad Archiepiſcopatum Mag burgenſem tunc non habuerit effectum, tamèn pro eo, quod ad rem noſtram net, detegendi qualis eſſent animi ſenſus, & ſententia Imperatoris, ac E rum Germaniæ, quoàd promovendos extraneos ad eccleſiaſtica benefici bis evidentiſſimè conſtat ex contrario ſenſu eorum, quæ in hoc even eſtque hic optimus arguendi modus (*e*). Itaque ſi vera fuiſſet po præditum autumabat Imperator, deſignandi, quem mallet Anti

(e) *Barboſ. Tract. var. loc. 27. per totum.*

ctores in ejuſdem [illegible] : [illegible] , jàm uni Eccleſiæ [illegible] : vel [illegible] pro [illegible] ne faciendâ utilitas , [illegible] ; nec Clerus contrà [illegible] lationem pro parte [illegible] ; [illegible] Guicman- ni deſignatio , tametſi [illegible] extra[illegible] , ſed etiam extraprovincialis : Mag- deburgum enim , *ut [illegible]* , ad provinciam ſæcularem Saxoniæ inferioris perti- net; Naumburgum vero , ſivè urbs Cicenſis , ad provinciam ſæcularem Miſnen- ſem *Saxoniæ ſuperioris* . Et itâ quantum ad ſenſum Imperatoris , & Epiſcoporum *Germaniæ patet* , quod ipſi in eâ fuere ſententiâ , quod ad beneficia Epiſcopalia , & *multò magis* ad inferiora , locus eſſet admiſſioni , non ſolum indigenarum , ſed *etiam* extraneorum , quod invaleſcit ex facto ; *nàm biennio poſt* Guicmannus , an- nuente Anaſtaſio Papâ IV. in ſede *Magdeburgenſi locatus eſt* , & pallio Archiepi- ſcopali donatus (*a*).

8. Pergamus ulteriùs , & ab *alio ejuſdem temporis* eventu *ſenſum* [illegible] Cæſaris deducamus . *Guido quidam Blandratenſis* Comes , [illegible] ctiſſimus Imperatoris : *qui & interfuit* concordiæ inter Eugenium III. Papam , & ipſum *Fridericum Cæſarem ſtipulatæ* , atque Octaviano [illegible] *III. Papam* , *ut* Imperatori obſecundaret , adhæſit (*b*) . Patriam [illegible] Liguriâ : *quâ de rè* Guntherus Ligurinus , cecinit , *utile conſilium Guido* [illegible] *agebat : hic Comes eximius* , *Ligurum* [illegible] , & [illegible] Jacobus verò Spiegelius in Scholiis ad eundem Auctorem , [illegible] oppido [illegible] in Subalpinis (*c*) . [illegible] nom [illegible] , [illegible] Guido Pater [illegible] per Imperatorem Hadriano IV. Pa- pæ [illegible] , [illegible] Romana [illegible] , [illegible] ad eos ordi[illegible] [illegible] Fridericus [illegible] Archi- [illegible]

9. [illegible] Ravennenſis [illegible] Princi- [illegible] quæ pro tempore [illegible] Romanæ Eccleſiæ , [illegible] ad [illegible] veſtrum , [illegible] Eccleſiæ [illegible] de maximis [illegible] in electione illius [illegible] Eccleſia &c. [illegible] matrem omnium [illegible] , ad [illegible] noſtrum [illegible] , debeat , & [illegible]

10. [illegible] Papa [illegible] votum [illegible] epiſtolis [illegible]

(*a*) Baron. [illegible]

[illegible] *de vet. eccl. diſciplin.* [illegible] *c.* [illegible] *n.* 6. 8. & 14.

[illegible] in- [illegible] Ponti- [illegible] alem Baro- [illegible] G. Regis , qui [illegible] , *ſine auctoritate* , [illegible] *ationem Epiſcoporum non*

etiam quanta per eum, ac per nobiles, & potentes parentes ipsius Sacroſanctæ Romanæ Ecclesiæ adhuc potuerint commoda provenire, & ad quantum dignitatis apicem in eâdem Romanâ Ecclesiâ ipſe valeat, vitâ generi concordante conſcendere, cum à Sede Apoſtolicâ in Subdiaconatus officium ſit promotus, & ei tamquam ſi jàm Diaconus eſſet (sicut ſuperiùs dictum eſt) à nobis ſit Ecclesia ſpecialitèr aſſignata; communicato fratrum noſtrorum conſilio, à noſtro latere tàm pretioſum pignus, juxtà petitionem excellentiæ tuæ, non potuimus removere, ſed ipſum, opportunitate acceptâ, Deo auctore, in Romanâ Ecclesiâ, ad honorem ejuſdem Eccleſię, & Imperii, intendimus ordinare, ut vel in eâ, prout divina gratia propoſuerit, quandoque ad ſublimiora conſcendat, vel ex indè ad alterius eccleſiaſticę faſtigium dignitatis, ipſum contingat, auxiliante Domino, pervenire. Convenientiùs ſiquidem eſt, ut qui filius, & Clericus eſt Romanę Eccleſiæ, ab ejus gremio non recedat, & ipſa ei circa ſe locum dignitatis conferens, eidem indè provideat altiora. Ipſa etenìm viros, & moribus, & ſcientiâ adornatos, præditos honeſtate, & ſanguinis nobilitate præclaros, ad ſe libentèr evocat, & alios aliundè conſuevit admittere, non ſe talibus, cum ipſos in gremio ſuo habet, facilè ſpoliare (a).

(a) *Baron. an.* 1159. *num.* 3.

11. Notemus hic, Imperatorem pro ratione ſuæ petitionis obtendere, quod decens eſt, Romanam Eccleſiam filios ſuos per domos, & familias diſtribuere, nempè per alias Eccleſias: quâ loquendi phraſi, neſcimus an clariùs valeat explicari, juſtum eſſe, quod beneficia eccleſiaſtica conferantur etiam extraneis, modò dignis: quippè Clerici Romanæ Eccleſiæ proculdubiò erant origine extranei ab aliis Eccleſiis, per quas diſtribuendos eſſe Cæſar inculcat. Qui paritèr, quando ab initio interpellavit Pontificem, ut Guidonem juniorem, ſivè Blanderatæ in Subalpinis, ſivè alibi apud Ligures ortum, Romanæ Eccleſiæ insereret, proùt in eâ inſertus eſt, Eccleſiâ ſpeciali, ſeù beneficio eccleſiaſtico, necnon ordine, & officio Subdiaconali decoratus, quamquam indè eſſet extraneus; necnon quando inſtetit, ut idem à Romanâ Eccleſiâ ad Ravennatenſem metropolim transferretur, à quâ paritèr eſſe extraneus noſcebatur; certè docuit Eccleſiam Dei plenâ, & integrâ libertate potiri, præficiendi beneficiis ſacris extraneos, alioquin ille ſemèl, & iterum non fatigiſſet, ut vir Pedemontanus, aut Ligur, modò Romæ, modò Ravennæ, beneficiis eccleſiaſticis augeretur, à quibus, & Diœceſi, & provinciâ, & temporali quoque ditione, citrà dubium erat extraneus.

12. Notanda eſt etiam reſponſio Pontificis, Friderico I. Imperatori reſcripta: Continet enìm, ſe complacere de Guidonis admiſſione in Eccleſiâ Romanâ, & de illius provectione ad ordinem Subdiaconalem, & ad Eccleſiam, ſeù beneficium ei peculiatèr aſſignatum, ſeque adhuc intendere aliis eundem gradibus ſublimare, nihil relevante extraneitatis obſtaculo. Declarat etiam, eſſe uſum Sedis Apoſtolicę Clericos hinc indè moribus, & ſcientiâ ornatos, ad ſe vocare, proprioque Clero inſerere, nec ſe talibus viri facilè debere ſpoliare: quarè abnuit Guidoni Blandratenſi tranſitum de Romanâ Eccleſiâ, in quâ jàm defixus erat, ad Ravennatem permittere: quippè diſpoſuerat illum, vel Romæ ad ſublimiora provehere, vel alibi alterius dignitatis præeminentiâ decorare. Sicut autem Guidoni quidquam non obſtitit extraneitas, quin beneficium Subdiaconale in Romanâ Curiâ valuerit obtinere; ſic & nihil obſtitiſſet (ſi jàm Romæ non fuiſſet peculiari Eccleſiæ defixus) quin poſſet, pro voto Cæſaris, apud Ravennatem metropolim beneficium Archiepiſcopale adipiſci: totumque obſtaculum in primam affixionem refundebatur, ſatis alioquin patefacto ſenſu Cæſaris, atque Pontificis, quod Clericis extraneis æquè, ac indigenis liberum, & licitum eſſet eccleſiaſtica conſequi beneficia, effectu etiam id comprobante; nàm de facto Guido Archiepiſcopatum ipſum ſucceſſivè adeptus eſt (b).

(b) *Ex Tabul. Archiepiſcoporum Raven nat.*

13. Imperatoris Occidentis votum aperuimus: nunc ſenſum quoquè *Orientalis* Cæſaris detegamus. *Iſacius Angelus* Imperium Conſtantinopolis retinebat, quod, ut diximus, ei prædixerat *Doſitheus quidam Studienſis monachus*, *Venetiis*

oriun-

oriundus, & patre Viticlino, ut ferebatur, natus &c. Quâ prædictione eventu comprobatâ, ſummo honore, & auctoritate apud hunc Imperatorem florens, Hieroſolymorum Patriarcha, poſt Leontii viri eruditi, & virtute celebris obitum, deſignatus eſt (a). Doſitheo autem ipſo Patriarchalibus infulis Hieroſolymitanæ metropolis effulgente, Iſacius Leontium Patriarcham Conſtantinopolitanum dejecit; optanſque in ejus locum ſubſtituere Doſitheum, hâc arte uſus eſt, quàm Nicetas Choniates talibus coloribus lineavit. *Theodorum Balſamonem, magnę Antiochię Epiſcopum, virum eâ ætate juriſconſultiſſimum, aſtu circumvenit, & in privato colloquio indignationem ſimulat, quod Eccleſia, piis, ac doctis viris ità deſtituatur, & monaſtica virtus ità obſoleverit, atque evanuerit, ut nemo ſit, qui univerſalem ſedem* (nempè Conſtantinopolitanam) *non ſecus ac ſolis irrequietus circuitus orbem terrarum illuſtret, cœtumque fidelium, quàm optimè gubernet. Hæc & id genus alia, non ſinè dolore præfatus, ſubjunxit, olim fuiſſe ſibi in animo illum ex Antiochenâ ſede in Oecumenicam, ut illuſtrem legalis puritatis lucernam transferre. Sed ab eâ mutatione veterum canonum, & eccleſiaſticarum ſanctionum interdicto deterreri. Si verò ipſe, ut legum, & canonum peritiſſimus, translationem ut olim, ità nunc quoque habere locum demonſtrare, ac vulgo perſuadere poſſit, ſe omninò id in lucro deputaturum, eumque modò liceat incunctantèr deſignaturum* (b).

14. Theodorus Balſamon his auditis, ſpeque illectus Patriarchale folium Conſtantinopolitanum adipiſcendi, Antiocheno relicto, cui ſolo nomine præſidebat, quippè tùnc Latini Antiochiæ dominabantur (c); omnes leges, & canones quot quot potuit, colligavit, aptavit, inflexit, ut Antiſtitem de unâ ad aliam ſedem licitè transferri poſſe probaret: ſed illuſus, ac ſpè fruſtratus remanſit: nàm Imperator his auditis, non eum de Antiocheno, ſed Doſitheum, de Hieroſolymitano ad Conſtantinopolitanum Patriarchium tranſvehi fecit (d). *Theodorus*, inquit Choniates, *omnia rata fore aſſirmavit. Poſtridie Concilio Pontificum in æde ſacrâ indicto, & quęſtione illâ agitatâ; translatio ſtatìm conceſſa, & literis Imperatoris confirmata eſt: ac Antiochenus ut antè fuerat, ità manſit Antiochenus. Doſitheus verò à ſede Hieroſolymitanâ Conſtantinopolim eſt translatus, cum tàm frequenti, & ſplendido comitatu, ut haud dubiè regium triumphum æquaret* (e). Ità Iſacius Imperator, & votum ſuum complevit, & Balſamonem deluſit, & Doſitheum omni, quo potuit honoris cumulo, decoravit.

15. Hìc nec modum, ab Iſacio adhibitum, commendandum ſuſcipimus; nec an translatio fieri debuiſſet, nec nè, definimus: ſed ſcientes eſſe certum, & inconcuſſum apud ſacros canones, quod Antiſtitum translationes de uno ad aliud beneficium epiſcopale licitè, ac laudabilitèr fieri poſſunt, quotiès juſta cauſa utilitatis, vel neceſſitatis, conjunctivè, ſivè disjunctivè, concurrat (f), nec legitimi ſuperioris deſit auctoritas (g); dicimus, quod ſenſus Iſacii Imperatoris, & Epiſcoporum Conſtantinopoli, pro Patriarchâ illius urbis deſignando coaſſidentium, viri extranei translationi favens, fuit ſacris Canonibus conſentaneus: & quod ſicut liberam eſſe cenſuit Eccleſiam Imperator in provectione Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, quando pręfatum Doſitheum in *Hieroſolymitanâ* ſede locari fecit, quantumlibet indè eſſet, & origine, & provinciâ, & eccleſiaſticâ defixione prorsùs extraneus; ità declaravit, ipſam Eccleſiam eâdem perfrui libertate, quando memoratum Doſitheum, in Concilio Epiſcoporum, Balſamone perorante, ac legibus, & Canonibus translationes fieri poſſe probante, à Hieroſolymitanâ ad *Conſtantinopolitanam* ſedem tranſvehi procuravit, à quâ Translatus originariè erat extraneus. Nec enìm Imperator propriâ auctoritate illum tranſtulit, ſed ſanctione Synodali tranſvehi procuravit: quod agendo, nec quid contrà canones, nec rem inſolitam attentavit: neque id fieri curaſſet, niſi pro certò habuiſſet, quod, non modo Clericis indigenis, & nativis, ſed viris extraneis quoquè pateret acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia. Et quod dicitur de translationibus, quoad epiſcopalia beneficia; ex identitate, vel ſimilitudine rationis, verificatur etiam de

(a) *Nicet. Choniat. in Iſacio. Angel. lib. 2. fol. 265. 4.*

(b) *Nicet. Choniat loc. cit.*

(c) *Card. Baron. an. 1191. nu. 50.*

(d) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. par. 1. l. 1. cap. 26. nu. 4.*

(e) *Choniat. loc. cit.*

(f) *Cap. mutationes cum trib. ſequen. 7. qu. 1. c. ſciaſ. 8. qu. 1. cum aliis capit in tit. de traſl. Epiſcopor.*

(g) *Cap. mutationes & cap. ſicut alterius in fin. 7. qu. 1.*

(a) *Cap. Epiſc. de loco 7. q. 1. §. ſine except. 12. qu. 2.*

tranſlationibus quoad beneficia ordinis inferioris (*a*), concomitante ſemper, vel ut plurimum extraneitate ipſaſmet tranſlationes.

16. Ab Oriente retrocedamus in *Hiſpaniam*. Regnabat in eâ ſæculo Chriſti duodecimo Alphonſus VII. vir egregius, ac pacis, & belli dotibus præclarus, cui Innocentius Papa II. *Imperatoris* titulum largitus eſt, triplicique illum fecit diademate coronari, primò in Toletanâ, ſecundò in Legionenſi, ac tertiò in Compoſtellanâ urbibus: eâ intentione, ut quemadmodum Germania, ſic & Hiſpania Imperatorem proprium haberet, cui cæteri regionis illius Reges, & honorem exhiberent, & homagium facerent, & ſoluerent quoque feudali more tributum, ac ſub eo jungerent vires, ad Mauros, & Infideles, armis bellicis debellandos (*b*). Dum Alphonſus ergò præfatus regnaret, contigit beneficium Archiepiſcopale Compoſtellanum vacare, ad quod ſatagens aliquem virum eximium, & plenum meritis promoveri; fecit ut ſucceſſoris electio in Epiſcopum caderet Salamantinum: cui quia obſiſtebat primæ Eccleſiæ connubium; Rex interpoſuit apud Papam preces B. Petri Cluniacenſis, ut Salamantinum ipſum, à vinculò primæ ſponſæ abſolutum, Compoſtellanæ Sedi præficeret in Paſtorem.

(b) *Foreſt. Map. hiſt. to. 4. p. 2. l. 8. in Alfon. 7 Re. 60.*

17. Audiamus verba ipſius Beati viri ad Pontificem, quorum partem alibi quoque tranſcripſimus: *Imperator Hiſpanus, magnus Chriſtiani populi Princeps, devotus majeſtatis veſtrę filius, licet apud pietatem veſtram multum poſſit, & poſſe debeat; tamen quià intèr modernos Reges præcipuus amicus, & benefactor Cluniacenſis Eccleſiæ eſt, mè ad præſens mediatorem, & apud vos interceſſorem elegit &c. Sed non ego pro Rege Hiſpano, non pro Romano, non pro quolibet mortalium preces funderem; ſi id juſtitiæ repugnare cognoſcerem. Undè licet earum rerum, quibus non interfui, teſtis eſſe non poſſim, ſapientum tamen multorum, magnorum, probatorum etiam virorum teſtimonio, non minus, quam oculis meis, vel auribus credere compellor. Horum itaque omnium atteſtatione, ex quibus multi Clerici, quidam monachi, nonnulli Epiſcopi ſunt, electionem Domini Salamantini Epiſcopi in Archiepiſcopum S. Jacobi, ab omni clero, ab omni, populo, canonicè, pacificè, communitèr factam, prædictus Imperator per humilitatem meam, majeſtati Apoſtolicæ repreſentat. Et quia illa Eccleſia, ad quam electus eſt, tanti Apoſtoli corpore glorioſa, tot Sedis Apoſtolicæ privilegiis ſublimata, inter omnes Hiſpanas Eccleſias caput extulit; nobilem, prudentem, honeſtam, probatam perſonam præ aliis terræ illius Eccleſiis requirebat. Quam ſe inveniſſe tandem in iſto lætata, eum ſibi, ut dictum eſt, in Paſtorem elegit.*

18. *Undè ſi quis, poſt illam communem, & ſolemnem electionem, alicui propriò commodo inſervire volens, ab illo deſcivit; provideat ſollicitudo paterna, ne illi liceat ob privatum lucrum bona publica impedire, vel eâ de causâ pacem tantæ Eccleſiæ perturbare. Aſtat igitur ad fores veſtræ miſericordiæ, manu noſtrâ pulſat Imperator Hiſpanus, Sancti Jacobi clerus, & populus, ut electum ſuum, non ſublimitèr, non ſuperbè, ſed humilitèr, & manſuetè ad vos venientem ſuſcipiatis, & vinculum Apoſtolicę ſeveritatis, quod modeſtè pertulit, reſolvatis: & quod poteſtatis veſtrę ſolius eſt, tranſlationem ejus de Salamancâ, ad urbem S. Jacobi Apoſtoli concedatis* (*c*). Agebatur hic de tranſlatione Epiſcopi de unâ ad aliam ſedem; quam ſicuti ſacri canones, jàm ſoli poteſtati Pontificis Romani reſervant (*d*); Sic & B. Petrus Cluniacenſis fatetur, eam poſſe à ſolo Innocentio II. Papâ compleri. Et quemadmodum jura concedunt, iſtas tranſlationes juſtè fieri poſſe, quoties rationabilis cauſa id expoſcat (*e*); ità præfatam tranſlationem juſtam eſſe declarat idem B. Petrus; verbiſque diſertiſſimis profitetur, ſe pro eâ non ſcripturum, ſi non agnoſceret ipſam juſtitiæ conſonam eſſe, ac Regem pro illâ inſtantem, æqua, & rationabilia depoſcere.

(c) *Petr. Cluniacen. lib. 4. ep. 9.*

(d) *Cap. 1. 2. 4. & ibi gloſ. de tranſlat. Epiſc.*

(e) *Cap. mutationes 34. c. ſcias 35. 7. q. 1.*

19. Proculdubiò autem Epiſcopus Salamantinus, ad Compoſtellanum Archiepiſcopatum transferendus, vel à Salamantinâ Eccleſiâ, in quâ beneficium epiſcopale poſſidebat; vel à Compoſtellanâ, in quâ beneficium Archiepiſcopale conſequi ſatagebat, erat extraneus. Et tamen Alphonſus VII. Rex Hiſpaniæ, toto conatu pro ejus provectione ad ſecundam ſedem inſtetit, hocque faciens, tàm ipſe, quàm

clerus

clerus Compoſtellanus, ingenuè ſunt profeſſi, patere aditum extraneis ad eccleſiaſtica beneficia: non enim tanto rerum apparatu hanc translationem promoviſſent, ſi extraneis interdicta beneficia eccleſiaſtica crediidiſſent: vel ſi eis eſſet ad illa clauſus aditus jure divino, naturali, & humano, prout ſupponunt Contradictores. Quod ſi fortè dicas Epiſcopum Salamantinum fuiſſe nativum ejuſdem provinciæ eccleſiaſticæ Compoſtellanæ, adeòque ab hac metropoli non extraneum; id nihil proficit: nàm inprimis hoc eſſet probandum non ſupponendum: & quatenus etiam probaretur, inutilis eſſet labor: quippè cum rationes, & doctrinę, per Contradictores allegatæ, probent (ſi quid probant), quod beneficia ſolis diœceſanis, & localibus conferri debeant; jàm excluduntur ab eis, non ſolum qui extra, ſed etiam qui intra eandem provinciam nati ſunt, ſi non ſint ſimul, & ſemel etiam diœceſani, & propterea nec Rex, neque clerus præfatus urgere potuerunt pro translatione Epiſcopi Salamantini ad Archiepiſcopatum Compoſtellanum, niſi ſub inconcuſſo ſuppoſito, quod liberum ſit Eccleſiæ beneficiis eccleſiaſticis Clericos etiam extraneos inſignire.

20. Quoad Poloniam, dum in eâ regnaret Boleslaus III. & Romæ in D. Petri Cathedrâ conſideret Paſchalis Papa II. Pontifex epiſtolam ſuam quandam direxit Archiepiſcopo Gneſnenſi, ſeu Poloniæ, abnuenti fidei Sacramentum Sedi Apoſtolicæ in Pallii ſuſceptione jurare: ac obtendenti Regem, & Regni majores, magnâ eſſe ſuper hoc admiratione permotos. Paſchalis verò varia inſinuat ibi motiva, cur hoc juramentum exigeret, ac inter cætera ſequens allegat. *Quid ſuper Epiſcoporum translationibus loquar, quę apud vos, non auctoritate Apoſtolicâ, ſed nutu Regis prę-ſumuntur? Propter hæc mala, & alia evitanda, hujuſmodi juramentum exigitur* (*a*). Improbat Pontifex translationes Antiſtitum, quæ in Poloniâ fiebant, non auctoritate Apoſtolicâ, ſed Regali; cum tamen hoc, non ad Regiam poteſtatem pertineat, ſed ad ſolam Pontificiam (*b*). Ideoque benè Sacramentum præfatum exigi oſtendit, ne ſimiles translationes inpoſterum, inconſultâ Sede Apoſtolicâ, compleantur: ad quam ipſas unicè, ac privativè pertinere, illâ ætate toti Eccleſiæ perſuaſum erat, nec jàm in dubium vocabatur, quod poſſet ipſa ſola eaſdem authorizare (*c*).

(a) *Paſchal. PP. II. ep. 6. Bin. to. 7. Conc. p. 1 fol. 517. D.*

(b) *Cap. mutationes, cum ſeq. 7 q. 1. cap. inter 2. cum aliis de translat. Epiſcopor.*

(c) *Thomaſſin. de vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 2. c. 64. n. 3. & 4.*

21. Et quidquid eſſet de Græcis, apud quos adulatio introduxerat, ut Imperatores Conſtantinopolitani, tranſvectiones Antiſtitum de unâ ad aliam ſedem, non ſolum procurarent Eccleſiæ auctoritate fieri, ſed etiam ex ſe ipſis, ſi ità vellent, auderent: Quâ de rè Simeon Theſſalonicenſis, ità conqueritur. *Iſta non tàm ab Imperatoribus, quàm ab adulatoribus fiunt, qui eos commovent ad majora perpetranda, itaut audeant & promovere Epiſcopos, & translationes facere &c.* (*d*); Quidquid, inquam, eſſet de Gręcis; abſque dubio in cæteris Chriſtianitatis partibus eâ ætate nullibi Reges, translationes ipſas audebant ad effectum perducere, niſi in Poloniâ, ubi ut is evelleretur abuſus Paſchalis Pontifex ſolers fuit. Sed ſepoſito nunc in partem abuſu, modum reſpiciente, quo translationes in Poloniâ fiebant; quantum ad rem noſtram pertinet; certum eſt, quoad ſubſtantiam rei, quod juſtis cauſis intercedentibus, & legitimâ ſuperioris auctoritate accedente, poterant, poſſunt, poteruntque ſemper, abſque ambiguitate compleri (*e*). Et Boleslaus III. Rex Poloniæ illis manus apponens, proculdubiò profeſſus eſt, Clericos extraneos poſſe beneficiis eccleſiaſticis inſigniri, quippè translationes ipſæ fieri non poſſunt, quin translatus ſit, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ prorsùs extraneus.

(d) *Simeon. Theſſal. de ſacr. ordin. c. 8.*

(e) *Thomaſſin. de vet. & nov. Eccl. diſciplin. l. 2. c. 60. n. 6. 7. c. 61. n. 6. 7. 8. c. 62. n. 1. 3. 5. c. 63. n. 2. 6. 8. & 14.*

22. Invaluerat etiam hic abuſus in *Hungariâ*, quod Rex propriâ auctoritate Antiſtites de uno ad aliud beneficium epiſcopale transferret; ſed hanc pravam introductionem Reges ipſi à ſe religioſè abſciderunt, tempore Romanorum Pontificum Alexandri II. & III. Eſt in Annalibus eccleſiaſticis apud Cardinalem Baronium diploma H. Regis Hungariæ, confirmantis piam reſignationem G. Regis, qui cum ante præceſſerat, ubi Romano Pontifici pollicetur, *quod ſine auctoritate, conſiliove ejus, vel ſucceſſorum ſuorum depoſitionem, ſeu translationem Epiſcoporum*

(a) *Baron. ann. 1169. fol. 616. E. to. 12.*

non faceret, vel fieri permitteret (*a*). Super quo recurrit argumentum numero antecedente conceptum, nempè quod quamvis quantum ad modum improbandæ ſint translationes ſolâ Regiâ auctoritate attentatæ; tamen pro eo, quod pertinet ad rem noſtram; translationes illæ in ſubſtantiâ fieri poterant, ſed cum executioni mandari non valerent abſque eo, quod translatus eſſet, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ extraneus, neceſſariò conſequitur, quod Reges Hungariæ illas promoventes, omninò cenſuerunt, extraneis quoque patere debere eccleſiaſtica beneficia.

23. Reſpectu ad *Angliam*, narrat Rogerius, quod ortæ ſimultates intèr Henricum II. Regem, & Henricum III. ejus filium, acriùs invaleſcebant: Rexque pater omnia, quæ filio, in promotione Antiſtitum diſplicere cenſebat, libentiſſimè adimplebat, ideoque varia beneficia Epiſcopalia clericis, quà extranationalibus, qua alibi aliis Eccleſiis addictis, largitus eſt: *Henricus*, inquit, *Rex Angliæ pater, contrà prohibitionem Henrici Regis filii, & poſt appellationem factam ad D. Papam dedit Richardo Priori de Dovuere Archiepiſcopatum Cantaurienſem, & Reginaldo filio Joannis Sarisberienſis Epiſcopi epiſcopatum Bathonienſem, & Richardo de Juceſtre Pictavienſi Archidiacono epiſcopatum Vvintonienſem &c. & Gaufredo Ridel Cantuarienſi Archidiacono epiſcopatum Clienſem &c.* (*b*). Qui omnes diviſim, ac ſeparatìm conſiderati, vel à ſecundâ Eccleſiâ, in quâ beneficium epiſcopale nacti ſunt, vel à primâ, in quâ alteriùs ſpeciei beneficia retinebant; erant extranei, & reſpectivè Archidiaconus Pictavienſis in Galliâ erat extranationalis ab epiſcopatum Vvintonienſi: Nihilominus Rex eoſdem uti ſupra promovit, ratus extraneitatem nihil pro beneficiis adipiſcendis obſiſtere.

(b) Roger. ap. Baron. an. 1173. nu. 18. &c.

24. Hujus Regis tempore vixit Nicolaus Brekſpear, ſeu Haſtifragus, Anglus, ex Villâ Malviesbiriâ, Oppidi Virulamii, ſeu S. Albani, Bathonienſis diœceſis, filius Roberti monachi, ex legitimo matrimonio, qui Nicolaus præ inopiâ, qua laborabat, ut victum ſibi acquireret, in Galliam profectus, primo clericus fuit Eccleſiæ S. Jacobi de Melgerio, Magalonenſis diœceſis, provinciæ eccleſiaſticæ Narbonenſis, deindè Canonicus Regularis, & Abbas cœnobii S. Ruffi Valentinæ diœceſis, provinciæ eccleſiaſticæ Arelatenſis: poſteà S. R. E. Cardinalis Epiſcopus Albanenſis, ac Romæ tandem ad Summum Pontificatum evectus eſt, ſub nomine Hadriani IV. (*c*). Hic ergò beneficia Clericale, Canonicale, Abbatiale, Cardinalitium, Epiſcopale, demumque Papale adeptus eſt in tot, & tàm diverſis provinciis, atque regionibus, à quibus, & patriâ, & provinciâ, & natione, erat extraneus. Cui etiam Angliæ Rex, jam aſſumpto ad Pontificatum, gratulatoriam dedit epiſtolam, quam ſuperiùs ex Petro Blaſenſi exſcripſimus, & ideò non eam hìc inutilitèr replicamus (*d*).

(c) *Ciac. Panvinius Foreſtus, Platina, & alii in Hadrian. 4.*

(d) *Baron. an. 1154. nu. 3 & 5.*

25. Non poſſumus tamèn non iterum recenſere verba illa, quibus Rex aſſeverat, quod Hadrianum, *Divina dextera, tamquam lignum vivificum, in medio paradiſi ſpiritualitèr plantandum duxerit, & de terrâ noſtrâ in ſuum pomœrium tranſplantandum*: monetque illum, ut in honorum diſpenſatione, *non reſpiceret ad patriæ propinquitatem, generis qualitatem, aut potentię quantitatem, ſed quod Deum timeant, avaritiam odeant, juſtitiam ſitiant, & zelo ferveant animarum* (*e*). Quæ tametſi directè proferat de Cardinalibus eligendis; quia tamen ſimilitudo rationis, etiam in aliorum diſpenſatione beneficiorum locum habet; hinc fit, ut ſatis conſtet, quod Rex ille Angliæ non in aliâ ſit opinione verſatus, niſi quod pro beneficiis eccleſiaſticis adipiſcendis, debeat omnibus, & quibuslibet clericis eſſe apertus acceſſus; nihil relevante extraneitatis, vel indigenatus ratione: cum benemerentia, virtutes, doteſque mentis, & corporis, non origo localis, vel qualitas nativi ſoli, dignos faciat clericos ipſis eccleſiaſticis beneficiis.

(e) *Petrus Bleſenſ. epl. 165. vid. ſupr. c. 32 nu. 3*

26. Ex Regno quoque *Scotiæ* documenta non deſunt, ob ſchiſma ortum in Metropoli S. Andreæ, proptèr electionem Archiepiſcopi, qui Richardo ſuccederet, mortuo anno 1180. Canonici namque illius Eccleſiæ de proprio gremio elegerunt *Joannem*, cognomento Scotum: ſed Guillelmus Rex Scotorum elegit *Hugonem* Capel-

Capellanum ſuum, undè facta eſt ſciſſura, quę Regnum illud non modicè conturbavit (*a*). Repetitę legationes in Scotiam ab Alexandro III., & Lucio III. Romanis Pontificibus miſſæ ſunt: cognitâque juſtitiâ electionis Joannis, & intruſionis Hugonis; Joanni adjudicata eſt Eccleſia: ſed Rege obſiſtente, nec interdicti, neque ullius cenſuræ metu ab inceptis deſiſtente; diſſenſio, pro eo, quod ceſſaret, magis recruduit, & aliquando ſic eſt, Rege annuente, compoſita, *quod Hugo abjuraret Epiſcopatum S. Andreæ, & Joannes Epiſcopus eundem epiſcopatum quietum clamaret, à calumniâ ipſius, & loco illius haberet epiſcopatum de Dunkelden, & omnes reditus, quos ipſe ante electionem ſuam habebat, & Cancellariam Regis, & quadraginta marcatas reditus de epiſcopatu S. Andreæ in vitâ ſuâ. Hugo tamen cum requiſitus eſſet à Domino ſuo Rege Scotię, quod abjuraſſet epiſcopatum S. Andreæ, reſpondit sè malle ſuſcipere judicium in Romanâ Curiâ, quam ſic abjurare epiſcopatum &c. & appellavit ad Romanum Pontificem* (*b*).

(a) *Baron. anno* 1180. *nu.* 4

(b) *Baron. anno* 1182 *nu.* 3.

27. Uterque igitur competitorum Romam properavit, & quilibet eorum pro ſuo jure coram Pontifice peroravit: cumque neuter alteri cedere vellet; *Papa de communi fratrum ſuorum conſilio abjudicavit epiſcopatum illum utrique, & ipſi in manu Pontificis reſignaverunt præfatum epiſcopatum S. Andreę liberè, & abſolutè, & ſic à Curiâ receſſerunt, expectantes Summi Pontificis miſericordiam. Et poſt paucos dies, & per conſilium univerſorum Cardinalium, Summus Pontifex reddidit Hugoni Epiſcopo epiſcopatum S. Andreę, & confirmavit, & conceſſit Joanni Epiſcopo epiſcopatum de Dunkelden cum univerſis ſupradictis, quę ei ex parte Regis Scotię oblata fuerant &c.* (*c*). Ita res pro voto Guillelmi Regis Scotiæ ſucceſſit; ejuſque tandem opera factum eſt, ut Joannes non poſſet conſequi beneficium Archiepiſcopale Eccleſiæ S. Andreæ, de cujus corpore fuerat electus, adeòque ibi erat indigena; & reciperet beneficium epiſcopale Dunkeldenſe, à quo ſaltem, quoad patriam, ac diœceſim, erat extraneus. Viceverſa beneficium Metropolitanum Sanctandreenſe collatum eſt Hugoni Aulico Regis, qui indè erat extraneus, ſi non alitèr, ſaltem ex eo, quod de gremio illius Eccleſiæ non erat. Hæc autem quam clarè demonſtrent Regem in eâ fuiſſe certitudine, quod beneficia eccleſiaſtica etiam clericis extraneis conferri poſſent, eſt ſuperfluum inculcare, cum res vel ipſo ſit intuitu manifeſta.

(c) *Baron. anno* 1183 *nu.* 1

28. Jàm ergò hic in unum collectos habemus, & *Papas*, & *Cardinales*, & *Patriarchas*, & *Epiſcopos*, & *Sanctos Patres*, & *Doctores*, ac *Scriptores eccleſiaſticos*, & *Imperatores*, *Orientis*, ac *Occidentis*, & *Reges Hiſpaniæ*, *Poloniæ Hungarię*, *Angliæ*, *Scotię*, qui Duodecimo Chriſti Sæculo claruerunt, ſimul in unum, & factis, & dictis: & theoricâ, & praxi; & auctoritate, & doctrinâ conclamantes, quod eorum ætate Eccleſia Dei, uſquequaque per totum orbem diffuſa libera prorsùs erat in ſuorum diſpenſatione beneficiorum, hęcque poterat pro ſuo arbitrio Clericis ſibi bene viſis ea conferre, ſivè indigenis, ſivè extraneis: & ità dogmate, & ità praxi tunc univerſalitèr obſervabatur. Operę pretium eſt ergò, quod. ſi à tàm amplâ, & conſtanti libertate decidit, deciderit poſt Duodecimum Chriſti Sæculum. Contradictorum erit igitur probare, quomodò, & quibus Auctoribus Eccleſia potuerit hanc libertatem amittere, & quandonam de facto illam amiſerit. Hoc probato rationibus, & documentis authenticis, & locum illum tangentibus, à quo autumant libertatem ipſam eſſe proſcriptam, victores erunt canentque triumphum. Sed Deo dante deficient in cogitationibus ſuis: nec illis proderunt indulta Apoſtolica, ſi quæ allegabunt, pro locis particularibus exarata, quippè hæc de loco ad locum non extenduntur, neque de perſonâ, ad perſonam, etiam ex identitate, imò etiam ex majoritate rationis (*d*). Strictè namque, non latè intelligenda ſunt (*e*), & uti gratię privatę non faciunt legem communem (*f*).

(d) *Fagnan. in cap. ne pro dilatione nu.* 32, *de pænit. l.* 5. *& in cap quoniam nu.* 2. *& cap. quod nonnullis n.* 2. *&* 25. *de privil. l.* 5. *Barboſ. in c. Sane nu.* 1. *&* 2. *eod. titul.*

(e) *Felin. in c. poſtulaſti nu.* 9. *de reſcript. Sanch. de matrim. l.* 8. *diſp.* 1. *nu.* 29. *Barboſ. in c. porro* 7. *de privil. l.* 5. *de Luca de Juriſd. diſcurſ.* 35. *nu.* 10. *& de ſervit. diſc.* 61. *nu.* 3.

(f) *Cap hinc. eſt.* 16. *qu.* 1. *cap non exemplo* 26. *qu.* 2. *Barboſ. in cap. ſane nu.* 2. *&* 10. *de privil. l.* 5 *& in c. Abbate* 25. *nu.* 3. *verb. ſignif.*

SÆCULUM CHRISTI XIII.

CAPUT XXXVI.

In quo ex Sacris Conciliis, habitis Sæculo Chriſti Decimotertio, *& præſertìm ex* Lateranenſi IV. *ex* Turonenſi, Vveſtmonaſterienſi, *& ex* Bituricenſi, *necnon ex praxi ſervatâ in proviſione* Patriarchatuum, Cardinalatuum, *&* Summi Pontificatus, *probatur Eccleſiæ libertas in admiſſione Clericorum extraneorum ad Eccleſiaſtica beneficia.*

SUMMARIUM.

1 *Concilium* Lateranenſe IV. *generale, anno* 1215. *quàm fuerit numeroſum, ex Abbate Urſpergenſi, & quot Regum ei adfuerint Oratores.*

2 *Septuaginta canones, in hoc editos Concilio, Greci in eorum linguam tranſtulerunt, ipſos pro regulâ cum Latinis habituri.*

3 *Jubet Concilium eligi Præſulem intrà tres menſes, aliàs electio devoluatur ad ſuperiorem, qui eligat de ipsâ Eccleſiâ: & quando de alienâ?*

4 *Concilium, non præceptivè, ſed conſultivè ſuggerit, eligendum eſſe Clericum de gremio, cum eligi quoque poſſit extraneus.*

5 *In eodem Concilio Papa confirmavit electionem Epiſcopi Vigornienſis extraprovincialis, ad Archiepiſcopatum Eboracenſem.*

6 *Concilium* Turonenſe, *ſivè ad* Caſtrum Guntherii, *decrevit, ne quis curam animarum ſortiatur, niſi loci illius intelligat idioma.*

7 *Quià exceptio firmat regulam in contrarium; ad beneficia carentia curâ animarum non exigitur intelligentia idiomatis, ut exponit Rebuffus.*

8 *Papa diſpenſat ſuper defectu intelligentiæ idiomatis, adeòque capaces reddit extraneos parochiarum: multò magìs beneficiorum ſimplicium.*

9 *Papæ ineſt poteſtas diſpenſandi, nedùm ſuper inſcitiâ idiomatis, ſed etiam ſuper quolibet alio defectu. Poteſtas enìm diſpenſativa eſt in Eccleſiâ.*

10 *In quâlibet juris diſpoſitione excepta intelligitur poteſtas Papæ, ut in Concilio Londinenſi hujus tèmporis cautum fuit.*

11 *Epiſcopi quoque in pluribus rebus diſpenſare poſſunt, imò renuentibus ipſis diſpenſare, id facit interdùm Metropolitanus.*

12 *Cæteris paribus indigenæ præferendi ſunt, ſed cęterorum paritas non ab aliis, quàm à diſpenſatoribus beneficiorum judicanda eſt.*

13 Concilium Vvetmonaſterienſe *celebratum eſt in Angliâ à Stephano, cui ne fieret Archiepiſcopus Cantuariæ, Rex obſtabat.*

14 *In iſto Concilio tractatum eſt de duabus præbendis, quas Papa petebat in ſingulis Cathedralibus. Quid ad hoc reſponderint Angli?*

15 *Angli non negarunt pręhendas petitas, ſi in aliis regnis idipſum fieret. Tergiverſarunt autem politicè, ne primi eſſent.*

16 *In urbe Bituricenſi convocatis Galliæ Præſulibus, Legatus Papæ duas popoſcit, ex quâlibet Cathedrali pręhendas, cui Pręſules obſtitere, & cur?*

17 *Simon de Briâ (qui fuit poſteà Martinus Papa IV.) cum eſſet Legatus in Galliâ, tenuit Concilium Bituricenſe, ſuper electionibus Canonicis.*

18 *Textus præfati* Concilii Bituricenſis *mandat liberè eligi ad beneficia perſonas idoneas,* undecunque *oriundę ſint.*

19 *Sequitur textus ejuſdem Concilii; quod non id decreviſſet, ſi jus humanum, vel divinum extraneos à beneficiis repelleret.*

20 *Non loquitur Concilium Bituricenſe de oriundis undecumque ex Galliâ, quià tunc exteri in Galliâ, & Galli extrà eam beneficia poſſidebant.*

21 *Nulla lex unquam fuit edita in Eccleſiâ, quę pręceptivè diſponat, beneficia reſtringi ad aliquam nationem.*

22 *Ex decem, & octo Papis, qui ſederunt Sęculo XIII. ſoli tres fuerunt Romani, ceteri extranei, & inter hos quinque ultramontani.*

23 *Duo ex dictis Papis fuerunt Ligures, & tres ex Regno Neapolitano, nimirum S. Cæleſtinus V. Gregorius IX. & Alexander IV.*

24 *Præfatos Pontifices non eſt credendum, quod neſcierint, & ſcientes contempſerint, ſuppoſitam culpam extraneitatis.*

25 *Varii Cardinales ab Innocentio III. Honorio III. Gregorio IX. & Innocentio IV. creati, extranei fuerunt ab urbe Româ.*

26 *Alii extranei Cardinales, ab aliis Papis eodem ſæculo promoti, probant libertatem Eccleſiæ, munerandi beneficiis extraneos.*

27 *Patriarchæ Antiocheni hujus ætatis, non ſolum Latini ritus, erant extranei, verum etiam alii ritus Gręci.*

28 *Sed & Boemundus Princeps Antiochiæ bis in pactum deduxit, de Patriarchis Antiochenis à Conſtantinopolitanâ Eccleſiâ mittendis.*

29 *Enumerantur alii Patriarchę Antiocheni Latini ritus extranationales, qui Sæculo XIII. illi Eccleſię pręfuerunt.*

30 *Recenſentur nomina plurium Patriarcharum Eccleſię Hieroſolymitanæ, tùm Latini, tùm Græci, qui erant extranei.*

31 *Series refertur Patriarcharum Conſtantinopolis hujus ſęculi: Nicephorus Blemidas ſcripſit de proceſſione Spiritus Sancti.*

32 *Alii nominantur Patriarchę Conſtantinopolis, & pręſertìm Joannes Bechus, fortis aſſertor fidei Catholicæ contrà Schiſmaticos.*

33 *Alii adduntur Conſtantinopolis Patriarchę, qui omnes hoc ſæculo ſedentes fuerunt XIII. & ex illis plures extranei.*

34 *Latini quoquè Patriarchę Conſtantinopolis fuerunt extranationales: magnę ſciſſurę in electione illorum naſcebantur.*

35 *Cum omnes hi Patriarchę extranationales eſſent, nullus tamèn de illorum extraneitate muſſitavit, vel ipſam impugnavit.*

36 *Si Papatus, ſi Cardinalatus, ſi Patriarchatus capaces ſunt extranei; nunquid non capaces erunt beneficiorum minorum?*

1. Ta-

1. TAMETSI Eccleſia, Sæculo Chriſti Decimotertio, non multum frequens fuerit in Conciliis, aliqua nihilominus celebravit numero Patrum, & dignitate præclara: quippè quorum tria ſunt Generalia, quædam Nationalia: & aliqua Provincialia, in diverſis Chriſtiani orbis partibus congregata (*a*). Verum ex illis primi ordinis fuit *Concilium Lateranenſe IV*. Romę, in Laterano celebratum anno Chriſti 1215. tempore Innocentii Papæ III. conſtans Epiſcopis 400. (*b*), vel 412. ut ait Abbas Urſpergenſis, hæc ſcribens: *Anno ab Incarnatione Verbi celebrata eſt ſancta, & univerſalis Synodus Romæ, in Eccleſiâ Salvatoris, quæ Conſtantiniana vocatur, menſe Novembri, præſidente Domino Innocentio Papâ Tertio, Pontificatus ejus anno 18., in quâ fuerunt Epiſcopi 412., intèr quos extiterunt de præcipuis Patriarchis duo, videlicèt Conſtantinopolitanus, & Hieroſolymitanus. Antiochenus autèm, gravi languore detentus, venire non potuit, ſed miſit prò ſe Vicarium Antheradenſem Epiſcopum: Alexandrinus verò, ſub Saracenorum dominio conſtitutus, fecit quod potuit, mittens prò ſe. Diaconum ſuum germanum. Primates autèm, & Metropolitani 71. Cæterum Abbates, & Priores, ultrà 800. Archiepiſcoporum verò, & Epiſcoporum, Abbatum, & Priorum, & Capitulorum abſentium, procuratorum, non fuit certus numerus comprehenſus: Legatorum verò Regis Siciliæ, in Romanorum Imperatorem electi, Imperatoris Conſtantinopolitani, Regis Franciæ, Regis Angliæ, Regis Hungariæ, Regis Jeroſolymitani, Regis Cypri, Regis Aragoniæ, nec non & aliorum Principum, & Magnatum, Civitatum, aliorumque locorum, ingens fuit multitudo* (*c*).

2. In hoc Concilio ſeptuaginta canones editi ſunt, tantæ exiſtimationis, & pretii, ut Græci, Synodo adſtantes, eos in Græcam linguam tranſtulerint, ipſos prò normâ habituri, & prò regulâ uniformitèr, cum Latino Clero obſervandâ, de quibus Gabriel Coſſartius ita loquitur; *Græca verò translatio, eâdem ætate facta, utriuſque concordiam Eccleſiæ demonſtrabit. Aderant ſiquidèm Concilio Conſtantinopolitanus, & Hieroſolymitanus Patriarchę: Miſerunt Legatos ſuos Alexandrinus, & Antiochenus: ex iis Patriarchatibus Metropolitæ, aliique Epiſcopi multi convenerant, qui, ut ſecum decreta Concilii referrent, Græcam in linguam &c. transluta ſunt* (*d*). Alia plura de dignitate hujus Concilii Oecumenici, omnium, quæ unquam fuerunt in Europâ celeberrimi (*e*), pronuntiat Laurentius Surius: Oſtendens illud verè fuiſſe univerſale; nec ejus fidem, actoritatem, ac dignitatem ullâ ex parte nutare, tum proptèr negotia religionis in eo ſummâ concordiâ intèr Latinæ, & Græcæ Eccleſiæ Præſules tractata; tùm proptèr ingentem Patrum multitudinem, qui ad eam Synodum confluxerunt (*f*). Juxtà calculum enim Binii fuerunt Patres numero 2212. (*g*).

3. Intèr canones autèm præfatos, unus eſt, qui ſub his terminis eſt conceptus; *Statuimus, ut ultrà tres menſes, Cathedralis, vel Regularis Eccleſia Prælato non vacet. Infrà quos, juſto impedimento ceſſante, ſi electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate careant eâ vice, ac ipſa eligendi poteſtas ad eum, qui proximè præeſſe dignoſcitur, devoluatur. Is verò, ad quem devoluta fuerit poteſtas, Dominum habens præ oculis, non differat ultrà tres menſes, cum Capituli ſui conſilio, & aliorum virorum prudentium, viduatam Eccleſiam de perſonâ idoneâ, ipſius quidèm Eccleſiæ, vel alterius, ſi digna non reperiatur in illâ, canonicè ordinare, ſi canonicam voluerit effugere ultionem* (*h*). Præcipit ergò Concilium, ut Devolutarius, ſeù Metropolitanus, ad quem in caſu præfato devoluta ſit auctoritas eligendi, ſeligat aliquem de Eccleſiâ vacante, ſi adeſt idoneus, ſin minùs, ad extraneum ſe convertat, & ab aliâ Eccleſiâ promovendum ſuſcipiat: ideſt eligat indigenam (ſi eſſe de gremio idem hic eſſe dicatur, ac eſſe de gremio: cum tamèn interdùm ſit de gremio, etiàm qui ſecundum originem eſt extraneus) eligat, inquam, indigenam, non perceptivè, ſed conſultivè, ſeù de honeſtate: ſivè indigenam eligat,

non

(a) *Vid. Bin. Labbè Bail. Corioſan. & alios, in Concil. ſæc. 13.*

(b) *Bail. ſum. Conc. to. 1 ad Concil. later. 4. in princ.*

(c) *Conrad. Ab. Urſperg. in Chron. ann. 1215.*

(d) *Coſſart. to. 11. Conc. f. 142.*

(e) *Genebrard. in Chron. l. 4. an. 1215.*

(f) *Surius in præfation. ad hoc Concil.*

(g) *Bin. in not. ad Conc. Later. 4. §. Undè*

(h) *Concil. Later. 4. c. 23.*

non abſolutè, ſed cęteribus paribus; in quo & nos convenimus cum Contradictoribus. At ex hoc nihil omninò detrahitur libertati Eccleſię, quin poſſit etiàm extraneum, prætermiſſo indigenâ, beneficio inſignire: & ſi de facto ità faciat; electio ſinè ambiguitate ſubſiſtit.

4. Rem in clariſſimo ſtatu ponit *Gloſſa ad Capit. nè prò defectu, de electione, & electi poteſtate*, quod ex canone, per nos hic ventilato, Concilli IV. Lateranenſis eſt ſumptum, & Juris communis corpori inſertum. Aſſerit enim, quod Concilium (ubi Devolutario, ſeù Metropolitano præſcribitur electio Prælati de vacante Eccleſiâ facienda) loquitur non præceptivè, ſed conſultivè, ſeù de congruo: neque Devolutario ſtrictiorem legem apponit, quàm haberent primi electores, ab eligendi poteſtate cadentes: qui ſicuti non niſi de congruo debebant Clericum de gremio ad Eccleſiam viduatam provehere; ſic neque ad id tenetur Devolutarius. *Hic præcipitur*, inquit Gloſſa, *ut de eadem Eccleſiâ eligat. Sed nonnè ad Metropolitanum devoluitur idem jus, quod habuit Capitulum? Sed Capitulum potuit eligere undecumque vellet; ſupr. eod. cap. intèr Canonicos; &c. cùm nobis; & cap. in cauſis; ergò, & Metropolitanus? Dico quod, primò debet inquirere perſonas Eccleſiæ vacantis, & eligere de gremio ipſius Eccleſiæ, & illud debuit fieri per illa jura 61. diſt. c. obitum & c. nullus, & 18. qu. 2. quam ſit. Sed ſi hoc non fecerit, nihilominùs valebit electio: nàm multa fieri non debent, quæ facta tamèn tènent, 27. qu. 1. nuptiarum; & 27. diſt. ſi vir. Et nuſquàm invenies, quod proptèr hoc caſſetur electio* (a). Igitùr Concilium hoc Generale, & ſolemniſſimum, Latinis paritèr, atque Gręcis acceptum, & pręcipuorum Eccleſiæ Principum conſenſione ſatis celebre, noluit electionem Pręſulum ad ſolos Clericos de gremio Eccleſiæ vidue coarctare, ſeù ad ſolos indigenas ex neceſſitate reſtringere, ſed tantùm eam velut rem de congruo propoſuit, non verò de neceſſitate faciendam; docuit ergò, quod de rigore, etiàm extranei ſunt beneficiorum capaces.

(a) *Gloſ. in cap. ne pro defectu V. ipſius 41. de election.*

5. Et quod Synodus illa juribus decrevit, factis quoq; pariformitèr comprobavit. Nàm in hoc Concilio actum eſt de beneficio Archiepiſcopali Eboracenſi ordinando, quod vacabat per obitum Galfridi Plantaginetæ, filii naturalis Henrici II. Regis Angliç, qui ex Eccleſiâ Lincolnienſi provinciæ Eccleſiaſticę Cantuarienſis, in Chathedrâ Eboracenſi fuerat collocatus (*b*). Canonici enim Eboracenſes pręſentarunt Innocentio III. Papæ Simonem de Langetonâ, ſed eum Pontifex abnuit approbare, jubens ipſius Canonicis, ut ſtatim alium eligerent, ſin minùs ipſemet Pontifex illi Eccleſiæ Præſulem auctoritate Apoſtolicâ præfeciſſet. Canonici ergò poſtularunt Vvalterum de Grai, Epiſcopum Vvigornienſem, anteà Epiſcopum Conventrenſem, ſeù Lichfeldenſem, provinciæ præfatæ Eccleſiaſticæ Cantuarienſis (*c*), quem Papa confirmavit, & approbavit, ac pallio Archiepiſcopali protinùs inſignivit; iſque à Concilio diſcedens, tamquàm Archiepiſcopus Eborocenſis in Angliam remeavit: nihil impugnante Concilio, Pontifice nihil impugnante illius extraneitatem, cum certè, vel à primâ, vel à ſecundâ, vel à tertiâ Eccleſiâ eſſet, nedùm extradiœceſanus, ſed etiam reſpectivè extraprovincialis (*d*). Et ità non tàm jure, quàm facto, & Innocentius PP. III. & Concilium Lateranenſe IV. ab eo celebratum, cum immensâ Patrum illorum ſerie, ac numeroſo choro Regiorum Oratorum, pro libertate Eccleſiæ, de quâ ſermonem habemus, eloquentiſſimè perorarunt.

(b) *Vid. ſeriem Archiepiſcopor. Eborac. n. 32.*

(c) *Vid. ſeriem Epiſcopor. Conventrenſ. nu. 43. Epiſcopor. Wigornienſ. nu. 39. Eborac. nu. 31.*

(d) *Vid. Matth. Pariſ. ann. 1213.*

6. Sextodecimo poſt anno, nempè Æra Chriſti 1231. habitum eſt *Concilium Turonenſe*, ſivè Antiſtitum provinciæ Turonenſis, ad *Caſtrum Guntherii*, tempore Gregorii Papæ IX., & Federici II. Imperatoris, in quo hujuſmodi formatum eſt decretum: *ne quis inſtituatur in aliquâ Eccleſiâ, cui ſit cura animarum annexa, niſi loci illius loquatur, & intelligat idioma. Si contrà præſumptum fuerit, & inſtitutus privetur beneficio, & inſtituentes poteſtate inſtituendi careant illâ vice* (*e*). Æquitatis, & juſtitiæ plenus eſt iſte canon, quià juſtum omninò eſt, ut parochi, cæterique, regimen animarum habentes, idioma ſubditorum intelligant, & ab iis viciſſim intelligantur. Cum enim eorum ſit ovile paſcere, cui præſident;

(e) *Conc. Turon. ſeu ad Caſtr. Gunther. ann. 1231. n. 16.*

paſcere autem non poſſint, ſi neque intelligantur, neque intelligant; ſequitur quod pluſquam juſtè Concilium dictis Rectoribus animarum neceſſitatem indidit intellectionis idiomatis: in hocque Concilium ipſum coincidit cum Regulâ 20. Cancellariæ Apoſtolicæ, quę ſic ſe habet; *Item voluit, quod ſi contingat, ipſum Papam alicui perſonę de parochiali Eccleſiâ providere, ſeù mandare provideri, vel gratiam expectativæ concedere; niſi dicta perſona intelligat, & intelligibilitèr loqui ſciat idioma loci, ubi hujuſmodi Eccleſia conſiſtit; proviſio, ſeù mandatum, & gratia deſupèr, quoad parochialem Eccleſiam, nullius ſint roboris, vel momenti* (*a*).

7. At quia Concilium, & Regula præfata, de ſolis Eccleſiis loquitur, ſeù beneficiis, regimine animarum præditis, hocque ſe habet per modum exceptionis, exceptio autem, ex notiſſimis, firmat regulam in contrarium (*b*), ſequitur, quod ex vi hujus canonis, intelligentia idiomatis ad conſequenda beneficia, regimine animarum carentia, non exigitur. Hancque illationem egregiè deducit Rebuffus ex allegatâ Regulâ Cancellariæ, ſic dicens, *Quartò requiritur, illam Eccleſiam eſſe parochialem, ergò non haberet locum in præbendâ, & beneficio ſimplici, nec in dignitate non curatâ, quia in his non habent locum rationes hujus regulę* (*c*): rationes, inquam, quas paulò antè ſic expreſſerat, *quia Curatus præfectus Eccleſiæ parochialis, tenetur audire confeſſiones ſuorum parochianorum, & illis pœnitentiam injungere prò qualitate peccati, C. omnis de pœnit. & remiſ. & tenetur eos docere, ac prędicare C. inter de Off. ordin. & C. ecce. 95. diſt., quæ præſtare non poſſet ignorans illorum idioma* (*d*). Corruit ex his unum de præcipuis fundamentis Contradictorum, referentium debitum beneficia conferendi ſolis indigenis, obligationi, quam canones ingerunt beneficiario, intelligendi linguam loci, in quo erectum eſt beneficium, nàm præterquamquod etiam extranei aliquandò peritiâ idiomatis non carent, quo caſu ratio Contradictorum non afficeret; certum eſt canones obligantes beneficiarios ad intelligentiam idiomatis, de ſolis beneficiarjis loqui, animarum curam habentibus, & ſic quidquid ſit, an in ſenſu Contradictorum, beneficia curata ſint danda ſolis indigenis, ſeù linguæ peritiâ non carentibus; certè reliqua beneficia, vel merè ſimplicia, vel reſidentialia, ſed à parochiali onere exempta, poterunt etiam extraneis, ſeù neſcientibus idioma conferri.

8. Accedit ad hęc auctoritas Papæ, qui valet ſupèr contentis in dictâ regulâ diſpenſare, hocque, licet in Regionibus, ſpeciali privilegio ſuffultis, excluſivo extraneorum, locum non habeat, uti de Franciâ exemplificat idem Rebuffus; tamen ait in aliis locis, coæquali indulto carentibus, prout ſunt provinciæ, quæ in Galliâ, *patriâ obedientiæ* vocantur, Pontificem eſſe ſolitum diſpenſare; *In patriâ obedientiæ, ſolet huic Regulæ Papâ derogare* (*e*). Si ergò defectus peritiæ idiomatis extraneos à beneficiis excludit, cum ſuper eo Pontifex valeat diſpenſare; ſequitur, quod poſſit etiam extraneis beneficia largiri; Et ſi id poteſt facere Papa, quoad inſcitiam idiomatis loci, pro beneficiis curatis; multò fortiùs id facere poterit, ſeù diſpenſare pro beneficiis, animarum curâ carentibus, ut ad extraneos perveniant. Imò, ſi pro his ultimis beneficiis neceſſaria eſſet diſpenſatio, ut poſſent extraneis conferri; dicendum eſſet, quod præter Papam, idipſum etiam tacitè, vel expreſsè pręſtare poſſint quicumque, vel ex privilegio Apoſtolico, vel à jure per Pontificem authorizato, habent ut eccleſiaſtica beneficia conferant, aut ad ea præſentent, in hoc enim iſti vice, & loco Papę ſuccedunt; qui ſi non directè diſpenſant, indirectè tamèn quidquam æquivalens facere videntur, quatenus Papa, concedens eis jus conferendi, vel alitèr elargiendi eccleſiaſtica beneficia, ſi ad hæc extraneis committenda, neceſſaria eſſet diſpenſatio, cenſeretur eiſdem dare facultatem implicitè diſpenſandi, vel ipſe Papa ex integro, per eorum organum diſpenſare: illi enim ſunt velut organa, per quę poteſtas, & voluntas Summi Pontificis explicatur. (*f*)

9. Et quidem *quod Papam*, nullus negabit, quod ſit præditus facultate diſpenſandi, tum ſuper defectu idiomatis, tum ſuper quolibet alio defectu, vel canonico impedimento, quoties id exiſtimet expedire. Nàm poteſtas diſpenſandi eſt proculdubiò

(a) *Regul. Canc. num. 20.*

(b) *L. quæſitum §. denique ff. de fund. inſtr. Decius in c. cum dicta n. 6. & 7. de confirm. util.*

(c) *Rebuff. prax. benef. reg. 20. gloſ. 2. n. 10.*

(d) *Rebuff. loc. citat. §. 1. verſ. ratio.*

(e) *Rebuff. loc. citat. Reg. 20. gloſ. 1. §. ideo.*

(f) *Gonzal. ad Reg. Cancel. 8. §. 1. proem. n. 9. 12. 20. Lotter. de re benef. l. 1. q. 6. n. 46 47. de Luc. de benef. diſc. 9. n. 13.*

dubiò in Eccleſiâ, de quâ ex propoſito S. Bernardus (*a*), atque Goffridus Vindocinenſis (*b*), propinqui, ac preclari doctrinâ, & pietate horum temporum Scriptores, præter Theologos, & Canoniſtas, paſſim de hujuſmodi materiâ tractantes: Iſta vero Eccleſiæ poteſtas diſpenſandi, ſi non reſidet in Papâ; in quo reſidebit? Si non exercetur à Papa; quis eam exercebit? Oſtendimus, & oſtendemus, quod excluſio Clericorum extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis non eſt neque de jure naturali, neque de jure divino, ſuper quibus ſolis non poteſt Pontifex diſpenſa re (*c*). Imò & neque eſt de jure communi poſitivo: quippè nullibi in jure diſponitur præceptivè de ipſâmet excluſione. Sed quatenus etiam per hypotheſim hęc eſſet de jure communi; quis neſcit, quod Papæ integra, & totalis poteſtas competit ſuper ipſo jure communi (*d*)? Tum quia ab ipſomet Papâ ſuam auctoritatem ſuſcipit jus commune (*e*); Tum quia jus commune Summi Pontificis poteſtatem nullis valet vinculis alligare (*f*).

10. Eo vel maximè, quod in quâcumque juris diſpoſitione ſemper Pontificis Romani facultas excepta intelligitur (*g*). Imò, & in Conciliis hâc ætate celebratis, & præſertìm in *Londinenſi*, quod generale dictum eſt à Rogerio (*h*), nimirum nationale, quatenus à Primate Angliæ, cum univerſis illius Regni Epiſcopis, eſt celebratum (*i*); expreſſis verbis eam legimus exceptam. Nàm in fine ſingulorum canonum adjecta ſpecificatur hæc declaratio: *ſalvo in omnibus Sacroſanctę Romanæ Eccleſię honore, & privilegio* (*l*). Unuſque ex illius Canonibus, nempè quartodecimus favet extraneis: quippè admittit, poſſe Priores de uno ad aliud beneficium priorale transferri, à quorum altrerutro ex neceſſitate erant extranei. Hinc fit, quod in jure communi Papa poteſt pro ſuo arbitrio diſpenſare (*m*), nedum cum causâ; ſed etiam ſine cauſæ cognitione (*n*), itàut ſtet pro causâ illius ſola voluntas (*o*): cujus rationem non debet dare hominibus, ſed ſoli Deo. Quapropter ſi, ut innuimus, excluſio extraneorum eſſet de jure communi; Summus Pontifex poſſet ſuper eâ diſpenſare, & extraneos pro ſuo arbitrio beneficiis eccleſiaſticis inſignire. Multò ergò magìs diſpenſare valet ſuper hâc rè, cum non ſit de jure communi. Et ſicubi eſt de jure particulari, fundato ſuper aliquod privilegium Apoſtolicum; adhùc Pontifex ſuper ea poteſt diſpenſare: quandoquidem in conceſſione privilegiorum, ſemper præſervata cenſetur poteſtas diſpenſativa Pontificis, qui gratuita privilegia, etiam prorsùs tollere poteſt (*p*), Et qui ſemper majorem apud ſè poteſtatem retinet, quam aliis fuerit impertitus (*q*).

11. Quoad *Epiſcopos* quoquè, quod in pluribus rebus à jure ſtatutis valeant diſpenſare, certò certius eſt apud Doctores (*r*). Imò in aliquo caſu, ſi renuant diſpenſare, juſtaque concurrat ratio diſpenſationem expoſcens; hanc poterit Metropolitanus veluti ſuppletivè interponere (*s*). Et in dividuo poteſtatis epiſcopalis diſpenſandi cum extraneis ad eccleſiaſtica beneficia, eſt textus rutilans in jure, ab Honorio Papa III. editus, hoc ipſo decimotertio ſæculo, quod excurrimus, in epiſtolâ, ad Regienſem Epiſcopum directâ, in quâ ſic ait: *Te nobis proponente didicimus, quod quidam Prelati Eccleſiarum tuę juriſdictionis, in Eccleſiis ſibi commiſſis, ſine conſcientiâ tuâ, clericos de alienis epiſcopatibus inſtituere non verentur. Attendentes igitur, id eis nullâ ratione licere, cum ſit honeſtati contrarium, & à Sanctorum Patrum inſtitutionibus alienum &c. Inquiſitioni tuæ talitèr reſpondemus, quod tibi licet eos exindè removere, niſi aliquos, ex diſpenſatione, in eiſdem Eccleſiis duxeris dimittendos* (*t*).

12. En quomodo provectio Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, non eſt contra jus divinum, neque naturale, neque humanum, ſed ſolum ad ſummum *contrà honeſtatem*, quæ dictat, cæteris paribus, indigenas eſſe extraneis præferendos. Verum iſta cæterorum paritas, neque à populo, neque à Clero, neque à Laicis cujuſcumque ordinis, quantumvis ſibi videantur doctrinâ, & poteſtate præſtantes, definienda eſt, vel judicanda, ſed ab eo ſolo, ad quem ſpectat de vacantibus beneficiis diſponere: præterquamquod nedum Summus Pontifex, ſed etiam quilibet Epiſcopus, per textum juris expreſſum, poteſt ſuper ipsâ honeſtate diſpen-

(a) *S. Bern. to. 1. tr. de prec. & diſpenſ. c. 4 & ſeq.*
(b) *Goffrid. Vindoc. Opuſc. 5.*
(c) *Barboſ. jur. Eccl. univerſ. l. 1. c. 2. nu 66. & 120. 132. Fagnan. in c. Henricus n. 30. de Cler. pugn. in Duel. l. 5.*
(d) *Cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. Barboſ. loc. cit. n. 95 Fagnan. in c. nimis nu. 15. de fil. presbyt. l. 1.*
(e) *Cap ſignificaſti 4 & ibi gloſ. V. auctoritatem de election.*
(f) *Cap. innotuit 20 de elect.*
(g) *Cap ſignificaſti 4 & ibi gloſ. V. excipiat; de election. Paſchal. 2. epiſt. 6.*
(h) *Roger. rer. Anglican.*
(i) *Raynald. an. 1207. num. 16. & 17.*
(l) *Conc. Londin. ann. 1200. c. 1. & ſeq.*
(m) *S. Thom. Quodlib. 4 art. 13. Sayr. Clau. Reg. l. 3. c. 10. n. 6. Barboſ. l. cit. n. 95. 128.*
(n) *Fagnan. in c. cum ad Monaſterium n. 78. de ſtat. Mon. l. 3. Barboſ. de off. Epiſ. alleg. 33. nu. 6.*
(o) *Fagnan. in c. quia in tantū n. 15. de præb. lib. 3.*
(p) *L. qui fundum C. de omn. agr. deſert. Felin. in c. quæ in Eccleſiarum n. 61 de Conſtit. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 1. c. 2. n. 116.*
(q) *C. dudum c. quāvis de præben DD. ap. Barboſ. loc. cit. n. 129.*
(r) *Barboſ. de off. & pot. Epiſc. p. 2. alleg. 33 34. 35. 37. 38. Fagnan. plur. in loc. de quib. vide in ſuo Indice V. Epiſcop. quod diſpenſat.*
(s) *Barboſ. de offic. Epiſc. p. 1. tit. 4. n. 24.*
(t) *Cap. te nobis 4. de Cler. peregr.*

diſpenſare, & Clericos extraneos, ea non obſtante, ad beneficia ſacra provehere; ſicque vel per viam ſibi inſitæ poteſtatis, vel per viam facultatis diſpenſativę, ſi verè diſpenſatio neceſſaria eſſet, hoc unum evidens eſt, quod Eccleſia, totali, & integrâ libertate potitur admittendi Clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia. Sed ad iter, à quo deflexìmus occaſionalitèr, revertamur: & Concilia, quæ ſęculo decimotertio, habita ſunt, perpendamus.

13. Celeberrimum eſt *Concilium Vveſtmonaſterienſe*, in Angliâ celebratum anno 1226. per Stephanum Archiepiſcopum Cantuarienſem (*a*). Hic eſt *Stephanus Lanthonus*, qui tametſi ortu Anglus, & monachus Dorovernenſis, Cancellarii, tamèn Accademiæ Pariſienſis munere functus eſt, & in hac ipsâ Urbe canonicale beneficium Eccleſiæ S. Marię eſt adeptus (*b*). Succeſſivè ab Innocentio Papâ III. Cardinalatum S. Gryſogoni in Romanâ Curiâ promovit. Mortuo autèm Huberto Sarisberienſi, qui Cantuarienſi Eccleſiæ præerat; & Joanne Rege Angliæ ſatagente, ut ad illam ſedem transferretur Joannes Grap Epiſcopus Norvicenſis, cui opponebatur quidam Reginaldus; Pontifex utroque reprobato, fecit ut idem Stephanus in Archipræſulem eligeretur (*c*). Joannes verò Rex, id ægrè ferens, omnem lapidem movit (*d*), nè Stephanus poſſet illam cathedram adipiſçi. Innocentius tamèn illum Viterbii propriis manibus conſecravit, & epiſcopali pallio exornatum, ad ſuam ſedem tranſmiſit: quam nihilominus, nonniſi poſt plures annos, Rege minis, ac cenſuris territo, conſecutus eſt (*e*), tenuitque per annos viginti duos (*f*), doctrinâ ſummopere florens, quâ plurimis voluminibus nomen ſuum illuſtravit, intèr pręclaros Scriptores Anglię computatus (*g*).

(a) *Binius, Bail. & alii in Conc. Vveſtmonaſt. ann. 1226.*

(b) *Ciac. Vita Innoc. III. inter hujus Cardinales nu. 24.*

(c) *Raynal. ann. 1207 16. Ciac. loc. cit. Vid. ſeriem Archiepiſcopor. Cantuar. n. 41. 42.*

(d) *Raynald. loc. cit. nu. 17. Victorel. addit. ad Ciac. loc. cit.*

(e) *Raynald. an. 1208 16. 1211. 10 & 1213. 73.*

(f) *Series Archiepiſcopor. Cantuar. loc cit*

(g) *Jo. Piſeus de illuſ. Angl. ſcript. ad ann. 1228. Ciacon. & Victorel. loc. cit.*

14. Dum ergo Stephanus Cantuarienſi Metropolitanæ præeſſet, præfatam Synodum, apud Vveſtmonaſterium convocavit, in quâ de his, quæ ſequuntur tractavit, ſic ſummatim à Matthęo Pariſio narratis. *Stephanus Cantuarienſis Archiepiſcopus, vocatis ad Concilium cunctis, apud Vveſtmonaſterium, poſt Paſcha, quos negotium tangebat; recitari fecit literas ſupradictas* (Honorii Papæ III.) *de beneficiis Romanæ Eccleſiæ conferendis, coram Rege, & Prælatis Angliæ, qui ad ejus vocationem plenè convenerant &c. Tunc Rex* (Henricus III.) *convocatis ſeorſum Prælatis, & quibuſdam Magnatibus, hoc Archiepiſcopo dedit reſponſum: Iſta, quæ ſuadet nobis Dominus Papa, univerſam Chriſtianitatis latitudinem reſpiciunt: & quia nos, quaſi in extremis orbis conſtituti ſumus partibus; cum viderimus qualitèr cætera Regna erga tales ſe habuerint exactiones; Dominus Papa, cum ab aliis Regnis habuerimus exemplum, in obſequiis nos inveniet promptiores. Et his dictis conceſſa eſt omnibus licentia recedendi* (*h*).

(h) *Matth. Pariſ. ann. 1226.*

15. Ponderamus, quod Rex, & Prælati Anglicani, Pontificiæ petitioni non reſponderunt, ſe non poſſe illi acquieſcere, eo quod jura divinum, naturale, & humanum, à Contradictoribus decantata, Clericis extraneis obſiſterent, ne valerent eccleſiaſtica beneficia adipiſci; ſed è contra, ſe promptos eſſe dixerunt, binas poſtulatas prębendas Romanæ Curię, ſivè illius Pręlatis, concedere, quoties idipſum alia quoque Regna complerent. Agnovit ergo Rex, agnoverunt Patres, totum agnovit Vveſtmonaſterienſem Concilium, jura præfata extraneis non reſiſtere. Cum præter alia, & ipſe Stephanus, Concilii convocator, Canonicatum Pariſiis tenuiſſet, & adhuc Cardinalatum in Romanâ Eccleſiâ retineret, à quibus erat extraneus: ingenuèque faſſi ſunt, poſſe in quolibet regno provehi extraneos ad beneficia: non id autèm fieri poſſet, nec potuiſſent Angli id permittere, ſi divinum, naturale, & humanum jus Eccleſiaſticum id vetaſſent: quandoquidem in nullo iſtorum diſpendi vim habebant, neque Rex, neque Magnates Anglicani. Sola ergo politica ratio votis Pontificiis obſtaculum interpoſuit, duplici excitata motivo; primò, quod Angli nolebant eſſe primi in hoc aſſenſu præſtando: tergiverſabant proptereà, aliorum exempla pręſtolantes. Secundò quod optimè ſciebant, anno pręterlapſo, comparem poſtulationem fuiſſe à Gallis conſtantiſſimè refutatam.

16. Etenim anno 1225. Legatus Pontificius Præſules Gallicanos in Bituricenſi Urbe

Urbe vocavit, ab eiſque petiit, ex qualibet Eccleſiâ Cathedrali Galliæ duas prę-bendas deſtinari, Romanæ Curiæ applicandas, cui petitioni Pręſules totis viribus obſtiterunt (*a*), altè ejulantes, ſe nunquàm adhęſuros, Regemque, ac omnes Principes paratos eſſe, uſque ad ſanguinis effuſionem reſiſtere, ac decertare; adeoque interpellantes Legatum, ut ab hâc poſtulatione deſiſteret (*b*). Ratio autèm tam conſtantis eorum renitentię, non fuit ulla perſuaſio, quod Clericis extraneis interdictus eſſet acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia, cum optimè ſcirent id nullâ lege pręceptivè diſponi, eodemque ipſo tempore, & extraneos in Galliâ, & Gallos extrà Franciam, Romę, Conſtantinopoli, Hieroſolymis, & alibi beneficia ſacra obtinere: ſed quia agebatur de Canonicatibus, & prębendis Cathedralium reſidentialibus (non verò de beneficiis merè ſimplicibus) pręvidebantque, primò, quod ſi hę darentur Clericis Romanę Curię; illi ad reſidendum non ſè facilè contuliſſent, carerentque Eccleſię ambobus illis miniſtris. Secundò, quod prębendę illę ſemper, vel ferè ſemper, vacaſſent in Romanâ Curiâ, nec amplius Epiſcopi, vel Capitula, de illis conferendis ſe potuiſſent ingerere. Tertiò, metuebant nè proceſſu temporis, ex collativis fierent non collativę, & de prębendis choralibus ſe verterent in annuas exactiones, à Pontificiâ Camerâ percipiendas. Proptèr has ergò, ſimileſvè rationes, Galli fortiſſimè poſtulationi Pontificię reſtiterunt.

(a) *Concil. Bituric. ann.* 1225. *Bail. to.* 2. *f.* 444.

(b) *Thomaſſin. Vet. & nov. Eccl. diſcipl. p.* 2. *l.* 1. *c.* 43. *n.* 7.

17. Nec certè res alitèr eſſe potuit, ſi perpendantur ea, quę favore extraneorum, in alio Concilio Bituricenſi, hoc eodem eſt ſęculo conſtitutum. Nam anno 1276. Romanâ Sede vacante, Simon de Briâ Campanus, diœceſis, & provincię eccleſiaſticę Senonenſis, anteà Canonicus, ac Theſaurarius D. Martini, diœceſis, ac provinciæ Eccleſiaſticę Turonenſis, poſteàque Cardinalis S. Cęcilię, ac demum Summus Pontifex, Martinus nomine IV. cum adhùc Legati munus obiret in Galliâ, à Gregorio Papâ X. ſuſceptum, & ſub aliis quoque Pontificibus continuatum (*c*); *Concilium Bituricenſe* celebravit (*d*), in quo adverſus malitiam eorum, qui electiones canonicas promovendorum ad Epiſcopalia, Prioralia, & Abbatialia, vel ſimilis ſpeciei beneficia, turbabant, impreſſiones faciebant, ſeditiones, conſpirationeſve movebant, vel alitèr quomodolibet impediebant, nè ipſę electiones liberè exercerentur, hæc quę ſequuntur decrevit, & Auctores illarum turbationum, prętcr aliàs pœnas, etiàm diri anathematis vinculis alligavit.

(c) *Ciacon. in Urban. IV. n.* 10. *& in Martin. IV.*

(d) *Concil. Bitur. an.* 1226. *Bail. to.* 2. *f.* 390.

18. *Quoniam*, inquit, *novis morbis nova convenerit antidota præparari, nè morbus, cum pernicioſiùs obrepat, ex ſui contagione trahatur à poſteris in exemplum; ſacri proviſione Concilii duximus ſtatuendum, quod quicumque de cætero per ſęditioſam conſpirationem, vel conventionem, habitam ſimul cum aliis, quacumque firmitate vallatam, impedimentum latens, vel patens pręſtiterit, quominus Eccleſiis ſęcularibus, vel regularibus, dignitatibus, perſonatibus, aut adminiſtrationibus quibuslibet, per illos, quos locorum ipſorum, vel dignitatum, ſeu adminiſtrationum, per viam electionis, ſeu poſtulationis ſpectat proviſio, eiſdem locis dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, de perſonis idoneis, undecumque extiterint oriundę, & alias liberè per electionem, aut poſtulationem canonicam valeat provideri; incurrat excommunicationis ſententiam, quam in ipſos proferimus ipſofacto. Et ſi Clerici, vel regulares extiterint, nos privantes eoſdem eccleſiaſticis beneficiis, dignitatibus, vel adminiſtrationibus, ſeu perſonatibus, ſi quos eos contigerit obtinere; decernimus fore inhabiles, & indignos ad quęvis beneficia, adminiſtrationes, & honores eccleſiaſticos ulteriùs aſſequendum.*

19. *Si verò Laici ſint, prętcr dictam excommunicationis ſententiam, ipſorum familię interdicto ſint eccleſiaſtico ſubjectę, nullaque eorum poſteritas, uſque ad quartam incluſivè progeniem, ſi ſæcularis fuerit, pręlaturam, dignitatem, perſonatum, prębendam, ſeu aliud quodcumque beneficium eccleſiaſticum; aut ſi regularis extiterit, adminiſtrationem quamlibet regularem, in civitate, vel diœceſi, in quâ exceſſum hujuſmodi admitti contigerit, in perpetuum valeat obtinere. Illi autèm, qui prædicti facinoris terminis non contenti, populum, aut turbam, potenteſque quoslibet concita-*

citaverint, ut in dicto facinore opem ferant, quomodocumque datâ operâ, ſuggeſtione, vel conſilio, populus, turba, aut cum armis, aut ſine, ad hoc convenerit, pœnis ſimilibus ſint ſubjecti. Hæc Concilium (*a*). Notentur verba illa: *Undecumque extiterint oriundæ*, non clanculum, nec in angulo parvi alicujus tugurii, expoſita, ſed palam, in propatulo, in Concilio nationali, coram cunctis, vel pœne cunctis, totius Galliæ Prelatis, doctrinâ, pietate, ac prudentiâ celeberrimis pronunciata, inter quos non eſt ſupponendum, nullum fuiſſe, qui ſciret, & ſcientem, qui non liberè vocem extolleret, clamaretque, electionem, non ex *undecumque oriundis*, ſed de ſolis eſſe indigenis celebrandam, ſi divinum, vel naturale, vel humanum jus extraneos arcerent ab eccleſiaſticis beneficiis.

20. Si dicatur, Concilium loqui de oriundis undecumque, ſed intrà Galliam; reſpondemus, hoc non ſupponendum eſſe à Contradictoribus, ſed probandum: alioquin, ubi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus (*b*): Ubi lex generalitèr loquitur, non tamquàm limitatè loquens eſt reputanda; nec voluiſſe præſumitur id, quod facilè potuiſſet exprimere, & non expreſſit (*c*). Præſertim cum hoc ſeculo currente Clerici extranei beneficia poſſiderent in Galliâ, uti paulò ſuprà exemplo Stephani Cantuarienſis, Canonici apud Lutetiam oſtendimus (*d*), & de Philippo Sebaudo conſtat, qui circà ea tempora, erat Archiepiſcopus Lugdunenſis (*e*), ac de aliis, Galli quoque tunc apud aliàs nationes idipſum faciebant, præſertim Hieroſolymis, ubi Jacobus Pantaleo Tricaſſinus paulò antè fuerat Patriarcha (*f*): Romæ, ubi permulti purpurâ Cardinalitiâ fulgebant (*g*); In Angliâ, ubi Ancherus Trecenſis erat Archidiaconus Londinenſis, Guillelmus Bleſenſis, paulò antè fuerat Epiſcopus Lincolnenſis, & Philippus Pictavienſis Epiſcopatu Dunelmenſi potitus eſt, ac alii alibi (*h*). Quarè palmaritèr innoteſcit, quod Concilium Bituricenſe, non de oriundis undecumque intrà Galliam, ſed de *oriundis undecumque* per totum orbem locutus eſt, dummodo eſſent *perſonæ idoneæ*.

21. Nec aliam capit interpretationem præſens hæc ſanctio Conciliaris; quià nullus in toto juris Corpore, neque in Conciliis, neque in aliquibus eccleſiaſticis definitionibus, legitur canon, proviſiones beneficiorum, generali lege ad unam reſtringens nationem, ſed ſi qui ſunt canones huc facientes; limitant electionem (conſultivè tamen) ad Eccleſias, & loca peculiaria, non ad Nationes, & Regna: Et ità non poteſt intelligi Concilium Bituricenſe, quod jubendo, ut electio fieret liberè *de perſonis idoneis undecumque extiterint oriundæ*, ſignificaverit oriundos undecumque de Natione, vel Regno Gallico, ſi nec id expreſſit: nec ullus canon unquam fuit in Eccleſiâ, ſimilè quid pro aliquâ Natione, vel Regno, generali lege decernens. Sed jam ſatis de Conciliis ſæculi decimi tertii: ad alia tranſeamus; & quià non eſt facilè documenta multiplicia congerere, de minutioribus beneficiis eloquentia; illa proferamus in medium, quæ de altioribus agunt, quippè à majori ad minus, in hoc rerum genere, proùt pluries advertimus, eſt validiſſimum argumentum (*i*). Si enim licuiſſe probamus hoc tempore beneficia conferre Patriarchalia, Cardinalitia, & ipſum Supremum Pontificale; proculdubiò ſatis etiam probamus, liberè, & licitè potuiſſe quoque conferri beneficia ordinis inferioris.

22. Et quidem hoc ipſo currente Sæculo Decimotertio, decem & octo Pontifices in Divi Petri Cathedrâ ſeſſerunt, ex quibus tres ſoli fuerunt *Romani*, nempè Honorius III., Nicolaus III., & Honorius IV. cæteri fuerunt à Romanâ urbe prorsùs extranei, extraprovinciales, & reſpectivè extranationales: unus *Burgundus*, nempè frater Petrus de Tarantaſiâ, ordinis Prædicatorum, Innocentius V. nuncupatus Archiepiſcopus Lugdunenſis, & Cardinalis Oſtienſis. Alter *Luſitanus*, nempè Joannes XX., anteà dictus Joannes Petrus Ulyſſiponenſis, Cardinalis Epiſcopus Tuſculanus. Tres Galli videlicèt Urbanus IV., anteà Jacobus Pantaleo Trecenſis, Canonicus Tricaſſinus, Archidiaconus Laudunenſis, Epiſcopus Virdunenſis, & Patriarcha Hieroſolymitanus. Clemens IV. de S. Ægidio, Narbonenſis Diœceſis, anteà Guido Groſſus, Archidiaconus Podienſis, Epiſcopus

Ani-

(a) *Concil. Bituric. ann. 1276. ubi ſupr.*

(b) *L. non diſtinguemus ff de recept. arbitr. l. Præſes ff. de off. præſid. cap. ſolite de major, & obed. c. quia circa 22. de privil. &c. Barboſ. Axiom. 136. 4.*

(c) *Cap. ad audientiã 2. de Decim c 2 de trãſac. l. un. § ſin autem &c. C. de Caduc. tollen. Barboſ. loc. cit. n. 5. 6.*

(d) *Vid hic ſupr. nu. 13.*

(e) *Ciacon. in Urban. Pap. IV.*

(f) *Idem in Martin. IV. nu. 1. 2. 3. 4. 5. &c.*

(g) *Vid. ſeriem Archiep. Lugdun. nu. 84.*

(h) *Ciac. in Urban. IV. n 5. Vid. ſeriem Epiſcopor. Lincolnen. ad ann. 1201. & Dunelmenſ. nu. 33.*

(i) *Jura, & DD. apud Barboſ. tr. var. Loc. 67. à nu. 1. ad 5.*

Anicienſis, Archiepiſcopus Narbonenſis, & Cardinalis Epiſcopus Sabinenſis. Martinus IV. Campanus in Galliâ, diœceſis Senonenſis, anteà Simon de Briâ, Canonicus, ac Theſaurarius Eccleſiæ Turonenſis, & Cardinalis S. Cæciliæ (*a*).

23. Paritèr duo *Ligures* fuerunt, nimirum Innocentius IV. anteà Sinibaldus de Fliſco Genuenſis, Canonicus Eccleſiæ Parmenſis, & Cardinalis S. Laurentii in Luciná. Necnon Hadrianus V. anteà Ottobonus de Fliſco, ipſius Innocentii IV. nepos, Archidiaconus Cantuarienſis, & Cardinalis Diaconus S. Hadriani. Duo fuerunt *Inſubres*, nempè Cæleſtinus IV. anteà Gaufridus de Caſtilione Mediolanenſis, Cardinalis Epiſcopus Sabinenſis, & Gregorius X. Placentinus, anteà Theobaldus Vicecomes, Archidiaconus Leodienſis, in Syriâ degens. Tres *è ſtatu Eccleſiaſtico* prodierunt, nempè Lotharius de Comitibus Signiæ Anagninus, Cardinalis Diaconus SS. Sergii, & Bacchi. Bonifacius VIII. itidem Anagninus, anteà Benedictus Cajetanus, Cardinalis Presbyter S. Martini in Montibus. Et Nicolaus IV. Aſculanus, anteà fr. Hieronymus de Aſculo, Generalis Ordinis Minorum, & poſteà Cardinalis Epiſcopus Præneſtinus. Demùm tres alii in *Regno Neapolis* nati ſunt, nempè S. Cæleſtinus V. anteà Petrus de Morone, Æſerniæ in Samnitibus natus, monachus, & Abbas S. Mariæ de Faiſelis diœceſis Beneventanæ, demumque Prior Eremi Majellæ apud Sulmonam. Gregorius IX. anteà Hugolinus de Comitibus Signiæ, ortus Capuæ, Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis. Et Alexander IV. anteà Raynaldus de iiſdem Comitibus Signiæ, natus Seſſæ in Campaniâ, Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis (*b*).

24. Ex his Summis Pontificibus nemo neſcit quantâ morum ſanctitate floruerint Cæleſtinus V. Innocentius paritèr V. Gregorius X. & Clemens IV. Omnibus quoque notum eſt, quantâ claruerint doctrinâ inter cæteros, Innocentii III. IV. & V. Gregorius X. & Bonifacius VIII. Cæteri, & moribus præſtantes, & literarum ſcientiâ præclari, & in rebus agendis experti, omnes tandem Pontifices hujus Sæculi Decimitertii variis dotibus claruerunt. Quarè ſupponendum non eſt, quod ignorarent quid jus divinum, quid naturale, quid jura humana præſcribant; & quod id ſcientes, parvipenderint, conculcaverint, nihilifecerint cuncta jura; & varias in diverſis locis præbendas, & beneficia Canonicalia, Archidiaconalia, Abbatialia, Prioralia, Epiſcopalia, Patriarchalia, Papale demùm ſuſcipiendo, quantumvìs indè eſſent extranei; peccaverint, leges divinam, naturalem, & humanam prævaricati ſint; in eâque tranſgreſſione perſeverantes uſque ad mortem, in Inferno demerſi, perpetuas ibi damnatorum pœnas patiantur, quod ſuſpicari, nedùm ſupponere; non eſt ſapere, ſed delirare.

25. In Cardinalatibus quoquè Romanæ Eccleſiæ ſuſcipiendis, quos non ſemèl oſtendimus eſſe eccleſiaſtica beneficia (*c*), magnus fuit hoc ipſo Sæculo Decimotertio extraneorum acceſſus. Nàm ſub *Innocentio III.* Cardinalitiis fuerunt inſignibus decorati, Sigefridus Archiepiſcopus Moguntinus Germanus, Stephanus Archiepiſcopus Cantuarienſis Anglus, Rodulphus Archidiaconus Arelatenſis Gallus, Petrus Duacenſis Belga, Robertus itidem Anglus, Petrus Amalphitanus, Jacobus Vercellenſis, Petrus Beneventanus, & alii (*d*). *Honorius IV.* purpurâ exornavit Ægidium de Torres Hiſpanum, Robertum Samercote Anglum, Bartholomæum Gallum, Oliverium Germanum, Petrum de Capuâ Campanum, & alios (*e*). *Gregorii IX.* Cardinales fuerunt, S. Raymundus Nonnatus Hiſpanus, Jacobus de Vitriaco diœceſis Pariſienſis, Joannes Ambianenſis, Simon de Soliaco Archiepiſcopus Bituricenſis, Gaufredus de Caſtilione Mediolanenſis, Sinibaldus de Fliſco Genuenſis, Jacobus Pecoraria Papienſis, Otho Montis ferrati, & alii (*f*). *Innocentium IV.* promotorem habuerunt Cardinales Bernardus Caracciolus Neapolitanus, Joannes de Toleto Anglus, Stephanus Strigonienſis Hungarus, Hugo de S. Caro, & Joannes Franciogia Burgundi, Petrus de Collemedio, Otho de Caſtro, & Petrus de Barro Galli, ac alii (*g*).

26. Similitèr ab *Urbano IV.* rubrum obtinuere pileum Henricus de Seguſiâ Archie-

(a) *Vide Ciacon. Panvin. Bin. Platin. Joannet, & alios in his Pontific.*

(b) *Vide Ciacon. Bin. Platin. Panvin. Joannet, & alios in his Pontificibus.*

(c) *Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. num. 52. Mart. de juriſd. p. 2. c. 39. nu. 2. Layman. lib. 4. tr. 2. c. 4. nu. 4.*

(d) *Vid. Ciacon., & Panvin. in Innoc. III.*

(e) *Iidem in Honor. IV.*

(f) *Iidem in Greg. IX.*

(g) *Iidem in Innoc. IV.*

Archiepiſcopus Ebedunenſis, Cuido Groſſus Archiepiſcopus Narbonenſis, Ancherus Pantaleo Trecenſis, Guillelmus de Brajo Senonenſis, & alii (*a*). *Gregorio X.* muricem debuerunt Joannes Petrus Luſitanus, Petrus de Tarantaſiâ Burgundus, & alii (*b*). *Martinus IV.* intèr plures Cardinales creavit Hugonem de Eveſhan Anglum, Gaufridum de Barbo Burgundum, Bernardum de Languiſſello Archiepiſcopum Arelatenſem, Gervaſium Giancoletum Cenomanenſem, & alios (*c*). *Cæleſtini V.* Cardinales fuiſſe leguntur Landulphus Brancatius Neapolitanus, Petrus Aquilanus Archiepiſcopus Beneventanus, Berardus de Bloco Archiepiſcopus Lugdunenſis, Simon Archiepiſcopus Bituricenſis, Joannes Ambianenſis, Guillelmus Maſſilienſis, Robertus Ciſtercienſis, Simon Cluniacenſis, Thomas Aprutinus, & alii (*d*). Hi omnes abſque dubio à beneficiis, præbendis, & titulis Cardinalitiis, quos nacti ſunt, erant extranei, extraprovinciales, & reſpectivè extranationales. Nunquid autem omnes erunt flammis infernalibus deſtinati, quià conculcatis ſuppoſitis juribus divino, naturali, & humano, beneficia præfata adepti ſunt in locis, à quibus erant extranei? Abſit. Imò eorum promotio patefacit, quod illâ ętate liberum erat Eccleſiæ provehere Clericos quoquè extraneos ad eccleſiaſtica beneficia, quemadmodùm ipſi Cardinalitiis ſunt inſignibus decorati.

27. Ad Patriarchas gradum faciamus. Et quoad *Antiochenum*, recolendum eſt, quod Latini, captâ urbe Antiochiæ, in eo ſenſu fuerunt, ut Athanaſius Patriarcha Græcus, ibidem reſidens, ei Eccleſiæ, ut anteà prœſideret; *ſed vix evoluto, biennio, videns ipſe, quod non ſatis utilitèr præeſſet Græcus Latinis, urbe cedens, Conſtantinopolim abiit, poſt cujus diſceſſum convenientes ejuſdem Civitatis Clerus, & populus ſibi præfecerunt Patriarcham* (*e*), nempè *Bernardum* (*f*), cui poſt 36. annos ſucceſſit *Rodulfus I.* Mamiſtanus Cenomanenſis (*g*): Huicque ſubrogatus eſt *Aimericus* Lemovicenſis (*h*), & alii ſucceſſivè, qui omnes uti Occidentales, & Latini, erant indè extranationales; ac prorsùs extranei. Verum non ſoli Latini, ſed etiam Græci, qui Antiochenis infulis, vel rè, vel ſolo titulo per ea tempora præfulſerunt, erant extranei: quippè Græci ad illam ſedem è Conſtantinopoli mittebantur, prout patet exemplo Theodori Balſamonis, qui cum civis eſſet Byzantii, & Chartularius magnæ Eccleſiæ Conſtantinopoleos; Patriarchali tamèn honore apud Antiochiam potitus eſt (*i*). Conſtantinopolitani autem tamquam Thraces, & Europęi, Antiochiæ, quæ ſita eſt in Syriâ regione Aſiæ; proculdubiò erant, nedùm patriâ, & provinciâ, ſed regione etiam extranei.

28. Augetque vim hujus ratiocinii pactio intèr Latinum Principem Antiochenum, & Manuelem Comnenum Græcorum Imperatorem inita, & à Cinnamo relata, *Ut Byzantio, prout anteà fieri conſueverat, Antiochiam Pontifex mitteretur* (*l*). Ità Gręci Cęſares, & Patriarcha Conſtantinopolitanus, Antiochenam Eccleſiam jugo enormis ſubjectionis ſubſtraverant: cui nè unquam ſubeſſet, jam dudùm anteà Simplicius Papa promotioni Stephani in Antiochenum Præſulem, Conſtantinopoli factæ ab Acatio Patriarchâ Conſtantinopolitano, ad votum Zenonis Imperatoris annuerat, eâ expreſsâ lege, ut inpoſterum id ampliùs non fieret, quod tunc magna exigente neceſſitate permiſſum fuerat exerceri (*m*). Prænotata quoquè pactio, à primo Principe Antiocheno Boemundo dudum anteà ſancita fuerat, in pace cum Alexio Comneno Cæſare initâ, cujus hæc eſt una conditio: *Promitto non Antiochiæ Patriarcham ex noſtro genere, ſed eum, quem veſtra Majeſtas in eam dignitatem promoverit, delectum è numero Alumnorum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ* (*n*). Undè non eſt in dubium revocandum, quod Patriarchę Antiocheni Græci, ſi qui per hoc ſæculum decimum tertium illi Eccleſię præfuerunt, ex clero Conſtantinopolitano illùc directi fuerint, adeòque beneficium Patriarchale tenuerint, quantumvis indè, & provinciâ, & natione eſſent extranei. Ad hæc Boemundus Princeps Antiochiæ, ac frater Guillelmi Principis, ſivè Ducis Regni Neapolitani, paciſcens, tàm cum Alexio, quàm cum Manuele Comnenis, Principibus Gręcorum, de Patriarchâ Antiocheno è Conſtantinopolitanâ Eccleſiâ ſuſcipiendo, ſatis aperuit

(a) *Iidem in Urban. IV.*

(b) *Iidem in Gregor. X.*

(c) *Iidem in Martin. IV.*

(d) *Iidem in Cæleſtin. V.*

(e) *Vuillel. Tyr. lib. 6. c. 23.*

(f) *Baron. an. 1099. nu. 43.*

(g) *Baron. an. 1136. nu. 26 &c.*

(h) *Baron. an. 1143. 14.*

(i) *Baron. an. 1179. nu. 2. an. 1187 num. 12. & an. 1191. nu. 50.*

(l) *Cinnam. l. 4. c. 18. 20.*

(m) *Baron. an. 479. nu. 4 &c.*

(n) *Anna Comnen. in Alexiad. l. 13.*

ruit sè, ſuamque nationem Neapolitanam, tamquam rem certam haberi, quod extranecitas nihil obſiſtat, pro beneficiis eccleſiaſticis conſequendis.

29. De Latinis Patriarchis Antiochiæ hujus temporis paucorum nomina ſuperſunt. *Rodulphum II.* illi Eccleſiæ præfuiſſe initio ſæculi præſentis memorat Genebrardus (*a*). Legimus alibi Innocentium Papam III. cogitaſſe ipſi Eccleſiæ vacuæ præficere *Petrum Capuanum* (*b*), qui erat patriâ Amalphitanus: verum conceptum illum conſilium non implevit, ſed Petrum Cardinalem creavit (*c*), & Patriarchatum Antiochenum *Raynerio* contulit Eccleſię Romanæ Vicecancellario, quem tres Canonici Eccleſiæ Antiochenæ in Præſulem poſtularunt (*d*). Hunc ſequutus eſt *Elias*, qui ſedit uſque ad annum 1247. poſt eum autem quinam ex latinis, Antiochenis infulis ornatus fulſerit circa hæc tempora, non eſt facile definire (*e*). Concilio tamen generali Lugdunenſi II. interfuiſſe invenitur *Opizio*, ſivè Opixio Patriarcha Antiochenus (*f*), cujus quænam fuerit natio, patria, vel provincia, nobis eſt incompertum. Sed cum hi fuerint Latini, & Occidentales, & Raynerius, ſivè Raymerius, officium Vicecancellarii Romanæ Eccleſiæ præventivè exerceret; id ſatis indicat, omnes hos (prout & Græcos anteà memoratos) fuiſſe ab Antiochenâ Eccleſiâ origine prorsùs extraneos.

30. Sedis *Hieroſolymitanæ* Patriarcha initio ſæculi XIII. erat *Heraclius* (*g*), Doſitheo ſubrogatus (*h*), quem ſupra oſtendimus fuiſſe origine Venetum, & poſteà Patriarcham Conſtantinopoletanum. Poſt Heraclium præfuit *Albertus* (*i*): nam cum fuiſſet electus *Gofredus* Cardinalis de Cajetanis Piſanus, hicque nec etiam Innocentio Papâ III. ſuadente electioni aſſentiri voluerit; ſubelectus eſt Albertus Epiſcopus Vercellenſis (*l*). Deindè poſtulatus eſt *Thomas de Capuâ* Campanus, Cardinalis S. Sabinæ, quem quia Gregorius Papa IX. concedere recuſavit; creatus eſt Patriarcha in ejus locum *G. Epiſcopus Valentinus* (*m*): Itidem *Robertus* quidam eidem Eccleſiæ præfuit per 12. annos (*n*): Deindè *Jacobus Pantaleon* Trecenſis, quì fuit poſteà Urbanus Papa IV. (*o*). Poſt hunc *Thomas* numeratur (*p*): Demum *Petrus de Parmâ* ordinis Prædicatorum (*q*). Aliorum, ſi qui hoc ſæculo fuerunt, ad nos notitia non pervenit. Ex memoratis tamen eſt manifeſtum, quod hâc ætate Patriarchatum Hieroſolymitanum, tàm Græci, quàm Latini obtinebant, origine, patriâ, provinciâ, & natione extranei. Et quod in Antiocheno, ac Hieroſolymitano Patriarchatu obſervabatur, etiam in *Aquilejenſi*, *Gradenſi*, *&* *Alexandrino* proportionalitèr fuiſſe factum, quis dubitet?

31. Intueamur demùm celebriorem præ cæteris, qui erat Patriarchatus Conſtantinopolitanus, & luce clariùs inveniemus ibi extraneos præſediſſe, tàm ex Græcis, quàm ex Latinis. Nàm ineunte hoc ſeculo XIII. Patriarchalibus infulis redimitus fulgebat *Joannes Camaterus*, qui cum Innocentio III. Papâ, literis ultrò, citròque miſſis tractavit, ſed ſpem tandem, quam dederat unionis utriuſque Eccleſiæ, fefellit (*r*). Poſt eum *Michael*, indè *Theodorus*, ac ſucceſſivè *Maximus*, brevi tempore præfuerunt (*s*). Hunc excepit *Manuel*, Manuelem *Germanus*, Germanum *Methodius*, & Methodium alter *Manuel* (*t*), quorum nullius patriam uſque nunc nobis contigit reperire; nec an omnium illorum certa ſit ſeries: quippè hujus Eccleſiæ Præſulum catalogi plures dantur, intèr sè non concordes, mendiſque ſcatentes (*u*). Germano paulò antè defuncto, Nicephorus Grægoras ait, quod omnium ſermonibus ad Patriarchatum præferebatur *Nicephorus Blemydes*, ſed hic delatam dignitatem accipere recuſavit (*x*), ne à rerum divinarum contemplatione divelleretur: vir enim erat in virtutibus admirabilis (*y*). Qui & binos tractatus de proceſſione Spiritus Sancti à Patre, & Filio compoſuit (*z*), & Marceſinam Joannis Ducæ Imperatoris pellicem, ne templum Blemydenſe à sè conſtructum ingrederetur, excluſit (*aa*).

32. Decoratus eſt ergò Tiarâ Patriarchali *Arſenius*, monachus cujuſdam cœnobii juxtà Apolloniam (*bb*): An Apolloniam Thraciæ, an Myſiæ, an Macedoniæ, an Bithyniæ, an Cyrenaicæ, quis novit (*cc*): hoc novimus, quod poſtquam quadrien-

(a) *Genebr. Chron. an 1198. l. 4.*
(b) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 11. c. 26. nu. 8.*
(c) *Ciacon. in Innoc. III. nu 3.*
(d) *Thomaſſin. loco citato.*
(e) *Genebr. Chron. lib. 4 an. 1254.*
(f) *Binius tom 7. in Conc. Lugdun. § brevis notitia &c. f. 874. Victorel. Addition. ad Ciacon. in Greg. X. §. cum Patriarchis.*
(g) *Genebr. in Chron. l. 4. an. 1216.*
(h) *Thomaſſin. loco citato nu. 4. §. videtur.*
(i) *Genebr. loc. cit.*
(l) *Ciacon. in Lucio III. Rainald. an 1205. nu. 27. Thomaſſin. loco citato nu. 4. §. videtur.*
(m) *Ciacon. in Innoc. III nu. 27. in Thomâ de Capuâ.*
(n) *Genebr. Cron. lib. 4. an. 1241.*
(o) *Genebr. Chron. l. 4. an. 1254. Ciacon., & alii in Urban. IV.*
(p) *Genebr. Chron. l. 4. ad an. 1265.*
(q) *Ciacon. in Nicol. III poſt. nu. 9. §. Legatos f. 765.*
(r) *Rainal. an. 1199. nu. 59. 63.*
(s) *Gebrard. Chronol. l. 4. an. 1216. f. 376.*
(t) *Genebrar. loc. cit. ad an. 1227. 1241., & 1243.*
(u) *Baron. an. 1117. nu 61. &c.*
(x) *Niceph. Gregor. hiſt. l. 3. c. 1. Rainald. an. 1256. nu. 56.*
(y) *Georgius Pachimeres hiſt. lib. 5.*
(z) *Raynald. an 1233. nu. 7. 8.*
(aa) *Niceph. Gregoraſ. l. 2. c. 12. Raynald. an. 1255. nu. 75.*
(bb) *Niceph. Gregor. lib. 3. c. 2.*
(cc) *Ferrar. Lexic. Geograph. V. Apollonia.*

nio præfuit depoſitus eſt, & in Præconeſum perductus, eique ſubrogatus *Germanus*, dudùm anteà in extremis Romanorum finibus monaſticam vitam agens, ac ſucceſſivè factus Archiepiſcopus Adrianopolis (*a*). Cum autèm Germanus eſſet populo odioſus; Patriarchatui ſpontè ceſſit, ejuſque locum implevit *Joſephus*, qui in monte Galleſio longo tempore monachali vitæ incubuerat (*b*). Hic ne concordia intèr Latinos, & Græcos fieret in materiâ religionis, obſtitit, demùmque Patriarchatu relicto, in Boſphorum, ad monaſterium Archiſtrategi ſeceſſit; datuſque eſt ei ſucceſſor *Joannes Bechus*, magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Chartophylax (*c*): cujus zelum, & conſtantiam in aſſerendâ catholicâ veritate, eâque adverſus impios Schiſmaticos contuendâ, Annales Eccleſiaſtici prædicant, & hiſtoriç (*d*). Per decennium in cathedrâ Patriarchali ſedit, demumque illâ ſe abdicavit, & in Penachranti monaſterium ſe recipit (*e*).

33. Pridem relictam ſedem tunc recuperare geſtiit *Joſephus*, ſed vix repetitam, reliquit, in eaque locatus fuit *Georgius*, vel *Gregorius Cyprius*, qui cum adhuc adoleſcentiam ageret, Lectoratus ordinem à Latinis ſuſceperat (*f*). Nec diù Patriarchatum tenuit: quippè & ipſe diris vexationibus agitatus, dignitatem dimiſit, & primò in Hodegium Deiparæ Monaſterium, deinde in cœnobium S. Andreæ profectus eſt, à Conditore ità dictum (*g*). *Et in Patriarchicum ſolium ſucceſſit monachus quidam, Athanaſius nomine, qui otioſam in Gani montibus vitam agebat* (*h*). Præfuit hic *Athanaſius* annis quatuor, poſt quos, malevolentium odio cedens, inſulis vale dixit, & ad ſuum monaſterium Xerolophum ſe reduxit (*i*). Succeſſorque illi datus eſt *Joannes Sozopolites*, à patriâ ſic vocatus, qui & ipſe dignitatem poſt ſexennium reliquit, & Sozopolim, ut quietus viveret, eſt regreſſus (*l*). Ex his ergò 15. Græcis Patriarchis, qui Sæculo XIII. Conſtantinopolitanæ cathedræ præfuerunt, ſaltèm ſex, extraneitatis qualitate affecti ſunt: nempè *Arſenius* Apollonienſis, *Germanus* Adrianopolitanus, *Joſephus* Galleſienſis, *Georgius* Cyprius, *Athanaſius* è Gani montibus, & *Joannes* Sozopolites, qui proculdubiò, vel ab Eccleſiis, & monaſteriis, è quibus ad Patriarchatum traducti ſunt, vel ab Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ extranei fuerunt, & nihilominus in eiſdem monachalia, Archiepiſcopalia, & Patriarchale beneficia, ſine contradictione ſunt conſecuti. Huculque de Patriarchis Græcis.

34. Idipſum contigit in Patriarchis Latinis ejuſdem ſedis, qui Cathedræ ipſi Byzantinæ per hoc ſæculum præfuerunt. Nàm captâ per Occidentales Conſtantinopoli, non aliquis ex Latinis ibidem commorantibus, vel cum exercitu illuc profectis, Patriarcha creatus eſt, ſed *Thomas Maurocœnus*, Venetiis exiſtens, ubi quaſdam pactiones cum ſuis Concivibus inivit, de quibus infrà, & Romam progreſſus, ibidem ab Innocentio Papâ III. Epiſcopali unctione perfuſus eſt, & Pallio Patriarchali exornatus (*m*). Eo defuncto, cum ſciſſio in Clero facta eſſet, eligentibus aliis Decanum Eccleſiæ S. Sophiæ, aliis, qui ſe in tres partes diviſerant, tres alios eligentibus; Innocentius, tot competitorum electione caſſatâ, mandavit, unum Canonicâ electione conſtitui (*n*). Electus eſt ergò *Everhardus* (*o*), quo ad cælites vocato, iterum diſcordavit Clerus in ſucceſſoris deſignatione, arbitrioque Honorii Papæ III. remiſit illum deſignare. Pontifex ergò *Matthæum Epiſcopum Aquilanum* elegit (*p*). Matthæi morte, dùm vacaret Patriarchatus, Clerici denuò in electione Antiſtitis diſſenſere, quibuſdam *Bellovacenſem Epiſcopum* poſtulantibus, cæteris eidem reſiſtentibus: undè aliquos delegatos hâc de causâ Romam miſerunt, qui & nec ipſi intèr ſe convenerunt: Quarè Honorius Papa præfatus ad Conſtantinopolitanum Patriarchium *Archiepiſcopum Veſontionenſem* tranſvexit (*q*).

35. Succeſſivè etiam *Gregorius Epiſcopus Nannetenſis* Patriarchales illas infulas, Pontifice ipſum transferente, ſuſcepit (*r*). Poſteà Innocentius Papa IV. præfecit eidem Eccleſiæ *Pantaleonem Juſtinianum* Venetum, ſub quo Græci Conſtantinopolim recuperarunt (*s*): Et qui Concilio Lugdunenſi II. Generali, uti Patriarcha Conſtantinopoleos intervenit (*t*). Hoc itàque modò etiam Patriarchæ Latini, non

(a) *Niceph. Gregor. hiſt. l. 4. c. 5. 7. & 8.*
(b) *Niceph. Gregor. lib. 4. c. 13.*
(c) *Raynald. an. 1275 n. 49. Niceph. Gregor. l. 5. c. 1. & 2.*
(d) *Raynald. an. 1277 nu. 34. an. 1284. nu. 44.*
(e) *Niceph. Gregor. l. 8. c. 1. Raynald. ann. 1284. n. 44.*
(f) *Niceph. Gregor, hiſt. l. 56. c. 1.*
(g) *Niceph. Gregor. l 6. c. 5.*
(h) *Idem loc. cit. c. 8.*
(i) *Idem loc. cit. c. 8.*
(l) *Niceph. Gregor, hiſt. l. 6. c. 9. & 13.*
(m) *Raynald. ann. 1205. nu. 15. 16. &c.*
(n) *Idem ann. 1211. 24.*
(o) *Thomaſſin. vet. & non Eccl. diſcipl. p. 1. l. 1. c. 26 n. 5.*
(p) *Idem loc. cit. Raynald. ann. 1221. nu 27.*
(q) *Thomaſſin. loc. cit. §. poſt.*
(r) *Idem loc. cit.*
(s) *Idem loc. cit. n. 5. in fin. & 6.*
(t) *Act. Conc. Lugdun. 1. ap. Bin. 10. 7. p. 2. Brev. Not. f. 874. Et Ciacon. in addit. ad Greg. X f. 746.*

non ex Clero Conſtantinopolitano, neque ex Civibus, vel originariè, vel per novum incolatum ad illam Metropolim pertinentibus, electi ſunt, ſed aliundè, ex Italiâ, ex Galliâ, ex Burgundiâ, Veneti, Samnites, Nannetenſes, Veſontionenſes: omnes tandem, vel ferè omnes, patriâ, provinciâ, & reſpectivè natione, ab illâ Imperiali urbe prorsùs extranei: abſque eo, quod ullus unquam adverſus eorum promotionem verbum aliquod protulerit; non Imperatores, non Principes, non Milites, non Scriptores, & Hiſtorici, quorum certè aliquis declamaſſet, aliquis jura divinum, naturale, & humanum conculcari exaggeraſſet, per tot, & totiès repetitam extraneorum provectionem, ad præcipuum illius Eccleſiæ beneficium, nempè Patriarchale, ſi extraneis obſtruſus eſſet aditus ad eccleſiaſtica beneficia.

36. Igitur ſi *Summi Pontificatus*, qui eſt primum in totâ Hierarchiâ eccleſiaſticâ beneficium: Si Romani *Cardinalatus*, qui paritèr eſt beneficium, & quidem beneficium ordinis ſublimoris: Si *Patriarchatus* præcipuarum orbis Eccleſiarum, *Conſtantinopolitanæ*, *Antiochenæ*, *Hieroſolymitanæ*, qui ſimilitèr intèr beneficia ſuperioris ordinis computatur; ſi horum, inquam, tàm ſublimium beneficiorum capaces fuerunt Sęculo Decimotertio Clerici extranei; nunquid non fuerunt capaces beneficiorum ordinis inferioris? Et ſi Clerici extranei beneficiorum, tàm ſuperioris, quàm inferioris ordinis capaces fuerunt Sæculo Chriſti Decimotertio; ut quid eorum capaces noſtrâ quoque ætate non erunt? A ſæculo præfato ad noſtram ętatem, quis ablegavit Clericos extraneos, nè poſſint ab Eccleſiâ ubilibet beneficiis inſigniri? quis Eccleſiam priſcâ illâ libertate nudavit, nè Clericos extraneos ubilibet valeat beneficiis eccleſiaſticis munerare? Sanè nullus ex eo tunc Eccleſiam præfatâ libertate privavit, imò nullus eâ privare potuit; ergò reſtat, ut ſicuti tunc, ſic etiam nunc, liberum, & licitum ſit Eccleſiæ, illiuſque miniſtris, ac in primis Romano Pontifici, ejuſdem ſupremo Capiti, necnon Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa Nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verum etiam extraneis elargiri.

CAPUT XXXVII.

In quo, ex Sacris Canonibus, Sæculo Chriſti Tertiodecimo, *editis, & juris communis corpori inſertis, probatur libertas Eccleſię, in conferendo eccleſiaſticas prębendas, & beneficia, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis.*

SUMMARIUM.

1 *Innocentius Papa III. fuit unus ex inſignibus Scriptoribus eccleſiaſticis Sæculi Decimitertii. Lex eſt regula, & menſura agendorum, cui omnes ſubiiciuntur.*

2 *Legi humanæ deferre, eſt divinę legis ductum ſequi: lex enim de lege Dei æternâ participat. Canones ſunt ſpiritu Dei conditi, nec verum eſt, ſervandos eſſe ſolos antiquos canones, novioribus parvipenſis.*

3 *Idem Spiritus Sanctus eſt, qui cudentibus ſacros canones ſemper adſtitit. An magìs vetuſtioribus, vel recentioribus canonibus ſtandum ſit?*

4 *Secundum varietatem temporum ſtatuta humana mutantur. Eccleſiæ ſine notâ hæreſis negari non poteſt facultas mutandi leges.*

5 *Antiqui canones allegantur pro libertate præficiendi extraneos beneficiis, & ſatis eſt eos allegare, qui jàm per multas annorum centurias ſubſiſtunt.*

6 *In cap. cum intèr 21. de elect. diſertè diſponitur, quod electio extranei valet, & exceptio extraneitatis frivola eſt.*

7, *Refertùr textus dicti cap. cum intèr, quem Innocentius IV. expendens, ait dictam exceptionem non eſſe cauſam appellationis.*

8 *Gloſſa ad ipſum textum, clarè docet, eligi poſſe quemlibet, ſive de propriâ, ſive de alienâ Eccleſiâ.*

9 *In cap. cum dilectus de elect. factum eſt compromiſſum pro electione Epiſcopi de gremio Eccleſiæ vacantis: quæ reſtrictio, quid operetur?*

10 *Ubi forma electionis ceſſavit, ſucceſſerunt collatores, & nominatores, qui poſſunt ęquè, ac electores, vel compromiſſarii, extraneis beneficia impertiri.*

11 *In cap.* ad decorem *de inſtitutionibus, Papa mandat, ut Patriarcha Conſtantinopolis præficiat beneficiis etiam Clericos extraneos.*

12 *Hunc textum clarum, non ex verbis intelligendum eſſe contendunt Contradictores, ſed ex ratione, ob quam editus fuit.*

13 *Licet quando leges obſcuræ ſunt, recurri poſſit ad hiſtoriam, tamen hoc non afficit in cap.* ad decorem, *quia clarus eſt.*

14 *Recenſentur occaſiones, proptèr quas editę ſunt variæ leges, ad communem utilitatem poſtmodum generalitèr deſtinatæ.*

15 *Lex canonis* ad decorem, *generalitèr loquens, generalitèr eſt ſumenda, & independentèr à circumſtantiis, in quibus fuit lata;*

16 *Sentiunt Contradictores, quod capta Conſtantinopoli, & Græcis abeuntibus, ſoli Latini facti ſint ibi indigenæ, qui erant ex diverſis nationibus.*

17 *Juraverat Patriarcha, & promiſerat, nullum niſi Venetum ad beneficia in ſuâ juriſdictione promovere. Papa ſponſiones has caſſavit.*

18 *Iſacius Angelus, depoſito Alexio Imperatore, purpuram arripuit. Alexius Alexii filius, opem Pontificis, & exercitus Latini popoſcit.*

19 20 *Crucesignati ſcribunt Innocentio III. Papæ, narrantes quid eis contigit, dum Conſtantinopolim profecti ſunt.*

21 *Alexius fœdifragrus arma movit in Latinos, qui Conſtantinopoli expugnatâ Balduinum in Imperatorem, & Maurocœnum in Patriarcham elegerunt.*

22 *Quando Innocentius III. edidit canonem* ad decorem, *non aderat Imperator Conſtantinopolitanus, cum quo Græci abiiſſent, uti ſupponunt Contradictores.*

23 *Camatherus Patriarcha paulò poſt depoſitus fuit à Theodoro Laſcaris. Græci pro majori parte remanſerunt Conſtantinopoli.*

24 *Non omnes Græci Conſtantinopolis expugnatæ à Latinis erant Schiſmatici. Victores victis liberam permittere ſolent religionem.*

25 *Papa tenebat Vicarium Conſtantinopoli, ubi erant multi Latini, Clerici, & Laici, ac paulò ante de Grecis, & Latinis uniendis tractatum fuit.*

26 *Orthodoxorum numerus deindè ibi crevit, & Papa Balduino ſcripſit, ut Græcos in obſequio Sedis Apoſtolicæ conſervaret.*

27 *Ex conſtitutionibus, initis intèr Thomam Patriarcham, & Henricum Imperatorem, ab Innocentio III. confirmatis, patet ibi fuiſſe multos Catholicos.*

29 *Papa ergò in cap.* ad decorem *vetuit ſolos Venetos promoveri, ut omnes, tum Latini, tum Græci idonei undecumque poſſent aſſequi beneficia.*

29 *Eliditur fabula, quod Græcis, ut recentèr, à Schiſmate reverſis, non eſſent danda beneficia, quia Concilia ſic decreverant de aliis, à Schiſmate reverſis.*

30 *Sciſmatici, de quibus agunt præfata Concilia, ex propriâ malitiâ deliquerant, Gręci uno in Schiſmate nati, aliquâ digni erant excuſatione.*

31 *Etiam ſi Græci, à Schiſmate redeuntes, pœnas Schiſmaticorum promeruiſſent, adhuc erat cum illis diſpenſandum ſupèr conſecutione beneficiorum.*

32 *In illâ urbe nedum erant Græci à Schiſmate reverſi, ſed etiam alii Catholici anti-*

antiqui, hique, ut indigenæ, debebant cunctis cæteris paribus præferri.

33 *Et quatenùs defuiſſent Clerici indigenæ capaces beneficiorum, non deerant Laici Catholici, qui admittendi fuiſſent ad ordines, & beneficia.*

34 *Quod Laici poſſint uſque ad epiſcopatum provehi, oſtenditur juribus, & exemplis, multò magis ad ordines inferiores, & beneficia.*

35 *Nectarium dicit Nicolaus Papa I. fuiſſe promotum ad epiſcopatum, ob neceſſitatem, ſed pro neceſſitate intelligit ſolam opportunitatem.*

36 *Hinc leges, & canones, arcentes Laicos à beneficiis, oportet non fuiſſe præceptivas. Quas Thomas Patriarcha non poterat aliis obiicere, & cur?*

37 *Itaque etiam ſi Canon* ad decorem *attendatur ſecundum rationem, ob quam editus eſt; docet admittendos eſſe ad beneficia extraneos.*

38 *Nec dicas, canonem illum non proficere Clericis Romanæ Eccleſiæ, qui non reſident in beneficiis, quæ hùc illùc accipiunt.*

39 *Quis credat, beneficiarios ſimplices Conſtantinopoli ſe ad reſidentiam arctaſſe, ſi in corde Eccleſiæ id egrè faciebant beneficiarii reſidentiales?*

40 *Extranei, qui cum Crueeſignatis profecti ſunt Conſtantinopolim, non ibi facti ſunt ſtatim indigenæ, nec tales erant, cum editus eſt canon* ad decorem.

41 *Sicut cap.* ad decorem *ſuffragatur largitoribus, ſic proficit etiam ſuſceptoribus beneficiorum, tametſi extraneis.*

42 *Vis dicti canonis comprobatur ab obſervantiâ, teſtante libertatem Collatorum, & Nominatorum, deferendi beneficia etiam extraneis.*

43 *Cæteris paribus honeſtum eſt, ut ad beneficia indigenæ extraneis præferantur. Quomodò, & à quibus, hæc cæterorum paritas, ſit judicanda?*

44 *Ubi deeſt privilegium Apoſtolicum, vel conſuetudo cum famâ privilegii, excludens extraneos, his poſſunt beneficia committi.*

45 *Per canonem* te nobis *de Cler. peregr. datur Epiſcopis facultas admittendi Clericos extraneos, ad eccleſiaſtica beneficia.*

46 *Clamores Arnulphi Lexovienſis innovantur, adverſus monachos, deputantes Presbyteros ad regendas parochias, cum tenui mercede.*

47 *Si alitèr admittere non liceret extraneos ad beneficia, licitum id eſſet, per viam diſpenſationis:*

48 *Adverſus jus divinum, & naturale, nec etiam Papa diſpenſare valet: & tamèn Epiſcopis fas eſt admittere extraneos.*

1. MERITISSIME' intèr Patres, & Scriptores Eccleſiaſticos Sæculi Decimitertii, enumeratur *Innocentius Papa III.* (*a*), quippè magnus hic Pontifex, prætèr alia opera, quibus Eccleſiam illuſtravit (*b*), eam ſuis ſcriptis docuit, & decretis, vel in Concilio Generali Lateranenſi IV. editis, vel ſeorſim Apoſtolicâ auctoritate procuſis, ac per literas decretales, hùc illùc, pro rerum opportunitate, tunc contingentium explicatis: quorum tenor jam corpori juris communis Canonici inſertus eſt: habentque juris communis auctoritatem, & uti juris textus ab omnibus allegantur: ſecundùm cujus juris normam, & Eccleſia regitur, & judicia formantur, & ſententiæ in rebus eccleſiaſticis pronunciantur. Hinc nos hìc proponendo ſanctiones, quas idem Pontifex edidit, conſentaneas cauſæ, de quâ tractamus; non tàm diſciplinam oſtendimus Decimotertio Sæculo in Eccleſiâ ſervatam, quàm legem quoque, aut leges, uſque ab eo tempore definitas, quibus Eccleſia ipſa debeat gubernari. Cum autèm lex ſit Princeps, cui obedire debemus; ſit Dux, quem ſequi oportet; ſit norma, quam quibuſcumque rebus convenit applicare (*c*); ſit tandèm, ſecundùm D. Thomam, regula, & menſura operum agendorum, & omittendorum (*d*); quotiès oſtendimus, jura decernere, ut beneficia eccleſiaſtica, etiàm extraneis poſſint conferri; apparebit, ritè hucuſque

(a) *Bellar. de ſcript. Eccl. in Innoc. III.*

(b) *Odoric Rainaldi ab anno 1298 ad ann. 1616 Ciacon. Joannet. Foreſt. & alii de Rom. Pontif. in Innoc. III.*

(c) *Ariſtot. polit. l. 3.*

(d) *S. Thom. 1. 2. qu. 90 art. 1.*

extra-

extraneos fuiſſe ad illa provectos, & identidèm ad ipſâ eſſe inpoſterùm admittendos. Profectò quidquid eccleſiaſticis canonibus, & legibus conſentaneum eſt; id prò re definitâ debet haberi, & nulla pars calculo ejus valet contradicere (*a*), quià humanis legibus omnes homines ſubiiciuntur (*b*), & illis debent demiſſo animo obtemperare, non adversùs illas temerè reſultare; quandoquidèm legum ſactionibus obſiſtere, eſt Dœmonis dictamina ſequi, *lex enim à Domino Deo, prævaricatio verò legis à Diabolo eſt* (*c*). *Cap. ſexto die 7. diſt. 35.*

2. E contrà verò legi humanæ deferre, eſt naturæ ordinamenta ſervare, ipſiuſque divinæ legis ductum ſequi; quatenùs omnis lex humanitùs poſita, non ſolùm à lege naturali derivatur (*d*); ſed & imò de lege Dei æternâ participat (*e*), dicente Apoſtolo, *omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit: Non eſt enim poteſtas niſi à Deo, quæ autem ſunt, à Deo ordinata ſunt* (*f*). Quæ ſi verificantur de quâlibet humanâ lege; multò fortiùs locum habent in ſacris Canonibus, quos *Spiritu Dei per organa ſua conditos, & totius mundi reverentiâ conſecratos*, appellavit Hincmarus in causâ Ebbonis (*g*), & Joannes Papa VIII. in causâ Photii (*h*). Sanè Contradictores nihil magìs habent in ore, deque nullâ rè validiùs inclamant, quàm de hâc, quod Spiritus canonum, Spiritus Dei eſt, & quòd properteà canones ſunt punctualitèr obſervandi, cum re verâ ipſi de vi canonum blaterantes, oſtendant, ſe neſcire quid dicant, ſi prò canonibus ſolas antiquas Eccleſiæ regulas intelligant, novioribus ablegatis: quaſi alter fuerit Deus, altera fuerit Eccleſia antiquorum temporum; & alius ſit Deus, alia ſit Eccleſia temporum recentiorum, hocque diſtinguat intèr priſcos canones, & modernos; quod ſuum ſpiritum Deus antiquis infuderit, & recentioribus denegaverit. Falſa opinio, imprudens vox, veſana locutio, tot execrationibus digna, quot in ſe continet ſyllabas, nedum quot eſt compoſita vocabulis.

3. Nam idem Spiritus Sanctus eſt, qui cudentibus ſacros canones ſuum lumen infudit, & præſentiam præſtat, & cuſtodiam impertit: eademque eſt Eccleſia heri, & nudiùs tertius: ſemperque eadem fuit, & ſemper erit: & ideò non eſt cur credamus antiquos canones præferendos eſſe noviſſimis. Nàm licèt, *quod ſpectat ad res fidei; & ſit nobis cum hæreticis concertatio, plus valeant antiqua, ac primis ſæculis coacta* Concilia, & Canones in eis editi, *cum Patres primorum ſæculorum plùs auctoritatis apud ipſos hæreticos obtineant*, tamen pro eò, *quod ſpectat ad mores, & diſciplinam, in rebus ex jure Divino non neceſſariis ad ſalutem, ac quæ prò diverſis temporibus, ac locis, mutari poſſunt; non ità ſolis antiquis inhærendum, quìn etiàm ex recentioribus, undè vitam, moreſque componamus, hauriri poſſit, cum Patres, qui decreta morum, & diſciplinæ in iis condiderunt, temporum præſentium naturam, & ſtudia penitùs introſpexerint, ac quod in antiquis Conciliis præſentibus temporibus magìs accommodatum eſſe potuit, retinere, ac renovare conati ſint* (*i*). Aliàs ſi undequàque canonibus antiquis ſtandum eſſet, nunc triennales, ſeptennales, & decennales pœnitentię imponendæ, & agendæ eſſent, prò ſingulis peccatis aliquandò commiſſis: Et plurimis Chriſtianis ſacra Communio non eſſet in ipſis vitæ ultimis conferenda (*l*): Non eſſent libri Gentilium legendi (*m*): Non picturæ in Eccleſiis habendæ (*n*): Non cerei in cœmeteriis accendendi (*o*): Non Quadrigæ à fidelibus agitandæ (*p*): Non choreæ in nuptiis Chriſtianorum agendæ (*q*): Nullus deberet pallio uti (*r*): Nec ullo die Quadrageſimæ ab Eccleſiâ deeſſe (*s*): Nullus deberet aleâ ludere, vel tabellâ (*t*): Nullus, extrà Paſchæ, & Pentecoſtes tempus, Baptiſmi Sacramentum ſuſcipere (*u*): Eunuchi non poſſent in Eccleſiâ ad Cantoris officium, imò & nec ad communonem admitti (*x*), multo minus ad ſacros ordines.

4. Paritèr Diaconi antè vigeſimum quintum ætatis annum (*y*), & Presbyteri, antè trigeſimum non poſſent licitè promoveri (*z*): Tenerentur omnes Chriſtiani quolibet die ſabbati jejunare (*aa*): Feſtum Paſchæ non per triduum, ſed per ſex dies celebrare (*bb*): quolibet die feſto ſacerdoti ad Altare panem, & vinum offerre

(a) *C. ſi inter 6. qu. 4 Novel. 123. nu. 34.*
(b) *S. Thom. 1. 2. qu 96 ar. 5.*
(c) *S. Ambroſ. lib. de Elia, & jejun. c. 4. & 5.*
(d) *S. Thom. 1. 2. qu. 95. ar. 2.*
(e) *S. Thom. 1. 2. qu. 93 ar. 2.*
(f) *Rom. 13. 1.*
(g) *Hincm. Remenſ. de prædeſt. c. 36.*
(h) *Jo. 8. epiſtol.*
(i) *Bail. Summa Conc. in appar. An Vet. Concil. præferenda ſint f. 98. B. to. 1.*
(l) *Concil. Eliber. c. 6 7. 8. 10. 12. 18.*
(m) *Concil. Carthag. 4. c. 16.*
(n) *Concil. Eliberit. c. 36.*
(o) *Concil. Eliberit. c. 34.*
(p) *Concil. Aurel. 1. c. 4.*
(q) *Concil. Laodicen. c. 53.*
(r) *Concil. Gangrenſ. c. 12.*
(s) *Conc. Cæſarauguſ. c. 2.*
(t) *Concil. Eliberit. c. 79.*
(u) *Conc. Rom. 2. ſub S. Silveſt. c. 12 cap. duo tempora de conſec. diſt. 4.*
(x) *Canon. Apoſt. 21 22. 23. Baron. ann. 230. nu. 5.*
(y) *Concil. Carthag. 3 c. 4.*
(z) *Concil. Neocæſar. c. 11.*
(aa) *Concil. Eliberit. c. 26.*
(bb) *Concil. Matiſcon. 2. c. 2.*

re (*a*): Laici deberent Presbytero occurrenti, deſiliendo ex equo, officia venerationis impendere (*b*); demùm *à ſanguine, & ſuffocato abſtinendum eſſet, & diebus Dominicis genua non flectenda, ut de aliis taceamus* (*c*). Infinita enim alia eſſent agenda, & reſpectivè intermittenda, quæ à ſacris legibus antiquitùs præſcribebantur, & nunc nullibi obſervantur; jàmque, vel abolita ſunt, vel prò abolitis habentur. *Nec debet reprehenſibile judicari, ſi ſecundùm varietatem temporum, ſtatuta quoquè varientur humana, præſertim cum urgens neceſſitas, vel evidens utilitas id expoſcit: quoniàm ipſe Deus ex his, quæ in veteri teſtamento ſtatuerat, nonnulla mutavit in novo* (*d*). Imò hæc facultas mutandi leges, ad diſciplinam pertinentes, non poteſt Eccleſiæ ſinè nota hæreſis denegari (*e*); præcipuuſque, vel ſaltem unus ex præcipuis Eccleſiæ canonibus dicendus eſt hic eſſe, ut liceat Eccleſiæ, ſecundùm varietatem temporum, ſuos canones immutare (*f*). Quarè Contradictoribus, carpentibus Eccleſiam de inobſervantiâ canonum antiquorum, & ut hi adimpleantur, urgentibus; juſtè quidem poteſt cum Gelaſio reſponderi, *nobis opponunt canones, dùm neſciunt quid loquantur. Contrà quos hoc ipſo venire ſe produnt, quod primæ Sedi, ſana, rectaque ſuadenti, parere fugiunt* (*g*).

(a) *Conc. Matiſc.* 2. *c.* 4.
(b) *Concil. Matiſcon.* 2. *c.* 15.
(c) *Bail. Sum. Concil. loc. cit.*
(d) *Cap. non debet* 8. *de conſang. & affin. & ibi Gloſ. verb. temporum.*
(e) *Cap. ſunt quidam* 25. *qu* 1. *S. Thom.* 1. 2. *qu.* 103. *ar.* 3 *&* 4. *Becan. opuſc.* 10. 5 *f.* 304. *Alph à Caſtr. V. Eccleſia.*
(f) *Cap. Alma matei, & ibi Gloſ. de ſent. excom. in* 6. *c. non debet de conſangu.*
(g) *Gelaſ.* 1. *epl.* 4.

5. Quamvis ergò prò libertate conferendi beneficia Eccleſiaſtica Clericis, tàm extraneis, quàm indigenis, non allegentur canones, primis Chriſti ſæculis ab Eccleſiâ ſanciti, (cum per illa tempora nondùm eſſent beneficia ipſa, prout modo ſunt, inſtituta) ſufficit tamen alias rationes afferre hucuſque recenſitas, & canones ſubſequentium temporum allegare, quorum nulla minor eſt vis, quàm eſſet illorum, qui primò, vel ſecundo, vel alio ex remotioribus Chriſti ſęculis pullulaſſent. Et certè canones, quos hìc proponimus, jàm per multas annorum centurias, vel in Conciliis, vel à Summis Pontificibus editos, Patrum, & Doctorum obſervantiâ cuſtoditos, & totius Chriſtianitatis reverentiâ conſecratos, quis audebit de novitate taxare? Quinimò etſi non tantæ antiquitatis in ſè prætium continerent; quid inde? Nonnè obſervandæ ſunt leges Concilii Tridentini? Nonnè leges aliorum Conciliorum, & Canonum, poſt poſteriora ſęcula editorum? Nonnè Conſtitutiones Summorum Pontificum, quæ de die in diem, juſtis cauſis id exigentibus, edicuntur (*h*)? Nonnè generale eſt juris adagium, leges priores à poſterioribus revocari (*i*)? Nonnè apud aliquos Juriſconſultos opinio eſt, inobſervantiam legum eccleſiaſticarum per 40. annos eaſdem abolere (*l*). Igitùr cum ſacri canones diſertè affirment, beneficia eccleſiaſtica poſſe etiàm extraneis conferri, certò certiùs eſſe conſtat, Papam, & Epiſcopos, alioſque omnes, tùm Ordinarios, tùm delegatos beneficiorum Collatores, vel ad ea Nominatores, ritè hucuſque proceſſiſſe, & reſpectivè procedere, illamet, non modò Clericus idigenis, verùm etiam extraneis elargiendo, quippè Spiritu Dei, ſacris canonibus indito definitum eſt, nec extraneos, nec indigenas eſſe à beneficiis eccleſiaſticis repellendos. Sed jam ad ipſos canones individualitèr deſcendamus. Ab Innocentio Papâ III. initio ſęculi decimitertii editos, & indè rationes permultas cauſę noſtrę hic affatìm adſciſcamus.

(h) *Engel. Colleg. Jur. p.* 1. *proem. n.* 12. *et* 13.
(i) *Cap. paſtoralis* 6. *quoniam; de preſcript.*
(l) *Garcia de benef. p.* 7. *c.* 1. *n.* 137. *Layman tr.* 4. *c.* 3. *nu.* 4. *Engel. p* 1 *prolog. tr.* 2 *&* 4 *num.* 69.

6. *Primus* Canon Innocentii III. eſt *Cap. cum intèr Canonicos* 21. *de electione*, ubi textualibus verbis diſponitur, quod quotiès facienda eſt electio alicujus ad eccleſiaſticum beneficium; liberum eſt electoribus ex quâcumque Eccleſiâ Clericum providendum accipere, nec oppoſitio, ſeù exceptio, quod electus ſit de alienâ Eccleſiâ attenditur, *uti frivola*; ſed, eâ non obſtante, electus extraneus confirmatur. Percurrantur verba canonis, & invenietur, quod convenientibus Canonicis Eccleſiæ Saonenſis, prò electione ſui Epiſcopi, major pars in Præpoſitum Haſtenſem convenit; alia verò pars contradixit, ex duobus cauſis; primò quod dictus Præpoſitus morbo epileptico laboraret; ſecundò, quod eſſet extraneus; *nec ad aliam Eccleſiam deberet fieri tranſitus, donec reperiretur idoneus in Eccleſiâ Saonenſi*. Poſt hęc ipſi Canonici junctis animis, omnes in Archiepiſcopum Mediolanenſem compromiſerunt, ut quem vellet eiſmet præficeret in Antiſtitem. Archiepiſcopus verò *Magiſtrum G. Modicenſem Canonicum eis dedit in Epiſcopum, &*

etiam

etiam confirmavit. Rè verò ad Sedem Apoſtolicam, per legitimam appellationem delatâ, Innocentius Papa III. electionem Præpoſiti Haſtenſis confirmandam eſſe duxit, modò epilepſiæ vitio careret, non obſtante appellatione ex aliis cauſis interpoſitâ, *ſcilicèt, quià non erat de Eccleſiâ, & in eâdem erant idonei* (*a*).

(a) *Cap. cum inter 21. & ibi Gloſ. V. ex aliis de Elect.*

7. En decretum Papæ, in epiſtolâ ad Archiepiſcopum Genuenſem, & ad Placentinum, ac Bobienſem Epiſcopos directâ: *Diſcretioni veſtræ mandamus, quatenùs cum conſtet, electionem de Præpoſito memorato à majori, & ſaniori parte Capituli celebratam fuiſſe, publicatam etiam, & ſubſcriptam; ſi dictus Præpoſitus eidem electioni conſenſerit, ut per mutuum conſenſum eligentium, & electi quaſi conjugale vinculum ſpiritualitèr ſit contractum; niſi ſufficientèr ſit oſtenſum, eundem morbo epileptico laborare &c., vos non obſtante appellationis obtentu, ſi qua ex aliis cauſis ſuperiùs memoratis, proponitur interpoſita, cum eas frivolas reputemus; electionem confirmetis ipſius: non obſtante, quod poſt talem electionem à præfato Archiepiſcopo proponitur eſſe factum, cum Electores à tali electione ſic reſilire nequiverint &c.* (*b*). Expendit hunc canonem Innocentius Papa IV. Doctor inſigniſſimus, quem *Patrem juris* appellat Speculator (*c*). Itèm *lumen decretorum* vocat Colucius Florentinus (*d*). Paritèr *Monarcham juris* nominat Federic. de Senis (*e*). Et de ipſo affirmat Paulus de Caſtro, quod quandò dicit aliquid, non oportet dubitare, cum ipſe ſit *Pater veritatis* (*f*). Expedit, inquam, hunc canonem Innocentius IV. & ſic ait: *habes hic, quod non eſt ſufficiens cauſa appellationis, quod de alienâ Eccleſiâ eligatur* (*g*).

(b) *D. cap. cum inter 21. de Elect.*
(c) *Specul. in proem. verſ. porrò, & verſ. noviſſimè.*
(d) *Coluc. Florent. de nobil. legum, & medic. c. 9. in fin.*
(e) *Feder. de Senis conſ. 4.*
(f) *Paul. de Caſtr. conſ. 52.*
(g) *Innoc. IV. in cap. cum inter 21. nu. 4. de Elect.*

8. Sed nullibi meliùs res definitur, quàm in *Gloſ. in dicto cap. cum inter, verb. aliam 21. de elect.* ubi ſic habetur: *Hic ſumitur argumentum, quod non eſt electio facienda de alienâ Eccleſiâ, quandiù reperitur idoneus in eâdem. Sed pone quod major pars Capituli, & ſanior eligat de aliâ Eccleſiâ, & minor de Eccleſiâ ſuâ, quæ illarum prævalet? &c. de alienâ Eccleſiâ tenet electio, quià duæ partes vicem totius Capituli obtinent &c. Electio facta à majori, & ſaniori parte Capituli prævalet undecùmque, ſivè de ſuâ Eccleſiâ eligant, ſivè de aliâ &c. & hoc ſatis benè colligitur in hac decretali, quià Papa rationem illam, quam hìc allegabat S. Subdiaconus, frivolam reputavit*. Si itàque liberum eſt Electoribus, ſivè de propriâ, ſivè de alienâ Eccleſiâ eligere, & exceptio extraneitatis electi, refutatur uti frivola; jàm ſumus in claris, quod ad eccleſiaſtica beneficia de jure per electionem promoveri valent, non modò Clerici indigenæ, verùm etiam extranei. Si autèm de jure, per electionem promoveri poſſunt ad beneficia, tàm indigenæ, quàm extranei; de jure quoquè ipſi poterunt ad eadem promoveri per collationem, vel liberam, vel ad præſentationem alicujus factam, cum electio, & præſentatio ſint idem, ſicut & confirmatio, & inſtitutio, ſaltem lato modo (*h*). Ideòque Collatores, & Nominatores ad beneficia ſuccedant in locum Electorum, nec ſunt deterioris conditionis in conferendo, vel nominando, quàm eſſent, ſeu ſint Electores in eligendo.

(h) *Decius in c. nullus in Eccleſiâ de elec. in 6. & ibi addit lit. b.*

9. *Secundus* canon Innocent. III. eſt *cap. cum dilectus 32. de elect.* ubi vacante Eccleſiâ Morinenſi, Canonici illius Cathedralis, ut ſibi aliquem præficerent in Epiſcopum, tenuerunt viam compromiſſi, *& in tres Canonicos Morinenſes poteſtatem eligendi Epiſcopum unanimitèr contulerunt; promittentes, ut illum reciperent in paſtorem, quem de gremio ipſius Eccleſiæ ducerent eligendum*. Notetur autem lex adjecta compromiſſariis, eligendi aliquem de gremio Eccleſiæ vacantis; quippè hujuſmodi reſtrictio proculdubiò non fuiſſet appoſita, ſi de jure non alius, quàm de gremio Eccleſiæ eligi potuiſſet. Quæ verba *de gremio*, hìc appoſita, expendens Gloſſa, ſic ait, *ſed ſi hoc in illâ translatione poteſtatis non fuiſſet expreſſum, poterant eligere undecùnque vellent ſupr. eod. in cauſis*: In quo Capitulo *in cauſis 30. de electione*, cum factum fuiſſet per Canonicos Toloſanos compromiſſum pro electione ſui Archiepiſcopi; tres ex Compromiſſariis convenerunt in Epiſcopum Convenenſem, & duo in Archidiaconum Agennenſem, ſicque utraque pars elegit extraneum, nedùm extradiœceſanum, ſed etiam extraprovincialem, cum Epiſcopus

Con-

Convennenſis eſſet ex provinciâ eccleſiaſticâ Auxitanâ in Vaſconiâ, & Archidiaconus Agennenſis eſſet ex provinciâ eccleſiaſticâ Burdegalenſi in Aquitaniâ: talitèrque extraneum elegerunt, quià Compromiſſariis reſtricta non erat facultas, ut unum deberent de gremio Eccleſiæ viduatæ neceſſariò deligere. Nàm ſi hujuſmodi limitatio eis fuiſſet adiecta, non habuiſſent compromiſſum abſolutum, ſed limitatum, ut eum vocant Canoniſtæ (*a*). Et ſic Compromiſſarii non potuiſſent in extraneum convenire: ubi enìm datur certa forma in eligendo obſervanda, ea omninò ſervanda eſt, aliàs electio nullitatis vitium incurrit (*b*).

10. Pergit poſtmodùm præfata gloſſa, in verb. de gremio c. cum dilectus 31. de elect. & inquirit, quid juris ſit ſuper electione extranei, facta à Compromiſſario, an ſubſiſtat; & reſpondet caſum eſſe deciſum ſupra in cap. cum inter 21. de electione, ubi dicitur, quod *exceptio extraneitatis, uti frivola*, non obſiſtit, nec irritat electionem, & imò nec appellatio attenditur ſuper ea à partibus interpoſita. Porrò compromiſſum æquè fieri poteſt in extraneos, ac in indigenas, uti patet ex cap. cum inter 21. de elect. & licet nemo poſſit eligere ſe ipſum (*c*), tamèn unus ex compromiſſariis poteſt ab aliis eligi, juxtà probabiliorem ſententiam, relatam *à Panormitano* (*d*), quo caſu ſi Compromiſſarius, in quem alii convenirent, eſſet extraneus, alii Compromiſſarii ſinè dubiò eligerent extraneum. Hinc luce meridianâ clariùs apparet, quod etiam eo tempore, illiſque in locis, in quibus proviſio beneficiorum fiebat, & reſpectivè fit, per electionem, ſivè hæc pergeret per viam ſcrutinii, ſivè per viam compromiſſi, ſivè per viam inſpirationis, quæ ſunt tres formæ Electoribus arbitrariæ, per quas fieri poteſt electio (*e*), poterant, & reſpectivè poſſunt etiam extranei ad beneficia eccleſiaſtica promoveri. Et quotiès extranei arcendi erant, aut ſunt; oportet quod lex ſpecialis, eorum excluſiva concurrat. Quià autem, uti diximus, ubi electionum forma ceſſavit, in locum electorum ſucceſſerunt Collatores beneficiorum, ſivè ad illa Nominatores; hinc eſt, quod quibus ineſt jus beneficia conferendi, ſivè ad illa præſentandi, libertas quoque ineſt, & poteſtas eadem etiam extraneis elargiendi. Et ſic ex hinc ſatis ſolidè verificatur, liberum eſſe Eccleſiæ provehere etiam Clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia.

11. Tertius canon Innocentii III. eſt capit. ad decorem 5. de Inſtitutionibus, ubi Pontifex ad Cardinales ſuos Legatos ſcribens, ità decernit, *ſicut auribus noſtris eſt ſuggeſtum, Conſtantinopolitanus Patriarcha, aliarum nationum Clericos ſpernens, Venetos tantùm in Conſtantinopolitanis Eccleſiis ſatagit collocare: non attendens, quod in omni gente, qui facit juſtitiam acceptus eſt Deo, nec Sanctuarium Dei convenit jure hæreditario poſſideri. Quocircà mandamus, quatenùs moneatis eundem, ut viros literatos, & aliàs idoneos, undecùmque originem duxerint, in prædictis Eccleſiis, & maximè in majori, inſtituere non poſtponat: alioquin indignum ſe reddet, ut vos aliarum Clericos nationum ad ejus obedientiam compellatis* (*f*). Clara eſt hujuſmodi textus diſpoſitio; attamèn abs rè non ſit etiam Gloſſam audire, ibidem adiectam in verb. *undecùmque*, ſic reſonantem: Undecùmque: *Argum. quod nihil refert, de quo loco ſit natus Clericus, vel de quibus parentibus*: *arg.* 40. *diſt. nos qui, & c. non loca, &* 56. *diſt. undecùmque, & c. naſci, & c. Dominus*.

12. Sed quamvis adeò clarus ſit, & perſpicuus hujuſmodi canon, pro Clericis extraneis ad beneficia eccleſiaſtica ubilibet admittendis; attamèn Contradictores, ut vim illius effugiant; verborum obvio, & naturali ſono diſſimulato; contendunt, illius ſenſum, non à verbis repetendum, ſed eſſe à ratione, propterquam fuit conditus, expiſcandum: Jacobi Gottifredi opinione ſtipati, qui ait, *quarè & hanc legem deincèps argumento eſſe cupio, quàm turbidè multa in laudandis legibus pragmatici admittant, dùm earum cortice contenti, rationes earum haud ſatis perſpectas habent, ſpretis ſuperſtitioſè theoricis, & hiſtoricis ad leges ſubſidiis* (*g*). Nos tamèn tali opinione non facilè adhærentes, in aliâ verſamur, nempè quod in rebus legalitèr dijudicandis, merus ſenſus, & nuda proprietas verborum legis ſit attendenda

(a) *Ludov. Engel. Colleg. jur. p. 1. l. 1. tit. 24. §. 3. nu. 41.*

(b) *Gloſ. in Clement. 1. V. inbibentes de jurepatron. Rot. to. 2. p. 4. rec. dec. 312. nu. 5. coram Coccino.*

(c) *Decius in cap. licet de vitandâ nu. 48. de elect.*

(d) *Abb. in c. cum in jure 33. de elect. Engel. p. 1. lib. 1. tit. 24. §. 3. nu. 42.*

(e) *Cap. quia propter 42. de elect. Tambur. de jur. Abb. diſp. 5. qu. 5. nu. 4. to. 1. Azor. inſt. mor. p. 2. l. 6. c. 14. verſ. undecimo Engel. ubi ſupr. nu. 33. 34. 41.*

(f) *Vide Raynald. an. 1206. nu. 2. & 6.*

(g) *Goffred. in L. in Eccleſiis C. de Epiſc. & Cleric.*

denda (*a*). Undè, quidquid ſit de verâ legiſlatoris voluntate, quæ nobis non eſt patefacta, dicimus, judicandum eſſe ſecundùm illam probabilem ejus voluntatem, quam præſeferunt verba legis: *In iſtis enim temporalibus legibus*, inquit D. Auguſtinus (*b*), *quamquàm de his homines judicent cum eas inſtituunt*; *tamèn cum fuerint inſtitutę, non licebit judici de ipſis judicare, ſed ſecundùm ipſas* (*c*).

13. Et licèt quandò legum textus obſcurus eſt, vel perplexus, ad ſubſidia hiſtorica poſſit opportunè recurri, & cauſa, vel cauſæ ponderari, proptèr quas leges ipſæ procuſæ fuerunt; tamèn cum Capitulum *ad decorem* ſit clarum, rutilans, & dilucidum; fruſtrà eſt illius obvium intellectum torquère, & aliundè quęſito lumine, ipſum in contrarietatem nativi ſenſus inflectere: eo vel maximè, quod in claris non cadit interpretatio (*d*). Undè benè Ariſtoteles ait, *verba quandò ſunt clara, tunc ea declarare nil aliud eſt, quàm nugas agere* (*e*). Riſumque ſinè dubio meretur, qui rem claram ſophiſticâ ſubtilitate pervertit, ut benè inquit Imperator (*f*): præſertìm attento, quod ex unâ parte, etiam ceſſante causâ, & ratione legis, in aliquo particulari actu; vis tamèn legis non ceſſat (*g*): & ex alterâ, ſi ſtandum eſſet non verbis legum, ſed occaſioni, & orationi, proptèr quas ſancitę ſunt; hoc modò circumveniri, & deludi poſſent omnes leges humanæ, cum magno boni publici detrimento: Vix etenìm ulla lex reperibilis eſt, canonica, vel civilis, quæ non ab aliquo actu particulari originem duxerit, diverſis circumſtantiis prædito, ab illis actibus, quibus lex ipſa, juxtà textualem ejus ſenſum, generalitèr adaptatur.

14. Sic *Lex* nè ultimo ſupplicio addicti intrà menſis ſpatium morti traderentur (*h*), cauſam habuit à cæde Theſſalonicenſi, per magnum Theodoſium Cęſarem demandatâ, de quâ lege ſermo eſt apud Ruffinum (*i*), & Sozomenum (*l*): duravitque, donèc fuit ab Imperatore Nicephoro Botoniate ſublata (*m*). *Lex* nè liberum ſit Epiſcopis Eccleſiam mutare, & de unâ ad aliam pertranſire, ac ut ad priſtinam reducantur; lata eſt in Concilio Sardicenſi (*n*), cauſamque habuit ab Euſebio Nicomedienſi, qui poſt jàm duas ſedes mutatas, ad tertiam Conſtantinopoleos aſpiraverat (*o*). *Lex* nè, pendente appellatione ad Sedem Apoſtolicam, alius in locum depoſiti appellantis poſſit ſubſtitui; lata eſt in eodem Concilio Sardicenſi (*p*), cauſamque habuit ab Euſebianis, qui, depoſito S. Athanaſio, nondùmque causâ per appellationem Romę finitâ, Gregorium Cappadocem Alexandrinæ ſedi ſubintruſerunt (*q*). *Lex* de non ordinandis Epiſcopis in urbibus parvulis, atque vicis; in ipſomet Concilio Sardicenſi ſancita eſt (*r*), cauſamque habuit ab Iſchyrione, qui in prępmium illatarum D. Athanaſio calumniarum, hoc à prævaricatoribus Epiſcopis Conciliabuli Tyrienſis impetraverat, ut crearetur Epiſcopus exigui loci, undè originem duxerat (*s*). *Lex* nè excommunicati ab uno Epiſcopo, ab alio ſuſcipiantur; procuſa eſt in Concilio Nicæno (*t*), cauſamque habuit à dicto Euſebio Nicomedienſi, qui Arrium receptaverat, ab Alexandro Alexandrino Epiſcopo cenſuris eccleſiaſticis innodatum. *Lex* de conſtituendo in quâlibet Eccleſiâ OEconomo, qui curam redituum eccleſiaſticorum teneret (*u*), cauſam habuit ab Ibâ Edeſſeno, quem in Concilio Chalcedonenſi accuſationes plurimæ fatigarunt, eo quod reditus eccleſiaſticos malè ſuis uſibus applicaſſet (*x*).

15. Centum aliæ leges adduci poſſent, ex variis cauſis editæ, quæ tales, & tàm particulares circumſtantias caſuum habuerunt, ut nunquàm fortè conſimiles ſucceſſus ſint ampliùs eventuri: & tamèn non indè ceſſarunt eſſe leges generales, atque afficere in illis contingentiis eventuum, qui ſub verbis ipſarum legum obviis concluduntur. Et certè lex quandò ponit caſum, & non loquitur limitatè quoad illum, ſed generalitèr diſponit, tunc non eſt coanguſtanda ad illum præciſum caſum, neque ad particulares illius caſus circumſtantias, ſed uti lex generalitèr loquens, generalitèr eſt ſumenda (*y*). Undè lex canonis *ad decorem*, cum non ſit alligata circumſtantiis ullis eventus, ob quem lata fuit, ſed generalitèr loquatur, generalitèr etiam eſt ſumenda, & independentèr ab illis circumſtantiis, debet ſuum

effectum

(a) *L. 1. §. ſi is qui navem ff. de exerc. act. L. proſpexit ff. qui & à quibus c. inter corporalia 2. §. ſed neque de translat. Rot. p. 4. rec. tom. 2. dec. 312. nu. 47. coram Coccino Suar. de leg. l. 6. c. 1. nu. 7.*

(b) *S. Auguſt. lib. de vera relig. ca. 31. ca. in iſtis 3 diſt. 4.*

(c) *Rot. p. 6. rec. dec. 172. n 61. coram Merlino.*

(d) *L. continuus §. cum ita in fin. ff. de verb. ſign. l. fin. ff. quod met cauſ. L. Neptuſa in fin ff. de juram. dot.*

(e) *Ariſtot. l. 2. Rethor.*

(f) *L. ſi imperialis C. de legibus.*

(g) *Azor. inſt. mor. p. 1 l. 5. c. 16. verſ. decimoſexto.*

(h) *L. 13. de pœn. Cod. Theod. & l. 10. C. Juſtin. eodem titul.*

(i) *Ruffin. l. 2, c. 18.*

(l) *Sozom. l. 3. c. 24.*

(m) *Baron. an. 390. nu 28.*

(n) *Concil. Sardicenſ. cap 1. ca. mala conſuetudo diſt. 8.*

(o) *Bail. in Concil. Sardic. c. 1. Baron. an. 347 nu. 46.*

(p) *Concil. Sardic. c. 4*

(q) *Bail. in Concil. Sardic. c. 4. tom. 1.*

(r) *Concil. Sardicenſ. c. 6.*

(s) *Bail. in Conc. Sardic. loc. cit.*

(t) *Concil. Nicæn. I. c. 5.*

(u) *Concil. Chalced. cap. 26.*

(x) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 3. l. 2. c. 2. nu. 2.*

(y) *Paul. Rubeus annot. ad deciſ. 617. Rotæ p. 4 rec. to. 2. coram Pirov. nu. 31.*

effectum omnifariè ſortiri. Uno verbo, quamquàm de *cap. ad decorem*, pleraque dici poſſint, quæ videre eſt apud Auctores (*a*); tamen quatenùs facit legem communem, ſumendum eſt, prout ſonat, proprietaſque verborum ejus eſt attendenda, non verò obvia, & naturalis illorum ſignificatio turturâ eſt anguſtianda; ſemper enim leges in propriâ verborum ſignificatione ſunt ſumendæ (*b*). Sed audiamus Contradictores, qui canonis hujus vim declinare ſtudentes, vario modo ſe intorquent, & de illo profuſâ locutione multa pronunciant.

16. Dicunt ipſi, quod captâ per Latinos Conſtantinopoli, ad illiuſque Imperium, promoto Balduino Comite Flandriæ (*c*); Græci in ſuo ſchiſmate obdureſcentes, ferè omnes Imperatorem Græcum, & Patriarcham Conſtantinopoleos, nomine Camaterum, ſecuti ſunt, Adrianopolim, & Nicæam profectos: jamque Conſtantinopoli Græcis Catholicis denudatâ, indigenæ, & nativi illius urbis non aderant; ſicque prò indigenis ſubintrabant, ſeù indigenæ illic erant ſoli Latini, ad eam urbem cum exercitu Cruceſignatorum appulſi, & ità operæ pretium erat eccleſiaſtica beneficia ſolis Latinis Catholicis, Conſtantinopoli exiſtentibus, ibique factis indigenis, elargiri: qui cum non eſſent ex ſolâ natione Italicâ Venetorum, ſed adeſſent etiam alii Itali, Belgæ, Galli, & aliundè progeniti; juſtum non erat, ut Thomas Maurocœnus, natione Venetus, ad Patriarchatum Conſtantinopolitanum noviter ſublimatus, ſuis tantùm Compatriotis beneficia eccleſiaſtica largiretur: undè benè Innocentius Papa III. Cardinali S. Marcelli ejuſque ſocio, ſuis in urbe Conſtantinopolitanâ Legatis præcepit, ut Thomam Patriarcham ad alios etiam clericos beneficiis eccleſiaſticis munerandos impellerent (*d*). Cui Thomæ ipſe Pontifex de eodem argumento ſcripſit, ac vinculum juramenti diſſoluit, de quo in ſuis literis talis eſt ſermo: *Nos igitur attendentes, juramentum illud quaſi prorsùs illicitum, non eſſe ſervandum, quod à te Venetiis conſtituto fuit à Venetis violentèr extortum, ſicut tua nobis inſinuatio patefecit, ut videlicèt neminem ſis facturus Canonicum in Eccleſiâ S. Sophiæ, niſi Venetum natione, vel qui continuè per decennium Venetiis habitaſſet, quodque bonâ fide, modis omnibus, quibus poteris, laborabis, ut ſemper in Eccleſiâ S. Sophiæ ſit Venetus Patriarcha &c.* (*e*).

17. Quo juramento caſſato, Pontifex ità Patriarchæ præcepit, *Præſentium tibi auctoritate mandamus, & in virtute Spiritus Sancti diſtrictè præcipimus, quatenùs juramentum illud nequaquàm obſerves, cum Sanctuarium Dei non ſit hæreditario jure ab aliquibus poſſidendum, ſed in omni gente, qui facit juſtitiam acceptus ſit Deo, præcavens diligentèr, ne poſt hoc Apoſtolicæ Sedis præceptum, in prænimiſſis articulis utcumque delinquas; quià ſi de cæterò ſolos Venetos in Eccleſiâ S. Sophiæ Canonicos inſtitueris, vel ad hoc impenderis operam qualemcumque, ut ſemper in eâdem Eccleſiâ ſit Venetus Patriarcha, neminem in ipsâ promovendo Canonicum, niſi juret, quod nunquam aliundè, niſi de Venetiis eliget, vel recipiet Patriarcham, nullâ deinceps ratione ſupèr his poteris excuſari. Sed nec illud obſerves, quod abſque juramento diceris promiſiſſe, ut neminem Archiepiſcopum, prçter Venetum, in totâ facies Romaniâ.* Et infrà, *licèt autem plùs debueris Dominum timere, quàm homines, ne jurares aliquid proptèr homines contrà Deum, ſi tamèn in illo juramento, per vim, & metum extorto, præſcriptam adhibuiſti cautelam, ut juraveris ſalvo in omnibus Apoſtolicę Sedis jure, auctoritate, reverentiâ, & honore; nos tibi delictum tuum humilitèr confitenti, de ſpeciali gratiâ indulgemus, ut hujuſmodi juramentum nullum tibi poſſit prçjudicium generare, dummodò prçceptum, quod ſalubritèr tibi fecimus, ad ſalvandum jus, reverentiam, auctoritatem, & honorem Apoſtolicę Sedis, contrà cujus ſtatuta ea, quę ſunt jurata, redundant, fidelitèr exequaris.*

18. Sanè ſi vis *capituli ad decorem*, eſt à veritate hiſtoricâ repetenda; Nos quoque lumen ab hiſtoriâ noſtris reſponſionibus poſtulemus, & in primis dicamus, parum cohærere hiſtoricæ veritati, quod Imperator, & Patriarcha Græci Nicæam profugerint, captâ per Latinos Conſtantinopoli, Græcoſque omnes indè ſecum abduxerint. En etenim vera ſeries ſucceſſus. Imperabat pridem Iſacius Angelus, quem

(a) *Azor. in& mor. p 2. l. 6. c. 4. §. 25. Solorzan. de Jur. Indiar. c. 19 Garcia de Beneſ. p. 7. c. 9.*

(b) *L. non aliter ff. de leg. l. 1. §. is qui ff. de exercitoria arte Bonac. to. 2. de leg. diſp. 1. qu. 1. pun. 8. nu. 15. verſ. 2.*

(c) *Epiſtola Balduin. inter Epiſtolas Innoc. III, l. 7. epl. 152. Raynald. ann. 1204. nu. 5. & 15.*

(d) *Innoc. III. epl. 100 Raynald. ann. 1206. n. 2 cap. ad decorem 5. de Inſtit.*

(e) *Innoc. III. epl. ad Thomam Patriarch. Conſtantinopolit.*

quem Alexius Angelus ejus frater, conſilio Murcifili captum, excæcatum, & ferreis vinculis circumligatum, in carcerem detruſit, ab Imperio depoſitum (*a*): Quo facto ſibi deberi Purpuram contendebat præfatus Alexius: non verò Alexio juniori, filio ipſius Iſacii, ejuſque nepoti: quarè ità ſcripſit Innocentio Papæ: *Imperium non debet ad eum* (Alexium Iſacii filium, *aliquâ ratione devolui, cum illud non per ſucceſſionem, ſed per electionem nobilium conferatur, niſi fortè genitus eſſet poſt adeptum faſtigium Imperatoriæ dignitatis, quod unquàm idem Alexius non poterat allegare, cum priuſquàm Pater ejus eſſet in Imperatorem promotus, natus fuerit: & quià pater ejus tunc privata erat perſona, in Imperio non poterat ſibi jus aliquod vindicare* (*b*). E contrà verò Alexius Junior, è carcere, ubi cum patre anguſtiabatur elapſus, Romam petiit (*c*), & ſubſidium pro Imperio recuperando, quod & patri ſuo injuſtè depoſito, & ſibi deberi contendebat inſtantiſſimè poſtulavit: tùm ad Philippum Sveviæ Ducem, atque Germanorum Imperatorem, levirum ſuum, cui uxor erat Irenes, ipſius Alexii ſoror, recurſum habuit, de quo Innocentius, *Philippus*, inquit, *nuntios ad Principes exercitus Chriſtiani, ſinè quâlibet dilatione tranſmiſit, rogans, & petens quià pater ſuus, & ipſe fuerant jure ſuo, & Imperio nequitèr ſpoliati, cum eo Conſtantinopolitanum deberent regnum intrare, ac ad illud recuperandum eidem preſtarent conſilium, & favorem: promittens eiſdem, quod tàm in ſubſidium Terrę Sanctę, quàm in expenſis, & donativis eis magnificè reſponderet, paratus etiam in omnibus, & per omnia, noſtris ſtare mandatis, & quod Sacroſanctam Romanam Eccleſiam vellet juxtà poſſe ſuum modis omnibus honorare &c.* (*d*).

(a) *Raynald. an.* 1202 *n.* 35. & *an.* 1204. *n.* 11

(b) *Innoc.* 3. *l.* 5. *epiſtola* 122.

(c) *Raynald. an.* 1202 *num.* 35. & 38. & *an.* 1204. *n.* 2. & 3.

(d) *Innoc. III. loc. cit.*

19. Deliberato ergò per Latinos ſubſidio, quo repeteretur Imperium pro Alexio Juniore; Cruceſignatorum exercitus Conſtantinopolim profectus eſt, ibique quid egerit, ſic ad Innocentium Pontificem denunciavit. *Sæpius per nuncios noſtros, imò per ipſum exulem noſtrum, & barones noſtros, à civibus poſtulantes audiri, nec adventus noſtri cauſam, nec petitionis modum potuimus explicare: ſed quotiès terrà, vel mari ſtantibus in muro ſermones obtulimus, totiès retulimus tela proverbis. Conſiderantes igitùr, quod prętèr ſpem noſtram cuncta contingerent; in eum ſtatum neceſſitatis impacti, ut ſtatìm neceſſe haberemus, aut perire, aut vincere, cum obſidium ipſam nullâ ratione in quindecim dies protelare poſſemus, quos victualium omnium incredibilis urgeret anguſtia, non ex deſperatione quidem, ſed inſpiratâ quâdam ſecuritate divinitùs, ſuſpirare cœpimus ad bella, pauciſſimi periculis nos audactèr opponere, & incredibilitèr in omnibus obtinere, ad conflictum etiam campeſtrem ſæpius ordinati, ineſtimabilem multitudinem fugâ in urbe ignominioſâ concluſimus &c. Aptatis igitùr terrâ, marique bellicis inſtrumentis die obſidionis octavo violentèr civitas introitur, graſſatur incendium, diſponit in campo contrà nos acies Imperator, & paratis nobis excipere venientes, conſtantiam noſtram cum paucitate miratus; ignominioſè fræna reflectit, in urbem retrogreſſus ardentem, ipſâ nocte fugam cum paucis aggreditur, ſuamque in urbe relinquit uxorem, & parvulam prolem* (*e*).

(e) *Raynald. an.* 1303 *n.* 14. & 15.

20. Proſequitur narratio: *Eâdem rè compertâ, neſcientibus nobis, Græcorum Proceres in Palatio congregantur, & exulis noſtri ſolemnis electio celebratur, ſeù potiùs reſtitutio declaratur, inſperatamque lætitiam copioſa in palatio luminaria proteſtantur. Mane facto prodit in caſtra copioſa Græcorum procerum multitudo, ſuumque cum gaudio quęrit electum, reſtitutam civitati aſſerit libertatem, & regredienti filio ad faſces Imperii, cum gaudio ineſtimabili, ſublevatum de carcere caput patris Iſacii Imperatoris oſtendunt. Præordinatis itàque, quæ neceſſaria videbantur, ad Eccleſiam S. Sophiæ novus Imperator cum ſolemni proceſſione deducitur, & exuli noſtro ſinè omni contradictione Imperiale reſtituitur diadema, cum plenitudine poteſtatis. His peractis ad ſolutionem promiſſorum exilit Imperator, & promiſſa rebus accumulat, victualia ſervitio Domini profutura nobis prębet ad annum, ducenta marcharum millia nobis ſolvere pergit, & Venetis, ſumptibus ſuis ſtolium*

prolon-

prolongat in annum, ſeque juramento adſtringit, quod erigere nobis debeat regale vexillum, & in paſſagio Martii nobiſcum ad ſervitium Domini proficiſci, cum quantis poterit millibus armatorum; & ſub eâdem promiſſione concludit, quod eam reverentiam præſtare debeat Romano Pontifici, quam Anteceſſores ſui Imperatores Catholici prædeceſſoribus veſtris Pontificibus pridem impendiſſe noſcuntur &c. (*a*). Acta ſunt hæc menſe Julio anno 1203.

21. Ità præfatus Alexius Junior evectus fuit felicitèr ad Imperium (*b*), ſed citò à fide, atque à promiſſis, quę Latinis ſpoponderat, ſemèl ac repetitè deſiliens, eoſdem bello appetiit, *& ex inſperato*, ait Balduinus Imperator, *ſeù innatâ malitiâ, ſeù Gręcorum ſeductus perfidiâ, animo recedit à nobis, cui tanta beneficia contulimus Imperator* (Alexius junior,) *& in omnibus cum patre, Patriarchâ, & mole nobilium nobis promiſſis periurus, & mendax, tot incurrit in periura, quot nobis præſtitit juramenta* (*c*). His & aliis injuriis graviſſimè laceſſiti, ac ſucceſſivè à Murcifilo multiformibus contumeliis affecti, Latini tandem, juſto impetu facto, Conſtantinopolim aggrediuntur, eamque in ſuam redigunt poteſtatem; menſe Aprili anno 1204. (*d*). Tunc inter ipſos inita eſt conventio, quod Imperator eligeretur ex natione Gallicâ, & Patriarchâ ex Venetis. Itàque ad Imperium provectus eſt Balduinus prædictus Flandriæ Comes (*e*), & ad Patriarchalem apicem fuit conſenſu omnium ſublimatus Thomas Maurocœnus, Venetus civis, quem Innocentius *ſabbato quatuor temporum Quadrageſimæ in Diaconum ordinavit, & in ſabbato hebdomadæ medianæ, in Sacerdotem promovit, & ſequenti Dominâ Romę apud S. Petrum in Epiſcopum conſecravit* (*f*): hocque ſucceſſit anno 1205.

22. Igitùr quando Innocentius Papa III. epiſtolam ſcripſit, ex quâ conflatum eſt *Capitulum ad decorem* 5. *de inſtitutionibus*, datam anno 1206., jam *Iſacius* Imperator non erat, quippè præcedentèr è vivis exceſſerat (*g*). *Alexius* Iſacii frater, qui, eo excæcato, & carceri mancipato, purpuram arripuerat, & dudùm retinuerat; Imperator non erat: quandoquidem captâ primâ vice per Latinos Conſtantinopoli, terrore correptus, noctu clam Debeltum adivit: & deindè profugus ad Marchionem Montis Ferrati, unum ex præcipuis Latinorum Ducibus profectus, *cum Euphroſinâ Conjuge, in locum nomine Halmirum, hoc eſt ſalſuginoſum fortunæ ſuæ reſpondentem habitatum miſſus eſt*, inquit Nicetas Choniates (*h*), ac poſtquam aliquo tempore per Achajam, & Peloponeſum oberravit (*i*), eſt tandem in Germaniam relegatus (*l*). *Alexius Junior*, Imperator non erat, quippè quandò ſecundò Conſtantinopolis à Latinis eſt expugnata; jam à Murcifilo captus fuerat, & miſerrimè ſtrangulatus (*m*). *Nicolaus* itidem Canabus, quem, Alexio interempto, plebs in D. Sophiæ templo Imperatorem creaverat; Imperator non erat; quippè & hic à Murcifilo captus, citò fuerat ab imperio dejectus (*n*). Tandèm, & ipſe *Murcifilus*, qui, & Alexius Ducas, Imperator non erat: quippè excæcatus, ac è columnâ præceps projectus, capite humi alliſo fuerat interemptus (*o*). Ità poſt ingreſſum Latinorum, Conſtantinopolis, ac Imperium, ſinè Imperatore Gręco remanſit: perperamque dicitur à Contradictoribus, tempore dictæ epiſtolæ Græcos, cum ſuo Imperatore Adrianopolim, & Nicęam profectos, cum tunc Imperator non eſſet. Quamquàm, Canabo dejecto, nobiliores quidam Græci purpuram diſcerpendo, minora ſibi conſtituerint Imperiola; Trapezunte in Cappadociâ; Pruſę in Bithyniâ; Theſſalonicę in Macedoniâ, de quibus Choniates, ſic ait, *multorum dominatus Orientem depaſcebat, tricipiti quadam belluâ à vecordibus implexâ* (*p*). Intèr quos Theodorus Laſcaris, gener Alexii, Nicęnos depręcans, ut ab illis admitteretur, repulſam paſſus; hoc unum obtinuit, ut ejus uxorem reciperent: ipſe verò Deſpotę titulo, *circà Pruſam loca omnia excurrebat, eo animo, ut illa ſibi ſubiiceret, & prò Socero Alexio, ipſe velut Imperator res ageret, ac miniſtraret* (*q*), quanquàm rè verâ Alexius ſocer ei obſiſteret (*r*), donec aliquandò poſteà ipſe Theodorus, etiam ad titulum Imperatoris Nicęę capeſſendum aſpiravit (*s*).

23. *Camaterus* quoquè Patriarcha, poſtquam Conſtantinopoli abſceſſit, non Ni-

(a) *Idem nu.* 14. *in fin.* 15. & 16.

(b) *Dionyſ. Petav. Ration. temp. part.* 1. *lib.* 8 *f.* 450. *§. Iſacius.*

(c) *Balduin. epl: ad Innoc. III. l.* 1. *epl.* 152.

(d) *Acta Innoc. III. ap. Raynald. an.* 1205. *to.* 16.

(e) *Raynald. ann.* 1204 *nu.* 15. & 19.

(f) *Acta Innoc. III. ap. Raynald. ann.* 1205. *nu.* 16.

(g) *Rainald. an.* 1204 *nu.* 1.

(h) *Nicet. Choniat. annal. in Balduin. f.* 183

(i) *Niceph. Gregor. hiſt. l.* 1. *c.* 5. *f.* 187.

(l) *Raynald. ann.* 1204 *nu.* 15.

(m) *Nicet. Choniat. in Iſac. Angel. cum Alex. fil.*

(n) *Idem loc. cit. ant. fin.*

(o) *Choniat. in Balduin. f.* 184.

(p) *Idem eod. loc.*

(q) *Rayn. ann.* 1265 *nu.* 26.

(r) *Niceph. Gregor. hiſt. l.* 1. *c.* 5 *f.* 187.

(s) *Idem l.* 1. *c.* 2.

Niçęam petiit, ſed Didymotychi verſatus eſt, & paulò poſteà exauthoratus: quippè, cum Theodorus Laſcaris memoratus, à quibuſdam primoribus Grçcis, Niceę congregatis, affectaret Imperatoriam purpuram adipiſci, Camatherus obſtitit, illucve accedere recuſavit: Undè Theodorus illum arbitrariè depoſuit, & in ejus locum *Michaelem* Antoninum ſubrogavit, à quo ſe fecit ornamentis Imperatoriis accingi (*a*). Nec unquàm ergò Camatherus Patriarcha Niceam adiit, nec ibi Græcus Imperator, ſaltèm ab initio, reſedit; neque illùc omnes Greci Schiſmatici, cum utroque migrarunt, uti ſupponunt Contradictores; ſed major pars eorum Conſtantinopoli conſtitit; alii huc atque illuc, sè per Grçciam diffuderunt. Et quidèm quomodò Michael VIII. Paleologus poſt 58. annos, Latinis pulſis, Imperium, & Conſtantinopolim recuperaſſet, niſi ebullientes in illâ urbe infiniti Grçci, partim ad defectionem ſollicitati, partimque promiſſis deliniti; adjutorium Grçco Cęſari contuliſſent (*b*)? Rursùs quis credat, populum Conſtantinopolitanum 15. circitèr centenis hominum millibus redundantem, totum, urbe vacuatâ, fugiſſe, quandò Latini Conſtantinopolim expugnarunt, nè alienę gentis Cęſari ſe ſubiiceret; ſi poſt bina ſęcula, cum dimidio, à Mahomete II. Turcarum Sultano ſubactus, & tyrannidè prçſſus (*c*), ejus potiùs ſubire jugum maluit, quàm abſcedere? ſemperque ab illo tempore, uſque ad prçſens, ubi Grçcorum infinitâ conſtitit multitudo.

(a) *Raynald. an.* 1205 *n.* 16.

(b) *Raynald. an.* 1261 *nu.* 26.

(c) *Idem ann.* 1453 *nu.* 4. *&* 5.

24. Nec credatur omnes Græcos, qui Conſtantinopoli, Latinis imperantibus, morabantur, fuiſſe Schiſmaticos; quandòquidem plura millia Catholicorum, ingens illa urbs ſemper in ſuo ſinu continuit, tùm Græcis Principibus obtemperans, tùm Latinis: Et nunc quoquè plura millia ipſorum continet; licèt ſub Turcarum jugo, jàm penè à tribus ſæculis, ingemiſcat. Eſt hic uſus prudentum, ac politicorum Principum, ut victis urbibus, & populis ſubjugatis; obedientiâ incolarum contenti, liberam eis Religionis profeſſionem relinquant: & ad propriam quidem fortè fidem hortentur, atque ſollicitent, ſed non impellant: ne prò aris, & focis armati, deſperatâque corporis, & animi libertate, victi in Victorem inſurgant, ſitque ipſis una ſalus victis nullam ſperare ſalutem. Hinc poſtquàm Latini Conſtantinopolim ſubègere, quis dubitet an quotquot Catholicos, Schiſmaticos, Hæreticos, Judæos, Saracænos, ac ſi quos alios alterius religionis ibidem repererunt, ſuæ fidei reliquerint, nullâ quoàd hoc eis vi factâ, ſed ſolo juramento civilis obedientiæ poſtulato? Id omnes Principes faciunt, humanitatis ductu, ac politicis regulis operantes. Nunquid autèm, & non tantundèm operatum eſſe credemus, Balduinum Flandricum Imperatorem, virum pium, & generoſum, cujus probitatem, æquitatem, religionem, ipſe Nicetas Choniates, vir Græcus, & infenſo alias in eum animo, his encomiis celebravit; *Nondùm Balduinus annum ętatis* 32. *exceſſerat, & aliòqui vir erat pius, & modeſtus, ne impudico quidem aſpectu mulierem intuitus, quandiù à ſuâ Conjuge abſuerat: vacabat divinis laudibus, neceſſitatibus conflictantes ſublevabat, ſuæ ſententiæ adverſarios æquo animo audiebat: & quod maximum eſt, bis quâlibet hebdomadâ veſperi proclamari jubebat, ne quis in ſuo palatio cubaret, qui alienam mulierem attigiſſet* (*d*).

(d) *Nicet. Choniat. Annal. de reb. poſt expugnat. Urbis in fin.* f. 181. 4.

25. Plurima, inquam, Catholicorum millia Conſtantinopoli, tunc manebant, quum fuit à Latinis Ducibus expugnata: in quâ & anteà Romanus Pontifex Vicarium ſuum retinere conſueverat, & ea, quæ ad eccleſiaſticam diſciplinam pertinent, imperare. Sic enim quadriennio antè, L. Vicario ſuo Conſtantinopolim ſcripſit; nè permitteret Sacramentum Confirmationis à ſimplicibus Presbyteris miniſtrari (*e*): & eâdem die literas dedit ad Latinos omnes, Clericos, atque Laicos, in eâdem Regiâ urbe commorantes, quibus præcepit, ut Legato ſuo obtemperarent (*f*). Quo etiam anno, ſeptimo antè datas literas *Capituli ad decorem de inſtit*. Alexius Imperator, Iſacii frater, cum Innocentio tractavit de Concilio in Græciæ partibus celebrando, in quo de utriuſque Eccleſiæ Latinæ, & Græcæ conjunctione ageretur (*g*). Pariter quadriennio antè dictas literas, Alexius Iſacii filius, ac deindè Im-

(e) *Raynal. an.* 1199. *n.* 63.

(f) *Idem loc. cit.*

(g) *Idem ubi ſupr.*

Imperator, opem à Pontifice, & Occidentalibus implorans, ad Imperium recuperandum, ſpopondit ſe Eccleſiarum Latinæ, & Græcæ unioni efficacitèr operam daturum; prout annales Flandriæ referunt, & epiſtolæ Innocentii patefaciunt (*a*); quod ex ſe poſteà impleturum pollicitus eſt, ſcribens eidem Innocentio, *Hæc fateor cauſa potiſſimum ad ſubſidium noſtrum peregrinorum animos inclinavit, quod promiſſione ſpontaneâ, ſub jurisjurandi religione, chriſtianâ ſumus devotione polliciti, totius Chriſtianitatis Eccleſiaſticum Caput, Romanum videlicèt Pontificem, Apoſtolorum Principis Petri catholicum ſucceſſorem, nos humilitèr agnituros, & ad hoc ipſum Orientalem Eccleſiam prò viribus inducturos* (*b*).

(a) *Raynal. an. 1203. nu. 13. & 1204. nu. 2.*

(b) *Epiſtol. Alexii Imperatoris ad Innoc. III. int. ejus epiſt. epl. 210.*

26. Nec ulli dubium eſt, quin & Latinis viris urbs illa Imperialis redundaret, antequàm à Latino exercitu caperetur, quoniàm præter ea, quę mox diximus, hęc Nicetas ſuis monumentis inſervit, *Alexius fratrem Iſacium Imperio dejectum excæcarat; ſed cum ejus cuſtodia non prorsùs negligenda eſſet &c. fratrem juxtà duas columnas, quæ in freti litore ſunt, liberè vivere paſſus eſt, neque quemquam ad eum traiicere vetuit. Erat igitùr cujuſvis Iſacium adire, tùm verò Latinorum, cum quibus arcana conſilia de ulciſcendis injuriis, & evertendo fratre Alexio conferebat, literis ad Irenem Filiam miſſis, Philippi Alemannorum Regis conjugem, quibus eam ad opem ſibi ferendam inſtigabat, atque indè literas recipiebat, quibus quid agendum eſſet, monebatur* (*c*), ſub utriuſque ergò Alexii Imperio, qui antecedentium Catholicorum Imperatorum more, ſe rectæ fidei profitebantur acclines, & Sanctę Romanæ Eccleſiæ multiplicibus literis, ac mutuâ Nuntiorum transmiſſione, conjungebantur; in amplà Urbe Conſtantinopolitanâ permulta fuiſſe, & Latinorum, & Orthodoxorum millia, ratione ſuadente, dignoſcitur. Recepto ſubindè per Balduinum Imperio, numerum Catholicorum, & Conſtantinopolis, & totius Græcię, fuiſſe auctum, ex Leone Allatio intelligimus, teſtante, novum Cæſarem Gręcos ad Romanę communionis reditum allexiſſe, ſolertèrque egiſſe, ne quemquàm Catholicę Eccleſiæ rebellem ſuum complecteretur Imperium (*d*), quod in facto ità eſſe, & jàm Gręcos ad obedientiam Summi Pontificis pertranſiſſe, indicio eſt epiſtola Innocentii Papę, quâ commonet Balduinum, ut Gręcorum Eccleſiam in Sedis Apoſtolicę obſequio ſtudeat conſervare (*e*); conſervare nàmque non potuiſſet, ſi jàm pridèm hęc non ſe Pontifici ſubdidiſſet.

(c) *Nicet. Choniat. Annal. in Alex. Angel. l. 3. §. hactenus f. 177. 2.*

(d) *Leo Allatius l. 2. c. 13.*

(e) *Innoc. III. l. 7. epl. 153.*

27. Rursùs non aderant Conſtantinopoli ſolummodò Laici, Græci ritus, & Latini, ut ſuprà Orthodoxi, & Catholici; ſed & etiam aderant Clerici, & Monachi, tanto numero, quanto tàm amplæ Urbi poterant reſpondere. Et quod ità ſit, id probant clariſſimis verbis Conſtitutiones illæ, quæ tunc initæ ſunt, intèr Patriarcham Thomam Maurocęnum, & Imperatorem Henricum, Balduini fratrem, & ſucceſſorem, ac alios ejus Duces, milites, & Barones, Conſtantinopoli tunc degentes, in quibus hæc expreſsè leguntur, *Prætereà Clerici, & Eccleſiæ univerſæ, & earum poſſeſſiones, & manentes in ipſis poſſeſſionibus, & Eccleſiis, & religioſæ perſonæ, tàm Gręcorum, quàm Latinorum, & morantes cum prædictis, & clauſtra Eccleſiarum, & habitantes in eis, & qui ad Eccleſiam confugerint, liberi erunt ab omni laicali jurisdictione, ſecundùm liberaliorem conſuetudinem Franciæ: ſalvà in omnibus auctoritate Eccleſię Romanę, nec non & Conſtantinopolis, & honore, & jure Domini Patriarchæ, & Imperatoris, & Imperii* (*f*): quas quidem conventiones Innocentius Papa III. auctoritate Apoſtolicâ confirmavit.

(f) *Rainald. an. 1206 n. 5.*

28. Hinc non parum hallucinantur, niſi ludendo loquantur, Contradictores, quando aſſerunt, ideò Papam juſſiſſe in *Cap. ad decorem 5. de Inſtit.* ne ſoli Clerici Veneti, ſed etiam ex aliis nationibus nati, qui Conſtantinopolim ſe contulerant, licèt omnes eſſent extranei, beneficiis Eccleſiarum Conſtantinopoleos, & præſertìm magnę Eccleſiæ S. Sophiæ inveſtirentur, quià ibi non aderant Clerici indigenę. Ex hiſtoricâ namque veritate convincitur, quod eodem tempore aderant Conſtantinopoli plurimi Græci, & Latini, Orthodoxi, Catholici, & fideles, etiam Clericalibus Ordinibus inſigniti, quos Franci, & Veneti in eorum conventionibus, utrìmque

ſan-

ſancitis, vocant religioſas perſonas, & Clericos Eccleſiarum poſſeſſores, ſivè in eis manentes, quos citrà dubium eſt fuiſſe beneficiorum eccleſiaſticorum capaces: Et idcircò non ſubſiſtit, quod juſſerit Pontifex beneficia conferri Clericis omnium aliarum nationum ultrà Venetam, quià non ibi eſſent indigenæ ad eas idonei: ſed potiùs voluit beneficia non ſolis Venetis conferri, eò quod erant ibi infiniti alii Clerici Latini, & Græci, diverſarum nationum, vel incolæ illius Urbis, vel in ea orti, aut illuc unà cum Latino exercitu appulſi, quos non erat juſtum univerſalitèr ſperni, & cunctos ſoli nationi Venetę poſthaberi. Quamquam enim liberum ſit Collatoribus beneficiorum, vel ad illa nominatoribus, eademmet extraneis impertiri; non ideò tamèn omnia extraneis ſunt donanda; ſed indigenis quoque, & incolis locorum, ac illuc aliundè venientibus, pars congrua danda eſt: præſtabatque in illo caſu finem etiam politicum reprimere Venetorum, & Maurocæni, qui ideò affectabant inter ſolos Venetos Canonicatus Eccleſiæ Sanctæ Sophię diſtribuere, ut Patriarcha ab illis eligendus, ex ſolâ Venetâ natione in perpetuum crearetur: indigenis non minùs ac aliarum nationum Clericis, à tantâ dignitate rejectis.

29. Eliditur quòque ex jam dictis illa Contradictorum fabella, quâ dicunt, Græcos non fuiſſe tunc beneficiis Eccleſiaſticis decorandos, quià à Schiſmate, de recenti abjurato, veniebant; & uti talibus non erat fidendum: erant enim Neophyti in Fide Catholicâ, nec, niſi tanquam prò Laicis reputandi; quemadmodum Clericos, à Petro Leonis in Schiſmate ordinatos, Concilium Lateranenſe ſub Innocentio II. cenſuit inter laicos recenſendos (*a*), & de promotis ad Ordines à Burdino Schiſmatico, aliud Concilium Lateranenſe ſub Calliſto II. ſententialitèr definivit (*b*). Ac quoad inſignitos demùm ſacris Ordinibus ab Octaviano, Guidone, & Joanne Strumenſi, Schiſmaticâ fœditate pollutis, aliud paritèr Concilium Lateranenſe ſub Alexandro Papa Tertio, ſancivit (*c*). Si enim hoc eſſet verùm, cum de præfatis, à Schiſmate reverſis, decernatur in *Cap. quod. 2. de Schiſmaticis: qui dignitates Eccleſiaſticas, ſeù beneficia per dictos Schiſmaticos acceperunt, careant impetratis*; ſequeretur, quod Clerici Conſtantinopolitani, & alii Græci, à Schiſmate ad communionem Catholicam jam regreſſi, nedùm à conſequendis novitèr beneficiis fuiſſent repellendi, ſed etiam debuiſſent jàm adeptis totalitèr denudari, quod quis concedere audebit? Quis mente ſanâ admittere non pavebit, quod præmium abjurati ſchiſmatis prò Græcis debuiſſet eſſe ſpolium, ſivè amiſſio beneficiorum? Certè hunc animum non habuit Innocentius, qui imò proteſtatus eſt, *Græcos diebus noſtris ob obedientiam Sedis Apoſtolicę revertentes, fovere, ac honorare volumus, mores, ac ritus eorum, in quantùm cum Domino poſſumus ſuſtinendo* (*d*).

(a) *Conc. Later. 2. cap. 24.*
(b) *Concil. Later. 1. cap. 6.*
(c) *Concil. Later. 3. c. 2 c. 2. de Schiſmat.*
(d) *Cap. licet. 6. de Baptiſmo.*

30. Nèc valet paritas, à reverſis à ſchiſmate Petri Leonis, Burdini, Octaviani, Guidonis, & Joannis Strumenſis, ad Gręcos, à ſuo ſchiſmate reverſos, quippè primi non ex ignorantiâ, non ex hereditariâ ſucceſſione, in errore verſabantur: ſed ex propriâ malitiâ, & ambitione, ſummo Pontifice jàm ritè electo, alium ſibi elevarunt Idolum, & Pſeudopapam legitimo Potifici oppoſuerunt, ut ab illo, & ordines, & dignitates, & beneficia ſacra captarent, atque in ſchiſmate conſequerentur id, quod aliàs non potuiſſent meritis exigentibus adipiſci: ideòque benè, ſchiſmate compreſſo, fuerunt & beneficiis, & ſuffuratis gradibus, atque ordinibus vacuati. At Gręci, in ſchiſmate jàm trecentenario progeniti, fidem ſuorum majorum cęcis oculis conſectantes, verſabantur in errore, quem licèt falſo, rebantur tamèn à veritate non deviare: inſcii preſertìm, & rudiores, ſequentes dogmata ſapientiorum, à quibus tametſi deciperentur, ipſi tamen poterant aliquatenus excuſabilitèr opinari, sè non eſſe deceptos. Fortè etiam id cenſebant, quod quis poſſet ſine incurſu hereſis, quæ fidei opponitur, ſchiſma tenerè, quod opponitur charitati: vel quod ſchiſma non eſſet, ubi ſola obedientia Romano Pontifici denegatur, fide alioquin integrâ remanente, rati Eccleſiam fuiſſe à Chriſto inſtitutam ſub regimine Ariſtocratico, non Monarchico: in quibus etſi errarent; negari tamen non poteſt, quin ob eorum inſcitiam

ſcitiam aliquâ miſeratione dignì eſſent, prout hanc promeruit D. Paulus, dùm de ſe ait, *blaſphemus fui, & perſecutor, & contumelioſus, ſed miſericordiam Dei conſecutus ſum, quià ignorans feci in incredulitate* (*a*). Itàque Greci, ſuâ ignorantiâ involuti, ſi non à culpâ ſchiſmatis abjurati, ſaltem excuſandi videbantur à pœnâ (*b*). Sicque à ſchiſmate recedentes, non erant pœnis ſchiſmaticorum mulctandi, ſed potiùs premiis, & muneribus confovendi, ut & ipſi de ſuſceptâ catholicâ profeſſione gauderent, ac alii refuge non ſe pertinaciùs in exitiali ſchiſmate ſolidarent. Et certè politicè etiam loquendo, prefatorum Grecorum excluſio ab eccleſiaſticis beneficiis, poſt reditum ad Eccleſie unitatem, quid aliud feciſſet, niſi eoſdem ad ſchiſma repetendum adigere, & nondùm reverſos à ſchiſmate, ab eodem abjurando exitialitèr retinere?

(a) *Timoth. 1. 13.*

(b) *Gloſ. in cap. quia diligentia § V. ſuſceperit de elect. Theſaur. de pœnit. Eccl. V. ſchiſma c. 1. §. aliud in fin.*

31. Sed quatenùs etiàm de facto, vel per hypotheſim, Greci, ad Catholicam fidem reverſi, ſchiſmaticorum pœnas promeruiſſent; adhùc tamen & poterant, & debebant ad beneficia eccleſiaſtica diſpenſari. Textus eſt clarus in jure (*c*): Nàm etiam illi, qui, ut ſuperiùs memoravimus, ob ſchiſma Petri Leonis, Burdini, Octaviani &c. fuerant inhabiles ad beneficia eccleſiaſtica declarati, tamen remanſerant eorum capaces, ſi cum ipſis fuiſſet de benignitate Apoſtolicâ diſpenſatum (*d*). Et ità vel vi ignorantie, quâ Græci in ſchiſmate perſtiterant, hæreditariè à parentibus ad ſe transfuſo; vel ex miſeratione, quâ Eccleſia pia Mater, ad ſe redeuntes benignè ſuſcipit, & premiis potiùs refovet, quàm ſuppliciis afficiat; vel ex diſpenſatione, quàm juſtum erat, ut Eccleſia prò Græcis ad ſe redeuntibus, totis velis extenderet; vel tandèm ex politicâ ratione, ut facilis, & expedita cunctis ſchiſmaticis via ſterneretur ad fidem Catholicam capeſſendam; ex his, inquam, rationibus nec poterant, nec debebant Græci, à ſchiſmate reſurgentes, ab eccleſiaſticis beneficiis arceri. Neque in urbe, & Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ, ubi ſecundum carnem nati erant, reputari debebant extranei, ſed indigenæ, vel ſaltem talitèr indigenæ habendi erant, ſicuti Latini, qui illùc ad inhabitandum cum Cruceſignatorum exercitu commigraverant.

(c) *Cap. quia diligentia §. de elect.*

(d) *Cap. quod à prædeceſſore, & ibi gloſ. V. irritas de ſchiſmat. c. fraternitati, & ibi gloſ. V. diſpenſatum eod. tit.*

32. Verùm ceſſant in facto cuncta hæc motiva, ex eo quod, ut innuimus, Conſtantinopoli eo tempore, quo ſancitus eſt *Can. ad decorem de inſtit.* aderant nedùm Græci à ſchiſmate de recenti reverſi, ſed etiam alii antiqui Catholici, appellati in prememoratis conventionibus, *religioſæ perſone, tàm Græcorum, quàm Latinorum* (*e*), qui, uti tales, erant beneficiorum eccleſiaſticorum capaces, & imò ad ipſa debebant, ceteris paribus, tamquàm indigenæ preferri. Rursùs in ipsâ Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ aliqui adherant, licet pauci, canonicè in beneficiis inſtituti; quibus retentis, mandat Innocentius Papa III. Patriarchæ Maurocœno, ut alios adjungat, viros idoneos, & dignos, atque meritis præpollentes, nullâ in eis attentâ gentis, & originis conditione, ſed ſolâ virtutum, literaturæ, atque Apoſtolicæ obedientie ratione, dicens, *Cum in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ, vel nulli, vel pauci ſint canonicè inſtituti, ad eam ſub Apoſtolicâ obedientiâ idoneos viros aſſumas, nec ſanguini alitèr, quàm deceat acquieſcas, ſed merita ponderes, & literaturam attendas, quoniam in omni gente, qui facit juſtitiam acceptus eſt Deo* (*f*). Ex quibus apparet, aliquos in dictâ Eccleſiâ adfuiſſe canonicè inſtitutos, tametſi paucos, mentemque Pontificis fuiſſe, non ut Greci abiicerentur, ſed ut minùs legitimè in beneficiis eccleſiaſticis inſtituti, canonicè, & ſecundum juris regulas inſtituerentur: & ſive Græci, ſive Latini; ſive Veneti, ſive Galli; ſive Itali, ſive Belge; omnes indiſcriminatìm ad beneficia admitterentur, dummodò idonei, literati, & obedientiam Romanæ Sedi profeſſi.

(e) *Raynald. an. 1206 n. 5.*

(f) *Geſta Innoc. III. f. 103.*

33. Non ergò eſt verum, quod ideò ſancitus fuerit *Canon ad decorem* favore aliarum nationum præter Venetos, quià tàm Veneti, quàm alii dictarum nationum Itali, Belgæ, Galli &c. eſſent illi, qui ſoli componerent indigenas urbis Conſtantinopoleos, à quâ nativi Greci receſſerant, & ſic canon faveat indigenis, non extraneis. Nàm, ut oſtendimus, aderant multi Latini, antiqui originarii, cives, &

incolę illius urbis: aderant & infiniti Cræci, qui ibi remanſerant: aderant Clerici religioſi, & Catholici, qui vel nunquam ſchiſma fuerant amplexi, vel illud de recenti abjuraverant, & hi omnes poterant, & debeant à Patriarchâ beneficiis eccleſiaſticis inſigniri, ſi beneficia ipſa erant ſolis indigenis conferenda. Et quatenùs etiam non adfuiſſent Clerici indigenæ, ac nativi urbis Conſtantinopolitanæ; certè tamen aderant Laici Catholici, ejuſdem urbis cives, quos potuiſſet, & debuiſſet Patriarcha ad ordines promovere, & beneficiis eccleſiaſticis inveſtire, ſi lex divina, & humana, ac naturalis poſtulaſſet, prout ſupponunt Contradictores, quod ipſa beneficia ſolis indigenis conferrentur. Profectò deficientibus in clero viris idoneis ad eccleſiaſticas dignitates, quærendos eſſe in populo ſanxerunt Concilium Valentinum juxtà lectionem Hincmari (*a*): Concilium Sardicenſe (*b*): Concilium Ticinenſe (*c*): & nonnè Ambroſius Mediolanenſis (*d*): nonnè Nectarius Conſtantinopolitanus (*e*): & plures alii, de quibus infrà, ad infulas epiſcopales è laicali ſtatu provecti ſunt? Origenes Adamantius (*f*): Paulinianus frater S. Hieronymi (*g*), nonne è laicali ſtatu citò ad Presbyteratus ordinem aſcendère? Græci ergò, etiam laici erant ordinibus, & beneficiis eccleſiaſticis munerandi, ſi deerant Clerici indigenæ: eorum capaces, ne prębendę, contrà ſuppoſitum præſcriptum juris naturalis, divini, & humani, ad extraneos pervenirent.

(a) *Concil. Valent. an. 855. c. 7. Hincm. de prædeſtin. c. 36.*
(b) *Concil. Sardicen. cap. 13.*
(c) *Concil. Ticinenſ.*
(d) *S. Ambr. ep. 82.*
(e) *Niceph. l. 12. c. 12 Baron. an. 381. n. 69.*
(f) *Baron. an. 230. n. 3*
(g) *Baron. ann. 392. num. 40.*

34. Et certè quod laici poſſint uſque ad Epiſcopatum provehi, dummodò per inferiores gradus ſucceſſivè pertranſeant; diſertè decernitur in jure (*h*). Hoc modo, ut innuimus, S. Ambroſius Mediolanenſis, Thomas Cantuarienſis (*i*), Stephanus Neapolitanus (*l*), Alexander Comanenſis (*m*), Severus, & Sergius Ravennates (*n*), Nicephorus, Tharaſius, ac Nectarius Conſtantinopolitani (*o*), Aliique alibi, ſuas cathedras conſcenderunt. Quid plura? Nonnè vir quidam laicus, filios habens viventes, fuit Syracuſanis infulis redimitus, interponente ad hoc auctoritatem, & conſenſum ſuum Pelagio Papa I. ad inſtantiam Cethegi Patritii (*p*)? Quemadmodùm ergò potuerunt hi, potuerunt & alii laici ad Epiſcopatus apicem pervenire, & Sedes Patriarchales, & Epiſcopales adipiſci; ſic multò magìs poterant laici Conſtantinopolitani ad beneficia illius metropolis promoveri, ſi hęc erant omninò, ſub pœna læſæ legis naturalis, divinę, & humanæ, ſolis indigenis conferenda. Minùs enim dedecet, laicos ad minora Eccleſiæ munera citò peruehi, quàm ad majora ejuſdem officia protinùs ſublimari.

(h) C. Oſius, diſt. 61. *gloſ. Marg. in c. nullus diſt. 60.*
(i) *Jo; Sarisber. in Vit. S. Thom. Cantuar.*
(l) *Platina. in Vit. Stephan. 4.*
(m) *S. Greg. Nyſſen. in Vit. S. Greg. Thaum.*
(n) *Hier. Fabri Hiſt. Raven. f. 411. & 445. Ughel. Ital. Sac. in Archiep. Raven.*
(o) *Baron. an. 806. 3. an. 784. 4. an. 381. 69.*
(p) *Cap. de Syracuſanæ 13. diſt. 28.*

35. Si dicatur, id ità factum eſſe propter neceſſitatem, eò quod intèr Clericos nullus tunc ſit inventus ad talem gradum idoneus; admittimus hoc eſſe ſuppoſitum in Nectario, de quo ſcripſit Nicolaus Papa I. poſt quadringentos ſeptuaginta circitèr annos, quod illum *Sancta ſecunda ſynodus, non ob aliud ad ſacerdotalem eligere, atque ordinare ex laicali voluit dignitatem, niſi quià magnæ neceſſitatis contritione anxiabatur, eo quod in Conſtantinopolitanâ Eccleſiâ nullus Clericorum inveniri poterat, qui peſſimæ hæreſeos nimboſâ caligine non fuerat impeditus, & ob hoc ne diù jàm dicta Eccleſia ſub deſtitutione paſtoris, quaſi viduata maneret, prædictum Nectarium expugnatorem Hæreticorum, & defenſorem Eccleſiarum, ad eccleſiaſticam curam, & dignitatem ſacerdotalem ſecunda ſancta ſynodus elegit, ſed ut hoc iterùm fieret, non confirmavit, nec inſtituit* (*q*). Admittimus, inquam, in Nectario ſic fuiſſe cenſitum, ſed in aliis non ità fuit. Præterea per ly *neceſſitatis* Nicolaus Papa, non veram, & inevitabilem urgentiam intellexit, quæ propriè neceſſitatem ſignificet; ſed ſolam opportunitatem, & utilitatem, quę ſæpè ſæpius neceſſitatis vocabulo ſolet exprimi, cum rè verâ non ſit niſi mera expedientia (*r*). Et ità quando poſteà in eâdem Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ ordinatus eſt Patriarcha Nicephorus ex laico; de improbantibus id quibuſdam dictum eſt: *Sanè id, neque novum, neque recens excogitatum fuit factum, cum multi etiam alii de laicis Epiſcopi creati* ſint (*s*). Et tandem quidquid fuerit de caſu Nectarii, certè nunc, non ſemel ad praxim perducitur, in Germaniâ, Galliâ, Hiſpaniâ, & alibi cita provectio laicorum uſque ad cathedras Epiſcopales, etiam citrà præciſam neceſſitatem. Et quoad Stephanum,

(q) *Nicol 1. ep. 2. in Act. 4. Conc. 4. Conſpol.*
(r) *Fagnan in c. tuæ Fraternitati n. 18. de ſponſal. l. 4 & in c. qui presbyterum n. 27. de pœnit. & Remiſ. l. 5.*
(s) *Cedren. Hiſtor. in Bardan. & Stauratio an. 4. f. 392. 30.*

Sergium, Ambroſium, Thomam, Severum, Alexandrum, Nicephorum, & Tharaſium præmemoratos, nullum legimus in hiſtoriis locum habuiſſe neceſſitatem, imò potiùs apparet, quod nullâ cogente neceſſitate, aliiſque Clericis ad Eccleſias illas aſpirantibus, ipſi inſperatò præpoſiti fuerunt.

36. Hinc tot leges, quas numerat Eccleſia in corpore juris (*a*), & in Conciliis Romano (*b*), Conſtantinopolitano (*c*), Claromontano (*d*), Bracarenſi I. (*e*); necnon & epiſtolas Nicolai Papæ I. (*f*), Joannis VIII. (*g*), Hadriani I. (*h*), & Gregorii paritèr I. Pontificum (*i*), promotioni laicorum obſiſtentes, conſtat vel non fuiſſe præceptivas, ſed conſultivas; vel non excluſiſſe laicos, niſi quatenùs omitterent omnes ordines gradatim, ſub aliquo temporis interſtitio ſuſcipere: de quo etiam quidquid ſit, ponderamus hìc, quod Thomas quoquè Maurocœnus ex laico, citò fuit ad Patriarchatum provectus (*l*), nullâ cogente neceſſitate, quam ideò ipſe non poterat adversùs Græcos laicos allegare, ne ſcenam renovaret Photii ejus Prædeceſſoris, qui ex laico citò tranſmutatus in Præſulem, ſuæ ſynodo poſtmodùm hanc infudit ſanctionem. *Et ſi hucuſque quidam ex monachis, & laicis, exigente neceſſitate, Epiſcopali honore ſtatim digni facti ſunt &c. Id tamèn, quod rarò evenit Eccleſiæ legem nequaquàm ſtatuentes, decernimus, ut id deinceps minimè fiat* (*m*). Sed quatenùs etiam omninò neceſſitate fuiſſet opus, ut poſſent laici ad ordines, & ad officia eccleſiaſtica extolli; eſſemus in caſu; nam quæ major neceſſitas poterat occurrere, quàm illa promovendi laicos Conſtantinopolitanos, in defectum Clericorum indigenarum, ne beneficia illius urbis, contrà ſuppoſitas leges divinam, naturalem, & humanam, ad Clericos extraneos pervenirent? Laicos tamèn de facto operæ pretium non fuit ſacris ordinibus initiare, ut provehi poſſent ad beneficia, tùm quià verè nulla lex coarctabat largitionem beneficiorum ad ſolos indigenas; tùm quià, uti ſuprà diximus, aderant Conſtantinopoli Clerici Græci, & Latini; Veneti, & Galli; Itali, & Belgę, quos omnes mandavit Pontifex beneficiis vacantibus inſigniri, nullo attento diſcrimine nationum, quià in *omni gente, qui facit juſtitiam acceptus eſt Deo, nec Sanctuarium Dei convenit jure hæreditario poſſideri* (*n*).

(a) *Cap. miſerum diſt. 61. c. quoniam diſt. 48. c. ubi diſt. 59. c. ordinatos ead. diſt.*
(b) *Conc. Rom. an. 324 c. 12. & an. 1059. c. 13. & S. Fulbert. Carnot. epiſt. 38.*
(c) *Conc. Conſpol. 4. cap. 5.*
(d) *Concil. Clarom. ann. 1095 c. 5.*
(e) *Concil. Bracar. 1. an. 563. c. 68.*
(f) *Nicol. 1. ep. 2. 5. & 6.*
(g) *Jo: 8. ep. 199.*
(h) *Hadrian. 1. ep. 1. ad Tharaſ.*
(i) *S. Greg. l. 3 ep. 39 l. 7. ep. 115. l. 11. ep. 16.*
(l) *Raynald. an. 1205 num. 16.*
(m) *Conc. Conſpol. ſub Photic. c. 17. in tot 8. Concil.*
(n) *Cap. ad decorem 5. de inſtit.*

37. Itàque ſive nuda verba *Capituli ad decorem* attendantur, ſive ratio, proptèr quam edita fuit epiſtola Innocentii, ex quâ canon ipſe decerptus eſt, & juris corpori inſertus; emicat, quod ideò improbata fuit provectio Clericorum ſolius nationis Venetę ad beneficia Eccleſiæ Conſtantinopolitanę, quià in eâ urbe prętèr Venetos, aderant etiam Latini, & Græci; & præter Venetos Latinos, & Græcos, aderant etiam Belgæ, Itali, Galli, aliarùmque nationum Clerici, quos juſtum erat ad beneficia ipſa admittere, non collationem hæreditario jure ad unicam nationem Venetam limitare: Quarè vi pręfati *cap. ad decorem*, nedùm liberum eſt Collatoribus beneficiorum, & ad ea nominatoribus ipſa beneficia, etiam extraneis impertiri; ſed imò eis præcipitur, ne ſe velint ad ſolos indigenas coarctare.

38. Nec dicatur, hoc textu parum juvari Clericos, Cardinales, & Prælatos Eccleſiæ Romanæ, qui in curiâ Papę reſidentes, vel ei alitèr deſervientes, ſemper remanent à quibuſcumque Eccleſiis univerſi Orbis extranei: cum Veneti, Galli, Belgæ, Itali, Græci, & alii cujuſcumque generis, & nationis, vel pridem ut originarii, aut velut incolæ Conſtantinopoli morantes, vel illùc occaſione bellicæ expeditionis profecti, ſuſcipiendo inibi eccleſiaſtica beneficia, & eorum ſe miniſterio perſonalitèr mancipando; ex alienigenis, & extraneis evaderent indigenæ, ſi non erant, ſicque *cap. ad decorem*, eâdem occaſione procuſum, nihil cauſæ Clericorum Romanæ Curiæ proſit, qui beneficia eccleſiaſtica hùc illùc per diverſas urbes recipiunt, & nec ibi reſident, nec miniſtrant. Non, inquam, id dicatur, quià primò negatur ſuppoſitum, nempè quod omnes Galli, Belgę, Veneti, Gręci; Itali, aliarumque nationum Clerici, qui beneficia Conſtantinopoli ſuſcipiebant, eorum ſe perſonali adſtringerent ſervituti. Nàm Parochos quidem, Canonicos, Manſionarios, & alios, beneficiis reſidentialibus inſignitos, cenſemus quidem perſonali ſervitio ſuorum beneficiorum ſe alligaſſe. At nactos beneficia merè ſimplicia,

eaque à reſidentiæ vinculis abſoluta; quis credat sè reſidentiæ, & perſonalis miniſterii oneribus implicaſſe? Probent id manifeſtè Contradictores, & tunc credemus.

39. Valdè difficultèr, & non niſi ęgerrimè, circà illa tempora patiebantur beneficiarii, quantumvis reſidentiales, & perſonalis ſervitii obligatione conſtricti, ad reſidendi debitum coarctari, quod indicio ſunt canones Concilii Lateranenſis III. ſic decernentis de Curis parochialibus; *talis ad hoc perſona quæratur, quæ reſidere in loco, & curam ejus per ſe ipſam valeat exercere* (*a*): & Concilii Lateranenſis IV. conquerentis, *quod nullus fructus, aut rarus de prædicto ſtatuto provenerat*, & ideò reurgentis, ut nullus, niſi unam Eccleſiam parochialem, aut perſonatum poſſet adipiſci, & in eâ deberet perſonalitèr miniſtrare (*b*). Porrò profuſa fuit Eccleſia in edendis legibus, adſtringentibus beneficiarios reſidentiales ad miniſterium perſonale, ſeù ad debitum reſidentię (*c*); & vix ſuum adepta eſt intentum, niſi poſt Concilium Tridentinum, hoc ſub pœnis graviſſimis, non ſemèl, ſed bis, & tertiò definiens (*d*). Quis ergò credat, quod beneficiarii merè ſimplices in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ, novitèr Catholicam Communionem amplexâ, ſe ſponte voluerint reſidentiæ laqueis irretire, quandò in corde Eccleſiæ Latinæ, ęgrè ferebant ipſi beneficiarii reſidentiales, & Curati, ad miniſterii perſonalis onus arctari? Quidquid ſit ergò, an Latini recipiendo Parochias, Canonicatus, Perſonatus, & dignitates in Eccleſijs urbis Conſtantinopoleos, & inibi perſonalitèr reſidendo, depoſitâ extraneitate, fierent indigenæ, nec nè, ob reſidentiam ipſam perſonalem, ad quam ſe arctabant, tamen certum eſt, quod illi, qui beneficia merè ſimplicia ſuſcipiebant, cum reſidentiam perſonalem non ſponderent, non fiebant ibi indigenæ in ſenſu, de quo loquimur, ſed remanebant extranei, ſervatâ nihilominus ratione, quod clerici alicubi beneficiati, veniunt appellatione Civium illius loci, licet ibi non habeant Domicilium (*e*); ſicque ex eorum exemplo ſemper eſt verum, quod extranei optimè valent beneficiis Eccleſiaſticis inſigniri.

(a) *Conc. Later. 3. c. 13.*

(b) *Conc. Later. 4. c. 29.*

(c) *C. relatum 4. c. conquerente 6. c. ex parte 8. c. qualitèr 9. c. clericos 17. de Cler. non reſid. c. conſuetudinem eod. tit. in 6.*

(d) *Conc. Trid. Seſ. 6. c. 6. Seſ. 22. c. 3. Seſ. 24. c. 12.*

(e) *Bellet. diſquiſ. Cler. p. 1. de diſcipl. Cler. §. 2. n. 15.*

40. Secundò iterùm negatur ſuppoſitum, nempè quod Clerici Galli, Belgæ, Itali, Veneti, aliarumque nationum, Conſtantinopolim cum exercitu Crucęſignatorum profecti, inibi ſtatìm, depoſitâ conditione extraneorum, in ictu oculi qualitatem indigenarum adepti ſint, nam rè verâ erant ibi extranei alienigenę, & peregrini, ac notis illis affecti, quas in extraneis diſtinguit Albaſpineus, *is olim cenſebatur peregrinus, qui non erat natus in illo loco, in quo ordinabatur, quamvis multos annos ibidem immoratus eſſet* (*f*). Et de facto hujuſmodi ſpecifico, & individuali vocabulo *peregrinorum* nuncupati ſunt ab Alexio juniore Imperatore, ad Innocentium III. ſcribente, *ſed nec illud veſtrum effugit auditum, quod peregrinorum beata ſocietas, crudelitatem abominata ſceleris inauditi &c. exilium meum, & cauſam juſtiſſimam quidem, ſed apud homines deſperatam, tàm miſericorditèr, quàm virilitèr adorſa fuerit ſublevare &c.* (*g*). Aquiſiviſſent autèm ſucceſſu temporum domicilium, & evaſiſſent indigenę, ac cives Conſtantinopolis, ob animum deliberatum figendi lares in ipsâ urbe, & in eâ perpetuò permanendi (*h*). At donèc ex beneficio, & lapſu temporis, id eveniebat; ſemper remanebant extranei, ſaltèm quoàd forum externum, antè decennium, quod ſpatium temporis requiritur ad domicilium contrahendum (*i*), ſicque ſi adhùc erant extranei, quandò Papa edidit *Capitulum ad decorem*, patet, quod etiam extraneis & poſſunt, & debent eccleſiaſtica beneficia conferri.

(f) *Albaſpin. l. 2. num. 60.*

(g) *Alexius Imp. epl. 210. inter epiſtolas Innoc. III. l. 6.*

(h) *L. Cives. C. de incolis l. 10. Menoch. de præſump. l. 6. præſumpt. 42. n. 2. & de arbitr. l. 2. cent. 1. caſ. 86. Marchin. de Ordin. tr. 1 p. 5. c. 7. n. 1.*

(i) *Bald. con. 393. l. 1. Seraph. dec. 999. nu. 2. & dec. 1070. num 2. Marchin. loc. cit. nu. 3. & 7. Barboſ. de off. Epiſc. alleg. 4. num. 28.*

41. Tertiò dicimus, quod *Capitulum ad decorem* tàm ſuffragatur Clericis Romanis, ut poſſint in aliis orbis Eccleſiis de manu Papæ præbendas eccleſiaſticas adipiſci; quàm ſuffragatur cunctis extraneis, ut eas poſſint ab Imperatore, Regibus, & Epiſcopis, aliiſque beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus in eorum Regnis, Imperio, locis, & reſpectivè diœceſibus obtinere. Certè ſi prodeſt unis, proficiet & aliis: ſi inutile eſt ſecundis, inofficioſum erit & primis. Sed credimus, quod Contradictores non audebunt denegare Cæſari, atque Regibus, necnon Epiſcopis, & aliis beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus,

bus, jus illamet extraneis, & in locis beneficiorum non reſidentibus, elargiendi: nàm hoc modò negabunt id, quod continua praxis comprobat poſſe ritè, ac licitè fieri; & coarctabunt facultatem Epiſcoporum, Cæſaris, atque Regum, necnon aliorum ſuprà enuntiatorum, intrà tàm arctos limites, ut in illis nolint omnimodè circumcludi. Quos ſi his permiſſum erit favore extraneorum tranſcendere, licebit etiam ut pro Clericis, Prælatis, & Cardinalibus Romanæ Curię poſſint, & valeant, tùm à Papâ, tùm ab aliis, pręfati limites tranſiliri.

42. Stat ergò vis *Capituli ad decorem de Inſtitutionibus*; pro extraneis unâ cum indigenis ad beneficia eccleſiaſtica paritèr admittendis. Cujus canonis robur etiam repetitur ab obſervantiâ, & conſuetudine, comprobante libertatem Collatorum, & Nominatorum, elargiendi beneficia, non modò Clericis indigenis, verum etiam extraneis: quippè omnis lex recipit interpretationem ab obſervantiâ, & conſuetudine (a) Communis autèm interpretatio Capituli *ad decorem*, tùm ab experientiâ rerum magiſtra, tùm à Doctoribus, hunc canonem explicantibus, id ſentit, ut beneficia eccleſiaſtica licitè valeant etiam extraneis conferri. Audiatur Abbas in hoc capitulum num. 2. dicens, *Inſtituendo ſemper homines certę nationis, videtur quod illa beneficia ſint quodammodò debita illi nationi: undè videtur collatio non libera*. Et infrà: *Nota bene Gloſſam, quià extraneus licitè poteſt inſtitui in beneficio, dummodò aliàs conſtet de ſuâ idoneitate*.

(a) *L. ſi de interpretatione ff. de leg. l. ſed & Julianus 6. proindè ff. ad Maced. Rot. p. 2. rec. dec. 680. n. 7. & p. 4. to. 2. rec. dec. 194. num. 10. Seraph. dec. 1001. n. 5. Mantic. de ult. vol. l. 6. tit. 8. n. 7.*

43. Verum eſt quod, cæteris paribus, indigenæ ſunt extraneis præferendi, & hoc modò interpr̨ætatur dictum canonem ipſe Abbas, ſubjungens, *credo tamèn ubi indè geniti eſſent idonei, quod non debent poſtponi proptèr extraneos* (*b*). Idipſum ſentiunt paſſim Canoniſtæ (*c*). Quod tamèn eſt verum, non abſolutè, nec de rigore juris, ſed ſolùm de honeſtate, quià *valdè honeſtum eſt, & fructuoſum, ut quiſque in patriâ ſuâ beneficietur, & ſic unus non occupet beneficia, vel ſtipendia alterius, nec detur materia depauperandi beneficia, & quià faciliùs inducuntur ad reſidentiam indigenę, dulcedine patrię allecti, quàm extranei* (*d*). Advertendum tamèn, quod licèt congruum ſit, & honeſtum beneficia conferri potiùs indigenis, quàm extraneis, hancque honeſtatem in praxi obſervare debeant etiam collatores beneficiorum, vel ad ea nominatores, quantum fieri poteſt, & rerum ratio patitur; attamen ſuper ipsâ honeſtate non eſt facienda æquivocatio, ut ſemper, & quandocumque provectio indigenarum ad beneficia contineat honeſtatem, excludentem extraneos: nàm hoc falſum eſt, niſi inter indigenas, & extraneos ipſos cætera quoque ſint paria. Etenìm ſæpè ſępiùs evenit, quod proptèr defectum hujus cęterorum paritatis, honeſtiùs ſit beneficium extraneo committere, quàm indigenæ, utpotè quià extraneus indigenam ſuperat probitate morum, peritiâ in ſcientiis, benemerentiâ in Eccleſiæ ſervitio; indigentiâ, & paupertate, vi, & aptitudine ad ſervanda, vel recuperanda jura beneficii; publici boni reſpectu, aliis tandem rationibus, quæ ad hæc facere poſſunt. In his enim rerum circumſtantiis, honeſtas præfata favore indigenæ deficit, eſtque de honeſtate, non ut beneficium ipſi indigenæ conferatur, ſed potius ut præbeatur extraneo, quià inter eos cætera non ſunt paria (*e*). Hęc ulteriùs cæterorum paritas, & honeſtas, non eſt in foris, biviis, & tabernis, à quolibet de populo, & à viris otioſis, ac fabulatoribus, diſcutienda; ſed cognoſcenda, & judicanda eſt ab illis, ad quos ſpectat beneficia concedere: Qui cum non debeant, neque poſſint in compitis, & plateis, tubâ canere, ac ſingulis de plebe rationem reddere cunctorum operum ſuorum; ſpectat ad inferiores, de Proviſoribus beneficiorum non temerè judicare, illoſve mordere, ſed potius de illorum juſtitiâ confidere, omninòque reri, quod ſi beneficium aliquod viro extraneo potius, quàm indigenæ contulerunt; id non ſinè conſcientiâ, nec ſinè causâ fecerunt, & quod conſideratis conſiderandis, ſeriòque perpenſis rationibus ſibi notis, (quæ fortè aliis ignotæ ſunt) benè, & prudentèr judicaverunt, in tali rerum ſtatu, honeſtatem non favere indigenæ, ſed extraneo, adeòque beneficium huic fuiſſe conferendum, non illi.

(b) *Abb. in c. ad decorem 5. de inſtit. nu. 3.*

(c) *Garcia de benef. p. 7. c. 9. n. 5. Gomez. in reg. de idiomate qu. 1. Guttierez. conſ. 2. n. 23. 24. Mandoſ. ad reg. Cancel. reg. 16. qu 41. Selva de benef. par. 3. qu. 26. Lambertin. de Jurepat. tr. 4. ar. 5. qu. 1. p. 3. l. 2. Rebuf. de nomin. qu. 9. n. 57.*

(d) *Garcia de benef. loc. cit. n. 7.*

(e) *S. Thomaſ. 2. 2. qu. 63. ar. 2. in Corp. Vid. hic infr. c. 39. n. 17*

44. Cæ-

44. Cæterùm ubi deeſt privilegium Apoſtolicum, vel aliud indultum, ſivè à Romano Pontifice conceſſum, ſivè à conſuetudine porrectum, famâ privilegii ſuffultâ, vel à Pontifice approbatâ, beneficia eccleſiaſtica liberè, & licitè poſſunt cuicumque Clerico, & undecùmque venienti, & ex quâcumque gente progenito, à collatoribus, vel ad ea nominatoribus diſpenſari, & ità ſentiunt communitèr Canoniſtę, freti dicto *Capitulo ad decorem*, inter quos Garcia pręfatus ità loquitur: *Ubi tamèn non eſt tale privilegium, ſeù conſuetudo; poteſt conferri beneficium Clerico alias idoneo, undecùmque ſit cap. ad decorem de inſtit. & ibi Gloſ. verb. undecumque, ibi. locus non obſtat, & Abbas nu.4. Selva d. quæ. 26. Coras. d. cap. 5. nu. 9. & Lamber. de jur. patr. 1. par. 2. lib. 9. 7. art. 24. &c. Undè in causâ Valliſoletanâ præeminentiarum coram Ill. Pamphilio, fuit dictum, quod de jure quilibet poteſt eligi, & inſtitui, dummodò ſit idoneus d. cap. ad decorem, & propterea ſtatuta excludentia à beneficiis certum genus perſonarum dicuntur contrà jus. Butrius in cap. cum dilectus de conſuetud. nu. 38. in 2. lect. & ſæpiſſimè fuit in Rotâ reſolutum*: Prout etiam *Barbos. in d. cap. ad decorem de inſtit.* ait, ſtatutum excluſivum extraneorum à beneficiis, eſſe *ambitioſum*: & *Cennedo pract. quæſt. canon* 18. inquit, quod ſi hujuſmodi ſtatutum non fuerit à Sede Apoſtolicâ approbatum, eſt nullius ponderis, & momenti tamquàm contrarium libertati eccleſiaſticæ.

45. Hoc eodem ſæculo currente alium edidit canonem Honorius Papa III. in decretali epiſtolâ ad Epiſcopum Regium directâ, ubi primâ quidem facie Clericus extraneus prohibetur beneficiis eccleſiaſticis inſigniri, tamquàm quod hoc ſit honeſtati contrarium; & Sanctorum Patrum inſtitutionibus, de quibus in ſacris canonibus (*a*). Attamèn ſi collatoris accedat diſpenſatio, concludit textus, optimè poſſe extraneos beneficiis munerari. En verba textus: *Te nobis proponente didicimus, quod quidam Prælati Eccleſiarum tuæ juriſdictionis, in Eccleſiis ſibi commiſſis, ſinè conſcientiâ tuâ, Clericos de alienis Epiſcopatibus inſtituere non verentur. Attendentes igitùr id eis nullâ ratione licere, cum ſit honeſtati contrarium, & à Sanctorum Patrum inſtitutionibus alienum &c. inquiſitioni tuæ talitèr reſpondemus, quod tibi licet eos exindè removere, niſi aliquos ex diſpenſatione in eiſdem Eccleſiis duxeris dimittendos*. Vigebat, vel viguerat mos ille peſſimus, de quo ſic lacrymabili ululatu Concilium aliquando Remis congregatum, infremuit, *emuntur, & venduntur Curæ paſtorales, ſcilicet Eccleſię parochianæ, tàm à laicis, quàm à Clericis, inſupèr etiam à monachis, quod nè ampliùs fiat, interdictum eſt* (*b*). Qui has Eccleſias, ſivè tàm malis actibus, ſivè etiam alitèr, occupaverant Presbyteros inibi conſtituendos, vili pretio nundinabantur: & licèt peregrinos, atque Epiſcopis ignotos, ipſorum quoque Epiſcoporum aſſenſu nullatenùs expetito, dictis Eccleſiis inveſtiebant.

(a) *Cap. 1. & 2. cum aliis diſt. 61. cap. nullus ead. diſt. L. in Eccleſiis C. de Epiſcopis, & Cler.*

(b) *Concil. Remenſ. an. 1072.*

46. Quo, & quanto fremitu adversùs hujuſmodi abuſionem inclamaverit Arnulphus Lexovienſis, hæc, quæ ſequuntur, ejus verba patefaciunt. *Eſt quiddam, quod tàm meam, quàm alias vehementèr angit Eccleſias, quorundam ſcilicet rapax, & intemperans audacia monachorum, qui &c. primò Epiſcopis omnem obedientiam ſubtrahunt, & parochiales Eccleſias cum Altariis, & decimationibus, cæteriſque beneficiis de manu laicâ recipere, pactis quibuslibet ſacrilegâ temeritate præſumunt.* Reliqua ſuperiùs retulimus, nec opus eſt hìc eadem inutilitèr replicare (*c*). In caſu ſimili verſabatur Epiſcopus Reginus, qui cum Honorio PP. III. condolens, quod in ſuis parochiis, ad Prælatos inferiores pertinentibus, ex duplici capite peccaretur, primò, quod ibi conſtituerentur Presbyteri ſinè aſſenſu Epiſcopali. Secundò, quod hi Presbyteri eſſent alienigenæ, & ignoti, de quorum moribus, & peritiâ nulla verax, & ſincera haberetur notitia; Pontifex eidem Epiſcopo reſpondet *in d. Cap. te nobis de Cleric. peregr.*, quod cum hæc honeſtati Canonicę repugnent, & inter malè geſta debeant computari; duplex ei inerat via occurrendi, vel ſcilicet Presbyteros ipſos peregrinos removendo, vel cum eis, ut inibi remanerent, diſpenſando.

(c) *Arnulph Lexov. epi 71. al 69. in Biblioth Patr. vid hic ſupr. ſæc. 12. c. 34. nu. 33.*

47. Pro

47. Pro eo, quod ad præſens negotium pertinet, notetur in textu ly *ex diſpenſatione*, quod verè explicatione non indiget: ſed tamèn præſtat audire Gloſſam, ibidem ſic eloquentem: *argum. Quod nullus poteſt eligi de alienâ diœceſi, ſed tantùm debet poſtulari: quia inſtituti abſque ſcientiâ Epiſcopi removentur, niſi cum eis voluerit diſpenſare, & ſic per ſolam diſpenſationem de aliis Epiſcopatibus inſtituuntur* (*a*). Patet ergò, quod extraneus licitè poteſt ad beneficia eccleſiaſtica promoveri, ſivè per *diſpenſationem*, ut loquitur textus; ſivè per electionem, aut poſtulationem, ut innuit Gloſſa: hocque unum eſt, quod extraneo patet aditus ad beneficia, nedùm ſi ſit extradiœceſanus, ſed etiam ſi ſit extraprovincialis, peregrinus, & ignotus: nàm licet hujuſmodi Clericos ignotos, & peregrinos, jura arceant à ſacris miniſteriis (*b*), tamèn per diſpenſationem illius, ad quem pertinet, admittuntur. Et ſic quatenùs unquàm deeſſent omnia alia remedia, juſtificantia admiſſionem Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, ſatis eſt hoc, quod ſaltèm per diſpenſationem collatoris, ad ea poſſunt admitti.

48. Et ſic ceſſant decantata illa à Contradictoribus jura, naturale, & divinum, quæ prohibere autumantur traditionem beneficiorum extraneis. Nàm quotiès jus commune *in d. cap. te nobis 5. de Cleric. peregr.* decernit, poſſe per diſpenſationem beneficia extraneis conferri; ſignum eſt, quod ſomniata hæc jura divinum, & naturale, in oppoſitum exaggerata, non dantur, nec juri, atque jurium conditoribus nota ſunt: alioquin, non permiſſum fuiſſet, verbis adeò rutilantibus, & perſpicuis, pro collatorum libito diſpenſare: ſiquidem adverſus jus naturale, & divinum nulla omninò humana poteſtas valet canonicè diſpenſare: ſic decernentibus ſacris canonibus (*c*): ſic docentibus Eccleſiæ Patribus (*d*): ſic ſuggerentibus Theologis (*e*): & Canoniſtis (*f*). Hinc profectò textus præfatus non indulſiſſet ſingulis Epiſcopis facultatem in hâc rè diſpenſandi, quandò nec ipſe Papa, cum totâ plenitudine ſuæ poteſtatis, valet contrà divinum, & naturale jus diſpenſare. Quâ de rè D. Thomas, *circa ea, quæ ſunt juris divini, vel naturalis, diſpenſare non poteſt Papa, quià iſta habent efficaciam ex inſtitutione divinâ* (*g*). Igitur tàm ex dicto *can. Te nobis*, quàm ex aliis canonibus, in præſenti capitulo ponderatis, liquet liberum, & licitum eſſe Eccleſiæ, illiuſque Capiti Summo Pontifici, necnon & Epiſcopis, aliiſque omnibus, tàm ordinariis, quàm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad illa nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verum etiam extraneis elargiri.

(a) *Gloſ. in cap. te nobis de Cler. peregr.*

(b) *Cap. nec emeritis 12. diſt. 61. cap. extraneo 7. c. hortamur 8 c. nullum 9 diſt. 71.*

(c) *Cap. ſunt quidam 25. qu. 1. cap. literas de reſt. ſpoliat.*

(d) *S. Thom. 1. 2. qu. 97 ar. 4. ad 3. & in 4. diſt. 47 ar. 4. S. Bonav. in 4. diſt. 38. art. 2. S. Antonin. 4. p. tit. 12. c. 7. §. 23.*

(e) *Suar. tom. 3. de Euchar. q. 74. d. 43 Sfondrat. Regal. Sacerd. l. 4. §. 4 fol. 561. & ſeq.*

(f) *Covar. de ſponſ. p. 2. c. 6. §. 9. nu. 4 Menoch de arbitr. cap. 421 Barboſ Jur. Eccl. univ. l. 1. c. 2. nu. 119.*

(g) *S. Thom. quodl. 4. qu. 8. art. 3.*

CAPUT XXXVIII.

In quo afferuntur alii canones, ab eodem Innocentio PP. III. editi, & Juris corpori inſerti, quibus probatur Eccleſiæ libertas, in conferendo beneficia, etiàm Clericis extraneis. Agiturque incidentèr dè Plenitudine Poteſtatis *Papæ.*

SUMMARIUM.

1 *Canones ab Innocentio III. editi oſtendunt diſciplinam Sæculi XIII. admittentem etiam Clericos extraneos ad eccleſiaſtica beneficia.*

2 *In* Cap. Etſi unanimitèr *de poſtul. Præl. decernitur, poſſe Epiſcopum unius Eccleſiæ, ad aliam poſtulari. Cujus rei in eodem titulo adſunt varia exempla.*

3 *Anti-*

3 *Si Antiſtes unius Eccleſię ad aliam poſtulari poteſt, jam beneficiis præſſe poteſt extraneus. Intèr beneficiarios, & beneficia quodnam ſit vinculum?*
4 *Extranei ſi beneficia, conſequi poſſunt per electionem, & poſtulationem; cur non per præſentationem, & collationem?*
5 *Ex* Cap. cum illo, *aliiſque de transl. Epiſcopi patet, quod ex cauſâ poſſunt Præſules de una ad aliam Eccleſiam transferri.*
6 *Referuntur plura exempla translationum Epiſcoporum, tàm in Eccleſiâ Occidentali, quàm Orientali.*
7 *Si extranei conſequi poſſunt epiſcopalia beneficia, multo magis minora. Si per translationem; ergo etiam per collationem.*
8 *In* Cap. licèt Eccleſiarum *de præbendis decernitur, quod beneficia vacantia, apud Sedem Apoſtolicam, Papæ reſervantur.*
9 *Ex epiſtolis Innocenti III. agnoſcitur, quod Sæculo xiij. plenaria poteſtas Pontificis in beneficialibus habebatur pro certâ.*
10 *De eâ contendit Innocentius III. cum Anglis, qui non eam negabant, ſed aliâ de causâ illius uſum declinabant.*
11 *Sententia* Ludovici Engel *Canoniſtæ* Germani *refertur, de plenitudine poteſtatis Papæ circà res beneficiales.*
12 *Doctrina* Melchioris Lotterii, *de eâdem plenitudine poteſtatis in Papâ, à quâ dicit in alios fluere poteſtatem conferendi beneficia.*
13 *Verba* Nicolai Garciæ Hiſpani *eâdem de rè, & quod Papa poſſit prævenire Ordinarios in collatione beneficiorum.*
14 *Senſus* Auguſtini Barboſæ, *&* Ludovici Gomez *Epiſcoporum* Regni Neapolitani, *de plenitudine poteſtatis Papæ in beneficialibus.*
15 *Quid ſcribat de eâdem Pontificiâ poteſtate, & de Papalibus reſervationibus* Anaſtaſius Germonius Pedemontanus.
16 *Secundùm* Rebuffum Gallum, *tanta eſt poteſtas Papæ circà beneficia, ut concurrat cum omnibus collatoribus.*
17 *Opinio* Monetæ, *&* Decii Mediolanenſium, *ac* Abbatis Panormitani Siculi *circà eandem Pontificiam poteſtatem quoad beneficia.*
18 *&* 19 *Quid loquatur* Hieronymus Gonzalez Hiſpanus, *de plenitudine poteſtatis Papæ in diſpenſatione beneficiorum.*
20 *Ità Doctores Germani, Galli, Hiſpani, Luſitani, Regni Neapolitani Siculi, Pedemontani, & Inſubres plenitudinem poteſtatis Papæ fatentur.*
21 *A plenitudine poteſtatis Papæ fluit facultas, ſiquæ ineſt aliquibus laicis, conferendi beneficia, prætèr jus ad illa nominandi.*
22 *Ad juſpatronatus requiritur conſenſus Ordinarii, qui poteſt cogi ad illum præſtandum. Jus hoc jam extinctum non poteſt Epiſcopus iterum excitare.*
23 *Uſque ad Sæculum vij. non fuit permiſſum laicis juſpatronatus. Primò indultum fuit perſonalitèr in Concilio Toletano ix. perſonale tamèn.*
24 *Succeſſivè incæpit juſpatronatus ad filios, & hæredes fundatoris extendi, ut allicerentur fideles ad Eccleſias dotandas.*
25 *Solum ex privilegio Apoſtolico laici conferre poſſunt beneficia, nec eis prodeſt conditio in fundatione appoſita, neque conſuetudo, neque præſcriptio.*
26 *Reges, ſi qui ſunt, vel fuerunt conferentes beneficia, non id habuerunt, niſi à privilegio Apoſtolico, & plenitudine poteſtatis Papę.*
27 *Idem dicendum eſt de primis precibus, quas interponit Imperator. Si plenitudo poteſtatis detrahitur Papæ, aliorum quoquè jura diruuntur.*
28 *Si Papa habet plenitudinem poteſtatis, ergò beneficia conferre poteſt, etiam extraneis, aliàs non erit plena poteſtas.*
29 *Ex* Cap. cum nobis de electione: *vacante Eccleſiâ Capuanâ pars Canonicorum inſtetit pro electione indigenæ: cæteri elegerunt Prælatum Romanæ Curiæ.*
30 *Unus ex electoribus erat ſimul Canonicus Capuanus, & Archidiaconus Theatinus,*

nus, & ſic extraneus ab alterutrâ Eccleſiâ.

31 *Nec dicatur, quod Capuani elegerunt Prælatum Romanum, quià ipſi ceſſerint juri ſuo, pro electione paſſivâ.*

32 *Verba attendenda ſunt, prout ſtant in canone, non prout ſunt in epiſtolâ decretali. Nec ratio epiſtolæ, ſed verba canonis legem faciunt.*

33 *Juxtà principia Contradictorum, non potuerunt Capuani renunciare juri ſuo: nemo enim renunciare poteſt juri naturali, & divino.*

34 *Nequè potuerunt renunciare juri electionis paſſivæ, in præjudicium aliorum de Clero Diœceſano, & Urbano, ſi lex poſcebat ſolos eligi indigenas.*

35 *Aliud eſt dicere de* gremio Capituli, *quod ſolos Canonicos, & Dignitates complectitur. Aliud de* gremio Eccleſiæ.

36 *In defectum Canonicorum eligendus fuiſſet aliquis de Clero, vel populo, ſi neceſſariò eligendus eſſet indigena.*

37 *Renunciatio ſi facta eſt à Capuanis, non fuit ratio, ſed ſolum una ex congruentiis, proptèr quas valida fuit electio Prælati Romani.*

38 *Cum Papa ſit Caput omnium Eccleſiarum, ejus Prelati à nullâ Eccleſiâ reputandi ſunt extranei.*

39 *Ex* cap. bonæ memorię de poſtul. *vacante Archiepiſcopatu Ravennæ, pars poſtulavit Cardinalem S. Praxedis, & pars Epiſcopum Imolenſem.*

40 *Cardinalis propriè eligendus eſt, non poſtulandus. Non eſt par vinculum beneficiati cum ſuo beneficio, ac ſit Epiſcopi cum ſuâ Eccleſiâ.*

41 *Alicubi Canonici dicebantur Cardinales. Tam Epiſcopus Imolenſis, quam Cardinalis S. Praxedis, etſi extranei, potuerunt præfici Eccleſiæ Ravennę.*

42 *Cardinales, Prælati, & Clerici Romanę Eccleſię nullibi ſunt extranei, quià ſerviunt Eccleſiæ Univerſali, & ſunt membra capitis Eccleſię.*

43 *Neque Cardinalis S. Praxedis, neque Epiſcopus Imolen. excluſi fuerunt ab Archiepiſcopatu Ravennę proptèr extraneitatem.*

1. DUo nobis bona impertiuntur Canones per Innocentium PP. III. editi: nam & diſciplinam oſtendunt, quam Sęculo decimotertio, in diſpenſatione beneficiorum obſervabat Eccleſia, & leges continent, uſque ab eo tempore conditas, quæ normam prębent, in iiſdem beneficiis diſtribuendis de jure obſervandam. Et ità non minùs hiſtoricè, quam legalitèr, unâ ratione, geminatæ probationes exhibentur, intentui noſtro mirabilitèr deſervientes. Porrò quoad leges optimè ait Apoſtolus, *Gentes quæ legem non habent, naturalitèr ea, quæ legis ſunt, faciunt* (a): Sed homines, qui legem expreſſam habent, jure humano ſimul, ac naturali, ea quæ in lege præſcripta ſunt, facere debent, & illi opiniones ſuas humilitèr conformare. Cum igitur in legibus Canonicis, & præſertìm in illis, quæ ab Innocentio III. latæ ſunt hoc ſęculo, exaràta legatur libertas Eccleſiæ in conferendo eccleſiaſtica beneficia etiàm viris extraneis; nil nobis reſtat, niſi legum ipſarum textus hic in propatulo ponere, ut intellectum legentium captivemus in obſequium ipſarum, & harum vi eoſdem ad confitendam nobiſcum præfatam libertatem felicitèr adducamus. Tres Canones in capitulo præcedenti produximus, totidemque rationes indè collegimus, huic cauſæ proficientes; nunc ergò deſcendamus ad quartum canonem, ut ſucceſſivè ad alios progrediamur, plenoque calamo dicamur hanc ſententiam, & legalitèr comprobaſſe, & ſimul diſciplinam in hâc parte, Sæculo decimotertio ſervatam, efficacitèr oſtendiſſe.

(a) Rom. 2. 14.

2. Itàque *Quartus Canon* Innocentii III. eſt *Cap. etſi unanimitèr 6. de poſtul. Prelat.* ubi decernitur, quod quamvis Epiſcopus, tamquàm cum ſuâ Eccleſiâ ſpiritualitèr copulatus, ab illâ non poſſit, privatâ auctoritate diſiungi, & ſic non valeat eligi in Epiſcopum alterius Eccleſiæ; poteſt tamèn ad aliam poſtulari. Verba canonis, ex

epiſtolâ ipſius Innocentii ad Capitulum Calaritanum decerpta , ſunt quæ ſequuntur : *Etſi unanimitèr vota veſtra concurrerint ad Sutrinum Epiſcopum in Eccleſiæ veſtræ Archiepiſcopum eligendum ; cum ſuæ alligatus Eccleſiæ , liberum non habeat , ſine noſtrâ permiſſione volatum ; electionem de ipſo factam , tamquàm contrà canones minùs licitè attentatam , de fratrum noſtrorum conſilio duximus irritandam : cum eligi nullo jure potuerit , ſed potiùs poſtulari* . Sequuntur hunc textum Abbas , & Innocentius , & communiter Canoniſtæ (*a*) . In eodem autem titulo *de poſt. Prælat.* leguntur varia exempla Epiſcoporum ad alias Eccleſias poſtulatorum , uti cum Epiſcopus Altiſiodorenſis *in Galliâ* poſtulatus fuit à capitulo Senonenſi (*b*) . Cum Epiſcopus Cameracenſis *in Belgio* , tunc provinciæ Remenſis , poſtulatus eſt ab eodem capitulo Senonenſi (*c*) . Cum Archiepiſcopus Colocenſis *in Hungariâ* poſtulatus eſt , à capitulo Strigonienſi (*d*) . Cum Epiſcopus Imolenſis *in Italiâ* puſtulatus eſt , à capitulo Ravennate (*e*) .

3. Ex quibus datur intelligi , quod de jure Epiſcopus unius Eccleſiæ , etiam ſi ſit extradiœceſanus , vel extraprovincialis ; adhùc poteſt ad aliam Eccleſiam poſtulari : nec ejus poſtulatio reiicitur ſine injuriâ poſtulati , & poſtulantium (*f*) . Et ſic ſi poteſt extraneus poſtulari , & poſtulatus , niſi legitima obſiſtat cauſa , debet admitti ; jàm patet , quod extraneus , etiàm extraprovincialis , licitè valet beneficia eccleſiaſtica adipiſci . Præſul enim ſic ut ſuprà poſtulatus , neceſſariò , vel à primâ , vel à ſecundâ Eccleſiâ eſt extraneus. Comprobat hoc totum quotidiana praxis Eccleſiarum Germaniæ , ubi vigente adhuc jure electionis canonicæ , ſæpè ſæpiùs Epiſcopi de unâ ad aliam Eccleſiam poſtulantur , etiam ſi ſint nedùm extradiœceſani , ſed etiam extraprovincieles . Comprobant id & exempla præmemorata poſtulationum , quæ in corpore juris continentur , ex quibus elicitur , ſenſum Eccleſiarum *Germaniæ* , *Italiæ* , *Galliæ* , *Belgii* , *Hungariæ* , fuiſſe , & eſſe , quod nedum extraneus , ſed etiam extraprovincialis licitè poſſit per poſtulationem eccleſiaſtica conſequi beneficia ; nàm quidquid dicitur de Epiſcopatu , & Epiſcopis , quibus obeſt vinculum , quo primæ Eccleſiæ ſunt per connubium ſpirituale conſtricti ; eo magìs locum habet in inferioribus beneficiis , & beneficiariis , intèr quos , & ſuas Eccleſias , ſeu beneficia , non intercedit propriè matrimonium ſpirituale , ſed impropriè , lato modò , & quod quaſi matrimonium ſolet communitèr appellari (*g*) .

4. Quæ omnia ex abundanti dicta ſint , quippe extraneum , nedùm poſſe poſtulari , ſed etiam formiter eligi , docet conſtantèr Alteſerra dicens , *Clericum alterius diœceſis , & ſi non poſſit migrare ad aliam Eccleſiam ſine conſenſu ſui Epiſcopi cap. ſi quis præsbyter cap. eoſ. 7. qu. 1. cap. admonet , de renunt. nihilominùs eligi poſſe , quià non tanta eſt conjunctio intèr Prælatos inferiores , & eorum Eccleſias , quanta intèr Epiſcopum , & Eccleſiam* (*h*) , & Abbas quæſtione funditùs examinatâ , an fieri poſſit electio illorum , qui ſunt de alienâ provinciâ , reſpondet ; *tu tene quod poteſt , nec exigitur ſolemnis poſtulatio , ſed benè non ſolemnis , per quod pateat , quod habeatur in tranſitu licentia ſui diœceſani , & propter hoc exiguntur literæ dimiſſoriæ , & quod cognitus ſit , nam ſi incognitus , non admittitur abſque liberatione , & inveſtigatione Epiſcopi , nec hæc eſt diſpenſatio , ſed potius examinatio &c. Nunquid autem Abbas , & Monachi Clericum extraneum poſſint in Eccleſiis ſuis inſtituere , dimiſſorias habentem , ſi Eccleſia etiam cum populo eſt exempta , in quâ vult inſtituere : & tunc , dato quod pro inſtitutione non debeat recurri ad Epiſcopum ; tamen dicit Innocentius , quod dato , quod ſit plenè exempta , & ad eos ex privilegio ſpectet inſtitutio , ad diœceſanum recurrendum eſt , non ut præſtet aſſenſum , ſed ut cognoſcat de literis dimiſſoriis , & poſtquam pronuntiavit eum plenè dimiſſum , potuerunt eum inſtituere &c. Si verò populus non eſſet exemptus , neceſſarius eſſet aſſenſus diœceſani , quem ſi malitioſè præſtare negligit , recurritur ad ſuperiorem ; de jure patr. cap. nullus. Si autem Capellæ ſunt exemptæ , & non habent populum , placuit Innocentio , quod poſſit inſtituere extraneum , habentem dimiſſorias , etiam ſine licentiâ Epiſcopi* (*i*) . Si ergò & Epiſcopi , & Beneficiarii , & Clerici omnes extranei poſſunt ad aliam Eccleſiam , vel eligi , vel reſpe-

(a) *Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 1, c. 19. nu. 127. Engel. Colleg jur. p. 1. l. 1. tit. 24. § 2. n. 30. Sylveſt. V. poſtulatio qu. 3. Azor. inſt. mor. p. 2. l. 6. c. 17. qu. 9.*

(b) *Cap. ad hæc, 1. de poſtul. prælat.*

(c) *Cap. gratum de poſtulat. prælat.*

(d) *Cap. bonæ mem. 4. de poſt. prælat.*

(e) *Cap. bonæ memoriæ 3. de poſt. præl.*

(f) *Innoc. in Margar ſup decretal. V. poſtulatio, Gloſ Hoſtienſ. & Abb. in c. bonæ de poſtul. præl. Lotter. de re benef. l. 3. c. 17. n. 235 & ſeq.*

(g) *Gloſ. in c. etſi unanimiter. 6. de poſt. præl. & ibi Abbas num. 8. Alteſer. ad c. 2. eod. tit.*

(h) *Alteſer. ubi ſup; ad c. 2. de poſt: prælat.*

(i) *Abb. in c. te nobis de Cler. peregrin. 5.*

ſpectivè poſtulari, & transferri, etiam ſi nedùm extradiœceſani, ſed etiam ſint extraprovinciales; jàm patet, quod per electionem, & poſtulationem, poſſunt extranei beneficia eccleſiaſtica conſequi: etſi id poſſunt per electionem, & poſtulationem conſequi; eccur idem non poterunt etiam per præſentationem, vel collationem pleno jure factam acquirere?

5. Quintus Canon Innocentii III. eſt *cap. cum ex illo I. de translat. Epiſcopi*, in quo diſertè habetur, quod Patriarcha Antiochenus L. Archiepiſcopum electum Apamenſem, tranſtulit ad ſedem Tripolitanam, quarum Eccleſiarum, cum prima eſſet Metropolis Phrigiæ, & ſecunda Metropolis Phœniciæ, proculdubiò L. erat extraneus, & extraprovincialis, vel ab unâ, vel ab aliâ. Conſonat & canon *intèr corporalia, eodem titulo*, in quo Archiepiſcopus Rotomagenſis abſolvit electum Abrincenſem ſuę provinciæ Epiſcopum, ut transferretur ad Eccleſiam Andegavenſem provinciæ Turonenſis, ad quam fuerat poſtulatus, eumque Archiepiſcopus Turonenſis ad hanc ab Abricenſi, propriâ auctoritate transfudit. Et licet hi omnes perperàm, & attentatè proceſſerint, ob defectum auctoritatis, quatenùs translatio Epiſcoporum intèr majores Eccleſiæ cauſas computantur, in quibus nullus extrà Papam poteſt ſe immiſcere (*a*), & idcircò in dictis textibus dicitur utramque translationem, *non tàm inſtitutione canonicâ, quàm inſtitutione divinâ, ſoli eſſe Romano Epiſcopo reſervatas*; nec *ſuper his quidquam pratèr ejus aſſenſum debuit immutari* (*b*); Attamen, quantum ad negotium noſtrum pertinet, eniteſcit, quod translatiònes prædictæ, & aliæ omnes conſimiles, ſi juſtæ cauſæ, & legitima auctoritas interveniant, de jure fieri poſſunt, & ſic extranei valent beneficiis eccleſiaſticis inſigniri; Translati namquè, vel à primâ, vel à ſecundâ Eccleſiâ ſunt extranei.

(a) *Barboſ. Jur. Eccl. Univ. l. 1. c. 2. nu. 141 Azor. inſt. mor. p. 2. l. 4. c. 35. n. 2. & 5. Tuſc. lit. P. Concluſ. 49. n. 15.*

(b) *Cap. cum ex illo & cap. inter corporalia de tranſl. Epiſcopi.*

6. Nec tàm de jure novo, quàm de antiquiſſimo: neque tàm à novioribus Eccleſiæ ſæculis, quàm à remotioribus, hoc omninò prævaluit, ut translationes Epiſcoporum fierent, juſtis intercedentibus auctoritate, & causâ, ſinè quibus aliàs fuerunt à ſacris canonibus interdictę. Nàm quoàd Eccleſiam *Orientalem* S. Meletius, fuit à ſede Sebaſtenâ tranſlatus ad Antiochenam (*c*). S. Gregorius Nazianzenus, de Saſimate ad Conſtantinopolitanam (*d*). Doſitheus, de Seleucienſi ad Tarſenſem (*e*). Reverentius, de Archiphœnicienſi ad Tyrienſem (*f*). Joannes, de Gordonienſi ad Præconenſem (*h*). Theodorus, de Apamienſi ad Selimberienſem (*g*). Alexander, de Cappadocienſi ad Hieroſolymitanam (*i*); & alii, de quibus ſuprà non ſemel diſſervimus. Quoad Eccleſiam quoquè *Occidentalem*, Aprunculus de Lingonienſi translatus fuit ad Arvernenſem (*l*). Actardus, de Nannetenſi ad Turonenſem (*m*). Rubertus, de Vangionenſi ad Saliſburgenſem (*n*). Felix, de Hiſpalenſi ad Toletanam (*o*). Joannes Talaida, de Alexandrinâ ad Nolanam (*p*). Alebrandus, de Colonienſi ad Hamburgenſem (*q*). Raterius, de Veronenſi ad Leodienſem (*r*): & alii, de quibus paritèr in hoc opere non ſemel locuti ſumus, & ſucceſſivè loquemur.

(c) *Baron. ann. 360. nu. 44.*

(d) *Idem ann. 378. num. 50.*

(e) *Steph. 6. PP. epl. 1. ad Baſil. Imper.*

(f) *Idem loc. cit.*

(g) *Idem ubi ſupr.*

(h) *Idem loc. cit.*

(i) *Idem ubi ſupr.*

(l) *S. Greg. Turon. de geſt. Franc. l. 2. c. 23.*

(m) *Baron. ann. 871. num. 80.*

(n) *Vid. Surium to. 2. die 27. Martii.*

(o) *Baron. ann. 693. num. 2.*

(p) *Card. Baron. ann. 483. n. 42.*

(q) *Adam Hambur. l. 2. c. 51.*

(r) *Card. Baron. ann. 945. num. 9.*

7. Quapropter, & ex facto, & ex jure probatur, quod licèt translationes Epiſcoporum malè audierint apud ſacros canones, itaut & Concilium Nicænum (*s*), & Sardicenſe (*t*), & alia ſubſequentèr Concilia, eaſdem ſub pœnis graviſſimis prohibuerint; attamen juſtis intervenientibus cauſis, & legitimâ concurrente auctoritate, potuerunt ſemper, & poſſunt Epiſcopi de unâ ad aliam Eccleſiam ritè transferri, ſeù quod idem eſt, poſſunt extranei per translationem præbendas, & beneficia ſacra adipiſci. Nàm ſi per translationem poſſunt clerici extranei aſſequi Epiſcopatum, qui eſt culmen eccleſiaſticarum dignitatum (*u*); multò magis inferiora poterunt acquirere beneficia. Et ſi illa poſſunt acquirerere per translationem, eccur non illa valebunt obtinere per collationem? Et ſi per translationem, & collationem reſidentialia valent aſſequi beneficia; undè erit, ut aſſequi non valeant beneficia à reſidentiæ vinculis abſoluta? Vertatur ergò ſermo quocumque trahi velit, quod ſemper verum erit, extraneos quoquè beneficiorum eſſe capaces, & per conſequens liberum, ac licitum eſſe beneficia eccleſiaſtica etiam clericis extraneis impertiri.

(s) *Conc. Nicæn. 1. c. 15.*

(t) *Conc. Sardic. c. 1. & 2.*

(u) *Gloſ. in c. licet 2. v. dignitatũ de præben. Afflict. dec. Neap. 365 nu. 16. Borel. ſum. deciſ. tit. 6. num. 6. German. de Sacror. immun. l. 3. c. 9. num. 9.*

8. Sextus canon,quamvis non ſit Innocentii III., ad declarandam tamen ipſius doctrinam uberrimè confert; ideoque illum hìc inſerimus, eſtque *cap. licèt Eccleſiarum 2. de prębendis in 6.*, ubi Clemens PP. III. in conſtitutione editâ anno ſecundò ſui Pontificatus, qui recidit in annum Chriſti 1189. decernit hoc modò: *licet Eccleſiarum perſonatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Eccleſiaſticorum plenaria diſpoſitio ad Romanum noſcatur Pontificem pertinere, ità quod non ſolùm ipſa, cum vacant, poteſt de jure conferre, verùm etiam jus in ipſis tribuere vacaturis; collationem tamen Eccleſiarum, perſonatuum, dignitatum, & beneficiorum, apud Sedem Apoſtolicam vacantium, ſpecialiùs cęteris, antiqua conſuetudo Romanis Pontificibus reſervavit. Nos itàque laudabilem reputantes hujuſmodi conſuetudinem; & eam auctoritate Apoſtolicâ approbantes, ac nihilominùs volentes ipſam inviolabilitèr obſervari; eâdem auctoritate ſtatuimus, ut Eccleſias, dignitates, perſonatus, & beneficia, quæ apud ſedem ipſam deinceps vacare contigerit, aliquis, prætèr Romanum Pontificem, quâcumque ſuper hoc ſit auctoritate munitus, ſivè jure ordinarię poteſtatis, ipſorum electio, proviſio, ſeù electio ad eum pertineat &c., conferre alicui, ſeù aliquibus non pręſumat.* Hunc canonem dilucidans Gloſſa, ibi appoſita poſt caſum, ait: *Nota primò, quod Papa habet plenam diſpoſitionem beneficiorum,in quâcumque parte Orbis ſitorum: nàm ipſe fuit vocatus in plenitudinem poteſtatis, ut ipſe concurrat cum omnibus aliis Pręlatis: ideò intèr ipſos eſt locus præventioni.*

9. Super illis verbis, *plenaria diſpoſitio*, quam Gloſſa vocat, ſeù refert ad *plenitudinem poteſtatis*, nos pedem figimus, & notamus, quod Innocentius Papa III. dicti Clementis ſucceſſor, pluries in ſuis literis decretalibus mentionem facit *plenitudinis poteſtatis*, quâ Pontifex Romanus in beneficialibus pollet, uti latiùs infrà dicemus in objectionibus legalibus. Undè certum eſt, quod ſæculo Chriſti decimo tertio hæc plenaria poteſtas in Pontifice tamquam incontrovertibilis habebatur, nec quiſquam eam auſus eſt in dubium revocare, etiam quoad provectionem clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia. Imò & idipſum alii Papæ ſucceſſive fecerunt, intèr quos Clemens Papa VI. non in angulo Orbis, non in remotiori Palatii Vaticani receſſu, non demùm clandeſtinè, ſed in propatulo, & ſolemniſſimè ſcribens Eduardo III. Anglorum Regi, qui unà cum Parlamento ſuo, legem condiderat, excluſivam extraneorum à beneficiis Regni ſui, & impugnativam reſervationum Apoſtolicarum; poſt plura, ità eſt effatus; *Audi ergò, fili, ſalubre conſilium Patris, & intende honori ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Matris tuæ, à quâ tu, & Progenitores tui, Regnumque tuum prędictum magna beneficia, quibus vos obligavit ad gratitudinis debitum, recepiſtis. Attende quoquè ipſam Eccleſiam, cujus paſtorali regimini, licèt meritis inſufficientibus pręſidemus; non ab Apoſtolis, ſed ab ipſo Domino Salvatore noſtro, primatum ſuper omnes mundi Eccleſias obtinere. Ipſe quidem ſolus eandem fundavit Eccleſiam, dicente Domino, Petro, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ędificabo Eccleſiam meam. Et quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum, & in Cælis: & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum, & in Cælis: & ſuper petram fidei mox naſcentis erexit, non enim quævis terrena ſententia, ſed illud Verbum, per quod conſtitutum eſt Cælum, & terra, per quod deniquè conſtituta ſunt omnia elementa, eandem Romanam fundavit Eccleſiam, quæ quidem omnes Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias, & ipſarum cujuslibet ordinis dignitatem inſtituit, ad cujus paſtorem, & rectorem Eccleſiæ, videlicèt Romanum Pontificem, omnium Eccleſiarum, dignitatum, perſonatuum, officiorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum plenaria diſpoſitio noſcitur pertinere (a).*

10. Itàque jura ſua tuebatur Pontifex, eaque fundabat in Primatu Romanæ Eccleſiæ, illi cœlitùs in perſonâ D. Petri conceſſo, *qui immediatè à Chriſto non honoris ſolum, aut dignitatis, ſed & poteſtatis, & juriſdictionis Primatum habuit*, uti loquitur Natalis ab Alexandro (*b*): & ratione dicti Primatus contendit Clemens ſibi,

(a) *Rayn. ann.* 1344. *num* 58.

(b) *Natal. ab Alex. hiſt. Sæc.* 15. & 16. *in proleg. nu.* 1.

ſibi, & Romanis Pontificibus competere *plenitudinem poteſtatis* in rebus beneficialibus, quam, & nec Rex Angliæ, nec ejus Comitia, & Parlamentum impugnabant, ſed tantùm de quibuſdam abuſibus condolebant, quorum unum erat, quod beneficia reſidentialia conferrentur extraneis; nec extraneis utcumque, ſed talibus, qui nec in Angliâ reſidere, neque ſuis beneficiis perſonalitèr deſervire dignabantur, ſolumque reditibus eorum captandis intendebant, ut ex literis ejuſdem Eduardi liquet, quas recitat Vualſingamus (*a*), Ipſis autèm abuſibus aliquandò ſublatis, res tandèm felicitèr eſt compoſita, plenitudoque poteſtatis Pontificię in beneficiorum diſtributione apud Anglos ſartatecta remanſit, de quâ, quià fuſiùs in reſponſionibus ad objectiones Legales nobis erit agendum, hìc nunc, calamo temperato, ſilemus: Tantumque ad oſtendendum quæ ſit Doctorum circà eandem opinio, ex pluribus aliquos eligemus ſingularum nationum, ut concors eſſe tota Chriſtianitas dignoſcatur in aſſerendâ plenitudine poteſtatis Romani Pontificis, quoad beneficiorum diſpenſationem: E quâ plenitudine conſecutivè fluit libertas, eadem beneficia viris quoquè extraneis conferendi, alioquin non eſſet plena.

(a) *Vualſingam. in Eduard. III.*

11. Ex Germanis adeſt Ludovicus Engel, egregius Canoniſta, qui de ipsâ plenitudine poteſtatis Pontificalis in beneficiorum diſpenſatione legalitèr loquitur, prout ſubſequitur. *Ad rem ipſam igitur quod attinet, præſupponendum quod Summus Pontifex poteſtatem habeat de jure omnia totius mundi beneficia conferendi c. 2. de præb. in 6. cap. ſi papa 10. §. ſi autem de privilegiis in 6. Clement. 1. in fin. ut lite penden. &c. quià ipſe eſt Ordinarius Ordinariorum, habens concurrentem juriſdictionem cum omnibus Eccleſię Prelatis, atque ab ipſo omnis beneficiorum diviſio, & collatio originem habet. cap. unic. 13. qu. 1. & primitùs omnia beneficia ſolus Papa conferebat, poſteà verò, dilatatâ Eccleſiâ, in partem ſollicitudinis vocavit Epiſcopos, iiſque poteſtatem conferendi beneficia ſuarum diœceſum communicavit, ſub eâ tamen moderatione, ut ſemper penès ipſum Papam major, & ſuperior poteſtas remaneret. cap. dudùm §. nos itàque de præben. in 6. d. cap. 2. & c. ſi Papa. Pariſ. de reſign. benef. l. 1. qu. 10. à n. 47. Gonzalez ad reg. 8. Cancel. §. 1. proem. à n. 1.* (*b*).

(b) *Engel. Colleg. Jur. Canon. p. 2. l. 3. tit. 15 num. 7. & ad rem.*

12. Nec abs re erit hìc adjungere, quid de eâdem plenitudine Pontificiæ poteſtatis in beneficialibus ſcripſit *Melchior Lotterius* celebris canoniſta, & materiæ beneficialis tractator: ait enim: *non eſt Catholicorum aliquis, qui neget ſummam, eamque abſolutam eſſe Romano Pontifici poteſtatem in eccleſiaſticis beneficiis, quam nuncupamus diſpoſitionem plenariam. cap. 2. de prebend. in 6. Adeò ut nedùm eorundem beneficiorum dicatur adminiſtrator. Menoch. conſ. 436. n. 1. quod admittunt Theologi omnes poſt. D. Thom. 2. 2. qu. 100. ar. 1. in reſp. ad 7. Soto de juſt. & jur. l. 3. qu. 6. art. 2., ſed etiam Dominus &c. Ex quibus patet multò magis jure ſuo uti, cum de beneficiis Eccleſiaſticis, quantumcumque in alienis diœceſibus, providet, ut eſt text. in can. nunc verò 9. quæ. 3. & ideò in concurſu collationis factę per inferiorem eodem tempore, prævalet collatio Papæ, uti amplioris prærogativæ, ut loquitur textus in cap. ſi à ſede 31. de præb. in 6. & in Clement. 1. circ. fin. verſ. ſalva tamen. Ut lit. pend. &c. Quam quidem prærogativam nullum poteſt Concilium ei adimere, aut minuere, aut reſtringere, ut rectè cenſuit Azor. inſt. mor. p. 2. lib. 6. c. 34. in 2. quæſt. verſ. Cæterum ad finem* (*c*).

(c) *Lotter. de re benef. l. 2. qu. 22. à n. 9.*

13. Opportunum etiam erit hìc audire *Nicolaum Garciam Hiſpanum* Doctorem inſignem, & magiſtrum in Iſrael, quoàd materiam beneficialem, qui de plenitudine poteſtatis Pontificalis, quantùm ad nos pertinet, ſic effatur. *Poteſt Papa diſponere, & providere de omnibus beneficiis, & in eorum proviſione concurrit cum quolibet Ordinario, tamquàm Ordinarius Ordinariorum, & Orbis. cap. cuncta per mundum 9. qu. 3. Abb. in c. quià diverſis n. 5. de conceſ. prębend.* Et poſt ingentem congeriem Canoniſtarum, ibi allegatam, ſubdit, *& fuit deciſum in cauſâ Toletanâ Canonicatus de anno 1595. cor. Ill. Seraphino, & aliàs ſæpè, quod in menſibus ordinariis poſſit Papa providere, ac cum Ordinariis concurrere, tamquàm Ordinarius Ordinariorum, & Epiſcopus totius Orbis, tradit poſt hæc Gonzalez §. 2. prom. n. 1. addens*

addens plura non neceſſaria, præſertìm in re tàm clarâ. Et ideò intèr Papam, & Ordinarium eſt locus præventioni c. dudum §. nos igitur. c. ſi à ſede de præb. in 6. pluresque inibi allegat D.D., qui dicunt quod Ordinarii in menſibus Ordinariis habent facultatem cumulativè cum Papa; itaùt ſi Papa præveniat, valeat ejus collatio: nàm etiam in menſibus Ordinariorum Papâ non abdicavit totalitèr à ſe poteſtatem conferendi &c. & quod in beneficiis vacantibus in menſibus Ordinariis, ſit locus præventioni inter Papam, & Ordinarium, & illius proviſio prævaleat, quæ priùs facta fuerit, tradit poſt hęc Gonzal. §. 3. proem. à num. 1. (a).

(a) Garc. de beneſ. p. 5. c. 1. à n. 8.

14. His adiicimus Auguſtinum Barboſam Luſitanum, & Epiſcopum Ugentinum in Regno Neapolitano, provincię Hydruntinę, ęgregium Canoniſtam, qui concinnè ad negotium noſtrum hæc ſcripſit; De jure communi antiquo beneficia eccleſiaſtica, quomodocùmque vacantia, ad Ordinarii diſpoſitionem, & collationem pertinebant, in cujus diœceſi conſiſtebant, Gloſ. & DD. in cap. fin. de ſuppl. negl. Prælat. niſi ad alium ex ſpeciali ſtatuto, vel conſuetudine pertinerent. Excepta tamèn fuit ſemper auctoritas Romani Pontificis, qui tamquàm totius Eccleſiæ Ordinarius, in multis caſibus ſemper beneficia quæcumque ad libitum contulit. cap. ſi à ſede de præbend. in 6. Clement. 1. Ut lit. pendent. habet enim ubique liberam beneficiorum diſpoſitionem cap. 2. ubi Gloſ. & DD. de præb. in 6. (b). Conſentit alter illuſtris Canoniſta Ludovicus Gomez Epiſcopus Sarnenſis in Regno Neapolitano, provincię Salernitanæ, qui ſuum ſenſum in rè, de quâ agimus, ſic exponit, Omnia beneficia mundi ſunt manualia, & obedientialia reſpectu Papæ, ut dicit Bald. in l. reſcripta col. 2. & ſequ. C. de præc. imp. offer. Et infrà, dicit Papam habere plenitudinem poteſtatis in beneficialibus vulg. c. 2. de præb. in 6. & quod illud eſt verum ſecundum And. Sicul. in trac. Card. in 4. quę. 2. par. in 2. col. quoad collationem beneficiorum (c).

(b) Barboſ. Jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 13. n. 15.

(c) Gomez. ad regul. Canc. reg. de jure quęſito qu. 3. nu. 2. & 24.

15. Nec omittendus Anaſtaſius Germonius Pedemontanus Archiepiſcopus Tarantaſienſis, nobilis Canoniſta, ſic aſſerens, Romanum Pontificem poſſe ſibi omnium beneficiorum collationem reſervare &c. eſt enim Ordinarius omnium Ordinariorum, Caputaquenſ. dec. 282. n. 3. p. 1. Verùm cum hęc omnia juſtè, & legitimè à Summo Pontifice fieri poſſint, non tamèn ſibi tradita à Deo plenè utitur poteſtate, ſed liberaliùs agendo, juriſdictionem, & poteſtatem ſuam cum Ordinariis Epiſcopis partitur, eis concedens per ſuas, quas vocant regulas Cancellariæ, quatuor menſium collationem &c. Hujuſmodi autem menſium partitio, facta per regulas, faciem habet honeſti: Conveniens enim, & rationi conſonum videtur, quod Beatiſs. Papa, cum ſit Dominus, & creator beneficiorum, & habeat pleniſſimam poteſtatem in omnibus, quæ ſub cælo ſunt, ut ait Bald. ad proem. Greg. proptèr majorem ejus poteſtatem &c. alia beneficia &c. ſuę diſpoſitioni valeat reſervare &c. Dat itàque Papa reſidentibus in diœceſi Ordinariis collatoribus poteſtatem conferendi beneficia vacantia ſex menſium, abſentibus verò, & Epiſcopo inferioribus collatoribus quatuor, cumulativè ſcilicèt, non privativè, ut tradit. Joan. monachus ad cap. ſi eo tempore de elect. lib. 6. de quo Bald. meminit ad d. cap. 1. qui feud. dare poſſit &c. (d).

(d) Germon. tr. de indult. Card. 6. per quæ. à nu. 75. ad 81.

16. Ex Gallis, habemus Petrum Rebuffum Profeſſorem Pariſienſem, ac inclytum Canoniſtam, qui in eandem ſententiam convenit per hæc verba, Papa etiam confert (beneficia) concurrendo cum aliis collatoribus propter deſidiam illorum, textus in cap. quià, ubi Panorm. not. 5. de conceſ. præbend. Undè ſi Papa velit conferre, poteſt ſemper conferre, ratione illius concurſus, quià concurrit cum quolibet Ordinario in poteſtate, & juriſdictione cap. ſi eo tempore; ubi Joan. monach. de elect. in 6., quià eſt enim ipſe Ordinarius totius Orbis cap. cuncta 9. quæ. 3. Nàm quamvis poteſtatem Ordinariis dederit, majorem tamen ſibi retinuit cap. dudum de præb. in 6. &c. Et notandum, quod ubicumque aliquis collator poteſt conferre beneficium jure Ordinario, vel devoluto; poterit & Papa illud conferre, ratione concurſus, quem habet cum quolibet ratione ſuperioritatis, d. cap. cuncta per mundum 9. quæſt. 3. (e).

(e) Rebuff. prax. beneſ. de devolut. n. 47. & ſeq.

17. Accumulamus ex Mediolanenſibus Joannnem Petrum Monetam perexi-mium canonum Doctorem, quærentem, an Papa poſſit ſinè causâ, aliquem beneficio

pri-

privare, & reſpondentem negativè, tùm ſubdentem, *quod autem vulgò dici ſolet, Papam habere plenitudinem poteſtatis, & eſſe Dominum in beneficialibus, quod ſentiunt allegati à Gabriel. d.nu.9.& expreſsè tradunt citati à Menoch. de præſ. 10. nu.18. & probati à Mandoſ. ad reg.9. Canc. qu.1. nu.3. & Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 1. proem.nu. 31. uſque ad 38. ac Peregr. trac. de jur. & priv. fiſc. l. 1. tit. 2. nu. 1. uſque ad 24. accipiendum eſt quoàd jus beneficia conferendi, dùm vacant, ut patet ex adduct. à Gonzal. d. §. 1. proem. nu.40. 41. 45. cum aliquot. ſeq. & hoc ſolum probant text. in c. 2. de præb. in 6. & Clem. 1. ut lit. pend. in fin.* (*a*). Idem ſentit alius celeberrimus Canoniſta *Mediolanenſis Philippus Decius* dicens, *Papa eſt Pater Patrum, & cum omni Ordinario concurrit: & in cap. cognoſcentes de conſt. nu.42. & in cap. quæ Eccleſiarum eod. tit. nu. 111., & 112. in beneficialibus Papa liberam habet poteſtatem cap. 2. de præbend. in 6. Clem. I. ut lite pend.* (*b*). Quibus tandèm aggregamus percelebrem Canoniſtam *Abbatem Panormitanum Siculum* ità favore cauſæ, de quâ agimus deponentem, *Papa etiam ceſſante negligentiâ Prælatorum, poteſt conferre beneficia totius orbis, ad idem cap. 2. de præb. lib. 6. Poteſt ergò Papa concurrere in collatione beneficiorum cum quolibet Ordinario, quià ipſe eſt ordinarius totius orbis 9. qu. 3. c. cuncta per mundum, ſed non eſt boneſtum, ut auferat aliis poteſtatem contrà rationem &c.*

(a) *Monet. de Commut. ult. vol. c. 5. nu. 9. 8*

(b) *Decius in cap. canonum de conſtit. nu. 15.*

18. Et pro coronide hic ſubiicimus, dictata notiſſimi Juriſconſulti *Hieronymi Gonzalez Hiſpani* ſuper regulam octavam Cancellariæ §. 1. proemial. diffusè loquentis: *Scire oportet, pro faciliori dicendorum intelligentiâ, quod omnis juriſdictio, ac poteſtas diſponendi de beneficiis, à principio non Apoſtolis, ſed Petro illorum principi à Chriſto data fuit c. ità Dominus §. hunc enim 19. diſtin. cap. fin. 11. diſt. cap. in novo 21. diſt. &c. Ideò ſolus Papa in primordio Orientis Eccleſiæ ordinavit, & inſtituit dignitates, & alia eccleſiaſtica beneficia cap. 1. & 2. 22. diſtinct., & docet Joannes de Selvâ in tract. de beneficiis. 2. par. quæſt. 22. nu. 3. &c. Et conſequentèr ad Papam ſolùm ſpectabat collatio; argumento tex. in cap. admonet. de renunciatione. Joannes Selva d. nu. 3. Undè proviſus ab Ordinario dicitur à Papâ mediatè proviſus: cum Ordinarius auctoritate ſibi à Papâ conceſſâ, contulerit. Rodoan. in tract. de ſpolio Eccleſiæ quæſt. 1. ſub. nu. 41. verſ. facit. Deindè Pontifex Maximus conceſſit Archiepiſcopis, & Epiſcopis prædictam poteſtatem, ut quilibet in ſuâ diœceſi beneficia ibidem conſiſtentia conferre poſſet. cap. decreto. ibi, quæ vices ſuas in aliis impertivit Eccleſiis, ut in partem ſint vocatæ ſollicitudinis, non in plenitudinem poteſtatis. cap. qui ſe ſcit, in princ. 2. qu. 6. cap. multum ſtupeo, ibi, vices enim noſtras ità ſuę credimus poteſtati. 3. quæſt. 6. &c.*

19. *Omnis nàmque conferendi poteſtas, & juriſdictio, ab ipſo Papâ, tamquàm à fonte procedit, & fluit, & refluit, adeò ut, nec minima quidem juriſdictio, alicui aliter concedi poſſit &c. Poteſtas utique omnis, quę ad politicam Eccleſiæ gubernationem ſpectat, in Summo Pontifice, ceù in fonte repoſita eſt, & ab eo immediatè ad alios derivatur, ac veluti per rivulos quoſdam, & canales transfunditur, & permanat, & ab ipſo capite in membra tranſmittitur: cap. ità Dominus ibi, ut ab ipſo, quaſi à quodam capite dona ſua velut in corpus omne diffunderet. 19. diſtinctione &c. Undè omnes Archiepiſcopi, & Epiſcopi dictâ conceſſione mediante de jure communi habent fundatam intentionem in jure conferendi omnia beneficia eccleſiaſtica in ſuis diœceſibus conſiſtentia. cap. regenda. 10. quæſt. 1. cap. nullus omninò. 16. quæſtio. 7. cap. nemo. de conſecratione diſtinct. 1. cap. ex frequentibus. de inſtitutionibus. cap. conquerente. de officio ordinar. cap. 2. de religioſis domibus. cap. cum perſonæ verſ. & ſi in privilegium. de privilegiis in 6. &c. Hinc eſt, quod antè impedimentum noſtræ regulæ 8. reſervatoriæ octo menſium, aliis reſervationibus ceſſantibus, Epiſcopi poterant conferre beneficia in quolibet menſe vacantia, & habebant omnes menſes liberos &c. Quinimò olim Romani Pontifices rarò faciebant gratias beneficiales. Et ideò in volumine decretorum de iſtâ materiâ non tractatur, ut tradit Jo. Andr. &c. Verùm poſteà, tempore procedente, cœperunt Papę illas concedere,*

dere, tamen moderatè, ſcilicèt ab an. 1200. *tempore Innocent. III. teſte Burſato conſ.* 126. *ex num.* 49. *&* 92. *lib.* 2. *Et propterea quandò pro aliquo beneficiando ſcribebant, tria paria literarum dabant. Primò monitorias, quibus monebant Ordinarium collatorem, ut provideret ei, pro quo Papa ſcribebat. Secundò dabant literas preceptorias, quæ concedebantur, ſi monitoriis non obtemperabant. Tertiò dabant literas executoriales, per quas deputabatur executor ad providendum loco Papę, vel ad compellendum ordinarium Collatorem, quià antiquitùs Summi Pontifices non gravabant Ordinarios Collatores &c. Deindè Papæ frequentèr faciebant reſervationes, ac expectativas concedebant* (*a*).

20. Allegavimus Doctores *Germanos*, *Gallos*, *Hiſpanos*, *Luſitanos*, *Pedemontanos*, *Neapolitanos*, *Mediolanenſes*, *& Siculos*, plenitudinem poteſtatis Summo Pontifici in beneficialibus deferentes, ut eniteſcat, quænam hucuſque fuerit ipſarum Nationum in hoc negotio ſententia, & quàm longè à recto diſcedant Contradictores, qui nunc illam impugnare aggrediuntur, aut alitèr minorare. De eâ per plures canones mentio fit in jure: ubi Pontifex dicit, ſe in conceſſione præbendarum, *ſecundùm plenitudinem poteſtatis, de jure poſſe ſuprà jus diſpenſare* (*b*). Etclariùs Concilium Generale Viennenſe, ac in eo Clemens Papa V., poſt determinatum quid agendum ſit, cùm ex duobus ſuper aliquo beneficio litigantibus, alter, vel uterque eorum moriuntur, concludit, *ſalvâ tamèn in præmiſſis omnibus Romani Pontificis poteſtate, ad quem Eccleſiarum, perſonatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum eccleſiaſticorum plena, & libera diſpoſitio, ex ſuæ poteſtatis plenitudine noſcitur pertinere* (*c*), ſed de hâc uberiùs in tertio Tomo (*d*).

21. Ab hujuſmodi plenitudine poteſtatis, quæ in Papâ reſidet, ei à Chriſto in perſonâ Petri collatâ, profluxiſſe in Epiſcopos jus illud ordinarium, quo pollent, conferendi beneficia ſuarum diœceſium, docent diſertis verbis Ludovicus Engel, Melchior Lotterius, Anaſtaſius Germonins, Petrus Rebuffus, Hieronymus Gonzalez ſupracitati, cum aliis per eos allegatis. Multò magis autèm non niſi ab eadem plenitudine potuit profluxiſſe, atque profluere, jus illud delegatum, quo donati ſunt ex privilegio laici, ſi qui ſunt præditi poteſtate conferendi beneficia, vel reſpectivè ad illa nominandi. Quippè ipſa conferendi beneficia, & ad ea nominandi facultas, eſt jus ſpirituale, cujus laici ſunt ex naturâ ſuâ incapaces, & quidèm quoàd jus conferendi beneficia, hęc deciſit Rota: *Domini cenſuerunt, nullum jus competere D. Joanni Zappator ex collatione ei per Proregem* Neapolis *factâ, ſuper monaſterio, de quo agitur, non quidèm ratione tituli, quià talis juris conferendi laici ſunt incapaces. cap. ſi quis deincèps. c. laicos. c. laicis.* 16. *qu.* 7. *& jàm fuit in hac causâ reſolutum: nàm licèt ex privilegio Papæ Reges poſſint aliquandò conferre beneficia c. Adrianus il* 2. 63. *diſt. c. dilectus il* 3. *de præbendis. c. cuminter de conſuet. &c. tamèn ad hoc requiritur privilegium d. cap. ſi quis deincèps* 16. *qu.* 7. *Refub. de nomin. qu.* 21. *nu.* 58. *Sylva de beneſ. par.* 2. *qu.* 23. *& ideò tale jus nequè præſcriptione, nequè conſuetudine quæritur Abb. in d. c. dilectus nu.* 6. *de præb. Alex. conſ.* 74. *nu.* 17. *&* 19. *lib.* 4. *& fuit reſolutum in Toletan. juris nominan. cor. Ill. Blanchetto* 27. *Aprilis* 1584. Quibus adde etiam alios Doctores in margine citatos (*e*).

22. Quoad *juspatronatus* quoquè, id certum eſt omninò in jure, quod ſinè conſenſu Ordinarii, acquiri non poteſt (*f*). Et ratio quarè dictus conſenſus requiratur, eſt, quià cum jus iſtud ſit ſpirituale, non poſſunt Laici propriâ auctoritate ſpiritualia tractare (*g*). Hunc autem conſenſum Epiſcopus dat vi Canonici juris per Pontificem authorizati, & approbati; talitèr tamèn, ut non poſſit juspatronatus extinctum de novo alicui dare (*h*), quià non poteſt rei ſacræ ſervitutem imponere, qualis eſt juspatronatus (*i*), ſed tamèn compelli valet ad præſtandum conſenſum juri patronatus erigendo, quando eſt ſufficientèr dotatum, & alia neceſſaria concurrunt (*l*), quià juspatronatus competit fundatori, dotatorique, de jure communi, ſed non proptèr hoc, ceſſat eſſe privilegium, quippè etiàm privilegium,

(a) *Gonzal. ad Regul. 8. Cancel. §. 1. proœm.*

(b) *Cap. propoſuit 4. de conceſ. præbend.*

(c) *Clementin. primo ut lit. pend.*

(d) *Vide infr. in Tom. 3. cap. 15.*

(e) *Seraphin. deciſ. 1382. nu. 1. 2. 3. Rebuff. prax benef. de Collat. nu. 9. Vivian. de jure patr. p. 1. l. 1. c. 1. nu. 73. 74. Dec. conſ. 134. nu. 5 Felin. in cap. 2 num. 2. de major. & obed. & in c. dilecto nu. 1. de teſtibus.*

(f) *Cap. nobis de jurep. Lambert. eod. tit. l. 2. p. 1. qu. 2. ar. 3. num. 1 Maſſob. prax. hab. concurſ. præb. 7. dub. 6. nu. 3. Vivian. de Jurepat. p. 1. l. 2. c. 1 nu. 8. & 20*

(g) *Vivian. ubi ſupr. nu. 11.*

(h) *Ricc. prax par. 3 reſ. 483 Engel. p. 2. l. 3. tit. 16 nu. 27*

(i) *Vivian. de jurep. p. 1. l. 2 c. 1. nu 13*

(l) Barboſ. *de off. Epiſcopi alleg. 70. num. 26 Maſſobr ubi ſupr. dub. 7. 8. 10. Azor. inſt. mor. p. 2. l. 9. c. 3. qu. 10. Vivian. loc. cit. nu. 22.*

vilegium, tametſi priuſquàm concedantur, dicantur contra jus, poſtquàm tamèn ſunt conceſſa, dicuntur ſecundum jus (*a*).

23. Igitur facultas conferendi eccleſiaſtica beneficia, vel ad ea nominandi, quâ quidam Laici præditi ſunt, non niſi à privilegio: & privilegium hoc non niſi à *plenitudine poteſtatis* provenit, quæ in Pontifice reperitur, excitante dictam facultatem in ipſis Laicis, eoſque habilitante ad illam, vel per privilegium peculiare, vel reſpectivè per generale indultum in Corpore juris clauſum, per ipſum Pontificem approbatum. Et de facto donèc per Pontifices, vel immediatè, vel per canones ab ipſis approbatos, non fuit laicis permiſſum jus beneficia conferendi, laici ipſi, ſi qui eo prædìti ſunt, vel reſpectivè ad ea nominandi, utroque caruerunt. Nàm uſque ad Sæculum Chriſti Septimum, nulli laicorum jus fuit participandi in proviſionibus beneficiorum, id adeò horreſcentibus ſacris canonibus, ut Laicos beneficia diſpenſantes, pœnis plexerint, & cenſuris, ac eos intèr ſacrilegos comcomputaverint, etiam ſi Reges eſſent, & Principes (*b*), ſolumque primò in Concilio Toletano ix., quod anno Chriſti 655. habitum eſt, tempore Vitaliani Papæ, indulta fuit fundatoribus beneficiorum cura ipſorum, & præſentatio rectorum, per Epiſcopos inſtituendorum (*c*): aliqua tamèn exempla præventiva in hiſtoriis leguntur, de quibus numero ſequenti erit ſermo. Et in Concilio Arauſicano permiſſum invenitur Epiſcopis, qui in alieno territorio Eccleſias ædificarent, jus præficiendi eiſdem rectorem (*d*). Ab initio tamèn hujuſmodi permiſſio ultrà vitam fundatorum non ſe porrexit (*e*).

24. Progreſſu autèm temporis permiſſio illa data Fundatoribus beneficiorum præſentandi rectores eorum, extenſa eſt ad filios, & hæredes ipſorum fundatorum, ex merâ indulgentiâ, & conniventiâ Eccleſiæ gratioſâ, ut exprimit textus Conc. Later. 3. c.17. relat. in Jure (*f*) eo etiam fine, ut ex ipſâ permiſſione allicerentur laici ad fundanda beneficia, & ad dotandas Eccleſias (*g*). Uſquè nàmque ab initio cæperunt laici à SS. Patribus allici ad Eccleſias ædificandas, quâ de rè D. Joannes Chryſoſtomus; *Fora quidem, & balnea faciunt multi, Eccleſias autem non item, & omnia magìs quàm has. Ideò oro, & ſupplico, & gratiam peto, imò & legem pono, ut nullus, qui habet villam appareat carere Eccleſia &c. Educa magiſtrum, educa Diaconum, & ſacerdotalem Ordinem: quaſi ductâ uxore dotem aſcribe &c.* (*h*). Ad gratitudinem ergò Fundatoribus Eccleſiarum exhibendam, & eos ad id alliciendos, cœpit illis jus patronatus ab Eccleſiâ permitti, & hâc ratione hujuſmodi jus competit, nedùm puberibus, ſed etiam impuberibus, nec ſolùm legitimè natis, ſed etiam illegitimis (*i*). Omnibus tandèm Chriſtianis competit, quibus auctoritate Eccleſiæ reſervatur, etiam ſi ſint fœminæ (*l*). Porrò in hiſtoriis eccleſiaſticis reperitur, quod Eudoxia Imperatrix, extructâ Eccleſiâ S. Stephani, *cum ei multum tribuiſſet redituum, ejus curam dedit Gabrielio* (*m*): & de quâdam Baſsâ nobili Matronâ, *quod Andream paſtorem effecerit, & præfectum monaſterii, quod ab eâ fuerat ædificatum* (*n*). Ità incepit, & progreſſum habuit *jus patronatus* in beneficiis, quod in ſuo eſſe formali conſideratum, & radicalitèr, non niſi à plenitudine Pontificiæ poteſtatis, ut ſuprà innuimus, derivatur.

25. Multò autem fortiùs facultas illa, & jus conferendi eccleſiaſtica beneficia ſi quâ Reges, & Principes aliquandò potiti ſunt, & reſpectivè potiuntur, non niſi ex plenitudine poteſtatis, in Pontifice reſidente profluxit: quippè actus conferendi exigit capacitatem in conferente, quæ de jure non poteſt niſi in Clerico reperiri (*o*). Undè laici à ſacris canonibus declarantur incapaces juris conferendi beneficia (*p*). Adeò ut, ſecluſo privilegio Apoſtolico, neque etiam ex conditione in limine fundationis appoſitâ de conſenſu Ordinarii, poſſit laicis jus beneficia eccleſiaſtica conferendi competere (*q*); Neque ſuffragatur ad hoc conſuetudo, etiam immemorabilis, nequè præſcriptio, nequè tolerantia Papæ, quæ potiùs eſt patientia, & diſſimulatio ad evitanda majora ſcandala, quæ orirentur, ſi vellet eradicare hujuſmodi facta, ſed omninò exigitur privilegium Apoſtolicum, aut ſaltèm

(a) *Lotter. de re benef. l. 2. qu. 3. nu. 27. Lãbert. Gonzal. & alii ab eo alleg.*

(b) *Cap. ſi quis deinceps cum 2. ſequ. cap. ſi quis Clericus, cum 2. ſeq. cap. per Laicum cap. ſi quis principum 16. qu. 7.*

(c) *C. decernimus 16 quæſt. 7.*

(d) *Concil. Arauſic. c. 10.*

(e) *Archid. in c. hortamur nu. 2. diſt. 71. Lotter. l. 2. qu. 3. nu. 9.*

(f) *Cap. quoniam 3. de jurepatr.*

(g) *Lotter. ubi ſupr. nu. 16. Seraph. dec. 271 Vivian. p. 1. l. 2. c. 1. nu. 13.*

(h) *S. Joan. Chryſ. homil. 18. in Act. Apoſtol.*

(i) *Argum. cap. piæ mentis & c. Trigentius 16. qu 7. Layman. to. 2. l. 4. tr. 2. c. 13. nu. 18.*

(l) *Cap. ult. de conceſſ. præben.*

(m) *Cyril. in vit. S. Euthimii.*

(n) *Idem loc. citat.*

(o) *Sylva de benef. p. 2. q. 15. Lotter. l. 2. qu. 6. n. 36.*

(p) *C. ſi quis deinceps c. per Laicos c. Laicis 16. q. 7 Lotter. ubi ſup. num. 37.*

(q) *Garcia de benef. p. 1. c. 7. n. 35. Lambert. p. 1. qu. 9. art. 2. nu. 70. 96. & 105.*

immemorabilis conſuetudo, cum famâ privilegii (*a*).

26. Solùm ergò ex mero privilegio Sedis Apoſtolicæ, utentis ſuper hoc plenitudine ſuæ poteſtatis, habilitatos eſſe legitur quoſdam Principes ad conferenda beneficia eccleſiaſtica, quæ de jure, uti laici, conferre non poſſent. Sic Chriſtianiſſimos Reges *Galliæ* ex privilegio, ſeù conſenſu Apoſtolico permulta beneficia conferre legitur (*b*). Sic & Sereniſſimos Reges *Hungariæ*, beneficia quędam paritèr ex Apoſtolicâ conferre conceſſione (*c*). Sic & olim Reges *Angliæ* Catholicos (*d*). Sic & Reges *Siciliæ*, ac Duces *Apuliæ* paritèr olim aliqua beneficia dicitur contuliſſe (*e*). Et idem cenſendum de aliis Regibus, & Principibus, ſi qui fuerunt hujuſmodi poteſtatis compotes, quam non niſi ex privilegio Apoſtolico adipiſci potuerunt.

27. Auguſtiſſimi quoque *Imperatores* Germanici hoc habent, ut poſt eorum inaugurationem ad Imperium, primas preces cunctis beneficiorum collatoribus porrigant, ut hi eorum intuitu beneficium primò vacaturum largiantur. Eſtque hoc privilegium differens quidem in ſubſtantiâ à collatione beneficiorum, ſed tamen aliquam cum ea continens analogiam, & ipſum quoque profluens à conceſſione Pontificia (*f*). Quibus indultis, ſivè Regibus, ſivè Imperatori conceſſis, Papa in utroque caſu uſus eſt ſuæ plenitudine poteſtatis, ſinè quâ non potuiſſet excitare in eis jus merè ſpirituale, cujus ex naturâ propriâ illi laici erant, prout ſuprà innuimus, incapaces. Quarè ex hucùſque allatis patet, quod non poteſt plenitudo Apoſtolicæ poteſtatis in rebus beneficialibus Pontifici denegari, quin, & Epiſcopis, & Regibus, & Imperatori, & omnibus Eccleſiaſticis, atque Laicis, tùm ordinariis, tùm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus, ſuâ jurâ detrahantur, indulta minuantur, & privilegia convolvantur.

28. Quâ *plenitudine poteſtatis* quoad res beneficiales, in Pontifice conſtitutâ, neceſſariò conſequitur, quod ipſe poſſit beneficia eccleſiaſtica æquè extraneis, ac indigenis ſinè ambiguitate conferre, tùm quià non eſſet in eo plenitudo poteſtatis, ſi hæc in diſpoſitione beneficiorum eſſet ad ſolos indigenas coarctata: tùm quià minori jure prædita eſſe non poteſt hujuſmodi plenitudo poteſtatis, in Pontifice reſidens, quàm ſit illius participatio in Epiſcopos, Reges, Imperatorem, & alios Clericos, atque Laicos, beneficiorum, vel collatores, vel ad ea præſentatores, diffuſa; quos nemo negare debet poſſe beneficia, ad eorum collationem, vel nominationem pertinentia, tùm indigenis, tùm extraneis impertiri. Et advertendum quod Imperator, & Reges, ſi qui ſunt, ut ſuprà, beneficia conferentes, vel reſpectivè ad ea nominantes, quoties id faciunt, collatio, vel nominatio, tamquàm omninò pendens à privilegio Apoſtolico, rigoroſè loquendo, non reputatur Regia, vel Imperialis, ſed Papalis, quatenùs ex facto Papæ oritur illa proviſio, qui voluit, ut Principes illi miniſtri eſſent ſuæ poteſtatis, & inſtrumenta, ſeù organa, per quæ Sedes Apoſtolica talia beneficia diſpenſat (*g*). Si autèm Imperator, & Reges (ac idem eſt de aliis Clericis, vel Laicis, ſi qui ſunt, qui freti privilegio Apoſtolico, beneficia conferunt, vel reſpectivè ad ea nominant) licitè valent ipſa beneficia, tàm extraneis, quàm idigenis prò eorum libito, & voluntate largiri; multò magìs id poteſt Papa, qui ſic aliis partem ſuæ poteſtatis impertit, ut majorem ſemper retineat in ſe ipſo (*h*). Aliquin ſequeretur, quod plus Juris haberet, poteſtatem recipiens, quàm qui eam tribuit, & ſubrogatus, quàm ſubrogans; quod quis audebit effari?

29. *Septimus Canon* legitur in *cap. cum nobis* 19. *de electione*, ubi Innoc. Papa III. electionem Subdiaconi Eccleſiæ Romanę in Archiepiſcopum Capuanum declarat validam, & legitimam. Textus eſt deſumptus ex epiſtolâ dicti Pontificis, ad Capitulum Capuanum datâ, cujus hęc eſt hiſtoriâ. Vacante Eccleſiâ Metropolitanâ Capuæ, Innocentius juſſit Capitulo ejuſdem, ut electionem canonicam de viro idoneo celebraret: quod cum, congregatis vocalibus, fieri inciperet, *M. Archidiaconus Theatinus, & ſimul Canonicus Capuanus, ſilentium indicens, ſic ait: Dominus Papa, ut faceremus canonicam electionem præcepit, & ego ne fiat, niſi canonicam interdico, & ad ipſum vocem appellationis emitto. Cumque à quibuſdam*

(a) *Garc. loc. cit. n. 36 37. 38. Felin. in c. cauſum de præſcr. Duard. ad Bul Cęn. c. 19. qu. 8. n. 12. Engel. p. 2. l. 3. tit. 15. §. 1. ſed neq. Barboſ. ad c. dilectus 34. de præb. Lotter. ubi ſupr. l. 1 qu. 6. n. 39. & 40.*

(b) *Lotter. de rè benef. l. 1. qu. 6. nu. 42. Rebuff. prax. collat. nu. 9. Vivian. de jur. patr. p. 2 l. 11. c. 12. nu. 5.*

(c) *Archid. in cap. imperiū diſt. 10. Abb. & DD. in c. dilectus de teſtam. Vivian. loc. cit. n. 4.*

(d) *Alex. in 4. vol. conſ. 74. in 3. col. Archid. in c. hortamur in princ. in 4. col. diſt. 61.*

(e) *Gloſ. in cauſ. 16. qu 7. V. Eccleſia Abb. in c. pręterea de jure-pat. Afflic. ad conſtit. Regn. prælud. qu. 18. nu. 1. & 2. Petr. Greg. Syntagm. jur. p. 2. l. 17. c. 7 nu. 21.*

(f) *Corrad. Oligenius de primar. prec. Engel. Colleg. jur. p. 2. l. 3. tit. 15. §. 7. nu 70. Gratian. diſcept. for. c. 478. n. 15 Lotter. de rè benef. l. 1. qu. 6. nu. 47. Specul. de præben. §. reſtat. nu 2. Jo: Andr. in c. is cui de præbend. in 6. Jo. à Cokier Scholia in primar. præc. Imper.*

(g) *De Luca de benef. diſc. 9. n. 73. Lotter de rè benef. l. 1. qu. 6. nu. 46. 47.*

(h) *Cap. dudum §. nos igitur de præbend. in 6 c. ſi Papa 10 §. ſi autem, de privil in 6. Seraph. dec. 1188. nu. 1. Engel. p. 2. l. 3. tit. 15. nu. 7. §. ad rem. Lotter. l. 2 qu. 22. nu. 26.*

dam veſtrum quæſitum fuiſſet ab Archidiacono memorato, quid intelligeret per canonicam electionem, reſpondit, ut ſecundum decreta canonica, nullus in Epiſcopum de alienâ eligeretur Eccleſiâ, dum in propriâ poſſet idoneus inveniri (*a*): dicto ergò M. cum 13. Canonicis abſcedente, cæteri, duas partes Capituli excedentes, elegerunt in Archiepiſcopum R. Subdiaconum Eccleſiæ Romanæ. Super quo lite formitèr integrâ, partibuſque hinc indè, ſemèl, & pluriès auditis, Pontifex tandèm præfatum R. in Archiepiſcopum approbavit, dilatâ tamèn ejus conſecratione, donec de integrâ 30. annorum ætate documentis legitimis edoceret, dato ipſi pro interim titulo procuratoris Eccleſiæ Capuanæ.

(a) Innoc. II. lo. 1. epiſt. f. 435.

30. Duo notabilia nos edocet iſte canon, & epiſtola decretalis, ejuſdem genitrix, & origo. Primum, quod M. erat ſimul Archidiaconus Theatinus, & Canonicus Capuanus, ſicque tamquàm poſſidens duas præbendas reſidentiales in duabus Eccleſiis per centum, & ultrà miliaria intèr ſe diſtantibus, quarum unam Campania felix, alteram Aprutium, provinciæ intèr ſe longè diſſimiles, continebant; certè ab alterutrâ erat extraneus, & nedùm extradiœceſanus, verum etiam extraprovincialis: in quarum paritèr alterutrâ non valebat perſonalitèr reſidere, non enim poteſt, idem homo ſimul, & ſemel in duobus locis circumpſcriptivè, & extenſivè ſe ſiſtere, prout D. Thomas (*b*), & cum eo tota Schola Thomiſtarum, nec etiam per potentiam Dei abſolutam fieri poſſe mordicùs aſſeverant. Secundum eſt, quod R. Subdiaconus Eccleſiæ Romanæ electus fuit in Archiepiſcopum Capuanum, non obſtante reſiſtentiâ dicti M. & 13. ejus Canonicorum, unum de gremio Eccleſiæ viduæ depoſcentium, qui paritèr R. vel à Romanâ, vel à Capuanâ Eccleſiâ erat extraneus: ejuſque electio in Archiepiſcopum fuit à Pontifice in contradictorio approbata: quapropèr ex duplici capite, in hâc unâ ſerie facti contenta, edocent, Clericum extraneum, & præſertìm Romanæ Eccleſiæ inſertum, poſſe alibi beneficia ſacra adipiſci.

(b) S. Thomaſ. in 4. diſt. 44. qu. 2. art. 2. q. 3 & quodlib. 3. art. 2.

31. Si dicatur eligendum fuiſſe indigenam à Capuanis, quoniàm dè ratione electionis canonicæ (prò quâ inſiſtebat M. Archidiaconus cum ſociis ejus) eſt, ut *nullus in Epiſcopum de alienâ eligeretur Eccleſiâ, dum in propriâ poſſet idoneus reperiri* (*c*); ſed tamèn, quià hoc eſt privilegium Eccleſiis collatum, potuerunt Electores eidem renuntiare, & in extraneum convenire. *Nàm cum duæ partes*, inquit Innocentius, *& amplius electioni conſenſerint, & conſentiant, licèt cautum reperiatur in canone, ut tunc alter de alterâ eligatur Eccleſiâ, cum nullus in propriâ fuerit repertus idoneus; quià tamèn hoc in favorem introductum eſt Clericorum, & cuique licet renuntiare juri, quod prò ſe noſcitur introductum; vos qui duæ partes eratis, & ampliùs; cum, quod duæ partes Capituli faciunt, totum facere doceatur; in hâc parte juri, quod pro vobis facere videbatur, renuntiare potuiſtis, & electionem de perſonâ alterius Eccleſiæ celebrare* (*d*). Sicque contendatur, quod Subdiaconus Eccleſiæ Romanæ fuit electus in Archiepiſcopum Capuæ, quià per ceſſionem juris, quo pollebant Capuani ad electionem paſſivam, erat illa Eccleſia talitèr conſtituta, ac ſi in illâ nullus fuiſſet idoneus ad Archiepiſcopale munus, & hoc ſtante, operæ pretium fuerit virum extraneum ad illas infulas promovere.

(c) Innoc. III. loc. cit.

(d) Innoc. III. ubi ſupr.

32. Si, inquam, hoc dicatur, in oppoſitum eſt, quod primò verba textus, canonem componentis, ſunt attendenda, in pondere, & menſurâ, prout reſonant, & in eo præciſo ſenſu, in quo leguntur corpori juris inſerta, non verò inhærendũ eſt occaſioni, ſivè rationi, proptèr quam ſcripta fuit epiſtola decretalis, ex quâ canon ipſe eſt decerptus, cum non epiſtola decretalis, ſed verba in canone recenſita, faciant legem communem, ab omnibus univerſalitèr obſervandam, & ſic verbis peculiaribus canonis ſtandum eſt (*e*). Undè quidquid ſit de ratione motiva dictæ epiſtolæ decretalis, nobis ſatis eſt, quod canon *cum nobis* 19. *de electione*, approbat uti ritè factam, & legitimè effectuatam electionem Clerici extranei ab Eccleſiâ Capuanâ, in perſonâ Prælati, ſeù Subdiaconi Eccleſiæ Romanæ, ut ex dicto canone legitimè deducamus, licitum eſſe beneficia eccleſiaſtica, etiam viris extraneis impertiri.

(e) L. 1. §. ſi quis navem ff. de exerc. act. l. proſpexit ff. qui & à quibus c. inter corporalia 2. §. ſed neque de transl. Epiſc. Rot. p. 4. rec. 10. 2. dec. 312. n. 47. cor. Coc cin. vid. ſupr. c. præced. §. 12.

33. Secundò juxtà principia Contradictorum, contendentium, quod collatio beneficio-

neficiorum de jure naturali fieri debet indigenis, excluſis extraneis, quomodò potuerunt Capuani huic juri renunciare? A' Sæculo non eſt auditum, quod quiſquam renuntiare poſſit iis, quæ ſunt juris naturalis. Lex etenim naturalis, immutabilis eſt, & invariabilis, & quę juris naturalis ſunt, hominum poteſtate, ac jure tolli, vel mutari non poſſunt (*a*). Idem dicendum eſt ratione juris divini, de quo paritèr eſſe Contradictores affirmant, ut non valeant beneficia eccleſiaſtica, niſi indigenis conferri. Juri divino æquè, ac naturali nullus poteſt renuntiare; nec ſuper utroque, neque ſuper eorum alterutro valet ipſe Papa, cum totâ ſuę poteſtatis plenitudine, diſpenſare: quâ de rè D. Thomas. *Circà ea verò, quæ ſunt juris divini, vel naturalis, diſpenſare non poteſt Papa* (*b*). Vel ergò de jure naturali, & divino non eſt excluſio extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis; vel ſi eſt, non potuerunt Capuani tali juri legitimè renunciare, extraneum ſibi in Archiepiſcopum deputando.

34. Tertiò, & nedùm ſi fuiſſet de jure naturali, vel divino, ſed etiam ubi fuiſſet de ſolo jure poſitivo, vel etiam de jure particulari, proveniente ex aliquo privilegio, quod preſcriberet, ut electio fieret de gremio Eccleſiæ vacantis, non potuiſſent Capuani illi juri licitè renunciare, quià illud eſſet jus proprium Eccleſiæ, cui nedùm electores præjudicare non poſſent, ſed imò neque etiam ſuperior, ad quem eſſet facta devolutio, prout docuit Alteſerra his verbis (*c*), *Superior, ad quem devoluta eſt poteſtas, ceſſante capitulo; non poteſt extraneum aſſumere, donec idoneus reperitur, quià non poteſt tollere jus proprium Eccleſiæ*. Quartò, & quatenùs etiam prædicto juri electionis de gremio, potuiſſent Canonici Capuani renuntiare in proprium præjudicium, eligendo ſibi in Archipræſulem R. extraneum, Prælatum Romanæ Curiæ; certè tamen, vel non potuerunt id facere in præjudicium aliorum de capitulo, tali electioni reſiſtentium; vel ſaltem non id potuerunt ad effectum perducere in præjudicium aliorum de Clero diœceſano, & urbano, cui tale jus competere noſcebatur. Nemo enim poteſt renuntiare juri, quod nedùm in proprium favorem, ſed etiam in favorem alterius eſt inſeparabilitèr introductum (*d*).

35. Etenim jus competens Eccleſiæ Capuanæ, non ſolos ejuſdem Canonicos afficiebat, ſed etiam omnes quotquot Eccleſiam illam componebant, Eccleſiam autem illam componebant non ſoli Canonici, & Capitulares Cathedralis, ſed reliqui quoque de Clero, tùm civitatis, tùm diœceſis, & etiam laici ejuſdem filii, qui ſimul omnes congregationem fidelium, ſeù corpus præfatæ Eccleſiæ conſtituebant. Et advertendum eſt, quod quandò dicitur, eligendum fuiſſe aliquem *de gremio*, cavenda eſt æquivocatio: nam aliud eſt dicere *de gremio capituli*, aliud *de gremio Eccleſiæ*. Gremium capituli ſoli Canonici, & Dignitates ipſius conſtant: Gremium verò Eccleſiæ nedùm dicti Canonici, & Dignitates, verùm etiam reliqui de Clero urbano, & campeſtri, ac etiam laici ſuo modo componunt, qui omnes ſimùl congregationem fidelium, & corpus Eccleſiæ conſtituunt. Quo perſpexiſſe videtur Duen. dicens: *Notatur ad hoc, quod quęlibet Eccleſiæ congregatio ſuum debet habere Prelatum, & magiſtrum, qui ex ipſius Eccleſiæ gremio aſſumi debet* (*e*). Prefertìm quod nec nomine Clericorum veniunt Canonici, nec viceverſa nomine Canonicorum veniunt Clerici, quià, ut benè inſinuat Abbas, *ubicumque ſpecies ponit aliquid, ultrà genus ſuum, appellatione generis non venit illa ſpecies; per text. in cap. ſtatutum de elect. in 6.* (*f*). Hinc eſt igitùr, quod Canonici Capuani, vel major eorum pars, repreſentantes quidem capitulum Cathedralis, ſed non totam Eccleſiam, poterant utique cedere juri capituli, ſed non Cleri: Et multò minùs potuerunt cedere juri populi, cum nomine Canonicorum, & capituli, laici non comprehendantur, qui Canonici eſſe non poſſunt (*g*).

36. In defectum autem Canonicorum, certum eſt, quod eligendus fuiſſet aliquis de Clero, vel urbano, vel rurali, Clericus ſæcularis, vel monachus. Et in defectum Canonicorum, & Clericorum, ac Monachorum eligendus fuiſſet aliquis de populo laicus idoneus, potiùs quam eligere extraneum Clericum contrà jus divinum, naturale, & humanùm, vocans ad Epiſcopatum ſolos indigenas, ut ſupponitur,

quod

(a) *Clement. paſtoral. §. cæterum de rè judic. S. Thom. 1. 2. qu. 94. ar. 5. S. Aug. l. 3. de doctr. Chriſt. c. 14. Beccan. Sum. Theol. de leg. natur. c. 3 qu. 3. & 4. Layman. l. 1. tr. 4. c. 8. §. Unicum n. 7. & l. 3. tr. 1. cap. 5. §. nunc.*

(b) *Cap. literas de reſt. ſpoliat. c. ſuper eo 4. de uſur. S. Thom. 1. 2. qu. 97. art. 4. ad 3, & in 4. diſt. 47. ar. 4, & quodlib. 4. qu. 8. art. 3.*

(c) *Alteſerra in cap. ne pro defectu 41. de elect.*

(d) Bart *in l. penult. n. 3. verſ. ſecundo caſu C. de pactis. Decius ibi. n. 18. Seraph. dec. 324. n. 4, & dec. 341. n. 6.*

(e) *Duen. reg. 208. n. 5.*

(f) *Abbas in c. bonę 3. de poſt. n. 2.*

(g) *Gloſ. in cap. cum M. de conſt. c. 2. de inſt. & ibi Innoc. & Abbas loc. cit. n. 4.*

quod jàm ſatis ſuprà oſtendimus *cap. præcedenti num.* 33. 34. Sed rè verâ nullibi reperitur hujuſmodi jus divinum, & naturale, præſcribens electionem indigenarum: imò & neque jus humanum id expoſcens, ſaltem præceptivè: quidquid aliud ſit conſultivè, & ex honeſtate: Nàm quamvis Innocentius III. dicat in ſuâ epiſtolâ, quod *cautum reperitur in canone, ut tunc alter de alterâ eligatur Eccleſiâ, cum nullus in propriâ fuerit repertus idoneus* (*a*), non niſi de congruentiâ, & honeſtate poteſt intelligi, non autem de obligatione, & præcepto. Nàm cum idem Innocentius *in cap. cum inter* 21. *de elect.* decreverit, quæſtione ventilatâ, exceptionem oppoſitam electo, quod non ſit de gremio Eccleſiæ, reiiciendam eſſe uti *frivolam*; non potuit eſſe ſibi contrarius, & *in cap. cum nobis* 19. *eod. titul.* ſeù in epiſtolâ ad capitulum Capuanum, diſponere, ut de neceſſitate, & de præcepto, electio fieri debeat ex gremio Eccleſiæ. Imò in ipsâ epiſtolâ clarè aſſeverat, canonem à ſe memoratum de eligendo Clerico de gremio, non habere locum generalitèr, & ſemper, ac ubicumque, ſed ſolum in præciſo caſu intruſionis viri extranei, non legitimis modis, ſed per violentiam alicujus viri potentis: ait enim, *præſertìm cum illud decretum locum videatur habere, quando, Clericis renitentibus, & invitis, per alicujus violentiam poteſtatis, extraneus ingeritur ex adulterio: propter quod ſequitur in decreto, ut ſit facultas Clericis renitendi, ſi ſe viderint prægravari, & quos ingeri ſibi viderint ex adverſò, non timeant refutare* (*b*).

(a) *Innoc. III. l. 3. epl. ad Canon. Capuan. f. 436. b.*

(b) *Innoc. III. loc. cit.*

37. Quarè renunciatio facta à Capuanis de eorum jure ad electionem paſſivam pro illo Archiepiſcopatu, non fuit ratio vera, integra, & totalis, ſed ad ſummum fuit una ex congruentiis, propter quas admiſſus fuit R. extraneus, Romanæ Curiæ Prælatus, ad infulas Capuenſes: Hoc enim quoque motivum fuit cum aliis inſertum ab Innocentio III. approbante talem electionem, & cuncta motiva, ad illius juſtificationem aliquo modo facientia, ſimul conglobante, velut jura juribus cumulante, ut oſtenderet, cum verâ ratione, alias quoque concurriſſe congruentias, electionem dicti R. extranei comprobantes. Quam renuntiationem adhùc ſi vellemus aſſignare pro verâ, & præcipuâ ratione, propter quam potuit vir extraneus ad Archiepiſcopatum Capuenſium promoveri; hoc faceret pro nobis: nam ſequeretur, quod ſicut vigente formâ providendi beneficia per viam electionis, poterant electores cedere juri ſuo, ut eligeretur extraneus; ità poſtquàm forma electionis jàm exolevit; poſſunt illi, qui ſuccedunt in loco electorum pro beneficiis diſtribuendis, juri indigenarum cedere, ut promoveantur extranei. Nam hi, qui ſuccedunt in locum electorum, nempe Papa, & Epiſcopi, aliique omnes, tàm ordinarii, quam delegati beneficiorum collatores, vel ad ea nominatores, hoc tempore abolitæ electionis, non minori pollent facultate, quoàd diſtributionem beneficiorum, quàm pollerent electores, quandò electionum forma vigebat.

38. Aſt rè verâ, potiſſima ratio, & cauſa totalis, propter quam fuit admiſſus ad infulas Capuanas R. extraneus, Prælatus Romanæ Curiæ, & Subdiaconus Apoſtolicus, fuit, quià de jure quilibet ſive extraneus, ſive indigena, modò aptus, & idoneus, poteſt eligi ad eccleſiaſtica beneficia, niſi aliud ex privilegio Pontificio, alicui Eccleſiæ particularitèr dato, ſit cautum. Quod ſi verum eſt generalitèr quoàd omnes, multò magis verum eſt de Prælato, & Clerico Romanæ aulæ, propter rationem, quam Innocentius Papa III. in dictâ decretali ſic affert: *Præterea cum Sedes Apoſtolica caput omnium Eccleſiarum exiſtat, & Romanus Pontifex judex ſit ordinarius ſingulorum; quando de ipsâ quis aſſumitur in Prælatum alterius, ei poſſe obiici non videtur, propter capitis privilegium, quod obtinet plenitudinem poteſtatis, quod de aliâ Eccleſiâ eligatur, cum à capite membra reputari non debeant aliena* (*c*). Si itàque dè jure communi omnes, etiam extranei, ſunt ad beneficia ubilibet eligibiles: & præſertìm Clerici Romanæ Eccleſiæ, propter prærogativam Sedis Apoſtolicæ, quæ caput eſt, & magiſtra omnium aliarum Eccleſiarum, & obtinet in ſe plenitudinem poteſtatis; ſequitur primò, quod Papa poteſt ubilibet, tùm ſuis Clericis, & Prælatis, tùm aliis quibuſque extraneis beneficia conferre; & ſi id poteſt Papa, idi-

(c) *Innoc. III. loc. cit.*

idipſum etiam reſpectivè poterunt cæteri Eccleſię miniſtri, Epiſcopi, & alii omnes tàm ordinarii, quàm delegati beneficiorum collatores, vel ad ea nominatores, tamquàm qui ſuam poteſtatem participant à Pontifice. Secundò ſequitur, quod ſi Papa & Epiſcopi, aliique omnes pręmemorati, poſſunt beneficia reſidentialia etiam extraneis impertiri, multò magis eiſdem dare valent beneficia, reſidentię debito denudata.

39. Octavus Canon Innocentii III. eſt *cap. bonę memoriæ 3. de poſtul. prel.* in quo continetur, quod defuncto Guillelmo Archiepiſcopo Ravennate, Canonicorum illius Eccleſię, in electione ſucceſſoris inter ſe diſcordantium, pars Sifridum Cardinalem S. Praxedis (*a*), & pars Imolenſem Epiſcopum ſibi in Archipręſulem poſtularunt. Utrumque autem repulit Innocentius Papa III. nempè Epiſcopum Imolenſem, quià à minori, quàm à tertiâ electorum parte fuerat poſtulatus. Cardinalem verò S. Praxedis, quià ejus perſona erat Romanæ Curię neceſſaria: ubi laborando, non ſolum Romanę Eccleſię, ſed etiam Ravennati proderat, imò & toti Eccleſię univerſalitèr proficiebat, ſicque utilior erat Eccleſię Dei, Romæ permanendo, quàm ſe ſolius Ravennatis Eccleſię ſervitio mancipando: *Nos*, inquit Pontifex, *auditis, quę de facto, & de jure fuerant allegata, pleniùs etiam prò utrâlibet partium curavimus allegare: conſideravimus verò, quod ejuſdem Cardinalis pręſentia utilior ſit, non ſolùm Romanæ, ſed etiam Eccleſiæ generali apud Apòſtolicam Sedem, quàm apud Eccleſiam Ravennatem, undè non immeritò præferentes ſpeciali utilitati communem, & minori majorem, prędictum Cardinalem poſtulationi veſtræ non duximus concedendum. Attendentes autem ex alterâ parte, quod prædictus Epiſcopus à minori, quàm tertiâ parte, fuerit poſtulatus: & quod Apoſtolica Sedes poſtulationes hujuſmodi non conſueverit in tantâ diviſione, ac contradictione recipere &c. poſtulationem ipſius non duximus admittendam.*

40 Duo pulcherrima nos edocet iſte textus: primum, quod tàm Epiſcopus alicujus Eccleſię, quam Cardinalis Aulæ Romanæ, poſſunt ad Epiſcopale beneficium alterius Eccleſię licitè promoveri; Epiſcopus quidem per poſtulationem, Cardinalis verò per electionem: & licet hic tùm de Cardinali, tùm de Epiſcopo, introductâ locutione, poſtulationis vocabulum adaptetur; propriè tamen de Cardinali dicitur electio, non poſtulatio, quamvis contrarium cenſeat Alteſerra, dicens, *notandum eſt Cardinales Romanę Eccleſiæ poſtulari poſſe, eligi non poſſe. Ratio eſt quià eodem ferè vinculo, quo Epiſcopi, alligati ſunt Eccleſiæ Romanę, & titulis ſuis, ſeù Eccleſiis, in quibus ordinati ſunt, tenenturque reſidere in titulis ſuis cap. 2. de Cler. non reſid.* Sed errat hic auctor, primò quià, uti ſuprà diximus (*b*), non currit paritas intèr vinculum Epiſcopi cum ſuâ Eccleſiâ, & vinculum alterius beneficiarii cum ſuo beneficio, quales conſiderari poſſunt Cardinales, qui licet dignitate ſint Epiſcopis majores, propter unionem cum ſuo capite Romano Pontifice, cujus ſunt membra, ordine tamen ſunt minores Epiſcopis (*c*). Secundò errat, quià ſupponit Cardinales teneri reſidere in Eccleſiis ſuorum titulorum, in quibus licèt potiantur juriſdictione Epiſcopali, ſeù quaſi Epiſcopali (*d*). Et generalitèr omnia privilegia Epiſcopis conceſſa, etiam ad Cardinales extendantur (*e*); tamen ad reſidendum in Eccleſiis ſuorum titulorum non tenentur, uti docet quotidiana praxis. Nec *cap. 2. de Cler. non reſid.* in contrarium facit, quià Anaſtaſius Cardinalis ibi memoratus, non fuit depoſitus ob non reſidentiam, ſed quià Schiſmati conflando operam dederat, & jàm per quinquennium latitando, hùc illùc errabat; nec citatus à Pontifice, cum Concilio, voluerat comparere.

41. Eligendus eſt ergò Cardinalis, non poſtulandus, quià Eccleſiæ, cujus titulum gerit, non eſt ſponſus, eo modo, quo Epiſcopus ſuæ Eccleſiæ (*f*): Et ideò *in cap. bonæ 3. de poſtul.* de quo agimus, verbum *poſtularunt*, ponitur impropriè, quoad Cardinalem, propriè, quoad Epiſcopum, & ſicut hic *poſtulatus*, ità ille dicendus venit *electus* (*g*), facitque *cap. Eccleſia veſtra 57. in fin. de election.*; ubi non eſt ſermo de Canonico Cardinali ejuſdem Eccleſiæ, quemadmodùm aliqui ma-

ſe

(a) *Hieron. Rubeus hiſt. Raven. l. 6.*

(b) *Vid. ſupr. in hoc cap. n. 3. in fine*

(c) *Eugen. 4. conſt. 15 n. 13* Barboſ. *jur. Eccl. univ. l. 1. c. 3. n 7, & c. 4 n. 17. ad 25. Azor. inſt. mor. p. 2 l. 4 c. 1 §. 9. Diana p. 5 tr. 2 reſ. 1 §. verum*

(d) *Abbas Felin. & alii in cap. bis quæ de majorit. Alban. de Cardinal. qu. 46. Mandos ad reg. 7. Canc. qu. 2. Azor. loc. cit. p 2 l. 4 c. 3 §. 2, & c. 11. § 3* Barb. *ubi ſupr. c. 4 n. 33 Germon. de indul. Card §. tàm ratione n. 20.*

(e) *Layman. l. 1 tr. 5. p. 3. n. 1. in fin. Dian. p. 5 tr. 2. reſ 48.* Barboſ. *ubi ſupr. n. 48.*

(f) *Azor par. 2. l. 4. c. 3. §. 15. Verſ. Abbas Panormitanus.*

(g) *Abbas in d. cap. bonæ 3. de poſtul. n. 5.*

lè ſupponunt, ex eo, quod alicubi, uti Ravennæ, Compoſtellæ, Aquilejæ, Piſis, Beneventi &c. quidam Canonici dicerentur olim Cardinales (*a*). Quos Cardinales deridet *Gloſ. in cap. pudor* 32. *quæſt.* 2. dicens, eos eſſe Cardinales eo modo, quo Rex Schaccorum eſt Rex. In Eccleſiâ enim Catalaunenſi, de quâ loquitur *d. cap. Eccleſia* 57. *de electiòn.* Canonici non dicebantur Cardinales, & ideò vox Cardinalis ibi ſignificat Cardinalem Romanæ Eccleſiæ, qui ſimul erat Canonicus Catalaunenſis, qualitèr nudius tertius erat Cardinalis de Bullion Gallus, ſimul Cardinalis Romanæ Eccleſiæ, & Præpoſitus Eccleſiæ Leodienſis. Eligendus eſt ergo Cardinalis, non poſtulandus ad Epiſcopale officium, ubi viget jus electionum. Sed ſivè per electionem, ſivè per poſtulationem, tàm Cardinalis S. Praxedis, quàm Epiſcopus Imolenſis ad Eccleſiam Ravennatem fuerint nominati, hoc unum eſt, quod uterque, licèt extraneus, potuiſſet ejuſdem Eccleſiæ beneficium Epiſcopale adipiſci, niſi utrique obſtitiſſet, non extraneitas, quæ nullum eis poterat præbere obſtaculum, ſed exceptio, quod *Imolenſis* non erat à ſufficienti numero vocalium poſtulatus: Et *Cardinalis* erat neceſſarius Romanæ Curiæ, cujus ab eâ diſceſſus præjudicium Eccleſię univerſali intuliſſet.

(a) *Cap.* 11. *de off. Archipresb. c. fraternitatem diſt.* 61. *c. relatio* 21. *qu.* 1. Barboſ. *jur. Eccl. univ. l.* 1. *c.* 4. *nu.* 100. *Germon. de Sac. Immun. l.* 3. *c.* 6. *Mariana de reb. Hiſpan. l.* 10. *c.* 6. *Rubeus hiſt. Raven. l.* 3. *Azor. p.* 2. *l.* 4. *c.* 1. *in princ.*

42. Secundùm, quod nos edocet textus *capituli bonæ* 3. *de poſtul. eſt*, *quod* Eminentiſſimi Cardinales (& idem dicendum eſt de aliis Pręlatis, adſcriptis Romanæ Eccleſiæ) nullibi reputantur extranei; quià ſuo munere perfungentes, ſerviunt Eccleſiæ univerſali, ſerviendo Romanæ Eccleſię, quę cunctarum aliarum eſt Mater, & Magiſtra (*b*). Et ut benè loquitur *Abbas* (*c*) *Cardinales, nedùm conſulunt Romanæ Eccleſiæ, ſed toti Eccleſię univerſali. Sunt enim unum corpus cum Papâ, ſicut Canonici cum Epiſcopo &c. Nàm unica eſt Eccleſia totius Orbis c. loquitur* 24. *quęſt.* 1. *& cap. unic. de ſchiſmat. lib.* 6. *Eccleſię verò particulares ſunt membra iſtius Eccleſię, & conſiſtit Eccleſia univerſalis, ex collectione fidelium, cap. Eccleſia de conſec. diſt.* 1. Et ità omnes Orbis Eccleſię, tamquàm unius arboris rami, & diverſi aquarum rivuli, ab eodem fonte deſcendunt, Romanâ Eccleſiâ (*d*). Cumquè ex ſtatutis per Innocentium PP. III. hìc ſupr. nu. 38. membra capitis à membris corporis eſſe non poſſint extranea, ſequitur, quod Cardinales, & Pręlati, ac alii Clerici Romanę Curię nullibi debeant prò extraneis reputari, & conſequentèr poſſint ubilibet beneficiis eccleſiaſticis inſigniri.

(b) *Eugen. IV. Conſt.* 15. §. 14 *cap. cū inſtantia de Cenſibus Oldrad. conſ.* 48 *Borel. Sum. deciſ. to.* 1. *tit.* 5. *de Card. nu.* 21.

(c) *Abbas in cap. bonæ memoriæ* 3. *de poſt. nu.* 21.

(d) *Eugen. IV. dicta Conſt.* 15. §. 9.

43. Opponent Contradictores, nil proficere cauſæ noſtrę *Capitulum bonæ memoriæ* 3. *de poſtul. præl.*, quià inofficioſa remanſit nominatio, tùm Epiſcopi Imolenſis, tùm Cardinalis S. Praxedis, quorum neutrum Pontifex voluit approbare in Archiepiſcopum Ravennatem; ſed obvia eſt reſponſio, literalitèr in textu patefacta: quippè Pontifex ibi non excludit ſolummodò utrumque, ſed aſſignat cauſas excluſionis, hic ſuprà recenſitas num. 39. & cum inter ipſas cauſas non recenſeat extraneitatem, patet, quod extraneitas nullum obſtaculum oppoſuit, nec electioni Cardinalis, nec poſtulationi Epiſcopi, & ſic ſi aliæ cauſę ipſius excluſionis ceſſaſſent, provectio alterutrius extranei habuiſſet effectum. Itàque vi allegati canonis, extranei quoque valent beneficiis reſidentialibus, & epiſcopalibus inſigniri, multò magìs autem aliis beneficiis, quæ reſidentiæ debito carent. Et quod dictum eſt de Papâ reſpectu poteſtatis præficiendi etiam extraneos beneficiis, locum habet proportionalitèr quoque in aliis, prout ſunt Epiſcopi, & cęteri compotes juris conferendi beneficia, vel ad ea nominandi, quatenùs jus ſuum, vel ex privilegio peculiari ſortiuntur, ſibi per Pontificem coommunicato, vel habent à lege per Pontificem approbatâ, ſivè ſancitâ. Et ità horum omnium jus eſt talitèr colligatum, & connexum cum jure Pontificis, ut non poſſit huic libertas conferendi beneficia extraneis detruncari; quin amputetur & illis: nec illis abſtrahi, quin detrahatur & huic. Cunctis igitur ritè, & ſolidè ponderatis, ac rebus omnibus maturè diſcuſsis, concludendum omninò venit, primò, quod Sæculo Chriſti Decimotertio, Eccleſia, totâ, & integrâ ſuâ libertate potiebatur, admittendi etiam Clericos extraneos ad beneficia. Secundò quod de jure eſt, & quidem de jure communi,

muni, expreſſo in ſacris Canonibus, jam uſque à prefato Seculo per Innocentium Papam III. editis, liberum, ac licitum eſſe Eccleſiæ, illiuſque Miniſtris, ac in primis Summo Pontifici, ejuſdem capiti, atque & Epiſcopis, aliiſque omnibus tùm ordinariis, tùm delegatis beneficiorum collatoribus, vel ad ea nominatoribus, eccleſiaſtica beneficia, non modo Clericis indigenis, verùm etiam extraneis elargiri.

CAPUT XXXIX.

In quo ex Doctrinâ Divi Thomæ Aquinatis, *multiformitèr propoſitâ, probatur libertas Eccleſię in conferendo Eccleſiaſtica beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Sæculo decimo tertio multi ſanctitate, & doctrinâ inſignes floruerunt: quos inter miro modo claruit* S. Thomas de Aquino.

2 *Doctrinâ D. Thomæ à Chriſto, à B. Virgine, & à SS. Apoſtolis Petro, & Paulo fuit commendata. Auctor illum habet ſtudiorum ſuorum patronum.*

3 Prima ratio, *favens extraneis, ex doctrinâ D. Thomæ habetur ubi docet, quod in diſpenſatione ſpiritualium, datur acceptio perſonarum.*

4 *Acceptio hæc officit juſtitię diſtributivæ. Spiritualia ſunt temporalibus potiora. Extranei excludi non debent à bonis, & officiis Eccleſiæ.*

5 *Juſtitiæ diſtributivæ eſt bona communia, ita in partes communitatis diſtribuere, ut rectè sè habeant ad quamlibet ejus partem.*

6 *Bona Eccleſiæ ſunt bona totius communitatis eccleſiaſticæ, quæ una eſt, non multiplex, unumque habet caput inviſibile Chriſtum, & viſibile Papam.*

7 *Tàm clerici extranei, quàm indigenæ ſunt partes componentes communitatem eccleſiaſticam, ergò includi debent in diſtributione bonorum ipſius.*

8 *Nec dicatur largitionem beneficiorum ſpectare non ad juſtitiam diſtributivam, ſed ad commutativam, tamquam merces laborum accipientis.*

9 *Perſonarum acceptio committitur, quando beneficium datur minus idoneo: eſtque unicum peccatum, duplici malitiâ præditum.*

10 *Extraneitas eſt indifferens reſpectu idoneitatis ad beneficia. In naturalibus, nec meremur, nec demeremur. Apud Deum non eſt diſtinctio Judæi, & Græci.*

11 *Chriſtus non quæſivit à Petro, an eſſet Romanus, vel Antiochenus, ubi erat ſeſſurus. Papatus an fuerit à Chriſto junctus Epiſcopatui Romano.*

12 *Duo exquiſivit Chriſtus in Petro, ſcilicet vitę probitatem, & doctrinam, nihil vero de patriâ, vel nationalitate popoſcit.*

13 *In Deo non eſt acceptio perſonarum, quia quidquid impertitur, non ex debito dat, ſed ex gratiâ. Probitas, & ſcientia poteſt eſſe in extraneis.*

14 Secunda ratio *extraneis favens, petitur ex D. Thomâ, docente beneficia eccleſiaſtica eſſe dignioribus conferenda.*

15 *Multis rationibus, variiſque motivis moventur Doctores ad opinandum, quod beneficia ſint dignioribus concedenda.*

16 *Alia paritèr motiva recenſentur, ob quę alii exiſtimant, clericos digniores beneficiis eſſe præficiendos.*

17 *Beneficia ſunt conferenda dignioribus, non abſolutè, ſed reſpectivè ad illos, qui haberi poſſunt. Nec dignioribus ſimpliciter, ſed relativè.*
18 *In foro fori ſufficit eligere ad beneficia virum dignum, etiam prætermiſſo digniore. Quid de parochiis? Et quid de merè ſimplicibus?*
19 *Dignioritas interdùm concurrit, tàm in clericis extraneis, quàm in indigenis, & aliquando etiam concurrit magis in extraneo, quàm in indigenâ.*
20 *Contradictores magnam vim faciunt in hâc ratione, quod eligendus ſit dignior ad beneficia, fulcientes eam variis auctoritatibus.*
21 *Allegant & Canoniſtas idipſum ſentientes, ſed eorum documenta, vel probant nimium, vel nihil probant, vel alias patiuntur exceptiones.*
22 *Dignioritas non eſt coarctanda ad ſolos indigenas. Epiſcopus non poteſt repellere à Concurſu extraneum: debet tamèn indigenam præferre extraneo.*
23 *Utilior eſt ſimul dignior pro beneficiis conſequendis: poteſt tamen aliquis eſſe ſanctior, & doctior alio, & tamèn iſte eſſe alioquin dignior.*
24 Tertia ratio *è D. Thomâ eduta, eſt ubi agit de pręceptis judicialibus, à Moyſe convenientèr datis, quantum ad extraneos.*
25 *Advenas negotii causâ in Iſrael manentes, lex mandabat ne contriſtarentur. Proſelytos ex Gentilitate admittebat, quos inſtruebant Phariſei.*
26 *Lex mandavit Egyptios, Idumeos, Ammonitas, & alios, necnon Eunuchos, & Manzeres, non admitti in Eccleſiam, & in quo ſenſu?*
27 *Sicut lex Hebraica extraneos admittebat ad res ſpirituales, ita extranei rerum ſpiritualium debent eſſe capaces in lege gratię.*
28 *Lex nova continebatur in veteri, ut frumentum in ſpicâ; nec differunt inter sè, niſi quia nova eſt veteri perfectior. Beneficia ſunt res ſacræ.*
29 Quarta ratio *D. Thomæ eſt, quod determinationes Theologicę debent fieri auctoritate. Sacram Scripturam Spiritus Sanctus dictavit.*
30 *Suprà ex Sacrâ Scripturâ probavimus beneficia extraneis quoquè deberi. Undè ſolis indigenis de jure divino non debentur.*
31 Quinta ratio *fundatur in eo, quod collatio beneficiorum in sè conſiderata eſt* donatio, *ut eam vocant Canoniſtæ, & Canones.*
32 *Ferè cujuslibet ſpeciei beneficiorum collatio reperitur vocata donatio. Quomodò differant donatio remuneratoria, & merè gratuita.*
33 *Quemadmodum collatoribus, vel nominatoribus, liberum eſt ſua bona cuilibet donare, ſic & liberum eſt beneficia cuilibet impertiri.*

1. DIVINA providentia, quæ in ſui diſpoſitione non fallitur, viros Sanctos, & reſpectivè pios, ac doctos nunquam deeſſe in Eccleſiâ permiſit, qui eam ſuâ eruditione, ac probitate foverent. Sed Sæculo Decimotertio, talibus, ac tantis eam Doctoribus inſignivit, ut illorum fama longè, latèque Orientem, & Occidentem impleverit. S. Antonius de Paduâ, Luſitanus: S. Raymundus de Pennafort, Hiſpanus: S. Edmundus Cantuarienſis, Anglus: S. Bonaventura Balneoregienſis, Italus: B. Albertus Magnus, Germanus; Petrus de Tarantaſiâ, Burgundus: Vincentius Bellovacenſis, Gallus: Henricus Gandavenſis, Belga: Alexander de Hales: Hugo de S. Caro: Jacobus de Vitriaco: Thomas Cantipratenſis: Ægidius Romanus, & plures alii (*a*). Verum inter hos miro modo clarus effulſit, ac veluti ſol inter ſtellas primæ magnitudinis rutilavit, *S. Thomas de Aquino* Italus, ex Regno Neapolitano, apud Bellicaſtrum in Calabriâ natus, teſte Mireo (*b*), ex inſigni progenie de Sommacolis (*c*). Vir miræ ſanctitatis, exiſtimationis, & doctrinæ, proptèr quàm & meruit Angelici Præceptoris, ac quinti Eccleſiæ Doctoris titulum adipiſci (*d*), de illoque oraculo eſt Apoſtolico pronuntiatum, quod ejus dogmata, *qui tenuit, nunquam inventus eſt à veritatis tramite deviaſſe: qui verò eum impugnavit, ſemper fuit de veritate ſuſpectus* (*e*).

(a) *Vid. Henric. Gandav. Jo. Tritbem. & Bellarmin. de Scriptor. Eccleſiaſt.*
(b) *Aubert. Mireus politic. Eccleſ. l. 1. c. 3. fol. 28.*
(c) *Paul. Frigerius Vit. S. Thomæ de Aqu. l. 1. c. 1. n. 2.*
(d) *S. Pius V.* Conſtit. 36. §. 3.
(e) *Innoc. V. in Serm. de D. Thom.*

2. Aliorum ergò doctrinâ relictâ, (ne illius hic prolixa congeſtio oneri ſit lectori) Divum *Thomam Aquinatem* cauſę noſtræ proferimus advocatum, cujus doctrinam quotiès oſtenderimus, Aſſumpto pro quo pugnamus, mirificè ſuffragari, ſemper verum erit, quod Clerici etiam extranei ſunt ad præbendas eccleſiaſticas admittendi. *Cujus nàmque ſapientiam* (inquit Bartholomeus de Spinâ) *Chriſtus per ſe approbat, Beatiſſima Virgo collaudat, Petrus, & Paulus edocent, & commendant, univerſitas Pariſina miris effert præconiis, Summus Antiſtes Urbanus ſectandam proponit, & ampliandam præcipit; quis non veneretur, amplexetur, extollat? &c. Oranti, ſuppliciterque deprecanti Thomæ antè Crucifixi Imaginem, ut de ſuæ doctrinæ ſoliditate certior fieri mereretur, voce patente, per os Imaginis &c. reſpondit Chriſtus, benè ſcripſiſti de mè Thoma. Hoc ipſum aliàs Beatiſſima Virgo per os itidem ſuę imaginis, quâ coram Sanctus orabat, apertiſſimè proteſtata eſt. Beatiſſimi item Senatus Apoſtolici Principes Petrus, & Paulus &c. eundem pleniùs perſonalitèr inſtruxerunt &c.* (*a*). Itàque doctrinæ D. Thomæ inhærentes (quam à junioribus annis, & uſque ad hanc ætatem ſectati ſumus, ad magnam nobis gloriam reputantes, quod tantum Doctorem ſtudiorum noſtrorum, qualiacumque fuerint, ſemper habuerimus Auſpicem, & Patronum) cauſam admiſſionis Clericorum extraneorum, ad eccleſiaſtica beneficia, diverſis rationibus, ſumptis ex eodem Doctore Angelico ſuffulcimus, præter ea, quæ ex illius ore ſuperiùs cap. 1.nu.27. & ſequentibus propoſuimus.

(a) *Barthol. Spina. in præfac ad 2. 2. § S. Tho. poſt init.*

3. *Prima ergò Ratio* deſumitur ex ipſo D. Thomâ, ubi movet quæſitum, *utrum in diſpenſatione ſpiritualium locum habeat perſonarum acceptio* (*b*). Et nomine ſpiritualium, quamquàm poſſint venire cuncta ſpiritualia bona, quorum alia ſunt merè ſpiritualia, ut ſunt ſacramenta, ſacra doctrina, gratia ſanctificans &c.: Alia ſunt temporalibus admixta, uti ſacerdotia, beneficia, dignitates eccleſiaſticę, & alię prælaturæ, quibus homines in Eccleſiâ ſolent perfungi (*c*); tamèn potiſſima difficultas D. Thomę, vertitur circà bona ſecundi generis, dùm hæc ſcilicèt, non ſecundùm dignitatem, & merita perſonarum diſpenſantur, ſed ſecundùm motiva impertinentia, collationem extrà æquitatis orbitam pertrahentia. *Spiritualium nomine*, inquit Soto, *cenſentur eccleſiaſtica ſacerdotia, quibus Chriſtiana reſpublica ad ſempiternam felicitatem promovetur. Sacerdotum enim miniſterio ſacris Chriſtiani initiantur, per quæ divinam gratiam ineunt, & recuperant &c.* (*d*). Reſpondet autèm D. Thomas ad quæſitum affirmativè, dari ſcilicèt acceptionem perſonarum in diſpenſatione ſpiritualium, hancque eſſe ex genere ſuo peccatum mortale: quod probat primò auctoritate; quiâ in divinâ lege jubetur, *nolite in perſonarum acceptione habere fidem Domini noſtri Jeſu Chriſti* (*e*). Ubi Gloſſa D. Auguſtini addit, *quis ferat, ſi quis divitem eligat ad ſedem honoris Eccleſiæ, contempto paupere inſtructiore, & ſanctiore?* (*f*). His addi poſſunt verba Levitici, *non conſideres perſonam pauperis, nec honores vultum potentis, juſtè judica proximo tuo* (*g*). Et in Deuteronomio, *nulla erit diſtantia perſonarum; ità parvum audietis, ut magnum, nec accipietis cujuſquam perſonam, quià Dei judicium eſt* (*h*). Et in libro eccleſiaſtici, *ne accipias perſonam, ut delinquas* (*i*).

(b) *S. Thom. 2. 2. qu. 63. artt. 2.*

(c) *Petr. Aragonius in S. Thom. 2. 2. qu. 63. ar. 2. in explic. artic. f. 209.*

(d) *Dom. Soto de juſt. & Jur. l. 3. qu. 6. ar. 2, concluſ. 3.*

(e) *Jacobi cap. 2. n. 1*

(f) *S. Auguſ. epl. 29. ad Hieron. tom. 2.*

(g) *Levit. cap. 19. nu. 15.*

(h) *Deuter c. 1. nu. 17*

(i) *Eccleſiaſtici c. 42. nu. 1.*

4. Secundò D. Thomas probat ſuam concluſionem ratione, quià acceptio perſonarum, quâ aliquid perſonæ attribuitur, *prætèr proportionem dignitatis ipſius*, contrariatur juſtitiæ deſtributivæ: Et ſicut juſtitia læditur accipiendo perſonas in diſtributione rerum, vel officiorum temporalium; ità & multò magis lęditur in diſtributione rerum ſpiritualium, quià ſpiritualia ſunt temporalibus potiora: & uti notat Cardinalis de Lugo, gravioris momenti eſt ſalus ſpiritualis, ad quam beneficia, & officia ſpiritualia ordinantur; quàm temporalis, ad quam officia temporalia diriguntur (*l*). Nec deeſt proportio intèr dignitates, & beneficia ſpiritualia, ac dignitates, & officia ſæcularia, quià ſicuti beneficia eccleſiaſtica fuerunt inſtituta, & ut eſſent ſtipendia eorum, qui Eccleſiæ aliquo modo deſerviunt, & ut eſſent prœmia, benemeritis diſtribuenda; ità etiàm officia temporalia, cum ſuis lucris, ſunt

(l) *Card. de Lugo de juſt. & Jur. diſp. 35. in princ.*

ſunt inſtituta, tùm ut ſint ſtipendia famulantium Reipublicæ, tùm etiam ut ſint prœmia virorum, benemerentiâ præditorum (*a*). Ergò ex doctrinâ D. Thomæ, eo modo excludendi erunt viri extranei à participatione bonorum ſpiritualium, ſeù beneficiorum eccleſiaſticorum, quo modo excluduntur à participatione bonorum temporalium, ſeù officiorum, ad Rempublicam pertinentium. Sed à participatione officiorum temporalium extranei, quà extranei, non excluduntur, quià nulla lex generalis datur, inhabilitans viros extraneos, quà extraneos, à conſecutione munerum ſæcularium, eâque lege deficiente, non valent extranei, ſinè peccato acceptionis perſonarum, ab ipſorum munerum temporalium conſecutione repelli; ergò nèc etiam à conſecutione officiorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum arceri poſſunt, ſinè lethali crimine acceptionis perſonarum.

5. Confirmatur præallegata Ratio ex eo, quod munus proprium juſtitiæ diſtributivæ in hoc conſiſtit, quod bona communia Communitatis, ità in partes ejus diſtribuantur, ut poſſit intelligi, totam Communitatem rectè ſe habere ad quamlibet ejus partem, & ipſas partes intèr ſe proportione geometricâ coequari, ut innuit Philoſophus in 5. Ethicorum: *fiet autem hoc*, inquit Valentia, *ſi quo major fuerit aptitudo, & dignitas in unâ parte Communitatis, quàm in aliâ, ad recipiendum aliquid bonorum communium, tantò plus ex illis bonis communibus illi parti obveniat, quàm alteri. Sicut etiam videmus in communitate corporis naturalis, tunc rectè ſe habere totum corpus ad quamlibet partem, quandò tantò plùs virtutis, & alimenti uni parti contingit, quàm alteri, quantò plùs una pars naturâ ſuâ exigit, quàm altera, atquè adeò quantò plùs ei naturalitèr debetur. Quandò igitùr ille, qui diſtribuit bona Communitatis alicujus, perturbat hunc ordinem, ità diſtribuens bona communia, ut non habeat rationem dignitatis perſonarum, reſpectu hujus, vel illius boni diſtribuendi, ſed neget perſonæ dignæ bonum ei debitum, vel abſolutè, vel ſecundùm hanc, vel illam quantitatem, & illud conferat alteri perſonæ, proptèr aliquam conditionem, ad rem non facientem, vel minùs facientem; tunc accipit perſonam, ideſt attendit in perſonâ, quod non debebat attendere* (*b*): Nempè non merita, non dignitatem, non aptitudinem, ſed alia motiva, ad opportunitatem rei, de quâ agitur, non facientia.

6. Itàque ad evadendum peccatum acceptionis perſonarum, oportet, ut bona Communitatis rectè diſtribuantur in ejus partes, pro ratione dignitatis, & capacitatis ipſarum partium. Sed bona eccleſiaſtica, ſivè beneficia ſacra ſunt bona totius Communitatis eccleſiaſticæ, generalitèr ſumptæ: ergò ad evitandum peccatum acceptionis perſonarum in eorum diſtributione, oportet, quod ità diſtribuantur, ut partes ipſius Communitatis, pro ratione illarum capacitatis, de ipſiſmet bonis participent. Major de ſe patet, & eſt communis intèr Theologos. Minor verò probatur; Eccleſia eſt una, non multiplex (*c*), unum habens Caput inviſibile, nempè Chriſtum (*d*), cui tradita ſunt bona eccleſiaſtica, qui & illorum etiam dominium retinet (*e*): Unum paritèr habens Caput viſibile, nempè Papam, Chriſti in terris Vicarium (*f*), qui & omnium bonorum eccleſiaſticorum eſt ſupremus adminiſtrator, & diſtributor (*g*): Unam tandèm habens fidem, & communionem in dogmatibus Evangelicis, *nec altera*, inquit Hieronymus, *Romanę urbis Eccleſia, altera totius orbis exiſtimanda eſt: & Galliæ, & Britannię, & Africa, & Perſis, & Oriens, & India, & omnes barbaræ nationes, unum Chriſtum adorant, unam obſervant regulam veritatis* (*h*). Ergò bona eccleſiaſtica totius orbis ſunt bona unius Eccleſiæ, ſeù unius Communitatis eccleſiaſticę, de quâ D. Proſper ait, res eccleſiaſticæ *non propriæ ſunt, ſed communes Eccleſiæ facultates* (*i*). Ut igitùr in eorum diſtributione evitetur peccatum acceptionis perſonarum; oportet, quod ad illas admittantur omnes, quotquot componunt eccleſiaſticam Communitatem, habitâ proportione geometricâ ad illorum merita, & capacitatem.

7. Hoc poſito ſubſumendum eſt: Sed non modò Clerici indigenæ, verùm etiam

(a) *Petr. Aragon. in S. Thom. 2. 2. qu. 65. ar. 2. poſt medium § eſt advertendum.*

(b) *S. Greg. de Valent. to. 3. diſp. 5. qu. 7. pun. 1. § intelligatur.*

(c) *Stephan. Tornacenſ. epl. 8. Petr. Cluniacenſ. lib. 3. epl. 2. Bellarm. de Pontif. l. 2. c. 12.*

(d) *S. Thom. 3. p. qu. 2. ar. 1. in Corp. & qu. 8. ar. 1. 6. & 7 & qu. 48. ar. 1. qu. 59. ar. 2.*

(e) *C. nulli 8. 2. qu. 2 Gloſ. in cap. expedit. V. communes 12. quęſt. 1 Toſtat. in Paral. 25. qu. 36. Lotter. de re benef. l. 1. qu. 4. nu. 57. Bonac. de oblig. benef. tom. 1 diſp. 4. quę. 2 nu. 2.*

(f) *Cap. inter c. quanto c. licet de translat. Epiſcopi S. Thom. p. par. qu. 112. ar. 2. ad 2. Barboſ. Jur. Eccl. univ. l. 1. c. 2. nu. 17.*

(g) *S. Thom. in 4. diſt. 25. qu. 3. ar. 3. ad 2. & in 2. Corinth. 11. lec. 2. in fin. & 2. 2. qu. 100. ar. 1. ad 7.*

(h) *S. Hieronym. epl. 85. ad Evagr.*

(i) *S. Proſper. de vit. contempl. l. 2. c. 9.*

extranei, ſunt partes componentes Communitatem eccleſiaſticam, generalitèr ſumptam totius mundi, & ſunt capaces illorum bonorum: ergò tàm Clerici indigenæ, quàm extranei ſunt admittendi ad eccleſiaſtica beneficia, quæ ſunt bona ad ipſam Communitatem eccleſiaſticam pertinentia, aliàs Clericorum extraneorum excluſio, & ſola indigenarum admiſſio, cauſabit in diſtributore bonorum peccatum acceptionis perſonarum, ſummoperè à Domino deteſtatum. Probatur minor ſubſumpta: Communitas eccleſiaſtica ex illis partibus, capacibus bonorum ejus, componitur, ex quibus ſacrum componitur Corpus illud myſticè, cujus Caput inviſibile eſt Chriſtus, & viſibile eſt Romanorum Antiſtes; ſed partes hujus Corporis myſtici ſunt omnes Clerici totius mundi, ſivè ſint indigenæ unius loci, ſivè extranei: ergò etiam partes Communitatis eccleſiaſticæ ſunt tàm Clerici indigenæ, quàm extranei: Ergò de ratione juſtitiæ diſtributivę eſt, quod etiàm Clerici extranei includantur in diſtributione bonorum, ad Communitatem eccleſiaſticam pertinentium, nempè beneficiorum eccleſiaſticorum, ad hoc, ut qui ſunt partes ipſius Communitatis, & capaces eorundem bonorum; à proportione aliarum partium, itidèm capacium eorundem bonorum, non repellantur. Igitùr attento debito vitandi acceptionem perſonarum in diſpenſatione bonorum Eccleſiæ, juxtâ id, quod poſtulat recta ratio juſtitiæ diſtributivę, Clerici extranei non ſunt à beneficiis eccleſiaſticis repellendi.

8. Nec dicatur, quod in diſpenſandis muneribus Sacerdotalibus, & eccleſiaſticis beneficiis, habenda ſit ratio juſtitiæ commutativæ, non verò diſtributivæ, quatenùs beneficia ſunt quędam ſtipendia, & mercedes, datæ miniſtris eccleſiaſticis prò munere, quo funguntur, vel orando, vel ſacramenta miniſtrando, vel alio modo Eccleſiæ formali, aut materiali deſerviendo: ſuccedunt enim in loco decimarum, quæ, vigente adhùc veteri lege, porrigebantur Levitis, & certum eſt, has illis fuiſſe datas intuitu officii, & veluti mercedem eorum miniſterii. Clarè namque legitur in Numeris, *filiis Levi dedi omnes decimas in poſſeſſionem prò miniſterio, quo ſerviunt mihi in Tabernaculo fœderis* (a), & idcircò mittens Chriſtus Apoſtolos ad Evangelium, per Orbem diffundendum, tamquàm Meſſores ad Meſſem injunxit illis, *in eadem autem domo manete, edentes, & bibentes, quæ apud illos ſunt, dignus eſt enim operarius mercede ſuâ* (b): quo ſignificavit, ipſis deberi ſtipendia ſui operis, tamquàm mercedem, ex juſtitiâ commutativâ pendendam; ſiquidem mercedis exhibitio ad juſtitiam pertinet commutativam. Sic & ubi in Deuteronomio præcipitur, *non alligabis os bovi trituranti* (c): & ubi Apoſtolus in epiſtolâ ad Corinthios dicit, *quis militat ſtipendiis ſuis* (d)? juſtitię commutativę debitum procùl dubiò inſinuatur. Et hinc eſt, quod dicitur communitèr, beneficium dari proptèr officium (e), ad modum ſcilicèt juſtitię commutativę; tamquàm ſi inter Eccleſiam, & beneficiarium interveniret contractus, quo illa ſtipendium pro miniſterio præſtat beneficiario, hic verò prò ſtipendio pollicetur Eccleſiæ officium debitum exercere, quod ad juſtitiam commutativam evidentèr noſcitur pertinere. Non, inquam, hoc dicatur, quippè, ut ait Aragonius, *quamvis potiſſimùm in his beneficiis habeatur ratio juſtitiæ commutativæ; negari non poteſt, nec debet, quin etiam ſacerdotia, & eccleſiaſticæ præfecturę ſpecimen habeant bonorum communium, benemeritis Eccleſię, juxtà illorum dignitatem, & excellentiam, ſecundùm rationem juſtitiæ diſtributivæ, conferendorum* (f).

9. Iterùmque confirmatur prima Ratio, ex eo, quod tunc, in diſtributione beneficiorum, committitur perſonarum acceptio, in crimen lethalis culpæ reſultans, quandò, prętermiſſo Clerico idoneo, beneficium datur minus idoneo (g). Tùnc enim peccato quidem unico delinquitur, ſed peccato, habente malitiam ex duplici capite, nempè tùm proptèr injuriam Eccleſię factam, cui debetur famulatus à Clerico magis idoneo, & ſic læditur juſtitia commutativa; tùm proptèr injuriam Clerico magìs idoneo illatam, cui tamquàm tali debebatur honor, & emolumentum, ad prœmianda merita deſtinatum, & ſit peccatur contrà juſtitiam diſtributivam:

(a) *Num. cap. 18.*

(b) *Lucæ cap. 19.*

(c) *Deuter. cap. 25.*

(d) *1. Corinth. cap. 9*

(e) *Garcia de benef. part. 1. c. 2. nu. 60. & p. 7. c. 11. num. 1. Barboſ. Axiom. 36. nu. 7.*

(f) *Petr. Arag. in 2. 2. S. Thom. quæſt. 63. ar. 2. §. ſed pro.*

(g) *Soto de juſt. & jur. l. 3. qu. 6. ar. 2 concluſ. 7.*

vam: clamatque favore Clerici magis idonei prætermiſſi, ſanctio Concilii IV. Lateranenſis: *Grave nimis eſt, & abſurdum, quod quidam Eccleſiarum Prælati, cum poſſint viros idoneos ad eccleſiaſtica beneficia promovere, aſſumere non verentur indignos &c. carnalitatis ſequentes affectum, non judicium rationis; undè quanta Eccleſiis damna proveniant, nemo ſanæ mentis ignorat* (*a*). Sed majoritas idoneitatis eſt, nedùm in Clericis indigenis, verum etiam in extraneis; ergò non ſoli Clerici indigenæ, verum etiam extranei, digni, & benemerentes, ſunt ad beneficia eccleſiaſtica admittendi. Niſi tamèn æqualitas meritorum faciat, ut, cæteris paribus, indigena ſit extraneo præferendus, vel niſi verſemur in loco, quem foveat privilegium particulare, ab Apoſtolicâ Sede collatum, vel aliàs ejuſdem conſenſioni innixum, arcens à beneficiis extraneos. Tunc enim non eſſet acceptio perſonarum conferre beneficia indigenis, ſed illa extraneis elargiri, quos indultum, legitimè conceſſum, repelleret.

(a) *Cap. grave nimis 29. de præbend.*

10. Major præfatæ confirmationis rationis, nempè, quod committatur acceptio perſonarum, dando beneficium Clerico minùs idoneo, prætermiſſo magis idoneo, & quod hoc lædat, tum juſtitiam commutativam, ratione Eccleſiæ; tùm diſtributivam, ratione Clerici prætermiſſi; eſt certa, & ut ait Soto, *eſt omnibus extrà controverſiam in confeſſo* (*b*). Minor verò probatur: extraneitas, quantùm eſt de sè, eſt qualitas indifferens, reſpectu capacitatis, & idoneitatis ad beneficia, & officia eccleſiaſtica; ſicut & eſſe natum ex hâc, vel illâ familiâ; ex nobili, vel ignobili; ex paupere, vel divite; ex parentibus incolis, vel originariis unius, vel alterius loci; iſtius, vel illius regionis, ſunt qualitates indifferentes reſpectu idoneitatis ad ordines, & eccleſiaſtica beneficia, quemadmodùm doctè obſervat Valentia (*c*). Tùm quià hæ ſunt qualitates naturales, homini injectæ *fato quodam, & ſorte naſcendi*, ut ait Tacitus (*d*): & ſic adiaphoræ ad meritum: quandoquidem, uti tritum habet proloquium, *in naturalibus, neque meremur, neque demeremur*, & ideò neque faciunt magis, neque minùs capacem aliquem ad beneficia (niſi ubi leges, & privilegia localia aliud eſpoſcant.) Tum quià ſicut habet Scriptura, apud Deum *non eſt diſtinctio Judæi, & Græci; Nam idem Dominus omnium, dives in omnes, qui invocant illum* (*e*), neque apud eum diſtinguuntur *Gentilis, & Judæus, circumciſio, & præputium, Barbarus, & Scytha, ſervus, & liber, ſed omnia, & in omnibus Chriſtus* (*f*). Ergò & extraneitas Clericum non facit minùs idoneum ad eccleſiaſtica beneficia, & majoritas idoneitatis eſſe poteſt, nedum in indigenis, verum etiam in extraneis. Igitur, ut in collatione beneficiorum evitetur culpa acceptionis perſonarum, non modò Clerici indigenę, ſed etiam extranei, ſunt ad eccleſiaſtica beneficia admittendi.

(b) *Soto loc. citat*

(c) *Valent. to. 2. diſp. 5. qu. 7. pu. 2. § 3. verſic. Ut verbi gratia.*

(d) *Tacit. Annal. 4.*

(e) *Rom cap. 10. nu. 12.*

(f) *Coloſ. c. 3. nu. 11.*

(g) *Monet. de commut. ult. vol c. 12. n. 67. Mart. de juriſd. p. 2. c. 39. nu. 2. Laym l 4. tr. 2. c. 4. nu. 4. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. nu. 47.*

11. Denuò confirmatur prima ratio ex facto Chriſti, conferentis primum, & ſupremum beneficium, quod eſt in toto mundo, nempè Summum Pontificatum, qui quoque à Doctoribus intèr beneficia eccleſiaſtica computatur (*g*). In ſubjecto etenim, ad Pontificatum promovendo, ſcilicèt à Petro, non quæſivit Chriſtus an eſſet Romanus, vel Antiochenus, quamquàm ſciret, quod utrobique ſuam eſſet reſidentiam poſiturus, Antiochiæ prius, & deindè Romæ (*h*). Nàm in Petro, & ſic in ejus Succeſſoribus, conſiderant Theologi duas dignitates, diverſas, & ſeperabiles de sè, videlicèt Epiſcopatum univerſalem Orbis, & Epiſcopatum particularem Urbis, quę dignitates inſimul ſunt connexę (*i*). Et licèt Sotus (*l*), Paludaus (*m*), & alii, opinentur annexionem Summi Pontificatus cum Epiſcopatu Romano, non fuiſſe factam immediate à Chriſto, ſed à Petro, ex propriâ electione, quippè in ſcripturis de hâc rè nil certum habemus: dantque fomentum huic ſententię verba D. Gregorii, de Petro ſcribentis, *ipſe ſublimavit Sedem, in quâ quieſcere, & præſentem vitam finire dignatus eſt* (*n*); Tamèn probabilior, & magis pia opinio eſt contraria, quam tenent Cajetanus (*o*), Turrecremata (*p*); & alii (*q*); videlicèt, vel Chriſtum immediatè, vel Petrum ex ſpeciali Chriſti juſſione, Summum Pontificatum, cum Romano Epiſcopatu junxiſſe. Nàm Marcellus Papa I. in epiſtolâ ad

(h) *Suarez de tripl. Virtut. Theol. diſp. 15. ſect. 3. n. 8.*

(i) *Suarez loc. cit. Jo. Bap. Gonet. Clyp. Theol. to. 4. tr. 10. diſp. 4. de Sum. Pontif. art. 8 §. 1. & 2.*

(l) *Scotuſ. in 4. diſt. 24 qu. 2. ar. 5.*

(m) *Petr. Palud. de poteſt. Papæ. ar. 2. & 4*

(n) *S. Greg. l. 6. epl. 37*

(o) *Cajetan. de poteſt. Pap. c. 13. & 14.*

(p) *Turrecrem. in c. ſacroſancta diſt. 22.*

(q) *Vid. Joan. à S. S. Thom. in 2. 2. tract. de Sum. Pontif. diſp. 1. art. 4. à nu. 6. to. 4 f. 107 Gonet. Clyp. Theol. loc. cit. §. 1. nu. 90*

ad Epiſcopos Antiochenæ provinciæ dicit, quod Petrus, jubente Domino, Antiochiâ diſcedens, Sedem ſuam Romæ locavit (*a*). S. Leo Papa I. in ſuis ſermonibus, pluries ait, Divinâ ordinatione factum eſſe, ut Petrus Romæ Pontificatus ſui Cathedram collocaret (*b*). Innocentius Papa in ſuis Decretalibus, inquit, *locus, quem elegit Dominus, Apoſtolica Sedes eſſe cognoſcitur: cum enim Petrus Urbem fugiens exiviſſet, volens eum Dominus ad locum, quem elegerat, revocare, interrogatus ab eo, Domine quò vadis, reſpondit, venio Romam iterùm crucifigi: quod intelligens prò ſe dictum, ad locum ipſum protinùs eſt reverſus* (*c*). Cujus hiſtoriæ, exprobationis Petro factæ per Chriſtum, meminerunt D. Athanaſius (*d*), Ambroſius, & Gregorius (*e*), nec non Egeſippus, vel quiſquis eſt Auctor libri de excidio Hieroſolymitano (*f*), & alii. Angelicus tandèm Divus Thomas diſertè aſſeverat, quod Chriſtus, *ut ſuam poteſtatem magìs oſtenderet, in ipsâ Româ, quę caput Mundi erat, etiàm caput Eccleſię ſuæ ſtatuit* (*g*).

12. Optimè ergò cognovit Chriſtus, Petrum eſſe priùs Antiochiæ, deindè Romæ ſeſſurum, & tamèn non ſiſcitatus eſt ab eo, an eſſet Antiochenus origine, vel Romanus; ſed alia ſolùm duo ab ipſo popoſcit, toto cœlo ab hoc negotio diverſa: Nimirùm primò *vitæ probitatem*, interrogando eum, Simon Joannis, *diligis me plùs his? dicit ei: etiam Domine, tu ſcìs quià amo te; dicit ei: paſce agnos meos*; hocque bis, & tertiò fecit (*h*). Secundo, *Doctrinam, ſivè literarum ſcientiam* exegit, quæritando, *quem dicunt homines eſſe filium hominis? Reſpondens Simon Petrus, dixit: Tu es Chriſtus Filius Dei vivi &c. Reſpondens autem Jeſus dixit illi &c. Et ego dico tibi, quià tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam &c.* (*i*). Nihil de patriâ Chriſtus in Petro, nihil de nationalitate quæſivit, ſed ſolùm de his duobus, *vitæ probitate*, & *ſcientiâ*, proùt notant Cardinalis de Lugo (*l*), & Valentia (*m*). Quas qualitates, quià vidit in Petro, etſi Galilæo, adeoque extraneo, imò, & extraprovinciali, & extranationali, heroicè reperiri, & magìs, quàm in aliis Diſcipulis eminere; ideò Chriſtus, ne acceptor eſſet perſonarum, ſed meriti, Petro, non obſtante extraneitate ab urbibus Antiochiæ, ac Romę, beneficium Summi Pontificatus largitus eſt. Habuiſſet autem faciem acceptionis perſonarum, ſi Petro prætermiſſo, in quo utraque qualitas eminentiſſimè concurrebat, dediſſet Pontificatum Andreæ, quià ętate majori, vel Joanni, quià ętate juniori, vel Jacobo, quià conſanguineo ipſiuſmet Chriſti, vel alicui viro Romano, quià indigenę, in quibus dictę qualitates non tàm eximiè, ut in Petro corruſcaſſent.

13. Habuiſſet, inquam, faciem acceptationis perſonarum, per modum ità loquendi, & eâ formâ, quâ talis denominatio dari poteſt in Chriſto, ſi tamen dari poteſt. Nam de rigore in eo acceptio perſonarum darí non valet, ſicuti non valet dari in Deo, juxtà ſententiam D. Thomę (*n*): quippè acceptio perſonarum opponitur juſtitiæ, & ſic tantùm habet locum in his, quę dantur ex debito, quod juſtitia conſiderat, Deus autem non ex debito, ſed ex gratiâ dat id, quod dat: uti cum ex peccatoribus, alios ad gratiam vocat, alios verò in ſuis culpis relinquit (*o*). Undè Apoſtolus, *Non ex operibus juſtitiæ, quę fecimus nos, ſed ſecundùm ſuam miſericordiam ſalvos nos fecit* (*p*). Quę ad cautelam dicta ſint. Cæterùm quoad rem: Utraque qualitas, tàm probitatis vitæ, quàm ſcientiæ, à Chriſto in primo Orbis beneficiario requiſita, poteſt eſſe etiam in Clericis extraneis, & ſępè ſępiùs eſt in extraneis, non verò in indigenis: Ergò Clerici extranei quoque ſunt ad beneficia eccleſiaſtica promovendi: & extranei, utriuſque qualitatis compotes, ſunt indigenis, alterutrâ, vel utrâque carentibus, pręferendi: aliàs Collator extraneis repulſis, & ſolis indigenis admiſſis; incurrit peccatum acceptionis perſonarum. Quibus ità ſe habentibus, hoc modo jam concluditur argumentum. Non valent largitores beneficiorum arctari, nec ſe arctare ad beneficia ſolìs indigenis conferenda, ſinè peccato acceptionis perſonarum; ergò oportet ex neceſſitate ſtatuere, illis ineſſe debere libertatem conferendi beneficia etiam viris extraneis; ergò liberum, & licitum eſt Eccleſię

(a) *Marcel. I. epl. 2. cap. Regerius 24. quęſt. 1.*
(b) *S. Leo I ſerm. de SS. Petr. & Paul.*
(c) *Innoc. III. in cap. per venerabilem 13. qui fil. ſint. legit.*
(d) *S. Athan. apolog. de fugâ ſuâ.*
(e) *S. Ambroſ. orat. contr. Auxent & l. 5. epl. 32. S Greg. in Pſal. 4. pœnit.*
(f) *Egeſippus de excid. Hieroſol. l. 3. c. 2.*
(g) *S. Thom. 3. par. de Salvat. qu. 35. ar. 7. ad 3.*
(h) *Joan. cap. 21. nu. 15.*
(i) *Matth. cap. 16. v. 14.*
(l) *Card. de Lugo de juſt. & jur. diſp. 35. ſec. 2 nu. 4.*
(m) *Valent. to. 3. diſp. 5. qu. 7. qu. 2. §. 3. in fin.*
(n) *S. Thom. in epl. ad Rom. c. 3.*
(o) *Aragon. in 2. 2. qu 63. ar. 1.*
(p) *Ad Tit. cap. 3.*

cleſię, illiuſque miniſtris beneficia, non modo Clericis indigenis, verùm etiam extraneis elargiri.

14. *Secunda Ratio*, præcedenti aliquali affinitate conjuncta, deſumitur ex aliâ difficultate, quam movet D. Thomas in ſummâ, ſciſcitando; *An oporteat eum, qui ad Epiſcopatum aſſumitur, eſſe cęteris meliorem* (*a*). Et in quodlibetis, quærendo, *An Epiſcopus peccet, dans beneficium bono, ſi prætermittat meliorem* (*b*). Quod eſt idem, ac inquirere; An beneficia eccleſiaſtica debeant ſemper conferri magis dignis, nec ne? Et utrobique S. Doctor reſpondet affirmativè, cujus ſententiam ſequuntur *S. Antonin. 2. p. tit. 1. c. 20. §. 1. Cajetan. 2. 2. qu. 63. art. 2. & in ſum. V. Acceptio perſonarum. Alexander de Aleſ. 2. p. qu. 136. memb. 2. Nicolaus de Lyrâ in cap. 21. Joannis. Major in 4. diſt. 24. quæſt. 8. & 9. Valent. tom. 3. diſp. 7. pun. 2. §. 2. Gab. in 4. diſt. 15. quæſt. 7. art. 3. dub. 2. concluſ. 2. Soto de juſt. & jur. lib. 3. quęſt. 6. art. 2. concluſ. 9. Sum. Angel. Verb. Acceptio perſonarum §. 6. Sylveſt. eod. verb. §. 2. Aragonius in 2. 2. quęſt. 63. art. 2. §. hoc conſtituto. Navar. in Sum. cap. 17. num. 72. & 92. Gabr. Vaſquez opuſc. de beneficiis cap. 2. §. 3. dub. 1. Petr. Palud. in 4. diſt. 15. quæſt. 2. art. 2. concl. 4. Turrianus 2. 2. tom. 2. diſp. 22. dub. 1. num. 2. Azorius p. 2. lib. 6. cap. 15. qu. 1. 8. & 9. Leſſius lib. 2. cap. 34. dub. 14. num. 64. Hurtad. to. 2. tr. 12. cap. 1. §. 7. num. 1412. Serra in 2. 2. D. Thom. quęſt. 63. art. 2. dub. 1. Martin. d. Eſparza tom. 2. lib. 8. quæſt. 45. art. 7. Reginald. to. 2. lib. 30. tr. 3. cap. 14. num. 196. Card. de Lugo de juſt. & jur. diſp. 35. ſec. 2. num. 10. Caſtropal. tr. 13. diſp. 2. punt. 11. num. 5. & 8. Dian. par. 2. tr. 15. reſ. 40. par. 8. tr. 7. reſ. 83. par. 9. tr. 7. reſ. 7. & par. 11. tr. 4. reſ. 34. Covarruvias in reg. peccatum p. 2. §. 7. num. 3. Caſtellin. tract. de electíon. Canon. cap. 9. per tot. Rocch. de jurepatr. Verb. honorificum quęſt. 15. Lambertin. eod. tract. quæſt. 10. art. 3.* & alii paſſim tùm Theologi, tùm Canoniſtæ.

(a) *S. Thom. 2. 2. quæſt. 185. ar. 3.*
(b) *S. Thom. quodlib. 6. qu. 5. ar. 6. & quodlib. 8. qu. 4. ar. 6.*

15. Hi omnes unâ voce, unoque ſenſu concludunt, quod beneficia eccleſiaſtica ſunt dignioribus conferenda. Moventur ex variis rationibus, quas, multi multa loquentes, afferunt. Alii nempè ſuam opinionem fundant ſuper decreto Concilii Tridentini, ſtatuentis, largitores beneficiorum *mortalitèr peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis utiles ipſi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici diligentèr curaverint* (*c*). Alii id retrotrahunt ad juramentum, in Conciliabulo Baſileenſi propoſitum, ſic reſonans, *Ego N. juro, & promitto Omnipotenti Deo, & Sancto, cujus nomini dicata eſt Eccleſia, eum eligere, quem credam eſſe in ſpiritualibus, & temporalibus meliorem* (*d*). Alii hoc repetunt ex Scripturâ, ubi Aaron omnium optimus ad Summum Sacerdotium eſt electus (*e*). Ad Regnum paritèr Iſrael Saul, aliis tunc melior, aſſumptus eſt (*f*). Petro quoquè cæteris Apoſtolis ferventiori Summus Pontificatus eſt traditus (*g*): & in libris Regum apertè definitur, *eligite meliorem, & eum ponite ſuper ſolium* (*h*). Alii hoc debitum ad jus Canonicum referunt: Nàm alicubi in textu ex D. Hieronymo ſumpto, dicitur, quod ille debet eligi ad ſacerdotium, *qui præſtantior eſt, qui doctor, qui ſanctior, qui in omni virtute eminentior* (*i*). Item alibi D. Leo præſcribit, ut ad Epiſcopatum *ex Presbyteris ejuſdem Eccleſiæ, vel Diaconis optimus eligatur* (*l*). Demùm alio in loco Innocentius Papa III. decernit, *non ex affectu carnali, ſed diſcreto judicio debuiſti eccleſiaſticum officium, & beneficium in perſonâ magis idoneâ diſpenſare* (*m*).

(c) *Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 1. de reform.*
(d) *Concil. Baſileenſ. ſeſſ. 12.*
(e) *Levit. cap. 8.*
(f) *Reg. cap. 10.*
(g) *Joan. c. 21. nu. 15*
(h) *4. Reg. c. 10. n. 3.*
(i) *Cap. licet 8. quæſt. 1.*
(l) *Cap. Metropolitana diſt. 63.*
(m) *Cap. Ut noſtrũ ut Eccleſ. benef ſine dimin. confer.*

16. Alii hanc obligationem fluere cenſent ex fidelitate, quâ largitor beneficiorum, tamquàm OEconomus Eccleſiæ, tenetur providere optimo modo, tùm rebus Domini, tùm negotiis Eccleſiæ, ſicut œconomus temporalis conſulere debet optimo modo negotiis Domini ſui, alioquin peccat contrà fidelitatem (*n*). Alii exiſtimant id eſſe connaturale ipſis beneficiis, quatenùs cum hęc ſint inſtituta, ſi non primariò, ſaltèm ſecundariò, ut ſint præmia Eccleſiaſticorum, quibus excitentur ad laborandum; ſit, ut beneficia, ex naturâ ſuâ, ſint bona communia, & per conſequens pertineat ad juſtitiam diſtributivam, quod ipſa ſingulis prò ratione meritorum

(n) *Soto ap. de Lugo de juſt. & jur. diſp. 35. ſec. 2. nu. 13. §. primo.*

torum

torum diſtribuantur (*a*). Alii rentur, debitum largiendi beneficia dignioribus ex præcepto humano deſcendere, quod nullibi ſit in ſcriptis expreſſum, ſit tamen traditum, quiâ ab initio Eccleſiæ uſque ad præſens tempus, illa ſemper ſententia prævaluit, ut melior ſit ad beneficia eccleſiaſtica eligendus (*b*). Alii hanc opinionem muniunt lege Imperiali, quâ Cæſar pręcipit, quòd qui optimus intèr monachos apparuerit, præficiatur in paſtorem (*c*). Alii demùm præfatum debitum eligendi ad beneficia meliorem, reiiciunt in naturalem obligationem, quæ cuilibet publico bonorum diſpenſatori ex officio cohæret, conſulenti Communitatis utilitatibus omni meliori modò, quòd non facit, niſi qui beneficiis eccleſiaſticis meliorem præficit (*d*). Sed cum hæc omnia motiva non leves patiantur exceptiones, quas videre eſt apud Gabrielem Vaſquez (*e*), & Joannem Cardinalem de Lugo (*f*), cunctis aliis potior eſt ratio, quam exhibet D. Thomas, nempè, quià proviſiones beneficiorum non fiunt intuitu eorum, qui promoventur, ſed intuitu Eccleſię, miniſtris providendę, & ideò melior ſemper illi eſt præficiendus.

17. Dignioribus, inquam, ſunt beneficia eccleſiaſtica conferenda: dignioribus autem non abſolutè, ſed reſpectivè, ideſt illis, qui ex numero eorum, qui ad beneficium concurrunt, vel moralitèr haberi poſſunt; magis digni ſunt, prout explicat Cajetanus (*g*). Itèm dignioribus, non ſimplicitèr, ideſt habitâ ratione ad majorem ſanctitatem, quâ præditus eſt, qui plus habet de charitate; ſed dignioribus relativè, ſcilicèt reſpectu Eccleſiæ per beneficiarium regendæ (*h*). Duæ enim ſunt principaliores qualitates in beneficiandis requiſitæ, ſicut ſuprà tetigimus, nempè *probitas morum*, *& ſcientia*: quibus aliæ duæ addendæ ſunt, nimirum *habilitas*, ſeù *capacitas juridica*, ut nempè promovendus habeat ætatem, & alias conditiones à jure requiſitas, & *Induſtria in rebus agendis* (*i*). Quià autèm proviſiones beneficiorum non fiunt intuitu beneficiarii, ità ut beneficia ſint merces ſuorum meritorum, ſed intuitu Eccleſiæ, ſeu beneficii; aliquandò verò Clericus minùs ſanctus, & minùs ſciens, poteſt eſſe magis aptus ad beneficium; ideò tùnc is erit magis idoneus, ſeù dignior aliis, non in sè, ſed reſpectivè ad Eccleſiam (*l*). Perpulchrè D. Thomas: *Contingit quandòque quòd ille, qui eſt minùs ſanctus, & minùs ſciens, poteſt magis conferre ad bonum commune, proptèr potentiam, vel induſtriam ſæcularem, vel proptèr aliquid hujuſmodi. Et quià diſpenſationes ſpiritualium principaliùs ordinantur ad utilitatem communem, ſecundùm illud* 1. *ad Corinth.* 12. *Unicuique datur manifeſtatio ſpiritus ad utilitatem; ideò quandòque in diſpenſatione ſpiritualium, illi, qui ſunt ſimplicitèr minùs boni, melioribus præferuntur* (*m*).

18. Quę prelatio dignioris ad beneficia exigitur quantùm ad forum interius, ſeù conſcientiæ: non autèm quantùm ad forum exterius. Nàm reſpectu ad forum fori ſufficit ſi eligatur dignus, etiam prætermiſſo dignior; tùm quià aliàs magnę in Eccleſiis ſequerentur perturbationes, ut obſervat Valentia (*n*), tùm quià de facto jura approbant electionem digni, etiam pretergreſſo digniore (*o*): Jura autèm humana ſicut notat Covarruvias, *ad majorem tranquilitatem reipublicæ, nè tot lites ſuper his prælationibus tractarentur, ſtatuerunt electionem, collationem, & inſtitutionem ſacerdotiorum validas eſſe, nec debere in diſcrimen revocationis adduci, ob eam cauſam, quòd dignior fuerit prętermiſſus, electo digno. Etenìm ſi locus eſſet contrariæ opinioni, & electiones iſtæ hâc ratione poſſent revocari, nulla in eccleſiaſticâ republicâ electio fiet, quæ litibus, & controverſiis, maximè periculosis non vexetur* (*p*). Quamquàm, quoàd beneficia parochialia, de jure nòvo Bullę S. Pii Papę V. editæ anno 1566. electio digni, prætermiſſo digniore, poſſit revocari, & de facto in praxi aliquandò revocatur (*q*). Cęterùm generalitèr loquendo in foro fori ſufficit ad beneficia eligere dignum: *S. Thom.* 2. 2. *quæſt.* 63. *art.* 2. *ad* 3. *Valent. ibi* §. 3. *Aragonius ibidem. Covarru. loc. cit.* & alii communitèr, tùm Theologi, tùm Canoniſtæ. In beneficiis etiam merè ſimplicibus ſufficere in utroque foro eligere dignum docent. *Cardinalis de Lugo de juſt. & jur. diſp.* 35. *ſec.* 2. *num.* 20. *Aragonius ubi ſup.* §. *Secunda concluſio. Dian. par.* 2. *tr.* 15. *reſ.* 38. *cum aliis ab eo allegatis*. Id admittunt

(a) *Leſſius, & Sanchez ap. de Lugo loc. cit.*

(b) *Caſtropal. ap. de Lugo loc. cit. n.* 17.

(c) *Authent. de Monach. Soto de Juſt. l.* 3. *qu.* 6. *art.* 2.

(d) *De Lugo loc. cit. num.* 18. *Eſparz. to.* 2. *l.* 8. *quæſt.* 45. *ar.* 12. *& ar.* 3. *&* 4.

(e) *Gabriel. Vaſq. de benef. c.* 2. §. 3. *dub.* 1.

(f) *Card. de Lugo loc. cit. Sec.* 2.

(g) *Cajet.* 2. 2. *qu.* 63. *ar.* 2. §. *nota* 4. *Aragon. ibidē* §. 2. *Concluſio Eſparza. l.* 8 *qu.* 45. *ar.* 11. *de Lugo ubi ſupr. num* 8.

(h) *S. Thom.* 2. 2. *qu.* 185. *ar.* 3. *in corp. & quodlib.* 6. *ar.* 9. *& quodlib.* 8. *ar.* 6.

(i) *Aragon. in* 2. 2. *D. Thom. qu.* 63. *ar.* 3. §. *pid.*

(l) *S. Thom.* 2. 2. *qu.* 185. *ar.* 3. *in corp.*

(m) *S. Thom.* 2. 2. *qu.* 63. *ar.* 2. *in corp.*

(n) *Valent. to.* 3. *diſp.* 5. *qu.* 7. §. 2. *in princ.*

(o) *Cap. cum nobis, & cap. cum dilectus de Elect.*

(p) *Covarru. tom.* 1. *in Regul. peccatum de reſtit. par.* 2. §. 7. *n.* 3. *verſic. igitur.*

(q) *Aragon. in* 2. 2. *qu.* 63. *ar.* 3. §. *His conſtitutis.*

mittunt etiam aliqui in Papâ, & paritèr in Regibus, habentibus liberam beneficiorum diſpoſitionem, ut ſufficiat, ab eis eligi dignum, etiam prætermiſſo digniore; ſic enim expreſsè firmat *Reginald. in prax. for. pœnit. tom. 2. lib. 30. tract. 3. c. 14. num. 197. Trullenc. in Decal. tom. 2. lib. 7. c. 11. dub. 8. num. 4. Dian. par. 2. tr. 15. reſ. 40. & part. 8. tr. 7. reſ. 83.* Sed oppoſitum ſentit *Cajetanus in Sum. Verb. electio Cardinalis de Lugo de juſt. & jur. diſp. 35. ſec. 2. n. 8. & ſeq.* cui adhæret *Martin. d. Eſparza tom. 2. lib. 8. queſt. 45. art. 3. ſ. 200. Petr. Aragon. in 2. 2. quæſt. 63. art. 2. §. His tamen non obſtantibus.* Et in praxi non eſt aliter de Papæ, & Regum pietate ſentiendum, niſi quod quoties beneficia conferunt, vel ad ea reſpectivè præſentant, ſemper eligant, & eligere intendant digniorem, prout rerum circumſtantiæ permittant, in quibus verſantur.

19. Certa ergo, & ineluctabilis eſt hujuſmodi major propoſitio, quod in fòro conſcientiæ beneficia eccleſiaſtica debent clericis dignioribus conferri. Ad minorem: ſed hujuſmodi dignioritas, non ſolum concurrit in clericis indigenis, verùm etiam in extraneis: ergò non ſoli indigenæ, ſed etiàm extranei ſunt ad beneficia eccleſiaſtica promovendi. Major ex dictis eſt certa. Probatur minor. Dignioritas, quæ ad beneficia requiritur, eſt dignioritas relativa, ſeù reſpectiva, nempè reſultans ex reſpectu majoris ſufficientiæ ad regimen Eccleſię, vel beneficii, per beneficiarium regendi; ſed hæc concurrere poteſt etiam in clericis extraneis, imò ſæpè ſæpiùs magis concurrit in extraneis, quàm in indigenis; ergò etiam clerici extranei, & non ſoli indigenæ, ſunt ad beneficia eccleſiaſtica provehendi. Major conſtat ex mox firmatis *num.* 17. Minor probatur quoàd primam partem: quià extraneitas eſt qualitas adiaphora reſpectu dignioritatis, prout ſuprà oſtendimus *num.* 10. ergò dignioritas non modò concurrit in indigenis, verùm etiam in extraneis. Quoàd ſecundam partem quoquè, minor probatur; quia indigenę, uti habentes in patriâ, tàm conſanguineos, quàm amicos, & inimicos, ut plurimùm, vel ſubeunt invidiam concivium (*a*), & ideò dixit Chriſtus *nemo propheta acceptus eſt in patriâ* (*b*): Vel proptèr amorem conſanguineorum, & amicorum, facilè deflectunt à tramite æquitatis, aliarumque virtutum, prout experientia demonſtrat, quamquàm aliquandò alitèr ſuccedat: ergò ſæpè ſępiùs indigenis ſunt digniores extranei, quià ab his periculis ſunt exempti: & ideò dixit D. Thomas, quod indigenę ſunt utiliores (quod idem eſt ac dicere digniores) non abſolutè, ſed ut in pluribus: quo inſinuat, aliquandò non eſſe utiliores, ſeù digniores (*c*): Ergò extranei aliquandò ſunt digniores: & quoàd sè, ſunt ęquè digni, ac indigenæ: ergò non modò indigenæ, verùm etiam extranei, ſunt ad beneficia eccleſiaſtica promovendi. Intelligendo ſemper, niſi ex privilegio particulari Apoſtolico, juſtis ex cauſis conceſſo, extranei excludantur, quia tunc in ipſis hæc dignioritas reſpectiva non poteſt reperiri. Sed ſpectat ad Contradictores oſtendere, quod loca, à quibus intendunt extraneos repellere, ſint hoc privilegio ſuffulta.

(a) *S. Thom. in c. 13. Matthæi 5. Hieron. in eund. locum.*
(b) *Lucæ cap. 4. nu. 23.*
(c) *S. Thom. 2. 2. qu. 63. ar. 2. ad 4.*

20. Hujuſmodi ſanè ratio, à dignioritate poſtulata, eſt tanti ponderìs apud Contradictores, ut nil magis illa decantent: inſiſtunt enim, eligendum eſſe ad beneficia digniorem, quem deſignant verbis D. Gregorii, utentis dictione *utilioris*. Nàm ita ſcribit S. Pontifex ad Syracuſanos, *utriſque cominus conſtitutis; ille qui Deo placuerit, & utilior viſus fuerit, ordinetur* (*d*). Et alibi ad Bonifacium Defenſorem Corſicæ, de Alarienſibus, & Adiacenſibus, Antiſtitem electuris, *Si autem in uno conſentire noluerint, ſed in duorum ſe electione diviſerint, ſimilitèr decretis ad nos de more factis adveniant, ut requirentes de vitâ, actu, & moribus eorum, is, qui utilior viſus fuerit, ordinetur* (*e*). Inducunt etiam Chriſtianum Lupum, ſic de digniori loquentem: *in eccleſiaſticarum, curatarum præſertim, ac epiſcopalium dignitatum electione, aut collatione, digniores ſemper præferri mandant, & æterna naturæ lex, & avita Patrum regula: verùm intrà ſolos ejuſdem Eccleſiæ, aut Epiſcopalis parochię Clericos, & Monachos eſt facienda comparatio. Quouſque illìc reperitur dignus, dignior foris quæri non debeat, nec poſſit. Quiſquis quæſierit, digno illi*

(d) *S. Greg. l. 4. epl. 47.*
(e) *S. Greg. l. 9. epl. 74.*

gravem irrogat injuriam: qui antiquiſſimus, ac univerſaliſſimus Eccleſiæ canon eſt in noſtra tempora omninò revocandus (*a*). Fulciuntque eorum dictata, ponderatione Thomaſſini, dicentis, *non diſtingui à Gregorio digniores ab utilioribus*, quatenùs contingere poteſt, doctiores, & virtutibus florentiores, non eſſe utiliores, quià deſint eis dotes ad temporale, & ſpirituale regimen neceſſariæ, & ideò Gregorium ſemper in ordinationibus prȩponendum eſſe cenſuit *utiliorem* (*b*).

21. Agglomerant indè Lambertinum, Rebuffum, Lucam de Pennâ, & Alciatum, dicentes eligendum ſemper eſſe virum idoneum de collegio, ſivè de loco, licet adſit extraneus magis idoneus. Sed primò hujuſmodi documenta, vel loquuntur de Epiſcopatibus, à quibus non poteſt fieri ȩqua, & plana, ac in omnibus uniformis, illatio ad inferiora beneficia, & prȩſertìm ad merè ſimplicia, prout alibi, meliori datâ opportunitate, oſtendemus. *Secundò*, vel loquuntur de beneficiis electivis, & de tempore, quo per viam electionis canonicȩ conferebantur, à quibus vel non, vel non ſemper pari pede tranſitur ad ea, quȩ per liberam diſpoſitionem à ſuperiore diſtribuuntur. *Tertiò*, vel nimiùm probant, quià probant, beneficiarios eſſe ſumendos, non ex totâ natione alicujus Regni, & dominii temporalis, uti Contradictores probare intendunt; ſed ex ipſiſſimis locis, in quibus erecta ſunt beneficia. *Quartò*, vel non loquuntur prȩceptivè, ſed conſultivè. *Quintò*, vel loquuntur non abſolutè, ſed cæteris paribus. *Sextò*, & ſignantèr Lupus, loquitur de prælatione danda indigenis ſolùm comparativè in ȩqualitate meritorum: expreſsèque fatetur, regulam electionis de gremio Eccleſiȩ eſſe antiquatam, nihilominus quantum eſt in sè peroptare, ut ad praxim prout antiquitùs revocaretur. Undè patet, quod ex ipſis documentis, vel nihil, vel vix quidquam probatur, ad cauſam faciens, prò declarando, in quo conſiſtat dignioritas, ad beneficia eccleſiaſtica requiſita.

22. De quibus etiam quidquid ſit, nos negamus abſolutè, quod dignioritas Clerici, ad beneficia promovendi, ſit coarctanda ad ſolos loci indigenas, vel ad ſolum Clerum Eccleſiæ, in quâ erectum eſt beneficium. Nàm *primò* ipſe D. Thomas hoc non auſus eſt affirmare, ut innuimus, ſed ſolum ait, *quod ille, qui de gremio Eccleſiȩ aſſumitur, ut in pluribus, conſuevit eſſe utilior, quantum ad bonum commune* (*c*). Notetur ly *ut in pluribus*, per quod oſtendit, quod ſȩpè ſæpiùs quidem utilior eſt indigena extraneo, ob illam rationem, quià qui de gremio eſt *magìs diligit Eccleſiam, in qua nutritus eſt*, ſed evenire etiam contrarium ſolet, nempè ut indigenâ ſit utilior extraneus; propter alias rationes, ſuperiùs allegatas (*d*). Quȩ prȩfatam D. Thomæ rationem uberrimè vincunt, vel reſpectivè coæquant, illiſque perpenſis, optimè, ac ſapientiſſimè S. Doctor dignioritatem ad ſolos indigenas non arctavit. *Secundò* videmus in praxi, quod ſi vacat parochialis Eccleſia, & pro convocandis Clericis, optantibus ad illam promoveri, proponitur edictum, à Concilio Tridentino præſcriptum (*e*); Epiſcopus non poteſt Clericum à concurſu repellere hâc unicâ ratione, quod ſit extraneus, *niſi in illis locis, ubi habetur privilegium, ne beneficia conferantur exteris, uti Valentiæ, & Panormi, ait Nicolius* ex mente Sac. Congregationis Concilii (*f*). Quamvis poſſit, & debeat, cæteris paribus, prȩferre indigenam, ſive originarium extraneo (*g*). Imò Barboſa hoc etiam individuat, poſſe eligi dignum de Civitate, vel de gremio Eccleſiæ, poſthabito digniore extraneo: quià tunc ſi Epiſcopus majorem fiduciam habeat, vel aliàs meliùs quietet animum ſuum circà ſufficientiam indigenȩ, tamquàm experimentalitèr ſibi notam, quam circà habilitatem extranei, non niſi per relationem ſibi cogniti, licet ob alias qualitates dignioris; præfata Epiſcopi fiducia, quieſque animi, & experientia reddit indigenam digniorem extraneo. Sed non per hoc fit, quod dignioritas ſit ad ſolos indigenas coarctanda, ità ut dignior eſſe non poſſit, niſi qui eſt ſimùl etiam indigena; & conſequentèr extraneus nunquàm poſſit dignior reputari.

23. Convenimus autem cum Contradictoribus in eo, quod *utilior* Eccleſiæ, vel beneficio, ſit ſimùl etiam *dignior*, & reflexionem Thomaſſini cumulamus cum doctrinâ,

(a) *Chriſtian. Lupus in not. ad Concil. Rom. an. 1059*

(b) *Thomaſſin. Vet. & non Eccl. diſc. p. 2. l. 1. c. 37. n. 14.*

(c) *S. Thom. 2. 2. qu. 63 art. 2 ad 4*

(d) *Vid. hic ſupr. n. 19*

(e) *Conc. Trid. ſeſ. 24 c. 18.*

(f) *Hieron. Nicolius in Floſcul. V. concurſus prop. finem*

(g) *Barboſ. ad Conc. Trid. ſeſ. 24 c. 18 n. 130*

ctrinâ, quam, poſt D. Thomam jàm citatum (*a*), exhibent Gabriel Vaſquez (*b*), Cardinalis de Lugo (*c*), & alii, ſcilicèt quod contingere poteſt, & ſæpiſſimè contigit, aliquem eſſe alio ſanctiorem, vel doctiorem, & tamèn alius ſit illo magis aptus ad miniſterium beneficii exercendum, ob induſtriam, vel potentiam, aut experientiam, ſivè ob alias prærogativas, in eo concurrentes; ideoquè *dignior* non ſit reputandus ille, qui de charitate Dei magis participando, eſt ſanctior; vel qui profundâ ſcientiâ præpollendo, eſt doctior &c. ſed qui omnibus penſatis, & naturâ beneficii, locoque, ac tempore, perpenſis, eſt magis aptus ad ipſum beneficium regendum, adeòque futurus illi eſt utilior: In quo ſenſu fatemur, quod *utilior* eſt ſimul *dignior*. Verùm ex hâc præmiſsâ majori, non ſequitur minor à Contradictoribus deducta, nempè quod utilior ſit ſolus indigena, & conſequentèr extranei nunquam ſint digniores; quinimo potiùs alia minor ſequitur, quàm nos deducimus, & eſt hæc. Sed dignioritas ad beneficia inveniri poteſt etiam in extraneis, & non in ſolis indigenis; ergò non modò indigenis, verùm etiam extraneis ſunt conferenda eccleſiaſtica beneficia. Major eſt certa ex doctrinâ ſuperiori. Minor probata remanet ex iis, quę diximus num. 19. Conſequentia naturalitèr ex utrâque propoſitione ſubſequitur. Ergò &c. Si igitur beneficia, ſecundùm doctrinam D. Thomę, ſunt conferenda dignioribus, & hæc dignioritas inveniri poteſt, non ſolum in indigenis, verùm etiàm in extraneis; ſequitur quod liberum, & licitum eſt Eccleſiæ, tàm in extraneos, quàm in indigenas beneficia collocare.

(a) *Vid. hic ſupr. n. 17*
(b) *Vaſqu. opuſcul. de benef. c. 2 § 3 dub. 1. n. 49*
(c) *Card. de Lug. de juſt. & jur. to. 2. diſp. 35. ſec. 2 n. 3*

24. *Tertia Ratio* diſumitur ex doctrinâ ejuſdem D. Thomæ, ubi quærit, utrum præcepta judicialia in veteri lege fuerint convenientèr tradita, quantum ad extraneos (*d*)? Et reſpondet affirmativè: quià cum duplex ſit converſatio intèr homines, videlicèt *pacifica*, & *hoſtilis*; de utrâque optimè Lex diſpoſuerat. De converſatione *hoſtili*, nihil ad nos, quoad præſens negotium. De *pacificâ* ergò hìc agimus, quæ triplex eſt, nempè *peregrinorum*, qui per terras alicujus principatus pertranſeunt. *Advenarum*, qui alicubi, vel mercaturæ, vel negotii causâ morantur. Et *proſelytorum*, qui aliundè venientes, fidem loci ſuſcipiunt, ad quem ſe conferunt, & incolatum inibi figunt. Quoàd hos omnes autèm convenientiſſimè Lex Moſaica determinaverat. Nàm reſpectu *peregrinorum*, per terras Hebreorum itinerantium, juſſit Lex, ne ullis moleſtiis afficerentur: *peregrino moleſtus non eris: ſcitis enim advenarum animas, quià & ipſi peregrini fuiſtis in terrâ Egypti* (*e*). Et nedùm tranſitus liber illis permittebatur; ſed etiam aliqualis participatio de bonis communitatis Hebraicæ: mandavit enim Dominus in Levitico: *Cum meſſueris ſegetes terræ tuæ, non tondebis uſque ad ſolum ſuperficiem terræ, nec remanentes ſpicas colliges: neque in vineâ tuâ recemos, & grana decidentia congregabis, ſed pauperibus, & peregrinis carpenda dimittes* (*f*).

(d) *S. Thom. 1. 2 qu. 105. art. 3.*
(e) *Exod. c. 23. n. 9.*
(f) *Levit. c. 19. n. 9*

25. Quod *Advenas* paritèr, natione nempè Gentiles, mercaturæ, vel negotii causâ, in Iſrael commorantes; optimè Lex diſpoſuit, dùm pręcepit, *Advenam non contriſtabis, neque affliges eum: advenę enim & ipſi fuiſtis in terrâ Egypti* (*g*). Undè advenæ præfati tuti vivebant in Judæâ, niſi inſidiosè in ruinam Hebræorum conſpirare vellent, vel politicis eorum negotiis præproperè ſe miſcere, contrà omnem prudentiæ, & ęquitatis rationem; *peregrini* enim, ait Cicero, *& incolæ eſt nihil pratèr ſuum negotium agere, nihil de alieno inquirere, minimèque in alienâ republicâ eſſe curioſum* (*h*). Quoàd *Proſelytos* demùm, ſeù Gentiles; qui relicto cultu Idolorum, ad circumciſionem, & cultum veri Dei, intèr Judæos poſtulabant adſciſci; lex itidem Moſaica optimè diſpoſuerat, mandans, ad illam omnes admitti: *Hæc eſt*, inquit, *religio Phaſe: omnis alienigena non comedet ex eo &c. Advena, & mercenarius non edent ex eo &c. Quod ſi quis peregrinorum in veſtram voluerit tranſire coloniam, & facere Phaſe Domini, circumcidetur priùs omne maſculinum ejus, & tunc ritè celebrabit, eritque ſicut indigena terræ* (*i*). Et nedùm Lex non repellebat extraneos, illam affectantes; ſed imò Sectarios educabat, & legis Doctores, Gentilibus ad fidem Moſaicam convertendis addictos. Tres etenim erant

(g) *Exod. c. 22. n. 21*
(h) *Cicer. l. 1. offic.*
(i) *Exod. c. 12. n. 43*

intèr Hebręos ſectæ religioſę; ſcilicèt Phariſęorum, Sadducęorum, & Eſſenorum, uti docent S. Hieronymus (*a*), Toſtatus (*b*), Serarius (*c*), Flavius Joſephus (*d*), & alii. Aderant & Legis periti, quos Matthæus vocat, Legis Doctores (*e*), & Marcus, Scribas (*f*). Scribarum autem, & Phariſæorum erat, legem docere, interpretari, diffundere, de quibus dicitur in Evangelio, *ſuper cathedram Moyſi ſederunt Scribæ, & Phariſęi &c.* (*g*). Iſti populis convertendis incubebant, maximâque ſollicitudine ſatagebant, ut Gentiles ab Idolorum cultu alienarent, & ad fidem traducerent Hebræorum, ac Proſelytos facerent. quamquàm aliqui eorum non recto zelo id facientes, à Chriſto meruerint exprobrari, *veh vobis Scribę, & Phariſæi hypocritæ, quià circuitis mare, & aridam, ut faciatis unum proſelytum, & eum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ, duplò quàm vos* (*h*).

26. Nedùm ergò Lex convenientia præcepta dedit, quoad extraneos tractandos, & proſelytos ad Synagogam admittendos; ſed etiam ipſa ſynagoga educabat Scribas, & Phariſæos, qui hùc illùc peragrando, Ethnicos ſuaderent, allicerent, ac urgerent, ad fidem capeſſendam, à Deo Moyſi dictitatam. Quod ſi Ægyptios, & Idumæos ipſa lex præcepit non intrare *in Eccleſiam Dei*, niſi poſt tertiam generationem (*i*), & Ammonitas, Moabitas, & Amalechitas, ab illâ perpetuali tempore excluſit (*l*); prò *Eccleſiâ Dei* non intelligenda eſt ſynagoga, & conſortium in fide, in cæremoniis, in Sacrificiis, & in cunctis rebus ſpiritualibus; ſed civilitas politica, & officia publica, atque munera temporalia, quæ proſelytis, ex dictis nationibus venientibus, negabantur. Sicut & vetitum fuit in ipsâ lege, ne intrarent eunuchus, & manzer in Eccleſiam Domini uſque ad decimam generationem (*m*). Ideſt non admitterentur ad conſilia, non eis paterent honores, & munia publica, cum aliàs, tàm ad ſynagogam, quàm ad ſacrificia, ad cæremonias, & ritus ſacros, certè eunuchi, & manzeres, ex Judæâ gente progeniti, admitterentur. Prætereà dum Ammonitis, Amalachitis, & Moabitis data fuit ab Eccleſiâ Domini excluſio, id factum eſt, quià hos, uti Hebræorum capitales hoſtes, vix erat probabile, unquam ad eorum religionem veracitèr tranſituros. Sed cum de facto Achior Dux Ammonitarum, relictâ gentilitate, fidem Judaicam amplexus eſt, *appoſitus eſt ad populum Iſrael, & omnis ſucceſſio ejus generis* (*n*). Niſi hoc factum eſſe velimus diſpenſativè, ut ait D. Thomas (*o*), ob ſingulares ejus virtutes, quarum intuitu ſolent extranei honoribus, ubi permanent, decorari, undè ait Plato: *Tranſi ad ſapientes, atque doctas, quas Athenis audiviſti ſcholas, & diſputationes revoca in mentem, illas in Licęo, in Academiâ, Stoam, Palladium, Odeum. Si Sectam Peripateticam amplecteris, & ſuſpicis maximè, Ariſtoteles fuit ex Stagirâ, ex Freſo Theophraſtus, Strato è Lampſaco, Glycon ex Troade, Ariſto ex Ceâ, Critolaus Phaſelites. Si Stoicam, Citienſis Zeno, Cleantes Lyſſius, Chriſippus Solenſis, Diogenes Babilonius, Antipater Tarſenſis &c.* (*p*).

27. Quamòbrem Lex Hebraica cunctos extraneos in conſortium fidei, & ad participationem rerum ſpiritualium, liberalitèr admittebat, verùm ad officia merè politica non eis ſtatìm pandebat aditum, ſed cautè, & ſub diverſis temporum interſtitiis prò diverſitate advenarum, quià, ut obſervat D. Thomas, *ſi ſtatim extranei advenientes reciperentur ad tractandum ea, quæ ſunt populi, poſſent multa pericula contingere: dùm extranei non habentes adhùc amorem firmatum ad bonum publicum, aliqua contrà populum attentarent &c. Ergò dicendum, quod homines nullius gentis excluſit Lex à cultu Dei, & ab his, quę pertinent ad Animę ſalutem &c. Sed in temporalibus, quantum ad ea, quæ pertinebant, ad communitatem populi, non ſtatim quilibet admittebatur* (*q*). Exteri, igitur nedùm natione, ſed etiam alioquin à fide, ad Judaiſmum venientes, in legę veteri erant ſynagogæ, Phaſe, ſacrificiorum, rituum, cæremoniarum participes. Et generalitèr de omnibus rebus ſpiritualibus, quę non erant merè politicæ, æquè ac Hebræi indigenę participabant: ergò multò magis extranei, non alioquin quoad fidem, ſed quoad ſolam patriam, & nationem, debent omnium rerum ſpiritualium eſſe participes in lege gratiæ. Antecedens

(a) *S. Hieron. l. 2 contr. Jovinian.*
(b) *Toſtatus in c. 3. Matth. qu. 63.*
(c) *Serar. lib. Tribæraſii c. 3*
(d) *Flav. Joſeph. l. 3 c. 12*
(e) *Matth. c. 22 n. 34*
(f) *Marc. c. 11. n. 28*
(g) *Matth. c. 23. n. 2*
(h) *Matth. c. 23. n. 15*
(i) *Deuter. c. 27. n. 7*
(l) *Exodi c. 17. n. 16 Deuter. c. 23. n. 3*
(m) *Deuter. c. 23. n. 2*
(n) *Judit. c. 14 n. 6*
(o) *S. Thom. 1. 2. qu. 105 art. 3 ad 1.*
(p) *Plutarc. opuſc. de exilio*
(q) *S. Thom. 1. 2. qu. 105 art. 3 in corpor. & ad 1*

cedens patet ex totâ ſeriæ hujus tertiæ rationis. Conſequentia probatur, *primò* ex D. Thomâ, aſſerente, quod Eccleſia nunc vigens intèr Chriſtianos, ſuccedit in locum Synagogę (*a*): & quoad collectio omnium fidelium veteris, & novi teſtamenti unam & eandem facit Eccleſiam (*b*). Ergo ſicut in veteri lege admittebantur extranei ad conſortium filiorum Juda, quoàd res ſpirituales; ità etiam, imò & à fortiori in lege novâ, cum etiam extranei propter patriam, non ſint extranei propter fidem, ſed ſint filii ejuſdem Eccleſiæ (ſicuti non erant extranei in ſynagogâ omnes Judæi, quantumvis diverſarum tribuum) admittendi ſunt ad conſortium rerum ſpiritualium, qualia ſunt eccleſiaſtica beneficia.

28. Probatur *ſecundò* eadem conſequentia. Lex nova continebatur in veteri, ſicut frumentum in ſpicâ, inquit D. Thomas (*c*). Ipſa adimplevit veterem, ſupplendo id, quod in illâ deerat (*d*). Ipſa demùm non eſt alia à lege veteri, ſecundùm diverſitatem ſpeciei, ſed ſolum ſecundum diverſitatem perfecti, & imperfecti (*e*). Et citrà controverſiam, Eccleſia eſt perfectior Synagogâ, uti probat Becanus in Analogiâ veteris, & novi teſtamenti (*f*), ergò ſicut in lege veteri, & tempore Synagogæ, admittebantur extranei etiam quorum anteà diverſa erat fides, ad cunctas res ſpirituales legis Hebraicæ, ità etiam, & multò magìs tempore legis gratiæ admittendi ſunt extranei quoad ſolam patriam ad res ſpirituales Eccleſiæ. Sed beneficia eccleſiaſtica ſunt res ſpirituales Eccleſiæ, ſaltem quoad jus percipiendi fructus eccleſiaſticos (*g*), ut de ſe patet, quià alioquin non committeretur ſimonia in eorum venditione. Ergò extranei, præſertìm tales ob ſolam patriam, vel nationem, ſunt ad illa admittendi, ne videatur imperfectior Lex Chriſti, lege Moſaicâ; Eccleſia Dei, Synagogâ Hebræorum; & Miniſtri Altaris, viris quibuslibet recutitis. Itàque ſi ad res ſpirituales in lege Judaicâ participandas (non tamen ad Leviticalem ordinem, quià hic excludebat etiam indigenas, alioſum, quàm ex Tribu Levi progenitos) patebat acceſſus etiam extraneis; debet eiſdem in lege quoque evangelicâ eſſe aditus reſeratus. Ergò ſacrarum præbendarum, quę ſunt res ſpirituales Eccleſiæ, tùm extranei, tùm indigenæ ſunt capaces, & ſic earum diſtributoribus ineſt facultas, ad eaſdem, non tàm indigenas, quàm etiam extraneos admittendi.

29. *Quarta ratio*, quæ multas in ſe complectitur rationes, deſumitur ex ipſomet D. Thomâ in Quodlibetis; ubi quærit, *utrum determinationes Theologicæ debeant fieri auctoritate, vel ratione*, & reſolvit debere fieri auctoritate, quoties diſputatio Theologica tendat ad removendam dubitationem, ſive depellendùm errorem ejus, cum quo diſputatur (*h*). Nàm cum quælibet ſcientia optimè determinet ſuas quæſtiones per ſua principia; principia autem ſacræ Theologiæ ſint articuli fidei, qui nobis per auctoritates Scripturales innoteſcunt; ſequitur, quod determinationes Theologicæ meliùs ſuadentur auctoritate, quàm ratione: vel ſaltèm non minùs hac, quàm illâ probantur. Accedit, quod ſcientia Theologica, licet quantum ad effectum deducendi unum ex alio ſit argumentativa; tamen quantum eſt in sè, non eſt talis, ut alibi probat ipſemet D. Thomas (*i*): quippè ſicut aliæ ſcientiæ non argumentantur ad ſua principia probanda, ſed ex principiis argumentantur ad oſtendendum alia in ipſis ſcientiis contenta, ità ſacra doctrina non argumentatur ad ſua principia probanda, quę ſunt articuli fidei, ſed ex his alia probat, juxtà quæſtiones, quas ipſa movet, vel quę ubertim à Theologis proponuntur. Intèr hos autem articulos fidei, unus eſt, quod ſacra Scriptura detur, & ſit in Eccleſiâ Dei, & quod hęc fuerit à Spiritu Sancto dictata (*l*). Imò & nedùm, quoàd ſubſtantiam, ſed & etiam quoàd verba, & apices, ab eodem Divino Spiritu ſuggeſta fuit ſcriptura, prout ſatis clarè inſinuant SS. Gregorius (*m*), Auguſtinus (*n*), Chryſoſtomus (*o*), & Hieronymus (*p*). Ipſaque ſcriptura ex ſe id pateſacit, ubi legitur, *hęc dicit Dominus*: vel *factus eſt ſermo Domini ad mè dicens &c.* (*q*), & alibi, ubi dicit, ſe à Spiritu Sancto *inſpiratam* (*r*).

30. His ergò ità ſe habentibus, cum jàm nos ſuprà cap. 1. & 2. plurimis auctoritatibus, ex Sacrâ Scripturâ collectis, probaverimus, beneficia eccleſiaſtica eſſe, non modò Clericis indigenis, verum etiam extraneis conferenda; quot ibi au-

ctori

(a) *S. Thom. 1 2 qu. 102 art. 4 ad 3*

(b) *S. Thom. 3 part. de Salv. qu. 8 ar. 3 ad 3*

(c) *S. Thom. 1. 2 qu. 107 art. 3*

(d) *Idem loc. cit. ar. 2*

(e) *S. Thom. eodem loco art. 1*

(f) *Becan. Analogiâ Vet. & novi teſtam. c. 6 qu. 4*

(g) *S. Thom 2. 2 qu. 100 art 4 Suarez to. 1 de Relig. l. 4 de ſimonia c. 24 n. 1, & 2 Laym l 4 tr. 2 c. 1 n 2 Barboſ. jur. Eccl. Univ. l. 3 c. 4 n. 9, & 10*

(h) *S. Thom. quodlib. 4 qu. 9 art. 18*

(i) *S. Thom. 1. part. qu. 1. art. 8*

(l) *Bellarm. tom. 1 de Verbo Dei*

(m) *S. Greg. mor. in Job. in præfac.*

(n) *S. Auguſt. epl. 14*

(o) *S. Jo: Chryſ. homil. 22 in Geneſ.*

(p) *S. Hier. in Matth. c. 6, & in Epheſ. 1. 3*

(q) *Iſajæ c. 1 Jeremiæ c. 13 Ezechiel c. 6 Amos c. 2 Oſeæ c. 3*

(r) *2. Thimoth. c. 3: n. 16, & 2 Petr. c. 1 n. 21*

ctoritates allegavimus, tot hìc quodammodò probationes Theologicas reproducimus: ex quibus convincitur, extraneos eſſe ad præbendas eccleſiaſticas admittendos. Nec hoc fit inconſultè, ſed valdè opportunè: Nàm quià Contradictores ejulant uſque ad ſidera, eſſe de jure divino, quod beneficia ſolis Clericis indigenis conferantur, extraneis prorsùs excluſis; neceſſarium eſt errorem hunc Theologicum ab illorum mente delere: quo caſu erroris depellendi, ut innuimus ex D. Thomâ, utiliùs eſt determinationes Theologicas facere auctoritate, quàm ratione. Et ità jàm nos totidem fundamentis validiſſimis conſtipavimus ſententiam noſtram, quàm hìc theologicè cum D. Thomâ tuemur, quot ſuprà auctoritates Scripturales in præſidium ejus adduximus, quæ ſunt partes illius articuli fidei, qui dicit, Scripturam eſſe in Eccleſiâ, hancque eſſe à Spiritu Sancto dictatam. Quarè ipſæmet auctoritates hìc à docto lectore, ſi placet, repetantur, ſapientèrque diſponantur, & quo modo ex ipſis ſuprà Scripturalitèr deducta fuit concluſio, extraneorum cauſæ proficua; eodem modo ex iiſdem videbis hìc eadem concluſio theologicè deducatur.

31. Placeat hìc quoquè Lectori aliam audire rationem, quam datâ opportunitate ſubjungimus, deſumptam ex ipsâ naturâ largitionis beneficiorum, quę definitur, quod ſit donatio beneficii vacantis, facta ab habente poteſtatem, beneficiario ad uſufructuandum, ſuâ vitâ durante, & de facto collatio beneficiorum *donatio* à Canoniſtis vocatur: ità etenìm illam appellat Decius (*a*), ità Garcias (*b*), ità Rebuffus (*c*), & alii, ab his citati. Sed & in Concilio Lateranenſi IV. *donationis* nomine afficitur, ubi ſtatuit, quod ſi quis beneficio curato præditus, aliud ſimile recipiat, eo ſit ipſo jure privatus, *& is quoque, ad quem ſpectat donatio, illud poſt receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum* (*d*). In jure quoquè hoc eodem nomine *donationis*, beneficiorum conceſſio decoratur, ubi dicit, *ipſum de præbendâ primò vacaturâ, quæ ad donationem Capituli pertinet, auctoritate Apoſtolicâ inveſtivit* (*e*). Deniquè in literis Innocentii Papæ III. hæc vox donatio in conceſſione ferè omnium ſpecierum beneficiorum occurrit. Nàm de præbendâ *Canonicali* ad Epiſcopum Aurelianenſem ſub hoc tenore perſcripſit, *ſi qua præbenda nùnc vacat in Eccleſiâ tuâ, eam D. de Cerbolio non differas aſſignare, ſtallum eidem in Choro, & locum in Capitulo conferendo. Alioquin quàm primò vacare contigerit, noſtræ donationi præcipimus reſervari, perſonæ idoneæ conferendam* (*f*). De beneficio *Cancellariæ*, hęc Archiepiſcopo Mediolanenſium intimavit, *tibi dedimus in mandatis, ut ad præſentiam noſtram procuratorem idoneum deſtinares, qui tuo nomine legitimè nobis oſtenderet, quod dictam Cancellariam perſonæ idoneæ modo Canonico tempore tibi competente donaſſes* (*g*).

32. De beneficio *Decanatus*, ad Epiſcopum Lemovicenſem, & Abbatem S. Eparchii Engoliſmenſis haſce literas dedit: *Veniens ad præſentiam noſtram I. Petragoricenſis Decanus &c., quæſtionem intendit, aſſerens, quod cum Decanatum ipſius Eccleſiæ per donationem dilecti filii noſtri Jo. tit. S. Pudent. Presb. Card. &c.* (*h*). De beneficio demùm *Cuſtodiæ*, in epiſtolâ ad Præpoſitum Albenſem hæc inquit. *Innotuit Apoſtolatui noſtro &c., quod cum in Alben Eccleſiâ quædam dignitas, quæ Cuſtodia dicitur, ad tuam donationem pertinens, habeatur &c.* (*i*). Igirùr beneficiorum largitio nihil aliud eſt, niſi bonorum eccleſiaſticorum *donatio*, favore beneficiarii facta, ad uſufructuandum toto illius tempore vitæ. An verò ſit donatio merè gratuita, an remuneratoria; hìc parùm refert definire, cum utraque donatio ſit gratuita, hoc eſt non debita ex juſtitiâ: licèt illa, quę merè gratuita dicitur ſinè meritis donatorii fiat, remuneratoria verò merita donatarii ſupponat, quorum intuitu fiat donatio (*l*). Excipiuntur tamèn ab hoc beneficia juris patronatus, ad præſentationem alicujus tradenda, quippè eorum inſtitutio, quæ quoque ſub donationis nomine comprehenditur (*m*), eſt donatio, non libera, ſed neceſſaria, quatenùs ex pactis initis intèr Eccleſiam, & patronum in limite fundationis, vel donationis beneficii; tenetur Collator idem beneficium Clerico idoneo per patronum

(a) *Decius in cap. relatum de præbend. nu.* 8.
(b) *Garcia de benef. p. 4. c. 1. nu. 3.*
(c) *Rebuff. prax. benef. tit. de depol. n. 102.*
(d) Concil. *Later. 4. c. 29.*
(e) Cap. *propoſuit 4. de Conceſ. præbend. c. quia diverſitatem 5. eod. titul.*
(f) *Innoc. III. epl. ad N. Aurel. Epiſcopum tom. 1. f. 303.*
(g) *Idem epl. ad N. Arp. Mediol. tom. 1. f. 182.*
(h) *Idem ep. ad Lemovic. Epiſcopum, & Abb. S. Eparchii to. 1. f. 179.*
(i) *Idem Præpoſ. Alben. tom. 1 f. 235.*
(l) *Card. de Lug. de Juſt. & Jur. to. 2. diſp. 23. ſec. 9. nu. 129.*
(m) *Garcia de benef. p. 4 c. 1 nu 4.*

num preſentato, neceſſariò conferre (*a*). Quamquàm, & hanc Coraſius aſſerat, non eſſe omninò neceſſariam dicendam, ſed gratuitam, in quantùm ſuperior, ex pluribus per eundem, vel per diverſos patronos nominatis, poteſt pro ſuo libito, cui magis ſibi videtur, gratificari (*b*).

33. Unum eſt, quod beneficiorum eccleſiaſticorum largitio, quandocùmque ſumatur, eſt *donatio*: uti autem donatio, poteſt iis liberè, ac rationabilitèr diſpenſari, quibus fieri poteſt donatio. Sed donatio poteſt ab habente jus donandi liberè, & plenariè fieri omnibus cujuſcumque loci, cujuſcumque generis, & cujuſcumque nationis; ergò etiam beneficiorum donatio poteſt cujuſcumque loci incolis fieri. Et ſic ſivè beneficiarii ſint indigenę, ſivè extranei, liberè illis valent beneficia conferri, ſicut illis valent alia bona donari. Hoc tamèn ſemper verum eſt, ſalvo jure, vel privilegio particulari, arctante traditionem beneficiorum intrà certas ſpecies perſonarum. Si enìm hæc arceant Clericos, qui nòn ſunt talis, & talis urbis, oppidi, capituli, provinciæ, vel nationis; cum indulta ſuum debeant plenariè effectum ſortiri; extranei certè ab ipſis debent beneficiis excludi. Nàm eo modo, quo facultas donandi poteſt quoàd donatorem juſtis de cauſis à jure, vel ex diſpoſitione Principis limitari (*c*); ità etiam poteſt eodem jure, vel privilegio quoàd donatarium arctari. Sed præciſis locis, indulto prout ſuprà ſtipatis, de quibus legitimè docere oportet; quemadmodùm Prælatis, & Superioribus eccleſiaſticis liberum eſt res ſuas quibuslibet donare, ſinè diverſitate nationum, ità etiam licitum eſt beneficia, nullâ indigenarum, vel extraneorum attentâ diſtinctione, donare. Alibi doctrinam D. Thomæ allegavimus (*d*), & inpoſterùm quoquè allegabimus: undè ab illâ hìc ulteriùs proſequendâ conſiſtimus, & ad alia properamus.

(a) *Garcia de benef. p. 5. c. 7. à nu. 73. & p. 4. c. 1. nu. 5.*

(b) *Coraſ. p. 4. c. 4. n. 38.*

(c) *Card. de Lug. de Juſt. & Jur. to. 2. diſp. 23. ſect. 19.*

(d) *Vide ſupr. Sec. 1. c. 1. à nu. 26.*

SÆ.

SÆCULUM CHRISTI XIV.

C A P U T XXXX.

In quo ex Contentionibus ortis intèr Bonifacium Papam VIII., & Philippum Pulchrum Galliæ Regem: *Ac intèr* Clementem Papam *VI.*, & Eduardum *III.* Regem Angliæ, *probatur Eccleſiæ libertas, præficiendi etiàm Clericos extraneos Eccleſiaſticis beneficiis.*

S U M M A R I U M.

1 *Sæculo XIV. incœpit libertas Eccleſiæ impugnari, præficiendi Clericos extraneos beneficiis, in diſſidio Bonifacii VIII. cum Philippo Pulchro.*

2 *Breviter narratur contentio prefata intèr dictos Papam, & Regem Galliæ.*

3 *Ab initio, Bonifacius fuit valdè propenſus in Regem, cui, ejuſque ſoboli, plures impertitus eſt favores.*

4 *Non poterat Bonifacius Papa jura Eccleſiæ non tueri, quoàd libertatem admittendi ad beneficia etiam viros extraneos, & quoàd alia.*

5 *Rex quarundam Eccleſiarum jura occupaverat, Regaliam extrà primævos terminos dilatabat, & alia injuſta faciebat.*

6 *Pontifex cenſuras Regi inflixit, à Rege contemptas: alia hìnc indè evenere, donec obiit Pontifex, & Rex quoque, citò equo lapſus interiit.*

7 *Papa contendebat, nulli laico jus conferendi beneficia competere, tamèn Regi ſuper hoc indultum Apoſtolicum exhibebat.*

8 *Optabat Papa, quod Rex faceret licitè, quod faciebat illicitè. Obſtabat ei Rex etiam ob hoc, quod beneficia conferret extraneis.*

9 *Augmentum dedit diſcordiæ falſa epiſtola, nomine Papæ ad Regem ſcripta, de quâ Cardinalis de Aquâ Spartâ fortitèr peroravit.*

10 *Cardinales ſcripſerunt Regi, & Univerſitati Pariſienſi, oſtendentes rectitudinem intentionis, & operum Bonifacii Papę.*

11 *Papa ſe promptum obtulit concedere Regi indultum, quo poſſet conferre omnes præbendas Eccleſię Pariſienſis, & ſub quâ conditione?*

12 *Verè Papa, non niſi pauca beneficia Francię contulit extraneis, Regi probabili ratione non ſuſpectis,*

13 *Tam*

13 *Tàm Papa ergò, quàm Cardinales, fortitèr ſuſtinuerunt, licere beneficia Clericis, etiam extraneis impertiri*.

14 *Bonifacius VIII. ſtrenuè decertavit pro libertate præficiendi beneficiis etiam extraneos: finiſque controverſię fuit ipſa libertas conſervata*.

15 *Extranei, qui poſt Bonifacii tempora beneficia in Galliis obtinuerunt, non id habuerunt, ex gratiâ Regis, ſed ex libertate Eccleſiæ*.

16 *Aliis motivis oſtenditur, aſſenſum Regium non feciſſe, ut illi extranei promoverentur, nàm hic aſſenſus non poteſt tollere jus naturale, & divinum*.

17 *Arctatio collationis beneficiorum ad certas perſonas eſt quid ſpirituale: nec admittere poteſt Rex extraneos, ſi non id poteſt priùs Papa*.

18 *Si in Franciâ eſt privilegium excluſivum extraneorum, videtur non niſi poſt hæc tempora prodiiſſe*.

19 *Novum diſſidium emerſit intèr* Clementem VI. *Papam*, & Eduardum III. *Regem Angliæ, proptèr beneficia extraneis conferenda*.

20 21 *Tenor mandati, ſeù juſſionis Regis Angliæ refertur, obſiſtentis proviſioni extraneorum, factæ à Sede Apoſtolicâ*.

22 23 24 *Rex Papę ſcribit, & exaggerat multa mala, ex collatione beneficiorum provenientia, viris extraneis factâ*.

25 *Rex rogat Papam, ut his malis temperamentum apponat. Pręfata epiſtola miſſa fuit à viris impiis aliis Regibus, ad eos concitandos*.

26 27 *An Rex juſtitiæ zelo proceſſerit, nec nè citò patuit, dùm reditus beneficiorum, ad extraneos pertinentium, fiſco regio applicavit*.

28 29 30 31 *Papa Regem commonet proptèr antedictam juſſionem, tueturque, ſibi competere omnium beneficiorum plenariam diſpoſitionem*.

32 *Notetur, excluſionem extraneorum vocari temerariam, & divinis conſtitutionibus inimicam, actaque à Rege ſalvâ fide non poſſe defendi*.

33 *Demùm Rex Angliæ, cenſuras metuens, correxit, quę fecerat. Et extranei beneficiorum Angliæ reditus percipere perrexerunt*.

34 *Mandatum Regis, refertur, quo jubet, nè ex multis beneficiis, per Cardinales in Angliâ poſſeſſis, decima triennalis à miniſtris regiis exigatur*.

35 36 *Aliud ipſius Regis mandatum, favore Anibaldi Cardinalis Archiepiſcopi Neapolitani, ut perciperet reditus prębendæ in Angliâ*.

37 *Itèm aliud mandatum Regis, ad favorem ejuſdem, prò ſecuritate redituum beneficiorum, quæ tenebat in Angliâ*.

38 39 *Contentio duravit uſque ad Gregorium Papam XI. tandemque Sedes Apoſtolica in ſuâ libertate prævaluit, ut ex articulis concordię patet*.

40 *Conatus Contradictorum eſt ſimilis contentioni Eduardi Regis Anglię, in qua Sedes Apoſtolica prævaluit*.

I. POSTQUAM Eccleſia Dei Tertiumdecimum Sæculum erat egreſſa, & integrâ ſemper, ac totali ſuâ libertate potita, promovendi ad eccleſiaſtica beneficia quoſcumque Clericos, doctrinâ, & probitate præditos, idoneos, benemerentes, dignos tandèm ſacris præbendis, undecumque nativos, & ex quâcumque orbis parte progenitos; nunc primum, ineunte Sæculo Decimoquarto, incæpit tam longæ poſſeſſionis juribus deturbari, ejuſque impugnari libertas, & ut hæc ad ſolos indigenas beneficiis munerandos coarctaretur, impelli. Contentio primò emerſit in Galliâ, & pars fuit celeberrimi illius diſſidii, quod inter *Bonifacium Papam VIII.* & *Philippum IV.* cognomine Pulchrum, *Francorum Regem* erupit, & ut incendium in Galliâ, ſic ſcandalum in totâ Chriſtianitate excitavit: annuſque Chriſti 1301. fuit ęra, in quâ præſentis controverſiæ ignis exar-

(a) *Rainal.an.*1301 *nu.*26.

ſit (*a*): de quâ loquentes aliqui Gallici Scriptores, linguam acuunt adverſus Bonifacium, & ex oppoſito, non nulli ex Italicis, calamo pungunt Philippum: adeo ut horum alterutros legenti non ſit facilè integram, & candidam veritatis pulchritudinem intueri (*b*).

(b) *Spond. Auctar. ad Card. Baron. ann.* 1303.

2. Ex Auctore igitur Teutonico rem bonum erit audire, nempè ex Huldrico Mutio, narrante, quod, *Rex ubi intellexit Pontificis animum à ſè alienatum, quâ erat parrheſiâ, vel, ut quidam vocant, arrogantiâ, jus eccleſiaſticum, quod Papæ erat, ſibi vendicabat: ſacerdotia, & Epiſcopatus conferebat quibus placuit, quos Prælatos cognoverat Pontifici patrocinari, depoſuit, eorum prælaturas aliis conferens, diripuit etiam opulentiores Epiſcopatus. Quibus rebus motus Pontifex, maximè verò, quod impediebat expeditionem Conſtantinopolitanam, & quæ ex illâ ſecutura erat, Hieroſolymitanam; convocat Romam Concilium, etiam totius Galliæ Prælatos Eccleſiaſticos vocat ad urbem: ſed Gallus, nè quis Romam iret, prohibuit ſub pœnâ amiſſionis vitæ, aut ſaltèm, ſi cui contingeret miſericordia, beneficii. Quâ Regis temeritate, Pontifex magis irritatus eſt: quarè ſtatim ad eum mittit Legatum, per quem auctoritate, & jure Apoſtolico, præcipit illi, ut recognitionem Regni, ſinè morâ faciat, alioquin in promptu eſſe fulmen anathematis in eum, & Galliam univerſam interdicto ſè ſuppoſiturum. Nàm in decretis Pontificum habebatur Regem Galliarum à Romano Pontifice oportere recognoſcere Regnum in temporalibus quoque. Ubi hic Legatus Luteriam venit, Rex juſſit illi eripere Bullas, literaſve Apoſtolicas, & Legatum è Regno eiicere, & mandare illi, ut Pontificiis nunciet, Regem ſuſpenſurum omnes, qui è Româ poſteà veniant. Hæc ubi Romæ Legatus nunciavit, continuò congregatis Patribus, Regem Gallorum excommunicat, & Regnum ejus cuilibet occupanti concedit &c. Rex Gallorum execrationes Pontificias contemnit, non eſſe Pontificiâ Sede dignum, eſſe hæreticum, ſimoniacum &c. Quarè Papa, Synodo congregatâ, iterum accuſat Regem &c. decerniturque, Philippum Regem Francię è Regno deturbatum, & Albertum, electum Imperatorem, Regem Gallorum Patres ejus Synodi appellant &c. Rex &c. mittit quendam Italum, nomine Sarram &c. mittitque cum eo etiam alios familiares, quibus Rex fidebat &c. qui Anagniam ſilente nocte ingrediuntur, & Pontificem capiunt, Romamque dicunt, ubi moritur ſtatim poſt menſem unum* (*c*).

(c) *Huldric. Mutius German. Chronic. l.* 22. *f.* 204.

(d) *Raynald an.* 1295 *nu.* 20. 1297. *à nu.* 11. *ad* 25. 1298. *nu.* 1301. *nu.* 15.
(e) *Raynald an.* 1296 *nu.* 16.
(f) *Idem ann.* 1300. *nu.* 20. 1301. *n.* 11. 12. 13.
(g) *S. Antonin.* 3. *p. tit.* 20. *c.* 88. §. 10. *Jo. Villan. l.* 8. *c.* 62.
(h) *Raynald. an.* 1304 *nu.* 28. & 1306. *nu.* 2. *Platin. in Boniſ.* 8.
(i) *Raynal ann.* 1296 *nu.* 18. *ad* 27. & *ann.* 1301. *n.* 26.

3. Mirum eſt autem quomodo tam atrox incendium intèr utrumque Principem excanduerit, cum Bonifacius ab initio in Regem Philippum, ejuſque Regalem ſobolem, eſſet valdè propenſus. Nàm prætèr ſubſidia Gallis Principibus, Neapoli dominantibus, impertita, ut ſibi Regnum Siciliæ ſubjugarent (*d*), & Ludovicum, Caroli II. Neapolitani Regis Filium, Toloſanis infulis decoratum (*e*); Carolum quoquè Valeſium Philippi fratrem, Romæ plurimis honoribus cumulatum, ac ditioni Pontificiæ quâdam ex parte præpoſitum (*f*), quem & ad Imperium Orientale provehere ſatagebat (*g*), ſibi debitum ob Catarinam uxorem, filiam Balduini ultimi ex Francis Imperatoribus Conſtantinopoleos (*h*); ipſi Philippo Pulchro Regi adjutor in opportunitatibus fuit, Adolphum Romanorum Regem divertens, nè in Gallias irrueret, & nè junctus fœdere Guidoni Flandriæ Comiti, ac Eduardo Angliæ Regi, Pulchrum oppugnantibus, Franciam occuparet (*i*). Sed quoniam corruptio boni, peſſima, & amicorum dilectio in odium verſa, inexorabilem ſolet parere inimicitiam; hinc factum eſt, quod utriuſque Principis diſcordia invaluit in immenſum, & eorum animi utrimque exaſperati; omni excluſâ ſpè reconciliationis, in effectus lachrymabiles irruperunt.

4. Sanè non poterat Bonifacius jura Eccleſiæ non tueri, & libertatem Pontificiam non ſartam tectam ſervare, quam à Deo acceperat; adeòque pati, nec poterat, nec debebat, ſibi facultatem arctari, nè præbendas eccleſiaſticas extraneis paritèr, ac indigenis Clericis, dummodò dignis, & benemerentibus, prout anteà, largiretur. Neque illi fas erat diutiùs à generali lege promulgandâ deſiſtere, cavente, nè Clericis liceret novas in dies exactiones, & impoſitiones Regibus contribuere

tribuere

tribuere, ob quam Philippus Pulcher magnâ eſt irâ commotus, undè & diſſidii fomes excrevit (*a*). Ingentes enim auri ſummas Pulcher à Clero Gallicano ſugebat, & poſt jam exactam centeſimam, indè quinquageſimam, omnium redituum eccleſiaſticorum; ad alias adhuc impoſitiones animum præparabat, ut belli Anglici onus poſſet validè ſuſtinere (*b*). His acceſſit, quod Rex Bernardum Epiſcopum Apamienſem carceribus mancipavit; vel quià illuc à Bonifacio miſſus, ut Philippum, ad Conſtantinopolitanam, & conſecutivam Hieroſolymitanam expeditionem cohortaretur, minis Regem percellere aggreſſus eſſet (*c*); vel quià nomen, & famam Regiam, dicteriis imprudentibus proſcidiſſet (*d*).

5. Ad hæc Philippus Rex, nedùm jura Eccleſiarum Remenſis, Carnotenſis, Laudunenſis, & Pictavienſis occupabat; ſed & Dominium temporale Lugdunenſis, Narbonenſis, & Apamienſis urbium uſurpabat, quod uſque tunc ad ipſarum civitatum Epiſcopos pertinuerat (*e*). Demum Rex dilatabat extrà primævas orbitas Regalia (*f*): Juſque concedendi Epiſcopatuum inveſtituras ſibi arrogabat; de quibus S. Antoninus: *Epiſcopatus vacantes cum eſſent, bona Epiſcoporum diripiebat, & inveſtituras eorum facere volebat. Quamobrem Bonifacius, ut magnanimus, & audax, neminem timens, cœpit contrà eum agere, tamquam inimicum Eccleſiæ, & ad efficacius procedendum, vocavit per literas Apoſtolicas, & Nuncios ſpeciales, omnes Epiſcopos, & Prælatos Franciæ ad Urbem, ad celebrandum Concilium* (*g*): intendens, & libertati Eccleſiæ conſulere, & populi etiam gravaminibus obviare (*h*). Hinc Rex dirè inflammatus, & Præſulibus vetuit, nè ad Concilium properarent, & cunctis interdixit, nè pecuniam traducerent extrà Regnum (*i*), & extraneos arcuit ab eccleſiaſticis beneficiis, Pontificiâ conceſſione ſuſceptis.

6. Pontifex Regem cenſuris eccleſiaſticis irretitum proclamavit (*l*). Ipſe verò eas parvipendens; veniam petere detrectavit (*m*). Alia demum hìnc indè facta ſunt; & de die in diem ſemper in deterius invaleſcente diſcordiâ, hæc tandem non niſi morte Pontificis finem habuit, quæ paulò poſt ejus capturam, Anagniæ factam, mærore animi dicitur eveniſſe (*n*). Sed & non diù etiam Philippus Rex ſupervixit, in floridâ ætate annorum 48. mortuus, dum venando fugientem aprum perſequeretur, qui pedibus equi Regii sè interferens, non tam equum ruere fecit, quam Regem equitantem præcipiti lapſu eliſum extinxit (*o*). Regis obitum feſtina quoque mors trium ejus filiorum ſubſecuta eſt, qui brevi tempore ſucceſſivè regnarunt, & cuncti ſinè virili ſobole perierunt, non ſinè aliquo humano decore, propter eorum uxores, quas fama divulgavit, inhoneſtatis vitio non carere (*p*). Quarè intrà 25. annos à morte Bonifacii, regia ſtirps Philippi Pulchri prorſus exaruit, Regnumque à Capetinis ad Valeſios pertranſivit.

7. Ægrè ferebat Bonifacius plura, quæ Regi denuncianda per Legatum, ad id deſtinatum expoſuit (*q*): & ſignanter, quod Rex ipſe beneficia eccleſiaſtica, tàm intrà, quàm extrà Curiam vacantia, pleno jure conferret; ſi quæ verò ex'eis conferret Papa, Rex illorum proviſionem, præſertim factam extraneis, impediret; ac nè Proviſi fructus adipiſci poſſent, obſtaret, cum tamen Papa contenderet, jus conferendi beneficia, tamquam quid ſpirituale, non poſſe ad Laicum, ſinè privilegio Apoſtolico, pertinere: & alioquin omnia beneficia ſub diſpoſitione Romani Pontificis eſſe, ad quem ſpectaret eadem quibuſvis Clericis benemerentibus impertiri, & conſequenter, non modò indigenis, verum etiam extraneis. Undè inter cætera Legato dederat in mandatis: 2. *Item ad denuntiandum eidem* Regi, *quod in quibuſcumque eccleſiaſticis beneficiis conferendis, vacantibus, vel in Curiâ, vel extrà Curiam, Romanus Pontifex legitimam, & potiorem obtinet poteſtatem, & poſt collationem cujus beneficii collati, in ipſis, vel eorum aliquo, non poteſt alicui jus acquiri, ſinè auctoritate, vel conſenſu Apoſtolicæ Sedis, tacitis, vel expreſſis* (*r*). Cæterum Regi indultum Apoſtolicum exhibebat, ut & ipſe licitè poſſet beneficia pleno jure conferre.

(a) *Raynald. an. 1295 nu. 24.*

(b) *Papyr. Maſſonius l. 3. Annal. Bail. in Conc. Pariſ. an. 1302. 10. 2.*

(c) *Platin. in Bonif. VIII.*

(d) *Raynal. ann. 1301 nu. 26.*

(e) *Idem loc. cit.*

(f) *Bzovius an. 1303 n. 4.*

(g) *S. Anton. 3. p. tit. 20. c. 8. §. 20.*

(h) *Vid. Jo. Villan. l. 8 c. 62. Paul. Emil. in Philip. Pulchr. Raynal. ann. 1301. 29.*

(i) *Raynal. an. 1302: nu. 11.*

(l) *Bzov. ann. 1303. nu. 5. Raynald. an. 1302 nu. 14. Genebrard. in Chron. l. 4 ann. 1303. Paul. Emil. in Phil. IV. Ciacon. in Bonif. VIII.*

(m) *Raynald an. 1302 nu. 16.*

(n) Binius Ciaconius *Platina, & alii in Bonifac. VIII. Bzov. ann. 1303. nu. 6.*

(o) *Jo. Villan. l. 9. c. 65. S. Antonin. 3. p. tit. 51. c. 3. §. 4. Mejer. Annal. Fland. lib. 1. Maſſon. in Philip. Pulchr. Raynal. ann. 1314. nu. 26.*

(p) *Raynald. an. 1314 26. Naucler. gener. 26*

(q) *Bzov. an. 1303. nu. 4.*

(r) *Idem loc. cit.*

8. *Quantum ad collationem*, inquit, *beneficiorum, dicimus, quod nos zelantes unitatem, & ſalutem animæ Regis, frequentèr Nuntiis ſuis diximus: volumus quod Rex faciat licitè, quod facit illicitè. Volumus ſuper hoc ſibi facere omnem gratiam, quam poterimus; quià certum eſt, & omnia jura clamant, quod collatio beneficiorum non poteſt cadere in Laicum, ita quod habeat jus, ſeu auctoritatem ſpiritualem, & poteſtatem conferendi: nolumus, quod decipiantur animæ, nec illi, qui tenent, vel recipiunt, quià conſtat retinere, vel recipere non poſſe, niſi conſenſu noſtro, tacito, vel expreſſo* (*a*). E contrà Rex adverſus Bonifacium magnis ejulatibus inclamabat, quod multiplicibus juſſionibus, & mandatis permulta conferret in Franciæ partibus beneficia, & quod illa etiam Clericis extraneis largiretur, exaggerans mala, quæ indè pervenire contendebat: nempè quod Eccleſiæ debito fraudarentur ſervitio, & voluntas eorum, qui eaſmet fundaverant, prorſùs irrita fieret, pietas fidelium ab eleemoſynis, & aliis religioſis operibus, retardaretur, quæ ſolebat favore Eccleſiarum primitùs exercere: Ipſæque Eccleſiaſticæ eſſent talitèr depauperatæ, ac deformatæ, ut vix invenirentur, qui vellent eiſdem prout anteà, deſervire: Nec Præſules poſſent beneficia Clericis nobilibus, literatis, & benemerentibus impertiri, à quorum Anteceſſoribus fuerant Eccleſiæ ipſæ conſtructæ &c.

(a) *Spondan. ad ann. 1302. Bail. loc. cit. to. 2. Gall. Vind. diſſert. 1. ſ. 1 ſ. 28.*

9. Fax diſcordiæ incendium magis accreſcens, fuit falſa quædam, ſeu falſata epiſtola, nomine Papæ ad Regem directa, de quâ Fr. Matthæus de Aquaſpartâ Cardinalis Portuenſis, anteà Miniſter Generalis Ordinis Sancti Franciſci, ità aliquando eſt in Conſiſtorio prolocutus: *Ceſſet murmur, quià nunquàm fuit ſcriptum in illâ literâ, vel mandatum ex parte Summi Pontificis, & fratrum &c. Et credo illum, qui fuit miſſus, talem Virum, qui non exceſſit fines Mandati ſibi commiſſi. Dicitur quod una alia litera fuit miſſa Domino Regi, neſcio undè venerit illa litera, ſed ſcio, quod per fratres Sacri Collegii non fuit miſſa, & excuſo Dominum noſtrum, quià credo firmitèr, quod illam literam non miſit, nec ab eo emanavit, ſed illa litera, quam miſit Summus Pontifex Dominus noſter, & fratres, fuit ex merâ charitate, & erat omni dulcedine, & dulcore plena, ſicut eſſe debet litera pii Patris. Undè ſi fuerunt in illâ literâ aliqua, quę videbantur Regi dura; ſcio tamèn, quod nihil erat ibi, quod non eſſet ad correctionem ſuam, & ad bonum finem. Et ſinè dubio ego reputo Regem bonum, & Catholicum Principem, quantum eſt de perſonâ ſuâ, ſed timeo, quod habeat aliquos malos conſiliarios, qui non ſunt ei multum utiles* (*b*). Invaleſcebat autem quotidiè magis diſſidium, non ſinè magnâ Italiæ, & Galliæ commotione, ac totius Chriſtianitatis ſcandalo, & obloquiis, hinc indè, prò ſtudio partium, pronuntiatis (*c*), authorizante, uti credimus, hanc diſcordiam illo, à quo eſt initialitèr excitata, nempè principe tenebrarum, pacis adverſario, ut ſubdolis hiſce artibus, pacem eccleſiaſticam conturbaret.

(b) *Hiſtor. Diſſid. inter Bonif. VIII. & Phil. Pulchr. f. 75.*
(c) *Epiſt. Epiſcopor. Gall. ad Bonif. ap. Raynal. an. 1303. nu. 35.*

10. Ad occurrendum ergò ruinis, quæ ex tantâ diſſenſione citò prævidebantur adfuturæ, Romani Cardinales, literis ad Regem, & ad Univerſitatem Pariſienſem, datis, juſtitiam operum Bonifacii tuiti ſunt, patefactâ ei veritate talium rerum, quarum, quià Rex non erat conſcius, ideò monſtruoſa illa decertatio animis utrimque incendendis materiam miniſtrabat. Et quoàd negotium noſtrum, reſpectu Mandatorum Apoſtolicorum, quæ dicebatur Bonifacium Epiſcopis Gallię crebrò direxiſſe, ut beneficia conferrent Clericis inibi deſignatis, dixerunt, verè Papam mandata ipſa expediſſe, ſed in formâ pauperum, & favore Clericorum, qui ad poſtulanda ab eo ſubſidia eccleſiaſtica convolaverant, culpâ Epiſcoporum, qui prætermiſerant eiſdem in propriis diœceſibus ſubvenire. Et ſicut in ipſis mandatis expediendis Bonifacius exempla ſuorum Prædeceſſorum fuerat imitatus; ità beneficia pauperibus impertiendo, cunctos Anteceſſores ſuos, pietate ſimùl, ac liberalitate, nunquàm interituris, præceſſerat. *Quis*, inquiunt, *unquàm Prædeceſſorum ſuorum formas providendi pauperibus Clericis plus extendit, quibus per nullos ex Prælatis fiebat proviſio, & mendicare quodammodò cogebantur in opprobrium clericale* (*d*)? Quod ſi

(d) *Hiſtor. univerſit. Pariſ. to. 4. ſ. 27. 28.*

crebra

crebra videbantur mandata, per Bonifacium, ut innuimus expedita, dixerunt Cardinales, id imputandum, non animo illius minùs recto, quo quemquam intenderet gravare; ſed ejus pietati, quæ defectum Prelatorum in ſublevandis pauperibus, intenderat adæquare: *Si quandò gravavit Eccleſias, hoc fecit providendo in formâ pauperum multitudini Clericorum, ad quos parum ſe extendebat pietas Prælatorum (a).*

(a) *Hiſtor. Univerſit. Pariſ. loc. cit.*

11. Quæ verò beneficia Bonifacius non Clericis pauperibus contuliſſet, ea dixerunt Cardinales, Magiſtris in Theologiâ, & literatis viris dediſſe, qui rationem reddere poterant, & juſtitiæ, & illibati animi Bonifacii; *exurgant*, addunt, *cum ipſo jure Divino, Magiſtri in Theologiâ, quibus ipſe in Pariſienſi Eccleſiâ canonicatus contulit, & præbendas. Exurgant Magiſtri, & alii literati &c. (b).* Hos tàm juſtè, tàm dignè ajunt fuiſſe præfatis beneficiis eccleſiaſticis inſignitos, ut ſi Rex vellet polliceri, nunquam illa, niſi viris tàm dignis, & benemeritis impertiri; Papa eum libentèr Indulto Apoſtolico communiret, vi cujus poſſet omnes prębendas Eccleſię Pariſienſis conferre. *Quià Eccleſia Pariſienſis*, inquiebat Bonifacius, *eſt honoranda, & nobilis Eccleſia, volebamus ei concedere, ſicut frequentèr diximus, collationem Præbendarum in illâ Eccleſiâ, ità tamen quod non poneret ibi, niſi Magiſtros in Theologiâ, vel Doctores juris Canonici, vel civilis, vel perſonas alias, quæ eſſent magnæ ſcientiæ, & literaturæ, non nepotes illius, vel illius, ad preces illius (c).* Attendat lector, & cognoſcat, quàm juſtum, & quàm compoſitum animum contineret Pontifex in ſinu ſuo, promptus ſe jure Mandatorum prò Eccleſiâ Pariſienſi nudare, & illud in Regem laicum, de plenitudine poteſtatis, transferre, uno hoc in tutum poſito, quod beneficia Pariſienſia ſolis doctis, & benemeritis Clericis conferrentur. Sic enim tali zelo, tali puritate intentionis, Rex beneficia contuliſſet, quali id fecit magnus ejus Avus S. Ludovicus IX, de quo hæc ſcripta reliquit Nangius; *In beneficiis eccleſiaſticis conferendis, Deum ſemper præ oculis habebat, præſertìm in Eccleſiis Cathedralibus (d).*

(b) *Hiſtor. Univerſit. Pariſ. loc. cit.*

(c) *Hiſtor. Univerſit. Pariſ. to. 4 f. 30. 31*

(d) *Nangius in vit. S. Ludovic.*

12. Reſpectù verò collationis beneficiorum Galliæ viris extraneis, Cardinales prędicti Regi ſignificarunt, hęc à viris maledicis, & mendacibus, ad incendium confovendum, & ad exaſperandum diſſidium, ultrà veritatis terminos ampliari, cum rè vera Bonifacius, intrà totum ſeptennium, ex quo jàm Sedi Apoſtolicę prędebat, de beneficiis majoribus, nempè Eccleſiis Epiſcopalibus, non niſi duas eſſet Clericis extraneis impertitus: nimirùm *Bituricenſem*, Ægidio Romano, Doctori, ac Theologo inſigniſſimo; & *Atrebatenſem*, alteri Doctori, utriuſque juris peritiſſimo: quorum uterque Italus quidem erat, ſed Regi valdè cognitus, & nullâ ei rationabili probabilitate ſuſpectus (e): de quibus Cardinalis de Aquaſpartâ, ità locutus eſt, *Summus Pontifex poſuit Fratrem Ægidium de ordine Auguſtinianorum* (Epiſcopum in Galliâ), *ſed tamen vos ſcitis qualis Clericus eſt: ipſe eſt Magiſter in Theologiâ, & enutritus, ſeù educatus in Regno illo. Epiſcopus etiam Atrebatenſis, qui eſt profeſſor legum, & Doctor in utroque jure canonico, & civili, & fuit etiam nutritus in Regno illo, & diligit honorem Regni, ſicut ſe ipſum (f).* Reliquas verò Eccleſias Epiſcopales omninò Clericis oriundis de Regno Franciæ contulerat, viris eximiis, & Regi cognitis, ac neutiquam illi ſuſpectis: *noſtræ*, inquit, *memoriæ non occurrit, quod Cathedralibus Eccleſiis dicti Regni providerit de perſonis Italicis, niſi Bituricenſi, & Atrebatenſi Eccleſiis, qui de perſonis providit ipſi Regi non ſuſpectis, & Regno: quorum eminens ſcientia latè patet, nec ſunt eorum conditiones incognitæ. Multis verò aliis Eccleſiis Cathedralibus providit de perſonis oriundis de Regno prædicto, nec Regi, nec Regno prædictis probabili ratione ſuſpectis (g).* Et generalitèr eandem providentiam, dixerunt fuiſſe à Bonifacio adhibitam in diſtributione inferiorum beneficiorum, fiducialitèr aſſerentes, *invenientis pro uno extraneo, cui eſt per iſtum Dominum in dicto Regno proviſum, ferè centum, qui de prædicto Regno traxerunt originem, ab eo proviſionis gratiam accepiſſe (h).*

(e) *Vide Thomaſſin. Vet. & non Eccl. diſc. p. 2 l. 1. c. 53 n. 2*

(f) *Ex Manuſcript. Bibliotò. S. Victoris*

(g) *Hiſtor. Univerſit. Pariſ. to. 4 f. 27*

(h) *Hiſtor. Univerſit. Pariſ. loc. cit.*

13. His ità ſe habentibus, jàm patet, quod tàm Papa, quàm Cardinales, è quorum

rum numero perplures Papæ Bonifacio parum favebant; & ſeptem erant ex Gallicâ natione progeniti, in præciſo contradictorio, habito cum potenti, & ſtrenuiſſimo Rege, cui favebat inclyta Univerſitas Pariſienſis, ſuſtinuerunt, licitè potuiſſe Papam beneficia, ſive Epiſcopalis, ſive inferioris ordinis, in Galliis conſtituta, Clericis etiam extraneis impertiri. Intèr quos Cardinales, memoratus Matthæus de Aquaſpartâ Theologus præclariſſimus (qui fuerat totius ordinis minorum Generalis Magiſter, & ex eo gradu ad Cardinalatus, & Epiſcopatus Portuenſis dignitatem à Nicolao Papâ IV. elevatus (*a*), intrepidè hæc, quæ ſequuntur, in totâ illâ contentione ſuſtinuit: *Non poteſt Rex queri, quod extranei inſtituantur in Regno ſuo* (*b*). Quod agnovit etiam Natalis de Alexandro, ità diebus noſtris de eâdem concertatione pronuntians: *de collatione beneficiorum non eſſe querimoniæ locum, ſi quidem Pontifex hos tantum Italos* (Bituricenſem, & Atrebatenſem) *in Regno promovit, ſed in Galliis educatos, & Regi devotiſſimos* (*c*).

(a) *Ciacon. in Nicol. IIII. n. 2*
(b) *Ex Manuſcript. Bibliot. S. Victorini*
(c) *Natal. ab Alex. Hiſtor. ſæc. 13, & 14 diſp. 9 art. 2*

14. Itaque Bonifacius, antiquâ origine ſuę proſapię Catalanus (*d*), Anagnię in Latio natus, ubi lares ejus Progenitores poſuerant (*e*), & in minoribus, canonicatu Cathedralis Eccleſiæ Lugdunenſis, quamquam eſſet Italus, inſignitus (*f*), poſtquam ad majora provectus eſt, jura Pontificalia, & Eccleſiæ optimè ſciens, quorum unum eſt libertas conferendi ſacra beneficia etiam Clericis extraneis; noluit hanc libertatem in Regno Gallicano dimittere: Sed pro illâ uſque ad mortem certavit, & cum eo etiam Cardinales, ipſiuſmet libertatis vindices, concertarunt; finiſque diſſidii fuit eadem libertas integralitèr cuſtodita. Nam etiam poſt hæc tempora perrexerunt extranei provehi in Galliâ ad eccleſiaſtica beneficia, Epiſcopalia, Archiepiſcopalia, Abbatialia, atque alia ordinis inferioris. Etenim ſignantèr, in eâdem Eccleſiâ Atrebatenſi, paucos poſt annos, invenitur fuiſſe beneficio Epiſcopali decoratus Andreas Gini Italus Florentinus, poſteà Epiſcopus Tornacenſis, & Cardinalis (*g*): necnon Jacobus de Combres Luſitanus, qui poſteâ fuit Archiepiſcopus Ulyſiponenſis (*h*). Paritèr Dominicus de Florentiâ fuit Archiepiſcopus Toloſanus (*i*). Jacobus, & Joannes Juvenalis de Urſinis, Romani, Archiepiſcopatu Remenſi potiti ſunt (*l*), Auxitanum Archiepiſcopatum tenuit Franciſcus de Sabaudiâ, & Hippolytus Eſtenſis de Ferrariâ (*m*). Demum alii alibi beneficiis majoribus, & minoribus fuerunt, non obſtante extraneitate inſigniti, quos longum eſſet hic in unum congerere: poterit verò illos lector induſtrius apud Gallicanæ gentis Hiſtoricos invenire (*n*).

(d) *Ciacon. in Vita Bonif. VIII.*
(e) *Idem loc. cit.*
(f) *Bzovius an 1303 n. 4*
(g) *Vid. Seriem Epiſcoporum Atrebaten. n. 20*
(h) *Ibidem n. 30.*
(i) *Seriem Arporum Toloſan. n. 43*
(l) *Vide Series Archiep. Remenſ. n. 74 75*
(m) *Seriem Archiep. Auxitan. n. 78. 83.*
(n) *Conſule Samartanos in Gallia Chriſt.*

15. Si dicatur, hos extraneos, poſt Bonifacii VIII. tempora, ad beneficia ſacra in Galliis admiſſos, ex gratiâ, vel conſenſu Regum, tunc dominantium, id habuiſſe; Nos reſpondemus, hoc non eſſe ſupponendum, neque fingendum, ſed probandum. Cum etenim dira illa lis Philippum Regem implicaverit cum Pontifice, virilitèr contendente, ſalvam ſibi deberi libertatem honorandi beneficiis Gallicanis, ad ſuam collationem pertinentibus, etiam Clericos extraneos, nec huic libertati ceſſerit Bonifacius, neque vicini illorum temporum Pontifices, ipſius ſucceſſores; ſi reperiuntur propè illam ętatem Clerici extranei, beneficiis majoribus, vel minoribus decorati; non ſupponendum eſt fuiſſe promotos ex gratiâ Regis tunc dominantis, ſed probandum eſt legitimis documentis, rem ità fuiſſe: alias, donec id probetur, ſupponendum eſt, atque pro certo tenendum, proviſiones illas extraneis fuiſſe factas ex libertate, in Eccleſiâ reſidente, Eccleſię connaturali, Eccleſiam ubicumque ſequente, quæ libertatem ipſam in illo diſſidio non amiſerat, ſed aſſeruerat, & pro eâ imperteritè uſque ad mortem ipſam Pontifex decertaverat.

16. Preterèa ſi præfatorum extraneorum admiſſio in aſſenſum Regium illorum temporum refundatur; difficultas non evacuatur, ſed potiùs magis inſolubilitèr implicatur: nàm tunc nondum inita fuerant concordata Gallicana, quæ poſteà intèr Leonem Papam X. & Franciſcum I. Regem conſtituta fuerunt (*o*). Regeſque illius ętatis nullum jus poſt diſſidium Bonifacii, adepti erant, quod anteà non haberent; ſed tempore Bonifacii jus non habebant extraneos excludendi) pars enim diffi-

(o) *Leo X. conſtit. 20.*

diſſidii hęc fuit, à Bonifacio fortitèr aſſerta, & à Cardinalibus confirmata, ut oſtendimus) ergò nec etiam jus habebant eoſdem extraneos admittendi: illius etenim eſt aliquem admittere, ſeù includere, cujus eſt eundem excludere: igitur Clerici extranei, qui reperiuntur propè illa tempora in Galliis ad beneficia ſacra promoti, non illa obtinuerunt proptèr aſſenſum Regium, ſed ex primævo jure, quo potiebatur Eccleſia, extraneos mixtim cum indigenis admittendi. Alioquin ſi Eccleſiæ, ſi Papæ, non eſt licitum beneficia ſacra Clericis extraneis impertiri, ſinè prævaricatione jurium divini, naturalis, & humani, proùt contendunt Contradictores; quomodò Reges non eadem jura violabant ipſos extraneos admittendo?

17. Præterquàm quod repeti poſſet principium, quomodò Regibus illorum temporum fas eſſet aſſenſum præbere pro admiſſione Clericorum extraneorum ad eccleſiaſtica beneficia, ſi hæc admiſſio ſummis Pontificibus libera non fuiſſe contenditur? Collatio, diſpenſatio, & quælibet diſpoſitio beneficiorum, eſt quid ſpirituale, ac ex conſequenti etiam eſt quid ſpirituale, vel ſpirituali connexum, arctatio collationis ipſorum ad certum genus perſonarum, quemadmodùm ſunt indigenæ, ad excluſionem extraneorum: in rebus autèm ſpiritualibus, quod majorem facultatem haberent antiqui illi Reges, quàm Epiſcopi, & Eccleſia, & Summus Pontifex illius caput, eſt difficilè perſuadere. Demùm Regi, uti laico, nulla tunc poterat competere facultas pro admittendis, aut pro repellendis extraneis à conſecutione beneficiorum, niſi talis, qualis ei competere poterat facultas pro rebus eccleſiaſticis miniſtrandis; ſed pro rebus eccleſiaſticis miniſtrandis, & pręſertìm beneficialibus, non poterat Regi competere ulla facultas, niſi *miniſterialitèr*, & de conſenſu Apoſtolico, *tacito, vel expreſſo*, proùt clamabat Bonifacius (*a*); ergò facultas incluſiva, vel excluſiva extraneorum, in Rege non erat, niſi uti mutuata à Pontifice: ergò eminentiori, vel ſaltèm ęquali modo hæc ſupponenda erat in Pontifice, nè plus poſſet conceſſionarius, quam concedens; recipiens facultatem, quam dans; & quam delegans, delegatus.

(a) *Spond. ad anno* 1303. *Bail. to.* 2. *Conc. in Conc. Pariſ. an.* 1301 *Gall. Vind. diſſert.* 1. §. 1.

18. Quocumque igitur modo ſumatur admiſſio illa extraneorum ad beneficia Gallica, poſt tempora, Bonifacio Papæ VIII. vicina; non uti gratioſè facta à Rege cenſenda videtur, ſed uti liberè à Pontifice, ab Eccleſiâ, & ab Eccleſiam repreſentantibus, ad effectum perducta: pro quâ libertate tuendâ Bonifacius tàm ſtrenuè decertavit. Adeoque ſi in Franciâ jus ineſt Clericos extraneos à beneficiis eccleſiaſticis repellendi (*b*); oportet quod Galli hoc privilegium, libertatis Eccleſiæ arctativum, obtinuerint poſt tempora Bonifacii Papæ VIII. Quoàd reliqua ſi Bonifacius ipſe, & cum eo Cardinales, toto conatu, cum Rege Galliæ Philippo Pulchro concertantes, intrepidè tuiti ſunt libertatem Eccleſiæ in provehendis ad ſacra beneficia, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis, apud Gallos, tunc privilegio, extraneorum excluſivo, carentes, & hæc libertas inibi etiam poſt præfatum diſſidium continuata eſt, donec alitèr per privilegium Apoſtolicum, uti aſſeritur, eſt proviſum; oportet inferre, quod ubicumque conſimile privilegium locale, peculiare, ac expreſſum non habetur, ibi licitum non eſt advenas repellere, liberumque, & licitum eſt beneficiorum diſpenſatoribus ea, non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis impertiri: aureâ ſemper illâ cuſtoditâ æquitate, quod cæteris paribus, indigenæ præferantur extraneis, & quod extraneorum admiſſio juſtam moderatæ quantitatis congeriem non excedat.

(b) *Petr. de Marca l.* 5. *c.* 9. *nu.* 2.

19. Poſt expeditam diſſenſionem beneficialem, hucuſque deſcriptam, alia emerſit non minus clamoroſa, tametſi non adeò præceps, intèr *Clementem Papam VI.* & *Eduardum III. Angliæ* Regem, proptèr beneficia eccleſiaſtica ditionis Anglicanæ, per Sedem Apoſtolicam Clericis extraneis impertita. Facem ad incendium excitandum Joannes Archiepiſcopus Cantuarienſis in medium projęcit, & Regem ad reſiſtendum beneficiariis extraneis inflammavit (*c*): Cauſâ diſſidii exindè repetitâ, quod Papa Epiſcopatum Norvicenſem, ac quędam alia beneficia, Clericis extraneis contuliſſet (*d*), quos intèr duo erant Cardinales, nempè Gerardus Doma-

(c) *Raynal. an.* 1344. *nu* 59. *ſ modum.*

(d) *Rayn. an.* 1343. *n.* 90.

Domarus Ordinis Prædicatorum, Provinciȩ Toloſanæ, Clementis Papæ, ex ſorore nepos, Cardinalis Sanctæ Sabinæ (*a*), & Ademarus Roberri Lemovicenſis, Cardinalis S. Anaſtaſiæ (*b*), quibus Papa beneficia quædam contulerat, in ditione Regis Angliȩ conſtituta. Hi cum Oeconomos deputaſſent, ad fructus beneficiorum ipſorum capiendos; eos juſſu Regio Miniſtri publici repulerunt: & pro eo quod interpellante Papâ, error corrigeretur (*c*); Eduardus collectis Regni Comitiis decrevit, obſiſtendum Pontifici, & nè beneficia Clericis extraneis conferrentur omninò contranitendum, ipſorumque beneficiorum, jàm collatorum reditus, eſſe ſub ſequeſtro ponendos.

(a) *Ciacon. in Clem. 6. nu. 8.*
(b) *Ciacon. ibidem nu. 6.*
(c) *Raynald. an. 1344 nu. 54. §. quod.*

20. Tenor juſſionis Regiæ eſt ut ſequitur: *Rex Vicecomiti* Kantiæ, ſalutem, *Cum nos, pro eo quod proviſiones, factæ per Sedem Apoſtolicam, exceſſiviùs ſolito perſonis alienigenis de beneficiis eccleſiaſticis Regni noſtri Angliȩ, his diebus, nedùm in depauperationem d. Regni, & diminutionem divini cultus ibidem, ſed noſtri, & juris Coronȩ noſtræ Regiȩ intolerabile prejudicium, & exhæredationis noſtri, & ſubditorum noſtrorum periculum manifeſtum, & diminutionem, & enervationem juris patronatus, & advocationis, ad nos, & fideles noſtros, in hac parte ſpectantium, cedere dignoſcuntur, ex quibus (niſi Deus averiat) graviora timeri poſſint diſcrimina provenire; ad inſtantiſſimam requiſitionem Communitatis d. Regni noſtri, in Parlamento noſtro apud Vveſtmonaſterium, in quindena Paſchæ, ultimò præteritâ convocato, indè factam, de conſilio, & aſſenſu Comitum, Baronum, Juſticiariorum, & aliorum fidelium noſtrorum, ibidem tùnc exiſtentium, volentes tantis periculis occurrere, & conatus eorum, qui advocationes, & jura Coronæ noſtræ nituntur præripere, pro viribus, prout convenit refrænare, probibuerimus omnibus, & ſingulis Delegatis, Subdelegatis, Executoribus, Subexecutoribus, & Commiſſariis gratiarum, Perſonis alienigenis, de beneficiis eccleſiaſticis dicti Regni noſtri Angliæ, vacantibus, vel vacaturis, per Sedem Apoſtolicam conceſſarum, ac ipſis alienigenis, & eorum procuratoribus, & nunciis, & ipſorum ſubſtitutis, ac Notariis publicis, & omnibus aliis fidelibus noſtris, ſub omni eo, quod nobis foriſfacere poterunt, nè prædicti Delegati, Subdelegati, Executores, Subexecutores, & Commiſſarii, hujuſmodi gratias per ipſos, aut per alios exequantur* (*d*).

(d) *Thomas Rymer. Act. Public. Angliæ to. 5. an. 1343. f. 377.*

21. *Nec quod dicti Alienigenæ, vel eorum procuratores, ſubſtituti, aut nuncis, ipſas gratias proſequantur: nec quod dicti Notarii ſuper ipſis gratiis, vel aliquibus factis, ipſas proviſiones, ſeù proceſſum earum concernentibus, inſtrumenta publica, vel protocolla faciant. Nec quod dicti alii fideles noſtri dictis alienigenis, vel eorum procuratoribus, nunciis, aut eorum ſubſtitutis, delegatis, ſubdelegatis, Executoribus, Subexecutoribus, Commiſſariis, Notariis, in hac parte pareant, nec aliqualitèr intendant; Nos (volentes præmiſſa Univerſorum notitiæ pateſieri) tibi præcipimus, firmitèr injungentes, quod præmiſſa omnia, & ſingula, in Civitatibus, Burgis, Villis mercatoriis, Portubus maris, & aliis locis, in Ballivâ tuâ, ubi expedire videris, tùm infrà libertates, quam extrà, publicè proclamari facias. Et ſi quos, poſt proclamationem illam, contraria facientes inveneris, capias, & in priſonis noſtris ſalvò cuſtodiri facias, quouſque alitèr de eis duxerimus ordinandum. & de nominibus illorum, quos ſic arreſtaveris, nos, in Cancellariâ noſtrâ, ſub ſigillo tuo, de tempore in tempus, & qualitèr hoc præceptum noſtrum fueris executus, citrà feſtum Nativitatis Beatæ Mariæ Virginis, proximo futurum, reddas diſtinctè, & apertè certiores.*

22. Prȩvidit optimè Rex, tantum attentatum non eſſe ſinè ſcandalo à Chriſtiano populo audiendum, Summumque Pontificem Clementem non eſſe illud ſinè reconventione toleraturum. Ad demulcendum proindè Papalem animum, & excuſandas excuſationes, prout poterat, in peccatis; Eduardus epiſtolam ſcripſit Papæ, omni fuco reſperſam, quâ ſuam poſſet injuſtitiam honeſtatis pallio colorare. Aitque intèr cætera: *In publicam non ambigimus notitiam perveniſſe, qualitèr ab exordio naſcentis Eccleſiæ, in Regno noſtro Angliæ, Progenitorum noſtrorum Regum*

Angliȩ,

Angliæ, ac Procerum, & fidelium dicti Regni recolenda prioritas, proptèr divini cultus augmentum, conſtruxit Eccleſias, & ipſas amplis donavit impendiis, & privilegiis communivit, ponens in eis miniſtros idoneos, qui fidem Catholicam in ſubjectis ſibi linguis, & populis feliciter propagarunt, per quam curam, & ſollicitudinem, vinea Domini Sabaoth in cultu, & fructu ibidem mirificè fœcundavit.

23. *Sed quod dolendum eſt, ipſius vineę propagines degenerant in labruſcas, & exterminant eam apri de ſylvâ, ſingulareſque ferę depaſcunt eam; dum per impoſitiones, & proviſiones Sedis Apoſtolicę, quę ſolito graviùs invaleſcunt, ipſum peculium, contrà piam voluntatem, & ordinationem donatorum, manus occupant indignorum, & prę ſertìm exterorum, & ejus dignitates, & beneficia, perſonis conferuntur alienigenis, plerumque nobis ſuſpectis, quę non reſident in dictis beneficiis, & vultus ſibi commiſſorum pecorum non agnoſcunt, linguam non intelligentes; ſed animarum curâ neglectâ, velut mercenarii, ſolummodò temporalia lucra quęrunt, & ſic diminuitur Chriſti cultus, animarum cura negligitur, ſubtrahitur hoſpitalitas, Eccleſiarum jura depereunt, ruunt ędificia Clericorum, attenuatur devotio populi Chriſtiani, dicti Regni viri magnæ literaturæ, ac converſationis honeſtæ, qui curam animarum poſſent ſalubritèr peragere, & forent pro noſtris publicis conſiliis opportuni, ſtudium deſerunt, proptèr promotionis ablatam ſpem; quæ divinæ ſcimus non eſſe placita voluntati: quinimò in grave noſtrum, & fidelium noſtrorum vertitur præjudicium, & grave, & ineſtimabile periculum, niſi ſupèr hoc citiùs, & conſultiùs caveamus. Nàm Juſpatronatus, quod nos, & fideles noſtri in talibus habemus beneficiis, enervatur. Curia noſtra, in quâ dumtaxàt cauſę ſuper Jure patronatus dictorum beneficiorum tractari deberent, deluditur, & jura Coronæ noſtræ Regiæ tàm probroſè, tàm damnoſè depereunt, & Regni theſaurus ad extraneos, ne dicamus noſtros malevolos, aſportatur, ſubtili forſan conjecturâ, ut Regni Angliæ depreſſo Sacerdotio, & ejus exhauſto theſauro, Regnum ipſum reddatur debiliùs in adverſis. Quę omnia, & ſingula, & alia, quæ ex prę miſſis ſequuntur, incommoda, fuerunt nupèr coram nobis in noſtro parlamento generali, per Communitatem dicti Regni palam expoſita; unanimi, & ferventi petitione ſubjunctâ, ut prædictis diſpendiis, quæ dictæ Communitati videntur intolerabilia, occurramus.*

24. *Nos autem Anglicanę depreſſionem Eccleſię, & exhęredationem Coronæ Regiæ, ac mala prædicta, quæ ſic diſſimulata adiicerent veriſimilitèr graviora, patulò cernentes intuitu, ad vos Succeſſorem Apoſtolorum Principis (qui ad paſcendum, non ad tondendum oves Dominicas; ad confirmandum, non ad deprimendum fratres ſuos, mandatum à Chriſto ſuſcepit) deferimus, votivis affectibus ſupplicantes, quatenùs de præmiſſis de jure ponderatis, ac conſiderando quod creandi ſunt de viâ populi Magiſtratus, & juxtà dictum Prophetæ, ſunt de eodem loco populi vinitores (quod per beatos Apoſtolos legitur eſſe factum, dùm gentibus viros linguarum ſuarum notitiam habentes, tranſmiſerunt) penſatâ etiam devotionis plenitudine, quàm domus noſtra Regia, & Clerus, & populus dicti Regni præſtiterunt hactenus in obedientiâ dictæ Sedis (proptèr quod non haberet paternus affectus ejus onera, & gravamina cumulare) velitis, ut Pater filiis theſaurizans, alleviare dictarum impoſitionum, & proviſionum, ac onerum, jàm per Sedem Apoſtolicam invaleſcentium, gravitatem: permittentes ulteriùs, ut patroni patronatus ſui ſolatium non amittant: Eccleſięque Cathedrales, & alię dicti Regni, liberas electiones, & earum effectum habeant: quas quidem Eccleſias, dicti progenitores noſtri in ſingulis vacationibus earundem perſonis idoneis jure regio conferebant, & poſtmodùm ad rogatum, & ad inſtantiam dictę Sedis, ſub certis modis, & conditionibus conceſſerunt, quod electiones fierent in dictis Eccleſiis per Capitula earumdem: quæ conceſſio fuit per Sedem Apoſtolicam ex certâ ſcientiâ confirmata. Sed quià contrà formam conceſſionis, & confirmationis prędictarum, dicta Sedes per retentiones, & proviſiones ſuas, dictis Capitulis electiones adimit ſupradictas, & nobis jus, & prærogativam, quæ juxtà formam dictę conceſſionis nobis competunt in hâc parte; proptèr quod juxtà legem Regni noſtri, ex*

quo lex poſita in conceſſione non ſervatur, Regni ſtatutum revertitur in primævum.

25. *Supèr præmiſſis itàque dignetur, quæſumus, veſtra benignitas ad honorem Dei, & ſalutem animarum, nec non ad tollenda ſcandala, & præjudicia prælibata feſtinum, & ſalubre temperamentum apponere, ut nos, & noſtri, qui perſonam veſtram ſanctiſſimam, & ſanctam Romanam Eccleſiam revereri cupimus, & debemus; ceſſantibus dictis malis intolerabilibus, in paternæ veſtrę dilectionis dulcedine quieſcamus, requieſcatque noſtra devotio, per oſtenſam nobis veſtræ moderationis Clementiam recreata &c.* (*a*). Magnas in Romanâ Curiâ comotiones hę literę pepererunt, quibus acceſſere dicteria, per viros improbos Regi Angliæ ſuggeſta, ut Sedem Apoſtolicam ſugillaret, ac ejus dignitatem, in poteſtate conferendorum beneficiorum, impeteret. Exempla quoquè ipſarum literarum Regis Angliæ aliis Chriſtianis Regibus miſſa ſunt, ut adversùs Pontificem concitarentur, nè beneficia eccleſiaſtica ſibi reſervare poſſet, & juxtà morem conferre (*b*). Supèr quo Pontifex Alphonſo XI. Caſtellæ Regi, congnominato *el Juſticiero*, ſcripſit, ne impiis illis literis moveretur: audiretque etiam, quàm acerbè Eduardus à Sede Apoſtolicâ fuerat objurgatus, & quę illi pœnæ, niſi reſipiſceret, comminatæ (*c*).

(a) *Rymer. Act. Publ. Angl. to. 5. f. 385. Vuolſingam in Eduard. 3. Raynald. ann. 1343. num. 90.*

(b) *Raynald. an. 1344 num. 54.*

(c) *Clem. VI. to. 3. epl. 154.*

26. Profectò tametſi Rex Eduardus novam illam legem, ad repellendos à beneficiis Angliæ viros extraneos promulgatam, pro poſſe fucatis juſtitię coloribus & pigmentis deliniverit, ac quod pro tutamine divini cultus, animarum ſalutis, conſervationis Eccleſiarum, profectus Anglicani Cleri, & allectationis indigenarum ad virtutes, ſub ſpe pręmii adipiſcendi, hoc decreviſſe dictitaverit; citò tamèn verſipellis ejus animi vera facies apparuit, dùm reditus beneficiorum, per extraneos poſſeſſorum, fiſco regio applicavit, oſtenditque, rapacitatis, non juſtitiæ intuitu, ea quæ fecerat peregiſſe. En ejus epiſtola, quam Clementi Papæ direxit, dùm præfatos reditus occupaſſet: *Papæ, Rex &c. Nè per relationes malevolas, aut immiſſiones malas, veſter contrà nos exaſperetur animus, vel conſcientię veſtræ puritas illudatur, ſubſcripta, ſub verbis veritatis, veſtræ pręvidimus Beatitudini tranſcribenda. Publicè quidem ſcitur, quod à tempore ſuſcepti per nos regiminis, Regnum noſtrum Angliæ continuis fuit, & adhuc eſt, guerrarum incommodis laceſſitum; per quod noſtrum Ærarium nimirùm plurimùm eſt exhauſtum.*

27. *Et cum ſic, prò defenſione dicti Regni, neceſſariò importabilibus ſubiiciamur oneribus expenſarum, nos, conſiderantes juſtum eſſe, & conſentaneum rationi, quod in tempore neceſſitatis, quę legi non ſubiicitur, bona dicti Regni, quorumcumque fuerint, prò ipſius defenſione neceſſaria, ſaltim ex cauſâ crediti aſſumantur, nec durum videri debet eorum poſſeſſoribus, ſeù moleſtum, ſi bona prædicta ſic ex tàm urgenti cauſâ capiantur, ſub obligatione congruâ de pecuniâ, ſic captâ, eis certo tempore perſolvendâ; De Peritorum nobis aſſiſtentium conſilio, fructus, & proventus omnium beneficiorum eccleſiaſticorum dicti Regni, poſt deducta onera, dictis beneficiis incumbentia, remanentes, quæ quaſcumque Perſonas alienigenas obtineri noſcuntur, in ſubventionem expenſarum noſtrarum, non ceſſante neceſſitate prædictâ, in manum noſtram ex cauſâ crediti, ordinavimus capiendos: Volentes dictis beneficiatis, vel eorum procuratoribus, de ſummis ſic receptis, promptè ſtatuendis terminis ſatisfacere, & eis indè literas noſtras obligatorias facere liberari. Causâ tantæ neceſſitatis debitè ponderatâ, nos ſupèr hoc habere dignetur pia veſtra moderatio, ſi placuerit, excuſatos, quę nobis detrahentibus, vel aliud referentibus in hâc parte, fidem (quęſumus) non præbeat, vel auditum* (*d*).

(d) *Rymer. Act. publ. Angl. to. 5. ann. 1346. f. 490.*

28. Ità, ſub mutui prætextu, Rex fructus beneficiales clericorum extraneorum occupavit: & occupaſſe illos quidem legimus, reſtituiſſe autem ſuo tempore non didicimus. Qualitèr autem Clemens Papa VI. nunciatrici præfatæ occupationis epiſtolę huic ſecundę reſponderit, nobis non conſtat; conſtat quid reſponderit primę: Ait etenim, inter cætera: *Fili cariſſime dùm verba literarum tuarum diligentèr diſcutimus, & ſubſequentèr in noſtrâ memoriâ recenſemus illa, quæ tuæ celſitudini ſuper novitatibus contrà Deum, & Sanctam Romanam Eccleſiam, matrem omnium fidelium*

lium, & magiſtram, in Regno tuo ſingularitèr attentatis, tàm per literas pluries dulcitèr, & charitativè ſcripſimus, ac demùm per Epiſcopum Norvicenſem &c. explicari vivâ voce fecimus, eandem celſitudinem tuam &c. exhortando, ut ſuper eiſdem novitatibus, quas de tuâ conſcientiâ, cum ſis Princeps Catholicus, Deum timens, & diligens, proceſſiſſe minimè credebamus, tua regalis curaret providentia tale, tamque ſalubre remedium adhibere, quod eis omninò ſublatis, talia, vel ſimilia deinceps non audirentur in Regno attentari tàm chriſtianiſſimo, ſic horrenda &c. Videntur quidem innuere literæ ſupradictæ, quod ſuper reſervationibus, & proviſionibus Eccleſiarum, in tuis tibi parlamentis liceat aliquid ordinare, quodque reſervationes, & proviſiones Apoſtolicæ à tuâ dependeant voluntate. Profectò dilectiſſime fili, illa concordia, quam in tuo parlamento habitam, tuæ prædictæ deſcribunt literæ, nimis exiſteret temeraria, & divinis conſtitutionibus inimica, per quam Apoſtolicæ Sedis reſervationes, & proviſiones dependerent ex tuæ voluntatis arbitrio, tuque per ipſas poteſtatem ejuſdem Sedis Apoſtolicæ, quod profanum eſt dicere, coarctares: quamquàm nos, qui Eccleſiarum omnium, tamquàm Paſtor univerſalis, earum invigilamus commodis, uti non intenderimus, nec intendamus reſervationibus, & proviſionibus hujuſmodi, niſi quantùm utilitatibus, & neceſſitatibus Eccleſiarum ipſarum crediderimus expedire.

29. *Qualitèr autem temporibus prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, circà reſervationes, & proviſiones hujuſmodi, de multis prælaturis, & aliis beneficiis eccleſiaſticis dicti Regni, ſuper quibus nunquàm impedimentum extitit appoſitum, res geſta ſe habuit; magnitudinem tuam latere non credimus, nec à tuâ memoriâ excidiſſe, quod nobis prò reſervationibus inibi faciendis aliquibus feceris ſupplicari* (*a*). Subdit de edictis in Angliâ publicatis, in præjudicium Primatus Apoſtolici, & Eccleſiaſticæ libertatis, de capturâ Clericorum per laicos, de excluſione literarum Apoſtolicarum &c. Tùm addit. *(a) Clem.VI.l.2.epl. 110.Raynald.an.1344. num 51.*

„ Utinam filii præclariſſimè, &c. intrà præcordia regia revolveres diligentèr, quàm
„ gravitèr ex his, quæ circà præmiſſa, in regno committuntur prædicto, Divina
„ Majeſtas offenditur, & ne ipſius iram incurreres, præveniendo ultionis ejus vindi-
„ ctam terribilem, operoſis ſic ſtudiis evitares, profundiſque meditationibus co-
„ gitares, quantùm à Deo exaltati fuerint hactenùs Principes Orthodoxi, qui Sa-
„ croſanctam Eccleſiam, unicam ſponſam Chriſti, devotionis ſtudiis honorarunt,
„ eam in ſuis juribus, honoribus, & libertatibus confovendo: & quàm turpitèr
„ ceciderunt, & abjecti ſunt, qui contrarium attentarunt: & deliberatione provi-
„ dâ, & maturâ penſares, ſi præmiſſa, quæ in Regno tuo prædicto adversùs
„ Deum, & ipſam Eccleſiam ſic impudicè aguntur (quæ utique defendi poſſe non
„ credimus, niſi fides, & ſacrorum canonum fundamenta radicitùs evellerentur,
„ quod abſit) poſſunt per nos ſinè Dei offenſâ, & læſione conſcientię præteriri ſub
„ diſſimulationis neglectu, vel quomodòlibet tolerari.

30. „ Audi ergò, fili, ſalubre conſilium Patris tui, & intende honori ejuſdem
„ Romanæ Eccleſiæ matris tuæ, à quâ tù, & progenitores tui, Regnumque tuum
„ prædictum, magna beneficia, quibus vos obligavit ad gratitudinis debitum, re-
„ cepiſtis. Attende quoquè ipſam Eccleſiam, cujus paſtorali regimini, licet me-
„ ritis inſufficientibus, præſidemus; non ab Apoſtolis, ſed ab ipſo Domino Salva-
„ tore Noſtro, Primatum ſupèr omnes mundi Eccleſias obtinere. Ipſe quidèm ſo-
„ lus eandem fundavit Eccleſiam, dicente Domino Petro, tù es Petrus, & ſuper
„ hanc Petram ædificabo Eccleſiam meàm: & quodcumque ligaveris ſupèr ter-
„ ram, erit ligatum & in Cœlis, & quodcumque ſolveris ſupèr terram, erit ſolu-
„ tum & in Cœlis, & ſupèr petram fidei mox naſcentis erexit. Non enim quævis
„ terrena ſententia, ſed illud Verbum, per quod conſtitutum eſt Cœlum, & terra,
„ per quod deniquè conſtituta ſunt omnia elementa, eandem Romanam fundavit
„ Eccleſiam, quæ quidèm omnes Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales
„ Eccleſias, & ipſarum cujuslibet ordinis dignitatem inſtituit: ad cujus Paſtorem,

„ & Rectorem Eccleſiæ, videlicet Romanum Pontificem, omnium Eccleſiarum,
„ dignitatum, perſonatuum, officiorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum plenaria
„ diſpoſitio noſcitur pertinere. Cogita quæſumus inſupèr, & recogita fili, quibus,
„ & qualibus credis conſiliis, quibuſque te involuis negotiis, & ad eorum ingreſſum
„ contemplare finalem egreſſum, cum ſit viri prudentis, ut rerum exitus me-
„ tiatur.

31. „ Itàque Regalem excellentiam intenſis rogamus, & hortamur affectibus,
„ & per Dei miſericordiam obſecramus, quatenùs ad cor rediens, & directos tibi
„ in paternâ dulcedine hujuſmodi piæ noſtræ exhortationis, ſuaviſque increpatio-
„ nis, & ſalubris inductionis affatus, tamquàm Catholicus Princeps, & providus,
„ ac benedictionis, & gratiæ filius, devotè ſuſcipiens, rationi, & ejuſdem Eccleſię
„ matris tuæ devotioni ſubiice temetipſum, quâ duce, tibique propitiâ, & placa-
„ tâ, proficere poteris: quâ offensâ, non valebis, cum in ejus offensâ offendatur
„ ſponſus ejus Jeſus Chriſtus Dominus, proſperari; præmiſſa, & alia vergentia in
„ derogationem ejuſdem Romanę Eccleſię, & libertatis Eccleſiaſticæ in Regno tuo
„ prędicto cohibendo penitùs, & tollendo &c. Alioquin cum ex injunctæ nobis de-
„ ſupèr Apoſtolicæ ſervitutis officio, de animâ tuâ illi, qui magnum judicat ſicut par-
„ vum, & apud quem perſonarum acceptio non exiſtit, ſimus rationem in extre-
„ mo judicio reddituri, ac jura, & auctoritatem præfatæ Sanctę Romanæ Eccle-
„ ſiæ defendere teneamur; quominùs in præmiſſis, in quibus tàm patentèr ejuſdem
„ Apoſtolicę Sedis auctoritas eſt contempta, & in ſuis juribus, & honoribus con-
„ culcata, limam correctionis Sedis ejuſdem, & prò menſurâ exceſſum adhibere
„ medelam ſalubrem procuremus, nec diſſimulare poſſemus ulteriùs, nec ſalvâ
„ conſcientiâ prætęrire (*a*).

(a) *Clem. VI. loc. cit.*

32. Adnotet doctus lector, excluſionem extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis hìc vocari *temerariam*, *& divinis conſtitutionibus inimicam*, eamque prout & alia, à Rege, ac Parlamento Anglico, adversus libertatem Eccleſiaſticam, attentata, prò talibus reputari, quæ defendi non poſſint, *niſi fides*, *& ſacrorum canonum fundamenta radicitùs evellantur*. Veniant ergò Contradictores, & dicant, ubinam didicerunt, eſſe Divino, naturali, ac humano jure, clericos extraneos à beneficiis Eccleſiaſticis repellendos; ſi eorum excluſio, à Pontifice, ſuper articulo, ritè examinato, ac in contradictorio cum Rege potentiſſimo, pronuntiante, ſententialitèr declaratur Divinis conſtitutionibus inimica, nec ſuſtentabilis, niſi fides, & ſacri canones uſque à radicibus evellantur? Accedit quod Rex Eduardus Vvillelmum, proptèr quem etiam prò parte orta erat contentio, ad poſſeſſionem tandem Epiſcopatus Norvicenſis admiſit (*b*). Imò & eo uſus eſt prò Legatione ad Summum Pontificem obeundâ (*c*). Impedimenta quoquè ſuſtuliſſe non ambigimus, quibus Ademaro, & aliis Cardinalibus beneficiorum prędictorum reditus detrahebantur, ne deberet Clemens cum Eduardo ampliùs condolere, quod Cardinalibus, cauſas majores Chriſtianæ reipublicę, omniumque Eccleſiarum, cum Pontifice pertractantibus, & ideò de proventibus Eccleſiarum juridicè ſuſtentandis, ſola Anglia hęc ſubſidia denegaret, cum cætera Regna huic juſto officio neutiquam impendendo deeſſent. *Certum eſt*, inquit, *quod non ſolùm in Regno*, *& in terris tuis*, *imò quaſi in omnibus Regnis*, *& partibus*, *tàm propinquis*, *quàm remotis*, *ubi Catholicę fidei viget cultus*, *aliis novis Cardinalibus gratiam fecimus*, *in quibus rebellionem aliquam nullatenùs audivimus* (*d*).

(b) *Raynald. an. 1344 n. 55. poſt med.*
(c) *Vid. Seriem Epiſcopor. Norvicen. n. 28*
(d) *Vide Thomaſſin. Vet. & Nov. Eccl. Diſcipl p. 2. l. 1. c. 44. n. 3.*

33. Superadnotetur adhùc mos vetuſtiſſimus, ac uſque ab illis Sæculis inolitus, quod Cardinales Romanæ Eccleſiæ (& ex identitate, vel ſaltèm ex ſimilitudine rationis, etiam Prælati, & Officiales ejuſdem Eccleſiæ) beneficia ſacra liberè, & licitè poſſint ubilibet adipiſci. Demùm attendatur, quòd Rex Eduardus, ut ait Odoricus Raynaldus, *cum aliquandiù Politicorum ſuurris delinitus*, *ſua*, *& regiorum Miniſtrorum iniqua geſta propugnaſſet*; *demùm*, *intentato illi*, *& Adminiſtris à Clemente judicio*, *convictus Eccleſiaſticum jus ab ipſo prætèr fas opprimi*, *ne feri-*

retur

retur anathemate, miſſis Oratoribus, veniam petiit, ſeque Pontificiis imperiis, ad farciendas injurias, quas intulerat Clero, ſubjecit (a). Nèc hoc putetur gratis aſſeverari: quippè ex plurimis mandatis, & juſſionibus ejuſdem Regis, conſtat, nedum Cardinalem Audomarum, ſeù Ademarum (Gerardus Cardinalis citò objerat (b); ſed etiam alios Cardinales, beneficia in ditione Anglicâ poſſidentes, fuiſſe ad eorum poſſeſſionem redintegratos, cum ſanè ibi non aliqua beneficia merè ſimplicia, ſed multiplices Archidiaconatus, Perſonatus, ac Præbendas reſidentiales, poſſiderent, à reſidendi debito diſpenſati, proptèr operam, quam toti Eccleſiæ, aſſiſtentes Pontifici apud Romanam Curiam, impendebant (c).

(a) *Raynald.an.*1343 *nu.*91.

(b) *Ciacon.in Clem. VI. nu.*8.

(c) *Clementina Execrabilis, & ibi Gloſ. Verb. Univerſale de præbend. & dignit.*

34. Audiatur Mandatum Regis ad hæc faciens. *Rex Theſaurario, & Baronibus ſuis de Scaccario, ſalutem. Volentes Venerabiles Patres Dominum Gaucelinum Joannis Perſonam Eccleſiarum de Hemmyngburgh Eborum, de Stebenheth, & Hakalyngbourn Cantuarienſis, de Pegeham Ciſtercienſis Diœceſium, & Præbendarium dè Driffeld in Eccleſiâ Lichefeldenſi. Dominum Præneſtrinenſem Archidiaconum Eborum, & Præbendarium præbendæ de Wiſlowe in Eccleſia Eborum. Dominum Taillerandum, Decanum Eborum, Perſonam Eccleſiæ de Whitchirch Cantuarienſis diœceſis, & Præbendarium præbendæ de Thame in Eccleſiâ Lincolnienſi. D. Joannem Connenarum Archidiaconum Norhamptoniæ, Perſonam Eccleſiæ dè Blokkeleye Wygornienſis diœceſis, & Prębendarium prębendæ B. Margaritæ dè Leyceſtriâ in Eccleſiâ Lincolnienſi. D. Hiſpanum, Archidiaconum Ceſtriæ. D. Adomarum Roberti Archidiaconum Eſtridyng, et Prębendarium in Eccleſiâ Eborum. D. de Motâ, Archidiaconum Oxoniæ, & Archidiaconum Elienſem, Præcentorem Ciceſtriæ, & Præbendarium præbendæ de Milton in Eccleſiâ Lincolnienſi, Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinales, favore proſequi gratioſo, vobis mandamus, quod eoſdem Cardinales de decimâ triennali, nobis per Clerum Regni Noſtri Angliæ ultimò conceſſâ, ipſos ratione beneficiorum ſuorum prędictorum contingente, ad dictum Scaccarium exonerari, & quietos eſſe, ac exactionibus (ſi quas Collectores decimę prędictę eiſdem Cardinalibus, ſeù eorum alicui, occaſione decimę illius, fecerint) ſuperſederi, & diſtrictiones, ſivè ſequeſtra, eâ de causâ, in beneficiis ſuis prædictis, ſeù bonis ſuis eccleſiaſticis facta, & appoſita, eiſdem ſine dilatione relaxari faciatis, hac vice de gratiâ noſtrâ ſpeciali* (d).

(d) *Rymer. Act. publ. Reg. Angl. to.*5. *ann.* 1345. *f.* 442.

35. Et individuè legere eſt bina mandata favore Anibaldi Cardinalis edita, ſuper quibuſdam beneficiis, per eum in Angliâ poſſeſſis. Hic eſt Anibaldus de Ceccano Aquinatis diœceſis, Cardinalis Epiſcopus Tuſculanus, & Archiepiſcopus Neapolitanus, qui à Clemente Papâ VI. Legatus ad Angliæ Regem tranſmiſſus, pro pace cum Gallis componendâ, vix à Rege ſuſceptus eſt, ſed ſtatim juſſus abire (e). Nihilominus Eduardus ad ejus favorem hanc cedulam expedivit: „ Rex omnibus, ad quos &c. Salutem. Licèt nuper oſtenſis coram Concilio noſtro quibuſdam „ inſtrumentis, ex parte Venerabilis Patris, Anibaldi Tuſculanenſis Epiſcopi, curię Romanę Cardinalis: per quę apparebat, ipſum Cardinalem prębendam de Wetewang, in Eccleſiâ Beati Petri Eborum, poſt mortem Willelmi de Kildesby, nupèr prębendarii dictæ præbendę, acceptaſſe, & poſſediſſe fructus, reditus, & emolumenta ejuſdem, virtute cujuſdam ordinationis, per nos, & Concilium Noſtrum, „ de omnibus fructibus, reditibus, & emolumentis omnium beneficiorum Cardinaliũ, „ & aliorum alienigenarum, in Regno noſtro Angliæ beneficiatorum, & in eiſdem „ minimè reſidentium, in manum noſtram ſeiſiendis, factę in manum noſtram, non „ intellecto, quod aliquis alius jus habuit in eâdem, capi, & ſeiſiri præceperimus.

(e) *Ciacon. in Joan.* 22. *nu.* 18.

36. „ Quià tamen, dilectus Clericus noſter Joannes de Melbourn, coram „ nobis, & Concilio noſtro comparens, aſſervit ipſum dictam præbendam ſtatìm „ poſt mortem dicti Willelmi, virtute cujuſdam ſpecialis gratiæ, ſibi per Sedem „ Apoſtolicam factæ, acceptaſſe, & poſſeſſionem ejuſdem canonicè adeptum „ fuiſſe, & fructus, reditus, & emolumenta præbendæ illiùs, ferè per unum an- „ nnm, abſque impedimento, ſeù calumniâ, per dictum Cardinalem, aut aliquem,

„ nomi-

„ nomine ſuo, interpoſitâ, pacificè, quouſque fructus, reditus, & emolumenta
„ prædicta, de mandato Noſtro (ipſo Joanne non vocato, præmonito, nec audito)
„ capta, & ſeiſita, ac procuratoribus prædicti Cardinalis ad reſpondendum no-
„ bis per viam mutui de denariis indè provenientibus, liberata fuerunt, percepiſſe,
„ & habuiſſe, diverſa inſtrumenta, & evidentias, acceptationem, & poſſeſſionem
„ ſuam hujuſmodi teſtificantia, coràm nobis, & dicto Concilio noſtro exhibendo.
„ Undè idem Joannes nobis ſupplicavit, ut ſibi ſupèr hoc juſtitiam fieri faciamus;
„ conſideratione præmiſſorum, & ad requiſitionem quorumdam Magnatum, no-
„ bis pro eodem Joanne ſupplicantium, & propoſita per eundem Joannem vera
„ eſſe teſtificantium, volentes gratiosè agere cum eodem; manum noſtram de
„ fructibus, reditibus, ac emolumentis præbendę prædictæ, per certam ſecuri-
„ tatem, in quâdam Indenturâ, inter nos, & ipſum Joannem confectâ, contentam,
„ duximus amovendum; ſalvo jure cujuslibet. Nolentes quod idem Joannes, ſu-
„ per perceptione fructuum, proventuum, redituum, & emolumentorum prę-
„ bendæ prædictę, ex nunc, prætextu hujuſmodi appoſitionis manuum noſtrarum
„ ad eadem, per nos, ſeù miniſtros noſtros quoſcumque, ex causâ prędictâ aliqua-
„ litèr impediatur (*a*).

(a) *Rymer. loc. cit. ann. 1348. to. 5. f. 624.*

37. Et poſt biennium Rex novâ expeditione pręcepit: „ Rex univerſis, &
„ ſingulis majoribus &c. ſalutem. Supplicavit nobis, Venerabilis Pater Anibal-
„ dus, Epiſcopus Tuſculanenſis, & Cardinalis de Naples, quod, cum ipſe Jaco-
„ bum Ramananii, Perſonam Eccleſię de Sevenok, procuratorem ſuum, prò di-
„ ſpoſitione beneficiorum ſuorum, quæ jam poſſidet in Angliâ, ac bonâ directio-
„ ne rerum ſuarum, infrà idem Regnum Angliæ habeat converſantem. Nec non
„ prò eo, quod idem procurator certam firmam annuam, pro eiſdem beneficiis,
„ quę intèr alia beneficia alienigenarum in Regno noſtro Angliæ in manu noſtrâ
„ capta exiſtunt, ſolvit; Velimus prò ſecuritate ipſius procuratoris, ac rerum, &
„ poſſeſsionum ſuarum gratiosè ordinare, nos de gratiâ noſtrâ ſpeciali, & ob af-
„ fectionem, quam ad perſonam dicti Cardinalis gerimus, & habemus, ſupplica-
„ tioni ſuæ prædictę in hac parte annuentes, ſuſcepimus ipſum Jacobum, morando
„ infrà Regnum noſtrum prędictum, ex causâ prędictâ, carectas, cariagia, &
„ Equos, nec non res, reditus, & omnes poſſeſsiones ipſorum Cardinalis, & Ja-
„ cobi, in protectionem, & defenſionem noſtram ſpecialem. Et ideò vobis man-
„ damus, quod ipſum Jacobum, carectas, cariagia, & equos, nec non res, redi-
„ tus, & omnes poſſeſsiones ipſorum Cardinalis, & Jacobi manuteneatis.

38. Vide quomodo, non obſtantibus Politicorum reclamationibus, ac Regis pręcepto, ad excluſionem extraneorum edito; adhùc tamèn Papę continuarunt beneficia, in Regno Anglię conſtituta, Clericis etiam extraneis, & pręſertìm Neapolitanis impertiri (*b*). Ipſeque Rex Eduardus, dum adhùc ferveſceret contentio, expreſsis juſsionibus imperavit, ut iiſdem Clericis reditus ſuorum beneficiorum exhiberentur. Porrò diuturna fuit hujuſmodi controverſia, nec niſi ſub Gregorio Papâ XI. compoſita eſt, Eccleſiâ prędvalente, ſuamque libertatem evincente, admittendi ad ęccleſiaſtica beneficia, etiam Clericos extraneos. En articuli Compoſitionis intèr ipſum Gregorium XI. & Eduardum Anglię Regem. „ Quantum
„ ad articulum de Reſervationibus, Dominus Papa reſpondit; quod ſuam poteſta-
„ tem in hoc reſtringere non intendens, collationes factas per viam Reſervationis,
„ prout dixit, non potuit revocare honeſtè, ſed in futurum, contemplatione
„ Regis, voluit talitèr abſtinere, ac etiam moderare, quod nec Regi, aut Regno
„ rationalitèr cederent in gravamen. Itèm quantum ad articulum de electioni-
„ nibus, Dominus Papa reſpondit, quod quantum ad Cathedrales Eccleſias, Re-
„ ſervationes, & proviſiones dimittere non intendit, ſed ad reverentiam Domini
„ Noſtri Regis, dixit ſe velle, occurrente vacatione aliquâ Carhedralis Eccleſię,
„ in futurum per tempus notabile expectare, intantum, quod electio veriſimilitèr
„ poſsit ad Curiam Romanam commodè pervenire; &, ſi ſibi perſona ſufficiens, &

(b) *Rymer. to. 7. ann. 1380. f. 258. 259. 427. 437.*

„ ido-

„ idonea præſentetur, potiùs providebit Electo. Et Domino Noſtro Regi, ſcri-
„ benti inpoſterùm in præfatâ materiâ, quantum ſine Dei offenſâ notabili, & ſal-
„ vâ conſcientiâ, complacebit. Item quantum ad articulum de Dignitatibus ele-
„ ctivis, Abbatiis, Prioratibus, & Hoſpitalibus, Dominus Papa reſpondit; quod
„ quantum ad Monaſteria non occurrebat ſibi, quod quidquam fecerat in præjudi-
„ cium &c. ſed quantum ad dignitates, inconvenientia aliqua, ſicut de ruina do-
„ morum, & conſimilibus, poſſeſſores faceret reparare, & portare onera debita,
„ & occurrente opportunitate, faceret, quod hujuſmodi beneficia eſſent in ma-
„ nibus illorum, qui poſſent reſidere.

39. „ Item, quantum ad articulum de beneficiis collatis extraneis, poſt ma-
„ gnas altercationes factas hìnc indè, finalitèr Dominus Papa reſpondit; quod non
„ recordabatur sè contuliſſe, tempore ſuo, beneficium extraneo, præterquàm
„ Cardinalibus, pront in aliis Regnis contulit eiſdem; uno dumtaxat excepto,
„ quod contulit uni Romano, qui, ut dixit, in Angliâ commoratur. Et ſubſe-
„ quentèr, factâ replicatione de beneficiis Cardinalium, quę his diebus erant in
„ Angliâ, plus ſolito, in tanto numero, & valore, quod Regnum Angliæ into-
„ lerabilitèr gravabatur. Et quod aliqui fructus pervenerunt ad manus inimico-
„ rum: & quod valor aſcendebat ad plus, quam fructus Cardinalium in Regno
„ Franciæ, quod tamèn eſt in triplo majus, quam Regnum Angliæ; Idem Do-
„ minus Papa reſpondit, quod inpoſterùm de providendo extraneis, tàm Cardi-
„ nalibus, quàm aliis in Angliâ moderaret, & contemplatione Regis, oportuni-
„ tate habitâ, hujuſmodi numerum, quantum ad extraneos, ut præmittitur, di-
„ minueret. Item, quantum ad articulum de primis fructibus, Dominus Papa
„ reſpondit; quod quoad novitatem de primis fructibus expectantium, in gratiâ ſpe-
„ ciali, jam inſtabat finis in principio menſis Martii imminentis; ſed quantum ad
„ alios primos fructus, propter guerrarum onera, quæ habebat, non poterat prò
„ nunc à receptione deſiſtere eorumdem; ſed ſperabat, infrà modicum tempus
„ aliqua ordinare ad relevationem Eccleſiarum, & minus Eccleſias onerare, quàm
„ fuerant oneratæ temporibus Prædeceſſorum ſuorum. Item, quantum ad articu-
„ lum de expectationibus, & proviſionibus reſpondit; quod de hujuſmodi multi-
„ tudine ſtudia in Angliâ, & ſcripturæ Dominorum erant in causâ, & quod reddit
„ sè difficilem, & reddet sè inpoſterùm, ad concedendum in eâ parte, abſque ta-
„ mèn ſuæ poteſtatis reſtrictione &c. (*a*).

40. Vides hìc, quod currente Sæculo Chriſti Decimoquarto Angliæ Regno jus nullum inerat excludendi Clericos extraneos ab eccleſiaſticis beneficiis: quod jus ſi nihilominus Angliam habuiſſe contendas (*b*), oportet, ut illud poſt hæc tempora ex Apoſtolico aſſecuta ſit privilegio. Quoad nos verò, ex totâ congerie prolixæ contentionis ſuper hoc habitæ, intèr Clementem Papam VI. ejuſque ſucceſſores, ac Eduardum III. Angliæ Regem, patet quod moderna prætenſio repellendi Clericos extraneos ab eccleſiaſticis beneficiis, per Contradictores adeò mordicùs promota, nihil aliud eſt, niſi refrixio antiquatæ illius, ac obſoletæ contentionis, quam Rex Angliæ præfatus adverſus ſedem Apoſtolicam excitavit, omnes technas, quas potuit in propatulo ponens, ad palliandam injuſtitiam ſui conatus: omnem lapidem movens, ad prævalendum in ſuo ſenſu, nullamque non adhibens artem, ut Cardinales, Clericoſque extraneos à ſui Regni beneficiis ablegaret; His tamèn non obſtantibus à ſuo conatu decidit: excluſioque Clericorum extraneorum declarata eſt *temeraria, & divinis conſtitutionibus inimica*: talis demum; *quæ* defendi non poſſit, niſi evulſis ſacrorum canonum, & Chriſtianæ Fidei fundamentis (*c*).

(a) *Raymer. Act. publ. an. 1377. to. 7. f. 136. & ſeq.*

(b) *Alteſer. in cap. bene 4. de poſtul. præl.*

(c) *Vid. hic ſup. nu. 28. 29. & 32.*

CAPUT XXXXI.

In quo ex aliis contentionibus, excitatis intèr eundem Clementem *PP.VI.*, & Philippum *VI.* Regem Galliæ. *Ac* Alphonſum *XI.* Regem Caſtellæ: *Nècnon intèr* Bonifacium PP. IX., & Henricum III. *itidèm Regem Caſtellę, probatur libertas Eccleſię in conferendo Eccleſiaſtica beneficia, ętiam Clericis extrancis.*

SUMMARIUM.

1 *Contentio de excludendis Clericis extraneis à conſecutione beneficiorum, ex Angliâ in Franciam tranſvolavit, Philippo VI. Rege eam fovente.*

2 *Reſervationes inceperunt à Joanne Papâ XXII. Ad Clementem VI. centum millia Clericorum confluxerunt, beneficia petentium. Papa Regi Galliæ reſiſtit.*

3 4 *Clemens Papa VI. Philippum VI. Regem Galliæ objurgat, & excluſionem extraneorum declarat, divino, & humano juri contrariam &c.*

5 *Papa poteſt Clericos undecumque ad sè vocare. Habet plenariam omnium beneficiorum diſpoſitionem. Rex tandèm edictum ſuum revocavit.*

6 *In hac controverſiâ remanſit ſartatecta libertas Eccleſiæ, ac reprobata fuit excluſio extraneorum à beneficiis.*

7 *Hæc eadem contentio, compreſſa in Galliis, & in Angliâ, erupit in Hiſpaniâ, ob Epiſcopatum Caurienſem datum extraneo.*

8 9 *Clemens VI. Alphonſum Regem Caſtellæ monet, ne obſiſtat extraneis. Rex tandèm Eccleſiam in ſuâ libertate relinquit.*

10 *Reſtrictio beneficiorum ad ſolos indigenas eſt hęreditaria poſſeſſio Sanctuarii Dei. quandonam, & quo judice indigenæ ſint pręferendi extraneis.*

11 *Varia motiva indicantur, quod Rex libertatem Eccleſiæ admittendi extraneos in ſuo eſſe reliquerit. Papa laudat ipſum Regem defunctum.*

12 *Ex his contentionibus intèr Clementem VI. & Reges Angliæ, Gallię, ac Hiſpaniæ, magis firmatur libertas Eccleſiæ in præficiendo extraneos beneficiis.*

13 *Denuò erupit ipſa contentio in Hiſpaniâ, tempore Henrici III. Regis. Joannes Rex, ob Schiſma, ab Urbano VI. cenſuris pulſatus eſt.*

14 *Henricus Rex Caſtellæ Antipapæ ſe ſubtraxit, ſed Papæ non adhæſit. Et quia Antipapa nimia beneficia extraneis conferebat, Rex eos excluſit.*

15 *Edictum regis ſupponit, ſemper extraneos fuiſſe in Caſtellæ Regno à beneficiis excluſos, quod non ſubſiſtebat, niſi cęteris paribus.*

16 *Bonifacio IX. dictam libertatem Papę ſartamtectam ſervandam eſſe clamante; Rex edictum contrà extraneos caſſavit.*

17 *Nil clariùs hoc eventu favore extraneorum. Contradictores malè dicunt, Regem vecordem, à malis hominibus circumventum, ceſſiſſe.*

18 *Oſtenditur Regem non fuiſſe imbellem, ſed generoſum. Qualitèr Magnates cohibuerit? Carolus V. quandam audaciam Magnatis diſſimulavit.*

19 *Non ſolus Rex reſcidit edictum, ſed etiam Comita cum eo. Nec dicendus eſt circumvectus Rex eum legem impiam abrogavit.*

20 *Ex aliis motivis probatur, Regem non fuiſſe circumventum, ſed feciſſe, quod juſtitia, & veritas depoſcebant.*

21 *Continuata fuit admiſſio extraneorum, donèc dicitur fuiſſe à Sixto IV. conceſſum indultum Henrico IV. extraneos repellens.*

22 *Confutatur frigida gloſſatio Contradictorum, quod Sixtus, dans indultum, recognoverit bonam fidem juris excluſivi extraneorum.*

23 *Docet Emanuel Gonzalez, excluſionem extraneorum, nullibi fieri poſſe ſine Apoſtolico privilegio.*

24 *Sententia refertur Azorii, quod Princeps laicus non poſſit arctare ad ſolos indigenas beneficiorum collationem.*

25 *Caroli V., & Philippi II. pragmaticæ contrà extraneos ſi sè referunt privilegio Apoſtolico, juſtæ fuerunt, alias non, ſed injuſtæ fuerunt.*

26 *Gonzalez, Salgado, Valdaura, Cenedus, Covarruvias, omnes Hiſpani, refundunt excluſionem extraneorum in Apoſtolicum privilegium.*

27 *Ex Covarruviâ jus excludendi extraneos ſpectat ad Papam, vel ad Concilium Generale, nec hoc eſt jus coronæ Regiæ coævum.*

28 *Jus patronatus, nec ex dotatione acquiritur, nequè ex victis Barbaris, nisi expreſsè per Superiorem eccleſiaſticum reſervetur.*

29 *Jus excludendi extraneos non procuraſſent Caſtellæ Reges ex Apoſtolico privilegio, ſi hoc ex ſe facere potuiſſent.*

30 *Si Contradictores indultum Pontificium non habent, perperam per vim extorquent id, quod non niſi ex gratiâ Coronatis Principibus datam eſt.*

1. HOc eodem ſæculo decimoquarto, quod percurrimus, incepit primo, ut innuimus, expreſſis contradictionibus impugnari libertas Eccleſiæ in diſpenſatione beneficiorum, tàm quoàd Reſervationes, in regulis Cancellariæ contentas, vel alitèr Pontificiâ auctoritate ſtatutas, quàm quoàd clericos extraneos, ad præbendas eccleſiaſticas admittendos, cum anteà Eccleſia, prout hucuſque probatum eſt, plenâ, totali, ac integrâ ipsâ libertate potita eſſet, eamque pleniſſimè per tot ſæcula exercuiſſet (*a*). Verùm poſtquàm Eduardus III. Angliæ Rex libertatem ipſam impetere aggreſſus eſt, formâ in capitulo præcedenti deſcriptâ; ex Anglico ad Gallicanum quoquè Regnum flamma hujuſce contentionis tranſvolavit, Philipppo VI. Rege illam admittere, ac fovente, nec advertente, quod libertatem præfatam Eccleſiæ vulnerans, ſibi metipſi quoquè irreparabile præjudicium inferebat: quippè cum intèr jura ſua Coronæ unum eſſet, poſſe de plurimis beneficiis ſui Regni, vel per viam præſentationis, jure patronatus, vel alitèr per viam nominationis, & proviſionis ad sè pertinentis diſponere, ex privilegio Eccleſiæ, tacito vel expreſſo (*b*); quoties hæc libertas abſcindebatur Eccleſię, non poterat quoquè non Coronæ Regiæ detruncari: ne majori potiretur libertate diſponendi de ſacris rebus, & præficiendi præbendis eccleſiaſticis etiam clericos extraneos, ſi vellet, Rex, quàm Eccleſia.

(a) *Vid. Cap. præced. à n.1.*

(b) *Bonif. VIII. de quo cap. precedent. n.8*

2. Nihilominus placuit Regi, vel à ſuis Conſiliariis ſeducto, vel alitèr ad hoc Eccleſiæ jus impugnandum allecto, exemplum Eduardi Regis Angliæ ſequi, cum quo alioquin diſcordias irreconciliabiles enutrivit (*c*), ſed eum libentèr eſt imitatus in rebus eccleſiaſticis occupandis (*d*). Incæperant Papæ beneficia quædam vacatura ſuæ diſpoſitioni reſervare per Regulas Cancellariæ, quarum primus Auctor cenſetur fuiſſe Joannes Papa XXII. (*e*), hocque habuit, vel initium, vel fomentum tàm à quibuſdam, ſperantibus obtinere à Papâ Eccleſias, quas ſibi reſervabat (*f*), quàm ab immenſo numero clericorum, ad Romanam Curiam confluentium, & proviſiones aliquas poſtulantium (*g*): quorum ad Clementem VI. *tanta confluxit multi-*

(c) *Foreſt & alii in Philip. VI. Gall. & Eduard. III. Angl. Reges*

(d) *Rayn. ann 1347. num. 44.*

(e) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. Diſcipl. p.2. l.1. c.44. n.2.*

(f) *Vid. Magnum Chron. Belgicum ann. 1322 f.295.*

(g) *Thomaſſin. loc. cit. n.4.*

tudo, qui ut pauperes beneficia impetrare voluerunt, ut numerus computatus eſſet ad centum millia clericorum (a). Pontifex ergò, ut cunctis poſſet prò viribus ſatisfacere, nullâ factâ diverſitate nationum in Mandatis expediendis, & reſervationibus beneficiorum decernendis, opus habuit ſuę facultatis Apoſtolicę potentiam ampliùs exercere. In Galliâ autem Philippus VI. Rex, primus ex dynaſtiâ Valeſiorum, ſub prætextù damniquod Regno inferebatur, per promotionem extraneorum ad beneficia Gallicana, verius tamen, ut dictum fuit, cenſum proprium adaucturus, edictum publicavit, quo cunctos clericos alienigenas à beneficiorum cõſecutione diſtenuit (b), & extraneis jam collata occupavit, eorum fructus ſibi, & ſuis uſibus applicando (c). Originem hæc res ſuſceperat, prout diximus, à pravo exemplo Eduardi, tantundèm paulò antè facientis: quem ſicut Pontifex annis præcedentibus increpuerat, & ut res in ſtatu priſtino reponeret, cenſuris comminatis urgere non intermiſerat; ita & nunc ſuâ poteſtate uti, & totam Pontificalem exerere fortitudinem coactus eſt, adversùs Regem Gallum, talia, & tàm præjudicialia tentantem.

(a) *Magn. Chronic. Belgic. an. 1342. f. 300.*

(b) *Thomaſſin. loc. cit. p. 2. l. 1. c. 103. nu. 6. §. Philippum.*

(c) *Rayn ann. 1346. num. 39.*

3. Philippo ergò Valeſio præfato Clemens hæc intèr cætera ſcripſit: *Fili dilectiſſimè, præmiſſa utique Divino, & humano juri contraria, claritati devotionis, qua tù, tuique progenitores præfulgere ſtuduiſtis ergà Deum, & ipſam Eccleſiam hactenùs congruere, proh dolor! non videntur. Et utinàm tui Conſiliarii, qui te induxerunt ad ea, ſolerti diligentiâ maturiùs attendiſſent gravia pericula, quibus talia facientes, & in eis faciendis conſilium, vel favorem præſtantes, olim editi à ſanctis Patribus Canones evidentèr involuunt: & nihilominùs conſideraſſent attentè, ſi per Reges Franciæ progenitores tuos, talia, vel ſimilia, in Divinæ Majeſtatis contumeliam redundantia, ullis unquàm temporibus adversùs eandem Eccleſiam, & libertatem eccleſiaſticam adinventa fuerint, vel etiam attentata. Debuiſſent nàmque præfati Conſiliarii, ſi rationis haberent apertos oculos, proſpexiſſe, quod Romanus Pontifex, Paſtor univerſalis Eccleſiæ Catholicæ, Chriſtique in terris Vicarius, ad quem Eccleſiarum omnium plena noſcitur diſpoſitio pertinere, Prçlatos, & perſonas eccleſiaſticas, de quibuſcumque mundi partibus, in quibus Catholicę fidei cultus viget, ad sè vocare poteſt, & illos, de quibus ſibi videtur apud Sedem Apoſtolicam, ſecumque tenere, & nihilominùs ad partes diverſas mundi deſtinare, proùt incumbentia negotia exigunt, & expedire cognoſcit*. Indè quibuſdam aliis interpoſitis ſubjungit.

4. *Et nihilominùs conſiderare apertiùs debuiſſent, quod bona Eccleſiarum ad miniſtrorum ipſarum, & Chriſti pauperum ſuſtentationem, ac pios uſus ſpecialitèr deputata noſcuntur, nec licet ea in uſus converti alios &c. ſtatutis Conciliorum generalium probibentibus, ipsius Romani Pontificis licentiâ non obtentâ. Et quamquàm Eccleſiis, ac Prælatis, & perſonis eccleſiaſticis, ut adminiſtrent jura, & bona eccleſiaſtica jure ſuo competat, ipſis tamèn eadem adminiſtratio per executionem literarum ſubtrahitur prædictarum &c. Prætereà tua quæſumus Serenitas Regalis attendat, & intrà ſecreta cordis diligenti meditatione revoluat, quod etiam præfati debebant Conſiliarii (ſi ſalubritèr vellent in hac parte conſulere) attendiſſe, cum quâ fiduciâ ipſa Eccleſia mater tua, cujus precibus, & ſuffragiis egere ſemper noſceris, & præſertìm his temporibus, quibus tibi procelloſi guerrarum turbines imminent, proh dolor! & inſurgunt; prò tè, tuique ſtatus proſperitate ad ſponſum ſuum Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum, à quo eſt omnis virtus, victoria, & fortitudo, qui per præmiſſa gravitèr offenditur, & vehementèr procùl dubiò irritatur, levare poterit manus ſuas &c. (d)*. Attendat hìc, quæſo, lector benevolus, quàm vividè rejectio extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis, & occupatio fructuum præbendarum, quæ ſunt ipſis extraneis contributę, Regi Galliarum à Clemente Papâ exprobantur, tamquam *Divino, & humano juri contraria*; in *Divinæ Majeſtatis contumeliam redundantia*; & *adversùs Eccleſiam, & libertatem eccleſiaſticam adinventa*. Audiant ergò Contradictores, quàm longè ipſi à veri tramite abſiſtant, cum collationem beneficiorum extraneis, prò facinore venditant, Divinæ, naturali, & humanæ legi contrario.

(d) *Clem. VI. tom 5. epl. 1160. ap. Raynald. ann. 1346. n. 39.*

5. Nec

5. Nec contemnenda eſt declaratio, quâ Pontifex aſſeverat, ad ſe, velut ad Chriſti Vicarium, & Eccleſiæ Univerſalis Paſtorem, libertas attinet, clericos undecùmque evocandi; quibus eccleſiaſtica beneficia valet ubilibet impertiri. Ad ipſum enim plenaria omnium beneficiorum poteſtas pertinet, cujus participes reddens tùm ordinarios, tùm delegatos beneficiorum Collatores, vel ad ea Nominatores; in ipsâ facultate Pontificis hi ſubintrant: & ſic quod Eccleſia libertate fruatur beneficia eccleſiaſtica conferendi, tùm clericis extraneis, tùm indigenis, non eſt opinio nova, ſed ſententia jàm ferè à quadringentis annis ſolemnitèr definita, à Pontifice, non Italo, non Romano, non rerum ignaro, non circumvento, ſed à Pontifice natione Gallo, in Galliâ progenito, & inibi degente, ac ſupèr hoc cum Rege potentiſſimo Galliarum contendente. Qui Rex tandèm, rebus ritè perpenſis, & veritati ceſſit, & edictum, à sè ſuper hoc jàm primitùs promulgatum, modeſtiſſimè revocavit: quâ de rè Clemens Reginę Philippi uxori, literas gratulatorias dedit, eique gratias reddidit, prò ſuâ ope, ad complendam eandem revocationem ſolertiùs interpoſitâ (*a*).

(a) *Thomaſſin. loc. cit. c.* 103. *n.* 6.

6. Hunc finem habuit controverſia intèr Philippum Valeſium, & Clementem VI. excitata. Nimirùm Eccleſia de ſuis oppugnatoribus triumphavit. In propatulo poſitum eſt, quod uſque ad illam ætatem, nec Rex, nec Regnum Gallicanum, ullum jus, vel privilegium habuerat, excludendi clericos extraneos ab eccleſiaſticis beneficiis: illudque ſi nunc poſſidet, oportet, quod poſt hæc tempora fuerit aſſecutum. Publicè quoquè improbata eſt eorundem extraneorum excluſio; tamquam Divino, & humano juri contraria, & adversùs libertatem eccleſiaſticam adinventa. Demùm libertas Eccleſiæ in ſuo primævo ſtatu eſt relicta: Et in Galliâ continuatum eſt, ut anteà, conferre ſacras præbendas, & beneficia eccleſiaſtica, tàm altioris, quàm inferioris ordinis, etiam clericis extraneis, prout cunctis Gallicarum rerum peritis poteſt optimè innoteſcere. Conſulat qui vult Hiſtoricos, ac pręſertim Samartanos (*b*), & inveniet, tàm ante, quàm poſt hoc ſæculum decimumquartum, collata in Galliis eccleſiaſtica beneficia promiſcuè viris extraneis, & indigenis: nempè ſæpiùs indigenis: ſed toties etiam extraneis, ut conſtet, contentionem præfatam nihil prævaluiſſe, ad extraneos à beneficiis eccleſiaſticis repellendos.

(b) *Vide Samartan. Gallia Chriſtianam.*

7. Aſt quia contentio, clericorum extraneorum excluſiva, præfati ſæculi temporibus excitata, originem habuit à politicis motivis; velut herba peſtifera, virus ſuum citò diffudit: & non ſecus ac fabuloſa Hydra Antiquorum, vix in uno capite exciſa, ſtatim è trunco diriora capita tranſmittebat; Hinc factum eſt, ut percuſſa; in *Angliâ*, & in *Galliis* compreſſa eruperit in *Hiſpaniâ*. Eodem quippè *Clemente VI.* in D. Petri Cathedram reſidente, *Alphonſus XI. Caſtellæ Rex*, acceperat, ut innuimus, ex Angliâ literas, quibus Eduardus Rex Anglus claſſicum perſonabat, prò repellendo clericos extraneos ab eccleſiaſticis beneficiis (*c*). Alphonſus tamen tunc illas non attendit: vel quia exitum contentionis intèr Papam, & Anglum prius duxerit expectandum, vel quia monitus à Pontifice, nè talibus novitatibus ſe miſceret, bonum exiſtimaverit, nihil interim innovare (*d*). Verùm ſtatìm ac audivit, quod Papa Epiſcopatum Caurienſem, provinciæ Compoſtellanæ, Epiſcopo contulerat non Hiſpano; infremuit, & literas querimoniæ plenas Clementi Pontifici delegavit. Clemens verò hiſce dulcibus, & ſenſatis monitis, Regem reddidit, & juſtitiæ, & veritatis, ut oportebat, inſtructum.

(c) *Raynald. an.* 1344 *num.* 54.

(d) *Raynald. loc. cit.*

8. *Dùm tuam*, inquit, *progenitorumque tuorum devotionis, & fidei puritatem, qua ergà Deum, & Romanam Eccleſiam claruiſtis, diligentèr attendimus, dumque ſperamus, quod tu in hac devotionis, & fidei puritate perſiſtens, illam non ſolum continuare debeas, ſed augere; miramur quomodò ſic tuam per aliquos circumveniri prudentiam paſſus fueris, ſicque illorum, quærentium Sanctuarium Domini hæreditariò poſſidere, inordinatæ condeſcenderis voluntati, ut ipſius Romanæ Eccleſiæ matris tuæ ordinationem providam circà proviſionem ejuſdem Caurienſis Eccleſiæ moleſtè tuleris, eam tantâ maturitate digeſtam, levibus aliquorum allegationibus, quas*

non rationum efficacia roborat, ſed noxii potiùs appetitus confutat affectio, impugnant. Nunquid, fili chariſſime, Apoſtoli Domini, quorum doctrinâ fulget Eccleſia, & Chriſtiana fides incrementa ſuſcepit, imò in quibus jacta ſunt fidei fundamenta, & quorum ſunt Epiſcopi ſucceſſores, extrà proprias nationes, & gentes, provincias alias, atque Regna, in ſortem prędicationis, diſponente Domino non ſuſceperunt? Nunquid B. Jacobus, per quem Hiſpaniis Evangelicæ veritatis lumen reſplenduit, & ſacri Baptiſmatis innotuit Sacramentum, in Hiſpaniis ortus eſt?

9. *Quid igitur mirum, ſi Romanus Pontifex, ad exequendum miniſterium ſervitutis injunctæ; illius, cujus vices gerit in terris, & apud quem non eſt Judæi, Gręcique diſtinctio, neque acceptio perſonarum, inſtructus exemplo, perſonas idoneas eligit, & quamquàm alienas, vacantium Eccleſiarum regimini præficit, deputatque Paſtores ad Dominici Gregis curam? Cæterum ſi intèr Prælatos extraneos in Eccleſiis dictorum Regnorum tuorum, ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate promotos, unus minùs forſan aliquibus placuit, hoc illi tua puritas ad vitium, quæſumus, non adſcribat, ſed Subditis ſuis, qui phreneticorum more languentium, medelam, & medicinam reſpuerunt, imputet potiùs ad delictum, cum ipſe idem, ſi attentè mores ejus, & vitam inſpicias, & in librâ rectæ conſiderationis appendas, occurret tibi clarus meritis, atque virtutibus, ac ſcientiâ, doctrinâque prælucidus, velùt quoddam luminare magnum in Dei Eccleſiâ coruſcaſſe. Quapropter, fili chariſſime, ſincerum ergà tè Matris Eccleſiæ zelum, & amorem conſiderans, & attendens, moleſtum non habeas, ſi vacantibus Eccleſiis Regnorum tuorum prædictorum interdùm Apoſtolica Sedes præficit aliquas perſonas idoneas &c.* (*a*), Ità Clemens in fortitudine conſtitit, quâ jàm antè quadriennum Alphonſum commoverat, ne quidquam in repellendis extraneis innovaret: reſque tantâ dexteritate ducta eſt, ut tandèm Rex, & rationibus captus, & minis territus, & precibus emollitus, Eccleſiam in ſuâ libertate reliquerit.

(a) *Clem. 6 an 7 epl. 335. Reynald. an. 1348. nu. 14.*

10. Non ſit grave tamèn lectori hìc opportunè ad cauſam notare: *Primò*, quod collatio beneficiorum, ad ſolos indigenas reſtricta, reputatur pro *bæreditariâ poſſeſſione Sanctuarii Dei*, in Sacris Literis reprobatâ (*b*). *Secundò*, quod in diſtributione beneficiorum, facta à Papâ Vicario Chriſti, (& idem dic de habentibus ordinariam, vel delegatam conſimilem facultatem) non debet eſſe differentia intèr extraneos, & indigenas, quemadmodùm apud Deum *non eſt Græci, nequè Judęi diſtinctio* (*c*). *Tertiò*, quod non efficacibus rationibus, ſed levibus allegationibus innititur excluſio extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis. *Quartò*, quod etiam Apoſtoli Epiſcopatum in variis orbis provinciis tenuerunt, à quibus erant extranei, & S. Jacobus in Hiſpaniâ, ubi ortum ſecundùm carnem non duxerat, Epiſcopale beneficium eſt nactus. Ex totâ demùm ſerie hiſtorici hujuſce ſucceſſus apprimè comprobatur, liberè, & licitè poſſe beneficia eccleſiaſtica, nedum Clericis indigenis, ſed etiam extraneis diſpenſari, nec exteros tùnc tantùm eſſe ad illa provehendos, cum caſus neceſſitatis inſtat, vel tantę utilitatis, quæ æquivaleat urgentiæ introductionis fidei in aliquo loco, uti pro opportunitate ſuæ cauſæ dictitant Contradictores; ſed totiès, & quotiès, tàm Papa, quam Epiſcopi, & alii omnes, tùm ordinarii, tùm delegati beneficiorum Collatores, vel ad ea Nominatores, penſatis rerum, perſonarum, ac temporum circumſtantiis, prudentèr judicant expedire, Deique, & Eccleſiæ ejus meliori ſervitio conferre, quod beneficium hoc, vel illud, potiùs Clerico extraneo, quam indigenæ conferatur.

(b) *Pſalm. 82. 13.*

(c) *Roman. cap. 10. nu. 12.*

11. Porrò exitum contentionis intèr Clementem VI. Alphonſum XI. non invenimus. Sed certè ex his, quæ toto præſenti capitulo ſuggeremus, patet illam fuiſſe libertati Eccleſiæ fauſtiſſimam; perperamque comminiſcuntur Contradictores, epiſtolam Pontificis effectu congruo caruiſſe, cum potiùs ex oppoſito, quià Epiſcopus Caurienſis in ſuæ Eccleſiæ poſſeſſione prævaluit: ac Rex biennio antequam moreretur, jura Eccleſiæ Compoſtellanæ, à ſe occupata (*d*), & bona vetera Templariorum, ad regalem gazam attracta, reſtitui mandavit (*e*); omninò debeat

(d) *Raynal. an. 1352. nu. 16.*

(e) *Boſius Hiſtor. Hoſpital. Hieroſol. l. 2.*

beat pro certo haberi, intactam quoque libertatem Eccleſiæ voluiſſe, & eam ſi non redactam ad ſtatum priſtinum reliquit, ut ad illum tamèn redigeretur quam primùm, ſeriò præcepiſſe. Maximè cum ipſum Regem Alphonſum magnificis hiſce elogiis affecerit Clemens, in epiſtolâ, quam ad Mariam Reginam ejus conjugem delegavit. *Non miramur, chariſſima filia, ſi claræ memoriæ Alphonſi Regis Caſtellę, ac Legionis viri tui, de hac luce tranſitus prematurus, tuum conſternavit animum, turbavit mentem, & viſcera queque merore conſperſit, cum & nos quoquè in ſubtractione tanti, & tàm clari filii, tàmque utilis Athletæ fidei Chriſtianæ, quantùm licuit, ſuperne Majeſtatis voluntate ſervatâ, doluerimus vehementèr. Quis enim fidei zelator ipſius in ejuſdem Principis caſu non doleat? Quis in illius occubitu non triſtetur? Quis oculos compeſcet à lachrymis? Quis à merore poterit continere? Ipſe namque infatigabilis pugil fidei memoratę pro illius exaltatione ab annis teneris, adversùs hoſtes ejus, & ęmulos, tàm ſtrenuè, quam utilitèr dimicavit: ipſe de inimicis ejus conculcatis, & domitis, triumphum nobilem in Dei virtute reportans, dùm ad eorum exterminium accinctus robore virtutis, & animi ſollicitè laboraret &c., avarę mortis ſevero judicio, quod nulla prorsùs appellatione ſuſpenditur, parere compulſus eſt &c.* (*a*). (a) Raynal.an.1350. nu.42.

12. Et poſt multa, commonet Reginam, ut Petrum Regis filium, & Regni hæredem, ſalutaribus monitis exhortetur, quod *Eccleſias, & perſonas eccleſiaſticas honoribus ampliet, favoribus proſequatur, & earum cuſtodiat libertates* (*b*). (b) Raynal.an.1350. nu.42. Biennio poſt Clemens Petrum Regem præfatum commonuit, ut Eccleſiæ jura integra reſtitueret, quemadmodùm ab ejus Patre fuerat imperatum (*c*). (c) Idem an. 1352. nu.16. Quis autèm credat, quod Clemens Alphonſi memoriam eſſet tàm amplis laudibus proſecutus, & quod à Mariâ Reginâ, necnon à Petro Rege exegiſſet reſtitutionem libertatis Eccleſiæ, ut à Rege demandatam, in concedendis eccleſiaſticis beneficiis, ſi tantam captivatatem diſſolvi Alphonſus moriens non juſſiſſet? Opinionem hanc omninò confirmat temporum obſervantia. Nàm cum poſt obitum Alphonſi, ſub cæteris Regibus, videlicèt ſub Petro Crudeli, ſub Henrico II, Joanne I. & Henrico III. de quo infrà redibit ſermo, continuaverint beneficia eccleſiaſtica unà cum indigenis, etiam extraneis concedi; convincitur, quod Alphonſus, poſt tentatam Epiſcopi Caurienſis excluſionem, & aliorum, ſi quos fortè tunc à præbendis eccleſiaſticis repulit; tandem, & veritati detulit, & juſtitiæ ceſſit, & monitis Pontificiis acquievit, & libertatem demùm Eccleſię in ſuo primævo eſſe reliquit, vel ſaltèm, ut reſtitueretur moriens imperavit. Igitùr ex contentione, ſubortâ primò intèr Clementem Papam VI. & Eduardum III. Regem Angliæ, atque Philippum VI. Regem Galliæ: deindè intèr eundem Pontificem, & Alphonſum XI. Caſtellæ Regem, pluſquàm diſcuſſâ causâ, eniteſcit, Eccleſiam plenariâ libertate potiri, admittendi extraneos ad beneficia, & horum excluſionem non ſolidis rationibus, ſed levibus allegationibus inniti; eſſeque divino, & humano juri contrariam, in Divinæ Majeſtatis contumeliam redundare, atque adversùs libertatem eccleſiaſticam eſſe inventam. Quid clariùs pro damnandâ excluſione Clericorum extraneornm, & pro Eccleſiæ libertate, de quâ loquimur, ſemper magis inconcuſsè firmanda?

13. Compreſſa hęc contentio iterum erupit, tempore Bonifacii Papę IX, qui anno Chriſti 1391. Franciſcum Burdegalenſem, & Joannem Aquenſem Archiepiſcopos Legatos miſit ad *Henricum III.* cognomine Valetudinarium, *Regem Caſtellæ*, ut eum cum Eccleſiâ reconciliarent, & rehabilitarent ad Regnum. Henricus enim ſententiâ excommunicationis, & privationis Regiæ dignitatis involutus erat, quâ Urbanus Papa VI. illum percuſſerat, ob veneratum Antipapam (*d*). (d) Raynal.an.1391. nu.1. Terroreque ſimùl correptus erat ipſe Rex, ob infelicem mortem *Joannis* ejus Patris, præcipiti lapſu ex ęquo ſubitò extincti (*e*). (e) Marian.l.18.c.13 Joannis inquam Regis Caſtellę, Principis alioquin probi, & religioſi, qui intèr cętera ſuę pietatis documenta, Æram Cęſaris ex Hiſpaniâ ſuſtulerat, & Æram Chriſti introduxerat, à primâ per 38. annos

nos diſtantem: & hoc etiam ſanxerat, ut ſivè Rex, ſivè Infans ejus filius, Sanctiſſimum Sacramentum obvium haberet; ad terram illico deſiliret, ac Sacerdotem illud deferentem, uſque ad Eccleſiam humilitèr aſſociaret (*a*). Quam tamèn pietatem duobus diris exceſſibus maculaverat. Nàm & theſauros Eccleſię Matris Dei Guadalupi diripuerat, atque in pecuniam conflaverat, ut eam militibus erogaret, adversùs Luſitanos pugnantibus (*b*). Et ſolemni decreto Urbanum Papam ejuraverat, ut Antipapæ obtemperaret (*c*). Cui tamèn incolæ Regnorum Caſtellæ abnuerunt deferre (*d*), proptèr quod Urbanus illum diris devoverat, Regno privaverat, ac ſubditos ipſius à juramento fidelitatis, eidem præſtito abſolverat (*e*): undè ipſi mala multa protinùs acciderunt, & præſertìm à Regno Luſitaniæ ad ſe pertinente rejectio (*f*), ac tandèm mors infeliciſſima, quam cum aliis infortuniis, vox populi, vox Dei ut plurimum reputata, Schiſmati à Rege foto, communitèr cenſuit adſcribendam (*g*).

14. His, inquam, territus Henricus III. ejus filius, illiuſque Magnates, de abjurando Schiſmate pertractantes, præfatos Archiepiſcopos, Legatos Sedis Apoſtolicæ ſuſceperunt. Quorum tamèn officia, ſivè parum, ſivè in nihilo profecerunt, ob diſcordiam ipſorum Magnatum, ac præpotentiam eorum, qui ſe in Schiſmate confovebant (*h*). Henricus Rex tamèn ab obedientiâ Antipapæ Petri de Lunâ, qui Roberto Gebennenſi in Cathedrâ peſtilentiæ ſucceſſerat, ſe disjunxit: ſed Bonifacio Papæ IX. qui Urbano Papæ VI. in legitimo Pontificatu fuerat ſubrogatus, non adhæſit: Hęſitans veluti, ac neutralis aliquandiù conſiſtens, donèc Regio edicto, ſe ab utriuſque, de Pontificatu contendentis, obedientiâ ſubduxit, ſeipſumque tamquam Acephalum declaravit (*i*). Tunc Bonifacius ſententiam, ab Urbano contrà Joannem latam, Henricum quoque filium afficere, pronuntiavit (*l*). Quæ dùm à ſuo exordio uſque ad finem ſuccederent, interim anno 1393. Henricus Rex in Comitiis Regni Caſtellæ, decrevit, Clericos extraneos eſſe à beneficiis, in ſuâ ditione poſitis, repellendos, & proventus eorum, quæ jàm fuerant extraneis diſtributa, eſſe Regiâ auctoritate occupandos (*m*). Initialem autèm cauſam hujuſmodi ſanctioni dederunt Antipapæ, quorum primus Robertus Gebennenſis (qui ſub nomine Clementis VII. pro Pontifice ſe gerebat, adversùs Urbanum VI. verum Papam) cornua attollens, ut ſequaces ſibi conſciſceret, beneficia eccleſiaſtica, tùm in Caſtellæ Regnis, tùm in aliis Chriſtianitatis Regionibus, quotquot poterat Clericis ſe venerantibus, conferebat: cui obſtitit Joannes Rex Caſtellæ, & ne beneficia, in ſuâ ditione poſita, viris extraneis conferrentur, invicto animo repugnavit (*n*). Conticuit proindè Robertus, & à beneficiis præfatis, Clericis extraneis inpoſterùm conferendis, abſtinuit.

15. Rege autèm Joanne, ut innuimus, prædefuncto, Robertus idem aggreſſus eſt iterùm, quod anteà fecerat, exercere. Sed & ipſo Roberto tandèm ad inferos delapſo anno 1394., Petrus de Lunâ, ejuſdem in Pſeudopontificatu ſucceſſor, idipſum adimplere ſategit. Rex itàque Henricus III. & cum eo Comitia Regni Caſtellæ, tùm Roberto, tùm Petro præfatis, nè beneficia extraneis largirentur, in brachio forti obſtiterunt. In præfato autèm edicto Rex, & Comitia ipſa, pro rè certiſſimâ poſuerunt intèr cętera, quod in Caſtellæ Regno, ſemper extraneis fuit aditus ad beneficia conſequenda præcluſus (*o*): cum rè verâ tamèn id non ſubſiſtere dignoſcatur: quippè Martinus Papa V., qui multis annis fuit hâc ętate poſterior, in literis ad Uladislaum Poloniæ Regem, hęc conſtantiſſimè profitetur: *ſupplicant ſæpè Reges, & Principes, & nos eis interdùm complacemus &c. Interdùm etiam alitèr diſponimus &c. Nupèr ſiquidèm quinque proviſiones in Regno Angliæ fecimus, alio modo, quam ipſe Rex ſcripſerat &c. Hoc ſimilitèr fecimus alias in Regno Caſtellæ, & novitèr in Regno Franciæ in duabus Eccleſiis, fueruntque proviſiones noſtrę reverentèr, ut dignum erat, à Regibus acceptatæ* (*p*). Quomodò autèm conſuetudo in Caſtellæ Regno tempore Henrici III. vigebat extraneos à beneficiis expellens, ſi dudùm poſt illam ętatem, Pontifex liberè beneficia Epi-

ſcopalia

(a) *Foreſt. in Joan. I. Reg. Hiſpan. fol.* 109.
(b) *Raynal. an.* 1385. *nu.* 11.
(c) *Joan. Mariana Hiſtor. Hiſpan. lib.* 18. *cap.* 4. *&c.*
(d) *Raynal. an.* 1381. *nu.* 33.
(e) *Idem an.* 1382. *nu.* 2.
(f) *Jo. Marian. l.* 17. *c.* 7.
(g) *Idem l.* 13. *c.* 18. *Raynald. an.* 1390. *nu.* 20.
(h) *Joan. à Marian. l.* 18. *c.* 15.
(i) *Raynald. an.* 1398. *nu.* 25.
(l) *Idem loc. cit nu.* 27.
(m) *Marian. l.* 19. *c.* 1.
(n) *Auctor. lib. de rè benef. f.* 280. *& f.* 325. *ad* 329.
(o) *Edict. Henric. III. ap. Perez l.* 1. *ordin. tit.* 3. *l.* 18.
(p) *Raynald. an.* 1419 *nu.* 13.

ſcopalia etiàm Clericis extraneis pro ſuo libito largiebatur? Additur in eodem edicto Henrici, hanc excluſionem fundari in regulis Patrum (*a*). Per quas regulas Patrum, ſi intelligantur canones, & Patres Eccleſię, prędcribentes, ut cęteris paribus, & in ęqualitate meritorum, ac eccleſiaſticę opportunitatis, indigenę extraneis prędferendi ſint, optimè locutum eſt edictum. Si verò de poſitivâ extraneorum rejectione in eo ſit ſermo; certè & Canonibus, & Patribus, per nos hucuſque uberrimè recenſitis, patet ipſos extraneos, nedùm non repelli, ſed imò potiùs ad beneficia indiffentèr admitti.

(a) *Apud Perez. loc. cit.*

16. Cauſam, inquam, pręallegato edicto Regis, & Comitiorum Caſtellę dederant Robertus Gebennenſis, & ſucceſſivè Petrus de Lunâ, quos neque Rex, neque Gens Caſtellana, pro veris Pontificibus agnoſcebant: ſed eos pro ſpuriis reputabant, obedientiâ ipſis rationabilitèr denegatâ. Et cum Petrus nedùm, non ab incepto deſiſteret, proùt fecerat Robertus, ſed etiam beneficia, tùm jàm vacantia extraneis largiretur, tùm nondùm viduata viris ſibi lenocinantibus, & advenis impertiret, profundendo potiùs, quàm diſtribuendo prębendas, & ut deſiſteret monitus, adhùc pertinacitèr in eorundem beneficiorum diſſipatione procederet; optimè Rex, & Comitia utrique Pſeudopapę obſtitere. Verùm ſtatìm, ac Bonifacius Papa IX. verus, & legitimus Pontifex, & in Sede Apoſtolicâ Romę reſidens, ob generalia verba pręfati decreti, ſeù edicti, à Rege, & Comitiis editi, intellexit lędi ſuę dignitatis Apoſtolicæ jura; eorum Defenſor, & Zelator protinùs inſurrexit, & quà pollicitationibus, quà officiis, quà minis, apud Regem Henricum interpoſitis; tandem obtinuit, ut pręfato decreto, ſeù edicto prorsùs caſſato, Pontificalis Apicis auctoritas nullum indè reciperet detrimentum (*b*). Et licèt Rex, atque Comitia, de certitudine Pontificatus Bonifacii adhùc viderentur ambigere; in eo tamèn, apud Romanam Eccleſiam perſonalitèr reſidente, voluerunt intacta remanere jura ipſius Eccleſiæ, & Sedis Apoſtolicæ, quam ſciebant controversâ libertate potiri: nequè hanc poſſe præfatæ Sedi detrahi, quin tota in eâ vulneraretur Eccleſia.

(b) *Marian. Hiſt. Hiſpan. l. 19. c. 1.*

17. Hac hiſtoricâ ſerie, ad quam componendam concurrerunt, & Papæ, & Antipapæ, & Reges, & Proceres Regni, & Comitia generalia totius Caſtellæ, ac Legionis, nil clariùs adduci poteſt, ad comprobandam libertatem Eccleſiæ, ſivè Papæ, & Epiſcoporum, aliorumque, qui tùm ordinariâ, tùm delegatâ facultate beneficia conferunt, vel ad ea præſentant, ut prò ſuo libito, ipſa valeant non modò Clericis indigenis, verum etiam extraneis impertiri. Nihilominùs, ad hujus hiſtoricæ rationis vim ludificandam potiùs, quàm enervandam, opponunt Contradictores juvenilem Regis ætatem, laguidam vitam, verſatilem animum, & ejus in propoſitis incoſtantiam, ab adſtantibus ſibi Proceribus circumventam, qui beneficia eccleſiaſtica à Pontifice conſequi ſatagentes, facilem Regem à deliberatione ſuſceptâ flexère, & ut edictum ſivè decretum præmemoratum abrogaretur egère. Aſt nos ad hæc audita ridemus. Et *primò* negamus ſuppoſitum, nempè quòd Rex Henricus, & Comitia Regni eorum decreto excluſerint poteſtatem veri Pontificis in conferendo beneficia viris èxtraneis; patet enim fuiſſe factum edictum vigente adhuc ſchiſmate, & dùm dè Papæ certitudine non conſtabat, vel ſaltèm non conſtare penitùs cenſebatur. Præterea fuit factum, & reſpectivè ſuſtentatum, ut oſtendimus, ad refrænandam temeritatem Roberti Gebennenſis, & Petri de Lunâ, Antipontificum, Schiſmaticorum, & non habentium, ſed uſurpantium ſibi Summi Pontificis dignitatem, eâque abutentium ad beneficia eccleſiaſtica, non diſtribuenda, ſed peſſundanda. Quidquid ſit autèm dè hoc decreto, ſeù edicto, adversùs Pſeudopontifices promulgato, & ſuſtentato, nihil ad nos, qui libertatem Eccleſię, nempè veri Pontificis, & legitimorum Epiſcoporum, atque aliorum, de quibus ſuprà, non autèm Antipontificum, & Pſeudoprincipum, ac aliorum Schiſmaticorum, defendimus.

18. *Secundariò* negamus aliud ſuppoſitum, nempè quod Henricus Rex Caſtel-

læ vir vecors fuerit, lubricæ facilitatis, inconſtantis animi, ac talis, qui, ut ait Apoſtolus, *circumferretur omni vento doctrinæ* (*a*). Hiſtoriæ quippè illorum temporum, eum quidèm prò valetudinario deſcribunt: ſed tali animi audaciâ, & fortitudine præditum fuiſſe dicunt, ut nulli viro impavido cederet, ac imò potiùs quemlibet generoſum Principem, vel ſuperaret, vel citrà dubium ęquaret. Valeat id, quod ſequitur factum prò multis. Innotuit ei, & gazas, & reditus Coronę malè à Magnatibus miniſtrari: eos ergò quâdam die in Aulâ Regiâ tacitus convocavit, & objurgatos de malâ rerum publicarum adminiſtratione, torvo intuitu terrefecit: tùm gladio evaginato, fecit eos à militibus circumcingi, pœnas eiſdem interminans, & ſupplicia, increpationem illam non multò poſt ſecutura. Confuſi ad hæc Proceres in genuâ proruerunt, ac emendationem ſpondentes, veniam paritèr, atque vitam humillimè poſtularunt (*b*). Hic ne eſt Rex imbellis, vir vecors, & animi puerilis? Et quis Princeps unquàm adversùs Optimates ſui Regni auſus eſt fortiora tentare? De magno Imperatore, ſimulque Hiſpaniarum Rege, Carolo Quinto, potentiſſimo, ac ſtrenuiſſimo Principe, nobis quondam legiſſe videtur, quod aliquandò cernens unum ex Magnatibus Hiſpaniæ (qui ſi nos memoria non prodit, fuit Dux dell'Infantado) alteri Magnati alapam, ſivè alium ictum, penè ſub ejus oculis impingentem; aliorsùm vultum convertit, diſſimulas, sè illatam contumeliam advertiſſe, nè congruâ ultione in delinquentem animadvertere teneretur: tantâ diſſimulatione utendum eſſe cenſuit, potiùs quàm unum Hiſpaniæ Magnatem, etiam juſtitiâ depoſcente, percutere. Et Rex Henricus, qui non unum, ſed multos, ac præclariores Proceres ſui Regni, & increpuit, & nudato ferro concuſſit, & militum circumfuſione diſtenuit; vir vecors fuit, imbellis, & puerilis animi Princeps? Hic fuit Rex meticuloſus, et à ſeductoribus hàc illàc, prò eorum libito circumductus? Conſideret benignus Lector, & judicet.

(a) Epheſ. cap. 4. n. 14.

(b) Vide Foreſte Mappam. Iſtor. in Henr. III. Reg. Hiſpan. f. 115.

19. At ità ſit, uti volunt Contradictores: fuerit Henricus Rex vir languidus, & verſatilis, atque ad ſuggeſta quæque flexibilis. Verùm, nec ille ſolus decretum edidit, nec ille ſolus reſcidit: ſed utrobique cum eo Regni Comitia conſenſere. Si ergò Rex fuit circumventus, oportet quoquè, quod & Comitia cum eo fuerint circumventa. Quis autem id credet? Demùm ſivè Rex ſolus, ſivè cum eo Comitia edictum, aut decretum præmemoratum abrogaverit; dicant, quæſo, Contradictores, cur Rex (& idem ſenſus ſit de Comitiis) cur, inquam, nimiæ facilitatis coarguendus eſt Rex, quandò edictum, ſeù decretum abrogavit, & non quandò illud emiſit? Cur prò circumvento ab Aulicis reputandus eſt Rex, cum legem impiam delevit, & non quando illam procudit? Itanè tùnc Aula Regis Hiſpaniæ erat viris optimis denudata, ut ſolis ſeductoribus abundaret? Nullus ex tot Magnatibus: nullus ex tot Doctoribus; ex tot Optimatibus nullus: nullus tandèm ex tot Ducibus, Principibus, Marchionibus, & Comitibus, quot vel Aulæ Regiæ deſerviebant, vel Conſilium ſtatus magnæ illius Dynaſtię componebant; nullus inquam, Regem commonuit de circumventione, de dolo, de angue latente ſub herbis, ſeù ſub verbis, ſuadentibus abolitionem decreti pluries nominati? Proceres Regni, qui paulò antè retinuerant Henricum à Schiſmate dimittendo (*c*), non valuerunt illum avertere à decreto abrogando? Credat hoc, qui poteſt; Nàm nos hæ næniæ non captivant; nec aliis cenſemus hæc ipsâ poſſe ſuggeri, ut credantur; quippè totâ facti ſeries, nimirùm elato ſonitu, in contrarium prò veritate conclamat.

(c) Raynald. an. 1361 nu. 4.

20. Rursùs quis credat Aulicos, & Proceres Regni Caſtellæ, ad facilitandam ſibi conſecutionem beneficiorum, optaſſe illa potiùs à Romano Pontifice diſtante, & Schiſmatis vexationibus fatigato, quam ea, vel ab Epiſcopis Regni, præſentibus, vel operâ Regis itidem præſentis, acquirere? Quis credat eoſdem voluiſſe, quod beneficia ſuæ Nationis à Pontifice, ab Epiſcopis, atque Rege, poſſent viris extraneis diſpenſari, & reſpectivè conferri; potius quàm ut omnia ſolis indigenis traderentur? Demùm quis credat, ipſiſmet Aulicis, & Proceribus opus fuiſſe favore Pontificio ad beneficia eccleſiaſtica conſequenda, ſi tantæ erant auctoritatis, ut Regem

ſuis

ſuis artibus circumducerent, & quaquà vellent inflecterent? Nonnè potuiſſent Regiæ poteſtatis præſidio, tot quot voluiſſent beneficia ſacra adipiſci, ſolis indigenis, ut ſupponitur conferenda? Hæc nimiùm clara ſunt, neque gloſſam Contradictorum admittunt. Non ætas lubrica Regis, vel ejus habitudo valetudinaria, non fraus Magnatum, non circumventio Aulicorum, Henricum induxerunt ad abolendum decretum, Clericos extraneos à beneficiis adipiſcendis repellens, ſed veritas, & juſtitia, & reverentia Eccleſiæ debita, ut Papa, & Epiſcopi, ac cęteri beneficiorum Collatores, vel ad ea Nominatores, poſſent dè ipſis beneficiis prò ſuo velle diſponere, nec arctarentur ad illa prò ratione originis, ſed prò ratione meritorum, & prò Eccleſiarum commodo, diſpenſare; Nec quidquam innovaretur ſupèr hoc, ſed religioſa antiquitas ſervaretur, quæ in toto Caſtellæ, & Legionis Regno uſquè tùnc Eccleſiam in ſuâ nativâ libertate reliquerat, beneficia eccleſiaſtica, non modò Clericis indigenis, verum etiam extraneis elargiendi.

21. Comprobatur hoc totum ex obſervantiâ ſubſequenti: ſiquidèm per octoginta, & ampliùs annos, poſt hęc tempora defluentes, ſub præfatis Henrico III., Joanne II. & Henrico IV. Regibus Caſtellanis, continuata eſt collatio beneficiorum, illorum ditionis, tùm viris extraneis, tùm indigenis prò libito largitorum: à quâ etiam non eſt ceſſatum tùnc, cum Henricus IV. Rex Caſtellæ, novo edito mandato, à beneficiis in ſuo Regnò poſitis, cunctos extraneos ablegavit, allegans prò ratione talis ſanctionis, non præſcriptionem, non immemorabilem uſum ſui Regni, ſed generalem conſuetudinem omnium Regnorum, quæ tamèn rè verâ non erat, uti mox oſtendimus ex literis Martini Papę V. ad Uladislaum Poloniæ Regem (*a*). Et ſicùbi hujuſmodi conſuetudo viguiſſet, nonniſi à privilegio Apoſtolico profluxiſſet: quod verbis impropriis ſignificavit ipſe Rex, dùm dixit, eandem conſuetudinem eſſe à Summis Pontificibus toleratam, atque laudatam. Porrò Ordinamentum quoquè pręfatum Henrici IV. ſuo eſt fruſtratum prorsùs effectu, donèc res alitèr eſt mutata. Nàm quoad beneficia, in Regno, & Dominiis, ad Coronam Caſtellanam pertinentibus, quibus Henricus ipſe Rex præerat, conſtituta; narrat Joannes Mariana, quod Sixtus Papa IV. peculiari privilegio indulſit, *Henrico Regi, nè exteri homines ampliùs in Caſtellâ ſacerdotiâ expectarent, de quo lis tandiù fuerat cum Romanis* (*b*). Si ergò Henricus III. non obſtante præcedente ſuo, & ſuorum Comitiorum decreto, libertatem Eccleſiæ in conferendo eccleſiaſtica beneficia tùm Clericis extraneis, tùm indigenis, voluit eſſe illibatam; Et quidquid ipſe Rex, decretum abrogando, ſancivit, per ſubſequentis temporis decurſum eſt affatim obſervatum; nec Ordinamentum Henrici IV. habuit effectum, niſi poſtquàm Sixtus Papa IV. excluſionem extraneorum Apoſtolicâ auctoritate decrevit; jàm palmaritèr patet, quòd, pręciſo privilegio Apoſtolico, Clerici extranei non ſunt à beneficiis eccleſiaſticis repellendi.

(a) *Raynald. an. 1429 num. 13.*

(b) *Joan. Marian. hiſt. Hiſpan. l. 24. c. 16.*

22. Nec meretur reſponſionem cavilloſâ illa gloſſatio Contradictorum dicentium, Sixtum Papam IV. non contuliſſe privilegium, nec quid novum Caſtellanis dediſſe, cum eos pręfato privilegio inſignivit, ſed tantummodò bonam fidem agnoviſſe, juris, quo illa gens erat prædita, ut beneficia ſolis ſuis incolis conferrentur; Quod non feciſſet Pontifex, ſi beneficia concedere ſolis indigenis, eſſet jure hęreditario Sanctuarium Dei poſſidere. Inſulta gloſſatio, frigidum commentum, delira ſuggeſtio! Ecquis etenìm unquàm ſomniavit, quod Indultorum largitio ſit bonę fidei agnitio? Ergonè cum Papa, cum Imperator, cum Reges, & Principes, privilegium aliquod ſivè Urbibus, ſivè Provinciis, ſivè familiæ, ſivè alicui viro, elargiuntur; agnoſcunt bonam fidem Indultarii, & non illi novam, noviſſimam, & pluſquam novitèr excitatam gratiam impertiuntur? Cæterùm coarctatio largitionis beneficiorum ad ſolos indigenas, quoties auctoritate Apoſtolicâ demandatur, non eſt poſſeſſio Sanctuarii Dei jure hæreditario, ſed eſt canonica ſanctio, ità diſpoſita, proptèr multiplices rationes alibi in hâc noſtrâ lucubratione propoſitas, quas hoc loco, *quoniam ad alia properamus, non putamus iterandas* (*c*). Si ergò

(c) *S. Ambroſ. l. 4. in c. 2. Lucæ prop. finem.*

Sixtus Papa IV. Indultum conceſſit, ut ſupponitur à Marianâ Henrico IV. Regi, ſeù ejus Regno Caſtellano, ne beneficia illius ditionis aliis, quàm indigenis conferrentur; non recognovit bonam fidem juris, quo præfati Rex, aut Regnum ſupèr hoc præventivè pollerent, cum nunquàm illud habuerint, nec illo legitimè uſi ſint; ſed novum jus illis contulit; in illis è nihilo, & ex integro, jus noviſſimum excitavit, reſtringens largitionem beneficiorum ad ſolos indigenas, cum anteà etiàm ad extraneos extenderetur. Novum, inquam, illis contulit jus, novam gratiam, novum indultum, & tale, quòd anteà non habebant; qui ſi illud habuiſſent, eodem uſi fuiſſent, nec ſuper eo aliud privilegium Apoſtolicum poſtulaſſent.

23. Audiatur Emanuel Gonzalez: *Quià exteri, & alienigenæ, diſpenſante Epiſcopo, ideſt doctrinam, & mores eorum approbante, ad dignitates, & beneficia eccleſiaſtica admittebantur, ut liquet ex canonibus 71. diſt. Cum tantum ex honeſtate, & congruentià prohibitum eſſet peregrinos, & extraneos in beneficiis eccleſiaſticis indigenis oriundis præferri; ideò ſingulæ nationes curaverunt ſpeciali lege ſibi cavere, & à Sede Apoſtolicâ privilegium impetrare, ut tantùm Oriundi ex eâ natione, ad beneficia eccleſiaſtica admitterentur. Primò in Hiſpaniâ noſtrâ Henricus IV. Caſtellæ Rex, jam expulſis Saracenis à majori ejus ditionis parte, Sixto IV. Pontifici propoſuit, ut tantùm Naturales, Originariique poſſint in Regnis ad beneficia eccleſiaſtica admitti: cui petitioni Romanus Pontifex annuens, & antiquorum veſtigiis inhærens, conſtituit nè in Regnis Caſtellæ, exteri, alienigenæque, ſed tantùm Regnicolæ in beneficiis eccleſiaſticis inſtituerentur, ut conſtat ex lib. 18. & 19. tit. 3. Ord. lib. 14. tit. 3. lib. 1. Recopil. Referunt Mariana lib. 14. de rebus Hiſpan. c. 16. &c.* (*a*). Non ergò Sixtus bonam fidem Regis, & Regni Caſtellani, ſupèr hoc negotio recognovit, ſi privilegium, quod aſſerunt Mariana, & Gonzalez, eis indulſit, ſed novam conceſſionem, novum jus, rationem novitèr excitatam eis indulſit. Nèc res alitèr eſſe potuit: Nàm recognitio bonæ fidei ſupponit jus præexiſtens: hoc autèm ſuppoſitum jus, excluſivum extraneorum, vel erat ex lege Regiâ, vel ex alio privilegio Apoſtolico. Si ex privilegio Apoſtolico, recurrit ratio prætaxata; & ſi hoc pręcedens privilegium à parte rei eſt, quod nos non vidimus; ſivè fuerit ab uno, ſivè ab alio Papâ conceſſum, parùm refert, dummodò ſit Apoſtolicum privilegium. Si ex lege Regiâ, negatur ſuppoſitum, quòd ullus Rex legem edere potuerit, excluſivam extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis.

(a) *Eman. Gonzal. in cap. te nobis de Cler. peregr.*

24. Non eſt noſtra hæc doctrina, ſed Joannis Azorii, ſic de hac quæſtione loquentis. *Quæres an ſatis ſit hujuſmodi leges, & conſuetudines, & ſtatuta, quibus cautum eſt, ne beneficia concedantur niſi Clericis, ex certo hominum genere aſſumptis, laicorum auctoritate approbari? Reſpondeo minimè, quià laici de beneficiorum cauſis, nihil decernere queunt: quarè neceſſe eſt, ut Romani Pontificis privilegio, aut conſenſu approbentur, aùt ipſius Canonici juris auctoritate confirmentur* (*b*): Igitur cum nullus Rex potuiſſet legem ſancire, Clericos extraneos à beneficiis eccleſiaſticis repellentem; non aderat lex, non aderat jus, non erat quid bonæ fidei recognoſceret Sixtus IV. quandò dictum privilegium Henrico IV. Regi Caſtellano conceſſit: & ſic tùnc novum jus, novum indultum, novam conceſſionem largitus eſt, è nihilo eductam, è non præexiſtentibus excitatam, & ſoli plenitudini poteſtatis Apoſtolicę inhærentem, quâ, ex juſtis cauſis tùnc emergentibus, vel ex aliqua interjectâ compenſatione, coarctandam cenſuit ad ſolos incolas Caſtellæ Regni, libertatem Eccleſiæ, uſquè tunc ad omnes, & undècumque natos, viros eccleſiaſticos beneficiis munerandos, extenſam.

(b) *Jo. Azorius Inſtit. Mor. par. 2 l. 6. c. 4. qu. 25. in fine.*

25. Quod poſtmodùm Carolus V., & ſucceſſivè Philippus II. ejus filius, Hiſpaniarum Reges, editis pragmaticis, interdixerint, ne beneficia Hiſpanica ad extraneos pervenirent; hoc indè opportuit effluxiſſe, quod privilegium præfatum Sixti IV non Nationi Caſtellanæ, cui præerat Henricus IV., ſed ipſi ſoli Henrico IV., ſeù durante illius lineâ, cenſeretur eſſe conceſſum. Et quià in hoc Principe ſeries Regum Caſtellæ Gothici ſanguinis, à Pelagio eorum ſtipite promanantium, quoàd lineam

neam maſculinam prorsùs defecerat (*a*), jàmque Regnum Caſtellę cum ſuis appendicibus ad Iſabellam, unicam Henrici ſororem, perrexerat, quæ Ferdinando V. Regi Aragoniæ, juſtis nuptiis copulata, genuit Joannam, unam ex pluribus filiabus, quas Iſabella ipſa in mundum peperit; ex dictâque Joannâ, Philippo I. Auſtriaco matrimoniali lege conjunctâ, prodierat Carolus V., & ex Carolo V. Philippus II. ejus filius; cum in dubium ab aliquibus vocaretur, an privilegium Sixti adhùc vigeret, nec nè; ideò benè Carolus V., & Philippus ejus filius, jura ſua tuituri, & Regno, non Regi, in perpetuum, & non ad tempus, indultum conceſſum eſſe rati, editis illis Pragmaticis, repulerunt Clericos extraneos ab eccleſiaſticis beneficiis. Niſi malimus dicere, & melius, ideò pragmaticas ipſas fuiſſe ſancitas, quià paulatìm langueſcebat obſervantia privilegii à Sixto conceſſi: & quoniam relaxatio, quæ paulatìm ſerpebat, poterat facillimè in totalis inobſervantiæ vitium declinare; oportuit ut Carolus, & Philippus Reges hoc remedio periculum propulſarent. Sed utcumque res ſe habuerit, tùm Carolus V., tùm Philippus II., vel pragmaticas ediderunt, inhærentes privilegio Apoſtolico, quod Sixtus IV., aut aliquis alius Romanus Pontifex conceſſerit, complexivo utriuſque Hiſpaniæ, tàm Caſtellanę, quàm Aragonenſis, vel non. Si non: ergò eorum leges, tamquam non innixæ alicui privilegio Apoſtolico prę̨exiſtenti, ex defectu juriſdictionis nullæ fuerunt. Si verò pragmaticę illę fundamentum habuerunt Apoſtolici privilegii, veri, ac lealis (quæ eſt res in facto conſiſtens, cujus nos rationem reddere non poſſumus, cum tale privilegium, complexivum tàm regnorum Caſtellæ, quàm Aragoniæ non viderimus) Reges ipſi nil aliud fecerunt, niſi minis, & pœnis ſæcularibus indultum Pontificium armare, & in hoc operam dederunt officio Regio, cujus eſt Eccleſiæ negotiis robur, & præſidium afferre. Si quidèm, ut ait S. Leo, *res humanę alitèr tutę eſſe non poſſunt, niſi quæ ad divinam confeſſionem pertinent, & Regia, & Sacerdotalis defendat auctoritas* (*b*). At in hoc non Regalis poteſtas prævaluit, ſed Apoſtolicum privilegium, quod ſupponitur eſſe à parte rei: nec viros extraneos à beneficiis arcuit facultas Regia, ſed auctoritas Pontificia.

26. Nequè diverſam opinionem nutriunt de hac rè Doctores Hiſpani, quos intèr, Emanuelem Gonzalez audivimus paulò antè, ſub diverſis terminis in hanc ipſam ſententiam conſonantem. Nùnc alios brevitèr adiiciamus. Franciſcus Salgado, ità loquitur: *indultis Apoſtolicis prohibitum eſt extraneis in his Regnis obtinere beneficium* (*c*). Creſpius de *Valdaurâ*, poſt relatas leges Principum Hiſpanorum, extraneos à beneficiis eccleſiaſticis abſtinentes, ait illas fuiſſe à Sixto IV. approbatas (*d*). *Petrus Cenedus*, pluribus adverſus extraneos comulatis, tandèm concludit, quod *ſi hujuſmodi ſtatuta, & leges non fuerunt approbatæ per Sedem Apoſtolicam, Judices ſæculares eas obſervantes &c. peccant, quoniam contrà libertatem eccleſiaſticam agunt* (*e*). Didacus tandèm *Covarruvias* excluſionem extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis refert ad duas cauſas, quarum primam dividit in quatuor puncta, nempè, in conceſſionem Romanorum Pontificum, in præſcriptionem, in uſum immemorabilem, & in multas pragmaticas à Rege Hiſpanię promulgatas. Prò ſecundâ verò cauſâ allegat utilitatem regiminis eccleſiaſtici (*f*). Ità prima cauſa, prima radix, fons primarius hujuſmodi excluſionis eſſe debet aliqua conceſſio Pontificum Romanorum. Verba Covarruviæ, quià longiuſcula ſunt, & alibi in hoc opere recenſita, hic intermittimus. Satis eſt in illis clarè notari, præfatam rejectionem extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis, non fundari directè in pragmaticis Regiis, in conſuetudine immemorabili, & in præſcriptione, quibus adſtipulentur acceſſoriè Apoſtolicæ conceſſiones, uti facetè cenſent Contradictores; ſed potius totum eſt oppoſitum: nempè fundatur in conceſſionibus Apoſtolicis, tamquàm in quadrato, & primario lapide, quibus acceſſoriè quodammodò, & ſecundariò cohærent præſcriptio, immemorabilis uſus, & pragmaticæ Regiæ: ità ut, ceſſante privilegio Pontificio, illæ pragmaticæ Regię, vel non fuiſſent promulgatę, vel promulgatæ, nullum prorsùs obtinuiſſent effectum.

(a) *Foreſt. Mappam. Hiſtor. in Iſabella Reg. 77 Hiſpan. f. 115*

(b) *S. Leo epiſt. 31 ad Pulcherium*

(c) *Salgad. de ſupplic. ad Sanctiſſim. p. 1. c. 10 n. 69.*

(d) *Creſp. de Valdaur. p. 1. obſer. 6.*

(e) *Cened. pract. qu. Canon. 18.*

(f) *Covar. pract. qu. c. 35. n. 5.*

27. Imploranteque Covarruviâ auctoritatem Summi Pontificis, aut Concilii OEcumenici, ut ab alterutro decernatur, beneficia eſſe ubilibet ſolis indigenis conferenda (*a*); patet *primò*, quod ubi hoc privilegium deeſt, extranei non repelluntur ab eccleſiaſticis beneficiis. *Secundò*, quod nec ad ſubditos, neque ad Principes ſpectat definire excluſionem præfatam extraneorum, ſed ad ſolum Romanum Pontificem, vel ad Concilium univerſale. Undè prorsùs ridicula apparet adulatoria illa ſuggeſtio, qua quidam effutiunt, excluſionem extraneorum ab eccleſiaſticis beneficiis eſſe jus Regium, ſeù Regiæ Coronæ coævum, prout eſt illud præſentandi Epiſcopos ad Eccleſias Cathedrales, indè iſtud expiſcando, quod Reges, præſertìm Hiſpani, vel Eccleſias dotaverint, vel eas de manu Infidelium recuperaverint. Nàm quidquid ſit de hujuſmodi dotatione, & recuperatione (quæ cum non ſit in omnibus Regnis æqualis, non poteſt in cunctis Regibus æqualia jura progignere: & cum plurimę etiam Eccleſiæ eſſent fundatę antequam ipſa Regna, in ſpecialis Monarchię titulum proſilirent; nihil juris Corona Regia ſuper illis habere poteſt) Notum eſt viris Catholicis, & eruditis, nullum jus ſpirituale eſſe poſſe Coronæ Regiæ, ſive Ducali, ſive Imperiali coævum, tùm quià *quemadmodùm Pontifex introſpiciendi in Palatium poteſtatem non habet &c. ſic nequè Imperator in Eccleſias introſpiciendi* jus habet, uti ſcripſit Gregorius Papa II. Leoni Iſaurico Imperatori (*b*); tùm quià nunquàm *licuit laicis ſtatuendi in Eccleſiâ, prætèr Romanum Pontificem, habere aliquam poteſtatem, quos obſequendi manet neceſſitas, non auctoritas imperandi* (*c*).

(a) *Covar. loc. cit. §. Unde*

(b) *Gregor. PP. II. epl. 2.*

(c) *Cap. bene 1 diſt. 96*

28. Profectò ex dotatione Eccleſiarum jus patronatus non acquiritur de jure, & ex debito; ſed ex merâ gratiâ, & conceſſione Eccleſiæ (*d*): eſt enim de ſuâ naturâ oneroſum, & involuit ſervitutem Eccleſiæ (*e*). Quarè de hac gratiâ, per Eccleſiam factâ, debet conſtare, alioquin ſi expreſsè per ſuperiorem eccleſiaſticum non reſervatur, jus patronatus non acquiritur. Ex victis quoquè Barbaris, trophea eriguntur, Provinciæ, ac Regna conquiruntur, non tamèn proptèr hoc Eccleſiæ, neque Eccleſię in captivitatem rediguntur. Ergò ex quocumque titulo res ſumatur, jus patronatus in Eccleſiis, juſue ab eis extraneos repellendi, non ſunt jura Coronę Regalis, ſed jus, vel jura privilegii, eccleſiaſticis innitentia. Et quoàd Epiſcopatus Hiſpaniæ, in eis jus patronatus habet Rex Catholicus, ex indulto, ei per Hadrianum Papam VI. collato: de quo Mariana in hiſtoriâ Hiſpaniæ, ità effatur, *Hadrianus VI. ingratiam Caroli* V. Imperatoris, & Regis Hiſpaniæ, ſui anteà *alumni, cui debebat Pontificatum, ei, & ſucceſſoribus conceſſit lege perpetuâ, jus præſentandi Epiſcopos Hiſpaniæ, qui antè ad eorum ſupplicationem precario à Pontificibus Romanis inſtituebantur* (*f*). Deindè illud idem jus patronatus ipſi Carolo V. confirmavit Clemens Papa VII. Bononiæ 3. idus Martii, Pontificatus ſui anno ſeptimo (*g*). Antiquitùs quoque reperitur, quod in aliquibus Hiſpaniæ provinciis in more habebant Reges deligendi Antiſtites, Eccleſiiis Cathedralibus pręficiendos, de quâ rè Concilium Toletanum XII. tempore Eurigii Regis celebratum, ſpecialem edidit canonem, ſic ſonantem: *Placuit omnibus Pontificibus Hiſpaniæ, atque Galliciæ, ut, ſalvo privilegio uniuſcujuſque provinciæ, licitum maneat deinceps Toletano Archiepiſcopo, quoſcumque Regalis poteſtas elegerit, & jàm dicti Toletani Epiſcopi judicium dignos eſſe probaverit &c. præficere Præſules, & decedentibus Epiſcopis, eligere ſucceſſores* (*h*). Quod tamèn fortè privilegium, vel perſonale fuit, ſoli Eurigii Regis probitati concreditum; vel alitèr cum longo annorum curſu perierat, eo modo, quo & Archiepiſcopus Toletanus jure decidit Epiſcopos Hiſpanicos approbandi.

(d) *Fagnan. in cap. quoniam n. 4. de jure patron. l. 3.*

(e) *Maſcard. de pub. concl. 585. n. 2. Barboſ. repert. pract. concl. V. jus patronatus.*

(f) *Mariana l. 26 c. 5*

(g) *Roc. Pir. Sicil. ſacr. to. 1. in Append. f. 470.*

(h) *Concil. Tolet. 12. can. 6.*

29. Jus autèm excludendi ab eccleſiaſticis beneficiis extraneos, ſi habent Hiſpani, ut audivimus, ſed non vidimus, & quod complectatur Regna utriuſque Coronę Aragonicæ, & Caſtellanæ, habent à privilegiis Pontificum, prout ab inclytæ illius Gentis mox recenſitis Auctoribus enuntiatur (*i*). Nec eſt credendum, inquit optimè Thomaſſinus, *tantopère laboraturos fuiſſe Catholicos Hiſpaniæ Reges, ut à Sede Apoſtolicâ ea impetrarent privilegia &c. ſi illis præjudicatum fuiſſet, Regiæ ſuæ Coronæ primæva ab origine jus illud inſertum, concretumque fuiſſe* (*l*). Itàque ex factis

(i) *Vid. hic. ſupr. n. 23, & 26.*

(l) *Thomaſſin. vet. & nou. Eccl. diſcipl. p. 2 l. 2. c. 35. n. 9. in fin.*

factis Henrici III., & IV. Regum Caſtellę, atquè ex aliis cohærentibus, Bonifacii IX., & Sixti IV. Pontificum, necnon ex documentis cum totâ hac rerum narratione conſertis, clarè eniteſcit, quod nec Regalis auctoritas ad hoc ſe porrigit, ut poſſit licitè Clericos extraneos à beneficiorum conſecutione repellere; neque illorum excluſio, ſine ſpeciali di plomate Pontificio, poteſt ad effectum perduci. Quarè ubi de illius obſervatione intenditur agitare, oportet priùs privilegium Apoſtolicum exhibere, quod uſque ad Sęculum Decimumquartum cernimus nulli fuiſſe conceſſum, nec ab ullo Regno, vel Principatu poſſeſſum, uti evidentèr evincitur ex hiſtoricis narrationibus tàm in pręſenti, quàm in pręcedenti capitulo recenſitis.

30. Oſtendant ergò Contradictores indultum ab aliquo Romanorum Pontificum conceſſum locis, à quibus intendunt extraneos repellere, & repellentur. At ubi diploma hujuſmodi deeſt, ſtat Eccleſia in ſuâ libertate dandi acceſſum ad ſacras prębendas, tàm Clericis extraneis, quàm indigenis. Et ſi à toto Caſtellę Regno non fuit locus rejectioni extraneorum, etiam tentantibus illam Regibus, & Comitiis, donèc privilegium Pontificium ipſam authorizans acceſſit; multò magìs ei locus alibi non erit. Qui ſanè Reges Caſtellani (& idem dic de aliis Regibus, qui ſimilia in eorum Regnis egerunt) conceptum intentum excludendi ab eorum Regnis extraneos, privilegiis Apoſtolicis communientes, amplam lectionem Contradictoribus ediderunt, quâ diſcant, quod ſi & ipſi optabant hoc jus excluſivum extraneorum in illorum Regione introducere; debebant illud ex gratiâ, & favore ſpeciali Summi Pontificis implorare: non verò tàm imprudentèr vim rei adeò ſacroſanctæ adhibere; ac velle, tamquàm ex debito extorquere, quod non niſi ex gratiâ peculiari ab Apoſtolicâ Sede impetrarunt Principes, Regali diademate coronati. Debebant quoque conſenſum liberum implorare Cleri ordinis ſuperioris, & aliorum, ad quos ſpectat beneficia eccleſiaſtica diſpenſare. Non enim eſt res parui momenti excluſio extraneorum, pro quâ ſtatuendâ non ſint audiendi omnes Epiſcopi, & Archiepiſcopi, aliique omnes, tàm ordinarii, quàm delegati beneficiorum collatores, vel ad ea nominatores, de quorum facultate arctandâ tractatur, ne valeant inpoſterùm, ut anteà faciebant, prębendas eccleſiaſticas etiam Clericis extraneis, familiaribus, conſanguineis, amicis, vel alitèr de ſe benemerentibus, impertiri.

CAPUT XLII.

In quo ex Scriptoribus Eccleſiaſticis, qui claruerunt Sæculo Chriſti Decimoquarto: *ac præſertìm ex* B. Auguſtino Triumpho: *Ex* Alvaro Pelagio: *ex* Joanne de Neapoli, *& ex* Nicephoro Gregora, *probatur libertas Eccleſiæ, in conferendo eccleſiaſtica beneficia; non modo Clericis indigenis, verùm etiàm extraneis.*

SUMMARIUM.

1 *Intèr Patres, ac Scriptores Sæculi xiv. emicat B.* Auguſtinus Triumphus, *ad Concilium Lugdunenſe II. in locum D. Thomæ prædefuncti, miſſus.*

2 *Fuit valdè acceptus Regibus Neapolitanis, quorum intererat Conſiliis, & Legationibus ad alios Principes fungebatur.*

3 *Docet, non poſſe aſſumi Cardinales, ex unâ ſolâ patriâ, ſinè acceptione perſonarum, ſed ex toto orbe eligendos. Græci sè contemptos dicebant.*

4 *Etiam Concilium Tridentinum, & Doctores inſinuant, Cardinales ex cunctis Nationibus eſſe aſſumendos. Cardinalatus eſt beneficium.*

5 *Papa ſæpè Principibus poſtulantibus, ad Cardinalatum, Epiſcopatum &c. promovet viros, ab Eccleſiis, quibus præficiuntur, extraneos.*

6 *Totâ ætate, quâ vixit B. Auguſtinus Triumphus, ex decem, & ſeptem Summis Pontificibus ſoli duo Romani fuerunt.*

7 *Si Papa providet compatriotæ beneficia, quamquam extraneo, id honeſtis faciens ex cauſis, non peccat. Quid in proviſionibus attendendum ſit?*

8 *Quod Papæ eligant ad Prælaturas Conſanguineos, vel Compatriotas, tametſi extraneos; culpâ caret, ſi electi meritum non deſit.*

9 *Secundùm doctrinam Triumphi, debent extranei admitti ad beneficia, quoties id utilius eſt Eccleſiæ, & divino ſervitio.*

10 *Nec etiam Papa, ſine juſtâ causâ, collationem beneficiorùm ad ſolos indigenas coarctaret, niſi cæteris paribus.*

11 *Juſtis cauſis exiſtentibus, arctare poteſt collationem præfatam, quià cauſæ illæ compenſant libertatem, quam perdit Eccleſia.*

12 *Electores Imperii fuiſſe à Papâ conſtitutos plures teſtantur, & præſertìm* Alvarus Pelagius *Scriptor celeberrimus hujus Sæculi.*

13 *Magdeburgenſes idipſum affirmant de Electoribus, à Gregorio Papâ V. deputatis: quod & in pluribus juris textibus innuitur.*

14 *Juxtà Alvarum ipſum, Papa tollere poſſet Electores, & multò magis illos mutare, ſivè intèr eos admittere extraneos.*

15 *B. Auguſtinus quoquè Triumphus ſentit, quod ſi juſta cauſa ſic exigeret, poſſet Papa id, quod dictum eſt, circà Electores facere.*

16 *Si extraneus ad Electoratum Imperii promoveri poteſt, cur non poterit ad beneficium? Ad ipſum Imperium eligi poteſt extraneus.*

17 *Olim Electorum pars Richardum Angliæ Principem, & alia pars Alphonſum X. Hiſpa-*

Hiſpaniæ Regem, extraneos in Imperatorem elegerunt.

18 *Eduardus quoquè Rex Angliæ fuit in Imperatorem electus, ſed Imperium renuit acceptare. Quid de Carolo V. & Franciſco Franciæ Rege?*

19 *Si extranei eligi poſſunt ad Imperium, multo magis eis deferri poſſet dignitas Electoralis. Quarè ergò & non beneficia conſequi valent?*

20 Joannes de Neapoli *Doctor Sorbonicus, probat Summum Pontificem eſſe Univerſalem Prælatum totius Eccleſiæ.*

21 *Papę ineſt plenaria poteſtas juriſdictionis supèr totam Eccleſiam, quâ poteſt omnia, congrua, & honeſta, reſpicientia regimen Eccleſię.*

22 *Oſtendit hic Auctor, quod Papa eſt* Epiſcopus Univerſalis *Eccleſię Dei, & quod habet* plenitudinem poteſtatis; *quæ Contradictores impugnant.*

23 *Habet Papa plenitudinem poteſtatis Pontificalis, ſicut habet Imperator plenitudinem Imperialis: maximè autem eam habet Papa supèr beneficiis.*

24 *Sicut Papa poteſt admittere Clericos extraneos ad beneficia; ità idipſum poſſunt alii beneficiorum Collatores, vel ad ea nominatores.*

25 *Recenſentur ea, quæ* Nicephorus Gregorâ *de Patriarchis Conſtantinopoleos hujus ætatis locutus eſt. Patriarchatus etiàm eſt beneficium.*

26 *Poſt Joannem, & Athanaſium extraneos, electus eſt Nipho, Cyzici Archiepiſcopus, Gręcarum literarum planè rudis.*

27 *Niphne proptèr crimina dejecto, Joannes Glycis poſt annum ſuffectus eſt, vir uxoratus, paterfamilias, & ad Monachatum inhabilis.*

28 *Succeſſit Geraſimus, huicque ſubrogatus eſt Iſaias extraneus, Monachus Montis Athos in Macedoniâ.*

29 *Patriarchatus Alexandrinus, Antiochenus, & Hieroſolymitanus, extraneis interdum obtigerunt hoc Sæculo Decimoquarto.*

30 *Papatum toto eodem ſæculo poſſederunt extranei, quibus ſi patet Papatus, & Patriarchatus; cur non patebunt minora beneficia?*

1. QUAMQUAM ex his, quæ uſque ad præſens, in hoc Sæculo Quartodecimo propoſuimus, ex hiſtoriis, præcipua Regna mundi complectentibus, abundè probaverimus libertatem Eccleſiæ in præficiendo ſacris præbendis, non ſolùm Clericos indigenas, verùm etiam extraneos; tamèn bonum eſſe cenſemus hic quoquè non omittere doctrinam Patrum, vel Scriptorum eccleſiaſticorum, qui hoc tempore floruerunt, ut eorum paritèr ſenſus præfatę libertati congruum præbeat fulcimentum. Et ſanè intèr Patres, vel Scriptores eccleſiaſticos hujus ætatis, emicat *B. Auguſtinus Triumphus* Anconitanus, ordinis D. Auguſtini (*a*), nedùm vitæ integritate, & abſtinentiâ pręclarus, undè in Beatorum numerum relatus eſt (*b*), ſed etiam doctrinâ, & ingenio celeberrimus (*c*). Fuit enim D. Thomæ Aquinatis, & D. Bonaventurę Balneoregienſis, Eccleſiæ Doctorum, auditor apud Pariſios, ubi quoque in illâ inſigni Univerſitate publicam Cathedram habuit, & ad Concilium generale Lugdunenſe II. in locum pręfati D. Thomæ Aquinatis pędefuncti, miſſus eſt (*d*): quod unum ſufficere poſſet ad ejus gloriam, ſi cuncta alia motiva meriti, atque decoris illi deeſſent.

2. Valdè autèm acceptus eſſe debet hic Auctor Contradictoribus, quippè illum ſatis gratum habuerunt Carolus II., & Robertus ſapiens, Reges Neapolitani (*e*): quibus *cùm ob eruditionem, & sanctitatem, tùm etiam ob ſingularem prudentiam ità carus, atque acceptus fuit, ùt intimìs de Regno conſiliis admiſſus, ſæpè etiam illuſtres ad Chriſtianos Principes eorum nomine legationes objerit* (*f*). Mortuus eſt Neapoli anno 1328. ubi in ejus epitaphio ſculptum eſt, quod fuit *Angelico ingenio &c. Sanctus in vitâ, & clarus in ſcientiâ. Undè omnes debent ſequi talem virum, qui fuit religionis ſpeculum* (*g*). Egregius ergò iſte Doctor pluribus in locis

(a) *Bellarm de Scriptor. Eccl. in Auguſt. Anconit.*
(b) *Raph. Volater. Antropolog. l. 21.*
(c) *Jo. Trithem. de Script. Eccleſ. in Auguſt. de Anconâ. Sixt. Senenſ. Bibliotb. Sanct. lib. 4.*
(d) *Vit. B. Auguſt. Triumphi ant. ejus oper. & ap. Julian. Saracen. Hiſtor. d'Ancona p. 3. f. 492.*
(e) *Joſ. Pamphilius in Chron. Ord. S. Auguſtin. Hieron. Seripand. in Comment. ejuſdem Ordinis.*
(f) *Cornelius Curtius in vit. B. Auguſt. Triumph.*
(g) *Epitaph. in Eccl. S. Auguſt. Neap. Saracen. hiſtor. Ancon. p. 3 f. 494.*

varia

varia prænuntiat, ad cauſam noſtram ſpectantia, præſertìm ubi agit de beneficiis altioris ordinis, prout eſt Cardinalatus, quem pluries oſtendimus, tàm à Theologis, quam à Canoniſtis intèr beneficia eccleſiaſtica computari (*a*). Quęrit ergò B. Auguſtinus Triumphus. *Utrum deroget perfectioni ſtatui Cardinalium, ut omnes de unâ patriâ ſint electi*. A quibus ritè inferri poteſt, quid de aliis beneficiis quoque ordinis inferioris judicari debeat; quippè à majori ad minùs optimum eſt argumentum (*b*).

3. Reſpondet ergò pręfatus Doctor, quod omnis acceptio perſonarum derogat ſtatui perfectionis: ſinè perſonarum autèm acceptione fieri non poteſt, ut Cardinales omnes de unâ patriâ aſſumantur. Nihilominus dicit, quod *Papa poteſt ſibi aſſumere Cardinales in ſuum adiutorium, & conſilium undè vult, & quos vult, & quales vult: undè ſibi imputatur ad meritum, vel demeritum, ſi boni ſint, vel mali: juvenes, vel ſenes: docti, vel indocti &c. Verùm tamèn de congruo Bernardus lib. 4. aſſignat tres rationes in libro de conſideratione ad Eugenium: quod non de unâ patriâ, ſed de toto orbe terrarum, Cardinales eligendi ſunt. Prima, proptèr juſtitiam ſervandam. Quilibet enim melius cognoſcit conditiones ſuæ patriæ, quàm alius: & quià unuſquiſque benè judicat de his, quæ novit, & illorum eſt bonus judex; ideò dicit: An non eligendi ſunt de toto orbe orbem judicaturi? Secunda, proptèr carnalem affectionem removendam. Si enim de unâ patriâ omnes eliguntur, non opinatur, nec creditur, quod talitèr fiat, niſi vel precum interventione, vel carnis, & ſanguinis affectione. Ex quo, ut dicit, ſequitur ſcandalum, non ſolùm puſillorum, imò majorum de Eccleſiâ. Tertia, proptèr unitatem in populo Chriſtiano nutriendam. Contemptus enim eſt cauſa diviſionis, & ſchiſmatis in Eccleſiâ. Principale enim motivum ſchiſmatis Græcorum fuit eorum contemptus, quod ad honores eccleſiaſticos non aſſumebantur* (*c*).

4. Hæc reſolutio B. Auguſtini Triumphi, non ſolùm totalitèr eſt conformis doctrinæ Divi Bernardi, cui innititur; ſed etiam Sanctioni ſacri Concilii Tridentini, decernentis, quod Cardinales *Sanctiſſimus Romanus Pontifex ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, proùt idoneos repererit, aſſumet* (*d*). Conſonatque communi opinioni, tàm Theologorum (*e*), quàm Canoniſtarum (*f*), unâ voce dicentium, Cardinales eſſe de omnibus Chriſtianitatis partibus eligendos. Et quod agendum eſt in diſpenſatione Cardinalatus; in aliis quoque beneficiis eccleſiaſticis eſt ſervandum. Nàm Cardinalatus, non eſt minùs beneficium, quam ſint alia eccleſiaſtica beneficia, ut innuimus. Et convincitur ex facto; nàm Cardinalatus incompatibilitatem habet cum cæteris beneficiis, hęcque vacare intelliguntur, cum quis ad purpuram promovetur (*g*). Et ità in praxi ſervatur, præſertìm quoàd beneficia reſidentialia, niſi quatenùs Papa cum Promotis tacitè, vel expreſsè, pro eorum retentione diſpenſat (*h*). Si ergò capacitas, ſeù admiſſio ad Cardinalatus beneficium, non poteſt ad unicam nationem coarctari, ſinè peccato acceptionis perſonarum, ſed ad illud provehendi ſunt cujuſcumque nationis Clerici, dummodò benemerentes, & idonei; ergò etiam ad cætera beneficia, ſivè altioris, ſivè inferioris ordinis, omnes cujuſcumque nationis viri ſunt admittendi, ſivè indigenæ, ſivè extranei: niſi ubi privilegium Apoſtolicum alitèr præſcribit; vel aliquæ rationes particulares in caſibus practicis doceant obſervandum.

5. Correlativa his eſt alia quæſtio, quam idem B. Auguſtinus Triumphus movet. *Utrum Papa, ſinè acceptione perſonæ, poſſit ad petitionem Regum, & Principum, aliquem ad prælaturam eccleſiaſticam eligere.* Et quamvìs per canones pręſcribatur, quod beneficia ſacra, nec timore, nec præmiis, nec potentum ſuffragio, vel favore Regio deferantur (*i*), tamèn reſolvit, quod poteſt, dummodò juſta cauſa non abſit, nęc ſit defectus ullus, vitio aliquo aſſumptionem ipſam inficiens, vel ex parte Aſſumentis, vel ex parte Promoti (*l*). Et ità cernimus quotidiè præfici beneficiis Epiſcopalibus, & Archiepiſcopalibus Pręſules, Romano Pontifici à Regibus propoſitos: imò & quoſdam etiam ad Cardinalatus beneficium provehi

ipſis

(a) *Layman. l. 4. tr. 2. c. 4. nu. 4. Azor p. 2. l. 4. c. 1. qu. 5. verſ. 2. beneficium. Mart. de Juriſd. p. 2. c. 39. num. 2. Barboſ. Jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. nu. 52.*

(b) *Vid. Jura & DD. ap. Barboſ. tract. var. Loc. 67. nu. 1. & ſeq.*

(c) *B. Auguſt. Triumph. de poteſt. Eccl. quæſt. 102. art. 3.*

(d) *Concil. Trident. ſeſ. 24. cap. 1. de reform.*

(e) *Diana par. 5. trac. 2. reſol. 18.*

(f) *Barboſ. jur. Eccl. Univ. l. 1. c. 3. num. 13. cum aliis ibi.*

(g) *Sixtus V. Conſtit. 79.*

(h) *Barboſ. loc. citat. nu. 23. Dian. ubi ſupra reſol. 11.*

(i) *Cap. porrò diſt. 63. cap. ſi quiſ. 1. quæſt. 6. & ibi Canoniſtæ.*

(l) *B. Auguſt. Triumphus de poteſt. Eccleſ. qu. 47. art. 5.*

ipſis Regibus poſtulantibus: jamque nulla eſt ſuper hoc difficultas. Patet autèm, quod tempore B. Auguſtini oportet, quod Reges nullum jus haberent præſentandi, ſivè proponendi, Præſules pro Epiſcopatibus, vel Cardinalatu: alioquin Auctor hanc quæſtionem non moviſſet. Cum autèm ſæpè occurrat, Reges Papæ proponere pro Epiſcopatibus, & Cardinalatu, Clericos, tàm à Romanâ urbe, quam à Regnis, in quibus Epiſcopatibus præficiuntur, extraneos, abſque eo, quod nec Reges proponendo, nec Papa eos admittendo, ullatenùs peccent; ſequitur quod hinc probata remanet libertas Eccleſiæ in provehendis extraneis quoquè ad eccleſiaſtica beneficia.

6. Et ne videamur de ſolis beneficiis altioris ordinis loqui, quale eſt Epiſcopatus, Cardinalatus &c. de aliis quoquè inferioris ordinis aliqua ex B. Auguſtino Triumpho audiamus. Proponit ipſe articulum, quærens, *Utrum Papa peccet providendo Compatriotæ* (de beneficiis) *& domeſtico magis, quam extraneo* (*a*). Sciendum eſt autèm, quod intrà ſpatium 85. annorum, quot vixit iſte Auctor, ab anno Chriſti 1243. uſque ad annum 1328. (*b*), decem & ſeptem Pontifices in D. Petri Cathedrâ conſiderunt, & duo ſoli ex eis fuerunt Romani, nempè Nicolaus III., & Honorius IV., qui Pontificatum ſuum ad triennium non extenderunt (*c*): cæteri verò quindecim aliundè nati ſunt, Ligures, Hernici, Inſubres, Regnicolæ, Galli, Luſitani, Burgundi, homines tandèm, qui à Romanâ Eccleſiâ, nedùm patriâ, ſed etiam reſpectivè provinciâ, & natione, erant extranei. Quarè B. Auguſtinus, præfatam quæſtionem excitans, & compatriotas Papæ memorans, non poteſt pro compatriotis intellexiſſe Romanos, ſed Clericos aliundè à Româ natos, in locis, in quibus præfati 15. Pontifices nati erant, adeòque Clericos extraneos, non indigenas.

7. Reſpondet igitùr Auctor ad quæſitum, quod conſideranda eſt intentio providentis: nàm *aut providet Compatriotæ, & domeſtico, ex aliquâ causâ debitâ magis, quam extraneo, ut puta propter ejus majorem paupertatem, vel proptèr receptum honeſtum obſequium, & puto quod non peccat. Si verò faciat hoc ex causâ illicitâ, & indebitâ, ut præcisè proptèr patriæ affectionem, vel conſanguinitatem, vel proptèr cumulandas ejus divitias, peccato non caret talis proviſio. Conſiderandus eſt ſimilitèr locus, in quo fiat proviſio, quia in tali loco poteſt provideri de beneficio alicui extraneo, ubi in adminiſtratione officii proptèr ignorantiam linguę, & inconſuetudinem patriæ, non eſſet idoneus deſervire domeſticum, & è converſo in tali loco poſſet provideri propinquo, & Compatriotæ, in quo providere extraneo infructuoſum, & damnoſum eſſet Eccleſiæ* (*d*). Et per hanc reſponſionem diſſoluta eſſe dicit argumenta in contrarium ſibi propoſita.

8. Quæſierat itidem alibi, *Utrum Papa, abſque acceptione perſonæ, poſſit aliquem conſanguineum ſuum ad prælaturam eccleſiaſticam eligere, ratione qua conſanguineus eſt* (*e*). Celebris quæſtio, de quâ Theologi (*f*), & Canoniſtæ (*g*). Prò quanto autem ex reſponſione conſtat, dubium de conſanguineis propoſitum, ad compatriotas quoquè dilatat. Reſoluit ergò, Papam poſſe conſanguineum, & compatriotam ad prælaturam eccleſiaſticam eligere, quando in eo ſunt conditiones meriti æquales aliis, quiâ tunc non præfertur perſona perſonæ, ex causâ indebitâ, & in tali electione qualitas conſanguinitatis, (& idem dic de compatriotâ) non eſt cauſa principalis, ſed annexa. Ità & Chriſtus ad Apoſtolatum elegit viros ſanctiſſimos, intèr quos tamen res, nempè Jacobus major, & Joannes filii Zebedei erant ſibi conſanguinei ſecundum carnem (*h*), & Jacobus minor, qui dicitur in epiſtolâ ad Galatas, *frater Domini* (*i*). *Summi autem Pontifices*, ait, ejus *Vicarii, ut in pluribus videmus, ad prælaturam eccleſiaſticam eligunt citiùs conſanguineos, & compatriotas* (qui ſolent eſſe à loco, ubi prælaturas, & beneficia adipiſcuntur, extranei). *Et grave eſſet dicere, quod omnes tales peccarent, & eſſent acceptores perſonarum* (*l*).

9. Notetur autem *primò* ex hac doctrinâ, quod clerici extranei, nedum poſſunt, ſed etiam debent, ad præbendas ſacras admitti: quiâ cum in earum diſtributione

(a) *B. Auguſt. Triumph. de poteſt. Eccleſ. quæſt. 72. art. 2.*

(b) Cornelius *Curtius Vit.* B. *Auguſt. de Anconâ loc. ſupra cit.*

(c) Ciacon. Panvin. *Platin. & alii in Nicol. IV. & Honor. IV.*

(d) *B. Auguſt. Triumph. loc. mox citat.*

(e) *Idem de poteſt. Eccleſ. qu. 47. art. 1.*

(f) *S. Thom. 2. 2. qu. 63. art. 2. & quodlib. 4. art. 15.*

(g) *Turrecrem. in cap. decentèr diſt. 89. & in cap. pervenit. 1. qu. 3.*

(h) *Matth. cap. 4. num. 21.*

(i) *Galat. cap. 1. num. 19.*

(l) *B. Auguſt. Triumph. de poteſt. Eccl. qu. 47. art. 1.*

habenda ſit ratio divini ſervitii, & utilitatis Eccleſiæ; poſſitque contingere, quod in aliquo loco, magis divino ſervitio, & Eccleſiæ utilitati congruat extranei proviſio, quàm indigenæ, & alibi accidere poſſit oppoſitum; neceſſe eſt, ut tàm indigenis, quàm extraneis patens ſit acceſſus ad eccleſiaſtica beneficia: alioquin præbendæ, & prælaturę non poſſent collocari in illis perſonis, quarum proviſio magis ad ſervitium Dei, & Eccleſiæ utilitatem ſit conveniens. Notetur *ſecundò*, quod electiones ad prælaturas ſacras, & eccleſiaſtica beneficia reſtringere ad ſolos compatriotas, eſt una ex cauſis, quas Beatus hic Auctor vocat *illicitas*, & *indebitas*, & proviſiones ita factas peccato aſſerit non carere. Si autem non caret peccato ſolos compatriotas præficere beneficiis; reſtat ut ex neceſſitate ad illa extranei quoquè ſint admittendi.

10. Notetur *tertiò*, quod in ſententiâ hujus Doctoris, nec etiam Papa poteſt reſtringere proviſiones beneficiorum ad ſolos indigenas, prçcisè quà indigenas, & proptèr patriæ affectionem, niſi cæteris paribus: Quia id non poteſt facere ſine vitio acceptionis perſonarum, quod peccato non caret. Et quamvis certum ſit, quod Papa eſt ſupremus diſpenſator bonorum Eccleſiæ (*a*), bonaque eccleſiaſtica cuncta ſubjecta ſunt ei (*b*); Ipſe in illis habet plenitudinem poteſtatis (*c*): eaque poteſt pro ſuo libito adminiſtrare (*d*), ità ut ejus voluntas ſtet pro ratione (*e*): Et ſupra jus, & contra jus, & extra jus, omnia in beneficialibus poſſit (*f*), tàm in beneficiis altioris ordinis, & Epiſcopalibus, quàm in aliis ordinis inferioris (*g*); tamèn eorum collationem ad ſolos indigenas reſtringere non poteſt, præcisè qua indigenas. Intellige tamèn, niſi juſta, & rationabilis cauſa concurrat, aliud expoſcens; quia tunc optimè poteſt collationem ipſam ad ſolos indigenas coarctare; prout videmus in aliquibus regionibus, extraneos, vi Apoſtolici privilegii, à beneficiis excludi.

(a) *S. Thom. 2. 2. qu. 100. art. 1. ad 7.*
(b) *S. Thom. in 4. diſt. 25. qu. 3. art. 3. ad 2.*
(c) *Fagnan. in cap. quanto num. 42. 81. de transl. Epiſcopi l. 1.*
(d) *Barboſ. Jur. Eccl. Univ. l. 1. c. 2. n. 98.*
(e) *Fagnan. loc. cit. num. 39. 43.*
(f) *Fagnan. in cap. Conſultationibus n. 26. de Cler. ægrot. l. 3.*
(g) *Idem dict. cap. quanto n. 87. de transl. Epiſcopi lib. 1.*

11. Verùm in tali caſu, nec extranei excluduntur præcisè quà extranei; nec indigenę includuntur ſoli, quà indigenæ; ſed illa fit reſtrictio ex juſtis, gravibus, & rationabilibus cauſis, compenſantibus libertatem, quam perdit Eccleſia, provehendi extraneos promiſcuè cum indigenis: quâ ſtante compenſatione, Pontifex interponit ſuam, authoritatem, & bonum eſſe pronuntians illam fieri reſtrictionem; indultum edit eandem continens, & authorizans. Quod ſi Papa, cum totâ plenitudine ſuæ poteſtatis, in diſponendo de eccleſiaſticis beneficiis, non poteſt ſine juſtis, gravibus, & rationabilibus cauſis, eorum collationem reſtringere ad ſolos compatriotas, & indigenas, ſinè peccato acceptionis perſonarum; quomodò id facere poterunt Epiſcopi, & alii eccleſiaſtici? Atque multò magis id facere quomodò poterunt laici, quibus, *quamvis religioſis, nulla de eccleſiaſticis facultatibus aliquid diſponendi legitur attributa facultas* (*h*), *quibuſque obſequendi manet neceſſitas, non auctoritas imperandi* (*i*).

(h) *Cap. Laicis 24. 16. qu. 7.*
(i) *Cap non placuit. 15. 16. qu. 7.*

12. Nolumus ulteriùs proſequi doctrinam B. Auguſtini Triumphi, quippè alioquin locutio creſceret in immenſum. Poſſemus etenim, ea quoquè hìc inſerere, quæ de quibuſdam publicis officiis, tametsì politicis, effatur, quatenus ab officio ad beneficium validiſſimum eſt argumentum (*l*). Nàm quærit, *Utrum Papa poſſit Electores Imperii facere de aliâ regione, quàm de Alemaniâ* (*m*): quod eſt idem ac inquirere, an ad officium Electoratus Imperialis poſſint à Summo Pontifice deputari Proceres, etiam à Germanicâ natione extranei; facitque valdè ad rem præſens quæſtio; quippè intèr Electores Imperii tres ſunt Archiepiſcopali beneficio inſigniti; ad quos habito reſpectu, diſcutitur, an dignitas Electoralis poſſit aliis Archiepiſcopatibus, vel Archiepiſcopis, à Germaniâ extraneis, committi. Supponendum eſt autem cum *Alvaro Palagio*, Electores Imperii fuiſſe à Summo Pontifice deputatos (*n*). Et en hìc nobis alius Scriptor Eccleſiaſticus ſæculi decimiquarti, quod percurrimus, nempè ipſe *Alvarus Palagius*, natione Hiſpanus, Ordinis Minorum S. Franciſci, & Epiſcopus Sylvenſis, qui claruit anno 1320 (*o*): fuitque Joannis Scoti auditor, ac vir eruditiſſimus (*p*), cujus opera primo prodière in Sue-

(l) *Barboſ. Tract. Varii Loc. 77. n. 1. cum aliis DD. ibi.*
(m) *Auguſt. Triumph. de poteſt. Eccl. qu. 35. art. 14.*
(n) *Alvar. Pelag. de Planctu Eccleſiæ l. 1. c. 41.*
(o) *Bellarm. de Script. Eccleſ. in Pelag. Alvaro.*
(p) *Trithem. de Script. Eccl.*

viæ

viæ partibus apud Ulmam, ſæculo Chriſti quintodecimo (*a*), ſuntque ſimul doctrinâ, & pietate, atque zelo uberrimè redundantia: cum quo conſonant etiam plures alii, & præſertìm Blondus, Nauclerus, Platina &c. aſſerentes, quod Electores Imperii fuerunt à Summo Pontifice conſtituti, nimirùm à Gregorio V. Saxone (*b*).

13. Ac præſertìm Magdeburgenſes de iſtâ rè ità effantur: *Gregorius ſuam patriam inſigni aliquâ dignitate ornaturus ſanxit, ut pœnès ſolos Germanos jus eſſet eligendi Regem, qui poſt Diadema à Romano Pontifice acceptum, Imperator, & Auguſtus appellaretur: ſuntque Electores conſtituti Moguntinus, Colonienſis, & Treverienſis Archiepiſcopi, Comes Palatinus Rheni, Saxoniæ Dux, Marchio Brandeburgenſis, & Rex Bohemiæ* (*c*): Sed & textus in Jure non ſemèl hoc indigitat (*d*). Rationes autèm, proptèr quas Electores Imperii deputati ſunt ex ſolâ Germaniâ, recenſet Alvarus Pelagius, dicens: *Cauſa quarè omnes Electores aſſumpti ſunt de Germaniâ, una eſt principalis, quod de Germaniâ fuerunt, qui liberaverunt Eccleſiam de ſervitute Longobardorum, & impiorum Romanorum, ut patet de Pipino, qui venit in Italiam contrà Regem Aiſtulphum, qui nimis gravabat Eccleſiam, de quo 23. qu. 8. ut pridem. Item de Carolo filio ejus, qui venit ad requiſitionem Eccleſię contrà Deſiderium Regem in Longobardiam &c. Et hi duo Principes fuerant de Germaniâ inferiori citrà Rhenum, quæ antiquitùs Galliâ braccata vocabatur: undè & Decr. Venerabilem extr. de Elect. dicit, quod Imperium eſt translatum in Germanos in perſonâ Caroli, quod ſcilicet in Germaniâ natus, & ibi ſepultus eſt.*

14. Proſequitur Pelagius: *Idem de Othone*, qui liberavit *Eccleſiam de manu Alberici Romani &c. Et hic Otho fuit de Germaniâ ſuperiori. Secunda ratio fuit devotio illius populi ad S. Petrum, & Paulum, quod apparet in eorum peregrinatione Romę. Tertia cauſa fuit voluntas Summi Pontificis, qui tunc erat, ſcilicèt Gregorii V. qui de Theutoniâ fuit natus, & conſanguineus Othonis &c. Quarta cauſa, quod Germani probiores ſunt aliis, & audaciores: Undè à nobili germine Germani dicti ſunt. Iſta ergò electio uſque modò perſeverat; quæ incepit annò Domini* 1030. *& perſeverabit quantum Eccleſia Romana permiſerit* (*e*). Attendat lector ſententiam Alvari Pelagii, aſſerentis, quod electio Imperatoris mediantibus Electoribus, & conſequentèr etiam Electores ipſi perſeverebunt quantum Eccleſia Romana permiſerit. Supponit ergò, quod Papa, ſi poteſt Electores tollere, multò magis eos valet mutare, præſertìm Electores eccleſiaſticos: ac per conſequens etiam ad officium electoratus admittere poteſt Proceres extraneos à Germaniâ. Cui enim competit facere plus, competit etiam facere minus (*f*): Minùs autem eſt extraneos ad Electoratum aſſumere, quàm Electores totalitèr abolere.

15. Eundem autem ſenſum habuit quoquè Auguſtinus Triumphus; & ideo ad quæſitum propoſitum reſpondet, quod Papa, ſi juſta cauſa id requireret, poſſet Electores ex aliâ Regione, quàm de Alemaniâ inſtituere, quia *Papæ eſt in omnibus Regnis mutare, & translationes facere, tàm in Electo, quàm in Electoribus, proptèr duo. Primò, quia Vicarius eſt illius, qui Regnum à gente in gentem transferri proptèr injuſtitias, & injurias, & contumelias, & diverſos dolos ut ſcribitur Eccleſiaſt. 10. Secundò, quia ipſè ſolus habet conſiderare finem totius Eccleſię, & ad dictum finem omnes ordinare per debita media: dicit enim Iſidorus in de ſummo bono lib. 3. c. 53. quod poteſtates ſeculares intra Eccleſiam neceſſariæ non eſſent, niſi quod non prævalet ſacerdos efficere per doctrinę ſermonem, poteſtas hoc imperet per diſciplinæ terrorem: quia ſæpè Cæleſte regnum per regnum terreſtre proficit: Ut quando aliqui intrà Eccleſiam poſiti contrà fidem, & diſciplinam Eccleſię agunt, rigore Principum conterantur. Quando ergò Summus Pontifex hoc videret, ad talem finem magis valere perſonas alicujus Regni, vel Regionis, quàm alteriùs, poſſet juſtè hujuſmodi tranſmutationem facere* (*g*).

16. Profectò ſi extranei ritè poſſent per Papam provehi ad officium Electoratus; poſſunt etiam ad beneficia eccleſiaſtica promoveri, valet nempè, prout ſuprà obſervavimus, argumentum ab officio ad beneficium (*h*). Sed quid dicimus de

(a) *Poſſevin. Appar. Sacr. in Alvar. Pelagio.*

(b) *Blond. de cad. 2. li. 3. Naucler. 34. Platin. in Greg. V.*

(c) *Magdeb. Cent. 10 c. 10. colum. 546.*

(d) *Cap. Venerabilem 34. de Elect. Clem. Romani de Jurejur.*

(e) *Alvar. Pelag. lib. 1. cap. 41.*

(f) *L. non debet ff. de regul. Jur. cap. ex parte de decimis cap. cui licet 53. de reg. jur. in 6. Barboſ. tract. var. axiom. 140. n. 5.*

(g) *B. Auguſt. Triumph. de poteſt. Eccleſ. qu. 35. art. 4.*

(h) *Vid. ſupr. n. 13.*

Electoribus, nonne extranei provehi poſſunt uſque ad ipſum culmen Imperii? Joannes Limneus, expendens Auream Bullam Caroli IV. Imperatoris, quâ præſcribitur methodus, in Imperatoris electione ſervandus (*a*); notat, quod Romani Exteris Imperium detulere, uti Traiano, & aliis deinceps (*b*), ſubdens, non eſſe dogma politicum generale, quod extranei ad Regnum non ſint idonei. Nam in Poloniâ eſt res notiſſitima, provehi ad Regnum extraneos (*c*). In Hungariâ, in Hiſpaniâ, in Angliâ tantundem factum eſt non unicâ vice. Tandèmque advertit Auream Bullam Caroli IV. non arctare electionem Imperatoris ad ſolos Germanos (*d*). Itàut in libertate ſit Electorum, etiam nunc, pro eorum libito, tàm virum Teutonicum, quam Italum, Gallum, Hiſpanum, vel aliundè progenitum, in Imperatorem eligere, dummodo idoneum. Et de facto pluries contigit, in Imperatores eligi Viros à Germanicâ natione prorsùs extraneos, abſque eo quod extraneitas illis in vitium fuerit imputata, electionem ipſam invalidans.

17. Enimverò vacante Imperio per depoſitionem, & reſpectivè per mortem Friderici II., ſertum Regni Germanici ſuper diverſis Capitibus ſaltitavit, Conradi ejus filii, vivente adhùc Patre in Regem electi (*e*), Henrici Landtgravii Haſſię (*f*), & Guillelmi Hollandiæ Comitis (*g*). Quo pereunte, ſexi ſunt Electores, & Archiepiſcopi Colonienſis, ac Moguntinus, cum Ludovico Palatino Rheni, elegerunt in Imperatorem Richardum Comitem Cornubiæ, Regis Angliæ Fratrem (*h*). Alii verò Electores, nempè Rex Bohemiæ, Archiepiſcopus Trevirenſis, Dux Saxoniæ, & Marchio Brandeburgenſis, in Cæſarem elegerunt Alphonſum X. Regem Caſtellæ (*i*). Ità utrâque pars Electorum, vota binis Principibus contulerunt, à Germanicâ Natione prorsùs extraneis: perſeveravitque diù intèr hos Coelectos de prælatione diſſidium; donęc mortuo Richardo (*l*), & cedente Alphonſo juribus ſuis pro bono pacis (*m*), quæ tamèn poſteà reſumere procuravit (*n*), electus eſt in Imperatorem Rodulphus I. de Habsburg, à quo Auguſtiſſimâ Domus Auſtriaca, nùnc adhùc perſeverans in Imperio, felici ſucceſſione deſcendit (*o*).

18. Sed & in hoc ipſo Sæculo Decimoquarto, quod percurrimus, Eduardus III. Angliæ Rex in Romanorum Imperatorum fuit à quibuſdam ex Electoribus deſignatus (*p*), tametſi extraneus, nedumque origine Anglus, ſed etiam actu Angliæ Rex. Reſponſionem ejus, Electoribus directam, legere eſt in Actis publicis Regum Angliæ (*q*). Non inivit autem Imperium, quià bellum Gallicum eum ab hoc conſilio diſtraxit (*r*). Verùm ipſa Electorum vota, ipſimet delata, conclamant, potuiſſe virum extraneum in Imperatorem eligi, ſi electus electionem ſuam fuiſſet, uſquè ad effectum integrum proſecutus. Demùm ecquæ cauſa fuit, vel ſaltèm prima origo tot diſſidiorum, & bellorum, quæ intèr Carolum V. Imperatorem, Hiſpaniæ Regem, & Franciſcum I. Regem Gallorum exarſerunt; niſi quià uterque de adipiſcendo Imperio Germanorum fortiſſimè contenderunt; promovente Franciſcum Archiepiſcopo Trevirenſi: perorante verò ad favorem Caroli Archiepiſcopo Moguntino, qui & aliorum tandèm Coelectorum vota in ſuum ſenſum pertraxit prævaluitque Caroli electio (*s*): cum Fridericus Dux Saxonię, Princeps omni ratione Germanus, Imperium recuſaſſet (*t*)?

19. Itaque Imperium conferri potuiſſe Franciſco Regi Galliæ, atque à natione Germanicâ prorsùs extraneo; jàm patet ex iis, quæ Archiepiſcopus Trevirenſis propoſuit, illius promovens electionem. Patet etiam ex ipsâ Caroli electione, qui tametſi originariè Germanus, uti filius Philippi Auſtriaci, nati ex Maximiliano I. Imperatorę; tamèn jàm per tranſitum ejus Patris ad ſolium Regium Caſtellanum (*u*), Et per utramque Coronam, Caſtellanam, & Aragonicam, ſuper ipſius Caroli capite collocatam, factus erat totus Hiſpanus (*x*). Ex eo etiam quod anteactis temporibus Electores, modo Richardum, modo Eduardum ex Angliâ; modo Alphonſum X. ex Hiſpaniâ, in Cæſarem elegerunt; pluſquàm clarum remanet, quod extraneis deferri poteſt dignitas Imperialis. Si autem deferri eis poteſt dignitas Imperialis, multo magìs deferri poteſt dignitas Electoralis. Quod ſi tàm digni-

(a) *Limneus ad Bull. Auream c. 2. §. 2. n. 4.*
(b) *Tholoſan. de Republ. l. 4. c. 4. n. 17.*
(c) *Kecbermannus l. 1. Syſt. polit. c. 2.*
(d) *Limneus loc. cit.*
(e) *Panvin. Rom. Princ. l. 3. nu. 28. Raynald. ann. 1233. 11.*
(f) *Raynal. an. 1246 9. 1247. 1. Panvin. loc. cit. nu 29.*
(g) *Raynald. an 1247 n. 4. Panvin. ibidem nu. 30.*
(h) *Raynal. an. 1257 n. 1. Panv. Rom. Princ. l. 3. nu. 34.*
(i) *Foreſt. l. 8. in Alphonſ. X. Rè 67. di Spagna Raynald. ann. 1257. Panvin. loc. cit. nu. 32.*
(l) *Raynald. an. 1271 nu 32.*
(m) *Foreſti loc. cit.*
(n) *Raynald. an. 1274 n. 44. & an. 1275. n. 15.*
(o) *Foreſti in Ridolfo Imperatore. Raynal. ann. 1273. nu. 3.*
(p) *Raynald. an. 1248 n. 16. Panvin. l. 3. c. 39.*
(q) *Rymer. to. 5. ann. 1348. f. 622.*
(r) *Panvin. Rom. Princ. lib. 3 nu. 39.*
(s) *Raynald. an. 1515 nu. 9. 14. 23.*
(t) *Idem loc. cit. n. 23 24.*
(u) *Raynald an. 1506 nu. 36. Foreſt. Mappam. Iſtoric. lib. 8. in Philip. I. Rè 78. di Spagna.*
(x) *Foreſti Mappam. Iſtor. l. 24. in Carol. V. Imp.*

dignitas, & officium Electorale, quàm Imperiale, conferri valent extraneis; eccur eis conferri non poſſunt eccleſiaſtica beneficia? Nonnè tres Electoratus juncti ſunt totidem beneficiis Archiepiſcopalibus? Et hoc etiam reſpectu poſthabito, nonnè, ut probavimus, valet argumentum ab officio ad beneficium? præſertim ab officio, & officiis ſublimiſſimi ordinis, ad beneficia ordinis inferioris? Quibus tametſi jungerentur beneficia altionis ordinis, qualia ſunt Epiſcopalia, hæc nunquam tantæ ſunt conſequentiæ, quantæ ſunt Electoratus, & Imperium. Hæc prout dicebamus, allegare poſſemus, ſed ab iis calamum temperemus.

20. Alium Scriptorem Eccleſiaſticum Sæculi Decimiquarti hìc in propatulo proponamus, nempè *Joannem de Napoli*, Regentem ſtudiorum cœnobii S.Dominici Neapolitani, ac Doctorem Sorbonicum (*a*), quem Joannes de Turrecremata vocat ſolemnem Doctorem Pariſienſem (*b*), & S. Antoninus Archiepiſcopus Florentinus, cum celebrioribus Doctoribus ætatis, in quâ floruit, enumerat (*c*): claruitque circà annum 1315. Hìc inter alia eximiæ ſuæ indolis monimenta, quę reliquit, quæſtionem diſputavit de poteſtate Papæ, in cujus puncto primò, ponit quinque concluſiones, eaſque excellentiſſimè probat: *prima*, quod in Eccleſiâ aliquis unus Prælatus debet eſſe Univerſalis gubernator totius Eccleſiæ. *Secunda*, quod Univerſalis Prælatus totius Eccleſiæ primus fuit, & eſt Chriſtus. *Tertia*, quod poſt Aſcenſionem Chriſti,debuit eſſe aliquis alius à Chriſto,Univerſalis Prælatus totius Eccleſiæ. *Quarta*, quod poſt Chriſtum ille unus Univerſalis Prelatus totius Eccleſiæ fuit Beatus Petrus, primus intèr Apoſtolos. *Quinta*, demùm, quod poſt Beatum Petrum Univerſalis Prælatus totius Eccleſiæ eſt Romanus Pontifex, Chriſti Vicarius, & Petri ſucceſſor (*d*).

(a) *Gravina in Vit. Joann.de Neapol.ant. ejus oper.*

(b) *Card.Turrecrem. in tract. de Concep. B. Virg.*

(c) *S. Antonin. p. 1. Sum.Theol. tit.8. q. 2. & alibi.*

21. Quo facto ponit aliam concluſionem, in quâ docet: *Papa habet ſpiritualem poteſtatem plenariam juriſdictionis ſuper totam Eccleſiam* (*e*). Et diſtinguit hanc poteſtatem *juriſdictionis* à poteſtate *excellentiæ*, quæ eſt in ſolo Chriſto, & concernit articulos fidei, ſacramenta novæ legis &c. Diſtinguit eam etiam à poteſtate *ordinis*, quæ proſpicit conſecrationem Corporis Chriſti, vel collationem ordinum, ad ipſam conſecrationem tendentium: hæcque poteſtas eſt communis in omnibos Sacerdotibus reſpectivè, quorum alii ſunt Presbyteri, & alii Epiſcopi. Poteſtatem verò *juriſdictionis*, dicit eſſe *reſpectu Corporis Chriſti myſtici gubernandi, ad quam poteſtatem pertinent omnia, reſpicientia regimen Eccleſiæ, & hæc plenaria, & totalis in ſolo Papâ eſt: in aliis autem Prælatis eſt partialis, & limitata, & à Papâ derivata, ut etiam dicitur 2. qu. 6. decr. cap. Et qui ſe ſcit: Cujus ratio eſt, quià ea quæ ſunt ad finem, debent correſpondere, & proportionari fini, ſed talis poteſtas eſt in Eccleſiâ propter ejus regimen, ut prædictum eſt. Ergo talis poteſtas univerſalis, & illimitata, ſeù plenaria, eſt in ſolo Papâ, qui, ut declaratum eſt in primo puncto principali, eſt totius Eccleſiæ generalis gubernator. In aliis autem Prælatis eſt per derivationem ab ipſo, ſecundum illam limitationem, & partialitatem, ſecundum quam à Papâ eis conceditur, ſeù in eos derivatur* (*f*).

(d) *Joann. de Neapol qu.39.par.1.*

(e) *Idem qu. 39 par. 2.Concil.3.*

(f) *Joan. de Neapol.qu.39.pun.1.*

22. Duas ineptas propoſitiones Contradictorum percutit hâc doctrinâ Joannes de Neapoli; nempè illam, quâ dicunt, quod Summus Pontifex non eſt *Epiſcopus Univerſalis* Eccleſiæ Dei, & aliam, quâ effantur, quod Papa non habet in Eccleſiâ *plenitudinem poteſtatis*. Utramque enim prærogativam ipſi contradictores impugnant, ac Papæ detrahere pro viribus conniuntur. Porrò, tàm de primâ, quàm de ſecundâ ex his propoſitionibus, infrà fusè ſermonem habebimus, dùm objecta diluemus: nunc ſatis ſit oſtendiſſe, quod Joannes de Neapoli utramque tuetur, ſatiſque patefacit, quàm longè Contradictores à doctrinâ ſuorum majorum devient, audactèr negando id, quod ipſorum Antenati ſuſtinuerunt, non clanculum, non in angulo domus, non cum inſipientibus eloquendo; ſed in propatulo, coram tòto orbe, atque adverſus pertinaciſſimos æquè, ac audaciſſimos Apoſtolicę Sedis impugnatores, nempè Guillelmum Okamum, cum ſuis aſſeclis, contrà quos Joannes de Neapoli memoratus diſputationem iſtam inſtituit (*g*). Sed de utrâque inferiùs

(g) *Vide rubric. ant. quæſt. 39. Joannis de Neapoli.*

inferiùs, ut innuimus: hìc de ſecundâ tantum aliqua dicamus.

23. Habet itàque Summus Pontifex *plenitudinem poteſtatis* Pontificalis: quam aſſerit D. Thomas habere, ſicut habet Rex in Regno, ad differentiam aliorum Epiſcoporum, qui ſunt aſſumpti in partem ſollicitudinis paſtoralis (*a*). Et hoc modo dicitur etiam, quod Imperator habet plenitudinem poteſtatis Imperialis (*b*): Electores verò Imperii ſunt in partem ſollicitudinis conſtituti (*c*). Hęc autem plenitudo Pontificalis poteſtatis ſi quid afficit; afficit maximè materiam beneficialem, ſuper quâ Summum Pontificem habere plenitudinem poteſtatis affirmat pluribus in locis textus ſacrorum Canonum (*d*). Id affirmant quoquè Canoniſtæ (*e*): affirmant Theologi (*f*): Uno tandèm ore tota affirmat Eccleſia (*g*). Et ideò docet D. Thomas, quod bona Eccleſiæ aliquo modo ſunt bona Papæ (*h*): Quod Papa eſt ſupremus diſpenſator bonorum Eccleſiæ (*i*): Quod ipſe demùm poteſt bona unius Eccleſiæ accipere, & in ſubſidium alterius conferre &c. (*l*). Si ergò Papa habet plenitudinem poteſtatis in beneficialibus; oportet quod beneficia conferre poſſit etiam Clericis extraneis, aliòquin ſi hos præbendis eccleſiaſticis inſignire non poteſt; profectò poteſtatis plenitudinem non habebit: ſicuti Rex non haberet plenitudinem Regiæ poteſtatis, neque Imperator plenitudinem Imperialis, ſi bonis, à ſuâ juriſdictione pendentibus, non poſſet æquè milites, & viros extraneos, ac indigenas munerare.

24. Quæ plenitudo poteſtatis Pontificalis, in Papâ reſidens, & hoc involuens, ut Papa valeat pręficere beneficiis eccleſiaſticis, etiam viros extraneos, facit quoque, ut idipſum valeant facere Epiſcopi (& reſpectivè, congruâ ſemper ſervatâ proportione, etiam cęteri beneficiorum diſpenſatores, vel ad ea nominarores) quippè poteſtas diſpenſativa beneficiorum, quę reperitur in Epiſcopis, eſt pars totius illius totalis, atque pleniſſimæ poteſtatis diſpenſativæ beneficiorum, quæ reſidet in Pontifice; cumque pars naturam ſui totius involuat, valeatque argumentum à toto ad partem (*m*), prę ſertìm quoties nulla lex contrarium diſponit, ſed potius utrobìque eſt eadem ratio (*n*); hinc fit, quod quemadmodùm liberum, & licitum eſt Summo Pontifici, tàm Clericis indigenas, quàm extraneos præbendis eccleſiaſticis præficere; ità etiam liberum, & licitum eſt Epiſcopis, ac proportionabilitèr cæteris ordinariis, vel delegatis beneficiorum collatoribus, aut ad ea nominatoribus, ipſamet beneficia, nonmodò Clericos indigenis, verùm etiàm extraneis elargiri.

25. Congeſſimus hucuſque in præſenti capitulo doctrinam Scriptorum eccleſiaſticorum Occidentalium: nunc aliquem ex Orientalibus allegemus, ut tàm Occidentalis, quàm Orientalis Eccleſiæ ſenſum conſonum habeamus. Intèr Scriptores eccleſiaſticos ſæculi decimiquarti computatur *Nicephorus Gregoras*, Græcus hiſtoricus, qui vivebat anno Chriſti 1330. (*o*), & pleraque opera edidit, à Poſſevino, recenſita (*p*). Tametſi autem Gregoras vix de beneficiis eccleſiaſticis eloquatur niſi quatenùs hiſtoriæ ſuæ interſeruit nomen aliquorum Epiſcoporum, & pręſertìm eorum, qui in Patriarchali cathedrâ Conſtantinopoleos conſiderunt; quià tamen etiam Patriarchatus eſt beneficium eccleſiaſticum (*q*), & quidem beneficium altioris ordinis, valetque optimè argumentum ab æquiparatis (*r*), atque à ſimili ad ſimile (*s*), necnon à majori ad minùs (*t*); hinc fit, quod quidquid dicitur de Patriarchatu, proportionalitèr quoque locum habeat in cæteris beneficiis. Plures pręcedenti ſæculo memoravimus Patriarchas Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, in illâ ſede locatos, quamquam ab eâ eſſent extranei, quorum promotionis memoriam facit etiam ipſe Nicephorus Gregoras, unde illis dimiſſis, ad alios vertimus intuitum, quos idem Auctor recenſet.

26. Joanne Sozopolitâ Patriarchatu Conſtantinopoleos ſe abdicante (*u*), in illum thronum iterum inſilivit Athanaſius, qui ante Joannem, illum tenuerat, e ſolitariâ vitâ, quam ducebat in Gani montibus, ad illam dignitatem aſcitus, quam poſteà dimiſerat, & ad ſuum monaſterium Xerolephum redierat, quietis amore (*x*). Magnis autem curis, & vexationibus agitatus, hac quoque ſecundâ vice, *Patriar-*

chicæ

(a) *S. Thom. 2.2. qu. 89. art. 9. ad 3. & 3. p. qu. 72. art. 11. ad 1. & in 4. diſt. 20. art. 4. qu. 3 in corp. & quodlib. 4. ar. 13 in corp. & opuſc. 1. c. 63.*

(b) *Bulla Aurea Carol. 4. in proem. & c. 1. n. 1. & 20. & c. 2. n. 8. & c. 16. n. 3.*

(c) *Bulla Aur. Carol. 4 c. 30. §. 1. & ibi Limnæus obſerv. 8.*

(d) *Cap. licet 2. de prȩb. & dign. in 6. Clemen. l. ut lit. penden.*

(e) *Garcia de benef. p. 5. cap. 1 n. 1 Fagnan. in c. 4. n. 42. de tranſl. Epiſc. Barb. jur. Eccl. Univerſ. l. 1. c. 2. n. 98*

(f) *Filliuc. de ſtat. Cler. tract. 41. c. 2. à n. 2 & tract. 45. c. 5. à n. 14 Sanchez opuſc. moral. l. 2. c. 2. dub. 36. n. 7*

(g) *Vid. infrà tom. 3 c. 15. per totum*

(h) *S. Thom in 4. diſt. 25. qu. 3. art. 3. ad 2.*

(i) *S. Thom 2. 2. qu. 100. art. 1. ad 2.*

(l) *S. Thom. in Philip. 4. lect. 2. & in 2. Corint. 11. lect. 2. in fin.*

(m) *L. quæ de tot. aff. de rei vendic. Barboſ. tract. var. loc. 114. n. 1. cum aliis*

(n) *Abbas Conſ. 58 in fin. l. 2 Alex. conſ. 13 in fin. l. 4 Barboſ. loc. cit. num. 2.*

(o) *Bellar. de Script. Eccl. in Nicephor. Gregoras*

(p) *Poſſevin in Appar. Sacr. Verb. Nicephorus Gregoras*

(q) *Barboſ. jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 4. n. 49*

(r) *Leg. Stichus ff de manumiſ. teſtam. Gratian. diſcept. for. c. 298 n. 70. Barboſ. loc. 6.*

(s) *L. non poſſunt & leg. ſequ ff. de leg. Barboſ. loc. 101. cum aliis*

(t) *Vide plur. jur. & DD. ap. Barboſ. tract. var. loc. 67*

(u) *Niceph. Gregor. hiſt. Rom l. 6. c. ultim.*

(x) *Idem l. 7. c. 2. & l. 6 c. 11. & 13*

ebicæ ſedi renunciavit. Interim duobus annis elapſis, Nipho Cyzici Metropolitanus, Pontificibus Imperatoris voluntati obſecutis, ad Patriarchatum accerſitur. Erat autem vir Græcarum literarum planè rudis, ſacrarum etiam ferè, ut qui ſuâ manu, nec elementa literarum ſciret pingere (*a*). Ità poſt *Joannem* Sozopolitanum, & poſt *Athanaſium* e Gani montibus, extraneos, à Patriarchatu abſcedentibus, alter extraneus eiſdem ſuffectus eſt, nempè *Nipho*, qui quatenùs Metropolita Cyzici in Myſiâ, Regione Aſiæ, proculdubiò à Conſtantinopoli in Thraciâ, Regione Europę proculdubiò erat extraneus: & omninò, vel à primâ, vel à ſecundâ Metropoli, erat nedum extraneus, & extradiœceſanus, verùm etiàm extraprovincialis; Europęus in Aſiâ, vel Aſiaticus in Europâ. Nihilominus, nec Imperator Niphum, ſivè Niphonem promovens, nec Epiſcopi, & Clerus eundem eligentes, poſt biennii tempus ad deliberandum habiti, & ad aliquem in numeroſo Clero illius Eccleſię conquirendum, abſtinuerunt à tali, ac tanto extraneo Patriarchatibus infulis decorando. Quâ in re, ſi quid fuit minùs accuratè peractum, vel propter electionem viri adeò debilis, & inepti, vel propter modum electionis hujus, vel aliorum Patriarcharum; ſumma tamen ſummarum eſt, quod & Imperator, & Epiſcopi, & ſi qui alii ad electionem, vel depoſitionem Patriarcharum Conſtantinopoleos concurrebant, quoad alia quidem puncta interdum à recti tramite deviabant; ſed quoad rationem provectionis quoque virorum extraneorum, ſacros canones nullatenùs violabant, ſed eos potiùs obſervabant.

(a) *Idem lib.7. c.22, & 23.*

27. Poſt aliquod verò tempus Nipho fuit à Patriarchatu dejectus ob varia crimina, eique pars monaſterii Periplepti aſſignata ad commorandum: *Uno anno interjecto in Patriarchicum ſolium collocatur Joannes Glycys, tum Logotheta Dromi, uxorem, & filios habebat* (*b*). Uxor ejus ſtatim monaſticum habitum eſt complexa, quem non potuit Joannes, uti optabat, ipſe ſuſcipere ob adverſam valetudinem, vi cujus carnes comedere cogebatur (*c*). Hunc *Joannem Glycem* fuiſſe Conſtantinopoli indigenam cogitamus: uti Logothetam Dromi, ſeu Cancellarium Curſus; non eſt tamen ſine conſideratione dimittendum, quod intrà unum vacationis annum, in magnæ illius Eccleſiæ numeroſiſſimo Clero, nullus ex Presbyteris, vel Diaconibus, aut Clericis fuerit in Patriarcham electus, ſed *Joannes Glycys* cunctis Clericis prelatus fuerit, vir purus laicus, uxoratus, paterfamilias, monachatu carens, & ad monachatum inhabilis, ſine cujus profeſſione nullus ad tantam dignitatem reputabatur idoneus: quod ſanè in viro illo (quidquid ſit de origine naturali) moralitèr ſaltèm quandam ſpeciem extraneitatis faciebat eſſe. Verùm hunc dimittamus; non multò poſt etenim Joannes Epiſcopatui ceſſit, & in Cyriotiſſæ monaſterium ſe recepit (*d*).

(b) *Niceph.Gregor. hiſt.Rom.lib.7 c.28.29*

(c) *Idem & Georg. Phranza.Chron.l.1 c.9*

(d) *Niceph.Gregor. l.8.c.4.Phranz.loc.cit.*

28. Poſt eum promotus eſt *Geraſimus* monachus, è Manganio monaſterio ſuſceptus, qui poſt exiguum tempus, volens, nolens, ſedem dimiſit (*e*). *Eo tempore monachus quidam ex monte Atho, ſeptuagenario major, nec ullâ Sacerdotali dignitate præditus, & conjungendarum penè literarum imperitus, in urbem venit, quem ob nimiam morum ſimplicitatem Imperator in recens defuncti Patriarchę locum ſuffecit* (*f*). Erat viro huic nomen *Iſajas* (*g*). Et quod mirum eſt, obiiciebantur ei multa crimina, nec deerant plures, qui pro adipiſcendo Patriarchatu ſolertes erant. Erat, eſtque adhuc mons *Athos*, mons Macedoniæ, propter Calogeros, ſivè Monachos ibi habitantes celeberrimus, ubi adhuc ferunt eſſe circitèr 23. monaſteria (*h*). In uno ex his monachalem profeſſionem ediderat *Iſajas*; qui proindè à ſede Conſtantinopolitanâ tantò erat extraneus, quantum diſtat Conſtantinopolis à monte Atho, & Regio Macedoniæ, à Thraciæ Regione. Poſt hunc præfuit illi Eccleſiæ *Joannes*, deindè *Calixtus*, ſubſequentèr *Philetus*, poſteà *Macarius*, ac noviſſimè *Nilus* intrà Sæculum Decimumquartum (*i*); Quorum nec Gregoras memoriam facit, quippè illius hiſtoria ad dimidium præſentis ſæculi non pervenit (*l*), nec nobis aliundè ipſorum patriam, contigit reperire.

(e) *Niceph. Gregor. l.8.c.5.Phranza ibid.*

(f) *Niceph.Gregoras l.8.c.28, & l.9.c.20*

(g) *Phranza l.1. c.9*

(h) *Notæ ad Georg. Phranzam l.1.c.9*

(i) *Genebr.in Chron. l.4.ab an.1352 ad 1389*

(l) *Bellarm de Script. Eccl.in Niceph. Greg.*

29. Certè autèm ex illis Patriarchis, quos commemorat Gregoras, patet, quod hac ætate viris extraneis optimè patebat, acceſſus ad Patriarchale Conſtantino-

tino-

tinopoleos beneficium. De Alexandrinis, Antiochenis, & Hieroſolymitanis, ritus Græci, notitiam non habemus. Unum ex Alexandrinis Patriarchis introducit Gregoras, quodam apologo, ſeù ſcommate adversùs Athanaſium, mox memoratum, apud Conſtantinopolim perorantem; ſed quodnam ejus nomen eſſet non exprimit (*a*). Ex Latinis hoc ſæculo Patriarcha *Alexandrinus* fuit intèr alios *Humbertus*, Delphinus Viennæ in Galliâ, ordinis Prædicatorum, qui & inſimùl infulis Remenſis Archiepiſcopatus effulſit (*b*). *Antiochenus* quoquè Patriarcha intèr alios fuit *Seguinus* Archiepiſcopus Turonenſis (*c*). *Hieroſolymitanus* paritèr Patriarcha inter alios fuit *Guillelmus* Cardinalis S. Stephani in monte Cœlio, & Epiſcopus Tuſculanus (*d*): nè quid loquamur de Patriarchatu *Aquilejenſi*, quem hoc ſæculo delatum fuiſſe novimus *Philippo* de Alenconio Gallo, Regii Francorum ſanguinis: qui & inſimùl Cardinalis, & Epiſcopus Oſtienſis fuit, atque Archiepiſcopus Rotomagenſis (*e*).

30. Sed quid Patriarchis recenſendis immoramur? Ipſe Summus Pontificatus, qui eſt primùm, & ſupremum totius Chriſtianitatis eccleſiaſticum beneficium (*f*), intrà hoc Sæculum Decimumquartum à nullo ex Romanis fuit poſſeſſum, ſed illum ſemper viri extranei tenuerunt, numero decem: Unus Tarviſinus apud Carnos, nempè Benedictus XI. duo Neapolitani, nempè Urbanus VI. & Bonifacius IX. ac ſeptèm Galli, nempè Clemens V. ex Agro Burdegalenſi: Joannes XXII. Caturcenſis: Benedictus XII. ex Territorio Toloſano: Urbanus V. Mimatenſis diœceſeos: & Clemens VI. Innocentius VI. atque Gregorius XI. Lemovicenſes. Si autèm & Patriarchatus, & Papatus, quæ ſunt præcipua Eccleſię beneficia, ritè, & rectè cernimus hoc tempore Clericis extraneis conceſſa; certè & Epiſcopatus, & Archiepiſcopatus, & Abbatię, & Canonicatus, & cętera minoris ordinis beneficia conferri potuerunt eiſdem: Eccur enim non liceat minuſculum beneficium aſſequi, cui licitum eſt ad celſiora conſcendere? Quod ſi licitum id fuit Sęculo Decimoquarto, cur etiam nunc idipſum licitum non erit? Nunquid Eccleſia priſtinam illam potuit amittere libertatem, & de facto illam amiſit? Oſtendatur quandonam, & à quo, ac quâ auctoritate, Eccleſia fuerit hac libertate nudata, & deferemus Contradictoribus, alioquìn inconcuſsè tuemur, liberum, & licitum eſſe Eccleſię, illiuſque Miniſtris, atque in primis Summo Pontifici, ejuſdem Eccleſiæ Capiti, necnon & Epiſcopis, aliiſque omnibus tàm ordinariis, quam delegatis beneficiorum Collatoribus, vel ad illa Nominatoribus eccleſiaſtica beneficia non modò Clericis indigenis, verùm etiam extraneis impertiri.

Et per hæc terminum ponimus hujuſmodi primo Tomo, nè illius corpus ad nimiam excreſcens molem, unà ſimùl benigni Lectoris, & mentem, & manus, atque oculos defatiget.

(a) *Niceph. Gregor. l. 7. cap. 3.*

(b) *Vid. Seriem Archiep. Remenſ. nu. 65.*

(c) *Vid. Seriem Archiep. Turonenſ. nu. 83.*

(d) *Ciacon in Urbani 6. nu. 2.*

(e) *Vid. Seriem. Archiepiſcopor. Rotomag. nu 68. Ciacon. in Urban. 6. nu. 2.*

(f) *Layman. l. 4. tr. 2. c. 4. n. 4. Marta. de juriſd. p. 2. c. 39. num. 1. Barboſ. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. nu. 47.*

FINIS PRIMI TOMI.

De Libertate Eccleſię.

Digitized by Google

Digitized by Google